Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

Partien Livet

ПАРТИЕН ЖИВОТ

LIBRARY
OCT 7 1980
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

10

СОФИЯ, ЮЛИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 10 ЮЛИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

ПАРИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

П. Русев — Споделени мисли 3

Кадрите — ключов проблем

Д. Тодорова — Изкуството да създаваш кадри 9

Партийният комитет

* — Ценна инициатива 15

Б. Ангелов — Равносметка на изминатия път 20

Ръководно политическо ядро и първообраз

Й. Хаджиев — Партийният състав 22

М. Каменов — Първичните партийни организации в строителството 31

* — Похвално! 38

Замяната — преглед на бойния строй

К. Марков — Да не секват активността и инициативността . . 39

Кореспондентите ни пишат:

А. Марков — Партийното събрание 43

Комунистът — нравствен образец

П. Стамов — Бюрократизмът 44

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

Новото в подхода към младежта, в работата на Комсомола

И. Костов — Да ръководиш значи да помагаш 49

Н. Атанасов — Духовно богато поколение 53

Digitized by Google

Т. Димов — Многостранна и ефективна реализация 55
И. Ванчев — Въпроси от всекидневието 58
* — За свободното време 60
А. Хаджиколев — Комсомолски празници 63

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Божилов — Последователна политика на мир и социализъм . . 64
Е. Сантилов — Трудовото възпитание на младежта 69

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

С. Бешков — Овладяването на икономическия подход . . . 72

Стопанският ръководител — пълномощник на Партията

Г. Попов — Ръководителят и субективизмът в оценките . . . 77

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

М. Тютюнджиев — Преустройството на идеологическата работа в общината 81

Училището — мост към бъдещето

Ц. Мутафчиев, П. Ненчев — Трудовата реализация на учащите се . 86
Д. Велчева — Отговорност и творчество 89

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Х. Челебонов — Инат човек 92

КРИТИКА И КНИГОПИС

Р. Златков — Политическата работа в армията 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, П. Радев, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 6,30 лева — Отделна книжка 0,35 лева
Пор. 2526. Тираж 52810 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 14. VII. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

СПОДЕЛЕНИ МИСЛИ

ПЕТКО РУСЕВ

Мисли по една изключително важна и актуална тема. Не за ден, не за два. За по-продължителен период.

Тепърва по нея предстои да се вълнуваме, да разсъждаваме. Едно обаче е известно и не подлежи на съмнение — тая тема няма да слиза от дневния ред на партийното ръководство.

1

Интелектуализация! Да или не? Дали да се употребява тая дума. Има ли място? Къде и как? Спорят. Даже чухме някои да се изразяват така: „Трудно обръщаме езика си".

Да не се впускаме в подробности. Нека оставим влюбилите се в себе си от „скромност" люде да държат и пазят езиците си като лопати гладки, прави и легнали. Да не им нарушаваме спокойствието.

Не е нужно да доказваме също ролята и значението на интелектуализацията. Не е необходимо, тъй като този въпрос е достатъчно изяснен в последните доклади на др. Тодор Живков и в публикуваните досега теоретически статии.

Не се спори и едва ли ще се спори, че тя има широко поле в **материалното производство,** където могат и ще се прилагат, внедряват „изкуствени мозъци", „умни" машини, автоматизирани системи, електронизация и пр. Както подчертава др. Тодор Живков, главното е интелектуализацията на материалното производство, да се издигне качеството на човешките ресурси, на нашия национален интелектуален потенциал.

Какви претенции предявява обаче интелектуализацията към управлението, към партийната дейност? Знаем, че тук съществуват противоречиви мнения. Нямаме намерение да отричаме ползата от дискусии. Стига те от „любов" към рожбата да не я удушат.

И такива работи стават.

2

Според нас към тази с голяма, със стратегическо значение цел следва да се подхожда творчески. Да се търсят нейните специфични изисквания и промени, които ще настъпят в различните области. Иначе има опасност механично да се пренасят отделни постановки и да се изпадне в кампанийност, да се насажда формализъм.

Да вземем партийния живот. Каквито технически нововъведения, каквито „изкуствени" мозъци да се внедряват, те могат да намерят място преди всичко и при определена мяра в тъй нареченото техническо обслужване на партийната дейност. Например обработката на информацията и т. н. могат да намерят място в усъвършенстването на ор-

Digitized by Google

Т. Димов — Многостранна и ефективна реализация 55
И. Ванчев — Въпроси от всекидневието 58
* — За свободното време 60
А. Хаджиколев — Комсомолски празници 63

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Божилов — Последователна политика на мир и социализъм . . 64
Е. Сантилов — Трудовото възпитание на младежта 69

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

С. Бешков — Овладяването на икономическия подход . . . 72

Стопанският ръководител — пълномощник на Партията

Г. Попов — Ръководителят и субективизмът в оценките . . . 77

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

М. Тютюнджиев — Преустройството на идеологическата работа в общината 81

Училището — мост към бъдещето

Ц. Мутафчиев, П. Ненчев — Трудовата реализация на учащите се . 86
Д. Велчева — Отговорност и творчество 89

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Х. Челебонов — Инат човек 92

КРИТИКА И КНИГОПИС

Р. Златков — Политическата работа в армията 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, П. Радев, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 6,30 лева — Отделна книжка 0,35 лева
Пор. 2526. Тираж 52810 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 14. VII. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

СПОДЕЛЕНИ МИСЛИ

ПЕТКО РУСЕВ

Мисли по една изключително важна и актуална тема. Не за ден, не за два. За по-продължителен период.

Тепърва по нея предстои да се вълнуваме, да разсъждаваме. Едно обаче е известно и не подлежи на съмнение — тая тема няма да слиза от дневния ред на партийното ръководство.

1

Интелектуализация! Да или не? Дали да се употребява тая дума. Има ли място? Къде и как? Спорят. Даже чухме някои да се изразяват така: „Трудно обръщаме езика си".

Да не се впускаме в подробности. Нека оставим влюбилите се в себе си от „скромност" люде да държат и пазят езиците си като лопати гладки, прави и легнали. Да не им нарушаваме спокойствието.

Не е нужно да доказваме също ролята и значението на интелектуализацията. Не е необходимо, тъй като този въпрос е достатъчно изяснен в последните доклади на др. Тодор Живков и в публикуваните досега теоретически статии.

Не се спори и едва ли ще се спори, че тя има широко поле в **материалното производство,** където могат и ще се прилагат, внедряват „изкуствени мозъци", „умни" машини, автоматизирани системи, електронизация и пр. Както подчертава др. Тодор Живков, главното е интелектуализацията на материалното производство, да се издигне качеството на човешките ресурси, на нашия национален интелектуален потенциал.

Какви претенции предявява обаче интелектуализацията към управлението, към партийната дейност? Знаем, че тук съществуват противоречиви мнения. Нямаме намерение да отричаме ползата от дискусии. Стига те от „любов" към рожбата да не я удушат.

И такива работи стават.

2

Според нас към тази с голяма, със стратегическо значение цел следва да се подхожда творчески. Да се търсят нейните специфични изисквания и промени, които ще настъпят в различните области. Иначе има опасност механично да се пренасят отделни постановки и да се изпадне в кампанийност, да се насажда формализъм.

Да вземем партийния живот. Каквито технически нововъведения, каквито „изкуствени" мозъци да се внедряват, те могат да намерят място преди всичко и при определена мяра в тъй нареченото техническо обслужване на партийната дейност. Например обработката на информацията и т. н. могат да намерят място в усъвършенстването на ор-

Digitized by Google

ганизацията на труда и управлението на делата. Не бива да се отрича и пренебрегва този факт. Тук е имало и ще има усъвършенстване и откриване на нова техника, ще се въвеждат по-съвършени машини и т. н.

Основното в партийното ръководство са методът на убеждението, работата с хората, класово-партийното им възпитание, класово-партийният подход към явленията. Никакви роботи или „умни" машини не могат да заменят класовия диалог с масите, творческото развитие и найстрого спазване на ленинските принципи и норми. Всякакви увлечения тук могат, а историческата практика е доказала, да водят до опортюнизъм, без да се интересуваме от неговата боя и висока „култура". Но тази истина означава ли, че грижата за развитието на мисленето, за обогатяване на неговото съдържание, за изпълването му със съвременни позиции, за компетентното управление на интелектуализацията е без значение? За да бъдем праведни, трябва ли да спим на четиринадесет? Не означава! Обратно — **съвременната обстановка, когато науката е непосредствена производителна сила, когато техническият прогрес и приложението на икономическия механизъм предизвикват качествени изменения в ръководството и управлението на колективите, изисква все по-богато, все по-съдържателно, все по-ефективно мислене.** Бихме добавили. Не става дума само да си „обръщаме" езиците, а тъкмо друго — да надникваме по-системно в състоянието на **интелекта** в партийното ръководство, да анализираме по-последователно какво става там. На какво равнище е той. Какво го вълнува. Как реагира, за да изменя света.

Ако не решим тоя въпрос, няма да отговорим на новите претенции на времето. Още тук бихме искали да напомним интересната мисъл на Добри Чинтулов, казана преди столетия: „Да открива човек в една мисъл друга, да търси в дадено приложение ново, то значи да се мисли. Добре да пише, значи добре да мисли." Още тогава Добри Чинтулов е прозрял потребността да се възпитават мислещи личности.

А какво да кажем днес, когато зависимостите между явленията и процесите са толкова сложни? Те изискват не само добре да се познават, не само добре да се прогнозират, но и ефективно да се организира тяхното изпълнение.

Проблемът за приложението на интелектуализацията, разбира се, специфично разбран и тълкуван, творчески приложен, има своето място в ръководната дейност на партийните органи и организации. Те не могат, нямат право, историята ще ги осъди, ако стоят настрана от нейните тревоги, ако не я вземат в свои ръце.

3

Защо?

Защото е възможно, ако не осъзнаем тази необходимост, да се изправим пред едно противоречие. Противоречие между развитието на действителността, на производителните сили, на масите и степента на политическата зрелост на ръководното, на управленческото мислене. Има опасност начинът на ръководство да не отговаря на начина на живот и дейност на хората.

Това е едната страна.

От друга страна — този процес не е автоматичен, макар че е изпълнен с толкова автоматични системи, „изкуствени" мозъци и „умни" машини. Той трябва да се ръководи, да се организира, а всичко това е призвание на субективния фактор. Няма значение в коя област. Ако той не е на висота, ако не заживее с тези задачи, ако не вземе системни мерки за тяхното правилно изпълнение, успех едва ли ще се

Digitized by Google

получи. Партийните комитети като органи на политическо ръководство ще изостават...

Съвършено прости примери.

Интелектуализацията непременно изисква нови знания, нови навици, по-висока квалификация у кадри, у трудещи се. Постиженията на цялата наука предизвикват съществени изменения в начина на мислене, в понятията на милиони хора. Е какво, партийното ръководство и дейност да стоят с чистички ръчички, да не отчитат тия изменения? Едно е да няма място, друго е да носиш политическа отговорност за съдбата на партийните решения.

Или обобщаването на положителния опит в отделите на комитетите и в първичните партийни организации. Та те именно сега повече от всякога следва да обобщават не само успехите, но и промените в управлението, в организацията на труда, във възпитанието на трудещите се, породени от интелектуализацията. Каквото искате да си приказваме, тоя проблем става централен за партийното ръководство.

Или създаването на необходимите материални и духовни предпоставки в научните институти, в трудовите колективи за ефективна, за динамична и качествена победа на най-съвременната техника в производството. Та това не е ли голяма грижа на партийната политика? Та това може ли да се постигне, ако интелектуализацията не се превърне в главен въпрос на всекидневното политическо ръководство на партийната дейност?

4

Няма какво да крием. Още отсега се забелязват някои увлечения. Едното се състои или се изразява в загнездилия се с нотариален акт консерватизъм, който пред всяка новост вдига плахо ръце нагоре, страхувайки се да не продуха мухъла в своите мисловни килии. Да си живее така, както е свикнал и му е угодно.

Такъв стил не само че противоречи на историческото развитие, но и неведнъж е осъждан в партийните документи.

Другото увлечение се изразява в избързани и научно неточни и неверни тълкувания на този стратегически проблем на Партията, показва се във формалистичния стремеж да се играе на новаторство, без да се държи сметка за особеностите на отделните сфери в общественото творчество. Тук борбено плуват „пробивните“ личности, които евтино пишат своите автобиографии.

Наличието на тези опасности още повече издигат отговорността на субективния фактор, и то главно на партийните комитети.

5

Какво означава това на практика?

Преди всичко изменения трябва да настъпят в планирането, в организацията на дейността на колективните органи, във вземането на решенията и в тяхното изпълнение. Това означава, че в плановете на комитетите, в техните решения и организаторска дейност вече проблемите на **интелектуализацията** трябва да заемат подобаващо място. Да станат част от организационната култура. Само това да се направи не е малко. Та ние вече споменахме, че внедряването на интелектуализацията изисква ръководство. А кой е призван пръв да даде пример в тази насока? — Партийните комитети. Защо например да не се организира пленум на тая тема? Да се приеме програма. Защо? Кой пречи?

Ще настъпят промени и в оценъчната дейност вътре в Партията. За **ефективността** от партийните решения и организацията на изпълне-

Digitized by Google

нието ще се съди и от **обстоятелството** как се разкриват **простори за победата на интелектуализацията.** Ще се оценява в тази насока равнището на научно-техническия прогрес. Ще се оценява в тази насока растежът на кадрите, тяхната политическа зрелост и специални знания.

Та това малко ли е?

На тези, които считат, че извънматериалната сфера е чужда на този въпрос, можем да отговорим така: чужда е, когато нещата се разглеждат опростенчески, примитивно. Но когато се подходи диалектически, когато се търси специфичният принос на всеки субект на социалното управление, ще се види колко пряко отношение имат към съдбата на интелектуализацията всички направления на партийната дейност.

Да вземем идеологическите отдели. Наистина в тях няма да седнат „изкуствени" мозъци, за да ръководят идеологическата работа. Никой не претендира за това. Никой не го желае. Но човешките мозъци, които стоят в тая област, призвани ли са сега да извършат огромна идеологическа и възпитателна дейност чрез пропаганда и агитация, чрез другите средства за правилното изясняване на тая стратегическа цел на Партията, да дадат своя решаващ дял за възпитаване на кадрите към новото, към научните завоевания?

Това никой не може да го отрече. И радостното е, че то се върши.

Следователно проблемът за интелектуализацията предизвиква и ще предизвиква занапред сериозни изменения в нашата идеологическа и организационна дейност.

6

Следващият въпрос, който заслужава също сериозно внимание, е **отношението информация — интелект.** И то интелектът в партийните органи.

Каква информация е необходима? И как трябва да я разглеждаме?

В една от последните си речи др. Тодор Живков принципно изясни ролята на научните методи в управлението на обществените дела. **И то на цялата наука като единна система.** Не само научно-техническият прогрес, но и цялата гама от обществени науки. Задачата сега е ефективно да използваме неизчерпаемия арсенал на науката във всичките ѝ разклонения, за да можем да прилагаме най-съвременни технически постижения, да усъвършенствуваме технологиите, което е необходимо и полезно. Вече посочихме — бъдещето е на „изкуствени" мозъци, на „интелектуални" машини в материалното производство и пр.

Главното в партийната дейност обаче е работата с хората, тяхното комунистическо възпитание и израстване. Тази цел няма да постигнем, ако не познаваме и конкретно прилагаме методите на обществените науки. На първо място на марксистко-ленинската философия, после на педагогиката, на социалната психология, на партийното строителство и т. н. Ако не разгледаме науката в нейното единство, не можем да постигнем умножаване на ефекта.

Нашата мисъл обаче тук е друга. Искаме да разгледаме науката като своеобразен източник на информация, чиито потоци текат към интелекта в управлението и непрекъснато го **възбуждат, оросяват.** Държат го в плодоносно състояние. Не му позволяват да засъхва, да се съсухря.

Какво ще постигнем, ако разгледаме въпроса така? **Интелектът няма да изгубва способността си да открива и разбира същността на новите проблеми.** Той вечно е млад и свеж. Цветовете му не вяхнат и дават плодове.

Digitized by Google

Неотдавна бяхме във Вършец, Михайловградско. Направи ни силно впечатление, че в условията на селищните системи общинският комитет съвършено в нова светлина е видял ролята и функциите на общинския народен съвет. Превърнал го е в **своеобразен център за координация при решаването на стопанските задачи.** Кое е положителното в стила на общинския комитет? Именно мислейки, именно анализирайки, именно обобщавайки, той, както казва Добри Чинтулов, „в една мисъл открива друга", търси новото. Той е скъсал решително с досегашните схеми за функциите на общинския народен съвет и без да чака инструкция или нареждане, е пристъпил смело към творчески изводи.

Ще повторим — тук никакви „изкуствени" мозъци в ръководството не са внедрени, но затова пък драматизмът на човешкия интелект се е извисил до откриване и осмисляне на новите проблеми. Възразяват: обикновени примери. Та те са, които изменят живота, дават му нов облик. Нищо, че са обикновени. Капка по капка вир става. Да воюваме за капките, за да получим дълбоки вирове.

Да откриеш един въпрос се иска ум, иска се интелект, иска се научно познание, разумен творчески риск.

Но и това не е достатъчно.

Интелектът е призван да отиде по-нататък, по-напред. Смело да се отказва от ония средства и форми, които не отговарят на новите условия. Да открие и приложи ония, които са най-резултатни. Това е доста трагичен момент. **Интелектът е арена на сблъсъци между установеното, шаблонното, по-лекото и напиращите потребности да се излезе от схемата, да се приложат по-ефективни форми и организация на труда, на управлението, които са способни с най-малко сили и средства да достигнат целите и да се получи по-богато социално отражение от дадената дейност.**

Този въпрос го поставяме, защото етапа на организацията на изпълнението на решенията в партийната работа има огромно значение. От него зависи съдбата на делото. Тогава трябва ли да оставим този етап вън от интелекта, от неговото състояние и развитие?

Не можем да го оставим.

Именно така постъпи окръжният комитет на Партията в Ямбол, когато организира своя пленум за ефективността от партийната работа. Възможни са различни критически бележки. Възможно е не всичко да е, както трябва. Да! Но безспорно е едно — окръжният комитет **пристъпи с нов подход** в организацията на своя пленум. Прилагайки програмно-целевия и комплексен подход, метода на анализа и обобщението, той по нов **начин** организира и проведе своето заседание. Не само че пленумът беше предшествуван от широка идеологическа дейност, не само че се направиха първите стъпки да се използва методът на умножаващия се ефект, а и за това, че намери смелост да навлезе в дебрите на своя **собствен дом,** да надникне в механизмите, с които направлява целокупната дейност в окръга.

Когато ръководното мислене се тревожи, когато е неспокойно, когато търси по-съвременни решения, резултатите не могат да не бъдат добри. Още отсега искаме да подчертаем, че най-големият враг на ръководството е спокойното мислене. Тук не става дума за авантюризъм, който беше осъден от последната Национална партийна конференция, а за разумен творчески риск, изразяващ се в решимостта да се търсят по-нови, по-съвременни форми.

Говорим за научни методи, говорим за научност в партийната работа, но за нас те имат значение, имат място само **когато и доколкото са предизвиквали интелекта в ръководството, разгърнали са неговата способност да открива новите проблеми, да изнамира и утвърждава най-ефективни средства.**

Digitized by Google

7

Когато съсредоточаваме разсъжденията си на този въпрос, **искаме** да подчертаем една друга особеност. Тя е онова състояние на интелекта, неговото умение още при вземане на решението да е наясно и по най-правилните друмища към целта. Това е доста важен етап в управленческия цикъл.

Защо?

На практика обикновено взимаме решение, а после набелязваме мерки за неговото осъществяване. Тия два момента до известна степен изкуствено ги разделяхме. Днес от нас се иска не само да даваме отговор на новите проблеми, но едновременно **отговорът на новите** въпроси да съдържа и ония резултатни средства, които най-качествено ще ни осигурят изпълнението. Това не е ли голям проблем на начина на мислене? Това не е ли проблем, който с цялата си сила се отнася до интелектуалното равнище на ръководните кадри? Още повече че работим в различни условия. Именно на базата на анализа на тези условия както отговорът на новите въпроси, така и формите за тяхното разрешаване изцяло следва да бъдат творчески, за да може да се създава многообразие в партийната дейност, да се разгръщат самодейността и самоинициативата на партийните кадри.

Воюваме против декретирането, против административния метод. Воюваме, но битката няма да е победоносна, ако не я пренесем в сферата на мисленето, ако там не я спечелим. Ако в интелекта тя не е победила.

Мисленето в сферата на ръководството и управлението ще бъде съвременно само тогава, когато то непрестанно се обогатява, насища. Когато неговото тревожно състояние непрестанно се поддържа. Бихме се изразили по-свободно — когато сам интелектът се грижи, проверява, критикува и самокритикува дали е на съвременно равнище, дали е способен да реализира отговорността, която носи пред Партията и народа. И той сам винаги да е готов и способен на самооценка.

8

Именно грижата за по-голяма **интелектуалност** в ръководството, отново подчертаваме, разгледана и приета специфично, налага и ще наложи съществени изменения в обучението на кадрите. Тук не става дума само за образователната система в страната. Тук става дума за грижите за квалификацията и преквалификацията вътре в Партията, вътре в системата на социалното управление. Тук не става реч само тематично да се изменят плановете, а дълбоки промени да настъпят в начина на обучението, в най-тясната връзка между теорията и практиката. Става дума за способността теоретическите изводи да ги обосноваваме със завоеванията на практиката и същевременно, обобщавайки я, да правим нови изводи — по-съвременни, по-модерни.

Това с много по-голяма сила се отнася и за подготовката на резервни кадри. Да ги готвим с поглед в бъдещето, да им даваме такива знания, които не само днес, но и утре ще ги обслужват. Да формираме у тях такъв начин на мислене, който няма да ги изправи неподготвени пред новите задачи, които историческото развитие непременно ще роди.

Каквото щем да говорим, процесите, които стават в нашата страна, изискват нов тип дейци, способни да разбират смисъла на настъпващите промени. Да им дават верен отговор, да ги прилагат творчески.

* * *

Това бяха мислите, които искахме да споделим.

Digitized by Google

ИЗКУСТВОТО ДА СЪЗДАВАШ КАДРИ

Общинският партиен комитет в Сливен подготвя пленум, посветен на дисциплината и отговорността на кадрите. Сега работни групи обобщават опита на заводските партийни комитети, откриват перспективите в тяхната дейност. „Пленумът ще ни помогне да продължим нашия разговор за отговорността на кадрите в изпълнението на големите задачи, които стоят пред нас през последната година на седмата петилетка — споделя Желязко Пенев, първи секретар на общинския партиен комитет. — С критериите на високите изисквания, поставени в речта на др. Тодор Живков от 30. I. т. г., той ще оцени работата на кадрите, ще очертае пътища за отстраняване на трудностите. И занапред задачата да се създават кадри, да се развиват техните способности, да се използват рационално техните възможности по ръководството на стопанския, обществения и духовния живот ще бъде наша неотменна грижа."

В този работен етап от подготовката на пленума решихме да се запознаем с опита на заводската партийна организация на вълненотекстилния комбинат „Георги Димитров", организация, която в известен смисъл е „ковачница" на кадри за Сливен.

„У ВСЕКИ ЧОВЕК ИМА НЕЩО ХУБАВО..."

Винаги когато съм искала да видя размаха на творческата съзидателна работа, да почувствувам силата на социалистическото съревнование, да усетя дъха на новото, да се докосна до високоблагородни почини и инициативи, да съзра мащабността на една целенасочена партийна деятелност, съм се отправяла към вълненотекстилния комбинат „Георги Димитров". Нужно ми е било да вляза в комбината, да срещна увереността на секретаря на заводския партиен комитет (преди години Михаил Дограмаджиев, сега Стефан Тенев), да се докосна до сърдечността на Кета Лазарова, заместник-секретарка на заводския партиен комитет, да срещна погледа на предишния директор Драгия Куртев, да разменя няколко думи между съвещанията на крак със сегашния директор инж. Продан Тодоров, да се запозная с новите модели и производства, за които ще ми разказва заместник-директорът Възкреси Мундров, да чуя шеговития смях на председателя на заводския профкомитет Руси Караджов, за да усетя още веднъж ведрата творческа атмосфера, да се докосна до голямото, което осмисля всекидневието на тези хора. А когато вляза в цеховете и мина край задъхваните станове, свирещите рингове, край машините на мократа апретура и сушилните и срещна ведрите погледи на героинята на социалистическия труд Павлина Минчева, на челниците в труда Стоян Господинов, Димитър Грахов, Денка Проданова и др., ме завладява радостта от работническото дръзновение, от значимите дела в големия ден на комбината.

Впрочем не бива да се приемат тези мои слова като патетични изблици, като желание да се разкрасява една трудова панорама, в коя-

Digitized by Google

то има и успехи, и слабости, и извисяване, и неочаквани трудности. Да, както навсякъде, и тук има проблеми. Но у мен е оставало трайно впечатление, че тук някак по-бързо се обединяват силите. Всеки, посетил това най-голямо сливенско предприятие, може да види значимите дела, които извършват ръководители и работници, може да усети атмосферата на съзидателния труд и творчество. Съзидание, което се вижда във високите производствени успехи. Творчество, което кълни и в широкото рационализаторско движение, което се реализира в новите платове и одеяла, прославящи българската текстилна промишленост на международния пазар. Творчество, за което говорят многото отличия „Златни ръце", присъдени на комбината на Международния пловдивски мострен панаир.

Всеки, посетил комбината, след като се запознае с успехите, с постиженията, би се запитал: „Откъде колективът разполага с такива далновидни ръководители, които могат да сътворят новото, да предвидят изненадите, правилно да очертаят развитието на производството, че то да има траен авторитет, да мери ръст на външния пазар?" Когато се потърси отговор, може да се тръгне от факта, че тук са работили като директори такива добри ръководители като героите на социалистическия труд Йордан Друмев и Драгия Куртев. В това може да се види голямата грижа на партийните комитети на града и окръга към това най-голямо предприятие с няколкохиляден колектив. В комбината винаги са изпращани на работа най-добрите кадри, за да оглавят партийното и стопанското ръководство. Но това е било на времето, чиято нишка ни води 15—20 години назад. Сега вече се е изградило убеждението да не се разчита на кадри отвън, а те да се създават тук, в комбината. Защото за всички е пределно ясно, че истински предани са онези труженици, които дълго са работили тук, които са направили нещо, за да се разрасне производството му, когато са влагали умовете и сърцата си да сътворят нови асортименти, които успешно да се представят на международния пазар. Когато този комбинат със своите успехи и трудности е станал техен втори дом, когато неговата съдба тясно се е свързала с тяхната. И затова през последните години издигането на ръководители на производствени звена, на отдели, става от средата на работещите в това предприятие.

— Практиката у нас е такава: всеки млад специалист трябва да мине през производството — казва инж. Продан Тодоров.— И още, местим го от едно производствено звено в друго, за да видим къде по-добре ще се справи с работата. Това ни помага по-сполучливо да разполагаме кадрите, да използваме способностите и възможностите на младите. От друга страна различните условия, при които е поставен да работи младият специалист, новите проблеми, които той има да решава, развиват у него творческото начало, съчетано с перспективност, изграждат непримиримост към трудностите, държат будно неспокойствието му и извисяват съзнанието му за отговорност пред колектива.

— Още през първите месеци наблюдаваме внимателно работата на младия специалист — допълва Стефан Тенев, секретар на заводския партиен комитет. — Още тогава се стремим да определим посоката на развитието му. Затова и първичните партийни организации подпомагат младите в техните начални стъпки. А след една година партийните бюра преценяват извършеното от тях и правят изводи за по-нататъшното им развитие, като предлагат заводският партиен комитет да ги включи в своята номенклатура.

И все пак основателно трябва да попитаме дали това е най-добрият път. Нима вместо да се учат специалистите да управляват и те постепенно да навлизат в работата, не би било по-добре да се привли-

Digitized by Google

чат в комбината добри инженери, технолози, икономисти, вече с опит в други текстилни предприятия, които в много по-кратък срок ще навлязат в спецификата на производството и бързо ще започнат да решават неговите трудности?

— Да, може би това е по-лесният път — отговаря инж. Продан Тодоров. — Може би, ако рискуваме, ще сполучим с някои специалисти и те със своя труд ще допринесат полза за производството. Но поверният път е да отглеждаме свои кадри, които да допринасят максимална полза на производството.

Несъмнено в съжденията на директора има логика. С избрания път се избягва до известна степен рискът. Защото при издигане на всеки ръководител има опасност от несполука. И изграденият и „програмиран" в комбината специалист може в определени моменти и при необичайни ситуации да се обърка, да не вземе правилно решение, с което да намали приноса си и в някои случаи да навреди на производството. Може и това да се случи, но въпреки всичко бедата ще бъде по-малка, защото обстановката в цеховете, лабораториите, конструкторските звена се създава от целия колектив, а той несъмнено ще окаже влияние при решаването на проблема. А колкото до ситуациите, те се създават, но винаги трябва да се използват в името на общите интереси.

— И все пак не е изключен и неуспехът — сочи прозорливият директор. — Ето един пример. Трябваше да намерим ръководител на голям цех. Огледахме от всички страни кадрите и изборът ни падна на заместник-началника на този цех. Той вече няколко години работеше добре и проявяваше инициативност и творчество. Партийното и административното ръководство тогава прецени, че този специалист добре познава работата, спецификата на производството, че има организаторски качества. Но скоро се убедихме, че сме сгрешили в избора. Този ръководител се стъписа пред трудностите, не можеше самостоятелно да взема правилни решения. Явно беше, че човекът бе свикнал да работи под ръководството на инициативен и далновиден началник. Въпреки всичко ръководството на комбината, което го ценеше като специалист, щеше да му помага, за да стъпи на краката си и разгърне работата. Но и сега работата му не потръгна. Ние вече се убедихме, че мащабността на производството го притесняваше и многото проблеми го парализираха, той не можеше да организира изпълнението им. Тогава партийното и стопанското ръководство даде оценка на неговата дейност в цеха, като открито му посочи слабостите. Изпратихме го за началник на по-малък цех: трябваше да използваме неговите качества на добър специалист. Тук вече сполучихме, човекът бързо усвои тънкостите на производството и организира добре работата. Та и изминатият път разкрива някои рискове с разположението на кадрите, колкото и положителни страни да има нашата система на изграждане на кадри.

По-нататък Стефан Тенев допълва, че този случай не е единичен. И с други специалисти се е случвало да сбъркат. Нему се струва, че това е ставало, когато са давали прекален аванс на някои специалисти. Пък и нали хората не са програмирани машини, които могат с едно натискане на копчето да изпълнят зададеното. Много често върху тях влияят някои психологически моменти в извънпроизводствената сфера.

Разбира се, несполуки при подбора на кадрите и тук се срещат въпреки добрата система за работата с младите специалисти, въпреки изключително разумната практика всеки специалист да преминава през производството. А това се случва, защото подборът на кадрите е комплексен проблем и върху неговото развитие се отразяват както со-

Digitized by Google

циално-икономическите, така и нравствено-етичните фактори. Целият процес се наблюдава и ръководи, за да се поставят специалистите на най-подходящите за тях места. Там, където ще могат рационално да разгърнат силите си.

Благотворно въздействие върху възпитанието на колектива и работата с кадрите е оставило влиянието на бившия директор на комбината Драгия Куртев, който със своята принципност и ленински стил на работа е допринесъл да се създаде здраво ядро от комунисти, които сега успешно се трудят и резултатно и оперативно решават проблемите на производството. Кое е характерното в неговата работа с хората? Всеки, който е работил с него, ще каже — това е принципността му, откровеността, високата взискателност, далновидността и оперативността, колективизмът при решаване на задачите. А аз бих добавила — способността му да възпитава ръководители, да изгражда у тях нравствени добродетели и ленински стил на работа. В неговото отношение към хората има сърдечност, в него се откроява доверието. „На хората трябва да се вярва. У всеки човек има нещо хубаво, то именно трябва да се използва, да се развива!“ — често обича да казва Драгия Куртев. Така почна разговорът ни на нас — група журналисти, преди години, когато бе удостоен с високото звание „Герой на социалистическия труд“. Той пак отвори дума за хората, за ценното, което носят у себе си. Спомена какви добри специалисти има комбинатът, разказа за първенците в труда, загатна за перспективите. А после започна за трудностите... А ние чакахме да каже нещо за себе си, нали трябваше да уплътним образа на новия герой. Затова един от нас с надежда да го накара да направи завой към себе си, попита: „Другарю Куртев, а какво работите?“. На това директорът спокойно отвърна: „Нищо не работя. Та за работа аз имам помощници!“ И ние срещнахме веселите пламъчета в очите на нашия събеседник. Явно напразни са усилията ни да го предразположим към словоохотливост. Но изведнъж от него се отрони: „Да, за работа имам помощници... А аз само дърпам конците. Пък и необходимо е да предвиждам всички проблеми в производството, за да можем навреме да ги решаваме.“ А ето го главното, което разкрива неговата тайна на ръководство. Значи всекидневието трябва да се остави на другите ръководители. Щом в производството няма проблеми, няма обективни трудности, то трябва да бъде на висота — качествено и ефективно. А затова се грижат неговите помощници, началниците на цехове. Той трябва да се занимава с перспективата, с онова, което ще оплоди идните дни. И да предвижда трудностите, проблемите, които могат да се появят. Пък и трябва да му остане време да приема работниците, толкова много проблеми поставят те, които трябва да намерят място в социалната програма на комбината.

Стефан Тенев си спомня, че когато е станал секретар на заводския партиен комитет, Драгия Куртев му казал: „Така прави, че когато разпределяш задачите за деня, за теб да не остава нищо. Тогава ще можеш да ръководиш и контролираш изпълнението, да помагаш, където е необходимо. А и по този начин ще възпитаваш делови качества у хората, ще ги подтикваш към инициативност. Освен това ще бъдеш в състояние да решиш новите задачи, които ще възникнат през деня...“ В същото време той не е търпял безпринципността, мнимата колективност при ръководството, некачествената работа. Често тук са го чували да казва: „Всичко трябва да бъде извършено на висота!“

Ето така е възпитавал хората около себе си Драгия Куртев. Така е изграждал у тях качества на истински ръководители. Затова, когато той бе издигнат за секретар на окръжния комитет, директор на комбината, на този най-голям комбинат в окръга, стана не някой изявен директор на по-малко предприятие, а заместник-директорът по производ-

Digitized by Google

ствените въпроси инж. Продан Тодоров. Този Продан Тодоров, който вече 20 години работи в комбината и е преминал през всички звена — бил е секционен майстор, началник на смяна, началник на цех, началник на отдел, главен инженер. Самият той сега признава: „За да ръководиш, първо, трябва да познаваш в детайли производството, и второ, да умееш да работиш с хората, да ги накараш да заобичат работата си и да вложат в нея цялото си творческо умение". В тези негови думи може би се крие разковничето за успехите на комбината. Главното в работата на заводската партийна организация е да възпита у работниците и специалистите обич към труда, интерес към професията, обич към комбината и колектива. А щом хората прегърнат съдбата на комбината, щом тя стане и тяхна съдба, тогава има и всеотдайност в изпълнението на производствения план, творчество и активност в труда.

Може би трябва да отворим дума и за онова здраво ядро, което през изминалите години се създава в комбината и което подхранва с кадри обществено-стопанския апарат на града и окръга. И ако се огледаме, ще видим, че не един и двама са ръководителите на окръга, града и общината, които са израснали в комбината. Редицата трябва да започне от Драгия Куртев, сега секретар на окръжния комитет на БКП, и Йордан Друмев, сега генерален директор на стопанския комбинат „Декотекс". След това можем да посочим Михаил Дограмаджиев, бил преди години заместник-директор по търговските въпроси на комбината, секретар на заводския партиен комитет, след което става завеждащ отдел „Организационен" на градския комитет на БКП (сега общински), а сега е завеждащ отдел „Финансово-деловоден" на окръжния комитет. Сред тези кадри е и Петър Келеведжиев, бил заместник-директор по икономическите въпроси, сега директор на Българска народна банка. Героят на социалистическия труд, дългогодишният предач Тенчо Кънев сега е председател на окръжния съвет на Българските професионални съюзи, Васил Златев, началникът на цех „Апретура", става завеждащ отдел „Промишлен" на градския комитет, заместник-директор на стопанския комбинат „Декотекс", първи заместник-председател на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, а сега секретар на окръжния комитет на БКП. Кадри, израснали в комбината, са и Динко Русев, първи заместник-председател на ИК на общинския народен съвет, и Иван Пеев, секретар на общинския партиен комитет, и много други.

Всичко това неоспоримо доказва, че вълненотекстилният комбинат „Георги Димитров" се е утвърдил като ковачница на кадри. Като място, където правилно и целенасочено се развиват силите и възможностите на специалистите, където се разгаря тяхното творческо дръзновение и високо съзнание за дълг пред обществото.

С ВЗИСКАТЕЛНОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Несъмнено изграждането на кадрите е невъзможно без ефективна идейновъзпитателна работа. Първенствуваща роля тук има дейността за извисяване на самочувствието като частица от трудовия колектив на комбината, този ведущ отряд в трудовия строй на Сливен. За това спомагат разностранните идеологически прояви сред колективите — ритуалите за приемане в редовете на работническата класа, за членство в клуб „Осма петилетка", просветните събрания, политическата учебна година на Партията, профсъюзите и Комсомола, вечерите на трудовата слава, викторините, индивидуалната работа в бригадите. А атмосферата в самите трудови колективи възпитава работниците и специалистите. В условията на бригадна организация на труда тези производствени звена са места, където расте съзнателността на работниците, къ-

Digitized by Google

дето се разгръща трудовата активност. Показателни в това отношение са думите на героинята на социалистическия труд, тъкачката Павлина Минчева: „При бригадната организация на труда се създадоха нови предпоставки за водене на социалистическото съревнование, тъй като то вече се свързва с крайните резултати на производството, а това разкрива нови възможности за активизиране на трудовата дейност, за засилване на взаимопомощта и взаимния контрол при изпълнение на производствените задължения. Сега то вече става могъщ фактор за комунистическо възпитание, спомага да се извиси по-силно другарството и колегиалността в бригадата, да се ликвидира потребителството за сметка на колектива.“ Сега вече в бригадите не се търпят лентяите и недисциплинираните, тъй като те „подяждат“ бригадата и дърпат изпълнението на плана назад. Та ето защо или колективът превъзпитава нехайниците, или ги прогонва. Но ВТК „Георги Димитров“ е предприятие, с което е трудно да се разделиш, защото в него заплащането е високо и стабилно, а има и големи социални придобивки. Та ето затова такива безотговорни хора се позамислят и малко по малко започват да стъпват в крак. В крайна сметка и материалната заинтересованост си казва думата и помага в този сложен процес да се възпита обич към труда и колектива.

— В идейновъзпитателната работа по изграждане на нравствените добродетели, по трудовото възпитание са ангажирани всички организации, стопански ръководства, трудови колективи — отбелязва Стефан Тенев. — Това е наша неотменна всекидневна задача.

Тази задача е несекваща още повече, че много млади специалисти живеят с илюзията, че повече ще се разпореждат и по-малко ще работят. У някои недостатъчно са формирани трудови навици. Тези несъвършенства у младата личност се преодоляват навреме в колектива, при работниците. И сега отново можем да оценим колко правилно постъпват в този комбинат, като всички специалисти преминават през производството! В производствената среда не може да не бъде забелязано бездействието и на него да не се даде отпор. По този начин къде по-бързо, къде по-бавно се изживяват тези първи разминавания с предполаганото и действителното трудово всекидневие.

Не на последно място трябва да се посочи и социалистическото съревнование като фактор за комунистическо възпитание. През тази година трудовият колектив на комбината заедно с още 11 предприятия и първенци в окръга стана съинициатор за социалистическо съревнование под девиза „Плановите задачи — ритмично, комплексно, без изоставащи!“ Сега се разгърна трудова надпревара в условията на бригадната организация на труда, вътрешностопанската сметка и икономическия подход за постигане на висока производителност на труда, за изпълнение на задачите за 1980 година и седмата петилетка.

Съществен принос за изграждане на личността на новия труженик, на ръководителя имат научно-практическите конференции, които се организират всяка година от заводския партиен комитет. Те помагат да се прецени практиката на партийните бюра и организации, на стопанското ръководство през по-високи научни критерии. В този смисъл научно-практическата конференция за ленинския стил на работа е допринесла да се издигне дееспособността на партийните организации, да се извиси отговорността на ръководителите. Показателни за това са самоотчетите, които направиха ръководителите пред първичните партийни организации. Сега те вече не говориха какво е постигнала ръководената от тях бригада, цех, смяна, отдел, комбинат, а се отчитаха какво са свършили, за да се променят нещата в положителна посока, за да се усъвършенствува бригадната организация на труда, за да се решат проблемите и се подобри качеството и ефективността.

Digitized by Google

— Тези самоотчети засилиха личната отговорност на ръководителите — сочи Стефан Тенев. — Те помогнаха да се открои тяхната далновидност и принципност при изпълнението на стопанските задачи.

Да, разговорът, станал на научно-практическата конференция, се е пренесъл в партийните организации, в бригадите. Сега всички оглеждат ръководителите дали проявяват принципност, дали при вземане на решения се опират на колектива и ако има отклонения, му помагат да превъзмогне нередното. Затова и всеки ръководител сега се съобразява с исканията на бригадата и се старае да не допуска субективизъм в действията си. Защото в крайна сметка бригадата е тази, която може да си избере и друг ръководител.

Красноречиво свидетелство за високото съзнание на колектива е следният факт. Комбинатът трябва и да произведе одеяла за Афганистан. В знак на солидарност с афганистанския народ колективът на цех „Жакардов" с ръководител инж. Цоко Цоков решава да съкрати предвидените срокове и изпълнява поръчката за два месеца. Работниците са проявили висока съзнателност. Повечето от тях — майки с малки деца — са преминали да работят на три смени, но са удържали думата си да изпратят по-рано одеялата за афганистанския народ.

Разностранната и богата дейност на заводската партийна организация по възпитанието на кадрите влияе положително върху колектива, спомага да се изгражда комунистическа нравственост, да се разгръщат творческите сили на хората, да се оценява значимостта на техния труд. Наред с това тя спомага да се натрупва опит в ръководството на партийните организации и стопанските звена, да се проверява действието на инициативите в практиката, да се претегля тяхната ефективност.

Димитрина ТОДОРОВА

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ЦЕННА ИНИЦИАТИВА

На 11 юни т. г. Димитровският РК на БКП в София и Центърът по партийно строителство при Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП проведоха научноприложна конференция на тема: „Проблеми на ленинския стил на работа и ръководство".

В работата на конференцията участвува секретарят на ЦК на БКП Георги Атанасов.

Присъствуваха също така първият секретар на Софийския градски комитет на Партията Чудомир Александров, завеждащият отдел „Организационен" на ЦК на БКП Георги Григоров, директорът на Центъра по партийно строителство при АОНСУ Рачко Рачков, сътрудници на ЦК на БКП, секретарите по организационните въпроси на районните комитети на Партията в София и други.

Експозе по доклада, който бе предварително раздаден, направи проф. Милка Величкова.

През последните години Димитровският районен комитет на Партията в столицата извежда положителен опит в редица направления на партийната работа.

Закономерно продължение на досегашната творческа работа на районния комитет на Партията, на заводските, комбинатските и учрежденските партийни комитети, на първичните партийни организации е провеждането на научноприложната конференция в чест на 110-годишнината от рождението на Владимир Илич Ленин — „Проблеми на Ленировия стил на работа и ръководство".

Digitized by Google

Значимостта на тази полезна инициатива на районния комитет се определя от това, че проблемът за ленинския стил на работа и ръководство винаги е бил в центъра на вниманието на Българската комунистическа партия. Когато говори за това, което утвърждава ленинския стил в работата, др. Тодор Живков в най-синтезиран вид го изразява, че то е всичко, което се предприема от най-голямото до най-малкото, от общото до частното, да бъде органично свързано с борбата на Партията за изграждане на новото общество и възпитанието и формирането на новия човек, за тържеството на идеите и делото на комунизма.

Съвместната работа на районния комитет на Партията с Центъра по партийно строителство при Академията за обществени науки и социално управление — секцията „Обща теория и история на партийното строителство", им е позволило да извършат задълбочена оценка как ръководните партийни, стопански и административни кадри прилагат в своята дейност ленинския стил на работа и ръководство. Какви са преките резултати, последствията в партийната, стопанската и държавната дейност от прилагането му и това, което още е недостатъчно в тази насока.

Научнообоснованите постановки за това, как се прилагат някои основни принципи и черти на Лениновия стил в работата на районната партийна организация, залегнали в доклада на проф. Милка Величкова, дадоха добра основа за задълбочени разисквания от участниците в научноприложната конференция. Значимото в доклада е това, че теоретическите постановки при обосноваването важността на една или друга черта от ленинския стил пряко се обвързват с работата на партийното ръководство и кадрите в районната партийна организация. Изводите за това, как те претворяват в живота отделните принципи и черти на Лениновия стил, са плод на задълбочени анализи на дейността на отделни трудови колективи, на редица ръководни партийни, стопански и административни кадри. Ползвани са резултатите от социологически изследвания, текущия партиен архив, данни от отделни анкети, справки и други информационни източници.

Достойнство на доклада е и това, че в него се посочва диалектическата връзка между случаите на нарушаването от кадрите на ленинския стил на работа и ръководство и неуспехите в борбата за изпълнението програмите за социално-икономическото развитие на трудовите колективи.

— — — — —

В изказването си първият секретар на Димитровския районен комитет на БКП **Георги Георгиев** изтъкна, че на всеки етап от работата на районната партийна организация ленинският стил е имал за тях решаващо значение. Стремежът им е да провеждат в единство политическата, идеологическата и стопанската дейност, като особено внимание отделят на личната отговорност на кадрите.

— На научността в работата, една от особено характерните черти на ленинския стил — сподели Георги Георгиев, — ние отделяме голямо място в своята дейност. Стремежът ни да прилагаме принципите на научния подход при анализа на конкретните условия, да разкриваме всестранно закономерностите в практическата работа намира подкрепа от научните кадри на Академията за обществени науки и социално управление, от Висшия икономически институт „Карл Маркс", от Института за съвременни социални теории при Централния комитет на Партията. С тяхна помощ повишаваме научните знания на кадрите, внедряваме по-съвършени методи на анализ на практическата работа в трудовите колективи. То ни помогна да прилагаме комплексния подход при анализа на работата на районната партийна организация.

Digitized by Google

Другарят Георги Георгиев сподели опита на районния комитет и по някои страни от работата по подбора, подготовката и разпределянето на кадрите във връзка с изискванията за внедряването на новия икономически подход и приложението на икономическия механизъм. Той изтъкна, че изпълнението на това изискване към кадрите понякога се натъква на все още съществуващия сред отделни кадри емпиризъм, на неумението им да подхождат творчески при прилагането изискванията на икономическия механизъм. С това може да се обясни защо на много места бригадната организация на труда съществува, но тя не е обвързана с вътрешностопанската сметка. За усъвършенстването на обучението и възпитанието на ръководните кадри той посочи, че в района действува единна система. Ценна помощ в тази насока получават от АОНСУ и Института по марксизъм-ленинизъм при градския комитет на Партията.

На грижите за издигане научното равнище на партийната работа отдели внимание в своето изказване **Константин Караджов** — секретар на заводския партиен комитет в Завода за телефонна и телеграфна техника.

— Сега главното в работата на ръководните кадри от завода — каза той — е да създадем реални условия за приложението на икономическата заинтересованост за изпълнението на плановете. Това наред с умелото прилагане на политическия подход в работата изисква издигане научното равнище на кадрите. Новите задачи в условията на прилагане на икономическия подход да се усвоят не само от ръководния кадър, но и от изпълнителите. Това наложи да вземем допълнителни мерки. Създадохме група от пропагандисти местни кадри, които разясняват в трудовия колектив пътищата и формите за прилагане на новия икономически механизъм във всички звена на производствения процес.

На неотменната черта на ленинския стил и методи на работа — **колективността**, която е същевременно и основна норма на партийния живот, бе отделено значително място в доклада и изказванията.

Подчертано е Лениновото изискване колективността да се свързва винаги с последователна борба за изпълнение на приетите решения, да се търси лична отговорност за поръчаното дело. Констатацията в доклада е, че за утвърждаването на колективността като отличителна черта на ленинския стил в Димитровската районна партийна организация говорят безспорни факти. Досегашният опит показва, че РК на Партията прави задълбочени изследвания на проблемите, които внася за обсъждане и решаване от пленумите. В проучванията включва добре подготвени специалисти от научните институти, опитни кадри с дългогодишна практика в дейността на трудовите колективи. Пленарните заседания се предшествуват от задълбочени разговори в първичните партийни организации. Утвърдилата се практика в стила на районния комитет да провежда някои от заседанията на бюрото в заводите, институтите, в първичните партийни организации способствува партийното ръководство да обогатява своите решения с допълнителни изводи и идеи, да опознава по-добре кадрите, обстановката им за работа.

Посочени бяха и последователните грижи на районния комитет на Партията за непрекъснатото издигане ролята на партийното събрание като висш орган на първичната партийна организация.

Въпросът за дисциплината и личната отговорност за изпълнението на решенията правилно се разглежда в светлината на определението, което др. Тодор Живков му дава като „... ключов въпрос на борбата за усъвършенстване на социалистическата организация на труда“[1]. За-

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Партиздат, С., 1978, с. 27.

Digitized by Google

това самоотчетите на комунистите, движението сред отделни трудови колективи за „собствени кодекси за образцова социалистическа дисциплина“ са подчинени на задачата за строг контрол за изпълнението на приетите решения.

Споделеният опит от **Димитър Тодоров** — първи секретар на РК на ДКМС, хвърли светлина върху състоянието на колективността в работата на комсомолските комитети и дружества. Той посочи, че в изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, и решенията на Националната комсомолска конференция сега комсомолските ръководства се стремят по-добре да използват колективния ум при определяне на задачите на дружествата и организиране проверката на изпълнението. Разширили са ролята на откритите комсомолски събрания, като стремежът е да почерпят опит и знания от повече хора, да направят съпричастна към задачите на Комсомола цялата трудова младеж. На събрания на комсомолските дружества все по-често предмет на обсъждане е ролята на младежта, нейният реален дял в изпълнението на производствените планове на колектива. Наред със завоеванията за разширяване колективността в ръководството в живота на Комсомола и младежта Димитър Тодоров посочи и наличието на някои нерешени въпроси. Проведената анкета е показала, че някои комсомолски дружества подценяват ролята и мястото на събранието като колективен орган за обсъждане и решаване на комсомолските проблеми. Отделни организации за 10 месеца са провели по 2—3 събрания. Налице са и случаи, когато ценни предложения на комсомолците не се претворяват в живота от ръководствата на дружествата. Задачата да се разкрият до дъно причините за вялия живот, който някои комсомолски дружества водят, все още е в сферите на проучванията и не са взети достатъчно мерки да се реши окончателно.

Проблемът за контрола и проверката на изпълнението като съществена страна от прилагането на колективността в работата бе в центъра на изказванията и на други участници в конференцията.

В своето изказване **Мария Ацева** — секретарка на заводския партиен комитет в обувния завод „9 септември“, посочи, че сега при новите условия в бригадите, преминаването им на вътрешностопанска сметка, в голяма степен се издигна отговорността на партийната група в контрола и проверката на изпълнението на решенията. Те са призвани отблизо да следят как кадрите усвояват новия икономически подход, да помагат да се внедрява икономическият механизъм. В помощ на партийните групи първичните партийни организации използват комсомолските контролни постове и профсъюзните органи и организации.

Надежда Кирилова — зам.-председателка на РК за държавен и народен контрол, обърна внимание, че грижите на партийните органи и организации трябва да бъдат насочени контролът на изпълнението да е всеобхватен, повсеместен и задълбочен, за да има резултат от него. Приноса на районната контролна система тя изрази с извършените досега 372 000 проверки и предотвратените щети на народното стопанство, възлизащи на 950 000 лв.

Редица изказвания потвърдиха изводите в доклада, че в Димитровската районна партийна организация прилагането на ленинския стил в работата с кадрите осигурява техния подбор да става по политическия и деловия признак. Сега по-широко се използва при оценката на качествата на кадрите мнението на хората, с които те непосредствено работят. Постоянни са грижите на районния комитет на Партията за марксистко-ленинското им образование, за обогатяване техните икономически знания. Правилно е насочена кадровата политика за съчетаването на кадрите от различните поколения, правилно е поставян въпро-

Digitized by Google

сът за резервните кадри. Добри грижи се полагат за младежките кадри, като възпитателната работа с тях е насочена към изграждането на всестранно развити личности с високи нравствени качества и добродетели.

Наред с безспорните успехи в кадровата политика отчете се, че проблемът за кадрите не всякога стои в центъра на вниманието на партийните комитети и организации. В отделни случаи се допуща субективизъм при оценка на тяхната дейност.

Оценка намериха както в доклада, така и в изказванията и такива важни черти на ленинския стил като оперативността, деловитостта, делничната всекидневна работа с хората, грижата за решаването на техните проблеми.

В своята положителна оценка за работата на конференцията секретарят на ЦК на БКП **др. Георги Атанасов** подчерта, че районният комитет на Партията е намерил верния подход в анализа на действителното състояние и извеждането на водещите тенденции в тази изключително важна и актуална област на партийната дейност. Достойнство на избрания подход при подготовката на конференцията е и установеното непосредствено сътрудничество между дейците на науката и дейците на практиката.

Централният комитет на нашата партия, изтъкна др. Георги Атанасов, сега отделя голямо внимание и следи отблизо усилията на партийните органи и на кадрите да навлязат по-дълбоко в съвременните проблеми на партийната работа. Водещите идеи и постановки на ленинската априлска линия за по-нататъшното развитие на тази работа, критериите за нейната ефективност са обосновани всестранно в тритомника на др. Тодор Живков „За партийното строителство“ и в доклада му на Националното съвещание на 30 януари т. г. за последователното прилагане на новия икономически подход. Целият въпрос е как ще съумеем да използваме това богатство, за да издигнем партийната работа в съответствие с новото качество на живота и обществения труд, за да бъде дейността на субективния фактор вътрешно присъща на етапа, в който навлиза нашата страна — етап на внедряване на новия икономически подход, на прилагането на върховите постижения на научно-техническия прогрес, на интелектуализация във всички обществени сфери. Задачата, която трябва да решим, е да се формират и изявят нови качества и черти в стила и методите на работа и ръководство. Това трябва да бъде стил, който се отличава с висока деловитост, компетентност и оперативност, в който са вплътени съвременни управленчески умения и навици, втъкано е ново отношение към качеството на труда и към времето, дълбок интерес към науката и техниката, заложено е единство на думи и дела.

Другарят Георги Атанасов подчерта, че на основата на вярата и всеотдайността към партийното дело днес е необходимо да се създадат нови интелектуални, професионални и организационни качества на кадрите. Нужна е нова неделима и хармонична сплав от политически, делови и нравствени качества на ръководната дейност, настойчиво овладяване на марксистко-ленинската теория, обогатяване на специалните и професионалните знания, познаване на социалната практика, на новите процеси и явления в нея, на практическите задачи, произтичащи от внедряването на новия икономически механизъм, смело нерутинно мислене, творчески риск, личен пример и гражданска доблест.

Стилът на работа и ръководство сега трябва да се подчини на изискванията на икономическия подход, да съдействува за правилното прилагане на бригадната организация на труда на базата на вътрешностопанската сметка и самоиздръжката, да се свърже със социалните аспекти на икономическото развитие, да изведе на първа позиция ра-

Digitized by Google

ботата с трудовия колектив и в трудовия колектив. Това означава съществено да се измени самата постановка за обучението и възпитанието на кадрите. Неотменим и неподвластен на времето принцип в партийната работа е класовият подход към кадрите, отчитането на техните политически качества. На сегашния етап израз на класова позиция е и изявата на новите делови качества, личностната подготовка за тях.

От кадрите днес се изисква не просто да вникват в особеностите на икономическата и социалната политика на Партията, а да бъдат неин основен двигател. Борбата за внедряването на икономическия подход е бойното поле, на което те трябва да градят себе си, да усъвършенстват стила и методите си на работа. За тази цел е необходимо да се усъвършенствува дейността на партийните органи и организации, за да може целенасочено да се формира и внедрява челен опит, да се засилва обучаващият, организиращият характер на контрола върху работата на кадрите, оценката за тях да се прави върху основата на новите критерии за ефективност.

Всичко това ще позволи да се насочат още по-резултатно усилията на кадрите в решаването на главната задача — привеждането на всички обществени сфери, на всички дейности върху основата на новия икономически подход.

Собствена информация

РАВНОСМЕТКА НА ИЗМИНАТИЯ ПЪТ

Бюрото на окръжния комитет на БКП в Благоевград обсъди дейността на кабинетите по партийно-организационната работа.

Какво е положението?

Изграждането им започва през 1970 година със създаването на кабинета към окръжния комитет на Партията. След решението на Политбюро на Централния комитет на БКП от 1975 г. за подобряване работата в областта на партийното строителство бяха взети практически мерки за превръщането на кабинетите в пълноценни помощни органи на партийните комитети. Вниманието бе насочено към повишаване знанията на кадрите и комунистите по проблемите на партийното строителство, за изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит в партийната практика.

Под ръководството на отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП болшинството от общинските партийни комитети предприеха конкретни мерки за осигуряването на необходимата материална база и за кадровото комплектуване на кабинетите. Сега общинските комитети на Партията в Благоевград, Сандански, Петрич, Гоце Делчев и Симитли разполагат с добре обзаведени кабинети, а в Разлог, Банско, Струмяни, Първомай и Гърмен те са в процес на уреждане.

През 1978 и 1979 година отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП организира курсове в междуокръжната партийна школа със завеждащ кабинетите и председателите на проблемните секции към общинските комитети на БКП. За лектори бяха използвани научни работници, сътрудници на Централния комитет на БКП и хора от Академията за обществени науки и социално управление при Централния комитет на Партията.

Проучен бе опитът на Варна и Бургас. Участниците в курса през 1979 г. се запознаха на място с дейността на кабинетите в градския и районните комитети на БКП в районите „В. Левски" и Благоевски в София.

Макар и да съществуват от няколко години в Благоевград, Сандански, Петрич, а напоследък в Гоце Делчев и Симитли, тези звена се утвърждават като действени специализирани методически центрове по партийно-организационните въпроси, превръщат се в желан и търсен помощник на широкия партиен актив. За това допринася много близката и системна помощ, която те получават от съответните партийни комитети. Така те ги подтикват към инициативи, към творчество, което е в полза на общинските организации на Партията.

Нарасна ролята на кабинета при окръжния комитет на БКП. Той съсредоточи вни-

Digitized by Google

манието си върху следните по-важни проблеми:

— оказване конкретна методическа помощ на кабинетите в общинските партийни комитети;

— организиране на планомерна и целенасочена дейност за повишаване знанията на кадрите и актива по проблемите на партийното строителство;

— изучаване, обобщаване и внедряване на положителния опит в партийната практика.

Дейността му е поставена на планова основа. Всяка година за обучението на партийния актив той разработва план-програма. С негова помощ тя се осъществява от общинските комитети на БКП. Практика стана след всяка отчетно-изборна кампания първичните организации под неговото непосредствено ръководство да се организират краткотрайни курсове с членовете на партийните бюра, периодически да има срещи за обмяна на опит. Във всички общински партийни комитети като форма за обучение се утвърдиха дните на партийния секретар, които стават всеки месец. През последните две-три години по-добре се използват научно-практическите конференции по важни проблеми на партийното строителство. С непосредственото участие на кабинета на високо равнище те преминаха по следните теми: „Творчество и инициативност в партийната работа" и „За по-висока ефективност на партийния контрол и проверка на изпълнението".

Кабинетът подготви съответна методика за подготовката и провеждането им. Той организира разработката и изнасянето на лекции и доклади пред секретарите и членовете на партийните бюра, пред стопанските и административните ръководители. Чрез проблемните секции бе създадена добра организация за изучаването, обобщаването и разпространяването на положителния опит по основните въпроси от дадената тема.

С активното участие на кабинета се състоя десетдневка по проблемите на партийното строителство, разработени в тритомника на др. Тодор Живков. За целта той подготви и представи за ползване от партийните комитети и кадрите примерна тематика на въпросите, намерили място в това издание. За лектори в курсовете и семинарите на актива, в събрания на партийните, комсомолските, профсъюзните и отечественофронтовските организации се използваха висококвалифицирани лектори.

Специфична и ефективна форма на работа със секретарите на първичните организации, с членовете на партийните бюра и отговорниците на партийните групи се утвърждават груповите и индивидуалните консултации. Това ярко пролича при замяната на партийните документи, при подготовката на отчетно-изборните събрания и други основни проблеми на вътрешнопартийния живот в първичните организации.

Кабинетът има значителен дял за изучаването, обобщаването и популяризирането на положителния опит в партийната практика. Създадени са преки и постоянни връзки със сродните звена към окръжните комитети на Партията в страната и с редакцията на списание „Партиен живот". Това е важно условие за получаването на своевременна информация за утвърдилите се нови форми и методи на партийна работа. За нас богатият опит на КПСС винаги е бил важно условие за по-добри успехи. За целта следим публикациите в съветските издания, някои превеждаме и предоставяме за ползване от актива. За популяризирането на изучения положителен опит периодически се издават брошури, бюлетини и др. Резултат на извършената работа са утвърдените документи от бюрото на окръжния комитет на БКП: „Система за вземане и организация за изпълнение на партийните решения", „Система за обучение на младите комунисти", „Система за работа с кадрите" и други. Разработена бе методика за индивидуална работа с комунистите. С нея се внесе по-пълна яснота за същността, съдържанието, формите и методите на осъществяването ѝ. На базата на опита на КПСС бе изготвена примерна методика за прилагането на самоотчета на комуниста.

Кабинетът има заслужен принос в изучаването, обобщаването и разпространението на положителния опит в дейността на партийните органи и организации от окръжната партийна организация. Практика стана в началото на годината той заедно с отделите „Обществено-политически" при редакциите на вестник „Пиринско дело" и Радио Благоевград да изработват съвместни планове за по-широко отразяване на партийната практика. Популяризиран бе опитът на партийните комитети: Сандански — по ръководството на първичните организации; Гоце Делчев — за повишаване ефективността на контрола и проверката на изпълнението на партийните решения; Белица — индивидуалната работа с комунистите; Банско — ръководството на социалистическото съревнование, и др. Средствата за масова информация периодически организират срещи разговори, интервюта и пр. с партийните секретари по отделни въпроси на партийната работа, при решаването на важни политически въпроси.

Сред поредицата от тези прояви може да се види инициативата на кабинета съвместно с редакцията на „Пиринско дело", където на страниците на вестника се публикуват разговори с определени групи секретари на първични организации и отговорници на партийни групи. Те разказват за своя опит в определена област, разкриват постигнатите резултати от неговото приложение. Така се помага новото да се внедрява и в другите партийни организации. Първият секретар на общинския комитет на БКП в Белица и четирима секретари на първични организации от общината споделиха опит за индивидуалната работа на комунистите с трудещите се. Те разказаха: какви форми се използват за изучаване мнението на колективите; как се работи за внедряване на новия бит и култура, за личните срещи и беседи с населението.

В разговора за ролята и мястото на партийната група в организирането на социа-

Digitized by Google

листическото съревнование осем отговорници на партийни групи в Сандански анализираха резултатите от утвърдилите се форми на работа. Ценен опит бе споделен за приноса им при бригадната организация на труда. На страниците на в. „Пиринско дело" стана разговор с първия секретар на общинския комитет на БКП в Благоевград, със завеждащ отдел „Организационен" и завеждащ кабинета по партийно-организационна работа на комитета и шест секретари на първични организации. Те разказаха за повишената активност на комунистите в подготовката и провеждането на годишните отчетно-изборни партийни събрания. Търси се положителен опит, който да задоволи нарасналите потребности на партийните комитети и организации, на партийните и стопанските дейци.

Досегашната практика показва, че кабинетите са сполучлива форма за прилагане на общественото начало в партийната работа. Чрез тях по-пълноценно могат да се използват знанията и опита на партийните комитети, на научните работници, специалисти, дейци на обществените организации и други активисти, които проявяват интерес към партийно-организационната работа и имат съответна теоретическа подготовка и богат партиен опит. В методическите съвети и проблемните секции към кабинетите в окръга са привлечени над 200 активисти. Една част от тях са завършили двегодишен курс в Академията за обществени науки при Централния комитет на КПСС — Москва, двегодишния, четири- и петгодишния курс на Академията за обществени науки и социално управление при Централния комитет на БКП. Нуждите налагат и в близките месеци ще се изградят подобни съвети на партийните кабинети към всички общински комитети.

Като се ръководи от необходимостта решително да се подобри състоянието на кабинетите по партийно-организационната работа, бюрото на окръжния комитет на БКП прие съответни решения. В тях са конкретизирани задълженията на отдел „Организационен" на окръжния комитет на Партията и на бюрата на общинските партийни комитети. Специално внимание е отделено на подбора и обучението на кадрите, на методическите съвети и проблемните секции, на материалната база.

Няма съмнение, че грижите на окръжния и общинските комитети на БКП ще допринесат за по-нататъшното укрепване на кабинетите по партийно-организационна работа, за превръщането им в пълноценни помощници на партийните комитети по проблемите на партийното строителство, за изучаването, обобщаването, разпространението и внедряването на положителния опит в партийната практика.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПАРТИЙНИЯТ СЪСТАВ

Приемаха нов партиен член, в събранието за него се чуваха похвални думи, изтъкваха се положителните му качества: скромен, трудолюбив, внимателен, дисциплиниран... Негов другар, за да засили приятните краски, допълни: „Той и на мравката път не минава!" Вероятно искаше да подчертае, че не е конфликтна личност. Тези думи обаче породиха редица въпроси: такъв човек ще може ли открито да застане срещу неправдата, ще отстоява ли докрай при всички обстоятелства партийната политика? За да не изпада в конфликти, за да не си разваля спокойствието, няма ли да кротува, няма ли да бъде само един примерен послушник?

На Партията, разбира се, „примерни послушници" не са ѝ необходими. „Днес повече от всякога се изисква партийните членове да бъдат действени личности, с ярко подчертана активна жизнена позиция, политически бойци, воюващи против безстопанствеността и разхищенията на материални, трудови и финансови ресурси, против недисциплинира-

Статията е от обявените в тематичния план за обучението на низовия партиен актив, сп. „Партиен живот", кн. 4/1980.

Digitized by Google

ността и безотговорността при изпълнението на стопанските и обществените задачи, против консерватизма, инерцията, времеядството.

Висок личен пример навсякъде и във всичко, постоянна идейна и конкретна политическа и организаторска работа сред трудещите се — ето какво се иска сега от всеки член на нашата партия!"[1]

Всички гласуваха за приемането му в Партията с препоръката: скромността, дисциплинираността и трудолюбието да съчетава с принципността, непремиримостта и борбеността за реализиране на партийната политика. Защото в настоящия етап — в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество — закономерно нараства ръководната роля на БКП. А авторитетът и ръководната ѝ роля в най-голяма степен зависят от идейно-теоретическата и професионалната подготовка, от активната жизнена позиция на отделния комунист. Затова усъвършенстването на дейността на първичните организации за подобряване на качествения състав на Партията „е сега задача особено актуална, с изключително значение"[2].

КАЧЕСТВОТО

Какво разбираме под качество на членския състав, от какво зависи то, по какви пътища се осъществява неговото подобряване? Най-общо казано, качеството на партийния състав включва всички изисквания, определени в Устава на БКП, на които трябва да отговорят партийните членове; то обхваща политическите, деловите и нравствените особености на комунистите, т. е. целия комплекс от характерни белези като висока идейно-теоретическа подготовка, богата обща и професионална култура, нравствена чистота, организаторски способности.

Партията е член отряд на работническата класа и работническото ядро в редовете ѝ е основен показател за качеството на нейния състав. „Качественият състав на партийната организация... зависи на първо място от социалния ѝ състав."[3] Колкото по-голям е броят на работниците, осъзнали революционната мисия на своята класа, в редовете на Партията, толкова по-висока е качествената характеристика на нейния състав. „Но качественият състав на партийната организация е **сложен, комплексен проблем.** Той опира до необходимостта не само да се увеличава броят на работниците, но и правилно да се регулира възрастовият състав на Партията, да се повишават изискванията към новопостъпващите в нейните редове. Той особено опира до необходимостта да се издига образователното и културното равнище на комунистите."[4]

Следователно качествената характеристика на партийния състав включва и социалното положение, и възрастовото състояние, и образователното равнище, и квалификацията, и възпитанието, и социалната активност на партийните членове. Тези съвременни изисквания са много точно формулирани в решенията на XI конгрес на Партията.

За първичните организации и партийните бюра много е важно да вникнат в диалектическата взаимовръзка между обективните и субективните фактори, от които зависи качественото подобряване и укрепването на партийните редове, да овладяват конкретната практическа дейност в тази насока, защото **те са звената, в които главно се решава въпросът за качествения състав.** От тяхното умение правилно да подбират и да приемат за членове челници в труда и обществения живот

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, С., 1978, с. 50.

[2] Т. Живков, Сплотени, единни, боеспособни партийни организации, Партиздат, 1975, с. 13.

[3] Пак там, с. 13.

[4] Пак там, с. 14.

Digitized by Google

работници, селяни кооператори и представители на народната интелигенция от водещите отрасли на народното стопанство; от способността им вярно да оценяват и рационално да използват социалната база, на която се опират, от работата им за марксистко-ленинското възпитание и идейната закалка на комунистите; от ефективността на мерките за прочистване на партийните редове от лица, които не оправдават високото звание комунист, в крайна сметка се формира качественият облик на партийния състав. С други думи — пътищата са различни, средствата са разнообразни, не липсва и опит.

В градската партийна организация в Нови Искър например под ръководството на градския комитет първичните организации през последните пет години са приели 67 нови партийни членове: от тях 51 са работници; 19 са на възраст до 25 години, 35 — до 30 години и 13 — до 35 години. Увеличен е абсолютният и относителният дял на жените в първичните организации — 39 на сто, или 26 от новоприетите членове са жени. Расте броят и на комунистите с по-високо образование: от новоприетите 10 са с висше, 3 — с полувисше, 40 — със средно и само 14 — с основно образование, които продължават да се учат.

ПОДГОТОВКА НА КАНДИДАТА ЗА ПАРТИЕН ЧЛЕН

Откъде и с какво да се започне? Този въпрос вълнува много партийни секретари и бюра, особено новоизбраните. Верният отговор е да се формира широк актив от безпартийни, да се подготвят млади подходящи кандидати, от които да се изберат най-добрите, най-достойните. Разбира се, лесно е да се каже „да се подготвят", трудно е да се отговори „как"? Трудността понякога идва оттам, че някои от факторите, от които зависи подготовката и създаването им, са извън първичните организации. На среща с партийния актив в Бойчиновци, Михайловградско, секретарка на първична организация с тревога сподели, че съставът на тяхната организация във възрастово отношение застарява, а те от една година не са приели и няма откъде да приемат млади хора. Ето една обективна трудност, която не е лесно да се преодолее. Вярно — има и ще има партийни организации, съставени предимно от комунисти, излезли в служебна пенсия. Тяхното попълнение в голяма степен се извършва стихийно, без да се изключва възможността от освежаването им с младежи от Комсомола и с активисти от обществените организации, когато са налице.

Тук става дума предимно за онази голяма част първични организации, изградени в различни звена и участъци на материалното производство и социално-икономическия и културния живот на страната, където е създадена и се създава необходимата социална база, от която се черпи ново попълнение. Как се използва тази социална база, разчита ли се само на нейното обективно отражение, какви грижи се полагат за комплексно и компетентно регулиране на партийния състав?

В доклада за социалния и качествения състав на общинската партийна организация пред пленума на общинския комитет в Крумовград четем:

„Двата основни отрасъла на народното стопанство в селищната система, в които е заета преобладаващата част от работоспособното население, са промишлеността и селското стопанство, които през последните години се развиват с ускорени темпове...

Бързото развитие на промишлеността доведе до чувствителни количествени и качествени изменения сред работническата класа. В нея се вляха предимно млади хора с високо образование и квалификация...

С изграждането на аграрно-промишления комплекс и внедряването на механизация настъпиха положителни изменения и в развитието на селското стопанство. Формира се аграрният отряд на работническата класа — механизаторите, които обработват 41 на сто от обработваемата земя на АПК...

Digitized by Google

В научно-техническата революция и духовния живот на нашето общество все по-определено място заемат жените труженички. Техният брой спрямо работоспособното население на общината е 58,97 на сто. Основната част от съставите на колективите в обувната фабрика „Хан Крум", функционалния цех „Конфекция" на завод „Орфей", държавното промишлено предприятие „Обединение" са жени. Преобладаващата част от работещите в селското стопанство също са жени..."

Тези редове от доклада показват преди всичко наличието на работническо ядро, трудово селячество и народна интелигенция, млади хора и жени с високо образование и висока квалификация, които се намират на решаващите участъци на народното стопанство. А това са все условия и предпоставки, които позволяват успешно да се формира качеството на състава. Да се разчита обаче само на обективното отражение на тези условия и предпоставки означава регулирането на състава в качествено отношение да се развива стихийно, едностранчиво. В обувната фабрика „Хан Крум" например заводската комсомолска организация наброява 361 членове, налице са инженерно-технически кадри и многоброен профсъюзен актив, изграден е и професионално-учебен център, а не във всички основни производствени звена са създадени партийни ядра, само 4 комунисти до 40-годишна възраст са включени в курсове за обучение и квалификация, докато в администрацията на фабриката от 68 служители 20 са комунисти. Или да вземем друг пример. В Нови Искър в трудовия колектив на детските заведения, където работят над 100 души — учителки, възпитателки и обслужващ персонал, комунистите са само двама.

Изводът се налага от само себе си: необходима е активна намеса на партийните комитети и бюра за регулирането на партийния състав, за разпределението на комунистите. Когато първичната организация търси източник за попълнение на своите редове, тя включва в активна обществена дейност широк актив от безпартийни, грижи се за неговото обучение и възпитание, за идеологическото му закаляване. Тогава именно тя има реална възможност да избира, да увеличава своя състав и да повишава неговото качество. Тогава вече може да направи и следващата стъпка — основно да проучи кандидатите, да подготви документите им, да продължи грижите за тяхната идеологическа и професионална подготовка и т. н. — все задължения на партийните бюра и комитети. И много от тях в тази насока извършват богата конкретна дейност: организират школи и семинари за политическото им обучение, възлагат партийни поръчения на членовете на бюрата и на отделни комунисти за индивидуална работа с тях, включват ги в различни инициативи и т. н. Целта е те да разберат смисъла на Програмата на БКП, същността на решенията на Единадесетия конгрес и на пленумите на Централния комитет, на икономическия подход и на новия икономически механизъм; професионалната им подготовка да отговаря на изискванията на съвременната научно-техническа революция и на интелектуализацията на материалното производство, на всички отрасли на народното стопанство, на целокупната обществена практика; нравствената им чистота да бъде отразена и в колектива, и в семейството, и в обществото; организаторските им способности, управленческите им знания, организационният им опит да бъдат на висотата на културата на днешния социалистически труженик.

ПРИЕМАНЕТО

Как практически се осъществява приемането на нови членове? Този въпрос може би у едни ще предизвика пренебрежителна усмивка затова, че няма първична организация, която да не извършва попълнение и всеки от опит знае как се постъпва в такива случаи; у други ще възкреси спомени за времето, когато с трепет са заставали в пар-

Digitized by Google

тийните редици; у трети ще възбуди размисли и съмнения дали постъпват така, както изискват Уставът на БКП и инструкцията на Централния комитет „За членството в Партията“.

В случая е от значение не само какви мисли ще възбудим, но преди всичко ни интересува ще успеем ли да предизвикаме всички да вникнат в същността на процеса на приемането на нови партийни членове, защото участвуват в него — едни като поръчители, други като организатори, трети, натоварени с поръчения да проучат кандидата, а всички заедно в събранието, където гласуват „за“ или „против“ приемането. Защото се срещат случаи в партийните редове да попадат случайни хора, други с действията си погазват партийни принципи и норми, петнят авторитета на Партията; защото все още се срещат първични организации, които не изпълняват авангардна роля. А В. И. Ленин ни учи, че „Партията е авангард на класата и нейната задача съвсем не е да отразява средното състояние на масата, а да води масата след себе си“[1].

Уставът на БКП е недвусмислен: „За членове на Партията се приемат най-съзнателни, предани на делото на комунизма работници, селяни кооператори и интелигенти, навършили 18 години...“ Инструкцията на Централния комитет „За членството в Партията“ също е ясна: „Бюрото на първичната партийна организация проучва основно кандидата: неговото минало и настояще, данните, които се съдържат в заявлението въпросник, автобиографията и препоръките...“ и пр. Да, така е, но Уставът и инструкцията са нормативните документи, а практиката е в конкретните действия на първичните организации и партийните комитети за тяхното приложение — едните, когато подбират, приемат и предлагат за утвърждаване нови членове; другите, когато утвърждават или отхвърлят предложенията им.

За съжаление срещат се първични организации, които представят документи на новоприети членове в съответните партийни комитети за утвърждаване, без да са проучили цялостно произхода, обкръжението, развитието им и т. н. Известно е например, че съгласно член 4, забележка първа от Устава на БКП, комсомолците, желаещи да встъпят в партийните редове, са длъжни да представят препоръки от съответните комитети на ДКМС, които имат право да утвърждават приемането и изключването на членове на Комсомола. Знае се и това, че в БКП младежи от 18 до 22 години се приемат само ако са членове на ДКМС. Въпреки това обаче при оформянето на документите на кандидатите се допускат грешки и нарушения, които водят до анулиране на неправилно взети решения или до повторно разглеждане. В подготовката на споменатия пленум общинският комитет на БКП в Крумовград, анализирайки работата на партийните бюра и организации, открива случаи на непълни автобиографии, в това число и някои неподписани, формално написани препоръки от комунисти и пр.

Много партийни комитети и техните бюра търсят и намират подходящи форми и средства за набиране на изчерпателна, вярна информация за кандидата за партиен член. Общинският комитет в Крумовград е изградил към кабинета по партийно-организационните въпроси секция „Социален и качествен състав на Партията“. В нея са включени опитни партийни дейци, активни борци против фашизма и капитализма, комунисти, които добре познават хората от района. Секцията се запознава с всички документи, представени от първичната организация за кандидата, ако се наложи, прави допълнителни проучвания и излиза с мнение пред бюрото на общинския комитет за утвърждаване или не. Стремежът е в бюрото на комитета да се внасят добре подготвени и проверени документи, да не се обсъждат решения на първичния

[1] В. И. Ленин. Съч., т. 26, с. 318.

Digitized by Google

организации за утвърждаване на нови партийни членове с не напълно проучени факти. Дълбокият смисъл е основно да се познава човекът как се проявява в живота и в труда.

Как да се извърши приемането — на закрито или открито партийно събрание? Такъв въпрос си задават секретари и партийни бюра, които търсят ефективни начини и средства за повишаване отговорността на първичната организация, стремят се да направят съпричастни в този процес повече хора, от различни страни да преценят правилността на своя избор. В Устава — член 4, буква „б", е записано: „Въпросът за приемане в Партията, след внимателно проучване, се обсъжда и решава на общо събрание на първичната партийна организация в присъствието на кандидата"... Първичната организация предварително решава дали партийното събрание ще бъде закрито или открито. В случая едно е важно — създадена ли е атмосфера, която способствува и новоприетият, и комунистите, и безпартийните, участвуващи в събранието, да почувствуват голямата отговорност, важността на момента с всички последствия; новоприетият ще повиши ли авторитета на първичната организация, ще служи ли за пример, ще бъде ли политическа фигура, която ще води след себе си безпартийните в решаването на политическите, икономическите, идеологическите задачи.

ОТГОВОРНОСТТА НА ПОРЪЧИТЕЛЯ

За него в Устава на БКП е записан отделен член — пети. Той е само от едно изречение: „Поръчителят носи отговорност за достоверността на данните в своите препоръки".

Достоверността! Как я разбираме? Достатъчно ли е да кажем, че добре познаваме кандидата за партиен член, че той успешно се справя с производствените си задачи, внимателно се държи с колегите си, дисциплиниран е, чете и много знае? Естествено, не е достатъчно. „От препоръката трябва да личи ясно, че поръчителят познава добре кандидата в продължение на не по-малко от една година. Тя трябва да съдържа точни данни за произхода, политическите, деловите, моралните и други качества на желаещия да бъде приет за член на БКП" — четем в инструкцията на Централния комитет „За членството в Партията". Така че когато ще препоръчваме някого, длъжни сме да проучим и онези негови черти и страни от живота му, които са се изплъзнали от погледа ни при непосредственото общуване. Партийното бюро проучва кандидата, но ролята на поръчителя от това не намалява. Не отпада и задължението на бюрото и първичната организация да търсят отговорност или да предлагат на ръководните партийни органи те да търсят отговорност от онези поръчители, които дават препоръки, а премълчават за тях и техните родители и близки факти, които са им били добре известни.

Тези думи може би на някои ще им се сторят много общи, но те имат реално отражение в практиката. В общинския партиен комитет в Кърджали разговаряхме със секретаря на комитета Никола Петров за поръчителството. В тяхното бюро, когато обсъждали решението на първична организация за изключването на партиен член, попаднал в редовете на БКП, без да е изяснен произходът и обкръжението му, се заинтересували кои са поръчителите му. Един от тях бил комунист със завидно служебно и партийно положение. Това, разбира се, не му попречило с лека ръка да напише препоръка за човека, когото, сега обяснява, не познавал добре.

Първична партийна организация в Нови Искър изключва дългогодишен партиен член за това, че е изгубил качествата на комуниста, не признава първичната организация, не се съобразява с партийната дисциплина и т. н. Когато градският комитет на БКП се запознава

Digitized by Google

със случая, открива, че той е един от поръчителите на друг изключен партиен член и в препоръката си не е вписал факти, които добре са известни и на него, и на цялото село.

Партийният член е с права и задължения, едно от тях е и правото да поръчителствува, ето защо неговата отговорност не е пожелание. Чувството за отговорност не идва от само себе си, то се формира, отглежда се с грижи и внимание, с принципно отношение към всекиго от първичната организация, от партийния комитет и неговото бюро.

За да се повиши компетентността и отговорността на бюрата и поръчителите, общинският партиен комитет в Крумовград възлага на кабинета по партийно-организационните въпроси да организира семинари с новоизбраните секретари, също и разговори в отделни първични организации за ролята на поръчителите и за начина на изготвяне на препоръките. Особено внимание обръща на общинския комитет на ДКМС, тъй като даваните от него препоръки не винаги се обсъждат в дружествените комитети там, където членува комсомолецът, а някои не се утвърждават и от бюрото на общинския комитет на ДКМС. Резултатите от такъв подход са ясни — препоръки, които не отразяват в достатъчна степен качествата на комсомолците, кандидати за членове на Партията.

Тук му е мястото да повдигнем още един въпрос, който засяга партийните организации и комитети, тяхното цялостно отношение към партийното попълнение. Известно е, че социално-икономическите преобразования в страната раздвижиха хората, в новоизградените промишлени райони се стекоха работници от различни краища на родината. При приемането измежду тях на нови членове се налага да се пишат писма и запитвания до партийни комитети и организации там, където са раждани, където са живели или са работили преди. Партийните бюра пишат писма, а дълго време отговори не идват, понякога въобще не идват. Залисани в своите всекидневни грижи и задължения, тези комитети и организации малко внимание им отделят. Изпускат предвид, че приемането на нови членове, чистотата на партийните редове е общо дело, грижа на всички, независимо от това дали новоприетият ще бъде в една или друга първична организация. Случва се понякога да не познават човека, за когото се искат сведения, но знаят кой би могъл да бъде добър, полезен информатор. Какво им пречи да го посочат! Разбира се, първичната организация основно проучва и приема кандидата, но това не означава, че другите могат да бъдат безучастни и безразлични, особено когато им се търси помощта.

ГРИЖИ ЗА КОМУНИСТА

Партията е жив организъм, изграден от хора, които непрестанно се изменят, развиват се; обогатяват своите знания и опит, усъвършенстват политическите, деловите и нравствените си добродетели. Не е изключен и обратният процес, ако не се работи системно, целенасочено с тях. Оттук и голямата отговорност на партийните бюра и комитети, на първичните организации — непрестанно да се грижат за комплексното развитие на качествата на комуниста, за неговата идейно-теоретическа подготовка, за повишаване на научно-техническите и икономическите му знания, за формирането на комунистически нравствени добродетели, за обогатяване на неговия организационен опит, управленчески и педагогически знания и пр. И не само това. На всеки етап от развитието на социалистическото общество Партията предявява нови изисквания към своите членове. Пред Националното съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществения актив на 30 януари т. г. др. Тодор Живков подчерта: „Повелята е: **да създадем**

Digitized by Google

такава система на възпитание на класата, на целия народ, че икономическият подход да завладее мисълта, да стане цел и дело на милионите, да се превърне в техен начин на труд и живот: да осигурим навсякъде такава система на работа и ръководство, която да изхожда от изискванията на новия икономически подход, на новия икономически механизъм. Ето каква е сега главната политическа, икономическа и идеологическа задача!" Следователно въпросът за възпитанието на комунистите, за формирането на качествата им винаги е бил и ще бъде актуален за всяка първична организация.

Да надникнем в практиката. Общинският партиен комитет в Крумовград се стреми да оказва конкретна помощ и контрол над дейността на първичните организации за усъвършенстване на вътрешноорганизационния им живот, за утвърждаването им като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Грижите са насочени в няколко направления. Едно от тях е работата им за формирането и възпитанието на младите комунисти. Бюрото на общинския комитет има целогодишен план за работа с тях. Сполучлива форма е създадената школа към комитета. Изградена е комисия, която е помощен орган на общинския комитет за организиране на разнообразни инициативи. Само през първото тримесечие на т. г. е провела два семинара дискусии с новоприети комунисти по теми „Единство на личните, колективните и обществените интереси" и „Април в нашия живот". Участниците в дискусиите предварително се подготвят. Това им дава възможност добре да се запознаят и да проучат набелязаната литература и на семинара да изразят своє становище по разискваните въпроси. От поредицата на тези инициативи е и пътуващият семинар до Бузлуджа, където са запознали младите комунисти с конгресите на Партията.

По-конкретно работят с младите комунисти и първичните организации, по-активно ги включват в своите инициативи, възлагат им поръчения за работата в комсомолските дружества, в които 45,24 на сто от секретарите им са комунисти, изслушват отчети и самоотчети как изпълняват поръчаната им работа.

„Когато говорим за възпитанието на комунистите — подчертава първият секретар на общинския комитет **Борис Стойчев**, — ние не изключваме средното и по-възрастното поколение. За да съхраняват, да умножават своите положителни качества, всички партийни поколения се нуждаят от грижи. Такава е и основната задача на първичните организации. Всички проблеми на общинската партийна организация, в това число и регулирането на нейния качествен състав, в най-голяма степен се определя от боеспособността на първичните организации. Затова още с учредяването си общинският партиен комитет насочи своето внимание към укрепване на първичните организации като политически ядра на трудовите колективи. Подработихме и им предоставихме свитък от методически разработки по проблеми на вътрешноорганизационния живот. В резултат на тази конкретна помощ сега повечето първични организации по-умело използват партийното събрание като школа за възпитание за комунистите, за пълноценното им участие в определянето и изпълнението на задачите; за повишаване на тяхната дисциплина и отговорност.

Благоприятно отражение върху работата на първичните организации, а оттук и върху техния състав в качествено отношение оказва прегледът за преустройството на идейновъзпитателната работа. Разговорите с комунистите по отделни проблеми на идеологическата дейност, прякото им участие в практическото решаване и разработване на мерките за преустройството помагат за идейното им израстване и за формиране на делови и политически качества у тях. Положителен е фактът, че на досегашните събрания на първичните организации по приключването на прегледа особено внимание се отделя на индивидуалната работа с хората, а както посочи др. Тодор Живков на Националната партийна конференция: **„Живецът на партийната работа е постоянното общуване с хората, изучаването на техните мисли и настроения, намирането на най-верните отговори на техните справедливи въпроси и тревоги"**. Тя дава положително отражение както за подобряване на качествения състав, така и за успешното решаване на всички задачи, които стоят пред тях и пред ръководените от тях трудови колективи."

Положителното в работата на общинския партиен комитет и на първичните организации в Крумовградската община е това, че в ре-

Digitized by Google

шаването на въпроса за качеството на състава търсят и използват комплекса от фактори, които, **първо,** създават предпоставки в редовете на Партията да влиза попълнение, което действително подобрява нейния качествен състав; **второ,** продължават грижите за младото поколение, независимо че е подбрано измежду най-достойните представители на работническата класа, селяните кооператори и народната интелигенция; **трето,** полагат непрестанни грижи за всички комунисти, тъй като с качествата си определят облика на първичните организации. Този облик, изграден от достойнствата на отделните комунисти, по обратния път влияе за усъвършенствуване на дейността на самите първични организации, за повишаване на дисциплината и чувството за отговорност, засилва стремежът у всеки да бъде за пример, да изявява своите качества на политически водач, организатор и възпитател на заобикалящите го безпартийни.

РОЛЯТА НА ЗАМЯНАТА НА ЧЛЕНСКИТЕ КНИЖКИ

Тя е безспорно положителна. Преди всичко в резултат на разговорите и оценките, свързани с нея, първичните организации укрепват организационно, комунистите се активизират; натрупва се опит по обсъждането и оценяването на индивидуалните качества на отделните членове, повишава се чувството им за критично отношение към собствената дейност и към своите другари. Индивидуалните разговори там, където се осъществяват в обстановка на другарска грижа за съдбата на човека, винаги оставят дълбоки следи в съзнанието на партийните членове, превръщат се в средство за комунистическо възпитание.

Този е верният път, по който се осъществява качествен ръст, но не и единственият. Чрез замяната първичните организации се освобождават от онези партийни членове, които са изгубили качествата на комуниста. На Единадесетия партиен конгрес др. Тодор Живков заяви: „Ние не предприемаме чистка. Но при замяната на членските книжки партийните организации трябва решително да се очистят от ония свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и моралния престиж на Българската комунистическа партия“[1]. И действително в процеса на замяната някои бяха изключени, други отпаднаха от партийните редове, на трети бяха наложени партийни наказания, а наказанието, както е известно, е мярка за въздействие, средство за лекуване на недостатъци, т. е. за изграждане на положителни качества.

Положителното въздействие на замяната не свършва дотук. Пряко отношение за подобряване на качествения състав имат препоръките, отправени към комунистите: от едни се иска да засилят своята активност в обществено-политическия живот, от други — да повишат образованието и квалификацията си, от трети — да регулират взаимоотношенията си със заобикалящите ги, да преоценят моралното си поведение и пр. Всъщност това е онзи начален тласък, който и след замяната на членската книжка продължава да пулсира, да подхранва и освежава социалната активност на комуниста, да изостря неговото чувство за отговорност към Партията, класата и народа.

Йордан ХАДЖИЕВ

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на Българската комунистическа партия за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, С., 1976, с. 92.

Digitized by Google

ПЪРВИЧНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ В СТРОИТЕЛСТВОТО

Огромна строителна площадка — това е най-точната характеристика на родината в началото на 80-те години. На промишления комплекс — Девня и Пернишкия промишлен комплекс, на Нефтохимическия комбинат в Бургас и Атомната електроцентрала в Козлодуй, на големите промишлени предприятия в Пловдив, Пазарджик, Русе и др. — общо на 11 строителни обекта са концентрирани главно капиталните вложения през тази година, съсредоточени са огромни материални и трудови ресурси, строителна техника, автотранспорт, за да израснат бъдещите гиганти на химията, металургията, машиностроенето, леката промишленост. А освен тях — стотици други обекти се изграждат на територията на всички окръзи и общини. Естествено е при това положение голямото различие в строителните колективи по численост, по мащабност на задачите, по степен на техническа въоръженост и т. н. Но спецификата на строителното производство обуславя и някои общи, характерни черти: обектите са разпръснати, строително-монтажните бригади се сменят при изпълнение на технологичния цикъл, и това поставя определени изисквания към партийно-политическата работа.

* * *

На почти всички обекти действуват партийни колективи, изградени на териториално-производствен признак според изискването на Устава на БКП. В зависимост от броя на комунистите, от тяхното разпределение в различните строителни звена, от мястото на живеене, от характера на задачите се създават първични партийни организации, партийни организации в техния състав, партийни групи. Целта е правилно да се разпределят силите, нито един трудов колектив да не остане извън сферата на непосредственото политическо въздействие на комунистите, да се създадат условия те най-активно да участвуват в живота на своята организация. От тази гледна точка практиката да се изграждат изключително на производствен признак първичните партийни организации в някои специализирани строително-монтажни управления като научно-производствения комбинат „Заваръчни работи", „Промишлени вентилации" и др. е нецелесъобразна. Членуващите в тези организации комунисти работят на обекти из цялата страна, не могат да водят редовен организационен живот, за да присъствуват на събрание, се харчат за командировки държавни и партийни средства, пилее се време. Такива организации трудно се ръководят от центъра, трудно се организират в тях идейновъзпитателната работа, партийният контрол. Явно нужно е да се търси по-рационално решение на въпроса в Ленински и в Димитровски районен комитет на БКП в София, в общинския партиен комитет — Девня и др.

В строителната практика често се налага да се командироват на даден обект за 2 до 6 и повече месеци работници и специалисти от различни професии. Комунистите се зачисляват във временни партийни организации и групи. В някои случаи такива организации и групи се създават, за да се съгласуват и насочват най-добре усилията на пар-

Digitized by Google

тийните членове от различни звена, заангажирани в срочното завършване на пусковия обект.

Особено важно е в условията на разпръснатост на площадките, на чести командировки и текучество правилно да се координира дейността на първичните партийни организации, да се осигурява приемственост в политическата работа. Тези функции изпълняват партийните комитети — общостроителни, монтажни, районни.

Партийно-политическата работа на линейните строителни обекти, каквито са газопроводът „Дружба НРБ—СССР", пътните автомагистрали и др., се отличава с особена динамичност, гъвкавост, постоянно съобразяване с конкретната бързоизменяща се обстановка. Строителната площадка на такива обекти е разтеглена на десетки километри. В тези условия заслужава внимание една ефективна форма за координация на партийната дейност — съветът на партийните секретари. Такъв съвет е създаден при строителството на газопровода. Той работи по шестмесечни планове, разглежда на заседанията си най-важните производствени, социално-икономически и кадрови въпроси. Съветът на секретарите не измества първичните организации и техните ръководства в монтажните колони. Напротив, с цялата си дейност той способствува за издигане боеспособността им като политически ядра на трудовите колективи, за по-целесъобразно разпределяне на комунистите на решаващите участъци, за засилване на тяхната авангардна роля в труда и в обществения живот, за изучаване, обобщаване и разпространяване на положителния опит в партийната дейност.

Задължително условие за успеха на партийно-политическата работа е нейното съсредоточаване в строително-монтажните бригади. Това предполага непрекъснато да се усъвършенствува, да се обогатява и активизира работата на партийните групи. Комунистите в тях, свързани във всекидневната трудова дейност, имат възможност да влияят постоянно за решаване на такива важни въпроси като подобряване организацията на труда, развитие на съревнованието, укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, осъществяване на постоянен контрол върху качеството и др. Грижа на партийните групи е всеки комунист да бъде заангажиран с конкретна обществена работа, непрекъснато да повишава своята политическа подготовка, професионалната си квалификация.

Стотици бригади на строително-монтажните площадки успешно защищават званието „Първенец". Между тях се открояват колективите, ръководени от два пъти героя на социалистическия труд Господин Йорданов на Атомната електроцентрала — Козлодуй, от Георги Милушев и Тодор Ботев в промишлено-монтажно управление — Перник, от героя на социалистическия труд Иван Георгиев в промишлено-монтажно управление — Варна, Димитър Първулов в Енергомонтаж — ТЕЦ „Варна", и редица други. Тези бригади работят на вътрешна стопанска сметка. Резултатите им са средно с 30 на сто по-високи от резултатите на останалите. Не само трудовите успехи характеризират живота в тях — там се води широка масово-политическа работа за комунистическо възпитание, за формиране на нравствени качества у строителите. Авангардната роля играят комунистите, тяхната активност в производствената и обществено-политическата работа увлича колективите. С други думи, значителният дял в успехите се пада на най-малката организационна единица — партийната група.

На практика обаче се получава така, че дори след уедряването на строителните и монтажните бригади често броят на комунистите е недостатъчен за изграждане на партийна група. В такива случаи решението на въпроса е във формирането на смесени партийно-комсомолски групи. Когато е организирана правилно, дейността на тези групи дава добър резултат.

Digitized by Google

Въпреки че през последните години броят на комунистите в строителството се увеличи чувствително, в сравнение с другите отрасли на народното стопанство техният относителен дял в колективите е по-малък. Въпросът за попълването на партийните редове с нови членове от челния отряд на работническата класа — строителите, и сега е открит. Срещат се сериозни трудности при проучването на кандидатите, които са от различни населени места. Случва се с месеци да не отговарят на писмените запитвания общинските партийни комитети. Докато се подготвят документите, строителството завърши и младият човек замине на друг обект, често в състава на друг колектив. Но независимо от тези трудности укрепването на партийното ядро в строителството е задача, с която трябва да се справят първичните партийни организации, партийните бюра — никой друг вместо тях няма да я реши. Тя се изпълнява добре там, където комунистите водят настойчива политическа работа, където партийните организации се опират на широк актив от комсомолци и безпартийни работници и специалисти. Специфичните условия налагат по-голяма оперативност, приемственост и перспектива в дейността за попълнението на партийните редици, като главното внимание се насочва към решаващите участъци в строителството и към онези колективи, в които партийното ядро е слабо. Засега в тази област има доста неизползвани възможности.

* * *

Високи са изискванията към партийната работа на строителните площадки: да бъде конкретна, действена, целенасочена. Какво означава това на практика? Единадесетият конгрес на БКП постави пред строителите отговорна задача: качествено изпълнение и срочно въвеждане на обектите в действие. Тази задача има много съставки: усъвършенстване организацията на труда, индустриализация на строителството, внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, точно спазване на пусковите графици, подготовка на строителните кадри, заздравяване на трудовата, технологичната и финансовата дисциплина и т. н. Това са всъщност въпроси, които най-често фигурират в дневния ред на партийните събрания и на заседанията на партийните бюра и комитети.

Но насочването на комунистите към главните проблеми на строителното производство още не е гаранция за действеност на партийната работа. Много важно е доколко задълбочено се анализират проблемите, какви решения се вземат, как по-нататък се организира изпълнението на тези решения. Тук, както показва практиката, са от значение и системната проверка, и контролът на отделни страни от дейността на колективите, и привличането на широк кръг от комунисти в изработването на решенията, и системният отчет за изпълнението, като не просто се изрежда какво е направено, а се анализира доколко творчески са работили партийните членове.

Сериозен изпит за дееспособността на първичните партийни организации в строителството сега е успешното внедряване на новия икономически механизъм, усъвършенстването на социалистическата организация на труда, последователното прилагане на стопанската сметка в технологичните екипи и бригадите, във всяко производствено звено. Способен ли е колективът сам да поеме голямата отговорност за изпълнението на плана и за строгото спазване на пусковия график при високо качество на строителството и при най-малки материални разходи, създадени ли са предпоставки и бригадата, и отделният работник да участвуват активно не само в строителния процес, но и в неговото управление — значи и партийната организация е поработила добре.

Digitized by Google

Неотдавна Секретариатът на ЦК на БКП прие решение да се разшири приложението на ценния опит, натрупан от седемте челни технологични екипи и комплексни бригади в страната, да се превърне този опит в основна форма и съдържание на социалистическата организация на труда в строителството, в действен елемент на социалистическото съревнование. Изпълнението на тази задача предполага да се подобри комплектуването на бригадите по състав и квалификация, като се спазват изискванията на социалистическата организация на труда и приетият еталон по инженерен проект; да се отстранят пропуските в планирането, да се осигурява стабилност, перспективност и ритмичност в работата на екипите и бригадите; да се преодолее докрай психическата барнера у някои ръководители към внедряването на бригадната организация на труда, да се умножат грижите им за предварителната инженерно-техническа подготовка на обектите... Ясно е каква е в случая отговорността на партийните организации в строителството за мобилизация на колективите, за повишаване на взаимната взискателност в тях на всички равнища — от работника до ръководителя.

И сега е проблем качеството на строително-монтажните работи. Той е свързан както с професионалните умения на строителите и монтажниците и с тяхното отношение към труда, така и с ритмичността на снабдяването, и с качеството на материалите. Често пъти с мълчаливото съгласие на партийните органи и организации, за да няма престой на обекта, се приемат некачествени материали. Нужно ли е да подчертаваме вредата от такава практика? А партийните организации, проявявайки принципност и взискателност, могат да помогнат за създаване на обстановка, в която, както казва др. Тодор Живков, еднакво да отговаря и онзи, който е произвел лошокачествени материали, и този, който ги е вложил в строителството.

В много строителни организации колкото нови хора постъпват, почти толкова напускат. Различни фактори си казват думата за текучеството: и обективни, и субективни. Трудни, сурови са например природните условия. Под открито небе, на гола площадка, в пек или студ строителят и монтажникът започват всеки нов обект. За да се преодолеят тези трудности, са необходими високи морални качества, комунистическа убеденост. Към утвърждаване на такива качества се стремят партийните организации. В същото време много важно е доколко настъпателно и конкретно воюват те за създаване на нормални условия за работа при зимни условия, за добър приобектов бит — работнически столове, библиотеки, клубове, бани и др., за квалификация на кадрите, за усвояване на втора и трета професия. А твърде често партийният секретар, бюрото, организацията не реагират на грубо административните методи на някои ръководители, които с лека ръка уволняват и разместват кадрите, не умеят да работят с хората, не създават условия за ефективно използване труда на строителите.

Правото на контрол над дейността на стопанските ръководства предопределя и голямата отговорност на първичните партийни организации за производствената дейност, задължава ги да вземат своевременни и ефикасни мерки за повишаване на нейното качество и ефективност. Използвайки това свое право, много партийни организации изслушват отчети от стопанските ръководители по основните, решаващите въпроси на производството, изучават обстановката на отделни обекти и участъци, изказват свои съображения, дават предложения и препоръки по ръководството и организацията на строително-монтажната дейност, приемат решения. Различните форми и средства за партиен контрол, използвани творчески, повишават отговорността на стопанските ръководители, засилват техните възпитателни функции, допринасят за по-широкото участие на трудещите се в управлението на про-

Digitized by Google

изводството, съдействуват да се изпълни главната задача на колектива: да се строи бързо, качествено и евтино. За съжаление не са малко и първичните партийни организации, които не упражняват както трябва правото си на контрол над дейността на стопанските ръководства, отнасят се формално и с това понижават и резултатите от производствената дейност, и своя авторитет сред трудовите колективи.

* * *

Разпръснатостта на обектите още повече засилва важността на въпроса за личния пример на комунистите, за тяхната действена организаторска роля в колективите. Особено резултатна е тук обмислената, целенасочената индивидуална работа. Чрез нея първичната партийна организация засилва политическата активност на своите членове, укрепва връзките си с колектива.

Формите на индивидуалната работа са разнообразни. Много разпространени са личните разговори на членовете на партийното ръководство с отделни комунисти, партийните поръчения. Все повече се използват за засилване на взискателността отчетите и самоотчетите за това, как отделни партийни членове спазват изискванията на Устава или изпълняват конкретни задачи. Масово се прилага тази форма сега, при замяната на членските книжки. В хода на разговорите и обсъжданията възникват различни въпроси, свързани с трудовата и политическата дейност на комуниста, с работата на организацията или колектива, оформят се предложения и препоръки. Разбира се, за да има ефект, от значение е по-нататъшната съдба на тези предложения, тяхното осъществяване.

Индивидуалната работа е важна за отделния партиен член, важна е и за самата първична организация. Комунистите са непосредствено в колектива, познават настроенията там. Постоянният контакт с всеки един от тях помага на партийната организация и на бюрото своевременно да обърнат внимание на онези въпроси, които вълнуват хората, да вземат незабавни мерки за тяхното решаване.

Специфичните условия на строителството създават известни трудности и пред идейновъзпитателната работа сред комунистите и сред целия колектив, издигат като най-подходящи някои нейни форми. Значителни възможности има например устната политическа агитация — груповите беседи на политически или производсвени теми, съобщенията за ценни работнически инициативи, личните разяснения на същността на дадено събитие от вътрешния или международния живот, конкретните, принципните разговори по повод на забелязани нарушения или слабости на колектива, на отделен работник. Някъде умело използват за такава дейност времето на обедната почивка.

Честата смяна на обектите, текучеството, продължителните командировки затрудняват партийните организации в изграждането на стабилен агитаторски и пропагандистки актив. Но едва ли тези условия могат да оправдаят замяната на партийната учебна година с лекционната пропаганда, както на практика някъде се получава. Лекционната пропаганда си има свое самостоятелно място в идеологическия живот на Партията. Използването на лектори отвън по различни теми наистина осигурява по-голяма компетентност на беседата, но по този начин е много трудно да се постигне системност в придобиваните знания, да се свърже обучението на комунистите с практическите задачи на строителния колектив. Резервите са в друга посока: в по-нататъшната перспективна работа на партийните организации за подготовката на агитаторите и пропагандистите, в по-голямата приемственост, в по-тясното взаимодействие с окръжните и общинските комитети на Партията, на чиято територия се изгражда обектът.

Digitized by Google

Повечето от хората всеки ден пътуват от мястото, където живеят, до строежа и обратно. Пътят удължава техния работен ден с 1—2 часа, това сериозно пречи на партийно-политическата работа. Получава се така, че пътуващите строители и монтажници не участвуват пълнокръвно в обществено-политическия живот нито в селото или квартала, нито на строителната площадка.

За подобряване на идейновъзпитателната дейност с тези кадри има конкретни решения, с които се задължават министерства, централни ведомства, общински и окръжни народни съвети, партийни комитети. Но и сега в работата на редица ведомства, обществени и културни организации не е настъпила съществена промяна. Творчески художествени колективи не посещават редовно големите национални обекти. Дори един чисто технически въпрос — да се радиофицират автобусите — не е решен. Не е създадена необходимата координация в дейността на партийните органи и организации на строителните площадки и съответните общински партийни комитети.

А там където такива контакти съществуват, резултатите са много добри. Традиция станаха например съвместните партийно-политически мероприятия в монтажните колони на газопровода „Северен и южен полупръстен". Общинският партиен комитет в Горна Оряховица заедно със съвета на партийните секретари при монтажно управление „Газстроймонтаж" обсъдиха на съвещание с всички комунисти от газопровода важни въпроси, свързани със срочното изграждане на обекта, взеха конкретни мерки за подобряване на работата. Съвместни мероприятия се организират и с общинския партиен комитет в Стара Загора, в Карнобат и др. Но това е само едно добро начало. То може да получи развитие, ако целенасочено се изучава и прилага опитът на съветските партийни организации, ако се търси и разпространява макар и оскъдният засега наш опит. Вечери на изявени строители в кварталите, просветни звена на партийната учебна година по местоживеене, съвместни инициативи с училищата по професионалното ориентиране — такива начинания обогатяват обществено-политическия живот и на строителите, и на населението. Повече от необходима в случая е ролята на окръжните комитети на БКП за ръководство на съвместната работа на партийните организации на големите строителни обекти с териториалните партийни организации, с общинските партийни комитети. Въпросите никак не са маловажни, защото опират до възпитанието на строителните колективи: възпитание на висока култура в строителството, на високи морални качества и устойчивост срещу остатъците от миналото, на гордост от професията и комунистическо отношение към труда.

* * *

Във всекидневната си дейност за разгръщане на творческата инициатива на колективите първичните партийни организации се опират на профсъюзните организации. Състоянието на профсъюзната работа, на различни страни от живота на колектива се обсъжда на заседания на партийните бюра, на партийни събрания. Важен момент от партийното ръководство на профсъюзите е участието на комунистите в тяхната дейност: те се включват в различни масово-политически и културни мероприятия, съдействуват за въвличането на повече строители в управлението на производството, за възпитаване на комунистическо отношение към труда, за подобряване организацията на социалистическото съревнование.

С помощта на партийните организации се разгръща надпреварата между строителните и монтажните колективи, настойчиво се търсят резерви за повишаване качеството и ефективността на строителството, разпространява се челният опит, помага се на изоставащите. Съревно-

Digitized by Google

ването се води не само в рамките на една площадка, но и между колективите на различни обекти. Така например строителите от ТЕЦ „Марица—изток 3" мереха сили с колегите си, които работеха на ТЕЦ „Варна" — взаимно си помагаха, обменяха опит. В резултат на настойчивия труд на тези колективи, на разгърналата се надпревара разширенията на двете електроцентрали бяха готови предсрочно. Съревноват се колективите на промишлено-монтажните управления в Стара Загора, Русе, Плевен, Враца, строително-монтажните комбинати, поделенията на държавните стопански обединения „Промишлено строителство", „Хидрострой" и др. Но не бива да се мисли, че по отношение на съревнованието всичко е наред. Задача на първичните партийни организации е да воюват срещу формализма, който може да обезсили и някъде действително обезсилва това важно средство за разгръщане на трудовия подем на колективите, да създават условия за сравнимост на резултатите, за широка гласност, за повторение на челния опит.

При трудните условия на строителните площадки много нужно е и друго: да се помага на профсъюзните организации, да се изисква от тях по-резултатно, по-настъпателно да се борят за създаване на възможно най-благоприятна обстановка за успешен и безопасен труд, за нормален бит, за осмислен отдих.

Много комунисти работят с поръчения в комсомолските органи, помагат да се издигат боевитостта и инициативността на комсомолските дружества и организации. Това е грижа за политическото израстване на младите строители, грижа за бъдещото партийно попълнение. На редица обекти първичните партийни организации изслушват на заседания и събрания отчети за работата на комсомолските комитети по актуални проблеми, за ролята на изпратените в Комсомола комунисти.

Школа за младото поколение строители са партийно-комсомолските групи и откритите партийни събрания. Работейки там, рамо до рамо с по-опитните си другари, комсомолците се учат от тях на майсторство, дисциплина, инициативност, израстват като бъдещи политически бойци на Партията.

Различни са формите за работа с младите строители. Все по-голяма популярност придобиват наставничеството, конкурсите за почетното звание „Най-добър млад зидар (мазач, бояджия) . . .", тържествените вечери за встъпване в редовете на работническата класа, срещите с активни борци против капитализма и фашизма, с ветерани на труда. Всичко това не е самоцел — за партийните и комсомолските организации е важно нито един младеж, дошъл в строителството, да не остане извън възпитателното въздействие на колектива, извън вниманието на опитните майстори наставници. Сигурен критерий при оценката на тяхната дейност са високите изисквания, поставени с Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС.

* * *

Първичните партийни организации в строителството са на предните позиции в социалистическото изграждане на родината, динамиката на времето поставя пред тях непрекъснато важни и отговорни задачи. Като се съобразяват със специфичните условия, те следва сега така да организират своята работа, че в най-голяма степен да съдействуват за ритмичното и успешно изпълнение на плановете за последната година на петилетката и на петгодишния план като цяло, да осъществяват комунистическото възпитание на многобройните строителни колективи.

инж. Мито КАМЕНОВ
парторг на ЦК на БКП за научно-производственото обединение „Балканстрой"

Digitized by Google

ПОХВАЛНО!

Великотърновска традиция. Вече 3 години. Днес обаче срещата с партийните секретари стана 5 години след Националното съвещание, на което др. Тодор Живков изнесе забележителния доклад за ролята и отговорността на първичната партийна организация като ръководно политическо ядро на колектива. Именно тук във Велико Търново първият секретар на Централния комитет разработи въпроса за авторитета на секретаря на първичната партийна организация като неуморим апостол и зидар на социалистическия начин на живот.

На срещата присъствува секретарят на Централния комитет на Партията Георги Атанасов.

Срещата се превърна в творчески разговор в навечерието на XII конгрес на Партията. В 11 секции, разпределени по отрасли, партийните секретари отчитаха успехи, критикуваха, поставяха въпроси. Свободно, откровено, открито. Трябва човек да е присъствувал на тия разговори, за да се убеди какви политически зрели и умни кадри растат в нашата страна. Трябваше, за да разбере защо расте ръководната и организаторската роля на Партията, защо първичните партийни организации израстват като боеспособни и самодейни комунистически колективи.

В заседанията на секциите участвуваха секретарят на Централния комитет Георги Атанасов, секретари и членове на бюрото на окръжния комитет на Партията.

Денят завърши с общо събрание вече на всички секретари от окръга. Обстоен и аналитичен доклад изнесе първият секретар на окръжния комитет Никола Василев. Спокойно, уверено и трезво той разгледа състоянието на партийната работа по изпълнението на партийните решения, разкри съществуващите слабости и призова към още по-голяма самодейност и активност на всяко работно място, за да може комунистите да се развиват като действителни организатори на трудещите се за най-достойна среща на XII партиен конгрес.

Трогателно! На сцената един по един идват отличени, наградени партийни секретари, образци на всеотдаен труд, отдали всичко за делото на Партията.

Ето и наградите:

„Орден на труда" — златен — 8 секретари,
„Орден на труда" — сребърен — 6 секретари,
„Орден на труда" — бронзов — 2 секретари,
С отличителния знак на окръжния комитет на БКП — Велико Търново „За активна политическа дейност" — 33 секретари. С надписани ръчни часовници — 32 секретари.

Всичко досега са наградени 200 партийни секретари.

Вдъхновено слово произнесе др. Георги Атанасов, секретар на Централния комитет на Партията. Той поздрави участниците в срещата от името на Централния комитет на Партията и лично от името на др. Тодор Живков. След като даде висока оценка на труда на партийния секретар, той отдели голямо внимание на необходимостта все повече да се издига ролята на първичните партийни организации за разгръщане на социалната активност на трудещите се. За качествата, които днес в съвременните условия трябва да притежават кадрите. Другарят Атанасов подчерта, че първичната партийна организация ден из ден следва да израства като социална лаборатория на новите отношения в трудовите колективи.

Срещата във Велико Търново беше достоен и заслужен празник за многохилядната армия на Партията — партийните секретари.

Собствена информация

Digitized by Google

ДА НЕ СЕКВАТ АКТИВНОСТТА И ИНИЦИАТИВНОСТТА

КРЪСТЬО МАРКОВ
секретар на първичната партийна организация
при вестник „Септемврийска победа" — Плевен

Една от основните задачи на първичната партийна организация в редакцията на вестника е да работи за повишаване на активността, чувството за отговорност и личния пример на комунистите. И всичко това, свързано с изискванията за подобряване на качеството и ефективността на журналистическия труд. Начините, средствата и формите на работа са различни: теоретични конференции, събрания, срещи с ветерани на Партията и революционното движение, индивидуални беседи с хората, партийни поръчения...

Практиката ни показва, че когато подходим творчески, когато в подготовката и осъществяването на инициативите се включат повече хора, тогава и резултатите са по-добри и по-трайни. Положителен отпечатък върху авторитета на партийната организация в утвърждаването ѝ като политическо ядро и първообраз на редакционния колектив, върху отделните комунисти оставиха такива прояви като разговорите „Комунистът, първичната партийна организация, Юлският пленум" и за марксистко-ленинския подход при оценката на художествените ценности; самоотчета и атестата на комуниста; замяната на партийните членски книжки. Благодарение на добрата предварителна подготовка на тези мероприятия, на последователната и творческата им реализация те се превърнаха в школа за идейно и организационно израстване на комунистите, на първичната организация. Нещо повече. Целенасоченото им осъществяване увлече и безпартийните, направи ги съпричастни в тези наши дела. Например разговорът и самоотчетът на комуниста за нашия дял в изпълнението на решенията на Юлския пленум на Централния комитет на БКП се пренесоха в профкомитета и профорганизацията, сред безпартийните.

Или да вземем замяната на партийните членски книжки. Към нея пристъпихме с опита на предишните разговори за активността и деловитостта в партийната организация.

Как подходихме?

На събранието, на което разяснихме решението на пленума на Централния комитет на БКП за замяната, голямото политическо, организационно и идеологическо значение на това крупно събитие в живота на нашата партия, обсъдихме и разпределихме задачите: кой член от партийното бюро с кой комунист ще разговаря, кога ще бъде събранието и пр. Искахме да не форсираме и същевременно да не протакаме, да не забавяме замяната. Основните страни, на които обърнахме голямо внимание по време на индивидуалните беседи, при

Digitized by Google

разговорите в партийното бюро и на събранията бяха деловите и политическите качества на комуниста, неговата партийна и трудова дисциплина, активността, инициативността, обществената му застост; поведението му в семейството, в колектива, в обществото. Анализирахме каква е тенденцията на промените, които стават у него, какви са стилът и методите му на работа; повишава ли квалификацията си, търси ли и прилага ли новото в работата си? Успоредно с това засилихме взискателността към комунистите по отношение на журналистическите им изяви, как използват страниците на вестника за утвърждаване на новото в живота на колективите и отделните граждани, за разпространяване на челния наш и съветски опит; критикуват ли пороците и недостатъците у нашия съвременник и от какви позиции.

Някои предлагаха да не се ровим много в миналото на хората, а да гледаме сега кой какво дава. Партийното бюро не прие това предложение. Ние работим в идеологически институт, вестникът е орган на окръжния комитет на БКП и счетохме за необходимо да обърнем внимание и на класовия произход на нашите партийни членове, тъй като едни са приемани в редовете на Партията като студенти, други като служители, далеч от родните им места. Изясняването на всички въпроси ни струваше много усилия — събиране на сведения, проверки, ходене на място, — но в края на краищата удовлетворението дойде от това, че не оставихме да тежат никакви съмнения върху когото и да било.

В нашата партийна организация има неписан закон — самоотчет, атестат, разговор — всичко да започва с ръководителите. Така постъпихме и сега. Най-напред преценихме дали заслужават нови членски книжки главният редактор, заместник-главният редактор, партийният секретар. Някои нямаха ясна представа как практически ще протече замяната и когато чуха на събранието оценките на партийното бюро, в които наред с положителните страни се сочеха и много пропуски в работата на тези комунисти, даваха се препоръки за бъдещата им дейност, се стъписаха. Не че друг път не е имало критичност на нашите събрания, а защото сериозността, с която бе подходено, малко ги респектира. И докато при други случаи изказванията бликваха веднага след доклада или информацията, сега се получи пауза. После всеки казваше каквото мисли.

В разговорите и в решенията се стремяхме да не издребняваме, да не слизаме под равнището, което бяхме постигнали до този момент, но същевременно искахме да не пропуснем моменти, които имат важно значение за по-нататъшното развитие и утвърждаване на партийния журналист.

Събранията по замяната се отличаваха с голяма активност. За всеки партиен член се изказваха най-малко по 10—12 от неговите другари, а в повече от протоколите са записани мненията на всички членове на първичната организация. Критичните бележки, препоръките, отправени без изключение към всеки, са заведени на отчет от партийното бюро. Чрез поръчения, индивидуални разговори и срещи сега стремежът е да се помогне на всеки да преодолее пропуските и недостатъците, които са го съпътствували.

Доколко партийната организация проявяваше взискателност и критерият ѝ бе висок, говори фактът, че от петнадесетте комунисти на двама отложихме замяната на партийните членски книжки, на двама наложихме наказание „порицание", по целесъобразност направихме и някои кадрови промени в отделите на редакцията. Ръководехме се от мисълта, че малките грешки и недостатъци водят към по-големи и затова компромиси не правехме.

Digitized by Google

Сега, когато замяната на партийните членски книжки приключи, виждаме, че усилията и тревогите ни не са били напразни. Положително е не само това, че всички защитиха правото си да носят новия партиен билет, но и това, че замяната развълнува хората, активизира ги, направи ги по-взискателни към себе си и към другите; укрепна вътрешнопартийната демокрация, подобри се трудовата дисциплина сред колектива; разнообразиха се журналистическите форми на дейност, по-задълбочено се разработват материалите за вестника, раждат се нови инициативи; разшири се кръгът на публикациите за преустройството на идеологическата работа, за усъвършенстването на социалистическата организация на труда, внедряването на икономическия подход, утвърждаването на социалистическия начин на живот, разгарянето на социалистическото съревнование, разширяването и укрепването на българо-съветската дружба. Комунистите от отдел „Партиен живот" последователно и системно поддържат обществения преглед „Преустройство на идеологическия фронт — практически резултати". Плод на активизирането на журналистите от отдел „Икономически" са новите рубрики „Интелектуализация на общественото производство" и „Новият икономически механизъм в действие". Успешно се осъществяват общоредакционните инициативи „В обектива на в. „Септемврийска победа", „Ритмично, комплексно — без изоставащи" и много други. Не случайно колективът на вестника бе отличен с награди в няколко национални конкурса.

Замяната на партийните членски книжки в нашата първична организация приключи, но дейността за повишаване на нейната авангардна роля и боеспособност, за активизиране на комунистите и засилване на чувството им за отговорност продължава. Целта е активността, инициативността и деловитостта, проявени по време на замяната, да не секват. Ето защо в решенията на годишното отчетно-изборно събрание, в перспективния и оперативния план за работа на първичната организация през тази година на първо място са мерките за подобряване на дисциплината, инициативността, деловитостта и активността на комунистите като журналисти.

Какви са тези мерки?

За осъществяването на основната задача — издаването на актуален, ефективен, качествен, идейно издържан и естетически добре оформен вестник, дял имат не само журналистите, но и работниците от печатницата. Затова по наша инициатива организираме съвместни заседания на партийното бюро и редколегията на вестника с партийното и стопанското ръководство на печатница „Ал. Пъшев". За взаимоотношенията между двата колектива успоредно с редакционното ръководство следят и трима наши комунисти. Те анализират предимно пропуските и слабостите, за чието отстраняване на съвместни заседания набелязваме общи мерки.

Важна трансмисия в живота на редакционния колектив е профорганизацията, в чието ръководство работят четирима комунисти. От активността и деловитостта им, от тяхното правилно разбиране и осъществяване ролята на профорганизацията зависят до голяма степен резултатите в нашата работа. Поради това в заседание на партийното бюро обсъдихме какъв е приносът на всеки комунист — член на профкомитета, доколко той е инициативен и дисциплиниран, доколко с личния си пример съдействува за осъществяване ролята на профсъюзите, очертана от др. Тодор Живков в речта му пред Националното съвещание от 30 януари т. г. Така подхождаме и към комунистите, избрани в ръководството на дружеството на журналистите.

Резултатите от дейността на комунистите търсим по няколко ли-

Digitized by Google

нии: едната е какво те допринасят за повишаване авторитета и боеспособността на първичната партийна организация и на редакционния колектив; другата — как и доколко съдействуват с перото си за решаването на социално-икономическите и културните проблеми на окръга. Много от нашите комунисти са ангажирани в ръководствата на дружества, организации и комисии. Шест от тях участвуват в прегледа, организиран от окръжния и общинския комитет на БКП по преустройството на идейновъзпитателната дейност в първичните партийни организации, и отговарят по за една или две организации. Това, от една страна, им отнема време, затруднява изпълнението на преките им задължения, но, от друга страна, обогатява опита и познанията им, прави ги съпричастни в проблемите, които решават първичните организации и колективите. Тази тяхна дейност се отчита в партийното бюро. То им помага в изясняването на някои въпроси и контролира изпълнението на задачите.

По време на замяната не остана комунист, на който да не са направени препоръки по отношение на неговата работа, характера или възпитанието му. Всичко е протоколирано, държи се на отчет, следят се измененията. Разбира се, партийното бюро, пък и цялата партийна организация са наясно, че всички слабости и недостатъци не могат да се преодолеят изведнъж. Затова предвидихме шест месеца след приключване на замяната да проверим доколко са били правилни и доколко са оказали положително въздействие тези препоръки.

Формата, с която си служим, е позната — самоотчетът на комуниста. Тя много ни помогна преди замяната. На събранието, когато обсъждахме този въпрос, някои от комунистите възразиха, че „много ни станало“ — самоотчети, атестати, замяна, сега пак самоотчети... Надделя мнението всеки да си направи самоотчет до края на годината, но не както предишния път, а конкретно за дейността си след замяната. И по-точно — как е изпълнил препоръките, какво е постигнал през този период. В забележка на плана сме записали: „Самоотчетите се актуализират съобразно момента“, т. е. дали е за лятна или есенна селскостопанска кампания, подготовка за годишно събрание или за партийния конгрес. Точна дата не е определена, но всеки комунист знае през кой месец ще се самоотчита. Целта е не да държим хората в напрежение, а да възбуждаме и предизвикваме у тях инициативност и деловитост, които в крайна сметка да се превърнат в черти на техния стил на работа. Това, което постигнахме по време на замяната на партийните членски книжки — идейното и организационното укрепване, по-високия самодеен характер, — сега искаме не само да се утвърди, но и по-нататък да се развие. Дните до Дванадесетия конгрес на БКП, до 1300-годишния юбилей на България се стремим да превърнем в мерило за резултатите от замяната, в изпит за зрелостта и авангардната роля на нашите комунисти.

Digitized by Google

КОРЕСПОНДЕНТИТЕ НИ ПИШАТ:

ПАРТИЙНОТО СЪБРАНИЕ

Как да се подготви и организира партийното събрание, за да даде то отговор на актуалните проблеми, които стоят пред партийната организация и трудовия колектив? С какви форми и средства да се повиши активността и инициативата на комунистите и безпартийните? Това са въпроси, които много често вълнуват секретарите на първичните организации и членовете на партийните бюра. Те бяха разисквани на състоялия се пленум на общинския партиен комитет в Голямо Каменяне, Кърджалийски окръг, на тема: „За по-нататъшно повишаване ролята и издигане равнището на партийното събрание в живота на първичните партийни организации".

Преди пленума бе проверена дейността на 77 на сто от първичните партийни организации, оказана им бе помощ и бяха набелязани мерки за повишаване равнището на партийното събрание. Организирано бе общинско съвещание с кадрите и актива по въпроса за издигане авангардната роля и личния пример на комунистите в труда и обществено-политическия живот. Всичко това помогна на партийните секретари и членовете на партийните бюра с по-голямо умение и по-сполучливо да подбират и поставят пред комунистите актуалните и обществено значимите въпроси на партийно-политическата, стопанската и служебната дейност, творчески да се прилагат ленинските принципи и норми на партиен живот.

На пленума бе отчетено, че в годините след Националното съвещание във Велико Търново, Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум на Централния комитет на БКП от 1976 г. и Националната партийна конференция в общинската партийна организация са проведени разнообразни мероприятия. Те са спомогнали да се повиши ролята и издигне равнището на партийното събрание като висша форма на вътрешнопартийната демокрация. Разширен е кръгът на обсъжданите въпроси. Повече комунисти и безпартийни специалисти се привличат в проучването и разработването на материалите, които се обсъждат на събрания. В значителна част от партийните организации на събранията се отчита изпълнението на взетите решения.

През 1979 година средно на събрание са се изказвали от 4 до 6 партийни членове — 36 на сто от изказванията са по стопански въпроси, 38 на сто по партийно-организационната дейност и 16 на сто по идеологическата работа. На отчетно-изборните събрания са направени 83 критични бележки и предложения, от които 72 на сто са отправени към административните и стопанските органи и организации в селищната система, а останалите 28 на сто се отнасят до общинския партиен комитет и вишестоящи партийни, държавни и стопански органи и организации.

През миналата година всяка първична организация е имала от 5 до 7 просветни събрания по въпроси на марксистко-ленинската теория, икономическата политика на Партията, вътрешното и международното положение. Постигнати са значителни успехи в развитието и усъвършенстването на вътрешнопартийната демокрация.

Дял за всичко това има и общинският комитет на БКП, който търси различни форми и средства за подпомагане на партийните бюра и първичните организации. Полезни и резултатни се оказаха: системната информация за поуките от проведените партийните събрания; активното участие на членовете и сътрудниците на общинския партиен комитет в подготовката и провеждането им; периодичното обучение на актива и обмяната на положителния опит и др. Общинският партиен комитет се стреми навреме да разкрива най-характерните явления и тенденции в развитието на вътрешнопартийния живот, да помага за отстраняване на недостатъците в стила и методите на работа в първичните организации.

В работата на пленума участвува и Васил Узунов — секретар на окръжния комитет на БКП. Той обърна внимание общинският комитет на Партията да окаже по-конкретна помощ на първичните организации по следните проблеми:

— Подобряване проблематиката на партийното събрание, като правилно се съчетават местните проблеми с общопартийните задачи.

— Повишаване компетентността на секретаря и членовете на партийните бюра, за да могат те да поднасят аналитична информация на комунистите. Това ще допринесе да се повишава и активността на партийните членове.

— Умението да се подготвят решенията и да се следи за тяхното изпълнение.

— Ръководните кадри по-дейно да участвуват в живота на първичните организации и по-специално в подготовката и провеждането на партийните събрания и изпълнението на взетите решения.

Пленумът прие решения за по-нататъшното повишаване ролята и издигане равнището на партийното събрание.

Атанас МАРКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

БЮРОКРАТИЗМЪТ

ПЕТКО СТАМОВ

За него е писано с яд и сарказъм, с философски обобщения, с присмех и ирония. Носителите му са поучавани и заклеймявани, съветвани и мъмрени... та като че ли няма повече какво да се каже. Стане ли дума, всички са съгласни, че е зло, и всеки е готов, за кой ли път, да се присъедини към поета и го разкъса като вълк. После всичко отминава и понеже не е враг, който ни кани на открита борба, увлечени в големите задачи, махаме с ръка, надявайки се, че ще отмине като детска болест, наказвайки го единствено с пренебрежението *си. И* точно тук се забравя указанието на В. И. Ленин за борбата с бюрократизма като задача с изключително дълъг период.

А такава борба е наложителна, защото той е готов да се яви на всеки етап от нашето развитие, макар и със сменен косъм.

I

Нека зададем въпроса, кой е бюрократ? В повечето от случаите това название предизвиква асоциация за онова човече с черните ръкавели, герой на многобройните карикатури, което отпраща посетителите за утре. Но я идете в министерството или централното ведомство и попитайте за жив бюрократ. Не, няма да ви покажат, може би защото вече няма и чиновници с черни ръкавели.

Външни признаци няма, но това не му пречи, гдето не го сееш, там да поникне. На голям национален обект отлагат на бригадир молбата за ведомствено жилище. Повече от петнадесет години бригадата, която ръководи, е между първите, той е носител на високи отличия, семейството му е голямо — с други думи предостатъчни основания. Комисията, в която влизат и партийният секретар, и профпредседателят, обаче е на друго мнение. Според точковата система за раздаване на жилищата кандидатът се оказва с недостатъчна обществена дейност (по-късно пред вишестоящите партийни органи се изяснява, че не се е изказвал достатъчно на събрания). Ето докъде могат да проникнат бацилите на бюрократизма, за да се стигне до обезценяване на делата поради недостатъчно изказване.

В тази модификация, макар и като изключение, бюрократизмът засяга един човек, разстройва с безпринципността един колектив и това не е без значение. Но още по-голяма опасност крият ония носители на бюрократизма, които не се занимават с отделни личности, а си запълват времето с излишни и самоцелни програми и концепции, чрез които засягат развитието на икономиката и социалните отношения. Те не са от типа на класическия бюрократ, оня, за който самодейците преди години съчиняваха шеговити куплети: „... Бюрократа, бюрократа —

Digitized by Google

клати си краката . . ." Никакво клатене на крака. Обратно, непрестанно движение, търчене по съвещания и заседания, писане и преписване, обсъждане и лансиране на идеи или както с горчивина заявява един хуморист: „Важното е да се развива дейност, а не да се свърши работа". И точно оттук започва водоразделът между твореца и бюрократа, защото вторият се плаши като дявол от тамян от свършването на работа. Работата крие риск, по резултата може да те оценят, а крайните оценки са две: може и не може, годен и негоден. Друго е, когато се развива дейност без краен резултат. Тогава се минава за инициативен, за борбен, за пробивен, за трудолюбив и за какво ли не още, което може да се види в различни светлини, стига да умееш да насочиш осветлението както на театрална сцена.

2

Една от благодатните почви за виреенето на бюрократизма е абсолютизирането на нормативните актове до степента на тяхното изопачаване. Бюрократът е надянал непробиваемите одежди на законността и с тях преминава необезпокояван трудовия си стаж. Буквата на правилника за него е бункер, откъдето може да спре настъплението на всяка новаторска идея. А особено неприятни са ония идеи, които крият опасност да въвлекат в друга атмосфера и да завъртят на други обороти свикналите с определения стереотип ръководители. Нека си спомним колко изстрели се дадоха по бригадната организация (а и сега тук-там под друга форма), колко ограничителни мерки все в името на съществуващи и несъществуващи разпоредби, защото тя заплашваше именно спокойствието и тласкаше към управленчески риск.

За да няма риск, бюрокрацията се хваща като слепец за тояга за разпоредбите и зад тях не е способна да види човека. Наплодят ли се правилници и инструкции, окове ли се мисленето, всяка човешка дейност в параграфа, не само се спира инициативата и самоинициативата, но се създава и механизъм за самозащита. Спомнете си електропастирите — чукнатата от електричеството крава започва да отбягва електропроводника. След време може да се изключат батериите — рефлексът е създаден. Така чукнатият от бюрократизма губи охота за предприемчивост.

Преди години един низов стопански ръководител с горчивина сподели: „Как да поема творчески риск, когато плановици и финансисти са омотали производствената дейност със специфични разпоредби и показатели, та е заприличала на пътно движение, в което няма други знаци освен забранителните". Това беше, преди новият икономически механизъм да навлезе в живота, но и сега, независимо от предоставените възможности за творчество, още се намират хора, на които им се иска всичко да бъде указано. На кръстопътя с остарелите забранителни знаци днес се срещат бюрократът от вишестоящата организация и ръководителят презастраховчик от низовото звено, които не могат да си представят как бюрократично-книжните и административни отношения ще се заменят от стоково-паричните отношения.

3

Да виним само нормативните актове, това би означавало да пренебрегнем субективната страна на стила. Тя е не по-малко важна, защото известно е, че при едни и същи обстоятелства различните хора

Digitized by Google

действуват различно. Едни водят жива партийно-политическа работа с хората, други, както посочихме, крият безсилието си да оценят човека зад точкови системи. Значи става дума за подхода към явленията, за възпитанието и нагласата на човека, защото съвсем категорично по този въпрос В. И. Ленин е писал, че всеки закон може да се заобиколи даже под формата на неговото изпълнение. Нека подчертаем — под формата на неговото изпълнение и да отнесем тази забележителна мисъл към някои стопански дейци. „Законът дава право всеки да отглежда неограничен брой животни" — казва бюрократът, председател на районна потребителна кооперация. Оттук насетне, намерил мотивировка на действията си, той ще сключи договор с предприемчивия търгаш за отглеждане на хиляда свине или десетки хиляди кокошки, без да си дава сметка, че слага основите на частна ферма, където е възможно да се ползва и наемен труд.

Най-голямата грижа на днешния бюрократ е да намери оная точка и буква в закона, която осигурява както в биологията да преживяват най-приспособените. Голямата част от времето му минава именно в търсенето на тази точка (или на нейния смисъл), в трупането на аргументи, в обезопасяването и презастрахованото. Девизът му: „Така пише в книгите", го е превърнал в архивар на аргументи. Това прилежание никога не е било поощрявано, никога не е срещнало съчувствие в хората. Различни епохи и общества са го осмивали. Спомнете си героите на Чехов и Гогол. Или да вземем световноизвестния парадокс: „медицинската сестра събужда болния и му казва, че е време да изпие предписаното приспивателно". Щом е предписано, няма какво да се мисли, няма защо да се влага творчество. Не случайно другарят Тодор Живков сравни тази категория хора със сатиричния герой Мълчалин, животът на който минава под двете съмнителни добродетели: умереност и акуратност. Общественото мнение отдавна им се присмя с прозвището „намазан пехливанин". По-младите не помнят панаирджийските зрелища на лъснали от шарлаган борци, но всички знаят, че става дума за човек, който гледа как да се откопчи от схватката.

Щом бюрократизмът е стил на хората, редно е той да е обект на партийно въздействие, да се откриват навреме неговите язви и да се вземат мерки. С тези мисли посетих партийните комитети на някои министерства. Реших да започна отзад напред — поисках да ми дадат характера на наказанията, които се налагат. Прегледах ги — къде повече, къде по-малко има за кариеризъм, за интригантство, за лоша трудова дисциплина. За бюрократизъм няма. Отидох в районен партиен комитет — няма. Надзърнах и в протоколи на първични партийни организации, рекох си: „На толкова хора замениха членските книжки, няма начин да не е обърнато внимание на някого за бюрократизъм". И там няма. Един секретар ме успокои: „Когато наказват за слабости, може да се прибави и бюрократизъм, но той е в това число, а в чист вид няма". Стана ми малко по-ясно — съществуването му е признато, само че се крие в сплавта от недостатъци.

Ние приемаме като несъвместими бюрократа с комуниста. Трябва обаче да отидем и по-нататък, защото същият този комунист, встъпвайки в Партията, е поел уставното задължение за критика и самокритика. Най-драгоценното качество е, когато се гледа на критиката като на средство да се помогне на другаря, да се действува в името на интересите на социалистическото общество. Николай Островски нарече критиката и самокритиката правилно кръвообращение. Не един път сме я сравнявали с горчиво лекарство, което лекува. Понякога обаче забравяме, че всяко лечение е индивидуално. Общи са само имунизациите...

Digitized by Google

4

Колкото по-многолико е едно явление, толкова по-разнообразни са формите за борба срещу него. Явно е, че като хвърляме само по някоя гневна реплика, има опасност бюрократът да си създаде резистентност, поради което време е да се постави под кръстосания огън на икономическите, административните и идейновъзпитателните методи. Всички форми днес се обединяват в мощните батареи на икономическия и политическия подход.

За значението на икономическия подход в това отношение др. Тодор Живков казва, че ако има макар едно звено, което е извън веригата на възпроизводството на материални блага, неангажирано в тази верига чрез стопанската сметка, то може да нанесе с административно-бюрократичните си методи непоправими вреди. В този смисъл ефективността от труда на служителя в министерството и ведомството трябва да се измерва не с мероприятия, а с крайните резултати. Често пъти обаче ще се чуе, че не може в резултата да изкристализира трудът на отделната личност. Поставете на самоиздръжка това звено (макар и от трима човека) и тогава не бюрократизмът, а творчеството и предприемчивостта ще защитят неговото право на съществуване.

Не по-маловажен е политическият подход, защото обектът на неговото въздействие са хората и социалните процеси. Една от чертите на този подход е въвличането на трудещите се в реализирането на партийната политика. И само в този контекст може да се разбере указанието на В. И. Ленин, че победата над бюрократизма ще стане възможна тогава, когато цялото население участвува в управлението (в своите речи и статии В. И. Ленин многократно се спира на опасността от бюрократизма, като го сравнява с дребнобуржоазната стихия). На сегашния етап от развитието ни, когато се усъвършенствуват колективните форми на ръководство на народното стопанство в лицето на стопански и управителни съвети, бригадни съвети, това Лениново указание придобива особена значимост.

Все ми се струва, че борбата с това зло не е достатъчно настъпателна. Все още има хора, за които положителното и отрицателното съществуват като обобщени явления, без да виждат конкретните носители. Че се срамуваме да наречем някого бюрократ, това е ясно, но като се стесняваме, по кой знае какви причини, да отличим, да похвалим инициативния и деловия, твореца — носител на разумния риск — това вече е другата беда. Няколко години води борба директорът на едно предприятие „Млечна промишленост“, докато внедри машината за непрекъснат процес в производството на сиренета. Човекът удържа на проверки и намеци за провал, пребори се с „научни аргументи“ не защото имаше лична изгода, а защото виждаше, че само така може да се увеличи производителността пет пъти. И когато успя, когато паднаха всички бариери, не се намери кой да му каже едно човешко „браво“. Не повече.

Свикнахме много да говорим за общия принос, за колектива творец и като че ли дадохме прикритие на бюрократа, възможност да се смеси в общия строй и там да вдига крак, без да го удари, да си отваря устата, без да си напъне гласните струни, защото доста мощно е нашето ура. Няма спортна дисциплина, която се е утвърдила по средни показатели. Всяко състезание има своите призьори. Средните показатели вършат работа само при бягането на място...

Но това вече е тема за друг разговор.

Digitized by Google

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СЪВМЕСТНА ПУБЛИКАЦИЯ

ТРИБУНА

НОВОТО В ПОДХОДА КЪМ МЛАДЕЖТА, В РАБОТАТА НА КОМСОМОЛА

Изминалият период от решението на Централния комитет на Партията за усъвършенстване териториално-административното деление на страната със създаването на селищната система потвърди жизнеността на тази идея.

Измененията, които се извършиха в структурата и организацията на местните партийни органи, на народните съвети и масовите организации, създават условия по-добре да се решават проблемите на селищните системи в областта на икономиката, селското стопанство, културата и бита.

Наред с другите партийни, държавни, стопански и други органи създадоха се и общински комитети на Комсомола, които са призвани да ръководят и възпитават младежта така, че тя да продължи революционните и трудовите традиции на предишните поколения, да работи активно за изграждането на зрелия социализъм у нас, нейният идеал да бъде самоотвержен труд за тържеството на бъдещото комунистическо общество.

Две години вече младежта от нашата страна има своята боева партийна програма — Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. В тази програма са посочени пътищата, средствата, формите, с които партийните и младежките органи и организации трябва да възпитават, организират и направляват младежта за активното ѝ участие в решаването на големите задачи в етапа на строителството на развитото социалистическо общество.

Сега под ръководството на общинските партийни комитети и първичните партийни организации младежта от селищните системи решава задачите, които Националната комсомолска конференция утвърди в дългосрочните програми. Настъпиха положителни изменения в реализацията на младежта. Разширява се участието ѝ в производството. Изграждат се и укрепват младежки трудови колективи. Младежкият дял в борбата за икономии на суровини, материали и електроенергия се увеличава. Засилването на организаторската работа сред младежта намира конкретен израз в редица инциативи, свързани с прякото изпълнение на социално-икономическите програми на селищните системи, на цялата страна.

Изменения в положителна насока настъпиха и във вътрешноорганизационния живот на комсомолските дружества. Те по-успешно напипват пулса на живота. Все по-успешно обсъждат и решават проблеми, свър-

Вестник „Хасковска трибуна" с известни съкращения публикува материалите в бр. 46 т. г.

Digitized by Google

зани с живота и интересите не само на комсомолците, а и на цялата младеж.

С помощта на стопанските и профсъюзните ръководства успешно се решават редица проблеми, свързани с материалната база, за смисленото и пълноценно прекарване на свободното време на младежите.

На фона на безспорните успехи, постигнати от партийните органи и организации в селищните системи, от комсомолските комитети и кадри, от държавните и стопанските органи, по-ярко изпъкват недостатъците, това, което още не е сторено. А такива проблеми има и във вътрешноорганизационния живот на дружествата, и във все още мудното решаване на редица проблеми, свързани с бита и всекидневието на младежта, на младите семейства.

Нашето желание да видим как се изпълняват задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС и в решенията на Националната комсомолска конференция, от партийните органи и организации, от комсомолските ръководства бе посрещнато с пълно разбиране от общинския партиен комитет в Хасково, една от най-големите селищни системи в страната.

В Хасковската селищна система живеят, учат, творят, трудят се над 20 000 комсомолци, които членуват в 564 комсомолски дружества. Със своята трудова активност те създават почти половината от промишлената продукция, активно участвуват в селскостопанското производство, в строителството, в търговията, във всички сфери на обществения, политическия и културния живот на общината.

За партийното ръководство на общинската комсомолска организация, за извършеното и това, което сега се прави от първичните партийни организации, стопанските органи, комсомолските организации, за изпълнението на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС и в решенията на Националната комсомолска конференция, разказаха на организираната съвместно с в. „Хасковска трибуна" среща: Иван Костов, секретар на общинския комитет на БКП в Хасково; Никола Атанасов, зам.-председател на общинския народен съвет; Тянко Димов, първи секретар на общинския комитет на ДКМС; Иван Ванчев, секретар на ДК на ДКМС в с. Книжовник, и други комсомолски кадри.

Материалите подготвиха за печат:
Деля Колева
от сп. „Партиен живот"

Зина Добрева
Лозан Митев
от в. „Хасковска трибуна"

ДА РЪКОВОДИШ ЗНАЧИ ДА ПОМАГАШ

ИВАН КОСТОВ
секретар на общинския комитет на БКП в Хасково

На вниманието на Хасковската общинска партийна организация неотменно стоят проблемите на Комсомола и младежта, които тя решава сега и които предстои да бъдат решени в перспектива.

Често се питаме и споделяме. С достатъчни грижи ли се отнасяме към младежта? Познаваме ли я? Обграждаме ли я с нужното внимание, грижи, топлота?

Безспорно ние нямаме право да имаме друго отношение към Комсомола, към несъюзната младеж освен бащинско, грижовно, партийно.

Хасковската селищна система е голяма, обхваща територия между р. Марица и р. Арда. На площ от 1224 кв. км са разположени 74 селища със 127 хиляди жители, от които голяма част са младежи и девойки.

Digitized by Google

Със своята трудова активност те създават почти половината от промишлената продукция, активно участвуват в полевъдството и животновъдството, в строителството и търговията, във всички сфери на обществения, политическия и културния живот на общината.

Сега в общинската комсомолска организация се трудят 119 младежки трудови колективи с над 3200 комсомолци и комсомолки. Много от тях предсрочно изпълниха производствените си задачи за 1979 г., а някои и за VII петилетка и сега работят за осмата. Осъществени са над 120 теми по линията на техническото и научното творчество на младежта с икономически ефект над 570 х. лв. Някои от разработките са отличени от ЦК на ДКМС със златни значки, а комсомолските организации при тютюнев комбинат „Тракия" и МЗ „Родина" с вимпели.

Безспорно всичко това е резултат на правилното партийно ръководство от страна на общинския комитет, на заводските, общоселските партийни комитети, на партийните бюра и първичните партийни организации. Сега все по-често на вниманието на заводския партиен комитет в тютюневия комбинат „Тракия", текстилния комбинат „Жеко Димитров", Държавното автомобилно предприятие, завод „Мир", комбината за машини за тютюневата промишленост „Млада гвардия", партийните бюра и първичните партийни организации в селата Книжовник, Узунджово, Минерални бани, Караманци и др. неотменно стоят комсомолски проблеми.

Общинският комитет на БКП се стреми отблизо да ръководи работата на общинския комитет на Комсомола, да му оказва конкретна помощ и подкрепа. На заседанията си той разглежда значими комсомолски проблеми като: работата на общинската комсомолска организация по изпълнение на задачите, произтичащи от Писмото на др. Тодор Живков, участието на младежите в селскостопанското производство, привличането на повече младежи в строителното производство и други. На заседание на отдел „Организационен" на общинския партиен комитет беше изслушана информация от общинския комитет на ДКМС за подготовката и провеждането на комсомолската отчетно-изборна кампания. Конкретно се набеляза каква помощ трябва да се окаже на дружествата и организациите. Там например бе отчетено, че в някои предприятия в работата на комсомолските събрания не участвуват с достатъчна активност стопанските ръководители. Това наложи с мнозина от тях да се проведе разговор, след което обстановката коренно се измени.

Общинската партийна организация през миналата година изпрати на работа в комсомолските органи 398 млади комунисти. Сто тридесет и двама комунисти изпълняват партийно поръчение като секретари на дружествени и заводски комитети. Единадесет от секретарите на заводските комитети и 19 от щатните членове на общинския комитет на ДКМС са също комунисти с поръчение.

Постоянна задача на общинския партиен комитет е да укрепваме партийното ядро в комсомолските дружества и организации.

От новоприетите в редовете на БКП през миналата година почти 90 на сто са изявени в труда и обществения живот комсомолци. Тази линия ние считаме за правилна и тя ще бъде утвърждавана и в бъдеще.

Общинският партиен комитет отделя голямо внимание на работата с резервните кадри, за тяхното обучение, движение, наблюдение и оценка. Значителен брой от тях са комсомолци.

Ние не се боим да издигаме на отговорна партийна, стопанска, административна и обществена дейност изявени комсомолски кадри, притежаващи необходимите политически и делови качества. Комсомолците

Digitized by Google

са включени и в изборните държавни органи — като кметове — 6, кметски съветници — 84, общински съветници — 9, окръжни съветници — 11. Ползотворно е участието им в строителството, в озеленяването и хигиенизирането на селата, в самозадоволяването със селскостопанска продукция по линията на 76-то постановление на Министерския съвет.

В някои села се увеличава кметският актив из средата на механизатори, специалисти, учители, активни комсомолци.

Грижата ни сега е да активизираме участието на комсомолците в доброволните отряди на трудещите се, в другарските съдилища, центровете за възпитателна работа по местоживеене с оглед да осигурим по-ефективно опазване на социалистическата собственост, движението по пътищата и нощния покой на населението.

Съвсем не ни задоволява това, че комсомолското участие в доброволните отряди е едва 11 процента, което далече не отговаря на реалните възможности, които имаме в общината.

И разбира се, основната грижа на общинския партиен комитет е широкото и активно участие на комсомолците в изпълнение на отговорните задачи, поставени в последните две речи на др. Тодор Живков, засягащи икономическия подход, приложението на вътрешностопанската сметка, бригадната организация на труда, интелектуализацията на труда на всички равнища и във всички сфери. Разбира се, далече сме от мисълта да заявим, че всичко сме изяснили, всичко сме преценили в това отношение. Комсомолците изявяват активно желание и активно участвуват във формирането на бригадите, в изпълнението на поставените задачи, в повишаването качеството на продукцията. Похвална в това отношение е инициативата на комсомолците от комбината за машини за тютюневата промишленост „Млада гвардия“ — „Комсомолска гаранция за качество на продукцията за СССР“.

Възникнала спонтанно, но обобщена като инициатива от заводския комитет на ДКМС, тя се подема с ентусиазъм от втори машинномонтажен младежки цех „Любов Шевцова“, който е специализиран в монтажа на хлеборезачна машина „АХМ—300“. Резултатите не закъсняват. Плануваните за първото тримесечие на тази година 100 бр. „АХМ—300“ за СССР са произведени с високо качество и експедирани 15 дни предсрочно. Предстои по-нататъшно приложение на тази инициатива и в останалите цехове на комбината „Млада гвардия“.

И понеже стана дума за интелектуализацията на всички сфери на обществения труд, сега ние заедно с обучението на своя партиен актив обучаваме и актива на ДКМС, за да могат те по-успешно да изпълняват задачите в областта на конструкторската и технологичната дейност, в обновяването на номенклатурата на произвежданите изделия, в приложението на научните постижения, в квалификацията на всички равнища, в съвместяване на две и повече специалности на определени производствени участъци и други.

Като посочваме положителните страни в работата по партийното ръководство на Комсомола, съвсем не искаме да кажем, че при нас проблеми няма. Напротив, има. Някои първични партийни организации все още не са вникнали достатъчно и не са разбрали добре големите идеи и задачи, които поставя Писмото на др. Тодор Живков по работата им с младежта и Комсомола. Все още има партийни организации, които се занимават изобщо с работата на Комсомола. Липсата на конкретно ръководство в никакъв случай не спомага за издигане равнището на комсомолската работа. Общинският партиен комитет с помощта на отдел „Организационен“ полага усилия за извеждането на тези партийни организации от това състояние.

Digitized by Google

Ние имаме предвид, че голямата територия на селищната система създава определени трудности по осъществяването на близко оперативно ръководство на комсомолските дружества и организации от страна на общинския комитет на Комсомола. Тук пречки се явяват големите разстояния и липсата на собствен транспорт. Недостатъчни са също усилията от страна на общинския комитет на ДКМС да използва по-добре комсомолския актив. Определено считаме, че без създаване, обучение, използване на широк комсомолски актив в тази голяма селищна система няма ефективно да си изпълним задачите, а общинският комитет на ДКМС ще продължава да изпитва затруднения.

Въпреки ясните партийни постановки някои стопански ръководства и дейци недостатъчно подкрепят с дела младежките инициативи и особено комсомолците, които работят в животновъдството. По-голям, по-сериозен ни е проблемът именно тук, в увеличаване броя на комсомолците животновъди. Нежеланието на младите да навлязат в животновъдните ферми опира, първо, до слабата механизация, второ, до условията на труд. На редица места няма обзаведени бани, стаи за отмора и занимания. Не на последно място е сменността на работата, именно сменността. В този смисъл не можем да разчитаме само на ентусиазма на комсомолците, а трябва да променим условията на труда. Все по тая причина въпреки големите усилия не успяхме да създадем младежки производствен колектив в животновъдната ферма в с. Стамболийски и на някои други места.

С не по-малка острота стои въпросът и със създаване на по-малки или по-големи промишлени цехове в селата. Това би задържало там част от младежите, би съживило селата, би задържало и механизатори. Сега заедно със стопанска дирекция „Местна промишленост и битови услуги" и АПК се полагат усилия за изграждане на такива цехове в 15—18 селища. Трудности, разбира се, има, но има и възможности.

Другият немаловажен проблем е правилното използване от младежите на клубната база, читалищата, спортните площадки. Виждания от страна на общинския народен съвет има, търсят се средства и начини за решаването на тези проблеми. В интерес на истината трябва да кажем, че в отделни села това, което имаме, не го използваме достатъчно ефективно, че недостатъчно се разнообразяват формите на работа с младежта като срещи с изтъкнати политически, обществени, културни, научни, спортни дейци.

Ще си позволим да поставим един малко по-особен въпрос, засягащ цялата комсомолска система. Оставаме с убеждението, че вишестоящите комсомолски органи искат много информации и в някои случаи общинските комитети на ДКМС заменят конкретната жива работа с писане на отчети и справки. Този въпрос би могло да се проучи по-задълбочено, за да се засили повече конкретната работа с комсомолците в дружествата и бригадите, във фермите и комплексите.

Всички тези, а и много други проблеми по партийното ръководство на Комсомола са стояли и стоят на вниманието на общинския партиен комитет. Ние считаме, че тяхното разрешаване ще помогне максимално за всестранната и ефективна реализация на младежта от общината във всички сфери на живота.

Digitized by Google

ДУХОВНО БОГАТО ПОКОЛЕНИЕ

Важно значение за приобщаване на младите хора от селищната система към художествените ценности имат превърналите се в традиционни празници с национално значение литературни дни „Южна пролет" и музикалните дни „Недялка Симеонова".

Всяка година в първите дни на пролетта Хасково става столица на най-младата българска литература.

Наред с младите автори в града и общината гостуват и утвърдени литературни творци. Срещите с младежите и учащите се, литературните четения и филмовите прожекции, обсъждането на нови книги и филми обогатяват културния живот в общината.

Музикалните дни, посветени на именитата наша съгражданка, световноизвестната цигуларка Недялка Симеонова, в които участвуват най-добрите симфонични и камерни оркестри от страната, приобщават младежта към музикалното изкуство. Докато през първите години интересът у младите хора бе съвсем малък, то сега залите се изпълват предимно от младежи и девойки.

Дружеството на писателите, клубът на дейците на културата и общинският клуб на младата художествено-творческа интелигенция обединяват творците от нашия край, а те са предимно младежи, които осмислят и популяризират постиженията на духовния живот.

Културното богатство и традициите с хилядолетно развитие също използваме за въздействие на подрастващите. Експозицията в Паскалевата къща дава представа за градския бит от следосвобожденската епоха, в известната Шишманова къща е уредена експозиция на домашните занаяти в окръга, Гърковата къща е признат шедьовър на жилищното строителство от епохата на Възраждането, в „Кирковото училище" е подредена експозицията „Асен Златаров".

Окръжната библиотека „Хр. Смирненски" и окръжният исторически музей, младежкият дом и драматичният театър „Ив. Димов", профсъюзният дом на културата „Тр. Христев" са средища на културния живот в съвременно Хасково.

Центърът на богата културно-масова и културно-просветна дейност на младежта е най-старият културен институт в града — образцовото народно читалище „Заря", което има 122-годишна история.

Организираните кинофакултети, кинолектории, кинопанорамите, седмиците на българските и съветските филми дават възможност на голям брой зрители да повишават своята култура. Все със същата цел — да се повишава музикалният уровен на учащите се — окръжната концертна дирекция провежда музикално-образователни концерти с тях.

Голяма е ролята на художествената самодейност за развитието на художествените дарования и способности на младежта, за сродяването им с изкуството.

В колективите на художествените самодейни състави са включени изключително млади хора. На Петия републикански фестивал защитиха званието „Представителни" хор „Родна песен" и естрадно-сатиричният състав при читалище „Заря", ансамбълът за песни и танци „Китна Тракия" и пионерският хор „Орфей".

Голямо значение отдаваме на художественото въздействие на пластическите изкуства, на монументално-декоративното оформление на

Digitized by Google

града и селищата на общината, за което красноречиво говорят организираните художествени изложби, издигнатите нови паметници. В тази насока голям дял се пада на фотоизложбата „Леонардо да Винчи и неговото наследство". С програмата „Ленин" правим следващата стъпка от дългосрочната комплексна програма за хармонично развитие на личността.

Международната година на детето и проведената международна асамблея „Знаме на мира" стана повод за актуализиране на дейността за създаване на още по-добри условия за хармонично и всестранно развитие и най-вече за пробуждане и стимулиране на творческите заложби и изяви на подрастващите.

Задачата обаче не се изчерпва дотук. Пред нас тя е по-мащабна. Поставили сме си цел да издирваме младите таланти, да полагаме грижи за тяхното развитие и укрепване. Това е пътят, по който ще се осъществява приемствеността и по-нататъшното развитие на социалистическата култура и изкуство в общината ни.

Общинският народен съвет и съветът за култура отделят голямо внимание за разнообразяването на културния живот, има стремеж да се провеждат мероприятия от всички жанрове на изкуството. С голяма отговорност и повишен критерий се обърна съветът към въпросите за качеството на тяхната подготовка и ефективността от въздействието им.

Предявяват се по-високи изисквания към местните творци и културните институти. Вниманието ни е насочено към осигуряване и участие в културния живот на утвърдени професионални столични театри. Станаха традиционни всекимесечните им гостувания, постоянните експозиции, изложбите. С особен интерес се посрещат от младежта вечерите на любителите на изкуствата, проявите на сцената на самодееца.

Много са проявите, посветени на 1300-годишнината от създаването на българската държава и 750 години от битката при с. Клокотница. Организираме много тематични вечери и обсъждания на книги с историческа тематика, фотоизложби, екскурзии до исторически местности, свързани с материалната и духовната култура и с героичното минало на нашия народ.

Със създаването на селищните системи се постави задачата да се осъществи богат и разнообразен културен живот не само в града, но и в селата от общината. Една част от мероприятията и дейността на културните институти се пренесе сред трудовите хора на село. Духовият оркестър изнася концерти за деца и възрастни, местните литературни творци, кукленият театър с успех се посрещат от своите малки почитатели, драматичният театър „Иван Димов" редовно гостува в селата. По-често там се изпращат и състави по линия на Концертна дирекция. Има стремеж за непрекъснато подобряване идейното и художественото съдържание на утвърдените културни прояви. Провеждаме културните празници при широк контакт с трудещите се и особено с младежта. Проучваме как те се приемат, какво е отношението на зрителите с оглед повишаване ефективността на това, което вършим.

Ние добре разбираме, че от материално-техническата база на културната дейност в голяма степен зависи нейният възпитателен ефект, създаването, съхранението и разпространението на художествените ценности. Като се ръководим от това, непрекъснато обогатяваме базата. Предоставили сме възможност на младежите да разполагат с цялата налична база на културните институти в града и в района на общината.

Предстои откриването в града на нов киносалон с повече от 800 места, със сладкарница, дискоклуб и киноклуб. През тази година ще

Digitized by Google

бъде завършена и сградата на нов дом на техниката в центъра на града. Строят се в няколко села културно-битови сгради.

Редица предприятия, учреждения, организации и училища преустроиха подходящи помещения за младежки клубове, където се организират разнообразни културно-масови прояви. Няколко учебни заведения, които влязоха в нови сгради, разполагат с богати актови зали.

Стремежът и желанието на общинския народен съвет е да създаде условия и да организира богат и разнообразен по съдържание културен живот в общината, който да съдействува за изграждането на естетически възпитано подрастващо поколение.

Никола АТАНАСОВ
зам.-председател на общинския народен съвет — Хасково

МНОГОСТРАННА И ЕФЕКТИВНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Качеството на младежката изява, високият социален ефект, подготовката и реализацията на младото поколение — това са задачите на деня, поставени от Партията на българските комунисти.

В изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС, полагаме по-големи грижи за подобряване организационно-политическото състояние на комсомолските организации и дружества в средните училища и усъвършенствуване работата с пионерските отряди и дружини.

В работата с пионерите и комсомолците отделяме основно внимание на въпросите за възпитаване у тях на любов към труда и науката. Сега дейността на комсомолските комитети и пионерските ръководства по професионалното ориентиране на младежите е по-системна и целенасочена, по-тясно свързана с идейно-политическото и нравственото им възпитание. Имаме редица положителни примери за свързване на комсомолската и пионерската дейност на учащите се с традициите на работническата класа и трудещите се селяни. Така например учебната извънкласна дейност добре се свързва с производството в народното основно училище „Отец Паисий", със стопанската дирекция „Търговия" — клон „Търговия на дребно", народното основно училище „Иван Рилски", със завод „Мир", средното политехническо училище по текстил „Т. Паунова", с текстилния комбинат „Жеко Димитров" и др. Работата на пионерските цехове, магазини, заводи: „Мир", „Н. Терзиев", производствените стопанства, учебно-производствената практика на комсомолските организации от техникумите, средните политехнически училища и гимназиите е поставена на здрави организационни и научни основи. Задълбочават се взаимоотношенията между пионерските дружини, комсомолските организации от средните училища и комсомолските организации от материалното производство. Проведеният двегодишен преглед на съвместната работа на комсомолските организации и дружествата от средните училища, заводи и предприятия е определен принос за подобряване работата по трудовото и професионалното ориентиране и подготовка на младежта. Провеждат се съдържателни вечери на професията, срещи с челници в производството и орденоносци.

Digitized by Google

Реализацията на зрелостниците е един от критериите за ефективността от извършената работа сред учащата се младеж. Но в тази насока предстои да се решат някои въпроси, като осигуряване на работно място на всеки ученик, използване на специализираните бригади за продължаване на възпитателния процес, осъществяване на още по-тесни връзки със заводските комсомолски организации и други.

Възпитанието на младите и новопостъпилите работници в социалистическо отношение към труда е изключително важен етап от сложния и дълъг път за пълноценна реализация на младото поколение. То започва още с приема и настаняването на новопостъпилите млади работници, което трябва да бъде естествено продължение на многоликата дейност за трудовото възпитание, започнало от училищната скамейка. Ритуалите за тържествено встъпване в редовете на работническата класа, връчването паспорт на младия работник, запознаването с историята и производството на предприятието се прилагат умело и нашироко.

Повишаването на образованието и квалификацията на младите работници е отговорна задача и важно условие за пълноценната реализация на младежта. Затова чрез курсове, школи, задочно обучение на младите производственици даваме възможност да повишат своите знания, да се утвърдят като квалифицирани кадри.

В различните сфери на материалното производство се трудят над 5800 младежи. В структуроопределящите отрасли и производства на общината — машиностроене, текстилна промишленост, тютюнопроизводство, голям дял се пада на младите работници и специалисти. Ударно ядро за включване и мобилизиране на младежите във всенародното социалистическо съревнование, за изпълнение на дадената дума са 119-те младежки трудови колектива с 3296 участници, работещи на територията на селищната система. Досега 97 младежки трудови колектива са преминали на бригадна организация на труда, като от тях 41 работят на вътрешностопанска сметка. Гордост на общинската комсомолска организация са младежките трудови колективи с ръководители Петър Ников, Димитър Борисов, Танчо Йорданов, Мария Гинева, Мария Цветилова, Иринка Атанасова, Искиндер Ибрямов и много други.

Движението за техническо и научно творчество на младежта се утвърди като форма за възпитаване на младите хора в любов към труда, като мощен лост за активизиране младежкото участие в научно-техническия прогрес.

В изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до деятелите и участниците в движението за ТНТМ, общинската комсомолска организация постигна добри успехи, за които бе наградена с вимпел на ЦК на ДКМС — „За принос в развитието на движението за ТНТМ". В клубовете за техническо и научно творчество на младежта работят 13 250 участници. Само през миналата година са разработени 132 теми от инженерните проекти и насрещните планове и са внедрени в производството 114 с общ икономически ефект от 425 000 лв.

В резултат на организаторската работа и подобрената съвместна дейност с профкомитетите по места значително се повиши ефектът от участието на младите работници и специалисти в социалистическото съревнование. Създадени са условия за обвързване на съревнованието с новата технология на планиране и усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за повишаване приноса на младите работници и специалисти в разкриване на резервите при разработването на инженерните проекти.

Все още обаче в дейността на някои комсомолски комитети няма широко поле за усъвършенствуване организацията и ръководството на социалистическото съревнование. Понякога се подценява работата по формиране на младежкия дял и личните комсомолски планове, не се

Digitized by Google

поставят на обсъждане в комсомолските събрания на дружествата личният и колективен принос в изпълнение на плановете.

Задачата за участието на младежта в повишаване качеството на продукцията се решава успешно от комсомолските комитети чрез поемането на 61 шефства над отделни изделия, производства, технологии, технологични линии и машини.

Сега със собствен качествен щемпел работят 81 млади работници. Носители на званието „Млад качественик" са 197 комсомолци. Четиринадесет младежи и девойки от общинската комсомолска организация изпълниха предсрочно плана за VII петилетка и вече работят за осмата. Между тях са Георги Каравълканов, Георги Тянков, Кръстьо Ангелов, Величко Тодоров, Ани Чавдарова, Хайрие Юсеинова и др. В селскостопанското производство 373 младежи и девойки достигнаха производителността на труда на първенците, а 577 овладяха втора и повече професии или работни места.

Младежта от общинската комсомолска организация е в челните редици в борбата за икономии на суровини, материали, горива и енергия. Всеки младеж и девойка, младежки трудов колектив, всяко комсомолско дружество участвува със свой личен влог в „Младежки фонд VII петилетка".

С изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, в селското стопанство постъпиха 49 младежи с комсомолско поръчение, в това число 28 в животновъдството. Професията на механизатора овладяха 189 младежи и девойки.

Наставническото движение е изпитана форма на работа с младежта. Ценна помощ в това отношение получаваме от общинския партиен комитет, от общинския народен съвет и обществените организации. Наставническото движение се утвърди в трудовите колективи като действена школа за професионално, класово-партийно, трудово и нравствено възпитание на младите хора. В комсомолските дружества и организации движението на наставниците органически се свързва с борбата за изпълнение решенията на Националната партийна конференция и задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. В общинската комсомолска организация все по-голяма популярност придобиват срещите, вечерите, посветени на наставниците, на обмяната на положителен опит между организациите. По-конкретна стана работата на комсомолските комитети с челниците и майсторите в производството.

Общинският комитет на ДКМС счита, че в предстоящата ни дейност е необходимо да отделим голямо внимание на задачите за засилване на общественото начало, усъвършенствуване системата за разпределение и насочване на младите хора към конкретни работни места, съобразно нуждите на общественото производство, тяхната подготовка, съобразно интересите и наклонностите им. Ще работим за приобщаване към общественополезен труд неучещите и неработещите младежи.

Проблемът за трудовата реализация на младежта е важен и затова ние се стремим да прилагаме още по-високи критерии за пълноценна, смислена, ефективна комсомолска работа в тази насока. С помощта, която получаваме от общинския партиен комитет, от първичните партийни организации, се създават условия да се отстраняват навреме пречките по пътя на реализацията на младежта, да се създават всички условия младите хора да се изявяват в своята професия.

Тянко ДИМОВ
първи секретар на общинския комитет на ДКМС — Хасково

Digitized by Google

ВЪПРОСИ ОТ ВСЕКИДНЕВИЕТО

Ние, комсомолците от село Книжовник, определяме дневния ред на събранията, като се ръководим от задачите, които поставят партийното, стопанското, комсомолското и административното ръководство, от решенията на вишестоящите органи и въпросите, поставени от членовете на дружеството. Комсомолците са неразделна част от трудовия колектив и проблемите, които възникват в процеса на работата, се отнасят и до тях и е нужно те да си кажат думата.

В някои случаи партийното и другите ръководства препоръчват за разглеждане определени въпроси, чието разрешаване зависи изцяло от комсомолското дружество.

Основните проблеми, които трябва да се обсъдят от комсомолците, да се набележат мерки за тяхното изпълнение, ги включваме в плана на дружеството. Определяме сроковете за тяхното изпълнение, хората, които отговарят, контролните мерки. В плана записваме примерно: участие на комсомолците в пролетните и летните кампании на селското стопанство; отчет за провеждането на политическата учебна година; подготовка и приемане на пионерите в редовете на ДКМС; трудовата реализация на младежите; състояние на спортно-туристическата дейност и други.

Информациите и мероприятията винаги се разглеждат и приемат предварително на заседание на дружествения комитет, след което се внасят за обсъждане на събранието. Понякога се налага в заседанията да се поставят много повече въпроси, но винаги се стремим да подберем и включим в дневния ред на събранието онези, които са най-значими и разглеждането им е наложително. Между две комсомолски събрания в дружествения комитет постъпват немалък брой въпроси, отправени от членовете на дружеството.

Как подхождаме към тях и по какъв начин успяваме да ги включим в дневния ред на събранието?

Една част от въпросите успяваме да разрешим чрез другите форми на комсомолска дейност: включваме допълнителни теми в политическата учебна година, организираме срещи с ветерани на Партията, предвиждаме допълнителни мероприятия на културно-масовата и спортно-туристическата дейност. Като включваме в дневния ред въпроси, които всекидневно засягат комсомолците, спомагаме за тяхното идейно и политическо израстване, за подобряване на осведомеността им по цялостния живот в селото, за правилното им отношение към труда и ученето.

Ето например как подготвихме едно събрание.

В навечерието на Националната комсомолска конференция излезнаха проектопрограмите за дългогодишна дейност на ДКМС. Отшумяха и дните на първия по рода си младежки форум — Националната комсомолска конференция. Както преди нея, така и след това на страниците на печата излезнаха редица материали. Поставен бе въпросът какви са насоките за развитието на ДКМС, какво ново е внесено в живота на Комсомола, какво е становището към селските дружества. За да отговорим на тези въпроси, потърсихме съдействието на общинския

Digitized by Google

комитет на ДКМС — Хасково. Включихме като основна точка в дневния ред на събранието разглеждането на програмите. С това целяхме разрешаването на две задачи: да ги разясним и да отговорим на въпросите, с които комсомолците всеки ден се сблъскват.

Друг важен въпрос, който стоеше за разрешаване пред нас, бе какво ще бъде отношението и участието на комсомолците в предстоящото чествуване на 80-годишнината от създаването на народното читалище „Изгрев" в селото ни. Това за нас бе много важно, тъй като комсомолците вземат дейно участие в цялостната читалищна дейност.

Третият въпрос, който дружественият комитет прецени, че е целесъобразно да бъде поставен за разглеждане, бе завършването на строителството на сградата на новия културен дом. В цялата страна е разгърнато широко движение за икономии на ресурси и материали. Откликвайки на този призив, ние приехме решение да излезем пред комсомолците с предложение за доброволен труд за срочното завършване на сградата и намаляване на разходите по нейното строителство.

Така поставяйки в дневния ред на събранието въпроси, отнасящи се до всекидневния живот на комсомолците, ние успяваме не само да решим редица задачи, но и да постигнем по-голяма активност на събранието, да създадем творческа атмосфера при неговото провеждане.

Какъв беше резултатът?

При разглеждането на програмите беше постигнато масово участие, изказванията и повдигнатите въпроси бяха непринудени, конкретно свързани с живота на комсомолците. Те изразиха своето отношение по редица въпроси, залегнали в тях.

С дълбока ангажираност се отнесоха младежите и към останалите два въпроса. Те бяха близки за тях, у всеки се долавяше готовност за разрешаването им. Единодушно бе приет планът за участието на комсомолците в чествуването на 80-годишнината на читалището, с желание и ентусиазъм те отговориха на призива всеки комсомолец да отработи по три безплатни трудодни на културния дом.

Ние сме се убедили, че събранията са интересни за комсомолците, когато въпросите, които разглеждаме на тях, са взети от живота, че решават проблеми, които са свързани със стремежа на младежта активно да участвува в решаването на големите задачи, които Партията и народът поставят пред нея.

Иван ВАНЧЕВ
секретар на дружествения комитет на ДКМС в с. Книжовник

Digitized by Google

ЗА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ

Личността реализира себе си не само чрез духовните и материалните ценности, които създава в процеса на труда, но и в ефективното използване на свободното време. За младежите от Хасковската селищна система този проблем има три аспекта: база, инициативи, качество на възпитателната работа. Свое мнение по трите направления на използването на свободното време изказаха Василка ПОЖАРЛИЕВА — секретарка на общинския комитет на ДКМС, Стефан НОЧЕВ — зам.-председател на общинския съвет за култура, Петър КРЪСТЕВ — секретар на комбинатския комитет на ДКМС в комбината за машини за тютюневата промишленост „Млада гвардия", Вълчо РУДЕВ — секретар на комбинатския комитет на ДКМС в ТК „Жеко Димитров", Димитър ДИМИТРОВ — директор на общинския младежки клуб за българо-съветска дружба, Анка МИЛУШЕВА — инструкторка в общинския комитет на ДКМС, Недялка ДИМИТРОВА — инструкторка за работа с младежта в ОС на БПС.

БАЗАТА

Василка Пожарлиева: — Общината се утвърждава като средище за всестранна изява на младежта. Като имаме предвид обаче задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, и дългосрочните програми, трябва определено да кажем, че базата за осмисляне и идеологизиране на свободното време, особено на работническата младеж, е недостатъчна. Голяма част от площта на окръжния младежки дом поради проектантски грешки е неизползваема. Всъщност той предоставя на младежите само една голяма зала за 200 места и зала за творчески срещи с около 40 места. Една част от помещенията поради наводняване не могат да се използват.

Димитър Димитров: — За да стане нашият клуб притегателен център за младежта, той се нуждае от реконструкция, залата трябва да се преустрои със сепарета и дансинг, а откритата тераса да се разработи като лятна сладкарница.

Анка Милушева: — Нашата селищна система е най-голямата в окръга и затова и проблемите й са големи по отношение на базата. С малки изключения — с. Сусам, Конуш, Текето, Войводово и Караманци, където има младежки клубове, материалната база в селата е крайно недостатъчна. В някои други села също има младежки клубове, но само името им е останало, а те са превърнати в складове и други помощни помещения и не могат да се използват от комсомолците. Там, където комсомолците са малко, не е оправдано изграждането на клубна база, но в останалите села на основата на конкретни проучвания трябва да се създаде и да се използва от всички организации в селото — партийни, комсомолски, отечественофронтовски. В селата Сусам, Минерални бани и Войводово пък съществуващата база е в окаяно положение, защото няма кой да я поддържа.

Вълчо Рудев: — В нашия комбинат има 1250 комсомолци, над 2500 са младите хора до 35 години, а имаме само два клуба. Те са съвсем недостатъчни за организиране на младежки инициативи. Когато се е строил комбинатът, не се е виждало в перспектива, че изискванията към материалната база, където младежите ще прекарват свободното си време, коренно ще се изменят. Затова сега ние особено наблягаме на това, комсомолците да се включат най-активно и с идеи, и с труд, за да съз-

Digitized by Google

дадем по-добра база. На една площадка, която доскоро се използваше от строителите, си направихме малък стадион. В момента работим върху площадките на два тенис-корта, които искаме да направим покрити, за да могат да се използват през цялата година. Приспособяваме едно неизползвано помещение за спортна зала.

ИНИЦИАТИВИТЕ

Петър Кръстев: — През свободното време на комсомолците ние организираме различни вечери. Стремим се да разберем желанията на младежите и съобразно с това организираме инициативите. За работническата младеж не са особено привлекателни дискотеките. Те предпочитат да участвуват в студио „Диалози" и да разискват по въпросите на спорта и международните политически събития. В комбината често организираме вечери на наставника. Правим ги по цехове, защото наставниците са много и практически е невъзможно да се съберем наведнъж. В подготовката на тези вечери участвуват и студенти от Института за културно-просветни кадри. Каним да присъствуват близки на наставника. Те научават за успехите на своя баща или син и въздействието на положителния опит на наставника е по-голямо. На подобни инициативи присъствуват и ученици от базовите училища. Правим и вечери портрети на младежки производствени колективи, на отделни младежи първенци.

Вълчо Рудев: — Винаги се съобразяваме със мнението и желанието на младежите кога и как да проведем дадена инициатива. От разговорите с тях стигнахме до извода, че най-желани през двата почивни дни от седмицата са спортно-туристическите мероприятия. За тази цел използваме базата на дружество „Аида" — хижата в с. Книжовник, туристическия дом в Кенана, хижа „Зорница" край гр. Марица.

За семейните комсомолци интерес представляват вечерите на младото семейство, защото им предоставят възможност да станат преки участници в подготовката на вечерта, активизират тяхното творчество.

С интерес се посреща от всички комсомолци срещата на трите поколения работници от завода — ученици, млади и дългогодишни работници.

Димитър Димитров: — За работническата младеж в клуба организирахме среща с фолклорния състав от град Ижма, Коми АССР. Той е съставен от работници активисти, първенци в художествената самодейност. Нашите младежи ги посрещнаха по стар народен обичай с хляб и сол, след това разговаряха за постиженията на отделни младежки производствени единици в Ижма и Хасково, опознаха се. В поздравителната програма участвуваха местни изпълнители и от гостите. Нашият клуб гостува със свои инициативи и в някои села.

Стефан Ночев: — В селищната ни система традиция стана практиката да гостуват утвърдени имена на българската литература и театър. Хасковските младежи са се срещали с Любомир Левчев, Павел Матев, Димитър Методиев, Младен Исаев, н. а. Иван Кондов, н. а. Никола Анастасов, композитора Ал. Танев. На хасковци за три дни гостува и Националният академичен театър с пиесата „Деца на слънцето" от Максим Горки.

През месец март се проведоха традиционните литературни дни „Южна пролет", в които участвуваха млади автори с първите си творби — поезия, проза, живопис и кинотворби. Те се срещнаха с младежи-

Digitized by Google

те от училищата в града и селата и с млади работници от производствени предприятия.

Драматичният театър „Иван Димов“ поставя пиеси, близки до натюрела на селските зрители. Миналата година гостува на места с постановката на „Албена“ по Йордан Йовков.

Художествената самодейност използваме за естетическото възпитание на младите хора.

Василка Пожарлиева: — С трудовата младеж в окръжния младежки дом проведохме вечер на челника в труда и производството с домакин завод „Мир“. За младежите от общественото хранене и Пивоварния завод организирахме пролетни балове. Гостувахме на комсомолците от СМК с разговор на тема „Четем ли и какво четем“. Имаме кинолектория „Актуални проблеми на съвременността“.

КАЧЕСТВОТО

Василка Пожарлиева: — Въпросът за качеството на възпитателната работа е много важен. Ето да вземем дискотеките. Те не са на необходимото равнище. В Хасково няма дисководещи. И често дискотеките са само младежите да слушат няколко часа музика и танци, без какъвто и да било коментар. Слушателите не могат да се запознаят с отделни състави, със съвременните течения в световната естрада. Това не обогатява никого. Дискотеката при нас е една обикновена забава, само че с магнетофон, а не с оркестър.

Димитър Димитров: — На младите хора трябва да се дава повече информация. Предвиждаме вечерите, когато в клуба се събират много младежи, да организираме прожекции на цветни диапозитиви. Младите хора с интерес ще посрещнат и пантомимите, хумора и буфосинхронадата. Разбира се, особено внимание трябва да отделяме на качеството. Всичко да е на професионално равнище. Ние търсим пътища и средства непрекъснато да повишаваме качеството на културните мероприятия. Затова искаме от комсомолските дружества в селата те да отговарят за организацията на мероприятието, а ние поемаме изготвянето на сценария, осигуряваме съставите — изпълнители, поемаме цялата методическа работа.

ЕДНО ПО-ОСОБЕНО МНЕНИЕ

Недялка Димитрова: — Когато говорим за свободното време като време освободено от труд, никак не бива да забравяме, че има опасност да превърнем комсомолците само в консуматори, и то пасивни. Освен това в предлагането на различна информация имаме сериозна конкуренция от страна на телевизията, радиото, киното. За професионалните съюзи приобщаването на младежите към изкуството става чрез художествената самодейност. Тя е също труд, само че през свободното време, труд, отдаден доброволно, който облагородява не само самодееца, но и околните. Нашите самодейни състави при профсъюзния дом на културата „Трайко Христев“ на последния фестивал завоюваха пет златни медала. Създали сме школи за изучаване на чужди езици без откъсване от производството, в които участвуват предимно специалисти от предприятията и заводите в града.

Digitized by Google

КОМСОМОЛСКИ ПРАЗНИЦИ

Става дума за нещо делнично, но с голямо значение за младежта от цигарената фабрика „Тракия" в Хасково — комсомолския ден на самоуправление. В такива дни ръководството на целия производствен процес е поверен в ръцете на комсомолците. Те се провеждат в чест на определени забележителни събития.

Какво представлява сам по себе си един такъв ден?

Това е обикновен и все пак значително по-различен ден в живота на колектива. Комсомолците заживяват с него най-напред и след това се радват на получените резултати. Когато решат, че трябва да проведат комсомолски ден на самоуправление, вземат мнението на комсомолския актив. Дава се възможност на комсомолските секретари да дадат своите предложения, да изкажат съображенията си. След това те споделят това с активистите на отделните дружества и със самите млади работници. Главното, което се обсъжда в тези разговори, е да се направи така, че в деня на комсомолското самоуправление да се даде силен тласък на производството.

Тази идея намира винаги подкрепа и поощрение от стопанското ръководство, комунистите и членовете на профгрупите. Тя става достояние на всички работници във фабриката. Ентусиазмът на младите се предава на целия трудов колектив.

Едва тогава идва ред на подробностите. Те се обсъждат детайлно, до найдребните неща. Кой ще бъде в този ден директор на фабриката? Обикновено се избира някой от младите, авторитетен началник на смяна. Кои ще бъдат заместник-директорите, началниците на смените? Определят се също младежи, които отговарят за осигуряването на достатъчно качествени спомагателни материали. След като партийният и комсомолският актив определят целия ръководен екип, съобщава се на работниците и целият колектив заживява с любопитството за изхода на предприетата инициатива. Намират се хора, които да казват: „Ха сега да видим какво могат комсомолците!" Но и те вече са уверени в успехите на комсомолското самоуправление.

През работния ден има определени куриери от всеки цех и смяна, които държат връзка с ръководството и производствения участък. Всеки час се прави проверка на резултатите от производството, взема се предвид най-малкото изоставане и веднага щабът изпраща „свой човек" да помогне на място. Комсомолците работят с пълно напрежение, стремят се никой да не изостава.

Малко преди да приключи смяната, вече са определени първенците. Тържествено се внася в работната зала знамето на комсомолската организация, обявяват се резултатите и се награждават най-добрите.

Когато влизат в производствените помещения, работниците от втората смяна знаят какво са постигнали техните другари от първата смяна и те се стремят да осигурят още по-добри постижения. Това винаги е така и илюстрира както творческото настроение на участвуващите в инициативата, така и отличната организация на производството под ръководството на комсомолците.

Всъщност това се доказва и от друг факт. Всички достижения през проведените досега комсомолски дни на самоуправление са рекордни както по отношение на постиженията, които е имал колективът, така и един към друг. Например през първия комсомолски ден беше произведена 76 тона продукция, което означава с 11 тона в повече от плана и 4 тона повече от най-доброто постижение на колектива дотогава. А след това дойдоха и още по-големи резултати. В един ден на комсомолско самоуправление бе произведена надпланова продукция за над 600 000 лева. Тези успехи са резултат на комсомолското дръзновение, на техния самоотвержен труд. Наред с решаването на производствената програма с тази младежка инициатива се решава и въпросът за комсомолското самочувствие, че те са пълноправни стопани на своето предприятие. Освен това комсомолската организация израства в очите на по-възрастните работници. Те вече гледат с много по-голямо доверие към младите и по-здраво се споява единството на двете поколения работници. Нещо повече, възрастните работници искрено се радват на организаторските и производствените успехи на комсомолците, на цялата младеж в завода за отличните резултати, защото в края на кранщата те са успех на целия колектив, „провокиран" от инициативата на комсомолската организация. Сега вече млади и стари са убедени, че тази младежка инициатива разкрива неподозирани възможности за по-голямо развитие на производството и по-пълно използване на машините.

В напрегнатите дни на комсомолското самоуправление в голямо напрежение са и комунистите. Те полагат голяма грижа на работните места да цари порядък, да се усъвършенствува производственият процес, с повишено внимание се следи всеки успех, който бързо се разпространява между бригадите. За партийното, стопанското и комсомолското ръководство във фабрика „Тракия" в Хасково тази ценна инициатива за комсомолското самоуправление е средство да се издига още повече авторитетът на комсомолската организация. Тя създава условия за реализация на младите хора не само в труда, но и в управлението на производствения процес, издига самочувствието им, затвърдява успехите им.

Атанас ХАДЖИКОЛЕВ
редактор на в. „Тютюнработническа дума"

Digitized by Google

ПОСЛЕДОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА НА МИР И СОЦИАЛИЗЪМ

СБОРНИК ОТ ТРУДОВЕТЕ НА Л. И. БРЕЖНЕВ

Ръководейки се неизменно от великото учение на марксизма-ленинизма и развивайки го творчески в документите на конгресите си, в решенията и постановленията на Централния си комитет, Комунистическата партия на Съветския съюз разработва и осъществява вътрешната и външната политика на СССР, развива икономиката и укрепва отбранителната мощ на съветската държава, повишава материалното и духовното равнище на живота на съветския народ, строи комунизма в първата социалистическа страна в света.

Теорията и практиката на КПСС намират всестранно, изключително важно развитие и в трудовете на генералния секретар на ЦК на КПСС, председател на Президиума на Върховния съвет на СССР и председател на Съвета на отбраната на СССР, маршала на Съветския съюз Леонид Илич Брежнев.

Неотдавна излезе от печат на български език сборникът „На стража на мира и социализма", който съдържа извадки от трудовете на Л. И. Брежнев през периода 1964—1980 година. Сборникът е съставен от материали (доклади, речи, статии, писма и откъси от книгата „Малката земя"), които са посветени главно на героичния подвиг на съветския народ във Великата отечествена война, на ленинската външна политика на СССР, на отбранителната мощ на съветските въоръжени сили, на братския съюз и сътрудничеството на страните от социалистическата общност, на мира и сигурността в Европа и в света. Като цяло сборникът е едно блестящо историческо свидетелство за многостранната кипяща политическа дейност на Л. И. Брежнев, за последователната борба на КПСС и СССР за мирно съществуване между държавите с различен обществен строй, за намаляване на международното напрежение, за мир, сигурност и сътрудничество в света, за свобода, независимост и социален напредък на народите, за тържеството на социализма и комунизма.

Сборникът „На стража на мира и социализма" е голяма придобивка за всеки читател. Той е извънредно ценен източник както за хората на науката, така и за хората на практиката, с една дума за всички, които обичат живота и се стремят към човешко щастие, почиващо върху здравите основи на мирния съзидателен труд.

* * *

Владимир Илич Ленин разглеждаше националните и интернационалните задачи на страната на Великия октомври в неразривно един-

Digitized by Google

ство. Той изтъкваше, че КПСС, съветският народ са призвани да се борят „за социалистическо отечество, за социализъм, като отечество, за Съветска република, като отряд на световната армия на социализма“[1]. Трудовете на Л. И. Брежнев, поместени в настоящия сборник, са неопровержимо доказателство за дълбоката вярност на КПСС, на съветския народ към този ленински завет.

В. И. Ленин сочеше също така, че съветската страна трябва да провежда последователна, неотклонна мирна политика в интерес на победилата революция, в интерес на общото дело на трудещите се от всички страни. Не случайно първият акт на съветската власт бе историческият Декрет на мира, написан лично от В. И. Ленин.

Вярна на ленинските завети, под ръководството на своя Централен комитет и лично на Л. И. Брежнев КПСС разработи и прие стратегическата Програма за мир. Главният замисъл на решенията на XXIV и XXV конгрес на КПСС бе да се извърши поврат в международните отношения — от напрежение към разведряване, от конфронтация към преговори.

През 70-те години в резултат на усилията на СССР, на социалистическата общност, на международната работническа класа, на националноосвободителното движение, на трезвомислещите политически среди в света настъпи разведряване в международните отношения, намалена бе опасността от термоядрена катастрофа, бяха положени основите за изграждането на сградата на мира, сигурността и сътрудничеството в Европа и в света. Сборникът „На стража на мира и социализма“ релефно откроява фигурата на Л. И Брежнев като главен архитект на този уникален строеж.

Тържество на външнополитическите виждания и начинания на Л. И. Брежнев, голяма победа на силите на мира, на политиката на реализма и добра воля бе провеждането на Съвещанието за сигурност и сътрудничество в Европа. Заключителният акт от Хелзинки, който е резултат от многогодишни усилия (политическата подготовка на съвещанието се извърши в течение на 10 години, а неговата предварителна работа отне 2 години), вълъти в себе си духа на принципите на политиката на мирно съвместно съществуване между народите, стана харта на мира и сигурността в Европа, превърна се в дългогодишна програма за сътрудничество между европейските народи.

„Справедливостта изисква — изтъкна първият секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет на НР България Тодор Живков в речта си на Общоевропейското съвещание за сигурност и сътрудничество в Хелзинки през 1975 г. — особено да подчертая ролята и личните заслуги на един между нас, на Леонид Илич Брежнев, който със своята дълбока убеденост, неукротима енергия и последователност допринесе най-много, за да бъдем сега всички ние тук.“[2] Сборникът „На стража на мира и социализма“ е документално свидетелство за дълбоката правота на тази мисъл на другаря Тодор Живков.

Сборникът е жива илюстрация на голямото внимание, което Л. И. Брежнев отделя на усилията за вземане на реални мерки за премахване на призрака на термоядрената катастрофа, за намаляване равнището на военното противопоставяне между Организацията на Варшавския договор и НАТО, за ограничаване и прекратяване на надпреварата във въоръжаването, за разоръжаване. Особено голяма е неговата заслуга за сключването на съветско-американските договори за ограничаване на

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 36, стр. 82.
[2] Т. Живков, Избр. съчинения, том 23, стр. 458.

Digitized by Google

стратегическите оръжия (ОСВ—1 и ОСВ—2). Огромен е личният принос на Л. И. Брежнев в изработването и предлагането на редица конкретни инициативи за укрепване на мира и сигурността в Европа и в света. Някои от тях заслужава да бъдат споменати и сега.

От европейски мащаб това са решението да бъдат изтеглени 20 000 души, 1000 танка и друга бойна техника от Централна Европа и предложенията да не се разширяват военните съюзи в Европа, да не се увеличава числеността на въоръжените сили на нито една държава, на нито една групировка от държави в района, определен от Заключителния акт в Хелзинки, да се сключи конвенция за забрана на ядреното неутронно оръжие, да се пристъпи към преговори по въпроса за ядрените средства със среден радиус на действие, да се свика конференция по военното разведряване и разоръжаване в Европа.

От глобален мащаб това са инициативите за сключване на световен договор за неупотреба на сила, за прекратяване на производството на ядрено оръжие и постепенно съкращаване на запасите от него до пълното им унищожаване, за забрана да се създават нови видове и нови системи оръжия за масово унищожение, за съкращаване на военните бюджети, преди всичко на големите държави.

Борбата за мир е неделима от природата на социалистическия обществен строй, на външната политика на СССР, на всички страни на реалния социализъм. Това намери израз и в новата конституция на СССР, която през 1977 година възведе в ранг на висш държавен закон това, което представлява самата същност на външната политика на съветската държава — нейната грижа за осигуряване на траен мир, за създаване на международни условия, които да отговарят на интересите на борбата за национална свобода и обществен напредък, за социализъм и комунизъм. Включвайки в новата конституция на СССР специална глава, която закрепя миролюбивия характер на съветската външна политика, съветската държава, съветският народ подчертаха решимостта си — и тук личната заслуга на Л. И. Брежнев е огромна — да следват курс за мир, за избавяне на човечеството от ужасите на войната, от материалните лишения и смъртните опасности, които съпровождат надпреварата във въоръжаването.

Сборникът съдържа и многобройни извадки от материали, които показват неуморната дейност на Л. И. Брежнев за всестранно укрепване на социалистическата общност. В редица от своите разработки Л. И. Брежнев разкрива и доказва обективния характер на братското единство на страните на реалния социализъм, необходимостта то да се гради върху темелите на пълното доверие и доброволно съгласие.

„У нас съществува еднотипна икономическа основа — обществената собственост върху средствата за производство. У нас съществува еднотипен държавен строй — властта на народа, начело с работническата класа. Ние имаме единна идеология — марксизма-ленинизма. Ние имаме общи интереси за гарантиране на сигурността, за защита на мира и сигурността на народите, за защита на революционните завоевания от посегателствата на империалистите. Ние имаме единна велика цел — комунизма“ (с. 8).

Тези мисли, изказани от Л. И. Брежнев още през 1964 г., принадлежат на съкровищницата на марксизма-ленинизма. Тяхната дълбока правота бе потвърдена и продължава да се потвърждава от всеки изминат ден, от всяка изтекла година на развитието и укрепването на социалистическата общност.

Активното сътрудничество на социалистическите страни в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ и на Организацията на Варшавския договор, в рамките на двустранните отношения води до все по-тясна координация на техните практически действия, увеличава

Digitized by Google

мощта на социализма, усилва неговото въздействие върху хода на световните събития.

Сборникът съдържа многобройни доказателства за изключително голямото внимание, което Л. И. Брежнев отделя на сътрудничеството на социалистическите страни в Съвета за икономическа взаимопомощ и в Организацията на Варшавския договор.

В течение на повече от три десетилетия в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ се формира и укрепва нов социалистически тип на международното разделение на труда, непрестанно се разгръща икономическата интеграция, която съдействува за развитието на социалистическата общност като най-динамична, устойчива и прогресивна икономическа сила в света. Икономическият съюз на страните — членки на СИВ, въплъщава в себе си ленинските идеи за изграждане на световно стопанство на социалистически начала. Вече четвърт век Организацията на Варшавския договор е надежден щит на строителството на социализма, стабилизиращ фактор на мира и сигурността в Европа и в света.

Политическият консултативен комитет на Организацията на Варшавския договор, както отново потвърди неговата юбилейна сесия, състояла се във Варшава на 14 и 15 май т. г., е мощният генератор на миролюбивите инициативи на братските социалистически страни, главният център за съгласуване на тяхната външнополитическа дейност. Заявлението на Политическия консултативен комитет на държавите — участнички във Варшавския договор, с което се предлага в най-близко време да се проведе среща на най-високо равнище на ръководителите на държави от всички райони на света, е вдъхновено от стремежа да се укрепи надеждата на всички народи на земята за мирно бъдеще. Резултатите от съвещанието на Политическия консултативен комитет във Варшава откроява с нова сила хуманната същност на политиката на реалния социализъм, която съвпада с коренните интереси, с най-насъщните стремежи на всички народи на планетата.

За българския читател сборникът „На стража на мира и социализма“ представлява особен интерес и поради това, че в него се съдържат редица извадки от доклади, речи и статии на Л. И. Брежнев, посветени на братските отношения между КПСС и БКП, между СССР и НР България, между съветския и българския народ. „Отношенията на солидарност, искрена дружба и братство, които се установиха между Съветския съюз и народна България — изтъква Л. И. Брежнев в статията си „Приятели, съюзници, братя“, — са ярък пример за новия тип връзки между държавите, пример за действен социалистически интернационализъм. Те обхващат по същество всички страни на живота на нашите държави: партийната и стопанската работа, икономиката, науката, въпросите на културата и външната политика, организацията на отбраната“ (с. 230).

Тези отношения имат дълбоки исторически корени, близост на езиците, взаимно влияние на културите, връзка между революционнодемократичното движение в Русия и националноосвободителното движение в България, съвместна борба против поробителите. След 9 септември 1944 година отношенията между двата народа непрекъснато се развиват, задълбочават и сближават, като се градят на най-здравата и най-нерушимата основа — общност на интересите, на целите и на съдбите.

Вечната нерушима дружба, братската взаимопомощ и всестранното тясно сътрудничество между СССР и НР България отговарят на коренните интереси не само на двете страни, но и на интересите на социалистическата общност, на мира и сигурността в света.

„Борбата за траен мир е не само дело на правителствата, но и

Digitized by Google

на народите" (с. 704) — тази мисъл минава като червена нишка в много от материалите, поместени в сборника. И това е съвсем естествено. Като истински марксист-ленинец Л. И. Брежнев изключително високо цени ролята на широките народни маси, на прогресивната общественост от всички страни в борбата за мир, сигурност и сътрудничество в света.

Няма разумен човек, който би желал нашата планета да бъде изпепелена в една ракетно-термоядрена война. Ето защо (всички хора трябва да сплотяват непрекъснато редиците си в борбата за премахване на опасността от термоядрена катастрофа, за прекратяване на надпреварата във въоръжаването, за пълно и всеобщо разоръжаване. Винаги, когато се разискват и решават въпросите на войната и мира, световната миролюбива общественост — по образните думи на Л. И. Брежнев — е „бдителното, будното око на човечеството, неговата всевиждаща съвест" (с. 445). Миролюбивите сили бяха един от най-важните фактори, които съдействуваха да се извърши поврат в умонастроенията от „студената война" към разведряване, от конфронтация към преговори. Миролюбивите сили водят и ще продължават да водят решителна борба за запазване на завоеванията на разведряването, на неговото разширяване и задълбочаване в интерес на всички народи. Мирът е общо благо, мирът е общо дело — тази идея, залегнала в Призива на европейските комунистически и работнически партии, приет на срещата им в Париж, завладява все повече и повече широките народни маси в Европа и в света, вдъхновява ги и ги мобилизира за решителна борба против опитите на империализма и реакцията да възкресят духа на „студената война" в международните отношения.

Сборникът съдържа и отделни писма. До когото и да пише Л. И. Брежнев — до екипажа на атомната подводна лодка от Северния флот, до личния състав на гвардейския мотострелкови полк от Забайкалския военен окръг, до комсомолците от град Москва или до прапоршчика Ю. М. Прокофиев, — той проявява жив интерес, отнася се с дълбоко внимание и голяма човешка топлота.

Сборникът „На стража на мира и социализма" концентрира като във фокус и откроява релефно много аспекти от неуморната политическа дейност на Л. И. Брежнев. И когато говори за отделни явления, и когато прави обобщения, и когато излага факти, и когато ги анализира, и когато спира вниманието си на текущи проблеми, и когато отправя поглед в бъдещето, ръководителят на съветската партия и държава върши всичко с дълбока убеденост, с пълна вяра в правотата на политиката на КПСС и СССР, във всепобеждаващата сила на великото марксистко-ленинско учение.

„Щастлив е политикът, щастлив е държавният деец — пише Л. И. Брежнев в книгата „Малката земя", — когато може винаги да говори това, което действително мисли, да прави това, което действително счита за необходимо, да се стреми към това, в което действително вярва. Когато предлагахме Програмата за мир, когато на много международни срещи излизахме с инициативи, насочени към отстраняване на заплахата от война, правех това, стремях се към това, говорех за това, в което като комунист вярвам дълбоко и докрай" (с. 656).

Като човек, който е бил на фронта от началото до края на Великата отечествена война, като човек, кален и в огъня на опустошителната война, и в пламъка на съзидателния труд, Л. И. Брежнев знае високата цена на мира, цени неговите блага, работи и се бори, без да жали сили за неговото запазване и укрепване, за свят без войни и без оръжие.

Валентин БОЖИЛОВ
кандидат на юридическите науки

Digitized by Google

ТРУДОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ НА МЛАДЕЖТА

Е. САНТИЛОВ
член на партийния комитет на Котовския завод за пластмаси

В речта си пред XVII конгрес на Комсомола другарят Л. И. Брежнев подчерта, че възпитанието на младежите и девойките в дух на уважение и любов към труда представлява от себе си голям държавен въпрос, който засяга съдбата на милиони хора, бъдещето на страната. Особено място в трудовото възпитние на младежта се пада на изпълнението на приетото неотдавна постановление на ЦК на КПСС, Министерския съвет на СССР и Всесъюзния централен съвет на професионалните съюзи „За по-нататъшното укрепване на трудовата дисциплина и ликвидиране текучеството на кадрите в народното стопанство".

Неоценима помощ в трудовото възпитание на младежта оказват социалистическото съревнование и наставничеството. В големите възможности на тези и други форми на организаторската и масово-политическата работа сме се убедили от опита на нашия колектив,

ОПИРАЙКИ СЕ НА КОМСОМОЛСКО-МЛАДЕЖКИТЕ КОЛЕКТИВИ

В социалистическото съревнование в Котовския завод за пластмаси практически участвуват всички млади работници. Програма за тях стана след XXV конгрес на КПСС лозунгът „На петилетката на ефективността и качеството — с ентусиазъм и творчество на младите!" Този лозунг помага на младежите и девойките да насочат своите усилия към повишаване на духовната им зрелост и професионално майсторство, към високи производствени резултати.

Заводският партиен комитет, цеховите партийни организации непрекъснато се стремят да повишат ролята на младежките колективи в решаването на производствените задачи, в увеличаване ръста на тяхната отговорност и самостоятелност. Обикновено в началото на годината на заседание на бюрото на заводския партиен комитет разглеждаме въпроса за разширяването на социалистическото съревнование между младежите, изслушваме информации от членове на комсомолския комитет, от секретари на цехови комсомолски организации, които, като правило, са млади комунисти. Следим цеховите партийни и комсомолски организации да не подхождат формално към разпространяването на ценните инициативи, а така, че при едно или друго движение най-пълно да се отчита спецификата на дейността на всеки конкретен колектив.

Добра школа за професионално майсторство, за нравствено възпитание в завода станаха младежките бригади. В тях според нас се създават благоприятни условия за изявяване на трудовата активност на младежите и девойките, на тяхната повишена отговорност. За да се проявят най-ярко тези качества, помага социалистическото съревнование между тях. В потвърждение можем да посочим колектива на цех № 16, където около 80 процента от работниците са младежи и девойки, повече от четиристотин комсомолци. Тук първенец в съревнованието е бригадата на комсомолката Н. Аббакумова. Именно нейната бригада стана инициатор на почина да изпълни плана си за десетата петилетка до 110-тия рожден ден на В. И. Ленин. Бюрото на цеховата партийна организация изучи опита на този колектив, помогна му още един път да прояви своите възможности и се погрижи тази младежка инициатива да намери колкото се може повече последователи.

Тъкмо в бригадата на Н. Аббакумова намери отражение приемствеността на най-добрите традиции на различните поколения съветски хора. Навремето като ръководител на школа за комунистически труд тук бе изпратена опитната пропагандистка комунистка Е. И. Толмачова, която повече от 20 години ръководи младежки колектив, един от първите в Томбовския край, който се включи в движението за комунистически труд. Много години нейната бригада беше най-добра в областта. Сега Евгения Ивановна успешно предава своя опит на новото поколение младежи.

В това, че колективът на цеха, за който става дума, в течение на деветте месеца на миналата година беше първи между цеховете от своята група, ние виждаме немалката заслуга на младежките бригади. Например работилниците за играчки, където такива бригади са създадени във всички основни подразделения, са в числото на първенците, които предсрочно изпълниха

Статията препечатваме от сп. „Партийная жизнь", кн. 9/1980 г.

Digitized by Google

държавния план за четвъртата година от петилетката, произвеждат продукция само отлично качество. На едно от заседанията на бюрото на партийната организация в работилниците се отчете, че в младежките бригади производителността на труда е с пет процента по-висока в сравнение със средното за цеха. Ясно е, че тук се проявява присъщата за младежта енергия и целеустременост, желанието на всеки да не изостава в трудовата надпревара от другарите си.

Заводската комсомолска организация усъвършенствува организацията на трудовата надпревара между младите работници, поддържа стремежа им да работят ефективно, постоянно да повишават техническото равнище, издръжливостта и трайността на произвежданата продукция. В много младежки колективи е разгърнато социалистическо съревнование за завоюване званието „Отличник на качеството". На най-добрите от първенците е предоставено правото да окачествяват изделията си със собствен щемпел. Такова право получиха например комсомолките М. Караулова, Г. Сусакова, Н. Негуляева. Масов характер прие съревнованието за произвеждането на продукция без дефекти. Само в три цеха на завода повече от 600 млади производственици работят на самоконтрол.

Анализът обаче показва, че значителна част от бракуваната продукция се пада на младите работници. Какви мерки вземат партийната и другите обществени организации за ликвидирането на това положение? Едно от направленията е стремежът да се постави съревнованието на по-трайна научна основа, което да осигури повишаването на качеството на труда. За тази цел се използва шефството на най-квалифицираните производственици над новопостъпилите, провеждат се прегледи, конкурси за професионално майсторство. С голяма популярност се ползва например конкурсът за званието „Най-добър стругар". Обикновено в него участвуват млади работници — възпитаници на професионалните технически училища от последната пета година.

Партийният комитет, цеховите партийни организации придават голямо значение на развитието на научно-техническото творчество на младежта. За насочването му в правилна насока помага съветът на младите специалисти. Около двеста млади инженери и техници активно участвуват в рационализаторското движение. За ефективността на тяхното творчество говори следният факт: през миналата година внедряването на предложенията на младите рационализатори позволи на завода да икономиса повече от 400 000 рубли.

Партийните организации в цеховете отделят голямо внимание да се развива сред младежите движението за комунистическо отношение към труда и в тази насока има определени постижения. Само през 1979 година 650 млади работници завоюваха званието „Ударник на комунистическия труд". Без да се успокояват от постигнатото, комсомолците набелязаха нови върхове — младежките бригади и смени да получат високото звание „Колективи за комунистически труд".

Преди две години заводският партиен комитет реши да организира съревнование между младежките бригади и колективите за комунистически труд. Инициативата в тази насока бе на члена на партийното бюро на цеховата партийна организация, ръководителката на една от бригадите за комунистически труд, носителка на ордена Ленин М. К. Веретенникова. Нейната бригада призова на съревнование младежката бригада, ръководена от комсомолката Т. Холодкова. Трудовата надпревара на опитните кадрови работници (бригадата на другарката Веретенникова вече петнадесет години работи с непроменен състав) с младите производственици даде отлични резултати. Достатъчно е да кажем, че през 1978 година производителността на труда в младежкия колектив се увеличи с десет процента в сравнение с плановата, а през миналата година — с повече от 12 процента.

Съревнованието между колективите на ветераните и младежките бригади получи широко разпространение в завода. То се оказа изключително полезно за новопостъпилите млади работници. Очакванията на младите, че техните по-опитни другари ще им помогнат да издигнат на по-висока степен своето професионално майсторство, напълно се оправдаха.

ИЗПОЛЗВАМЕ ОПИТА И АВТОРИТЕТА НА НАСТАВНИКА

В посоченото по-горе постановление за укрепване на трудовата дисциплина и ликвидиране текучеството на кадрите е предвидено да се засили вниманието към младите работници особено към тези, които за пръв път постъпват на работа, да им се помага да повишават своето професионално майсторство, по-бързо да се приобщят към задълженията на колектива, а така също да се развива движението на наставниците, да се повишава техният авторитет.

Какъв трябва да бъде истинският наставник? В това отношение добре е да напомним думите на другаря Л. И. Брежнев из речта му на XVII конгрес на ВЛКСМ: „Наставниците — това са кадрови работници, които притежават високо майсторство, богат жизнен опит, и аз бих казал, талантливи педагози. Те по добра воля, по призива на своята душа учат младежта на трудолюбие, на майсторство, възпитават я в духа на героическите традиции на нашата славна работническа класа."

Наставниците от нашия завод са хора уважавани. Болшинството от тях са комунисти. Партийните организации разглеждат работата им като отговорно партийно поръчение. И това е съвсем ясно, нали всяка година в завода постъпват стотици випускници от професионално-техническите училища, от средните училища и техникумите.

Digitized by Google

Наставничеството е в центъра на вниманието на партийната, профсъюзната и комсомолската организация в завода. Въпросът за повишаване на неговата роля, за трудовото възпитание на младежите редовно се разглежда на заседания на партийния комитет, в бюрата и събранията на цеховите партийни организации. В движението на наставниците са включени повече от 300 кадрови работници, в това число 190 комунисти. Работата на наставниците се координира от заводски съвет, който се избира всяка година. В него влизат представители на партийния, профсъюзния и комсомолския комитет, от административното ръководство на завода, работници от местния техникум, професионално-техническите училища, от подшефните училища. Съветът на наставниците се ръководи от кадровия работник комунист И. П. Строков.

От голямо значение е това, че срещи на наставниците с младежите и девойките стават още преди постъпването им в завода. При това трябва да се подчертае важната роля на кадровите работници, на първенците в производството, на ударниците на комунистическия труд за професионалната ориентация на младежите. Във всеки цех на завода има комплексен план за трудовото възпитание. Ръководейки се от него, десетки кадрови работници, а заедно с тях и комунисти пенсионери, известни в миналото стахановци всяка седмица посещават подшефните училища, професионално-техническите училища, техникумите.

Едно от изискванията на агитационната работа на нашите обществени организации в учебните заведения в града стана това, че болшинството от завършващите подшефните училища, професионалните техникуми да постъпят на работа в завода. Партийният комитет, административното ръководство на предприятието с помощта на съвета на наставниците успешно решават въпроса за настаняването на новопостъпилите в производството, стремят се да създадат такива условия, в които възможно най-пълно младите работници да проявяват своите способности.

Партийният комитет насочва цеховите колективи и отделите към непрекъснато засилване на индивидуалната работа с младите работници. Към това се стремят и нашите наставници. Те се грижат всеки от техните възпитаници да работи добре, да вземе активно участие в обществения живот на колектива. При нас има практика да се сключват договори за наставничеството между работници първенци и млади производственици. Например участникът във Великата отечествена война, стругарят от гравьорната работилница С. С. Гомов неотдавна сключи такъв договор с начинаещия работник В. Севастиянов. Интересно е да се отбележи, че С. С. Гомов помага да усвои тази професия и синът му Юрий.

В редица цехове комсомолците се съревновават под девиза „Постиженията на наставника — постижения на възпитаника" и много често излизат победители. За успехите на младите свидетелствуват наградите, получени от тях през миналата година. Така например златната значка на ЦК на ВЛКСМ е присъдена на работниците В. Астафуров, Т. Козлова, Т. Орлова.

Най-голяма трудност за нас в работата ни с младежта представлява създаването в колектива нравствен и психически климат, който истински да способствува за задружна хармонична работа. Този проблем според нас успяхме да решим най-добре например във втори, осми и петнадесети цех. Стабилната работа в тези колективи, успехите им в социалистическото съревнование в значителна степен определиха непосредственото участие на комунистите в пропагандистката и агитационно-масовата работа сред младежите, за нейното трудово и нравствено възпитание. Тази година много млади работници, като М. Суслина, Н. Морозова, Н. Чулкова, Ю. Гладишев, се равняват с квалифицираните кадрови производственици.

В младежките колективи стана традиционно патриотичното движение за достойно посрещане Деня на победата над фашистка Германия. То най-ярко се изразява в записването в списъка на бригадите воините, които са загинали на полесражението във Великата отечествена война. В колектива на пети цех например е зачислен бившият апаратчик от завода, героят на Съветския съюз Е. И. Камбаров, загинал при форсирането на р. Днепър през 1943 година. Партийният комитет винаги в това движение проявата на истинско гражданско съзнание на младите работници, тяхната преданост към Партията и социалистическата родина. Ето защо то получава всестранна подкрепа.

Иска ми се тук да повторя думите на ветерана от Котовския завод за пластмаси, носителя на ордена „Ленин", комуниста П. Л. Петров, казани на срещата с младите ударници на комунистическия труд:

— В нашия завод има всичко, което осигурява съревнованието между младежите да расте, да се развива, да въвлича във своята орбита все нови и нови участници. У нас, комсомолците от двадесетте години, имаше пламък, енергия, готовност да участвуваме в решаването на важни въпроси на производството. Тези забележителни качества притежавате и вие. Но вие, младите, притежавате и това, което на нашето младо поколение не достигаше — висока образованост, ерудиция, познаване опита на по-възрастните. Творете, мечтайте!

В тези думи е изразена и надеждата в младежта, и вярата в нейната енергия, в неизчерпаемите й творчески възможности.

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ОВЛАДЯВАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ ПОДХОД

СИМЕОН БЕШКОВ
парторг на ЦК на БКП за ДСО „Булгарплод“

Държавното стопанско обединение „Булгарплод“ е едно от големите обединения в системата на Националния аграрно-промишлен съюз. Втора година то осъществява своята дейност в условията на новия икономически механизъм. Някои от неговите характерни черти имат специфично проявление в системата на обединението, което налага решително да се издига нивото на политическата, организаторската и стопанската работа.

Първата характерна черта на новия икономически механизъм е поставяне стопанската организация на пълна самоиздръжка.

За доходи на стопанската организация се признават само постъпилите средства в касата като резултат на произведена и реализирана продукция. С постъпилите доходи стопанската организация покрива производствените разходи, разходите за бюджета, за вишестоящата организация, за застраховки, за вноски в банката, за своите фондове и остатъчната сума се разпределя за фонд „Работна заплата“. Новият икономически механизъм налага коренно преустройство в досегашния подход на управление, тъй като работната заплата зависи от това, какво сме произвели и за колко сме го произвели. На преден план излиза личният принос на всеки зает в производствения процес.

Това наложи в края на октомври миналата година партийното, профсъюзното и стопанското ръководство на нашето обединение да приемат програма за всестранно изучаване на новия икономически механизъм в цялата система. За целта на събрания на партийните организации и на колективите, на семинарни занятия в звената по политическа просвета, по бригади и производствени единици в продължение на два месеца бяха изнесени цикъл беседи по: новия икономически механизъм; социалистическата организация на труда; стопанската и вътрешностопанската сметка.

След приключване на обучението под ръководството на заводските партийни комитети и партийните организации във всички поделения на обединението се проведе разговор с комунистите, комсомолците и профсъюзните членове за определяне личния им принос в изпълнението на насрещния план и на тази основа какво трудово възнаграждение ще получи всеки. Разговорът приключи. Връчиха се хиляди поръчения на комунисти и комсомолци. Основното съдържание на личния творчески план на всеки член на колектива е неговият личен принос в борбата за изпълнение на насрещния план.

Digitized by Google

Похвална е в това отношение работата на заводската партийна организация и на стопанското ръководство в консервния комбинат „Янко Костов“ — Варна. Те увлякоха всеки работник и работничка да осмислят преките си задължения в духа на механизма, което допринесе за създаване условия за ежедневно изпълнение на плана. В резултат на това насрещният план на комбината за първите четири месеца е изпълнен на 102,6 процента за промишлеността и на 112 процента за търговията с плодове и зеленчуци. В този комбинат нямаме комунист, който тази година да не си изпълнява личното трудово обещание.

Характерно за разговора, който се проведе в поделенията, беше и това, че той не се водеше само за да се определи личният принос на всеки член от колектива за изпълнението на плана, а и за това, кой какво следва да изпълни, за да се създадат условия работниците да изпълняват производствените задачи. Разговорът се води не на „четири очи“, а заедно с онези, които са длъжни да създават условия във всеки колектив, на всяко работно място. Това са техническите кадри, от които зависи изправността на производствената линия, снабдителите на суровини и материали, отчетниците, транспортчиците, счетоводителите, плановиците, ръководните кадри. Така че в разговора бяха конкретизирани задачите за изпълнение на плана не само на основните работници, но и на онези, които създават условия, за да се прояви активността, инициативата и умението на отделния работник.

Този подход при разговора с работниците се наложи от факта, че в продължение на дълги години се беше вкоренило разбирането, че отговорни за изпълнението на плана са само пряко заетите в материалното производство. Задълбочените проучвания в системата на обединението обаче показаха, че там където има неизпълнение, то не идва главно от това, че работниците не могат да достигнат своите трудови норми, а преди всичко от нередовно материално-техническо снабдяване, от недостатъчна амбиция и творчество в инженерно-техническите кадри, от бюрокрация и разтакаване. Ето един характерен пример. През януари се създадоха затруднения в снабдяването с бяло тенеке. След намесата на обединението комбинатът в Кремиковци започна да експедира тенеке, а от консервните комбинати продължиха тревожните сигнали. Проверката установи, че подадените вагони на 4 и 5 януари са стояли повече от десет дни по коловозите на гара Горна Оряховица, без да ги потърсят специализираните служби по снабдяването. Ето кое ни накара не само да включим тази категория хора в нашите разговори, но също така да се намери начин за обвързване заплатите им с крайния резултат от дейността на колектива, който те обслужват.

Оценката за извършената работа беше обсъдена на стопанския съвет на обединението.

Втората характерна черта на новия икономически механизъм, която има особено значение за обединението, е засилване принципа на демократизма при планирането и усъвършенстването на договорните отношения. На стопанските организации, в това число и на АПК, бяха намалени задължителните държавни задачи за изграждане на насрещните планове. Дава се право за свободно реализиране на продукцията, която не е в задължителните показатели. Само 47 процента от необходимите плодове и зеленчуци са задължителни като показатели в плановете на АПК. Останалите количества суровини за нуждите на обединението следва да се обезпечат по пътя на свободното договаряне.

Пред партийните органи и организации, пред стопанските кадри въпросите за обезпечаване суровините за производство се поставят вече с много голяма сила и острота. На преден план изпъкнаха преди

Digitized by Google

всичко организаторските качества на ръководните кадри, умението им именно в условията на новия икономически механизъм да проявят инициатива, творчество, такт с производителите. Да се договорират, да се отгледат, да се изкупят и най-рационално да се използват от нашите поделения суровините.

Ръководните кадри на комбинатите в тясно взаимодействие с окръжните аграрно-промишлени съюзи извършиха голяма организаторска работа за изпълнението на тази задача. Проведени бяха срещи с ръководителите на зеленчукови и овощарски бригади, с ръководители на клонови стопанства и АПК. От фонд „Икономическо стимулиране" бяха дадени на АПК повече от 8 милиона лева за стимулиране на производството на ниско ефективни суровини, които са крайно необходими за изпълнение на производствената програма на обединението.

* * *

Изпълнението на производствената програма на обединението в условията на новия икономически механизъм наложи заводските партийни комитети, първичните партийни организации и ръководните кадри да заделят значително по-голямо внимание на проблемите на социалистическата организация на труда, на внедряването на стопанската и вътрешностопанската сметка. Още през миналата година беше помогнато на някои предприятия в Пловдивски, Сливенски, Плевенски, Великотърновски окръг за изграждане на бригадна организация на труда в консервните предприятия, в търговската мрежа, в складовите бази и оранжериите. Приведени бяха на стопанска сметка поделенията, цеховите и другите производствени звена. Опитът на тези организации беше обстойно проучен в края на годината и на тази база се подобри методиката. Бригади имаше и по-рано, но целта сега е организационното обединяване на производствената бригада да прерасне в производствено-икономическо обединяване. При изграждането на бригадите се имат предвид следните задължителни изисквания: на първо място, да се определи обсегът на работата със завършен цикъл, на второ място, бригадата следва да има определен числен състав, като в числения състав се включат и онези спомагателни работници, които са свързани с обслужването на производствения цикъл, предмет на дейност на тази бригада. Бригадата трябва да има свое ръководство — бригадир и бригаден съвет. Много важно е да се осигури статут на бригадата, който да дава възможност нейният състав взаимно да се замени, да се съвместят професиите и функциите в зависимост от технологичния цикъл на производствения процес. За отговорността и материалната заинтересованост, за пълната самоиздръжка от изключително важно значение е бригадата да бъде поставена на вътрешностопанска сметка.

За ускорено и правилно решаване въпросите на организацията на труда и приложението на вътрешностопанската сметка в обединението се формира „плаващо звено" от група специалисти, което изцяло е в помощ на заводските партийни комитети и стопанските ръководства на поделенията.

Особено добре се формираха и работят бригадите, изградени в търговската дейност на варненския комбинат. Бригадата с бригадирка Величка Радичкова е в състав от 8 души. За 4-месечието тя е изпълнила плановото задание по всички показатели. Реализиран е в повече стокооборот за 12 000 лв., направени са икономии от гориво, енергия, фири и брак за повече от 3000 лева. Бригадата с ръководителка Пенка Борисова от консервното предприятие на същия комбинат е

Digitized by Google

преизпълнила плана по всички показатели съгласно нормираното задание. На тази основа средната работна заплата за четирите месеца е завишена от 490 лева на 576 лева. С изградените над 1400 бригади в системата на обединението е създадено едно добро начало за изграждане на социалистическа организация на труда и внедряване на стопанската и вътрешностопанската сметка.

* * *

Мисълта на др. Тодор Живков за внедряване световните върхови научно-технически постижения ни накара да подложим на сериозна преценка нашата работа по тези въпроси, още повече, че в системата на обединението са научноизследователските институти по овощарство, зеленчукопроизводство и консервно дело.

На Института по консервна промишленост е поставена задача с помощта на специалисти от обединението да разработи програма за развитието на консервната промишленост през следващите десет години, която ще осигури обществената производителност на този подотрасъл да порасне най-малко два пъти и половина в сравнение с 1980 г. На Института по зеленчукопроизводство и по овощарство е поставена задача да разработи инженерни проекти за развитието на двата подотрасъла на селското стопанство в пълно съответствие с изискванията на новия икономически подход и социалистическата организация на труда, обоснована от др. Тодор Живков пред Националното съвещание от 3 април т. г.

Неотдавна Институтът по овощарство сключи дългосрочен договор за комплексно решаване проблемите на овощарството в АПК „Г. Трайков", Варненски окръг. Главното в този договор е на основата на стриктно и твърдо прилагане постиженията на овощарската наука рязко да се повишат добивите, да се намалят разходите и да порасне качеството на плодовете и ефективността на подотрасъла. Съгласно новия икономически механизъм получените резултати са главен критерий за АПК, за да изплати извършеното научно обслужване. Комунистите от Института по овощарство не само приветствуваха подписването на такъв договор, но и с готовност се заеха за неговото реализиране.

По новому сега оценяваме и работата по обмяната на челния опит. В духа на новия икономически подход премина срещата за обмяна на опит, организирана със съдействието на ръководството на обединението между консервните предприятия в гр. Свищов и гр. Видин. В срещата участвуваха освен партийните и стопанските кадри от двете предприятия и първите секретари на общинските партийни комитети. Имаше какво да научат другарите от видинското предприятие. През 1979 г. свищовското консервно предприятие е работило със 729 работници и служители и е произвело промишлена продукция близо за 18 млн. лева, докато видинското предприятие е работило с над 1000 човека средносписъчен състав и е произвело продукция за около 12 млн. лева. Най-характерното в работата на партийната организация в консервното предприятие в гр. Свищов е умението да се държат постоянно на прицел проблемите на ускореното внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, личното участие на всеки комунист в изпълнението на насрещния план и внедряването на новия икономически механизъм в дейността на всяко звено на предприятието.

В този колектив, който ежемесечно си изпълнява плана по всички показатели, се раждат и осъществяват много инициативи. В момента в предприятието под лозунга „Направи си сам" се върши огромна работа за създаване образцови условия на всяко работно място, за

Digitized by Google

хигиенизиране и благоустрояване на предприятието. Със собствени сили вече се изгради, обзаведе и пусна в действие работилница за разкройка на велпапен амбалаж втора употреба с годишен ефект над 150 хиляди лв. Направена е линия за автоматично измиване на буркани (втора употреба); автоматични пълначни маси за консервната промишленост, напълно механизирана линия за производство на „Икра". Пак със собствени сили бяха монтирани и пуснати в действие автоматичен стерилизатор за стерилизиране на консерви в метален амбалаж, линия за автоматична заготовка на консерви в буркани и др.

* * *

Разнообразна е дейността, която в момента осъществяват заводските партийни комитети, партийните организации, профорганизациите и ръководните кадри в системата на обединението за създаване условия за твърдо и последователно прилагане на новия икономически подход, на новия икономически механизъм. Целта сега е да се насити партийната работа с ново съдържание, да се очертаят новите проблеми и критерии за ефекта от работата. Става ясно, че независимо от предварителната разяснителна кампания трябва да продължи изясняването с факти на новите положения относно резултативността на работната заплата. По-рано например на този въпрос се гледаше предимно през призмата на премирането или на санкционирането. Новият вид заплащане не е нито едното, нито другото. Чрез него всеки месец се отчита реалният принос на всеки, или с други думи, всеки получава чрез заплатата оценката на труда си. По такъв начин остатъчният характер на потреблението е в интерес на добрите, инициативните, творчески настроените кадри от системата на обединението.

Редица проблеми вече изникват и по отношение на ръководните кадри. Те сега ежемесечно доказват пред колективите своята пригодност да боравят с елементите на стопанската сметка. Първичните партийни организации трябва да ги подпомогнат, за да овладеят механизма, а така също да търсят отговорност от оння, които не искат да се учат, не проявяват творчество и инициатива. Успоредно с това необходимо е да се изгражда ново отношение към договорната дисциплина. В условията, когато се заплащат неустойките и пропуснатите възможности от недоставена продукция, с еднаква важност е да се търсят правата, а така също да се изпълняват задълженията. И в двата случая нехайството води към отежняване на общия доход, а в последна сметка до обема на потреблението.

Новият икономически механизъм обвързва в едно интересите на обществото с интересите на колектива и отделната личност. А както казва др. Тодор Живков, всеки въпрос става политически, когато започне да засяга интересите на милионите труженици. Ето отправната точка, от която следва да настройват своята работа партийните комитети и партийните организации от системата на ДСО „Булгарилод",

Digitized by Google

СТОПАНСКИЯТ РЪКОВОДИТЕЛ — ПЪЛНОМОЩНИК НА ПАРТИЯТА

РЪКОВОДИТЕЛЯТ И СУБЕКТИВИЗМЪТ В ОЦЕНКИТЕ

ГАНЧО ПОПОВ
кандидат на икономическите науки

През последните години въпросът за субективизма в работата с кадрите все по-настойчиво се обсъжда на редица партийни форуми. Докато на Единадесетия конгрес се сочи, че е наложително „... да се отстрани докрай субективистичният подход при подбора, разпределението и оценката на кадрите"[1], то на Националната партийна конференция вече се говори за вземане на „... строги мерки за създаване на такава обстановка, която да не допуска никакви прояви на субективизъм, пристрастие и едностранчивост при оценката на дейността на всеки човек"[2]. Явно задачата за висока ефективност и високо качество във всичко и навсякъде налага да се води безкомпромисна борба и против субективизма в работата с кадрите.

Основно положение в икономическия механизъм е, че размерът на индивидуалната работна заплата на всеки труженик се определя от крайните резултати на неговия труд, от личния му принос в постиженията на трудовия колектив. Но за спазването на това условие е необходима обективна оценъчна информация за степента на съответствие на отделните ръководни кадри и специалисти на изискванията на заеманата длъжност. Само тогава работната заплата може да бъде материализиран израз на изявените делови и политически качества на трудещите се, на техния личен принос в постиженията на колектива. От друга страна зависимостта на индивидуалната работна заплата от една такава комплексна оценка извежда на преден план проблема за субективизма при атестирането.

Нашият и чуждият опит показват, че за получаването на оценки с необходимата степен на обективност не е достатъчно да разполагаме само с добре изградена за тази цел система. Необходимо е също така да се съобразяваме и с обстоятелството, че обективността често намалява и от влиянието на някои присъщи черти на личността на преките ръководители и на членовете на атестационните комисии. Същевременно трябва да се има предвид, че за човека е характерна способността съзнателно да управлява своето поведение в условията на извършваната работа. Оттук и необходимостта участниците в оценяването да се запознават с чертите на личността, които водят до субективизъм. Това ще им помогне да регулират поведението си и да избягват типичните грешки, идващи от тяхната индивидуалност. Тази особеност на кадрите трябва задълбочено да се познава и от партийния актив.

Ще се спрем само на най-присъщите черти на личността, които водят до субективизъм при оценяването.

Върху обективността на ръководителя съществено влияние оказва неговото очакване по отношението на задачите, поставени пред сътрудниците. На практика всеки ръководител разчита на определени служители, които могат бързо да се справят с всяка възложена им срочна задача. Поради обстоятелството, че те изпълняват добросъвестно и в срок всичко, каквото им се поръча, те фактически извършват много повече работа от останалите. При това на тях се възлагат обикновено сложните и трудните за изпълнение задачи. Обаче понякога се получава така, че в резултат на голяма претовареност с работа някои поръчения не могат да се изпълнят. Въпреки че те са работили повече от останалите, но тъй като очакванията на техния ръководител не са се изпълнили, получават ниска оценка. За такива служители ръководителите имат добро мнение до момента, в който получат задача, която не могат да изпълнят, независимо че това се дължи на обективни причини. Оттук се получава така, че за тези, които са били най-добрите в колектива, на които винаги е разчи-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, Партиздат, С., 1976, с. 171.
[2] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, С., 1978, с. 57.

Digitized by Google

тано, признанието за техния труд е по-ниско.

За да се избягнат неправилните оценки в резултат на неосъщественото очакване на ръководителя, то партийните органи трябва да изискват от него правилно да разпределя задачите между сътрудниците. В такъв случай изходен момент при оценяването ще бъде комплексът от изисквания, които се предявяват към сътрудника според заеманата от него длъжност, а не необоснованото очакване на ръководителя.

Опасност за субективизъм възниква и тогава, когато оценяващият ръководител търси изходен момент за оценките в самия себе си. Този фактор е известен под наименованието „контраст". Още при възлагането на задачите ръководителят се влияе от своите лични качества и професионален опит. Така например педантичният ръководител счита незначителния безпорядък на работното място на своя сътрудник за проява на несериозно отношение към възложената работа. За авторитарния ръководител всички останали са либерални, а не много старателните сътрудници разглеждат всеки негов опит да повиши изискванията към тях като проявление на неговия твърд характер. При оценяването трябва да се има предвид, че за снизходителните ръководители всички сътрудници са добри. Такива началници винаги търсят и намират оправдание за всяка проява на недисциплинираност у своите подчинени. На другия полюс е свръхкритичният ръководител. За него добрите постижения са нещо естествено и почти не ги забелязва. Напротив, неговото внимание изцяло се насочва към незначителните грешки, които във всички случаи той надценява. На подчинените си той търси само слабите страни. За него голяма част от сътрудниците са без определен интерес към работата, със слаба квалификация, мързеливи.

Практически даден ръководител трудно може да се причисли към описаните крайности. По начало всеки човек представлява съчетание от два или повече типа личности. Оценяващият трябва да си изясни към коя характеристика е най-склонен, за да може да се самоконтролира. Ако той не може да си даде сметка, че е снизходителен или критичен в оценките си, то партийните органи следва да му потърсят съответната отговорност за това. Особено е необходимо да се овладеят основните педагогически изисквания за ръководната дейност.

Факторът контраст оказва значително влияние, особено когато ръководителят и оценяваният имат различен темперамент. Например сангвиникът е впечатлителен, бързо реагира на външни дразнения, лесно се захваща с различни работи, но същевременно и лесно ги забравя. Можем да си представим как той ще пречупва през призмата на спецификата на темперамента си изявите на своя подчинен меланхолик, носител на качества, които са негова пълна противоположност.

За да не се нарушава обективността по причина на най-силно изявените черти в темперамента на оценяващия, необходимо е той да се стреми да управлява своето поведение. На всеки темперамент трябва да се поощряват положителните качества и да се ограничават отрицателните. Ръководителите да бъдат убедени в истината, че оценката за даден човек не трябва да се свързва с темперамента му, тъй като той не определя равнището на неговите постижения и не може да бъде оправдание за поведението му.

Опасенията за субективизъм идват и от обстоятелството, че понякога оценяващият си обяснява действията, чувствата, възгледите и т. н. на оценяваните с тези критерии, които той използва в своята дейност. Такива ръководители обикновено считат себе си за образцови и грешките, които правят, приписват на подчинените си. Така един кариерист на ръководен пост ще вижда в сътрудниците си черти на кариеризъм, с подозрение ще анализира техните възгледи и ще им приписва значение, каквото те никога не са влагали. Хора, които говорят недоброжелателно за своите подчинени в тяхно отсъствие, са склонни да мислят, че за тях също така се говори. Ръководител, който нарушава дисциплината, понякога е склонен да подозира, че и останалите също така безотговорно се отнасят към задълженията си. При такъв подход незаслужено могат да се дадат отрицателни оценки.

Субективизмът може да идва и от склонността на ръководителя към неправилно обобщаване на отделните черти на личността — явление, наречено „тотален ефект". Под влияние на общото добро впечатление не се виждат слабите страни. Нещо повече, на способните сътрудници може да се приписват и други положителни черти, като трудолюбие и дисциплинираност, които те не притежават. Обратно, на слабите служители да не се забелязват положителните качества. Ръководители, склонни към въздействието на тоталния ефект, обикновено дават пресилено положителни или отрицателни оценки.

На някои хора е присъща способността, а тя се изявява особено силно при оценяването, да приписват качества и способности на дадено лице, които са забелязали в друг, който нещо напомня или прилича на него. Лица, които ни напомнят на някой уважаван от нас човек, сме склонни да виждаме в по-благоприятна светлина. Така поради психологическа нагласа някои ръководители дават много по-добри оценки, например на родственик или близък на директора, отколкото той всъщност заслужава. На тях е необходимо да се припомни, че ще трябва да се мотивират с факти пред назначена за целта атестационна комисия.

Някои ръководители не са взискателни при оценяването, като с това искат да демонстрират великодушие пред сътрудниците си. В много случаи обаче великодушието идва не толкова от добротата, колкото от липсата на кураж да се каже истината. Проявата на този фактор се дължи най-вече на недостатъчната взискателност на

Digitized by Google

ръководителя, на слабата организация на работата в предприятието, а не толкова на психичната нагласа на оценяващия. Ограничаването на въздействието на този фактор е възможно по пътя на контрола върху дейността на оценяващия, повишаване изискванията и засилване личната му отговорност за резултатите от дейността на звеното, което ръководи. За повишаване на обективността в случая е необходим точно установен ред и подробно описана технология на оценяване, както и сериозна методична подготовка по цялата процедура. Някои ръководители допускат грешка, като от случайни или необичайни за подчинените им проявления или данни правят обобщаващи изводи. Не трябва да се забравя, че едно качество не е огледало за целия човек и от едно негово действие не може да се съди за цялата му работа. Ако даден служител закъснее веднъж за работа, не може да се правят изводи, че винаги закъснява. За да се даде обективна оценка — съветват специалистите по управлението на кадрите, — не трябва да се придава голямо значение на единични положителни или отрицателни случаи от дейността на атестираните. Ръководители, които допускат едностранчива оценка, най-често правят изводите при недостатъчни наблюдения. За да се избегне неправилна генерализация на постъпките на подчинените, ръководителят трябва да наблюдава всекидневната им изява, както и да разкрива мотивите им за определено поведение. Необоснована генерализация допускат най-често ръководителите, склонни към вземане на прибързани решения.

Не са редки случаите, когато субективизмът при оценяването идва от обстоятелството, че първото впечатление на ръководителя за даден сътрудник остава най-силно и трудно заличимо и напълно вероятно е той да попадне под неговото въздействие при оценяването. Наистина първото стълкновение със сътрудника остава най-дълбоко впечатление. По-нататъшното общуване прибавя към него нови данни, които допълват и оформят първоначалната картина. Тук е необходимо да се напомни, че съдържателността и дълбочината на познанието на определено явление на основата на първото впечатление не осигурява неговата правдивост. Много често се получава тъкмо обратното. Неправдоподобността идва от обстоятелството, че най-често се формира под влиянието на чисто външни характеристики, като облекло, маниер, тембър на гласа, обща представителност и т. н. На субективизма оказват влияние и въображението, жизненият опит на този, който оценява. Тук влияят и предварително създалите се оценъчни шаблони. За да се сведе до минимум това влияние, е необходимо ръководителите да бъдат запознати с механизма на неговото проявление и да се очертаят насоките за ограничаване на въздействието му.

Оценката, която ръководителят поставя на сътрудниците си, в редица случаи съществено се влияе и от тяхното последно проявление. Неговото въздействие е особено силно, когато преди оценяването ярко са изявени някои качества на сътрудника или е изпълнена отговорна и сложна задача. Ако последното проявление е предшествувало непосредствено процеса на атестацията, то ръководителят остава под неговото усилено въздействие. Да не се изпада под това влияние и да се намали то в допустимите граници е необходимо за всеки сътрудник по подходящ начин редовно да се регистрират проявленията, които са съществени за неговата дейност.

При атестацията на даден сътрудник ръководителят може да прояви тенденция да формира мнението си на основание на един признак, разглеждан като главен, т. е. получава се свръхосветляване на общата оценка от един критерий. Това явление е известно под наименованието „ореолен ефект". Ореолен ефект могат да окажат не само главните фактори, особено при приблизително равни резултати на двама сътрудници, но и някои второстепенни фактори. Например, ако двама служители дават еднакви резултати в своята пряка работа, но първият е внимателен и любезен, а вторият — затворен и необщителен, то именно първият може да бъде оценен по-добре. В случай начинът на поведение озарява преценката на получените резултати от атестираното лице. За да се избегне ореолният ефект, оценките по отделните показатели трябва да се дават независимо една от друга и да се увеличи честотата на атестирането.

Редица грешки идват и от факта, че всеки човек има свой характерен само за него начин за възприемане на заобикалящата го среда. В този смисъл ръководителят преценява всестранната изява на подчинените си в зависимост от своята професионална подготовка, управленческа квалификация, обща култура, възпитание, идейно-политическа ориентация, чувство за отговорност... Той може да опознае, разбере и оцени даден сътрудник, най-общо казано, съобразно своята интелектуалност, по-трудно ще възприеме способности, които сам не притежава. За даден сътрудник се получават различни оценки от колегите, с които той работи. Влиянието на разглеждания фактор може да се ограничи, като на оценяващите се предлагат подробни характеристики за съдържанието на всяка степен на отделните показатели. В този случай атестиращият ще се съобразява с изискванията, формулирани в характеристиката на всеки един показател.

Субективизмът може да се получи и от това, че някои прояви на служителите могат да се тълкуват по различен начин. Например усърдието в работата може да се преценява в истинския смисъл на думата, а друг да го тълкува като проява на кариеризъм. Трудно може да се постави граница къде тактичността, любезността, отзивчивостта и уважението като норми на поведение могат да се възприемат за угодничество. За да не се стигне до неправилно тълкуване на дадена проява, особено ко-

Digitized by Google

гато са налице няколко възможности за тълкуване, тя не трябва да се разглежда изолирано от всестранната изява на лицето. Не може да тълкуваме тактичността, любезността, отзивчивостта и уважението към ръководителя като угодничество при тези подчинени, които същевременно проявяват инициативност, поемат риск и отговорност, новатори са в работата си и са непримирими към слабостите.

Недобросъвестно се отнасят към своите задължения и тези ръководители, които дават на всички свои подчинени приблизително еднакви оценки. Така постъпват предпазливите, които трудно вземат ясно отношение и не назовават нещата със собствените им имена. Те се ослушват и се оглеждат да не засегнат някого. Дискусиите за тях са нежелани, склонни са на компромиси и си затварят очите пред някои отрицателни прояви. Същевременно те избягват да оценяват по достойнство и добрите, трудолюбивите и знаещите. За тях е най-удобна уравниловката. Това те извършват не само от опасение за крайния резултат, а понякога и поради невъзможност да дадат диференцирани оценки по отделните показатели. Такива ръководители трябва да бъдат предупредени, че в колективите винаги има известен процент хора със слаби, както и такива с много добри и отлични оценки.

Опасността от субективизъм е много голяма, когато атестиращите не познават добре лицата, които оценяват. В този случай те използват непълна, а понякога и неточна информация. Това е характерно в повечето случаи за членовете на комисиите по атестирането. Може да се избегне с разработването на подходяща организация и процедури на оценяване, които да осигурят възможност за мотивирана защита от страна на сътрудниците.

В своята ръководна и контролна дейност партийните организации трябва да отчитат и влиянието на фактора, наречен послушание. Той е свързан със склонността на някои хора осезаемо да се поддават на влиянието на чужди възгледи и настроения. „Послушният" човек приема възгледите за другите хора, без да ги проверява. В случая резултатите от оценяването ще зависят от възгледите на този, от когото е получена информацията. Непълнотата на оценките, които се основават на информация от трето лице, може да дойде и от реалната възможност при препредаването й една част да не попадне у оценяващия.

Характерна особеност на разгледаните фактори за субективизма е, че понякога трудно се отстраняват, понеже в много случаи те са неосъзнати. По принцип всеки оценяващ е убеден в правилността на своето решение. Дори и да анализира отново поведението на сътрудника си, той рядко намира нещо погрешно.

Наличието на разглежданите фактори, които водят до грешки в оценките, налага партийните комитети и организации да провеждат определени мероприятия за ограничаване на тяхното въздействие. В това отношение особено положителна роля играе разкриването на тяхната същност и механизъм на действие. Съществено значение имат и организацията, и технологията на оценяване. В последна сметка разгледаните черти на личността, които водят до субективизъм, намират благоприятни условия, когато ръководителите не използват научнообосновани методи на оценяването, а се основават преди всичко на интуицията си.

Обективността на оценките е отправният момент в изпълнението на поставената от Партията задача за привеждане на работата с кадрите на равнището на изискванията, поставени от нашето развитие. Само когато разполагат с обективна информация, ръководителите ще могат да вземат правилни решения по подбора, издигането, разпределението, стимулирането и повишаване квалификацията на кадрите.

Digitized by Google

ПРЕУСТРОЙСТВОТО НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА В ОБЩИНАТА

Проблемите на преустройството на идеологическата работа ние приехме като проблеми на нейното по-тясно свързване с живота, за издигане равнището на нейното ръководство и управление. Този процес общинският партиен комитет, бюрата на първичните партийни организации в Ивайловградската община насочиха към ефективно и качествено решаване на всички задачи, поставени от Единадесетия партиен конгрес и Националната партийна конференция, както и на задачите, свързани с изграждането и утвърждаването на новата селищна система.

Заехме се да обогатим съдържанието и издигнем на по-високо равнище формите и средствата на идеологическата работа; да подобрим организацията на изпълнението, критическия анализ на идеологическите мероприятия. За кратък период в заседания на комитета и на бюрото обсъдихме съществени проблеми като: индивидуалната работа с хората; политическата агитация и актуалните стопански задачи; внедряването на икономическия механизъм и задачите на идеологическия актив; подобряване социално-психическия климат в колективите и др.

В периода на преустройството насочихме вниманието си към проблемите, свързани с усъвършенстуването на социалната среда, с подобряване условията на труда и на бита на хората. Отдавна пред ръководството на нашата община стоеше големият въпрос — ограничаване на миграцията към вътрешността на страната. За неговото решаване предприехме по-ефикасни мерки. Преди всичко открихме нови работни места, подобряваме условията на производството.

Обсъдихме в партийния комитет и в сесии на народния съвет и набелязахме мероприятия по следните страни на социално-икономическото и културно-просветното развитие на общината; социално-икономическо развитие на общината в перспектива; новите задачи на строителството; усъвършенствуване на услугите; подобряване културния отдих на трудещите се и др. По тези проблеми направихме задълбочени проучвания, анализирахме досегашната си работа, потърсихме положителните и негативните страни на управлението на социалните процеси в общината. Успешно ни съдействува групата за социологически изследвания към общинския партиен комитет.

Предприетите мерки оказват въздействие. Така например коренно се подобриха условията на труда в Завода за крепителни детайли с влизането в действие на новия корпус. Реконструирахме търговската мрежа в града и в селата и заедно с това се повиши културата на об-

Digitized by Google

служването. В промишленото предприятие „Родина“ беше въведен в експлоатация нов битов комбинат и сега хората се трудят при много по-благоприятни условия. Преди две години завършихме модерна автогара. Подобрения се извършиха в съобщителните, транспортните и битовите комуникации.

Всички тези подобрения направиха труда на хората и по-производителен, и по-приятен. Настъпи едно прекъсване на миграционния процес у трудовите колективи, у хората се създаде чувство на стабилност, на увереност и на оптимизъм. Върху тази социално-икономическа атмосфера сред трудовите колективи се зародиха нови инициативи. Миналата година по повод 35-годишнината на социалистическата революция в България и 60-годишнината на Ивайловградската партийна организация трудовите колективи се задължиха да работят по-ефективно, да намалят до минимум дефектната продукция. В автомобилното предприятие 35 шофьори обещаха да изпълнят плановите си задания до Девети септември и с чест удържаха думата си. Колективът на Завода за крепителни детайли обяви 60 ударни дни, към инициативата му се присъединиха и други трудови колективи. В аграрно-промишления комплекс най-добрите тютюноберачки поеха задължение да изпълнят петилетния си план една година по-рано. Отличителното в тези инициативи бе, че бяха тясно обвързани със социално-икономическите програми и с юбилейните политически дати и събития. Тези инициативи станаха изходно начало на инициативата на общинската партийна организация — до края на петилетката работата на трудовите колективи да се издигне до равнището на първенците. Инициативата вече е в разгара си и дава добри резултати. Така например 233 челници предават опита си на 1226 работници и служители. Миналата година 1066 работници достигнаха постиженията на първенците, работят като тях и това за нас е несъмнен успех.

В тази трудова надпревара комунистите осъществяват своята авангардна роля. От общия им брой в общината 418 са заети в материалното производство и всички се включиха в инициативата. Комунистите от Орешино, Хухла, Покрован, Мандрица, Бяла поляна или са утвърдени челници, или са достигнали успехите на челниците. Миналата година 27 комунисти изпълниха задачите си за петилетката — 25 от тях работят в селското стопанство и двама в промишлеността.

Бюрото на общинския партиен комитет и идеологическият актив в общината предприеха различни форми на работа, за да популяризират постиженията на първенците и да издигнат авторитета им. Два пъти бюрото на комитета организира среща с тях. В предприятията и стопанствата са изградени 112 школи за теоретическо осмисляне и практическо изучаване на челния опит, за широкото му популяризиране и внедряване.

Бюрото на комитета си даваше сметка, че преустройството ще бъде извършено в пълен обем, ако се създаде широк идеологически актив и се подобри качествено неговата работа. По-нататък — да се даде възможност за пълноценна изява на заместник-секретаря по идеологическите въпроси в първичната партийна организация, на пропагандиста, лектора, информатора, да се утвърждава стопанският деец като политически ръководител, да се осъществява близко и компетентно ръководство на процеса на преустройството в първичните партийни организации. В това отношение полезотворна е дейността на нещатния отдел „Пропаганда и агитация“ към общинския партиен комитет. В състава на отдела влизат партийни активисти с утвърден опит в идеологическата работа, представители на идеологическите институти и обществените организации. На отчет се вземат най-важните идеологически

Digitized by Google

проблеми, които се решават от общинската партийна организация и първичните партийни организации. Така например сега, в етапа на завършване на преустройството, отделът насочи своето внимание към извеждане и разпространение на заложения от нас опит в първичните организации — най-тясно обвързване на идеологическите и стопанските задачи.

Нещатният отдел проучва проблеми и подготвя материали за заседанията на бюрото и проекти за решения. Той организира изпълнението на решенията, предприема проверки, координира идеологическата работа с обществените организации в общината. Пак той наблюдава процеса на преустройството и направлява работата в колективите и селищата съобразно главните идеологически задачи на района. Работи непосредствено със заместник-секретарите по идеологическите въпроси в първичните партийни организации. Периодически бюрото и нещатният отдел „Пропаганда и агитация" разглеждат отделни проблеми от подготовката и работата на идеологическите кадри и на свой ред ги информират по актуални въпроси от политиката на Партията.

Системна и целенасочена работа извърши бюрото на общинския партиен комитет по издигане ролята и мястото на тройките — партиен секретар, бригадир и кмет, за превръщането им в щаб на цялостния стопански и обществено-политически живот в селата. С тях се съветваме по въпроси от социално-икономическото развитие на селата, на тях поставяме най-отговорните задачи. Тези тройки обединяват политическите, административните и стопанските проблеми на селището. По своята същност са координиращи звена, организират и насочват работата на актива по места, помагат да се степенуват задачите и да се избегне дублирането в работата. Така например по един голям проблем, какъвто е самозадоволяването на селищата с месо, мляко, яйца и зеленчуци, тези щабове се справиха много добре с произтичащите от тях задачи. Благодарение на това сега общината поема успешен старт за изпълнение задачите през 1980—1981 г. Миналата година много добра организация на работа създаде тройката в село Попско, където въпреки трудностите (селото се намира на високо надморско равнище) по-рано от другите започнаха доенето и планът бе преизпълнен. По всички показатели бе изпълнен планът и в с. Славеево. Кадрите в Славеево отделиха нужното внимание за утвърждаване добрите традиции в животновъдството, създадоха добра организация по изучаване на челния опит. Георги Маринов, дългогодишен овчар от селото, през изтеклата година от 130 овце получи 189 приплода. Няма съмнение, че и в края на тази година славеевци ще бъдат сред първите.

Истински стопани се оказаха тройките в по-нататъшното социалистическо изграждане и благоустрояване на селищата. Под тяхното оперативно ръководство, със съдействието на населението се строят младежки клубове в Меден бук, Гугутка, Свирачи и Лъджа, магазин в Белополци, строят се пътища и улици, подобряват се условията на живот и труд, осмисля се отдихът на населението.

Бюрото на общинския партиен комитет в периода на преустройството насочи вниманието на първичните партийни организации към усъвършенствуване организацията на труда. Успешно бе внедрена бригадната организация в Завода за крепителни детайли, автомобилното предприятие, предприятието „Родопа", потребителната кооперация „Единство" и др. Докато в началото партийно-политическата работа в колективите бе насочена към разясняване същността и предимствата на бригадната организация, то сега първичните партийни организации осъществяват целенасочена възпитателна работа по проблемни въпроси, които решават по-доброто проявление на тази ефективна

Digitized by Google

форма на организация на производството. В някои бригади, за да се осъществява по-добро партийно ръководство, се изградиха и партийни групи. Ежемесечно под тяхно ръководство в бригадите се обсъждат проблемни въпроси от работата като трудовата дисциплина, приноса на всеки член от бригадата, личния принос на комунистите в изпълнение на плановите задачи и др.

Усилията на партийните групи, на комунистите, на производствениците от бригадите бяха насочени и към повече икономии на суровини и енергия. Под ръководството на партийния комитет в машинно-тракторната станция се поде движение за изпълнение на годишния план 60 дни предсрочно. Икономисани бяха 199 тона горивно-смазочни материали. Въпросите на бригадната организация на труда, на вътрешностопанската сметка, на внедряването на новия икономически механизъм се свързваха с личния принос на всеки член на колектива. В социалистическото съревнование участвуваше всеки. Това осигури на колектива първото място в общинското съревнование през цялата 1979 г.

В по-нататъшното усъвършенствуване организацията на труда бе внедрена вътрешностопанската сметка във всички планови стопанства на аграрно-промишлените комплекси и в отделните бригади. Върху тази основа колективът на специализирано клоново стопанство „Трайни насаждения" постигна успехи, изключителни за нашите условия. При план 2200 т грозде през 1979 г. бе добито 3480 т.

Като отчита мястото и ролята на кадрите — партийни, стопански, административни, културно-просветни, в процеса на преустройството на идеологическата работа, бюрото на общинския партиен комитет отделя значително внимание за тяхното израстване, на тяхното по-активно проявление. В деня на стопанския ръководител, на ежемесечни срещи и съвещания с партийния и стопанския актив чрез системата на партийната просвета и други форми се стремим правилно да насочваме тяхната дейност, да повишаваме теоретическата им подготовка. Все повече внимание се отделя на политическия подход в работата на кадрите. Полагаме усилия да внедрим като стил на работа стопанските ръководства съвместно с партийните бюра, с ръководствата на обществените организации да обсъждат предстоящите задачи, съвместно да контролират тяхното изпълнение. В клоновото стопанство — Ивайловград успешно се осъществява разграничаването на функциите и плодотворното единодействие между партийното и стопанското ръководство. В резултат на това през кампанията по договориране на тютюна за 1979 г. бяха проведени многократни разговори и срещи, закрити и открити партийни събрания и проблемът бе решен успешно.

През последните няколко години стопанските ръководители участвуват по-активно във възпитателния процес на трудовите колективи. Една трета от тях са пропагандисти в системата на партийната просвета. От тази година общинският партиен комитет постави задачата — стопанските ръководители ежемесечно да се срещат по проблемни въпроси с работническите колективи, което безспорно ще доведе до ведра и спокойна обстановка за работа, ще ангажира системно ръководителите за решаване на поставените въпроси.

В деня за масово-политическа работа целият партиен, стопански и административен актив провежда срещи с трудовите колективи по актуални проблеми на страната, окръга, общината. Тази форма на работа позволява да се поднесе пряка, директна информация пред трудещите се и да се получи обратна информация.

В етапа на преустройството на идеологическата работа общинският партиен комитет отдели значително внимание и на проблемите на партийната пропаганда. Увеличен бе делът на икономиче-

Digitized by Google

ската тематика — сега 40 процента от звената изучават икономически проблеми. Първичните партийни организации в автомобилното предприятие, Завода за крепителни детайли, потребителната кооперация, клоновите стопанства на аграрно-промишлените комплекси увеличиха звената, изучаващи теми от усъвършенствуване плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда. Почти всички пропагандисти участвуват в движението „Пропагандистът — активен борец за високо качество и ефективност". В общината добре познават пропагандистите Стойо Каллиев, Атанас Янков, Столет Тушков, които работят по различни направления от усъвършенствуване на пропагандистката дейност — практически занятия, казуси, разработване на отделни теми, все свързани с производствените задачи на трудовите колективи, успешно ползват технически и аудиовизуални средства и т. н. Под ръководството на нещатния отдел „Пропаганда и агитация" се оказва системна помощ, упражнява се контрол за качественото провеждане на занятията, по внедряване на новите по-ефективни форми на работа. В деня на пропагандиста се анализират дейността и успехите, сочат се слабите страни в работата. Стремим се идеологическите мероприятия да оставят трайни следи, да въздействуват емоционално върху зрителя, слушателя. Изпитана форма за нашата селищна система в тази насока се оказаха провежданите традиционни събори на свободата и бдителността, земляческите срещи, фолклорните празници и др. Основен идеологически заряд в провеждането на тия мероприятия са успехите и предимствата на социалистическия начин на живот.

Споделените мисли по осъществяваното преустройство на идеологическия фронт далеч не изчерпват многостранната идейно-политическа работа, която организира и провежда общинският партиен комитет. Наред с това ние си даваме сметка за слабите страни в нашата работа, за нерешените проблеми. Ето защо неотдавна проведохме пленум и той постави нови отговорности пред бюрото на комитета, пред първичните партийни организации, пред всички идеологически, стопански и обществени кадри за все по-тясно обвързване на идеологическата работа с потребностите на живота, за по-нататъшно внедряване на икономическия механизъм и вътрешностопанската сметка, за интелектуализация на всички дейности в духа на последните указания на др. Т. Живков. Незабавно след пленума се заехме с решаването на набелязаните проблеми. Направихме единен план за идеологическата работа на общинската партийна организация. Заложихме опит за единно и комплексно планиране и организиране на идеологическата работа в трудовите колективи на Завода за крепителни детайли и полевъдна бригада в с. Планинец. Набелязали сме мерки идеологическата работа да окаже по-ефективно въздействие във водещите отрасли при нас — строителството, тютюнопроизводството, животновъдството, услугите и самозадоволяването. По този път общинската партийна организация в Ивайловград върви към завършване преустройството на идеологическия фронт.

Момчил ТЮТЮНДЖИЕВ
първи секретар на общинския комитет
на БКП — Ивайловград

Digitized by Google

УЧИЛИЩЕТО — МОСТ КЪМ БЪДЕЩЕТО

„Училището е мостът към бъдещето, по който поколение след поколение минава един народ" — казва др. Тодор Живков в заключителното си слово пред пленума на ЦК на БКП по въпросите на образованието.

Голямото социално и политическо значение на тази теза изисква пълна мобилизация на силите и творчеството на кадрите от всички равнища, на цялото общество за претворяване в живота на партийните решения по проблемите на образованието, насочени към изграждане на многостранно развита личност, способна пълноценно да се реализира в живота.

Тук популяризираме опит на колективите на две училища в Габрово.

ТРУДОВАТА РЕАЛИЗАЦИЯ НА УЧАЩИТЕ СЕ

Високоефективна трудова реализация на учащата се младеж не може да бъде осъществена само в досега прилаганите форми — изградените към училищата учебни работилници и цехове, участие в бригадирското движение, помагане на родителите в домашната работа. При тях младите хора наистина се възпитават в любов към труда, изграждат се трудови навици, сръчност и умения, но след като започнат да търсят по-висока ефективност и обществено признание на своя труд, започват да изпитват известна неудовлетвореност. Тя идва от факта, че като правило учебните работилници и цехове към училищата са обзаведени с по-прости оръдия на труда. Машините, доколкото ги има тук, са остарели физически и морално износени. А в домашния труд липсва необходимото творчество. Всичко това не може да донесе необходимото удовлетворение от работата за младия човек, да го ентусиазира и вдъхнови към големи бъдещи дела и трудови успехи. Нещо повече, то не може да го адаптира към съвременното производство, което е във висока степен механизирано и автоматизирано.

Търсейки решение на въпроса за по-ефективна трудова реализация на учащата се младеж, партийната организация и учителският колектив на Априловската гимназия преди повече от десет години стигнаха до правилния извод, че ефективната трудова реализация на учащата се младеж може да бъде осъществена само в резултат на съвместните усилия на училището и на промишлените предприятия, разположени върху територията на града. На сегашния етап нарастват изискванията както към училището, така и към предприятията по отношение на качеството на възпроизводството на работната сила и най-пълното използване на трудовите ресурси. В това отношение трябва да се усъвършенствува и социалистическата организация на труда в промишлените предприятия.

Проученият от нас и собственият ни опит показват, че се създават много големи възможности за ефективна трудова реализация в условията на интеграцията „училище—завод" за учащата се младеж от втората и третата степен на единното политехническо училище.

Практическата дейност, която се извършва от преподавателите в Априловската гимназия — Габрово по отношение на трудовото и производственото обучение на учениците, е тясно свързана с труда на работническата класа в заводите по производството на редовна стокова продукция. Главната цел, която се преследва с това, е да бъдат формирани производствени знания, умения и навици по съответните специалности (шев и кройка, електрооборудване, студена обработка на металите, автомобил) и да се подготвят учениците за активно участие в материалното производство. Реализацията на тази задача се свързва с производствени упражнения и производство на пълноценна продукция при най-пълното съчетаване на знанията по общообразователните, общотехническите и специалните предмети. Това в най-голяма степен съдействува за общата трудово-политехническа подготовка на учениците.

Ефективността на трудовото и производственото обучение и решаването на производствени и възпитателни задачи чрез него в най-голяма степен се обуславя от организацията на ученическия труд. Учениците се възпитават в дух на съзнателна дисциплина, самодисциплина, висо-

Digitized by Google

ка отговорност пред обществото и комунистическо отношение към труда. Добрата организация способствува в най-голяма степен за постепенното превръщане на труда в първа жизнена необходимост, за многостранното развитие на личността. Поради това преподавателите по производствено обучение и практика се стремят към изграждането на научна социалистическа организация на учениковия труд и към нейното непрекъснато усъвършенствуване. Това дело се превърна в една от основните задачи на ръководството на гимназията и ръководството на редица заводи в града.

Предприятията все повече се убеждават в необходимостта от рационалното използване на учениковия труд. Партийните, стопанските и комсомолските ръководства на ЕТЗ „Подем", МЗ „Янтра", завода за фин дамски трикотаж „Буря" и други предприятия в Габрово приеха като необходима и навременна задачата за изграждане на нова система за организация на трудовото възпитание на учащата се младеж. Все по-голяма популярност намира разбирането, че подготовката на младото поколение за производителен труд е обща грижа на училището и предприятието. Нещо повече, самите ръководители на предприятията настояват да се изпращат при тях ученици на производствено обучение и правят рационални предложения относно организацията на техния труд. Тази предварителна нагласа на стопанските ръководители помага за качественото изпълнение на задачите по трудовото обучение.

Благоприятно влияние за съвместната работа „училище—завод" по отношение на трудовото възпитание на учениците оказват и някои специфични особености на Габрово, като: силно развита промишленост, богати трудови и революционни традиции.

За осъществяване на ефективна трудова реализация на учащата се младеж се провежда огромна организационна работа. Най-общо тя е насочена в две направления: първото, изграждане на интеграционни връзки между училището и завода, и второто, изграждане на организация на учениковия труд непосредствено в промишленото предприятие, цеха, участъка и бригадата.

Досегашният опит показва, че най-подходящото средство за изграждането на интеграционни връзки между училището и предприятието е договорът. В продължение на повече от десет години Априловската гимназия и ЕТЗ „Подем" — Габрово сключват двустранни договори. Тези договори имат срок три години и съдържат всички основни положения, залегнали в документите и разпоредбите на МНП и окръжната дирекция на народната просвета. След щателното разработване на договорите те се приемат от ръководството на завода и гимназията.

Ако в процеса на съвместната работа възникнат нови проблеми, те се обсъждат от двете страни допълнително и протоколите с решенията по тях се прикрепват към договора. По такъв начин се създава по-голяма ясота във взаимоотношенията, уточняване на задълженията и перспективност в работата.

За тригодишния период на съвместна работа план приемат и двете комсомолски организации. Предвидените в плана мероприятия имат за цел да съдействуват за ефективна трудова реализация на учащата се младеж.

Не по-малка роля за ефективната трудова реализация на учащата се младеж в условията на интеграцията „училище—завод" има изграждането на научна организация на учениковия труд в самото предприятие, цех, участък, бригада. Шаблон при организацията на труда няма и не може да има, тъй като върху нея оказват влияние много и най-различни фактори — характерът на изработваната продукция, квалификацията на работната сила, прилаганите технологии и т. н. Още по-малко може да се търси някакъв шаблон при организацията на учениковия труд, чрез която се решават в единство икономически, социални и възпитателни задачи, при което на преден план излизат възпитателните.

Едно от условията за успешното изграждане на организацията на учениковия труд е тя в най-голяма степен да се насочи към младежките потребности и интереси. За целта е необходимо още в началото учебните производствени групи да бъдат комплектовани в зависимост от желанията на учениците. Това спомага както за възпитаване на любов към професията, така и за ускоряване процеса на многостранното развитие на личността. В Априловската гимназия — Габрово през последните 3—4 години удовлетворяването на желанията на учениците при формирането на учебно-производствените групи е достигнало 89—93 на сто.

Много важно изискване към организацията на труда на ученика е тя да дава възможност за многостранна изява на напредналите ученици, за формирането на групи на напреднали, на ученици с по-специални интереси, на таланти.

При изграждането на организацията на труда на учащите се от Единното политехническо училище трябва да намерят решение няколко въпроса: първо, осъществяване на рационално разделение и кооперация на труда; второ, организация на работното място за изпълнение на съответната операция и трето, нормиране на труда, на средствата и предметите на труда. Разделението и кооперацията на труда се изразяват в обособяването на отделните операции, свързани с производството на даденото изделие и осъществяването на необходимата връзка между тях, организацията на работното място — в обзавеждането на работното място с всички необходими средства и създаването на необходимите условия за извършването на съответната производствена операция, а нормирането — в определяне на времето, необходимо за изпълнение на дадената операция, съчетано с най-рационалното използване

Digitized by Google

на техниката, суровините и материалите. При решаването на тези въпроси се използва натрупаният богат опит на производствените колективи на предприятията, като се отчита и спецификата на трудово-производственото обучение на учащите се, особеностите на професията и степента на нейното овладяване.

В учебно-производствения процес се прилага операционно-комплексната система. Учениците овладяват първоначално предвидените операции, характерни за специалността (работата протича по т. нар. кръгова диаграма на работните места), а след това преминават към комплексна работа върху пълноценна стокова продукция. При това и в двата случая практическата реализация се съчетава с дълбоко изучаване на производствените процеси посредством провеждането на теоретически занятия в самия завод.

В практиката се прилагат два подхода при организирането на трудовото обучение на учащите се в предприятията и заводите. При единия се организират учебни центрове, поточни линии, конвейери и др., на които работят само ученици под ръководството на преподавателите и на отговорен специалист (бригадир, майстор, отговорник на група) от предприятието. Такава практика съществува в завод „Д. Карталов", завод „Буря", ЕТЗ „Подем" — Габрово и др. При втория подход се прилагат такива форми на организация, при които учениците участвуват наред с работниците и под тяхното наставничество в производствения процес. Така например при многомашинното обслужване в заводите „Буря" и „Д. Карталов" работникът наставник увеличава броя на обслужваните машини с още една, на която работи ученикът. В ЕТЗ „Подем" освен на учебния монтажен конвейер за електротелфери, който се обслужва само от ученици, на конвейера, обслужван от работници на завода, учениците образуват отделно звено, което извършва операциите само по електрооборудването на електротелфера.

Важен момент в организацията на трудовата реализация на учащите се и предпоставка за постигане на добри резултати е определянето на наставниците и работата с тях. За наставници се подбират такива работници, които обичат своята професия, проявяват високи нравствени добродетели и могат да повлияят за правилното насочване на младежта. В примерния статут на наставника е записано: „Наставничеството представлява учебно-възпитателен процес, при който най-добрите работници, майстори на смени или бригади чрез разнообразни форми и методи на въздействие върху учениците формират от тях всестранно развити личности, които се стремят да се усъвършенствуват до нивото на пълноценната социалистическа личност с единството на идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание".

С наставниците се провежда системна работа по специален план. На базата на заводите „Буря" и „Подем" се правят експерименти за разработването на методика на наставника, дават им се психологически и педагогически знания в двегодишна школа към професъюзния дом на културата при електротелферния завод, на всеки наставник се предоставя психо-педагогическа характеристика на ученика, с който ще работи.

Както в учебните центрове и учебните конвейери, така и в случаите, когато учениците работят в работническите бригади с наставници, винаги им се осигуряват отделни самостоятелни работни места, на които те изпълняват определени операции, свързани с дадено изделие. Работата им се отчита на базата на съществуващите в предприятието норми за разход на труд, суровини, материали и т. н. За целта се използват работни картони и производствени работни дневници. Работните картони се подписват от майстора, а дневниците се водят от преподавателите. Предстои да бъдат въведени трудови книжки, в които след всяка практика ще се вписват резултатите от трудовата дейност на ученика през деня. В тях ще се вписват и всички други трудови изяви.

Богата и плодотворна е работата на учениците в условията на завода. Тук се провеждат най-различни мероприятия, които имат огромно възпитателно въздействие. Така в ЕТЗ „Подем" е изграден клуб „Млад телферостроител", който организира срещи с ветерани, първенци в производството, писатели, поети, архитекти и др., а така също провежда и мероприятия за запознаване на учениците с икономиката на завода и с новостите в областта на телферостроенето.

Мероприятията по трудовото възпитание на учениците в условията на интеграцията „училище — завод" активизират работата както на ученическия и учителския колектив, така и на трудовия колектив на предприятието и спомагат за подготовката на младия човек уверено и с желание да поеме трудовата си вахта. Най-тясно се обвързват учебно-производствените планове на училищата и производствената програма на заводите. Формира се здрава социална среда, която оказва благотворно възпитателно въздействие върху младата личност.

При добра координация на усилията на ученическите колективи и работниците се постигат високи резултати. Наблюденията, които имаме, показват, че работниците, шествуващи над учениците, оказват влияние не само върху теоретическата и практическата им подготовка, но и върху тяхното трудово възпитание в традициите на работническата класа. Още от ранна възраст се формират у младото поколение редица положителни черти и нравствени добродетели като: чувство за висока съзнателност и обществена активност, всеотдайност, упоритост, трудолюбие. От ранна възраст то се включва в градивна дейност и в борбата за получаване правото всеки да може да каже „Този свят е и мой".

Досегашният опит относно трудовата реализация на учащата се младеж в условията на интеграцията „училище—завод" дава възможност резултатите да бъдат си-

Digitized by Google

стематизирани по следния начин: осъществява се трудова реализация, съответствуваща на най-новите производствено-технически достижения — съвременни машини и съоръжения, технологии, организация на производството и т. н. Това има голямо политическо, социално, икономическо и възпитателно значение. В ученика от ранна възраст се формира чувство за обществената значимост на неговия труд. Оттук и чувство на обществена отговорност за резултатите от неговата работа. Създават се условия за непосредственост на прехода от активна учебна в активна производствена дейност. В това отношение леко се преодоляват сега съществуващите както професионални, така и психологически бариери. Успоредно с това използват се част от съществуващите трудови резерви на обществото, което спомага за намаляване недостига от труд.

Стремежът за в бъдеще е както от страна на предприятията, така и на училището да се прилага още по-голямо творчество. Съществуващата организация на труда в предприятието постоянно ще се усъвършенствува, за да става тя още по-гъвкава, динамична, пулсираща. В отделните звена тя трябва да се разширява в определени моменти и да създава допълнителни производства и дейности, а в други да се свива до съответни граници.

Цоньо МУТАФЧИЕВ
кандидат на икономическите науки
Петър НЕНЧЕВ
преподавател в Априловската гимназия

ОТГОВОРНОСТ И ТВОРЧЕСТВО

Сега когато имаме решенията на ЦК на БКП по въпросите на образованието и когато задачите в тази сфера бяха конкретизирани на Първия конгрес на народната просвета, ние сме се заели да създадем условия за многостранна реализация на младите хора — реализация трудова, духовна, обществено-политическа, физическа. Главното е да се постигне високоефективна реализация. А многостранна и ефективна е тази реализация, която съответствува на новите изисквания и критерии, на повелята за висока ефективност и високо качество, за последователно внедряване на икономическия подход за интелектуализацията на труда във всяка област.

Първичната партийна организация, комунистите в габровския механотехникум „Д-р Н. Василиади" влагат сили и умения, за да претворят в дела партийната повеля за реализация на младото поколение: механотехникумът да дава на народното стопанство кадри със солидни знания и способност за творчество, с висока обща култура, с широк идейно-политически кръгозор и професионална подготовка — с готовност за участие в обществено-полезен труд. Ние, комунистите, ясно съзнаваме, че носим най-голяма отговорност за цялостното изграждане на младия човек, за подготовката му да навлезе в живота като съзнателен, комунистически убеден гражданин и строител на социалистическото общество.

Партийната организация в техникума е политическо ядро и организатор на идейно-политическия живот на един голям колектив от учители и ученици. Благодарение на вярното виждане и отговорно отношение всички задачи, които поставя Партията, се конкретизират и разясняват пред колектива, набелязват се мероприятия и се организира и осигурява тяхното изпълнение.

Първичната партийна организация организира политическата учебна година с учителите, подпомага и ръководи комсомолската политическа просвета. Тази година в звената, в които участвуват учителите, се изучават въпросите на марксистко-ленинската естетика и на промишлената естетика. Проблемите се конкретизират, за да излезе на преден план творческата изява на учителя. Разглежданите въпроси помагат за обогатяване знанията на учителите при изпълнението на програмата по естетическото възпитание. Създадени са добри условия и за провеждане занятията на комсомолските просветни звена. Изборът на тематиката става според интересите на самите комсомолци, под ръководството на партийната организация. Експериментира се използването на ученици и студенти от ВМЕИ — Габрово като пропагандисти. Един конкретен пример. Пропагандист в комсомолското дружество при III-в курс през тази учебна година бе Радосвета Косева — дипломантка във ВМЕИ, възпитаничка на нашето училище. Тя съумя да овладее слушателите си, да ги заинтересува и да се получи обходимият ефект. Резултатите от тази година са добри и през следващата година смятаме да използваме по-широко този начин на работа. През изтеклата просветна година по-голямата част от ръководителите на комсомолските звена са курсовите ръководители и това създава условия за опекунство и известен формализъм независимо от добрата подготовка и умение на преподавателите.

От няколко години функционира и група на политинформатори, състояща се от комсомолци. Групата се ръководи от комуниста к. и. н. Цоньо Петров. Тя провежда своите занимания ежемесечно, като се ползват и външни лектори. Др. Петров съумява да увлече комсомолците с интерес-

Digitized by Google

ни информации, с умело подбирани лекции по международното положение, слушани в междуокръжната партийна школа. При това положение политинформациите в часа на курсовия ръководител се провеждат от самите комсомолци — компетентно и интересно. Освен това периодично организираме лекции по международното положение за всички ученици с лектори от дружество „Г. Кирков".

За установяване политическата информираност на учениците провеждаме анкети. Резултатите обсъждаме на заседание на партийното бюро или на партийно събрание. При констатиране на съществени пропуски и отклонения от изискванията се препоръчва и задължават съответните курсови ръководители и комсомолски дружества да вземат необходимите мерки за попълване пропуските, сочат им се конкретни форми.

Не без значение са и редицата други мероприятия, които провежда партийната организация. От многото изяви, посветени на 110-годишнината от рождението на В. И. Ленин, искам да разкажа само за една — еднодневен поход до родното място на патрона на комсомолската организация, загиналия в антифашистката борба наш ученик Ангел Денчев. Учениците изслушаха с внимание съдържателното и емоционално слово за Ленин, участвуваха с голямо желание в спортните и военизираните игри. Такива спортно-туристически походи, посветени на бележити дати и годишнини, провеждаме ежегодно, те са традиция, желано и чакано общоучилищно мероприятие. С такива мероприятия смятаме, че най-добре отговаряме на призива, отправен от др. Т. Живков в Писмото до ЦК на ДКМС: „Сега оста на цялата възпитателна работа сред младежта може да бъде изразена в класическия девиз: „Здрав дух в здраво тяло".

Ежегодно провежданите прегледи на художествената самодейност с подходящо мото възпитават, задължават, въздействуват. Тази година той е посветен на 1300-годишнината от създаването на българската държава: „Гордостта на България има много имена".

За осъществяване на високите изисквания към реализацията на младежта от коренна промяна се нуждае постановката за възпитателното въздействие чрез труда, защото какъвто и да става младият човек, и днес, и утре той трябва да се труди. Нещо повече — в отношението, в готовността за труд се отразяват нравствеността, идейността, съзнателната целенасоченост в действията на личността. Формирането на готовност за труд може да се постигне чрез дълбоки изменения в съдържанието, организацията, методите и формите на възпитателната работа, чрез прелом в отношението на младежите към труда. От друга страна, съвременното производство не е възможно без такива качества на труда като изпълнителност и точност, оперативност и деловитост, прецизност и творческа фантазия. Тъй като младежта в определена степен притежава тези качества, стреми се към тях, задачата ни е да ги укрепваме, да създаваме условия за тяхното развитие и приложение. Важно е в процеса на реализацията на младите хора да се намерят най-подходящи форми, за да се използва способността им да реагират бързо на новото, да го усвояват и да творят. Главното средище на младежкото творчество следва да стане усвояването и внедряването на световните челни постижения. Подготовката за труд и избор на професия са неделими от системното и правилното организирано участие на учениците в конкретен производителен общественополезен труд, защото изборът на професия е единство на индивидуални и обществени интереси. Несъответствието между достигнатата степен в развитието на икономиката и обществото и подготовката на младите хора за живота изисква преустройство в нашата работа. Допълнителни нови изисквания в това отношение поставят и процесите на интелектуализация на материалното производство и труда. Имайки предвид всичко това, подобаващо внимание партийната организация отделя на производственото обучение и на практиката. През летните месеци всички ученици от II и III курс бяха на едномесечна практика. Оценката на партийното бюро е, че тя оказва своето благодатно влияние за възпитание и подготовка на младежите като добри производственици.

Производственото обучение се осъществява освен в учебните работилници и в заводите „Янтра", „Промишлена електроника", „Болшевик" и ЕТЗ „Подем". С тези предприятия има сключени двустранни договори между административни, партийни, комсомолски и профсъюзни ръководства. Организираме съвместни спортни мероприятия. Наши самодейци участвуват в тържества на работниците. В работилниците на училището се изпълняват поръчки на предприятия в условия, близки до производствените. Но същевременно отчитаме, че все още не използваме достатъчно възпитателното въздействие на социалистическото съревнование, не се усвоява достатъчно възпитателното въздействие на социалистическото съревнование, не се усвоява достатъчно челният опит.

Нашите комсомолци активно участвуват в движението за ТНТМ. В училището са изградени 22 кръжока с 380 участници. На X преглед под ръководството на учителите инж. Г. Василев и инж. Д. Кънчева те завоюваха 3 златни значки. На националната изложба на макети по чертежи на Леонардо да Винчи на действуващия макет на пилозъбна машина, изработен от ученика Тонко Спасов, бе присъдено второ място. Всичко това говори за голямото желание и амбиция на комсомолците за добро представяне в изложбите, за техния творчески стремеж към новото.

Благодарение на отговорността, с която работят комунистите, административното и партийното ръководство, подготовката за XI преглед върви добре. Проведохме състезания по 8 професии при масово участие на комсомолците. В края на май се състоя и училищният преглед на ТНТМ с из-

Digitized by Google

ложба. Всички тези мероприятия допринасят за реализация на младите хора в труда.

Формирането и ефективната реализация на младата личност — кадровият потенциал на нацията — не може да се постигне, ако образователното дело не стане дело на цялото общество. Осемдесет и пет годишната история на техникума определя отговорността на промишлените предприятия, на самите трудещи се да дадат своя принос механотехникумът да подготвя висококвалифицирани кадри.

Преди няколко месеца бе избрано училищно настоятелство от 15 членове. Възстановена бе една възрожденска традиция, наситена при новите условия с ново съдържание. Включени са изтъкнати представители на обществеността, стопански ръководители, дейци на науката и културата. Така например член на настоятелството е Кирил Денев — преподавател в Института за усъвършенстуване на учители в Габрово. Със съдействие на института се повишава методическата квалификация на учителите. Като член на училищното настоятелство Кирил Денев организира просветни събрания с родителите с подходящи лекции. За обзавеждане на работилниците и подобряване материалната база на училището активна е помощта на председателя на училищното настоятелство Иван Стоянов — директор на комбината „Точно машиностроене". Друг член на настоятелството е директорът на профсъюзния дом на културата. Проявявайки разбиране и съдействие, на нас ни се предоставят ръководители на художествени състави и материална база. Това доведе до обогатяване на дейността. Така например клубът за естетическо възпитание вече има разнообразни изяви и секции. Особено активна е секцията „Художествено слово", която подготвя богати идейно, художествено изградени въздействуващи рецитали. Ползотворна работа провеждат членовете на настоятелството и в кварталите с родители и ученици — разясняват вредата от тютюнопушенето и алкохола, поддържат връзка с кварталните комитети на ОФ и БКП.

При една среща с бивши учители в техникума, сега пенсионери, др. М. Агалова сподели: „Радваме се, че нашите ученици са предпочитани и търсени от предприятията, че дори само името на училището е добър атестат, препоръка за приемане на работа". Спомням си тези думи, когато става въпрос за реализацията на младото поколение сега, когато трябва да отговорим на въпроса умеят ли нашите възпитаници, могат ли успешно да реализират повелята на Партията за интелектуализация.

Решенията на Първия конгрес на народната просвета, Хартата на учителя импулсират нашия колектив, партийната организация, комунистите към нови дела за реализация на младото поколение, за превръщане на нашето училище в действителен мост към бъдещето.

Донка ВЕЛЧЕВА
секретарка на ППО
при ТМТ „Д-р Н. Василиади"

Digitized by Google

Инат човек

Фейлетон

Борбата между двамата започна преди двайсетина години.

— Инат човек! — каза тогава ревизорът за председателя, като мислеше себе си за прав.

Председателят нищо не каза за ревизора, но и той мислеше себе си за прав.

Сдърпаха се при ревизията. Ревизорът, като всеки изпълнителен ревизор, дълго се рови в многото документи и книжа и един ден каза на председателя:

— Вашето стопанство има някакво автобусче?

— Има.

— И за какво го използвате?

— За кооперативни работи. Извозваме с него кооператорите до по̀ отдалечените блокове, до зеленчуковата градина...

— И само за това ли? — присви очи ревизорът.

— Това е главното.

— Ясно-о-о — проточи ревизорът и въздъхна. — Не признаваш. Нищо. Ще признаеш. Мен не ме е яд, задето ме лъжеш, а задето си мислиш, че ще ти повярвам. Но шофьорът ви си призна всичко. И за сватбите, и за екскурзията... А ти ще ми разправяш, че използвате автобуса само за кооперативни работи. Сватбата кооперативна работа ли е?

— Ама това ли било? — засмя се председателят. — Да бяхте казали за какво ви е думата, та да си не губим времето в празни приказки. Е, да, с мое разрешение и по-точно по моя заповед, когато се жени младеж, който работи в стопанството ни, кооперативният автобус е на негово разположение, превозва сватбарите, даровете за свекър и свекърва, за...

— И докъде ги превозва?

— Дотам докъдето трябва. Един тракторист си доведе булка чак от Видинския край. И аз изпратих автобусчето там да докара всичките й роднини и приятелки, а после пак го пратих да си ги закара обратно.

— Но дотам са над сто километра!

— Не са над сто, а над двеста — вече ядосан отговори председателят. — Пък екскурзията на учениците не беше нито сто, нито двеста, ами над петстотин километра. С автобусчето на стопанството. Доволен ли сте сега, другарю ревизор?

— Всичко това трябва да го напишеш, да дадеш обяснения как и защо...

— Нищо няма да ти напиша и никакво обяснение няма да ти дам — премина на „ти“ председателят.

Така завърши първият разговор между председателя на кооперативното стопанство в село Долнокрайци и ревизора Иван Пиперков, който имаше славата на много лют човек.

Ревизорът състави акт, описа най-подробно закононарушението, извършено от председателя Стоян П. Петров, и даде предложение да му наложи еди-каква си глоба. Нарочно писа по-голяма сума, защото все се страхуваше, че за всяка глоба може да се намери някой да я намали или отмени. Началниците му обаче тоя път не се ровиха много в акта и одобриха всичко така, както им го беше предложил. И той чак тогава си помисли, че може би е попрекалил малко. Но председателят имаше право да обжалва решението. Щом се получи възражението му, лично той, ревизорът, ще предложи глобата да бъде намалена, та оня да види, че има работа с разбран човек.

Дните обаче минаваха, крайният срок за обжалването на решението наближаваше, а председателят на долнокрайското стопанство хич и не се обаждаше. Тогава Иван Пиперков му звънна по телефона... То какви телефони бяха по онова време... Два часа чака, докато телефонистките от пощата го свързаха със село Долнокрайци. Като чу гласа на председателя, той го запита получил ли е решението за глобата. Оня каза, че го е получил и дори го бил забравил вече. „А няма ли да го обжалваш?“ — запита Иван Пиперков. „Няма да го обжалвам — рече оня, — предпочитам да си платя глобата“. И му затвори телефона.

Digitized by Google

Тогава Иван Пиперков се ядоса страшно много — и на председателя, и на себе си, задето беше висял два часа край телефона, за да приказва с тоя перушан, който не можа да оцени човешината му. После се запита, какво ли би му било на него, ако някой го накара да плати такава голяма глоба. И дори потрепера, като си помисли за това. А на председателя сигурно нямаше да му е по-леко, защото, макар и председател, не получаваше кой знае колко. Ама инат човек. Парите си дава, от ината си не се отказва.

След две-три години Иван Пиперков пак бе изпратен да прави ревизия в Долнокрайского стопанство. Чувствуваше се малко виновен пред председателя и въпреки това, щом се срещнаха, първите му думи бяха:

— Как е автобусчето?

— Добре е. По-добре, отколкото беше по-рано.

— В какъв смисъл... Не разбирам...

— Ами в такъв смисъл, че сега повече сватби се вдигат и автобусчето си има повече работа. Ако речеш да пресметнеш колко сватбари е превозило... Пък за екскурзиите на ученици и кооператори да не говорим...

— И всичко това — за сметка на кооперативното стопанство?

— За сметка на стопанството, но ти не се тревожи. Откога те очаквам... От предишната ревизия. Още тогава дадох заповед на шофьора да записва всичко. Сега ще ти представим подробен опис, та да можеш по-лесно да съставиш акта.

На другия ден шофьорът му донесе една малко поизмачкана, но чистичка тетрадка.

— Какво е това?

— Сватбарската справка. Председателят заръча да ви я предам лично.

Иван Пиперков разтвори тетрадката. Някъде беше писано с черен молив, някъде със син, някъде с мастило...

„8 януари — сватба на Гена Илиева и Живко Стойчев. Пътуване до село Дайчово за извозване роднините на Гена..."

„15 януари — сватба на Радка от краферматa. Пътуване до село Илчево за извозване роднините на мъжа й Петър, който става нов жител на Долнокрайци..."

Прелисти тетрадката на друга страница.

„16—20 октомври — екскурзия из страната с учениците, взели най-активно участие при прибирането на реколтата..."

Иван Пиперков бишна тетрадката настрана. Беше му съвсем ясно, че това не е тетрадка, а шамар — шамар за него, ревизора, който най-добросъвестно беше изпълнявал задълженията си. Председателят на стопанството нарочно е заповядал да се записват всички тия сватби и екскурзии, та да му покаже, че не се страхува от никакви ревизии.

Тоя ден Иван Пиперков беше категоричен в решението си — ще настоява да се наложи на председателя най-голямата глоба. В следващите дни обаче ядът му позатихна. Като завърши ревизията, той пак състави акт и пак даде предложение председателят да бъде глобен, но... с по-малка сума.

А председателят Стоян П. Петров и тоя път не обжалва решението. Каза, че ще си плати глобата, все едно за колко лева е. И че пак ще дава автобусчето за сватби и екскурзии. Ето това не можеше да проумее Иван Пиперков. „Що за човек е тоя председател? Да не си мисли — възмущаваше се той, — че ми е много приятно да го глобявам. Не ми е приятно, но щом има наредба, правилна или не, всеки трябва да я спазва..."

И все пак, кой знае защо, струваше му се, че в отношенията му с тоя инат човек нещо не е както трябва. В други случаи си написваше акта, виновниците си плащаха глобата и той хич не се безпокоеше, хич не му беше жал за тях. А сега... Е, не че му е жал, но чувствуваше, че нещо не е както при другите ревизии. И тъкмо заради това се зарече повече да не стъпва в долнокрайското стопанство. Разбираше, че още една среща с неговия председател ще бъде неприятна и за двамата.

И устоя на думата си. Колко пъти след това го караха да иде там на ревизия — отказваше. Някои го обвиняваха, че бяга от задълженията си, веднъж дори го предупредиха, че ако не иде там, ще бъде уволнен...

— Както решите — отговори той.

И не отиде.

Колко години минаха оттогава... И колко ревизии...

— Бай Иване — рече един ден началството, — би ли отишъл в аграрно-промишления комплекс в Белчовци? Това може би ще е последната ти ревизия? ..

„Може би" — с мъка си помисли Иван Пиперков, защото вече беше навършил годините за пенсия.

Замина още на другия ден. Реши първо да се обади на председателя на комплекса. И чак когато влезе в кабинета му, го видя кой е.

— Ти? Ти тук?...

Председателят не го позна, но когато ревизорът го запита отдавна ли е напуснал село Долнокрайци, изведнъж се сети кой стои пред него, засмя се и весело викна:

— Охо-о, стар познат!

Стана и сърдечно му стисна ръката.

— Добре дошел!

Седнаха един срещу друг. Иван Пиперков мълчеше. Как изглупя, та не запита кой е председателят на белчовския аграрно-промишлен комплекс? Но Стоян П. Петров се държеше така, като че между двамата всичко е било по мед и масло. Пък и не мислеше, че е станало кой знае какво, та да се сърди на тоя поостарял човечец, който сега никак не приличаше на предишния наперен ревизор.

— И все пак ти не беше прав — отрони се най-после от устата на Иван Пиперков. — Да, ти за това автобусче тогава може би ми се разсърди, но не беше прав. Има си наредби, разпоредби. Решил някой да се жени и хооп — дай му кооператив-

Digitized by Google

ния автобус да си вози дара и сватбарите. Не може така.

— Но този някой не е просто някой, а човек от стопанството.

— Е, както и да е — махна с ръка Иван Пиперков. — Онова автобусче отдавна си е изпяло песента, а аграрно-промишленият ви комплекс, надявам се, няма друго и...

— Как да няма! — засмя се председателят. — Имаме. И то не автобусче, а автобуси. Два!

— Но ги използвате само за извозване на кооператорите до блоковете, нали? И въобще само за кооперативни работи?

Председателят Стоян П. Петров не можа да долови тревожните нотки в думите на Иван Пиперков и съвсем безгрижно отговори:

— И за сватби ги използваме. Добре, че успяхме да задържим млади хора в селата на комплекса, че без тях закъде сме? А там, където има млади хора, трябва да има и сватби.

— И сватбарите трябва да се возят с автобусите на комплекса? За негова сметка? Така ли?

— Щом сватбарите са наши, и сметката ще е наша.

— Ей, другарю председател, ама ти си бил много голям инат, бе — добродушно каза Иван Пиперков и се усмихна.

— Знам ли — сви рамене председателят. — Някои му викат на това инат, други му викат човещина, трети — уважение към хората... Навярно има от всичко по малко...

— Добре де, и аз съм за човещината и уважението, ама сметката? Къде е тук сметката?

Председателят сви рамене.

— Сметката?... Не знам... Може би в това, че като се отплатиш на добрия с една добрина, той после се отплаща с десет. А може би и в това, че някои неща в отношенията с хората не могат да се измерят с никаква сметка...

Иван Пиперков погледна часовника си.

— В колко часа има автобус за града?

— Как? Ще пътуваш ли? А аз помислих, че при нас си дошел. Чакаме ваши хора, тия дни се обаждах на началството ти. Ние не всичко можем да огледаме. Подруго е, когато ни посочите къде и в какво сме сбъркали...

— Всеки може да сбърка — като че на себе си продума Иван Пиперков. — Случва се сбърка и председателят, и ревизорът...

Стана и подаде ръка.

— Радвам се, че пак се срещнахме...

Автобусът се носеше по шосето към града, Иван Пиперков гледаше през прозореца овощните градини, край които минаваха, блоковете с царевица, останалите като по чудо тук-там малки горички сред полето... Беше му леко, беше му приятно, че се завръща. Какво ли щеше да каже на началството за ревизията? За най-последната ревизия, която трябваше да направи, и от която беше се отказал...

Хаския ЧЕЛЕБОНОВ

Digitized by Google

ПОЛИТИЧЕСКАТА РАБОТА В АРМИЯТА

Новата книга „С устрема на времето" на генерал-полковник Кирил Косев, началник на Главното политическо управление на Народната армия, е посветена на партийно-политическата работа в съвременното развитие на Българската народна армия. Авторът се спира предимно върху актуалните, най-животрептящите задачи на партийно-политическата работа, които се решават в поделенията, от бойците и командирите.

В първата глава — „Повелята на партийния призив" — се разглежда проблемът за прилагането в армията на априлската линия като същност на партийно-политическата работа. След като изяснява в теоретичен аспект ръководната роля на Комунистическата партия като обективна закономерност в строителството на социализма, авторът пренася и конкретизира този въпрос в условията на армията. Доказана истина е, че основа на основите на военното строителство е ръководството на Партията. Генерал Косев аргументирано изяснява пътищата и средствата, чрез които у командирите, политработниците и целия личен състав настъпват положителни промени в начина на мисленето, в цялостната организаторска и политическа работа. Тук е показано и влиянието на идеологическата работа за повишаване бойната готовност на поделенията, борбата за довършване на нейното преустройство.

Втората глава е посветена на социалистическия начин на живот и изграждането на воинската личност. През последните години Министерството на народната отбрана и Главното политическо управление на Народната армия направиха твърде много не само за изясняване на този въпрос в специфичните армейски условия, но и за практическото му решаване в живота на поделението, батальона, ротата, взвода, отделението — там където се обучава българският боец и командир. Правилно авторът най-напред изяснява особеностите на социалистическия начин на живот в условията на казармата и на субективния фактор за неговото усъвършенствуване. Интересни са неговите разсъждения за социалистическата организация на воинския труд като важна предпоставка за издигане бойната готовност и боеспособността на войските. Важно място в целия този процес има подобряването на партийно-организационната работа за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, както и още по-тясното свързване на идеологическите инициативи в тази насока.

Третата глава разглежда командира от Българската народна армия като високо образован, духовно богат, волеви човек, способен и в най-трудната и сложна военна обстановка правилно да се ориентира, да мобилизира воинските маси и ги поведе в устремна атака за разгромяване на врага, който дръзне да наруши мирното ни социалистическо строителство. Специална тема е посветена на младите командири като дейни борци за претворяване на партийните решения в армията. В тази насока постигнатото във военните поделения е твърде радостно и затова генерал Косев с основание твърди, че армията разполага с верни и предани на социализма и комунизма млади хора, способни и готови по всяко време, ако това се наложи, да изпълнят своя родолюбив и интернационален дълг. Особено голямо значение в изграждането на младите командири имат висшите военно-учебни заведения и по-конкретно преподаването на обществените дисциплини. Авторът прави обстоен анализ на постиженията в тази област, като посочва и допуснатите слабости. Естествено, днес не можем да разглеждаме качествата на командира от нашата народна армия без марксистко-ленинската му подготовка, без неговата идейна убеденост. Генерал Косев подробно се спира на този въпрос, като го третира в многопланов аспект. Когато се говори за ролята и мястото на армейския командир, не може да се отмине и въпросът за неговата отговорност при въвеждането на уставни взаимоотношения във воинския колектив. Всяка бойна единица е силна със своя мощен, здрав, сплотен военен колектив, готов да се заеме с изпълнението на най-трудната задача. Отговорност на всеки пред колектива и отговорност на колектива за всеки негов член — такова е основното изискване за по-нататъшното усъвършенствуване на вътрешноколективните отношения в армейските звена. В тези именно взаимоотношения първостепенна е ролята на коман-

Кирил Косев, „С устрема на времето", Военно издателство, 1979 г.

Digitized by Google

дира — представител на Партията, на народа във войската.

Темата на последната, четвърта глава е работата за комунистическото възпитание на воините. От тази просторна тема авторът взема само някои страни от нея, някои основни задачи, като ги конкретизира в армейски условия. Ръководно начало при разглеждането й е крилатата мисъл на В. И. Ленин: „Във всяка война победата в крайна сметка се обуславя от състоянието на духа на ония маси, които проливат своята кръв на бойното поле". Генерал Косев обстойно се спира на ролята на нравствения фактор в съвременните условия. Аргументирано той доказва, че неотменен дълг на командирите, политорганите, партийните и комсомолските организации е правилно да оценяват голямото значение и ролята на нравствения фактор в съвременните условия. Тяхно първостепенно задължение е упорито да работят за изграждането у воините на нравствени ценности, които обезпечават превъзходството им над противника. Основателно към тази глава е включена и темата за политическия облик на воините, като съставна час на бойното могъщество на армията. Тук намира място и работата за естетическото възпитание на бойците и командирите — важно условие за изграждането на всестранно развита съвременна личност, която след напускането на войската е подготвена да бъде достоен член на всеки трудов колектив в социалистическата ни родина. Армията е не само школа за мъжество и за нравствени добродетели, но и училище, където хиляди младежи получават професии за цял живот. Тя е и школа за естетическо възпитание, за изграждане на многостранно развити личности. Затова сега вниманието се насочва и към естетизирането на войсковата среда, към насищането й с колкото се може повече красота, която да въздействува всекидневно на бойците и командирите.

Съществено място в цялостната политическа работа в Народната армия заема армейският Комсомол. Макар и в ограничен размер, генерал Косев разглежда в подходяща форма и някои страни от всекидневното на комсомолските организации като помощници на командирите и партийните комитети и бюра в комунистическото възпитание на младите хора, в издигането на бойната готовност на поделенията.

В книгата „С устрема на времето" армейският читател намира отговор на редица важни въпроси, с които се сблъсква постоянно в клас, на събрания, на тактически учения и на учения с бойни стрелби, във всекидневните взаимоотношения, в колективите, в семейството и пр. Командирите и политработниците намират аргументирано разработени теоретически проблеми, които решават всеки ден и час. Книгата съдържа ценен практически опит, материали, изводи и обобщения, поучителни размисли, породени от проверки на Министерство на народната отбрана и Главното политическо управление на Народната армия в частите и поделенията. Затова може да се каже, че тя е и една равносметка на постигнатото през последните години в политическата работа сред армията.

В последно време Главното политическо управление на Народната армия и лично генерал-полковник Кирил Косев направиха много за изчистване на армейския език от чуждици, воюват против замърсяването на родната реч от паразити. В тази насока бяха осъществени полезни инициативи. В настоящата книга авторът на практика показва, че и в областта на военното дело, на партийно-политическата работа в армията може успешно да се води борба за чистотата на езика и стила.

Новата книга „С устрема на времето" ще помогне на армейските ръководни и командни звена в работата им за подготовка на частите и поделенията, за комунистическото възпитание на личния състав, за издигане на бойната готовност и боеспособността на родната армия.

Полковник Рангел ЗЛАТКОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ

Желязко Колев

Авторът разработва в теоретически и практически аспект основни проблеми на партийното ръководство на народните съвети. В първа глава на книгата се разглеждат политиката и основните задачи на централните и местните органи на държавната власт и управление. Предмет на втора глава е въпросът за подбора, разпределението и възпитанието на кадрите в народните съвети като първостепенна задача на партийното ръководство. Третата глава спира вниманието върху ленинския стил и методи на работа и ръководство като непрестанен резерв за подобряване дейността на народните съвети. Също в отделни глави се разработват въпросите за контрола и проверката на изпълнението като важно средство за оказване помощ на народните съвети, изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит в работата на съветите и др.

ИДЕЙНОВЪЗПИТАТЕЛНАТА РАБОТА В ТРУДОВИЯ КОЛЕКТИВ

Сборник

На 25 и 26 септември 1979 г. в гр. Казанлък се състоя научно-практическа конференция, организирана от отделите „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП и „Пропаганда" на ЦК на КПСС, на тема „Идейновъзпитателната работа в трудовия колектив". В настоящия сборник са публикувани с известни съкращения докладите, научните съобщения и изказванията на конференцията. Съставителите на сборника Тодор Ганчев, Петър Карагяуров и Радой Радев са групирали материалите в сборника в пет раздела под следните заглавия: „Трудовият колектив — главно поле за възпитанието и социалната реализация на личността; „Идейно-политическото възпитание", „Трудовото възпитание", „Нравственото и естетическото възпитание" и „Партийното ръководство на идейновъзпитателната работа".

ПАРТИЙНАТА РАБОТА В ТЪРГОВИЯТА

Константин Искров

В книгата се анализира дейността на партийните органи и организации в системата на вътрешната търговия. Изследването се основава на партийни документи и решения, на социологически проучвания и фактически материал. Авторът прави конкретни изводи и дава препоръки за подобряване дейността на партийните органи и организации, на масовите организации и народните съвети за комунистическото възпитание на търговските кадри, за успешното изпълнение на основните стопански задачи на вътрешната търговия.

НОЕМВРИЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ В ГЕРМАНИЯ — 1918

Волфганг Руге

Интересно, живо, популярно авторът проследява народното въстание през 1918—1919 г. срещу германския империализъм и милитаризъм. Ноемврийската революция в Германия е важен етап в германската история, когато работническата класа в съюз с други трудови слоеве прави опит да събори експлоататорския строй и да премине към построяване на социалистическото общество. Развитието и резултатите от Ноемврийската революция още веднаж потвърждават общовалидните теория и практика на марксизма-ленинизма: работническата класа може да изпълни своята историческа мисия само тогава, когато се ръководи от марксистко-ленинска партия и успее да преодолее влиянието на опортюнизма в своите редици.

ПРОФИЗДАТ

Профиздат пусна от печат следните книги:

„Интеграционни процеси в Общия пазар (Държавномонополистическо регулиране)" от **Благой Ганев; „Търговия и народно благосъстояние"** (в превод от руски език), автори: **В. Шимански, Я. Орлов** и **„Седемнадесетте"** — документална повест от **Велко Атанасов.**

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА, М., Изд. „Мысль", 1980. Акад. обществ. наук при ЦК КПСС.

В книгата се изследват актуални проблеми за развитието на икономическата система на социализма, основните насоки на органическото съединяване на нейното преимущество с достиженията на научно-техническата революция. Авторите разглеждат източниците за повишаване ефективността на социалистическата икономика, ролята и характера на труда при прехода от социализма към комунизма, проблемите за по-нататъшното усъвършенстване на стопанския механизъм, формирането на оптималните пропорции на възпроизводството, развитието на социалистическата икономическа интеграция.

Агаронян А. С., КУЛТУРА ПОВЕДЕНИЯ (Социально-практические аспекты), Ташкент, Изд. „Узбекистан", 1979.

Авторът анализира въпроси за съветския начин на живот в съвременния етап на развития социализъм, изискващ от всеки граждани познания и съблюдаване на висока култура в общуването, правилно поведение във всички сфери на жизнената дейност: в работно време, във време на отдих, при приемане на гости, на улицата, на обществени места, в семейните взаимоотношения, в обществото.

Фурманов Г. Л., ИСТОРИЧЕСКИЙ МАТЕРИАЛИЗМ КАК ОБЩЕСОЦИОЛОГИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ (Ленинское философско-социологическое наследие и современность), М., Изд. Московского университета, 1979.

Монографията разкрива значението на ленинското философско наследство в разработката и обосноваването на научната социология, разглежда ролята на историческия материализъм като общосоциологическа наука. В нея се анализира структурата на марксическата социология, съотношението на нейните категории, диалектиката на материалните и идеологическите отношения, диалектиката на базиса и надстройката в социалната революция, проблема за субекта на историята — човека, личността, а така също и съотношението на законите и движещите сили на историческото развитие.

КРИТИКА СОВРЕМЕННЫХ БУРЖУАЗНЫХ И РЕВИЗИОНИСТСКИХ КОНЦЕПЦИЙ ПО ПРОБЛЕМАМ МИРОВОГО РЕВОЛЮЦИОННОГО ПРОЦЕССА. Под редакцией А. П. Шептулина, В. И. Агафонова, Н. И. Дряхлова, Е. С. Троицкого, М., „Высшая школа", 1979.

Аргументирано се критикуват реакционните теории, фалшифициращи произхода на научния комунизъм, същността на съвременната епоха, социалната роля на основните революционни сили на съвременността. Авторите правят диференциран разбор на немарксистките концепции за социализма, разпространявани в страните на Азия, Африка и Латинска Америка.

ПАРТИЯ И АРМИЯ, книга подготовлена коллективом авторов в составе: генерал армии Е. Е. Мальцев (руководитель), А. А. Бабабков, П. А. Жилин и др. Под общ. ред. Епишева А. А., 2-е доп. изд., М., Политиздат, 1980.

Книгата се посвещава на 60-годишнината на Съветската армия. Показана е решаващата роля на В. И. Ленин, на Комунистическата партия в създаването, изграждането и укрепването на армията от нов, социалистически тип. Авторите анализират основните решения на Партията по военните въпроси, разобличават реакционната същност на буржоазните и ревизионистични възгледи, извращаващи принципите на партийното ръководство на въоръжените сили в социалистическото общество.

Коблянов, В. П., ЭТИЧЕСКОЕ СОЗНАНИЕ (Историко-теоретический очерк взаимодействия морального сознания и этических воззрений), Изд. Ленинградского университета, Ленинград, 1979.

Монографията разглежда малко изучения въпрос за историческата форма на взаимодействие между моралното съзнание и етиката. В логически, исторически, гносеологически и социологически аспект се анализира морално-етическата рефлексия, нравствено-етическото мировъзрение, философско-етическата мъдрост, теоретическото етическо знание. Основно внимание се отделя на методологическите проблеми за формиране на нравствено-етическия потенциал на духовната култура на развития социализъм, усвояването на хуманистическото наследство на етическата мисъл на човечеството.

Digitized by Google

Цена 0,35 лв.

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

Partien Zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

LIBRARY
OCT 24 1980
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

11

СОФИЯ, АВГУСТ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 11 АВГУСТ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Да разширим достигнатите позиции 3
* — Дългът и отговорността на профсъюзите 8

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Г. Цонков — Комплексният подход в комунистическото възпитание 14
И. Петров, П. Павлов — Информационните системи — състояние, проблеми, перспективи 21

Партийният комитет

Н. Стойчев — Общественото начало в партийната работа . . . 27
В. Талигарова — Кабинетът — активен помощник 34
Д. Хрисков — Критиката и предложенията на комунистите . . 37

Партийните групи

М. Антова — В търсене на верни пътища 40

Замяната — преглед на бойния строй

И. Станков — Равносметка на постигнатото 43
П. Стоянов — За да бъде оценката заслужена 48

Кореспондентите ни пишат:

С. Георгиев — На по-високо равнище 52

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

Д. Радева — Изпитание 53
И. Величков — Комсомолският ритъм в енергийното сърце . . 57

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

* — Рискът на творчеството 62

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

И. Захариев — Масово-политическата работа и новият икономически механизъм 68

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

М. Илиева — Магдебургските комунисти пред Десетия конгрес на ГЕСП 75
Ш. Жадамбаа — Монголското село — по социалистически път . . . 80

СТРАНИ И СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ГОВОРИ

Т. Ганчев — В плен на хегемонизма и антиразведряването . . 86

КРИТИКА И КНИГОПИС

В. Иванов — Широка панорама на младежкото революционно движение 90

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

Б. Наков — При новите условия — по-големи изисквания . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, П. Радев, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП **Тел. номератор 84—01**
Годишен абонамент 6,30 лева **Отделна книжка 0,35 лева**
Пор. 2557. Тираж 52 980 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 30. VII. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ДА РАЗШИРИМ ДОСТИГНАТИТЕ ПОЗИЦИИ

„Колко идеологически мероприятия се осъществяват всеки ден в нашия завод? Вероятно не са малко. А колко трябва? А всичките ли са толкова необходими, еднакво ефективни? И всъщност какво е ефективност в работата с хората, как да я измерим? Колко оправдани са приливите и отливите в организацията на идеологическата дейност по различни направления?

Тези и много други въпроси възникваха през време на прегледа. Не защото положението в колектива беше много лошо. Неудовлетвореността ни се пробуди, когато разбрахме, че работим без дълбок анализ на извършеното и научнообоснована перспектива. Като правило не достигнахме до дълбочината на процесите. Сериозно се замислихме как да повишим ефективността на всяко възпитателно мероприятие, резултатността от неговото въздействие не само върху колектива като цяло, а и върху всеки негов член“ — така е написано в оценката на партийната организация в завод „Пионер“ в Бяла Слатина.

„Прегледът на проустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации се превърна в откровен творчески разговор в цялата окръжна партийна организация за решените и нерешените проблеми, за успехите и слабостите, за намиране на оптималните решения, от които зависи да се постигне крайната цел — завършването на преустройството на идеологическата работа във всяка първична партийна организация до Дванадесетия конгрес на Партията“ — е отбелязано в доклада на окръжния комитет на Партията в Кюстендил.

Какво най-обобщено показа прегледът?

Той показа преди всичко, че с идейновъзпитателните проблеми започнаха да се занимават целите комитети, всички отдели, всички ръководители на държавни, стопански, обществени органи и организации. Всички потърсиха мястото на възпитателния фактор за решаване на специфичните задачи, които Партията поставя пред тях.

Той показа още, че процесът на преустройството на идеологическата работа в трите проблемни направления непрекъснато се задълбочава и разширява. По-голямата част от първичните партийни организации се превръщат в действителен център на всекидневната политическа работа сред хората. Въпреки някои трудности партийните бюра и идеологическите кадри подчертано се ориентират към качествените критерии и активно се стремят да повишат ефективността на всяка идейновъзпитателна проява. Все по-ярко се откроява приносът на първичните партийни организации и техните бюра, на стопанско-административните ръководства, на обществените организации за повсеместно и ефективно използване на възпитателните възможности на трудовите колективи.

Digitized by Google

Ето защо може да се каже, че решаващото и най-перспективното в прегледа е, че партийните комитети и организации съсредоточиха усилията си към главното за издигане равнището и въздействието на идейновъзпитателната работа — тя да не витае в облаците, а да се свързва с непосредствените задачи, да черпи и проблеми, и мотиви, и аргументи от тях; да се съобразява със сложния комплекс от фактори в социалната среда, да ги актуализира и включва във формирането на жизнената позиция на трудещите се; да придобива белезите на съвременна организирана дейност — да обхваща в обсега на своите търсения, в своята организация и механизми съвременните постижения на теорията на идеологическия процес. Към този извод насочва анализът на плановете за прегледа на първичните партийни организации в сферата на материалното производство, в които преобладават практическите действия за осмисляне и овладяване на новия икономически подход, за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за подобряване на научното обслужване на производството като най-важни предпоставки за постигане на високи стопански резултати, за ритмично изпълнение на плановете и предсрочно приключване на петилетката.

Прегледът потвърди, че продължават да съществуват и някои трудно изживяващи се слабости: недостатъчна активност на някои първични партийни организации и административно-стопански ръководства за подобряване на социалната среда. Неумение да се използват огромните възможности на трудовия колектив в борбата против потребителските настроения, нарушенията на дисциплината и разхищенията на обществената собственост. Въпреки силното въздействие на новия икономически механизъм някои хора продължават да проявяват необосновани претенции към обществото, без да държат сметка за това, какво те му дават. Първичните партийни организации все още не оказват достатъчно идеологическо въздействие в сферата на бита, семейството и свободното време.

В някои първични партийни организации задачата за по-тясно свързване на идеологическата дейност с проблемите, които се решават в трудовия колектив, се разглеждат ограничено. Има пропагандисти, лектори и агитатори, които все още допускат просветителски подход. В тяхната работа реализирането на принципите за връзка с живота често е външно, формално, ограничава се до привеждане на факти и примери, а не стимулира творческите търсения и социалната активност на трудещите се. Пропагандата и агитацията не винаги са съобразени с потребностите и интересите на колектива. Има случаи, особено в индивидуалните срещи и разговори, когато не се дават достатъчно компетентни и аргументирани отговори на въпросите, които вълнуват хората, а някои от поставените по-важни въпроси не се решават своевременно.

Успехите в организацията и ръководството на идеологическата дейност в първичните партийни организации се затвърждават, но и в тази насока прегледът разкри слабости. Те се свеждат главно до неумението на част от партийните бюра да определят ясно и точно целите, формите и средствата и особено очакваните резултати при планирането на всяка идеологическа изява, до неовладяване в необходимата степен на качествените критерии за оценяване на ефективността ѝ и недостатъци в организацията на контрола върху изпълнението на взетите решения, до недостатъчна помощ и взискателност към комсомолските, профсъюзните и отечественофронтовските организации.

Тези недостатъци са изразени най-силно в онези първични партийни организации, които през периода на прегледа се очертаха като изоставащи в преустройството. В една или друга степен те се проявяват обаче и в първични партийни организации, реализирали частично

Digitized by Google

свързаните с преустройството изисквания. Това подсказва колко отговорни задачи има още да решават партийните комитети и организации, за да завърши успешно процесът на преустройството до Дванадесетия конгрес на Партията.

По-точно, предстои преди всичко да се затвърди постигнатото, да се запазят и развият организационните механизми, със същия подход да се разгръща по-нататък всекидневната и многостранната идеологическа и възпитателна работа на първичните партийни организации като пълновластни политически стопани и авторитетни политически ръководители във всяко предприятие, цех и бригада, във всички сектори на обществения живот.

Или още по-конкретно: след точния анализ да се осигури точно изпълнение на препоръките към всяка първична партийна организация. По време на прегледа се създаде организация за помощ и ръководство. Сега тя може с успех да се използва за отстраняване на слабостите, които самите комисии и партийните бюра отбелязаха. Това означава да не спре, а да продължи критичният анализ на досегашните слабости на всяка първична партийна организация, на нейните повърхностни и едностранни изяви, да се постави на такива основи, които позволяват да се постигне висок и равностоен ефект в главните направления на преустройството, да се засили влиянието на политическата работа върху всички отреди на трудещите се. Резултати ще има, когато това се върши конкретно, диференцирано. Например в онези от първичните партийни организации, които успешно реализират преустройството, усилията ще се насочат към извеждане на преден план на качествените критерии за ефективност на идейновъзпитателната работа, към мултиплициране на техния опит в другите партийни организации. Още в периода на прегледа някои от първичните партийни организации от Рилска община под девиза „Да постигнем максимален възпитателен резултат от всяка социална дейност в колектива" си поставиха нови, по-високи цели. Справедливо тази инициатива заслужи подкрепата на окръжния, общинските и заводските комитети на Партията в Кюстендилски окръг.

Върху базата на анализа и изводите от прегледа предстои партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации да преценят дейността на окръжните административно-стопански кадри, на обществените организации и на културно-просветните институти и да се открои по-добре техният дял в процеса на преустройството. Целесъобразно ще бъде да се набележат мерки за повишаване ролята и отговорността на идеологическите кадри в заключителния етап и по-специално:

— да се обогати проблематиката, да се усъвършенстват формите и методите за подготовка на заместник-секретарите на първичните партийни организации по най-актуалните проблеми на организацията и управлението на идеологическия процес;

— да се обобщи натрупаният опит в планирането на идеологическата работа в първичните партийни организации;

— да се разгледа в теоретико-приложен аспект степента на овладяване и използване на социално-психическите механизми на идеологическото въздействие в практиката на пропагандистите, агитаторите, лекторите, политинформаторите, докладчиците, наставниците;

— да се усъвършенствува организацията на окръжно и общинско равнище за изучаване ефективността на идеологическата работа в първичните партийни организации, съобразено с критериите и оценките на Националното съвещание с ръководните идеологически кадри;

— да се укрепят по-нататък идеологическите звена към общинските партийни комитети. Тяхната дейност да се насочи по-активно към първичните партийни организации. Става дума да се активизира дейността на идеологическите комисии, на нещатните отдели „Пропаганда и

Digitized by Google

агитация", на групите докладчици, на съветите за икономическо образование, на комисиите по нагледна агитация, на радиопрограмните комисии, на партийните кабинети.

Ценно в прегледа е засилването на критичния анализ и проблемното виждане в дейността по завършване на преустройството. В обстановка на повишена взискателност, организираност и настойчивост кадрите в болшинството от първичните организации и особено техните секретари, заместник-секретари, пропагандисти, агитатори, стопански ръководители в своето мислене, стил и методи на работа, в своите действия на дело усвояват и прилагат новия подход в организацията и ръководството на идеологическата дейност. Много важно е обаче, когато преценяваме положителните изменения, настъпили в организацията и ръководството на тази работа в първичната партийна организация, да подчертаем, че те няма да бъдат трайни, ако не станат постоянен стил и метод на партийните бюра и на целите първични партийни организации. Защото преустройството в последна сметка трябва да се почувствува и изяви именно в стила и методите, в организацията, ръководството и реализацията на идеологическата дейност.

Прегледът се извърши, за да послужи на целите на преустройството, което не е и не може да бъде безкраен процес и в най-тясна връзка с идейновъзпитателните задачи за последователното и повсеместно прилагане на новия икономически механизъм. По същество това беше социална ситуация, в която се осъществява той, и негово живо съдържание. Защото сега идеологическата работа на Партията няма и не може да има друг смисъл, друго призвание извън това — да бъде мобилизираща, преобразуваща общественото съзнание сила, която със своите методи, форми и средства да допринася да се усвои новият икономически механизъм, да стане икономическият подход лична позиция на всеки гражданин у нас. Това е пътят, по който ще вървим, за да изпълним с чест задачите на социално-икономическото развитие на нашата страна за 1980 година.

Борбата за внедряване на новия икономически подход е бойното поле, на което идеологическият сектор може да изяви своята пълна сила. Това е главното, върху което, ако сега съсредоточим усилията си, твърдо и безповратно ще се опрем на позициите, които завоювахме в процеса на преустройството, и още по-високо да я издигнем като реална организираща сила на нашето целокупно обществено развитие.

Критерият за действеност на идеологическата работа по внедряването на новия икономически подход е неотклонното отстояване на принципа да се обхващат комплексно основните страни на възпроизводствения процес — и технологически, и социални, и политически, и нравствени, т. е. такива, които се свързват най-непосредствено с поведението и развитието на самия човек.

Проблемите на новия икономически подход по време на прегледа първичните партийни организации поставиха като измерител на политическото им влияние върху трудовите колективи в процеса на преустройството. Това е положително начало. Защото прегледът показва, че продължително време партийните организации се задържат на етапа на предимно познавателното отношение към проблемите на новия икономически подход, на ориентиране в новите изисквания. Запознават се с тях кадрите, трудещите се, изучават се нормативни правила, третират се въпроси, свързани със значението на новия икономически механизъм и т. н. Разбира се, такъв етап е нужен, етап, през който да разясняваме, да запознаваме. Това ще е нужно и занапред. Но какво не достига? Все още не се навлиза достатъчно убедително със специфичните идеологически форми и средства в главното и решаващото — организацията на труда, личностната подготовка като условие за съвремен-

Digitized by Google

ния обществен прогрес, необходимостта от нова степен на развитие на субективния фактор и т. н. Или с други думи: сега вече трябва да обогатим съдържанието на идеологическата работа, да разкриваме същностната страна на новия икономически подход. Това ще рече да се укрепи връзката не само с непосредствените задачи, а с всички направления на преустройството, като се дадат на тези направления нови теми, нови цели, нов подход и средства. И по-конкретно:

— Идеологическата работа строго да се индивидуализира съобразно със задачите на всеки трудов колектив, с икономическите и социалните въпроси, които той решава в условията на приложението на новия икономически механизъм.

— Да се помага на кадрите да свързват елементите на икономическия механизъм с моралните фактори на трудовия процес, да формират на тази основа нови политически и граждански критерии и измерения на чувството за дълг, отговорност и дисциплина в производството, в колектива, в обществото като цяло, особено сред младото поколение.

— Идеологическата работа със своите специфични форми и средства да обхване и направлява процесите на субективното отношение към прилагането на новия икономически подход, на реализацията на субективния фактор като условие за неговото правилно функциониране. Особено важно е да се утвърждава активна позиция у трудещите се в усъвършенстването на социалистическата организация на труда, в изграждането на новия тип бригади. С по-голяма компетентност, като се взема предвид не само икономическата, но и социалната същност на тези бригади, да се разяснява общественият смисъл на изграждането им, да се изведат от тях ония специфични въпроси, които са свързани с новите взаимоотношения между бригадите и вътре в тях, с новите отношения между бригадата и ръководството на стопанската организация. Тя ще бъде ефективна, когато създава в изпълнителските и ръководните кадри нагласа на съзнанието, политическа позиция, че мащабно и ефективно приложение на икономическия механизъм не може да се осигури без революционни изменения в организацията на труда, без създаването на нов тип бригади, без тези бригади да се поставят последователно на вътрешностопанска сметка и на самоиздръжка; когато се свърже още по-тясно с главното социално направление на икономическото развитие — човешките аспекти на социалистическата организация и дисциплина на труда, да обхваща и стимулира положителните явления в развитието на нравствените отношения във всяка бригада.

С новия икономически подход ние имаме обществен инструментариум за формиране на нови черти, на нови същностни качества в ръководните кадри. Но ще сгрешим, ако приемем, че тези качества ще се развият и изявят без организирани усилия. Нови, по-високи критерии за преценка и самопреценка предстои да се разработят и за ръководните кадри. Сега не е достатъчно те да участвуват пряко в пропагандистката и агитационната работа като лектори, докладчици. Нравствените им качества, самата им ръководна дейност сега са особено важни, защото от тяхното усъвършенстване в значителна степен зависи как ще участвуват трудещите се в реализацията на партийните предначертания.

През време на прегледа първичните партийни организации направиха критичен анализ на постигнатото и недостатъците, разкриха придобития опит и достигнатите позиции. Но не се задоволиха с това, извеждаха нов опит и умения. Стремежът е сега да се върви напред, да се преминава от решаването на по-леки към по-сложни задачи, да се анализират новите факти, явления и тенденции в идеологическата практика, като се посочват главните жалони до Дванадесетия конгрес на Партията.

Digitized by Google

ДЪЛГЪТ И ОТГОВОРНОСТТА НА ПРОФСЪЮЗИТЕ

„Ленинското определение на профсъюзите като школа за управление, школа за стопанисване, школа за комунизъм е валидно, е актуално и днес. То обаче трябва да се обогатява с ново съдържание, да се конкретизира и най-тясно да се свърже с борбата за внедряването на икономическия подход."

Тодор ЖИВКОВ

В началото на месец юни окръжният комитет на БКП — Ловеч проведе добре подготвен, съдържателен пленум. Темата — „За работата и задачите на окръжната партийна организация по подобряване партийното ръководство на профсъюзите". И още колко други окръжни, градски, общински комитети на Партията постоянно държат в центъра на своето внимание дейността на най-масовата организация на трудещите се.

Впечатляващи факти бяха изнесени на пленума. Не става дума само, че преди време също е имало пленум по усъвършенстването на социалистическата организация на труда. Че от Единадесетия конгрес досега на редица свои заседания бюрото на окръжния комитет на Партията е обсъждало различни страни от работата на окръжния, на общинските и на заводските профкомитети. Не. На редовни срещи и разговори на партийните комитети със стопанските и административните дейци е правена преценка как те изпълняват своя дълг и отговорност за изграждането на здрави, дееспособни трудови колективи. Извършвани са комплексни проверки в общинските и заводските партийни комитети и в 60 първични партийни организации по партийното ръководство на профсъюзите. Всестранно обсъждана и преценявана е дейността по такива важни проблеми като индивидуалната работа с хората, внедряването на бригадната организация на труда, ефективността на извършваното по челния опит, за успехите и нерешените проблеми в движението на наставниците, как се разгръща техническото творчество на масите...

И не само Ловешкия, а и всички партийни комитети и организации сега се стремят да създават обстановка, при която профсъюзите най-активно да участвуват в осъществяване икономическата политика на Партията. Помагат да се използват най-ефективни форми на организаторска и политическа работа за издигане социалната активност на трудещите се.

Digitized by Google

* * *

Сърцевина на цялата тази дейност е приложението на икономическия подход, последователното и повсеместното внедряване на новия икономически механизъм. А този процес е обективна предпоставка за непрекъснато обогатяване с ново съдържание целокупната профсъюзна работа, профкомитетите да осъществяват своите функции в качествено ново измерение. Да решават високоотговорните задачи, стоящи пред тях, със съзнанието и самочувствието, с дълга и отговорността на един от главните субекти на управление в етапа на изграждането на развитото социалистическо общество у нас.

И действително под ръководството на окръжните и общинските, на комбинатските и заводските партийни комитети, на болшинството от първичните партийни организации в трудовите колективи е разгърната разнообразна дейност за осъществяване предначертанията на Партията. Като обсъждат по-системно и задълбочено отделни проблеми от дейността на профсъюзите, оказват им непосредствена помощ и контрол, обграждат с голямо внимание и подкрепа профсъюзните кадри, грижат се за правилния им подход, обучение и възпитание, те допринасят за положителни изменения в техния стил и методи на работа. В резултат на това в основната си част първичните профорганизации и профгрупите стават все по-крепки. Внасят се чувствителни подобрения в организацията и ръководството на социалистическото съревнование, то се обогатява с нови форми и съдържание. Води се целенасочена борба за по-задълбочено изучаване и разпространяване на челния опит. Високо партийно и обществено признание добиха почините на пловдивските, софийскит бургаските трудещи се. Неуморната работа и борба на трудещите се с. Варна, Русе, Стара Загора, от цялата страна за достигане и надхвърляне на профсъюзния милиард.

Разбира се, за комунистите успехите никога не раждат самоуспокоение. Не водят до самодоволство. Не пречат да се виждат съществуващите слабости.

Несъмнено много примери говорят, че все още в партийното ръководство на профсъюзните комитети и организации се допускат сериозни слабости и недостатъци. Въпреки че във връзка с внедряването на икономическия подход и новия икономически механизъм взискателността към тях, помощта и контрола са по-големи и успехите значителни, то място за успокоение няма. Не навсякъде партийните комитети и организации вникват задълбочено в характера и същността на профсъюзната дейност. Допуска се едностранчивост, незадълбоченост при оказване на необходимата помощ. В отделни случаи се забравя, че партийното ръководство на профсъюзите трябва да се осъществява не само чрез кадрите, които се издигат на работа в техните ръководства, но и чрез активното участие на всички комунисти в многоликата профсъюзна дейност. Наистина немислимо е днес да се води борба за усъвършенствуване на профсъюзната работа, да се повишават критериите за нейната ефективност, без в центъра на цялата тази дейност да не се вижда комунистът, пратеникът на Партията, как провежда партийната политика чрез непрестанно обогатяване дейността на профсъюзите. Естествено, това се отразява неблагоприятно върху работата на профсъюзните органи и организации. Чудно ли е тогава, че все още в редица предприятия и колективи не се използва напълно силата на социалистическото съревнование, а разкриването на резервите не се превръща в непрекъснат процес. Недостатъчно е профсъюзното участие при внедряване на бригадната стопанска сметка. Не задоволява изобретателската и рационализаторската дейност. Сериозни пропуски се

Digitized by Google

допускат и при осъществяването охраната на труда и социално-битовото обслужване. При това една от най-съществените причини за тези и още редица съществуващи слабости е, че идейновъзпитателната работа не винаги е конкретно насочена, настъпателна и ефективна. Редица профкомитети не умеят да свързват културно-масовата си дейност с решаването на тези проблеми в трудовите колективи. Затова и в такива случаи недостатъчно внимание се отделя на професионалната и техническата подготовка, на нравственото възпитание на работниците и служителите, не са ефективни усилията за непрестанно крепнеща трудова, технологична и финансова дисциплина. Има профкомитети, които не са осъзнали дълбоко, че овладяването на икономическия подход, последователното и пълно внедряване на новия икономически механизъм имат освен икономически и огромни идеологически и социални измерения. И това предопределя едностранчивостта, ограничения характер на техните действия.

Някои профсъюзни органи и организации още не са се отърсили от рутината на своя предишен подход. Продължават да прилагат шумните, външноефектните мероприятия, вместо да се заемат с ежедневна, конкретна работа в трудовите колективи за постоянно растяща лична ангажираност в борбата за висока ефективност и високо качество. На състоялия се пленум на Централния съвет на профсъюзите в началото на тази година бе изтъкнато, че има профсъюзни ръководства, които си служат с административен подход и начин на действие, проявяват елементи на книжност, шаблон, губят авторитета и силата на възпитателното си въздействие.

* * *

Всичко това поставя като неотменна необходимост първа грижа на партийните комитети и организации сега да стане усъвършенстването стила на профсъюзните органи и организации. Да продължи процесът на започналото преустройство. Критерии за неговото съответствие на новите изисквания да бъдат делата. Не е без значение какво и колко е извършено от всеки профкомитет — колко заседания, съвещания, какви планове, програми, системи за усъвършенстване на съревнованието и работата по челния опит са разработени... Важно е. Но лакмусът за ефективността на всичко сторено е социалното отражение, което то дава в живота на трудовия колектив. Какви изменения настъпват в начина на мислене, в подхода и най-вече в дейността буквално на всеки един. Ако става въпрос за бригадната организация на труда — непременно да се има предвид как е мобилизиран самият колектив да участвува в нейното усъвършенстване, внедрена ли е вътрешната стопанска сметка. В специфичните условия на всяка производствена единица действува ли механизмът на ежедневно, конкретно измерване на резултатите от труда. Остават ли извън орбитата на новите принципи и изисквания на икономическия подход и новия икономически механизъм редица от кадрите във функционалните отдели, служби, звена, в проектно-конструкторските бюра. Ами бригадните съвети? Става ли все по-богата, разнообразна тяхната дейност, утвърждават ли се те като нови, избрани от непосредствените творци на блага органи на социална справедливост, на социалистически демократизъм в управлението на производството? Защото неделими от производствените, икономическите аспекти на бригадната организация на труда са и нравствените. И тук веднага изниква големият въпрос — в масово-политическата, лекционната профсъюзна дейност настъпват ли съответствуващи на новите изисквания изменения, нейна сърцевина ста-

Digitized by Google

ват ли всички тези жизнено важни в живота на трудовите колективи проблеми?

По всяко време едно от неотстъпните партийни изисквания към профсъюзните комитети и организации е в своята дейност те най-широко да използват комплексния подход. И ако досега именно чрез неговото прилагане се постигаха добри резултати, то днес, без комплексността е немислимо те да се умножават — да нараства общественото производство не с проценти, а по няколко пъти. Това е стратегическа позиция и за провеждане на дело в живота на всеки трудов колектив социалната политика на Партията. С всеки изминат ден производствените, битовите, културните, здравните проблеми да намират все по-добро решение.

Това са само някои моменти от профсъюзната дейност, които дават представа за значимостта на високите изисквания, които Централният комитет на Партията поставя — да настъпи действително изменение и усъвършенствуване стила и методите на работа на най-масовата обществена организация у нас.

* * *

И досега профсъюзите се ползват със заслужено признание за постиганите значителни резултати в разгръщане на социалната активност на трудещите се, за непрекъснато усъвършенствуване усилията за труд и отдих на трудещите се. Но днес въпросът за защита интересите на трудовите колективи има ново звучение. В условията на изграждането на развито социалистическо общество у нас, на най-действена социална справедливост е съвършено неправилно — и от икономическа, и от политическа, от идеологическа гледна точка — той да се разглежда едностранчиво, принизено. Да се свежда само до един постоянен и тесен кръг въпроси, свързани с условията на труда, жилищното строителство, почивната и спортната база. Безусловно тези проблеми са първата грижа на нашата партия. И постигнатите успехи в това отношение нямат равни на себе си в цялата ни история.

Новите изисквания обаче в решаването на този проблем днес идват от порасналата роля на работническата класа, на трудовите колективи в цялостното осъществяване на социално-икономическата стратегия на Партията. А тя е мащабна. Изисква пълновластно, всеотдайно участие на всеки труженик не само в производството на материални и духовни ценности на нацията, но и в тяхното управление. Следователно това е основната, решаващата позиция за действителната защита на интересите на трудовите колективи, на творците на блага у нас.

Опитът вече красноречиво потвърждава, че икономическият подход и новият икономически механизъм са мощно оръжие за умножаване на националните блага, за настъпване поврат в съзнанието на работническата класа. „Поврат — както казва др. Тодор Живков, — който ще издигне икономическата съзнателност на трудещите се на нова висота, ще възпитава ново отношение към социалистическата демокрация, към правата на трудещите се, завоювани на икономическа основа и осигурени с икономически средства... Повелята е да се създаде такава система на възпитание на класата, на целия народ, че икономическият подход да завладее мисълта, да стане цел и дело на милионите."

Да се защищават интересите на колектива днес това означава да се води борба за максимално оползотворяване на съществуващите резерви, не само работната заплата, а и средствата за социалните фондо-

Digitized by Google

ве да се поставят в пряка зависимост от производствените резултати. Да се проявява непримиримост против изтичането на всеки грам национално богатство — поради безстопанственост или некомпетентност, нехайство или недисциплинираност... Следователно, колкото по-активни са профсъюзните органи и организации сега, по-бързо ще се преодолява съществуващият формализъм, в редица случаи инертността и шаблонът, ще настъпи действителен поврат в работата им, толкова по-ярък израз ще добива тяхната основна функция за защита интересите на трудовите колективи.

* * *

Неотменна е повелята и за отговорността на профсъюзите в цялостното осъществяване на икономическата стратегия на Партията.

Това сега е извеждане на нова позиция най-масовата организация на трудещите се. Под ръководството на партийните комитети и организации да се обогатява с ново съдържание цялостната работа на профсъюзните комитети и организации в съставянето и изпълнението на насрещните планове, в творческото овладяване на икономическия подход и повсеместното приложение на новия икономически механизъм. В конкретните условия на всеки комбинат, завод, участък, цех да се осигури действително участие на трудещите се в управлението на производството като израз на по-нататъшното развитие на социалистическия демократизъм.

Въпросът сега е профсъюзните комитети и организации не просто да се явяват партньор за съдействие на стопанските ръководства, а да станат пълновластни съучастници и съотговорници и в определянето на мобилизираща перспектива, и при разработването на инженерните проекти, в съставянето на напрегнати, но реални планове. После, без да ги дублират, със своя специфичен подход, стил, форми, средства, методи да създават атмосфера на постоянна мобилизираност в трудовите колективи, на творчество и инициатива в работата, на упорит труд и борба за достигане и надминаване на определените цели.

Равноотговорност! Това означава в нито един миг да не се допуска профпредседателите да дублират в подхода стопанските ръководители — било при внедряването на бригадната организация на труда, в определянето на показателите и нормативната себестойност по вътрешностопанската сметка на трудовия колектив, когато се прилага системата за управление на качеството или в който и да е случай от производствената и социалната дейност на колектива.

Това са още по-големи хоризонти за действителна изява на профсъюзите като школа за управление, стопанисване и комунизъм, това е борба на широк фронт за постоянно изучаване и бързо прилагане съвременните постижения на научно-техническия прогрес. Това е социалистическо стопанисване и пестеливост, инициатива и отговорност, резултативност на работната заплата, най-точно спазване и приложение социалистическия принцип на разпределение — вече никой да не може да се издържа за сметка на друг.

Задачата е с цялата своя дейност профсъюзните органи и организации да поемат своя действителен дял за повсеместно внедряване на бригадната организация на труда, за най-пълно прилагане на стопанската сметка и осигуряване на пълна самоиздръжка. Това ще рече всеки поотделно и всички заедно — стопанската организация като цяло и всяко нейно поделение, всяка бригада и отделният работник да

Digitized by Google

се научат социалистически да стопанисват общонародната собственост, най-ефективно да се използва живият труд, предметите на труда и средствата на труда. Всяка машина — в действие! Всяка минута — съзидателно оползотворена. На основата на съвременно нормиране, отчитане и контрол да настъпи постоянно рационализиране на производството, на всяка една дейност. Необходимо е, както учи първият ръководител на нашата партия, всички трудещи се, работниците и служителите, ръководителите на предприятия, стопански организации и ведомства — в производствената и извънпроизводствената сфера, в центъра и по места да се научат още по-добре да смятат, да събират и изваждат, да държат още по-строга сметка за икономическата изгода, за това, колко са дали, за какво са дали, какво са получили.

Съдържанието на отговорността не могат да бъдат само добре разработените нормативи, условия, договори, проекти. Не! Жизнено важно за преуспяването на това дело е духовната приобщеност към него, пълната мобилизираност на силите, всеотдайността, другарството, творчеството, инициативата. Да се използва могъщата сила на социалистическата съзнателност, на комунистическата целеустременост. Оттук произтича изключително важната и отговорна задача на профсъюзните органи и организации да се стремят към използване на силно въздействуващи, специфични за характера на тяхната дейност форми, средства и методи. Да не се дублират в подхода с другите обществени органи и организации, защото по този начин се снижава ролята им като масова опора и свързващо звено между Партията и масите.

Digitized by Google

КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД В КОМУНИСТИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

проф. д-р ГЕНО ЦОНКОВ

Прилагането на комплексния подход в комунистическото възпитание е сложно и трудно дело, защото самият възпитателен процес е извънредно сложен и трудно управляем. Ако приемем, че възпитанието е организирано и целенасочено въздействие на обществените сили — Българската комунистическа партия, Българския земеделски народен съюз, Отечествения фронт, Комсомола, семейство, училище, трудов колектив — върху отделната личност, не можем да не отчетем, че възпитателният ефект не зависи само от това въздействие. Той е в пряка зависимост от вътрешните условия, опит, качества на всеки човек. Те играят важна роля за определяне на степента на неговото усвояване. Хората са различни по вътрешните си качества, структури и поради това различно приемат външното, макар и еднотипно по характер, възпитателно влияние. Ето защо методологическото осмисляне как да се прилага комплексният подход във възпитателната среда, методологическото разкриване на същността, на механизмите му в тази много важна сфера от партийната работа има голяма научна и практическа стойност. Очевидно характерът на сферата, в която се прилага комплексният подход, определя съдържателно кои страни, механизми от него ще дават необходимия познавателен и практически ефект. Сферата на приложение на комплексния подход предпоставя и формите, и начините на неговото успешно използване.

Съществено изискване на комплексния подход в комунистическото възпитание на личността днес в нашата страна е **да се обединят и управляват планово, организирано и целенасочено възпитателните въздействия на всички социални фактори, които се използват за социалистическото формиране на отделните членове на обществото.** Това е и първото изискване във всички сфери на познанието и на работата на субективния фактор. Комплексността даже и терминологично, смислово означава единство, обединяване на нещата, съвкупно вземане, използване, изучаване, влияние. Но обединяването, единството на възпитателното въздействие на социалните фактори върху отделния човек с с различни възможности и на различни равнища. За да го опреде-

Digitized by Google

лим, да го характеризираме, а още повече практически да го осъществим правилно, научно обосновано, нужно е да го разглеждаме не като механично, а като диалектическо единство и обединяване. Това означава да вземем предвид различния социален характер на въздействията — материален, духовен, научен, идеологически, социално-психологически; общ, конкретен (или непосредствен); постоянен, временен; прогресивен, остарял, консервативен и т. н. Само в такъв случай комплексният подход може да ни даде положителни познавателни или практически резултати.

Така разбирано, това изискване означава да се постигне комплексен подход за обединяване, за единство във възпитателното въздействие на обществените сили и фактори **най-напред в материално-практическото и духовното целенасочено влияние.** Или на всички социални равнища — от семейството, от първичния трудов колектив, от училището, от първичната обществено-политическа, масова обществена организация до общопартийните, общодържавните, общонационалните дейности да се постига единство между материалната, обективната практика (производствена, строителна, битово обслужваща, културнотворческа, управленческа) и духовното (идеологическо, научно, политическо, правно, морално, естетическо, психологическо) въздействие с конкретно определена в партийните решения възпитателна цел. Още Ленин формулира това изискване на комплексния подход във възпитанието в идеята да се постигне единство между теорията и практиката, между думите и делата, с които въздействуваме възпитателно. Това направление е основно в комплексния подход, защото обединява в една цел идеите, знанията, които се поднасят в учебните звена на Партията, на държавата, на масовите организации; в печата, радиото, телевизията; в лекциите, беседите, речите на дейците от всички обществени организации; в живота. Обединяването на тези два вида въздействия с цел да се изграждат определени качества на съзнанието и поведението на хората у нас е най-важният и най-дълбокият механизъм на комплексния подход, с помощта на който най-силно се развива личността, обуславя се самовъзпитанието и самоусъвършенстуването ѝ. За доказателство могат да ни послужат постиженията във възпитателната работа на ония семейства, училища, партийни организации, трудови колективи, които съумяват да постигнат единство между онова, което обясняват, говорят, формулират като решения за действия на своите членове, и онова, което вършат. Или обратно: неуспехите във възпитателната работа на ония семейни, трудови, партийни и други колективи, които едно решават, говорят, разясняват пред своите членове, а друго правят на дело. Не рядко явление е партийни, масови организации у нас днес поради факта, че не изпълняват собствените си решения, лозунги, апели, идеи да не получават добри резултати във възпитанието на хората, сред които работят — коренът е в разкъсването на духовното и материално-практическото въздействие. Обикновено подобно разкъсване става или когато се „развиват" идеи, теории съвсем отчуждени, несвързани с конкретната практика, положение, живот на населението, или — което нерядко се случва — когато са налице правилни идеи, планове, решения, извлечени от конкретната практика, но на дело те не се реализират, не се изпълняват, а се прави съвсем друго.

Това разкъсване, отчуждаване на идеите, теориите, които се превръщат в решения или се пропагандират в практическата работа на органи, организации, на отделни дейци, непрестанно се разкрива от партийните конгреси, пленуми, съвещания, предлагат се и начини, методи за неговото преодоляване, но недостатъчно правят местните партийни и държавни органи, за да се преодолее.

Digitized by Google

Комплексният подход предлага начини за ефективно постигане на единство между духовното и материално-практическото възпитателно въздействие на обществените сили върху отделната личност на съвременния етап. Той предлага, първо, идеите, които се формулират в решения, които се пропагандират във всички форми на пропагандата и агитацията, да са извлечени от съвременната вътрешна и международна, общонародна и конкретна действителност, да са теоретическо обобщение, израз на тази действителност и да се разясняват така, че да формират точно такъв мироглед, какъвто се цели да се изгради, каквито качества са нужни за успешната работа и поведение на хората, които се възпитават. Само тогава те ще бъдат интересни за тях, ще отговарят на техните духовни потребности, ще им помагат правилно да мислят и действуват. Още по-конкретно това означава например, когато партийната организация в един завод или битово обслужващо предприятие, АПК и др. цели да възпитава у специалистите и работниците нови трудови качества, мирогледни възгледи, политическа и нравствена културна позиция, необходими, за да се приложат максимално ефективно икономическият подход и новият икономически механизъм в управлението на производството, да пропагандира сред тях икономически, политически, правни, нравствени, естетически и др. знания не изобщо, взети от книгите, а получени от научното изследване и анализ на съвременната наша производствена и друга действителност и от живота в самия завод. Тези научни знания, получени от изучаването на собствената практика на работниците и от практиката в страната, ще им бъдат много по-интересни и ще се разберат, усвоят, ще се превърнат постепенно в собствени знания и разбирания, ще прераснат в чувства и мотиви за действия. Те ще ги накарат да мислят по собствената си дейност, успехи и слабости, ще ги развълнуват. А общите икономически, политически, правни, естетически и др. знания ще се запомнят времеино и по-рано или по-късно ще се забравят, защото няма да се свържат непосредствено с потребностите и интересите на всеки работник и специалист. Но за да могат научните знания по конкретната практика бързо да се превърнат в лични възгледи и убеждения, в мотиви за поведение, те трябва да разкриват не само общи принципи и тенденции в практическата дейност, но и конкретните особености, противоречия, отношения. Освен това те трябва да се дозират целенасочено, съобразно развитието, културата и качествата на онези, които се възпитават. Целенасоченото конкретно знание има голяма сила и способност да прониква в душата на човека.

Комплексният подход на второ място предлага производствената, строителната, битово обслужващата, управленческата, културната, творческата дейност винаги да се гради върху научни съвременни идеи, теории, да се ръководи стриктно от тях във всички пунктове от своето развитие. Ако вземем за пример възпитателната работа на партийната организация в завод, това означава тя да се стреми и да помогне да се изгради цялата практическа работа по приложението на икономическия подход и новия икономически механизъм върху тези научни знания, които се пропагандират сред работниците и специалистите. И много важно е организацията на цялостната работа в завода да се построи така, че да се спазват изискванията на тези съвременни, актуални научни знания, но и да е целенасочена да възпитава трудово, политически, правно, нравствено, естетически такива възгледи и качества у трудещите се, каквито изискват икономическият подход и новият икономически механизъм. Така ще се постигне съдържателна комплексност във възпитателното въздействие и на идеологическата работа, и на производствената дейност на колектива, и на отделните личности.

Digitized by Google

Трето, този подход предлага обединяването, единството на теорията с практиката, на идеите, превърнати в решения, с практическата дейност навсякъде и винаги да се извършва с възпитателна цел — да се изградят определени качества у хората. Възпитателната цел и в пропагандата на идеите, на теорията, и в проектирането, в организацията, в развитието на практиката са израз на комплексния подход. Тя и обединява теорията и практиката и организирано целенасочва възпитателното въздействие, прави го действено. Комплексният подход изисква още единството между духовното — идеологическо, научно и материално-практическото възпитателно въздействие да се постигне не само от партийната организация примерно в завод „Ернст Телман", но и от партийните организации във вечерните, в професионалните и други учебни заведения, в които се учат трудещите се от този завод, от партийните организации в кварталите, където те живеят, в техните семейства. Как може да се осъществи това? Очевидно налага се да се създаде система за координиране на възпитателните въздействия на всички тези организации и на семействата. А такава координация може да извърши заводската партийна организация, като предложи да се разработи план за единни и целенасочени действия. Такъв план задължително означава и в завода, и в училищата, и в кварталите да се разясняват едни и същи проблеми, да се организират целенасочени въздействия в същия дух. Кварталните организации и семействата следва също да съгласуват и обединяват усилията си да премахнат различието между това, което се разяснява, говори, и онова, което се върши в производството, в битовото обслужване, в социалното управление. На съвременния етап битът е предназначен да възстановява силите на хората за ефективен и качествен труд. Ако това се приеме за правилно, означава първичните партийни организации по местоживеене днес в подходящи форми също да разясняват сред населението, да пропагандират икономически, политически, правни, нравствени, естетически, научни знания, извлечени от съвременната практика. И още, че те също трябва така да ръководят организацията на битовото, търговското, културното обслужване, че целенасочено да възпитават съвременни трудови, политически, правни, нравствени, естетически качества у всеки жител на градовете и селата. Много важно е комунистите да съдействуват и на семействата да формират у децата целенасочено тези качества. Целенасочването огранизацията на труда и начина на живот възпитава трудово, политически, нравствено, естетически и дава най-добри възпитателни резултати.

Друго изискване на комплексния подход в комунистическото възпитание е **да се осигури единство между идеологическото и социално-психологическото благотворно влияние в процеса на работа и в бита на всички обществени фактори, които формират новата личност.** Идеологическото възпитателно въздействие на личността чрез системното обучение в школи, курсове, семинари, чрез самостоятелното изучаване на марксизма-ленинизма е водещият вид възпитателно въздействие, защото то носи научни, идеологически знания, информация, формира мироглед, жизнена позиция. Но то не би могло да се възприеме и усвои дълбоко, трайно от личността, да се превърне в нейни възгледи, ако тя не го преживее с чувство, ако не предизвика интерес, емоции. Човек нищо не би могъл да разбере и да усвои, да възприеме, без да вложи чувства и преживявания. Ето защо обединяването на организираното и целенасочено идеологическо с емоционалното въздействие на семейството, училището, партийната, комсомолската организация върху отделната личност, е жизнен проблем за приложението на комплексния подход във възпитанието на трудещите се на съвременния етап у нас. То може да се осъществи със съответни методи и средства

Digitized by Google

и в партийната пропаганда, и в политическата, в организационната работа с кадрите и с всички трудещи се. Разбира се, не бива да се забравя, че комплексността на идеологическото и социално-психологическото въздействие върху личността не изключва относително самостоятелното използване на методи и средства при двата вида въздействие. Субективният фактор, който възпитава, е длъжен и да обединява двата процеса на влияние, и да търси специфични средства и методи, които да предизвикват максимален размисъл върху проблемите и силна емоционалност при тяхното възприемане.

Какво означава партийната организация например в завод „Велур" в Ловеч комплексно да използва във възпитателната си работа сред работниците и специалистите идеологическите и социално-психологическите средства и методи. Преди всичко това означава пропагандираните идеи да се свързват с интересите на работниците и на специалистите и по-точно да им се разяснява как по-успешно да решат производствените, битовите, образователните и други задачи. Тогава знанията, които хората ще получават от агитацията и пропагандата на партийната организация, неизбежно ще ги вълнуват, ще предизвикват техния интерес, ще породят силни емоции. А това по същество е свързване на идеологическите със социално-психологическите фактори. Разбира се, тази комплексност се постига и когато заедно с пропагандата на нови знания се осъществяват нагледно и практически задачи, в които самите работници и специалисти да участвуват. Тогава собственият им опит при прилагането на научните знания още по-дълбоко ще свърже идеологическите със социално-психологическите фактори и ще породи положителни възпитателни резултати. Голямо значение за постигане на такава комплексност има и умението в идеологическата работа да се опираме и на прогресивните навици, традиции и обичаи, създадени от челниците в производството. Организираното им изучаване и внедряване сред работниците ще съедини идеологическите със социално-психологическите средства, методи и фактори във възпитанието днес.

Комплексният подход обуславя обединяване и на външните материални и духовни възпитателни влияния на **обществените сили, фактори върху отделната личност с нейните вътрешни условия, опит, култура, равнище на развитие.** Всички съвременни изследвания на процесите на комунистическото възпитание показват, че партийните и масовите организации, семействата, училищата могат да завоюват възпитателен ефект само когато постигнат съвпадение, съответствие между външните условия (материални и духовни) и вътрешните условия на отделните хора, между външните влияния и вътрешния опит, културно равнище, качества. Възпитателни влияния отвън, които не съответствуват на вътрешната култура, жизнен опит, равнище на зрелост на отделните индивиди, не проникват дълбоко в тях. В такива случаи по същество тези въздействия остават външни. Да се постигне подобно съответствие, разбира се, не е лесно. Главното, което следва да изучават партийните организации, за да постигнат този вид комплексност, е равнището на знанията, на жизнения опит, на индивидуалната култура, на потребностите и интересите на възпитаваните. Информацията, която ще получават, ще им помогне да изградят и насочат външни влияния, съответствуващи на вътрешните условия, опит, култура на всеки човек. Само тогава те ще могат да подберат външните средства (идеологически, научни, социално-психологически, материални) в точно съответствие с вътрешните условия и качества на всяка личност и да постигнат единство, което ще изменя, ще възпитава и формира. Партийните организации, които съумяват да проучат потребностите, интересите, знанията, опита на всеки член на колектива и съобразно

Digitized by Google

с тази информация диференцирано по типизирани групи организират лекциите, семинарите, беседите, агитацията, несъмнено прилагат успешно комплексния подход във възпитанието на трудещите се.

Важно изискване на комплексния подход към комунистическото възпитание е партийните органи и организации **да осигурят връзка и единодействие на конкретната обществена среда, в която човек живее и работи с идеологическия процес.** Конкретната среда за възпитанието на социалистическата личност е сложно явление. Тя не съвпада нито с отделните обществени явления — материални или духовни, нито с отделните обществени фактори (семейство, училище, трудов колектив). Ако кратко я характеризираме, можем да кажем, че тя е онова от реалната обществена действителност, което не просто заобикаля човека, а пряко или косвено му въздействува. Това, което заобикаля човека, но поради някакви причини не му въздействува, не го изменя, не е негова конкретна среда. А хората и сами избират, даже творят своята конкретна среда. Целенасочената връзка и единство между конкретната социална среда на всяка личност и идеологическия процес в резултат на идеологическата работа е израз на приложението на комплексния подход в комунистическото възпитание. Тази връзка и единство осигурява най-дълбока комунистическа идейност в мисленето и в дейността на личността и преодоляване така често срещаното противоречие у отделни членове в нашето общество между комунистическата идейност в разбиранията, в знанията и дребнобуржоазната, еснафската позиция в постъпките, в дейностите. Комплексността тук се постига по няколко начина: когато партийните организации водят системна идеологическа, политическа и организационна работа за усъвършенствуване на икономическата, социално-битовата, трудовата, културната, нравствената, психологическата среда така, че тя да се изменя и развива в съответствие с изискванията на марксистко-ленинската идеология, с генералната политическа линия на Партията. Организирана и целенасочвана така, конкретната социална среда на хората днес се превръща не само в идеологически обоснован, осмислен и действуващ възпитателен фактор, но и в благоприятна почва за успешна идейновъзпитателна дейност сред населението, което пък превръща и идеологическия процес в по-ефективен възпитателен фактор.

Комплексност първичните партийни организации постигат и когато отразяват в идеологическата си дейност измененията в социалната среда, когато се съобразяват с тях и намират специфични начини за идейно-политическо, културно, организационно въздействие върху всеки човек; когато се привличат и всички възможни средства за възпитателно въздействие — от моралните до икономическите и административните, които също могат да създадат единство между обществената среда и идеологическия процес.

Комплексният подход **обуславя и обединяването на възпитателната дейност на различните социални фактори не само с една обща цел, но и с единни принципи, критерии, изисквания за въздействие.** На съвременния етап от нашето развитие работата по комунистическото възпитание на младежта, на възрастните много страда от факта, че се нарушава единството в използването на принципите, критериите, методите на възпитателно въздействие от първичните партийни организации и други органи и организации. Не рядко съвсем различни са критериите, принципите, методите на възпитание на хората, които използват партийните организации в различните заводи, АПК, учреждения, културни и други институти. Комплексното им използване за възпитателно въздействие върху отделните личности според тяхната възраст, култура, качества в много отношения гарантира успеха на партийната

Digitized by Google

възпитателна работа. Тук се изисква само конкретност и целесъобразност в подбора и систематизирането на тези принципи, критерии, методи и средства според индивидите.

Комплексният подход предполага още партийните организации да осигурят единство и във формирането на различните качества на социалистическата личност на съвременния етап. Често се наблюдава да се пишат статии, брошури, книги — отделно по трудовото, по класово-партийното, по мирогледното, по нравственото, по естетическото, по патриотичното възпитание. Даже партийните организации и комитети правят програми, планове за едно или друго от тези различни видове възпитание сред трудещите се, без да се казва нито дума, че те са неразделно, вътрешно свързани и могат да се разделят само условно. По същество връзката между тях съдържателно е толкова дълбока, че те не могат да се осъществят ефективно едно без друго. За да се убедим, че е така, достатъчно е да се опита една партийна организация да възпитава хората в един колектив например трудово, без да ги възпитава едновременно мирогледно, нравствено, политически или патриотично. Такива опити има и те не дават добри резултати. Защо? Защото, за да се изградят трудови качества у социалистическата личност, например дисциплина, умение да се икономисва максимално време, труд, материали, да се повишава производителността и качеството на продукцията, е нужно да се формира комунистически мироглед, защото без такъв мироглед, без свое вътрешно убеждение нито един човек няма да направи усилия да възприеме външното възпитателно въздействие, няма да си формира такива качества, ако паралелно не се възпитава от партийните организации и в комунистическо нравствено отношение към труда, в любов към труда, в другарска взаимопомощ, активност, съвместно използване на средствата, предметите на труда. Само комплексният подход може да преодолее това откъсване на различните страни на възпитателния процес в партийната работа и да се създаде единство в принципите, методите, средствата и във формирането на качествата на съвременната социалистическа личност.

Комплексният подход извънредно много помага партийните организации да постигнат не формално, а съдържателно единство и между възпитанието и самовъзпитанието на личността при социализма. Приложен творчески, той предлага методика и механизми, които превръщат възпитанието в най-действен двигател и организатор на самовъзпитанието, а самовъзпитанието в най-ефективен реализатор на целите на възпитанието.

В заключение ще повторим: правилното диалектическо разбиране на комплексния подход към възпитателната работа на партийните организации го превръща в силно оръжие и средство, чрез което могат да се решават най-успешно задачите за формирането на съвременни висококултурни и обществено активни творчески социалистически личности.

Digitized by Google

ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ — СЪСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

През последните години в местните партийни комитети и организации настъпиха някои качествени изменения както в организационните форми, така и в структурата на партийната информация. В окръжните комитети на Партията бяха създадени специализирани информационно-социологически звена, подобрява се качеството и се оптимизира количеството на партийната информация, разширяват се информационните източници. Укрепва се информационната база чрез органическото съпоставяне, взаимно допълване и обогатяване на традиционните, утвърдените методи и средства на информационната дейност в Партията с последните достижения на науката партийно строителство, с новите научни методи, с най-подходящите съвременни форми и технически средства за периодично събиране, обработване, съхраняване и използване на информацията.

Проблемите на информационното обслужване на многостранната политическа и организаторска работа съществуват и във всеки окръжен и общински партиен комитет, когато трябва да се събира и обработва различна информация за богатото разнообразие от икономически, идеологически, организационни, социални и други процеси и явления на територията на окръга или общината. Когато от съвкупността на отделните факти, характеризиращи например равнището на партийното събрание, активността на комунистите или социално-психическия климат в трудовия колектив, трябва да се извлече основното съдържание, да се вземе правилно партийно решение.

Едно от важните направления в работата на окръжните партийни комитети и организации в тази насока е изграждането и използването на постояннодействуващи системи за информация по отделни съществени страни на партийната работа и ръководство. В най-общия смисъл на понятието в този случай под информационна система се разбира организиран начин, технологично установен ред за периодично събиране, съхраняване, обработване и предоставяне на формализирана информация за нуждите на партийното ръководство. Системата може да бъде „ръчна", механизирана или с електронна обработка на данните, може да бъде стопанисвана от различни отдели на комитета, да предоставя информация по различни важни страни на партийната работа.

Тези информационни системи са плод на творчески търсения и експерименти, на успехи и неудачи в усилията на партийните органи непрестанно да подобряват и обогатяват своята информационна работа. Те са едно съчетание, допълнение на живата, непосредствената работа сред масите.

В края на 1979 г. Секретариатът на ЦК на БКП обсъди състоянието на работата в ОК на БКП по създаването и използването на информационни системи за нуждите на партийното ръководство и набеляза конкретни действени мерки за по-нататъшното развитие и усъвършенствуване на тази дейност.

Digitized by Google

• • •

Какво е най-характерно за състоянието на информационните системи в окръжните партийни комитети, какви са основните постижения и нерешени въпроси в това сравнително ново направление на партийно-информационната дейност?

През последните години по инициатива на окръжните комитети на БКП и с решения на техните бюра са изградени и функционират значителен брой информационни системи. Във всеки окръжен комитет се използват по няколко системи, като особено активна в това отношение е работата на Софийския ГК на БКП и на ОК на БКП — Габрово, Русе, София, Плевен и други.

В тематично отношение според съдържанието на събираната информация се открояват следните по-характерни видове системи:

— за събранията на първичните партийни организации;

— за изучаване на общественото мнение и политическите настроения;

— за разгледаните въпроси на пленумите и заседанията на общинските, районните и другите партийни комитети;

— за контрол по срокове върху изпълнението на партийните решения;

— за въпросите, критичните бележки и предложенията на трудещите се до ОК на БКП и до централните ведомства.

Съществуват и редица единични, самобитни системи като например системата за структурата и състава на окръжната партийна организация (с машинна обработка на информацията) в Русе, системата за целеви контрол върху изпълнението на комплексните програми на ГК на БКП — София, системата за отчет на комунистите от материалното производство, неизпълнили производствения си план за месеца — Плевен и Михайловград, за атестиране на пропагандистите от системата на лекционната пропаганда в София—окръг, Варна и т. н.

При разгръщането на работата в това направление широко е използван богатият опит на комитетите на КПСС в побратимените области и градове — Москва, Рига, Тернопол, Ровно и други. Съвременната практика на партийната работа и ръководство в съветската страна също сочи, че „потокът на вътрешнопартийната информация нараства, което поставя на дневен ред проблема за нейната обработка, натрупване, съхраняване и т. н. Тук в голяма степен помага използването на научни методи за работа с информацията и на съвременни технически средства“[1]. В редица областни, краеви, градски, районни и други комитети на КПСС успешно се използват автоматизирани информационни системи, специализирани кабинети по информация и други нови средства за информационно обслужване.

Натрупаният досега у нас практически опит дава основание за извода, че са постигнати определени положителни резултати в работата на информационните системи на окръжните комитети. Резултатите и изводите от тях все по-активно се използват за подготовка на материали за пленумите и заседанията на бюрата на окръжните комитети, за текущо информиране на секретарите и зав.-отделите на ОК на БКП, за изготвяне на тематични разработки, оперативни справки и други информационни материали. Добър пример в това отношение е град-

[1] К. У. Черненко, XXV съезд КПСС о дальнейшим развитии ленинского стиля в партийной работе, „Вопроси истории КПСС“, № 12 1976, с. 28.

Digitized by Google

ският комитет на Партията в София, а също и окръжните партийни комитети в Благоевград, Шумен, Стара Загора, Пловдив и други.

С помощта на постояннодействуваща система за изучаване на общественото мнение и политическите настроения окръжният комитет на Партията в Благоевград навреме открива и отразява в периодичен бюлетин назрели проблеми и възникващи злободневни въпроси в окръга. По тях окръжният и общинските комитети вземат конкретни мерки, извършват разяснителна и организаторска работа. В Софийския градски комитет на БКП при подготовката на пленумите широко се използват резултатите от информационни системи. В този комитет се създава стройна организация за комплексно използване на богатата информация, усъвършенствуване на взаимодействието между отделите. Състоялите се през 1979 г. пленуми, посветени на важни въпроси за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция — през декември, за усъвършенствуването на социалистическата организация на труда — през април, и други се основаваха на широка социологическа информация.

Ролята на информацията от системите все повече нараства като подходящо средство за контрол и възпитание, за повишаване на чувството за отговорност и дисциплина на партийните бюра, на секретарите на първичните партийни организации и сътрудниците в партийния апарат. Когато се използва умело, тази информация помага да се приемат научнообосновани ръководни решения, да се разгръща вътрешнопартийната демокрация, да се активизира критиката, самокритиката и непримиримостта към слабостите и недостатъците.

Заслужава внимание създадената практика в окръжния комитет на Партията в Пловдив основните проекти за решения да се внасят за обсъждане в бюрото заедно със справките от системата за контрол по срокове, съдържаща данни за изпълнението на предишни решения по същия или по близки проблеми. В Стара Загора и в други комитети на всички въпроси, предложения и критични бележки, които комунистите поставят и които се регистрират чрез системата за събранията на първичната партийна организация, получават своевременен отговор. По този начин, без да се абсолютизира тяхното значение и да се издигат в самоцелно средство, системите спомагат за подобряването на информационното осигуряване на ръководната дейност на окръжните и общинските комитети. Това е посочено в редица оценки на бюрата на окръжни комитети, в материали на отчетно-изборни конференции, пленуми и други.

В решението на Секретариата на ЦК на БКП във връзка с информационните системи и окръжните партийни комитети се оценяват положително положените усилия и стремежът да се издига равнището на работата в това направление.

Наред с постигнатите успехи досегашната практика от функционирането на информационните системи разкрива и редица общи и характерни за повечето от партийните комитети проблеми и нерешени въпроси.

В окръжните партийни организации са създадени твърде много на брой и доста разнообразни по тематика системи. Значителна част от тях обаче са изградени без необходимата предварителна теоретическа и практическа подготовка, без единно методическо ръководство. В това ново направление на партийната работа липсва достатъчно утвърден положителен опит, а необходимата специална квалификация на повечето местни кадри все още не е на необходимото равнище.

Въпреки отделни насърчаващи резултати като цяло ефективността от практическото използване на системите не винаги е задоволител-

Digitized by Google

на. Една от главните причини за това е, че сътрудниците на партийните комитети проявяват неумение да свързват информацията от системите с информацията от непосредствените впечатления и наблюдения при посещенията в първичните организации, в резултат от емпирични социологически изследвания, от комплексни проверки и с други канали за събиране на партийната информация „от долу на горе". В резултат на това данните от системите подпомагат в необходимата степен конкретната политическа, идеологическа и организаторска работа на партийните ръководства.

За да бъде по-висока ефективността от информационните системи в окръзите, е необходимо да се оптимизират видът и броят на документите, сведенията и другите носители на информация, да се намалява книжният поток, да се облекчава отчетната работа на бюрата и секретарите на първичните партийни организации — основните информационни източници на системите.

В сегашния си вид повечето от действуващите системи не могат да се използват за сравнителни анализи между различните окръжни партийни организации, тъй като в отделните окръзи сродните системи имат специфичен информационен обхват и различна технология за събиране, анализиране, съхраняване и използване на данните, а конкретните показатели, по които се събира информация, не са съпоставими.

В някои окръжни комитети все още не е възприета практиката да се правят цялостни годишни или шестмесечни анализи въз основа на данните от системите, които да разкриват зараждащите се тенденции в развитието на наблюдаваните вътрешнопартийни процеси и явления. Най-често работата се свежда само до текущо оперативно информиране на ръководните органи. По този начин едно от важните предимства на информационните системи — възможността, която те предоставят за многократно и многоаспектно използване на информацията за последователни периоди и за различни обекти, в повечето случаи остава неосъществено.

Съществуват и някои неизяснени докрай въпроси във връзка с организирането на системите, като например кои отдели трябва да отговарят за тяхното поддържане и за актуализирането на данните, как да се осъществява взаимодействието на отделите на комитета за повишаване комплексността на информацията, по какъв ред и с каква периодичност да постъпват данните, къде да се обработва тази информация — в окръжния или в общинските комитети, и т. н.

Ето защо една част от използваните системи не съответствува напълно на високите изисквания към информационната дейност в Партията на сегашния етап. Посочените по-горе характерни пропуски, слабости и неизползвани докрай възможности на информационните системи в окръжните комитети на Партията налагат периодически да се прави цялостен анализ и преценка на резултатите от работата на системите, да се предприемат действени мерки за тяхното по-пълно приспособяване към конретните актуални задачи на ръководната партийна дейност.

* * *

Кои са най-общите насоки и методически съображения, които могат да се имат предвид при изграждането на нови и усъвършенствуването на действуващите информационни системи в окръжните партийни комитети?

Решението на Секретариата на ЦК на БКП ни задължава усъвършенствуването на съществуващите и разработването на нови системи да не бъде самоцелно, а да става единствено при доказана потребност

Digitized by Google

и реална полза в практическата работа. Добре е усилията на партийните комитети да се съсредоточат не към по-голям брой на информационните системи, а преди всичко към тяхното качество и ефективност. Особено важно е всяка система да се изгражда на възможно най-високо професионално равнище, да се съблюдават критериите за висока ефективност на ръководната дейност на Партията и изискванията на науката партийно строителство, на теорията на системите и информатиката.

Доколкото в повечето окръжни комитети се създават системи по една и съща тематика, целесъобразно е да се положат усилия за постигане на методическо единство. За тази цел по поръчение на Секретариата на ЦК на БКП се работи за създаването на примерни методики за най-често употребяваните системи. Този подход ще помогне да се избегне излишното дублиране и да се икономисат време, сили и средства, да се мултиплицира натрупаният положителен опит в досегашната работа, да се повиши качеството на всички еднотипни системи.

Такова уеднаквяване на показателите на системите за събранията на първичните партийни организации вече е направено в Софийския градски комитет на Партията и в окръжните комитети в Перник и София. В продължение на повече от една година в трите организации успешно се експериментира и внедрява еднотипно сведение за набиране и обработване на необходимите данни. Този опит би могъл да послужи като добра основа в работата на останалите окръжни комитети.

Досегашната практика и спецификата на конкретните информационни потребности на окръжните комитети на Партията показват, че най-разпространени и най-използвани са следните видове системи:

- за събранията на първичните партийни организации;
- за контрол по срокове върху изпълнението на партийните решения;
- за изучаване на общественото мнение и политическите настроения.

Ето защо на сегашния етап усилията би следвало да се съсредоточат към развитие и усъвършенствуване главно на тези системи, към постигане на необходимото методическо единство между тях. По този начин се създават предпоставки и за преодоляване на разпокъсаността, за обединяването им в перспектива в единна информационна система на окръжния комитет.

Както е известно, един от основните принципи в работата на информационните системи е еднократното въвеждане и многократното използване на информацията. Това налага непрестанно да се търсят нови и да се обогатяват съществуващите форми за най-пълно и многократно използване на събираните данни в ръководната дейност на окръжните партийни комитети, което е и характерен показател за ефективността на самите информационни системи. Данните от системите следва да подпомагат партийните комитети преди всичко в решаването на основните, актуалните на сегашния етап задачи — за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на народното стопанство, за повсеместно усвояване и прилагане на икономическия подход и икономическия механизъм, за ускорено внедряване постиженията на съвременния научно-технически прогрес и т. н. Необходимо е да се разширява практиката въз основа на системите да се изготвят комплексни информации и справки за подготовката на отчетно-изборни конференции, на пленуми на окръжни комитети, заседания на бюрата, окръжни съвещания и други.

Digitized by Google

Във връзка с това е уместно да се подчертае, че в условията на укрепване на общинските партийни комитети от особено значение е те своевременно да използват събираните чрез системите данни за нуждите на непосредственото ежедневно ръководство на първичните партийни организации, за своевременно долавяне на възникващите проблеми.

В редица окръзи — Ямбол, Русе, Благоевград, Разград, Силистра, Толбухин и други, има повече или по-малко успешни опити да се използват териториалните електронноизчислителни центрове и машиносметачни станции за обработка на информацията от системите. Досегашният опит убедително подсказва, че използването на електронноизчислителна техника от окръжните комитети на БКП за обработка на партийната информация е оправдано само при доказана икономическа ефективност, при достатъчно голям обем на информационните единици — документи, сведения, факти и т. н., подлежащи на електронна обработка. В тези случаи е полезно да се организира специализирано обучение и обмяна на опит със специалистите от териториалните изчислителни центрове, които работят със системите на окръжните комитети, за усвояване на типови проекти за електронна обработка на информацията.

* * *

Сред многобройните важни задачи на партийните комитети и организации се откроява и нуждата непрестанно да се подобрява и обогатява тяхната информационна дейност, да се търсят нови високоефективни форми и средства за навременна и достоверна комплексна информация, която да съответствува на мащабността и сложността на възникващите проблеми и задачи, на нарастващата динамика и многообразие на обществените процеси и явления.

Дейците в областта на партийната информация са убедени, че един от най-важните критерии за ефективността на информационната работа е тя „да спомага за повишаване ефективността на управленческата и ръководната дейност“[1], да обслужва най-непосредствено ръководната дейност на партийните комитети, максимално да съдействува за срочно и качествено изпълнение на ръководните решения, за повишаване на отговорността и дисциплината на кадрите и комунистите, за усъвършенствуване стила и методите на партийна работа и ръководство.

Иван ПЕТРОВ
Павел ПАВЛОВ

[1] Я. Георгиев, Социална информация и ръководна дейност, „Ново време“, бр. 11, 1979, с. 17.

Digitized by Google

ОБЩЕСТВЕНОТО НАЧАЛО В ПАРТИЙНАТА РАБОТА

НИКОЛА СТОЙЧЕВ
секретар на общинския комитет на БКП — Варна

Динамичното съзидателно всекидневие на трудещите се от Варненската община е пропито от стремежа им успешно да се изпълняват конкретните задачи, които произтичат от решенията на Единадесетия конгрес, Юлския пленум на Централния комитет на БКП (1976 г.) и Националната партийна конференция. Това изисква от всеки инициативност и вътрешен импулс, мобилизация на духа и волята, осъзната готовност за активно участие в осъществяването на партийната политика.

За да обхванем голямото разнообразие от проблеми, да стигнем до сърцата на хората и да въздействуваме за повишаване на социалната им активност, да упражняваме пълноценно, компетентно и всеобхватно политическо ръководство в целокупния живот на Варна под ръководството на окръжния комитет на БКП, се стремим **максимално да разгръщаме и утвърждаваме общественото начало в партийната работа.**

Да разгръщаме общественото начало за нас означава преди всичко да подобряваме и укрепваме вътрешнопартийния живот, да разширяваме колективността в партийното ръководство, в многостранната партийна дейност практически да обхващаме широк кръг комунисти.

Какъв е опитът на общинския комитет на БКП?

В момента в състава на помощните органи — центрове, съвети, комисии, участвуват 144 комунисти и като нещатни сътрудници към отделите — 98.

Към бюрото на общинския комитет на Партията има изградени: икономически център, технически съвет, съвет по икономическото обучение и съвет по идеологическите въпроси.

Икономическият център е утвърден като добър научно-методически орган на комитета. По същество той извършва научноизследователска работа в областта на икономическото развитие на града. В неговата дейност участвуват близо 80 души. Той се ръководи пряко от първия секретар и подпомага бюрото и секретарите на комитета в проучването и разработването на отделни проблеми. В него са обособени пет секции: „Промишленост", „Строителство", „Транспорт", „Търговия" и по икономическото обучение „Управление на предприятието". Дейността на последната секция прозира през цялостната работа на останалите.

В тези секции са включени работници на общинския комитет на БКП главно от отделите: „Промишлено-стопански", „Търговия", от секторите: „Строителство" и „Транспорт и съобщения". В състава им участвуват и специалисти от различните предприятия и учреждения в града, които са привлечени като нещатни сътрудници.

Digitized by Google

Икономическият център разработва отделни проблеми, като подобряване организацията на труда, вътрешнозаводската стопанска сметка, механизирането на транспортните процеси, концентрация на услугите, усъвършенствуване подготовката на ръководните и изпълнителските кадри и др. Въз основа на извършените от центъра проучвания се внесе решително подобрение в обхвата и действието на вътрешнозаводската стопанска сметка. В завод „Метал", текстилния комбинат „Първи май", месокомбинат „Родопа" и завод „Дружба" се създават образци за нейното пълно внедряване. Този опит впоследствие ще се пренесе в останалите предприятия.

Изводите и предложенията, които прави икономическият център, съдействуват за внасяне на конкретност и актуалност в дейността на общинския комитет на БКП по ръководството на икономиката.

Към техническия съвет са привлечени 20 специалисти от предприятията, висшите учебни заведения, общинския народен съвет и работници на комитета, които имат съответна специалност. Той се ръководи от секретаря, който отговаря за стопанските въпроси. Обособени са две секции. Секцията „Технически прогрес, реконструкция и модернизация", която има основна задача да подпомага предприятията при разработването на програми по тези въпроси в обосноваване на икономическия ефект.

Подходяща форма на работа по проблемите на техническия прогрес се оказаха сключените договори на предприятията с висшите учебни заведения. В резултат на това се решиха някои въпроси, като: повърхностно уякчаване на прокатни валци за завод „Метал", следяща система за регулиране на оборотите и натоварване двигателите на стенд за КДВГ „В. Коларов", устройство за изпитване на перална „Перла" в завод „Елпром" и много други. Така е спестена валута, реализиран е икономически ефект.

Секцията „Качество на продукцията" оказва помощ на предприятията по разработването на отделни страни от внедряването на комплексната система за управление качеството на продукцията (КСУКП).

Секциите към техническия съвет подпомагат промишлените предприятия при разработката на инженерните проекти и обосноваване на годишните им производствени планове.

Променените условия при новата структура навеждат на мисълта да се реорганизира и тази дейност. Считаме за по-правилно работата на икономическия център и техническия съвет да се наблюдава от общинския народен съвет, а към общинския комитет на БКП да се изградят: съвет по новия икономически механизъм и съвет по интелектуализация на производството.

В съвета по новия икономически механизъм ще влизат представители от Българската народна банка, окръжната държавна инспекция по труда, окръжното управление на финансите, окръжната дирекция контрол по разхода на материали и Висшия институт за народно стопанство „Димитър Благоев". Задачите му ще бъдат следните: да се следят всички нови документи по икономическия механизъм; да се анализират същите и периодически разглеждат на общи сбирки с икономическите кадри от отрасъла; да се обсъждат проблемите за внедряването на икономическия механизъм в предприятията и им се дават нужните препоръки.

В съвета по интелектуализацията на производството ще участвуват специалисти от развойните звена на предприятията и от Висшия машинно-електротехнически институт. Същият ще има за задача да анализира проблемите на основните промишлени предприятия по внедряването на техническия прогрес. По направления ще се изградят

Digitized by Google

групи: корабостроене, дизелостроене, електродомакински уреди, радионавигационна апаратура. Те вече имат уточнени координационни програми с висшите учебни заведения, по които ще се решават въпросите.

На мнение сме **към общинския народен съвет да се изгради и съвет по бригадната организация на труда.** Негова задача ще бъде да анализира проблемите за внедряването на бригадната организация на труда и бригадната сметка в предприятията, да изучава нормативните документи и дава конкретни препоръки.

Тези идеи ще бъдат обсъдени в бюрото на общинския комитет на БКП, след което ще се изградят съответните помощни органи и ще се внесе още по-голяма конкретност в работата на действуващите сега.

Съветът по идеологическите въпроси е изграден в отговор на назрялата потребност да се осъществява комплексен научнообоснован подход при управлението на идеологическия процес в общинската партийна организация. Той е в състав от 21 човека и се ръководи от секретаря на комитета, който отговаря по проблемите на пропагандата и агитацията. Животът потвърждава целесъобразността от неговото създаване. Големи са възможностите за разгръщането му както в изследването и разработването на отделни проблеми, така и в изучаването и залагането на положителен опит в идеологическата работа на общинския, районните и останалите партийни комитети и първични партийни организации. **Към него са изградени следните комисии:** по проблемите на масово-политическата работа за изпълнение икономическата политика на Партията; по трудовото възпитание на учащите се; по въпросите на борбата с буржоазната идеология и идеологическата диверсия; по естетическото възпитание и по нагледната агитация.

Тези комисии се оглавяват от завеждащите отдели „Наука, образование и култура" и „Пропаганда и агитация" и други специалисти съобразно отделните направления. Те обхващат основните моменти от управлението на идеологическия процес.

Комисията по проблемите на борбата с буржоазната идеология и идеологическата диверсия например направи изследване по въпросите на възпитателната работа с наемодателите на квартири за чуждестранните туристи. С това се цели да се внесе по-съществено подобрение в дейността на съответните организации. Въз основа на резултатите от проучването и станалите разговори бяха оформени основните насоки за усъвършенстването на идеологическата работа по разглежданите въпроси.

Комисията, която работи по проблемите на трудовото възпитание, организира конференция на тема „Изграждане на единна социалнопедагогическа система за подготовка и реализация на учащите в материалното производство". Членовете ѝ взеха активно участие в подготовката на въпросниците за предварителните проверки, тезиса, доклада и в разработката на насоките за бъдещата работа.

Комисията за естетическо възпитание участвува активно в подготовката и провеждането на пленум на общинския комитет на БКП по проблемите на естетическото възпитание. Извършени бяха проверки и се оказа помощ на предприятията в конкретната им работа по разглеждания въпрос. Проучи се ролята на творческите съюзи и културните институти за патриотичното и интернационалното възпитание на подрастващото поколение. Под ръководството на комисията се проведе социологическо изследване на посещаемостта на спектаклите в драматичния театър „Стоян Бъчваров" и структурата на публиката.

В подобен аспект е и дейността на другите комисии. Отдел „Пропаганда и агитация" на комитета отговаря за общинския съвет на дружество „Георги Кирков". Към бюрото на дружеството е изградена **младежка консултативна комисия** за диференциране на лекционната

Digitized by Google

пропаганда по форми и тематика съобразно интересите и потребностите на младежите. Тя е в състав от 9 души и обслужва отдел „Пропаганда и агитация". Този отдел наблюдава и създадената към общинския народен съвет **комисия по празнично-обредната дейност,** която се занимава с методическото разработване на ритуалите. В нея влизат 16 души — представители на общинския народен съвет, общинския комитет на Отечествения фронт, дома за социалистически бит и култура и общинския комитет на ДКМС.

Мащабността на провежданите **общоградски мероприятия** във Варна ни подсказа да създадем **комисия към общинския комитет,** която да се занимава с тези проблеми. Тя е от 5 души — отговорни работници на комитета и общинския народен съвет.

Пред **отдел „Организационен"** стоят за решаване по-мащабни, обхватни и разнообразни задачи, които са свързани с ръководството на цялостната дейност на районните и останалите партийни комитети и първични партийни организации. Това ни накара **към него да изградим следните комисии:** за работата с жалбите на гражданите; по стила и метода на работа на партийните органи и организации и по спазване Устава на БКП. **Комисията по жалбите** е в състав от 7 сътрудници, които са с дългогодишен партиен стаж и опит. Тя търси мнението и помощта на отделите и секторите на общинския комитет на БКП, на общинския народен съвет и други. Това дава възможност срочно и качествено да се решават повдигнатите въпроси.

Проблемите с писмата, сигналите и преписките на трудещите се винаги са стоели на вниманието на общинския комитет на БКП. Тяхното проучване и решаване не е обикновено изправяне на закононарушения и отстраняване прояви на бюрократизъм, а една от формите за участие на трудещите се в управлението на страната.

Със създаването на районните комитети на БКП и районните народни съвети пред общинския партиен комитет стоеше задачата да запознае завеждащите служби „Жалби" при районните партийни комитети и районните народни съвети със съответните нормативни документи и решения. За тази цел се проведоха три съвещания, като две от тях бяха организирани съвместно с общинския народен съвет.

Общинският комитет на БКП изготви примерни указания за дейността с жалбите при районните партийни комитети. Това допринесе организацията на работата в общината да се постави на по-добра основа, като една част от жалващите се отиват в районните комитети на Партията и районните народни съвети.

Комисията по стила и метода на партийната работа се състои от 9 души с тенденция съставът ѝ още да се разшири, като се привлекат дългогодишни и опитни активисти. **Нейни основни задачи** са да подпомага районните и останалите партийни комитети и първичните организации за по-сполучливо внедряване в практиката им на ленинските принципи и норми на партиен живот, за повишаване ефективността на партийно-организационната работа. Комисията оказва конкретна помощ на районните и заводските партийни органи за по-добра подготовка на заседанията им, за изготвяне на плановете, решенията, оценките и други материали, които те разработват по някои основни проблеми на вътрешнопартийния живот. Тя съдействува на общинския комитет на Партията за обобщаването на опита в партийно-организационната дейност, за разкриването на очертаващите се в нея тенденции, подсказва нови идеи и виждания. Същевременно комисията наблюдава организационното състояние на общинските и районните обществени органи и организации — Отечествения фронт, Комсомола, професионалните съюзи и др. В този смисъл **тя се явява добър помощник на организационния отдел на комитета,** който непосредствено се

Digitized by Google

грижи за постоянното усъвършенствуване на стила на обществените органи и организации. Наскоро например тя помогна на районните комитети на БКП, които в заседания на бюрата обсъдиха въпроса за стила и методите си на работа.

Комисията по спазване на Устава е в състав от 7 души. Тя оказва помощ на партийните организации при вземането на отношение при случаите, когато са санкционирани комунисти, които са нарушили Устава на Партията — изключени, отпаднали, изгубили партийните си членски книжки и др. В периода на замяната на партийните документи тя разшири своя състав, като от районните комитети на БКП се включиха завеждащите организационните отдели на обществени начала и ръководещите комисии по спазването на Устава.

Практика е всяка седмица да обсъждат случаи, по които районните и другите партийни комитети и първичните партийни организации срещат трудности. Всички изказват мнения, обменят мисли и взаимно се консултират. Съвместната работа помага по-оперативно и правилно да се взема становище по всички повдигнати въпроси. От началото на замяната досега комисията е обсъдила повече от 100 случая.

По указание на общинския комитет на БКП към **всеки комитет се изградиха комисии, които се състоят от две секции — по подобряване качествения състав на районната партийна организация и приема, и по работата с младите комунисти.** Комисията е помощен орган на комитета и го подпомага в грижата му за системното подобряване на социалния и качествения състав на първичните партийни организации като важно условие за утвърждаването на тяхната ръководна роля и авторитет. Тя се ръководи от завеждащия „Отчет на партийния състав и кадрова отчетност", а дейността ѝ пряко се наблюдава от секретаря, който отговаря по организационните въпроси.

Съставът на комисията е от 3 до 5 души. В нея са включени активни борци против фашизма и капитализма, опитни дългогодишни партийни и обществени активисти, инструктори на районните комитети на БКП, секретари на партийни комитети и първични партийни организации, комсомолски дейци. Всяка седмица в постоянно определен ден тя има заседания, на които присъствуват ония нейни членове, които имат непосредствено отношение към разглежданите въпроси.

Предварително един от членовете на **първата секция** проверява редовността на всички документи на новоприетите комунисти от първичните партийни организации. След това се провежда разговор с всекиго по въпроси от Устава, Програмата, историята на БКП, вътрешното и международното положение. Във **втората секция** се проучва опитът на партийните организации по предварителната работа с комсомолския актив, за работата им с младите комунисти непосредствено след приемането им за членове на Партията.

Под ръководството на завеждащ сектор „Отчет на партийния състав" на общинския комитет на БКП трима другари с дългогодишен партиен опит оказват периодична помощ на секторите в районните партийни комитети. За целта бе издадена брошурата „Споделяме положителния опит в работата за подобряване състава на Партията". С помощта на общинската комисия са изградени **методически клубове на младия комунист и секциите за работа с тях** към партийните комитети в комбинатите „Първи май", „Г. Димитров", в „Балкантурист", завод „Дружба" и др.

Членовете на комисията в общинския комитет на БКП системно посещават заседания на комисиите в районните комитети и им оказват конкретна помощ.

В районните комитети на Партията на обществени начала са изградени отдели по организационната дейност от по 10—15 човека. Особено добра е работата в Аспаруховския районен комитет на БКП, къ-

Digitized by Google

дето по отделни проблеми са сформирани и групи специалисти. Отделът в Приморски район прие свой статут за работа, календарен и тематичен план за заседанията си. В неговия състав са привлечени специалисти от варненския филиал на Академията за обществени науки и социално управление, на Централния комитет на БКП, висшите учебни заведения, секретари на партийни комитети.

В по-малките села, които се намират на територията на дадения районен комитет на БКП, партийният секретар, кметът и ръководителят на основната производствена единица в селището винаги са в помощ при решаването на основни задачи, които стоят пред комитета. Тук най-широко се използват и специалистите от районните народни съвети.

Периодично на свои заседания бюрото на общинския комитет на БКП изслушва информации за развиваната дейност от помощните органи и комисии на обществени начала, а всяка година техните състави се попълват с нови членове, които се утвърждават от бюрото на комитета. Подобна практика е установена и в районните партийни комитети.

Посочената система на работа на общинския партиен комитет многократно е доказала своето положително въздействие за повишаване ефективността в конкретното и компетентното ръководство на партийните органи и организации. Безспорно всички тези форми водят до разширяването и утвърждаването на общественото начало в нашата дейност.

Общественото начало се разширява и в държавните и обществените органи на общината. Значително подобрихме работата с общинския и районните народни съвети. **Изградихме щаб по търговията и туризма,** който провежда оперативки в общинския народен съвет под ръководството на заместник-председателя, който отговаря по въпросите на търговията. В щаба са включени заместник-председателите на районните народни съвети, които отговарят за търговията, и някои директори на основните търговски предприятия. В него участвуват и секретарят на общинския комитет на БКП, който се занимава с проблемите на търговията, и завеждащият отдел „Търговия и туризъм" при комитета. На практика **изграждането на този щаб се оказва изключително полезна форма за координиране, поставяне на задачи и отчет на изпълнението.**

Наред с помощните органи и функциониращите към тях секции и комисии **към инструкторите в отделите и секторите на общинския комитет на БКП е привлечен широк актив от нещатни сътрудници.** Сега отдел „Организационен" се състои от 19 човека, от които само трима са щатни — завеждащ отдел, завеждащ сектор „Отчет на партийния състав" и един инструктор. В състава му са включени: секретарят, който отговаря за организационните въпроси, и завеждащ отделите на обществени начала към районните комитети и секретарите по организационните въпроси на обществените организации. Използването на този широк актив ни дава възможност по-компетентно и навреме да се занимаваме и внасяме информации и оценки в бюрото на общинския комитет на БКП по важни въпроси като например за отчетно-изборната кампания, хода на замяната на партийните документи и др.

Заслужава да се изтъкне, че всички отдели на комитета използват широк нещатен актив от специалисти с добър партиен опит. Към отдел „Търговия" са привлечени 26 души; отдел „Наука, образование и култура" — 27; отдел „Пропаганда и агитация" — 20; отдел „Стопански" — 16; сектор „Транспорт и съобщения" — 7; сектор „Строителство" — 4.

Digitized by Google

Това позволява, макар и нещатният апарат да е малък, бързо и с разбиране да се решават проблемите, които стоят пред общинския комитет на Партията.

Основна форма за осъществяването на съвместната работа с нещатните сътрудници са оперативките, които се провеждат всеки месец. Тогава се поставят задачи по различните направления, които основно се изразяват в следното: извършване проверки по изпълнение на някои задачи; проверки по получени сигнали и жалби; разработване на дадени проблеми; оказване помощ на място по специфични въпроси.

Наред с това **нещатните сътрудници подават срочно и точно информация** за някои констатации по допуснати пропуски и слабости в първичните партийни организации, което позволява да се вземат навременни и действени мерки. Не бихме могли да твърдим, че всичко винаги и всякога върви леко и гладко. В работата си по развитието и утвърждаването на общественото начало общинският комитет на БКП допуска и някои слабости. В какво се изразяват главно те?

Мащабите на общинската партийна организация изискват да се увеличи още броят на нещатните работници. Това ще позволи погледът ни по-бързо да стига до всички партийни комитети и организации. Не винаги съумяваме да използваме максимално възможностите и опита на сътрудниците. Не са редки случаите, когато някои от тях се заангажират най-вече с технически задачи.

Понякога не се прецизира достатъчно подборът на нещатните сътрудници, а и след като някои не покажат необходимите делови качества, не попълваме своевременно състава със знаещи, можещи, инициативни кадри.

Още не е създадена традиция навсякъде периодично да се обсъжда дейността на нещатните работници на общи срещи, където да се обменя опит, да се споделят трудностите, да се подсказва как най-сполучливо да се решават проблемите. Недостатъчно се работи за повишаване на теоретическата им подготовка и периодично запознаване с новите постановки, указания и изисквания, които предявяват нашата партия и самият живот.

Ние виждаме пропуските в досегашната си дейност. По тях сме правили нужните оценки, като непрекъснато търсим нови форми на работа. Във всекидневната си дейност непрестанно се учим от богатия опит на КПСС. Изучаваме и прилагаме положителния опит и от други партийни организации в окръга и страната.

Споделихме някои моменти от опита на общинския комитет на БКП за общественото начало в партийната работа. Имаме постижения, съществуват и слабости.

Новите мащабни задачи, сложните и многостранните процеси в градската партийна организация ни задължават на базата на досега натрупания опит, при новата структура да търсим и утвърждаваме различни, още по-ефективни форми на работа. Безспорно е, че ще се запълват с по-богато съдържание изградените досега, с по-голям замах и настойчивост ще утвърждаваме общественото начало в партийната работа. Така по-умело ще осъществим задачите, които са поставени от Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум на Централния комитет на Партията, ще отговорим на изискването, което Националната партийна конференция постави пред нас — формирането на активна жизнена позиция на комунистите и засилването на социалната активност на трудещите се.

Digitized by Google

КАБИНЕТЪТ — АКТИВЕН ПОМОЩНИК

В своята близо седемгодишна дейност партийният кабинет към заводския партиен комитет при завод „Витоша“ в София се утвърди като активен помощник за повишаване ефективността на организационната, пропагандистката и масово-политическата дейност на заводската партийна организация.

Партийният кабинет има пет секции: „Партийно-организационна работа“, „Пропаганда“, „Масово-политическа работа“, „Библиография и документация“ и „Технически средства“.

Сътрудниците на партийния кабинет оказват помощ на заводския партиен комитет, на първичните партийни организации в непосредствената им работа за подобряване на партийната дейност, за превръщане на първичните партийни организации в първообраз на трудовия колектив, за повишаване авангардната роля на комунистите. Работата на отделните секции е насочена да подпомага партийните кадри за изпълнение на решенията на ЦК на БКП, за идеологическото осигуряване изпълнението на производствените задачи от трудовия колектив, за подобряване организаторската и идейно-политическата подготовка на кадрите.

Кабинетът работи по целогодишен перспективен план и шестмесечен календарен за заседанията на методическия съвет. Секциите работят по целогодишни планове. Работата на кабинета се ръководи от методически съвет. Негов председател е заместник-секретарят на заводския партиен комитет по идеологическите въпроси и заместник-директор на завода Кольо Белев. Методическият съвет се състои от 5 души. Общо в секциите работят 25 сътрудници.

Методическият съвет се събира всеки месец и разглежда най-важните въпроси от дейността на отделните секции. Изслушва информации за хода на политическата учебна година, за работата на партийните групи, за помощта на секретарите и бюрата на първичните партийни организации, за работата на клуба на културата и други. След разглеждането на въпросите методическият съвет излиза с предложения пред заводския партиен комитет за решаване на някои въпроси и за усъвършенствуване дейността на партийния кабинет.

Съществува добра връзка и взаимодействие между методическия съвет и секциите, тъй като завеждащите секции са членове на методическия съвет.

Всяка секция има по 3—4 сътрудници, които отговарят за работата по отделните направления. Същите се събират на заседания най-малко на два месеца, но когато имат да решават спешни задачи, това става и по-често.

Секцията „Партийно-организационна работа“ се завежда от Петра Вранчева — заместник-секретар по организационните въпроси на заводския партиен комитет. Главната задача на секцията е да подпомага първичните партийни организации, обучението на актива и младите комунисти. В заводската партийна организация в това направление имаме добри традиции. Всяка година заводският партиен комитет утвърждава програма за проблемите, които ще се изучават. Кабинетът съдействува да се подбират висококвалифицирани лектори, провежда практически занятия за обмяна на положителния опит. В това отношение ценна помощ ни оказват районният и градският кабинет по партийно-организационната работа. За лектори използваме сътрудници от Централния комитет на БКП, от Софийския градски комитет на БКП,

Digitized by Google

АОНСУ, междуокръжната партийна школа и др. Главните въпроси, по които обучаваме актива, са: планирането на партийната работа; издигането авангардната роля и боеспособността на първичните партийни организации и отделните комунисти; изпълнението на производствените задачи; социалистическата организация на труда; преустройството на идеологическата работа и други.

От две години към нашия партиен кабинет действува филиал на школата на Благоевски районен комитет на БКП за обучение на млади комунисти от промишлената зона на района. Мария Несторова като член на заводския партиен комитет има поръчение да подпомага работата на школата, като се подбират добре подготвени, с висока квалификация лектори, да се помага на слушателите с консултации, материали, литература и др.

С помощта на кабинета провеждаме целогодишно обучение на отговорниците на партийни групи по специална програма, която се утвърждава от заводския партиен комитет, През миналата година проведохме преглед на работата на партийните групи и отчетохме резултатите от тяхната дейност. В хода на прегледа им оказвахме помощ за активизиране на комунистите за изпълнение на производствените задачи, за издигане на необходимото равнище тяхната активност и боеспособност.

Във връзка със замяната на партийните документи със секретарите на партийните организации и членовете на партийните бюра проведохме среща. Те изслушаха беседа и консултация по някои въпроси, които са възникнали при тях в процеса на работата им.

Осигурили сме подборка от материали по въпросите на замяната на партийните документи, инструкции, указания, наш и съветски опит.

За оказване помощ на заводската комсомолска организация по изпълнение задачите, поставени от др. Тодор Живков в Писмото му до ЦК на ДКМС, създадохме нова секция към партийния кабинет „Комсомолско строителство". Нейната главна задача е да оказва помощ с беседи, срещи за обмяна на опит, с литература за организационното укрепване на комсомолските дружества, за подготовката и провеждането на събранията и заседанията на дружествените бюра, за работата на комсомолските групи, за обучението на комсомолския актив и други. Председател на тази секция е Динка Панайотова — дългогодишна опитна партийна секретарка, която познава добре проблемите на заводската комсомолска организация. За да могат партийните секретари с по-малък организационен опит да получат помощ в своята всекидневна работа, в партийния кабинет сме онагледили някои въпроси на организационната работа. Направили сме табла, на които е изобразена структура на заводската партийна организация, Показали сме образец на протокол на събрание на първична партийна организация и на заседание на партийното бюро, необходимите документи за кандидатствуване в Партията, отчисляване и зачисляване в първична партийна организация. Нашата оценка е, че тези табла се ползват от актива и първичните партийни организации и от всички комунисти.

Осигурили сме в кабинета винаги да има подборка от материали по планирането на партийната работа, по партийното ръководство на Комсомола, челен опит за партийните групи, за наставничеството и други. Тези материали в своята работа ги използват пропагандистите, профсъюзният и комсомолският актив.

Партийният кабинет и секциите оказват помощ на първичните партийни организации и по възлагането и отчитането на партийните поръчения. В специални книжки се записват партийните поръчения за всеки комунист, постоянни и временни, и се води редовен отчет за тяхното изпълнение. Кабинетът по партийно-организационната работа при Софийския градски комитет на БКП ни помага с материали по някои

Digitized by Google

основни въпроси за възлагането и отчитането на партийните поръчения, които секретарите на първичните партийни организации успешно използват в своята работа.

Секцията „Пропаганда“ се състои от 4 човека. Тя подпомага партийния комитет и кадрите за теоретично-методическото изясняване на отделни въпроси, свързани с партийната учебна година. Секцията организира показни занятия, на които най-добрите пропагандисти изнасят беседи, придружени със събеседвания и оценка кое е положителното в работата и какво още не достига. От две години насам към младите пропагандисти сме прикрепили наставници, които им оказват методическа и практическа помощ. В завода имаме общо 45 звена за партийната, профсъюзната и комсомолската учебна година. Отделните секции набавят необходими материали, литература, нагледни пособия, съдействуват за разработването на личните творчески планове на пропагандистите, следят за обучението и подготовката на участниците в просветните звена. Традиция стана в завода партийната учебна година да приключва с научно-практическа конференция. Така например през 1978 година проведохме научно-практическа конференция на тема „Бригадната стопанска сметка“. Научен ръководител на конференцията бе професор Иван Душанов, който ни помогна компетентно да разискваме по този важен проблем. Пропагандистите в завода работят много активно за претворяване в живота девиза на седмата петилетка — борба за високо качество и ефективност. Нашите опитни пропагандисти Кольо Белев и Надежда Гогова са носители на орден „Кирил и Методий“ за добра и дългогодишна пропагандистка работа. Костадинка Ласкина, Донка Самоходова също са опитни пропагандистки, които много умело свързват преподавания материал с изпълнението на производствените задачи.

Секция „Пропаганда“ помага за провеждането на лекционната пропаганда в завода. Със съдействието на районното дружество „Г. Кирков“ всяка година разработваме тематичен план за беседите, които ще бъдат изнесени пред трудещите се в завода. По смени нашите работници и служители всеки месец слушат беседи по международното положение, по отделни проблеми на икономиката, по морално-етични, философски и други теми.

Разнообразна и богата е дейността на секцията „Масово-политическа работа“. Тя помага на заводския партиен комитет и на първичните партийни организации в провеждането на масово-политическите мероприятия в завода като: индивидуалната работа с комунистите и безпартийните; масовите инициативи, чествуванията и ритуалите. Към нея се числят и групата докладчици, политинформаторите, нагледната и печатната агитация. Особено ценна помощ оказва секцията и по въпроса за наставничеството над младите работници. Започнахме с изучаването опита на знатния съветски наставник Степан Витченко. В кабинета беше доставен преведен материал за наставничеството. С него се запознаха всички партийни и профсъюзни групи. На съвместни заседания бюрата на първичните партийни организации и сменните профкомитети определиха наставниците. Сега в завода работят 190 наставници. Това са едни от най-добрите, авторитетни и уважавани първенци. Много комунисти имат поръчение да работят като наставници. Проведохме във всички цехове тържествени ритуали за подписване на договори между млади работници и наставниците. Благодарение на добрата работа на наставниците много младежи настигнаха своите учители и успешно изпълняват и преизпълняват производствените си планове, проявяват активност и в обществено-политическата работа. Радостно е и това, че не малък брой от тези млади работници бяха приети в Партията и вече те самите обучават новопостъпили работници.

От три години нашите наставници се обучават по специална про-

Digitized by Google

грама. На занятията те получават педагогически, икономически и други знания, които им помагат в работата.

Заводският партиен комитет даде поръчение на Митка Калчева — началник на III цех, да завежда секцията „Масово-политическа работа" в завода. Разработили сме мероприятия за подпомагане работата на първичните партийни организации по индивидуалната работа. Проведохме среща с първичните партийни организации, на която бе обменен опитът на 303-а първична партийна организация как работи по тоя въпрос.

Под прякото ръководство на заводския партиен комитет секретарят на комитета Георги Христов полага грижи за групата докладчици. В нея са включени партийни и стопански ръководители, които разясняват пред цеховите колективи различни въпроси и общозаводски мероприятия.

Нашият партиен кабинет разполага с богата техническа база. Имаме киномашина, аспектомати, магнетофон, грамофон, радио, телевизор и др. В последно време обаче не можем да ги използваме пълноценно, тъй като не ни се осигуряват нагледни материали, които ни са много необходими за партийната учебна година.

Кабинетът винаги е подреден, чист и уютен и е станал едно приятно място, където се срещат много хора от заводския колектив — комунисти и безпартийни. Тук те идват по всяко време на деня. Пропагандистите могат да намерят интересуващите ги материали, да получат консултации по разработването на личните си творчески планове. Партийните секретари и членовете на партийните бюра могат да побеседват с консултанти по въпросите за замяната на партийните документи, за изготвянето на плановете на партийната организация по провеждането на събрания и по редица други въпроси. Тук идват и отговорниците на партийните групи, комсомолски и профсъюзни активисти.

В прегледа, организиран от градския комитет на Партията за оценка работата на партийните кабинети в столицата, ние се класирахме на първо място.

Често при нас идват за обмяна на опит от различни райони на столицата и от провинцията.

Бъдещата дейност на партийния кабинет и секциите е насочена към още по-активна помощ на заводския партиен комитет, на първичните партийни организации, на масовите организации за изпълнение решенията на XI конгрес на Партията, на Националната партийна конференция.

Вълa ТАЛИГАРОВА
завеждаща партийния кабинет в завод „Витоша"

КРИТИКАТА И ПРЕДЛОЖЕНИЯТА НА КОМУНИСТИТЕ

Общинският комитет на БКП в Ихтиман винаги е придавал особено значение на въпросите, критичните бележки и предложения на комунистите и безпартийните като на един от източниците за вземане на ефективни решения в стопанската, идеологическата и организационната дейност. Стремежът е всяко запитване, критика или предложение да се изучи и да получи съответен отговор. На това комитетът гледа като на едно от средствата за още по-тясно свързване на Партията с трудещите се, за по-нататъшното повишаване авторитета на партийните органи и организации като политически ръководители.

Digitized by Google

На последните отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации комунистите отправиха редица въпроси, критични бележки и направиха ценни предложения, някои от които са особено актуални. Във всички тях проличава искреното желание на авторите да дадат своя принос за подобряване работата в целокупния живот на селищната система.

След като бяха подробно изучени и анализирани, общинският комитет раздели тези бележки, предложения и пр. на три основни групи.

Към първата се отнасят всички ония бележки, констатации и мнения, за които следва да се известят по-вишестоящите партийни органи, за да ги имат предвид в ръководната си дейност. Това бе сторено своевременно.

Към втората се отнасят ония, които имат вътрешен характер и тяхното решаване зависи от местните ръководства — съответно на промишлените предприятия, АПК и поделенията му в селата, на училищата и другите учреждения в общината.

За тях общинският комитет даде насока и изисква от партийните секретари и бюра по всички питания, мнения и предложения, на които не е даден отговор на самите събрания, съвместно със стопанските и административните ръководства да вземат отношение и уведомят авторите.

Третата, най-голяма по съдържание, е групата, в която са отделени ония въпроси, критични бележки и предложения, решаването на които зависи от общинския комитет и подотчетните му органи.

При това по-голямата част от тях са такива, с които, ако своевременно се уредят, ще бъдат подпомогнати усилията на Централния комитет и Правителството за укрепване на селските звена, за задържането, а в някои случаи и завръщането на хората при голямата база и възможности, които има във всички райони на общината.

Такива въпроси и предложения общинският партиен комитет обобщаваше и се стремеше да реши своевременно и други години. Той изискваше от съответните органи да изложат своето становище по тях и уведомяваше първичните партийни организации за резултата. Но освен удовлетворението, че хората са зачетени, като им е отговорено от най-авторитетния орган, особени резултати не се получаваха.

Затова, търсейки най-добрата форма за сполучливо решаване на възникналите проблеми, сега общинският партиен комитет подходи по друг начин. Наскоро се състоя среща на бюрото на комитета със секретарите на териториалните първични партийни организации и с ръководителите на заинтересовани ведомства и учреждения: АПК, общинския народен съвет, РПК, „Родопа“, Държавен автомобилен транспорт, районна болница и др.

Срещата на представителите на селата и кварталите на града лице с лице със съответните ръководители на различните дейности в общината не стана само за да чуят непосредствено защо нещата стоят така, а да се търсят възможности за отстраняването на ония пречки, които затормозяват всекидневието на трудещите се.

Характерно е, че бюрото още по време на разисканията вземаше решения по отделните въпроси, задължаваше съответните ръководства.

Например партийната организация и трудещите се в село Белица дълго време изразяваха недоволството си от това, че пътуващите от Ихтиман за селото трябва да слизат и чакат на Вакарел, докато рейсът обслужи хората от с. Пауново, което им разкъсва и губи времето, а често ги излага на студ и дъжд.

Сега ръководството на ДАТ категорично беше задължено не само при първа възможност да открие самостоятелна линия за Белица, но и незабавно да съобрази разписанието на колите до Вакарел с това на

Digitized by Google

рейсовете, които се движат от София и Елин Пелин за Панагюрище, с оглед да бъдат използвани и от техните жители.

Промяна следва да се очаква и в състоянието на телефонната линия от Белица за Ихтиман и за махала Суевци. Редица години нередовната връзка и съвсем слабото чуване затормозяваха населението и бяха предмет на критика към РСС.

Наистина и сега няма средства, за да се извърши основен ремонт на тази линия, но кметството и РСС бяха задължени да търсят възможности и със съвместни усилия солидно да я подобрят при текущото поддържане.

Решения за промяна на нещата бяха взети още в много направления. Ще бъде оборудван пункт за изкупуване на животни в махала Суевци, толкова необходим на стопаните поради отдалечеността на централната махала, ще се засили контролът при измерването на животните, за да не се допуска ощетяване на производителите. Ще се положат усилия за подобряване снабдяването на населението в най-отдалечените селища от страна на РПК и особено с хляб. АПК ще набележи действени мерки за подобряване отчетността и контрола при продажбата и оползотворяването на плодовете в Черньово, за да се ликвидират нередните неща, за които има сигнали. АПК и общинският народен съвет ще преразгледат въпроса за заплащане допълнителното възнаграждение на медицинските кадри в селата, а ръководството на районната болница ще положи нови усилия за подобряване здравното обслужване на населението в тях. Мерки ще бъдат взети и за подобряване битовите условия в някои ферми, за по-правилно разпределение на земите между отделните производствени участъци и границите между обслужващите ги тракторни бригади. На изпълнителния комитет на общинския народен съвет и на кметствата бе възложено да положат грижи за опазването и подобряването на необитаемите обществени сгради в селата, за подобряването на клубната база и др. Същите съвместно с ръководствата на отечественофронтовската организация бяха задължени да организират снабдяването на социално слабите и стари хора с топливо още през пролетно-летния сезон. Всички тези и още други решения бяха взети в резултат на справедливата критика и уместни предложения на комунистите.

Причина за някои от пречките, предмет на критика по адрес на общинските ръководства, са и инертността и неразбирането, които проявяват някои по-горестоящи ведомства. Типичен пример за това е отношението на ж. п. управление — София. Година вече общинският народен съвет моли същото да му предостави един бивш кантон по линията Вакарел—Габра, много подходящ, за да се настани в него кметството на с. Брънковци, за да може да разгръща своята обществена народнополезна дейност. Управлението не го предоставя, защото го е отдало под наем на един софийски жител.

На партийните секретари бе изрично поръчано да уведомят членовете на организациите за срещата и за отношението по повдигнатите от тях въпроси. Това ще засили самочувствието им, че чрез критичните бележки и предложенията, които правят, те стават активни участници в оня голям и многостранен процес, какъвто е управлението на селото и общината.

И не само това. Реализирането на взетите решения ще съдействува да се създават още по-добри условия и ведра обстановка в китните села на борческия Ихтимански край, за още по-плодотворни трудови делници на хората.

Делчо ХРИСКОВ
завеждащ кабинета по партийно-организационните въпроси
при общинския партиен комитет в Ихтиман

Digitized by Google

В ТЪРСЕНЕ НА ВЕРНИ ПЪТИЩА

МАРИЯ АНТОВА
секретарка на първична партийна организация в машиностроителния комбинат „Аврам Стоянов" — Михайловград

В партийното бюро не един път сме разговаряли как да повишаваме активността на комунистите, как да разширяваме и задълбочаваме връзките си с безпартийните, за да расте партийното влияние сред трудовите колективи. Един от верните пътища намерихме в изграждането и подобряването дейността на партийните групи. За тях и ще разкажа.

Нашата първична партийна организация обединява комунистите от повече от 20 различни функционални отдела. Изградихме четири партийни групи, по една към икономическите, техническите и административните отдели и една към лабораториите. Такова разпределение на комунистите ни дава възможност да извършваме конкретна организаторска и възпитателна работа в колективите за изпълнение на производствените и служебните задачи, за повишаване на съзнателността, дисциплината и политическата зрелост на трудещите се. Чрез тях долавяме промените в настроението на колектива и се стремим бързо да реагираме.

Партийните групи се ръководят и направляват от партийното бюро. Аз като секретарка на първичната организация държа пряка връзка с техните отговорници, поставям им задачите, уточнени в бюрото, информирам ги за решенията и ги подтиквам да проявяват инициативност и творчество. Два пъти в годината партийното бюро обсъжда и оценява дейността на партийните групи. Първия път разглеждаме общо работата им, а втория — правим оценка и на отговорниците. Посочваме им положителните страни и слабостите, препоръчваме им към какво да съсредоточат вниманието и силите на комунистите. Възлагаме и поръчения на членовете на партийното бюро. Например на Витко Кирилов поръчахме да окаже помощ на партийната група в икономическите отдели главно за засилване политическото въздействие на комунистите за усъвършенствуване на планирането и за внедряване на новия икономически механизъм.

В ръководството на партийните групи ни помага и заводският партиен комитет. След техните отчетно-изборни събрания един от неговите членове събра отговорниците и ги запозна с предстоящите задачи на колектива в комбината.

Всяка партийна група сама си избира отговорника, който се утвърждава от партийното бюро. Много и разнообразни са техните функции. Те организират цялостната дейност на партийните групи, свикват събрания, информират комунистите за взетите решения, разпределят задачите помежду им, водят дневника, в който вписват обсъжданите въпроси, направените предложения и възложените поръчения, следят как се из-

Digitized by Google

пълняват, периодически докладват за резултатите. Благодарение на техния контрол миналата година от общо 115 поръчения не бяха изпълнени само 2 по субективни причини.

Нашите отговорници на партийни групи не изготвят отделни планове, а се ръководят от плана на първичната организация, от нейните решения. Производствената и служебната дейност на комунистите обаче е различна и трудно се определят общи мероприятия за специфичната дейност на всички. Затова повечето от разглежданите проблеми са по инициатива на отговорниците и на партийните групи.

На събранията в партийните групи се обсъждат информации за политически събития от вътрешния и международния живот, отбелязват се бележити годишнини, разглеждат се наболели въпроси в производството, правят се самоотчети. През 1979 година например по партийни групи комунистите се запознаха с речта на др. Тодор Живков пред Десетата сесия на Седмото народно събрание, с писмото на Комунистическата партия на САЩ до Китайската комунистическа партия; отпразнуваха по подходящ начин 35-та годишнина от социалистическата революция у нас, 101-та годишнина от Освобождението на България от османско иго и др.

В партийната група при техническите отдели с отговорничка Тодорка Филипова на два пъти комунистите анализираха причините за неизпълнението на плана и по-точно на някои изделия. Докладва груповият майстор. В резултат на разисканията партийната група предложи на административното ръководство мерки за компенсиране на изоставането. В крайна сметка бяха произведени необходимите бройки от споменатите изделия.

Комунистите от партийната група при икономическите отдели решават специфичните за тях въпроси — прилагането на вътрешностопанската сметка, въвеждането на новата организация на работната заплата, усъвършенстуването на планирането, запознаването на трудещите се с различни постановления на Министерския съвет, с нормативни документи, отнасящи се до икономическата дейност и контрола за прилагането им и пр.

Добра работа вършат нашите партийни групи и за подобряване на вътрешнопартийния живот и дисциплината, за спазване на уставните норми, за изпълнение Програмата на Партията. За целта, непосредствено преди да започне замяната на партийните членски книжки, по партийни групи всички комунисти се самоотчетоха. Самоотчетите помогнаха да се повиши активността и инициативата им, издигна се на по-високо равнище авангардната роля на първичната организация в борбата за висока ефективност и високо качество във всички дейности.

Във всекидневната работа с хората комунистите не разделят въпросите на чисто идейно-политически, трудови или нравственовъзпитателни. Те се стремят словото и действията им да намират дълбок отклик. А това става, като дават точна оценка на положението, тясно свързват постъпките си със задачите на колектива, съобразяват се с индивидуалните особености и с конкретната работа на отделния човек.

За възпитанието на трудещите се партийните групи изискват от комунистите постоянно да общуват с хората, да им показват успехите на социалистическото строителство, да им разясняват партийната политика, да изучават настроенията им и навреме да реагират, да водят откровени разговори за недостатъците, трудностите и начините за тяхното отстраняване. С други думи целта ни е да се използват благоприятните възможности на партийните групи за възпитание на многостранно развита личност.

Digitized by Google

За обогатяване дейността на партийните групи ни помогна организираният по инициатива на окръжния комитет на БКП преглед как се изпълняват задачите, произтичащи от решенията на Единадесетия партиен конгрес и на Националната партийна конференция. По същество прегледът се превърна в откровен разговор за личния пример на комунистите, за внедряването на новия подход в планирането, за създаване на образцова организация на труда в производствените единици и на всяко работно място, за прилагането на икономическия механизъм и др.

Критичните оценки на дейността на комунистите ръководители и специалисти, направени по време на прегледа, оказаха положително въздействие за подобряване работата на отделите и на целия комбинатски колектив.

В разговорите по време на прегледа партийните групи отделиха внимание на подхода, формите и средствата на възпитателната работа в колективите за утвърждаване на социалистическо отношение към труда и обществената собственост, за повишаване на отговорността, взискателността и самовзискателността. Всичко това се отрази благоприятно върху социално-психическия климат в колектива. Засили с борбата срещу отрицателните явления, издигнаха се ролята и личният пример на комунистите във възпитателния процес.

Партийното бюро и първичната организация използваха прегледа и за по-нататъшно подобряване на вътрешния живот на партийните групи. Повишиха критерия за оценка на дейността на комунистите във връзка със замяната на партийните членски книжки, въведоха по-добър ред в работата с партийните поръчения. Възлагането и отчитането им се превръща в непрекъснат процес, който помага да се повишава активността и авангардната роля на комунистите в трудовата и обществената дейност.

Партийните групи не действуват сами. Те поддържат връзки с профсъюзните групи и с комсомолците. С тях свикват общи събрания, на които обсъждат различни въпроси от производствен, обществено-политически и идеологически характер. Така въвличаме всички трудещи се в активна обществена и стопанска дейност.

Такива са част от въпросите, които са влезли във всекидневието на нашите партийни групи. Разбира се, партийното бюро отчита, че направеното не е пределът. Има какво още да желаем по отношение на обхвата на проблемите и качеството на работата на партийните групи. Нашият стремеж е в тях все по-често да се обсъждат въпроси от стопански характер, за социалното развитие на колектива. Не напълно сме използвали възможностите на съвместната работа с масовите организации, слабо се включват партийните групи в контрола на първичната партийна организация над дейността на административното ръководство. Все още не е станала непосредствена работата на членовете на партийното бюро с групите и техните отговорници. Това са все задачи, които стоят пред нас, и търсим верни пътища за тяхното решение.

Digitized by Google

РАВНОСМЕТКА НА ПОСТИГНАТОТО

ИВАН СТАНКОВ
секретар на ОК на БКП — Шумен

Вече две години продължава замяната на членските книжки. За Шуменската окръжна партийна организация това е време на голяма, сложна и отговорна работа. Сега, към края, можем да направим една по-пълна равносметка на постигнатото — макар че окончателните изводи и поуки ще се обобщят, след като приключи замяната, на специален пленум на окръжния комитет.

Какво ни показва животът?

Издига се ръководната роля на първичните партийни организации, укрепва тяхната сплотеност и се повишава боеспособността им. Забележимо се активизира вътрешнопартийният живот — подобрява се партийната дисциплина, засилват се критиката и самокритиката, издига се равнището на партийните събрания.

Политическата и организаторската работа, извършена по време на замяната, увеличава компетентността и конкретността на партийното ръководство. Партийните комитети и първичните организации по-успешно мобилизират комунистите и останалите трудещи се за изпълнението на задачите, които поставиха Единадесетият конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

В завод „Вела Пискова“ например с успех се прилагат политическият и икономическият подход при ръководството на стопанските процеси, усъвършенствува се социалистическата организация на труда. Особени грижи се полагат за стабилизирането на изградените бригади, за укрепването на партийното ядро в тях: в 14 от общо 16 бригади са създадени партийни групи, в една — партийно-комсомолска. Партийното и стопанското ръководство се отнасят с повишено внимание към усвояването на челния опит, към изучаването и внедряването на нови технологии, към осигуряването на по-широка интелектуализация в производството.

От комунистите в предприятието се изисква не само да дават личен пример, но и да развиват своите организаторски способности, да мобилизират, сплотяват и водят напред колектива. Високите критерии, предявени към тях по време на замяната, издигат техния авторитет. Те са в първите редици на социалистическото съревнование, при изучаването и внедряването на новостите. Няма комунист, който да не изпълнява трудовите си норми, а трима членове на първа първична партийна организация приключиха с петилетния си план още през юни м. г. Комунистите поемат лични обещания, на всекиго е връчено поръчение. Това влияе благоприятно върху работата на трудовия колектив. През 1979 г. завод „Вела Пискова“ изпълни плана си по всички натурални показатели. Особено добри резултати имат бригадите на В. Христова, М. Колева и Ив. Кехайова. Отлично завършиха те и първото тримесечие на 1980 година.

Digitized by Google

Комплексно се оценява дейността на комунистите в трета първична организация в тютюневия комбинат „Партизанка". Разбира се, и тук се държи сметка как те изпълняват производствените и служебните си задължения. Но освен това при оценката се има предвид и тяхното участие в живота на организацията и на трудовия колектив, приносът им за създаването на здрав психически климат, работата им в обществените организации, личният пример и поведението им в обществото, квартала, семейството, политическата им подготовка, идейната закалка. При такава всестранна оценка по-добре може да се види кой е загубил качествата си на комунист, към кого следва да се предявят сериозни претенции. Не случайно там бяха изключени от редовете на Партията трима души, на четирима е отложена замяната на членските книжки. Строга взискателност и принципност проявяват и първичните партийни организации в клон „Обществено хранене", в окръжната станция на съобщенията, в трудово-производителната кооперация „Единство", в квартал „Ал. Стамболийски". С разбиране за важността на тази отговорна политическа и организационна кампания работят първичните партийни организации в Плиска и Върбак, в ж. п. гара Шумен, в племенно-животновъдния комплекс „В. Коларов", управление „Строителна механизация" и много други.

Но в същото време се срещат организации като тези в Марково и Мадара, в градската автобусна служба — Шумен, които едностранчиво оценяват дейността на комунистите. Други — в с. Ветрище, в Държавната спестовна каса и в Държавния застрахователен институт в Нови пазар, в телевизионния и радиосервиз в Шумен не можаха да преодолеят либерализма при приемането на оценките и приключиха разговорите, без да потърсят отговорност от нито един комунист. Има случаи само няколко месеца след като първичната организация е приела оценката, гласувала е, че комунистът заслужава да носи това високо звание, тя да вземе ново решение — за изключването му от Партията. Действително необходимостта от висока взискателност е постоянна — тя не е ограничена от сроковете на замяната. Но това е и симптом, че при замяната организацията се е задоволила да констатира онези качества и мотиви за поведението на своя член, които лежат на повърхността, не се е задълбочила, не е била истински взискателна.

Изказват се понякога мисли, че след като комунистът е добър производственик и няма особени провинения, какво повече да искаме от него. А има какво! Задълженията са посочени в Устава, пък и самият живот, самото време предявяват все нови и нови изисквания. Но някои първични организации недостатъчно пълно оценяват, че комунистът се формира в активната социална дейност. Окръжният комитет на БКП навреме отчете този недостатък. След съгласуване с отдел „Организационен" общинските партийни комитети в Смядово, Каспичан, Преслав, Нови пазар временно спираха разговорите в отделни организации, докато се създадат необходимите условия комунистите сами да се убедят във вредата, която причиняват ниските критерии. Потърсена бе и партийна отговорност от секретари по организационните въпроси в някои общински комитети.

Мерките дават резултат, преодоляват се някои от негативните страни в работата на много партийни организации. Засилва се принципността в отношенията между комунистите, взаимната взискателност при оценките на изявите им в труда, в обществения живот, в семейството, отчита се реалният принос на всекиго в осъществяването на партийната политика. Това се потвърждава и от факта, че досега 4,3 на сто от партийните членове, чиито оценки са приети, са изклю-

Digitized by Google

чени или отпаднали, 3 на сто ще трябва с делата си да докажат, че имат право да получат новата членска книжка.

Периодът на замяната се превърна за партийния актив в изключително полезна школа. Сега общинските комитети познават по-добре възможностите на първичните организации, отчитат извършващите се в тях изменения и по-компетентно ги ръководят.

Положителните промени, които настъпват в резултат на замяната, засягат съдържанието на работата, инициативността, творчеството, компетентността в подхода на първичните партийни организации към решаването както на кардиналните, така и на текущите проблеми. Въпросите, е които се занимават те сега, са по-значими и богати по съдържание — състоянието и използването на основните производствени фондове, отделни аспекти на техническия прогрес, бригадната организация на труда, разкриването и използването на резервите, икономическата подготовка и квалификацията на изпълнителските кадри. Усъвършенствува се политическият подход. За пример в това отношение служат първичните партийни организации в комбината за порцелан и стъкло „Китка", мебелния завод „Август Попов", тютюневия комбинат „Партизанка" и редица други организации от окръга.

По инициатива на партийния комитет и под негово ръководство във всички цехове на комбинат „Китка" са приети комплексно-целеви програми за използването на производствените мощности. В цеха за буркани бе създадена разширена зона на обслужване, в резултат на което се съкратиха помощник-оператори и се реализира значителен икономически ефект. В цеховете „202" и „204" се повиши коефициентът на използване на машините, който надхвърля световните нормативи. През последните години комбинатът е сред водещите предприятия в окръга. Значителните и трайни успехи са логичен резултат от подобрената политическа и организаторска работа на първичните организации, от по-умелото прилагане на икономическия подход, от засилващата се роля на партийните групи в условията на бригадната организация на труда, от по-активното участие на колектива в разработването и изпълнението на инженерните проекти, от издигането на авангардната роля на комунистите през периода на замяната на партийните членски книжки.

Изменя се състоянието и на онези първични партийни организации, които нямаха редовен организационен живот. В процеса на замяната с комунистите от тези организации се водят задълбочени и принципни разговори. Изясняват се причините за пропуските, кое поражда пасивността, къде да се търси вината за нея. Оказа се, че причините, колкото и да са различни за отделните първични организации, имат и нещо общо — подценяване на индивидуалната работа, неумение на партийните бюра да ангажират всички комунисти с конкретни задачи, слаба взискателност, формално отношение към критичните бележки, разнопосочност в личните и обществените интереси и т. н. Още след първите разговори, след първите приети оценки се забеляза повишена готовност и стремеж у комунистите да заработят по-активно в първичната организация. Поставят се повече поръчения, следи се за тяхното изпълнение. Разговорите помагат да се осъзнае по-добре колко наложително е да нарасне политическата роля на първичната организация, на всеки неин член. Създава се атмосфера на повишена взискателност и критичност, изисква се комунистите да служат за пример и да увличат безпартийните си колеги и младежите в активна трудова и обществена дейност.

Принципните разговори оставят дълбока следа в съзнанието на партийните членове и ще помогнат първичните организации да намират и прилагат по-разнообразни и ефективни форми на работа. Но

Digitized by Google

трябва да отбележим, че идеите, подсказани в разговорите, не се разработват своевременно, партийните комитети и бюра изчакват да приключи замяната, да се обобщят цялостно резултатите и едва тогава да се пристъпи към тяхното реализиране. Считаме, че това е неправилно и полагаме усилия всяко полезно начинание, идея, предложение да намира по-скоро практическо приложение.

Замяната се отразява благоприятно върху качествения състав на окръжната партийна организация. От партийните редици отпаднаха повече членове от непроизводствената сфера, отколкото средно за страната. В същото време относителният дял на работниците бележи ръст с 0,6 пункта. Радостен е фактът, че и делът на новоприетите комунисти работници също се увеличава, като за миналата година той е 47,7 на сто. Това обаче не ни успокоява, защото за периода от Единадесетия конгрес до 1979 г. ние сме приемали по-малко работници в Партията, отколкото средно в останалите организации в страната. До голяма степен този резултат се дължи на съществуващата социално-класова структура на населението при нас, но не бива да се оневинява и субективният фактор.

По приемането на комунисти от строителството, транспорта, търговията сега, през периода на замяната, окръжната партийна организация се нарежда между 5—10 място в страната. В строителството 10,55 на сто от членовете на колективите са комунисти, в търговията — 14 на сто, в съобщенията — 18,92 на сто. Общо за промишлеността процентът на комунистите е близо 15 на сто. Бюрото на ОК на БКП, отдел „Организационен" и общинските комитети вземат мерки да не се допусне влошаване на партийното ядро, да се увеличава броят на комунистите в основните, водещите отрасли, сред животновъдите, механизаторите и др. Макар и бавно, расте броят на жените комунистки. Повишава се образователното равнище на партийните членове. От комунистите, приети през 1979 г., близо 67 на сто са на възраст до 30 години. Но въпреки това в много първични партийни организации продължава да се влошава възрастовият състав, не е преодоляна докрай тази тенденция и в окръжната партийна организация.

Замяната на членските книжки потвърди, че е нужно да се засилва отговорността на бюрата и организациите при подбора на кандидатите за встъпване в Партията, за обучението и възпитанието на младите комунисти, да стане по-строга взискателността към поръчителите. Има не един случай, когато много скоро след приемането се налага младият човек да бъде изключен. Забравя се категоричното изискване на чл. 5 от Устава — поръчителят носи отговорност за достоверността на своята препоръка. Почти никога въпросът за спазването на това изискване не е обсъждан в партийните бюра, на събрания на първичните организации, в партийните комитети. Като отчита това, отдел „Организационен" набеляза някои мерки — да се заговори по-настойчиво в първичните организации за задълженията на поръчителя; когато се разглежда поведението на партийния член, по възможност да присъствуват и поръчителите; ако той има особени положителни изяви, да се отдаде заслуженото внимание и на хората, които са го препоръчали в Партията.

По-системна и целенасочена е работата с младите комунисти. Към общинските партийни комитети се изградиха двегодишни школи, където занятията се водят периодично, по специална програма. Особено добра организация е създал общинският комитет в Шумен, който обучава 127 души, разпределени в 6 групи. Занятията са всяка седмица, по средата на учебната година има зачот, а в края — изпит. Освен на овладяването на теоретически знания се отделя внимание и на тяхното приложение — подготвят се практически занятия, посещават

Digitized by Google

се обекти, изучава се опит. В учебните програми са предвидени форми и средства, които да способствуват за патриотичното и интернационалното възпитание, за изграждането на другарски взаимоотношения, на чувство за колективизъм.

В работата с младите комунисти първичните организации от района на Смядовската община успешно прилагат партийните поръчения. Отначало тези поръчения са по-леки, имат предимно изпълнителски характер, а след това на новото попълнение се поверяват и по-отговорни задачи: в ръководствата на комсомолските дружества, на профорганизациите, в различните състави на читалището, в дейността на общинския съвет, на отечественофронтовските организации. В първичната партийна организация на учителите от Смядово например заедно с по-опитните си другари младите комунисти се включват в различни комисии, участвуват в подготовката на партийни събрания и чествуването на бележити дати, изнасят беседи, работят като пропагандисти на комсомолски звена.

Онова положително, което е постигнато по време на замяната, не създава у партийните кадри самоуспокоение, че в окръга всичко е добре. Знаем, съществуват сериозни пропуски, нерешени проблеми. Не навсякъде първичните партийни организации успяват да мобилизират колективите за най-ефективно оползотворяване на производствените фондове, за разкриване на резерви за икономии, за увеличаване коефициента на сменност при селскостопанската техника, за правилно използване на земята и живия труд. Приносът на индивидуалната работа, въздействието на личния пример на комунистите в това отношение е незадоволителен. Значителна част от първичните организации не са усвоили напълно критериите и изискванията на Националната партийна конференция.

Заключителният етап на замяната съвпада с последната година на седмата петилетка. На комунистите и на всички трудещи се от окръга предстоят отговорни задачи. Ние сме в дълг към държавата от изминалите 4 години. Затова 1980 г. е решаваща — тя преминава под девиза: „Да няма нито един работник, нито едно предприятие и аграрно-промишлен комплекс с дълг към държавата и един към друг!“ Сили за реализирането на този девиз има — показателен за това е подемът, предизвикан от поздравителните писма на др. Тодор Живков до трудещите се от Шуменски окръг за успехите в зърнено-фуражното производство и в изпълнението на валутната програма.

Усилията сега са насочени към повишаването на социалната и трудовата активност на комунистите и на останалите трудещи се. На основата на опита на общинската партийна организация в Смядово се усъвършенствува работата по възлагането на поръчения. Усвоява се опитът на общинския комитет в Нови пазар за подобряване на партийната работа в условията на новия икономически механизъм. Сред поредицата от мероприятия, които ще осъществи през годината окръжната партийна организация, се откроява прегледът на дейността на първичните организации за засилване на ръководната и организаторската им роля в процеса на изпълнението на икономическите и социално-политическите задачи на окръга през 1980 г. Това са някои от средствата, чрез които ще можем успешно да изпълним решенията на Единадесетия конгрес и на Националната партийна конференция, достойно да посрещнем Дванадесетия конгрес на БКП и 1300-годишнината на българската държава, чиито първи основи бяха положени на земите на днешния Шуменски окръг.

Digitized by Google

ЗА ДА БЪДЕ ОЦЕНКАТА ЗАСЛУЖЕНА

В делничната работа, в разговорите с комунистите, получили новите членски книжки, се очертава главният резултат от замяната — повишената отговорност на партийните членове за осъществяването на политическата линия на БКП, готовността им да поемат с нарастваща компетентност и майсторство своя дял от общото дело.

В ръцете ти е новата членска книжка. Другарите, организацията, Партията ти са дали своето доверие да продължиш пътя си като комунист. Не може да не се попиташ: с какво да отговоря на това доверие, какво да бъде продължението на пътя, по който вървя, какво да изменя и да усъвършенствувам и в себе си, и в тези, които са до мене?

Целият оценъчен процес вече дава плодове и в развитието на стила на действие на секретаря, на партийното бюро, на цялата организация, в порасналото им умение да намират ефективни организационни форми и средства за повишаване на творческата инициативност на комунистите.

• • •

Безспорно състоянието на вътрешнопартийния живот на първичните организации в голяма степен се проявява в качеството на оценъчната работа при замяната. Тук проличават зрелостта, здравината на климата — като следствие от цялата съвкупност организационни и организиращи фактори.

Прецизността и пълнотата на оценката носят силата на общественото признание — усетено, осмислено, вдъхновяващо... Припомням си едно от първите събрания по замяната на членските книжки. В Банско сме. Събрание на първичната партийна организация в растениевъдството на аграрно-промишления комплекс. Хора с изпечени от слънцето на Пирина ръце, с посребрени вече коси. И с един огън, от младини останал — усещам го в очите им, когато заговорят за своя път от основаването на ТКЗС до днешните успехи на комплекса.

Приема се оценката на Елена Сирлещова, една от основателките на стопанството. Изказва се Сара Смедарчина, героинята на труда. В думите ѝ — бисери, нанизани от силни дни. Споменът за трудностите е спомен и за ръста на хората. „Кълнеха ни, когато правехме стопанството. А после тръгнаха с нас. И не само че помен не остана от клетвите, ами хората преродиха себе си, бяха силни и добри стопани на общото, отгледаха дъщери и синове истински комунисти, що строят днешния ден на наше Банско."

Слушах тези думи и си мислех: с колко голям нарамък от свършена работа се явяват пред своите организации тези отрудени хора, за да защитят името на комуниста. Макар да имат право да се оттеглят, да поседнат край внуци и правнуци.

Друго събрание, на кварталната организация „Анещи Узунов" в гр. Гоце Делчев. Прави се оценка на комунисти, активни борци против капитализма и фашизма. „Тия хора с апостолска всеотдайност и велика саможертва изпълняваха поръченията на околийския комитет на Партията..."

Digitized by Google

Дали можем да вземем всичко добро, ценно от това поколение и пренасяйки го в днешната ни работа, с нейната резултатност, да им благодарим за пътя, който те откриха пред нас?

Всяко време има своите проблеми. Бихме казали, че работата ни сега е по-сложна, по-голяма е динамиката, обхватът, взаимната връзка между много въпроси, на които за малко време трябва да се отговори. Но нека се запитаме с необходимото откровение: осъзнаваме ли достатъчно цялата значимост на изминатия път, и то така, че той да бъде стимул за по-голяма активност? Не обясняваме ли твърде много понякога, не търсим ли оправдание в онези трудности, които в края на краищата все някъде някой от нас е създал, защото не е бил готов на поста си, защото не е устоял? Нужно ни е, много ни е нужно по-често в нашите делници да се вплита тази проверка, това съпоставяне с нравствената чистота на поколението комунисти, които водиха битки с фашизма, поставяха първите жалони на социалистическото развитие и до днес в челните редици воюват за него. Не става дума за декларации, а за дълбоко осъзнат вътрешен стремеж, намерил отражение в стила на мислене и на действие на комунистите.

Партийният комитет в Завода за механични конструкции в Благоевград неотдавна направи преценка на работата по повишаване творческата инициативност на комунистите. Правилна стъпка — да се анализира фактическото изменение в мисленето и в действията на всекиго в процеса на замяната, първичните партийни организации, партийните групи да привикват непрекъснато да търсят истинските резултати от труда и обществено-политическата активност на своите членове. Колективът на завода има отговорни задачи в границите на националната специализация за производство на електронноизчислителна техника. Затова работата на комунистите по създадена вече добра традиция се съсредоточава по главните проблеми на производството и на израстването на хората. „И в ръководната дейност, и в работата с машината — сподели в комитета секретарят на първичната организация в инструменталния цех Благой Деянски — се изисква творчество и прецизност, изисква се чувство за отговорност пред колектива. Във фокуса на вниманието си сме поставили личния пример на комунистите...“ При приемането на оценките главният критерий също е този висок личен пример, изискването за активност и творчество в работата. Запомних думите на технолога Кирил Анастасов, изявен рационализатор: „Нека правим необходимата разлика между творчество и инициативност. Не е достатъчно да дадеш идея. Сега може би по-важно е да я разработиш напълно, да се убедиш дали носи тя успех на колектива, доколко и с какво изменя сегашното и главно — да поемеш своя дял в нейното по-нататъшно осъществяване. Имах приятел, даваше интересни идеи, но често само подхвърлени, не му достигаше търпение, настойчивост, умение да ги осъществява. В партийната организация в единство трябва да ценим едното и другото.“ Тези думи всъщност допълват казаното от Христо Топалов, началник на цех, по повод изпълнението на препоръките, които дава събранието при приемане оценката на комуниста. За осмислянето на тия препоръки в рамките на задълженията, които носи всеки член на Партията. За това, че няма граници, нито шаблон при изпълнението им — за да е комунистът пример!

Не е остаряла форма на партийно въздействие поръчението на организацията. При замяната много силно изпъква неговата роля на организиращ действен фактор — особено за комунисти, които имат да решават важни и срочни задачи, или за други, чиято активност, увереност в собствените сили и възможности следва да се повиши. Но в съотношението между очакването да получиш поръчение и самоини-

Digitized by Google

цнативата, творческата активност неизмеримо по-голяма стойност има второто. А животът ни среща със случаи (разговорите около замяната потвърждават това!), когато извън строго поръчаната задача комунистът няма смелост и стремеж да отиде по-нататък, и от това страда общата работа.

Оценката при получаването на новата членска книжка се утвърждава, защищава се ден след ден, и то при такова състояние на вътрешнопартийния живот, че комунистът непрекъснато да чувствува погледа на организацията, нейното признание, отговорността си пред нея. Усилията за повишаване на творческата активност няма да са резултатни, ако по-нататък **бюрото, секретарят, първичната организация не създадат обстановка за изпълнение на дадените поръчения.**

В Завода за столове в Банско първичната организация обсъжда дейността на Елена Рускова, ръководителка на бригада „Тапицерия". За да получим по-пълна представа за нея, достатъчен е един пункт от оценката ѝ: „Няма партийна поръка, която да не е изпълнила докрай". Затова и бригадата е пример сред първите. А от качеството на работата тук в голяма степен зависи името на заводската марка...

На събранието Елена Рускова получава поръка: „Да подобри организацията на труда в бригадата в съответствие с изискванията на новия икономически механизъм". Не се съмняваме, че и този път тя ще направи всичко, за да е вярна на дадената ѝ характеристика, за да изпълни своето поръчение. Но за резултатността на усилията, които бригадирката ще вложи, е важно и съдействието на бюрото, на комитета, важно е те **оперативно да ръководят** тези усилия — това също е част от партийния контрол върху работата на кадрите. Особено сега, при внедряването на новия икономически механизъм, при повишените изисквания към хората, които трябва да осигурят предпоставките и организацията на неговото внедряване в действие. В нашия случай например и такива предпоставки като системното осигуряване на материали за тапицирането на столове според сключените договори. Защото често започнатата продукция не се довършва през текущия месец, не се реализира и като следствие са трудностите при внедряването на вътрешната стопанска сметка.

Защо сега, почти в края на замяната, се спираме на тези въпроси? Защото много от средствата и формите на работата с всеки комунист поотделно, използвани при осъществяването ѝ, получават широко разпространение, стават масова практика, придобиват перспективност. Процесът на замяната увеличи **умението на партийните комитети и бюра, на секретарите, на партийните организации, на комунистите да оценяват другите и да се вглеждат в себе си,** в резултатите от своята дейност. Този е един от факторите за сплотяване на бойния ред на партийните организации, за увеличаване на тяхната действена мощ.

Тук става дума не само за изпълнение на трудовите функции. Особено важно е в какво нравствено здраве ни намира всяко изпитание. Внедряваме нов икономически механизъм. В бригадите се създават нови трудови отношения. Изменя се материалната база, организацията на труда, съзнанието, формират се нови представи за колективизъм, за взаимопомощ, потребност от по-голяма компетентност на повече хора в бригадата, пораждат се нови духовни интереси. Как управляваме тези процеси чрез партийно-организаторската работа? Към отговора на тези въпроси все по-пълно се ориентират партийните бюра, партийните организации и групи.

Замяната на партийните членски книжки в множеството партийни организации повишава **зрелостта на самооценката на комуниста.** Не са малко случаите, когато главният негов стремеж е откровено и самокритично да очертае преди всичко неизпълнените задачи, да търси

Digitized by Google

резервите за своето самоусъвършенствуване. И доколкото такива разговори в първичните организации ще стават и в бъдеще, нека не забравяме: колкото и да се превръща в обичайна, в традиционна за организацията тази форма на индивидуална работа, за всеки комунист поотделно **това са минути от един час, който се помни!** Тук е нетърпим и най-малък оттенък на шаблон.

Всеки е убеден в необходимостта от високи критерии при оценките. Но прилагането на даден критерий, неговото равнище пряко зависи от знанията и опита, от критичността и самокритичността, от уменията да откриваме и да изхвърляме плевелите, за да остава чистото зърно — т. е. зависи от височината, на която заставаме, за да определим хоризонта. В някои случаи резултатът може да ни подведе — приемаме, че сме достигнали много, защото толкова е нашето знание за възможностите да се реши даденият проблем. Оттук идва успокоението, високото самочувствие без необходимото духовно и делово покритие.

Партийното ръководство на кадрите, на всеки комунист има в ускореното ни социалистическо развитие и тази цел — **да поставя оценъчната работа на обективно необходимата според степента на общественото развитие основа.** Този въпрос е с особено голямо практическо значение в условията на внедряването на най-прогресивното, най-резултатното от опита, от научното знание, на утвърждаването на добрата и понякога забравяна в делничните ни работи традиция.

Въпросът има и организационен аспект: високите критерии да стават посредством организационната дейност подтик за колективно действие, за да се издигат в нея и чрез нея до тези критерии всеки партиен член, цялата организация, целият трудов колектив. В сегашната ни работа по осъзнаването и компетентното прилагане на новия икономически подход това означава да стигнем до колективното поведение, до колективния стремеж за усъвършенствуване на дейността при конкретното използване на неговите принципи.

На такава основа в редица партийни организации в Благоевградски окръг се прави оценка за ефективността на използваните форми и средства във вътрешнопартийния живот и главно за онова единство между тях и съдържанието на партийно-организационната работа, което осигурява висока активност на комунистите в изпълнението на задачите. Оценката дава отговор за достигнатата степен на единомислие, единодействие и целенасоченост в дейността на партийната организация.

Тези страни от работата на организацията се превръщат във фактори, от които зависи качеството на оценката на комуниста. Те са в основата и на цялостната работа по приемане на нови членове, в единния процес на цялостното развитие на окръжната партийна организация.

* * *

Замяната на партийните членски книжки отива към своя финал. Но оценката продължава. Оценката се защищава всеки ден и всеки час.

инж. Петрун СТОЯНОВ

Digitized by Google

КОРЕСПОНДЕНТИТЕ НИ ПИШАТ:

НА ПО-ВИСОКО РАВНИЩЕ

Неотдавна бюрото на окръжния комитет на Партията в Сливен има среща с бюрата на общинските партийни комитети. В изнесения доклад от Драгия Куртев — секретар на окръжния комитет на БКП, и в останалите разисквания беше изтъкнато, че създадените общински комитети на Партията правилно осъществяват задачите за административното обособяване на селищните системи, за създаването на ръководните органи на държавната власт и на масовите организации. Извършена е значителна работа за социално-икономическото и духовното развитие на селата.

В тях успешно се изпълнява стратегическият девиз на Партията за висока ефективност и високо качество, за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, за по-нататъшна концентрация и специализация на производството в промишлеността. Реализират се и задачите в селското стопанство.

Проблемите на преустройството на идеологическата работа са в центъра на вниманието на общинските комитет на БКП. Разностранна е дейността им за духовното израстване на трудещите се и младежта. Повече грижи се полагат и по проблемите на образователното дело. На по-високо равнище е издигната и партийно-организационната им дейност. Те по-умело мобилизират силите на трудещите се за цялостното укрепване на селищата. Кои са най-главните проблеми и насоки за по-нататъшното усъвършенстване на партийното ръководство на селищните системи? Те се отнасят до работата на общинските комитети на Партията за развитието на икономиката в общините. Социално-икономическото им развитие трябва да става на основата на пълното прилагане на новия икономически механизъм, на цялостното използване на наличната материално-техническа база и внедряването на бригадната организация на труда.

Наложително е тук партийните, държавните, стопанските и обществените ръководства да проявяват по-голяма активност за изпълнение на териториалните планове и бюджета за развитие на селищните системи. Необходимо е да се полагат по-непосредствени грижи за подобряване на транспорта, съобщенията, търговията, битовото обслужване, за благоустрояването на населените места и за самозадоволяването на селищата. За правилното осъществяване на всичко това е нужно да се засилва ролята на общинските народни съвети и кметствата, по-широко да се използват възможностите на промишлените предприятия, на аграрно-промишлените комплекси.

Безспорно всичко това може да се постигна, когато се повишава ръководната роля на общинските партийни комитети в цялостния живот на селищната система. Това изисква по-голяма оперативност в работата на бюрата на общинските партийни комитети. Подчертана бе необходимостта апаратът и техните членове да бъдат привличани в по-активна политическа и организаторска работа в първичните партийни организации и трудовите колективи, което ще помогне за издигане на самодейността и инициативността им в решението на поставените им задачи.

Стоян ГЕОРГИЕВ

кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ИЗПИТАНИЕ

„Изграждането на жилища за младите семейства от самата младеж — това е не само принос в решаването на жилищния проблем, това е ярка проява на младежка взаимопомощ, здрава спойка за всеки младежки колектив...“

Тодор ЖИВКОВ

...В ръцете ни натежават букети от лалета: краят на командировката е направо красив! Струва ли си да се връщаме отново към нея, щом проблемът, който заплашваше с провал една хубава инициатива, е престанал вече да бъде проблем? Струва си — заради инициативата. Впрочем и заради проблема: причините, които го породиха, могат да създадат и други — по друг повод и на друго място...

„Днес, 28 юни 1979 г., в гр. Кюстендил се сключи настоящият договор в три еднообразни екземпляра...“ Три екземпляра — за трите договарящи се страни: общинския комитет на Комсомола, общинския народен съвет и общостроителното предприятие. Това е юридическото начало на инициативата. Солидно начало — и с право! Целта, посочена в договора, заслужава солидност: „Задоволяване жилищните нужди на част от младите семейства в Кюстендилската селищна система и подпомагане на строителството с работна ръка“.

Замисълът е съвсем прост. По предложение на комсомолските комитети в предприятията млади работници излизат в неплатен отпуск за две години. През това време те, като специален младежки набор, формиран от общинския комитет на Комсомола, работят в общостроителното предприятие в града. Съгласно условията на договора в края на първата година тези хора получават жилища в предварително определен блок, а в края на втората, вече изпълнили окончателно задълженията си, имат право да купят апартаментите. По този начин работниците решават собствения си жилищен проблем, а доколкото става дума за млади семейства, може да се предполага, че ще се решават проблеми и от демографски характер.

— Почакайте — казваха ни в Кюстендил. — Къде дават така: за две години жилище! Та след това те няма да останат в строителството...

Сигурно няма да останат, особено тези, които имат хубава професия и си я обичат. Такъв ангажимент никой не е и поемал. Но кой губи от начинанието?

Губи ли строителното предприятие? За две години то получава попълнение от хора, за които гарантират комсомолските дружества

Digitized by Google

с трудови навици, с една начална подготовка, която им позволява по-бързо да навлязат в непознатата строителна професия. Хора, които са заинтересовани материално, които имат амбиция да работят добре, защото са задължени от договора и от човешкото си достойнство. При положение, че всеки чифт работни ръце в строителството има толкова висока стойност, това никак не е без значение. Още повече, в самото начало на тези две години строителното предприятие трябва да се погрижи (и това е предвидено в договора) за квалификацията на младото си попълнение, та нищо чудно накрая някои от тях, придобили майсторство и самочувствие в новия колектив, да заменят неплатения отпуск с постоянна работа в строителството.

Губи ли самият работник? Той оставя работа, с която е свикнал, където го ценят. Чувствително спада, особено на първо време, възнаграждението му. Но ще получи жилище — това компенсира несгодите. Ще придобие допълнителна професия. Не е странно, че тези 23-ма от първия набор са определени измежду десетки кандидати.

Губи ли предприятието, което всеки от тях е напуснал временно? Обективно погледнато, да. Но колективът затова е колектив, за да си помагат хората в нужда, а за един млад човек, за едно младо семейство жилищната нужда е нещо много сериозно.

Губи ли обществото? За двете години, ако пресмятаме според средната производителност на труда в строителството (а за Кюстендил тя е по-висока), временният строител ще „произведе" за населението на града най-малко 4 апартамента — от това, че в един ще се настани неговото семейство, което също е в списъка на нуждаещите се, няма да бъде ощетен никой.

Не, при всички случаи плюсовете значително надхвърлят минусите. Заслужава поздравление общинският комитет на Комсомола, че в сравнително кратък срок е успял да преодолее разстоянието от популяризирането на идеите, залегнали в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, до съвсем прекия, съвсем конкретен и делови отговор на изискването: „Изграждането на жилища за младите семейства от самата младеж..." Заслужава поздравление общинският народен съвет и лично неговият председател Георги Михайлов, задето също така пряко, конкретно и делово подкрепиха инициативата на комсомолците.

Масовото движение сред всички слоеве на младежта за участие в строителството на жилища сега се разгръща. Националната комсомолска конференция постави задачата през тази година и за времето на осмата петилетка българската младеж да положи допълнителен доброволен труд в строителството на жилища, равностоен на 15 000 апартамента. Една от формите на този доброволен труд е „привличането на младежи от другите отрасли на народното стопанство, студенти и средношколци... за временна работа в строителството на жилища" — както е посочено в методическите указания на отдел „Работническа младеж" на ЦК на Комсомола. Поставена на този внушителен фон, инициативата на кюстендилските комсомолци не се смалява, тя придобива по-голяма стойност като една от първите стъпки в такова важно дело.

Първите стъпки носят и очарованието на откривателството, и трудностите на неотъпканото, неутвърденото. Така например досега няма нормативни документи, които да уреждат този продължителен неплатен отпуск — те тепърва ще се приемат. В Кюстендил се е наложило някои младежи да напуснат работа, повечето от тях с устната договореност да постъпят отново, след като изтекат двете години. С подобни трудности са се сблъсквали и комсомолците от Русенски окръг,

Digitized by Google

които също от миналата година са поели този път. Там и стопанските ръководства са страна на договора — това поставя взаимоотношенията на по-друга основа. Но явно, когато става дума за разгръщане на движение, нещата няма да се оставят на самодейно равнище.

Имало е трудности... Сигурно и на общинския народен съвет не е било леко да откъсне от небогатия жилищен фонд тези 23 апартамента. Но е надделяло разбирането, че именно така, чрез укрепването на строителството с работна ръка може да расте този фонд. Разбиране, което дава перспектива.

Имало е трудности — толкова, че хора с по-малко желание, с по-малка настойчивост биха се отказали от начинанието. Но не са се отказали. Минава близо година. В строителното предприятие говорят за младите работници: сериозни, старателни, упорити. В комсомолското дружество говорят: те са сред най-активните.

* * *

Стара е тази приказка за камъчето, което обръща колата. Кой да мисли за него, кой да го предвиди — и поразията стане. Именно защото не е помислено добре, не е предвидено.

И в договора, който бе цитиран в началото, и в другия договор между отделните работници и общинския комитет на ДКМС е определено точно: жилищата ще бъдат в блок 102 (средната секция) в кв. „Димитър Каляшки". Тази определеност е допаднала на хората, дала им е сигурност — всичко ще бъде наред, само те да не се изложат.

Затова работели по съвест. А когато минавали в празник край блока, показвали на децата си: тук ще бъде нашата къща. И колегите от предишната работа знаели, и съседите, съквартирантите, хазяите.

Блок 102 трябвало да посрещне новодомци в края на юни т. г., но станал по-рано — още в навечерието на Първи май се заговорило за разпределение. И тогава се разбрало, че хората от комсомолския набор няма да живеят в него, този блок изобщо не подлежи на разпределение, строен е по групово-кооперативен начин.

Младежите вдигнали тревога. Отишли в общинския комитет на Комсомола, в съвета, в общинския комитет на Партията, в окръжния комитет. Писали в София. В отговор на писмото заедно с Иван Живин от отдел „Работническа младеж" на ЦК на ДКМС взехме командировъчни удостоверения...

Така и не разбрахме, защо председателят Георги Михайлов е подписал договор, в който един пункт, задължаващ съвета, не може да се изпълни точно. Макар че бе добре да се знаят причините, поради които човек, проявил политически усет, политическа компетентност в главното, може да се спъне в дреболиите. Но от позицията на външни хора не видяхме логика в обясненията. И оставихме причините на мира — гласността, която този случай придоби, работеше против тях, възпитателно. Тревожеха последствията. Един прецедент започваше да подкопава солидността на договора. Липсата на респект към някои от неговите клаузи, показано на практика от едната договаряща се страна, създаваше несигурност у другата.

„Капризи" — се долавяше в подтекста на разговорите, които водихме в ръководните органи на общината. Като няма да е в един блок, в друг ще е. Да, но другият ще стане след година. Още една година в неудобната мансарда, в стаичката, където няма място за детското кошче... И после — веднъж отложено, няма ли да се отложи отново? Горчивият опит услужливо подаваше своите аргументи: преди години

Digitized by Google

градският комитет на Комсомола сключи подобен договор със строителното предприятие (тогава съветът не участвувал официално). Преди години — а имаше още неликвидирани „вересии“...

И друго пораждаше безпокойството. В съвета не са се разтревожили, не са счели за нужно по своя инициатива да съберат младежите, да им обяснят, че е станала грешка, заедно да помислят как най-безболезнено може да се поправи тя. Проявили са неуважение към хората, безразличие са проявили — оттам е дошла тревогата.

Наистина, имало е все пак събрание. Трудно събрание, бурно. Председателят си излязъл. Бихме могли да го разберем като човек. Реплики от рода на: „Ще ударя подписа и да не знам за какво — възможно ли е?“, не са били от най-острите. От своята гледна точка младежите не са могли да видят цялата сложност на проблема, не във всичко са били справедливи. В такава обстановка човек може и да се обиди. В такава обстановка председателят на общинския народен съвет няма право да се обижда. Защото е политически ръководител, пълномощник на Партията. Защото се отнася не до лични прищевки, а до утвърждаването на инициатива с голямо политическо значение. Получило се е нещо не съвсем редно. В защита на начинанието, което обективно ще бъде от полза за града, заедно с комсомолските комитети на общината и окръга са застанали работниците, а воден от събитията, председателят на съвета се е оказал от другата страна.

Младежите бяха изоставили обектите, казаха, че ще подадат молби за напускане. Не беше само заплаха, съществуваше реална опасност инициативата да се провали. Тези 23-ма души, добри, дисциплинирани комсомолци, се превръщаха в агитатори... срещу авторитета на общинската комсомолска организация. Нов комсомолски набор ли? Щяха да са нужни години, да се забрави историята.

А се оказа все пак, че въпросът може да се реши.

...Те стояха пред общинския комитет на Комсомола — тъжна групичка под тъжното пролетно небе. Казахме им, че вече е решено, ще се настанят в друг блок, със същите качества и същия пусков срок... Точно тогава, като в посредствен филм, се показа слънцето. Щампата беше толкова оголена, че всички се засмяха: „И слънцето грейна!“ Грееха лицата им. Жива е била, затисната от тревогите, радостта. Останала е непокътната вярата — в силата на комсомолския комитет, в авторитета на Партията. Някой в началото се бе зачудил защо се меси в такава история сп. „Партиен живот“. Как защо — заради тази вяра...

— Казах ли ви, че ако не си обръсна брадата, нищо няма да стане...

— Море, ако не бяхме писали...

Така излезе на практика — ако не бяха писали... Макар че всъщност случаят можеше да се реши и без външна намеса. И благодарностите са излишни — неволно сме ги узурпирали.

Букетите тежат в ръцете ни.

Дарина РАДЕВА

Digitized by Google

КОМСОМОЛСКИЯТ РИТЪМ В ЕНЕРГИЙНОТО СЪРЦЕ

Двадесет години изминаха от времето, когато под девиза „Щурмът на петилетката — наше бойно кръщение" Централният комитет на Комсомола пое шефство за изграждане на енергийното сърце на родината. На „Марица—Изток" пристигнаха първите 1200 младежи и девойки. След тях получиха класова закалка хиляди строители, миньори, енергетици, които „със своите кирки и лопати вършиха пионерска работа в създаването на социалистическото отношение към труда, на социалистическо отношение към човека"[1]. Стотици партийни и комсомолски дейци заедно със съветските специалисти възпитаваха в младите хора чертите на новата личност, на комунистическия морал. С младежки ентусиазъм и дръзновение бяха построени ТЕЦ „Първа комсомолска", Брикетната фабрика, Централна ремонтна база, ТЕЦ—2. Сега усилията са на разширението на ТЕЦ—3.

Енергийният комплекс „Марица—Изток" е забележителен национален младежки обект и това, естествено, налага съществен отпечатък върху съдържанието и стила на работа на партийния комитет и първичните партийни организации.

В изпълнение на задачите, поставени в Писмото на другаря Тодор Живков до Централния комитет на Комсомола, той продължава да е широко поле за изява на творческите и съзидателните възможности на младежта, за нейната високоефективна и многостранна реализация. Но младежкият дял има и количествени измерения — над 50 на сто от произвежданата електроенергия, 41 на сто от добива на въглища, 38 на сто от ремонтните и 54 на сто от строителните работи...

На ТЕЦ—2 сега се трудят над 400 млади хора, които са половината от всички работници. Ето защо заводският партиен комитет се стреми да съдействува всестранно за съществено подобряване на работата на Комсомола, за овладяването на новото в подхода към младежта, за превръщането на високите качествени критерии и изисквания за многостранна и ефективна реализация на младежта в практическо, ежедневно ръководство за действие. Все по-богата става дейността, свързана с изпълнението на приетата от него специална програма по писмото. В нея конкретно е очертана работата на партийните организации и групи, на комунистите за осъществяване на поставените изисквания. Тя внася еднопосочност в действията на партийното, стопанското и профсъюзното ръководство.

Новото и положителното в тази целенасочена дейност е, че заводският партиен комитет и първичните организации сега по-системно проучват, разглеждат и решават младежките въпроси. Методите на партийно влияние в живота на комсомолската организация и дружествата стават все по-многообразни и действени, отговарящи на изискванията и потребностите на самата младеж. Стремежът е ръководството на Комсомола да се подобрява всекидневно, системно. От погледа на партийния комитет и партийните организации да не отбягва нито един принципен въпрос на труда, ученето, отдиха и обществената дейност на младежта.

Безспорно помощта към Комсомола е най-резултатна, когато партийните организации работят ежедневно с комсомолското дружество, с отделните негови членове. Когато не намаляват грижата, вниманието

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение, Партиздат, 1978, с. 52.

Digitized by Google

и отговорността за комсомолските дела. Създадената обстановка на доверие и подкрепа, на делово решаване на въпросите на заводската комсомолска организация и дружествата осигуряват ефективността от тяхната работа. Резултатът е нараснала трудова и политическа активност на младежта, непрестанно растящ авторитет и влияние на заводската комсомолска организация.

В труда, чрез своето съзнателно участие в социалистическото строителство младежта най-добре разбира смисъла и съдържанието на комунистическия идеал, придобива ценни човешки качества. Идеите все по-пълно се превръщат в убеждения и мотиви на поведение, а младият човек придобива навици за управление на обществената дейност. Подготовката и реализацията на младия човек като добър работник и специалист — „това е кръстопътят, на който потребностите и интересите на обществото трябва да се срещнат с потребностите и интересите на младежта, усилията и грижите на обществеността — с усилията и стремежите на самата младеж"[1] — казва др. Тодор Живков.

Сега партийният комитет поставя пред всички комунисти въпроса: със своя пример и действия осигуряват ли условия, допринасят ли младите хора все по-активно да се включват в решаването на производствените и социалните задачи на трудовия колектив. Това да става чрез създаване на действителни потребности, на сериозни вътрешни подбуди у тях за овладяване на съвременните постижения на научно-техническия прогрес, за издигане на организацията и дисциплината на производството. В партийния комитет правилно се оценява, че високоефективната реализация на младежта от централата трябва да се прояви най-вече в усъвършенстуването на социалистическата организация на труда, в борбата за най-рационално използване както на живия труд, така и на предметите, на средствата на труда. Партийните организации по-добре насочват усилията на комсомолските дружества към решаващите участъци на енергопроизводството, като отчитат реалните възможности на младежите. Особено полезни са инициативите за по-пълно овладяване на професиите в енергопроизводството, за достигане на висока степен на професионално майсторство. Всеизвестно е, че само порив, упоритост, прилежание не са достатъчни. Нужни са още умение и знания. Затова те насочват вниманието на комсомолските дружества и конкретно помагат за повишаване квалификацията на младите хора, за овладяване и най-пълно използване на техниката, за участието им в новаторството и рационализаторството. Повече от всякога е необходима организационна култура, умение за целесъобразно планиране и разпределение на личните усилия, точно обвързване на близките с далечните цели, концентриране на усилията на решаващия участък, проявяване на висока дисциплина...

Внимание и грижи се отделят за професионалното ориентиране и израстване на младежите. Взискателност и контрол се проявяват към стопанското и профсъюзното ръководство за настаняването на работа на завършилите учебните заведения. За целта партийният комитет, отчитайки важността на тяхната роля в живота на централата и на целия комплекс, е приел конкретна програма за работа с младите специалисти. Пред младежите точно са очертани възможностите и перспективите за развитие. В тях се формира убеждението, че престижът им зависи от техния труд, от участието им в живота на колектива.

През последните две години в централата са постъпили над 20 специалисти с висше и около 80 със средно техническо образование. Дългогодишното шефство с електротехникума в Стара Загора и средното политехническо училище в Раднево са предпоставка за инте-

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение, Партиздат, 1978, с. 19.

Digitized by Google

ресни инициативи, които укрепват връзката „завод—училище", усъвършенстват производственото обучение и практика на учащите се. Наскоро е отчетен двегодишен преглед за работата на трудовия колектив с учащата се младеж. Всяко комсомолско дружество от централата е поело шефство над един курс и работи като колективен наставник. Тези връзки са особено полезни за формиране у учениците на необходимите навици и умения за бъдещата им професия.

Условията на енергийното производство особено в една модерна ТЕЦ имат своя специфичност и изискват добро познаване. Затова всички специалисти, включително и тези с висше образование, задължително преминават през производствената дейност и опознават всяко работно място. Тук задачата, поставена от другаря Тодор Живков, да се укрепват необходимите за съвременния трудов процес качества у младите труженици като изпълнителност и точност, оперативност и деловитост, прецизност и творческа фантазия е особено актуална. Квалификацията и професионалното майсторство на младите хора редовно се обсъждат на заседания в заводския партиен комитет и партийните бюра. Разбира се, очевидна истина е, че сега младото попълнение е с много по-високи качества в сравнение с първите години, когато тук идваха повече неуки младежи. Това е будна, жизнена и високо образована младеж, приела партийната програма и цели като своя съдба. Но и сега съществуват редица проблеми. Все още една част от тях е с недостатъчен опит и трайни производствени навици в енергийното производство. Текучеството е голямо, а някои от завършващите специалните училища без желание идват в централата, пасивно изчакват да изтече срокът им на разпределение. Това повишава отговорността на партийното и стопанското ръководство за въвличане на младежите в производството, възпитанието и бита, за нарастване на тяхната роля в живота на колектива, за решаване „комплексно, цялостно проблемите на реализацията — и като подготовка, и като участие на младите хора в обществения труд"[1]. А условията за работа в комплекса „Марица—Изток" не са леки — трисменен режим, шум, тежки климатични условия, високо трудово напрежение, отговорност. Ето защо с топлота и грижи ръководството на централата се стреми да създава необходимите условия за бързото адаптиране, професионално и класово израстване на младите работници и специалисти, за формирането и развитието у тях на стремеж за висококачествен и ефективен труд, за високи нравствени социални отношения.

Твърде значими са въпросите за решително подобряване на условията на младежкия труд и бит, за културния отдих и рационалното използване на свободното време, за повишаване идейновъзпитателното въздействие на цялата социална среда. От няколко години е утвърден и постоянно се обогатява ритуалът за приемане на младото попълнение в редовете на класата. Връчва им се трудов пътен лист и паспорт на младия работник. Традиция станаха и вечерите на професията, срещите с първенците и орденоносците. Съвсем наскоро такава среща имаха комсомолците от котелен и турбинен цех с орденоносците от централата. Обясним е при такъв подход растящият интерес в овладяването и масовото внедряване на челния опит. В работата по инициативата на кремиковските металурзи „Да овладеем майсторството и да достигнем резултатите на челника в труда и ученето" периодично се уточняват челниците и наставниците по професии, описва се опитът им. Сега 37 челници, повечето от които са комунисти, предават своя опит на 50 млади работници.

Големи са задълженията на партийните ръководства за осигуряване своевременно на такава подготовка, обучение и възпитание на

[1] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, Партиздат, 1978, с. 52.

Digitized by Google

съвременния млад работник, които да изграждат основните професионални и социални качества съобразно настоящите и бъдещите потребности на социалистическото производство. Младото поколение на работническата класа да стане истински стопанин на своето предприятие, носител на техническия прогрес, на творчество и новаторство.

Като сполучлива форма за открояване на младежкия дял и за системна възпитателна работа се утвърдиха младежките производствени единици. Такива звена се изградиха във всички участъци на централата. Сега тук работят шестнадесет младежки производствени единици, като девет от тях се ръководят от комунисти. Изградиха се и две комплексни младежки смени. Резултатът? Половината от електроенергията се произвежда от младежите. Положителен е и фактът, че по настояване на заводския партиен комитет още с инженерния проект се оформя комсомолски дял в насрещния план.

Системна и резултатна е помощта на партийния комитет и партийните организации за правилното организиране на съревнованието. Сега то протича под девиза „Младежки труд, учение и творчество — за високо качество и ефективност". Чрез него се свързват в едно труд и възпитание за формиране на социалистическата личност. Не само се въздействува върху съзнанието и се изработват високи морално-политически качества, но и се осигурява на практика реализирането на новаторските идеи, да се свържат в едно високата съзнателност и трудова активност, мислите, думите и делата.

Заводският комитет на Комсомола редовно докладва в партийния комитет за работата в младежките бригади и смени. На една от срещите с ръководителите на младежките бригади остро е поставен въпросът за качеството на труда. Въпрос, който е от първостепенно значение за младото поколение, призвано да усвоява най-новите постижения на науката и техниката, да съдействува максимално за повишаване равнището на производството.

Младежките производствени единици все повече се утвърждават като колективи, в които ентусиазмът на младите хора намира широка и пълна изява. Грижите, които се полагат за тези звена, са обаче все още недостатъчни. Партийните ръководства в цеховете не винаги се намесват навреме и резултатно. Най-често се отчитат само стопанските резултати и се пренебрегва възпитателната им дейност. Правилно партийният комитет насочва вниманието към предимствата на бригадната организация на труда. Да се използват всички възможности, които тя дава и за пълноценна, високоефективна трудова реализация на младежите, за формиране на необходимите морални, нравствени качества у младия човек. От младежките колективи постоянно постъпват предложения, които разкриват допълнителни резерви. Енергия, ентусиазъм, трудолюбие, творческа инициатива, колективизъм, всеотдайност — ето източниците на тези успехи в отговор на партийната грижа.

Важна форма за привличане на младежите в решаване на производствените и социалните проблеми на колектива е комсомолският контрол. В централата е изграден комсомолски контролен щаб с девет контролни поста в основните звена. Тяхната роля и задача не е само в разкриване на някои пропуски и недостатъци в работата, но главно в активното им участие в разработването и практическото осъществяване на мероприятията по усъвършенстуването на стопанската дейност на колектива. Всичко това задължава партийните и стопанските органи решително да премахват всички пречки за реализацията на младежта в труда, да създават условия с присъщите на младостта романтизъм и жизнени сили, пълноценно да се изявяват в социалистическото съревнование.

Главното средище за реализация на младежкото творчество, обър-

Digitized by Google

на внимание в Писмото до Централния комитет на ДКМС др. Тодор Живков, „трябва да стане челният фронт на науката и техниката, усвояването и внедряването на световните научно-технически и организационни постижения, укрепването на социалистическата организация на труда"[1]. Като се използва най-пълно способността на младежта да реагира бързо на новото, да го усвоява и твори, задачата сега е да се разгръща младежката активност, да се издига на ново равнище техническото и научното творчество в съответствие със световните постижения и произтичащите от интензификацията на нашата икономика потребности.

Движението за техническо и научно творчество на младежта в централата се разгърна и утвърди като специфична форма за комунистическо възпитание и многостранно развитие на младото поколение за организиране на практическото му участие в усвояването и внедряването на научно-техническите постижения. Заводският партиен комитет отблизо следи и насочва работата на клуба по техническо и научно творчество на младежта при заводската комсомолска организация. В резултат на това дейността му все повече се свързва с практическите задачи и главните научно-технически проблеми. Конкретно се определят задачите по техническия прогрес, по реконструкцията и модернизацията, а планът на клуба се явява част от плана на колектива, от неговия инженерен проект. Комсомолците са поели шефство за целогодишно поддържане и експлоатиране на първия блок, електросушилните, електротранспортьорите. Младежкият колектив на електролабораторията е поел шефство над сушилен цех и има най-много рационализаторски предложения за повишаване ефективността в неговата работа. Колективът на младите конструктори е разработил тренажор за подготовката на новите работници по работата с контролно-измервателните прибори и автоматиката в централата. На устроената проблемна среща на младите специалисти с ръководството те са направили редица предложения за по-доброто изгаряне на суровото гориво. С четири експоната на десетия преглед по техническо и научно творчество на младежта успешно се предоставят младите енергетици. Ежегодно се провеждат девет конкурса по основните професии. За най-добрите освен предвидените награди се прави възможното и за служебното им израстване. Оценявайки значимостта на тези успехи, заводският партиен комитет същевременно изразява недоволство от ограничената рационализаторска дейност на младите хора. Енергопроизводството в ТЕЦ—2 е модерно, но и тук има участъци с много шум, тежък труд, незадоволителна организация.

Очевидно натрупаният опит, изводите от допусканите слабости и особено високите цели, утвърдени от Националната комсомолска конференция, налагат постоянно да се усъвършенствува политическото въздействие и помощ на заводската комсомолска организация. Задачата е сега повече от всякога да се оказва всестранна подкрепа на младежките инициативи, да се обгради с уважение и подкрепа младежкото творчество. Да се помогне на Комсомола за изявата му като инициатор на всеотдаен и градивен труд за по-качествена продукция, за по-големи икономии, за преизпълнение на насрещните планове.

Реализирането на задачите, поставени от Партията — това е широко поле за проявление на активната жизнена позиция на младежта, за формиране у нея на комунистическа съзнателност, готовност, воля и умение да строи развития социализъм.

Иван ВЕЛИЧКОВ

[1] Т. Живков. Писмо до ЦК на ДКМС, 1978, с. 36.

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

РИСКЪТ НА ТВОРЧЕСТВОТО

Какво означава той за конкретната дейност на един стопански комбинат, как партийните и стопанските ръководители са разбрали мисълта на др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, че няма творческа работа без риск — ето въпросите, които доведоха до разговора около кръглата маса в стопанския комбинат „Булгарплод" — Варна.

Петко Стамов, завеждащ отдел в списание „Партиен живот": — Рискът на творчеството е израз на квалификацията, на деловитостта, на умението, на предприемчивостта, която проявяват партийните и стопанските ръководители. Насочваме се към производствената сфера и ръководителите от низовите и средни управленчески звена, защото днес от тях в голяма степен зависи приложението на новия икономически механизъм — дълбоката същност на който е в творчеството и инициативността. Целта на разговора ни е двупосочна: от една страна, да споделим опита на ръководителите от комбинат „Булгарплод" във Варна на страниците на списанието, а от друга, чрез дискусията да обогатите партийната и стопанската си дейност.

Иван Янков, главен директор на комбината: — Думата стопански риск означава дословно възможна опасност. Възможна опасност настъпва от отделните действия, но не трябва да забравяме, настъпва и от проявите на бездействие. Считам, че понятието риск се отнася за всички етапи от развитието на комбината. Важното е това, че в условията на новия икономически механизъм добива коренно ново значение. Основание да мисля така е промяната на досегашния принцип — резултатът от стопанската дейност да се разпределя първо за фонд „Работна заплата", за колектива и каквото остане — за държавата, което ще рече неизпълнението на плана да остане единствено за сметка на държавата. Сега става обратно — остава за сметка на стопанската организация. Или по-точно казано — рискът няма да бъде за сметка на държавата, а възможната опасност се отнася на първо място за нас. Трябва да прибавим и обстоятелството, че ние работим с обемиста продукция, подлежаща на бързо разваляне.

В новите условия цялата работа е поставена на базата на някакъв риск. Ние получаваме показателите от обединението и след това започваме да сключваме договори с организации от окръга и извън него. Ето в това търсене на партньори поемаме някаква степен на риск, защото за комбината е необходимо да постъпи продукция. Аз подчертавам да постъпи продукция, защото дори да се заплатят пропуснатите възможности от неизправни контрагенти, това няма да ни помогне да задоволим курортния център с предвидените плодове и зеленчуци.

П. Стамов: — Това е риск за ръководния състав на комбината, но интересно е да се видят и специфичните сфери на прояви на риска за

Digitized by Google

средните ръководители; да се разбере доколко професионалната подготовка и социално-психическият климат в колектива допринасят за изявата му.

Ив. Янков: — При новите условия, когато оценката за работа на всеки колектив, всяка бригада, всеки цех, всяка дейност се свързва с крайните резултати от стопанската дейност, когато материалните стимули и работната заплата се поставят в зависимост от това, което сме заработили, високата професионална подготовка оказва влияние за творческия риск, за по-добър социално-психически климат сред колектива. Новите принципи за стимулиране не действуват автоматично, а изискват конкретно участие на всички и навсякъде за максимално използване на ресурсите.

Ще посоча един пример. В колектив с технически обслужващ персонал сто и двадесет човека в духа на новия механизъм преценяваме, че същата работа може да се свърши от сто човека. Важното обаче е работата да бъде свършена на по-високо качествено равнище, а това ще стане, ако хората, които поемат дела на тия двадесет човека, имат необходимата квалификация и желание за по-високоефективен труд. Механизмът сега позволява петдесет процента от възнаграждението на съкратения персонал да се използва за повишаване заплатите на останалите работници, което показва, че те са заинтересовани от това начинание, но същевременно трябва да отговорят с по-високата си квалификация. Същевременно ръководството е задължено да създаде подобри организационни и материални предпоставки за работа с намален състав. **Необходимо е единодействие в поемането на стопански риск в равна мяра и от изпълнители, и от ръководители.**

Симеон Бешков, парторг на ЦК на БКП за ДСО „Булгарплод": — Сега само 47 процента от суровината за консервната промишленост влиза в плановете на АПК като задължителен показател. Останалата, по-голяма част, се договаря на свободни начала и в нейното обезпечаване се крие голяма степен на риск. При съставянето на насрещните планове трудовите колективи са заинтересовани, като произведат повече и по-евтина продукция, да увеличат резултативния фонд „Работна заплата", но като увеличават производството, те увеличават и относителния дял на суровината, която ще дойде по пътя на свободното договаряне. Ето как материалната заинтересованост насочва към разумен творчески риск.

Иван Недев, заместник-директор: — За да пристъпиш към разумен стопански риск, се иска много добре да познаваш законите, регламентите, нормативите, а също така — правилно перспективно виждане поне една година напред. В изкупвателната дейност ние сме на всекидневен риск, защото работим с продукция, която бързо излиза от стандарта. Едновременно с това трябва да подчертаем, че икономическите лостове, които имаме сега за договарянето, много ни спомагат, но единствено с тях въпросите не биха могли да се решат. Има производства, за които каквито и цени да се дадат, производителите ги отбягват. Това е така, защото са слабо механизирани, а това подсказва, че вече проблемите могат да се решават по пътя на комплексния подход. И председателят на АПК, и главният директор на комбината ще поемат необоснован риск, ако сключат договор за суровина, за която няма работна ръка или не са осигурили комплексна механизация.

Както е известно, имаме възможност през отделните периоди да маневрираме с цените, бързо да откликваме на природо-климатичните условия, а това изисква творческо мислене, а оттам и творчески риск.

П. Стамов: — И тъй като комбинатът е голям и той стига до производителите чрез десетки ваши оперативни работници, това предполага, че творческото оценяване на обстановката трябва да засегне всички, а не само заместник-директорите.

Digitized by Google

Ив. Недев: — Творчеството трябва да стигне до всеки, а това ще стане, когато се създаде творческа атмосфера във всяко управленческо звено и първична партийна организация. Без нея никой не би се заловил да влага творчество, граничещо с риск. И още нещо — ръководствата трябва да се притичват на помощ на ония, които имат по-голяма гъвкавост и усет в работата, да ги насочват, а дори ако трябва и да ги предпазват от неправилни стъпки, но във всички случаи да допринасят за творчеството, за творческата изява на личността. Мисля, че в условията на новия икономически механизъм има за това обективна предпоставка, защото ако примерно се рискуват сто лева, за да се спечелят хиляда лева, от това е заинтересован в най-голяма степен целият трудов колектив.

П. Стамов: — Вие създавате ли условия за такава изява на работниците от ресора, за който отговаряте?

Ив. Недев: — Разбира се, задълженията, които се възлагат, трябва автоматически да се гарантират с права. Нека всеки действува като директор в сферата, за която отговаря, тогава ще има резултати.

Иван Колев, секретар на партийния комитет в комбината: — Както вече беше казано, характерът на производството ни тласка постоянно към поемането на риск, но аз ще добавя, че става дума не само за суровината, но така също и за обезпечаването с материали: амбалаж за пресните плодове и зеленчуци, амбалаж за консервната промишленост и т. н. Аз бих казал, че поемането на риск не е някакъв стихиен процес — на когото когато както му хрумне. Например партийният комитет и комбинатското ръководство утвърдиха компенсационна програма за 26 хиляди тона. За да се осигури, беше необходимо да се търсят резерви на всяко работно място, да се преустройват някои технологични линии. И ето — в резултат на творчеството в производствените колективи, на поемането на колективен риск постигнахме компенсационна програма за 40 хиляди тона.

С вътрешни сили бяха решени редица „тесни места" от производството на промишлена продукция. Построиха се осем склада за готова продукция, направен беше нов стерилизатор и редица други подобрения. Всички те са някаква изява на творчески риск и на работници, и на ръководители, и на специалисти.

Никола Запрянов, началник на цех „Стерилен": — За мен рискът в производството е изява на разумна смелост, защото и на трудовия фронт може да се стигне, макар и условно, до жертви, тъй като рискът във всички случаи е някакво отклонение от приети правила. За прекия производствен ръководител, какъвто съм аз, поемането на риск е ежедневие. С какво се отличава обаче той от по-големите ръководители? Отличава се с това, че влиза в сблъсък един път с ръководителите си, а втори път с хората, които пряко ръководи. И понякога може от едната страна да го подкрепят, а от другата да му противодействуват. Освен това рискът във всички случаи е за негова сметка, защото той няма възможност, както в известна степен има големият ръководител, да разпредели отговорността или изцяло да я прехвърли. Напълно се присъединявам към мнението на другаря Иван Недев, че много важно е каква обстановка ще се създаде около хората, които поемат риск. Все още оня, който допусне щети поради поемане на риск, колкото и обоснован да е този риск, плаща от джоба си, а оня, който пропусне възможност поради бездействие, минава, както се казва, „между капките".

Ив. Янков: — Въпросът за стопанския риск, за предотвратяване на възможната опасност е чужд само на хората, които не изучават и не желаят да навлизат в дълбочината и същността на новия икономически механизъм и икономически подход. Това е присъщо на хората, кои-

Digitized by Google

то не проявяват на дело своята професионална подготовка, не си дават много труд и не се захващат за нищо. Това са хората, които са свикнали да остават в сянката на общата вина, а главната им инициатива е да бъдат симпатични на началниците си. Стараем се да извадим на показ личния принос на всеки един, за да заеме той полагащото му се място в колектива.

Н. Запрянов: — Рискът за мен е движение напред. Но повтарям още един път — в духа на това, което подчерта и главният директор, че трябва повече да се отдава дължимото на ония, които поемат риск, защото от неговите положителни икономически резултати печели колективът, печели обществото.

П. Стамов: — Когато става дума за познаване и навлизане в проблемите на новия икономически механизъм, това навежда на мисълта за компетентността като важна предпоставка за обосноваността на риска. Искам да цитирам една мисъл на В. И. Ленин, която трябва да бъде ориентир за качествата на ръководителя: „За да управляваш, е нужно да си компетентен, нужно е напълно и с точност да познаваш всички условия на производството, нужно е да познаваш техниката на това производство на нейната съвременна висота, нужно е да имаш известно научно образование...“

Обретен Обретенов, началник на отдел „Търговия с цветя“: — За мен най-важната предпоставка за поемането на риск е компетентността, защото тя не само че ще ни насочи към най-ефективното решение, но и ще ни предпази от необмислена постъпка. Стопанският ръководител, който ежедневно трябва да дава разпореждания и да изисква, не би могъл да се скрие от поемането на риск. **Той би трябвало със своята компетентност, със своя интелект да стои, както се казва, с една глава по-високо от проблемите.** Ето защо аз разделям риска на две — компетентен и некомпетентен. Поради това и понятието риск е доста относително, защото за некомпетентния човек едно начинание може да изглежда много рисковано, а за компетентния то да е в реда на ежедневните задължения.

Естествено, че като низов ръководител и аз имам редица ръководители над себе си и моята инициативност в голяма степен зависи от възможностите, които те ми дават. Това пък ме кара да оценявам доверието, а също така да предоставям същите възможности на търговските работници, които ръководя. С две думи — рискът в едно низово звено е сбор от инициативността на всички, в резултат на което се получава взаимна подкрепа.

Здравко Стоилов, заместник-директор: — **Да поемеш риск — това значи предварително да си поел отговорност,** да имаш изградено чувство за отговорност. Няма ли го придобито в човека, независимо от неговото място и квалификация, не бива да се допуска той да предприема инициативи, защото често те граничат с авантюра.

Освен това **предприемащият риска трябва да вижда нещата мащабно и в перспектива** и може би именно в това се крие рискът, във факта, че правиш нещо, резултатът от което ще дойде по-късно или в друга сфера. Например ние рискувахме, когато от един район изкупихме три хиляди тона патладжан — нямахме амбалаж, мощностите бяха претрупани. Обаче с едно по-голямо напрежение реализирахме продукцията, не допуснахме да се провали, от това АПК реализира печалба и сега, когато отиваме да сключим договор, те се отнасят с разбиране.

Петьо Колев, секретар на ППО в дирекция „Търговия“: — Дотук много неща се казаха за качествата на хората. И това е правилно, дори те трябва повече да се изтъкват и вземат предвид, когато се поощрява или ограничава някой от поемането на риск. В този смисъл и

Digitized by Google

партийно-политическата работа крие риск, защото ние работим с хората, с присъщите им качества. Когато бюрото или събранието на първичната организация гласуват доверие на някой ръководител, с това те поемат риск. И този риск няма да бъде оправдан, когато не са проучени, а в редица случаи и проверени качествата на човека. Същото се отнася за даване мнения по кадрови въпроси и при провеждането на партиен контрол. С други думи — не може да си общественик, да действуваш с политически форми и методи, а да не проявяваш творчество, граничещо в редица случаи и с риск.

П. Стамов: — Правилно в разговора се наблегна на субективната страна на риска, но аз мисля, че той е обусловен и обективно. Да вземем например стопанската и вътрешностопанската сметка с всичките възможности и задължения за творчество.

Ив. Янков: — При нас навреме се оцени същността на основния принцип за формиране на работната заплата и на тая база търсенето на пътища за постигане на по-голям общ доход. Приложихме принципа на стопанската сметка не само в дирекцията като цяло, а този принцип се разпростря до бригадата. Сега се чувствува поврат в отношенията на хората към решаване на въпросите за подобряване организацията на труда, правят се предложения за избягване неоправданите разходи на електрическа енергия и горива. По-голяма прецизност има при обработката на суровините, спазване на технологичния режим, намаляване на фирите на суровините, по-добро използване на машините и съоръженията, намаляване на брака и чупливостта и др. За търговията се поставят сериозни въпроси за амбалажната хартия, електрическата енергия, стоковите запаси, брака от стоки. В последно време остро се реагира на превишената численост в търговските обекти, бригади и цехове, от която се занижава трудовото възнаграждение. Предлагат се варианти за подобрение. Посочените примери са показателни, че бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка са сериозна предпоставка за инициативи, гъвкавост до степен на риск.

По новия механизъм особено внимание се отделя на договорната дисциплина и необходимостта от балансовото обвързване на плана. Договорът не е само способ за балансиране на обема на производството и продажбите на стокови ресурси на пазара, но той е инструмент за обезпечаване на плановия доход, а оттам и на заплатата. Следователно насрещният план на промишлеността и търговията могат да бъдат реални и ефективни само ако са въз основа на сключени договори.

Здр. Стоилов: — Няма да е излишно, ако припомним, че при нас, въпреки че сме едно от добрите промишлени предприятия, преди години не всички въпроси се решаваха изцяло и навреме. Допускаха се и преразходи на суровини и материали, и разхищения, а ние като ръководство намирахме доста отворени вратички, за да коригираме през годината плана, за да се оправдаем при несполуки. Сега такова нещо няма, никой не слуша оправдания, заплатите се получават само за реален принос, т. е. срещу продадена продукция.

В двата основни цеха на предприятието вече не само че е внедрена вътрешностопанска сметка, но те преминаха и на пълна самоиздръжка. Какво постигнахме с това? На първо място — заинтересовахме хората от резултатите на техния труд и сега няма да намерите човек, който безразлично ще вдигне рамене, ако от друг цех дойдат и вземат празни кутии или ако камионът строши една щайга. Представяте ли си как биха се отнесли тия хора към едно необмислено решение на своя ръководител? Или да вземем другата страна — тези хора не търпят вече инертния ръководител, оня, който чака, който се пре-

Digitized by Google

застрахова, а искат инициатива, която ще доведе до производството на повече продукция.

Петрушка Минчева, бригадирка в търговската мрежа: — В началото на миналата година при нас, в бригадата на обекта, дойде ръководството и ни разясни как ще работим на вътрешностопанска сметка. Това беше ново явление, за първи път започнахме по нов начин, но нашият колектив още отначало разбра, че тук е необходимо да се въведе строг режим на икономии. Решихме още, че може да изпълним плана за стокооборота, ако намалим персонала от 12 на девет души. Тия девет души работиха през годината по-добре и накрая вместо 900 хиляди лева постигнахме един милион и сто и петдесет хиляди лева стокооборот.

Красимира Ковачева, бригадирка в търговската мрежа: — За първи път миналата година ние преизпълнихме плана за печалбата с шест хиляди лева и това до голяма степен се дължи именно на внедрената вътрешностопанска сметка. В търговията с цветя трябва много добре да се проучи потребителското търсене, защото онова, което не се пласира, за разлика от плодовете, не може да отиде за преработка в консервната промишленост. От друга страна, за да се изпълни планът, е необходимо магазините винаги да са заредени. Или в нашия случай не важи поговорката: „Докато не остане — не стига". За сметка на това при продажбата на цветя инициативността бързо се възнаграждава.

Димчо Сотиров, заместник-началник на цех: — В нашия цех беше проведена голяма разяснителна работа при внедряването на вътрешностопанската сметка и главно заради това още първото тримесечие почувствувахме резултатите. Не винаги в цеха постъпва продукция, отговаряща на стандарта. В тия случаи ръководителят е изправен пред риска да поеме продукция, която иска по-голяма обработка, или да я върне и да остави цехът да бездействува ден-два. Стопанската сметка изисква на първо място повече производство, ето защо целият колектив става участник в поемането на риска и подкрепя ръководителя си.

Ив. Янков: — Сега рискът трябва да се оценява през призмата на стоково-паричните отношения. Риск — да, но риск с молив в ръка.

Ив. Колев: — Икономическият механизъм и организацията на труда създават предпоставки, но те автоматически няма да задействуват някакъв механизъм на творчество. **Ето защо и в партийния комитет, и в първичните партийни организации винаги се е създавало правилно отношение към творчески настроените изпълнители и ръководители.** Вземете например рационализаторската дейност — тя е сплав от висок професионализъм, неудовлетвореност от постигнатото и творчество. Тия хора при нас са зачетени, ползват се с уважението на колектива, по тях се равняват останалите. При замяната на членските книжки инициативността и деловитостта бяха една от същностните черти, по които първичните организации оцениха достойнствата на комунистите.

С. Бешков: — Радостен е фактът, че ръководните кадри вече не само поемат риск, но и разбират слагаемите на творческия риск — висока професионална компетентност и квалификация, познаване и творческо прилагане на нормативните актове, взаимно доверие и взаимна отговорност между ръководител и колектив. Трябва обаче да посочим, че преценено през критериите, поставени от др. Тодор Живков, всичко е едно добро начало. Изискванията за сблъсъка с пазара, за съпътствуващите производства поставят нови проблеми пред кадрите, за които са необходими ново виждане и нови инициативи.

Digitized by Google

МАСОВО-ПОЛИТИЧЕСКАТА РАБОТА И НОВИЯТ ИКОНОМИЧЕСКИ МЕХАНИЗЪМ

ИВАН ЗАХАРИЕВ
инструктор в отдел „Пропаганда и агитация"
на ЦК на БКП

Проблемите на новия икономически механизъм, който като комплексна система от нормативни правила, форми, методи и средства за управление и стопанисване е решаващ лост, с чиято помощ се реализира новият икономически подход, все повече застава в центъра на нашата идеологическа и възпитателна, в това число и на масово-политическата работа. И това е напълно естествено. Внедряването на новия икономически механизъм, прилагането на новия икономически подход засяга важни страни на обществените отношения, предопределя тяхната качествено нова характеристика, внася ново съдържание в цялостния живот на страната, във взаимоотношенията между хората, в качествата и ролята на непосредствения производител.

Предмет на масово-политическата работа е съдържателната същност на новия икономически механизъм. Очевидно невъзможно, а и ненужно е да изреждаме всички негови страни, ще посочим според нас основните: новата технология на планиране; най-широкото прилагане пълната стопанска сметка, като се осигурява рентабилност и се постига самоиздръжка; оптимално се използва системата от икономически лостове за въздействие — цени, тарифи, мита, кредити, лихви и т. н.; при строго последователна и всеобхватна договорна система на икономическа основа се изгражда нова организация на производствено-икономическите и снабдителните връзки между производители—потребители—доставчици; качествено нова организация на формиране на работната заплата и нейното получаване и т. н. Идеологическата, масово-политическата работа е призвана да обхване комплексно, системно и пълно всички негови елементи. Особено важно е да се утвърждава усъвършенстването на социалистическата организация на труда, на изграждането на новия тип бригадна стопанска сметка.

• • •

Най-обобщено положителните резултати и тенденции от прилагането на новия икономически подход и на новия икономически механизъм очерта др. Тодор Живков в изложението си на срещата на Секретариата на ЦК на БКП с първите секретари на окръжните комитети на

Digitized by Google

Партията и министри през май в Русе: решително се ускориха разплащанията между стопанските организации, което довежда до подобряване на финансовото им положение и до чувствително по-пълноценно използване на оборотните средства в страната. Създават се реални икономически условия за преки връзки между производители и потребители стопански организации и за поставяне техните взаимоотношения върху търговска основа. Постигна се значителен напредък в ритмичността на производството. Все повече трудовите колективи и техните членове осмислят новия характер на формиране на дохода и неговото разпределение. Почти напълно отпада натискът „от долу" за корекция на плановете. Нещо повече — някои трудови колективи вече сами приемат по-високи от първоначалните си производствени планове. Подобрява се използването и на капиталните вложения. Стопанските организации и поделенията им все по-осезаемо чувствуват смисъла и съдържанието на самоиздръжката. Ето тук е мястото на масово-политическата работа да разкрива, че тези тенденции не са се явили механично от новия икономически подход и механизъм, а са плод от огромната организаторска и политическа работа на Партията и от труда на милионите трудови хора. Ето какво пише в доклад на заводския партиен комитет от завод „Марек" в Станке Димитров: „В чест на 90-годишнината от рождението на Станке Димитров (Марек) целият колектив прие призив-обещание: всеки месец бригадата и заводът освен плана си да изпълняват и плана на своя патрон. Реализирането на тази инициатива изискваше разнообразна масово-политическа дейност — обсъждания, разговори в партийни групи, в отделни бригади и звена. Разработихме допълнителни мероприятия за материални и морални стимули — поздравления, удостоверения, телеграми, флагчета и други." Или за изградената промишлена бригада в село Крайници, която се състои от 45 трактористи, 5 ремонтни работници и 12 общи работници, секретарят на партийната организация казва: „Комунистите в нашия колектив стоят начело в борбата за по-високи добиви и по-висока себестойност, за прилагането на новия икономически механизъм. Ние сме едни от първите, които възприехме и внедрихме бригадната стопанска сметка и бригадната организация на труда, които изучихме опита на село Обнова, Плевенски окръг. Разбира се, това не стана изведнъж. Бе нужна продължителна и упорита идейновъзпитателна и разяснителна работа. Трудностите дойдоха и след внедряването й. Някои помислиха, че това едва ли не е уравниловка при плащането. Появи се стремеж у по-добрите да се равняват с изоставащите. Трябваше бързо и навреме да се реагира. Своевременно използвахме актива за политическа агитация за индивидуална работа. Разговаряхме с всеки член на бригадата, за да ги убедим в предимствата на бригадната организация."

Повсеместното внедряване на новия икономически механизъм се свързва най-тясно и с въздействието на идейновъзпитателната работа върху човешките аспекти на социалистическата организация и дисциплина на труда, с формирането на социалистическо отношение към труда, изграждането на нова, социалистическа дисциплина: да обхваща и стимулира положителните явления в развитието на нравствените отношения във всеки трудов колектив.

Всичко това е в най-пряка връзка с проблема за еднопосочността на личните, груповите и общонародните интереси. Не може да се изгражда например бригадната форма на организация на труда, да се внедрява стопанската сметка в даден колектив, ако интересите на този колектив не се съчетаят с общонародните интереси, разбира се, като се вземат предвид и интересите на отделната личност. Главното е тези взаимоотношения да се оптимизират. Но при всички случаи воде-

Digitized by Google

щи са общонародните. Съчетаване на интересите на отделната личност, на секцията, на предприятието, на института, на стопанската организация, на окръга с държавните — ето един от големите идеологически проблеми за всеки колектив и за всяка личност. Вагонно-ремонтната бригада „Цено Тодоров" в Мездра отчита средно изпълнение на трудовите норми 135,6 процента при направена икономия 2662 лв. В благоприятствуващите причини се сочи, че: „В бригадата цари дух на разбирателство, другарска взаимопомощ и взаимен контрол. При нас дойдоха трима нови другари. До тях застанаха опитни работници, наставници, които им помагат да усвоят професията. Укрепиха се другарските взаимоотношения."

Примери има и други, но не е в тях същността. Важното е, че това са и изявите на социалистическия начин на живот. Решаващото, движещото в него е социалистическата личност, човекът и неговият труд. Това означава, че сега с особена сила излизат проблемите за нравственото възпитание, за изграждането на социалистически нравствени добродетели именно в колектива, в първичния колектив, в бригадата. Не може да се говори и да се постигне социалистическа организация на труда в новия тип бригади, без тази личност да притежава качествата на трудолюбие, чувство към новото и прогресивното, колективизъм, готовност за взаимопомощ, уважение и зачитане мнението на другите, прилежност, дисциплинираност, отговорност, акуратност, стремеж към лично самоусъвършенствуване и прочее. Следователно, от една страна, самият проблем за социалистическата организация на труда има идеологически аспекти, а от друга страна, основно изискване е в идеологическата и възпитателната работа да се прилага комплексен подход, за да се съдействува за създаване на такива качества в съвременната личност. Трябва да признаем, че тук все още не са изведени всички нови измерения на масово-политическата работа, не са използвани всички нейни възможности за въздействие във и чрез трудовия колектив.

* * *

Разкриването същността на новия икономически подход и новия икономически механизъм, по-скоро нейното осъзнаване и усвояване предполага съдържанието на масово-политическата работа целенасочено да се обогатява и разширява. Тук имаме предвид най-напред чрез своите специфични форми и средства тя да допринася за разясняване и изучаване на нормативните документи на новия икономически механизъм, на неговите специфични правила конкретно за отделни народностопански отрасли, за условията в съответната стопанска организация и нейните поделения. Само така ще може резултатно да се съдействува същността на новия икономически подход и нормативните документи на новия икономически механизъм да станат азбучно знание на масите, да се усвоят и напълно прилагат. А това ще се постигне, когато осъзнатата необходимост от прилагането на новия икономически механизъм се превърне във вътрешноприсъщ стил не само на мислене, а главно на практическо действие на всеки стопански и обществен ръководител, специалист и трудещ се, на целите трудови колективи.

Обогатяването и разширяването на съдържанието на масово-политическата работа в случая очевидно ще бъде двупосочно. От една страна, това са проблемите, непосредствено свързани с внедряването на новия икономически механизъм, и от друга, проблемите, които произлизат от неговото функциониране и го съпътствуват. Постижения има. Партийните органи, първичните партийни организации полагат усилия

Digitized by Google

за повсеместно прилагане на новия икономически механизъм да допринасят и масовите, и индивидуалните форми на устната политико-възпитателна работа, нагледната агитация, местният печат и радиопропагандата. Те не само разясняват, но и мобилизират колективите за прилагане на пълната стопанска сметка във всяка стопанска организация, на вътрешностопанската сметка в поделенията и цеховете, на бригадната стопанска сметка в бригадата. И всичко това, свързано с определящия принцип — принципа на самоиздръжката, непрекъснатото усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, в което решаващото е изграждането на бригади от нов тип, т. е. със зачислени основни средства за производство и със своя стопанска сметка. Последователно осъществяване на социалистическия принцип на заплащане според действително вложения труд от всекиго и в зависимост от получените от този труд общественозначими резултати. Непрекъснато разширяване творческото участие на трудещите се в управлението на производството и особено при реализирането на новата технология на планирането.

Както за цялата идеологическа, така и за масово-политическата работа е наложително да вземат на „прицел" някои страни от самото функциониране на новия икономически механизъм.

Например безспорна е необходимостта тя да допринася за разясняването, изучаването и особено внедряването на стоково-паричните категории на социализма: цена, себестойност, печалба, фондове за разпределение и потребление, резултативен и остатъчен фонд „Работна заплата", стопанска и вътрешностопанска сметка, самоиздръжка и т. н. Така тя ще съдействува да се развива масовото икономическо и главно индивидуалното икономическо съзнание и мислене на трудещите се, да се формира разбирането, че на настоящия етап от развитието на страната определящо е внедряването на новия икономически механизъм, че това не е кампания, а в него сега фокусират нашата идеология и политика, да изгражда убеждение за нарасналата отговорност на всекиго за стопанските резултати както на неговия колектив, така и на другите колективи; широко да разкрива, че икономическата принуда и договорната дисциплина, така характерни за новия икономически механизъм, произтичат от обективните изисквания на вътрешното и международното ни развитие.

Както показват и посочените примери, при новата бригадна организация на труда се създават благоприятни условия за колективизъм, добросъвестност, дисциплинираност и самодисциплинираност. Оттук нараства задължението на агитационната работа към нравствените проблеми и по-конкретно за извисяване на взаимопомощта. Но тя не би могла да се реализира, без правилно да се развиват самоконтролът и взаимният контрол. Ето мястото на агитационните активи на първичните партийни организации, на бригадните съвети, на събранията на първичните трудови колективи. Те обсъждат тези въпроси най-често при определяне коефициента за трудово участие на всеки член на бригадата.

При новия икономически механизъм с най-голяма сила изпъкват въпросите за ритмичността и качеството в производството, за навременна реализация на продукцията. Изминалите месеци от годината показаха, че в това отношение съществуват много проблеми, че е нужно бързо и решително преустройство и в организацията на работата, и в стила на ръководителите и специалистите, и в психиката на служителите и работниците. Тук и масовата устна агитация, и индивидуалната политическа работа, и мобилизиращото и критичното въздействие на нагледната агитация, на стенния печат, на радиопропа-

Digitized by Google

гандата, на културно-масовите прояви имат широко поле за въздействие.

Важно място в съдържанието на масовата и индивидуалната устна политическа дейност сега заемат въпросите за колективните и личните грижи за повишаване на квалификацията, за придобиване на втора, трета специалност, за да се осигури взаимна заменяемост между членовете на бригадата, дори за променяне на професиите. Срещат се вече трудности при преодоляването на страха у мнозина от по-възрастните и с най-ниско образование и слаба квалификация трудещи се. В някои случаи се налага да се преодолява и психическа бариера. Да вземем бригадната организация, бригадната стопанска сметка. В нея е най-ярко изразено новото във формирането и получаването на работната заплата и именно там се проявява вътрешна съпротива, там има факти на недоброжелателност у немалко ръководители и изпълнители при прилагане изискването работната заплата да се заработва. Това е така и защото част от хората досега независимо как са работили и колко са изработвали, са получавали пълна работна заплата, дори и премии. Не на всички е ясно, че вътрешностопанската сметка може да се приложи само на основата на социалистическата организация на труда и че усъвършенстване на бригадната организация на труда не е възможно без бригадната стопанска сметка. При такава организация обективно се създават условия за единството между думи и дела, за съчетаване на личните, колективните и обществените интереси, спускат се бариери срещу стремежа за печалбарство. Например изходно начало за икономическите резултати на бригадата е дадената ѝ нормативна себестойност. А вече от бригадния колектив зависи да се повишава количеството и качеството на продукцията, да се намаляват разходите на суровини, материали и енергия. Много години стругарите във вагоностроителния завод „Червено знаме" в Бургас работели индивидуално. Най-добрите от тях, които не рядко доброволно полагали извънреден труд, получавали високо месечно възнаграждение. И в същото време много години стругарският цех е бил „болното" място на завода. Заводското ръководство често търсило стругарските услуги от други заводи. И започнали... Изграждането на бригадите (едната обхваща работниците от двете смени) станало след внимателна организационно-технологическа подготовка и конкретна политико-разяснителна, главно индивидуална работа. Многократно обсъждали въпроса в първичната партийна организация, в партийните групи, съветвали се с хората. Преодолявали психическа съпротива у някои от най-висококвалифицираните стругари, които се опасявали, че ще им се намали работната заплата... И сега този цех не само изпълнява цялата стругарска работа на завода, но вече се налага да му се търси работа и извън стените на предприятието. По същество в тази нова бригада се е организирал и нов първичен колектив с логично проявяващите се трудности за сплотяването и формирането му. И тук голяма роля е изиграла конкретната политиковъзпитателна работа на агитационния актив на първичната партийна организация, партийната група на наставниците за неговото укрепване и развитие, за подобряване на междуличностните отношения в този нов трудов колектив.

От позициите на този подход се развива и индивидуалната работа с хората. С нея се разкрива повишаващият се дял на организаторската и възпитателната роля на всеки стопански ръководител, осигуряват се социално-психически, политически и организационно-технологически условия за най-ефективен труд на членовете на първичния колектив. Тя регулира мярата на единоначалието с колективността и демократизма в управлението, нравствените проблеми на ръководната дейност сега са особено важни и за това, защото от тяхното решаване в значи-

Digitized by Google

телна степен зависи как ще участвуват трудещите се в реализирането на партийните предначертания. Това предполага специфичните страни на съдържанието и организацията на политическата и възпитателната работа с кадрите да бъдат обект на специално внимание на партийните комитети и организации.

И още нещо. Масово-политическата работа има съществен дял за преодоляване на неправилно формиралото се мнение у някои среди, че внедряването на новия икономически механизъм автоматически ще доведе до решаване на всички социално-икономически въпроси. Вярно, пълното му приложение ще повлияе за изменение на средата, обстановката, оттам и на хората. Но, естествено, партийните органи и организации не могат да оставят това да става стихийно. Както и досега, целта на партийната агитация е идейно-политическото възпитание на хората, тяхното изграждане като социалистически личности.

■ ■ ■

В условията на действието на новия икономически механизъм очевидно ще се усъвършенстват и средствата, формите, методите на организацията и ръководството на масово-политическата работа. Още по-напред излизат информационната и организиращата функции на агитацията. По-голямо значение придобива нейната възпитателна и особено коригираща функция. Нараства ролята и на мобилизиращата й функция — да води трудещите се към творчество и откривателство. Засилва се значението на индивидуалния подход в агитационната работа на първичните партийни организации; да влияе конкретно на всеки човек. Специфични изяви придобива наставничеството. От една страна, нараства интересът на първичния трудов колектив всички негови членове да са висококвалифицирани, да се помага на новите и неопитните, а от друга, могат да намерят място прояви като „не ни трябват неопитни хора" или „не искаме в бригадата млади нови работници". Най-често партийните организации не допускат да виреят такива прояви, защото те противоречат на социалистическия морал и на партийните постановки за създаване условия за пълноценна и ефективна реализация на младежта. Заедно с това необходимостта от повсеместно изграждане на бригади на пълна стопанска сметка предполага още по-голямо внимание към създаването на младежки трудови колективи, масово развитие на колективното наставничество.

Много партийни комитети сега засилиха вниманието си към усъвършенстването на обратната информация и изучаването на общественото мнение за прилагане на новия икономически механизъм. Това им дава възможност да узнават своевременно какви въпроси вълнуват хората и да организират компетентен отговор, да се съобразят с предложенията за усъвършенстване на документите на механизма.

Прегледът на преустройството на идеологическата работа показа, че много партийни комитети и организации са се заели диференцирано да обучават агитационните кадри, да им помагат да осъществяват правилно съотношение между информирането и създаването на обстановка трудещите се да обсъждат проблемите. По този начин се повишава тяхната инициатива и творчество в разработването и изпълнението на задачите.

Под ръководството на партийните органи се постига по-голяма съгласуваност и координация на всички масово-политически и агитационни мероприятия на различни равнища и особено в трудовите колективи. Това допринася за още по-критично избирателно отношение към формите и средствата на агитационното и възпитателното въздействие,

Digitized by Google

много съществен момент за преустройството на масово-политическата работа. Интересен е опитът на първичната партийна организация в окръжната дирекция на Дъджавния комитет по стандартизация в Бургас. По единен координационен комплексен план основната идейно-политическа и възпитателна работа се осъществява чрез клуба на културата. Към него функционират шест секции, той разполага с подходяща материална база.

В новите условия предстои да се усъвършенствува структурата на агитационния апарат на Партията. Практиката поставя някои въпроси, свързани преди всичко с привеждане структурата на агитационния апарат в съответствие с новата производствена и териториална структура. Очевидно е например нуждата от всестранно подобряване на агитационната работа в изградените бригади от нов тип, когато в тях няма партийна организация. Може би, а и опитът на редица бригади във Врачански, Варненски и някои други окръзи подсказва, че в тези бригади е целесъобразно да се създаде ново специално агитационно звено като част от агитационния актив на съответната първична партийна организация, което да действува в бригадния колектив. В това звено могат да се включват всички комунисти от бригадата, членовете на бригадния съвет, наставниците, които да водят предимно индивидуална политико-възпитателна работа. То да се ръководи от партийния групов отговорник или от избран негов заместник, който отговаря за идейновъзпитателната работа в първичния трудов колектив.

В края на прегледа на идеологическата работа в първичните партийни организации може да се обобщи опитът по организацията и ръководството на звената за устната агитация в първичната партийна организация, която обединява няколко партийни организации (без права), за да има пълна яснота кои кадри се включват в агитационния актив към бюрото на първичната партийна организация и кои към бюрата на партийните организации, да се уточни територията на тяхната дейност и взаимодействието в работата им. Това важи и за селищата, в които има съвет на секретарите на първичните партийни организации или общоселски партиен комитет. То се отнася и за групата докладчици към комбинатския партиен комитет — дали поделенията на комбината са разположени на територията на една или на няколко селищни системи.

В условията на пълното прилагане на новия икономически механизъм като елемент на ръководството на агитационната дейност следва да поставим и въпроса за ефективност и икономически подход и в самата нея. Да се намерят възможно най-точни и измерими критерии за ефективността от работата на агитаторите, политинформаторите и наставниците. Критерии, които да обхващат и резултатите от лично непосредствената им дейност и от дейността на хората, които те убеждават, мобилизират. А защо да не помислим и за икономическа обосновка на самите масово-политически мероприятия, например да търсим съответствие и еквивалентност между резултатите от тях и направените разходи за осъществяването им. Разбира се, тук увлеченията и механично-бюрократичният подход биха били недопустими. Но да се търси и намира критерии е безспорно нужно.

Digitized by Google

МАГДЕБУРГСКИТЕ КОМУНИСТИ ПРЕД ДЕСЕТИЯ КОНГРЕС НА ГЕСП

Трудещите се от Германската демократична република се подготвят да посрещнат X партиен конгрес, който ще се състои през април 1981 година, с високи постижения. В отговор на решенията на XII пленум на ЦК на ГЕСП, на който бе обявена подготовката на конгреса, в партийните организации се породиха разнообразни инициативи. Най-оригиналната между тях, която се превърна в общонационално движение, бе формирана в Магдебургски окръг. Нейната формулировка е следната: „Най-доброто в чест на X конгрес — всичко за благото на народа!"

Заехме се да дешифрираме този лозунг.

„АЗ СЪМ МЕЧЪТ, АЗ СЪМ ПЛАМЪКЪТ!"

Пътуването ни до Магдебург бе свързано и с пътуване до планината Харц, чиято красота отдавна е възпята.

Някога по Харц е бродил младият Гьоте, отразил по-късно впечатленията си в трагедията „Фауст". Тук по различно време са пътешествували датският вълшебник Ханс Кристиан Андерсен и френският прозаик Стендал. Но онова, което е обезсмъртило този приказен край, е Хайневото „Пътуване по Харц". „Аз съм мечът, аз съм пламъкът!" — ще изрече Хайнрих Хайне и с това ще изрази цялото многоцветие на своята личност — нежен лирик, в същото време сатирик, изобличител на немското филистерство, публицист, приятел на Карл Маркс... „Аз размислях върху вътрешното значение на явленията, върху причините на нещата, върху съдбата на човешкия род, върху средствата как да станат хората по-добри и по-щастливи" — пише Хайне по време на една мрачна действителност, търсейки упование в здравите сили на народа.

... Как да станат хората по-добри и по-щастливи... Не е ли това мисъл, грижа, стремление на поколения народ? Не е ли това един съвсем съвременен проблем?

Нашият събеседник, първият секретар на окръжния комитет на ГЕСП в Магдебург Курт Тидке, ни разказва интересен случай.

В една от прославените строителни бригади, специализирана по изграждане на комини, един ден възникнала твърде конфликтна ситуация. Докато бригадирът бил на някакво съвещание, хората му през пръсти иззидали три метра. Връщайки се, той отдалеч забелязал, че твърде много е нараснал коминът. Каква била изненадата му обаче, когато отблизо видял, че не е работено добре, че другарите му са проявили недобросъвестност. Реакцията на бригадира била проста. Помолил хората си да се отстранят и ловко се заел с раззиждането на трите метра. После в извънработно време наредил да се изгради разрушеното. Противници нямало. Имало засрамени.

— Каква сила на духа, какво уважение към професията, какъв авторитет и сериозност са необходими — разсъждаваше Курт Тидке, — за да може човек сам да се заеме да събори онова, което петнайсет души са градили няколко часа! И колко силно желание да станат хората по-

Digitized by Google

съвършени провира в тази постъпка! Това е уважаващ себе си и другите бригадир.

Секретарят Тидке подготвяше своя доклад за окръжната конференция на актива. (След XII пленум на ЦК на ГЕСП се провеждаха окръжни и околийски конференции, както и семинари със секретарите на партийните организации от различните равнища. Темите — подготовка на X партиен конгрес.)

До конференцията оставаха часове, но в доклада влизаха нови и нови пасажи. Бяхме свидетели на появата на един от тях.

При първия окръжен секретар бе дошъл работник от строителството, споделяйки, че не е съгласен с похвалите, отправени към техния трудов колектив за преизпълнение на плана. Планът действително бил изпълнен, но само в стойностно изражение. Работникът се мотивира, че това още не е всичко. Тъй като оборудвали новите апартаменти с луксозна кухненска мебел, обемът бил надхвърлен, но броят на жилищата бил по-малък. Човекът се гневеше, че е заплатен и труд, който фактически не е даден.

Секретарят дълго беседва със строителя. В доклада се появи още един актуален абзац.

Търсене на причините на нещата. Вникване в тяхната същност. Това характеризира сега работата на кадрите след насрочването на следващия партиен конгрес.

А сигнали в окръжния комитет идват много. Това са и информации от събранията в партийните организации, и редове от картотеките с работнически предложения. Нито една препоръка не се оставя, без да бъде разгледана. Периодически секретарите информират комунистите за извършената работа по отстраняване на недостатъците, след като преди това заинтересовано са се отнесли към съветите и предложенията на хората, след като са анализирали, изучили и обобщили проблемите, съдържащи се в тях, след като са организирали осъществяването на всичко ценно, положително от предлаганото, след като са отправили към съответните инстанции въпросите, които не могат да бъдат решени в рамките на дадения колектив. Разбира се, предложенията на комунистите са различни по характер. И ако едни се отнасят пряко до подобряването на партийната и на производствената дейност в предприятието, други са адресирани към сферата на обслужването или пък са свързани с обществения транспорт, с проблемите на новодомците и пр. В много от партийните организации най-съществените предложения на комунистите се внасят за обсъждане от партийните събрания. По този начин бюрата поощряват активността, инициативността отдолу.

Точно по такъв път се е родила и оформила идеята за достойно посрещане на партийния конгрес. Кое е същественото в случая? От една страна, тази инициативност е ярък показател за зрелостта на комунистите, за уменето им да търсят пътища за подобряване на резултатите от своя труд. От друга, това повишава чувството им за отговорност за работата на техния колектив, за успешното реализиране на целите, в чието определяне сами са участвували. Нещо повече — дали са началния тласък, замисъла.

Успоредно с магистралните предложения (мерки за повишаване производителността на труда и качеството на продукцията, задачи по укрепването на трудовата дисциплина) има и сигнали с „делничен" характер. И случва се, точно на тях в рамките на предприятието не обръщат внимание. Тогава работниците се оплакват в окръжния комитет и той взема мерки.

В един от заводите работническият стол не бил ремонтиран с години. Тази неуютност дразнела хората. Оплаквали се много пъти, но заводското ръководство нехаело. Отишли в окръжния комитет. Първият секретар Курт Тидке позвънил на директора на завода с молба, ако не е в състояние да се справи с искането на работниците, да му бъдат изпратени хора от комитета да организират боядисването на помещенията. Само за четири дни столът бил преобразен.

Разбира се, отделните хора различно се отнасят към своите задължения, съзнателно или по-малко съзнателно, доброволно или „по задължение", творчески или не съвсем творчески, активно или недотам активно... Но лозунгът в чест на X конгрес на ГЕСП е мобилизирал силите на трудещите се в една твърде съществена посока: нарастване на тяхната социална роля. Защото неговата практическа реализация засилва творческата активност на личностите, а оттам — изменя и социалната им роля. Все по-успешно се осъществява тезата на Маркс за превръщането на труда в доминираща човешка потребност.

Както ни информираха другарят Курт Тидке и другите двама секретари на окръжния комитет на ГЕСП в Магдебург — Валтер Керних и Ханц Хохмут, — сега усилията са насочени към по-нататъшното издигане на авторитета на първичните партийни организации, към повишаване ролята на партийния секретар, неговата деловитост и инициативност.

Какви са конкретните стъпки в това направление?

Това е преди всичко разговорът — какво се прави в първичните партийни организации след XII пленум на ЦК на ГЕСП. С какви конкретни дела ще бъде посрещнат конгресът? Кои са главните минуси в работата, към които ще насочат вниманието си комунистите? В обстановката на творческо търсене, на широк обмен на мнения, на засилена критика и самокритика, на поставяне в центъра на вниманието на въздевите проблеми на производствената и служебната дейност, първичните партий-

Digitized by Google

ни организации все повече укрепват като ръководни политически ядра на колективите. По-зряло и по-компетентно изпълняват задачите си. Упражняват с по-голям ефект своето право на контрол, все по-умело съчетават борбата за осъществяване на трайните, перспективните интереси на обществото с днешните нужди и потребности на колективите и отделните труженици, по-резултатно си служат със средствата, формите и методите на партийно-политическата и организационната работа за мобилизиране силите и енергията на трудещите се за изпълнение на производствените програми. Своя авторитет първичните партийни организации засилват също така и посредством усъвършенстване на вътрешнопартийния живот и засилване на личния пример на комунистите както в сферата на труда, така и извън нея.

Разсъждавайки върху тези безспорни успехи, нашите събеседници обърнаха внимание върху факта, че проявявайки високи изисквания към работата на първичните партийни организации, в окръжния комитет се съобразяват и с границите на възможностите на отделните организации. Излишен максимализъм не се проявява, отчитат се трудностите и се възлагат сериозни ангажименти на хората от окръжния комитет за работа в първичните организации, за оказване помощ на място, за разгръщане инициативата на секретарите и на бюрата.

И още нещо — работниците на окръжния комитет, бивайки в първичните организации, непременно търсят новите моменти в дейността им, новите промени, които ги поставят пред нови решения. И там именно те центрират вниманието си, за да окажат действена помощ и контрол, а не да се водят по старото впечатление, по някогашната представа за нещата от един по-предишен период.

Специални грижи се полагат за моралното стимулиране на партийните секретари. За най-добрите от тях е учредена почетна книга в окръжния комитет, отличили се в дейността си секретари са награждавани с ордени и медали, с почетни значки, с луксозни юбилейни издания на партийното издателство и пр.

...И отново се връщаме към мисълта за пламъка. Ще го видите не само в леярните — искрящ и реален. Ще го срещнете в червения неделен букет, поставен пред кметството в Магдебург. Това не са просто карамфили. Това са цветята на седмицата, които се връчват на героя на седмицата, на производственика, достигнал най-високи резултати в града през седемте дни. Ще го зърнете този пламък в стъпките на бързащите към учебните стаи деца, в усмивката на сутрешния ватман. Ще го уловите в ръцете, протегнати за поздрав.

СТРАТЕГИЯТА НА ТЪРСЕНЕТО, НА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕТО

На 8 юни от Магдебург бе изпратено интересно писмо до генералния секретар на Централния комитет на Германската единна социалистическа партия Ерих Хонекер. То бе написано от 337 млади работници, членове на младежки производствени бригади, безпартийни, желаещи да постъпят в редовете на ГЕСП.

Потърсихме мотивите за тази постъпка.

Ето няколко становища:

— Всичко, постигнато в завода, свързвам с ръста на инициативността на работниците, с развитието на масовото социалистическо съревнование. Но в ръководството на съревнованието все още при нас има и съществени недостатъци. Например при отчитането му производствените показатели не само доминират, те често са всичко. Не винаги се отчита състоянието на трудовата дисциплина, обществената активност на работниците. Критериите за оценка на дейността на съревноваващите се колективи се нуждаят от усъвършенстване. Партийната организация поде разговор по този проблем. Зае се с изучаването на общественото мнение. Тя ще вземе мерки съревнованието да стане наистина действено във всяка производствена единица. Мен ме респектира интересът на комунистите към същността на нещата, към тяхната дълбочина и перспектива. За това желая да стана член на Партията.

— В Партията има един устав, една дисциплина. Те са задължителни за всички, независимо от заеманите от тях длъжности, от служебното им или общественото им положение. Затова се присъединявам към този преден отряд.

— Взискателността, непримиримостта към постъпките и поведението на членовете на Партията кара човека да се усъвършенствува. А това е стратегията на успеха.

— Щом става дума за стратегия, търсенето е в основата на поведението на членовете на Партията. Това са неуморни борци за новото. И аз ги следвам...

— В чест на предстоящия конгрес на ГЕСП ние сме поели задължение да изпълним предсрочно годишната си производствена програма. В целия колектив — от работника до директора — бе предизвикан стремеж към целенасочено търсене на резервите и усъвършенстване на технологиите, към по-добри методи на труд. Партийната организация съсредоточи вниманието на колектива върху качествените показатели. Това ни кара да уважаваме позицията ѝ, да я следваме.

Какво, ако не желание да постигнат още по-високи резултати в работата си се чете в становищата на тези млади хо-

Digitized by Google

ра? Какво, ако не готовност да извисят още повече социалната си активност в редовете на Партията прозира в това спонтанно желание? Готовност за категоричен дял в реализирането на задачите, което ще доведе до многостранно развитие, до високоефективна реализация на младите личности.

Желанието на младежите от Магдебург да кандидатствуват в редовете на ГЕСП не е изолиран факт. Аналогични решения са взели хиляди още млади хора в страната. Това е оформило една оригинална младежка инициатива — в чест на X конгрес на ГЕСП в редовете на Партията да се влеят 50 000 от най-активните, най-дисциплинираните членове на младежкия съюз. Един достоен набор, избрал за себе си стратегията на търсенето, на откривателството, на усъвършенстуването. Пътя на трудностите, на непримиримостта.

Становището на тези млади хора е категорично. Неговият смисъл е висок. Марксистко-ленинската философия и етика формулират обективния критерий за оценяване живота и дейността на личността от гледище на обществените интереси. Социалната ценност на човка се определя от това, доколко неговата дейност допринася за прогреса на цялото общество. Защото колкото повече човек дава на хората, толкова по-богат е самият той като личност.

Известно е, че във всички сфери на живота младият човек стои пред избор. Тук игнорираме професията, спътника в живота. На 8 юни 337 младежи от Магдебург взеха отговорно решение относно бъдещия си път. С тях бе организирано двудневно обучение, в чиито семинарни групи с участниците дискутираха окръжни и заводски секретари на ГЕСП, специалисти по проблемите на вътрешната и на международната политика, младежки ръководители. И това е само началото на бъдещата политическа подготовка на кандидатите за членове на Партията. Предстоящите проблемно-тематични цикли също ще бъдат изградени на базата на дискусиите, споровете, обсъжданията, сблъсъка на мисли, свободния обмен на мнения.

ХОРИЗОНТИ

В околиите на градовете Щасбург, Вернигероде и Залцведел, както и в цялата страна, вниманието на трудовите колективи е съсредоточено към осигуряване на най-ефективно използване на производствените мощности и ресурси, към повишаване производителността на труда, към укрепване на плановата, технологическата и трудовата дисциплина, към подобряване условията на труд и бит.

В Щасбург се срещнахме с Йоахим Лохман — директор на Заводите за химическо оборудване. Тези заводи имат 120-годишна история. Непосредствено след войната тук са работели 400 души, а сега — 5000 работници. Това, разбира се, още не е характерен показател. Сега месечната продукция на заводите се равнява на цялото им годишно производство от 1949 г. Две трети от изработваните тук оборудвания са за износ (изнасят се машини, апарати, инсталации и цели фабрики), 80 на сто от изработваната продукция е с оценка „К".

Както изтъкна другарят Лохман, механизмът на управлението тук е сложен, многопластов. Ако за машините при всички случаи може да бъде изчислено какво натоварване понасят при определени обстоятелства, за хората това се оказва невъзможно. Затова тук непрестанно се усъвършенствува системата на прогнозиране и планиране, определяща основните направления и показатели за развитие през един или друг отрязък от време. Това е съвкупност от планови и отчетни показатели и критерии за оценка на работата. Това е система от правни актове, нормативи, стандарти, регулиращи производствената дейност, съдържащи определени изисквания към качеството на продукцията, система от мерки (икономически и организационни) по създаването и внедряването на нова техника и технология, по реализация на рационализации и открития. Това е система на икономическа, научно-техническа, социално-политическа информация, използвана в производството, научната организация на труда и управлението. Механизмът на управление толкова е по-съвършен, колкото по-успешно поставя отделната личност и целия трудов колектив при условия, способствуващи най-пълно да се изявят способностите им.

Главният смисъл на стопанския механизъм е в осигуряването на постоянен растеж на производителността на труда, повишаване ефективността на производството, неговата интензификация. Стопанският механизъм не е нещо неизменно — той постоянно се усъвършенствува и развива в зависимост от измененията в производството, обществото, в зависимост от новите задачи, които се поставят за решаване.

В Заводите за химическо оборудване сега ударението е поставено върху по-нататъшното усъвършенствуване на качеството на продукцията, върху повишаване на квалификацията на работниците и специалистите. Само през 1979 година на преподготовка са били две трети от работниците на заводите. Разработената програма за квалификация и преквалификация на кадрите за периода 1981—1985 година е твърде стриктна. Заведена е точна картотека каква подготовка има в момента всеки човек от списъчния състав и каква и докога би следвало да получи. Обучението ще се води диференцирано, в различни форми и с различна продължителност, по преценка на партийното и на стопанското ръководство. Подчинено е на пер-

Digitized by Google

спективите за развитие на техническия прогрес в отрасъла за едно бъдеще от 15 години.

Особено активна е връзката на заводите с научните институти.. В институтите се отделя особено внимание на проблема за разширяване и задълбочаване на фундаменталните научни изследвания, на концентрацията на творческите и производствените сили на колективите в най-важните направления на научно-техническия прогрес.

Институтите се стремят да осигуряват разработки на машини и съоръжения, на основата на най-новите постижения на науката и техниката, с цел да се ускорява научно-техническият прогрес. Стремежът е високото научно равнище на изследванията да бъде подкрепено от щателно провеждани изпитания, от оперативна опитно-промишлена проверка на новите разработки и от бързото им внедряване в производството. Целта е именно тази — нито една научна разработка без ефективно и бързо внедряване в практиката.

Разбира се, диалогът завод—институт не винаги е лаконичен и ясен. Понякога нещата се усложняват неимоверно, понякога не се изпълняват поетите ангажименти. Напоследък директорът на завода е имал твърде сериозен сблъсък с един от професорите, който години наред протакал разработката на важна за бъдещето на производствената дейност на завода тема. Разговорът станал в един от отделите на Централния комитет на Партията, където са били обсъждани проблеми на отрасъла. Там професорът дал поредното си обещание, че след две години очакваната разработка ще бъде готова. Директорът Лохман изразил съмнение. Тъй като се отнасяло до твърде съществена страна на работата, той посочил, че една нова неустойка би коствувала на производствената работа много, че той като ръководител на завода естествено ще понесе санкциите, че тези санкции непременно ще трябва да бъдат поделени с професора. Настъпило дълго мълчание. Ученият приел.

— Защото — каза Лохман — от нас се иска подобряване на работата в рамките на съществуващите условия. Без допълнителни капиталовложения можем да постигнем превъзхождащи досегашните резултати само по пътя на рационализиране на дейността. А научните кадри в тази насока са първите ни помощници. Уважаваме ги и сме взискателни. Знаем сложността на техния труд, но вече не можем да не бъдем стриктни по отношение на темпото, с което се работи в институтите.

В заводите за химическо оборудване разговаряхме и с работника Карл Амеланг, носител на ордена „Карл Маркс". Той също анализира връзката завод—институт.

— Институтската дейност — изтъкна Амеланг — губи същността си, ако не е подчинена на организацията на съвместна дейност с производството. Оценката на качеството на научноизследователската работа трябва да се дава не само от позицията на изисквания като дълбочина, степен на новост, но и на основание на резултатите, получени в производството, в цеха.

Разговорите ни в партийния комитет, в кабинета на директора, в леярната, в експерименталните бази на заводите потвърдиха една теза: колкото по-бързо научните и конструкторските разработки бъдат въплътени в реално действуващи нови технологични процеси, в машини или в съоръжения, толкова по-голям принос ще дадат те в полза на народа, на обществото. А това ще доведе до неминуемо реализиране на лозунга, с чието претворяване са се заели трудовите колективи в чест на Десетия партиен конгрес: да изпълнят годишната си производствена програма два дни преди срока, да дадат на народа нови, висококачествени произведения от всички сфери на производството.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

МОНГОЛСКОТО СЕЛО — ПО СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ПЪТ

Ш. ЖАДАМБАА
завеждащ отдел „Селскостопански" на ЦК на МНРП

Благодарение на последователната политика на Монголската народнореволюционна партия за социалистическото преустройство на селското стопанство в този отрасъл — един от най-важните в икономиката на нашата страна — настъпиха дълбоки социално-икономически изменения. Той непрестанно се развива и усъвършенствува.

Главните насоки на аграрната политика на МНРП на съвременния етап се определят от Програмата на Партията (1966 г.), както и от решенията на партийните конгреси. Така в Отчетния доклад на ЦК на МНРП пред XVII партиен конгрес (1976 г.), изнесен от първия секретар на Централния комитет др. Юмжагийн Цеденбал, се подчертава: „Аграрната политика на нашата партия сега е насочена към осигуряването на устойчив растеж на селскостопанското производство, всестранното укрепване на кооперативния строй и усъвършенстуването на социалистическите производствени отношения в селото, към по-нататъшния подем на производителните сили в селското стопанство".

На развитието на селското стопанство нашата партия отделя особено внимание, изхождайки от ролята, която то играе в живота на страната. Селското стопанство в МНР сега фактически произвежда около две пети от националния доход на републиката, дава повече от четири пети от експортната продукция, осигурява необходимите суровини за леката и хранителната промишленост. В него са заети 42,1 на сто от всички работещи в МНР.

Доброволното кооперираме на монголското селско стопанство завърши в края на 50-те години, когато основните маси арати—скотовъди, влязоха в нашите селскостопански обединения. Това беше тържество на идеите на ленинския кооперативен план в своеобразните условия на Монголия. Със завършване на кооперирането на селското стопанство в страната се създаде социалистическа система на селското стопанство, която откри широк път за внедряването на съвременните научно-технически постижения в селскостопанското производство и за всестранното интензифициране на неговите основни отрасли.

Сега в страната имаме 255 селскостопански обединения (ССО), 46 държавни земеделски стопанства, 12 фуражни стопанства и 26 междустопански селскостопански предприятия. Селскостопанските обединения се занимават предимно с пасищно животновъдство, а държавните земеделски стопанства — със земеделие. Около 95 на сто от всички селскостопански животни в страната са в ССО, а 75 на сто от посевната площ — в държавните стопанства. Следва да отбележим, че в държавните стопанства са съсредоточени повечето от високопродуктивните животни. Селскостопанските дейности са достатъчно добре механизирани и затова държавните земеделски стопанства имат средно почти четири пъти по-голям поземлен фонд, отколкото селскостопанските обединения.

Основен отрасъл общо в нашето селско стопанство, както и по-рано, е животновъдството. По броя на животните средно на глава от населението нашата страна заема едно от първите места в света. Сега в Монголия средно на глава от населението имаме по 16 броя различни видове животни. Но наред с това у нас успешно се развива и земеделието. Основни култури са зърнените. От 1961 г. страната ни задоволява нуждите си от хлебно зърно за сметка на нашето собствено производство.

А както е известно, селското стопанство у нас се развива при много сложни природно-климатични условия.

Изпълнявайки решенията на XVII конгрес на нашата партия, Централният комитет и Правителството разработиха и осъществяват редица крупни мероприятия за по-нататъшното развитие на селското стопанство. Въпросите на селското стопанство само през тази петилетка обсъдихме на два пленума на ЦК на МНРП: на единия — за новото усвояване на целинни земи, а на другия — за увеличаването на производството на месо.

Освен това Централният комитет на Партията и Правителството приеха и още редица постановления, които имат изключително важно значение за развитието на селското стопанство.

Всички тези мероприятия са насочени към по-нататъшното укрепване на материално-техническата база на селското стопанство, внедряване достиженията на науката и на челния опит в този основен отрасъл на народното стопанство, към ор-

Digitized by Google

ганизационно-икономическото укрепване на социалистическите селскостопански предприятия и повишаването на равнището на живот на селскостопанските труженици.

Централният комитет на МНРП и Министерският съвет на МНР разработиха комплексни мероприятия и приеха съответни постановления за някои мерки по увеличаването на производството на фуражи. При това по-специално внимание се отделя на увеличаването на производството на фуражи в западните райони на страната. Там се създават три нови фуражни стопанства. Във всяко ССО и всяко държавно стопанство се създават фуражни цехове и постоянни фуражни бригади. Разширяват се поливните площи за производството на фуражи, особено в сушавите райони на страната. През изминалите четири години бяха построени и са предадени за експлоатация напоителни системи с обща напоявана площ 53 000 дка и към края на текущата 1980 г. общата поливна площ ще достигне двеста хиляди декари.

В резултат на разширяването на производството на ливадно сено и увеличаването на площите за фуражните култури средногодишният обем на производството на всички видове фуражи в сравнение с петата петилетка се увеличи 1,3 пъти.

У нас само 32,4 на сто от пасищата се напояват от естествени водоеми, а и те през зимата и през пролетта замръзват. Затова от много голямо значение за нашето селско стопанство е напояването на пасищата чрез подземни води и съвременна техника. Във връзка с това само през шестата петилетка ще бъдат построени около 7000 модерни вододайни обекта. Задачата ще бъде изпълнена. А заедно с това голямо внимание отделяме и на благоустрояването и реконструкцията на обикновените кладенци. В резултат от това напояването на пасищата ще достигне към 47 на сто.

През последните години усилено се строят животновъдни помещения. От твърде важно значение за развитието на животновъдството у нас са решенията на ЦК на МНРП и Министерския съвет на МНР през последните години за подобряването и на ветеринарното обслужване, на племенното дело, както и за развитието на свиневъдството и птицевъдството.

По такъв начин благодарение на все по-широкото внедряване на съвременна техника и технологии, на разпространяването на челен опит животновъдството в нашата страна постепенно губи предишния си екстензивно-чергарски характер и се превръща в културно-пасищно. Поставена е задачата през шестата петилетка значително да се увеличи продукцията от земеделието, да се повишат добивите от селскостопанските култури. Изпълнението на тази задача изисква огромна организаторска и производствена дейност. Предсрочно изпълняваме задачата за усвояването на нови целинни земи, само през текущата петилетка създадохме 9 нови целинни държавни стопанства. Разработването на целините дава много добър ефект не само в увеличаването на производството на хлебно зърно, картофи и зеленчуци, но и в разширяване на фуражопроизводството, а чрез това и за по-нататъшното интензифициране на животновъдството.

Успешно се изпълняват задачите, поставени от XVII конгрес на нашата партия, за укрепване материално-техническата база в монголското село. Размерът на капиталните вложения в селското стопанство през годините на шестата петилетка се увеличи с 31 на сто в сравнение с петата петилетка. През изминалите четири години на сегашната петилетка за селското стопанство бяха доставени три хиляди трактора, около хиляда комбайна и още много други машини и съоръжения. В светлината на решенията на Четвъртия пленум на ЦК на МНРП (1978 г.) във всички обединения и стопанства се разгърна широка дейност по ефективното използване на техническите мощности.

В резултат на огромната организаторска работа на Партията, на упорития труд на членовете на ССО и работниците от държавните стопанства, както и на неоценимата помощ на Съветския съюз и на другите братски социалистически страни, през текущата петилетка нашето селско стопанство укрепна и се развиде още по-нататък. През първите четири години на шестата петилетка средногодишният обем на общата продукция от селското стопанство се увеличи със 7 на сто в сравнение с петата. Независимо от неблагоприятните природни условия през тези години броят на отглежданите млади животни достигна рекордни цифри — 8,2 млн. средно годишно, а само през 1978 г. — 9,2 милиона. Средногодишното производство на месото в сравнение с миналата петилетка се увеличи с 11,4 на сто, на млякото — с 5,5 на сто, на картофите — с 91,2 на сто, на зеленчуците — с 34,4 на сто, на фуражите — с 36,4 на сто. Това ни дава възможност добре да задоволяваме потребностите на населението и да изпълняваме задачите по износа.

Средногодишният доход на ССО през 1976—1979 г. нарасна с 18,9 на сто в сравнение с 1971—1975 г., а паричните доходи от реализирането на стоковата продукция — с 36,8 на сто.

И през тази петилетка нашата партия и правителството, както и преди, отделят много голямо внимание на икономическото укрепване на обединенията и стопанствата, на повишаването на благосъстоянието на селскостопанските труженици, стимулирането на растежа на производството. В частност това става и чрез повишаване на изкупните цени за някои видове животновъдни продукти. Прие се и с успех се прилага стимулираща система за заплащането на труда на доячките и другите животновъди. От началото на 70-те години на най-добрите животновъди у нас се присъж-

Digitized by Google

дат звания първенци на обединението или стопанството, на аймака или републиката и на тази основа им се изплащат съответни премии. От началото на 1979 г. се въведе и званието „Заслужил обединенец". Сега на животновъдите, получили по сто и повече приплода от сто майки, също се дават държавни премии. От миналата година на животновъдите се определят и разряди със съответната надбавка към основната заплата.

Петият пленум на ЦК на МНРП (1978 г.) обсъди въпроса за изучаването и внедряването в практиката на челния опит във всички отрасли на нашето народно стопанство. Пленумът посочи, че челният опит е много важен лост за подема на производството. Затова **изучаването и внедряването на опита на първеците стана едно от най-важните задължения на партийните, държавните, обществените и стопанските органи и организации.**

В своята реч пред пленума др. Ю. Цеденбал заяви: „Задачата за изучаването и внедряването в практика на челния опит и научно-техническите постижения сега се поставя като централно звено в работата по повишаването на производителността на обществения труд. А както знаем, това е и най-важният, главният фактор за победата на социализма и комунизма." В изпълнение на тези решения на Партията у нас се провежда широка дейност за ефективното изучаване и разпространяване на опита на първенците, на най-добрите обединения и стопанства. Така например ЦК на МНРП прие свои решения за внедряването на опита на партийните организации в Баянделското обединение, Сухебаторски аймак, в обединение Манда, Източногобийски аймак. Опита на животновъдната бригада „Хоолт" в обединение Жаргалант, Архангелски аймак, на Ингетолгското и Хархоринското държавно стопанство.

От 1978 г. в нашето село с много добър успех се внедрява ипатовският съветски опит. В стопанствата и бригадите, в които се прилага този опит, прибирането на реколтата от зърнените култури става средно само за десетина дни и среднодневната изработка на комбайните е със 70 на сто по-висока, отколкото в бригадите и стопанствата, които още не го прилагат. А освен това заедно с прибирането на реколтата става прибирането и на сламата и изораването на площите.

За изпълнението на решенията на XVII конгрес на МНРП в селското стопанство на Монголия се разгръща **широко социалистическо съревнование.** Само през 1979 г. в социалистическото съревнование се включиха 89 на сто от всички селскостопански труженици. Много широки размери придоби съревнованието за званието бригада или колектив на социалистическия труд. В него са обхванати 42 на сто от работещите в нашето селско стопанство.

Централният комитет на нашата партия смята, че за последователното успешно решаване на поставените от Партията задачи за повишаването на производството и качеството на работата, както и за широкото внедряване в практиката на челния опит и научно-техническите постижения изключително голямо значение има **икономическата подготовка на трудещите се, широкото овладяване на икономическите знания от кадрите** от всички степени. Затова Шестият пленум на ЦК на МНРП (1979 г.) обърна особено внимание на всестранното повишаване на икономическата подготовка на ръководните кадри и специалистите, на всички трудещи се. **Управлението на едрите стопанства изисква стопанските ръководители и специалистите да са въоръжени с най-съвременни дълбоки икономически знания, да умеят квалифицирано да анализират стопанската дейност, да вникват в успехите и предпоставките, които ги обуславят, както и в недостатъците, в причините за тях.** И затова сега централните и местните партийни органи и организации отделят голямо внимание на работата по осъществяването на решенията на този пленум на ЦК на МНРП.

Въпросите на **развитието на селскостопанската наука** също са стояли и стоят в центъра на вниманието на Партията и Правителството. Сега у нас имаме 3 научноизследователски института, 12 зонални и 17 опитно-практически учреждения. Усилията на научните работници се съсредоточават в разработването и внедряването в производството на съвременни технологии в животновъдството и земеделието; увеличаването на фуражопроизводството; подобряване на породния състав на животните и сортовете на селскостопанските култури; усъвършенстването на лечението, засилването на профилактиката срещу различните заболявания по животните и растителната защита, по-нататъшната механизация и електрификация на селскостопанското производство. Особени грижи се полагат за **засилването на връзката между науката и производството,** на мерките за по-оперативното внедряване на научните постижения в производството.

Предмет на постоянни грижи на нашата партия е **осигуряването на ССО и държавните стопанства с висококвалифицирани кадри, планомерната подготовка на младата смяна селскостопански труженици.**

В решенията на пленумите на ЦК на МНРП и особено в изказванията на др. Ю. Цеденбал на тези пленуми се дават конкретни и делови указания и насоки за подобряването на работата на партийните организации и ръководства, за повишаването на отговорността на всички кадри, за най-грижливо отношение към социалистическата собственост и нейното непрестанно укрепване, засилването на контрола и проверката на фактическото изпълнение на решенията.

Въпросите на подготовката на достойно поколение млади социалистически труже-

Digitized by Google

ници на село редовно се обсъждат и в пленумите на аймачните партийни комитети, и в събранията на първичните партийни организации.

В резултат на системните мерки и настойчивостта на партийните комитети и организации сега 90 на сто от председателите и секретарите на партийните организации в ССО, на всички директори и секретари на партийните организации в държавните стопанства са с висше образование. Това е наше голямо и важно завоевание.

Но мнозина от ръководните работници са все още с недостатъчен опит в практиката. Затова Централният комитет на нашата партия се стреми едновременно с повишаването на знанията на кадрите непрестанно да се подобрява и тяхната практическа подготовка. Включително като се усвоява опитът на КПСС и СССР, на другите братски партии и страни. Така например през годините на петата петилетка всички директори или председатели на наши стопанства и обединения минаха практически стаж в Съветския съюз, а такъв стаж сега, в течение на шестата петилетка, преминават секретарите на партийните организации в ССО и държавните стопанства.

Средно в общественото производство в едно ССО у нас работят по 7, а в държавните стопанства 25 специалисти със средно специално или висше образование. В обединенията и стопанствата работят и голям брой учители, медицински работници и други работници от държавните, обществените и стопанските организации. Всичко това ни дава основание да кажем, че у нас се оформи наша селска интелигенция, която активно участвува в развитието на социалистическото селско стопанство, за обновяването на селото и възпитанието на новия човек.

Един от основните въпроси, без решаването на който не е възможно по-нататъшното успешно развитие на селското стопанство, това е въпросът за подготовката на младата смяна селскостопански труженици. За подготовката на селскостопански механизатори и достойна смяна животновъди от 1971 г. насам в селското стопанство по поръчение на Революционния съюз на младежта редовно се изпращат завършващи средните училища. За времето от 1971 до 1979 г. по сведения на Държавния комитет по труда и работната заплата в селското стопанство по този начин са постъпили 80 хиляди младежи и девойки. В резултат на това много важно мероприятие съставът на животновъдите значително се подмлади. Ако относителният дял на животновъдите до 39-годишна възраст през 1969 г. беше 32,4 на сто от селското население, то през 1979 г. стигна 39,6 на сто.

С оглед работата с младите животновъди да се постави на добра основа, а така също за да се обмени опит, през 1979 г. се проведоха зонални срещи на младите животновъди, постъпили на работа в обединенията и стопанствата по препоръка на Революционния съюз на младежта. Двеста души измежду тях бяха поканени на нашия национален празник в Улан Батор и бяха наградени с ордени и медали. Срещата на др. Ю. Цеденбал с тях беше от голямо политическо и възпитателно значение. Неотдавна Централният комитет на МНРП прие свое постановление за подпомагането и утвърждаването на младите животновъди в обединенията и стопанствата, за повишаване образователното им равнище и по-бързото им въоръжаване с трудов опит, с навици в общественото животновъдство.

Широко разпространение в нашето селско стопанство има и наставническото движение. Опитни животновъди и механизатори все по-масово стават наставници на младите, непосредствено ги подпомагат в овладяването на опита в производствената и обществената дейност. В резултат от усилията и дейността на партийните организации и ръководства наставничеството у нас се утвърждава като своеобразна щафета на поколенията в системната целеустремена работа за възпитанието и квалификацията на младите в духа на революционните, боевите и трудовите традиции, на опита на по-възрастните, в духа на най-ефективните методи на препредаването на всестранен опит на младите поколения. Това се извършва също под ръководството на партийните организации и комитети.

Постановлението на ЦК на МНРП и Министерския съвет на МНР „За мерките по осигуряване селското стопанство с механизаторски кадри и подобряване условията на тяхната работа" изигра голяма роля за осигуряването на ССО и държавните стопанства с механизатори, за подобряването на тяхната квалификация, на условията на работата им. Създадоха се няколко нови селскостопански професионално-технически училища, организират се постоянно действуващи школи за подготовката на механизатори и измежду другите селскостопански производственици и служители. А заедно с това в основните селскостопански райони и учащите се от горните класове получават теоретическа и практическа подготовка като селскостопански механизатори.

Аграрната политика на нашата партия сега е насочена към решаването не само на икономическите, а и на социалните проблеми. Партията съсредоточава вниманието върху усъвършенстуването и на обществените отношения, комунистическото възпитание на селскостопанските труженици, повишаването на тяхното културно и професионално равнище, непрестанното подобряване на материалното им благосъстояние.

Предмет на постоянна дейност на нашата партия е комунистическото възпитание на членовете на ССО и на работниците в държавните стопанства, на всички

Digitized by Google

социалистически труженици в монголското село. Важна роля в тази насока, а също и в по-нататъшното усъвършенстуване на социалистическите производствени отношения играе постановлението на ЦК на МНРП „За някои мерки на по-нататъшното укрепване на общественото стопанство в ССО", както и още редица други документи, приети във връзка с това постановление. Централният комитет на нашата партия призова: „Всеки още от малък трябва най-грижливо да икономисва, да стане старателен и грижлив, със зорко око на всяка крачка да пази всяка клетка и всяка шепичка социалистическа собственост, благоговейно да почита труда!" Сега из цялата страна се разгръща разнообразна дейност за отговорното и творческо осъществяване на тези решения и този лозунг.

Благодарение на укрепването на общественото стопанство и приетите от Партията и Правителството мерки фондът за заплащането на труда на членовете на ССО през годините на съществуването на кооперативния строй у нас се увеличи 4,4 пъти, а средногодишното заплащане на един работник — 7,7 пъти. Но независимо от това заплащането на труда на членовете на ССО е все още по-ниско в сравнение с работната заплата в държавните стопанства и на промишлените работници. Тази разлика до известна степен се компенсира за сметка на доходите от личните стопанства на членовете на ССО. Примерният устав на ССО позволява членът на обединението да има до 50 глави добитък в хангайската зона и до 75 в гобийската. А заедно със заплащането за своя труд членовете на ССО получават значителни средства и от обществените фондове за потребление във вид на пенсии и други помощи, безплатни карти за почивни домове и балнеосанаториуми, работно облекло и други видове материални помощи и услуги. От 1979 г. членовете на ССО са осигурени и с пенсии по старост за сметка на средствата от държавното социално осигуряване и размерът на тези пенсии беше увеличен средно с 50 на сто.

С растежа на материалното благосъстояние значително се подобряват и жилищните условия на монголските животновъди. Само през последните пет години 39 на сто от членовете на ССО си построиха нови или обновиха своите жилища.

Сега всички членове на ССО са не само грамотни, но и повече от 60 на сто от животновъдите имат основно или средно образование, във всяко семейство на член на ССО има радиоприемник и средногодишно се абонира за 2,5 броя различни вестници или списания.

Настъпва коренна промяна и в облика на нашето село. Всяко ССО, всяко държавно стопанство има свое централно селище, което е и административен, производствен и културен център. Във всички ССО и държавни стопанства има средни училища, здравни участъци, клубове, кина, библиотеки, магазини и други културно-битови заведения и учреждения. Всички обединения са електрифицирани. В повечето ССО и стопанства са създадени пунктове за битовото обслужване на населението. В 70 на сто от централните селища на ССО и във всички в държавните стопанства основните сгради са с централно отопление. Всички ССО и стопанства имат радио- и телефонна връзка с аймачните центрове.

В резултат от последователните мерки на Партията и Правителството в МНР се създава добра социално-икономическа база за постепенното преминаване от чергарски към отседнал начин на живот, от екстензивно към интензивно стопанство.

За големите социално-икономически преобразования, които се осъществяват в Монголската народна република, твърде много допринася безкористната помощ на Съветския съюз и другите братски социалистически страни. Следва да подчертаем, че държавните стопанства, фуражните бази и ССО, създадени с помощта на СССР, са образци за високомеханизирани комплексни стопанства за всички селскостопански обединения и стопанства у нас.

През тази петилетка със сили и средства на Съветския съюз продължава изграждането на още много селскостопански обекти, в това число създаването и на още пет нови целинни държавни стопанства, в които се усвояват седем-осемстотин хиляди декара целинна земя. Съветският съюз ни осигурява оборудване и техника за много обекти, които се изграждат от наши монголски строителни организации. Съветски специалисти самоотвержено работиха и работят в Монголия, предават богатия си опит в социалистическото ръководство и стопанската дейност на селското стопанство.

Значителна помощ за развитието на нашето селско стопанство ни оказват и другите братски социалистически страни. Така например през 1975 г. Постоянната комисия на СИВ по селското стопанство разработи, а плановите органи на страните от социалистическата общност съгласуваха цяла редица мероприятия, които успешно се осъществяват през 1976—1980 г. и са насочени към интензифицирането на нашето селско стопанство.

Икономическото и научно-техническото сътрудничество между МНР и НРБ се развива успешно и в пълно съответствие с Договора за дружба и сътрудничество между двете страни от 21 юли 1967 г., както и с междуправителствените споразумения и протоколи между тях. Важно събитие за по-нататъшното укрепване и развитие на братската взаимопомощ и сътрудничество между нашите две страни са официалните дружески посещения на партийно-правителствените делегации през 1973 и 1979 г.

Народна република България ни оказва ефективна технико-икономическа помощ в развитието на нашето селско стопанство. Така с технико-икономическата помощ на НРБ у нас бяха построени или се строят

Digitized by Google

важни обекти, като аграрно-промишления комплекс на основата на държавното стопанство в Орхон-Шарин гол, парниците и свинезавода в Улан Батор. Народна република България ни помага и в подготовката на специалисти за селското стопанство.

* * *

Независимо от постигнатите успехи в развитието на нашето социалистическо селско стопанство пред трудещите се от монголското село стоят още много важни и сложни проблеми, без своевременното решаване на които е немислимо по-нататъшното осигуряване на нуждите на страната от произведения на животновъдството и земеделието, по-нататъшното ни развитие въобще.

Като основни проблеми нашата партия сега поставя по-нататъшното развитие и укрепване на материално-техническата база, интензифицирането на селскостопанското производство на основата на неговата специализация, междустопанското кооперирането и индустриализацията, усъвършенстването на икономическия механизъм на управление, както и по-нататъшното значително повишаване на материалното благосъстояние, културното и професионалното равнище на селскостопанските труженици.

Трудещите се в монголското социалистическо село, като се ръководят от решенията на XVII конгрес на МНРП, мобилизират всичките си сили с още по-големи трудови постижения да посрещнат XVIII конгрес на Партията и задаващия се славен юбилей на нашата страна — 60-годишнината от победата на народната революция в Монголия.

Digitized by Google

В ПЛЕН НА ХЕГЕМОНИЗМА И АНТИРАЗВЕДРЯВАНЕТО

ТОДОР ГАНЧЕВ

Когато човек слуша по радиото или чете в пресата материали за позицията на Китай по съвременните международни проблеми, за неговите растящи връзки, сътрудничество и единомислие с империалистическите страни, естествено си задава въпроса: може ли това да бъдат отношения между държави, принадлежащи към коренно различни обществени системи, имащи диаметрално противоположни външнополитически цели, или става дума за страни, които са съюзници, които имат еднотипни интереси и политика? Това наново потвърдиха неотдавнашната визита на китайската военна делегация начело със заместник-председателя на Държавния съвет и началник на Секретариата на военната комисия на ЦК на ККП Гън Бяо в САЩ, едноседмичното посещение на Хуа Гофън в Япония и обиколката на китайския министър на външните работи Хуан Хуа в скандинавските страни. Буквално всичките им речи, пресконференции и всевъзможни изказвания, постигнатите резултати и подписаните документи говорят недвусмислено едно и също: все по-тясно единодействие на Китай с империалистическия свят и особено със САЩ, все по-пълно покритие на позициите им по основните международни проблеми и особено подчертано единство във враждебността им срещу страните на реалния социализъм и най-вече срещу Съветския съюз. И това става в един период, когато на международната арена като последица от действията на реакционните империалистически кръгове, особено на ръководните кръгове в САЩ, се появиха сериозни усложнения, процесът на разведряването среща сериозни препятствия. В тази обстановка Китай и империализмът се сближават, сътрудничат и единодействуват в името на по-нататъшното изостряне на обстановката, в името на засилване на враждебния към социализма и другите прогресивни сили външнополитически курс.

Не ще и дума — в тактиката на сегашното китайско ръководство на международната арена настъпиха редица изменения. Ако по времето на Мао Цзедун открито се пропагандираше тезата за неизбежността на войната и за нейната революционна роля като средство за ликвидиране на империализма с цената на половината човечество, сегашните пекински ръководители допускат възможността за „отсрочване на войната", макар че лозунгът: „Да се готвим за война!", още не е снет, а маоистки Китай дори предприе агресивна война срещу Социалистическа република Виетнам. Ако по времето на Мао Цзедун поне про форма се говореше и пишеше за необходимостта от борба срещу двете „свръхсили", срещу САЩ и СССР, то сега враждебността на Пекин изцяло е насочена срещу Съветския съюз, срещу социалистическата общност и другите революционни сили на епохата. Ако по времето на Мао се правеха открити опити за износ на „културна революция", сега по-често се говори за сътрудничество с другите страни. Ако по времето на Мао разколническата дейност на Пекин в международното комунистическо и работническо движение бе насочена към създаване на промаоистки групи и партии в цял свят, то сега главните усилия на китайските ръководители имат за цел сплотяване на всички ревизионисти и националисти под знамето на антиленинизма и антисъветизма.

Разбира се, промяната на тактиката ни най-малко не е свързана с изменения в целите и характера на външнополитическия курс. Защото и при новите ходове на Пекин целта си остава една и съща: да се установи господствуваща, хегемонистична позиция на Китай, която би му позволила да диктува своята воля на целия свят.

Преди всичко китайското ръководство с още по-голямо настървение провежда враждебен курс към социалистическите стра-

Digitized by Google

ни. Докато на САЩ и другите империалистически държави Пекин гледа като на съюзници, то против Съветския съюз, Социалистическа република Виетнам, Лаос, Кампучия и другите социалистически страни се води непрекъснато ожесточена кампания, като се изфабрикуват най-различни клевети и обвинения. Китайските ръководители прекъснаха преговорите със СР Виетнам и организират непрекъснато провокации на китайско-виетнамската граница, отправят все нови и нови обвинения срещу Виетнам, заплашват го с нови агресивни действия. Те анулираха съветско-китайския договор за дружба, сътрудничество и взаимопомощ, замразиха за неопределено време преговорите със СССР за създаване нова международноправна основа на отношенията между двете страни. За никого не е тайна, че враждебността срещу СССР и другите социалистически страни е израз на стремежа на китайското ръководство да отстрани главното препятствие на своята хегемонистична и великодържавна политика, да отслаби силите, които бранят мира в целия свят.

На второ място — китайските ръководители нито на йота не са изменили своята политика на териториални аспирации спрямо всичките си съседи и нямат никакво намерение да се откажат от курса на тяхното осъществяване със сила. Непрестанните военни провокации срещу СР Виетнам и Лаос, опитите за заграбване на територии от Афганистан, териториалните претенции за обширни райони на СССР и Монголската народна република, политиката „от позиция на силата" спрямо Индия и още редица други факти показват само една част от амбициозните завоевателни планове на пекинските ръководители.

На трето място — Пекин се опитва все повече и повече да се превърне в организиращо звено и координатор на антисъветските действия и политика на реакционните сили от цял свят. Вече в редица случаи китайските пропагандни средства действуват като истински провокатори на международната арена, подстрекават най-отявлените антикомунистически сили на империализма към опасни авантюри и враждебни действия срещу страните на реалния социализъм, срещу прогресивните и миролюбиви сили в света. Така например китайското ръководство критикува САЩ не за проявяваната от него агресивност и арогантност, а... че страхливо отстъпвал на световния комунизъм, че не проявявал достатъчна твърдост и настъпателност против СССР и революционните сили в света. Обект на преки нападки или открито изразявано недоволство са всички действия на западноевропейски дейци в интерес на мира, разведряването и сътрудничеството. Затова пък непрекъснато се отправят похвали към разгръщането на военните приготовления на НАТО, към всички, които застъпват антикомунистически и антисъветски позиции. „Две неща са ясни — каза преди известно време един китайски ръководител. — Западното единство трябва да бъде стимулирано, а западноевропейската отбрана да бъде укрепвана." В съответствие с тази линия Пекин приветствува всички военни приготовления на НАТО, всички провокационни замисли на американския империализъм — и проектираното от него настаняване на американско неутронно оръжие в Западна Европа, и решението, наложено на НАТО, за настаняване на американски ракети със среден радиус на действие в редица европейски страни. А съветските мирни предложения, изтеглянето на 20 хиляди съветски военнослужещи и 1000 танка от ГДР се обявяват от Пекин за „капан, насочен срещу Европа".

При всички контакти с японски ръководни дейци пекинските лидери им дават своите „съвети" да укрепват Япония в съвременна военна сила. При посещението си в Япония Хуа Гофън се изказа, че японските военни разходи са малки. Пекин обявява американските военни бази в Япония за „желателни за Китай", а американо-японския договор за взаимно осигуряване на сигурността за „благоприятен фактор" в борбата против Съветския съюз. Подобни подстрекателски изказвания направи Хуан Хуа в скандинавските страни, като навсякъде се обявяваше против Съветския съюз, настояваше за засилване на военните приготовления, за укрепването на НАТО, за разширяването на западноевропейското политическо и военно сътрудничество.

Колкото и на пръв поглед това да изглежда невероятно, но то е безспорен факт: не толкова империалистите начело със САЩ, отколкото обявяващият се за революционен фактор Китай се опитва да организира световен „свещен съюз" на всички контрареволюционни сили — от Пиночет и Садат до САЩ, Китай, Западна Европа и Япония — срещу главната революционна сила, решаващия фактор на мира и сигурността — социалистическата общност и другите сили на мира и прогреса, срещу СССР. Преди около година и половина Дън Сяопин бе във Вашингтон, за да агитира американския империализъм за изграждане на единен световен фронт против Съветския съюз и да ги убеди в твърдостта и непримиримостта на Китай спрямо социалистическата общност. Тази твърдост и арогантна непримиримост бе проявена само няколко дни по-късно чрез кървавата агресия на Китай против СР Виетнам. В началото на тази година китайското ръководство бе гостоприемен домакин на американския министър на отбраната Харолд Браун, пристигнал, за да обсъди военните и политическите аспекти на по-нататъшното американо-китайско сближаване върху платформата на антикомунизма, съгласуването на общите им антисъветски действия и мерките за засилване военната мощ на Китай. Тогава Браун разви тезата за „паралелните действия" на САЩ и Китай против Съветския съюз. Пекин охотно я подкрепи. През март т. г. в САЩ бе на посещение китайският заместник-министър на външните работи Чжан Вънцзин, за да обсъди, както съобщи

Digitized by Google

„Ройтер", по думите на американски официални лица, „независимите, но взаимно подсилващи се действия на двете страни против Съветския съюз". И ето че само преди няколко дни западните информационни агенции съобщиха за договореностите на Гън Бао във Вашингтон, съгласно които Китай ще закупи от САЩ голямо количество военна техника, в това число хеликоптери, транспортни и съобщителни средства, радари и редица други съоръжения. Това споразумение се предхожда от редица други сделки със западни фирми, включително за покупката на британски самолет „Хариър" и за проектиране на нов китайски танк от британски конструктори. Истински възторг в Пекин предизвикаха изявленията на американския заместник-държавен секретар по въпросите на Източна Азия Ричард Холбрук, че САЩ се отказват от равновесието в отношенията си със СССР и Китай и ще развиват предимствено връзките си с Китай. Китайската агенция „Синхуа" публикува специален коментар по въпроса, аргументирайки защо САЩ трябва да се сближават с Пекин, дори ако това „бъде в ущърб на американо-съветските отношения".

Курсът на сближение и единодействие с най-реакционните сили на империализма не е конюнктурен, а дълготрайна линия на Пекин. Както предаде агенция „Франс прес" от 17 април т. г., Дън Сяопин заявил, че китайско-американските отношения не са „проет тактически избор, а стратегически избор с далечна перспектива". Към това трябва да се прибави, че китайското ръководство се стреми към тясно сътрудничество и сближаване с всички партньори и сателити на американския империализъм и горещо подкрепя тяхното единство със САЩ. Нагледен пример за това е изказването на Хуа Гофън на пресконференцията в Токио на 29 май т. г., че: „Ние (т. е. Китай) високо оценяваме усилията на Япония в укрепването на нейния съюз със Съединените щати".

Китайското ръководство позорно капитулира пред империализма и застана на негова страна буквално по всички основни проблеми на съвременното международно развитие, по които би следвало да се прави класова оценка, да се решава дали да бъдат защитени силите на социализма и мира, или силите на империализма и войната. Пекин яростно се противопоставя на интернационалната помощ, оказвана от СССР на революционните сили в Афганистан, и поддържа заедно със САЩ Израел и някои други реакционни страни контрареволюционните интервенти, нахлуващи от чужда територия, плащани и въоръжавани от враговете на революционен Афганистан. Китайското ръководство е на страната на инициаторите и участниците в кемп-дейвидската позорна сделка и се противопоставя на справедливата кауза на палестинския арабски народ. То продължава усилията си за връщане на кървавия полпотовски режим в Кампучия, въоръжава и финансира контрареволюционни банди, които се опитват да смущават мирния живот в тази изстрадала страна. Пекин се противопоставя открито на разоръжаването, на усилията за международно разведряване, на буквално всички мирни инициативи, предприети от СССР и другите страни на социалистическата общност. Бързо забравяйки обещанията си да повишат жизненото равнище на народа и да тласнат решително напред промишленото и селскостопанското развитие на страната, китайските ръководители рязко форсират своите военни приготовления. Нов израз на тази тяхна линия е извършеният неотдавна опит с китайска ракета от междуконтиненталeн тип, което световната демократична общественост оцени като явна демонстрация на сила и опит да се респектират другите държави, които се противопоставят на хегемонистичните претенции на Пекин.

Очевидно в империалистическия лагер има раздвоение по въпроса каква позиция да се заеме към заплашващия делото на мира и сигурността курс на китайското ръководство, към неговите амбициозни планове за скалъпване на нов антисъветски фронт. Има, при това не малко, буржоазни дейци, които си дават сметка, че залагането на „китайската карта" ще торпилира световния мир, сътрудничеството и мирното съвместно съществуване между страните с различен обществен строй. Не са малко тези дейци, които правилно оценяват, че мнозинството ги разглеждат само като попътен съюзник, че ако би им се удало да отстранят света на социализма като препятствие на техния хегемонизъм, китайските ръководители не биха се забавили нито за миг да стъпчат и тези, които сега така упорито търсят като „съюзник" в борбата срещу реалния социализъм.

Същевременно трябва да се отбележи, че не са изключение тези политически кръгове в империалистическия лагер, които забравиха уроците на историята и заслепени от своя антикомунизъм, са готови да направят всичко, което е по силите им, за да става Китай все по-силен и все по-агресивен, за да бъде тласнат към война против световния социализъм. Конците на тази недалновидна и опасна политика се дърпат от Вашингтон, от американските „ястреби". Те първи и най-вече заложиха на „китайската карта", те трасират пътя на онези техни съюзници, които са готови да тръгнат по него.

И така фактите са налице. САЩ шумно оповестиха решението си да продават военна техника на Китай, публикуваха списъка на разрешените военни средства, съобщиха, че предприемат това, за да бъде Китай „силен и сигурен", обещаха да изпратят специалисти, които да подпомогнат овладяването на новата военна техника и технологиите. Може да се постави въпросът: а освен с долари, още с какво друго ще плаща Китай? Отговорът на този въпрос е вече известен. Или поне не е тайна „началната компенсация", Както заяви в сп. „Нюзуик" съветникът по въпросите на националната сигурност в американския

Digitized by Google

Сенат и специалист по китайската стратегия г-н Майкъл Пилсбъри: „За Съединените щати ще бъде полезно китайците да им дават сведения за хората, които участвуват в революционните движения в чужбина. За американските ръководители е трудно да доловят различията между революционните водачи (за да се ориентират на кого да заложат и против кого да водят борба — бел. м., Т. Г.). Това е работа на Китай и той може да ни даде указания." По-нататък Пилсбъри пояснява, че по такъв начин САЩ щели да знаят кого да подкрепят и кого да неутрализират, за да избягнат нови „неприятности", като пораженията им в Ангола, Никарагуа и т. н.

И така нещата се развиват логично: антисъветизмът на Пекин го прави съюзник на американския империализъм не само в борбата против реалния социализъм и най-вече срещу СССР, но и против всички други революционни сили на планетата. Затова този американски специалист по китайските въпроси, както и много негови единомишленици, прави извода: „Китайците (има предвид маоистите, Т. Г.) са майстори в забравянето на идеологията, когато тя пречи на националните им интереси". Това обуславя според него възможностите за трайно единодействие на капиталистическите САЩ и на обявяващия се за социалистически Китай.

Поведението на китайското ръководство, предприело цяла редица действия, враждебни към световния социализъм и другите революционни сили, към делото на мира, както и на синхронизираните с него империалистически сили, които се стремят да подкопаят мира и сигурността в света, дават сериозни основания за тревога и бдителност на прогресивните и миролюбивите хора. Никой честен човек, заинтересован от запазването и укрепването на мира, още по-малко никой революционер в света не може да остане безразличен към тези действия на китайското ръководство и контрареволюционните, враждебни на мира сили на империализма. Независимо от обстоятелството, че политиката на империалистите, търсещи съюз и единодействие с Пекин, е късогледа и авантюристична и няма да донесе никакви изгоди за тези, които залагат на нея, тя крие огромна заплаха за световния мир, сериозна опасност за всички хора, за цялото човечество. Авантюристичните действия на китайското ръководство, неговият стремеж да се блокира с империалистите, за да осъществи своите хегемонистични и великодържавни цели, е в коренно противоречие и с интересите на самия китайски народ, с интересите на революционните и прогресивни сили в самия Китай. И не случайно многобройни факти все повече говорят, че въпреки терора и филтрирането на всички съобщения за положението в Китай, там се увеличава недоволството от контрареволюционния маоистки курс, расте съпротивата срещу провежданата вътрешна и външна политика на китайското ръководство.

Комунистите и всички прогресивни хора по света, които знаят отлично какви огромни жертви, жестоки класови битки, трудности и лишения струваше на китайския народ победата на революцията от 1949 година, не могат да не изпитват тревога и болка от предателството и капитулантството на китайското маоистко ръководство, не могат да не проявяват загриженост за бъдещето на китайската революция, за съдбата на китайските трудещи се. В интерес на самия китайски народ, както и в интерес на другите народи и цялото човечество е:

— да се даде решителен отпор на хегемонистическия, антисъветски и антикомунистически курс на Пекин;

— да се провалят опитите на китайското ръководство за разрушаване единството на социалистическата общност, на комунистическото и работническото движение, на националноосвободителните революционни сили;

— да се осуети създаването на единен антикомунистически фронт на Китай, САЩ, Япония и Западна Европа;

— да се предотврати по-нататъшното усложняване на международната обстановка и засилването на опасността от война;

— да бъде преодоляване безумната политика на антиразвеждането.

И това е напълно реална задача. Тя на мира подкрепа сред все по-широки обществени слоеве във всички страни на света.

Българската комунистическа партия и нашата страна — Народна република България, заедно със Съюза на съветските социалистически републики, със силите на мира и прогреса са давали, дават и ще дават своя принос за отговорното осъществяване на тази актуална задача, за укрепване силите на мира и социалния напредък, на социализма и комунизма.

Същевременно ние смятаме за наш патриотичен и интернационален дълг решително да разобличаваме опасните планове и действия на сегашното китайско ръководство, да противодействуваме решително на неговите великодържавни замисли, да работим за сплотяване на всички революционери и интернационалисти в единен фронт със Съветския съюз и КПСС, с братските комунистически партии и с другите социалистически страни, за да осуетяваме ефикасно всички опити за подкопаване на мира, международното сътрудничество и разведряването, за да осигурим нови успехи на борбата за мир и на световния революционен процес.

Digitized by Google

ШИРОКА ПАНОРАМА НА МЛАДЕЖКОТО РЕВОЛЮЦИОННО ДВИЖЕНИЕ

В нашата мемоарна литература има много книги, които вълнуващо разказват и пресъздават героични, а също и делнично трудни страници из живота и дейността на Комунистическата партия, за годините на тежката нелегалност, за партизанското движение. Сравнително по-рядко са изданията за живота и борбите на Комсомола, на РМС и въобще на младежкото революционно движение. Хубаво начало в тая насока бяха спомените на Йосиф Аструков (Херц) под заглавие „Звезди по пътя", в които е показана и борбата на софийската окръжна организация на РМС през значителен период до и през време на Втората световна война.

И ето още едно радостно явление — спомените на Живко Живков „Ремсови години". Разказва един от дейците на младежкото революционно движение за живота и борбите на българската младеж в продължение почти на две десетилетия (1929—1949 г.). И разказва за събития в национален мащаб, пестеливо, без украса, правдиво.

Чрез спомените на автора за ученическите години в гимназията във Видин, а след изключване — в Оряхово, ние научаваме за дейността на РМС в първите му години, за тази школа за комунистическо възпитание и закаляване на демократическата, антифашистка, трудова градска и селска младеж. Успоредно с живота и дейността на РМС, особено след 19 май 1934 г., авторът ни въвежда в цялата тогавашна обществено-политическа действителност с бруталното присъствие на органите на властта, на фашистките младежки организации. И чрез разказа за обществения живот във Видинската и Оряховската гимназия читателят се запознава и чувствува тогавашното политическо дихание на цялата страна, пулса на цялото младежко движение.

Една мечта, колкото красива, толкова и трудно достижима в онези години, става действителност! Завършилият гимназия ученик успява да прекрачи прага на Софийския университет и става студент в Юридическия факултет. В главата, посветена на БОНСС и студентските години, почти нищо не се говори за усвояване на правните знания, за посещаването на лекции и упражнения. За сметка на това е описан един почти петгодишен период, от който читателят узнава за работата и борбите на народното студентство, и то не само в рамките на Юридическия факултет, но и на целия университет поради обстоятелството, че авторът е ръководен деец на БОНСС — член на неговото Централно настоятелство. И още — за осъществяване ръководството на БОНСС от ЦК на РМС, за неговите легални масово-политически прояви, за активността и изявата на бонсистите по техните родни краища, в цялата страна. Тук авторът ни разкрива как се усвоява и обогатява политически опит в борбата против общия враг, как се формира още в университета класово-революционната интелигенция, която впоследствие, упражнявайки своята професия, ще пусне корени сред трудовия народ, а някои от нея ще израснат като талантливи политически ръководители.

По-пълна представа за мястото и ролята на РМС — в национален мащаб в предвоенните години и през време на Втората

Живко Живков, Ремсови години, спомени, С., Партиздат, 1979, с. 495.

Digitized by Google

световна война, е дадена в следващите две глави — „Ремсови години" и „Война, концлагери, затвори". На фона на подготовката и започването на Втората световна война и особено след нападението на хитлеристка Германия върху Съветския съюз авторът през призмата на своите лични впечатления откроява огромната роля на РМС (под идейно-политическото и организационното ръководство на Партията) в борбата против фашизма и войната, предава правдиво неговата организационна и идейновъзпитателна работа сред своите членове, сред младежта по села и градове, в училищата. Тази борба е осветлена като звено от интернационалната борба на младежта по света, като част от борческия устрем за изпълнение на историческите решения на Седмия конгрес на Комунистическия интернационал. Личното участие и съдба на автора ни води по младежки конференции, съвещания, срещи, събрания, схватки с класовия враг в лицето на органи, институти и поборници на буржоазната законност и фашисткия „правов ред". Описвайки тази дейност и сблъсъците с фашистките органи, авторът ни среща с редица дейци на РМС — изявени ръководители или обикновени изпълнители, но всички пропити с чувство за всеотдайност и готовност за саможертва да вложат своя дял в антифашистката борба. Тук са пресъздадени, макар и в щрихи, редица черти от борческия образ на ръководни младежки дейци от национален мащаб като Александър Димитров (Сашо), Адалберт Антонов (Малчика), Йорданка Николова (Катя), Лиляна Димитрова, както и на окръжни дейци, като Боян Чонос, Мико Папо и други.

Личната съдба на автора се преплита с тежката участ на интернираните, чрез нея читателят се запознава с живота в концлагерите и затворите, с героичното държане на комунисти и ремсисти пред лицето на класовия враг.

Във втората част от своите спомени Живко Живков ни кара да почувствуваме незабравимите мигове от победата на Девети септември 1944 г. Наред с преживяното в „най-светлия ден", ден първи за трудовия народ — разбиването на Видинския затвор, освобождаването на политзатворниците, установяването на новата отечественофронтовска власт по места и ролята на местните партизански единици, народния ентусиазъм при посрещането на първите части от Съветската армия и сложната смесица от чувства на народен възторг, скръб по загиналите в антифашистката борба, ненавист и възмездие към народните убийци и притеснители, авторът ни потапя и в оная кипяща атмосфера на организационна и съзидателна работа на Партията, на Отечествения фронт, на РМС и неговото бързо разрастване и възмужаване при решаването на големите задачи в ония първи дни и месеци.

Ремсовото поколение в тези паметни първи години се изяви като умел организатор на цялата младеж в изпълнение на задачите, поставени от Отечествения фронт. В тези страници авторът убедително разкрива ръководната роля на Партията в изграждането на новия живот, помощта ѝ в дейността на РМС, в усилията му да изгради антифашисткото единство на младежта. Това бяха години на изключително големи трудности и проблеми, произтичащи не само от завареното тежко наследство и сложността от величието на задачите, но и от противодействието на класовия враг — машинациите на опозицията, грубото вмешателство на чужди сили в лицето на правителствата на Англия и САЩ, разколническите действия на продажните политически дейци — проводници на тази антинационална политика, сатанинските им напъни да разбият народното и младежкото единство.

На фона на романтиката и трудностите в този бурен начален период главният въпрос, който стоеше пред младежта в цялата страна, бе изграждането на нейното организационно единство под знамето на Отечествения фронт и под политическото ръководство на Партията. Осъществяването на тази важна задача и създаването на Съюза на народната младеж бе тогава най-голямото завоевание на младежкото движение у нас. В решаването на тая задача свой дял имаха и онези младежки дейци от организации извън РМС (ЗМС, СМС), които проявиха и реализъм, и честно отношение, и правилно разбиране за дълг пред родината и народа.

Разказвайки за събития и случки, в които той лично участвува, авторът ни предава личните си впечатления от срещи с партийни ръководители. Особено интересни са спомените му за срещите в тия години с големия син на нашия народ и истински народен учител и вожд Георги Димитров — по своему велик, с богата душевност, с житейска мъдрост, с отзивчивост и разбиране към проблемите на младежта. След преодоляване на редица трудности младежкото единство е постигнато, то се кове и закалява в първите обекти на младежките трудови бригади по села и градове, в заводи, училища, висши учебни заведения, за да кристализира в Димитровския съюз на народната младеж и по-късно в ДКМС. Заедно с изграждане единството на младежта и развитието на младежкото движение някои от кадрите в този процес израстват като талантливи ръководители в различните области на нашия политически, икономически и държавен живот.

Читателят се разделя с книгата с чувство на голяма любов и уважение към изминатия път от Работническия младежки съюз, на възхищение и признателност от героичната му история, от неговите дейци, озарени с ореола на безсмъртието.

Какво би могло да се каже за автора като мемоарист. Първо, той се е ръководил от чувството за изпълнение на дълг

Digitized by Google

към ремсовото поколение за един продължителен период. Като разказвач, авторът показва своето лично виждане — той преживява, преценява, възпроизвежда, представя събития, хора, факти, обобщава от позициите на своите качества и възможности. В този смисъл авторът е достоверен, с честно отношение към събитията, без самоизтъкване. Дори когато заема някое отговорно място в борбата, той стеснително споменава за това. Разказът му се отличава със скромност и вътрешна акуратност.

Друго, което привлича вниманието: по своето положение авторът е бил рамо до рамо с ремсови ръководители, които влязоха в пантеона на нашата национална слава и са съзвездие на нашия политически небосклон. За всекиго от тези герои той е дал доста пестелива характеристика, в щрихи, а би могъл много повече да уплътни някои от тези характеристики.

Като ръководен деец на РМС в национален мащаб авторът можеше да се позове по-разгърнато, без да изпада в положение на историк изследовател, на такива документи и решения като Седмия конгрес на Комунистическия интернационал, Шестия конгрес на Комунистическия интернационал на младежта през 1935 година. С това щеше още по-ярко да се подчертае естествената приемственост между старото и младото поколение.

В заключение може да се каже, че книгата на Живко Живков е адресирана и ще се чете с интерес от три поколения: първото е в центъра на неговите спомени; второто, което наливаше основите и изграждаше новия живот, и сегашното младо поколение, за което всичко разказано е история. В тоя смисъл „Ремсови години" е не само поглед към миналото, но и вглеждане в настоящето, взор в близкото бъдеще и в по-далечна перспектива, размисъл, който подтиква за действено отношение към нашата съвременност, към нейните проблеми и за изпълнение с достойнство на дълга към народа и социалистическата ни родина.

проф. Вълo ИВАНОВ

Digitized by Google

ПРИ НОВИТЕ УСЛОВИЯ — ПО-ГОЛЕМИ ИЗИСКВАНИЯ

Двадесет години вече вестник „Димитровско знаме" в гр. Марица отразява многообразния живот на трудовите колективи от различните предприятия и аграрно-промишления комплекс в града. От брой втори през 1979 година вестникът е печатен орган на общинския комитет на БКП, на общинския народен съвет и на управителния съвет на АПК „Марица". Преустроил ли се е вестник „Димитровско знаме" в съответствие с новите условия на селищната система, която обхваща град Марица и кметствата: Константиново, Свирково, Тянево, Троян, Дряново, Калугерово, Навъсен и Пясъчево?

Още в брой втори на уводно място е поместена информация за учредителната конференция на общинския партиен комитет. В нея са изяснени основните права и задълженията на новоизграждащите се органи и задачите, които има да решава общинската партийна организация. Съобщава се за учредителната конференция на общинския комитет на Отечествения фронт. На цялата втора и трета страница са обявени районите и кандидатите за окръжни и общински съветници и за кметове. В брой трети е поместен репортаж за изборите и окончателните резултати от тях. Читателите се информират за учредяването на общински комитет за държавен и народен контрол. В следващия брой се появява информация за първата сесия на общинския народен съвет с имената и длъжностите на членовете на изпълнителния му комитет.

Следователно новата структура е налице, с нея своевременно са запознати хилядите читатели на вестника.

Започва упорита борба в общината за изпълнение на стратегическата задача на седмата петилетка. Вестник „Димитровско знаме" е на своя пост. Сътрудниците му по примера на работниците от партийния комитет са сред хората, посещават заводите и кооперативните поля, надникват във фермите и ремонтните работилници, беседват с работниците и кооператорите, проучват проблемите, разнообразяват жанровете и рубриките. В трети брой е публикувана проблемната кореспонденция „За ритмично изпълнение на плана" от инж. Петко Кунчев, заместник-директор на най-голямото предприятие в града — машиностроителния завод „Хебър". След обстойния анализ на творческата обстановка в завода той завършва с предупреждението: „Оптимизмът, с който започнахме годината, и постигнатите успехи през първите месеци не бива да ни успокояват. Подобрената организация на работните места, максималното използване на производствените мощности, здравият социално-психически климат и трудова дисциплина трябва да станат отправно начало във всички наши начинания до края на петилетката..."

„Бригадната организация — основа за нови успехи" — това е актуална кореспонденция в същия брой на Лиляна Минчева, партиен секретар на промкомбинат „Дружба" в града. В нея авторката изтъква голямата роля на бригадната организация за постигане на висока ефективност и високо качество в работата на бригадата, за възпитаване работниците на социалистическо отношение към труда, за развиване у тях на чувството за другарство, взаимопомощ, колективизъм.

Вестникът е поставил началото на една интересна рубрика: „Запитване до читателите: „Добре ли премина вашият работен ден?" След като подчертава, че ефективното използване на работното време има много голямо значение за резултатите от работата на отделния работник и на целия колектив, редакцията апелира към читателите да пишат до редакцията по такива въпроси:

— Защо се случва така, че понякога или често започвате работа с лошо настроение? . . .

Digitized by Google

— Защо в редица случаи не се използва добре работното време на машините и хората?

— Разкажете за другарските взаимоотношения в бригадата, цеха или фермата.

— Уведомяват ли ви какво сте извършили през деня, какъв е личният ви принос и приносът на другите, с които сте в социалистическото съревнование.

Особено внимание вестникът обръща на борбата за икономии. На тази тема са посветени материалите: „Шофьорите пестят гориво" (бр. 4), „Спестено гориво" (бр. 5), „Нашият принос в борбата за икономии" (бр. 8), „Пестеливи стопани — добри резултати" (бр. 10) и др.

„Димитровско знаме" е инициатор и ревностен глашатай за разгаряне на социалистическото съревнование както всякога и навсякъде, така и при прибиране на реколтата. По това време той публикува рапорт-обещание от механизаторите, участвуващи в прибирането на реколтата от зърнено-житните култури в АПК „Марица", съобщи имената и успехите на първенците, помести репортажи и очерци.

Положителният опит не е изпуснат от погледа на печатния орган на общинския партиен комитет. Под рубриката: „Челният опит — масова практика" със заглавие „Към нова, по-висока цел" (бр. 3), се изнася опитът на Живко Терзиев — ръководител на производствен участък в с. Свирково, който работи по опита на доцент Мермерски и получава среден добив по 500 кг пшеница от декар. В същия брой под заглавие „Умението да работиш с хората" се разказва за най-добрия наставник в машиностроителния завод „Хебър", комуниста Желязко Петков. И добре е казано в заключение: „Не е ходил в университет, не е чел дебели книги по педагогика. Неговите университети са хората, животът, педагогическите си знания е придобил в Партията на българските комунисти. Успява да долавя онова необходимо доверие и самочувствие, което искат очите на младите."

Научно-техническият прогрес — ето една от централните теми на „Димитровско знаме" в гр. Марица. В бр. 4 в кореспонденцията „Резерв за повишаване производителността" се разказва как се създават условия, за да се премине на двусменен режим на работа с машините, как всички механизатори от АПК повишават квалификацията си и се преминава към седемдневно използване на машините при петдневна работна седмица на механизаторите.

По този въпрос се говори и в очерковия материал за инженер Делчо Митев под заглавие „По трудния път на рационализатора" (бр. 5). Авторката Зора Трендафилова пише: „Това е неговият свят — динамичен, творчески, неразривно свързан с хората и машините, със света на техниката".

В общинския вестник наред със статията, кореспонденцията и информацията се срещат и очеркът, репортажът, интервюто, критичните материали...

Съвсем актуално звучат очерковите материали за тъкачката Стефка Узунова, за учителките Катя Стоева и Димка Димитрова и за майстора на производството Митьо Тонев. Увлекателно е написан репортажът „Двадесет бели купола" за новите оранжерии на дряновци. Интересно е интервюто на редактора Никола Пънков със заместник-председателя на АПК „Марица" Колю Костов за разсаждането на тютюна: „С ясна цел — да се преизпълни насрещният план!"

Привлича вниманието специалният деветосептемврийски брой с хубавото си техническо оформление и богатото съдържание. Уводната статия „Големият ден на България", предпразничният рапорт на трудовите колективи, оптимистичните срещи с деветте комунисти—първенци от общината, статията на първия секретар на общинския комитет на БКП Николай Костадинов за всестранните успехи в селищната система, хубавите рисувани и снимани клишета — ето кое ни убеждава, че редакционното ръководство има виждане и добър журналистически вкус.

Посоченото дотук е хубаво, но все още недостатъчно!

Вестникът е преди всичко печатен орган на общинския комитет на БКП и би следвало той да му бъде един от най-близките и действени помощници в областта именно на партийно-политическата работа. Със средствата на печатното слово вестникът е призван да помага системно за повишаване на нейното равнище в съответствие с изискванията на новите условия и проблеми, които има да решава новата община. Досега обаче вестник „Димитровско знаме" все още не е навлязъл както трябва в партийната тема. През юли м. г. комитетът свиква делегатско събрание на общинската партийна организация. Присъствуват двеста и петдесет комунисти. Разглежда се много важен въпрос: работата на партийните, стопанските, държавните и обществените органи и организации в борбата за изпълнение на плана за социално-икономическо развитие на селищната система Марица. Доклад изнася първият секретар Николай Костадинов. Вземат участие и представители на окръжния комитет. Изказват се аналитично, критично и самокритично местни другари. И най-важното — вземат се ефективни решения. А редакцията мълчи. Не е отразено събитието, не се проследяват системно и последователно как се изпълняват взетите решения. С тези важни проблеми на свои заседания комитетът се е занимавал на няколко пъти, но вестникът остава безучастен.

Първичните партийни организации, техните бюра, групите докладчици и политинформаторите вършат огромна масово-политическа работа, но тя не се отразява пълноценно от общинския печатен орган. Той не популяризира редовно и целесъобразно положителния опит в партийната работа, не критикува, не разкрива слабости-

Digitized by Google

те на ППО, не сочи по какъв начин да бъдат отстранявани те. При новите условия на селищната система повечето от комунистите получиха конкретни поръчения. Те са от най-различен характер, но всички са насочени към работата с хора́та. За тази благородна, апостолска дейност вестникът пише много малко.

Подобряване на качествения и социален състав на общинската партийна организация е една от важните вътрешнопартийни задачи. Приемат се нови членове, изключват се тези, които са недостойни за званието „Комунист". Вече втора година се заменят партийни документи — едни получават нови партийни членски книжки, други — не, трети остават на изпитателен срок. Ето вълнуващите моменти, за които може да се помести в „Димитровско знаме" не само информация и кореспонденция, но и репортаж, и очерк, аналитичен и критичен материал.

От септември миналата година до края на януари тази година станаха годишните отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации. Важно, много важно събитие в живота на ППО. Общинският комитет своевременно прие мероприятия и изработи график за подготовката и провеждането им. В едно от мероприятията е записано: „Средствата за масова информация да отразяват редовно хода на отчетно-изборната кампания в общинската партийна организация". До края на годината обаче във вестника бе поместена всичко на всичко една-единствена директивна статия (бр. 10) от другаря Тодор Пиличев — секретар на общинския комитет, и (бр. 12) една протоколна информация от редактора Никола Пънков!

През изтеклата година партийните комитети и първичните организации отделиха много внимание, време и сили за преустройство на идеологическата работа в духа на Националното съвещание от ноември 1978 година. Комитетът в гр. Марица още през февруари обсъди как протича учебната година в Партията и в масовите организации. През април той изслуша две информации: за работата на общинския съвет за култура по изпълнение програмата на ОК на БКП и окръжния народен съвет — Хасково за естетическото възпитание и за подобряване на идеологическата работа в партийните организации. През юни повторно се направи цялостен анализ на партийната, комсомолската и профсъюзната учебна година. Много жива работа се извърши по преустройството на политическата агитация. Всичко това беше съпроводено с предварителна организаторска работа, с контрол и помощ на място от партийните работници. Имаше и успехи, и пропуски, и проблеми. Но те не са намерили място в „Димитровско знаме". Единствената кратка дописка в бр. 10, че е открита партийната учебна година, още повече подсилва тази констатация.

Вестникът изпуска от погледа си сложната и водеща дейност на административния ръководител на селищната система — общинския народен съвет. Той не се заема да отразява важните проблеми, които се разглеждат на сесиите и заседанията на изпълнителния му комитет по ръководството на цялостната единна икономическа, просветна и културна дейност във всички селища на общината. Държавно-общественото начало в работата по културата и просветата е вече факт. Постоянните комисии към съвета, доброволните отряди, другарските съдилища и особено кметствата вече действуват при новите условия. Но това не се вижда от печатния орган. Подобно е положението и с отразяването на проблемите на Отечествения фронт и Българските професионални съюзи в общината.

При наличието на Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС и особено сега, след Националната комсомолска конференция, непростимо за редакцията е да пропуска насъщните въпроси, грижи и задачи, които вълнуват тукашните младежи.

Кои са главните причини за тези недостатъци? Къде се крият те?

Преди всичко в недостатъчното ръководство на вестника от страна на общинския партиен комитет. Вярно е, че още през март комитетът е обсъждал работата на средствата за масова информация в района в духа на задачите, поставени от Националното съвещание с идеологическите кадри. Но специално за вестник „Димитровско знаме" след направените констатации не се вземат конкретни решения, а се задължава общинският съвет за култура да разгледа на свое заседание работата на всички средства за масова информация и в духа на оценката на комитета да приеме мероприятия за решаване на проблемите.

А проблемите на общинския вестник не са от компетенция на общинския съвет за култура. Него могат и следва да го ръководят само тези, чийто орган е „Димитровско знаме" — общинският комитет на БКП, изпълнителният комитет на общинския народен съвет и управителният съвет на аграрно-промишления комплекс „Марица". Тяхно задължение е да помогнат за пълното решаване на въпросите за щата и бюджета, за планирането, за авторите и дописниците, за актуалността и периодичността, за материалната база и техническите средства на редакцията.

Планирането е слабото звено в работата на вестника. Това личи от страниците му, от пропуснатите важни въпроси за отразяване, за които вече стана дума. Редакторът му е откъснат от партийно-политическите и стопанските проблеми в общината, защото не присъствува на заседанията на партийния комитет. Той не работи по периодични и перспективни тематични планове на вестника. Известно е, че силата, действеността на печата е преди всичко в неговото политическо ръководство. Успехът в дейността на в. „Димитровско знаме" ще зависи главно от помощта, която му оказа общинският ко-

Digitized by Google

митет на Партията. Ефективността на тази помощ пък зависи от равнището на партийното ръководство на вестника, от умелото определяне на основните направления в неговата работа, от активната поддръжка и системното информиране на редактора, от подобряването на трудовите и битовите условия в редакцията. Едно от първостепенните задължения на комитета е непрестанно да се грижи за развитието на обществените начала в работата на своя печатен орган, за привличане на повече сътрудници, особено от работниците на самия комитет, от общинския народен съвет и АПК, от секретари на ППО и членове на партийните бюра, из средата на специалистите, творческата интелигенция, първенците в производството и др. Та кой, ако не общинският партиен комитет е най-много заинтересован от добрата работа на вестника? Та нали за решаването на всяка задача в общината комитетът ще разчита и на близката, боева помощ на своя печатен орган, за която цел е и създаден!

Вестникът ще стане активен помощник, ако преди всичко самите работници в комитета го използват най-пълноценно за своя трибуна, излизат в него със статии и други материали за разясняване на задачите, за мобилизиране на трудещите се, за формиране у тях социалистическо отношение към труда, на висока нравственост!

Как стои сега въпросът със сътрудниците в „Димитровско знаме?"

Един само факт красноречиво говори за това. Различните подписи под материалите в отделен брой: Никола Пънков, Никола Тончев, ДЗ („Димитровско знаме"), СИ (собствена информация), а някои от тях без никакъв подпис са едно и също лице — редакторът.

Какво излиза? Излиза, че вестникът се списва главно от неговия редактор! Известната мисъл на Ленин, че „... органът ще бъде жив и жизнен тогава, когато на петима ръководещи и постоянно пишещи литератори ще има петстотин и пет хиляди сътрудници нелитератори", в най-голяма мяра е валидна за маришкия печатен орган, особено сега, при динамичната, многообразна и всеобхватна дейност в селищната система.

Освен от партийния комитет, от общинския народен съвет и АПК редакцията би могла да привлече автори и дописници от всяко селище, предприятие, стопанство, училище и читалище в района на селищната система. В това отношение ще изиграят важна роля находчивостта на редактора, ще допринесат и специалните поръчения на общинските ръководства до политическите и масовите организации.

Вестникът е носител на новината, на вестите. Той е длъжен своевременно да откликва на животрептящите въпроси, за което би следвало да излиза редовно, строго да спазва своя график. Въпреки че на този въпрос е обърнато внимание на заседание на партийния комитет, допуска се недопустимото — „Димитровско знаме" да излиза през летните месеци на петнадесет дни, в повечето случаи на тридесет дни, брой 11 на четиридесет дни, а брой 10 на петдесет и три!

Не се спазва географският принцип във вестника. В него се пише най-вече за град Марица. Много рядко по един-два пъти на годината — за Свирково, Дряново, Калугерово и Навъсен. Забравени са Константиново и Пясъчево. А всички тези селища са кметства към общината, където също „кипи живот при новите условия.

Предстоящите задачи на вестник „Димитровско знаме" са задачите, които решават общинският партиен комитет, общинският народен съвет и аграрно-промишленият комплекс в селищната система гр. Марица. А това са конкретизираните проблеми от доклада на другаря Тодор Живков, изнесен пред Националното съвещание през октомври миналата година, и поставени в Писмото на ЦК на БКП до комунистите и всички трудещи се за изпълнение на плана за социално-икономическото развитие през 1980 и 1981 година.

Тези задачи редакторът и редколегията под ръководството на общинския партиен комитет могат да планират, добре да организират и системно, пълно, всеобхватно да отразяват във вестник „Димитровско знаме".

Борис НАКОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ТВОРЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ТЕОРИЯТА И ПРАКТИКАТА НА БКП

Трудо. ете на другаря ТОДОР ЖИВКОВ за пар ийното строителство

Сборник

В сбор ика са публикувани — изцяло или с незначит лни съкращения и с редакционни подобрения — всички материали от научно-приложната конференция, състояла се на 28 и 29 юни 1979 г., организирана от Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП и Софийския градски комитет на Партията, посветена на трудовете на другаря Тодор Живков „За партийното строителство". Тритомният сборник „За партийното строителство", в който бяха публикувани през 1978 година трудовете на другаря Т. Живков, се превърна в крупно събитие в обществено-политическия живот на Партията и страната. Тритомното издание стана обект на особено внимание, на оживени обсъждания на събрания, семинари и конференции, повод за проверка и отчет, за обогатяване с поуките от изминатия път и за политическо извисяване с отговорностите за утрешния ден на нашето общество. Трудовете на другаря Тодор Живков за партийното строителство притежават висока теоретична стойност и безспорна практическа значимост. Поставените в тях проблеми и развитите идеи са живителни не само за многоликата партийна и обществена практика. Те обогатяват и стимулират за енергичен подем всички обществени науки. Тези трудове синтезират и научно обобщават многогодишния революционен и създателен опит на Българската комунистическа партия, утвърждаването и възхода на нейната априлска линия. Съдържащите се в тях постановки са творческо приложение и развитие на Ленинските идеи за Партията при специфичните български условия и в новия етап, в който се намира историческият процес у нас. В трудовете на другаря Тодор Живков за партийното строителство се дават научнообосновани отговори на редица основни и най-актуални обществено-политически проблеми. Тяхното познаване и задълбочено изучаване е важна предпоставка както за по-нататъшното развитие на обществените науки и по-специално на науката партийно строителство, така и за самото им реализиране в конкретната партийна и друга социална дейност. Настоящият сборник с материалите от научноприложната конференция, посветена на трудовете на др. Тодор Живков „За партийното строителство", е предназначен за всички, които изследват и изучават проблемите на партийното строителство, за ръководните партийни, стопански и обществени кадри, за целия партиен и обществен актив.

ПАРТИЙНОТО ПОРЪЧЕНИЕ

Веска Сотирова

Опитът показва, че ефективността и качеството на организаторската и масово-политическата работа на първичната партийна организация до голяма степен зависят от това, как се разпределят силите на партийната организация, на нейния членски състав, доколко целесъобразно се използват знанията, опитът, самоинициативата на всеки член на Партията, доколко всеки комунист участвува практически в изпълнение на задачите. В настоящата брошура се разглеждат същността и характерът на партийното поръчение, индивидуалният подход при възлагане на партийните поръчения, кой и как трябва да ги възлага, какъв контрол трябва да се упражнява, за да бъдат изпълнени те.

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И „ТРЕТИЯТ СВЯТ"

Владимир Сестримски

На достъпен език авторът осветлява всестранно отношенията на НР България със страните от „третия свят". В основата на разработката стоят икономическите отношения във всичките им традиционни и съвременни форми (търговия, научно-техническа помощ и сътрудничество и др.). Значително внимание е отделено и на политическите, дипломатическите и други връзки на нашата страна с младите независими държави. С оглед на нарастващата роля на страните от „третия свят" в системата на международните отношения са очертани и перспективите за по-нататъшното развитие на нашите връзки с тях.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните книги: **„Известия на Института по история на БКП" — том 42; „Гранитната пътека" — повест за младия Димитър Благоев от Димитър Мантов; „Философия и екология" от Цветан Кардашев; „Седемдесетте години — важен етап в световното развитие" от Герман Розанов; „Япония в Югоизточна Азия — амбиции и реалности" от Савка Байчева и „Новата ядрена доктрина на НАТО" от Чавдар Палавеев.**

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

В. И. Ленин, КПСС О НАУЧНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ТРУДА, М., Политиздат, 1980.

В тематичния сборник са включени, напълно или частично, статии, речи, писма и трудове на В. И. Ленин, документи на Комунистическата партия на Съветския съюз решения на нейни конгреси, конференции и пленуми, постановления на Централни комитет по един от най-актуалните народностопански проблеми — научната организация на труда.

ОБ ИСКУССТВЕ ПОЛЕМИКИ, автор коллектив: П. Н. Федосеев (руководитель), С. И. Попов, В. Л. Артемов и др., М., Политиздат 1980.

Книгата разглежда марксистко-ленинските принципи на критиката на буржоазната идеология и пропаганда, стратегията и тактиката на полемическата борба, логиката и аргументацията в полемиката, социално-психологическите аспекти на полемическото изкуство, езика и стила в полемиката. Авторите ни запознават с особеностите на борбата с буржоазната идеология и пропаганда в съвременните условия. Книгата е предназначена за пропагандисти, партийни и научни работници, преподаватели и студенти, за широк кръг читатели.

ПРАВДА ОБ АФГАНИСТАНЕ - Документы, факты, свидетельства, Издательство Агенства печати Новости, М., 1980.

Барменков А. И., СВОБОДА СОВЕСТИ В СССР, М., изд. „Мысль", 1979.

В труда се разглежда основната политика на КПСС и Съветската държава по отношение на религията и църквата. Авторът подчертава голямата роля на В. И. Ленин в разработката на политиката на Партията по религиозните въпроси. Върху обширен фактически материал с показан историческият демократизъм на съветския социалистически строй, който гарантира на всеки гражданин свобода на вероизповеданието, както и свобода за атеистическа пропаганда.

ОБЩИЙ КРИЗИС КАПИТАЛИЗМА (Движущие силы и формы проявления в современных условиях). Пер. с. нем., М., Политиздат, 1980.

Монографията на авторски колектив от сътрудници на Института по международна политика и икономика на Академията на науките на ГДР представлява комплексно изследване на общата криза на капитализма в съвременните условия. В нея се разглеждат кризисните явления в обществения живот на разни страни от капиталистическия свят, дава се отговор на много въпроси, важни не само от научна гледна точка, но имащи голямо значение за практическата политическа и икономическа борба на трудещите се в страните на капитала.

ВОПРОСЫ НАУЧНОГО АТЕИЗМА (Атеизм, религия, церковь в истории СССР), М., Изд. „Мысль", 1980.

Книгата е посветена на актуални въпроси на атеизма, религията и черквата в руската история. Голямо място заемат в нея материалите за приемането на християнството в Русия, за ролята на народните маси и църковните дейци в освободителните борби срещу татаро-монголските нашественици, учредяването на патриаршествата и въвеждането на петровските реформи, вътрешноцърковните борби в епохата на феодализма и др. В редица статии са анализирани традициите на свободомислие и атеизъм в идеологията на революционното народничество, показано е формирането на масовия атеизъм в съветското общество.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

LIBRARY
OCT 28 1980
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

(Partien Zhivot)

12

СОФИЯ, АВГУСТ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 12 АВГУСТ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

Пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия 3

Решение на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия за свикване на XII партиен конгрес 4

Доклад на първия секретар на ЦК на БКП другаря Тодор Живков . 5

Решение на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия за основните резултати от изпълнението на седмата петилетка и за неотложните задачи 10

* * *

* — Отчет пред Партията, отчет пред народа 13

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Партийният комитет
Кабинетите по партийно-организационната работа

Г. Григоров — За по-високо качество и ефективност 27

Л. Причкапов — По-голяма стройност, дълбочина и целенасоченост 32

* — Творчество, инициатива, опит 39

Ръководно политическо ядро и първообраз

Б. Наков — Признати политически щабове 44

Партийните групи

Б. Михайлов — Личният пример на комуниста 48

Д. Кънев — На предна линия 50

Комунистът — нравствен образец

Д. Кралев — Самовглеждането 53

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

А. Румянцев — Учение, открило историческа перспектива . . . 58

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Б. Шавова — Импулс за нови дела 64
* — Похвално 67

СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ

И. Мичев — Ефективно ли беше заседанието? 68

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

А. Стамболиев — **Възелът** 75

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Н. Ферхадова — Комплексно изучаване на общественото мнение . . 77
Г. Пенчев — Литературата и изследването на новия човек 81

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

В. Петров — Дванадесетият конгрес на УСРП 86
Р. Хжановски — Административните решения и формирането на общественото мнение 90

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

Й. Хаджиев — Авторитетно присъствие 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, П. Радев, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 6,30 лева — Отделна книжка 0,35 лева
Пор. 2587. Тираж 52 980 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 21. VIII. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ПЛЕНУМ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

На 29 юли 1980 г. в резиденция „Бояна" се състоя пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Освен членовете и кандидат-членовете на ЦК на БКП в пленума участвуваха членовете на Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП, членовете на Постоянното присъствие на БЗНС, завеждащи отдели на ЦК на БКП, първи секретари на окръжни партийни комитети, председатели на изпълнителни комитети на окръжни народни съвети и министри, които не са членове на ЦК на БКП, председателите на окръжните аграрно-промишлени съюзи и други стопански ръководители, отговорни работници от апарата на ЦК на БКП.

Доклад за основните резултати от изпълнението на седмата петилетка и за неотложните задачи изнесе др. ГРИША ФИЛИПОВ, член на Политбюро и секретар на ЦК на БКП. По доклада се изказаха другарите: НИКОЛАЙ ЖИШЕВ — член на ЦК на БКП и първи секретар на ОК на БКП в Бургас, ИВАН САКАРЕВ — член на ЦК на БКП и министър на строителството и строителните материали, ГЕОРГИ КАРДАШЕВ — кандидат-член на ЦК на БКП и първи секретар на ОК на БКП в Силистра, ВАСИЛ ЦАНОВ — член на ЦК на БКП и председател на Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз, ГЕОРГИ КАРАМАНЕВ — член на ЦК на БКП и министър на вътрешната търговия и услугите, ПЕТЪР БРАЙКОВ — член на ЦК на БКП и секретар на Централния съвет на Българските професионални съюзи, ТОНЧО ЧАКЪРОВ — член на ЦК на БКП и министър на машиностроенето, ТОДОР КЮРКЧИЕВ — секретар на ЦК на ДКМС, ХРИСТО БОНИН — член на ЦКРК на БКП и заместник-министър на металургията и минералните ресурси, ХРИСТО ХРИСТОВ — член на ЦК на БКП и министър на външната търговия, ВАСИЛ ХУБЧЕВ — министър на електрониката и електротехниката. Заключително слово произнесе др. ГРИША ФИЛИПОВ.

Пленумът изслуша доклад от първия секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия др. ТОДОР ЖИВКОВ за свикването на XII конгрес на Българската комунистическа партия.

Пленумът на ЦК на БКП с пълно единодушие прие решения по обсъжданите въпроси. Докладът на др. ТОДОР ЖИВКОВ и решенията на пленума се публикуват.

Digitized by Google

РЕШЕНИЕ
на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия
ЗА СВИКВАНЕ НА XII ПАРТИЕН КОНГРЕС

I. Редовният Дванадесети конгрес на Българската комунистическа партия да се свика на 31 март 1981 година.

II. Утвърждава за дневен ред на конгреса:

1. Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Единадесетия и Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи.

Тезиси за работата на Партията, за общественото, икономическото и културното развитие на Народна република България през седмата петилетка и за задачите през осмата петилетка.

Докладчик: първият секретар на ЦК на БКП др. ТОДОР ЖИВКОВ

2. Отчет на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП.

Докладчик: председателят на ЦКРК на БКП др. СТОЯН КАРАДЖОВ

3. Избори на централни ръководни органи на Партията.

III. Определя нормата за представителство и начина за избиране на делегатите на конгреса:

1. Един делегат да се избира на 500 членове на Партията.

2. Делегатите да се избират съгласно Устава на Партията с тайно гласуване на предстоящите окръжни отчетно-изборни конференции.

Комунистите от партийните организации при поделенията на Народната армия, Граничните и Строителните войски и на войските на Министерството на транспорта избират делегати за конгреса на отчетно-изборните конференции на окръжните партийни организации.

3. Отчетно-изборните събрания и конференции в Партията да се проведат от 1 октомври 1980 година до 10 март 1981 година.

Digitized by Google

Доклад на първия секретар на ЦК на БКП другаря ТОДОР ЖИВКОВ

Уважаеми другарки и другари,

Съгласно Устава на Партията следващият редовен конгрес трябва да се проведе идната година. Политбюро на Централния комитет предлага XII конгрес на Българската комунистическа партия да се свика на 31 март 1981 година.

Може да се каже, че вече се създава хубава традиция — конгресите на нашата партия да заседават в първите дни на април. Тази традиция символизира нашата вярност към животворната априлска линия на Партията, нашата готовност и занапред неотклонно и последователно да я развиваме и осъществяваме в живота.

Дванадесетият конгрес на БКП е призван да обсъди големи, изключително важни задачи и проблеми. Именно поради това и в съответствие с постоянно развиващата се и задълбочаваща се вътрешнопартийна демокрация Политбюро предлага да се внесат някои нови моменти в начина, по който да се проведе конгресът.

Освен Отчетния доклад на Централния комитет, който ще бъде изнесен на самия конгрес, предлагаме да бъдат разработени и публикувани най-малко един месец и половина преди конгреса тезиси на Централния комитет на Партията. Тезисите трябва да съдържат:

— обстоен анализ и оценка на извършената през мандата работа, на постигнатите резултати в различните области на нашето обществено, политическо, икономическо и културно развитие по пътя на изграждането на зрелия социализъм;

— разработка на проблемите в различните области за предстоящия период до XIII конгрес на БКП;

— постановка на задачите на Партията в нейната вътрешна и външна политика за следващите пет години.

Предлага се също така освен на пленарни заседания конгресът да работи и по секции, организирани и посветени на обсъждането на основните направления в нашето развитие:

— партийно-политическа, организационна и идеологическа работа;

— икономическа политика;

— наука, образование, култура;

— външна политика и международни връзки;

— държавни органи и обществени организации.

Digitized by Google

Публикуването на тезисите ще позволи да се обсъдят основните проблеми на нашето развитие с колективния ум на цялата Партия, на целия народ. Всепартийна, всенародна дискусия за състоянието и развитието на страната в изграждането на зряло социалистическо общество — това може да си позволи само една силна, зряла, здраво свързана с народа и уверена в себе си партия. Такава именно е нашата партия в навечерието на своя XII конгрес.

Работата на конгреса и по секции ще разшири неколкократно конгресната дискусия. Тя ще даде възможност още по-конкретно, делово и компетентно да се обсъдят задачите и проблемите в различните области на нашето материално и духовно развитие.

Всичко това несъмнено е израз на по-нататъшното задълбочаване на творческата атмосфера, на демократичните традиции, на последователното прилагане на ленинските принципи в развитието на Българската комунистическа партия като марксистко-ленинска революционна партия.

Като изхожда от задачите и значението на XII конгрес, Политбюро предлага да се утвърди следният дневен ред на конгреса:

1. Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Единадесетия и Дванадесетия конгрес и предстоящите задачи.

Тезиси за работата на Партията, за общественото, икономическото и културното развитие на Народна република България през седмата петилетка и за задачите през осмата петилетка.

Докладчик: първият секретар на ЦК на БКП Тодор Живков

2. Отчет на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП.

Докладчик: председателят на Централната контролно-ревизионна комисия Стоян Караджов

3. Избор на централни ръководни органи на Партията.

Съгласно Устава на БКП делегатите за конгреса да се избират на предстоящите окръжни и отчетно-изборни конференции с тайно гласуване. Политбюро предлага да се утвърди следната норма за представителство — един делегат да се избира на 500 членове на БКП.

Предлагаме също така Централният комитет да утвърди предконгресните отчетно-изборни събрания и конференции в Партията да се проведат от 1 октомври 1980 година до 10 март 1981 година.

Какво може да се каже, драги другарки и другари, за мястото, което е призван да заеме, и за ролята, която има да изиграе Дванадесетият конгрес в нашата работа, в нашето развитие, в нашата история?

Всеки конгрес на Партията е най-важното събитие в нейния собствен живот и развитие през съответния период.

Всеки конгрес на Партията мобилизира комунистите, работническата класа, селскостопанските труженици, народната интелигенция, целия народ за практическото решаване на назрелите нови проблеми и задачи.

Такъв без всякакво съмнение ще бъде и предстоящият Дванадесети конгрес на БКП — забележително събитие в живота и развитието на Партията, на народа, на страната, нова грамадна крачка в изграждането на развито социалистическо общество у нас.

Заедно с това още сега е ясно, че Дванадесетият конгрес ще има някои присъщи и характерни само за него особености, задачи и роля.

Кои са някои от по-съществените измежду тях?

Digitized by Google

Преди всичко Дванадесетият конгрес ще има изключително голяма политическа мащабност, значимост и тежест.

— През следващата година предстои да бъдат чествувани: 1300-годишнината от основаването на българската държава, 90-годишнината на Партията, 25-годишнината на Априлския пленум, а през 1982 година — 100-годишнината от рождението на Георги Димитров. Това са много крупни обществено-политически събития. Те ще дадат голямо и разностранно отражение както върху духа и работата на Дванадесетия конгрес, така и върху цялостния обществен и политически живот в страната.

— Вторият отличителен белег от политическата характеристика на XII конгрес е изключително благоприятната вътрешна обстановка, в която ще се проведе. Единство и сплотеност сред Партията и сред народа, между Партията и народа; стабилно развитие напред въпреки усложнените и утежнените международни условия; убеденост в правилността на партийната политика и активна борба за нейното осъществяване в живота; благородна неудовлетвореност от постигнатото и нови творчески търсения — такава е политическата обстановка у нас сега; тези са и най-съществените моменти в априлския климат, в априлския стил и дух на работа, които ние съхраняваме, постоянно развиваме и обогатяваме.

— Главният политически въпрос, който ще обсъди и реши XII конгрес, е по-нататъшното развитие и усъвършенствуване на политическата система на изграждането у нас зряло социалистическо общество. Възлов център на този главен политически въпрос е по-нататъшното разширяване и усъвършенствуване на социалистическата демокрация. Следващият период ще бъде период на нови, големи и важни начинания и стъпки в тази генерална насока на нашето развитие като общество, като партия, като страна.

— Изключително голяма роля е призван да изиграе XII конгрес на Партията в по-нататъшното развитие на нашата икономика. Без преувеличение може да се каже, че XII конгрес ще ознаменува периода на дълбоки качествени изменения в развитието на българската социалистическа икономика.

Защо?

Първо — защото конгресът ще даде решаващия тласък за практическата реализация в живота на нашия курс за висока ефективност и високо качество при сегашните условия.

Второ — защото конгресът ще разработи и реши такива назрели и кардинални за нашето икономическо развитие проблеми като:

— последователно прилагане на новия икономически подход и на новия икономически механизъм в организацията и ръководството на народното стопанство;

— решително повишаване на обществената производителност на труда, постепенно, но ускорено доближаване до обществената производителност в развитите страни;

— бързо и енергично внедряване на съвременните най-високи постижения на научно-техническата революция и на световния опит. Следващата петилетка ще бъде петилетка на техническия прогрес, петилетка на интелектуализацията на труда в Народна република България. Без това няма напредък, няма развитие, няма ефективна икономика;

Digitized by Google

— издигане на селското стопанство на нова степен в неговото развитие;

— прилагане на новия икономически подход и на новия икономически механизъм с оглед на специфичните условия и особености във всички сфери на извънматериалното производство, за да се постигне още по-голяма рационалност и ефективност.

Върху тази здрава основа XII конгрес ще потвърди курса на Партията за по-нататъшното повишаване жизненото равнище на народа, за все по-пълно задоволяване материалните и духовните потребности на народа. Той ще набележи важни практически мерки за изпълнение на Декемврийската програма на Партията, по-специално в производството на повече стоки за народно потребление, в подобряването на търговията, в самозадоволяването на селищните системи и пр.

— Дванадесетият конгрес ще се проведе в много сложна международна обстановка. Реакционните кръгове на империализма и преди всичко на северноамериканския империализъм изострят международните отношения; те поеха курс на конфронтация и напрежение, на остър завой от политика на разведряване и сътрудничество към политика на военно превъзходство и „студена война". Над мира и мирното сътрудничество между народите в Европа и света надвисна сериозна опасност. Империализмът нагло се опитва да диктува волята си на народите, да действува от позициите на силата спрямо социалистическите страни. Това е опасна, но късогледа и безперспективна политика. Защото социалистическата общност начело с великия Съветски съюз е достатъчно могъща, за да защити завоеванията и мира на своите народи, да разгроми всеки агресор. Ние сме убедени, че в наше време няма разумна алтернатива на мира и мирното сътрудничество и затова се борим последователно за отстояване на мира и разведряването в международния живот. Ние сме против войната, ние сме за мир, ние сме за разведряване, ние сме за динамично балканско сътрудничество и добросъседство. Миролюбивите сили в света са могъщи, те могат да отстранят войната, могат да отстоят мира, могат да запазят разведряването. С такава международна и балканска политика Българската комунистическа партия отива на своя XII конгрес.

Крупни, исторически отговорни задачи стоят пред международното комунистическо и работническо движение в съвременния етап от развитието на човечеството. Все повече назрява необходимостта от по-системен, разностранен и конструктивен диалог, от повече съвместни колективни действия на нашето могъщо световно движение. Дванадесетият конгрес ще набележи мерки за още по-активно участие на БКП в борбата за широко разгръщане на двустранно и многостранно сътрудничество с комунистическите и работническите партии, за укрепване единството и солидарността на международното комунистическо и работническо движение, на всички демократични и прогресивни партии, организации и движения, на всички антиимпериалистически и миролюбиви сили,

Другари,

До откриването на XII конгрес остават осем месеца. Това ще бъде период на най-интензивна подготовка за конгреса. Няма съмнение, че това ще бъде и период на мощен политически и трудов подем във всички кътове на страната, сред всички трудещи се у нас. Политбюро е уверено, че комунистите, комсомолците, сдружените земеделци, отечественофронтовците ще се вдигнат сами на крак и ще мобилизират широките народни маси за достойно посрещане на предстоящия XII конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

Времето до XII конгрес трябва да бъде и ние сме убедени — ще бъде — време на всенароден труд и всенародна борба за най-високи резултати, за най-качествена и ефективна работа на всеки труженик и на всеки трудов колектив в нашата страна.

Трябва да се даде широк простор на инициативата и енергията на партийните организации, на комунистите и кадрите, на обществените, стопанските и културните организации, на трудещите се и трудовите колективи.

Трябва да се разгори масово съревнование и масово движение за достойно посрещане на XII конгрес на БКП. Това съревнование следва да обхване всички области на материалното производство, това движение — всички дейности в страната. Специално бих искал обаче да подчертая тук два момента:

Първо — борба, неотстъпна борба за изпълнение и преизпълнение на насрещния план за 1980 г. — последната и решаваща година на седмата петилетка. Няма съмнение, че най-добре и най-достойно ще посрещнат конгреса онези, които най-успешно решат тази именно задача.

Второ, — на тази основа — борба, неотстъпна борба за все по-доброто задоволяване материалните и духовните потребности на обикновените хора, на всички труженици. Няма съмнение, че грижата за човека ще продължи да бъде не само средоточие на партийната политика, но и най-непосредствена грижа на партийните, държавните и стопанските ръководства. Необходимо е решително да осъществим в живота задачите, които си поставихме.

Другарки и другари,

Кое е главното в борбата за достойното посрещане на конгреса?

Главното са делата! Не шумът, а делата, не големите думи, а конкретните резултати от работата!

Дела, дела и пак дела!

Повече, по-качествени и по-ефективни резултати навсякъде и във всичко!

Такива следва да бъдат и такива са задачите, смисълът и съдържанието на предконгресната работа.

Уверен съм, че така и ще бъде.

На работа за добрата подготовка и достойното посрещане на предстоящия XII конгрес на нашата славна Българска комунистическа партия!

Digitized by Google

РЕШЕНИЕ

на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия за основните резултати от изпълнението на седмата петилетка и за неотложните задачи

Пленумът на Централния комитет на Българската комунистическа партия изслуша доклада на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП др. Гриша Филипов, в който е направена равносметка на изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на страната и са начертани основните неотложни задачи за успешното завършване на 1980 г. и седмата петилетка като цяло. Пленумът дава висока оценка на политическата и организаторската дейност, извършена от Политбюро и Правителството, от партийните, държавните и стопанските органи, и на постигнатите резултати през изминалите четири години на седмата петилетка и през първото полугодие на 1980 г.

В резултат от усилията на комунистите, на всички трудещи се за изпълнение на решенията на XI конгрес на Партията, на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.), на Националната партийна конференция и на другите партийни решения са постигнати значителни успехи в социално-икономическото развитие на страната. Народното стопанство продължи да се развива със стабилни и високи темпове. Значително се разшири материално-техническата база, повиши се техническото и технологическото равнище на производството и се усъвършенствува структурата на народното стопанство. През изтеклите години на петилетката се произведе значително по-голям национален доход, повече промишлена и селскостопанска продукция, отколкото през цялата шеста петилетка. Разшири се участието на страната в международното разделение на труда, все по-пълно се задоволяват потребностите на населението. Успешно се изпълнява и планът по основните показатели през първото полугодие на тази година.

Пленумът на Централния комитет на Партията е убеден, че предстоящият XII партиен конгрес ще оцени високо работата на работническата класа, на селскостопанските труженици и народната интелигенция, на профсъюзите, на Комсомола, на Българския земеделски народен съюз, на Отечествения фронт за преодоляване на трудностите, възникнали поради усложнената международна икономическа обстановка и неблагоприятните природно-климатични условия, за осъществяване на плана за социално-икономическото развитие на страната и за повишаване на жизненото равнище на народа.

Независимо от постигнатите успехи в нашето народно стопанство има още неразкрити и неизползвани възможности и резерви. В някои звена по изпълнение на плановите задачи се проявяват сериозни недостатъци и слабости, допуска се нарушаване на трудовата, финансовата и технологичната дисциплина.

Digitized by Google

Като се има предвид, че 1980 г. е последната и решаваща година за цялостното изпълнение на седмата петилетка, пленумът на Централния комитет на Партията смята за необходимо партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации да съсредоточат вниманието си върху следните неотложни задачи:

1. Да се разгръща конкретна и делова политическа и организаторска работа с всеки трудещ се, да се мобилизират творчеството, силите и умението на работническата класа, на селскостопанските труженици, на специалистите и интелигенцията за разкриване и пълно оползотворяване на съществуващите резерви за изпълнение на насрещния план за 1980 година, за разгръщане на всенародно социалистическо съревнование за достойно посрещане на XII конгрес на БКП.

2. Да се засили още повече работата за комплексно и последователно внедряване на новия икономически механизъм на всички равнища за управление с оглед успешното решаване на плановите задачи. Особено внимание да се обърне: на повсеместното въвеждане на новия тип бригадна организация на труда върху принципите на стопанската сметка и на самоиздръжката; на широкото внедряване на челния опит; на по-тясното обвързване на науката с производството; на издигане ролята на печалбата и договорната система; на използване докрай разширените права и функции на стопанските организации, предприятията и аграрно-промишлените комплекси.

Правителството, министерствата и ведомствата да се грижат за създаване на условия за последователно и комплексно прилагане на механизма на всички нива на управление.

3. Да се осигури цялостното и докрай изпълнение на задачите, поставени от Националната партийна конференция, за по-ефективно използване на материалите, суровините, енергията и горивата, на трудовите ресурси и техниката. На тази основа да се реализира икономия на материални разходи за 700 млн. лева над държавната задача за 1980 г.

Във всички трудови колективи да се води борба за постигане на разходните норми за суровинно-енергийни ресурси, за жив и овеществен труд, които имат челните заводи, аграрно-промишлени комплекси, строителни и други организации.

4. Решително да се подобри състоянието на капиталното строителство. Основната строителна техника, материалите и строителните работници да се концентрират в наблюдаваните от Министерския съвет пускови мощности, като се ускори тяхното въвеждане в действие. Обектите, за които няма необходимите условия за строителство, да бъдат замразени и да не се започват новите. До края на годината размерът на незавършеното строителство да се намали най-малко с 20 пункта.

5. Да се осигури успешното отглеждане и опазване на селскостопанската реколта, най-пълно да се използват поливните площи и до минимум да се намалят вредните последици от засушаването; да се гарантира срочно и без загуби прибиране, съхраняване и оползотворяване на цялата селскостопанска продукция.

Да се спре намаляването на селскостопанските животни и в най-кратко време да се възстанови и увеличи техният брой; да се подобри решително храненето и режимът на гледане на животните, като най-пълно се използват планинските пасища, включително и за производство на достатъчно количество сочни и груби фуражи; да се полагат грижи за увеличаване плодовитостта и за рязко намаляване на смъртността на животните.

Всички министерства и стопански организации да превърнат в своя първостепенна задача изпълнението на договорните задължения

Digitized by Google

към селското стопанство за доставка на торове, техника, транспорт и други средства за производство.

6. Секретариатът на ЦК на БКП и Министерският съвет да вземат спешни мерки за преодоляване на трудностите в железопътния транспорт и за осигуряване на редовно обслужване на товародателите. Решително да се подобри работата на щабовете по транспорта, които да осигуряват пълна координация и срочно да решават всички въпроси, свързани с функционирането му.

7. Министерствата и другите ведомства, стопанските организации и изпълнителните комитети на окръжните народни съвети да поставят под ежедневен контрол изпълнението на валутните задачи. Да се осигурят допълнителни ресурси за износ от всички отрасли на народното стопанство и решително да се повиши ефективността при изразходване на валутата за внос на суровини, материали и техника, с което да се компенсират евентуални загуби от селското стопанство и други допълнителни валутни разходи.

8. Да продължи с неотслабваща сила от всички министерства, ведомства, окръжни народни съвети и стопански организации работата по изпълнение на задачите, произтичащи от доклада на др. Тодор Живков в Русе от 10 май т. г., с оглед до края на годината да се произведат над плана стоки и извършат услуги за населението минимум за 550 млн. лева. На основата на самозадоволяването във всяка селищна система да се осигури стабилно снабдяване с основни хранителни продукти.

9. Необходимо е повсеместно да се прегледат предвидените бюджетни и други разходи с оглед непроизводствените разходи да се намалят с 300 млн. лева.

10. Пленумът задължава всички партийни органи и организации да засилят взаимната взискателност и отговорност, по новому да поставят въпроса за държавната, трудовата и технологическата, плановата и финансовата дисциплина. Да се отиде на открит сблъсък с всички, които нарушават дисциплината независимо от ранга, поста и мястото, което заемат. Да се укрепят първичните партийни организации в онези звена на народното стопанство, където се допускат системни нарушения на социалистическата дисциплина. Професионалните съюзи да смятат за своя първостепенна задача укрепването на дисциплината навсякъде и от всички.

Министерският съвет, министерствата и другите ведомства и изпълнителните комитети на окръжните народни съвети незабавно да разгледат състоянието на дисциплината и да проведат резултатни мерки за нейното строго спазване, за изкореняване на всякакви прояви на бюрократично отношение към изпълнението на държавните задачи.

Комитетът за държавен и народен контрол да предприеме енергични действия за пресичане още в самия зародиш на всякакви нарушения на социалистическата дисциплина, за точното и докрай изпълнение на взетите решения.

* * *

Централният комитет на Партията изразява увереност, че всички комунисти, сдружени земеделци, комсомолци и отечественофронтовци, милионите трудови хора ще работят ударно, ще вложат творческо умение, знания и дръзновение за изпълнение на насрещните планове за 1980 г. и успешно приключване на седмата петилетка като цяло от всеки трудов колектив. С това достойно ще посрещнем XII партиен конгрес, 25-годишнината от Априлския пленум, 90-годишнината от Бузлуджанския конгрес и 1300-годишнината от основаването на българската държава.

Digitized by Google

Като се има предвид, че 1980 г. е последната и решаваща година за цялостното изпълнение на седмата петилетка, пленумът на Централния комитет на Партията смята за необходимо партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации да съсредоточат вниманието си върху следните неотложни задачи:

1. Да се разгръща конкретна и делова политическа и организаторска работа с всеки трудещ се, да се мобилизират творчеството, силите и умението на работническата класа, на селскостопанските труженици, на специалистите и интелигенцията за разкриване и пълно оползотворяване на съществуващите резерви за изпълнение на насрещния план за 1980 година, за разгръщане на всенародно социалистическо съревнование за достойно посрещане на XII конгрес на БКП.

2. Да се засили още повече работата за комплексно и последователно внедряване на новия икономически механизъм на всички равнища за управление с оглед успешното решаване на плановите задачи. Особено внимание да се обърне: на повсеместното въвеждане на новия тип бригадна организация на труда върху принципите на стопанската сметка и на самоиздръжката; на широкото внедряване на челния опит; на по-тясното обвързване на науката с производството; на издигане ролята на печалбата и договорната система; на използване докрай разширените права и функции на стопанските организации, предприятията и аграрно-промишлените комплекси.

Правителството, министерствата и ведомствата да се грижат за създаване на условия за последователно и комплексно прилагане на механизма на всички нива на управление.

3. Да се осигури цялостното и докрай изпълнение на задачите, поставени от Националната партийна конференция, за по-ефективно използване на материалите, суровините, енергията и горивата, на трудовите ресурси и техниката. На тази основа да се реализира икономия на материални разходи за 700 млн. лева над държавната задача за 1980 г.

Във всички трудови колективи да се води борба за постигане на разходните норми за суровинно-енергийни ресурси, за жив и овеществен труд, които имат челните заводи, аграрно-промишлени комплекси, строителни и други организации.

4. Решително да се подобри състоянието на капиталното строителство. Основната строителна техника, материалите и строителните работници да се концентрират в наблюдаваните от Министерския съвет пускови мощности, като се ускори тяхното въвеждане в действие. Обектите, за които няма необходимите условия за строителство, да бъдат замразени и да не се започват новите. До края на годината размерът на незавършеното строителство да се намали най-малко с 20 пункта.

5. Да се осигури успешното отглеждане и опазване на селскостопанската реколта, най-пълно да се използват поливните площи и до минимум да се намалят вредните последици от засушаването; да се гарантира срочно и без загуби прибиране, съхраняване и оползотворяване на цялата селскостопанска продукция.

Да се спре намаляването на селскостопанските животни и в най-кратко време да се възстанови и увеличи техният брой; да се подобри решително храненето и режимът на гледане на животните, като най-пълно се използват планинските пасища, включително и за производство на достатъчно количество сочни и груби фуражи; да се полагат грижи за увеличаване плодовитостта и за рязко намаляване на смъртността на животните.

Всички министерства и стопански организации да превърнат в своя първостепенна задача изпълнението на договорните задължения

Digitized by Google

Особеното и в известен смисъл характерното за тях е **политическата обстановка,** при която ще протекат отчетите и изборите. С какво се характеризира тази обстановка?

Отчетно-изборната кампания започва в навечерието на исторически събития и върхове в развитието на Партията и страната, каквито са: предстоящият Дванадесети конгрес, който ще ознаменува период на нови големи начинания и дълбоки качествени изменения в развитието на Партията и обществото. Чествуването на 90-годишнината на Партията, 25-годишнината на Априлския пленум, подготовката и чествуването на 1300-годишнината от основаването на българската държава.

Отличителен белег на политическата обстановка, при която ще протекат отчетно-изборните събрания, е единството и сплотеността в партийните редици, между комунистите и народа, одобрението и пълната подкрепа на априлския курс на Централния комитет, на априлския дух и стил в неговата работа и ръководство. Тази обстановка придава **особен политически и идеологически смисъл** на анализа и обобщенията, на изводите и поуките от изминалата дейност, на дръзновените проекции за бъдещето. Оптимистичната обстановка още повече задължава пълно и дълбоко осъзнаване на новите измерения на дълга и отговорността на всеки пред Партията и пред народа.

Отличителни белези на отчетите и изборите в първичните партийни организации са мащабността и дълбочината на разговора, в който **ще се разискват и обобщават дейност и резултати, опит и поуки за цял конгресен период.** А този период е изключително богат с идеи, с творчески решения на сложни проблеми, с усвояване и внедряване на система от подходи и форми на организация, които ознаменуват качествения прелом в живота на Партията и на социалистическото общество, предизвикан от борбата за висока ефективност и високо качество от всички социални дейности.

След Единадесетия конгрес Централният комитет и лично др. Тодор Живков разработиха **водещите направления в качественото преустройство на дейността на Партията и социалното управление.**

В обществения организъм протичат качествено нови процеси. Интелектуалните предпоставки на труда придобиват значение на нов решаващ момент в развитието на научно-техническия процес и неговото органично свързване с предимствата на социалистическия строй. С помощта на разработения нов икономически подход и нов механизъм действието на тези процеси още по-пълно съответствува на обективните изисквания на икономическите закони при социализма на сегашния етап от неговото изграждане. Те сложиха дълбок отпечатък върху системата от социални отношения в трудовите колективи. Качествено новите процеси изискват съответни качествени изменения в партийната дейност и ръководство. **Партийното ръководство в сравнение с миналото сега се осъществява при съществено изменени условия.** Характеристиката на тези процеси, на условията и измененията е обстойно разработена и аргументирано защитена от другаря Тодор Живков в неговите речи от 31. X. 1979 г., 30. I. и 3. III. 1980 г. В отчетите на бюрата, а така също и в дискусиите по тях ще се търси и даде отговор в каква степен тези постановки и указания са били разбрани, усвоени и което е главното — доколко и с какви резултати те се претворяват, защото именно партийната дейност е преобразователят на идеите в дела. Тя обяснява и организира, създава за тази цел нови оръжия, социален опит, изпреварва развитието на процесите и с организационни средства ги ръководи. А може и обратното — да изостава, да ги догонва или да се приспособява към тях. Ето какво обуславя потреб-

Digitized by Google

ността да се усилва **преобразуващото начало** на партийната дейност, да се подобряват качеството и ефективността на тази дейност.

Център на партийната дейност е трудовият колектив. Тук тя се диференцира, индивидуализира и пряко свързва с хората, формира у тях личностно отношение, положителна реакция към лозунгите и задачите на партийната политика. Тук тя агитира, убеждава, организира и преобразява.

Партийната работа в колектива формира нов тип кадри, способни да разкриват назрелите противоречия, да намират важни решения на сложни задачи. Ето защо признак за оценка става способността на партийните организации да създават такъв тип ръководни кадри, пълномощници на Партията, с висока политическа и организационна култура, с развит интелект, способни за творческа инициатива и разумен риск. В отчетните доклади, в разисквания ще се даде отговор в каква степен по места се създават благоприятни условия за ускорено протичане на този процес?

Тези и останалите въпроси от основните водещи направления в качественото преустройство на партийната работа очакват строг и верен отговор. А тези отговори няма да бъдат нито лесни, нито прости и в това се заключава особеният политически и идеологически смисъл на предстоящите събрания и конференции. Именно този смисъл обуславя необходимостта отчетите и изборите да се планират и проведат като

ЦЕЛЕНАСОЧЕН, ПРОГРАМИРАН ПРОЦЕС

Отчетите и изборите в Партията започват от партийните групи и от организациите в състава на първичните. Събранията в тези низови звена на Партията, при новите условия, придобиват много по-голямо значение от досегашното. От какво се определя то?

Под влиянието на новите социално-икономически и духовни процеси закономерно нарасна ролята на партийната група в живота на колектива. Новият икономически механизъм, новият тип бригадна организация на труда, окрупняването на първичните организации, изменения в социалните отношения в малкия колектив са обективни условия да се повишава ролята и да се издига значението на партийните групи в борбата за високо качество и висока ефективност от всяка обществена дейност. Тук може да се даде най-вярна и безпогрешна оценка за авангардната роля на комунистите, на социалистическото съревнование, на личния принос на всеки член от партийния и трудовия колектив за достойна среща на Дванадесетия конгрес.

Това означава и изисква от партийните бюра и комитети да отделят внимание и да положат повече грижи за събранията в групите и в организациите в състава на първичните. Оценките, критичните бележки и препоръките от тях ще бъдат обобщени и ще получат отговор в докладите на бюрата и на комитетите. Има всички възможности на сегашната отчетна кампания да се създадат условия за **коренен завой** в отношението и в чувствителното издигане ролята на партийните групи в живота на Партията и социалистическото общество. От партийните бюра и комитети зависи дали тази възможност сега ще бъде използвана докрай.

Отчетната кампания е организиран политически и идеологически процес, който може да бъде разчленен на логически свързани етапи, протичащи в определена последователност. На всеки етап бюрото поставя и решава **предварително определена цел.**

Събранията съвпадат по време с финала на седмата петилетка. При целесъобразно програмиране на етапите, целите и средствата те могат и трябва да изиграят ролята на **мощен ускорител, на организи-**

Digitized by Google

ращ фактор на силите и усилията за изпълнение и преизпълнение на насрещните планове за годината и за петилетката.

Това изисква от партийното бюро в процеса на подготовката на отчетно-изборното събрание да постигне една от основните цели — да създаде **политическа обстановка** за вдъхновен труд, посветен на предстоящия Дванадесети конгрес. Подготовката и протичането на събранията в групите и организациите да дадат **решаващ тласък** за изпълнението и преизпълнението на всички задачи. Тази цел може да се постигне с интензивна политическа и организаторска работа. Начинанията, които ще се проведат от бюрото и комунистите, трябва да мобилизират всички членове на колектива, да ги **привлекат и включат в съревнованието за достоен личен и колективен отчет пред Партията и пред народа.** Всеки дълбоко да осъзнае, че в осмата петилетка нито той, нито неговият колектив могат да пристъпят с неизпълнен дълг пред обществото.

С разнообразни идейно-политически и организаторски средства и въздействия да бъде стимулиран масов стремеж за разкриване на неизползваните резерви и възможности и което сега е изключително важно — **рязко да се повишава социалистическата дисциплина.** Това означава да се засили индивидуалната работа за комплексно и последователно внедряване на новия икономически механизъм; да се насочи вниманието за повсеместното въвеждане на новия тип бригадна организация на труда върху принципите на стопанската сметка и на самоиздръжката, широко да се внедрява челният опит, още по-тясно да се обвързва науката с производството — да се организира изпълнението на онези неотложни задачи, които са посочени в решението на Юлския пленум (1980 г.) на Централния комитет на БКП.

Част от тези задачи ще залегнат в инженерния проект на бригадата, в насрещния план на колектива, в резолюцията на отчетно-изборното събрание.

Следващата основна цел на програмата за подготовката на годишното събрание е качествената разработка на отчетния доклад и на проекта за резолюция. Качеството е в зависимост от организацията, която ще бъде изградена, от степента на колективност, която ще бъде постигната при анализа и оценката на действителността и избора на основните направления на бъдещата дейност.

Чрез разширяване формите на колективността, каквато е трайната тенденция при подготовката на докладите, се разгръща партийният демократизъм. Партийната организация със своя вътрешнопартиен живот създава образци на демократизма в живота на трудовия колектив.

Стремежът на бюрата да разширяват формите на ангажиране на широк кръг от комунисти (а на места по отделни въпроси да сондират мнението и на безпартийния актив: изтъкнати производственици, орденоносци, новатори и специалисти) е напълно оправдан, продиктуван е от процеса на окрупняване на партийните организации и от сложността на решаваните задачи.

Когато се изграждат групи по отделни проблеми на доклада и се определя технологията на тяхната работа, следва да се отчитат някои принципни съображения: опитът показва, че не винаги количеството на лицата, привлечени за разработката на даден въпрос, гарантира автоматично качествен политически анализ; стремежът на отделни бюра да включват в групите много специалисти често води до отрицателни резултати: служебни статистически анализи, от които не се виждат връзката между партийната дейност и сумарният ефект от труда на колектива; формирането на групи по всички направления на работата създава условия за едностранчивост и противоречивост в анализа

Digitized by Google

и оценката на видовете дейност. И най-важното съображение — тези групи са помощни органи на бюрото, техните становища и възгледи са ориентация, с която бюрото не е обвързано. То не „сглобява" отделните части в общ доклад, както сега става на отделни места. Бюрото отчита на събранието своето виждане, своето становище, своя дълг и отговорност, а не мислите и оценките на привлечените в разработката на отделните материали.

Повече внимание следва **да се отдели на организационните форми за предварително запознаване на комунистите с основните изводи за работата и на проекта за решения**. В големите организации това се извършва в партийните групи. Пример в това направление дава Централният комитет с Тезисите, които ще публикува, за работата на Партията, за общественото, икономическото и културното развитие на НР България през седмата петилетка и за задачите през осмата петилетка.

Предварителното запознаване с материалите за събранието, ако за това има условия, **помага на комунистите да участвуват в дискусията със своя конструктивна, политическа позиция, разгръща демократизма и активността, повишава качеството на вътрешнопартийния живот.**

В този етап от процеса на отчетите и изборите се създава убеденост и вътрешна готовност у комунистите и масово съзнание в колектива за необходимостта и за възможността да се удвоява и утроява крачката на движението към комунизма, да се постигат не процентни, а многократни величини на трудовите резултати.

Това означава мотивиран предварителен размисъл, своеобразен „самоотчет" на всеки за своя дълг и отговорност както за съдбата на задачите, решавани от колектива, така и за личния принос, с който ще съдействува да се умножава организиращата и преобразуващата способност на партийната група и на организацията, в която членува. Това означава извисяване на мисълта и отговорността за текущите дела, от които се съзижда величието на утрешния ден.

Такава предварителна работа създава необходимите предпоставки за творческа атмосфера на събранията. Тя е условие за конструктивен дух на дискусията, за конкретно, делово и компетентно обсъждане на назрелите проблеми и на предстоящите задачи. А това всъщност означава да издигнем равнището на отчетно-изборните събрания, да направим от тях истинска школа за политическа зрелост и висока организационна култура на комунистите.

Отчетно-изборната кампания ще постигне особения смисъл на целите и задачите, които се поставят пред нея, ако бъде научно обмислена, програмирана по етапи, цели и сили, ако бъде създадена специална организация за изпълнение на програмата. С нея ще бъдат реализирани общите и особените изисквания, ще се постигне максимална мобилизация на усилията за изпълнение на конгресната стратегия за високо качество и ефективност от всички обществени дейности, в това число и от ръководната партийна дейност.

Ако подходим към целия процес от гледна точка на изискванията на **мултипликационния подход**, можем да схванем големия смисъл на усилията да се програмира неговата организация и технология. Защото от това, доколко внимателен и всестранен ще бъде анализът на работата на партийните групи, на организациите в състав на първичните, ще зависи характерът на изводите и оценките, качеството на анализа на първичните организации и на всяко следващо равнище, което, обогатено с възгледите и препоръките на предшествуващото, стига до по-дълбоки и по-верни обобщения, изводи и решения. Но

Digitized by Google

началният тласък, темп и качество на отчетната кампания се създават в основните клетки на Партията. Ето какво трябва да прикове вниманието и да обедини усилията на партийните комитети.

ЛОГИКА НА АНАЛИЗА

Анализът в отчетния доклад ще бъде логически, ако **разкрива основните връзки и зависимости** между качеството на вътрешнопартийната дейност, ефективността на партийното ръководство и социалната активност на колектива. В тази най-елементарна схема на разсъжденията участвуват три елемента, намиращи се в причинно-следствена връзка. Анализът разкрива съотношението между тях.

„Логична" ли е такава схема за логичен анализ? Обоснован ли е такъв подход? В какъв смисъл ще оперираме с понятията качество и ефективност в партийната дейност?

И теорията, и практиката потвърждават логичността на този подход. **Качеството на вътрешнопартийната дейност, относителната самостоятелност, на която не се оспорва, е условие, предпоставка, причина за ефективността на партийното ръководство. Ефективността на ръководството е следствие, реализирано качество и главен критерий за действеността на вътрешнопартийния живот. Такава е обективната диалектика!** Кое налага отново да поставяме този въпрос?

Налага се от практиката, която показва неумението на част от партийните бюра да разкриват и в отчетните доклади аргументирано да доказват диалектическата връзка между качеството на вътрешния живот и ефективността от партийното ръководство. В техните отчети има всичко: данни за икономически и духовни резултати, с които се оценява социалната активност на колектива. Обширно се възпроизвеждат проведените мероприятия и с броя на заседанията и събранията, на взетите решения и възложени поръчения, с процента на изказванията, с критичността и единодушието, с оценките и изводите и пр. се доказват активността и ефективността на партийното ръководство. Използваните организационни форми и средства се издигат в главен критерий за анализ и оценка на ефективността от партийното ръководство. **Критерият за анализа и оценката на ефективността от политическото ръководство трябва да се търси както във вътрешния живот на партийното звено, така и в онова външно преобразуващо въздействие и в настъпилите от него изменения в социалното поведение и активност на хората в колектива.** Опитът много често доказва, че самото количество на проведените мероприятия не винаги получава съответния качествен еквивалент. То не е и не може да бъде главен критерий за ефективността на партийната работа и ръководство.

Усилията на партийните организации през отчетния период са съсредоточени в **една обща цел,** която в различни варианти конкретизира конгресната цел и се свежда до изискванията към бюрата да усъвършенствуват в качествено отношение политическата, идейновъзпитателната и организаторската работа, да разширят техния обхват и усилят въздействието им върху съзнателността, организираността и творческата активност на комунистите и тружениците на колектива за предсрочно, качествено и резултатно изпълнение на утвърдените в насрещния план задачи.

Централният комитет и Националната партийна конференция творчески конкретизираха подходите и средствата на конгресния курс за високо качество и висока ефективност на всяка дейност във всички социални сфери.

От две години насам **решаващото звено от веригата на задачите** е главната политическа, икономическа и идеологическа задача, която

Digitized by Google

др. Т. Живков формулира: „Да създадем такава система на възпитание на класата, на целия народ, че икономическият подход да завладее мисълта, да стане цел и дело на милионите, да се превърне в техен начин на труд и живот; да осигурим навсякъде такава система на работа и ръководство, която да изхожда от изискванията на новия икономически подход, на новия икономически механизъм" (Т. Живков, доклад пред Националното съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществен актив от 30. I. 1980 г.).

Изпълнението на тази комплексна задача постави на дневен ред нови **конкретни проблеми:** внедряване на нов тип бригадна организация на труда, на стопанската сметка и самоиздръжката, ускорено разгръщане на научно-техническия прогрес, повишаване качеството на ръководния и изпълнителския труд, всестранна подготовка и пълноценна реализация на кадрите и младежта, борба за икономии на жив и овеществен труд.

Логиката на анализа сега изисква от бюрата в отчетните доклади да докажат с конкретни факти как през този период от време те са повишавали качеството на вътрешнопартийния живот и чрез него са оказвали по-силно политическо и организиращо въздействие върху социалната активност на колектива. Доколко, в каква степен те са успели да решат проблемите на главната политическа, икономическа и идеологическа задача и заедно с тях — основната конгресна цел.

Качеството на вътрешнопартийната дейност се определя от нейното **научно, политическо и делово равнище.**

Основен критерий за това равнище е доколко то съответствува на високите изисквания на **ленинските принципи и норми на партиен живот и партийно ръководство.** Друг признак, по-важен от този, за анализ и оценка на вътрешнопартийния живот няма!

Важен признак за качеството на вътрешнопартийната дейност е в каква степен тя съответствува или изостава от принципите на теорията и от челния опит в областта на партийното строителство в социалистическата общност.

Имаме ли **измерители** за качеството на вътрешнопартийния живот?

Такива измерители са резултатите, с които всяка партийна организация е решила основните задачи, поставени от Единадесетия конгрес в областта на партийното строителство. А те изискват:

— по-високо качество на партийния състав;

— по-висока степен в утвърждаването на партийните организации като органи на политическо ръководство;

— по-висока степен в развитието на първичните организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи;

— издигане на авангардната роля на комунистите;

— разширяване на демократизма и повишаване на партийната дисциплина и отговорност: нарастващото значение на този процес е подчертано в доклада на др. Т. Живков пред Юлския пленум на ЦК на БКП (1980), който изтъкна, че главният политически въпрос, който ще обсъди и реши XII конгрес, е по-нататъшното развитие и усъвършенствуване на политическата система на изграждането у нас зряло социалистическо общество, а **възлов център** на този политически въпрос е по-нататъшното разширяване и усъвършенствуване на социалистическата демокрация;

— разгръщане на борба за изпълнение на взетите решения;

— преустройство на комунистическото възпитание и др.

От качественото изпълнение на тези задачи се образува и обуславя качеството на вътрешнопартийния живот.

Digitized by Google

Но най-важният критерий за качеството на вътрешнопартийния живот са резултатите от високоорганизираното и високоефективното изпълнение на партийната и държавната политика през отчетния период. Но за тези резултати принос имат много икономически и неикономически фактори. Ето защо логиката на анализа задължава бюрата да отчетат ролята на всички фактори, правилно да определят техния и своя дял и отговорност.

Приносът на партийното бюро и на организацията може да се очертава, сравнява и оценява с приблизителна степен на точност. Ето кое налага по-голяма прецизност в анализа и оценките, особено сега, когато мощни стимулатори за висока социална ефективност стават икономическите лостове и механизми.

Важен признак за ефективността от партийното ръководство е степента на израстване на социалистическата личност, нейната социална активност, жизнена позиция и пълноценна реализация.

При това следва да се отчита, че с помощта на икономическия механизъм партийните комитети и организации сега формират **активна социална среда,** която усилва социалистическото въздействие върху колектива и върху отделната личност. Тя влияе възпитателно, идейно, нравствено, организиращо и мобилизиращо. Организационната и идеологическата работа не само способствуват за утвърждаване на тази нова среда на личността, което е тяхната първа и главна задача, а заедно с това усилват позитивните и неутрализират негативните въздействия, с което изпълняват своята трайна задача.

При анализа и оценката на ефективността на партийното ръководство и на партийната дейност следва да се отчетат още две обстоятелства: **с какво количество усилия, средства и време** бюрата и организациите са получили дадени резултати?

Да се изберат средства, прийоми и методи на работа и ръководство, които по Лениновото определение са способни с най-малки разходи на сили, средства и време да дадат големи и трайни резултати е **концентрирана формула** за ефективността на партийната работа.

За Партията, за комунистите никак не е безразлично да знаят какво обществено време, колко труд от най-висш разред се отделя за дадени резултати. Ако те са добри, но са получени с цената на много събрания и заседания, защото решенията не са изпълнявани, както трябва, ако социалната активност в организацията и колектива е повишена, но това е постигнато с голям преразход на сили и средства, с една дума, ако „себестойността" на тези резултати е прекомерно висока, това е признак за недостатъчна ефективност на партийното ръководство.

Партийната организация не може да бъде безразлична не само по отношение на количеството на усилията, но и **по отношение на качеството на средствата, формите и методите на работа с хората, с помощта на които се постигат едни или други резултати.** Дали тези средства съответствуват на нашата идеология, морал и политика? И в каква степен сме успели да усъвършенствуваме „инструментариума" на партийната дейност, на политическото ръководство.

Комплексността в научния организационен подход изисква работата по основните проблеми, качеството на вътрешнопартийния живот и дейностите по ръководството на колектива да се **разглеждат в органическо единство и диалектическа зависимост.** Те не могат да се отделят и обособяват в самостоятелни раздели на доклади. Ако искаме анализът на работата да отразява обективната логика на цялостния партиен живот, това означава **да структураме отчетния доклад** не по отделни самостоятелни раздели, а по основните проблеми, които са решавани комплексно. След постановката на главната цел и на ос-

Digitized by Google

новните проблеми да се изследват и оценят средствата за партийно въздействие — политическите, организационните и идеологическите мероприятия, които бюрото е планирало и осъществило за решаването на всеки проблем. Такъв анализ в отчетния доклад е изграден в съответствие с изискванията на програмно-целевия и комплексен подход.

Кое е предимството на комплексния подход?

Главното предимство на подхода е, че той способствува да се види доколко правилен е бил изборът на **ключовия проблем** и на основните задачи и как чрез комплексно използване на партийните средства и обединяване на всички сили и усилия за тяхното последователно решаване бюрото и организацията са създавали необходимите условия за нарастване на **социалния резонанс** от партийното ръководство и са **получили мултиплициране на отделните ефекти в крайния резултат;**

— дали резултатът, получен от успешното решаване на един проблем, на една основна задача, се е отразил в резултативността от решаването на следващата задача, на ключовия проблем и от тях в решаването на конгресната цел — високо качество и висока ефективност;

— дали подобреното качество на вътрешнопартийния живот е дало отражение върху силата на въздействие на цялостното партийно ръководство;

— какъв е действителният принос в борбата за високо качество и ефективност на комунистите в държавното, стопанското и общественото ръководство.

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗВОД И ОЦЕНКА

След анализа, разкрил връзките и зависимостите между вътрешнопартийната дейност, ръководството и резултатите от тях, логически се стига до изводите, до обобщените нови знания, до заключенията и квалификацията на нещата.

При извода и оценката ние неизбежно сравняваме сегашното състояние на нещата с миналото им състояние, с върховите постижения, с нашите реални възможности, с това, което при дадените условия сме предвиждали да постигнем.

Специфичен признак на партийната оценка е политическото отношение на колектива или на отделната личност към определени факти, събития, явления. Това отношение е квалификация от политически позиции и с политически критерии.

Партийните бюра и организации са органи на политическо ръководство. Ето защо техните изводи и оценки ще имат смисъл на политическо заключение и отношение, ако бъдат взети от гледна точка на това, доколко дадено поведение, извършена дейност, постигнати резултати и т. н. съответствуват и реализират:

— корените класови интереси, отразени в задачите на партийната политика през отчетния период: доколко те са дело на съзнателно, организирано и активно участие на масите в борбата за претворяване на тези задачи;

— интернационалната отговорност на Партията и партийната организация;

— на законните интереси и разумните потребности на колектива, на положените грижи за многостранното развитие и за пълноценната реализация на социалистическата личност. Или което е същото — от гледна точка на това, доколко със специфичните средства на политическата, организаторската и идейновъзпитателната работа бю-

Digitized by Google

рото успешно е превръщало проблемите на Партията в личен въпрос на всеки човек и обратното — проблемите на личността в проблеми на партийната организация.

Ако всяко заключение и отношение се взема от такива позиции и с такива критерии, тогава изводът, обобщената квалификация на работата ще носи подчертан политически характер. Оценка на даден резултат, която игнорира или оставя на заден план социалистическата активност на хората, на човека, ще бъде техническа, икономическа, технологична и пр., но не и политическа. Когато извършената дейност и полученият резултат се преценяват именно от гледна точка на тяхното съответствие или несъответствие на политическите изисквания на общопартийните, класовите и общонародните интереси — тогава партийната оценка носи необходимите белези на заключение на политически орган.

Субект на партийната оценка.

Субект на оценката в отчетния доклад е партийното бюро, а субект на оценката на събранието са комунистите. Косвен субект на оценката са труженците от колектива, доколкото тяхното мнение, отношение и реакции изразяват одобрение и подкрепа или критика и възражение към решенията и практическите стъпки на организацията. Най-синтезирана косвена оценка за ефективността на партийното ръководство е социалистическата активност, с която те претворяват партийните решения. Този източник на обратна информация за партийната оценка следва най-внимателно да се използва.

Отделният комунист — член на партийната група, на първичната организация, е пълноправен субект на колективната политическа оценка. Най-висш субект на политическата оценка е събранието. Колективното становище е обобщено заключение за дейността на бюрото — на изборния, изпълнителен орган през мандатния период.

Тук следва да се посочат някои аномалии, допускани в отчетните доклади и събрания, които водят до съществено разместване на ролите. Изпълнителният орган, вместо да отчете собствената дейност, разглежда и оценява изключително поведението на комунистите и на организацията. Това е принципен въпрос на взаимоотношението между изборен орган и отчетно-изборно събрание, който не допуска подобни „рокади". На събранията комунистите непосредствено участват в обсъждането, оценяването и в решаването на партийните дела. Ето защо събранията са висша форма за пряка демокрация, което означава, че **на тях принадлежи цялата партийна власт — и да оценяват, и да решават.** Членовете на бюрото се ползват с еднакви права както всички останали. На събранието те могат да изразят, след като се мотивират, гледища и оценки за работата, различни от тези, застъпени в приетия от тях отчетен доклад. В дадения случай няма нарушение на партийната дисциплина. Събранието е по-висш орган от заседанието на бюрото, а всеки по-висш орган стига до по-дълбоки, многостранни и верни изводи от тези на по-нисшия, които дават основания да се променят, коригират или коренно изменят предишни становища и позиции.

Главното в случая е всеки комунист да участвува критично и дейно в работата на отчетното събрание. Да изрази становище не само с гласуване „за" и „против", а с мнение, препоръка, критична бележка, устна или писмена. **А след събранието, без да чака указания и поръчения, по собствен почин да стане страстен агитатор и апостол на борбата за претворяване на взетите решения от трудовия колектив.**

Обект и предмет на партийната оценка.

Обект на оценката на събранието е **партийното бюро.** То е съставено от авторитетни членове на организацията, на които комунистите

Digitized by Google

пряко са делегирали широки пълномощия на изпълнителен орган. То се отчита, дейността му е главният обект на политическата оценка. Неговата самооценка в отчетния доклад се обсъжда и с резолюцията окончателно приема.

Освен бюрото обект на партийната преценка са **комунистите** и дейността на звената в първичната организация. Защото те на общо основание участвуват и в утвърждаването на решенията, и в борбата за тяхното изпълнение. Стоят най-близко до хората и пряко свързват политиката на Партията с творчеството на масите, носят пълна отговорност за дейността на бюрото и на организацията. Ето защо на събранията **комунистите участвуват и като субекти, и като обекти на анализа, изводите и оценките.** Те се произнасят за дейността на изборния орган не като странични наблюдатели, а като преки съучастници в плюсовете и минусите на неговата дейност.

Това изисква от комуниста на годишното събрание критичен анализ и самоанализ, оценка и самооценка, контрол и самоконтрол, конструктивни идеи за издигане ръководната роля на партийната организация.

Предмет на партийната оценка, на политическото отношение и в доклада, и в изказванията е **стилът на работа** по конкретните проблеми и задачи. Характерът на задачата, подходът към нея, мотивите, на предприетите действия, средствата, с помощта на които е постигната целта, условията на действията, резултатът с неговите политически, морални и социални отражения върху комунистите и тружениците на колектива и т. н.

Политическа оценка, най-прецизна и дълбока, се изисква и следва да се даде на усилията от страна на изборните партийни органи, на кадрите и комунистите да създадат необходимите организационно-технически, политически, идеологически и социално-психически условия за утвърждаване на новия тип организация; за усъвършенствуване на системата от базисни и настроечни отношения, които се развиват в нея: социалистическо отношение към средствата и предметите на труда, към количеството и качеството на труда, другарската взаимопомощ и сътрудничество, отношенията на контрол и самоконтрол, новаторство, висок професионализъм и пр. Тези социални отношения, взети в своята съвкупност, **формират нов първичен колектив, нова жизнена среда, която изгражда и нова личност.** Важността на предмета налага строга, взискателна оценка за конкретния принос на всеки фактор, общото въздействие от всички комунисти, степента на мобилизация на резервите на икономическия, моралния, интелектуалния и възпитателен потенциал на новия икономически подход и неговата основна организационна форма.

Друга важна задача, решавана през отчетния период от първичните организации — също основен предмет на анализ и оценка, е работата за **подобряване качеството на вътрешнопартийния живот.** Ще се изисква най-прецизна и строга преценка за качествените изменения, настъпили в **процеса на замяната на партийните документи** в членския състав на организациите, в активността и отговорността на комунистите, в качествения прелом на вътрешнопартийната дейност. Да се даде аргументирана оценка доколко с политически, организационни и идеологически средства бюрата и комитетите са постигнали целта, която конгресът постави пред тях **с прегледа на бойния строй.** Отговорът ще изисква оценка на следните въпроси:

— доколко организацията е обогатила идейно и организационно своята индивидуална работа с отделния комунист. Кои от използваните форми са ефективни, ще се прилагат и занапред, за да стане проверката на делата на комунистите непрекъснат обновителен процес;

Digitized by Google

— какво е конкретното отражение на това крупно вътрешнопартийно дело върху авангардната роля на комунистите, върху тяхното израстване като активни политически бойци, организатори и възпитатели на трудещите се, като образци, които привличат, внушават доверие и уважение;

— доколко те като политически бойци, творци на бъдещето, ускоряват процеса на развитието на партийната организация като ръководно политическо ядро и първообраз на трудовия колектив;

— какво е отражението от повишеното качество на членския състав, от подобреното качество на организационните средства и методи върху ефективността на партийното ръководство на колектива? Нарасна ли в процеса на замяната социалната активност на хората, ускорен ли бе темпът на борбата за високо качество и ефективност от техния организиран труд;

— какво не достигна на бюрото и на комунистите, какви колебания се допуснаха в принципиалния разговор, в оценките и претенциите, в критиката на слабостите, в самокритиката;

— кои въпроси, поставени в диалога между колектив и комунист, засягащи дейността на организацията, чакат отговор...

В нашата партия между двата конгреса протече още един дълбок процес, който даде голямо отражение върху качеството на нейния вътрешен живот. Това е **преустройството на идеологическата работа.** Извършена бе значителна научно програмирана дейност. Организациите поставиха на критичен преглед извършената дейност, постигнатите резултати, набелязаха конкретни мерки.

Целенасоченото идейно въздействие върху комунисти и безпартийни е непрекъснат процес. Неговата главна задача е да съдействува за всестранното развитие на социалистическата личност, за пълното разкриване и реализация на нейните заложби, таланти и способности. Сега **най-непосредствена нейна задача** е със специфичните средства и методи, с които разполага, максимално да допринася за пълно приложение на новия икономически подход и неговия механизъм. Същевременно със силата на убеждението, аргумента, идеята да подготвя общественото съзнание, да формира масова вътрешна нагласа за новите задачи, които след Дванадесетия конгрес ще легнат в дневния ред на нашия утрешен ден.

Ето защо в отчетите на оценка наново ще се поставят някои от нерешените или новоизникнали въпроси на преустройството, каквито в заключителния етап на прегледа се очертаха:

— да се развива способността на бюрата да определят точно целите, средствата и формите на онези резултати от идеологическите въздействия, които предварително планират;

— да се преодолява увлечението към количествените критерии за оценка на идейновъзпитателната дейност, която те провеждат;

— да се предприемат практически мерки за разширяване сферата на действие на идейновъзпитателната дейност, тя да проникне и в най-чувствителните сфери на бита, семейството и свободното време. Да обхване цялостната жизнена сфера, в която протича изграждането и развитието на личността, особено на младия човек.

ОПТИМАЛЕН СЪСТАВ НА БЮРОТО

Кои са най-съществените признаци, с които следва да се съобразяваме при определяне на оптималния състав на изборния орган?

Оптимален е оня състав на бюрото, който, взет като единен колектив, е способен да осигури компетентно политическо ръководство на хората и процесите в колектива.

Digitized by Google

Преди подбора и избора на ръководство партийната организация вече знае перспективите и задачите, които ще решава през следващата година. Те са програмирани в приетата резолюция. Характерът на предстоящите задачи е основата, върху която се изгражда и **проектът за функционална структура на бюрото** — какво вътрешно разделение на задълженията в него ще осигури тяхното успешно решаване. На събранието комисията може заедно с числения състав на бюрото да обоснове и евентуалния проект за разделение на функциите в него. Тази предварителна информация ще ориентира комунистите за избора на онези лица, способни най-успешно да изпълняват тези задължения. Това в никакъв случай не предрешава свободното конструиране на избраното бюро.

Важно съображение при подбора на проектосъстава и при избора на бюрото е способността на неговите членове с **политически подход, постановка, решения, средства и методи да осигурят решаването на качествено новите задачи, които конгресът ще постави.** Става дума за подчертана политическа компетентност и организационна култура на тези лица. Няма никаква гаранция, че такава способност ще притежават онези бюра, които са комплектовани предимно с ръководители и специалисти. Често опитът доказва обратното, че в такива състави на бюрата се плоди тенденцията за дублиране, смесване и изземване на функции, методи, присъщи на държавното, стопанското и общественото ръководство, че политическата компетентност отстъпва зад стопанската и административната компетентност. И това е обяснимо, щом в партийния орган са включени именно лицата, които решават стопански и административни задачи с икономически и административно-разпоредителни методи. Освен това — включването на всички ръководни кадри в изборния орган поражда представителство, смесен партийно-административен авторитет, но заедно с това ограничава обхвата и силата на действие на едно от най-силните оръжия — партийния контрол.

Партийното събрание не е ограничено от правото на самостоятелна преценка и избор, когато формира функционалната и персонална структура на бюрото.

Решаващ признак за оптимален състав на изборния орган е неговата качествена и социална характеристика. Социалната структура на бюрото трябва да отразява социалния състав на организацията и на трудовия колектив, като осигури предимство на работническото ядро.

Качествената характеристика на бюрото е ансамбълът от личните качества на избраните комунисти. Изискванията към качествата на партийните кадри постоянно нарастват. Подборът и изборът следва да осигурят диалектическа сплав от политически, делови и нравствени качества, запазвайки **приоритета на политическите и усилвайки тежестта на деловите и нравствените.** С качествата на своите членове бюрото да изпреварва развитието на организацията в качествено отношение. Особено значение сега придобиват качествата: принципиалност, оперативност, реактивност, способност да се действува убедително, да се търси и разкрива новото, да се създават нови форми на работа и методи на ръководство, които рязко повишават качеството и ефективността на работата, а заедно с това издигат авторитета и ръководната роля на първичната партийна организация.

Съществен признак за оптималност на състава на изборния орган е **неговият количествен състав.** Чрез него да се осигурява действително колективно ръководство, което означава и изисква да се ограничават **две противоположни тенденции:**

Digitized by Google

— да се избират прекомерно големи състави, които подхранват стремеж самостоятелно да решават въпроси, които в някои случаи са от компетентност на цялата организация, да обсебват нейните права;

— необосновано да се стеснява количественият състав на бюрото, което от своя страна ограничава колективния метод на ръководство, снижава политическата компетентност, принципиалност и взискателност, засилва елементите на субективизъм.

Тези признаци обуславят избора на оптимален състав на партийното бюро, бюро, което след Дванадесетия конгрес ще бъде способно да издигне на по-високо равнище качеството и ефективността на партийната работа и ръководство за претворяване на новите задачи. **Ето защо към подбора и избора на бюро трябва да се отнасяме като към важен момент, с потенциален мултиплициращ ефект за бъдещата дейност.** Важността на този момент оправдава намесата на ръководните органи, които, без да ограничават демократизма в подбора и избора, насочват организацията и комунистите към такъв състав, който те от по-широкия политически хоризонт на своя поглед и по силата на централизма препоръчват, аргументирано убеждавайки комунистите за своите становища.

ОРИЕНТАЦИЯ НА РЕЗОЛЮЦИЯТА

Резолюцията е политическа основа за дейността на бюрото, на комунистите, на органите за социално управление след годишното събрание.

Тя освен политическа оценка за работата през изтеклия период съдържа указания: за основната цел, главните проблеми и програмира усилията на всички фактори за тяхната реализация.

Докладът на първия секретар на ЦК на БКП др. Т. Живков и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП (1980 г.) определят съдържанието, основните насоки и главните задачи, които ще се решават и изпълняват от конгреса и след конгреса.

Тези принципиални идеи са ориентация за конкретната дейност на първичните партийни организации през следващия период. Въз основа на тях те ще разработят резолюциите. Впоследствие след конгреса някои направления и задачи допълнително ще се уточнят, но при внимателно вникване в тях всяко бюро още сега ще види и очертае контурите на задачите, които партийната организация ще решава през осмата петилетка.

Особеността на момента налага в комисиите за разработка на проектите за решения да се привлекат и включат лица с аналитично и прогнозиращо мислене, които най-вярно и безпогрешно ще определят целите, проблемите и начините на работа и борба за тяхното решаване след Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

КАБИНЕТИТЕ ПО ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА РАБОТА

Наскоро във Варна се състоя съвещание, организирано от отдел „Организационен" на ЦК на БКП. Целта на съвещанието бе да се обобщи и обмени натрупаният опит в работата на кабинетите по партийно-организационната работа, да се очертаят предстоящите им задачи.

Съвещанието бе ръководено от Георги ГРИГОРОВ, завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП. Основен доклад за актуалните проблеми на дейността и по-нататъшното развитие на кабинетите по партийно-организационната работа изнесе Лазар ПРИЧКАПОВ, заместник-завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП. Съдоклади направиха: Георги СТАНКОВ, секретар на ОК на БКП — Варна, Митко ТЕНЕВ, завеждащ отдел „Организационен" на Софийския ГК на БКП, и Пенка ЯНАКИЕВА, завеждаща научния център по партийно-организационната работа при ОК на БКП — Русе.

В работата на съвещанието взеха участие отговорни работници от отделите „Организационен" и „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП, завеждащи отдели на окръжни и районни комитети на Партията и на кабинети по партийно-организационната работа, научни сътрудници от Центъра по партийно строителство при Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП и други.

ЗА ПО-ВИСОКО КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

ГЕОРГИ ГРИГОРОВ
завеждащ отдел „Организационен"
на ЦК на БКП

Докладът на отдел „Организационен" на ЦК на БКП, изнесен от другаря Лазар Причкапов — заместник-завеждащ отдела, очерта ясно и политическия момент, и състоянието на партийно-организационните кабинети, достиженията, слабостите и нерешените въпроси и характеризира главните насоки в предстоящата дейност, върху които всички ние в ръководството на отдела и сектора по организационно-уставните въпроси съсредоточихме своето внимание. Може да се каже, че това съвещание бе полезно, то бе необходимо и че то постига своята цел — да си сверим взаимно часовника, да хвърлим критичен поглед назад, за да вървим с бърза стъпка напред по общия път

Digitized by Google

на преустройството на партийно-организационната дейност, посочен от ръководството на нашата партия и лично от най-големия съвременен партиен строител у нас другаря Тодор Живков.

Още тук искаме с благодарност да отбележим дълбокия размисъл и творческия порив на всички участници в съвещанието за това, как по-точно да изпълняваме партийната политика чрез специфичната дейност на кабинетите по партийно-организационната работа, че в работата на съвещанието проличава стремеж за единомислие и критично осмисляне на досегашното състояние на кабинетите, което е гаранция за по-нататъшното единодействие.

Заедно с това не можем да не подчертаем, че положителният опит, който търсихме и намерихме тук, особено този на Варненския окръжен комитет на БКП, е ценен преди всичко като подход, и то като системен подход — да се облегнем на научните сили и на търсенията на науката за партийното строителство в разработващите, изпълнителските и контролните функции на окръжните комитети на Партията и в ръководството на партийните и младежките органи, както и във всестранната работа с кадрите.

Не може да не бъде оценен стремежът да преминем от декларации за научен подход към опиране на науката в практическата дейност на партийните органи. Не по-малко важно е, че на места се създава такава среда, в която науката за партийното строителство дава и ако още не е дала, не може да не даде необходимите плодове. В този оформящ се съюз на науката в партийно-организационната област и на приложните резултати в партийното строителство се крие залогът за издигане ефективността и качеството на партийното ръководство. Ние, каквито и претенции да предявим, не бива да подценяваме апостолската мисия и неуморната дейност на целия партиен и обществен актив, привлечен от организационните отдели на окръжните комитети, и стореното от него в кабинетите по партийно-организационната работа. С тази реплика искаме да отдадем заслуженото на другарите, чиято дейност обикновено не достига до нашите отчети и оценки, използва се от нашия поглед, не се управлява достатъчно ефективно и целенасочено.

С какво бихме могли да оприличим най-кратко дейността на нашите организационни отдели и на партийно-организационните кабинети?

Тук се крие и един въпрос от теоретично естество, който всъщност опира до акумулиране на проверения, изстрадания, положителния опит в партийната дейност, за да се опираме на този опит и намираме нови форми и средства в успешното осъществяване на ръководната организираща сила на Партията.

Напълно естествено е, че ако ние реализираме на съвременно равнище партийното строителство, то и партийното строителство ни реализира нас като партийни работници и във възвишения, и в делничния смисъл на думата. И по всичко изглежда, че това се превръща в своеобразен закон: щом се приближаваме все повече и повече до корените задачи на социалистическото и комунистическо строителство, организаторската сила на Партията става все повече непосредствена, преобразуваща сила и осмисля нашата собствена съдба в работата и борбата в етапа на зрелия социализъм.

Сега се налага да видим с широко отворени очи, че животът отива напред и че днес не е достатъчно да се върви в крак с него, а да се изпреварва неговото развитие, че днес не е достатъчно да се проверява само развитието, а да се организира то, че днес не е достатъч-

Digitized by Google

но да се информираме за развитието, а да увеличаваме реактивната способност на Партията, че днес е крайно недостатъчно да се констатира, а главното в работата на партийните органи е да се преобразува.

А за това се искат и нови теоретически достижения, и нови подходи, и нов опит, и нови практически действия, че за това се искат други мащаби, друга постановка и друга оценка, че за това се искат и висок полет на мисълта, и приземяване за приложни резултати.

Всички тези мисли се пораждат от характера на нашето развитие, а неговата особеност сега е, че ние се развиваме на собствена основа, което довежда до необходимост от нови решения в икономическата и културната стратегия на Партията и тези нови решения са пред нас, около нас.

Цялата оригиналност на текущия момент се състои не само в това, че са дадени нови решения в икономическата и културната стратегия на Партията на съвременния етап на изграждане на развито социалистическо общество у нас, но и в това, че нашата партия под ръководството на Централния комитет начело с другаря Тодор Живков достигна върхове в ръководната роля на Партията, в провеждането на нейната априлска линия.

Първият връх е новият икономически подход, който позволи да се формира социално-икономическата стратегия на Партията в съвременните условия. Позволявам си не само да го припомня, но и да кажа още нещо, защото по места все още не е осъзнато, че става дума именно за нов икономически подход в етапа на разгърнато строителство на развития социализъм и в сложна международна обстановка, неблагоприятна международна конюнктура на световния пазар и при нови явления в развитието на световния революционен процес. Че тук последователно и докрай, с непоклатима философия, идваща от постановките на класиците на марксизма-ленинизма, и с желязна логика, коренящa се в системен и комплексен подход, по същество бе проведено програмно-целево управление на базисните процеси: от ленинските принципи на стопанисване до качеството на труда; от мултиплицирането на резервите в концентрацията и специализацията на общественото производство до планирането и социалистическата организация на труда; от новия икономически механизъм като специфично проявление на производствените отношения до интелектуализацията на производителните сили и т. н.

Или да вземем друг връх в ръководната роля на Партията! Постановката за многостранната, а в бъдеще всестранна реализация на младата личност в Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на Комсомола, в решенията на Централния комитет за образованието, за подготовката на кадри за обществено-икономическото развитие. Че тук става дума за осъзнатата необходимост вече, че главният източник на нашето по-нататъшно развитие са ефективността и качеството.

Или да вземем третия връх в осъществяването на ръководната роля на Партията — нейната културна политика.

Наистина оригинален, качествено определен е текущият момент. Това е нашето голямо предимство и отговорност.

Какво той предявява към нас, в случая — към дейността на организационните отдели на окръжните комитети и по-специално към състоянието, организацията и съдържанието на работата в партийно-организационните кабинети, в звената по партийно строителство, ако щете в нашата, макар и скромно да я наречем, научна опора.

Подчертавам, че съвещанието се проведе, за да обменим опит в работата на тия много важни звена в дейността на организационни-

Digitized by Google

те отдели и на тази основа да направим заключение и изводи за състоянието на партийно-организационните кабинети, за организацията в тях, за съдържанието на тяхната дейност.

Първият извод, който се натрапва и доказва от проведеното съвещание, е, че независимо от продължителното развитие на кабинетите по партийно-организационната работа дейността им е твърде неравностойна. Има окръзи и окръжни комитети с подчертано равнище — ние вече ги назовахме, и те са дали видими резултати. Но за съжаление така не е във всички окръзи. Ние имаме окръзи, в които кабинетите са в ембрионално състояние, без специфичен облик, без своя изява, без изразен почерк.

И вече е време да търсим една приблизителна равностойност, това е първият въпрос, който трябва да решим: да се издигнем до най-добрите! И тук амбицията трябва да бъде да се реши този въпрос срочно, незабавно, безусловно, без да се чака. Това е първият извод и първата задача. Заедно с него да разгърнем тази дейност, която сега започва в общинските партийни комитети — там с по-друг подход, съвместно с идеологическите отдели. И така — да издигнем всички кабинети до равнището на най-добрите! Това е първият извод и първата задача.

Вторият извод е за организацията на работата на кабинетите с оглед те реално да поемат задачите, които са им присъщи, и да ги решават неотложно, да помагат успешно на отделите.

Тук следва да поясним. Кабинетите разполагат с по един човек и повече не можем да си позволим. Къде следва да бъде силата на тези кабинети? В организирането, както вече убедително бе показано тук, на широк актив, в привличането на научни кадри, преподаватели, партийни работници, включително и такива, които вече не са на активна работа, но способни да работят в специфичните условия на кабинетите. Ето втория въпрос, който не е решен. Стъпки има във Варна, София, Русе. Няма място за хладна почивка в тези кабинети. Там трябва да кипи. 50—60—70—100 души актив. И заедно с него да има реален механизъм и система той да се опира на партийните органи и да помага на тях. Ето къде е разковничето на успеха! Имаме ли предпоставки за това? Да. Кадри има. Има научни кадри почти във всеки окръг, има и в центъра. Те могат при правилна постановка да се насочат да се връщат към философията на даден въпрос. Има кадри на междуокръжните школи, на висшите и полувисшите учебни заведения. Има много наши партийни кадри — подготвени, сведущи, завършили квалификационна подготовка, с опит, дългогодишни партийни секретари. Нека това да е ядрото, от което да привлечем солиден състав на актива и за методични разработки, и за формиране на опит, и за повече печатни материали и публикации. И тук не може да има оправдание, че няма помещения — този въпрос е отделен, той трябва да се решава, но той не подменя, а засилва, ако не е решен, нуждата от актив.

И така: втората задача и вторият извод е организация, организация, организация, хора, актив, кадри, да закипи, да се оживи, да се сгорещи, както се казва, повече въздухът от присъствие на хора, кабинетите не са само и главно помещения, а дейност.

И **третият извод:** съдържателните аспекти от работата на кабинетите по партийното строителство, и то от гледна точка на начина на работа.

Тук има три момента.

Digitized by Google

Първо: организиране на експериментална работа и на своевременно, методично, постоянно изучаване на хубавия опит.

Второ: формирането на устойчива система за разпространяване на положителния опит.

Трето: правилно ориентиране по ония въпроси, по които трябва да се правят разработки и печатни издания.

Главното е партийната работа в новите условия, в условията на осъществяването на икономическата политика на Партията и по-специално да се разработи темата за съдържанието и критериите за ефективност на партийно-организационната работа в условията на приложението на новия икономически подход. До XII конгрес на БКП по тази тема да се организират и проведат на равнище на общински и окръжни комитети научно-практически конференции, като се заложат експерименти и формира опит за дейността на първичните партийни организации и за някои страни от работата на общинските, градските, районните и окръжните комитети на Партията, а въз основа на получените резултати да се подготвят доклади за провеждането на национална научно-практическа конференция на тема „Новият икономически подход и проблемите на партийно-организационната работа", която се ориентираме да проведем до 30 ноември 1981 година.

За да решим качествено тази задача, е необходимо: **да организираме развитието — не само да го проверяваме, но и да го организираме.** Как?

— Като изясняваме основните процеси в партийно-организационната работа; като овладяваме умения да управляваме тези процеси и обучим кадрите за това; като систематизираме арсенал от изпитани и новопоявили се форми по всички елементи на процесите; като неотстъпно и неотклонно сверяваме работата си със степента на достигане на целите, към които ни водят тези процеси.

По-нататък: **Как да засилваме реактивната способност на партийните органи?**

— Като формираме съвременна информационна база за състоянието на Партията, на развитието на кадрите и работата на партийните органи; като обвържем тези бази с богатата информационна база на АОНСУ и информацията от КПСС и другите братски партии; като внедряваме процедури за поведение на партийните органи и организации в алтернативни ситуации; като развиваме управленческите знания и способности.

И накрая: **Как да издигаме преобразуващата роля на Партията?**

— Като внедрим система от нови критерии за ефективност и качество на партийната работа, като постигнем оценка по резултатите и по новите качества у кадрите в прилагането и развитието на ленинските принципи; като пренесем центъра на работата в първичните партийни организации.

Digitized by Google

ПО-ГОЛЯМА СТРОЙНОСТ, ДЪЛБОЧИНА И ЦЕЛЕНАСОЧЕНОСТ

ЛАЗАР ПРИЧКАПОВ
заместник-завеждащ отдел „Организационен“
на ЦК на БКП

Задачата за преустройство на партийно-организационната работа изисква да се прегледат всички оръжия, с които си служим, да се очертаят съвременните им функции, за да увеличат ролята си в нейното изпълнение. Наше задължение е да анализираме и обобщим досегашната дейност на кабинетите по партийно-организационна работа от позициите на съвременните изисквания и критерии, да очертаем насоките на тяхното бъдещо развитие с оглед да увеличим техния принос в по-нататъшното издигане на научното равнище на партийно-организационната дейност, за обобщаване и прилагане на положителния опит в нея, за засилване на нейната организираща, реактивна и преобразуваща сила.

Досегашната практика показа, че кабинетите се утвърдиха като важни помощни звена на партийните комитети и организации, които осъществяват широка и полезна дейност за обучението на кадрите и популяризирането на положителния опит. Това особено пролича през годините след Единадесетия конгрес, когато основната част от тях извършиха и извършват значителна и разнообразна дейност за оказване на помощ на партийните органи и организации в подготовката и практическото осъществяване на замяната на партийните членски книжки, за засилване политическия подход в партийната работа и ръководство в условията на внедряването на новия икономически подход и новия икономически механизъм, за подобряване дейността и издигане ролята на първичните организации като политически ядра и ръководители на трудовите колективи.

Сега се налага критично, самокритично и от по-високи позиции да се оцени и очертае съвременната роля, място и задачи на кабинетите по партийно-организационна работа. Нужно е да се свържат техният живот и дейност със съвременните проблеми и задачи, които решава Партията и преди всичко с тези в областта на партийно-организационната работа. В тази връзка ръководно начало на цялата наша работа следва да станат редицата нови творчески проблеми и практически задачи, свързани с развитието на Партията и страната на сегашния етап. Те бяха ясно разработени и обосновани от др. Тодор Живков на Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция, на Юлския (1976) и Мартенския (1979) пленум на ЦК, в Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС, на националните съвещания на партийния, държавния, стопанския и обществения актив, състояли се през октомври 1979 г. и януари и април 1980 г., в Тезисите на Политбюро за последователно прилагане на икономическия подход и усъвършенствуване социалистическата организация на труда в селското стопанство, в изложението на др. Тодор Живков в Русе за разширяване производството на стоки и услуги за населението, които, взети в своята съвкупност, очертаха новия икономически подход като икономическа стратегия на Партията.

Digitized by Google

Необходимо е да се приведе дейността на кабинетите в по-пълно единство и съобразно организационната структура на Партията в условията на селищните системи.

Кабинетите трябва да се превърнат в акумулатори и научни лаборатории за бързото и повсеместно прилагане на науката и челния опит в ръководната дейност на партийните органи и организации.

Като се ръководим от тези цели и задачи, нужно е да се поставят някои основни въпроси, от решаването на които в най-висока степен зависи по-нататъшното укрепване и развитие на кабинетите, на повишаване на тяхната роля в процеса на усъвършенствуване и издигане равнището на партийно-организационната дейност в съответствие с новите задачи и изисквания.

ЗА ПО-НАТАТЪШНОТО ОБОГАТЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ ФУНКЦИИТЕ НА КАБИНЕТИТЕ ПО ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА РАБОТА

Животът показва, че кабинетите както досега, така и занапред следва да се укрепват и развиват като помощни методически звена на партийните комитети за повишаване на организационната култура и квалификация на партийните кадри и комунистите, за изучаване, обобщаване и внедряване на положителния опит в партийно-организационната дейност. В рамките на тези функции сега трябва да се акцентира на необходимостта да се засили работата на кабинетите за издигане научното равнище, качеството и ефективността на партийно-организационната дейност. Главното е не да се изменят функциите, а да се създават по-благоприятни условия те още по-добре, пълноценно и компетентно да се изпълняват.

Анализът на досегашната дейност на кабинетите показва, че те притежават големи вътрешни възможности за изпълнението на своите функции. Може определено да се каже, че те с успех изпълняват задачите си за обучение и квалификация на кадрите и дават определен принос за повишаване на тяхната организационна култура. С тяхната помощ и активно участие всяка година се организират и провеждат школи, курсове и семинари за обучение на секретарите на общинските, заводските, учрежденските и други партийни комитети, на сътрудници от апарата на окръжните комитети и др. Кабинетите са инициатори и организатори на редица специализирани курсове с теоретическа и практическа насоченост с новоизбраните секретари на първичните организации. През последните години все по-широко се практикува организирането на консултации на място и в кабинетите по актуални проблеми на вътрешнопартийния живот и др.

Общо взето, кабинетите успешно изпълняват и другата си функция — да изучават, обобщават и внедряват положителния опит в партийно-организационната работа. За тази цел те използват разнообразни форми и средства, като срещи с носителите на опита, научно-практически конференции, семинари, моделиране, създаване и експериментиране на образци, издаване на печатни материали (брошури, методически указания, библиографски справки и др.). През последните години тази дейност се обогати в проблемно-съдържателно отношение и обхвана много нови аспекти от работата на партийните комитети и организации. Кабинетите сега по-системно обобщават и осмислят опита по спазването на ленинските принципи на ръководство и норми на партиен живот, развитието на демократизма и укрепване на дисциплината в Партията, разширяване на връзките й с масите, усъвършенствуване на ленинския стил на работа и ръководство, издигане на авангардната роля на комунистите и др.

Пример за много добре организирана работа по изучаването и

Digitized by Google

обобщаването на опита е кабинетът при Софийския градски комитет на Партията. Може да се каже, че тази функция заема централно място в неговата дейност, поставена е на базата на специален двегодишен план.

Въпреки безспорно положителната роля на кабинетите и това, че много от тях си извоюваха висок авторитет сред партийния актив, не всички партийни комитети полагат необходимите грижи за още по-пълното проявление и използване на заложените в тях възможности за привеждане на дейността им в по-голямо съответствие с новите изисквания и задачи на съвременния етап. Поради това в много отношения дейността им изостава от нуждите на партийната практика. Добре съзнаваме, че в качествено отношение дейността на кабинетите навсякъде не може да бъде еднаква. Но заедно с този извод не можем да се съгласим, че трябва да съществуват кабинети, защото има решение за това, с бледа, безизразна, анемична дейност, които почти с нищо не допринасят за издигане равнището на партийно-организационната дейност.

В какви главни насоки да става това?

На първо място, да се засили и подобри помощта на кабинетите към партийните комитети и организации за издигане научното равнище и повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната дейност. Главното в това отношение е кабинетите да съдействуват за **конкретизирането и творческото разработване** на основните задачи и проблеми на партийно-организационната дейност с оглед най-тясното ѝ свързване с живота, с решаването на политическите, икономическите и други задачи, които Партията поставя. За тази цел кабинетите чрез своите секции и сътрудници следва да участвуват много по-активно в разработването на важни въпроси на партийно-организационната работа за пленуми на съответния комитет, за научно-теоретически и научно-практически конференции и др. Във връзка с това е необходимо да се засили работата им за проучване, анализиране и обобщаване на типичните факти, явления и процеси, във вътрешнопартийния живот и партийното ръководство на различните сфери на обществения живот, за осигуряването на необходимата информация, за привличането на добре подготвени специалисти за консултации и помощ в съответната област.

Една от особено важните сфери, в която кабинетите могат и следва да оказват реална помощ на партийните комитети и организации, е да помагат още по-активно в усилията им да моделират и експериментират нови, по-ефективни форми и средства на работа и ръководство, да създават образци и да използват съвременни научни методи, да прилагат научна организация и да повишават ефективността в работата на партийния апарат.

Всичко това с особена сила се отнася до кабинетите към окръжните комитети, които имат необходимите обективни и субективни предпоставки да разширяват и задълбочават своята дейност в това направление.

На второ място, да се подобри работата на кабинетите по изграждането на висока организационна култура в партийните кадри и активисти.

Основното за подобряване на работата в това направление е, като обогатяват досегашните форми и средства за обучение, кабинетите да ги използват още по-пълно и целенасочено за повишаване на компетентността и политическата култура на кадрите, на тяхната деловитост и оперативност, на способността им самостоятелно да се ориентират в научно-приложната информация, да повишават умението си сами да конкретизират и диференцират партийната политика съоб-

Digitized by Google

разно местните условия, да съставят вариантни задачи, да се справят с алтернативни ситуации и т. н.

За тази цел е особено важно и необходимо работата за повишаването на организационната култура на партийните кадри и активисти занапред да се насочва още по-добре към усвояването не само на определени практически умения и навици, но и за получаването на по-широка политическа информация, за овладяването на редица философски, социологически, икономически, научно-технически, педагогически и други знания, за използването на нови методи: комплексния, програмно-целевия, системния анализ, емпирични социологически проучвания и др.

На трето място, необходимо е да се постави върху последователно научна основа дейността на кабинетите по изучаването и обобщаването на положителния опит и да се извърши прелом в работата им за неговото разпространяване и внедряване.

Сърцевина на цялата дейност в това отношение трябва да бъде създаването на собствен опит, неговото грижливо практическо експериментиране и широкото му прилагане в живота на партийните органи и организации.

За съжаление на много места тази важна страна от дейността на кабинетите се свежда до просто описание и обяснение на отделни, взети сами за себе си случаи на положителен опит, което с още по-голяма сила налага да се преустрои работата в това отношение.

Най-слабото звено обаче от целия комплекс въпроси, свързани с положителния опит, сега е работата по неговата реализация, широкото му прилагане в живота. Разбира се, тази задача надхвърля рамките и възможностите на кабинетите. Но трябва добре да се разбере, че те са звената, които трябва най-много да помагат на партийните комитети и организации със своите специфични форми и средства за нейното успешно решаване. Нова настройка трябва да се получи и в изследователската работа, в партийния печат и идеологическата дейност по проблемите на партийно-организационната работа. С акцент за активно участие се поставя в широк план изискването за първичните партийни организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, новият икономически подход и проблемите на партийно-организационната работа, да се изследва връзката и съотношението между измененията в социално-класовата структура на обществото и социалния състав на Партията, да се усъвършенствува кадровата политика на Партията, стилът и методите на работа на партийните органи и т. н.

С това тематично многообразие се поставя качествено нова задача — партийно-организационната работа да бъде издигната още по-осезателно на равнището на съвременните изисквания, без да се ограничава творчеството на партийните органи.

В тази връзка всеки кабинет следва да преоцени от позициите на новите задачи и изисквания работата си по прилагането на положителния опит и да усъвършенствува своята цялостна организация и механизъм, за да бъде работата ни по-успешна. Особено внимание трябва да се отдели на прилагането на конкретния опит на другите окръжни, общински и първични партийни организации, а така също на опита на КПСС, на другите братски партии.

ЗА ОБХВАТА НА РАБОТАТА НА КАБИНЕТИТЕ КЪМ ОКРЪЖНИТЕ И ОБЩИНСКИТЕ ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ

В условията на по-нататъшното усъвършенствуване организационния строеж на Партията и във връзка с изпълнение решението на Секретариата на ЦК на БКП за някои изменения в структурата и

Digitized by Google

функциите на местните партийни органи сега важно значение има обхватът на работата на кабинетите към окръжните и общинските партийни комитети.

Какви нови изисквания поставят пред кабинетите настъпилите изменения в това отношение?

На първо място, нужно е ново виждане на обхвата на работата на кабинетите към окръжните партийни комитети. Трябва да се отбележи, че кабинетите към окръжните комитети се утвърдиха като методико-приложни звена и дават своя положителен принос за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната работа. Заедно с това широко разрасналата се през последните години мрежа от кабинети към общинските партийни комитети постави на дневен ред някои въпроси, свързани със съдържанието и взаимоотношенията на работата между окръжните и общинските кабинети.

Обективните нужди на сегашния етап налагат кабинетите при окръжните комитети да насочат основното си внимание към оказване на непосредствена помощ на кадрите в окръжните и общинските комитети за издигане научността и повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната работа; за решаването на въпросите за по-нататъшно усъвършенствуване организационната култура и квалификация на партийните кадри на окръжно и общинско равнище; за изучаването, обобщаването и прилагането на положителния опит главно в дейността на общинските партийни комитети; за методическото ръководство на общинските кабинети на територията на окръга. По този начин в определена степен ще се диференцира работата на кабинетите както на окръжните, така и на общинските комитети, ще се осигурят условия за тяхната по-ефективна и пълноценна реализация (особено на общинските), за по-голямата им оперативност и действеност.

Необходимо е кабинетите към окръжните партийни комитети да търсят най-подходящи форми и механизми, за да се използват по-пълно техните възможности бързо да реагират на новото, да го творят, да го усвояват. В това отношение редица окръжни комитети проявяват подчертана активност, инициатива и творческо търсене за по-нататъшното усъвършенствуване и обогатяване дейността на тези звена. За пример може да служи създаденият и функциониращ научен център по партийно-организационна работа към ОК на БКП — Варна. Трябва обаче да се подчертае, че по съдържанието и организацията на своята дейност, по своята структура, задължения и възможности научният център не е обикновен кабинет по партийно-организационна работа. Той е помощно звено с по-широки функции и задачи, които излизат извън рамките на кабинетите. Това му позволява да бъде подходяща форма за привличане, организиране и използване на голяма част от научния потенциал в града и окръга. Той може да стане естествена среда за тях. Центърът има подчертани разработващо-приложни функции не само за повишаване организационната култура и квалификация на кадрите и актива и за изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит, но също така и за практическото организиране за издигане научността в партийно-организационната дейност, за точното и докрай провеждане на партийната политика.

Научен център по партийно-организационната работа бе изграден и към ОК на БКП в Русе. Опитът на центровете без съмнение заслужава да се проучи още по-обстойно и от другите окръжни комитети. Върху основата на щателен анализ би следвало да се вземе и прилага всичко полезно и рационално при изграждането на нови научни центрове — там, където има условия за това, а така също и при по-нататъшното обогатяване и усъвършенствуване дейността на самите кабинети.

Digitized by Google

На второ място, необходимо е да се укрепят и развият кабинетите към общинските партийни комитети, които имат за главен обект на въздействие активистите от първичните партийни организации и партийните групи. По този начин кабинетите ще се доближат най-непосредствено до низовите кадри, които имат и най-голяма нужда от тяхната помощ.

Във връзка с това се поставя въпросът за характера на кабинетите към общинските партийни комитети. Понастоящем повечето от тях са смесени — по въпросите на идеологическата и на партийно-организационната работа. Все още обаче по-голямата част поставят ударението в своята работа главно на проблемите на идеологическата дейност, а въпросите на партийно-организационната работа са слабо застъпени и на много места по тях не се работи. Новите задачи и изисквания налагат партийните комитети да положат необходимите грижи за преодоляването на тази едностранчивост и да осигурят пълноценна дейност на кабинетите и в двете направления.

Понастоящем в страната има 290 общински и 25 районни комитета на Партията. Към комитетите в окръжните центрове и в някои по-големи градове на страната, които обхващат повече от половината членове на Партията, първични партийни организации и низов партиен актив, и с това играят решаваща роля за изпълнението на задачите, които Партията поставя, биха могли да функционират кабинети по партийно-организационната работа. Към останалите общински и районни комитети на сегашния етап би следвало да се запазят кабинетите от смесен тип, но с още по-добре изяснена структура и задачи, които да осигуряват тяхното пълноценно функциониране както в партийно-организационната, така и в идеологическата сфера на дейност. Естествено, решаването на този въпрос е работа на самите окръжни и общински комитети, които най-добре познават своите възможности и нужди.

ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ ОРГАНИЗАЦИОННАТА СТРУКТУРА НА КАБИНЕТИТЕ

Особено важен въпрос, свързан най-тясно с дейността и по-нататъшното развитие на кабинетите, е въпросът за организационната им структура. Съществуващата структура на кабинетите (методически съвет — секции — групи) отговаря и на новите изисквания и средства да се запази. Тя дава възможност кабинетите да реализират своите функции.

Наложителни са обаче някои **промени и усъвършенствувания по посока на обогатяване на проблемно-тематичното съдържание на работата на секциите.** Сега при общо около 130 секции към кабинетите на окръжните комитети има над 40 вида с различни насоки на работа секции. Например към кабинетите има секции, които се занимават с проблемите на първичните партийни организации. Едни правят това от гледна точка на по-нататъшното издигане ролята на първичните партийни организации като политически ядра на трудовите колективи (Русе, Хасково, Кюстендил), други акцентират върху въпросите на вътрешнопартийната демокрация (Варна, Благоевград), трети се занимават с въпросите на регулирането на членския състав (Плевен, Разград) и т. н. В същото време много секции са с твърде широк проблемно-тематичен диапазон, като например „По работата на първичните партийни организации" (София, Габрово), „Вътрешнопартиен живот" (Пловдив, Плевен, Стара Загора, Силистра), „Партийно ръководство на обществените организации" (в над 20 кабинета) и др.

Digitized by Google

Очевидно е, че при двата подхода има както положителни, така също и отрицателни моменти. Положителното например при секциите с по-тясна насоченост е, че те имат възможност да съсредоточат силите и вниманието си към конкретния проблем по-добре, по-задълбочено, по-целенасочено. И обратно, при секциите с широко определен проблемен обхват работата понякога губи конкретния си характер.

Всичко това налага да се осигурява по-голяма стройност в структурата на кабинетите, съчетана едновременно с творчески подход при решаването на този въпрос от страна на окръжните комитети. Това може да стане например върху следната основа: проблемно-тематичната насоченост на секциите да се определя и да бъде в зависимост както от основните проблеми на функционирането и развитието на Партията с трайно, непреходно значение, така и от задачите на партийно-организационната работа с особено актуален характер на даден етап или за определен период. С изменението на условията и задачите в необходимата степен следва да се актуализира и проблемно-тематичното съдържание на работата на отделни секции — включително до закриване на едни секции и създаване на други.

Така например в повечето кабинети на окръжните комитети има секции „Партийно ръководство на икономиката". На сегашния етап не е ли още по-добре, ако на тяхно място активно работят секции по проблемите на „Партийно-организационната дейност в условията на прилагането на новия икономически подход и новия икономически механизъм". Или защо към кабинетите при общинските партийни комитети да не се създадат секции за „Партийно-организационната работа в условията на бригадната организация на труда", които да се занимават с така актуалните проблеми за ролята и мястото на първичните организации и партийните групи в новите условия. В това отношение могат да се посочат още примери.

Един от важните въпроси, който следва да се реши, е засилването и активизирането работата на секциите. Естествено, формалното съществуване на секциите няма да подобри работата. Решаващото е секциите да имат активен живот, в тях да кипи дейност, творческо търсене, неуморна работа.

ЗА РЪКОВОДСТВОТО НА КАБИНЕТИТЕ И УКРЕПВАНЕТО ИМ С КАДРИ

Много важно условие и предпоставка за по-нататъшното развитие на кабинетите е да се издигне равнището на ръководството им от страна на партийните комитети, на техните секретари и отделите по организационните въпроси. Това изискване се отнася особено за организационните отдели на окръжните комитети, тъй като кабинетите са техни звена, влизат в тяхната структура и ръководството им следва да се осъществява всекидневно и на високо теоретическо и приложно равнище.

Тук сега се открояват няколко първостепенни задачи пред тях.

Особени грижи организационните отдели следва да положат за тясното свързване дейността на кабинетите с актуалните задачи, които Партията поставя на сегашния етап, да ги активизират, да издигат научното, политическото и приложното равнище на кабинетите, да се опират на тях във всекидневната си работа. Много по-голямо внимание следва да се отделя за засилване взаимодействието между кабинетите по партийно-организационната работа и домовете за политическа просвета. В този аспект трябва да се развиват още по-добре връзките и сътрудничеството между кабинетите и окръжните партийни школи и партийните университети.

Digitized by Google

Задачите, които имат да решават кабинетите в съвременните условия, налагат организационните отдели да полагат постоянни грижи за укрепването им с подходящи и добре подготвени кадри. В съставите на методическите съвети и в ръководствата на секции следва да се включват хора, които добре познават партийното строителство и особено партийно-организационната работа, имат широка обща култура и добри теоретически знания, умеят да изучават и обобщават практиката и живота, да извличат всичко ценно и да го правят достояние на другите.

И накрая, без да се допускат излишества и разточителство, отделите „Организационен" на ОК на БКП и партийните комитети трябва да обърнат **по-голямо внимание и да полагат повече грижи за осигуряването на необходимата материална база за кабинетите.**

Важен фактор за по-нататъшното развитие и усъвършенствуване дейността на кабинетите е помощта, която окръжните и общинските комитети на Партията и самите кабинети получават от Центъра по партийното строителство при АОНСУ. Центърът може още по-целенасочено и последователно да участвува в изучаването, обобщаването и осмислянето от теоретическа и практическа гледна точка на проблемите, свързани с развитието на кабинетите по партийно-организационната работа.

В тази връзка трябва да посочим, че крайно незадоволителна по тези проблеми е и работата на специализираните партийни издания и техните звена.

ТВОРЧЕСТВО, ИНИЦИАТИВА, ОПИТ

През своето десетгодишно съществование немалък опит е натрупал Научният център по партийно-организационните въпроси във Варна, върху който обстойно се спря в своя съдоклад **Георги Станков**, секретар на ОК на БКП и председател на центъра.

Научният център е създаден и работи предимно на обществени начала. Той включва в състава си теоретически и методически добре подготвени партийни и обществени работници, научни дейци от висшите учебни заведения и филиала на Академията за обществени науки и социално управление, които са запознати с проблемите на партийното строителство и организационната практика.

Висш орган на Научния център е сесията, а изпълнителен — съветът, в който са включени двадесет и четири души. Сесиите се провеждат веднъж в годината, на тях досега са обсъдени основни проблеми на партийно-организационната работа и въпроси, свързани със състоянието на центъра и неговите секции. Съветът работи по едногодишни планове, като всяко тримесечие разглежда извършеното от отделни секции, обсъжда материали по отделни въпроси, всяка година след проведена сесия издава бюлетин. Секциите са изградени на основата на проблемни направления на партийно-организационната дейност. Техни ръководители са научни работници, а секретари — партийно-организационни кадри. Изградена е и редакционна колегия.

Цялостната изследователска дейност на Научния център се осъществява чрез кабинета по партийно-организационните въпроси. Той е

Digitized by Google

включен в неговата структура, като негово съставно звено и материална база. Той съдействува за повишаване знанията на номенклатурните кадри по проблемите на партийното строителство, провежда индивидуални и групови консултации, обмяна на опит, беседи, издава бюлетин в помощ на партийния актив, който се разпространява във всички първични организации, пропагандира съветския опит.

В своя съдоклад **Митко Тенев**, завеждащ отдел „Организационен" на ГК на БКП — София, подчерта, че кабинетите са една подходяща форма за включването на висококвалифицирани кадри по партийно-организационните въпроси в помощ на дейността на градския и районните комитети. Главно чрез методическите съвети, проблемните секции и работните групи се използват знанията и опитът на много научни партийни и обществени дейци, журналисти и други изявени активисти, с големи знания по партийното строителство, практически и методически опит в организационната работа.

В практическата работа работниците на отдел „Организационен" са организационно свързани с кабинета. Ръководството на методическия съвет се осъществява от ръководството на отдела начело със секретаря на ГК, отговарящ за партийно-организационната работа. Всички сътрудници на отдела са ръководители или отговорни секретари на секциите. Това дава възможност да се засили проблемността в работата на отдела и на кабинета по вътрешноорганизационните въпроси и същевременно да се внедряват в практиката идеите и разработките.

Усилията на кабинетите към ГК и РК са съсредоточени главно в две направления: първо, да съдействуват за теоретическото разработване и пропагандиране на проблемите на партийно-организационната работа, поставени в решенията на конгресите, пленумите и други документи на ЦК, ГК и РК, и второ — да подпомагат с методически разработки и практическа помощ тези постановки да намерят реализация в дейността на партийните органи и организации. Особено внимание се обръща на второто направление, тъй като то е най-важното условие, за да бъдат кабинетите жизнеспособни звена, способни бързо да реагират на актуалните проблеми, да бъдат търсени от по-широк кръг партийни кадри и активисти.

Др. Тенев подробно се спря и на опита на отделните секции към кабинетите в ГК и РК на Партията.

Защо ОК на БКП в Русе се е ориентирал към изграждане на научен център към комитета отговори в своя съдоклад **Пенка Янакиева**, завеждаща центъра.

— Като се ръководим от обстоятелството — отбеляза др. Янакиева, — че функциите на ОК на БКП са предимно разработващи, координиращи и на следващо място организаторски, основните задачи на нашия център се свеждат до изследване и разработване на някои от проблемите на партийно-организационната работа в конкретните условия на нашия окръг. Насочили сме усилията си към оказване на методическа и теоретическа помощ на общинските партийни комитети за усъвършенствуване на техния стил и методи в новите условия. По-конкретно — помагаме им при изследване и разработване на проблемите за работата с кадрите, за усъвършенствуване на контрола и проверката на изпълнението на взетите решения, за утвърждаването на първичните партийни организации като политически щабове на трудовите колективи и т. н.

В съответствие с това са изградени и 8 секции, които се оглавяват от местни кадри с дългогодишен опит и солидна подготовка по партийно-организационните въпроси. На обществени начала към центъра са изградени редколегия и преводаческа група. Методическият съвет отблизо следи живота в партийните организации, което му дава възможност своевременно да насочва силите на научния център за оказване на методическа помощ

Digitized by Google

при подготовката на мероприятията, организирани от общинските партийни комитети.

При новата обстановка се утвърждава нов опит, нови форми на организаторска и политическа работа. Центърът по партийно-организационната работа най-дейно помага на ОК на БКП за откриването и обобщаването на опита, за създаване необходимите условия за неговото приложение. Така например окрупняването на първичните партийни организации наложи да се подобри ръководството на партийните групи. За тая цел секцията за работа с партийните групи е проучила опита на над 100 партийни групи и организира обучението на отговорниците на партийните групи.

В изказванията и на останалите другари също бе споделен много ценен опит из дейността на кабинетите по партийно-организационната работа.

Иван Марков, завеждащ отдел „Организационен" на ОК на БКП в Бургас, изтъкна, че особено след XI конгрес и Националната партийна конференция методическото ръководство от страна на кабинетите по изучаването и прилагането положителния опит се е издигнало на по-високо равнище. Само през настоящата година отделно и съвместно със сектор „Организационно уставни въпроси" кабинетът по партийно-организационната работа при ОК на БКП е разработил методики и методически указания по такива основни въпроси като партийното ръководство на социалната активност, по провеждането на научно-практическата конференция на тема „Политическият подход — сърцевина на партийното ръководство", по изучаването и внедряването на положителния опит, по правото на контрол на първичните партийни организации върху дейността на административните и стопанските ръководства и пр. Най-последователно се изучава и разпространява и съветският опит, тясно свързан със задачите, които решава окръжният комитет на Партията.

Към методическия съвет в гр. Самоков има изградени четири секции с по 5—6 членове, в които участвуват работници на общинския партиен комитет, секретари на партийни организации и изтъкнати дългогодишни партийни и обществени дейци. Завеждащият кабинета по партийно-организационната работа **Георги Стоилов** отбеляза, че при тая структура кабинетът обслужва 123 първични организации с над 3200 комунисти, три заводски партийни комитета, стопанските ръководители, новоприетите партийни членове, пропагандистите в звената за партийна просвета и пр. От целия комплекс въпроси, по които работи кабинетът, най-ярко се откроява проблемът за първичната партийна организация.

Към две основни задачи е насочил своето внимание кабинетът в ОК на БКП — Пловдив. Първата, както изтъкна **Георги Георгиев**, завеждащ отдел „Организационен" на комитета, е стремежът кабинетите към общинските и районните комитети на Партията все повече да се превръщат в огнища, в място, където партийните кадри и активът да имат възможност да черпят информация по теорията и практиката на партийното строителство, да повишават своите знания и организационна култура. Втората голяма задача на кабинета е изучаването, анализирането, обобщаването и популяризирането на положителния опит в партийната работа. И тук по същество се реализира в най-голяма степен лабораторната работа на комитета.

Юсуф Гафилов, завеждащ кабинета по партийно-организационната работа в ОК на БКП — Разград, се спря главно на един въпрос — обучението и възпитанието, повишаване на теоретическата подготовка и квалификация на ръководните и изпълнителските кадри. В изпълнението на тая задача активно участие взема кабинетът по партийно-организационната работа, който поддържа най-тесни връзка с

Digitized by Google

междуокръжната партийна школа и дома за политическа просвета, като координират съвместната си дейност. През 1979 г. кабинетът по партийно-организационната работа съвместно с дома за политическа просвета, с отделите на комитета, на основата на положителния опит в страната и своя собствен е разработил единна система за обучение и повишаване квалификацията на кадрите в окръга, която е утвърдена от бюрото на ОК.

Доцент **Георги Бърдаров** — заместник-директор на Центъра по партийно-строителство при АОНСУ, говори за научно-методическата и консултационна помощ, която центърът е оказвал на окръжните и общинските комитети в областта на партийно-организационната дейност. Той сподели и някои по-характерни слабости, недостатъци и неизползвани възможности в съответната дейност, в научното общуване на Центъра по партийно строителство и кабинетите по партийно-организационната работа. Др. Бърдаров предложи и редица мерки за по-нататъшно подобряване на взаимната им дейност, като особено се засили помощта от страна на центъра.

— Дейността на научно-методическия съвет и кабинета по партийно-организационната работа — подчерта **Михаил Лазаров,** завеждащ кабинета при ОК на БКП — Враца, — е насочена главно към актуалните проблеми на партийно-организационната работа, по които се налагат по-продължителни наблюдения, изследвания, теоретически обобщения, да се направи такава разработка, която практически да обслужва партийните органи и организации.

Заслужава внимание практиката на кабинета по партийно-организационната работа при ОК на БКП — Благоевград, споделен от неговия завеждащ **Борис Ангелов.** В началото на всяка година по инициатива на кабинета заедно с отделите „Обществено-политически" при редакцията на в. „Пиринско дело" и Радио Благоевград се изработват съвместни планове за по-широко отразяване на партийния опит със средствата за масова информация, периодически се организират срещи разговори с партийни секретари и отговорници на партийни групи по отделни проблеми на партийната работа.

Цонка Ковачева, завеждаща кабинета по партийно-организационната работа при ОК на БКП — Габрово, в своето изказване се спря на помощта на кабинета към общинските партийни комитети. Общинските партийни комитети в Габрово и Севлиево например през тази година с помощта на кабинета са организирали диференцирано обучение на секретарите на първичните партийни организации по отрасли. Курсовете обикновено завършват със срещи със секретарите на общинските комитети или на ОК на БКП.

— Кабинетът в ОК на БКП — Ямбол — както изтъкна неговият завеждащ **Васил Кабов,** — работи в тесни връзки с дома за политическа просвета към отдел „Пропаганда и агитация", дружество „Георги Кирков", сектор „Информационно-социологически". Стремежът е да се осъществява единство на идеологическата и организаторската дейност. В методическия съвет и отделните секции също са включени представители на тези органи.

* * *

Участниците в съвещанието посетиха и разгледаха кабинетите в Корабостроителния комбинат — Варна и на общинския партиен комитет в Провадия.

Своето начало днешният комбинат води от 1907 г., когато тук са се извършвали предимно ремонти на малки плавателни съдове. Едва през 1937 г. е било построено първото моторно българско корабче „Галата" с водоизместимост 21 т.

Днес Корабостроителният комбинат е едно модерно социалистическо предприятие, което строи кораби предимно с 25 х. и 30 х. тона, а в строителството на танкери достигна до 100 х. тона. Клиенти на

Digitized by Google

комбината са много страни като Съветския съюз, Полша, Румъния, Унгария, Англия, САЩ, Китай и пр.

Политическото ръководство на колектива се осъществява от комбинатския партиен комитет, който ръководи 28 първични партийни организации с 94 партийни групи.

Голяма помощ в работата на комитета и първичните организации оказва партийният кабинет, който е създаден преди повече от 30 години.

Кабинетът е изграден на обществени начала и работи с актив от 150 души, от които 100 пропагандисти, консултанти и информатори и 50 са включени към различните методически съвети и секции.

Към кабинета са изградени 3 методически съвета: по организационните въпроси, по идеологическите въпроси и по партийното ръководство на икономиката.

Към методическия съвет по организационните въпроси са изградени следните секции: „Стил на партийната работа", „Работа с партийните групи" и „Работа с младите комунисти". Към методическия съвет по идеологическите въпроси са изградени секциите „Пропаганда" и „Политическа агитация". Съветът „Партийно ръководство на икономиката" пък обхваща секциите „Повишаване ефективността на партийното ръководство на икономиката" и „Усъвършенствуване на социалистическата организация на труда".

В кабинета е подбрана разнообразна литература, разпределена по различни направления на партийната работа, събират се материали, документи и справки от практическия опит на други окръжни, общински, районни и първични партийни организации, из опита на КПСС.

В кабинета са съставени примерни методики по редица актуални проблеми, дават се компетентни консултации, водят се отделни папки за всяка първична партийна организация. Кабинетът разполага с необходимите нагледни пособия и технически средства — аспектомати, киномашина, телевизор, магнетофон, диапрожекционни апарати, епидиаскопи и др.

В Провадия е изграден единен кабинет, който обслужва целия район на общинския партиен комитет и служи като базов кабинет. Неговата дейност се ръководи от методически съвети по: партийно-организационните въпроси; идеологическите въпроси; партийно ръководство на икономиката. Към методическите съвети са изградени и секции.

Кабинетът, който се намира в новия партиен дом, се състои от три зали и едно книгохранилище, непосредствено свързани помежду си — библиотека с читалня, технически кабинет и зала информатор с автоматичен телефон.

За кратко време наред с големия ръст на литературния фонд методически материали, пособия, вестници, списания и др. кабинетът се е утвърдил като активен помощник на общинския партиен комитет и първичните партийни организации, като център за повишаване теоретическата и методическата подготовка на пропагандисти, агитатори, лектори, както и на актива на обществено-политическите и масовите организации и стопанските ръководители.

Кабинетът разполага и с много средства, които са на съвременно техническо равнище. Интерес представлява автоматичният информатор с характеристика на селищната система. Тук интересуващият се, само като натисне отделни копчета, може винаги да намери най-нови икономически данни за предприятията на промишлеността, търговията, транспорта, строителството, характеристики на първичните партийни организации, на обществено-политическите организации, данни за училищата, учрежденията и пр. Автоматичният информатор разполага и с автоматичен телефон магнетофон, който приема информацията, предавана от предприятия, учреждения, първични партийни организации и пр.

Собствена информация

Digitized by Google

ПРИЗНАТИ ПОЛИТИЧЕСКИ ЩАБОВЕ

Думата ми е за общинския партиен комитет и първичните организации в Любимецката община, Хасковски окръг. Наистина при тях ярко се очертава стремежът да превърнат партийните бюра в политически щабове на трудовите колективи. И здраво са се захванали. Чувствуват се вече и добрите резултати.

С какво са започнали? — Преди всичко с проблемността. В събранията първичните организации обсъждат конкретни и целенасочени проблеми: приложение на икономическия подход и внедряване на икономическия механизъм; борба за икономии на суровини и материали и ефективност във всестранната дейност; усъвършенствуване на социалистическата организация на труда; повишаване качеството на продукцията и дисциплината; подобряване на стила и методите на работа на административно-стопанските ръководители; интелектуализация на производството и други.

За подготовката на събранията партийните бюра все по-често търсят помощта на специалистите, изграждат работни групи и комисии, които изучават въпросите и компетентно разработват материалите — докладите, информациите, проекторешенията.

Подобрява се и масово-политическата работа. Преустройството на идеологическата дейност в първичните организации благоприятствува да се разнообразяват политическите форми и средства, по-резултатно да се въздействува не само върху комунистите, но и върху трудовите колективи. За целта използват партийните поръчения, свикват открити партийни събрания, водят конкретна индивидуална работа, следят и отчитат как комунистите изпълняват авангардната си роля и дават лич личен пример.

За да стигнат до тези резултати, не им е било лесно. Преди години е липсвало точно разпределение на работата в партийните бюра, недостатъчно са били изяснени задълженията на всеки член на бюрото. Секретарите на първичните организации сами са се захващали с изпълнението на плановете и решенията. Сега не е така. Партийните организации разполагат с примерно разпределение и характеристики на длъжностите в бюрото. Общинският комитет всяка година организира курсове за обучение на членовете на партийните бюра. Към всеки от тях е създаден актив от комунисти, които имат постоянни поръчения за работата в определено направление. Членовете на бюрата се отчитат в събрания на организацията, а веднъж в годината общинският партиен комитет приема оценки не само на секретарите, но и на тях.

Кое е характерното за примерното разпределение и за характеристиките на длъжностите в партийното бюро? То е примерно и е за бю-

Digitized by Google

ро от седем члена, но при по-малък брой задълженията могат да се групират или да се подберат най-важните от тях, а при по-многочислено бюро те могат да се конкретизират още повече.

Определянето и разпределението на задълженията между членовете на бюрото става съобразно характера и задачите на първичната партийна организация и личните качества на хората. Поради това в различните организации заедно с постоянните длъжности: секретар, заместник-секретар, отговорници за идеологическата дейност, обществените организации, културно-масовата работа и комисията за народен контрол, има и членове със специални поръчения. Например в партийните организации в промишлеността са определени отговорници за научно-техническия прогрес, социалистическото съревнование и челния опит; в строителството — за социално-битовите въпроси; в търговията и здравеопазването — за квалификацията на кадрите и културата на обслужването; в кварталните и териториалните първични организации — за комунално-битовите услуги и за благоустрояването и хигиенизирането, а в училищата — за Съюза на учителите, за обучението на комсомолския и пионерския актив, за професионалното ориентиране на учениците и работата с родителите.

За всяка една от примерните длъжности в партийното бюро общинският комитет е разработил характеристики с конкретни задължения. И всеки член на бюрото търси новото, проявява самоинициатива, следи решенията и задачите, помага на комунистите и безпартийните съобразно своите функции.

На Атанас Атанасов — член на бюрото на първичната организация при Завода за дървообработващи машини в Любимец, възложили да отговаря за организацията на съревнованието, внедряването на челния опит и наставничеството. Трудно му било, по-трудно, отколкото в производството, но се захванал. Препрочел длъжностната характеристика. На няколко пъти разговарял с партийния секретар в завода. Съветвал се с работници от профсъюзния дом в града. Допитвал се и до общинския партиен комитет. Днес — тук, утре — там и успял да набере богата информация за изучаването и разпространението на челния опит, за работата на съветите на наставниците и пр. Споделил с партийния секретар и с другарите си по производство как вижда приложението им в условията на техния завод. И един ден представил на партийния секретар проект за система за изучаване, разпространение и внедряване на челния опит и статут за работа на съвета на наставниците. Огледали ги в партийното бюро, изменили ги, допълнили ги и ги приели. Свикали обща сбирка на наставниците, избрали съвет. И започнали да действуват.

Резултатите? В завода са картотекирани 27 наставници, които обучават и възпитават 47 млади работници. В съревнованието са включени всички комунисти и безпартийни. За първото тримесечие на тази година планът е преизпълнен по всички обемни и качествени показатели.

Така целенасочено, ентусиазирано и всеотдайно работят и другите членове на партийното бюро в завода.

За повишената политическа активност на членовете на партийните бюра в Любимецката община допринесе и тяхното системно и диференцирано обучение. Използват се най-различни форми: школи, постоянно действуващи курсове с откъсване от производството, обмяна на опит, творчески полудни. В тематичния план за обучение на партийните секретари например е предвидено те да се събират всеки месец, да изслушват лекции по две основни теми и съдоклади по тях. Лекциите се изнасят от сътрудници на окръжния или общинския комитет на Партията, а съдокладите от секретари на първични партийни орга-

Digitized by Google

низации. Запознават се с най-актуалните проблеми — планиране на работата в първичната партийна организация; подготовка, вземане на решения и контрол за тяхното изпълнение; партийната дейност за укрепване на трудовия колектив; индивидуална работа с комунистите и трудещите се; ролята и приносът на ръководните кадри за издигане авторитета на партийната организация; партийното ръководство на масовите организации и др.

По същия начин се обучават и заместник-секретарите. Членовете на партийните бюра пък се събират всяко тримесечие. Те изслушват по две-три лекции и обменят опит. Освен това 53 на сто от секретарите и 38 на сто от членовете на партийните бюра са учили в междуокръжната партийна школа в Стара Загора. Има и секретари, завършили Академията за обществени науки и социалнс управление.

За усъвършенствуване на стила и методите на работа на секретарите много допринася присъствието им почти на всички пленуми на общинския партиен комитет. Това им дава възможност да се запознават с анализите, с компетентните изказвания по най-важните проблеми, да намират своето място в решаването им, да вникват в слабостите и да търсят пътища за отстраняването им, да обменят опит и повишават своя критерий при оценката на дейността си. Освен това всеки понеделник секретарите на общинския комитет се срещат със секретарите на партийните организации, които поставят пред тях интересуващите ги въпроси. Това дава възможност да се обсъждат важни моменти от партийната практика, да се избягват грешки, които подронват авторитета на партийния секретар като централна фигура и на партийното бюро като политически щаб. Не по-малко значение имат и срещите, разговорите, конкретната помощ, която им оказват на място оперативните партийни работници. Като участвуват в подготовката и в самите събрания те помагат да се повишава качеството на материалите и да се вземат оптимални решения. Положително отражение върху работата на партийните бюра дават и традиционните срещи на бюрото на общинския комитет със секретарите на първичните организации.

Извършено е немалко и за моралното и материалното стимулиране на членовете на бюрата. Вече всички секретари са награждавани с екскурзии до Съветския съюз или Полша. Организират се екскурзии и подвижни семинари из страната. На секретари, работили повече от десет години, в тържествена обстановка се връчват парични и предметни награди, юбилейни медали.

В общинската партийна организация в Любимец сега работят млади, образовани и трудолюбиви секретари. Половината от тях са жени — всеотдайни, ентусиазирани и инициативни партийни функционерки, които умело водят партийните организации и трудовите колективи. В комбината за битови услуги „Борис Терпешев" възникнала потребност незабавно да се построи пречиствателна станция в бояджийския цех — да се завърши и почисти изкопът и да се излее бетонът. С няколко наети работници това би се свършило за пет-шест дни, време през което ще се затрудни производството. Секретарката Димитрина Тошева свикала бюрото на извънредно заседание. Незабавно призовали комунистите на работа. Техните места в производството заели безпартийните. Двадесет и двама комунисти — мъжете с кирки, жените с лопати, се захванали и до обед свършили цялата работа. Уморени, но удовлетворени, късно следобед те доработили отделеното от производството време.

Доскоро в поликлиниката в Любимец нощно време не е имало дежурство от лекари, по нормативни документи не им се полагало и внезапно заболелите чакали, докато извикат определения лекар от до-

Digitized by Google

ма му. Трудна, мъчителна и рискована обстановка. Партийното бюро със секретарка Митра Митева се захваща и с този въпрос. На заседание в присъствието на главния лекар го обсъждат най-задълбочено. Поставят го и на партийно събрание. Решението е незабавно да се докладва от партийния секретар и главния лекар в дирекция „Народно здраве" — Хасково. Сега денонощно в поликлиниката дежурят лекар, медицинска сестра, санитарка и шофьор. Така медицинските работници са удовлетворени, а населението е спокойно и благодарно.

Няма да разказвам примери от производството, където комунистите начело с партийните бюра проявяват своята авангардна роля, защото те вече са ежедневие. Но ще кажа, че все още секретарите на първичните партийни организации са претоварени с работа. Една от причините е, че на заседанията и събранията не докладват съответните членове на бюрото дори и в случаите, когато се обсъждат въпроси от направлението, за което те отговарят. Например в цех „Генерал Щерю Атанасов" на ДКЗ „Любо Кирилов" през 1979 година от обсъжданите 28 въпроса по 16 е докладвала секретарката Мария Колчева, в поликлиниката — от 21 въпроса, секретарката Митра Митева е докладвала по 16; в комбината за битови услуги от 32 въпроса секретарката Димитрина Тошева е докладвала по 15.

Има и други проблеми, към които общинският партиен комитет е насочил своето внимание. Преди всичко бюрото на комитета на свое заседание изслушва отчети от партийните бюра: при средното политехническо училище — за повишаване методическата и идейно-политическата подготовка на учителите; при Завода за дървообработващи машини — за издигане марксистко-ленинската подготовка на комунистите и безпартийните; при комбината за битови услуги — за издигане равнището на партийните събрания; при ДАП — за работата с партийните групи; при РПК — за създаване на добър социално-психически климат в трудовия колектив.

Веднъж през годината партийният комитет анализира равнището на работата на всички партийни бюра. Периодически приема и оценки за изпълнението на програмата по обучението им.

За активизиране участието на ръководните кадри в дейността на първичните партийни организации се организират семинари и други форми, чрез които ги запознават с някои проблеми на партийното строителство. За по-нататъшното подобряване на работата на бюрата за разграничаване на функциите между партийните и стопанските ръководители и осъществяване правото на контрол над дейността на административните ръководства бюрата периодически изслушват отчети и самоотчети на отделни ръководители за състоянието на сектора, за който отговарят, като им се правят партийни оценки.

Членовете и сътрудниците на партийния комитет все по-често участвуват в заседания на партийните бюра или в срещи с техните членове. Контролират ги, подпомагат ги. Целта е бюрата на първичните партийни организации в Любимецка община да се превърнат в авторитетни политически щабове на трудовите колективи.

Борис НАКОВ

Digitized by Google

ЛИЧНИЯТ ПРИМЕР НА КОМУНИСТА

БОНЬО МИХАЙЛОВ
отговорник на партийната група при градския автобусен транспорт — Кърджали

Преди една година към градския автобусен транспорт функционираше първична партийна организация. След обединяването на партийните организации при автостопанството и създаването на една първична организация нашата се обособи като партийна група. В резултат на окрупняването някои от въпросите, с които се занимавахме, отпаднаха. Наша основна грижа остана задължението да запазим извоюваний авторитет на бившата първична организация. А това може да стане само с активното участие на всички комунисти.

Пред комунистите и целия колектив стои трудната и отговорна задача да превозват през деня и през нощта гражданите от домовете им до предприятията, учрежденията, институтите, организациите и учебните заведения и обратно. От организацията на нашата работа зависи тяхното навременно придвижване, доброто или лошото им настроение, динамиката и ритъмът на живота в окръжния град, а така също и обликът на автобусния транспорт. Отчитайки тези обстоятелства, комунистите полагат немалко усилия за подобряване качеството на транспортното обслужване. Както по-рано, така и сега стопанското ръководство се опира на партийните членове за създаването на по-добра организация на труда в колектива. Тъй като комунистите от групата са преки изпълнители на всекидневни задачи и постоянно контактуват с гражданите, имат възможност да приемат бележки и предложения от тях. И още, понякога, макар и неоснователно, за грешките на ръководството на автостопанството критиката се отправя към шофьорите на автобусите. Това ни позволява добре да оглеждаме своята работа и на колегите си и да правим рационални предложения за подобряване на транспортното обслужване.

Какво конкретно вършим? Партийната група насочи вниманието на комунистите към укрепването на трудовата дисциплина. За нашата дейност тя е от изключително голямо значение, защото може да имаме модерни автобуси, графици, съобразени с потоците от пътници и т. н., но щом шофьорите не идват навреме на работа, не спазват разписанията, влизат в разправии с пътниците, не може да се говори за култура на нашия труд. Комунистите направиха конкретни предложения за изменения на някои разписания, отговарящи на потребностите на пътуващите граждани, а така също и на стремежа ни да се реализират икономии от гориво. Голямо внимание се отдели на курсовете в късните и ранните часове, когато автобусите пътуват в повечето случаи празни. Това е едната страна на въпроса. От друга страна, организираме срещи за обмяна на опит, свикваме събрания и водим разговори с комунисти и безпартийни шофьори за създаване на образцов и безаварен транспорт. Партийната група на събрание обсъди и из-

Digitized by Google

ясни какво е участието и личният принос на всеки комунист в борбата за подобряване на културата на обслужването и за завоюването на званието „Образцов автобус". Досега то е присъдено на комунистите Росен Сираков, Георги Стоилов, Иван Лапанов, Илия Коцев, Иван Трайков и др. На останалите комунисти от групата възложихме партийни поръчения да завоюват това звание и да достигнат челниците в труда до края на годината.

Важен момент в нашата работа е усилието ни да привлечем всички шофьори в борбата за икономии на гориво и други материални разходи. За целта използваме изпитаните средства — поръченията на комунистите — и за личен принос, и за индивидуална политическа работа с хората. Изпълнението на задачите се отчита всеки месец, а резултатите от съревнованието се изнасят на видно място. Онзи, който изостава, си прави сметка и взема мерки да влезе в крак, а партийната група му оказва помощ.

Още в началото на годината 60 шофьори от автостопанството в чест на 60-годишнината от създаването на градската партийна организация в Кърджали поеха обещание да икономисат 85 тона гориво. В тази инициатива се включиха всички комунисти от партийната група.

Партийната група отдели много грижи за разширяване и укрепване на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка, за издигане на ролята и авторитета на бригадния съвет. На първо място пред нас стояха въпросите за подготовката на нормираното планово задание на бригадите и навременното запознаване на всеки производственик с него и с личните му задачи за месеца. По инициатива на комунистите още в началото на годината се организираха срещи на колектива с ръководството на автостопанството, на които подробно бяха изяснени заплащането на труда и бригадната форма на работа. За подобряване на транспортното обслужване се изградиха две шофьорски бригади. Нашето становище и предложение пред бюрото на първичната организация е да се създадат и две партийни групи — във всяка бригада по една, тъй като и броят на комунистите позволява, и изискванията на инструкцията на ЦК на БКП е те да се изграждат в ясно обособени звена, в които партийните членове са производствено обвързани.

Комунистите от партийната група са в челните редици. Тяхна рожба са всички инициативи и почини в автостопанството и в градския автобусен транспорт. С личния си пример те сплотяват и мобилизират трудовия колектив за изпълнение на задачите, за по-пълно и комплексно задоволяване на потребностите на гражданите от автобусни превози. За комунистите Р. Сираков, И. Лапанов, Г. Тенев и др. се говори с уважение и почит не само в колектива на автостопанството и автокомбината, но и в града и окръга. Поставили сме си за цел да популяризираме техния опит и да го внедрим, за което сме разработили програма.

Положителното в нашата дейност е много, но разбира се, срещат се и редица слабости. Все още не сме успели да създадем сред нас и сред колектива обстановка на непримиримост и нетърпимост към нарушителите на трудовата и технологичната дисциплина, към отрицателните явления. Недостатъчни са взискателността и контролът за изпълнението на решенията. Незадоволително е равнището на културата на обслужването, лоша е хигиената, слабо е отоплението в автобусите през студените дни и месеци, не се изпълняват графиците за движение, остават без коли автобусни линии, не се спазват разписания.

За отстраняване на тези слабости търсим ефикасни форми на въздействие, взимаме мерки, дори налагаме наказания, но резултатите все още не ни задоволяват. Например за морална разпуснатост и за си-

Digitized by Google

стемно нарушаване на партийната и трудовата дисциплина беше изключен от редовете на Партията А. И. Топов и беше освободен от работа. Неговото поведение най-напред беше разгледано в партийната група, където всички комунисти решително осъдиха действията му. И тъй като по същите причини по-рано му бяха налагани партийни наказания, но той не се постара да се поправи, принудихме се да предложим на партийното бюро и първичната организация да бъде изключен от БКП. Има и други случаи, при които сме изразявали своето отношение към комунисти, допуснали нарушения на партийните норми и принципи. Разбира се, партийната група взима отношение, дава мнение не само за наказания, но и за поощрения. Не един път сме правили предложения пред бюрото, първичната организация и стопанското ръководство за награждаване на изявилите се другари в труда и в обществено-политическата дейност, например да им се дадат нови автобуси и т. н.

Под ръководството и близката помощ на бюрото и първичната организация партийната група се стреми правилно да насочва дейността на комунистите и безпартийните за навременното и успешното решаване на задачите, за преодоляването на съществуващите слабости, за издигането на равнището на нашата работа на висотата на новите изисквания за повсеместно прилагане на икономическия подход и внедряване на новия икономически механизъм.

НА ПРЕДНА ЛИНИЯ

В завода за стъкло и порцелан „Дянко Стефанов" в Разград основните производства са на непрекъснат процес, работи се на една, две, три и четири смени. Преобладаващата част от колектива всеки ден пътува до и от завода от над 20 селища на окръга.

При тези условия на традиционните форми в политическата и възпитателната работа не можем да разчитаме. Много е трудно например да се проведе събрание в един цех, на което да присъствува поне половината от колектива. Това налага значителна част от нашата дейност да се пренесе в низовите звена, да се поеме от партийните групи. В десетте първични организации са изградени 34 групи. Те се занимават с най-разнообразни въпроси от целокупния живот на сменитe и бригадите — като се започне с мобилизирането на работниците и специалистите за повишаване на качеството и ефективността, с усилията за развитие на социалната активност на комунистите и безпартийните, с подготовката на млади хора за встъпване в Партията, с грижите за социално-психическия климат в колективите и т. н.

Там, където групите са активни, където е богато съдържанието на тяхната дейност, резултатите са добри. Затова партийният комитет в завода и първичните организации упорито работят за укрепването на тези най-малки организационни звена на Партията. В какво се изразяват техните грижи?

На първо място — в стремежа към правилен подбор и по-системна подготовка на отговорниците на групите. Това са обикновено хора с богат опит и с авторитет в трудовите колективи. Така например Христо Йорданов, отговорник на групата в ремонтно-механичния цех, дълго време е работил в партийното бюро. Исмаил Нуриев, отговорник на група в цех „Плоско стъкло" № 1, е бивш комсомолски работник, бил е член на бюрото, а в Партията е от 22 години. Вече 7 години е отговорничка на група в цех „Домакински порцелан" № 1 Димитричка Ганева. Богатият опит помага на партийните отговорници правилно и бързо да се ориентират в обстановката, да подбират и да поста-

Digitized by Google

вят на вниманието на комунистите най-актуалните въпроси за цеховете и смените, да намират верни пътища за тяхното решаване.

Заводският партиен комитет полага усилия непрекъснато да се повишава подготовката на тези кадри. Всяка година с откъсване от производството в междуокръжната партийна школа в Разград се обучават по 6—8 отговорници на партийни групи. В същото време се стремим да използваме по-пълно и собствените възможности, особено за системното информиране на хората по актуалните проблеми и задачи на завода, на колектива. А понякога инициатива поемат и първичните партийни организации. През тази година например първичната организация в цех „Плоско стъкло" № 1 се зае със свои сили да помогне за подготовката на отговорниците на групите. Разработен бе план, в който е предвидено веднъж в месеца те да се събират. Всеки път разговорите им са по определена тема: за ролята и мястото на партийната група при организирането на колектива за изпълнение на производствените задачи, за партийното поръчение като средство за активизиране на комунистите, за задачите и възможностите на партийните групи за регулиране състава на първичната организация и др. Хората се готвят по нея, един изнася беседа, другите допълнят, обменят опит. Още е рано да се говори за резултатите от този своеобразен клуб на отговорниците на партийни групи, но заслужава подкрепа замисълът на бюрото — да се създава навик у тези хора да търсят подходяща литература, да работят самостоятелно над нея, да осмислят своя опит.

Стана традиционен при нас като резултатна форма за активизиране на комунистите в групите прегледът за най-добра партийна група. Показателите, залегнали в него, помагат дейността им да се насочи към най-важните страни от живота на колектива, съобразно основните задачи на дадения етап. Така главната цел, която си поставихме със сегашния осми преглед, е организационното укрепване на групите, повишаването на социалната активност в низовите колективи. За нас, комунистите от завода, стремежът достойно да посрещнем XII конгрес на БКП означава да мобилизираме силите за изпълнение на инженерните задачи, за максимални икономии на материали, суровини и енергия, за най-ефективно използване на живия труд. Основна форма, на която разчитаме за постигане на тази цел, е непосредствената работа с всеки работник и специалист за засилване на неговата трудова и обществена активност.

А именно в областта на индивидуалната работа възможностите на групите са най-големи. Напоследък все по-често там се прави преценка на ролята на отделните комунисти като организатори и възпитатели в колективите, дават се конкретни поръчения за въздействие върху онези, които изостават. Тези поръчения се отчитат периодично, според нуждата се поставят нови. Най-опитните и авторитетните работници стават наставници, тяхната работа също е в обсега на вниманието на партийните групи. Стремежът е да не се отминава нито една лоша проява в колектива, като първа мярка с нарушителите разговарят партийните отговорници и най-често това има ефект.

Партийната група в ремонтно-механичния цех е една от най-добрите в завода. Когато предстои отговорна работа, тя се събира и обсъжда конкретните задачи на комунистите като ръководители или изпълнители, възможностите да се съкратят сроковете и т. н. След точното изясняване на силите и на средствата за постигане на поставената цел се правят аргументирани предложения пред цеховото ръководство, поставят се поръчения. Не случайно под ръководството на групата комунистите много отговорно участвуват в отстраняването на авариите и модернизацията и реконструкцията на редица обекти в за-

Digitized by Google

вода. Дейно се включиха например те в изграждането и пускането в експлоатация на цеха за производство на ситопечатни копирки, при модернизацията и реконструкцията на цех „Материален“ и др. Но най-важното е, че техният личен пример винаги намира последователи.

Големи усилия полагат партийните групи в цех „Плоско стъкло“ № 1 за усъвършенствуване и разширяване на бригадната организация на труда. В тази връзка комунистите получават конкретни задачи, а много често те самите поемат обещания с какво ще допринесат за повишаване ефективността на производството, за подобряване на климата в бригадите, за разясняване на задачите и отговорностите на всеки работник. На таблата, които по предложение на комунистите се изготвят за месеца, може да се види как основните бригади при мащините са изпълнили плана в натура за всеки ден, каква работна заплата им се полага. Но по утвърждаването на бригадната организация на труда, по възпитанието на колектива в правилно отношение към труда и към обществената собственост предстои много работа.

За големите възможности на групите да решават конкретни задачи може да се съди и по резултатите от регулиране състава на първичните партийни организации. Организацията в цех „Плоско стъкло“ № 2 беше малобройна, на отделни участъци партийното ядро беше съвсем слабо. Въпреки критиката въпросът не се решаваше. От две години бюрото и секретарят съсредоточиха в групите дейността по подбора на работниците, които имат качества да встъпят в Партията. В началото на годината там се преценява дейността на членовете на колектива и отделни комунисти получават поръчения да работят по-целенасочено с най-изявените в труда и в обществения живот млади хора за тяхната идейна закалка, за по-нататъшното засилване на тяхната активност. Партийните групи предлагат кандидатурите на тези младежи в бюрото. Получи се хубав резултат. Бяха приети нови комунисти. Първичната организация почти удвои състава си, структурата ѝ беше приведена в съответствие със структурата на цеховия колектив. Сега това е една от водещите организации в завода.

Партийният комитет отчита, че се забелязва тенденция на повишаване умението на партийните групи да откриват и решават наболелите проблеми на колективите, на разнообразяване формите за активизиране на комунистите и безпартийните, на издигане критериите за оценка на тяхната активност. Но за да се утвърди тази тенденция, е нужно да се преодолеят доста слабости. Все още има партийни бюра, които подценяват ролята и мястото на партийните групи в реализирането на задачите, поставени пред нашия колектив. Все още няколко групи не водят редовен живот, не се занимават системно с въпросите на колективите или ако го правят, правят го повърхностно, незадълбочено, това не променя нещата. Срещат се недостатъци и в стила и методите на отделни низови стопански ръководители, които пренебрегват партийните групи. Затова сега организираме обучението на тези кадри по различни проблеми на тяхната дейност като организатори и възпитатели на колективите, засилваме контрола над тях.

Задачите, свързани с интелектуализацията на труда и с неколкократното повишаване на неговата производителност, поставят по-високи изисквания към заводската партийна организация. Ние ще отговорим на тези изисквания, само ако успеем да издигнем работата на всички партийни групи на равнището на най-добрите.

Димитър КЪНЕВ
секретар на партийния комитет
в завод „Д. Стефанов“ — Разград

Digitized by Google

САМОВГЛЕЖДАНЕТО

ДИМИТЪР КРАЛЕВ

Неотдавна на партийно събрание слушах изказванията на комунистите. Критичните им бележки за недостатъците в работата на трудовия колектив бяха наситени с много добросъвестност и добронамереност. Едно впечатление се наложи над всички останали — острието на тяхната непримиримост бе насочено предимно към другите. Почти всеки търсеше причините за неблагополучията извън себе си и няколкото плахи опита за самовглеждане в личния принос, за открояване на своята вина от колективната не се забелязаха. Имаше вина, нямаше виновни.

И друг път ми се е случвало да слушам как участниците в заседание, събрание, пленум на комитета, сесия на народния съвет говорят много, говорят за всичко, което притежава по-общ характер, например за общите слабости, общите недостатъци, общата вина, тонът се повишава при изреждане на обективните причини, а личните недостатъци, личната вина най-вече, когато е очебийна и не може да се подмине край нея, отбелязва се в най-общи щрихи. Позната инерция на критичното начало над самокритичното, на наблюдението за сметка на самонаблюдението, инерция, завъртяна не от вчера и не от оня ден. Колко много призиви за самокритично вглеждане в работата и колко трудно ставаме последователи на призива. Повечето от нас като че ли са нагласени така: могат да забележат петънцето върху ръката на съседа си, но не могат да видят петното върху своя показалец. По-скоро не ни се ще да забележим. Тъй като е много по-лесно, по-изгодно, бихме казали, е да укорим, вместо да ни укоряват, да видим и посочим грешките на хората около нас, с които работим, живеем в съседство, отколкото да признаем своите.

Преобладаващата част от формите за общуване — събрания, заседания, оперативки, отчетни събрания, конференции и др., представляват необятна територия за проявление и на критичното, и на самокритичното начало, на анализа и самоанализа, на вглеждането и самовглеждането.

Самовглеждането — този своеобразен диалог със себе си, откровен и безхитростен самоанализ на личния принос в работата на колектива и обществото, в личния бит. Адресирано предимно до себе си, самовглеждането търси и разкрива причините за едно или друго действие, мотивите на нашето поведение. Какво е самовглеждането, ако не самопреценка, извършена доброволно, без ничия принуда, резултатна величина на рационалното и емоционалното у нас, на възпитанието и самовъзпитанието.

Безспорно по своята същност то, самовглеждането, се родее със самокритиката, доколкото личността се самоанализира. И все пак се различава от нея. Можем да го възприемем като нюанс на самокритичното начало у човека и отношението на едното към другото се от-

Digitized by Google

нася, тъй както особеното към общото. В известен смисъл обаче то е по-богато по съдържание и проявление, по-обхватно като обем спрямо самокритиката. Макар да притежават родови белези, общи черти, които са в състояние да ни породят мисли за еднаквост, между тях съществува отлика и тя е значителна.

Обективно проявена, самокритиката е винаги диалог с някого: със семейството, с колектива, с приятелската компания и пр. С други думи тя предполага наличието поне на един слушател. Макар да се предшествува от самокритичния анализ, тя се реализира главно чрез заявлението, декларацията, в диалога с аудиторията. По-нататък — предмет на нейния коментар са собствените, личните слабости и недостатъци, несвършеното в обемно и качествено измерение, докато самовглеждането още е и критично отношение, оценка на постигнатото, на успеха, често пъти различна от официалната, от външноизявената. Защото е разговор със себе си, вътрешен монолог, поглед на онези вътрешни очи, дето притежава всеки, и които често пъти виждат повече. За разлика от самокритиката, изявена, както казахме в различните форми на общуване, възбудена от различни събития, предизвикана най-често, самовглеждането е непрекъснат процес, лаборатория за политическо, идеологическо, естетическо и нравствено усъвършенствуване, един процес без отдих, за да отговаря на несменяемия въпрос: „Какво извърших днес, къде успях, къде сгреших, кое от свършеното бе нравствено и кое безнравствено".

* * *

Самовглеждането, както вече споменахме, е вглъбен диалог със себе си, характерен с многостранния си тематичен обхват. Насаме, по безпристрастен начин, ние анализираме постигнатото и непостигнатото през деня, за седмицата, за годината, вникваме във всяка наша стъпка, преживяваме повторно радостните и тъжните моменти, коментираме положителните и отрицателните страни на своята работа, на своя стил на ръководство, преценяваме доколко сме се реализирали като комунисти и граждани, като ръководители и изпълнители, като възпитатели на децата, като другари и приятели. Тъй коментарът на вътрешния монолог обхваща всички страни на личното битие.

Нашата партия не само ни приканва да разширяваме самокритичното начало, но и чрез различни мерки като поощряване на критиката и самокритиката в събранията, пленумите, заседанията на партийните бюра, чрез личните отчети на комунистите, чрез разговорите при замяната на партийните членски книжки и др. създава условия за реално осъществяване на призива. Утвърждаването на самокритичното начало у нашия съвременник е реален факт, безспорно постижение на социалистическия начин на живот.

Редица недостатъци обаче не благоприятствуват самокритиката да се усъвършенствува по-бързо. Понякога тя стои на втора позиция, след критиката, нашата придирчивост към нея намалява. По някаква необяснима традиция самокритиката обикновено се предизвиква: от критиката в доклада, от подканянията на председателствуващия събранието или заседанието, от реплика в залата, вместо тя да бъде изначална нагласа на съзнанието, на цялостната същност на личността.

Съвсем бавно самокритиката се извежда и от едно друго нездравословно състояние — да обхваща предимно служебната дейност, като отминава с мълчание дейността извън трудовия колектив: в семейството, по местоживеене, в цялата поредица от дейности, с които е наситено свободното време на човека. Това пролича най-вече в разговорите с комунистите при подмяната на членските книжки. Самоотчетът не всякога се извисява до откровен, пълноценен и многостра-

Digitized by Google

нен анализ, обхващащ и извънслужебното време на комуниста. Непълноценната самокритика ни навежда на мисълта за непълноценно самокритично начало, за едностранчив самоанализ. Една статистика вероятно би ни посочила и един значителен брой комунисти, които почти не познават самокритиката, тази гласна изява на самовглеждането. Защо ли самокритиката не се долюбва, дали се дължи на незнание, на страх, на свенливост? Или на високомерие и на убеждение в собствената непогрешимост. Последното като че ли е най-вярно. Самочувствието за непогрешимост, за незачитане на другите, за превъзходство над другите най-често мотивира пренебрежителното отношение към самокритиката. Навикналият да поучава трудно се поддава на самопоучение. Ако се вгледаме, ще разберем, че и най-справедливата критика оставя след себе си поучението, назиданието, докато самокритичният анализ, колкото и незначителен да бъде, предизвиква уважение. Особено ако самоанализът се прави от човек, чието служебно положение е на по-първа позиция и поведението му е пред очите на всички. Следователно, преди да се вгледаме в другите, нека се самовгледаме.

Самовглеждането, утвърдено като навик, като непрекъсната нагласа у личността, е активна, воюваща жизнена позиция. То няма нищо общо със средновековното самобичуване и самоопозоряване, нито с догматичното принуждение за самоокаляне за сторени и несторени грехове. Самоанализът прониква дълбоко в личностното, търси пресечените линии на мисленето и на действието, на убеждението и на поведението, разкрива опорните точки на личната позиция. По този начин самовглеждането се утвърждава като надежден метод за самопознание.

* * *

Критичното самовглеждане би останало напразно усилие, ако не доведе до реална промяна в мисленето и в действието, ако не подтиква към непрекъснато преодоляване. До победа в себе си. Една източна поговорка казва, че човек побеждава по-лесно враговете си, отколкото себе си. Наистина дяволски трудна е битката със себе си, с навиците, привичките, предразсъдъците, пуснали дълбоки корени в мен, в теб, в другите около нас. Потребна е невероятна сила на волята и духа, за да се осъществи ефикасна профилактика на собствените недъзи, тайно осмивани от всички, незабелязани единствено от нас, техните носители. И тази битка се усложнява, защото барикадата е вътре в нас, защото противникът носи белезите на нашата кръвна група. Преборваме ли се със себе си... По-скоро проявяваме ли всякога политическа зрелост и нравствена сила, за да разкрием и прогоним от себе си угодника, двуличника, доносчика, самохвалкото, умствения лентяй, похитителя на чужд труд и чужда слава, разхитителя на държавни средства, кариериста, ураджията, лъжеца, недисциплинирания, бракоделеца, пияницата. Ласкателя и ласкателството! Битката с ласкателя е невъзможно да победи, ако не започне на собствен терен, в нас и чрез нас. Тя изисква едновременно да подтиснем всички сетива за душеприятните нашепвания и да се въздържаме от ласкателство към другите. Нека не забравяме, че мнозина са се заличили като личности не толкова под острието на меча, отколкото под опустошителното въздействие на заслужени и незаслужени ласкателства. Ласкоманията не е по-безопасна от наркоманията. Тъй че по своите възможности самокритичното начало е способно понякога да разреши проблеми, до които критиката не е в състояние да се докосне. Или не й се ще да се докосне.

Самовглеждането е активен процес по пътя на нравственото усъ-

Digitized by Google

вършенствуване на личността не само когато ни подтиква да извършим добри дела, но и когато ни предпазва от лошите, когато ни дава смелост да разграничаваме отговорността от безотговорността, личната вина от колективната, личната заслуга от заслугата на другите. Веднъж един стопански ръководител сподели на шега: „Що да нося аз вината, когато имам толкова подчинени под ръка". Според Марк Твен шегата е добродушната страна на истината. Стопанският ръководител открива една истина, най-често за която се премълчава. При определяне на заслугите нещата обикновено са безспорни. Не със същата лекота пристъпяме при определяне на своя дял в неблагополучията, при отделяне на своята вина от колективната. Прехвърлянето на вината е цяло изкуство и трябва да признаем, мнозина го владеят със завидна ловкост.

Следователно, ако самовглеждането не измине пътя от съзерцанието към действието, ще си остава безплодно. То ни облагородява именно като ни възбужда към активна позиция, дава ни смелост за превъзмогване на трудностите, повишава нашите критерии за личната отговорност, прави успешна трудната борба със себе си.

* * *

Безспорно самокритичното начало у нас, самооценката на собственото поведение и действия са почвата, върху която кълни и се развива самоконтролът — крайната цел, мечтаната цел, да я наречем, на всяко възпитателно въздействие. Ако у мен липсват сетива за самонаблюдение, самоконтролът ще избледнява или ще се изражда. Като считат себе си винаги прави, едва ли не пожизнено прави, мнозина губят своя самоконтрол, допускат в своя личен стил на работа и ръководство крупни грешки. Тогава чувството за непогрешимост измества всички други чувства, превръща самовглеждането в своеобразен нарцизъм, в елитарно мислене и поведение.

Самовглеждането и самоконтролът са степени в безкрайния процес на усъвършенствуване на социалистическата личност. В един първичен вид самоконтролът е заложен във всеки от нас. Думата ни е за по-извисен самоконтрол, какъвто го видя и властно поиска Юлският пленум на Централния комитет на Партията от 1976 г. — активно воюващ, който кара нескромността, егоизма, ласкателството да се засрамват.

Срамът, зачервеното от срам лице в по-старо време, пък и сега, считаха за призната вина и безгласно обещание да се поправи грешката. За един вид самоконтрол в действие. Посраменият не повтаряше прегрешението, спрямо него действуваше нравствената присъда на другите. Има срам, няма срам, безсрамник, посрамихме го (за лъжеца, крадеца, самохвалкото, бездарника) бяха мярка за доброто и злото в човешкото общуване, притежаваха силно възпитателно въздействие. Ще го засрамя, заканва се някой, и ако другият не се извини или не се поправи, трябваше да очаква в личен ден и преди всичко възмездието, наречено посрамяване — известяване за нарушена клетва, за неизплатен заем, за друга дребна или голяма измама. Случваше се, посраменият да напусне селото и да се засели другаде. След като устроили клопка и убили Димитър Деспов, революционер от Сакарския край, съпругата на предателя не понесла позорното дело на мъжа си и не след дълго умира, съсипана от срам...

Самоконтролът — разбиране за дълг и нагласа за изпълнението му, усещане за страх от посрамяване, караше селянинът да си оре нивата навреме и да не лъже в добивите, терзията да крои и шие дрехите с майсторлък, защото ще му излезе дума, даскалът да си гледа

Digitized by Google

даскалъка и това да счита за най-голямото обществено задължение, кметът да се пази от посягане върху чужд имот, докато е на власт. Обикновено присмехът — тази емоционална нравствена присъда — падаше върху чорбаджията, който караше почти безплатно да му орат или да му съчиняват, върху попа, пъдарина, кмета, бирника, хора, все завъртяни около властта и сянката. Засрамваха публично всякакъв род самохвалство и ласкателство. Самохвалковците се реализираха по сборове и панаири, в други села, не и в собственото село, защото неписаният кодекс на засрамването действуваше безпогрешно и без оглед на лицата. Казваха: „Пази се, дума да не ти излезе". Дума на лъжец, клеветник, угодник, подмазвач, лош стопанин, нескопосана мома, галеник, мързеливец, нехранимайко изобщо. Най-тежко бе, когато излезе дума на рода — тогава от този род избягваха да взимат мома, да правят сделки, да търсят услуга.

Способността да се засрамваме безспорно е висока степен на самосъзнание и самоконтрол. Притежаваме ли тази способност, запазила чиста и свята българската родност?

* * *

Самокритичното начало във всеки от нас, видяно цялостно, в завършен вид, не идва само. То се оформя под въздействието на училището, семейната среда, на комсомолските организации, на партийните организации по-късно. Както всяка по-сложна нагласа на духа то се оглежда с внимателни грижи: култивира се у човека за дълго време. За комуниста, за ръководителя това качество е не само необходимо, то се очертава от първа величина. Подобно на витамините за живия организъм при липсата му изпълнителят и ръководителят губят от своята нравствена жизненост, партийният орган залинява, атмосферата в партийното събрание губи от своята свежест. Радва ни самокритичният тон в докладите, отчетите, в изказванията, в средствата за масова информация, в научната литература, ала често пъти се задоволяваме с инцидентното, случайното му появяване, без да го изискваме като постоянна, неотменна черта на стила. Като важна част от социално-психологическата атмосфера в трудовия колектив, в първичната партийна организация, в социалното управление. Ако тази атмосфера на самовглеждане, на самокритично начало, на самоконтрол е залиняла, следва да я съживим, ако отсъствува — наш дълг е да я създадем. Неотдавна един секретар на общински партиен комитет сподели как при самооценката си в бюрото на комитета решил да коментира някои свои слабости, които той смятал за основни. Бил искрен, бил откровен. С неговото откровение обаче се злоупотребява. Във всяка следваща оценка, била в общината, била в окръжния комитет на Партията, изтъквали слабостите му и допълняли: „Както той сам ги посочи..."

С неговите камъни — по неговата глава, както се казва. Самокритичното изявление е съкровена изповед на човека и с нея е недостойно да се злоупотребява. Още и затова, че този и други подобни случаи ще окажат неизбежно отрицателно влияние върху другите, ще се влоши атмосферата за самокритика и самоконтрол. Защото и самокритичното начало като всяко по-възвишено състояние на човешкия дух се нуждае от благоприятна атмосфера в партийната организация, в трудовия колектив, в органите за социално управление, по местоживеене. И ако ние създадем тази благодатна, творческа атмосфера за широко проявление на самокритичното начало, за оформяне способността у всеки да вижда своите грешки, да ги признава открито — постигнали сме много, ако пък култивираме смелост и решителност да се поучим от тях и да ги поправим — спечелили сме всичко.

Digitized by Google

УЧЕНИЕ, ОТКРИЛО ИСТОРИЧЕСКА ПЕРСПЕКТИВА

акад. АЛЕКСЕЙ РУМЯНЦЕВ

Ако сега погледнем на следмарксовата история на човечеството с очите на учения обществовед, то не е трудно да забележим, че оттогава светът никога не е изпитвал недостиг от социални учения. Но нито едно от тях, освен ленинизма, не се издигна до такава значимост, че да стане цяла нова степен в развитието на науката за обществото. А ленинизмът е именно такава степен. Та нали именно на учението на Владимир Илич Ленин принадлежи огромната историческа роля в съвременното общество, в развитието на обществените науки, на културата и политиката.

Името на Ленин най-тясно е свързано с цялата съвременна революционна епоха. Неговите трудове, в които последователно е развита марксистката теория, в диалектическо единство са отразени и обобщени социалните процеси и противоречия на епохата, осветляват не само миналото и настоящето, но и историческата перспектива — генералната насока и пътищата на бъдещото развитие на човешкото общество. В постановлението на ЦК на КПСС „За 110-та годишнина от рождението на Владимир Илич Ленин" се подчертава: „Излязъл на световната арена на класовата борба като верен и твърд последовател на Маркс и Енгелс, Ленин разви всестранно тяхното революционно учение. Притежавайки ненадминат дар за научно предвиждане и най-дълбоко вникване в самата същност на извършващите се събития и явления, прилагайки творчески диалектико-материалистическия метод към анализа на новите исторически условия, той обогати с принципно важни положения всички съставни части на марксизма, сложи началото на нов етап в развитието му."[1]

ЕПОХАЛНА ТЕОРИЯ

Историческият опит свидетелствува: за да получи универсално, епохално звучение, социално-политическото учение трябва да обхваща всички страни на една или друга историческа епоха. Само такава теория за развитието на обществото има право да се нарича епохална, която, като отразява адекватно действителността, научно определя и анализира всички главни движещи сили на историческата епоха, нейното съдържание, насоките на нейното развитие и присъщите ѝ ценностни особености. Без такова учение не може да се разбере нито общото, нито особеното, нито цялото, нито частичното, нито логиката, нито историческата конкретност на събитията, нито миналото, нито настоящето, нито бъдещето на общественото развитие и неговите главни характерни черти.

Такова социално-политическо учение възникна в средата на деветнадесетия век. Неговото име е марксизъм. Като изучиха „Монблан" от факти и човешки мисли, натрупани през предишните векове, Карл Маркс и Фридрих Енгелс извършиха епохално откритие. Те доказаха, че развитието на обществото не е верига от случайности, не е резултат от волунтаристичен произвол, не е божествено предопределение, а закономерен естествено-исторически процес, в крайна сметка процес на последователна революционна смяна на един начин на производство с друг, израснал в недрата на предишния. Това беше постигнато, както неведнъж е подчертавал В. И. Ленин, по пътя на свеждането на всички обществени отношения към производствените отношения, а последните — към рав-

Статията е написана за сп. „Партиен живот" чрез АПН.
[1] В. „Работническо дело" от 16 декември 1979 г.

Digitized by Google

нището на производителните сили на обществото. Оттогава, както отбелязва Ленин, обществознанието се превърна в строга наука със свои количествени и качествени определености.

Основоположниците на марксизма разкриха и тези социални сили, в противоборството между които се извършва смяната на начините на производство, осъществява се прогресивното развитие на човечеството. В класата на наемните работници те видяха социалната сила, която, действувайки в единство и целенасочено, закономерно, в световен мащаб, ще помете господството на буржоазията и ще установи необходимия ред от истински човешки отношения, който изключва експлоатацията и угнетяването на човека от човека. Като издигнаха призива „Пролетарии от всички страни, съединявайте се!", Маркс и Енгелс дадоха на световната работническа класа ключа към победата. Те стояха до люлката на I интернационал, сложил началото на обединяването на силите на пролетариата, и станаха свидетели на началото на упадъка на буржоазията, на нейното превръщане в реакционна класа.

Трудовете на Маркс и Енгелс непосредствено отразяват бурната епоха на възхода и упадъка на господството на буржоазията. А да се определят границите на историческата епоха, да се разкрие нейното главно направление и основните ѝ особености може, както учи марксизмът-ленинизмът, само като се изследва ходът на класовата борба, като се види в историческа перспектива нейната доминанта (основният ѝ признак) и като се определи правилно тази класа, която стои в центъра на събитията на времето.

Карл Маркс и Фридрих Енгелс създадоха своето учение в условията на първата и втората епоха на новата история.

През първата епоха, която продължи от Великата френска буржоазна революция до Парижката комуна от 1871 г., младата, прогресивна по това време буржоазия определи главното съдържание на борбата с феодализма. Това беше, както писа Ленин, „епохата на буржоазно-демократическите движения изобщо, на буржоазно-националните по-специално, епохата на бързо разрушаване на отживелите времето си феодално-абсолютски учреждения"[1].

От Парижката комуна започва втората епоха на новата история. В центъра и на нея, както преди, оставаше буржоазията, но превърнала се вече в реакционна социална сила. Главно противоречие беше вече противоречието между буржоазията и пролетариата, започнал своя самостоятелен политически живот. Ленин характеризира тази втора епоха като епоха на пълно господство и упадък на буржоазията, епоха на преход от прогресивната буржоазия към реакционния и най-реакционния финансов капитал. „Това е епоха на подготовката и бавното събиране на силите от новата класа, от съвременната демокрация"[2] — писа Владимир Илич, сочейки новата обществена класа — пролетариата, започнал да се превръща в самостоятелна политическа сила.

Като осветлиха научно всички страни на обществения живот през първата и втората епоха на новата история. Маркс и Енгелс предвидиха настъпването и на третата епоха. Марксизмът обхвана всички страни на живота на капиталистическото общество — от базата до надстройката, откри законите на общественото развитие. Именно това прави от него епохална теория, осветляваща миналото, настоящето и бъдещето на човешката история.

Заслугата за изясняване качествената определеност на третата епоха принадлежи на Владимир Илич Ленин. И той успя да изпълни този наистина титаничен труд само благодарение на това, че се опираше на сигурния фундамент на марксизма. Разглеждайки марксизма като творческо учение, Ленин подхвърли на щателен анализ всички нови явления на съвременността и формулира основните пътища на решаването на революционните преобразователни задачи, които стояха пред човечеството от тази епоха. Трудовете на Ленин органически се сляха с трудовете на Маркс и Енгелс и образуваха заедно с тях единно живо учение.

Продължавайки започнатото от Маркс изучаване на процесите на концентрация и централизация на капитала и производството, анализирайки състоянието на капитализма от края на миналия и началото на сегашния век, Ленин разкри прехода на капитализма в нов стадий — стадия на империализма. Той доказа, че това е последният стадий в развитието на капиталистическата система на производство, стадий на умирането на капитализма. Заключителен етап при това е държавномонополистичният капитализъм, който сам по себе си е както висша степен на обобществяване при капитализма, така и форма на политическа борба за неговото изживяване като система. Държавномонополистическият капитализъм създава такива материално-технически предпоставки за социализма, които изключват всякакви промеждутъчни степени в развитието от капитализъм към социализъм.

Като изследва характера на икономическото и политическото развитие на капитализма във фазата на империализма, Ленин доказа крайното изостряне на всички свойствени на капитализма противоречия, откри закона за неравномерното развитие на съвременния капитализъм. Това му даде възможност да направи извода за възможността пролетарската революция да победи дори в една, отделно взета страна, и при това не задължително в най-напредналата по степен на развитието на производителните сили. Историята блестящо потвърди този извод.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 21, с. 137.
[2] Пак там.

Digitized by Google

През 1917 г. световната работническа класа отпразнува своята първа голяма победа: в Русия победи Великата октомврийска социалистическа революция, която разтърси капиталистическия свят и разкъса империалистическата верига в нейното най-слабо звено. С победата на Великия октомври световният пролетариат можа да се опре на материалната мощ на руския пролетариат, което показаха и последвалите социалистически революции в страните от Европа, Азия и Америка. В света възникна нова социално-икономическа система, основаваща се на сътрудничеството, доверието и дружбата между народите. Тя е коренно противоположна на капитализма с неговите антагонистични и междуимпериалистически противоречия. С победата на Великия октомври човечеството встъпи не само в третата епоха на новата световна история — епохата на окончателното преодоляване на капитализма, — но и откри епохата на строителството на нови човешки отношения, изключващи експлоатацията на човек от човека, на нова обществена формация, в която свободното, всестранното развитие на всяка личност е условие за развитие на всички и всеки.

В хода на Първата световна война и победата на социалистическата революция в Русия международната работническа класа застана в центъра на съвременната история и окончателно се утвърди на това място. В това именно се проявява качествено новото, коренната особеност на новия период от предишния, това именно прави този период трета епоха на новата история, както го нарича В. И. Ленин. „Буржоазията от възходяща напредничава класа стана западаща, упадъчна, вътрешно мъртва, реакционна — пише В. И. Ленин. — Възходяща — в широк исторически мащаб — стана съвсем друга класа."[1] Тази постановка е в сила изцяло и в наши дни. Началото на третата епоха в новата история, когато завоуването на властта от страна на работническата класа е поставено на дневен ред като обективна необходимост, стана отправна точка и израз на общата криза на капитализма като система. Заедно с това то стана и първа страница от най-новата история, както я определя съвременната марксическа наука.

За малко повече от шест десетилетия, които ни отделят от излизането на класическия труд на В. И. Ленин „Империализмът като най-висок стадий на капитализма", капиталистическият свят претърпя немалко изменения. Но ленинският анализ на основните страни на империализма и сега си остава единствената изходна теоретическа основа, за да бъдат разбрани протичащите в съвременния капитализъм промени.

Значението на трудовете на В. И. Ленин е именно в това, че те обхващат всички страни на обществения живот през третата епоха на световната нова история, тоест на нашата, на съвременната епоха. Практически няма нито един социален въпрос на нашата съвременност, който да е останал вън от полезрението на Ленин, на неговия класов, партиен анализ. Без основните трудове на Владимир Илич, както и на основоположниците на марксизма, не могат да се разберат източниците, състоянието и хода на развитието на съвременната световна история. Световната работническа класа провери това боево теоретично оръжие в своята борба и го нарече марксизъм-ленинизъм. Ленинизмът е понататъшна степен в развитието на марксизма.

Може с увереност да се каже, че в наши дни няма друго социално-политическо учение, отразяващо съвременна епоха, което би могло да се сравни с учението на Ленин и да претендира за универсално световно значение в борбата за идеалите на научния комунизъм. Това прави непреходно значението на ленинизма като теоретическа основа на дейността на комунистическите и работническите партии от целия свят.

Главното съдържание и направление в развитието на човечеството, главните особености на цялата историческа обстановка в света определя в наши дни преходът на обществото от капитализъм към социализъм. И докато световната работническа класа не изпълни тази исторически обективна задача, не може да приключи и този период на съвременната история, който В. И. Ленин нарече трета епоха на новата история, както не може да застане в центъра на съществуващата епоха никаква друга социална сила освен работническата класа.

АКТУАЛНОСТТА НА ЛЕНИНИЗМА

В богатото наследство на В. И. Ленин, в ленинизма изключително важно място заема стройната теория на световния революционен процес. Тя е разработена на основата на Марксовата теория за пролетарската революция и е съобразена с новите условия в развитието на капитализма в неговия монополистичен стадий. Ленин видя разширяващите се възможности за осъществяване на социалистическата революция и определи пътищата за тяхната реализация. Победата на Великата октомврийска социалистическа революция в Русия, с която започна новият етап на световния революционен процес, целият понататъшен ход на историята, блестящо потвърдиха Лениновите изводи и заключения. Възникна, съществува и се развива световната система на социализма, която се превръща във все по-решаващ фактор на развитието на обществото. Именно тази е и основната отличителна особеност на съвременния революционен процес.

Актуалността на Лениновото учение за световния революционен процес сега се състои преди всичко в това, че то има огромно значение за разбиране на процесите,

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 21, с. 140.

Digitized by Google

които протичат в работническата класа в капиталистическите държави, за целенасочено въздействие върху обществената ориентация на широките народни маси в тези страни, за насочване на икономическата и политическата борба на всички трудещи се.

Като разглежда в своите трудове въпроса за пътищата на революцията, Ленин изискваше конкретен и обективен подход, изучаване на всички черти и явления в цялата им сложност, взаимозависимост и взаимообусловеност. Той беше решителен противник на повърхностните представи за капитализма като система, която едва ли не автоматично ще бъде ликвидирана.

В съвременните условия са повече от всякога актуални указанията на Ленин за пътищата на революцията, това, колко е важно пролетариатът да отчита и използва всички реални противоречия и социални колизии, съюза с всички антимонополистични и антиимпериалистически сили. „В политиката — пише В. И. Ленин — още помалко може да се знае отнапред какво средство за борба ще се окаже приложимо и изгодно за нас при едни или други бъдещи условия. Ако не владеем всички средства за борба, ние можем да претърпим огромно — понякога даже решително — поражение, ако независещи от нашата воля промени в положението на другите класи поставят на дневен ред такава форма на дейност, в която ние сме особено слаби. Владеейки всички средства за борба, ние сигурно ще победим, щом представляваме интересите на действително прогресивната, на действително революционната класа..."[1]

В. И. Ленин неедноократно посочва необходимостта да се отчитат своеобразните форми на борба, пораждани от съществуващите национални, социално-икономически и политически различия между народите и държавите. Ленин подчертаваше, че пълното и всестранното използване на всички възможности, на всички поприща на дейността се формират само в резултат от класовата борба на работниците от различните страни.

Революциите, подчертаваше Карл Маркс, постоянно сами себе си критикуват. Придвижването по непознати пътища неизбежно изисква творческо „коригиране на огъня" на различните етапи на революцията. Това е толкова по-справедливо, когато става дума за световния революционен процес в наши дни: предпоставките за революцията съзряват не едновременно, а затова се отличават и с твърде голямо разнообразие. Заедно с това социалната революция следва да се съобразява не само с особеностите на своята среда, но с положителните и отрицателните страни в опита както на предхождащите революции, така и на цялото световно революционно движение.

Оценявайки високо боевите възможности, заложени в работническата класа, Ленин постоянно предпазваше от автоматизма и стихийността в нейните действия. Той виждаше дълга на пролетарския революционер преди всичко в това политически да организира работническата класа и да внася в нея съзнателната социалистическа теория. От това произтича и оценката на Владимир Илич — създателя на първата в света пролетарска партия от нов тип — за ролята на революционната работническа партия. За най-важна нейна задача той винаги смяташе разработването на най-ефективни пътища и методи за социалистическо преустройство на обществото, които да отговарят на обективните условия на конкретното място и време, мобилизирането на работническата класа и на широките трудещи се маси за осъществяване на тези цели.

Сам Ленин даде класически пример за творчески последователен марксически подход към теорията и практиката на социалистическата революция. Показателен от такава гледна точка е опитът на Великата октомврийска социалистическа революция, осъществена под непосредственото ръководство на Ленин. Във всичките си аспекти тя беше дълбока критика на остарелите представи за характера и особеностите на социалистическата революция, които бяха широко разпространени сред работническото движение по онова време.

Лениновият принос в теорията и практиката на социалистическата революция има неоценимо значение за марксистите ленинци, борещи се в съвременните условия. Той се изучава в два аспекта. Задачите, стоящи пред работническото движение, изискват постоянно да се има предвид основното и непреходното в опита на великата революция, извършена под ръководството на Ленин. Наред с това жизнено важни са ленинският подход към проблема, методологията, приложена от него, при решаването на задачите на конкретната революция в конкретна страна.

Широко известна е и ленинската постановка, че всяка страна, всеки народ ще намерят свой собствен път към социализма. Спецификата на този път се обуславя от разположението на политическите сили, от степента на съпротивата на класовия враг, от особеностите на националните традиции и политическата култура на народа. Различни, в зависимост от обстоятелствата, могат да бъдат пътищата на революцията — мирни и немирни, формите на властта — съвети или други институти. Различна може да бъде и продължителността на революциите, реализирани в един или няколко етапа. Но за да бъде социалистическа, революцията следва да има определени признаци и преди всичко коренно да изменя съществуващия социално-икономически строй. Създаваната от нея власт следва така или иначе да изпълнява функциите на диктатурата на пролетариата. Решаването на проблемите, свързани със съзряването, подготовката и осъщест-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 31, с. 84.

Digitized by Google

вяването на такава революция, е възможно само на основата на ленинската методология, така прекрасно оправдала себе си през Октомври 1917 година.

За световния революционен процес злободневни и актуални са много проблеми, успешно решени от създадената от Владимир Илич Партия на болшевиките. Към тях преди всичко се отнася проблемът за мобилизирането на народа за борба за социалистическа революция. За да реши тази задача, пролетарската партия трябва преди всичко да завоюва позиции в самата работническа класа. А това, от своя страна, поставя на преден план проблема за масовостта на Партията. Ленин ни даде прекрасен пример за решаването и на този въпрос. В трудните условия на нелегалността ръководената от него Болшевишка партия дълги години беше неголяма по състав. Но излизайки от нелегалност в началото на 1917 г., тя скоро стана действително масова и поведе след себе си мнозинството от трудещи се в Русия и за няколко месеца извърши това, което на мнозина изглеждаше чудо.

Опитът от изминалите десетилетия свидетелствува, че недооценяването на проблема за масовостта от някои партии крие тежки последици, тъй като намалява до минимум възможностите за политическо влияние на авангарда на работническата класа. Разбира се, пътят към създаването на масова партия не е лек, особено в условията, когато се налага да се преодолява влиянието на масови буржоазни и реформистки партии. Обаче не се ли измине този път, до победата не може да се стигне.

Както убедително доказва Владимир Илич Ленин, пътят към масите преминава през профсъюзите, през организирането и развитието на широки демократически движения. Необходимо е внимателно да се вслушваме в гласа на масите, да вземаме на въоръжение техните искания. Издигането на популярни лозунги и своевременното им изменяване и коригиране, пределно сериозното и искрено отношение към свързаните с това обстоятелства, изпълнението им е най-добрата, а често и единствената форма, за да могат масите да разберат и възприемат задачите на социалистическата революция.

Не по-малко важен в наши дни е и проблемът за класовите съюзници. Интересите на борбата за социализъм изискват от боевия авангард на работническата класа позитивна и гъвкава политика на такива съюзи. Ленин обоснова и практически доказа жизнената важност на съюза на работническата класа със селяните. Този съюз се оправда напълно в класовите битки в продължение на много десетилетия. Работническата класа и селяните и сега имат общ противник, което е обективна основа за тяхната съвместна борба в рамките на антимонополистичния фронт.

Но в борбата за социално преустройство на обществото работническата класа включва в своята система от съюзи и други социални и обществени слоеве, които също са жертви на държавномонополистичния капитализъм. Този подход е диференциран; интегрираната с управляващия елит интелигенция остава от другата страна на барикадите, а исканията на основната маса на интелигенцията революционната партия отчита в своите програмни искания, бори се за реализацията им, установява връзки с организациите на хората на интелектуалния труд.

Опитът, натрупан от редица масови комунистически партии, свидетелствува за огромните резерви, които крие в себе си политиката на съюз с широките слоеве на интелигенцията. Необходимо е да се има предвид, че за интелигенцията съвместните действия с работническата класа и нейния революционен авангард са единствената реална възможност за защита на своите социални интереси. А за революционното работническо движение такъв съюз е важен за това, защото привличането на интелигенцията на страната на антимонополистичните, антиимпериалистическите сили открива възможност за засилване на идейното и политическото влияние над масите, тъй като благодарение на спецификата на интелектуалния труд въздействието на интелигенцията в обществото е многократно по-голямо, отколкото нейният относителен дял.

Забележителната заслуга на комунистите в съвременния свят е, че като действуват в духа на заветите на Ленин, те в решаващите моменти на историческото развитие винаги са се проявявали като инициатори за сплотяване на народните революционни и демократически движения. Обединявайки и циментирайки тези движения, те създаваха и създават предпоставки за победа над реакцията. Нещо повече, в съвременната обстановка ролята на комунистите като център на сплотяване на всички революционни сили в борбата против империализма съществено порасна. И преди всичко поради това, че тази борба е неотменно условие за прогреса на човечеството. Но обединявайки и сплотявайки широките народни движения на антиимпериалистическа основа, комунистите не се разтварят в тях, не забравят своята крайна цел — социализма и комунизма.

Сред многообразните форми на антиимпериалистическа борба твърде важно място заема борбата за дълбоки демократични реформи в икономическата, социалната и политическата област. Тя е насочена към ограничаване властта на монополите и техния произвол спрямо трудещите се. В общодемократичната борба широките слоеве на работническата класа и другите социални групи придобиват политически опит, по-добре опознават своя противник, повишават организираността и боеспособността си. Като се стреми към осъществяване на демократични реформи, работническата класа си завоюва авторитет и доверие сред съюзниците си, сплотява около себе си широка антимонополистична коалиция. Така

Digitized by Google

се формира политическата армия на социалистическата революция.

Борбата за демокрация и нейното разширяване е една от основите на ленинското учение за социалистическата революция. Опитът показва, че разширяването на политическата демокрация разчиства почвата за по-нататъшното движение на работническата класа, укрепва нейните позиции като класа, призвана да преустрои света на социалистически начала.

Общодемократичното движение е школа за революционния опит на пролетариата, чрез който той подхожда към осъзнаването си като хегемон и вожд на социалистическата революция. Ленин винаги разглежда борбата за разширяване на демокрацията като важен елемент на настъпателното движение на работническата класа към социалистическата перспектива.

Обаче — и това има съществено значение — марксизмът-ленинизмът не надценява и не абсолютизира значението на общодемократичното движение, а го разглежда като един от етапите на борбата за социалистическа революция.

В арсенала от ленински идеи, запазили своята жизненост и актуалност, особено място заема въпросът за необходимостта от сплотяване и единство на работническата класа и нейната борба за социалистическа перспектива. Важността на единството на работническата класа и обратно, изключителната опасност от нейното разединяване Ленин изрази в своите известни две фрази: „Разединените работници са нищо. Обединените работници са всичко."[1] Това единство може да бъде здравено само на основата на принципа на пролетарския интернационализъм.

Владимир Илич беше решително против тези, които подхождаха към събитията само от гледна точка на своята страна и не се съобразяваха с интересите на социализма в международен мащаб. Ленинските принципи за революционния интернационализъм, преумножени от опита на КПСС, на цялото световно комунистическо движение, и в наши дни са могъщо оръжие в борбата против идеологията на антикомунизма, против неговите опити да отслабва единството на антиимпериалистическите сили. Тези велики принципи бяха и остават ръководство за действие на марксисти-ленинци във всички страни.

В съвременните условия магистралният път на човечеството се определя от световната социалистическа система, създадена от работническата класа, от международната борба на пролетариата, на всички революционни сили за мир, социален прогрес и демокрация, за национална независимост и социализъм.

Пътят, по който върви световната работническа класа, ръководена от марксистко-ленинските партии — това е единствено правилният, проверен от историята път. Това е пътят на пълното решаване на задачите на третата епоха от новата история и на разцвета, на започналата с победата на Великия октомври епоха на истински човешко общество, чието име е комунизъм!...

Това е пътят на тържеството на ленинизма — великото учение, открило вдъхновяващата съвременна историческа перспектива!...

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 19, с. 518.

Digitized by Google

ИМПУЛС ЗА НОВИ ДЕЛА

Разговорът, повдигнат на страниците на списание „Партиен живот" („Механизъм за творчество и усъвършенствуване", кн. 4 от 1980 г.) има своето значение не само за момента, а и заради това, че в него се поставят проблеми на развитието и на спецификата, при която се прилага новият икономически механизъм. Споделям нашия опит в това направление, като смятам, че във всеки АПК и производствена единица има нещо ново, интересно, защото същността на икономическия подход се крие именно в творческото начало.

През миналата година на общинския партиен комитет в с. Блатец, Сливенски окръг, се наложи да преразгледа приетата през 1978 г. „Програма за усъвършенствуване на управлението и организацията на производството и заплащането на труда" в тогавашното клоново стопанство. И това се дължи не само на факта, че от 1979 г. се изгради селищна система — Блатец и АПК на територията ѝ, но също така защото станаха значителни събития в развитието на селското стопанство — Мартенският пленум на ЦК на БКП и Учредителният конгрес на НАПС.

Наред с разделите за ефективното използване на техниката, повишаване добивите и продуктивността от животните централно място в програмата се падна на стопанската сметка и социалистическата организация на труда. Още в условията на клоновото стопанство поставихме бригадите на вътрешностопанска сметка. В началото на годината всяка от тях знаеше своя план — какво производство трябва да осигури, с какви разходи — материални и трудови — трябва да изпълни производствената програма и каква печалба трябва да реализира. Успоредно с това правилникът за приложение на вътрешностопанската сметка фиксира разпределението на надплановата печалба.

Всъщност за производствените единици сега задължителни показатели в план-сметките са: зачислените декари земя (бройки животни), производството в натура и нормативната себестойност на произвежданата продукция.

Смятаме, че именно този подход предоставя възможност ръководители и изпълнители не само да размишляват по поставената им в началото на годината производствена програма, а практически да действуват, като сами търсят пътища и резерви за увеличаване на производството; водят непрекъсната борба за повишаване на качеството на продукцията и постигане на възможно най-висока реализационна цена, за най-ефективно изразходване на материалните и трудови разходи.

Digitized by Google

Общинският партиен комитет полага усилия, щото икономическият подход да стане за партийните бюра и стопанските ръководства стил на работа, форма за действено и резултатно ръководство. Затова от 1978 г. досега цялостната политико-разяснителна и възпитателна работа на общинската партийна организация по ръководството на икономиката бе подчинена на тази цел — чрез икономическия подход, чрез по-задълбоченото изучаване на новия икономически механизъм и по-пълното му прилагане в ежедневната дейност на всички — ръководители, специалисти и работници, — да осигурим изпълнението на годишната производствена програма на АПК.

За по-голяма ефективност на политико-разяснителната работа бюрото на комитета предприе редица мерки. След задълбочен анализ и оценка на постигнатото бюрото реши да се внесе нов елемент в подготовката и провеждането на откритите партийни събрания. И по-горе стана дума, но тук отново искам да подчертая, че положихме много грижи да откроим проблемите, да насочим към определено мислене и начин на действие първичната организация в отделното село, да приобщим към нейните усилия и силите на местната земеделска дружба, на активистите на обществените организации, цялото население. Освен това за докладчици, за отговорници на откритите партийни събрания утвърдена практика е да бъдат членовете на бюрото на комитета.

Немалко грижи и внимание отделят общинският комитет и първичните организации на ленинските политически дни, които се провеждат веднъж месечно, и на дните на животновъда — всяка седмица. На тези дни отговорни политически, стопански, административни и обществени дейци от общината прекарват в определено селище, срещат се с трудовите хора от лозарските бригади, животновъдните ферми, с механизаторите и работниците от ремонтните работилници и строителството. По принцип на тези срещи и разговори се разясняват основни въпроси от политиката на Партията, от икономиката на окръга и АПК, някои особено актуални проблеми на социално-битовата сфера и т. н. На тях се получава и информация за настроението на хората, за вълнуващите ги въпроси, за възникналите трудности в решаването на основните задачи. Ленинските политически дни в повечето случаи завършват с открити партийни събрания, а дните на животновъда — с поставяне конкретни задачи за новата седмица, с отчитане на съревнованието през предходната.

Резултатите през 1979 г. показват, че приложението на икономическия механизъм в управлението на производството и заплащането на труда дава положителни резултати. В подкрепа на този извод ще посоча резултатите от годишното приключване за 1979 г. Плана за общата продукция изпълнихме 110 процента, плана за печалбата — 119,2, производителността на труда — 113. От надплановата печалба трудовите колективи получиха допълнително заплащане от 5 до 40 процента за различните производствени единици. Наред с това значително се подсилиха и фондовете на АПК. Допълнително във фонд РТУ заделихме 400 000 лв. и във фонд СБКМ — 100 000 лв. За постигането на тези резултати способствува и по-добре организираното и водено през този период социалистическо съревнование. За постигнатите през 1979 г. производствени резултати бяха наградени с екскурзии в чужбина 60 кооператори, бригадири и специалисти. Други 30 ще бъдат изпратени на почивка в побратимени с нас кооперативи.

Digitized by Google

* * *

В социалистическата организация на труда има един елемент, който според нас недостатъчно се засяга от средствата за масова информация. Става дума за използването на помощния труд, делът на който за някои отрасли е значителен. В АПК — Блатец не достига работна ръка в някои моменти. Честа практика е едни или други селскостопански мероприятия да се провеждат с помощта на бригадири. Сам по себе си този труд е твърде скъп — хората трябва да се извозват от окръжния център до работното място и обратно, да се заплаща допълнително до получаваната в предприятието дневна заработка, да им се осигурява обслужване — храна, квартира и т. н. И в крайна сметка прибраната продукция или извършената работа не могат да достигнат обема и качеството, които очакваме. Затова от миналата година започнахме да водим разговори с живеещите в нашите села работници от промишлените предприятия на гр. Сливен и ги уговаряме да вземат полагаемия им се годишен отпуск по време на гроздобера и се включат на работа в АПК. Така подходихме в производствения участък в с. Глушник, където към основната бригада в състав от 40—50 работника се включиха допълнително като бригадири още около 40 работника. Лозарската бригада в това село прибра за по-малко от 25 работни дни 1750 тона грозде. Този опит през настоящата година ще разширим и в други производствени участъци.

Друга форма за привличане на допълнителни работници е работата ни с живеещите и работещите при нас в извънматериалното производство — служители, обслужващ персонал в училищата, здравни служби, търговия и т. н. Партийното и стопанското ръководство на производствения участък — с. Горно Александрово организира поливаческа група измежду тях, чиято основна грижа е поливането на 1500 дка царевица за зърно.

Правим опити да привлечем на работа през летните месеци в АПК и средношколската младеж. Смятаме, че за 1980 г. ще работи в АПК местна земляческа бригада от средношколци, родом от нашите села. Тук преследваме две цели — първо, да включим в най-напрегнатото време допълнителна работна ръка в селскостопанското производство и второ, макар и излезли от селищната система (нямаме средно училище), младите хора да живеят поне през ваканцията си в родния дом, да живеят с проблемите на АПК, на селищната система, на местното комсомолско дружество. Това е стъпка към поддържане огъня на любовта към родния дом, родния край. Тази стъпка може да се превърне в крачка към окончателно завръщане за живот и труд в селищната система.

Споделям казаното в кн. 4 от председателя на АПК — Черногорово Аралан Тунчев за договорните отношения. Че ще се плащат неустойки за недоставени материали и неизкупена продукция е ясно, но аграрно-промишленият комплекс все още няма затова достатъчно подкрепа от окръжния аграрно-промишлен съюз.

Ако трябва да се направи равносметка коя е най-значителната черта от проявлението на новия икономически подход при нас, ще кажа, че това е ликвидирането на уравниловката чрез приложението на вътрешностопанската сметка. Оттук идва и големият импулс за нови дела.

Бонка ШАВОВА
първа секретарка на общинския партиен комитет

Digitized by Google

ПОХВАЛНО

В гр. Провадия през януари т. г. под шефството на вестник „Народно дело" се положиха основите на окръжния клуб на доячa петхилядник. Първи членове на клуба станаха 14 доячи от кравефермата в с. Бозвелийско. Стопаните на тази кравеферма бяха дали дума още през 1979 г. да изпълнят петилетния план 6 месеца предсрочно. На 3 юли животновъдите рапортуваха пред общинския комитет на БКП и ръководството на АПК „Б. Желев" в гр. Провадия, че петилетният план е изпълнен и са надоени 11 436 000 л мляко. Средно от фуражна крава са получени 4457 л мляко, с около 500 л повече от миналата година. Колективът навлезе в осмата петилетка. Успехът на бозвелийци се дължи на прецизната племенна работа, грижите за телетата, технологичната дисциплина при храненето и доенето, резултатната борба с безплодието и смъртността, грижата за качеството на фуражите, редовните материални и морални стимули.

В този колектив има изградена партийна група от 12 комунисти с отговорник Тодорка Симеонова и комсомолско дружество от 13 комсомолци със секретар Нейдим Ахмедов. Както през миналата година, така и през тази вниманието на партийната група и на ръководството на фермата е насочено към постигането от всеки резултатите на челниците. Резултатите са плод на усилията, които са положили комунистите, за утвърждаване в колектива атмосфера на творчество и непримиримост. Ръководителят на кравефермата Пенко Пенев е и секретар на първичната партийна организация в селото. Ръководно начало за него и за партийното бюро са указанията на др. Тодор Живков — нито едно производствено звено да не навлезе в осмата петилетка с дългове към седмата.

До края на годината в дар на предстоящия XII конгрес на БКП колективът на бозвелийската кравеферма е дал дума да получи още 1 410 000 л мляко над плана за 508 000 лв.

Вярваме им!

Собствена информация

Digitized by Google

ЕФЕКТИВНО ЛИ БЕШЕ ЗАСЕДАНИЕТО?

Бюрото на общинския партиен комитет в Брацигово започна своето поредно заседание в петнадесет часа. Осемнадесет човека заседаваха шест часа и обсъдиха четири въпроса. Употребени бяха 108 човекочаса.

Колкото и да е специфична ръководната организаторска работа, тя все пак е определен вид труд, т. е. целенасочена човешка дейност за изменение на околната среда. Именно като такава тя има своя цел и постига определени резултати. Най-новите партийни постановки зоват за висока ефективност навсякъде и във всичко. Приведено към нашия случай, заседанието като своего рода трудова дейност на членовете на бюрото трябва така да се организира и проведе, че да се получи максимална ефективност. Отрязъкът от време, през което се заседава, трябва да се насити с максимално полезни дела. Всеки участник в тази отговорна и творческа дейност допринася за избистряне на същността на разглежданото явление, за да се вземат и най-точните и полезни решения.

Разбира се, така поднесени, нещата изглеждат твърде опростени. Успехът на едно заседание в никакъв случай не започва да се кове от неговото откриване. Не без основание бихме казали, че той се програмира още преди истинската му подготовка и най-много през самата нея. Казано образно, всяко заседание можем да сравним с производствената дейност. Фактите, данните и преценките, т. е. подготвените материали за обсъждане са суровините, които трябва да се „обработват". Не с машини, разбира се, а с помощта на най-висшата дейност на човека — мисленето. Крайният резултат обаче е мисловен продукт. Продукт, който създава големи главоболия за тези, които се стремят да оценят неговото качество. Сложното формиране на резултата от дейността създава затруднения в прецизното определяне на обществената оценка. А на такава оценка подлежи както работата на всеки участник, така и общият резултат от заседателната дейност. Именно затова все повече растат изискванията към всеки елемент от организаторската работа. Минало трябва да станат заседанията, които могат да се определят с думите: „Позаседаваха, поспориха и си отидоха". А не са редки случаите, когато седмица след това участниците са вече забравили за какво е ставало дума. Толкова нищожни следи е оставило то в тяхното съзнание. Ей така, имало заседание, говорили, обсъждали, увеличили бюрократичната папка с още няколко информации.

След тези общи разсъждения ще споделим някои мисли за заседанието на бюрото. Погрешно и непълно ще бъде да се правят същи-

Digitized by Google

те изводи и за другите му заседания. Затова са необходими по-задълбочени наблюдения и изследвания.

Някой ще каже: „Всеки човек е възможно да има лош ден, некачествено изделие, недобро дело..“ Така е, но за отделния човек. Най-високо поставеният политически орган на селищната система не може да допуска неподготвено, некачествено, неефективно заседание. Него всички гледат, по него всички се равняват. От нивото на организацията на труда в този орган в голяма степен зависи ефективността от работата на всички останали звена в общината.

* * *

Да проследим дневния ред. Първата точка е формулирана: „Оценка и мероприятия за преустройството на идеологическата работа в общинската организация на БКП“.

По обем оценката е 26 страници, а по вътрешния правилник на общинския комитет се посочват 5. Но това не направи впечатление на заседаващите. В съдържанието преобладава отчетът и само повърхностни наченки на анализ. Потъваш в гората от факти, изгубваш възможността да се ориентираш колко път ти остава до края и къде е изходът.

Съдържанието на документа подсказва, че е налице добра идеологическа работа. Но това не е достатъчно за анализа. Натрупването на факти е малко полезно, ако не последва тяхното систематизиране, отсейване, групиране... Или опираме до аналитико-синтетичния подход, който помага на партийните органи да не спират само до изучаване на действителността, а да извървят целия път на познание. „От живото съзерцание към абстрактното мислене и от него към практиката“[1]. Именно непълното владеене на този подход внася скуката в заседанията, безполезните разговори, безплодните обсъждания, общите решения. В нашия случай повечето от фактите не биваше да се поднасят на членовете на бюрото. Те трябваше да останат в черновите, в работните варианти. Само най-ярките от тях трябваше да служат за аргументи, за подсилване на крайните обобщения, изводи, насоки и варианти за решения. Защото е всеизвестно, че аналитико-синтетичният подход не започва и не завършва на заседанието. Той пронизва целия подготвителен период и продължава до изпълнение на взетите решения. Погрешно е да се смята вземането на решения за завършващ негов етап. Това е причината да се стига до инфлация на решението. От теоретическите и практическите обобщения и изводи не се идва до завършващия етап — отново към практиката. Не се извървява докрай пътят на познанието. При нашия случай на членовете на бюрото би трябвало да се поднесе кратък синтез за състоянието на преустройството на идеологическия процес, придружен с няколко варианта за решение. Освен яснота, задълбоченост, простота така поднесеният материал щеше да осигури и истинска деловитост.

Въпреки че аналитико-синтетичният подход широко се използва в партийната дейност, той не е овладян задоволително от много партийни звена. Напълно естествен е въпросът: къде партийният работник ще обогатява своята сръчност успешно да анализира действителността? Знаем, че към този подход за анализ имат отношение различни науки. Възможно ли е той сам да достигне до ценните правила на анализа и синтеза? Отговорът на тези въпроси смекчава вината

[1] В. И. Ленин, Соч. т. 38, с. 161.

Digitized by Google

на партийния работник. Все още недостатъчно е развит и обогатен аналитико-синтетичният подход в низовите партийни звена и все още твърде бедни са формите и методите за обучението на партийните дейци в тази област. Последиците са ненужни заседания, книжнина, неефективни решения... непълно въздействие върху обществената практика в нужната посока.

На заседанието на бюрото заедно с оценката бяха предложени за обсъждане и мероприятия. Вносителят предлага група от решения за целесъобразните действия в тази насока за по-продължителен период. Това всъщност беше една перспективна програма. Да се съгласим, че насоките за бъдещите действия по преустройството на идеологическата работа са целесъобразни. Но не можем да се съгласим с факта, че заедно с мероприятията се взема решение по този въпрос в близко време да се проведе и пленум. За какво тогава се приеха обширните мероприятия с около 30 решения, които се отнасят за голям бъдещ период. Има опасност по един и същи въпрос да се натрупат много решения. Разбира се, възможно е в процеса на обсъждането да възникне идея за необходимост въпросът да се разгледа и на пленум. Но тогава трябва да остане само решението, проблемът да се проучи допълнително и да се обсъди на пленум и да не се приемат мероприятията.

* * *

„Информация за състоянието на държавната, финансовата, договорната, производствено-техническата и трудовата дисциплина в промишлените предприятия, стопанските организации и учрежденията". Така бе формулирана втората точка от дневния ред. И сега се започна с мълчание. Никой не бързаше да вземе думата. Секретарят на комитета беше принуден както в учебен час да ги изпитва един по един. Тъй като темата бе обширна и засягаше едва ли не цялата дейност по всички посоки в общината, естествено беше и изказванията да са общи. Като се започне от призива за „подобряване на всички видове дисциплини" и се стигне до предложението да се назначават физически по-здрави хора за пазачи на селскостопанската продукция. В материала не се споменаваше нищо за задачите на партийните организации и комунистите. Съвсем навреме и на място прозвуча изказването на секретаря на общинския комитет: „Няма го становището на комитета за работата на партийните организации. Понеже се внася от председателя на съвета, трябваше да се съпровожда и от партийна оценка."

Тук се налага да направим някои уточнения и разсъждения. Възниква принципният въпрос: как общинските партийни комитети трябва да ръководят икономическото развитие на общината. Твърде често звучат обвиненията към тях, че дублират, изместват, подменят... стопанските организации, че си служат с административни методи, вземат стопански решения... По тези въпроси възникват спорове, пишат се статии. Но преди това да изредим някои неоспорими истини. Част от основните функции на общинския комитет в рамките на селищната система: осъществява генералната линия на Партията за обществено-икономическото развитие на общината, определя пътищата и средствата за постигане на поставените цели и задачи; обединява, координира и направлява дейността на всички държавни. стопански и обществени организации и учреждения, грижи се за утвърждаване на техния стил и метод на работа; осъществява подбора, разпределението и възпитанието на ръководните кадри; контролира дейността на държавните органи и обществените организации за про-

Digitized by Google

веждане в живота на политическата линия на Партията... А по направления, сфери на обществения живот, т. е. по своя обект партийното ръководство се подразделя: управление на вътрешнопартийния живот; партийно ръководство на държавните и обществените организации; партийно ръководство на различните обществени процеси — икономически, социални, политически, духовно-идеологически... Дотук всичко е определено, ясно, неоспоримо. Значи бюрото на комитета правилно е поставило на разглеждане втория въпрос от дневния си ред. Неправилното в случая е в подхода, в начина на разглеждане и неговото решение. Ето едно от предложените решения на края на информацията: „Бюрото на общинския партиен комитет задължава директора на завод „А. Жданов" да осигури изпълнението на плана в натура в рамките на полугодието". От начина на разглеждане на въпроса и формулираните решения може да се направи следният извод: в работата на бюрото политическият подход по този въпрос се замеря с административния, тъй като изходът от трудната ситуация не се търси чрез партийни мерки. Какво всъщност липсваше? За него вече стана дума — оценка на работата на партийните звена, на стопанските кадри — пълномощници на Партията в съответните производствено-икономически звена. Защото партийната практика е доказала, че най-резултатни са успехите, когато партийният комитет чрез своите звена, кадрите и другите обществени организации мобилизира трудещите се за изпълнение на производствените задачи. „Нужно е да се разбере, че всяко поемане на оперативно-разпоредителни функции от партийните комитети може да доведе само до временни и частични успехи, но в сравнение с крайните резултати тези действия не могат да бъдат оправдани."[1] Нарушаването на политическия подход винаги води до администриране, дребнавост в ръководството. Постепенно ще се затъва във всекидневно оперативно стопанско ръководство. А съответните органи, които отговарят за тези неща, ще стоят настрана и ще вземат наготово решените оперативни въпроси, ще заглъхва тяхната инициатива.

Стремежът на партийния орган да поеме всички функции на непосредственото управление на икономиката не засилва, а намалява ролята на Партията. Краен резултат — партийният комитет става едно административно-разпоредително звено. Ленин учи, че Партията ръководи, а не управлява производството. В противен случай се смесват функциите на партийните и стопанските органи с всичките отрицателни последици. В Партията е налице политическо, а не административно ръководство. Една от причините за някои партийни комитети да съсредоточават силите си в непосредствено управление, да се занимават с дребно опекунство над изпълнителния апарат може би е, че в тях възниква илюзията, че държат всичко в свои ръце. Именно илюзия, тъй като зад дребните, всекидневните въпроси те престават да виждат общите тенденции, да управляват пулса на социалния живот.

Как би могло да се подходи. Естествено е, че председателят на съвета трудно ще направи оценка на дейността на партийните организации по разглеждания въпрос. Практиката в много комитети е да се възлага на работниците от апарата да внесат допълнителна оценка. Тя би трябвало да разкрива и как общинският народен съвет и неговият председател наблюдават и ръководят въпроса за опазване на дисциплината.

---

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, 1978.

Digitized by Google

* * *

Точка трета от дневния ред премина само с едно доуточняване. Бяха приети мероприятия за изпълнение на Тезисите на ЦК на БКП за последователно прилагане на икономическия подход и усъвършенствуване на социалистическата организация на труда в селското стопанство. Слабостите тук са всеобщи за редица общински комитети. В повечето случаи те преразказват и копират решенията на Централния и окръжните комитети.

* * *

Случаят Мазнев — Колишев. Така би могла да се озаглави последната точка от дневния ред. Кои са тези лица и защо този случай бе така нашумял в Брацигово. Защо бюрото отдели цели три работни часа за него. И най-важното: можеше ли да го няма както в дневния ред на бюрото, така и въобще.

Най-напред да проследим как протекоха трите, бих ги нарекъл, мъчителни часа на заседанието. Секретарят на общинския партиен комитет прочете раздадената предварително докладна записка. След това отвори една папка с документи и зачете редица подробности. Членовете на бюрото не издържаха на мощния напор от дребнави факти и го прекъснаха. Извикани бяха Мазнев и Колишев. Всеки от тях в продължение на един час доказваше пред заседаващите виновността на другия. За изказванията беше характерно това, че почти всички загрижено споделиха, че за да се стигне до това положение, определена вина има общинският партиен комитет. Разсъжденията си по-нататък ще построим на тази теза — къде е вината на комитета и защо той като че ли изкуствено е допуснал разрастването на случая, едва ли не за да се занимава на заседание с него. Понеже това е силно обвинение, ще приведем някои аргументи. Най-силният прозвуча на заседанието от изказването на Мазнев: „... Общинският партиен комитет ни забрани да се занимаваме в партийната организация с този въпрос. Ние щяхме да го решим там ...“

Все пак някои най-общи разяснения за двамата. Мазнев — секретар на партийната организация при предприятието „Никола Мишев“ в Брацигово. Оценката му от общинския партиен комитет преди избирането му за секретар е висока. Оттогава не е получавал официално друга преценка. Стоят Колишев е директор на предприятието. Също с добри официални оценки. Награждаван е като партиен пропагандист. Предприятието се разпростира на площадки и в други селища на окръга, като центърът е в Брацигово. Това е нужно, за да се дойде до извода, че всяка несполука в централното звено ще се отрази извън Брацигово. Последните години са постигнати добри производствени резултати. От губещо предприятието става печелившо.

Както се вижда, като че ли всичко е наред — икономическото развитие е добро, партийният секретар е уверен, че неговата организация може да се справи с възникналата ситуация! Къде е причината тогава един партиен секретар и един директор да се хванат едва ли не гуша за гуша. Това не е само словосъчетание, тъй като в заседанието бяха изнесени факти за подобни действия. Но преди да направим някакви изводи, ще избързаме да обявим крайния резултат. Едно обезглавено предприятие от партийни и стопански кадри. Бюрото взе решение да предложи на съответните ръководства и двамата да бъдат изведени от предприятието. Но там последва друга верижна реакция. Напуснаха или правят вече опити за напускане повечето от

Digitized by Google

ръководния персонал. А Брацигово е малко селище и не е лесно да откърмиш и да задържиш в него кадрите.

Считаме, че след тези разсъждения още повече натежава обвинението на членовете на бюрото към неговия секретар и щатните членове, че не са успели навреме и успешно да се намесят в конфликта между директора и партийния секретар. Кой е прав от двамата? Отговорът на този въпрос е труден. Защото преди всичко трябва да се оцени вината на комитета. Ако тръгнем по друг път, ще стигнем до многото подробности, в които е затънал и щатният апарат на комитета. А в такъв случай не застанеш ли отстрани и принципно да ги преценяш и отсееш, без дори да желаеш, ти ги разпалваш и умножаваш. Не може да се даде и точна рецепта как биха могли занапред да се избягват подобни ситуации. Явно резервите са в подобряване на стила. А стилът се гради от всеки член на комитета до редовия комунист. Разбира се, най-голям е делът на бюрото и щатния апарат — оперативните звена на общинския комитет. Защото всеки от тях има дял в загниването на взаимоотношенията в предприятието. Та нали на територията на общината има само тридесет партийни организации. Съобразно броя на членовете на общинския комитет, на щатния апарат и на актива ще се паднат на трима човека по една. Нима не е възможно чрез тях по-целенасочено и конкретно да се ръководят. И то не само чрез заседания на бюрото, когато в повечето случаи е вече късно, а с всекидневна работа на територията на тези организации. Тогава и ръководният орган ще се занимава преди всичко с проблеми, които ще формират селищната система в желаната насока.

А къде е вярата в силите на партийната организация? Общинският комитет, по-прецизно би било да се каже щатният апарат, не ѝ дава да се занимава със собствените проблеми. Получава се така, че бюрото на комитета трябва да обяснява на партийната организация какво става в нейните редици. Нормалното е тъкмо обратното.Тя да реши и да ориентира бюрото за собствените си неща. Разбира се, в практиката се срещат случаи, когато не е по силите на дадена организация да реши въпроси от собственото си развитие и тогава напълно правилно е да се изземват от по-горен орган. Но в случая тя се държи настрана от събитията и се влошават взаимоотношенията в колектива. Характерно също е, че никой не повдигна въпроса, защо не е направен опит спорът да се реши от комунистите в предприятието. Преди това заседание в общинския партиен комитет два пъти се извикват на разговор членовете на бюрото на партийната организация. С тях по този въпрос са беседвали секретарите на комитета и някои членове на бюрото. Резултатите показват, че срещите са били безуспешни. Самият факт, че те се водят извън територията на предприятието, говори за стремеж изкуствено да се отнеме въпросът от партийната организация.

Но този проблем има и друга страна. На края на заседанието първият секретар на общинския комитет беше запитан: защо случаят не е разгледан от комунистите. Той се аргументира, че и двамата са номенклатура на общинския партиен комитет. Всички се задоволиха с това обяснение. Но нека си припомним една от постановките на Устава: „Въпросът за привличане към партийна отговорност на член или кандидат-член на окръжен, градски или районен комитет, на член на общински комитет или на съответна окръжна ревизионна комисия се обсъжда и решава в първичната партийна организация, където той членува...“[1] Категорично и ясно Уставът защищава правото на пар-

[1] Устав на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

тийната организация да бъде истински стопанин на процесите и явленията в собствената си територия. Нека не й отнемаме с лека ръка това й право и да не я обезсилваме.

* * *

Селищната система Брацигово е причислена към формиращите се. Това означава, че в нея предстоят да се извършат сложни, многообразни процеси в икономиката, политиката и социалната област. На този фон трябва да се разглежда и дейността на общинския партиен комитет. Така да се построи работата, че той да държи в полезрението си всички партийни организации, а чрез тях цялостния живот в общината. И всичко това трябва да се извършва с най-рационални средства, най-ефективно. Или резултатността от работата на комитета трябва да се измерва със степента на придвижване към целта, със степента на реализация на поставените задачи. Това ще рече винаги, когато се извършва организаторска дейност, каквато е заседанието, да се отговаря предварително поне на няколко въпроса: Нужно ли е заседанието? Аргументиран ли е дневният ред? Подготовката гарантира ли ни задоволителна активност? Колко хора и кои трябва да участвуват в него? Кой организационен похват или коя методика на водене на заседанието в случая ще бъде най-ефективна? Това е само началото на кръга от въпроси. Всеки, който организира, свиква хора, трябва с уважение и най-голяма отговорност да пристъпва към изпълнение на тези служебни задължения. Да се изработва най-резултатен стил. А стилът това е почеркът на партийния комитет. Познаваш ли стила му, може да предвидиш неговите бъдещи действия. Когато слушаме концерт, ние чуваме само определена мелодия, не различаваме отделните инструменти. Това могат да правят музикалните натури, и то когато си поставят такава цел. Така и за работата на партийните органи ние съдим по крайните резултати, а не по това какво е свършил всеки отделен комунист. И когато след години наследниците на Брациговската община преценяват своите успехи и се обърнат назад, с вълнение да произнесат: „Нашите предшественици са били виртуозни диригенти на обществения живот по нашите места". Сега ние също се удивляваме от ефективността на заседанията на тайния революционен комитет в Брацигово. Резултатът е очевиден. Народът е подготвен и извършва величавия подвиг. Наистина сега условията са други. Условията да, но задачите и сега не са по-малко исторически мащабни. Нищо не може да ни оправдае, ако леко и безотговорно пропускаме времето около нас. Да не го използваме, да не го насищаме с възможно най-значими дела. И наистина ние постоянно сме заети. Напрегнати. Но крайният резултат такъв ли е, какъвто сме очаквали, запланували? Борбата той да бъде най-близко до желаната цел не бива никога да стихва.

* * *

Смисълът и целта на изложените разсъждения не са да дадат категоричен отговор на въпроса „Ефективно ли беше заседанието?". Те биха били по-полезни, ако са успели да ни покажат някои от посоките на неефективността. Посоки, които трябва да избягваме в ежедневието на сложната социална действителност. Защото и несполучливото заседание може да се окаже полезно, ако не равняваме по него следващите.

Иван МИЧЕВ

Digitized by Google

Възелът

Фейлетон

Откакто станахме партиен комитет на уголемената община, война водим против формалните решения в първичните организации и в самия комитет. Край, рекохме, на пакостната практика да трупаме решение върху решение по един и същи въпрос. Това да не са вторични суровини!

Дайте, казваме, другари, да си говорим откровено, без замазване на нещата. Ако в хлебозавода не изпълняват решенията си като нас и оставят населението без хляб, макар и за един ден, ще търпим ли такива хлебари? Море, ще ги вдигнем на вили и лопати!... Административно ще ги накажем. И партийно наказание може да отнесат някои другари там. А в комитета и в първичните как постъпваме? Не изпълним решението си, съберем се, отчетем грешките си и... После Йово пак отново! Протоколите ни пращят от тоя формализъм!

И си рекохме: тука, другари, само биопонът на самокритиката няма да ни опере. Няма! Трябва, значи, коренен прелом да внесем в работата си по решенията. Да се научим правилно да ги вземаме, а вземем ли ги веднъж, пот да избие по слепите ни очи, но да ги изпълним! До буква! Как иначе ще постигнем качество и ефективност в партийно-организационната работа, ако не поведем лют бой за изпълнението на собствените си решения!

Може да се каже, че вече яко дълбаем в тая насока. По специална методика работим. Цяла система изграждаме: и по подготовката, и по вземането на решенията, че и по организацията на контрола... По очите ви познавам, че желаете да узнаете как работим в това отношение. Добре. Като член на общинския комитет ще споделя нашия опит. Все ще е от полза за някои общински комитети и партийни бюра.

Вземам един пример от политическата ни работа в кравефермите на АПК-то. Кравариците есенес бяха за нас една от стратегическите ни задачи. Гледаме, зима се задава, мирише вече на сняг, не можем да оставим кравите да зимуват във виран обори с изпочупени джамове и керемиди, с олющена мазилка, с неваросани стени! Добичетата са си добичета, ама и те обичат да лежат на чистичко, да си преживят на топло. Това си има своя икономически ефект. От подобрението на микроклимата в оборите кравите ще оперет уши и повече мляко ще пускат. А насрещен план по млеконадоя изпълняваме! Социалистическо съревнование водим...

Дотук ви очертах стопанския проблем. Възелът, така да се каже, който следваше да разплетем чрез партийно решение за широка разяснителна работа сред животновъдите. Нали знаете, за да се реши успешно една стопанска задача, е необходимо тя да се предхожда от съответни политически мероприятия. Свикахме, значи, партийните бюра и подробно ги инструктирахме как първичните организации да вземат научнообосновано решение за предстоящата политическа работа в кравариците.

Научнообосновано казахме. Всяко решение не пасва с него. Бая работа налага то. Предварителна подготовка и прочие, и прочие... Дадохме указание всяка първична да сформира комисия, която да проучи обстоятелствата на място, да изясни проблема в дълбочина и ширина и да предложи на партийното бюро проекторешение. Тук поставихме ударението върху опита на първенците. Да се издири къде какъв положителен опит има

Digitized by Google

по поддържането на оборите и да се вземе предвид от комисиите. Послужихме си с конкретен пример. Челният метач, изтъкнахме, мете с метла с дълга дръжка, за да може да достигне паяжините и в най-затънтените кюшета, и така натам...

После проекторешението трябваше да се обсъди от партийните бюра и да се внесе на партийни събрания, за да се оформи и приеме като решение.

Който е рекъл, че контролът е майка на изпълнението, не е сбъркал. Ние, в комитета, много държим на този принцип. За да следим хода на изпълнението, изпратихме след инструктажа до всеки секретар информационен лист, специален образец, да го попълнят и да ни го върнат в определен срок. По начало ние сме против бумащината, но все пак решихме да изпратим информационния лист с отделно писмо, в което изяснихме още веднъж смисъла на решението. Двойният дикиш по-здраво хваща!

Накрая ни оставаше да пратим сътрудници на комитета в кравефермите. На място да проверят как се изпълняват мероприятията...

Чудесен механизъм бяхме изградили по това решение! Представете си: над двадесет беседчици бяха предвидили първичните, около тридесет агитатори за индивидуални разговори, няколко художници самодейци... Бяхме го заредили — часовник не ти трябва. Оставаше само да заработи: тик-так, тик-так! Голям политически ефект очаквахме от изпълнението на това решение! Голямо нещо! Ама..

Абе, партийните групи във фермите непростимо избързаха! Избързаха, без да се усетят, че ни слагат крак на всичките ни мероприятия!

Да вземат да вдигнат хората от животновъдството, преди да се гласува решението на партийни събрания! Не сме знаяли, казват те, че готвите такова нещо... Развъртели се краварите, запушили звирките по стените, по покривите, измазали, почистили...

Мале мила, ами сега?! Пред кого в оборите ще провеждаме разяснителната работа, за която толкоз... Бре, бре, бре, как ни попречиха групите идеологически да осигурим тази стопанска задача! Чудехме се в комитета как да изпишем работата по решението в контролните картони!...

Те такава беля ни трупнаха на главите партийните групи в животновъдството! Като муле пред майка си избързаха. Затегнаха решението на зъл възел. На всичко отгоре някои в тях говорят, че сме били хвърлили в случая много сили по малка цел. Стреляли сме с топ по врабче. Така им отърва, така приказват!

Внимавайте, другари, и вие да не изпадне в такава ситуация. Дано нашият опит ви помогне. Дано...

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

КОМПЛЕКСНО ИЗУЧАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ

НАЙДЕ ФЕРХАДОВА
секретарка на окръжния комитет на БКП — Кърджали

Окръжният комитет на Партията в Кърджали се стреми непрекъснато да повишава научния характер на партийното ръководство. Той придава голямо значение на социалната информация, важен източник за която е изучаването на общественото мнение и политическото настроение на трудещите се. Полага постоянни усилия за усъвършенстване работата по изучаването на общественото мнение като изключително важен фактор за по-нататъшното укрепване връзките на Партията с масите, за разгръщане на социалистическата демокрация, за още по-широко въвличане на трудещите се в управлението.

Конкретен израз на тази грижа е утвърдената през юли 1978 г. от бюрото на окръжния комитет на Партията **система за комплексно изучаване на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се от окръга.** Тъй като този документ според нас отразява най-интересните моменти от търсенето на новото и осмислянето на практиката по организацията на партийната информация в окръга, ще се спрем на някои негови положения, на положителни моменти и недостатъците в неговото прилагане.

Разбира се, събирането на информация и изучаването на въпросите, които вълнуват гражданите по актуалните проблеми на обществения живот, винаги са стояли в центъра на вниманието на окръжния комитет на Партията. Прилагали са се и се прилагат известни, проверени от практиката методи — наблюдение, проверка, анализ на документи, беседи. В последните години този арсенал се обогати от различни видове анкети, интервюта, „сондажи". Обаче животът, развитието на нашето общество ни наложиха необходимостта да преодолеем разпокъсаността в тази дейност, да съчетаем отделните канали за информация, взаимно да ги допълваме. Именно такива цели преследвахме, когато утвърдихме системата за комплексно изучаване на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се.

Какво представлява системата **в организационно отношение?** Създадохме специални органи за партийна информация на всички равнища, като се започне от окръжния комитет и се завърши с бюрата на първичните партийни организации. Към общинските партийни комитети се създадоха на обществени начала информационно-социологически сектори, на които ние придаваме голямо значение.

В раздела за организационно-технически мероприятия на системата е посочен съставът на работната група по обобщаване и анализ на събраната информация. В тази група са включени представители на всички отдели на окръжния комитет на Партията, което осигурява пълнота на каналите за информация, голяма точност и обективност.

Digitized by Google

Ясно определихме и **целта** на системата: да се осигурява своевременна представителна и правдива информация за общественото мнение и политическите настроения по актуалните и значителни проблеми и събития в основните сфери на обществения живот, които се отразяват върху съзнанието на трудещите се; да се изяснява как се разбират и възприемат най-важните решения на Партията и Правителството; да се осигурява комплексно и своевременно въздействие от окръжния комитет на Партията върху икономическата, социалната и идеологическата дейност на колективите за формиране на правилно обществено мнение и повишаване ефективността от цялата партийно-организационна и политическа работа.

Предмет на изучаване са настроенията и мнението на трудещите се във връзка със:

— основните проблеми на социално-икономическото развитие;

— работата на държавните, стопанските и обществено-политическите органи и организации по удовлетворяване на най-важните материални и духовни потребности;

— новоприети партийни и правителствени решения, които засягат непосредствените интереси на трудещите се;

— важни събития в политическия и културния живот на страната;

— важни събития от международния живот.

В системата е отразено, че в зависимост от характера на проблемите предпочитание се дава на едни или други **източници**, при това получената информация се сравнява, съпоставя и взаимно допълва. Източниците са подредени както следва:

— информация за политическата обстановка, за настроенията и мненията на трудещите се, която се осигурява от партийните комитети и базовите партийни организации;

— информация, получена от анкетните карти от първичните партийни организации за тримесечие;

— обобщена информация от писма, жалби, сигнали и предложения на трудещите се, изпращани в окръжния комитет на Партията и изпълнителния комитет на окръжния народен съвет;

— информация от окръжните ръководства на обществените организации;

— информация, получена от непосредствени впечатления на сътрудниците на отделите на окръжния комитет на Партията по време на техни посещения в населените пунктове на окръга;

— обобщена информация за въпросите, които се задават на лекторите от дружеството „Георги Кирков".

Според нас особен интерес представлява събирането на информация с помощта на анкетни карти от първичните партийни организации за всяко тримесечие. Засега такава информация се събира от 100 първични партийни организации, но има тенденция да се обхванат всички 812 първични партийни организации, след като бъде осигурена машинна обработка на тази информация. Тази форма се утвърждава, защото, от една страна, с нея се осигурява по-пълен обхват на хората, а от друга, събирането на информацията най-плътно се доближава до обекта на нашето внимание. В анкетните карти има място, където се отразяват проблемите от местно значение, проблемите на окръга, на страната и външнополитически събития. Отбелязва се и мястото, където се коментират събитията — на събрание или на други места, от кого се коментират събитията — от работници, от кооператори, от служещи, от учащи се, от комунисти, от членове на БЗНС, на Комсомола или от безпартийни. За да се определят по-ясно тенденциите, коментарите се кодират с помощта на класификатор.

Digitized by Google

Информацията, която осигурява системата за комплексно изучаване на общественото мнение, се подразделя на: **неотложна, месечна и тримесечна.**

Неотложната информация свързваме с необходимостта ръководството на окръжния комитет на Партията бързо да се осведомява за възникналите проблеми, които биха могли да доведат до възможни изменения в настроението на отделни колективи, райони или населени пунктове. На основата на получената информация се организира разяснителна работа по съответните въпроси или се предприемат други необходими мерки. Така например окръжният комитет на Партията събра и обобщи неотложна информация във връзка с Постановление № 23 от 18 май 1979 г. за най-икономично изразходване на енергията и топливата в народното стопанство, за битови нужди и за личните моторни превозни средства, а също така във връзка с Тезисите на Централния комитет на Българската комунистическа партия за реорганизацията на системата на образованието; по повод посещението на др. Тодор Живков и министър Петър Младенов в Република Турция, във връзка с постановление № 50 на ЦК на БКП и Министерския съвет за увеличаване работната заплата и другите доходи на населението и привеждане цените на едро и дребно в съответствие с обективните условия за развитие на икономиката, за повишаване нейната ефективност и други.

Месечната информация се отнася до проблемите на трудовите колективи и отделни населени пунктове, до мнението на населението за снабдяване със стоки; до отделни страни от работата на държавни и стопански органи; до състоянието на системата на народното образование, култура, сферата на битовото обслужване, транспорта.

Получената информация ни позволява да съсредоточим вниманието върху дейността на различни държавни и стопански органи и организации, за да решат бързо важни за населението въпроси.

По въпросите, които вълнуват част от населението, дават разяснение групите докладчици на окръжния и общинските комитети на Партията; в зависимост от характера на въпросите те се отразяват на страниците на окръжния вестник.

Тримесечната информация има по-проблемен характер. В нея се отразяват настроенията и мненията на населението по решения на Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП, по проблеми, обсъждани на пленуми и заседания на бюрото на окръжния комитет на Партията. В тази информация се правят опити за по-пълно анализиране на обществените явления и процеси, определят се тенденции за най-близко бъдеще. Именно затова тя се използва от бюрото на окръжния комитет на Партията при вземане на решения за социално-икономическото и културното развитие на окръга.

Така например обобщените изводи от една такава тримесечна информация бяха отчетени от бюрото на окръжния комитет на Партията при подготовката и утвърждаването на програма за самозадоволяването на населението от отделни селищни системи с месо, мляко, зеленчуци и плодове. И още един пример: общинският комитет на Партията в Кърджали организира специален пленум на тема „Дисциплината — важен фактор за повишаване на ефективността на производството“, като взе предвид въпросите и предложенията на първичните партийни организации.

Тримесечната информация е призвана да изпълнява и важни регулиращи функции в ежедневния живот на партийните комитети. След като обобщената информация бъде предоставена на секретарите и отделите, в оперативен порядък се предприемат необходимите мерки, дават се насоки на държавни и стопански органи за решаване на ед-

Digitized by Google

ни или други въпроси, поставени от колективи или от отделни граждани. Сигналите и предложенията, чието решаване предполага по-продължителен срок, се вписват в картотеката на информационно-социологическия сектор и съгласувано с отделите на окръжния комитет на Партията се отправят за изпълнение.

За разяснителна работа сред трудещите се по вълнуващите ги въпроси окръжният и общинските комитети използват разнообразни форми и средства. Прилагат се форми, разработени от окръжния и общинските комитети на Партията по различни поводи, в това число и провеждане на пленарни заседания, с които целим да запознаем кадрите с едни или други аспекти на общественото мнение и настроение на хората; насочва се вниманието им към решаването на произтичащите от това въпроси. Всеки месец ръководните кадри от окръга излизат на събрания на трудовите колективи, в непосредствен контакт с трудещите се изясняват вълнуващите ги въпроси. Важна роля в това отношение се отрежда на окръжния вестник „Нов живот", на програмните комисии на радиовъзлите, на многотиражките в предприятията и аграрно-промишлените комплекси.

Отбелязвайки **положителното начало** в практическото прилагане на системата за комплексно изучаване на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се в окръга, на този етап можем да направим два извода:

— увеличеният контингент на източници способствува за по-голямата точност, обективност и свежест на информацията;

— особена ценност има информацията, постъпваща непосредствено от първичните партийни организации. Непретърпяла никакви изменения, необобщена от съответните партийни комитети, тя е незаменим първоизточник за общественото мнение и настроение.

Макар посочените постижения да са добро начало, за нас по-голям интерес представляват съществуващите **недостатъци.**

В окръжния комитет на Партията все още постъпва голям обем информация, която не винаги е необходима. Общинските партийни комитети и други органи се обръщат към нас с въпроси, решаването на които влиза в тяхната компетентност. Често се изброяват факти, нерешени въпроси, но не се прави необходимият анализ за причините.

Немалко въпроси, повдигнати с пълно основание от партийните организации и комитети, от трудовите колективи, от обществено-политическите организации, от отделни граждани, влизат в компетенцията на централни органи и ведомства, често — на министерства, държавни стопански обединения. Не са редки случаите, когато тези основателно повдигнати въпроси остават без отговор.

Наличието на тези слабости ни ориентира към решаването на следните конкретни въпроси, които бихме искали да представим и като предложения:

— Назрял е въпросът за утвърждаване на единна методика за изучаване на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се. В това отношение полезно е партийните работници да се запознаят с опита на КПСС и другите братски комунистически и работнически партии.

— Необходимо е да се решат въпросите за създаване на съвременна техническа база за партийната информация. В нашия окръг например много остро се чувствува отсъствието на условия за машинна обработка на данните от анкетните карти, постъпващи от първичните партийни организации. Само с въвеждането на такава обработка ние ще можем да сравняваме данните по месеци и години и да получаваме обобщена информация, която сочи тенденциите, а също така обективно да характеризира работата на отделни управленчески звена. Следователно ще можем да реализираме замисъла, който си поставихме.

Digitized by Google

— заслужава внимание и въпросът за механизма на взаимоотношения на окръжните комитети на Партията по въпросите, влизащи в компетенцията на министерства и други централни ведомства.

Разбира се, по-цялостни изводи по системата за комплексно изучаване на общественото мнение ще можем да направим след по-продължителен период от функционирането ѝ. Достойнствата на тази система ще се потвърждават толкова повече, колкото повече тя става фактор за по-целенасочена и ефективна партийно-организационна и идейновъзпитателна работа.

ЛИТЕРАТУРАТА И ИЗСЛЕДВАНЕТО НА НОВИЯ ЧОВЕК

ГЕОРГИ ПЕНЧЕВ

Литературата на социалистическия реализъм притежава една особеност, която е много характерна. Героите, които тя пресъздава, не са статични и умозрителни характери, а активни, действени личности.

Някога Максим Горки беше писал за В. И. Ленин, че неговата мисъл е като стрелката на компас — винаги е обърната с острието си по посоката на класовите интереси на трудещите се. Такава настройка е присъща и за художника, който с творчеството си отстоява комунистическата идейност.

Насочването на писателското изследване към главната посока на общественото развитие, към събития и герои, които имат исторически, съдбовен смисъл за класата и за народа, е обективна предпоставка за появата на литературни произведения, които представляват открития.

Нашата литература изследва съвременника в неговата реална активна жизненост и чрез нея откроява неговото нравствено и духовно богатство. Характерна черта за новия герой е неговата активна позиция, действеното му отношение към заобикалящата го реалност, особености, изцяло съзвучни с нашето време, с динамиката на социалистическото общество.

Новият герой се изменя и усъвършенствува, расте нравствено в процеса на труда, чрез действието, което принася полза на обществото и на прогреса. Съпричастието и активната деятелност не само обясняват корена на новото разбиране за човешката личност, освободена от потисничество и възродена за истински живот, но насочва към най-важната особеност на човека — неговото отношение към труда. Именно в труда и чрез труда се откроява напълно образът на съвременника.

Изследването на личността в условията на труда е изпитание за литературата. Когато се обръщаме към извървения път от нашата социалистическа литература, откриваме в началото съзнателен стремеж да се покаже човекът и народът в труда, да се открояват чертите на новата личност именно чрез създаването. В първите години след народната победа множина писатели създадоха книги за бригадирското движение — ярка форма на ново отношение към труда, за първите строежи на социализма. Появиха се „Сухата равнина“ на Павел Вежинов за изграждането на напоителна система, „Семейството на тъкачите“ на Камен Калчев, „М. Т. станция“, „Златното руно“, „Село Ведрово“ на Андрей Гуляшки и др. Още в началото изникна най-слож-

Digitized by Google

ният творчески проблем, когато художествено се реализира новата концепция за личността. Разбирането, че този човек може да бъде показан в своя истински ръст чрез трудовия процес, като създател и преобразовател на действителността, издигна сложния въпрос за човека и производството. Появиха се книги, в които производственият процес, машините изместиха човешката личност. В други книги пък производствената среда се представяше само като фон, който не е свързан с развитието на личността, с психологическото изследване на човека. Трудовата тема се яви като пробен камък за нашата литература в усвояването на новата проблематика, изследването и пресътворяването на социалистическия човек.

Съветската литература прие темата за труда като продължение на темата за революцията и гражданската война. В произведение като „Цимент" на Ф. Гладков битката от фронта е пренесена в строителството, където кипи също ожесточен класов конфликт. Нашата литература имаше по-друг път. Тя трябваше да развие традициите на трудовата тема в коренно променени условия, да изследва трудолюбието на българина, когато той е вече освободена личност. Затова, където нишката на тази традиция беше най-силна, се появиха и по-значителни книги, разкрили сблъсъка, но и ориентирането към нов начин на труд. Ст. Ц. Даскалов, А. Гуляшки създадоха произведения, които отразиха прехода на българското село към кооперативния строй, сложните нравствени преживявания на личността, когато се рушат вековните устои на частничеството. В тези произведения изследването на човека в труда и чрез труда тръгна естествено и основателно можем да утвърждаваме, че беше издигната на по-голяма висота традицията в нашата литература. Новата личност все по-ясно се откроява в своята трудова изява, където осъществява схващанията си за новия живот чрез реални действия. В това се заключава диалектическата връзка на съвременника с обществото и естествено в образа на новия човек, пресътворен от литературата, звучи музиката на революцията. Вниквайки в тази особеност с важно перспективно значение за литературния процес, по-добре разбираме мисълта, изразена от Ф. Енгелс в писмото му до Ф. Ласал. Той пише: „Струва ми се обаче, че личността се характеризира не само с това, което тя прави, но и с това как тя го прави"[1].

За човека на зрялото социалистическо общество е нужно наистина по-сложна мярка. С метъра на старата класическа литература съвременникът не може да бъде оценяван.

Новият човек, сравнен с героя от миналия век, е направил историческа крачка в своето развитие, много е преживял и препатил за това време, неимоверно е израснал.

Ако преди положителните герои блестяха със своята непримиримост, човечност и честност, с мечтателността си за по-друг живот, нашият съвременик, минал през пожара на остра класова борба, гледал смъртта в очите и победил в социалистическата революция, сам създател на своето бъдеще, се отличава с непознати качествени отлики. И отново се връщаме към Ф. Енгелс, че личността се характеризира не само с това, което прави, а главно „как го прави".

Литературата съзнателно изследва съвременника като личност от нов тип, която е осъзнала своята същност, своето битие. Реалният социализъм създава друг начин на живот и значително по-висок ритъм на човешка жизнедеятелност. Те нямат образец в миналото, когато потисничеството и идейната безпътица са сковавали личността, когато човекът си е отивал от света, без да може да се осъществи. При реал-

[1] К. Маркс и Ф. Енгельс, Об искусстве, т. I, с. 23.

Digitized by Google

ния социализъм всичко това е свалено като окови от личността, даже трудът се превръща в изява на сложното човешко богатство. Трудовата дейност вече не бива да се изследва като възможност за преживяване, а като свързана с идейното и нравственото усъвършенствуване на личността.

Партийността, насочвайки литературата към този принципиален проблем, подпомага художника да вникне в цялата му сложност и да разбере, че там е ключът за разширяване посоките за естетическо изследване.

Изграждането на всестранно развита хармонична личност не е само нравствено-етичен проблем, характеризиращ зрелия социализъм. Той е същевременно и естетически проблем, който засяга новия човек и неговото духовно усъвършенствуване. Това е и чисто литературен проблем. Появата на новия тип всестранно развита личност обогатява художественото изследване, по-пълното познание за човека разширява обективно познанието за света, насочва към неизвестни преди нравствено-психологически проблеми, към образи и художествени открития, родени от новата реалност.

Различни по жанр и идейно-художествена яркост произведения от последните години показват как особеностите на тази личност се разкриват във все по-богат и по-широк спектър, как литературата на социалистическия реализъм откроява по-вярно богатството на нашата концепция за човека.

Партийното разбиране помага на писателя да съзре ония явления в живота, които са златният със руда за художника. Оценката и анализът на фактите и явленията в реалността влияят да се извиси писателското мислене, съдействуват за зрелостта на активната идейноестетическа позиция през целия творчески процес. Още при подбора на жизнения материал, при осмислянето на събитията и героите, при подбора и характеристиката на временните особености и историческите черти, при съотнасянето на хората и техните действия ясната и точна партийна мисъл дава отговор на парливите и заплетени въпроси, влияе върху решението, което писателят взема за характера на произведението, за развитието на отделните герои, за основната посока на своето естетическо внушение. Това влияние е дълбоко вътрешно, родено от напрегнатата работа на художническата мисъл. Затова се проявява също тъй дълбоко органично като особености на характерите, най-сложна и деликатна морално-нравствена тъкан в личността.

Утвърждавайки оптимизма в живота, революционното развитие на действителността, партийността предпазва писателя от розови багри. В своята съдържателност и перспектива концепцията за човека дири и показва хармоничното и разностранното развитие не като идилия, а като сложен и противоречив процес, като трудна борба. Художественото развитие на тази борба е главна задача на социалистическата литература от сегашния етап.

„Всестранното развитие на личността е такъв идеал, който още сега се явява мярка за хората, за тяхната характеристика, за техния собствен вътрешен живот, за вътрешните конфликти, за самоусъвършенствуване“[1].

Твърде показателни за направлението, по което сегашната българска литература осъществява своето разбиране за новия тип личност, са произведения като „Третият път“ на Богомил Райнов, „Зелената трева на пустинята“ на Дико Фучеджиев, „Бариерата“ на Павел Вежинов. Тези произведения, колкото и различни да са в своето естетическо реализиране и като начин на художествено мислене, имат яс-

[1] Ю. Суровцев, В свете коммунистического нравственого идеала, сп. „Вопросы литературы“, 1977, кн. 10, с. 35.

Digitized by Google

на идейно-художествена основа. Писателското изследване се насочва към нравствените измерения на личността, към нейната усложняваща се вътрешна красота. Именно тази общност на творческата цел, която се явява магистрална насока в развоя на социалистическата литература, най-точно показва нейното идейно-естетическо богатство, широта на палитрата, с която съвременните писатели извайват образа на човека.

Идеалът за пълнокръвна и хармонична личност е защитен в диалектическата борба за усъвършенствуване, чрез отричане проявите на старото и възпитаване на нова душевност.

„Третият път" на Богомил Райнов е своеобразна, показателна книга. Тя се появи в етап, когато документалистиката и въобще интересът към факта са толкова силни, че понякога ни се струва способен да отмести истинската художествена белетристика. Показателна е тази книга, защото напомня, че силен е оня документ и онази житейска истина, които са втъкани здраво в биографията на времето и са заредени не само с идейно съдържание, а и с богато емоционално въздействие. Или това е напомняне, че голямата литература никога не се ражда като „мъдър" умозрителен ребус в главата на художника. Тя е кълнила в действителността и чака своя майстор.

Проблемите на новата личност са епицентър на писателското изследване и в това е най-сериозната творческа сполука. Богомил Райнов съумява талантливо да втъче автобиографичното начало в историята на своите връстници и на времето. Със свойствената на прозата му мащабност, подсилена от интелектуализма на писателското мислене, той изгражда впечатляваща картина на действителността. Разказът му за хората е всъщност разказ за движението на историята, но онова, което отличава, е особената лична съпричастност, придала на този разказ неповторима интимна достоверност. Авторът не снижава критериите на повествованието до интимничене, което понякога се прокрадва в произведения от този жанр, а чрез лично изповедното засилва остротата и точността на разказа, неговата правдивост. Като говорим за мащабност при този род повествование, имаме предвид, че историческото време, преминало през съдбата и мислите на героя и прераснало в лично преживяно, придобива важен нравствено-философски, мисловен акцент и се очертава по-силно като изключително богато, сложно и съдбовно. Никак не е лека творческа задача да покажеш историческите мащаби на времето чрез своята съдба. Нужни са ярки краски на писателската палитра и Богомил Райнов е съумял да ги открие. Благодарение на това усещаме измеренията на времето, без да забравяме респекта от личностното, от интимното.

Израстването на новия човек е показано в условията на настъплението на фашизма, когато верността към истината се преследва и наказва със смърт, когато пътят към партийната правда е осеян с изпитания. Личността преминава през противоречия и зигзаги, през падове и подеми. Писателят не слага маска на герой, даже не рядко сгъстява сякаш повече тъмните бои, но непрестанно държи читателя в своя власт, заставя го сам да мисли къде е верният път в това объркано време.

Философията на личността у Богомил Райнов естествено се допълва от философията на историята, за да се подчертае картината на общественото движение, осъзнаването на човека, неговото израстване, сродяването му с партийния идеал. В напрегнатото идейно-философско преценяване се откроява единствено верният път. Той е най-трудният и рискованият, защото е пътят на борбата и верността към Партията и народа, но е единствено спасителният за човека и за обществото. Сложният и продължителен процес на съзряване на тази

Digitized by Google

истина е процес на самосъзнание на личността, когато в огъня на изпитанията човек се закалява и проглежда. Като разказва своето битие и патилата си, писателят с интимна топлота разкрива нравственото и духовното развитие на личността. Случайни срещи и запознанства придобиват съдбовно значение. Нелегалните марксически кръжоци стават извори за неподозирана светлина с облагородяващо значение и спасителна сила. Попаднали книжки и брошури, старателно крити от очите на полицията, разкриват понякога по-съкровени истини от многотомни съчинения. Героят на повествованието не всичко разбира и приема изведнъж. Той пада и става, вярва и се съмнява, но върви напред. Отначало пипнешком, а постепенно все по-осъзнато и целенасочено, воден от идеала на комунистическата истина.

Особено силно въздействува естественият стремеж на младостта към открития на всички истини, към проверка на всички човешки добродетели, паралелно с идейното и нравственото възмъжаване на героя. В комунистите той открива хора с кристална морална чистота и необятно душевно богатство, изцяло отдадени на бъдещето, страстно влюбени в живота и народа.

Духовното богатство на човешкия индивид, беше писал К. Маркс, се определя от реалното богатство на неговите обществени връзки, от свързаността с хората и обществото. Точно там е секретът на комунистите, на борците от най-суровите години. Авторът проникновено и точно открива извора на тяхната сила и мъжество. Никола Вапцаров се възправя в този разказ на Богомил Райнов с особеното обаяние на човек, поет и революционер. Той е въплъщение на цялостна човешка личност.

„Поетичният талант и човешката красота у Вапцаров бяха единни и неделими, както мислите, вярата и действията му бяха единни и неделими — в живота, в борбата, в поезията. При цялата си душевна сложност той бе органичен и прост, с оная простота на съвършенството, свойствена на бистрия кристал или на планинското цвете."

Вапцаров покорява и респектира, неговото присъствие прави живота по-ясен и осмислен, защото в човешката му личност комунист и борец се сливат в един обичан и близък човек, пред когото можеш да откриеш душата си. Докосването до хора от такава мярка извисява и превръща героя на повествованието от страстен поклонник в съидейник, в съзнателен борец за това дело.

Авторът разкрива себе си и другите неотлъчни от обществения процес, от изпитанията и борбата. Особеното в това повествование е, че позволява непрестанно да усещаш как оценките за събития и хора, за човешки достойнства и слабости се сверяват с нормите на съвременността. Благодарение на това нравствените стойности, които писателят утвърждава чрез човешката личност, в генезиса на човека, получават други измерения и жив днешен смисъл.

Спираме се върху произведение, в което проблемът за новия човек е показан в условията на старото общество, защото така по-добре разбираме развоя на личността. Нейните семена са посети още в стария свят, в условията на остра класова борба. Като показва как в тези условия растат кълновете на новата човечност и през какви изпитания е трябвало да се премине, че да се стигне до освободения човек, авторът постига интересно художествено изследване на личността. Основният патос на повествованието, мислите и стремленията на героите са отправени към нашия ден на социализма. Непримиримите, светлите хора от онези черни и душни времена са живели и са се борили с мисъл за нашия свят, самовъзпитавайки се в името на социалистическия живот. От тази искра на комунистическата идея се разгаря патосът на повествованието, патосът на социалистическата ни литература.

Digitized by Google

ДВАНАДЕСЕТИЯТ КОНГРЕС НА УСРП

к. и. н. ВАСИЛ ПЕТРОВ

От 24 до 27 март т. г. в Будапеща се състоя XII конгрес на УСРП, който отчете и задълбочено анализира резултатите след XI партиен конгрес (1975 г.), постави основните задачи на по-нататъшното развитие на страната и Партията в процеса на изграждането на зрелия социализъм в братска Унгария. „Укрепването на социалистическите черти на нашето общество върху базата на постигнатото, създаването на основа за по-нататъшното развитие на народното стопанство, затвърдяването на резултатите в повишаването на жизненото равнище, по-нататъшното подобряване на жизнените условия на народа" — така XII конгрес на УСРП определи основната задача на следващата (1981—1985 г.) петилетка.

Отчетният доклад на ЦК на УСРП, изнесен от неговия първи секретар другаря Янош Кадар, отчетът на Централната контролна комисия и конгресните решения са пропити от чувство на висока отговорност, увереност и готовност за запазването и затвърдяването на досегашните постижения, за продължаването на социалистическия възход на страната. Като червена нишка в тях, както и в изказванията на делегатите, преминава категоричното становище и занапред още повече **да се издига и засилва ръководната роля на УСРП в целокупния обществен живот в УНР.**

I

Конгресът отбеляза, че и през отчетния период ръководната роля на УСРП е укрепнала. Партийното ръководство е станало по-последователно, подобрили са се стилът и методите на партийната работа. Осъществяват се принципите на демократическия централизъм, укрепва колективният характер на ръководство. Същевременно конгресът обърна внимание на това, че в някои области изпълнението на партийните решения става бавно, не с необходимите темпове, все още на отделни места се срещат елементи на формализъм и бюрократизъм.

Конгресът обърна специално внимание на единството в действията. Единодушието при вземането на решенията следва да бъде последвано от единни действия при тяхното изпълнение. Особено важно е организациите и комитетите да вземат своевременни и политически правилни решения. Това следва да става чрез открит обмен на мнения вътре в Партията, чрез съпоставяне на различните становища, критика на погрешните, отстояване на партийната линия.

Необходимо условие за вземане на правилни, обосновани решения и особено за тяхното бързо и качествено изпълнение е строгото придържане към принципите на демократическия централизъм, към ленинските норми на партиен живот, спазването на вътрешнопартийната демокрация, високата дисциплина. Конгресът подчерта значението на партийния контрол, на проверката на изпълнението и необходимостта от подобряването на тяхната системност и ефективност.

Конгресът обърна внимание на потребността от по-нататъшно укрепване на връзките с масите. Това ще рече, че повече, отколкото досега, партийните органи и организации трябва да разясняват сред трудещите се политиката на Партията, като използват всички възможни форми и средства да ги привличат в обсъждането и решаването на проблемите, в претворяването на партийната политика в живота, по-широкото използване в партийната работа преди всичко на метода на убеждението. В заключителното си слово др. Кадар подчерта: „И сега в сила остава опитът, който натрупахме някога в нелегалната работа — с цялото си сърце, с всичките си сили предан на нашето дело е този, когото сме съумели да убедим. С никакви команди, заповеди, а още по-малко със заплахи не можем да получим от хората това, което те са способни да дадат по убеждение."

Digitized by Google

В конгресните материали се взема отношение и по въпроса за членския състав на УСРП. И то не толкова по неговата количествена, а преди всичко по неговата качествена страна. Към 1 януари 1980 г. УСРП е имала 812 000 членове. От XI конгрес насам техният брой е нараснал с 58 000 души. Напълно закономерно е членският състав на УСРП да нараства и занапред. Конгресът потвърди необходимостта от подобряване социалния състав на Партията, като увеличаването броя на партийните членове да става преди всичко чрез привличане в Партията на най-добрите трудещи се, непосредствено заети в материалното производство, най-вече из средите на работническата класа, особено от големите предприятия.

Ставащите все по-сложни вътрешни и външни условия на социалистическото строителство в Унгария повишават изискванията не само към политическите и професионалните знания и качества на комунистите, но и към техните делови качества, към тяхната практическа дейност и принос при изпълнението на задачите в рамките на партийната организация, към политическата им подготовка и тяхното поведение и морал в дадения колектив и в обществото като цяло. Комунистът трябва да се придържа към принципа за идейно-политическото, организационното и акционно единство на Партията, съответно на отделните нейни организации. В случая обаче не се изисква пасивно съгласие с приеманите от партийната организация решения, а изразяване на собственото становище по обсъжданите въпроси и още повече — активно действие за изпълнение на взетите решения. Със своята инициатива и непрестанен стремеж да повишава политическата и професионалната си подготовка, да разкрива проблемите и търси пътища за тяхното решаване, да дава възможно най-много от себе си за успешното изпълнение на партийните задачи, със своето лично поведение комунистът трябва да служи за пример в обществото. Партийните организации и комитети са длъжни все повече да наблягат на личната отговорност на комунистите и същевременно да извършват необходимата възпитателна работа и да създават условия за тяхната пълна изява.

Още повече нарастват изискванията към партийните членове, намиращи се на ръководна работа. От мерките, които партийните органи и организации ще предприемат за набиране на съответните кадри, за тяхната подготовка, от помощта и контрола върху тяхната дейност зависи твърде много до каква степен намиращите се на отговорна работа другари ще изпълняват възложените им задачи. Конгресът подчерта необходимостта да бъде преодолян съществуващият все още субективизъм; да се подобряват партийният и обществеиият контрол върху дейността на кадрите; да им се оказва по-голяма помощ; на отговорна работа да се издигат младежи и жени.

Оценявайки положително работата, която вършат профсъюзите, Унгарският комсомол, Отечественият народен фронт, женското движение, кооперативните и другите масови организации, конгресът даде и указания за по-нататъшно подобряване на тяхната дейност. И като главно условие за това посочи засилването на помощта на Партията, партийното ръководство на тези организации, повишаване на изискванията към комунистите, намиращи се на отговорна работа в тях.

Конгресът даде указания и набеляза мерки за по-нататъшното подобряване дейността на първичните партийни организации — за по-пълното използване на събранията и заседанията, както и на другите форми и средства на работа при конкретизирането на партийната политика в съответните колективи, при издирването на проблемите и намирането на пътища за тяхното решаване. Партийните комитети следва да оказват по-голяма помощ на първичните партийни организации, отколкото досега. Специално внимание бе отделено на работата на организациите в жилищните райони и във висшите учебни заведения.

Подчертавайки необходимостта от по-нататъшно усъвършенстване на партийната работа, в заключителното си слово др. Кадар наблегна на това, партийните организации и комитети да не изразходват, както това става при неизправните котли, поголямата част от своята енергия за „вътрешна мобилизация", за „самоотопление", а за истинска делова работа сред народа.

II

XII конгрес на УСРП много ясно очерта задачите на икономическото развитие на страната, както и изискванията към комунистите, партийните комитети и организации за засилване компетентността и деловитостта в партийното ръководство на икономиката. В центъра на вниманието се постави анализът на икономическото развитие — на постигнатото досега и на бъдещите цели и насоки.

Изхождайки от постигнатото и съобразявайки се с новите изисквания, както и с трудностите от обективен и субективен характер, XII конгрес определи за главна цел на икономическата политика на УСРП през следващия (1981 г.—1985 г.) период следното: „...при по-бавни темпове на растеж, чрез разгръщане на качествените фактори на икономическото развитие, чрез повишаване конкурентноспособността на нашето производство на международната арена да подобрим народностопанския баланс и да затвърдим постигнатото жизнено равнище". Конгресът определи през новата петилетка националният доход да нарасне реално с 15—17 на сто. По-ниските темпове ще позволят да се създадат необходимите технически и други условия за ускоряване на икономическото развитие през по-следващия период. Основно направление в развитието на унгарската икономика ще бъде увеличаването на ефективността и качеството във всички области на стопанската дейност.

Digitized by Google

Партийните комитети и организации ще трябва да извършат огромна политическа и организаторска работа, за да разяснят новите положения в икономическата политика на УСРП и да мобилизират комунистите и безпартийните за успешното изпълнение на конгресните решения.

Първостепенно значение придобива въпросът за изясняването на сегашното състояние и на перспективите за развитие на всеки отрасъл, на всяко предприятие. Задачата е да се усъвършенствува структурата на производството съобразно изискванията на научно-техническия прогрес и на международния и вътрешния пазар с оглед повишаване рентабилността на производството. Някои производства, които не могат да бъдат превърнати в рентабилни, ще бъдат прекратени. Нараства ролята на науката като производителна сила, засилва се необходимостта от разширяване и подобряване на научно-техническите изследвания, от ускоряване внедряването в производството на научно-техническите резултати, от разгръщането на рационализаторското движение.

Конгресът насочи вниманието на партийните организации и комитети към решаването на суровинния и енергийния проблем. И особено към въпросите на най-рационалното използване на трудовите ресурси. Те трябва да оказват пълно съдействие на стопанските ръководители за издирване и подготовка на необходимите работници, за най-правилното им разпределение по работни места и за най-пълноценното използване на техните способности и опит, за изграждането на най-рационална организация на труда, за спазването на трудовата дисциплина, за разгръщането на социалистическото съревнование с помощта на профсъюзите и др.

Задачите на икономическото развитие и занапред ще се решават при активното участие на УНР в международното разделение на труда. И преди всичко чрез разширяване и задълбочаване на икономическото и научно-техническото сътрудничество със СССР и с другите страни от СИВ.

Без подкрепата и активната дейност на партийните организации и комитети е немислимо успешното изпълнение и на задачите, които постави конгресът по усъвършенствуването на икономическия механизъм. Подобряване системата на планиране, по-ясно разграничаване на функциите и отговорностите с държавните и стопанските органи и организации, засилване инициативата на последните, по-широко използване на икономическите регулатори и др. т. — това са въпроси, които ще заемат все по-голямо място в дневния ред на партийните събрания и заседания, в партийната работа.

УСРП се ръководи от принципа, че жизненото равнище при социализма трябва да се повишава постоянно. Постигнатото през последните години в тази област не е малко въпреки икономическите трудности. Главната цел на социалната политика на УСРП през следващата петилетка ще бъде стабилизиране на жизненото равнище, запазване на постигнатите резултати и създаване на условия за нов подем. Предвижда се реалните доходи на глава от населението да нараснат с около 6 на сто, а потреблението на населението — с около 80 на сто. Ще продължи изпълнението на програмата за жилищно строителство; ще се създават необходимите условия за пълното въвеждане на петдневната работна седмица; ще се подобрява обслужването на населението със стоки и услуги; ще се повишават ниските пенсии; ще се дадат допълнителни привилегии за младите семейства и т. н.

Претворяването в дело на конгресните решения в социалната област също изисква широка организаторска и политическа работа на партийните организации. Главното при това е все по-голямото утвърждаване на истината, че може да се разпределя само това, което е произведено, че повече може да получи само този, който е изработил повече. Партийните органи трябва да съдействуват за усъвършенствуване системата на заплащане с оглед по-последователното прилагане на социалистическия принцип на заплащане според количеството и качеството на вложения труд.

III

Конгресът се спря и на основните задачи на УСРП и в областта на идеологията, науката, образованието и културата. Усилията се насочват към творческото, върху основата на марксистко-ленинската теория, решаване на проблемите, възникващи в хода на социалистическото строителство, и на класовата борба в международен мащаб.

Идеологическата подготовка и политическата просвета на партийните членове се развиват положително. Повишено е идейното равнище, укрепва идейното единство на комунистите и партийните организации. И все пак, както отчете конгресът, и в тази област се допускат немалко слабости, за преодоляването на които трябва да се работи непрестанно. Нужно е да се дава навременен и твърд отпор на дребнобуржоазните възгледи, на ревизионистичните и догматичните схващания.

Изхождайки от обстоятелството, че идеологическата работа се провежда във все по-сложни вътрешни и външни условия, УСРП набелязва мерки за нейното подобряване. Днес повече отвсякога комунистите са длъжни да отстояват своя мироглед и да разобличават враждебните на социализма възгледи, да водят борба с антикомунистическата пропаганда. Партийните организации са призовани да активизират своята възпитателна дейност, да съдействуват за утвърждаването на социалистическия начин на живот, за засилване на любовта към труда, на уважението към обществените интереси, за укрепване чувствата на колективизъм, на социалистически патриотизъм и пролетарски интернациона-

Digitized by Google

лизъм. Те трябва да създават обстановка на нетърпимост към онези, които не изпълняват своите трудови и обществени задължения и същевременно да насърчават добросъвестните и всеотдайни труженици. Политическата агитация и пропаганда следва да бъдат винаги актуални и конкретни, свързани с изпълнението на конкретните задачи, които стоят пред дадения колектив. В тясно сътрудничество с другите братски партии, УСРП ще повишава равнището на своята международна идеологическа дейност.

Сплотяване около политиката на Партията на всички трудещи се независимо от тяхната национална принадлежност, политически и религиозни възгледи и на тази основа укрепването на социалистическото единство на народа и на неговата активност в изграждането на развитото социалистическо общество; по-нататъшно сближаване на трудовите класи и слоеве; издигане ръководната роля на работническата класа; укрепване на работническо-селския съюз; по-големи партийни грижи за възпитанието, обучението и включването на младежта в цялостния обществен живот; по-пълно осъществяване равноправието на жената — всичко това открива широко поле за дейност на Партията.

Голямо внимание се отделя и на въпросите, свързани с усъвършенстването дейността на държавните и местните административни органи. Конгресът подчерта необходимостта от отстраняването на бюрократизма, формализма и излишния паралелизъм, от засилването на съгласуваността между държавния и обществен контрол, от подобряване на законодателството и строгото спазване на социалистическата законност и ред.

УСРП продължава линията си на последователно развитие и укрепване на социалистическата демокрация. Партийните организации и комитети са задължени да организират все по-голямото и по-ефикасното участие на трудещите се в обсъждането и решаването на обществените въпроси, като за целта се използват различните форми и средства.

IV

XII конгрес на УСРП направи верен марксистко-ленински анализ и на съвременната обстановка в света, потвърди основните принципи и начерта главните направления и задачи на външната политика на УНР през идващите години.

И занапред УСРП неотклонно ще провежда линията си за разширяване и задълбочаване на дружбата и сътрудничеството на УНР със СССР — „главната опора на човешкия прогрес, нашия освободител" (Янош Кадар), и с другите братски социалистически страни, ще участвува активно в дейността на Организацията на Варшавския договор и на Съвета за икономическа взаимопомощ.

УСРП е солидарна с народите, борещи се против империализма, колониализма и расизма, за независимост и социален прогрес. В съответствие с принципите на мирното съвместно съществуване УНР ще продължи да развива своите отношения и с развитите капиталистически страни.

Конгресът разобличи и осъди политиката на международния империализъм, както и на пекинските ръководители, като причина за настъпилото в последно време изостряне на международното положение. Делегатите потвърдиха готовността на УНР заедно със СССР и с другите братски социалистически страни, с всички миролюбиви сили да се бори за запазването на международното разведряване, за прекратяване на надпреварата във въоръжаването, за предотвратяването на нова световна война.

Партийните организации и комитети са задължени широко да разясняват оценките на конгреса за международното положение и да съдействуват за успешното провеждане на миролюбивата външна политика на УНР. Това с особена сила се отнася най-вече до организациите и членовете на УСРП, работещи в областта на външната политика.

УСРП и занапред ще дава активен принос в укрепването на единството в становищата и действията на международното комунистическо и работническо движение на основата на принципите на марксизма-ленинизма и на пролетарския интернационализъм, ще продължава да развива връзките си и с националноосвободителните движения и демократичните партии в развиващите се страни, както и със социалистическите и социалдемократическите партии от развитите капиталистически страни върху основата на общите цели и интереси в борбата за мир и социален прогрес.

* * *

Унгарската социалистическа работническа партия е изпитан авангард на унгарските трудещи се. Под нейно ръководство през 35-те години, изминали от освобождението на страната от фашизма, Унгария се превърна в свободна и независима социалистическа държава, уверено и последователно изграждаща развитото социалистическо общество.

Като укрепва своето идейно-политическо и организационно единство и задълбочава връзките си с масите, УСРП претворява в дело решенията на XII конгрес, уверено води братска Унгария по пътя на социализма.

Digitized by Google

АДМИНИСТРАТИВНИТЕ РЕШЕНИЯ И ФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ

РИШАРД ХЖАНОВСКИ
завеждащ сектор в отдел „Печат, радио и телевизия"
на Централния комитет на ПОРП

Нашата партия придава огромно значение на правилната оценка на общественото мнение на социалистическото общество и взема под внимание изискванията и предложенията на трудещите се в процеса на управление на обществото. Този проблем винаги се намира в центъра на вниманието на партийното и държавното ръководство. Другарят Едвард Герек на XVI пленум на Централния комитет на Полската обединена работническа партия заяви: „Основно задължение на всяко звено е внимателно да се вслушва в гласа на народните маси. Никога не трябва да се подценява и пренебрегва общественото мнение, винаги трябва да го знаем и правилно да реагираме на всичко, което вълнува отделни обществени среди и трудови колективи. Има случаи, когато някои от разпространяваните от нас възгледи трябва да се коригират, трябва да разясняваме проблемите и да убеждаваме хората. Има и такива случаи, когато незабавно трябва да се формулират изводи и да се преодоляват отрицателните явления, които се сигнализират от обществото... Това има много важно значение за формиране на общественото настроение, за укрепване на доверието към властта, за авторитета на Партията, просто за правилното реализиране на нашата политика."[1]

Това е обща директива за действие в областта на използване на общественото мнение в сложните процеси на управление на социалистическата държава.

Като анализираме факторите, имащи влияние върху състоянието на общественото мнение, можем да разделим тези фактори в две основни групи.

Една от групите съставляват външните фактори, а по-конкретно пропагандно-информационната дейност на идеологическия противник.

От гледна точка на формирането на актуалното обществено мнение много по-важна е групата на вътрешните фактори. Към тях можем да причислим:

— актуалното обществено-икономическо положение на страната;

— дейността на нашите средства за масова информация и пропаганда;

— пряката агитационна дейност;

— системата от обществено-икономически решения от административен характер.

Съществен белег на тези фактори е фактът, че тяхното влияние върху формирането на общественото мнение може да се контролира, че в процеса на идейното възпитание на социалистическото общество тези фактори могат да бъдат съответно управлявани, реализирайки важни задачи по формирането на общественото съзнание.

За да се определят обсегът и характерът на влиянието върху общественото мнение, всеки един от тези фактори може да се разглежда отделно, но по принцип трябва да бъдат разглеждани общо, защото в практическата дейност между тях съществува тясна връзка и взаимозависимост. Това се отнася и до анализа на един от горепосочените фактори — обществено-икономическите решения от административен характер. Защото тези решения като фактори, които формират общественото мнение, не функционират самостоятелно, а в рамките на посочената система.

В социологически план проблемът следва да се разглежда от гледна точка на отношенията между властта и обществото. В социалистическото общество основен въпрос е създаването на безконфликтни отношения, укрепване на доверието на обществото към органите на властта и правилността на взетите решения като главно условие за ефективното управление на обществото. Другарят Едвард Герек в речта си пред Полския Сейм на 2 април тази година заяви: „...трябва да помним, че социалистическото качество на живота зависи от хармоничното взаимодействие между властта и обществото, от гражданската активност..." Това хармонично взаимодействие освен от редица други фактори зависи преди всичко от правилната организация на процесите на вземане на решения.

В процеса на формиране на общественото мнение най-важно е до минимум да се ограничат отрицателните последици от административните решения, които могат да бъдат непопулярни.

Влиянието на административните решения върху състоянието на общественото мнение може да се разглежда в два основни аспекта: по отношение на решенията, които се вземат на централно ниво, и по отношение на решенията, които се вземат от местните органи на държавната администрация. Споменатите две групи решения имат различен обхват. Първата група решения най-често засяга обществото като цяло, докато втората група решения засяга по-малки или по-големи обще-

[1] XVI пленум на ЦК на ПОРП, Основни документи и материали, В., 1975, с. 17.

Digitized by Google

ствени групи. Във връзка с това различни са механизмите на тяхното формулиране с цел да бъдат одобрени и да бъде ограничено тяхното евентуално отрицателно влияние върху състоянието на общественото мнение.

В условията на функциониране на нашия централен административен апарат днес ние можем да говорим за известна система от действия в това отношение. Елементи на тази система са: СТАРАТЕЛНА ПОДГОТОВКА НА ПРОЕКТОРЕШЕНИЯТА, КОНСУЛТИРАНЕТО ИМ С ОБЩЕСТВОТО, ПОДХОДЯЩА ПРОПАГАНДНО-ИНФОРМАЦИОННА АКЦИЯ ПРЕДИ ТЯХНОТО ПУБЛИКУВАНЕ И ПРОПАГАНДНА ДЕЙНОСТ С ЦЕЛ ДА СЕ УТВЪРДИ В ОБЩЕСТВЕНОТО СЪЗНАНИЕ УБЕЖДЕНИЕТО В ТЯХНАТА ПРАВИЛНОСТ И НЕОБХОДИМОСТ. Горепосочените черти са взаимносвързани. Важно е необходимите, но не винаги популярни решения да бъдат одобрени от обществото и да не се отразяват отрицателно върху общественото мнение.

В рамките на тази система изготвеният на централно ниво проект на важно социално или икономическо решение се консултира преди всичко с тези обществени групи, които пряко са засегнати. Партията придава много голямо значение на тези консултации. Пример за практическа дейност в това отношение могат да бъдат отделни части от експозето на министър-председателя на Полската народна република др. Едвард Бабюх, произнесено на заседанието на Полския Сейм на 3 април тази година. В този документ е начертана програмата за действие на правителството за усъвършенстване на функционирането на народното стопанство и държавния апарат. За изпълнението на тази програма ще се предприемат редица обществено важни решения. Те се отнасят преди всичко до жилищната политика, системата на цените на хранителните продукти, икономията на електроенергия и др. Оттук се вижда, че това са решения, които засягат цялото общество, всички граждани. Но те не са формулирани категорично. В експозето е определен техният общ характер и е казано, че преди тяхното окончателно формулиране ще бъдат подложени на задълбочени обществени консултации.

Обществените консултации дават най-малко два вида информации, благодарение на които можем да се запознаем с общественото мнение и да усъвършенстваме самото проекторешение. Практиката показва, че в резултат на консултациите ние получаваме материал, който позволява да се допълни проекторешението и в по-голяма степен, отколкото при други системи на действие, може да бъде съобразено с обществените потребности. Освен това консултирането има известно психическо преимущество, което улеснява одобряването на решението от обществото, а по-късно улеснява изпълнението му.

В резултат на консултациите се получава също така материал, който дава възможност да се предвидят реакциите на обществото след публикуването на решението, а също така кои негови елементи ще бъдат одобрени изцяло, а кои са противоречиви. Благодарение на това разработваме основните положения на пропагандната кампания преди обявяването на решението. Целта на тази кампания е да се убедят гражданите, които имат някакви съмнения, да се разсеят тези съмнения и решенията да бъдат подкрепени от преобладаващото мнозинство на обществото.

Типичен пример за такава дейност в нашата страна е работата, която бе извършена във връзка със закона за пенсиите на селскостопанските работници — едно от най-важните в обществено отношение централни решения, взети през последните десет години. То произтича от задълбочения анализ на потребностите на нашето селско стопанство и реализацията на принципа за социално равенство при социализма.

След разработването и публикуването на основните положения на този документ бе предприета широка пропагандно-информационна акция, която има за цел да популяризира неговите основни положения и да разсее съмненията. Тази задача бе изпълнена от селскостопанския печат, телевизията, радиото, а преди всичко чрез преки срещи на представители на партийното и административното ръководство със земеделците. В основата на пропагандната дейност стояха изводите, оценките, съображенията, получени от обществените консултации. Благодарение на тези консултации, на обратната информация, получена чрез тях, се стигна до промяна в проектозакона на условията, от които зависи размерът на пенсията, засягащи както държавата, така и заинтересования земеделец, начина и процедурата на уреждане на различни въпроси, задълженията на общинските народни съвети и др.

В резултат на тази дейност постигнахме почти пълно одобрение на проекторешението от страна на общественото мнение на селото. Това одобрение беше резултат от взаимните консултации, от взаимодействието между власт и граждани.

Пропагандно-разяснителна кампания със различна интензивност бе продължена и след обявяване на решението, в условията, когато то имаше силата на задължителен документ. Продължавахме да разясняваме каква е изгодата от това решение и отговаряхме на повече или по-малко конкретни въпроси.

Тази система на вземане на важни обществени и икономически решения на централно ниво има съществено значение за формиране на общественото мнение в социалистическата държава. В основата на тази дейност е залегнала ленинската директива: Държавата „е силна тогава, когато масите знаят всичко, могат да съдят за всичко и отиват на всичко съзнателно"[1].

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 26, с. 249.

Digitized by Google

Разгледахме някои аспекти на влиянието на икономически и социални решения от административен характер на централно ниво върху състоянието на общественото мнение. В това отношение не по-малка е ролята на подобни решения на местните органи на държавната власт и управлението — народните съвети и различни институции. Тук имам предвид решенията, които пряко засягат жители на определен район или определени обществени групи. Неправилно обмислени, незадълбочено проучени и обсъдени, те понякога се вземат по бюрократичен начин от ръководните звена на различни институции. Трябва да отбележим, че тяхното несъответствие с мнението на обществената група, която засяга, представлява съществен фактор, който влияе върху общественото мнение. Трябва да обърнем също така внимание на техния общонароден отзвук. Защото в съзнанието на обикновения засегнат от действието на тези решения граждани те често пъти не се свързват с институциите, които са ги взели. Тази институция дори може да бъде непозната на гражданина. В противен случай настъпва субективно прехвърляне на отговорността върху централната система.

Така въпросът за отговорността за взетите решения придобива изключително значение, става предмет на особено внимание от страна на централните органи на властта. В споменатото експозе на др. Едвард Бабюх, в което подробно се разглеждат проблемите за вземане на решения, се казва: „Нашата дейност ще бъде насочена към подобряване на процесите на вземане на решения... към по-точно определяне на границите на отговорността за взетите решения и резултатите от тях". В наши условия се осъществява ефективен контрол за изпълнение на поетите задължения, което оказва дисциплиниращо и мобилизиращо въздействие върху целия процес на подготовка и вземане на решения от административните органи.

С една дума — механизмите на вземане на решения от различни институции и местните органи на властта трябва да бъдат изградени по такъв начин, че да отчитат тяхното влияние върху общественото мнение. Ние придобихме опит да отчитаме и определяме влиянието на различните решения върху състоянието на общественото мнение, както и да привличаме към сътрудничество широк кръг граждани, заинтересувани от новите решения. Това се отнася особено до решения, засягащи въпроси на обществени групи, които имат представителни органи. Когато въпреки съществуването на тези органи към решенията се подходи по административен начин, не са изключени възможностите за отрицателно влияние върху състоянието на общественото мнение. Тук мога да използвам като пример функционирането на органите на самоуправление в жилищните комплекси и администрациата.

Поради това Централният комитет на Полската обединена работническа партия придава голямо значение на укрепването на ролята на представителните органи на всички степени, особено по отношение на вземане на решения, свързани с проблеми, които засягат дадена обществена група. Правилното функциониране на представителните органи може значително да приближи административния орган до гражданина и той в по-голяма степен, отколкото досега, ще одобрява взетите от административния орган решения. Това е проблем с широко обществено значение, защото има съществено влияние върху формирането на общественото мнение.

Другарят Едвард Герек в доклада, изнесен пред VIII конгрес на Полската обединена работническа партия, заяви: „Конституцията на Полската народна република издигна самоуправлението в един от основните принципи на политическия строй в нашата страна. Това има особено голямо значение в процеса на изграждане на развитото социалистическо общество. Съгласно този принцип във всички области на обществения живот бяха създадени форми на самоуправление, осигуряващи на гражданите и трудовите колективи на предприятията възможност за пряко въздействие върху въпроси, които ги засягат. Самоуправлението не само че създава условия за участие, но и спомага за утвърждаване на гражданска ангажираност."

Постановките, отнасящи се до функциониране на самоуправлението, съдържащи се в програмния доклад и в решенията на VIII конгрес на Полската обединена работническа партия, бяха взети под внимание в значителна степен и в работата на Полския Сейм през април т. г. и в редица случаи намериха практично приложение. Потвърдено бе, че административните органи на всички нива са задължени да установят непрекъснато по-тесни връзки с масите, тяхната управленческа дейност да се отличава с по-голяма грижа за човека, да се проявява внимание към човешките проблеми, да се действува съобразно законността и обществената справедливост, да се проявява човещина. В материалите от заседанието на Полския Сейм се казва, че правителството няма да апелира към служителите от органите на държавната администрация за такова отношение към гражданите, а ще го изисква най-строго. Народната власт, на която обществото е гласувало доверие, винаги и навсякъде трябва да се грижи за интересите на обществото и за всеки гражданин поотделно.

Конкретен израз на тази грижа са поправките, внесени в действуващия в нашата страна административен кодекс. Тези поправки имат за цел създаването на по-добри, отколкото досега, възможности за обжалване на административни решения, които гражданите субективно смятат, че са неправилни или несправедливи. Новият административен кодекс ще спомогне за усъвършенстване на процеса на вземане на решения от административните органи.

Digitized by Google

АВТОРИТЕТНО ПРИСЪСТВИЕ

Разлистим ли страниците на **вестник „Софийска правда“**, погледът ни лесно открива **партийната тема.** Само за една година я срещаме в седем рубрики. Чрез разнообразните рубрики редакционният колектив се е стремял да разшири присъствието ѝ. Търсени са подходящи журналистически форми и средства да се осветлят във вестника актуални проблеми, събития и явления от живота на партийните органи и организации в Софийски окръг. И виждаме: в окръжната партийна организация започва поредната отчетно-изборна кампания в Партията, открива се рубрика „В първичните партийни организации — дни на равносметка“. Осъществява се едно голямо вътрешноорганизационно събитие — замяната на партийните членски книжки, поддържа се рубриката „Преглед на партийния строй“. Създадоха се селищните системи, в тях се изградиха новите общински партийни комитети като политически ръководства на общините, ето и следващата рубрика „Общинският партиен комитет“ и т. н.

Разнообразието от рубрики дава възможност на редакционния колектив и на кореспондентите и дописниците на вестника по-широко и по-задълбочено, от повече страни да обхващат проблемите на партийната дейност, да внасят по-богато съдържание и жанрово разнообразие, да се разширява кръгът на авторския екип. Разбира се, това са възможности, предпоставки, условия, създадени от ръководството на вестника, които могат или не могат рационално да се използват в зависимост от редица и обективни, и субективни фактори — степен на компетентност и находчивост на журналистите; конкретност и компетентност на партийното ръководство и пр.

* * *

Да надникнем в публикациите под рубриката „В първичните партийни организации — дни на равносметка“. Тя се открива със статията „Отново дни на равносметка“ (брой 121 от 17. X. 1979 г.) от секретаря на окръжния комитет на БКП по организационните въпроси Методи Коцев. Това е статия не въобще за отчетно-изборна кампания, а за конкретни отчети и избори през четвъртата година на седмата петилетка, когато в окръга са решавани определени задачи при определени обстоятелства, а оттук и задълженията на първичните партийни организации — какво ще отчитат, какво ще анализират, към какво ще насочат комунистите и трудовите колективи.

В същия брой Сийка Захариева и Христо Ковачев под заглавие „Отговорността на общинския комитет“ предават един богат на опит, идеи и размисли разговор със секретари, завеждащи отдели и инструктори от общинския партиен комитет в Средногорие, организиран от отдел „Организационен“ на окръжния комитет на БКП и редакцията на вестника. Характерно за разговора е не големият му обем — четири колони на втора страница, а същността на проблема, т. е. ролята на общинския комитет в отчетно-изборната кампания, в този „отговорен политически изпит“, както се изразява първият секретар на общинския комитет Иван Калчев. В него четем за опита на общинския комитет в Средногорие, където действително има какво да се покаже, и то в подходящ момент, в конкретна обстановка. С други думи, споделя се опит не какъв да е, не кога да е, а в точно определено време по проблем, стоящ на дневен ред пред всички общински партийни комитети. В това предимно е положителното, високата стойност на разговора. Разбира се, не е без значение и начинът, по който той се поднася, в това число и графичното оформление на страницата: четири колони, но не като „чаршаф“, а с въвеждащо каре, разделен на части, със заглавия, с илюстрация.

Така стоят нещата и с **партийната просвета.** Открива се новата учебна година и ето секретар на окръжния комитет на БКП, само че тук по идеологическите въпроси — Тодор Нанов, пише: **„Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и високо качество“** (брой 115 от 3. X. 1979 г.); открива се авторитетно, значимо, подходящо — с анализ, с обобщение на опита; изясняват се и предстоящите задачи. От уводната бележка на Сийка Захариева научаваме за окръжното съвещание, посветено на новата учебна година, за участниците в него, за докладите и изказванията, за отличилите се пропагандисти. И следва статията на Тодор Нанов, от която разбираме за усилията на партийните органи и организации да повишат социалистическата съзнателност на комунистите и трудещите се от окръга, да засилят тяхната политическа и трудова

Digitized by Google

активност в борбата за изпълнение на партийните предначертания, да задълбочат процеса на неразривното свързване на политическата просвета с обществената практика, с конкретните проблеми и задачи, които трудовите колективи решават. Научаваме за нарасналото умение на пропагандистите да планират, да целенасочват своята работа, да търсят най-преките и верните пътища за индивидуална връзка с участниците в учебните звена и т. н. Анализът сочи и негативните страни, и слабостите, и формализма в работата, и абстрактното просветителство, за да се стигне до откроянето на основните задачи.

Тук също се появява **разговор — за организацията на пропагандисткия труд**, реализиран от Иван Йотов и Сийка Захариева (брой 8 от 22. I. 1980 г.). Авторите беседват с четирима дългогодишни пропагандисти от Елин Пелин, които споделят своя опит, изказват мисли за организацията на своята работа, сочат онези фактори, от които според тях в най-голяма степен зависят високото качество и високата ефективност от апостолската им дейност. От „Лаборатория на опита" на Иван Трайков — един от участниците в разговора, научаваме как той постъпва при подготовката на всяко занятие, каква цел си поставя, откъде започва, а именно: най-напред си изяснява съдържанието и същността на темата. И тъй като само учебникът не може да му помогне, търси допълнителна литература, търси класиците на марксизма-ленинизма, търси нови публикации по дадената тема. Той разказва и за някои затруднения, например много време губи, докато намери търсените книги. И следва конкретно предложение — да се обогати кътът за пропагандиста в градската библиотека с обществено-политическа литература, да се издаде христоматия за пропагандиста, в която да се подберат подходящи откъси от класиците, от доклади и решения, дори от художествената литература, с което ще се пести времето на и без това предостатъчно заетите със служебна и обществена дейност пропагандисти.

Интересното, полезното в разговора е, че организаторите и реализаторите му не се задоволяват с казаното от пропагандистите, а компетентно, с професионална вещина коментират споделеното от тях, анализират думите им, повдигат и дискусионни въпроси, търсят отговори, насочват вниманието към предпоставките за ефективна пропагандистка дейност: до каква степен организацията на пропагандисткия труд зависи от самия пропагандист и до каква степен е обусловена от други фактори; кои са елементите и критериите на научната организация на пропагандисткия труд; какво значение има и как се проявява научният подход в различните етапи от дейността на пропагандиста — изработване на личния творчески план, предварителната подготовка за всяко занятие, самото занятие, в това число и въпросът за индивидуалния подход; какво значение има научната организация на пропагандисткия труд за свързване на теорията с практиката, за повишаване социалната ефективност на политическата просвета и за формирането на социалистическата личност; и т. н.

Прави впечатление, че в коментара липсва често срещащата се при подобни случаи дидактичност. Нещо повече, авторите заявяват: „Да помислим заедно, заедно да потърсим отговора на всички посочени тук въпроси..." С други думи, открехва се една врата, открива се зелена улица, по която да се върви към поставената цел.

А по-нататък?

По-нататък също е важно как ще се тръгне, докъде ще се стигне, какво ще се появи на страниците на вестника. Защото само с призиви едва ли ще се осъществи богатата, оригиналната идея. Ето в тази насока от редакционния колектив на „Софийска правда" се очаква повече настойчивост и находчивост, т. е. да довежда докрай повдигнатите въпроси, да казва заключителната дума. И когато се наложи отново да се връща към проблема, вече от друго равнище да тръгва, да започва от завоюван терен.

* * *

Рубрики доста, ако една отсъствува, друга я замества. Партийната тема добре битува във вестника, читателят има какво да прочете, да научи; има за какво да поразмисли, да се поогледа — къде е и накъде да върви.

Погледнато с критерий „количество", преобладават публикациите под рубриката „В първичните партийни организации — дни на равносметка". В нея виждаме богатство от заглавия: „Отново дни на равносметка" (брой 121 от 17. X. 1979 г.); „С поглед към бъдещето" (бр. 132 от 13. XI. 1979 г.); „Организационно и идейно израстване" (бр. 137 от 23. XI. 1979 г.); „Творчество и ефективност в обучението" (бр. 146 от 14. XII. 1979 г.); „Диагнозата е поставена — сега са нужни дела" (бр. 148 от 19. XII. 1979 г.) и пр.

В повечето от тези публикации са показани резултатите от дейността на различни първични партийни организации и трудови колективи, изтъкнати са успехите и слабостите. Това са предимно проблемни кореспонденции, в които преобладава характеристиката на икономическата дейност. Мястото и ролята на партийните органи и организации, на отделните комунисти се свеждат до по-общи констатации.

Това, че преобладават материалите с икономически характер, не е недостатък. „Всеки въпрос — посочи др. Тодор Живков на Националната партийна конференция — може бързо и лесно да прерасне в политически проблем, щом започне да засяга интересите на обществото." А сега задачата е да претворим в дела девиза на Единадесетия партиен конгрес за високо качество и висока ефективност, да усъвършенстваме социалистическата орга-

Digitized by Google

низация на труда, да внедрим новия икономически механизъм, рационално да използваме постиженията на научно-техническия прогрес. На тези партийни форуми — отчетните събрания — в „Софийска правда" обаче малко се говори как първичните организации изпълняват политическите, организаторските, идеологическите си фунции сред трудовите колективи, в това число и при решаване на икономическите въпроси.

Изключения в това отношение има, например „На преден план — идейновъзпитателната работа" (бр. 12 от 30. I. 1980 г.) и някои други. Но тук става дума за характерното, за типичното, за онова, което гради цялостния облик на вестника. И ако не беше така, **вместо кореспонденции и информации за успехите и слабостите, щяхме да се радваме и на по-конкретни и цялостни разработки по проблеми на членството в Партията, организационната структура, партийната демокрация и дисциплина; щяхме да видим доколко първичните организации обсъждат и решават главните проблеми на трудовия колектив, но не само трудовите; доколко и как решават кадровите въпроси; спазва ли се ленинският принцип колективно да се обсъждат и решават въпросите; изпълняват ли първичните организации уставното си право на контрол над дейността на административно-стопанските ръководства; каква организация създават за изпълнение на своите решения; определят ли формите, средствата, чрез които решенията ще стигнат до онези, които ще ги изпълняват, и пр.** Следователно въпросът е за комплексния характер на партийната дейност, за нейната многостранност, многопосочност и за съответствуващото на този неин характер отразяване. Иначе има опасност тя да се ограничи, да се стесни в рамки, неприсъщи на политическия ръководител, да се разглежда само като ръководство на икономическите процеси. А партийната дейност, партийното ръководство е ръководство на обществените отношения, включващи в себе си и икономическите, и технико-организационните, и социалните отношения. **Оттук и необходимостта: когато се пише във вестника, да се обръща по-голямо внимание на проблемността, дори и в отразяването на кампанията, каквато е отчетно-изборната, да се открояват проблемите. Така вестникът по-добре ще изпълнява и пропагандистката, и агитаторската, и организаторската си функция.**

Тези проблеми, разбира се, не са забравени въобще. Срещат се в рубриката „Партиен живот", например в статията „По вярна посока" от Михаил Кръстанов (бр. 27 от 5. III. 1980 г.) — за окрупняването на първичните организации в окръга; „В Партията — достойно попълнение" от Методи Дойчинов, заместник-председател на окръжната контролно-ревизионна комисия (бр. 19 от 15. II. 1980 г.) — за състава; „Резултатите са мерилото" от Димитър Ядков (бр. 106 от 12. IX. 1979 г.) — за челния съветски опит. Отпечатани са статии и за кабинетите по партийно-организационните въпроси и др.

* * *

Във вестника е отделено място и на крупното вътрешноорганизационно събитие — **замяната на членските книжки.** В тези публикации, за разлика от други статии, в които се говори по-общо за партийната работа, тук, понеже става дума за конкретни хора, някак си по-разнообразно, по-четивно звучат авторовите думи. В „Самоотчетът продължава" от Евгения Вутова (бр. 6 от 16. I. 1980 г.) ето какво четем за Илия Бончев от фабрика „Тодор Доков" в Етрополе: „Един от другарите му идваше понякога пиян на работа. „Не така, бе човек! — казваше му простичко. — Може машината да те хване. Хайде вече кожите остави... Млад си..." Днес разговори, утре разговори...", за да се стигне до желания ефект.

В някои от тези кореспонденции също има общи постановки, неизказани докрай неща, подхванати са много въпроси, в резултат на което съвсем естествено е да не бъдат анализирани напълно. Ето да вземем „Катализатор на активността" от Христо Ковачев (бр. 133 от 14. XI. 1979 г.) или „В атмосфера на другарска принципност" от Елена Рангелова (бр. 109 от 19. IX. 1979 г.). В тях се говори за взискателност, за принципност, а в какво се изразяват, малко научаваме. Впрочем научаваме, че комунистите са изпълнили предсрочно производствените си задачи, едно от основните си задължения — да бъдат начело на трудовия колектив. Но само в това ли се изразява авангардната роля на комуниста? Няма го онова, с което той се отличава от добрия, безпартийния производственик; няма го организатора не само по поръчение, а по вътрешно убеждение, по самоинициатива. Вярно, на самото събрание тези неща може да ги има, може и да ги няма, въпрос на зрелост на първичната организация и на отделните комунисти. Но когато ще се пише за събранието, би следвало да се анализират тези въпроси, да се изясни доколко ги има, доколко ги няма, в това число да се каже и защо ги няма.

По характер към материалите по замяната се приближават публикациите под рубриката **„Комунистът на решаващия участък".** Те са писани предимно от редакционни работници и кореспонденти на вестника. Носят очерков и репортажен характер — нещо, което внася разнообразие в жанрово отношение. Например „Трудностите каляват волята" от Славка Антонова (бр. 117 от 9. X. 1979 г.) — една проблемна кореспонденция, в която съжителствуват и очеркови краски, и репортажни багри. В нея срещаме и размисли, и тревоги, и оптимизма на хората, разбрали, осъзнали мястото и ролята на комуниста сред трудещите се. Така стоят нещата и с „От Чурек до Витиня — трудни километри" от Снйка Захариева (бр. 140 от 30. XI. 1979 г.), „Далеч от затишието" от Спе-

Digitized by Google

жана Ивайлова (бр. 29 от 11. III. 1980 г.), „Дълъг е пътят към доверието" от Елена Рангелова (бр. 33 от 19. III. 1980 г.). А това показва, че когато се използват повече жанрове, по-големи са възможностите за всестранно разкриване на проблемите, за намиране на пътища към повече читатели, за ефективно въздействие върху тях.

* * *

Възниква въпросът: всичко ли тече гладко в партийните комитети и организации в окръга? Няма ли конфликтни ситуации, разминавания с партийни принципи, с уставни норми; няма ли първични организации и партийни групи, които линеят? Вероятно има, защото партийният живот е сложен, срещат се противоречия, формализъм, некомпетентност в работата. Как тогава вестникът помага за преодоляване на подобни слабости, какви средства използва? **Какво е състоянието на критиката на страниците на вестника по проблеми на партийната дейност?**

В материалите за замяна на партийните членски книжки, за отчетно-изборните събрания и други, където се анализира дейността на комунистите и организациите, естествено, не се минава без критичния подход. Но **няма я конкретната, непримиримата, конструктивната критика срещу проявите на формализма в партийната работа, срещу неговите носители; няма я острата реакция срещу онези партийни органи и отделни комунисти, които погазват принципи и норми, разминават се с партийни решения и т. н.** Процентите за неизпълнение на плана, посочени в статията или кореспонденцията, не са критика. Те са факти, причинени, допуснати от отделни хора, които се нуждаят от съвети, от помощ, от въздействие. **В това отношение от журналистите се иска по-голяма смелост, непримиримост към действията на онези, които рушат реда и дисциплината, не изпълняват авангардната си роля, почесто и по-настойчиво да показват острието на перото си.**

* * *

Ценно завоевание на редакционния колектив на в. „Софийска правда" са авторите партийни дейци — секретари на окръжния комитет на БКП, завеждащи отдели, инструктори, първи секретари и други партийни работници на общинските комитети. Те са хората, които непосредствено врят и кипят в партийната дейност, те са нейни творци. А логично е да се каже: каквито са творците, такива са и делата, макар че животът е по-сложен от логиката, не се побира в нейните рамки, не винаги потвърждава нейните канони. Често пъти сме свидетели на добри дела, срещаме умни, находчиви партийни дейци, които виждат и предвиждат нещата, като не говорим за това, че са и теоретически добре подготвени. Те слагат началото на интересни инициативи, извършват богата дейност, от която се раждат обилни плодове. Но не са рядко случаите, когато ги накараме да разкажат за своя опит, да ни поднасят едни натруфени отчети, сухи информации, без онова рационално зърно, което впоследствие натежава в едър клас. **А щом ще споделяме положителния опит в партийната работа, щом ще го разпространяваме, би следвало да изясняваме не само какво е направено, но да опишем и как е направено, да разкрием организацията на създаването му.** В случая те са важни.

В кореспонденцията на Димитър Димитров — секретар на първична партийна организация при окръжната дирекция на ДКС, „Политически център на трудовия колектив" (бр. 100 от 28. VIII. 1979 г.) четем: „По предложение на партийната група в бюрото разглеждахме поведението на комуниста М. В., проявил недисциплинираност в работата си. В резултат на взетите мерки сега той е един от най-дисциплинираните служители..." „Взетите мерки" — дотук правилно, добре. А понататък? В какво се изразяват тези „мерки", какво всъщност е направено, защо се е постъпило по един начин, а не по друг — отговор няма. За съжаление такива бележки на журналистическа „едра шарка" носят редица публикации. Бележите ги има, а температурата, вълненията, съмненията, тревогите, рецептата — ги няма, т. е. липсва опитът.

На страниците на вестника по-често се срещат имената на партийни функционери от равнище окръжен и общински комитет. Съвсем малко са низовите партийни дейци — секретари на първични организации, отговорници на партийни групи, членове на партийни бюра и редови комунисти — хората, които на място, във фермата, селото, предприятието, цеха, производствения участък, извършват цялата политическа, организаторска и идейновъзпитателна работа. Вярно, те са „трудни" автори, но и благодатни: трудни, защото не се захващат да пишат, а и написаното от тях в много случаи се нуждае от солидна редакторска намеса; благодатни, защото са при извора на живота, там, където са и опитът, и мъдростта. И още нещо. Статиите на ръководителите предимно са директивни, а от низовите партийни кадри в повечето случаи са заредени с опит.

* * *

Неотдавна редакционният колектив на „Софийска правда" чествуваше юбилей — 25 години от излизането на първия брой. За четвърт век вестникът е печелел читатели, вълнувал е сърцата им, мобилизирал е действията им с разнообразни теми и публикации, в това число и с авторитетното присъствие на партийната тема.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Тодор ЖИВКОВ

ДНЕС ЧОВЕЧЕСТВОТО НЯМА ПО-ВАЖНА И ПО-НЕОТЛОЖНА ЗАДАЧА ОТ ЗАПАЗВАНЕТО И УКРЕПВАНЕТО НА МИРА

Под това заглавие Партиздат гусна от печат в отделна брошура речта на първия секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет Тодор Живков, произнесена на 8 юли 1980 година на Международната среща диалог по разведряването, организирана по случай 80-годишнината на Българския земеделски народен съюз.

Андрей ГРОМИКО

ЗА ТЪРЖЕСТВОТО НА ЛЕНИНСКАТА ВЪНШНА ПОЛИТИКА

В тази книга с речи, изказвания, статии и др. на Андрей Громико, член на Политбюро на ЦК на КПСС и министър на външните работи на Съветския съюз, се разглеждат кардинални международни проблеми. Поместените материали свидетелстват за марксистко-ленинското единство на теорията и практиката, за последователната външна политика на Съветския съюз за мир и сигурност на народите. Съвременните международни отношения — арена на остра идеологическа борба, са свързани неразривно с решителния отпор на опитите на империалистическата реакция да върне процеса на разведряването към годините на „студената война". Речите и изказванията на А. Громико нагледно говорят за широката подкрепа на инициативите на СССР, отговарящи на коренните интереси на народите и на обективните потребности на общественото развитие. Българските читатели ще посрещнат с оправдан интерес и тази книга на видния съветски държавен деец Андрей Громико, носител на най-високия български орден „Георги Димитров", чиито научни трудове, доклади, речи и статии, изказвания и интервюта винаги са намирали горещ отклик сред най-широките народни среди.

ЕДИНСТВОТО НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА И ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА БОРБА

Трудът е подготвен от международен колектив от учени от Институтите на братските комунистически и работнически партии на НРБ, ГДР, МНР, ПНР, СССР, УНР и ЧССР. В него се подлагат на научна критика буржоазните и дребнобуржоазните, маоистките, дясно- и „ляво" опортюнистическите и ревизионистическите възгледи по въпросите: историческата мисия на работническата класа и значението на нейното единство; пролетарският интернационализъм — основа на единството на международното работническо и комунистическо движение; международното единство на работническата класа и борбата за мирно съвместно съществуване; съчетаване на националното и интернационалното в работническото движение; единството на работническата класа и националноосвободителното движение; отношението на десните социалдемократи към единството на работническата класа; работническата класа и работническото движение в условията на научно-техническата революция: научно-техническата революция и социалният прогрес и някои други въпроси.

ПРЕУСТРОЙСТВОТО НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА В ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Руси Карарусинов,

Евлоги Младенов

В настоящата брошура от „Библиотечка на партийния секретар" се разглеждат същността и основните направления на преустройството на идеологическата работа. От позициите на изискванията на новия подход в идейновъзпитателната работа се изследват съдържанието, планирането, организацията и ръководството на идейновъзпитателната работа на първичните партийни организации. Анализът и разработките са направени въз основа на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.) и други партийни документи. Разглежданите проблеми имат актуално значение за всяка първична партийна организация

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Журавлев Г. Т., СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ РАБОТЫ, М, Изд. „Мысль", 1980.

В монографията се анализират въпроси на методологията, методиката и техниката при социалистическото изследване на идеологическата работа, разкрива се тясната връзка между социологическите изследвания и опита в идеологическата работа на партийните комитети. Главно внимание в книгата е отделено на въпроса за методиката и процедурата при провеждането на социологическите изследвания на идейновъзпитателната работа, метода на събиране и анализ на първичната социологическа информация — анализа на партийните документи и статистики, наблюдения и експерименти, задаването на въпроси.

Керимов Д. А., ДЕМОКРАТИЯ РАЗВИТОГО СОЦИАЛИЗМА, М., Политиздат, 1980.

Книгата разкрива демократическия принцип на организация и функциониране на политическата, икономическата и социалната система на съветското общество в периода на развития социализъм. Подробно се разглежда историческото развитие на социалистическата държава, демократическите основи на структурата и функциите на общонародната държава. Показано е единството на правата, свободата и задълженията на гражданите на СССР.

МОРАЛЬ КАК ЕЕ ПОНИМАЮТ КОМУНИСТЫ (Сост. Н. В. Бычкова, Р. А. Лавров, В. А. Любишева, 5-е изд, доп., М., Политиздат, 1980.

В книгата са събрани документи, писма, изказвания на К. Маркс, Фр. Енгелс, В. И. Ленин, както и на Ф. Е. Дзержински, М. И. Калинин, С. М. Киров, Н. К. Крупская по въпросите на комунистическия морал. Голямо място в сборника заемат и материали из Програмата на КПСС, извадки от речи, изказвания и книги на Л. И. Брежнев по въпросите на марксистко-ленинското възпитание на съветските хора.

ЛИЧНОСТЬ В XX СТОЛЕТИИ (Анализ буржоазных теорий) Редкол.: М. Б. Митин (отв. ред.) и др., М., Изд. „Мысль", 1979.

Анализират се най-важните концепции за човека, които намират място в буржоазната философия в последното десетилетие (екзистенциализъм, философска антропология, неотомизъм, неопозитивизъм и др.) Проследяват се техните взаимовръзки, общата тенденция на еволюиране, въздействието на хуманистическата проблематика и художествена култура. Основно се разглежда положението на индивида в съвременното буржоазно общество, тенденциите, водещи човека към отчуждение. На критически анализ се подхвърлят изводите на буржоазните учени относно съдбата на културата и цивилизацията. Показан е марксисткият възглед на проблема за човека.

Карпов, М. М. ДИАЛЕКТИЧЕСКИЙ МАТЕРИАЛИЗМ И ЕСТЕСТВОЗНАНИЕ: МОНОГРАФИЯ, М., Изд. „Высшая школа", 1980.

ПРОТИВ МИФА О „СОВЕТСКОЙ ВОЕННОЙ УГРОЗЕ" — Сборник, М., Воениздат, 1980.

МЕТОДИКА КРИТИКИ СОВРЕМЕННОЙ БУРЖОАЗНОЙ ФИЛОСОФИИ И СОЦИОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ДИАЛЕКТИЧЕСКОГО И ИСТОРИЧЕСКОГО МАТЕРИАЛИЗМА: Метод. пособие, М., Изд. „Высшая школа", 1980.

20700

Цена 0,35 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

Partien Zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

MAIN/UC-B

LIBRARY
DEC 4 1980
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

13 СОФИЯ, СЕПТЕМВРИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 13 СЕПТЕМВРИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

Уводна — Комунистите — начело в предконгресното съревнование . 3
* — Единен социален организъм 7

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

* — Комунистът в Комсомола 21

Партийният комитет

Т. Колев — Комбинатският комитет и партийните групи 27

Ръководно политическо ядро и първообраз

Д. Кръстев — Със самочувствието на стопани 30
И. Христов — Отговорността на поръчителите 33

Отговори на въпроси

* — За отчетно-изборните събрания 35

Комунистът — нравствен образец

Д. Недялков — Трудолюбието 38

Кореспондентите ни пишат:

Д. Дичев — Ръководство и резултати 41
Ю. Гафилов — По-съвършен стил и методи на работа 43

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Г. Лебанидзе — Препоръчан от колектива 46

* * *

М. Маринов — Социалистическа законност и правна култура . . . 49

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Т. Тенчева — Проблеми на челния опит 54

Digitized by Google

Стопанският ръководител — пълномощник на Партията

Х. Николов — Авторитетът на ръководителя 61

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

* — Когато се забравя дългът 69

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Й. Кръстев, М. Воденичаров — Вечерна струна 71

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Д. Минчев — Пропагандатори на съветския опит 75

И. Манев — Нравствено-психологическите качества 81

* — Тематика за лекции и беседи, посветени на XII конгрес на БКП . 84

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Х. Чуонг — Начело на героичния виетнамски народ 85

П. Трендафилова, Д. Петков — Земя Тюменска 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

* — Социалната политика на БКП 94

Б. Станков, М. Манев — Актуален и обществено значим научен труд 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 6,30 лева Отделна книжка 0,35 лева
Пор. 2609. Тираж 53 130 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 12. IX. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

КОМУНИСТИТЕ — НАЧЕЛО В ПРЕДКОНГРЕСНОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

Работническата класа, трудещите се селяни, народната интелигенция — целият български народ се труди усилено, подготвя се за достойно посрещане на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия. Сега, както другарят Тодор Живков определи: „Главното са делата! Не шумът, а делата, не големите думи, а конкретните резултати от работата. Дела, дела и пак дела!"

Мобилизирани, сплотени и вдъхновени, с присъщата им целеустременост и дълг за отговорност, комунистите вече анализираха успехите и нерешените проблеми. От събранията на първичните партийни организации, на партийните групи пренесоха диалога в трудовите колективи. С дух на неуморни борци, чужди на самодоволството от постигнатото, помогнаха да се разкрият нови и нови резерви. Това направиха и онези, които гордо вече са прекрачили прага на осмата петилетка. И другарите им, които ден из ден рапортуват за изпълнението на насрещния план по всички обемни и качествени показатели. И особено онези, които поради различни причини в настоящия момент са още в дълг към изтичащата петилетка. Направи се конкретизация — по време, ресурси и сили — на задачите за всяка производствена единица, за всяко работно място. И сега се води борба за претворяване в дела на неотложните задачи, посочени в решението на Юлския пленум на Централния комитет.

Многопосочни, богати са предконгресните инициативи на трудещите се от столицата: 14 предприятия и заводи, 95 цеха, участъци и смени, 521 бригади с над 45 000 участници в социалистическото съревнование изпълниха своята петилетна програма. При наличието на такива ярки примери на комплексен анализ бяха подложени и неизползваните възможности, начертани решаващите неотложни задачи. Девизът на столичани „Петилетката на ефективността и качеството — предсрочно, без изоставащи!" се конкретизира с ново съдържание: „Нито един колектив с дълг към петилетката!". Нови виждания, градивен устрем, стоящ в основата на новите принципи на стопанисване, на бързото и ефективно внедряване на новите научно-технически постижения... И се очерта реалната перспектива столичани да надхвърлят заложеното в петилетния план до 30 ноември т. г., а планът за годината да изпълнят с 6 дни предсрочно.

Единна и сплотена, Пловдивската окръжна партийна организация ще посрещне със свой принос XII конгрес на БКП. Досега 2000 пър-

Digitized by Google

венци, 10 предприятия и 350 бригади, цехове и смени са изпълнили плана за седмата петилетка, а 14 — 2 петилетни плана. Комунистите от челните предприятия на окръга достигат критериите на Националната партийна конференция за икономия на материални разходи.

Решаващо за постоянното нарастване на успехите в социално-икономическото развитие на трудовите колективи от цялата страна е правилно осъществяваното политическо ръководство от страна на окръжните, общинските, комбинатските партийни комитети и първичните партийни организации на борбата за изпълнение решенията на XI конгрес. В центъра на работата им за повишаване ефективността и качеството сега е последователното и пълно внедряване на новия икономически подход и новия икономически механизъм. Налице е стремеж в конкретните условия на всяка стопанска организация, завод, участък, бригада все по-пълно дейността да се построява върху новите критерии и изисквания. Още до края на тази година да се осигури изпълнението на решенията и показателите на Националната партийна конференция, да се използват по-рационално съществуващите резерви за увеличаване чистата продукция и печалбата, да се повишава ефективността на живия и овеществения труд, успешно да се изпълни планът за 1980 година и седмата петилетка като цяло.

Какво е характерно за досегашните резултати от изпълнението на решенията на XI конгрес, на седмата петилетка? Нашият народ под ръководството на Българската комунистическа партия постигна нови забележителни резултати в своето социално-икономическо развитие. С проявеното творчество и инициатива от милионите социалистически труженици се постигна бързо развитие на производителните сили, усъвършенстване на обществените отношения. И разбира се, по-нататъшно повишаване на материалното и културното благосъстояние на народа. Само през изминалите четири години на тази петилетка значително са надминати постиженията за цялата шеста петилетка. Постигнати са високи мащаби в нарастването на икономическия потенциал на страната. Ако в миналата петилетка абсолютният прираст на националния доход беше 630 милиона лева, то за тази година той вече възлиза на 1200 млн. лв. Да, Народна република България се издигна до нови висоти, които в редица области я доближават до постиженията на най-напредналите в индустриално отношение страни.

Но може ли да се каже, че навред пълноценно се използват всички възможности? Прави ли се всичко, каквото може да се направи? Постига ли се всичко, каквото може да се постигне? Разбира се — не. Централният комитет на Партията от позициите на задълбочено познаване на процесите и явленията, на успехите и допусканите недостатъци посочи, че още не се използват всички възможности, не са преодолени редица слабости.

Въпреки значителните постижения след Националната партийна конференция все още са налице факти на нерационално използване на трудовите ресурси. В много случаи материалоемкостта на продукцията е голяма, не настъпват съществени подобрения в използването на действуващите производствени мощности. Допуска се разпиляване на сили и средства в строителството, поради което не се въвеждат в действие новите обекти, понижава се качеството. Някои инженерно-внедрителски организации не се заемат с широкото внедряване на нови технологии, конструкторски решения и проекти, както и на постигнатите резултати в челните заводи, АПК, бригади.

Задачата сега е всички тези слабости бързо да бъдат преодолени. На своя Юлски пленум от тази година Централният комитет на Партията призова: „Нито един колектив с дълг към петилетката!“, „На всенародно предконгресно съревнование за завоюване правото на рапорт пред XII партиен конгрес!“

Digitized by Google

Как в максимална степен да се постига това? Под ръководството на партийните комитети и организации профсъюзите набелязаха конкретни мероприятия за усъвършенстване на социалистическото съревнование, съревнователната дейност изцяло да се свърже с прилагането на новия икономически подход и новия икономически механизъм. В новите условия непрестанно да се издига ролята на всеки трудов колектив — да се дава пълен простор на идеите и инициативите на трудещите се, на новаторството и рационализаторството в работата. Обогатяването на инженерните проекти да се превърне в един непрекъснат процес. След задълбочено изучаване в специфичните условия на всяко звено творчески да се прилагат националните почини за икономия на жив и овеществен труд...

Сега съревнователната дейност трябва да осигури висока творческа инициатива и активност у всеки работник. Да разкрие всеки своя личен принос за изпълнение и преизпълнение на петгодишния план; да действува стройна система за отчитане — всеки ден, седмица и месец — на постигнатите резултати; силно въздействуващо да се разгласяват както успехите на челниците, така и новите постижения на изоставащите преди.

Разбира се, неделимо от дейността за разгръщане на благородната трудова надпревара е стопанските ръководства с постоянното съдействие на профсъюзните органи и организации да осигуряват добри условия на трудовите колективи за ритмична, високопроизводителна работа. Да се осигури еднопосочност и съгласуваност между взаимносвързаните звена на основата на конкретните обещания, да се реализират възможностите за усъвършенстване социалистическата организация на труда, за ускорено внедряване на високоефективни технологии и разработки. Съответствуващо на новите изисквания да се решават и социално-битовите, здравните и културните проблеми.

Не ще и съмнение, че и най-добрата техника е ефективна само когато се управлява от умелите ръце на хората, от творците на блага, работещи с душа и сърце. Ето защо е необходимо във всеки трудов колектив да се създаде обстановка за дружна, творческа работа, да се осигурява в нея авангардната роля на комунистите.

Повелята сега е всеки редник на Партията — от бригадата, цеха, участъка, комбината до министерството — да заема активна политическа позиция. Това означава в работата си той да бъде енергичен, инициативен, творчески мислещ. Да се труди не само дисциплинирано и да изпълнява своите задачи, а с резултатите от своя труд да става завладяващ пример за всички останали. Когато се налага, без да чака указания „от горе", във всички конкретни случаи, при всяка обстановка да действува, както му повелява партийният дълг, да проявява принципност, непримиримост към недостатъците, към срещащата се закостенялост, безстопанственост, разточителство.

Резултатите на социалистическото съревнование зависят най-вече от отговорността и дисциплината — трудова, технологична, договорна. Може да се каже, тя днес е възловата задача на комунистите, за да се разгърне творчеството и инициативата на всички, за ефективността на вземаните решения, разработваните мероприятия. Дисциплината е в основата на по-нататъшното ефективно развитие на нашата икономика.

Ето защо задача над задачите днес е партийните комитети и организации да водят всекидневна, действена политическа работа за постоянно растяща, съзнателна социалистическа дисциплина, за висока организираност и ритмичност в производството. Този въпрос да не се поставя едва тогава, когато настъпва неблагополучие, смущение в производствения ритъм. Необходими са постоянни грижи за издигане

Digitized by Google

социалистическата съзнателност у трудещите се. Да се използват присъщите на социалистическия начин на стопанисване подходи, средства, методи като критиката и самокритиката, контролът и самоконтролът, другарството и взаимопомощта. При организацията на другарската надпревара в центъра на вниманието да се поставят качествените показатели, разпространяването на челния опит. Но ведно с това ярко да се открояват критериите, изискванията за висок социалистически морал и нравственост.

Особено отговорна е днес работата на партийните комитети и организации, на комунистите в онези звена и предприятия, които в настоящия момент са в дълг към петилетката. Необходимо е да се създаде обстановка на пълна мобилизираност. Да не се допуска загуба на работно време! С пълен разчет на силите за всеки ден и час — никакви престои на машините. И което е особено важно — на постоянен контрол да се поставят повтарящите се слабости на някои ръководни кадри. Вместо да се изпада в плен на „обективните причини" или да се преувеличават там, където ги има, в центъра на вниманието да застанат възловите проблеми на организацията и управлението на производството. Необходимо е навсякъде да се приведат в пълно единство техниката, работната сила и суровините. Да не се допуска едностранчиво приложение на новия икономически подход и новия икономически механизъм. Изискването сега е да се прониква дълбоко в неговата същност. Той е действен фактор за социално-икономическо развитие, само когато се прилага като цялостна, комплексна система, обхващаща научно-техническия прогрес, производството, разпределението, планирането, потреблението и управлението. Несъвместим е с допускането на каквато и да е безотговорност, либерализъм, с проявите на мудност и бюрократизъм. Дългът на комунистите в тези случаи е да отидат на открит сблъсък с всеки, който към новите задачи, към постоянно растящите критерии и изисквания пристъпва със стар подход.

За изпълнението на всички тези задачи решаваща сега е ролята на всяка първична партийна организация. Натрупан е вече значителен опит в ръководството и направляването на социалистическото съревнование. Но това ни най-малко не намалява техния дълг и отговорност за преодоляване на съществуващия все още формализъм и шаблон в неговото провеждане. Необходими са решителни и енергични действия за преодоляване на слабостите, които Юлският пленум на Централния комитет посочи. Цялата партийно-политическа, възпитателна и организаторска работа да се пренесе на работните места, там където практически се решава битката за изпълнение на плана. Там да се създава обстановка на висока организираност, инициативност и творчество. Критерий за това доколко се издига ролята на всяка първична партийна организация като ядро и политически стопанин в трудовия колектив да бъде доколко ще се прояви като организатор, доколко с непримиримостта, високата взискателност към всеки — независимо от поста му — проявяващ недисциплинираност, безстопанственост, нарушаващ установените норми и правила в работата, ще създаде обстановка на всеобща деловитост и творчество.

Не ще и съмнение, че с такъв подход на предстоящите годишни отчетно-изборни събрания всяка първична партийна организация ще се яви с още по-голям авторитет, по-здрави позиции в осъществяването на своята ръководна роля.

Всеки комунист, всяка партийна организация, всеки колектив да се яви с достоен свой принос пред Дванадесетия конгрес на Партията!

Digitized by Google

ЕДИНЕН СОЦИАЛЕН ОРГАНИЗЪМ

Изграждането и развитието на селищните системи се съпътствува с въвеждането на новия икономически подход във всички сфери на обществено-икономическия живот на страната, което спомогна да се постигне ефект от диалектическото единство между нова структура и форма на ръководство. Разговорът в общинския партиен комитет — Вършец цели да разкрие опита при реализирането на основните насоки за по-нататъшното развитие и усъвършенствуване на териториалното и селищното устройство, утвърдени от Мартенския пленум на ЦК на БКП (1977 г.). В годината пред първата отчетна конференция един комитет прави самоанализ на мястото и ролята си в многостранното ръководство на социално-икономическите процеси в селищната система.

ИЛИЯ АНТОНОВ, първи секретар на общинския партиен комитет: — Общинският партиен комитет осъществява партийно ръководство на територията на селищната система от 10 населени места, където живеят 12 120 души. Имаме 863 комунисти и 34 първични партийни организации.

Промишленост тук се създава от 1965 г., за да стигне сега обем от 16 милиона лева обща продукция. Вършец е национален курорт, където идват предимно страдащи от заболявания на сърдечносъдовата и нервната система — годишно около 120 хиляди трудещи се. Още толкова идват през годината като туристи в събота и неделя. АПК има 100 хиляди декара стопанисвана и 57 хиляди декара обработваема земя, с главни насоки на развитие животновъдство и трайни насаждения.

Нашият курорт има ярко изразена сезонност, някъде от края на април до средата на октомври, с върхови моменти юли и август. Тогава не можеш да влезеш в магазина, тъй като хората са много, а материалната база, ще стане дума малко по-късно за нея, не отговаря на изискванията. През есенно-зимния и зимния период тук гостите са значително по-малко и това създава пък недостатъчна ангажираност на трудовите ресурси. Ето един социален проблем — през лятото трудовите ресурси не достигат, набират се от цялата селищна система, включват се активно и пенсионери, а през зимния период тази работна сила не е достатъчно заета.

При такава обстановка работи нашият общински партиен комитет, при такава обстановка трябваше да търси, да открива, обсъжда и решава съществуващите и нововъзникналите проблеми в селищната система; да се доизгражда тази система, тъй като тя е от тип „Б“, и да се превръща все повече в единен социален организъм. Това наложи заедно с научни институти, централни ведомства и организации да изясним проблемите и насоките на развитие на нашата система. Най-напред разработихме обща програма за развитието на града до 1985 година. Искахме да избързаме с една-две години преди започването на осмата петилетка, за да изясним какво можем да правим през този период.

ПЕТКО РУСЕВ, главен редактор на сп. „Партиен живот“: — **На базата на тия изследвания имате ли готов единен социално-икономически план за развитието на общината?**

Digitized by Google

ИЛИЯ АНТОНОВ: — Имаме. Може би не е от тоя характер, за който питате. Имаме план, конкретизиран и разработен в редица направления: развитието на курортното дело, на селското стопанство, на търговията, на спорта и т. н.

СИМО СИМОВ, председател на общинския народен съвет: — Това е комплексна програма по същество.

ИЛИЯ АНТОНОВ: — От нашата селищна система излизат и работят в съседните Врачанска, Михайловградска и Берковска селищна система над 500 души ежедневно. Независимо че Вършец се формира като средище преди повече от 100 години, районът изостава икономически и голяма част от хората се пръскат по цялата страна. Сега предстои да проведем среща със земляците, които са родени в селищната система. Искаме да ги запознаем с проблемите. Има хора, които са излезли още след 9 септември 1944 г. и не са се връщали в нашия край. Да видят как се е развил този край и какво могат те да помогнат в това отношение.

В редица селища има застаряване на населението, което оказва отражение и в състава на общинската партийна организация. Трябва да намерим форма, начин, да разкрием няколко по-малки предприятия в отделните селища. Създавайки икономическа възможност за хората да работят на родното си място, ще решим редица въпроси и в селското стопанство, и по самозадоволяването, и по социалния бит.

ПЕТКО РУСЕВ: — А другите предприятия откъде ще вземат работна сила?

СИМО СИМОВ: — Ние имаме редица проучвания каква е работната сила по възраст, по пол. Това е една странична, съпътстваща дейност, която цели не толкова да върне хората от големите предприятия, а да задържи едно оптимално количество.

ИЛИЯ АНТОНОВ: — По-нататък. С Държавния комитет по туризма, Министерството на народното здраве и Централния кооперативен съюз разработихме дългосрочна програма за развитието на Вършец като курорт и като обект на международния стопански туризъм. Балнеоложките курорти са целогодишни курорти. И ефективността, за която говорим, и икономическият механизъм ще ни задължават да ги използваме интензивно.

СИМО СИМОВ: — Ще се изгражда през VIII петилетка балнеоложки комплекс на Централния съвет на професионалните съюзи с 800 легла. Освен това ще строят и отделни ведомства — Софстрой, Централния съвет на адвокатите, нова балнеолечебница. Проектира се Национална база за развитие на юношеския спорт. Това е строителството, което ни радва и малко ни шокира, защото през следващата петилетка трябва да строим за около 15 милиона лева.

ИЛИЯ АНТОНОВ: — Насочихме вниманието си към един също сложен въпрос в нашата селищна система и по-специално за града, за курорта — развитието на търговията и общественото хранене, за което стана дума. Тук се явява една трудност — базата, която ни е нужна през летния период, през зимата трябва да стои свободна. Изходът е да превръщаме курорта в целогодишен, а това значи да строим обществени сгради, да строим топлоцентрала, за да преминем към целогодишно използване и на частния жилищен фонд, и на обществения.

Програмата за търговското обслужване също е приета на сесия, документирана, съгласувана с централните ведомства и предстои понататък нейното практическо осъществяване.

Имаме програма за развитието на спорта и туризма.

Digitized by Google

ПЕТКО РУСЕВ: — Как смятате да решите въпроса за търговията. Това е един много важен компонент на единния социален план. Какво предвиждате?

СИМО СИМОВ: — Имаме разработена много интересна програма за развитие на търговията и търговското обслужване. Първо, трябва да задоволим търговското търсене и го решаваме по линията на супермаркетите. Не можем да правим големи инвестиции и да правим универсални магазини, а с три супермаркета в трите части на града ще задоволим нашето местно население.

ПЕТКО РУСЕВ: — А за общественото хранене?

СИМО СИМОВ: — Общественото хранене е проблем. Главното направление ще бъде разширение и модернизиране. Ще разширим базата на Балкантурист. От следващата петилетка ще се строи един голям търговски комплекс със закусвалня, кулинарен магазин, сладкарница.

ИЛИЯ АНТОНОВ: — През тази година нашето главно внимание беше насочено към изпълнението на стопанските задачи, към задачите, които Централният комитет, пленумите на Централния комитет, XI конгрес поставят пред нас. И трябва да ви кажа, че резултатите за селищната система, като ги вземем по цифри и общи показатели, са сравнително добри. Но за мен лично и за общинския партиен комитет — не, защото считаме, че има значително повече резерви.

Независимо от това по плана за седмата петилетка нашите трудови колективи вървят успешно, с едно малко изоставане на Завода за дросели. Там имаме и проблеми по отношение на икономическите показатели. Но имаме други колективи, които изпълниха плана си. През февруари ТПК „Тодорини кукли" изпълни петилетния си план. През м. април ателието към фонда на СБХ в с. Спанчевци изпълни също петилетния си план. Редица челници в отделните трудови колективи изпълниха производствената си програма за петилетката и работят за осмата петилетка. Ние проведохме среща с тези хора, дадохме оценка на труда им. Отделихме внимание и на въвеждането на икономическия подход, на икономическия механизъм в нашата селищна система. Забелязват се първите положителни крачки в развитието на селското стопанство след създаването на аграрно-промишления комплекс на територията. Ръководството се приближи до проблемите. Общинският комитет непосредствено се занимава с този въпрос, обсъди програмите, новите технологии и други процеси, които се извършват в селското стопанство. Така че твърдо можем да кажем, че имаме значително подобряване в стила и метода на работа, в стопанските резултати.

Сега работим по инженерните проекти на новата бригадна организация.

Имаме значително подобряване на материалната база в селското стопанство. Стопанските дворове бяха в окаяно състояние. От миналата година се създаде ред. Вложиха се повече инвестиции. Асфалтираха се пътищата, дворовете, въведе се нова технология на отглеждане. И ние очакваме вече по-добри резултати.

ПЕТКО РУСЕВ: — След създаването на общинските комитети чувствува ли се намаление на книжността, на заседателщината във вашата работа?

ИЛИЯ АНТОНОВ: — Все още имаме проблеми. С разговора, който проведохме за обсъждане стила и метода, с програмата, която приехме, да се пренесе работата в партийните организации, там където се решават въпросите, мисля, че този въпрос е намерил по-положително и по-правилно решение.

Digitized by Google

ПЕТКО РУСЕВ: — Какво е посещението на първичните партийни организации преди селищните системи и сега от представители на вишестоящи органи?

ИЛИЯ АНТОНОВ: — Точни цифри не мога да ви кажа, но мисля, че нашето пребиваване на събранията и работата долу на този етап не е добра. Къде допускаме слабости. По отношение на разработването на програмите, на документалната работа — кадрите добиха опит и в това отношение сме добре. По-нататък, в следващия етап — организаторската и политическата работа в трудовия колектив за изпълнение на задачите, сме по-слаби. Ето това искаме да преодолеем сега. Да насочим нашите усилия и внимание към партийните организации, партийните бюра, партийните групи, към трудовите колективи. Това е главното!

ДИМИТЪР ПЕТКОВ, зам.-главен редактор на сп. „Партиен живот“: — Понеже говорим за управление на социално-икономическите процеси, селищните системи са перспективна форма за обществено управление. И тъй като Вършец е една от новите, доколко в този вид има обективни и субективни възможности да се разгърне действително една дейност за социално управление, която да обхване обсъждането на всички сфери на обществения живот. Имам предвид и като структура, и след това от гледна точка на ефективността.

ИЛИЯ АНТОНОВ: — Определено трябва да кажа, че селищните системи като форма на организация създават обективно добри условия за решаване на тези въпроси; ние чувствуваме това нещо. Единият елемент е селското стопанство на територията на селищната система. Реконструирахме базата, подобрихме значително работата с кадровия състав и резултатите се подобряват.

Районната потребителна кооперация извършва търговското обслужване в рамките на селищната система още преди създаването ѝ. Комунално-битовите услуги — също.

СИМО СИМОВ: — Нашата селищна система е исторически образувана, селата исторически са гравитирали към Вършец, а сега с новото териториално-селищно устройство се създаде де юре. Инвестираме двойно повече средства за благоустрояване и хигиенизиране на селото, отколкото при старите общини, защото сме вече заинтересовани да изравняваме условията и във Вършец, и в селата на района.

КОСТА ДИМОВ, зав. отдел в сп. „Партиен живот“: — Вие сте приключили с програмирането, с планирането на главните направления на бъдещото развитие на селищната система. Задълбочено сте анализирали и преценили състоянието на икономическите резерви, възможностите най-рационално, високо ефективно да бъдат използвани. Но това е едната страна на икономическия подход. По-нататък, главното, решаващото за приложението на новите принципи и изисквания на икономическия механизъм, за умножаване на общественото производство е най-пълното разкриване и вкарване в действие и на социалните резерви. ОПК като политически щаб да осъществява ежедневно непосредствено ръководство, най-близка помощ и контрол над дейността на ППО, над всички органи на социално управление. Но за да стане това, е необходимо съответствуващо преустройство и в подхода, стила и методите на работа на всички вишестоящи планиращи и контролиращи органи. Как стои именно този въпрос? Допускат ли се случаи още те да ви затрупват с искания за отчети, с прекомерни разпоредби? Тук стана въпрос за книжнината, доколко Ви дава простор за действие.

СИМО СИМОВ: — Откровено, не ни дава още. Нека да посоча и един пример за така нареченото решаване на въпросите по принцип, по схема. За формирането става дума — там, в канцеларията.

Digitized by Google

Ако вземем статистически, в нашата селищна система има 12 120 души. Но идва момент, когато тук пребивават до 32 000 души. И тези 20 000 души, които са гости, са хора с различно възпитание, с манталитет, със степен на задоволеност. Освен това човекът е дошъл тук да почива 20 дена и иска да получи нещо повече от останалите дни. И ние тук, местните жители, трябва да създадем на този човек такива условия. А как, когато в схемата система „Б" те ограничава. За 4 месеца трябва да обслужим население, което е по-голямо дори от Лом, а нашият персонал е два пъти по-малко, отколкото там. В същото време ни атакуват, че трябва да създаваме по-добри и по-добри условия.

Преди известно време изпълкомът на ОНС заседава тук, на място, което е също едно положително мероприятие. Стана дума за стоковия фонд. За тези, които посещават града — 120 хиляди души почиващи, трябва да е отделен от стоковия фонд, който е за местното население. И когато не си изпълняваме програмата по самозадоволяването, ще си теглим последствията.

Нали виждате — оттук подсказваме по-рационални неща. И ще бъдем много радостни, ако тези, които разработват схемите, изслушват нашето становище.

МИХАИЛ ЦВЕТКОВ, секретар на ППО и кмет в с. Черкаски: — Аз искам да се върна на въпроса, създава ли селищната система условия за правилно решаване на социално-икономическите проблеми на територията. Въпреки полаганите усилия по-рано много от проблемите не успявахме да решим. Сега те се решават по-добре. В селското стопанство изнемогвахме — работеше се при много тежки условия. Сега, след като станахме селищна система, процесите в кравефермата например са напълно механизирани и очакваме още по-големи резултати.

Искам да повторя и това, че се увеличиха многократно средствата за благоустрояване и хигиенизиране. Години наред воювахме и не успявахме да решим въпроса с асфалтирането. Днес пътно управление работи и в с. Черкаски. Добре се решават въпросите по здравеопазването и просветата. Разполагаме със собствен транспорт за извозване на учениците от едното село в другото. Така че вече се чувствува осезателно оная промяна, която настъпи след изграждането на селищната система. Разбира се, има много проблеми, но те могат да се решат.

ПЕТКО РУСЕВ: — Какво става с развитието на демократичното начало? Как се съветвате с народа?

МИХАИЛ ЦВЕТКОВ: — Въпросът за демокрацията, за разширяването на демократизма в нашата работа е важен. Правя всичко възможно да се опирам на съветниците. Полагам усилия да се свързвам и по-добре да работя с Отечествения фронт. Той е при нас една мощна трансмисия на партийната политика. Например на заседанията на кметството каня председателя на местната дружба, каня актива на Отечествения фронт: да дойдат да видят заедно с нас какво мислим да правим, как ще организираме хората. На общоселските събрания се пораждат много интересни инициативи.

АНГЕЛ СТАМБОЛИЕВ, зав. отдел в сп. „Партиен живот": — На 17 април тук, във Вършец, е била открита приемна на в-к „Септемврийско слово". Другарите знаят, участвували са. Имало е доста жалби от населението. Критикувани са някои недостатъци по снабдяването, търговията, благоустрояването. И особено силно впечатление ми направи въпросът за обслужването на населението от страна на общинския народен съвет.

Аз задавам въпрос към секретаря на общинския партиен комитет и към секретаря на първичната партийна организация на съвета, и

Digitized by Google

към председателя на общинския народен съвет: какви политически мерки вземат или ще вземат, за да се подобрят стилът и методите на работа на социалистическия служител?

СИМО СИМОВ: — Нашият общински народен съвет работи в условията на новото териториално селищно устройство вече година и половина. Вашият въпрос е малко общ, затова ще го разделя на две.

Първо, в общинския народен съвет работят цифром и словом 19 човека, като започнем от председателя и завършим с полския пазач. Поставихме си за цел да изясним правата и задълженията на всички отдели в общинския народен съвет и на съвета като цяло и да обосновем основните направления на работата.

На тази основа направихме структурата на общинския народен съвет, засилихме координационно-ръководещия блок на икономиката. Но се натъкнахме на една малка пречка. Квалификационният състав на съвета вече не отговаря на новите изисквания, които се поставят с новото териториално селищно устройство. При оценката и атестацията на хората, първо, проведохме много разговори в профгрупата, в партийната организация на съвета. Имахме доста сблъсъци. И сега продължаваме този разговор.

При нас стана система в понеделник да провеждаме оперативка точно 45 минути с всички началници на отдели. За отчет на изпълнението на задачите имаме въведен часов график, на всеки служител — всеки ден какво прави. В петък, на края на седмицата, в организационния отдел се правят проверки, за да видим натовареността не само на отделния служител, а също и на звената, за да си правим сметка след това за изменение на структурата.

Въпреки това не считаме, че сме постигнали всичко, което се изисква.

Второ, когато говорим за многото жалби, те са предимно от технически характер. Защо? Защото създадохме една селищна система, от която само Вършец има план, който беше завършен. Най-тревожно е положението в квартал „Заножене“ и едно-две села. Има някои хора — и за „добро утро“, „за добър вечер“ са при мене. Аз направо им казвам :„Другари, при това положение не можем да решим вашия въпрос. Трябва да се направи план.“ Дали сме заявка, започна проектирането на квартала и едва след 2—3 години ще отговорим на тези въпроси.

ГЕОРГИ АНТОНОВ, заместник-председател на ИК на общинския народен съвет: — Как работихме със служителите? Първо. Обучавахме ги. Ежемесечно ги запознаваме с нормативни документи, с които работи съветът. Това става, като каним юристи от окръжния народен съвет и други специалисти.

В партийното бюро приемаме оценка за работата на отделите, а сега предстои това да стане и от изпълнителния комитет. Също така използвахме разговорите във връзка със замяната на партийните членски книжки. Когато внасяхме оценката по преустройството на идейновъзпитателната работа, също направихме комплексна оценка за работата на всеки комунист, как изпълнява авангардната си роля.

ПЕТКО СТАМОВ, зав. отдел в сп. „Партиен живот“: — Стана дума за ръководството на икономиката от общинския народен съвет. Това е нещо ново. По-рано общините не се занимаваха с такава работа. Как ръководите икономиката?

СИМО СИМОВ: — Първо, плановете на тези предприятия при нас съществуват като елемент, като частица от общия план на общината. Второ, всеки месец, десетдневка, тримесечие ние се събираме с ръководителите, отчитаме изпълнението, проблемите. Реша-

Digitized by Google

ваме. Аз знам, че сега в завода ще се въвежда лиценз, бил съм на срещи с обединения, с министерства.

Трябваше през април да извозим до Варна промишлена продукция за износ, защото иначе не се отчита за реализация. Камионите не стигат. Търся председателя на АПК за помощ, а той: „Какво да правя, нямам право да пътувам". Хайде в окръга. Заверяваме с печат от автокомбината да дадат право на неговите коли и товарим посред нощ и извозваме 50 хиляди дросела във Варна. Това е ред, оперативност.

ПЕТКО РУСЕВ: — С други думи, сега в селищните системи общинският народен съвет вече поема функции по ръководство на икономиката?

СИМО СИМОВ: — Общинският народен съвет сега това е мястото, където идва проблемът, където се решава и откъдето излиза решение.

ПЕТКО СТАМОВ: — Искам да се спра на някои въпроси, отнасящи се до активизиране и изявяване на потенциалните възможности на икономиката на територията на новоизградените селищни системи, защото тази икономика е съществувала и преди изграждането на селищните системи. Те се изградиха именно, за да получим по-голям ефект, отколкото сумарно сме получавали досега, и на тая база да се усъвършенстват и социалните отношения.

В центъра на вниманието застават два въпроса: овладяването на мултипликационния подход и икономическия подход като стил и метод на работа на общинския партиен комитет, а също така и на общинския народен съвет. Защо преди всичко на общинския партиен комитет? Защото общинският партиен комитет е призван всички въпроси да решава, като внедрява политическия подход, а в това отношение той има един много по-широк обсег, свои форми и методи. Като имаме предвид най-важното и основно изискване на политическия подход — да се излиза при всяко решение от трайните интереси на социалистическото общество, аз мисля, че намираме допирните му точки с мултипликационния подход. И двата подхода имат една и съща цел — да търсят начини, щото локалният ефект да се пренесе, да се умножава, да се разсейва във всички останали дейности.

Едната от проявите на мултипликационния подход е така нареченият дифузен ефект. Т. е., като се създаде нещо на едно място, да се пренася и на други места. Например в селищната система в Панагюрище промишленото предприятие „Оптикоелектрон" е започнало да произвежда доилни инсталации за овцете. Нищо общо нямат помежду си двете дейности. Обаче създадено е нещо в промишлеността и то вече може да се пренася в останалите сфери. Така или иначе има създаден промишлен потенциал — материален и интелектуален.

В селищните системи ние намираме елементи сега и на съпътстващия ефект, изразен в развитието на цехове за „ширпотреба" и помощни стопанства; разкриват се нови потребности на базата на възбуждащия ефект.

СИМО СИМОВ: — Как използваме при нас мултипликационния подход? Изяснихме преди всичко, че селищната система трябва да се развива в основно направление — развитие на балнеоложкото и почивното дело и международния туризъм.

Това е основното направление. Развитието на всички други отрасли трябва да се подчинява, да допълва, да съпътствува това развитие. Например решихме, че аграрно-промишленият комплекс трябва да произвежда продукция, която да задоволява нуждите на курорта.

Digitized by Google

И сега открива магазин, за да продава мляко, зеленчуци и т. н. Всяко предприятие и училище има помощно стопанство.

АНТОН МАТЕЕВ, председател на АПК: — Преди да мина към самозадоволяването, искам да кажа по въпроса за потенциалните възможности на селищните системи.

Практиката показва, че се откриват големи възможности. Изградихме аграрно-промишлен комплекс и имаме съответствие между партийно, държавно и стопанско ръководство, чувствува се обвързване между политическа и стопанска работа. Аз сигнализирам пред комитета: „Другари, трябва да мобилизираме хората да окосим ливадите". Понеже сега и първият секретар, и председателят на съвета носят отговорност за всички дейности на цялата територия, те се намесиха бързо и ефективно. Например преди селищните системи АПК не е получавал осезаема помощ от местните народни съвети...

СИМО СИМОВ: — Нашите граждани дават стаи под наем и получават доходи. Партийният комитет постави въпроса: кой е заинтересован да нараства курортът? Как ще нарасне? Като има и селско стопанство, като има и мляко, и месо, и зеленчуци. Следователно трябва да се участвува с труд в селското стопанство. Как? На 100 лева доход от наеми — влагане по един трудоден.

ПЕТКО РУСЕВ: — Своеобразна форма на самооблагане.

СИМО СИМОВ: — Това става срещу заплащане. И трябва да ви кажа, че миналата година за първи път във Вършец бе окосено до 20 август. А косено е в миналото до ноември.

АНТОН МАТЕЕВ: — Всеки ръководител си има план, трудности в своето предприятие. Сега въведохме съревнованието. Всяко предприятие, което си изпълни най-добре задачите към селското стопанство, получава награди, поощрения.

По отношение на самозадоволяването.

Постановление № 1 е една правилна форма, защото се получава еднопосочност на интересите. Аз вече нося като председател и материална отговорност и започвам да търся начини как да съчетаваме двете категории производства. На базата на икономическия механизъм по-успешно решаваме въпросите за самозадоволяването.

ПЕТКО СТАМОВ: — Как си разделяте плана с председателя на РПК?

АНТОН МАТЕЕВ: — Този въпрос също го решаваме правилно. За тази година само валутната програма остава към РПК, но договорите сключваме само ние. После необходимите 300 телета ще им ги предадем да си отчетат плана.

СИМО СИМОВ: — Планът става единен.

ПЕТКО СТАМОВ: — При вас е добре, но в една селищна система председателят на АПК не дава лично ползване на този, който сключи договор с РПК.

АНТОН МАТЕЕВ: — И двамата председатели сме членове на партийния комитет — длъжни сме да изпълняваме решенията, за които гласуваме.

ПЕТКО РУСЕВ: — Този въпрос е много важен и ние трябва добре да го обясним. Фактически като единно ръководство вие комплексно ръководите и създавате такива взаимоотношения, които осигуряват ефект за цялата община, а не всеки за себе си.

СИМО СИМОВ: — И износът е наша обща задача. С др. Коста Аврамов се разбрахме така: той има свинеферма, ще даде 40 тона свинско месо, а Антон Матеев ще му отчете телешкото месо по износа. Фактически се решава и износът, и самозадоволяването.

АНТОН МАТЕЕВ: — Имаме и други примери.

Digitized by Google

Миналата година говорихме да има помощни стопанства за растениевъдна продукция. Не просъществуваха, защото АПК нямаше ангажименти по този въпрос. Нямаше орган, който да отговаря.

ПЕТКО РУСЕВ: — Понеже някои хора считат, че не е правилно АПК да поемат изкупвателната дейност, какво е вашето мнение?

АНТОН МАТЕЕВ: — За мене това е правилно. До миналата година се получаваше противоречие. Тези, които отглеждат животни, обикновено им ограничавахме личното ползване, защото те не участвуват с достатъчно труд в селското стопанство. Но сега аз преценявам и казвам: този пенсионер не само няма да го санкционирам, но ще му дадем два декара допълнително ливада, щом предава едно теле.

По полевъдната продукция. Миналата година казвахме така: ето ти земята, засаждай! Но по същество се оказа, че няма кой да оре и се провалихме. Тази година с общинския комитет и изпълкома приехме програма за помощните стопанства. Към тази програма тръгнахме по друг начин. Подготвихме площта, набавихме материали и викнахме предприятието: „Другари, заповядайте вие сами да насадите и отгледате". Така вече няма пречки.

СИМО СИМОВ: — Още едно допълнение. Опитахме се да надникнем в личното ползване на хората и се оказа, че в някои от селата някои хора просто са заграбили земята, и то защото сме я изоставили. И сега те имат по 15 декара земя при норматив да имат 5 декара. Ние не ги санкционирахме, а им поставихме следната алтернатива: или да напуснат парцелите, или да продадат на АПК определена бройка животни. Всички се съгласиха на втория вариант.

ПЕТКО РУСЕВ: — Нека да разгледаме и другите сфери на стопанския живот.

КОСТА АВРАМОВ, председател на РПК: — Още през 1970 година, може би първи в окръга, създадохме вътрешна концентрация на кооперативната система и на базата на трите общински народни съвети още тогава изградихме единна търговска организация по снабдяването на населението. Това действително много ни улесни и ние по икономически път стигнахме до селищната система.

Каква задача сме си поставили още от 1970 година? Да регулираме снабдяването на цялата селищна система и на цялото население. Имаме резултати в тази насока. И миналата, и по-миналата година количеството на стоковите фондове, които вкарваме в селата, са по-големи и растат с много по-голям темп, отколкото в града. В резултат на това съдействувахме за намаление на миграцията.

Какви проблеми обаче стоят. Понеже сме национален курорт, пазарът ни крие големи неизвестности — при хубаво време има много летуващи, при лошо време — по-малко. Всичко това е свързано със снабдяването. Целогодишно можем да осигурим плодове и зеленчуци за района, само като прибягваме до други райони.

С приложението на новия икономически механизъм обаче колкото повече возим от далечно разстояние, толкова повече губим. И сега при нас се постави въпросът — социалният елемент, т. е. снабдяването на населението или загубата от транспорта. Ориентирахме се към социалния елемент, т. е. снабдяването на селищната система.

Третият въпрос е за демокрацията. Всяка година(даже по два пъти) правим събрания не само на кооперацията, но на цялото население във всяко село, където отчитаме стопанската дейност през годината. Населението участвува масово: дава предложения, идеи, въпроси, критика и т. н. и всичко това ни дава възможност съответно да вземем мерки с оглед да подобряваме снабдяването на селищната система.

Digitized by Google

Последният въпрос, който смятаме за важен за развитието на селищната система, е изграждането на хранително-вкусово предприятие. Сега как е в програмата? Там е записано, че трябва да се снабдяваме с хляб от гр. Берковица. А това значи, че в с. Горно Озирово, което е на 30 км от Берковица, ще се транспортира хляб!?! И затова поставихме въпроса в перспектива да създадем собствено хранително-вкусово предприятие, което именно тук, в центъра, да задоволява и нуждите на курорта, и на цялата селищна система.

ПЕТКО СТАМОВ: — В много окръжни кооперативни съюзи по указание на Централния кооперативен съюз има разработени програми РПК да започнат търговия със селскостопански продукти, да излязат на пазара и отново да го превърнат в кооперативен. Вие правите ли нещо в това отношение?

КОСТА АВРАМОВ: — Сега вече при новата постановка разкриваме комисионна търговия.

ДИМИТЪР ПЕТКОВ: — Има един въпрос за организиране на производство на стоки за народно потребление.

КОСТА АВРАМОВ: — Този въпрос също го решаваме чрез отделните производителни кооперации, които имаме на територията на Вършец. Имаме две трудово-производителни кооперации, които изключително работят стоки за широка употреба. Има и отделни цехове за производство на мрежи и други. Но още не е решен проблемът за сувенири от местен характер.

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ, председател на ТПК „Георги Димитров": — Малко се каза за услугите на населението, за комплексното обществено обслужване.

Извършваме предимно промишлени услуги: разнообразни и с материали на клиента. Изпридаме годишно около 100 тона вълна от личното стопанство на отделните семейства в окръга. Тъчем родопски одеяла с материали на клиента, боядисваме близо на 40 пункта. Извършваме дърводелски услуги, шев на мъжки, дамски облекла и други услуги.

Трябва да ви кажа, че за четирите години на петилетката успешно изпълняваме програмата за услугите, а заедно с това и за тази година.

ПЕТКО РУСЕВ: — Ако на някой човек му се повреди телевизора, за колко време ще го поправите?

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — Радио-телевизионните услуги бяха при нас, но сега отпаднаха.

ДИМИТЪР ПЕТКОВ: — Как извършвате услугите в селата?

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — Поставихме въпроса пред кметствата да изучат нуждите и да ни предложат да разкриеме работилнички. Такива, каквито си желаят и каквито услуги искат трудещите се. И сега в програмата, която е приел народният съвет, е заложено да разкрием работилнички в селищната система.

Що се касае до някои други услуги (примерно обущарските), комплексните пунктове събират обувките, донасят ги и след поправка ги връщаме. Същото е и за текстилните услуги. Най-актуалният въпрос за момента е разнообразяването на услугите и заедно с това подобряване на качеството, тъй като в това отношение се допускат и слабости.

ПЕТКО РУСЕВ: — Как мислите да използвате частните занаятчии?

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — Сега привличаме пенсионери, привличаме хора, които са излезли от редовна работа, и им възлагаме да извършват услуги надомно, като ние поемаме наемите, осветление-

Digitized by Google

то — всичко. Дали сме ценоразписи. Регистрираме формата към кооперацията и той работи с фактури и ценоразписи.

Във Вършец бяхме създали почти всички услуги: химическо чистене, разкрито от 1967 г., електро-домакински уреди и бубинаж от 1968 г., радио-телевизионни услуги и часовникарски услуги.

ПЕТКО РУСЕВ: — Считате ли за правилно отделянето на някои услуги, формирането им в отделни ведомства, дирекции и т. н.

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — До известна степен ведомствеността дойде от това, че трябваше да се осигури специализация. Някои услуги не са рентабилни, но ние от общия резултат на предприятието издържаме губещите. Сега тези специализирани предприятия казват: „Вършец е отдалечен на 40 км от Михайловград и не може да поддържаме тая и тая база. Няма във Вършец да разпределим микрорайони за химическо чистене, а ще прекарват с коли дрехите в Берковица или Михайловград."

ПЕТКО РУСЕВ: — Това противоречи на смисъла системите да съществуват като единен социален механизъм.

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — Аз искам да се спра на въпроса за създаването на стоки за народно потребление.

Подготвяме за следващата година 20 на сто обмяна на моделите, които произвеждаме, за да имаме готовност за сблъсъка между пазара и покупателя. Обаче ние представяме модели, собствено производство (модели, които са взети от мотивите на Родопския, Добруджанския, Пиринския край) на Центъра за битова естетика, а се получава така, че това, което представяме ние, комисиите не го одобряват, тъй като то не отговаряло естетически на възпитанието на съвременния човек. Ние възлагаме с договор на Центъра за битова естетика (там има проектанти художници), възлагаме на Съюза на художниците да готвят модели. Занасяме после тия модели в центъра и той ги одобрява. Обаче, когато отидем на изложението, търговецът и покупателят ги отхвърлят, а ние сме дали 7—8 хиляди лева за едно изложение и те отиват на вятъра.

ПЕТКО РУСЕВ: — Не може ли вместо да викате тях, да попитате хората тук в общината и да кажат те какво искат и какво да се произвежда.

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — Аз също приветствувам постановката да се ликвидира този монопол. И нека покупателят да стане критерий за оценка на качеството и стойността на изделието.

ПЕТКО РУСЕВ: — Вие повдигате един много голям въпрос, на който Централният комитет е дал отговор. Има принципна позиция против така наречените паразитни монополи и трябва да се действува в духа на указанията.

ГЕОРГИ ЯНАЧКОВ: — Последното разпореждане ни развърза ръцете и ни даде право пробно да се пускат изделия. В рамките на 3 месеца ние ще проучим потребителското търсене и ще предложим на окръжния съвет изделието за регистриране. На основата на новия икономически подход и новия икономически механизъм активизирахме трудовите колективи. Бригадната организация и стопанската сметка дадоха пълна възможност на цеховия ръководител на базата на плана, който сме му спуснали, заедно с бригадния съвет да решават проблемите. Чувствува се активност от страна на всички.

ДИМИТЪР ПЕТКОВ: — Струва ми се, че сега е нужно да надникнем и в един друг въпрос, който е свързан с взаимоотношението град—село. Досега селата „вървяха" все след града. Там и партийните организации бяха по-слаби. До каква степен интелектуалните сили,

Digitized by Google

идеологическите кадри в града, в центъра се използват, за да може и в идейно, и в духовно отношение да се развиват селата равномерно с града.

СТЕФКА МЕЧОРСКА, секретарка на общинския партиен комитет: — Ние направихме някои изводи във връзка с въпроса, който вие поставихте.

Първият проблем е обучението на идеологическите кадри, чрез които оказваме конкретна и действена помощ за решаване на идеологическите задачи в нашата селищна система. В съставните села населението е застаряло, останали са хора с основно образование и всичко това налага една част от кадрите, между които и много стопански ръководители, да изпращаме за извършване на масово-политическа работа в селата.

В селищната система Вършец много силно са запазени традициите за развитието на народното творчество — самодейните колективи. Имаме театрален колектив. По принцип сме приели една програма за чествуванията, които ще се провеждат цялата година с разпределение в кое населено място, за каква годишнина. Но тук опираме до транспорта и срещаме изключително големи трудности.

Какво ни направи силно впечатление във връзка с прегледа по преустройството на идеологическата работа. Прави впечатление, че нашите партийни органи много добре виждат и отчитат вече влиянието на социалната среда върху възпитателния процес.

ПЕТРАНА ТРЕНДАФИЛОВА, завеждаща отдел в сп. „Партиен живот“: — Вършец е курортен център. Какви специфични проблеми стоят пред вас?

СТЕФКА МЕЧОРСКА: — В тоя аспект имаме доста сериозни трудности, тъй като тук идват хора от всички краища на страната. Идват хора от градове с много по-големи възможности, но ние с помощта на Концертна дирекция насищаме курорта с представления. Основното може би е, че базата, която имаме в момента, не отговаря на изискванията.

ДИМИТЪР КРАЛЕВ, редактор в сп. „Партиен живот“: — На мене ми се струва, че говорим предимно за делниците на общината, а аз искам да задам въпроса за празниците. Става дума за това, че в селищната система много звена съдействуват за нейното обединяване и оформяне като единен механизъм. Към тях трябва да прибавим и празниците. И аз задавам въпрос, имате ли идеи за създаване на празник на общината, както някога естествените центрове имаха такъв празник? Това не е само въпрос на административно решение. Той има и идеологически, и политически аспект. Забраната или поощряването на един събор има в основата си политическо значение, тъй като засяга хората. И аз мисля, че задачата на един партиен комитет е да създаде и подкрепи ония народни празници и народни традиции, в които годините са натрупали ценности; да създаде предпоставки за едно веселие, за което ще се говори цяла година.

СТЕФКА МЕЧОРСКА: — Вършец има традиционен празник на минералната вода и балкана. Тая година ние го съчетаваме с чествуването на 130-годишнината от създаването на курорта. Разработена е програма. Тези празници ще се откриват на 28 май вечерта и ще завършат на 31 май.

КОСТА ДИМОВ: — Вършец е наш здравен център. Лекува всички българи, лекува и чужденци. А как лекува своите хора от селата?

ДАНКА БАГДЖИЙСКА, секретарка на общинския народен съвет: — Нашето местно население се лекува от курортната поликлиника. Вършец стана пионер на обединението на здравната служба с курортната поликлиника. Това даде възможност на медицинските

Digitized by Google

кадри от санаториумите да оказват помощ на лекарите в поликлиниката. Тази практика се въведе и в останалите курорти по линията на Санаторно-курортното управление. Имаме здравни участъци в останалите селища, но има решение на изпълнителния комитет и сме направили предложение до дирекция „Народно здраве“ за тяхното обединяване към курортната поликлиника. Независимо че още няма решение, курортната поликлиника оказва помощ и на тях.

СИМО СИМОВ: — Главният лекар на Санаторно-курортния комплекс е завеждащ отдел „Народно здраве“ при общинския народен съвет. Вече всички въпроси по здравеопазването минават през него и той и като главен лекар на курорта, и като завеждащ отдела е задължен да ги решава.

ДАНКА БАГДЖИЙСКА: — През зимния сезон, когато имаме малко натоварване на курортната поликлиника, всички лекари провеждат профилактични прегледи на населението — в училищата, в трудовите колективи.

ГРИГОР ТРИФОНОВ, секретар на ОК на БКП — Михайловград: — В Михайловградски окръг се изградиха 14 селищни системи и толкова общински партийни комитети. Окръжният комитет на Партията положи много грижи за комплектуване на ръководствата на общинските партийни комитети с добре подготвени кадри с богат практически опит. Почти всички работещи в общинския партиен комитет са с висше образование. От окръжния център изпратихме в много селищни системи такива кадри, и то не само в партийните комитети, но в съветите и в масово-политическите организации. Това създаде условия да се утвърдят тези органи като авторитетно политическо ръководство и да имат действително големи възможности да решават проблемите в партийно, стопанско и административно направление.

ПЕТКО РУСЕВ: — Това е един нов момент, който стана много важен — управлението на селищните системи.

ГРИГОР ТРИФОНОВ: — Специално внимание отделяме на проблемите, свързани с внедряването на икономическия подход и икономическия механизъм. Искам да подчертая — от гледна точка на партийното ръководство на тези проблеми. В общините се осъществява разнообразна по съдържание и форми културно-масова дейност, повишиха се грижите по проблемите на образованието, на здравеопазването. Подобрява се общественото начало в дейността на партийните, държавните и стопанските органи и организации. Под ръководството на общинските комитети се създадоха условия за по-висок трудово-политически подем и мобилизиране усилията на комунистите, земеделците, комсомолците, на цялото население в решаването на тези задачи.

Искам да се спра на някои от проблемите.

Първият проблем се отнася до изграждането и развитието на селищните системи като единен социален организъм, като органически свързани населени места, където се осъществява многостранната човешка дейност. В Михайловград, Лом и Берковица имат изградена материално-техническа база, предпоставки за пълноценното функциониране на тези селищни системи.

В останалите селищни системи тези процеси сега започват, особено големи задачи стоят в развитието на икономиката, защото по същество в голямата част от тях основното е селскостопанската дейност.

Независимо от това, че се постигнаха високи ръстове на икономическо развитие през 1979 г., трябва да се каже, че в практическата реализация съществуват проблеми. Ето примерно през 1979 г. неза-

Digitized by Google

висимо от ръстовете окръгът като цяло не изпълни редица качествени показатели. Това се отнася и за селищната система Вършец. Или да вземем първото четиримесечие на тази година. Планът за общата промишлена продукция, планът за стоковата продукция, за печалбата са изпълнени и преизпълнени, но планът за реализацията не е изпълнен. Щом като той не е изпълнен, по силата на новия икономически механизъм 10 милиона лева не са получени в резултат на нереализирана продукция с всички последици.

Следователно аз взимам този пример, за да покажа, че общинските партийни комитети, разработвайки перспективите, трябва да мобилизират усилията на комунисти, на младежи, на всички; да изпълняват плана за социално-икономическото развитие. Изпълненият план дава увереност и за най-смели идеи.

Вторият проблем е свързан с въпросите за ръководната дейност на общинските партийни комитети. Мисля, че съществуват проблеми по усъвършенствуване на планирането, които ОК на БКП констатира при прегледа на стила и методите на работа в изпълнение решението на Секретариата на Централния комитет на Партията.

Специално за Вършец има още един проблем. Общинският партиен комитет не свиква пленарни заседания, поради което особено значим е въпросът за работата с актива и за мобилизирането на този актив, за да можем действително да решим проблема — връзката общински партиен комитет и първични партийни организации. Въпросът за ръководството на първичните партийни организации от страна на общинските партийни комитети и издигане ролята им излиза на преден план.

Още един въпрос — структурата и разпределението на комунистите и приемането на младите комунисти. Много остро той стои за Вършец, пък и за някои други селищни системи. Разбира се, при приемането трябва да спазваме всички изисквания за политически, делови, нравствени и други качества. То не бива да бъде кампания и да подчиняваме нашата работа на процента.

ПЕТКО РУСЕВ: — Трябва да гледаме на този проблем като начин за укрепване на политическото ядро. Създаване на политическо ядро, което да осигури ръководната роля на Партията.

ГРИГОР ТРИФОНОВ: — Общинските комитети повече не бива да разчитат, че ще им се осигуряват ръководители по поръчка. При създаването на комитетите беше наложително да се изпратят хора от центъра. Оттук насетне всичко е в ръцете на комитетите и първичните организации по места. И те трябва да работят не ден за ден, а с перспектива.

ПЕТКО РУСЕВ: — Аз смятам, че на днешния разговор доловихме много конкретно революционната роля на новия икономически подход, как той руши, бих казал, излишни стени и разчиства пътя за една многократно проявяваща се ефективност в конкретната обстановка на нашите селищни системи. Това ще ни даде възможност след днешния разговор да навлезем по-смело в конфликтните моменти при приложението на икономическия механизъм и да не гледаме на него като на вишнева градина, а като на една жестока битка между остарелите разбирания и новите изисквания. Един много голям проблем е израстването на нов образец, нов тип кадри, кадри, които имат нов начин на мислене. Отличителната черта за тях е правилното разбиране и прилагане на диалектическата природа на икономическия подход. Този подход в единство с политическия все повече ще характеризира този нов тип кадри.

Digitized by Google

КОМУНИСТЪТ В КОМСОМОЛА

„За Българската комунистическа партия грижата за комунистическото възпитание на младежта, за развитието и реализацията на нейните творчески сили и способности, за все по-пълното задоволяване на нейните материални и духовни потребности, на нейните интереси винаги е била израз на висш класов дълг пред делото и съдбата на социализма."

Тодор ЖИВКОВ

За изпълнението на този дълг и призив на първия наш партиен и държавен ръководител, отправен към Комсомола и младежта в Писмото му до ЦК на ДКМС, са посветили своя труд повече от шестдесет хиляди млади комунисти, които поради това, че са в комсомолска възраст или изпълняват партийно поръчение, с творчески жар, знания и опит работят за развитието на Комунистическия младежки съюз. Тези кадри не само вникват всестранно в икономическата и социалната политика на Партията, а са и неин активен двигател. Те предават своя политически и организаторски опит на младото поколение, довеждат идеите на Партията до съзнанието на всеки младеж и девойка. Едновременно с това те са най-пряко свързани с младежта. Знаят нейните желания, тревоги, размисли и са надеждни проводници на младежките предложения до партийните органи и организации.

Комунистът в Комсомола е политически деец, организатор и възпитател на младежта. С политическата си работа той организира, убеждава, въздействува, увлича младежта в борбата ѝ за реализацията на цялостната партийна политика.

В умението му непрекъснато да разширява своите интереси, знания, опит, от способността му реално да анализира явленията и процесите се определя авторитетът му на съвременен ръководител.

От него като политически ръководител се изисква да подбира такива форми, средства, методи на работа, които да осигуряват засилването на социалната активност на младежта. От неговата енергичност за превръщането на проблемите на Партията в лични проблеми на всеки младеж и девойка се определят социалната активност на младежките колективи, тяхното интелектуално творчество, действия, общественият ефект на труда им.

Комунистите в Комсомола най-непосредствено осъществяват партийното влияние сред младежката маса. В такива основни документи за партийното ръководство на Комсомола като Тезисите на Централния комитет на Партията за работата с младежта и Комсомола, Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, Решенията на Пленума на ЦК на БКП за развитието на образователното дело с голяма научност и дълбочина са очертани главните задачи, насоките на работата

Digitized by Google

на партийните органи и организации, на всеки комунист за трудовото, идейно-политическото и нравственото възпитание на младежта в условията на развитото социалистическо общество. В тях ярко са подчертани помощта и поддръжката, които Партията полага за Комсомола, за цялата младеж. На партийните организации е поставена задача систематически да подобряват ръководството на Комсомола, като непрекъснато укрепват партийното ядро в комсомолските организации, предават им своя политически и организаторски опит, възпитават комсомолските кадри в комунистически дух. Тази задача партийните организации успешно изпълняват, като подпомагат и изискват от комунистите на работа в Комсомола непрекъснато да подобряват организаторската и идейновъзпитателната работа на комсомолските организации, да повишават тяхната боеспособност за творческото участие на младежта в целокупния живот на страната. Тяхна постоянна грижа е да мобилизират силите на комсомолците, на цялата младеж дългосрочните програми, утвърдени от Националната комсомолска конференция, да се реализират във всички направления.

Тези кадри са предимно ръководители на комсомолската младеж — секретари на окръжни, общински, заводски и дружествени комитети на ДКМС, членове на комитети и бюра, пропагандисти, активисти. Те мобилизират знанията, опита и енергията на младежта за нейната всестранна реализация.

— — — — —

Комунистът на работа в Комсомола е **организатор** на самодейността на младежта. Затова от него се изисква беззаветна преданост към партийното революционно дело, дълбоко да познава живота, да умее да вижда новото и да го подкрепя, скромност, принципност, способност да мобилизира младежките маси, да ги води в борбата за изпълнението на партийните и комсомолските задачи.

Всеизвестна истина е, че никой не се ражда организатор. Това качество се придобива в процеса на работата. Затова голямата отговорност на партийните органи и организации е да култивират у младите комунисти организаторски способности.

По-близка, компетентна и всестранна е помощта сега на партийните органи и организации за комсомолските кадри и дружества. Комунистите младежки ръководители получават по-конкретна партийна помощ при разработването на методите, формите и средствата на работа с цел творчески да конкретизират задачите, които Партията решава, като се съобразяват със спецификата на комсомолската дейност. Редица окръжни комитети на Партията като в Сливен, Хасково, София, Толбухин и други, когато разглеждат работата на Комсомола, оказват конкретна организаторска помощ на младежките кадри. Обсъждането работата на комсомолските органи и организации в бюрата на комитетите или на пленарни заседания се предшествува от задълбочена проверка на място. Проверките на комсомолската работа от страна на отговорни работници на комитета — секретари, завеждащи отдели, сътрудници, са по същество пряка организаторска помощ на комсомолските кадри. Отчетите и самоотчетите в първичните партийни организации помагат на комсомолските дейци да издигат на по-висока степен своята организационна култура.

Проблемът за организаторската работа е от изключителна важност за комунистите младежки ръководители. Много от тях в своя стил на работа и ръководство се стремят умело да се опират на кадрите, на комсомолците, да разширяват колективността в работата. Едновременно с това те държат сметка да не се нарушава диалектическата връзка на централизма с инициативността и активността на младежките маси. Сега, когато комсомолските кадри в своята работа

Digitized by Google

ползват дълбокообоснованата научна програма, която Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС начерта за работа с младежта и Комсомола, те все по-успешно се опират на най-добрите постижения на науката и задълбочено анализират и използват опита и практиката при очертаването на главните направления на своята дейност.

Колективността в работата на комсомолските комитети, бюра, организации при анализа, изводите и вземането на решения, ангажирането на колективния ум в оценките, разкриването на опита, начертаването на перспективите е неотменно изискване към комунистите комсомолски ръководители. Само по този път те ще осигурят най-рационалното решаване на даден проблем, ще ангажират повече хора в проучването и в реализацията на решенията, ще дават възможност на младите хора да се учат в процеса на работа, да трупат опит, да усвояват правилен стил на работа.

Дейността на комунистите — младежки ръководители, трябва пряко да въздействува всеки младеж, всяка девойка да чувствуват жизнената необходимост от организираност в своята дейност, в своя живот. Или, както казва другарят Тодор Живков в Писмото до ЦК на ДКМС: „...да се създаде у младежта потребност от целесъобразно планиране на личните усилия, от умело обвързване на ежедневието с далечните цели, от концентриране на усилията на решаващия участък, от проявяване на висока дисциплина“.

Под близкото ръководство и помощ на Партията комсомолските кадри мобилизират младежта, формират ангажираното ѝ отношение за нови конкретни дела в изпълнението на задачите на седмата петилетка, на Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС и решенията на Националната комсомолска конференция. Младото поколение е призвано да осъществи през следващите петилетки принципно новите партийни постановки за по-нататъшното развитие на икономиката, интелектуализацията на материалното производство и другите сфери на народното стопанство. Негово задължение е бързо и ефективно да усвоява най-високите върхове на научно-техническия прогрес, да разширява общата си култура, да овладява нови знания, което ще му осигури пълноценно да се реализира на професионалното поприще. Това увеличава изискванията към комунистите комсомолци да се изграждат като личности със солидни знания и широка култура.

Практиката за изминалите две години — период, през който се реализират в живота задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, се обогати с много факти за конкретни трудови дела на комсомолските комитети, дружества и организации. Увеличи се личният принос на младите хора за изпълнение на народностопанския план, за усъвършенствуване на организацията на труда, за разкриване на допълнителни резерви във всички сектори на промишлеността, селското стопанство, строителството, търговията, транспорта и в другите отрасли на народното стопанство. Организаторската дейност на комунистите сред младежта правилно сега се насочва към решаването на задачите, поставени от Националната комсомолска конференция, конкретизирани в дългосрочните програми. Настъпиха положителни изменения в реализацията на младежта. Непрекъснато се разширява участието ѝ в производството. Изграждат се и укрепват младежки трудови колективи. Те имат голям дял в борбата за икономии на суровини, материали и електроенергия. Осезателно се чувствува тяхното активно участие в борбата за предсрочно изпълнение и преизпълнение на плана за социално-икономическото развитие на страната. Засилването на организаторската работа сред младежта намери конкретен израз в редица инициативи, свързани с разкриването на допълнителни резерви, на конкретни теми по линията на техническото

Digitized by Google

и научното творчество на младежта. Много комсомолски дружества в Софийски окръг през миналата година работиха под девиза „35 ударни седмици в чест на 35-годишнината от социалистическата революция". Те внесоха съществен дял в изпълнението и преизпълнението на плановете на окръга. Комсомолците от комбината за машини за тютюневата промишленост „Млада гвардия" в Хасково се борят за високо качество под девиза „Комсомолска гаранция за качество на продукцията за СССР". Младежките трудови колективи от цялата страна участвуват с определен дял във фонда „Осма петилетка". Тези почини са рожба на тяхното високо чувство за съпричастност към трудовите дела на народа. Ударните комсомолски дни, обявени от много младежки трудови колективи в чест на Националната комсомолска конференция, обединиха усилията не само на комсомолците, но и на несъюзната младеж и произведоха значително количество надпланова продукция. В социалистическото съревнование в чест на конференцията те решиха редица въпроси за подобряване на базата за отдих и културни занимания, участвуваха в мероприятия по разкрасяването на районите, където се трудят и живеят. Проява на високо социалистическо съзнание бе рапортът обещание на комсомолците, на цялата младеж от страната до ЦК на БКП и лично до др. Тодор Живков в чест на Националната комсомолска конференция. В него се изяви резултатът от организаторската дейност на комсомолските кадри да въвлекат в благородното социалистическо съревнование цялата младеж, да се разшири обхватът на нейното участие в труда и учението.

Резултат на повишената организаторска дейност на комсомолските ръководства е увеличаването на младежкия принос в научно-техническия прогрес за изпълнение на насрещните планове на трудовите колективи. Това те осигуряват, като непрекъснато разширяват и усъвършенствуват движението за техническо и научно творчество на младежта. Темите, които младежите разработват, са неразделна част от насрещните планове и съдействуват да се повишава производителността на труда и качеството на работата, спомагат за ускоряването на научно-техническия прогрес, за нарастване на ефективността на производството. Там където движението за техническо и научно творчество на младежта е поставено на правилни основи, новото се открива навреме, създава се и бързо се внедрява.

Важна страна на организаторската дейност на комунистите в Комсомола е да внедряват в своята работа и да учат другите кадри на деловитост. Практиката показва, че редица комсомолски кадри подценяват тази важна черта от Лениновия стил на работа и ръководство. Деловитостта не е станала присъща черта на техния стил. Не са изключение комсомолските кадри, които робуват на стремежа да провеждат дълги заседания и събрания. По редица въпроси, за които вече има взети решения, вместо да се доведе докрай изпълнението им, отново се поставят на дневен ред.

Неотменна грижа на партийните комитети и организации е кадрите, които работят с младежта, да проявяват инициативност и да изискват овладяването на това качество и от хората, с които те работят. На младежта е присъщо дръзновението, полетът на мисълта, търсенето на нови решения. Комунистите комсомолци, които успяват бързо да доловят, обобщят и осмислят всичко ново, рационално, родило се в младежките колективи, да му дадат простор и срочно да го разпространяват, водят уверено младежта към търсене на нови решения на задачите. Такива ръководители младежта уважава, вярва им, сигурна е в творческото им съдействие за реализиране на техните идеи. Навреме подадената ръка от ръководителя гарантира да не загасне младежкият ентусиазъм, да се осъществи рационалният замисъл, младежите да изпитат удовлетворението от изпълнен граждански дълг

Digitized by Google

към Партията и народа. И най-добрата идея, ако не се материализира, тя остава в сферата на мечтите. Инициативността, ако не върви ръка за ръка с организаторската работа за осъществяване на породилата се идея, остава без реална стойност.

Комунистите на работа в Комсомола, дали те са на ръководна работа или редови членове, имат неотменното партийно задължение да са образец в труда, независимо на какъв сектор работят. Добросъвестното отношение към своите задължения, самоотверженият, творчески труд са олицетворение на високата съзнателност на комуниста. Те са пътят, по който се стига до другарското уважение и признание, до правото да се нареди такъв комунист в редиците на първенците, да е еталон за другите, да увлича младежта след себе си. Само по този път се постига необходимата спойка между думи и дела. С личния пример най-добре се въздействува, учи, възпитава.

Освен в труда личният пример на комуниста е нужен и в ползотворното използване от младежите на свободното време. Душата на художествената самодейност, на колективните излети през свободните дни, на другарските увеселителни срещи трябва да са комунистите. Там младежите в непринудена обстановка по-лесно споделят своите радости и несполуки, това, което искат да се подобри или измени в комсомолския живот, тези неща, които някои от тях трудно биха поставили на обсъждане на комсомолското събрание.

— — — — —

За да е истински проводник на партийното влияние сред младежта, от комуниста на комсомолска работа се изисква да е най-страстен **пропагандатор** на партийната линия. Негово неотменно задължение е да учи младежта най-тясно да свързва своя живот и труд с делото на Партията и работническата класа. Той е длъжен да насочва комсомолското дружество активно да работи за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на младото поколение.

Но за да може да изпълни тази високоотговорна мисия, на него му е нужно непрекъснато да усъвършенствува своята идейна закалка. Основната част от младежта на нашата страна е умна, мислеща, с всестранни интереси и на нея могат да ѝ влияят положително само такива ръководители, които са високо издигнати в идейно и политическо отношение. Съвременната българска младеж могат да я ръководят успешно дейци, които умеят правилно, дълбоко да анализират живота, притежават знания не само в областта на марксистко-ленинската теория, но и в многостранната област на научното управление на социалистическата икономика. Такива кадри, които умело направляват човешките взаимоотношения.

Идеологическата работа с младежта, както изтъкна др. Тодор Живков в Писмото до ЦК на ДКМС, трябва да осигурява формирането на социалистическа съзнателност с висока степен на зрелост, да съдържа и черти, присъщи на бъдещата комунистическа личност. Издигането на по-висока степен светогледното, класово-партийното, патриотичното, интернационалното и трудовото възпитание на младежта е постоянна задача на комунистите в Комсомола.

От тези изисквания към комсомолските кадри е продиктувана постоянната грижа на партийните органи и организации да повишават тяхната идейно-теоретическа закалка. Непрекъснато се увеличават усилията на окръжните, общинските, заводските, учрежденските партийни комитети за издигане равнището и знанията на младежките кадри в областта на марксистко-ленинската теория. В политическата учебна година се обхващат все повече и повече младежи. Окръжният комитет на Партията и окръжният комитет на ДКМС в Сливен обучават пропагандистите, които работят с младежта по двегодишни програми, провеждат десетдневки на икономическите знания. В тематич-

Digitized by Google

ния план е дадена насоченост получените знания да формират у слушателите марксистко-ленински светоглед, комунистически морал. В редица окръзи сега сто процента от учащата се младеж и 80 на сто от трудовата са обхванати в системата на политическата просвета — школи, семинари, вечерни университети. Проблемно-тематичните цикли, които на много места се провеждат, допълват, обогатяват и задълбочават политическите и идеологическите знания на младежите.

Има и случаи, където политическото обучение на младежта не е на нужната висота. Не се отделя нужното внимание на дълбокото съдържание на разглежданите проблеми. Понякога за лектори се използват хора с недостатъчно практически опит. Те не успяват цялостно да обвържат теоретичната постановка на въпроса с практическата страна, да разкрият взаимовръзката между изискванията на живота и научната обусловеност на даден проблем. Такъв подход в политическото обучение не съдействува за възпитаването у младежите самостоятелно мислене. Не формира у тях способност да разкриват закономерностите и перспективите на общественото развитие.

— — — — —

Комунистът на работа в Комсомола с личните си дела, със знанията и опита си е **възпитател** на младежта. Това изискване е един от основните критерии, които партийните комитети са длъжни да спазват при подбора и разпределението на комунисти, които работят с младежта. Неотменно изискване към тези кадри е умението им да работят с младежта, да я учат практически как трябва да решава дадена задача. Да окуражават и подкрепят всяко положително младежко начинание. Да дават крила на комсомолците, на всички младежи в мислите им, в практическата им работа. От тях се изисква да бъдат искрени, пълноценни възпитатели на младежта. А знае се, че възпитател може да бъде този, който се отличава с порядъчност и честност, този, който е чужд на равнодушието, хитруванията, самодоволството.

Това изискване към ръководителя възпитател важи с особена сила за партийните кадри, които непосредствено работят с младежта.

— — — — —

Нашата комсомолска младеж дава своя конкретен принос за внедряване на икономическия подход в общественото производство. Това е съвсем естествено, тъй като младежта винаги е носител на новото. На много места тя е инициатор за бързо внедряване на бригадната организация на труда на основата на вътрешностопанската сметка и самоиздръжката. Приела е като повеля партийната задача да усвоява задълбочено и творчески знанията, да расте образована. Всичко това поставя на по-висока степен изискванията към комунистите в Комсомола. Партийните органи и организации, стопанските ръководства са длъжни да ги подпомагат в реализирането на младежките инициативи, да дават широк простор на зародилите се нови идеи и рационални предложения.

Партийната грижа към тези кадри трябва да осигури те да растат като добри организатори на Комсомола, идейни възпитатели на младото поколение, близки приятели, които са съпричастни на мечтите, радостите и тревогите на младежта.

Неотменен дълг на комунистите в Комсомола е с още по-голяма сила и страст да водят комсомолците, цялата младеж в борбата за предсрочното завършване на седмата петилетка. Тяхна постоянна задача е да активизират младежката творческа мисъл на рационализаторите и изобретателите. Широко да разгръщат социалистическото съревнование сред младежките колективи за достойно посрещане на XII конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

КОМБИНАТСКИЯТ КОМИТЕТ И ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ

Ефективността на партийно-политическата и организаторската работа на комбинатската партийна организация е непосредствено свързана и с подобряване работата на партийните групи. Най-малките организационни градивни единици на Партията — партийните групи, са непосредствената връзка на първичните партийни организации и техните бюра с трудовия колектив. Те най-често се сблъскват с голям брой въпроси, които възникват в различните производствени звена, смени, бригади, отдели и участъци. От уменнето им да дават вярна оценка на тези проблеми зависи в голяма степен и бързата намеса от страна на първичната партийна организация и бюрото при тяхното решаване.

Като има предвид важността на въпроса за работата с партийните групи, комбинатският партиен комитет насочва своите усилия в няколко насоки.

Въпросът за правилното изграждане на партийните групи в комбинатската организация е стоял винаги пред вниманието на комбинатския партиен комитет. Това се обуславя от факта, че в комбината различните условия са довели до голямо разнообразие в структурата на първичните партийни организации, а това от своя страна води до различен подход при изграждането на партийните групи. Например в сортопрокатния цех първичните партийни организации са изградени като участъкови организации, в които са обхванати всички комунисти, които работят в участъка. Някои от тях работят по четиригрупов график, други само в обща смяна, към ремонтен персонал и в управлението на цеха. Това от своя страна наложи партийните групи да се изградят преди всичко в четирите смени по една. Партийните групи към ремонтния персонал (механо и електро) са изградени по професия, а в едната от първичните партийни организации на стан „500—2“ и по бригади.

Този начин на изграждане на партийните групи при нас е приложен и в аглодоменния цех, железопътния цех и ремонтно-механичното производство, защото при тях първичните партийни организации са изградени по участъци. В мартеново производство и листопрокатен цех първичните партийни организации са изградени по смени. При тях партийните групи обхващат комунистите, които работят в една смяна, но в различни производствени участъци на цеха.

По различен начин е подходено и в различните първични партийни организации от спомагателните цехове и отдели.

В редица партийни организации, като стан „1040“, енергиен отдел, водоснабдяване, пещоремонт, сортировъчен цех, партийните групи са изградени по смени. В други цехове и отдели като например металургремонти, автотранспортен цех, топлосилов цех, ОКАПП, ОТКК и ЦКЛ групите са изградени по участъци. При тях комунистите работят на едни и същи работни места, но в различни смени. Има и цехове, като ремонтно-строителния цех, където партийните групи са по бригади. В комбинатската организация има и две партийни групи, които обхващат комунистите от цял цех. Такива са партийните гру-

Digitized by Google

пи в цех „Ширпотреба“ и цех „Шлакова вата“, които допреди две години бяха самостоятелни първични партийни организации, но поради тяхната малочисленост бяха обединени с други близки до тях първични партийни организации.

Условията, определящи структурата на първичните партийни организации и на партийните групи, се изменят динамично и комбинатският комитет на БКП ги следи отблизо и в зависимост от тях взема мерки за съответните изменения.

Натрупаният опит в комбинатската организация подсказва, че и единият, и другият подход имат редица предимства, но и редица недостатъци. Това, кой от тях ще бъде приложен, зависи в най-голяма степен от конкретните условия. Това, че в комбинатската организация съществуват почти всички разновидности партийни групи, ни дава възможност добре да оценяваме предимствата и недостатъците и да разбираме сполучливо къде, как да бъдат изграждани.

Може би недостатъчно добре сме обхванали този въпрос в двете организации на кв. „Ленин“. Засега опитът ни на работа с квартални организации е малък.

В своята работа комбинатският партиен комитет сполучливо, при възможност, създава временни партийни групи и временни партийни организации.

Временни партийни организации създаваме при по-големи капитални ремонти, като на ремонта на втора доменна пещ и други. В тях се изграждаха временни партийни групи от комунистите, изпратени при нас от други предприятия и от изпратените на работа по капиталния ремонт комунисти от други цехове. Временни партийни групи създаваме и при изпратените в командировка наши работници. Дори в момента имаме четири временни партийни групи, три от които са изградени от комунисти, изпратени с групи на специализация в братски страни. Те са отговорни пред комбинатския партиен комитет за правилното решаване на всички въпроси, свързани с обучението им, и периодично ни уведомяват за своята работа. Другата временна партийна група е изградена от комунисти, командировани временно на работа в друго предприятие на страната.

Общо в комбинатската организация в момента имаме изградени 154 партийни групи.

Друго направление за активизиране и подобряване работата на партийните групи ние виждаме в разширяване задачите, възложени на партийните групи. Те все по-често вземат отношение по един или друг въпрос, свързан с нашата дейност. На тях е възложена и известна част от задълженията по организацията на събранията на първичните партийни организации и първи те на свои събрания се занимават с комунистите, които са отсъствували от партийни събрания.

На събрания на партийните групи се възлагат партийните поръчения и се отчита тяхното изпълнение. Смятаме за положителен факта, че партийните групи в сортопрокатно производство, които са доста големи — 15—20 комунисти, всеки месец анализират работата на смяната и искат отчет от майсторите и бригадирите за допуснатите слабости през месеца. Значителна работа извършват партийните групи и при подготовката на кандидатите да встъпят в редовете на Партията. Направени бяха опити, и то с добър успех, партийната група да обсъжда качествата на кандидатите на открито събрание с целия колектив. Такъв подход използваха партийните групи в механо-монтажен цех на ремонтно-механичното производство.

Повиши се отговорността и активността на партийните групи в процеса на подмяната на партийните членски книжки. Преди да бъдат внесени материалите в партийното бюро и първичната партийна

Digitized by Google

организация, отношение вземат комунистите в партийната група. Комбинатският партиен комитет подкрепяше тази положителна инициатива.

За да се създаде правилна координация в работата на всички партийни групи, комбинатският комитет се стреми винаги да запознава отговорниците на партийните групи с предстоящите задачи. Този въпрос се поставя всеки месец на полудните с партийните секретари. На тях се стремим винаги да насочваме тяхното внимание към отделни важни въпроси, които могат да бъдат възложени на партийните групи. Като се ръководят от конкретните условия и указания на комитета, партийните бюра всеки месец правят инструктажи на отговорниците на партийните групи. Този процес в голяма степен зависи от инициативата на самите партийни бюра, но често е необходима и намесата на комбинатския партиен комитет, за да се получат още по-добри резултати.

Положително се отразяват на работата и периодичните срещи на бюрото на комбинатския партиен комитет и стопанското ръководство, с отговорниците на партийните групи. Такива срещи се организират както в началото на годината, така и при решаването на някои важни въпроси и задачи, които стоят пред целия колектив на комбината.

Важен е и въпросът за обучението на отговорниците на партийните групи. Досега ние се опитвахме да решаваме този въпрос на сбирки по цехове и на инструктажите. Определени положителни резултати се получиха, но комбинатският партиен комитет вижда, че това е крайно недостатъчно.

През тази година сме си поставили за цел да проведем общо обучението им. Трудностите са големи, понеже хората работят в различни смени и една винаги нощна, а една винаги в почивка.

Определена положителна роля за подобряване работата на партийните групи в комбината играе и издаваният от комбинатския партиен комитет бюлетин за вътрешнопартийна информация. В него на всеки два месеца се прави анализ на организационното състояние и работата на всички първични партийни организации в комбината. Чрез него се информират всички комунисти за работата на бюрото на комбинатския партиен комитет и се посочват най-важните задачи, които стоят пред комбинатската организация. В него се прави анализ и се популяризират положителните страни в дейността на някои първични партийни организации.

По наша препоръка, за да не се обременяват първичните партийни организации с този бюлетин, комунистите се запознават с него на събрания на партийните групи. Това дава възможност да сравняват своята дейност с дейността на другите първични партийни организации, позволява на партийните групи да определят по-точно своите задачи. Чрез бюлетина довеждаме до знанието на всички комунисти решенията, които взема бюрото, и решенията на вишестоящите партийни органи.

С това не се изчерпва всичко от работата ни с партийните групи. При нас със започналата реконструкция на комбината настъпват и редица изменения в структурата на партийните организации, а оттам и в структурата на партийните групи. Тези изменения налагат и голяма гъвкавост в подхода, бързи мерки и провеждане на работата според конкретните условия. Ние и в бъдеще ще търсим все нови и нови форми за подобряване ефективността от партийно-политическата и организаторската работа на комбинатската партийна организация.

Тодор КОЛЕВ
заместник-секретар на комбинатския
партиен комитет при металургичния комбинат „Ленин“ — Перник

Digitized by Google

СЪС САМОЧУВСТВИЕТО НА СТОПАНИ

Над 70 на сто от членовете на първичната партийна организация в рудник „Мартиново" на минно-обогатителния комбинат „Христо Михайлов" — Михайловградско, пряко участвуват в добива на рудата. Във всички низови колективи е осигурено надеждно политическо ядро, чрез което организацията е в състояние да оказва резултатно политическо въздействие за успешното изпълнение на производствените и социалните задачи. И въпреки това видим е стремежът по-нататък да се подобрява качественият състав на партийния колектив, да се издигат авангардната роля и личният принос на комунистите в производството и в обществено-политическата дейност на колективите. Най-добрите млади работници и специалисти стават членове на Партията. Системни са грижите за тяхното израстване, за активното им включване в живота на организацията. Впрочем, такива грижи се полагат за всеки комунист в рудника.

Особено ясно бе подчертана тенденцията за подобряване на качествения състав при замяната на членските книжки. Повишиха се изискванията към трудовата и политическата дейност и към моралния облик на комунистите. Критично се оценява преди всичко техният личен принос за подобряване организацията на труда и укрепване на дисциплината. Създадена е обстановка да не се премълчават и опрощават слабостите. Твърде висока е взискателността към онези стопански ръководители, които гледат да избягват сблъсъците, възникващи поради нарушения в производствения процес, не умеят да работят с хората. Сериозни упреци бяха отправени към низовите стопански ръководители Славчо Колчев и Иван Борисов за подценяване на индивидуалната работа. За неизпълнение на уставните задължения и за това, че са загубили качествата си на комунисти, бяха изключени трима души. Високата критичност и строгост при замяната на партийните документи допринася комунистите да се активизират, да расте тяхната авангардна роля.

И по време на замяната, и сега, когато прегледът на партийните редици в рудник „Мартиново" е вече приключил, особено внимание се обръща на работата с поръченията. Те се подбират в зависимост от възможностите и наклонностите на отделните комунисти, от потребностите на организацията и колектива. Свързани са главно с укрепване на бригадната организация на труда и вътрешната стопанска сметка, с повишаване качеството на рудата, с разпространение на положителния опит. Петко Лилов, ръководител на скоростна бригада, получи партийно поръчение да премине на работа в бригадата на участък „810", който изостава с изпълнението на плана. Макар и при по-трудни условия, комунистът бригадир се справя със своето поръчение, участъкът излиза вече на по-предни позиции. На геолозите Иван Славчев, Надка Илиева и Петър Симеонов са възложени конкретни поръчения по повишаване качеството на рудата. Редица пар-

Digitized by Google

тийни членове, като инж. Петър Пеков, Йордан Симов и други, вършат активна просветна работа в организацията и в колектива.

Бюрото на партийната организация помага на комунистите и контролира работата им за изпълнението на поръченията. Периодично на събрания на групите или на цялата организация отделни партийни членове се отчитат за изпълнението на уставните си задължения, на поръченията.

При такъв подход на първичната партийна организация в рудника е напълно закономерно комунистите да са най-добрите производственици, да служат за пример на останалите миньори. Колективът се гордее с ръководителите на скоростни бригади Петко Лилов и Кирил Данаилов, осигурили изпълнението на производствените планове за седмата петилетка още през третото тримесечие на миналата година, с майсторите копачи Зарко Тодоров, Иван Борисов, Петър Вандов, с другите комунисти, които много добре се справят с трудовите си задължения.

Активизирането на партийните групи осигурява по-резултатна и конкретна политическа работа в бригадите и в участъците. В оперативните планове на организацията задачите на групите се уточняват по тримесечия. Всеки месец бюрото информира груповите отговорници какво предстои да се прави. На тези срещи се отчита извършеното, обменя се опит. В зависимост от възникналата потребност на събрания на групите се обсъждат въпроси за осигуряване ритмичното изпълнение на производствения план, за икономия на труд, материали и енергия, за подобряване на трудовата, финансовата и технологичната дисциплина, за пълноценно използване на работното време. Анализирайки тези проблеми, търсейки пътища за решаването им, партийните групи помагат на първичната организация по-системно да осъществява правото си на контрол върху дейността на низовите стопански ръководители.

За издигане авторитета на организацията, за засилване на нейната роля в колектива допринася обстоятелството, че тя се насочва към решаване на главните проблеми — за усъвършенстуването на своя вътрешен живот и за социално-икономическото развитие на рудничния колектив. Преди време комунистите се събраха специално да обсъдят равнището и ролята на партийното събрание в живота на организацията. През май те отново се върнаха към този въпрос, постараха се да открият положителните изменения и главно да видят какви слабости още трябва да отстранят, за да расте по-нататък значението на събранията. Като точки от дневния ред се включват например въпроси за ролята на първичната партийна организация и на отделните комунисти за осигуряването на техническата безопасност на труда, за използването на мощностите и съоръженията, за икономията на материали и енергия. На основата на тези обсъждания са правени оценки за дейността на стопанските ръководители и на останалите комунисти, приемани са решения за засилване на политическото въздействие и за осигуряването на ефикасен контрол при решаването на производствените проблеми. В края на всяко тримесечие партийната организация анализира изпълнението на плана.

Сега дейността на партийните членове е насочена към мобилизирането на рудничния колектив в борбата за успешен финал на седмата петилетка, за решаването на задачите, поставени от националните съвещания през октомври и януари. Главният въпрос е качеството и ефективността на производството. В началото на годината на партийно събрание бе направен отчет за поддържането и експлоатацията на машините и съоръженията и за приноса на комунистите в

Digitized by Google

тази насока. Работна група от четирима партийни членове извърши проверка и подготви материалите за събранието.

В рудника работят на вътрешна стопанска сметка 14 миньорски бригади. На проблемите, свързани с усъвършенстването на бригадната организация на труда, бе посветено открито партийно събрание. В настоящия момент се прави преглед на дейността за повишаване производителността на труда и резултатите от внедряването на бригадната стопанска сметка. Изводите от прегледа ще се разгледат на работнически събрания по смени. На трудовия колектив предстои да обсъди и въпроса за подобряване на рудодобива и за реализиране на икономии от материали и енергия. За подготовката на материалите е излъчена работна група от петима комунисти специалисти. Проектираната среща с младите работници пък ще помогне за изучаването, обобщаването и разпространението на челния опит на скоростните бригади.

Хубава традиция се създава в рудник „Мартиново": началникът на рудника, главните специалисти, ръководителите на производствените участъци периодично докладват пред партийната организация как се решават основните проблеми на колектива. Бюрото насочва партийния контрол главно към усъвършенстване на стила и методите на работа и ръководство на стопанските дейци. На едно заседание например бяха извикани ръководителите на участъци „760" и „980". Имаше повод за откровен, критичен разговор — участъците изоставаха с изпълнението на плана, а самите ръководители в някои случаи се държеха грубо с работниците.

Активни са комисиите за народен контрол и комисията по качеството. Те работят по свои планове, а понякога организират проверки и по сигнали за нарушения. Комисиите контролират преди всичко дейността на ръководството и колектива за опазване на взривните материали, машините и съоръженията, за уплътняване на вътрешносменното време, почистването на работните площадки и т. н. За констатациите се съставят протоколи. Дават се препоръки и предложения до съответните ръководства за отстраняване на слабостите. Дейността на комисиите и резултатите от проверките им се обсъждат и на партийни събрания.

Ако надникнем в плановете на организацията, ще добием представа за интересните и нужни мероприятия, които предстоят. На събрания ще се разгледат въпросите за развитието на критиката и самокритиката, за изпълнението на партийните поръчения и решенията на организацията, ще се анализира работата на партийните групи и на профгрупите. На заседание на партийното бюро ще бъдат обсъдени стилът и методите на работа на ръководния персонал. Тези начинания няма да останат само в плана. За реализирането им е ангажиран голям брой комунисти. В работни групи и комисии те ще проучват и разработват отделни въпроси, ще участвуват непосредствено в организирането на мероприятията.

Всъщност в това е главната причина за успехите на организацията: умението на партийното бюро, на секретаря Стоян Добренов да увлече в конкретна партийна работа повече комунисти и по този начин да ги направи лично съпричастни, лично отговорни за нейната резултатност, да им даде самочувствието на политически стопани на рудничния колектив.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТТА НА ПОРЪЧИТЕЛИТЕ

Издигането на ръководната роля на Партията като политически ръководител в етапа за изграждане на развитото социалистическо общество в нашата страна е неразривно свързано с нарастващата функция на отделния комунист. Тук особено значение придобива въпросът за повишаване отговорността на поръчителите за качествата на новоприетите партийни членове. Защото в крайна сметка това се отразява върху състава на Партията и нейната ръководна дейност в обществото.

Съгласно Устава на БКП желаещите да встъпят в партийните редове подават заявление, придружено с препоръки от трима комунисти, които имат най-малко тригодишен партиен стаж и добре познават кандидата в продължение на не по-малко от една година. Членовете на ДКМС, които искат да бъдат приети в Партията, представят задължително препоръка от комитета на Комсомола, който има право да утвърждава приемането на комсомолци. Тя е равна на препоръката на един партиен член.

В Устава на БКП е записано, че поръчителите носят отговорност за достоверността на данните в своите препоръки.

Когато член на Партията дава препоръка, той се ангажира пред първичната партийна организация, че препоръчваният от него кандидат е достоен да носи високото звание комунист. Ако членът на Партията гарантира за човек, когото не познава достатъчно добре, или пък, който не притежава необходимите качества за член на БКП, то тогава първичната партийна организация може да го привлече към отговорност. Изискванията, които Уставът на БКП предявява в това отношение, имат за цел да гарантират подбора в Партията.

Съгласно Инструкцията на Централния комитет на БКП за членството в Партията поръчителят е длъжен да напише препоръката си сам, като от нея да е ясно, че той познава добре кандидата. Тя трябва да съдържа точни данни за произхода, политическите, деловите, моралните и други качества на желаещия да бъде приет за партиен член.

Препоръката се заверява задължително от секретаря на първичната партийна организация. Ако поръчителят е член на друга партийна организация, препоръката се заверява по отношение на подписа и партийния стаж от завеждащия сектор „Отчет на партийния състав" на партийния комитет, в който се числи.

При заверката на препоръката секретарят на първичната партийна организация или завеждащият сектор „Отчет на партийния състав" на партийния комитет проверяват дали съдържанието на препоръката е в съответствие с изискванията на Устава и Инструкцията на Централния комитет на БКП. Ако тези условия са нарушени, те са длъжни да отклонят заверяването на препоръката. Техният подпис означава, че тази препоръка отговаря на съответните изисквания и може да бъде приета заедно с другите документи, представени от кандидата за встъпването му в редовете на Партията.

Въпросът за повишаване отговорността на поръчителите е тясно свързан с увеличаване тази на секретарите на първичните партийни организации и на завеждащия сектор „Отчет на партийния състав" на партийния комитет. Защото тяхно задължение е да бдят за чистотата и качеството на партийните редове.

Препоръка, която отговаря на високите партийни изисквания, може да даде само този член на БКП, който продължително време познава и работи съвместно с препоръчвания. Защото само в трудовия колектив и в постоянното общуване могат да се проверят всички качества на човека.

Уставното изискване — да се познава кандидатът за партиен член по съвместна работа не по-малко от една година — не означава, че комунистът отговаря за него само за този период, през който те са работили заедно. Когато се дава препоръка, трябва да се знае и миналата дейност на желаещия да встъпи в Партията, неговият класов произход, политическите и деловите му качества. Главното е препоръката всестранно, вярно да отразява облика на кандидата за партиен член — неговия произход, обкръжение, личните му достойнства.

Изискването да се повишава отговорността на поръчителя за даваната от него препоръка не може да се отнася и за онези случаи, когато лицето, за което той е гарантирал, като комунист е извършил в последствие някаква простъпка. След като човек е приет в Партията, за възпитанието му отговаря цялата първична партийна организация, а не само поръчителят. Тогава за простъпките си носи последствията самият комунист. Безспорно, ако член на БКП прояви безотговорно отношение към даването на препоръка и е съдействувал за промъкването в партийните редове на човек с чужд класов произход или с качества, които петнят името на Партията,

Digitized by Google

то тогава поръчителят трябва да бъде привлечен към партийна отговорност, независимо от изтеклото време от даването на препоръката.

През 1966 година например Георги Павлов е дал препоръка на негов братовчед за приемането му в Партията, без да впише, че бащата на препоръчвания е бил полицай от 1928 до 1944 г. А той познава родителите му и него от дете. През 1978 г. неправилно приетият бе изключен от партийните редове.

В обясненията си Павлов признава, че е допуснал грешка, като е станал поръчител на своя братовчед и в препоръката не е писал за миналото на баща му. За горното Г. Павлов справедливо беше наказан от районната контролно-ревизионна комисия на БКП — Ленински район.

Ако комунист е дал препоръка и след това е узнал някои факти, които компрометират препоръчвания от него кандидат, той е длъжен, ако лицето не е прието в Партията, да вземе препоръката си обратно. В случай че кандидатът вече е встъпил в партийните редове, поръчителят трябва да уведоми съответната първична партийна организация, като съобщи мотивите и моли да се разгледа въпросът по същество.

Въпросът за повишаване отговорността на поръчителите изпъква и в светлината на дейността на партийните комитети и на контролно-ревизионните комисии на БКП. Проучването на редица дела показва, че понякога за членове на Партията се приемат хора с чужд класов произход и минало или без необходимите политически, нравствени и делови качества. Това става главно поради нарушението на Инструкцията на Централния комитет на БКП за членство в Партията. В някои случаи партийните секретари и бюра не проучват задълбочено кандидатите, а поръчителите невярно и непълно изясняват техния произход и качества.

Така например Димитър Ангелов Бакалов е бил приет за член на БКП в първичната партийна организация при Домостроителен комбинат №1 и утвърден от партийния комитет на комбината в нарушение на Инструкцията на Централния комитет на БКП за членство в Партията. Те не са извършили необходимото проучване. Поръчителите също не са го познавали добре. По сигнал проверката установи, че баща му преди 9 септември 1944 г. е бил активен поддръжник на фашистката власт. Експлоатирал е наемни работници. Когато е бил евакуиран в село Осоица, Софийско, е участвувал в събирането на средства за награди на проявили се жандармеристи в акции срещу партизаните, присъствувал на техни банкети. Със собствения си фотоапарат направил снимки на убити при акцията партизани. Правилно първичната партийна организация при Държавния комитет за стандартизация го изключи от редовете на БКП. Примери има още. Да се изреждат е излишно. Достатъчно е да отбележим, че всяка година близо 10 на сто от наказаните членове в Ленински район на столицата са с партиен стаж до пет години. Това говори, че в Партията са приети хора без необходимите качества, и че възпитателната работа с тях след встъпването им в партийните редове е незадоволителна. Всичко това налага да се повиши дейността на партийните бюра и организации, на партийните комитети при попълнението на Партията с нови членове. Наложително е да се търси партийна отговорност от секретарите на първичните партийни организации за непроучени и неподготвени кандидати за встъпване в Партията, да се проявява голяма взискателност към поръчителите.

Иван ХРИСТОВ
председател на контролно-ревизионната комисия — Ленински район — София

Digitized by Google

ЗА ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ

— Има ли нещо, по което се отличават отчетно-изборните събрания на партийните организации в състава на първичните от тези на самите първични организации?

— Партийната организация в състава на първичната, както е отбелязано в Устава на БКП, има всички функции, права и задължения на първичната партийна организация освен правото да приема и да изключва членове и да решава общи въпроси на цялото предприятие, учреждение и пр. Следователно нейното отчетно-изборно събрание не се отличава от събранието на първичната партийна организация нито в процедурно отношение, нито по характера на материалите. Обект на внимание тук са проблемите на колектива, в който действува тази организация. Давайки оценка на партийното бюро, събранието откроява неговите силни и слаби страни, разкрива как се отразяват те в дейността на комунистите и на цялата организация, очертава насоките на бъдещата партийна работа в цеха, участъка, отдела, бригадата, фермата.

Принципът на демократическия централизъм предвижда изборност на ръководните органи на Партията от долу на горе. Поради това отчетно-изборните събрания се провеждат първо в съставните, а после в първичните партийни организации. От друга страна, така най-пълно може да се обобщи опитът в партийната работа, в обсъждането на доклада и при подготовката на резолюцията на отчетно-изборното събрание на първичната партийна организация да се вземе мнението не само на тези комунисти, които там са се изказали, но и на онези, които са направили бележки и предложения на събранията на партийните организации в състава на първичните.

— Длъжна ли е първичната партийна организация да приема план за подготовката на отчетно-изборното събрание и кога трябва да стане това?

— Такова задължение не е записано в партийните документи, но практиката е показала, че е полезно комунистите да се съберат предварително, да набележат основните задачи по подготовката на отчетния доклад и проекторезолюцията, по създаването на предпоставки за резултатната работа на отчетно-изборното събрание. Определя се кои партийни членове — ръководители и специалисти — ще помогнат с материали за доклада, като анализират състоянието на секторите, където работят; избират се комисии за разработване на проекторезолюция, за проверка на касата и документацията, за украса на помещението и т. н.

Digitized by Google

Кога да стане това, преценява партийното бюро, но явно трябва да има достатъчно време за подготовката на отчетно-изборното събрание.

— Може ли безпартиен ръководител на предприятие или учреждение, на профсъюзна или комсомолска организация да участвува в работата на отчетно-изборното събрание на партийната организация?

— Отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации са закрити. На комунистите трябва да се създадат условия свободно да обменят мнения, честно и открито да преценят състоянието на организацията и колектива, работата на бюрото. Ако събранието смята, че е целесъобразно и нужно присъствието на безпартийния ръководител, за да се изяснят по-добре въпросите, за които той отговаря, може да разреши това. Изборът на ново партийно ръководство е чисто организационен въпрос, по който безпартийните не вземат отношение — следователно тяхното присъствие тогава не е необходимо.

— Чия дейност се отчита на годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация?

— В доклада бюрото отчита предимно своята работа. На отчетно-изборните събрания комунистите оценяват доколко партийното бюро, което преди година са избрали, е успяло да организира изпълнението на партийната политика и на взетите решения. Те правят равносметка на извършеното и от тях, критикуват недостатъците, внасят практически предложения, набелязват бъдещите задачи. Така че оценка събранието дава на изборния орган — на партийното бюро или на секретаря и неговия заместник в малобройните организации, където няма бюра, а така също и за работата на комунистите.

— Кой е главният подход, от който трябва да се ръководи партийното бюро при подготовката на материалите за отчетно-изборните събрания? Какво място в тях да се отдели на икономическия анализ на дейността на трудовия колектив при положение, че основната задача на партийните организации сега е внедряването на икономическия подход?

— Този въпрос изисква по-подробен отговор, който ще намерите в методическата разработка „Отчет пред Партията, отчет пред народа", публикувана в кн. 12 на сп. „Партиен живот" от 1980 г.

— Какъв минимален партиен стаж се изисква за секретаря на първичната партийна организация?

— Комунистите, които се избират за секретари на първичните партийни организации или на партийните организации в състава на първичните, трябва да имат минимален опит в партийната работа — от такова съображение е продиктувано изискването партийният им стаж да не е по-малък от една година. Организациите, които не се съобразяват с това изискване, нарушават чл. 48 на Устава на БКП.

— Как трябва да се постъпва с предложенията за включване на допълнителна кандидатура в листата за проектосъстава на бъдещото партийно бюро? Как да се процедира, когато в състава на бюрото се изберат повече комунисти, отколкото е решено първоначално?

— Предложенията за включването на комунисти в проектосписъка на бъдещото партийно бюро, съгласно Инструкцията за произвеждане на избори за ръководни партийни органи, се приемат без гласуване. След обсъждане на явно гласуване, и то веднага след постъпването им,

Digitized by Google

се поставят самоотводите. За да бъдат те уважени, за тях трябва да гласуват повече от половината присъствуващи.

След като обсъждането приключи, се съставя окончателният списък, в който кандидатите се подреждат по азбучен ред. За избрани се считат онези комунисти, за които са гласували повече от половината от членовете на организацията, които присъствуват на събранието.

Събранието решава от колко членове да се състои бюрото, но ако след избора се окаже, че комунистите, получили необходимите гласове, са повече или по-малко от предварително утвърдените, решението за броя на членовете се преразглежда. В случай че мнозинството от присъствуващите се придържа към първоначално определения числен състав на бюрото, провежда се нов избор.

— Кое налага секретарят на първичната организация да бъде утвърждаван от партийния комитет? Не се ли ограничава с това вътрешнопартийната демокрация?

— Изискването секретарите на първичните партийни организации да бъдат утвърждавани от съответните партийни ръководства (комитети, бюра) е формулирано в чл. 48 на Устава на БКП. То позволява по-добре, по-пълно да се прецени бъдещият секретар, създава допълнителна гаранция, че организацията ще бъде ръководена от комунист, който действително притежава качества да бъде централна фигура в партийно-политическата работа. Подобна практика не противоречи на основния принцип в организационния строеж на Партията — демократическия централизъм, напротив — тя произтича от него.

— От какво следва да се ръководим, когато разпределяме задълженията на членовете на новоизбраното партийно бюро? Има ли някакъв постоянен статут или това зависи от задачите на първичната партийна организация в момента?

— Разпределението на задълженията между членовете на партийното бюро зависи от техния брой и главно от основните задачи, които стоят пред комунистите. Например ако започва реконструкция на предприятието, един другар може да бъде натоварен да отговаря специално по тези въпроси пред партийната организация. Поради такива съображения може да има отговорник за техническия прогрес, за обществения контрол и т. н. В това отношение първичните партийни организации не трябва да бъдат ограничени от специален статут. Естествено, има дейности, без които нито една партийна организация не може, и в бюрото винаги ще има човек, който да отговаря например за идейновъзпитателната работа. Съгласно Примерно указание на отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП от януари 1980 г. препоръчва се това задължение да поеме заместник-секретарят.

Digitized by Google

ТРУДОЛЮБИЕТО

Първи монолог... Изоставаха изкопните работи на обекта. На помощ изпратиха и моята бригада. Поръчение — да дадем пример на другите машинни екипажи. Пусковият срок на обекта наближаваше. По цял ден багеристите не слизаха от машините, ръцете им изтръпваха от умора...

Колегите ни наблюдаваха непрекъснато. През първия ден, струва ми се към обяд, един от бригадирите идва при мен и нещо ми вика, но машината бумтеше и не се чуваше. Слязох. Посрещна ме с въпроса, защо така съм разположил машините, не се ли затруднява работата. Започнахме професионален разговор. Обясних му различното в нашата технология на работа. „Проучването" продължи през целия ден. Вечерта, както винаги, се събрахме пред бараките. С голямо любопитство колегите се интересуваха колко кубика сме изкопали. И когато не от друг, а от ръководителя на обекта чуха цифрите, просто ахнаха от учудване: нашата бригада беше изнесла приблизително два пъти повече земна маса. Още на другия ден почувствувахме благородната завист. Работническата завист е благородна, тя се изразява с думите „защо те могат, пък ние да не можем". Психолозите ще го обяснят със силата на заразителния пример. По-важното в случая бе, че се породи благороден порив за достигане на нашите показатели, една амбиция, която удвояваше силите, караше всеки от тях да направи нещо повече. Наскоро четох една статия. Ставаше дума за човека и за работата. Авторът не бе съгласен с някои мнения. Например с това, че роботът извършва определени дейности много по-бързо, по-изкусно от човека, по-бързо смята например... Това е вярно! Но и другото е вярно — роботът не е творец. Той може да върши сложни операции, само ако бъде програмиран. За него бог е човекът. Казах това, за да направя съпоставката — нашата бригада прояви повече творчество, съобразихме се с конкретните условия на обекта и постигнахме по-високи резултати.

Втори монолог... Понякога приятели ми казват: стига толкова работа. Не те ли преумори миньорската работа? Малко ли са ти парите? Отговарям им на шега: апетитът идва с яденето. Не, всички те знаят, че никога не съм поставял въпроса, колко пари ще взема, никога не съм се пазарил, както правят някои. Ако този месец вземем по-малко пари, обяснявам на колегите от бригадата — значи малко сме работили. Но за себе си искам на всяка цена да си изясня дали това е цялата истина. И наново ще намеря повод да им кажа къде сме допуснали грешки, че човек трябва съзнателно да се труди, да даде от себе си всичко, на което е способен, а възнаграждението — то ще си дойде от само себе си. Против печалбарите съм. И ако някой с пе-

Digitized by Google

чалбарски разбирания дойде в бригадата, направо му казвам, че ми е неприятен. Пък той да му мисли...

Трети монолог... Защо се занимавам с рационализации — питали са ме и ученици практиканти от завода, и приятели, и непознати. Отговарям им кратко: защото ми е интересно. Ако може да се нарече хоби любовта ми към техниката, съгласен съм да се нарича така. Грабне ли ме идеята, вече не ми дава мира нито по време на работа, нито през свободното време. Ще преровя списания и книги, по цяла нощ ще правя изчисления, чертежи. Ще се опитам да си създам модел... Това прави нощите ми къси, очите ми да парят за сън. Но човек наистина трябва да е създал нещо, за да почувствува тази неповторима радост. Тя с нищо не може да се сравни. Е, има и несполуки, да си кажа правата, не ги желая, ще ми развалят настроението за кратко... И наново започвам, за да разбера къде съм сгрешил...

* * *

От бележниците си извлякох трите монолога. Това са изповеди на хора — челници в труда, комунисти. Работят в различни отрасли — строителството, рудодобива, машиностроенето. Общото, което ги обединява, е изключителното трудолюбие. Трудът за тях е станал смисъл на живота, същност на техния днешен и утрешен ден, жизнена потребност и норма на поведение. Трудолюбието е най-висше качество у човека. То възпитава и облагородява човешката личност. Българинът отдавна си е спечелил име на добър труженик, на разумен стопанин. И той се стреми да използва рационално работния ден в предприятието и свободното време. Ще го видим притеснен, че не е свършил всичко. Затова и в почивния ден ще си намери някаква работа: на лозе ще иде, в къщи ще оправя нещо или ще помага на съседа си... Но не може да скръсти ръце, да превие крака. Нощта е дадена за почивка — казва той. Трудът — творческият, съзидателният е възпят от народния гений в много песни, на него е посветил легенди, предания, пословици, гатанки, той е предмет на художествено пресъздаване.

Социализмът органически свързва труда със свободата. Свободният труд е този, който възвишава човека, обогатява неговата нравствена култура, развива творческите заложби и дарования. Защото социализмът създаде и създава у него най-добрите материални и духовни предпоставки за разгръщане на личностното творчество, за реализация на народния гений в дълбочина и мащабност.

Трудът носи радост, щастие, удовлетворение от постигнатото. Той възбужда към нови и нови претворения, прогонва скуката, безразличието, отчуждението. В труда и чрез труда се ражда най-доброто другарство и приятелство, възвисява се човешкият дух. Независимо дали работното място е в научната лаборатория или край тъкачния стан. Група работнички веднъж споделиха с мен, че катадневната работа предизвиква у тях различни мисли и емоции: една чувствува радост и удовлетворение от труда си, когато са постигнали висока производителност, друга — от това, че продукцията на фабриката е търсена и желана на всяка трапеза, трета — че и тя дава нещо на обществото. Една от тях бе изтъкната рационализаторка и аз приех този факт като съвсем нормално нещо. В своите трудови делници хората не виждат нищо особено, изключително, нещо различно от труда на своите колеги по работа. И овладени от чувство за скромност, те застават на кормилото, пред струга, на пулта, качват се на строителните скели, слизат в забоите... За да се превърне трудът в действена материална сила. Наистина трудно е да се определи границата, откъдето служеб-

Digitized by Google

ните задължения преливат в нравствени, моментът, в който трудът се превръща в норма на поведение. Маркс писа, че трудът е живот и пораждащ живот. Енгелс отбеляза: „Трудът — това е първото условие за целия човешки живот и при това в такава степен, че ние в известен смисъл сме длъжни да кажем: трудът е създал човека". Човешкото съществуване и трудът са взаимносвързани, взаимнообусловени. И човекът се труди, за да задоволи насъщни материални и духовни нужди. Неговият труд е винаги обществен, независимо къде работи: на собственото парче земя, в предприятието или в аграрно-промишления комплекс... Тези известни неща припомняме, за да вникнем по-дълбоко в нравствения смисъл на труда. Още доколко отделният човек осъзнава дълга си пред обществото, своята отговорност за неговото изпълнение. Оттук и в това преливане на трудовото и нравственото, в обогатяване на трудовата функция ще измерваме силата, степента на всеотдайността, творчеството, деловитостта, инициативата на комуниста, на трудовия човек. Неотдавна присъствувах на партийно събрание: обсъждаха се оценки на комунисти за замяна на партийните членски книжки. За тримата комунисти се казаха все хубави думи: добросъвестни, служат за пример, добри общественици... В изказванията имаше много топлота и внимание. Но когато започна обсъждането на партийното поведение на комуниста Х. Т., разговорът придоби друг характер. С другарска загриженост, но остро партийните членове го критикуваха за това, че хитрува и безделничи, проявява аполитичност, създава отрицателно настроение в колектива. Разнищиха неговата погрешна житейска философия, че с труд никой не е прокопсал... Измерения на тази „философия" са и честите му отсъствия и закъснения от работа. „Той идва на смяна — каза един от неговите колеги — не да работи, а просто да се подпише в присъствената книга." Разбира се, и да се подпише във ведомостта за заплатите — ще добавим ние. Ще си позволя едно отклонение. Преди няколко години правихме социологическо проучване в едно промишлено предприятие в Бургас. Оказа се, че тези, ако можем да ги наречем паразитни елементи в колектива, проявяват най-изразено своята потребителска психика. Те са най-недоволните от заплащането на труда, смятат се за ощетени. Това са често пъти безделници, които са задължително въвлечени в трудовия процес. Не са нужни, струва ми се, цифри, за да докажем, че такива хора, макар и единици, съществуват в трудовите колективи. Прилагането на новия икономически механизъм напълно ще ликвидира социалната почва, на която те избуяваха като плевели.

* * *

Трудът в името и благото на обществото възвишава, облагородява човека, формира у него високи нравствени и революционни добродетели. Този труд краси човека, повишава неговия социален престиж. Затова с право казваме, че златният фонд на социалистическото общество са трудовите герои: челниците, новаторите, рационализаторите и изобретателите. Тях обществото обгражда с най-голямо внимание. С тях се стремят да се сравняват всички трудови хора. Те са оня висок ориентир, към който е насочен погледът на милиони труженици. Сред тези челници на труда комунистите са значителната част. Те с чест изпълняват своята авангардна роля и това придава още по-голям блясък на техния пример.

Димитър НЕДЯЛКОВ

Digitized by Google

КОРЕСПОНДЕНТИТЕ НИ ПИШАТ:

РЪКОВОДСТВО И РЕЗУЛТАТИ

Окръжният комитет на Партията в Ловеч отделя нужното внимание на профсъюзните организации, които играят важна роля за ускореното икономическо развитие на окръга. Той се стреми да създава условия и обстановка, при които те най-активно да участвуват в осъществяването на икономическата политика на Партията. Подпомага ги да използват най-ефективни и действени форми на организаторска и политическа работа за разгръщането на производствената активност на трудещите се. Насочва ги задълбочено да се овладява икономическият подход и да се внедрява новият икономически механизъм.

За изучаването на доклада, изнесен от др. Тодор Живков пред Националното съвещание на 30 януари 1980 година, и нормативните документи по икономическия механизъм бюрото на окръжния комитет утвърди диференцирана програма. Състояха се открити партийни събрания, които приеха конкретни мерки за изучаване и внедряване на икономическия механизъм. Актуализираха се вътрешните нормативни документи. Организирани бяха курсове и семинари за обучение на партийните, профсъюзните и комсомолските кадри. В системата на партийната и профсъюзната учебна година се състояха отделни занятия, които бяха свързани с изучаването на икономическия механизъм.

За последователното приложение на стопанската сметка в бригадата под ръководството на окръжния комитет на БКП профсъюзните организации заедно със стопанските ръководства осъществиха редица мероприятия. Окръжният съвет на Българските професионални съюзи организира научно-практическа конференция на тема: „Бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка", на която бяха изяснени основните задачи и насоки в това отношение. Осъществиха се редица проверки в предприятията. По градове и отрасли се състояха срещи за обмяна на опит. Това позволи бригадната организация на труда масово да се внедри в промишлените предприятия. Тя напълно обхвана основните работници в дървообработващия комбинат „Георги Димитров", фабрика „Болшевик" и Химико-фармацевтичния завод в Троян, заводите „Елпром" и „Тодор Кацаров", фабриките „Велур" и „Стоян Едрев" в Ловеч, фабрика „Тетевянка" в Тетевен и др. Положителни резултати бяха постигнати в стопанска дирекция „Местна промишленост и битови услуги", където в бригадната организация на труда са включени 68 на сто от производствените работници.

Непрекъснато се увеличава и броят на бригадите, които са поставени на стопанска сметка. В началото на годината техният брой достигна 347 със 7474 души.

В тези бригади се васили стимулиращият характер на фонда на работната заплата върху крайните производствени резултати и ефективно използване на материалните разходи. Типичен пример в това отношение може да се посочи завод „Елпром" в Ловеч. След задълбочена и всестранна подготовка от 1 март тази година в 7 производствени бригади с 256 души се приложи вътрешностопанската сметка. Тя повиши чувството за отговорност на работниците при изпълнението на възложените им задачи, васили колективността и взаимопомощта сред тях. В резултат на това седемте бригади преизпълниха плановете си за март и увеличиха фонда на работната си заплата. Бригада „Ленин" например от направените икономии за преки материални разходи и от намаление на нормативния брак получи допълнително възнаграждение от 582 лева. Поради това обаче, че бригадата е допуснала преразход, правото й на допълнителен фонд се намали на 270 лева. За този период бригада „Ернст Телман" под влияние на същите фактори повиши фонда на работната си заплата с 320 лева.

Положителни резултати се постигнаха от прилагането на вътрешностопанската сметка и в други предприятия. Във фабрика „Велур" в Ловеч отчитането на преките материални разходи се извършва на 102 работни места. За първото тримесечие на тази година е осъществена икономия от лицеви и меки кожи в размер на 671 хиляди квадратни дециметра на стойност 47 хиляди лева. В резултат на това е осигурен допълнителен фонд „Работна заплата" за 8786 лева. Тази сума е разпределена между работниците в зависимост от направените от тях икономии. По този начин работникът Радослав Хубчев получи допълнително възнаграждение от 265 лева, Андриан Стоянов от 226 лева, Сергей Балабанов от 261 лева и др.

Digitized by Google

Практиката показва, че въвеждането на икономическия механизъм в производствените бригади не е лека задача. Утвърждаването на бригадната стопанска сметка е свързано с преодоляването на някои традиционни форми на организация на производството, с които някои стопански ръководства трудно се преборват. Възникват и други практически проблеми — около големината и обхвата на бригадите, определянето на показателите за планирането и отчитането на тяхната дейност, нормативите за въздействие върху фонда на работната заплата с оглед най-добре да се проявяват преимуществата на колективните форми на организация на труда в техния социален аспект — сплотеността и взаимопомощта, взаимния контрол и отговорността на всеки пред колектива. Заедно с това е необходимо профсъюзната организационна структура да се приведе в съответствие с бригадната организация на труда.

Под ръководството на окръжния комитет на БКП окръжният съвет на Българските професионални съюзи и профорганизациите извършиха значителна организаторска работа, която спомогна стратегическия лозунг на Партията — за високо качество и ефективност, да се превърне в основно съдържание, в сърцевина на **социалистическото съревнование.**

В борбата за осъществяване на новия подход към проблемите на съревнованието се открояват няколко по-характерни момента. Преди всичко трябва да се отбележи, че за разгръщането на съревнованието голяма роля изигра девизът: „Всеки ден, всяка седмица и месец с изпълнен график и план". С това творческо приложение на съветския опит бе намерен верен път — съревнованието най-тясно да се свърже с реализиране девиза на седмата петилетка.

Внесоха се чувствителни подобрения в системата на организация и ръководство на социалистическото съревнование. Това намери израз в еднопосочност на трудовата надпревара с основните задачи за икономическото развитие на предприятията. Навсякъде профсъюзното и стопанското ръководство са приели система за организация и ръководство на социалистическото съревнование, съчетана с бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка.

Системният контрол и взискателност от партийните комитети и организации над стопанските ръководства и профсъюзните организации допринесоха съревнованието да обхване и низовите производствени звена — цеховете, бригадите и работниците. Сериозна роля изигра въведената практика чрез нормираното планово задание предварително да се разпределят основните показатели на плана по месеци, седмици и дни за отделните цехове, бригади и работни места. Добър опит в това отношение бе натрупан в металургичния комбинат „Балкан", завод „Елпром" и фабриките „Стоян Едрев" и „Велур" в Ловеч; завод „Елпром" в Тетевен и комбинат „Георги Димитров" в Троян. По този начин се работи и в строителните и транспортните поделения. Добро начало е поставено в някои от кравекомплексите, където всекидневно се отчита обемът и качеството на млякото. По-голямата част от партийните комитети и организации често призовават на отчет стопанските и профсъюзните кадри. Те критично анализират тяхната дейност по даването на гласност за резултатите от съревнованието. Вече в повече от 80 на сто от промишлените предприятия на всекидневни или седмични оперативки и чрез специални табла, диаграми, в художествено оформени кътове се отчитат и разгласяват постиженията, като се посочват първенците и изоставащите.

Личните и колективните творчески планове се утвърдиха като основна форма за участието на трудещите се в съревнованието. През миналата и тази година 94 на сто от бригадите и 85 на сто от работниците имат творчески планове. В основните предприятия главният икономически ефект от тях за 1980 година е обобщен и заложен в насрещните планове. В машиностроителния комбинат „Балкан" той възлиза на 126 хиляди лева, като 96 хиляди лева са от икономии на суровини и материали.

Трудовите колективи от промишлеността поеха задължения да участвуват в профсъюзния милиард — допълнителен национален доход с икономисани материали и други разходи, които за 1979 година възлизат на 6440 хиляди лева. За реализирането на тази инициатива окръжният ,общинските и заводските партийни комитети оказаха пълна подкрепа на окръжния съвет на Българските професионални съюзи, на профсъюзните органи и организации в тяхната организаторска и практическа дейност. Организирано бе съревнование между колективите в окръга, което се направляваше и контролираше от бюрото на окръжния съвет и от общинските съвети на профсъюзите. Това спомогна голяма част от трудовите колективи да преизпълнят задълженията си. В окръга са реализирани над държавната задача икономии от материални и други разходи за 11 115 хиляди лева. С добри резултати се отчитат трудовите колективи на машиностроителния комбинат „Балкан", завод „Тръбна мебел" и Млечна промишленост в Ловеч, фабрика „Болшевик" и комбинат „Георги Димитров" в Троян, комбинат „Полковник Абаджиев" и завод „Иван Туйков" в Тетевен, фабрика „Симеон Ненов" в Луковит, циментов завод „Златна Панега" и др.

Важна съставна част от съдържанието на социалистическото съревнование е изучаването и внедряването на челния опит. През последните години бюрото на окръжния комитет на БКП на два пъти разгледа този проблем и конкретизира задачите за решаването му. Окръжният съвет на Българските професионални съюзи заедно с окръжния народен съвет, окръжния комитет на ДКМС и окръжния

Digitized by Google

съвет на научно-техническите съюзи приеха съвместна комплексна програма и разгърнати мероприятия за подобряване на дейността в тази насока. Като неразделна част от системите за организация и ръководство на социалистическото съревнование в предприятията се приеха вътрешни програми за изучаване и внедряване на челния опит и за работа с първенците.

В някои от текстилните и машиностроителните предприятия се взеха допълнителни мерки за разширяване на многомашинното обслужване. Най-чувствителни са резултатите във фабрика „Тетевянка" в Тетевен, където една тъкачка обслужва средно 18 стана при 16 за миналата година. На по-широка основа се разгръща движението за търговски образцови обекти, които в окръга надхвърлят 330 с над 500 работници.

В аграрно-промишлените комплекси се внедри опитът на Молдавската съветска социалистическа република за изграждането на механизирани отряди в селското стопанство. Подобри се използването на техниката на две и три смени. В 10 животновъдни бригади от кравекомплексите в Слатина, Баховица, Дебнево и Летница започна прилагането на опита на съветската доячка Лейда Пейпс, съобразен с местните условия.

Окръжният, общинският, заводските комитети на Партията и първичните партийни организации проявяват постоянен стремеж за осъществяване на близко и непосредствено ръководство на окръжната профсъюзна организация. Усилията са насочени за засилване на нейната роля в активизирането на трудещите се при осъществяването на партийната политика. В тази връзка бюрото на окръжния комитет на БКП организира редица инициативи. Утвърдена е практиката редовно да стават срещи с бюрото на окръжния съвет на Българските професионални съюзи. На пленум окръжният комитет на Партията разгледа проблема за организацията и ръководството на социалистическото съревнование. В свои заседания след Единадесетия партиен конгрес бюрото на комитета е обсъдило 23 профсъюзни въпроса. Особени грижи се полагат за укрепването и утвърждаването на общинските съвети на профсъюзите. Общинските комитети на Партията в Ловеч и Троян на пленуми се занимаха с проблемите за понататъшното усъвършенстване на партийното ръководство на профсъюзните органи и организации. Общинският комитет на БКП в Луковит периодично провежда срещи с профсъюзни дейци по въпросите на съревнованието, охраната на труда и др.

Усилията не отиват напразно. Положителни изменения настъпиха в стила и методите на работа на окръжния съвет и на окръжните отраслови комитети на профсъюзите. Те проявяват по-голяма оперативност и компетентност при решаването на поставените им задачи. В завод „Елпром" в Тетевен в профкомитета са включени добре подготвени кадри с производствен опит, които умеят да работят с хората. От 13 членове на профкомитета 8 са комунисти. Партийните членове със своята всеотдайност и личен пример увличат профсъюзните членове за изпълнението на задачите. Центърът на работа се пренася в бригадите и профгрупите. Партийните бюра ги подпомагат при решаването на социално-битовите въпроси, в укрепването на трудовата дисциплина и наставническото движение. В завода има 12 комунисти наставници, които са предали опита, знанията и уменията си на 47 нови работници.

Сега дейността на окръжната профсъюзна организация става още по-целенасочена и по-ефективна. Прилагат се по-разнообразни форми и средства, които активно въздействуват върху икономиката и останалите сфери на обществения живот, по-компетентно се намесват в решаването на проблемите при използването на новия икономически подход и внедряването на новия икономически механизъм.

Димитър ДИЧЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

ПО-СЪВЪРШЕН СТИЛ И МЕТОДИ НА РАБОТА

Въпросът за усъвършенстването на стила и методите на партийната работа неотменно е стоял на вниманието на окръжния комитет на БКП в Разград и на общинските партийни комитети. През последните една-две години и особено след създаването на новите общински партийни комитети се отделя по-голямо внимание в дейността на партийните комитети и организации творчески да се прилага ленинският стил и методи на работа.

Като отчита огромната роля на субективния фактор в изпълнението на тези задачи, окръжният комитет на БКП оказва конкретна помощ на общинските партийни комитети и първични организации за утвърждаване на деловитост, размах и инициативност, на критично отношение към изпълнението на задачите, на постоянна неудовлетвореност от постигнатото, на непрекъснат стремеж към по-високи постижения в тяхната работа и в дейността

Digitized by Google

на всички кадри. В тази насока бяха организирани редица мероприятия. В началото на миналата година отдел „Организационен" и сектор „Информационно-социологически" на окръжния комитет на Партията съвместно извършиха социологическо изследване по въпросите на стила и методите на работа на партийните бюра и за ролята на партийното събрание. Събрана бе интересна информация. Тя бе анализирана и обобщена и беше използвана при подготовката на материалите за пленум на окръжния комитет на БКП по проблема за по-нататъшно издигане ролята на субективния фактор при изпълнението на задачата за повишаването на ефективността и качеството.

Голямо внимание се отделя за подобряване на годишното и текущото планиране в първичните партийни организации. На този въпрос се отрежда важно място в семинарите за обучението на партийните секретари и членовете на партийните бюра. Кабинетът по партийно-организационни въпроси в окръжния комитет на БКП оказва ценна помощ чрез консултации и пр. От две години в значителна част от първичните организации успешно се прилага програмно-целевият и комплексен подход при планирането на дейността им. Сега те по-правилно определят целите, по-умело ги съчетават със задачите и организационно-политическите мероприятия, със средства за изпълнението им. С умение разработват плановете си партийните организации в държавно предприятие „В. Коларов", Завода за антибиотици, завод „Д. Стефанов", „Търговия на дребно", предприятие „Сердика" — Разград, първичната организация в животновъдството и ТМСС — Лозница, фабрика „Комсомолец" — Исперих, Районна болница — Кубрат и др.

Положителна черта на плановете е, че умело се подбират основните въпроси, които се предоставят на вниманието на комунистите. В по-голяма част от плановете правилно са формулирани задачите за мобилизиране на целите трудови колективи при осъществяването на ефективна и качествена производствена и служебна дейност. Значително е подобрена проблемността в дейността на първичните партийни организации. Сега те обсъждат въпроси като: дейността на административно-стопанското и профсъюзното ръководство за усъвършенстване на организацията на труда и за внедряване на бригадна организация; за повишаване ефективността на производството; за модернизация, реконструкция и разгръщане на рационализаторското движение и т. н. При планирането и обсъждането на тези проблеми значително внимание се обръща за разграничаване на функциите между партийната организация и административно-стопанските органи. Има определен стремеж правилно да се прилага политическият подход в работата, за осъществяване на контрол над дейността на стопанските ръководства.

Партийната организация например във Вагоноремонтния завод на гара Самуил установява, че планът за януари и февруари на настоящата година не се изпълнява по качествените показатели и се допускат пропуски по внедряването на новия икономически механизъм. Това от своя страна се отразява върху атмосферата в колектива. Свикано бе партийно събрание, на което се разгледа работата на стопанските ръководители като политически дейци, на техния стил и методи на работа. Събранието се превърна в задълбочен разговор за отговорността и личния пример на комуниста — ръководител, на редовия комунист за прилагане на новия икономически подход в организирането на производството. Разговорът и взетите решения допринесоха значително да се измени подходът в дейността както на партийната организация, така и на стопанското ръководство в управлението на производствения процес.

Първичната партийна организация в Районна болница — Кубрат разгледа дейността на административното ръководство за внедряването на научна организация на труда в стационара и поликлиниката, за повишаването културата на медицинското обслужване. В плана на организацията е предвидено да се оцени работата на административното и профсъюзното ръководство за изпълнение на мероприятията за интелектуализация на медицинския труд и за усвояване на новата медицинска апаратура и способи на лечение. Чрез правилното осъществяване на своите контролни функции и разгръщането на политическа и организаторска дейност партийната организация се е превърнала в политически ръководител на целия болничен колектив.

По решение на бюрото на окръжния комитет на БКП от средата на миналата година в окръжната партийна организация се провежда разговор на тема: „По-нататъшно прилагане и усъвършенстване на ленинския стил на работа и методи на ръководство". Разговорът започна в партийните групи и в първичните организации в състава на партийните и премина в първичните партийни организации. Бяха изнесени лекции и беседи по теоретическите постановки на ленинския стил и методи на работа и ръководство. На партийни събрания се приемат оценки за стила и методите на работа на партийните бюра, на административните и стопанските ръководства. В оценките и разговорите ударението се поставя на проблемите за засилването на деловитостта, творчеството и отговорността на партийните и административно-стопанските органи и кадри, на всички комунисти в изпълнението на новите задачи, които се поставят пред тях. В резултат на тези разговори настъпват положителни изменения в начина на мисленето и в практическите действия на по-голяма част от партийните и другите органи и кадри. Разговорът в окръжната организация ще приключи с провеждане на теоретико-практическа конференция, която

Digitized by Google

ще обобщи и оцени извършената работа в тази насока.

В периода на разговора значителни подобрения настъпиха и в дейността на партийните организации в предприятие „В. Коларов" — Разград. Там умело се съчетава ръководната дейност с широката организаторска и идейновъзпитателна работа за повишаването на социалната активност на всички работници и специалисти. Значително е издигнат авторитетът на партийните решения. Редовно се отчита тяхното изпълнение и се търси строга отговорност от онези, които ги пренебрегват. Отделя се голямо внимание за повишаване отговорността и личния пример на комунистите, за осъществяване на партийните поръчения. Партийната организация полага грижи за подбора, обучението и възпитанието на кадрите, на ръководството на социалистическото съревнование. В резултат на всичко това е повишен нейният авторитет, засилена е ръководната ѝ организаторска и възпитателна роля за мобилизирането на целия колектив при изпълнението на производствената програма. Предприятието една година предсрочно реализира петилетния си план, като достигна изпълнението на плана за стоковата продукция със 121 на сто, на чистата продукция със 116 на сто, а на печалбата — 162 на сто. През миналата година е реализирана икономия от суровини и материали за 170 хил. лева.

Всички тези положителни неща радват и много задължават. Защото в окръжната партийна организация съществуват първични организации, които нямат правилен стил и методи на работа, проявяват мудност при изпълнението на решенията, не прилагат ефективни форми за повишаване на социалната активност на трудещите се, изостават от изискванията на живота. Всичко това наложи общинските партийни комитети да полагат повече усилия и да търсят по-ефективни форми за укрепване на връзките с партийните организации и с техните секретари, по-системно да контролират тяхната дейност.

От една година се утвърди като постоянен метод на работа общинските комитети на БКП всеки месец да провеждат полудни на партийния секретар. С много усилия бе пречупен шаблонът — традиционният инструктаж за предстоящите задачи. Сега организирането на тези полудни е поставено на целева основа и става по предварително приет годишен план. Тяхното съдържание се характеризира с четири основни момента: изнасянето на беседа или лекция по някои актуални въпроси на партийното строителство; споделянето на положителен опит от някои секретари на първични организации по обсъждания теоретичен въпрос; оценка и отчет за изпълнението на задачите за изтеклия месец и поставянето на задачите, които ще се изпълняват през следващия месец. В това отношение отделните общински комитети на БКП, като Кубрат, Исперих, Юпер проявяват по-голямо творчество. На полудните присъствуват и заместник-секретарите на първичните организации. Там се обсъжда и идеологическата работа на партийните организации. Канят се и стопанските ръководители, които компетентно запознават присъствуващите с най-актуалните проблеми на социално-икономическото развитие на трудовите колективи и селищата. На отделни места полудните се съчетават с организирането на културно-масови мероприятия.

Организирането на полудните до голяма степен спомогна за намаляването на съвещанията и заседателщината както в общинските, така и в окръжния комитет на БКП. Те също така умело се използват от сътрудниците на окръжния партиен комитет за разговор с низовия партиен актив, за разясняването на някои негови решения.

Сега, когато се полагат усилия повсеместно да се внедрява новият икономически подход, безусловно нараства ролята и отговорността на субективния фактор. Няма съмнение, че без да се усвоява докрай ленинският стил, без да се прилагат по-съвършени форми и методи на работа, субективният фактор няма да се окаже на равнище да отговори на новите изисквания. Затова усилията на окръжния комитет на БКП в Разград в тази насока ще продължат и в бъдеще.

Юсуф ГАФИЛОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ПРЕПОРЪЧАН ОТ КОЛЕКТИВА

„Този човек е на мястото си!" — с такива думи често се оценява добрият ръководител. Щом е на мястото си, значи знае какво да прави и как да го прави. Значи не са сбъркали, когато са го издигали.

И все пак случва се понякога засечка, препоръчани за ръководна работа хора не оправдават доверието. Защо става това? Една от причините е в прибързаността... В. И. Ленин призовава колкото се може по-внимателно и по-търпеливо да се изпробват и разпознават истинските организатори, за да се избягват случайностите. При това той съветва по-пълно да се използва мнението на колектива. Задълбоченото и всестранно обсъждане на кандидатурите там, където тези другари работят, се практикува широко от партийните организации в Грузия. За натрупания в това отношение опит разказва кореспонденцията (в. „Правда", бр. 150 от 29 май 1980 г.).

Този опит следва да се разглежда през призмата на положителните изменения, настъпили в живота на републиката след известното постановление на ЦК на КПСС за Тбилиския градски комитет на Партията. Ще припомним, че то посочи значителни недостатъци и пропуски в подбора, възпитанието и разпределението на кадрите. Понататък бе извършена голяма организаторска и политическа работа за изпълнение на това постановление. В последвалото след 4 години ново решение на ЦК на КПСС бе констатирано, че партийните комитети по-пълно се съобразяват с мнението на комунистите, на колективите. Това позволява да се избягват срещаните до неотдавна грешки при оценката на кадрите, издигането им по признака „лична преданост", според роднинските и приятелските връзки.

Няма да бъде преувеличено, ако се каже, че именно правилният подбор на кадрите, усъвършенстването на техния стил на работа допринесе много за значителните успехи на републиката в развитието на икономиката и културата. През последните години Грузинска ССР 7 пъти поред бе удостоявана с преходното червено знаме на ЦК на КПСС, Съвета на министрите на СССР, ВЦСПС и ЦК на ВЛКСМ.

Известно е, че ръководителят е човек, който умее да организира, да поведе след себе си трудещите се, да мобилизира силите им за постигане на набелязаните цели. Той е и възпитател на колектива. Ще отговори ли препоръчаният другар на високите изисквания, ще се справи ли със задълженията? Този въпрос стои неизменно пред партийните комитети, когато се решават кадрови въпроси. И един от източниците на информация за достойнствата и недостатъците на кандидата е мнението на колектива, където той се труди.

През последните години от предприятията и строежите, от колхозите и совхозите, от научните и другите учреждения бяха издигнати, като се вземаше и мнението на колектива, стотици хора. Те оглавиха отговорни участъци в редица министерства и ведомства, в градски и районни партийни комитети. Всеки втори номенклатурен работник на

Digitized by Google

Тбилиския градски комитет на Партията например е препоръчан от трудовия колектив, от първичната партийна организация. По такива препоръки само от Тбилиския електровозостроителен завод „Ленин“ са изпратени на партийна, държавна и стопанска работа тридесетина човека. Директорът на завода А. Буадзе стана председател на Държавния комитет по материално-техническо снабдяване, главният инженер Т. Джабаури — началник на едно от най-големите предприятия в града Електровозовагоноремонтния завод.

В Сигнахски район през последните две години от 144 издигнати отговорни работници 59 са били препоръчани от трудовите колективи и от първичните партийни организации. Всички те успешно се справят със своите задължения.

Както показва животът, такава практика, от една страна, дава възможност на партийния комитет по-пълно да изучи достойнствата и недостатъците на кандидата за ръководния пост, а от друга — издига у този другар чувството за отговорност за възложеното дело.

Неотдавна за сериозни пропуски в работата бе снета от заеманата длъжност началничката на търговията с хранителни стоки в един от районите на Тбилиси В. Хуцишвили. Пред райкома възникна въпросът кой да оглави този важен и отговорен участък. По всички данни най-подхождаше секретарката на партийното бюро в Химфармазавода Заира Зурабишвили. Но какво ще каже колективът? Нали хората от собствен горчив опит знаят какво значи лошата работа на търговските предприятия в района. Ще може ли секретарката на тяхното партийно бюро да поправи нещата? Първият секретар на районния комитет на Партията Д. Кухалашвили и председателят на райизпълкома Б. Дзамоев дойдоха да се посъветват по този въпрос с колектива на завода. Състоя се обстоен разговор.

— Жалко е, разбира се, да се разделим със Заира. Сработихме се с нея, сприятелихме се. И нейна е заслугата, че атмосферата в завода е дружеска, творческа. Зурабишвили е добра организаторка, честна, взискателна. Мисля, че тя ще въведе ред в търговията.

Така говореше работничката Елиза Чибошвили, депутатка на Върховния съвет на Грузинска ССР. Така говореха и много други членове на колектива. В протокола на събранието е записано: „Единодушно одобряваме кандидатурата на З. Зурабишвили и гарантираме, че тя ще се справи с работата“.

В колективните характеристики се съдържат не само положителни отзиви. Древната грузинска мъдрост гласи: „Желаеш ли добро, кажи на човек истината в очите, дори да е горчива. Не се бой, че отначало може да ти се обиди — после ще разбере, че си му приятел.“ При обсъжданията заедно с достойнствата се отбелязват и недостатъците, изказват се пожелания, критични бележки. Когато утвърждават кандидата в партийния комитет, припомнят му мнението на колектива, съветват го на какво преди всичко да обърне внимание. Понататък съответният отдел на комитета контролира вслушал ли се е човекът в критиката, какви изводи си е направил.

Ето съвсем пресен пример. На заседание на бюрото на ЦК на Партията утвърждаваха за началник на управление „Селско стопанство“ на Чиатурския градски изпълком Р. Цигнадзе. Присъствуващите го знаеха като квалифициран специалист, точен, изпълнителен работник. Но един от членовете на бюрото попита:

— Как се отнася колективът към издигането на Цигнадзе?

— Като цяло поддържат кандидатурата. Беше обаче направена забележка, че понякога той е склонен към кабинетен стил на работа. Посъветваха го по-често да бъде сред трудовите колективи, повече да общува с хората.

Другарят изслуша съветите, обеща пред бюрото на Централния

Digitized by Google

комитет да има предвид забележките. И не само обеща, но по сведения на тружениците от селата измени своя стил.

Случва се по едни или други мотиви кандидатурата да отпадне. Това свидетелствува за принципността, за високата взискателност на трудовите колективи към онези, които застават начело.

Всестранното, делово обсъждане на кандидатите позволява не само по-добре да се проучват кадрите, да се избягват грешките, но и допринася в самите трудови колективи да се създава добър морален климат. Практически се изключват разговорите, сигналите и писмата от типа на: „Издигнаха го неправилно, не според заслугите", „С нищо не се прояви на предишната работа, а го повишиха", „Има си вуйчо владика"... При колективния съвет всеки може открито да си каже мнението.

С други думи, ако не се подхожда формално, този метод носи, както свидетелствува практиката, несъмнена полза. В републиката чувствително се съкрати сменяемостта на ръководителите по такива мотиви като некомпетентност и злоупотреба със служебното положение. От 40 000 номенклатурни работници 91 процента имат висше, незавършено висше или средно специално образование. Всеки трети от тях е под 40 години. Както показват социологическите изследвания, направени от отдел „Организационно-партийна работа" на ЦК на Компартията на Грузия съвместно със Съвета за обществено мнение при ЦК в 7 района, абсолютното мнозинство от неотдавна издигнатите кадри работи творчески, инициативно, ползва се с авторитет сред подчинените.

Периодично ръководителите се отчитат пред бившите си колеги: верни ли са на заръката, оправдават ли доверието. Неотдавна в Кутаиския автозавод „С. Орджоникидзе" държа строг, сериозен изпит заместник-председателят на Държавния комитет по материално-техническо снабдяване З. Сачков, който по-рано бе секретар на заводския партиен комитет.

За съжаление засега не всички партийни комитети се вслушват внимателно в гласовете на масите, когато решават кадрови въпроси. А игнорирането на общественото мнение обикновено води към провали, нанася морални щети. Ето защо с такава строгост се отнесе ЦК на Партията към фактите за неправилен подбор на стопански ръководители от Цулукидзевския и Ванския районен комитет, осъди порочната практика на ръководни длъжности да се издигат понякога в резултат на нечие покровителство, връзки и т. н. неподготвени хора.

Разбира се, не е правилно да се смята, че обсъждането на кандидатурите за издигане на ръководна длъжност от колективите и първичните партийни организации е разковниче против всички беди.

— Това е само една от формите на работата по подбора и възпитанието на ръководителите. И тя дава резултат единствено в комплекса от мерки, които целенасочено осъществява партийният комитет — отбеляза първият секретар на Тбилиския градски комитет на Партията И. Ментешашвили.

Препоръката на колектива не изключва отговорността на партийния комитет за качествения състав и за дейността на кадрите. И после, случва се колективът да прояви безпринципност, либерализъм, да не различи кариериста. Тук, естествено, ще си каже думата горестоящият партиен комитет. Без взискателност например подходиха в Стоматологичната поликлиника на Калинински район, като препоръчаха за ръководител на това учреждение неподходящ по делови качества човек. Затова райкомът на Партията отхвърли тази кандидатура и разясни своята позиция.

Г. ЛЕБАНИДЗЕ

Digitized by Google

СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ЗАКОННОСТ И ПРАВНА КУЛТУРА

МАРИН МАРИНОВ
кандидат на юридическите науки,
заместник-председател на
Върховния съд на НР България

В. И. Ленин изясни и обоснова основните принципи на социалистическата законност, като подчертаваше, че съветският държавен апарат, работниците и трудещите се селяни трябва да бъдат проникнати от духа на революционната законност, която е могъщо средство за защита на социалистическата революция, здрава преграда за дейността на враждебните на социалистическата държава и морално неустойчивите антиобществени елементи.

Л. И. Брежнев изтъква, че хубавата, добре премислена система от закони плюс тяхното безусловно изпълнение — това е законност, това е правопорядък, без който е немислим социалистическият начин на живот, социалистическата демокрация.

Безспорна истина е, че за осъществяването на тези принципи в практиката е необходима висока правна култура у всички граждани и преди всичко у комунистите.

В настоящия момент работата за повишаването на правната култура на комунистите следва най-тясно да се свързва с усвояването и действието на правната уредба на новия икономически механизъм. Икономическият подход и новият икономически механизъм по своята същност са цялостна система от икономически средства, методи за въздействие и регулиране и форми на организация. Тази система обхваща комплексно планирането, производството, разпределението и управлението.

Високи икономически, социални и идеологически резултати от новия икономически механизъм могат да се получат само когато ръководителите на социалистическите организации и комунистите познават правното регулиране на икономическия подход, умело използват икономическите лостове.

Основен принцип на новия икономически механизъм е пълното и повсеместно прилагане на социалистическия принцип за заплащане според количеството и качеството на вложения труд. Всичко това налага разумно да бъдат използвани възможностите на материалната база, на трудовите, материалните, финансовите и валутните ресурси, да се използват всички нормативно определени стимули за повишаване на ефективността и качеството на производството.

Очевидно е, че проблемите на новия икономически механизъм могат правилно да бъдат разрешени само при пълното усвояване на неговата нормативна уредба, при строго спазване принципите на социалистическата законност. Това налага да се издига правната култура на ръководители и изпълнители и особено на авангарда на работническата класа — на комунистите.

Повишаването на правната култура и израстването на правното съзнание на комунистите и кадрите е действено юридическо средство за ефективно регулиране на взаимоотношенията между стопанските организации при новия икономически механизъм.

ПРАВНАТА КУЛТУРА И РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО ОБЩЕСТВО

Правната култура обхваща познаването на социалистическото право като система от правни норми, които регулират обществените отношения: Конституцията на НР България, законите, Указите на Държавния съвет, постановленията, решенията и разпорежданията на Министерския съвет и другите нормативни актове.

В правната култура на комунистите следва да се включи и познаването на ролята и дейността на системата от държавни и обществени органи и организации, които обезпечават обществения ред: съда, прокуратурата, Министерството на вътрешните работи, контролните органи, другарски-

Digitized by Google

те съдилища, доброволните отряди на трудещите се, комисиите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и пр.

Важен елемент на правната култура на гражданите и на първо място на комунистите е правосъзнанието на личността. То обхваща системата от знания, възгледи, идеи, правното чувство и оценка на деянията и събитията в живота. Високата правна култура обуславя и високо правосъзнание, а оттам и съобразено с изискванията на социалистическата законност поведение у гражданите.

„Напразни ще бъдат всички грижи — изтъква др. Т. Живков — да се осигури законност, ако правосъзнанието, отношението към държавния ред, готовността да се противодействува на неправдата и беззаконието не се насаждат от най-ранна възраст. Обучението и възпитанието трябва да съдържат в себе си и социалистическото правосъзнание."[1]

Съставна част на социалистическата правна култура е практическата дейност и поведението на отделната личност за изпълнението и прилагането на социалистическото право и законодателство. С повишаването на правосъзнанието нараства и правната култура, която от своя страна влияе положително върху състоянието на законността в обществото. Когато отделният комунист и гражданин има високо правно съзнание и висока правна култура, той изпълнява съзнателно и добросъвестно своите граждански и обществени задължения, активно участвува в обществено-политическия живот, в изпълнението на трудовите си задължения, проявява непримиримост към нарушенията и нарушителите на законността. По този начин правната култура придобива и социална стойност — тя мотивира по вътрешно убеждение поведението на личността в обществото, в семейството, в производството.

Повишаването на правната култура и възпитанието на гражданите към строго спазване на социалистическата законност е една от основните задачи на Българската комунистическа партия. Съгласно чл. 8 от Конституцията на НР България укрепването на законността и предотвратяването на престъпленията и правонарушенията е задължение на държавата, обществените организации и гражданите.

Правната култура не е стихиен процес, нито е изолирана сама за себе си. Тя е неразривна част от социалистическата култура, която пък от своя страна е част от надстройката. Следователно като надстроечен елемент тя се влияе от базата и сама оказва влияние върху нея.

Формирането на правната култура у комунистите се извършва не само с разширяването и обогатяването на правните им знания, но и чрез непрекъснатото повишаване на марксистко-ленинския им мироглед, чрез все по-активната им борба против отрицателните явления, престъпленията и правонарушенията.

Важно значение за формирането на здрав марксистко-ленински мироглед у комунистите има и проблемът за правилното разбиране на връзката и взаимодействието между правната култура, изискванията за строго спазване на социалистическата законност и развитието на социалистическата демокрация. Социалистическата демокрация като форма на управление, социалистическата законност като основен политически и правен принцип на държавата и правната култура, като част от общата социалистическа култура на гражданите са неразривно свързани и непрекъснато си взаимодействуват. Същностна характеристика на реалния социализъм у нас е строгото спазване на социалистическите закони, укрепването на държавната дисциплина във всички сфери на обществено-политическия, стопанския, културния живот.

ПРАВНАТА КУЛТУРА НА КОМУНИСТИТЕ И УКРЕПВАНЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ЗАКОННОСТ

Изключителни по своето значение са решенията на историческия Априлски пленум на Централния комитет на Партията от 1956 г. за укрепването на социалистическата законност, за защитата на законните права и интереси на държавата, на обществените организации и на гражданите. Творческото им прилагане в живота през изтеклите двадесет и четири години практически доказа тяхната правилност и жизнеутвърждаваща сила: разширява се социалистическата демокрация, издигнаха се правната култура и правосъзнанието на хората, значително намаляха престъпленията и противообществените прояви, укрепва и бе усъвършенствувана социалистическата законност и правовият ред.

Юлският пленум на Централния комитет на БКП (1968 г.) постави задачата да се води решителна борба срещу отрицателните явления в нашата действителност.

Престъпленията и противообществените прояви, извършвани от отделни лица, макар и да не определят облика на нашето общество и непрекъснато да намаляват, увреждат социалистическите обществени отношения и тяхната основа — социалистическата икономика, пречат на нашето прогресивно развитие по пътя на зрелия социализъм. Затова в партийните решения се изтъква, че трябва да държим сметка за тези явления, да водим настойчива и ефикасна борба за ограничаването и постепенното им ликвидиране. Това задължава комунистите да бъдат в челните редици за укрепването на социалистическата законност и правовия ред.

Високата правна култура на комунистите и на трудещите се е от огромно значение за стабилното развитие на икономиката на страната, на социалистическата де-

[1] Т. Живков. Избрани съчинения, т. 15, с. 245, С., 1975.

Digitized by Google

мокрация и за защита интересите на народа. Тя стимулира към съзнателен труд, инициатива и творчество, към икономия на суровини, материали, енергия и финансови средства, а заедно с това и към непримиримост срещу нарушителите на социалистическата законност и правовия ред. Прилагането на новия икономически механизъм е най-тясно свързано с пълното и точно познаване на неговата нормативна уредба. Планирането, ценообразуването, договорните отношения, самоиздръжката, създаването на приходите и образуването на общия фонд, формирането на фондовете за потреблеиие на стопанските организации, финансирането на разширеното социалистическо възпроизводство, икономическите стимули, материалната заинтересованост и отговорност при внедряването на стопанската и вътрешиата стопанска сметка — всички тези въпроси са характерни черти на новия икономически механизъм и са нормативно регулирани. Постигането на високите цели на новия икономически механизъм изисква строго спазване на законността, дисциплината и понасяне на отговорността за допуснатите нарушения на правовия ред.

Строгото съблюдаване на законността от комунистите е важна предпоставка за зачитането ѝ от всички трудещи се. Това налага в духа на Програмата на Партията да се изгради и формира актуално виждане, мислене и действие от комунистите по проблемите на социалистическата законност, да се повишава тяхната правна култура.

В Програмата на Българската комунистическа партия се подчертава, че Партията и заиапред ще се бори за пълно спазване на социалистическата законност, на принципа на равенството на гражданите пред закона. Наред с това обаче в Програмата изрично се казва, че държавната принуда се запазва срещу всички лица, които преминават към открити или прикрити форми иа борба против социалистическия обществен строй, които нарушават социалистическите закони.

Правната култура на комунистите се отразява и в тяхната пряка производствена и служебна работа. Правната култура на комунистите не е лично, а партийно, обществено дело. Партията е авангард, поради което цялото общество е заинтересовано от високата правна култура на членовете на този авангард — комунистите. Борбата за правна култура на членовете на Партията е неразривно свързана с утвърждаването на нравствените принципи на комунизма, на чувството за дружба, другарско сътрудничество, дълг към социалистическата родина.

Пред комунистите Партията поставя задачата системно, целенасочено, с непримиримост да провеждат борба за изкореняване на враждебните на социализма уродливи явления — егоизма, стремежа към лично облагодетелствуване, бездушното отношение към хората, разточителството, бюрократизма, престъпленията, нарушенията на трудовата, държавната, производствената и финансовата дисциплина и на обществения правопорядък. В борбата с тези отрицателни явления следва да се използва както възпитанието и убеждението, така и средствата на държавната принуда чрез санкциониране на нарушенията на законността и на нарушителите.

Във всекидневната работа комунистите изпълняват съзнателно и ефективно своите задължения, разгръщат активна дейност за спазването на социалистическата законност.

В поведението на отделни комунисти обаче има отклонения, които в стремежа си за лично облагодетелствуване нарушават не само принципите на партийния морал, но и на социалистическата законност. Макар тези случаи да са много малко, наложително е срещу подобни прояви да се води непрекъснато борба от страна на партийните органи и организации, от всички комунисти.

През 1979 г. Пловдивският окръжен съд например осъди група лица, между които имаше членове на Българската комунистическа партия и на Комсомола. Те в различни комбинации помежду си и с трети лица са извършвали системни кражби на хранителни стоки. Пак през миналата година в Плевен бяха осъдени няколко души, между които и комунисти, за присвояване на обществени средства в областта на строителството.

Престъпната дейност на тези партийни членове и комсомолци не би била възможна, ако съответните партийни и комсомолски организации бяха проявявали по-голяма бдителност, ако следяха по-отблизо техните прояви, ако бяха водили по-резултатна борба за повишаване на правната култура и правосъзнанието на своите членове.

Има случаи, когато в някои предприятия незаконно се изплащат премии за преизпълнение на производствените планове на базата на съзнателно неправилио отчитане на плана чрез неверни документи. Това става със знанието и одобрението на ръководители комунисти, със съгласието и на съответните партийни бюра и комитети. В тези случаи криворазбраните грижи за интересите на работниците и служителите в отделното предприятие се противопоставят на общонародните интереси.

Ленинските принципи и норми на партиен живот задължават партийните организации да проявяват непримиримост към нарушенията на законността. Стриктното и спазване от комунистите създава условия за разгръщане активността, инициативността и творчеството на масите в изпълнението на стопанските задачи.

Осъществяването на социалната и икономическата политика на Партията изисква от комунистите висока правна култура и държавнически поглед. При решаването на всяка задача те трябва да предвиждат отрицателните последици от всяко действие, което нарушава законността.

Основно звено в социалистическата стопанска система е предприятието. Правата и задълженията, режимът на прикрепените

Digitized by Google

към него имущества, договорната форма на стопански връзки, редът за ценообразуването, формите на заплащане на труда и материалното стимулиране са регулирани от правни норми. Точното спазване на законността е необходимо условие за провеждането на партийната стопанска политика. Всичко това подчертава важното значение на работата за повишаване правната култура на комунистите, на стопанските ръководители, на всички трудещи се.

РОЛЯТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ПРИ ПРАВОРАЗДАВАЩИТЕ ОРГАНИ ЗА ИЗДИГАНЕ ПРАВНАТА КУЛТУРА НА ГРАЖДАНИТЕ

Особено важни задачи за партийните организации при правораздаващите органи произтичат от решенията на Единадесетия конгрес на Партията и Юлския пленум на Централния комитет на БКП от 1976 г. В доклада пред конгреса др. Тодор Живков изтъкна, че пред прокурорските и съдебните органи стои задачата да усъвършенстват своята дейност за безусловно спазване на социалистическата законност върху основата на равенството на всички граждани пред закона.

Пред Юлския пленум (1976 г.) др. Тодор Живков подчерта, че се нарушават ленинските принципи и норми на работа в социалното управление на редица места и в отделни области на социално-икономическия живот на страната. Това води до разпиляването на материали, финансови и трудови ресурси, валутни резерви, забавя темповете на нашето икономическо развитие.

От тези постановки произтичат особено важни задачи за партийните организации при съдебните, прокурорските и следствените органи — да претворяват в живота партийните решения. От тях се иска да разработват и осъществяват мероприятия, които да повишават правната култура на комунистите и всички трудещи се в процеса на правораздаването и дейността по надзора в Народна република България.

В какво се изразява тази дейност?

Преди всичко в участието на съдии, прокурори, адвокати и съдебни заседатели — членове на Партията, в разясняването на социалистическата законност. Провеждат се теоретични партийни конференции и събрания, които са свързани със защитата на социалистическата собственост и народното стопанство, против престъпността и закононарушенията, за укрепването на държавната и финансовата дисциплина, за защита на правата и нравствените основи на социалистическото семейство, законните права и интереси на гражданите. Пред трудовите колективи и по квартали се изнасят лекции и доклади по правни въпроси. Положителни резултати дава и работата по разясняването на трудовото законодателство, възпитателната дейност с условно осъдените, предсрочно условно освободените, малолетните и непълнолетните правонарушители и пр. В тази насока стои и задачата за разнообразяване на правно-разяснителната работа, за използване на нови, по-ефективни форми за правна пропаганда, диференцирани съобразно общата култура и интересите на аудиторията.

Организирането на възпитателното и предупредително въздействие на съдебния процес при разглеждането на делата в съдебната зала е също важна задача на партийната организация при съда и прокуратурата.

Предвидената от закона публичност при разглеждането на делата е не само гаранция за обективност и безпристрастност в правораздаването. Тя е и школа за правни знания за присъствуващите в залата граждани, за обогатяване на правната им култура, за респект спрямо социалистическата законност.

Разглеждането на делата на място — в предприятието, стопанството, учреждението, в квартала, където е извършено престъплението или където живее подсъдимият, също има огромно правно-възпитателно и предупредително въздействие върху трудещите се. Това задължава партийните организации при правораздаващите органи да влагат повече старание за добрата подготовка и организация на тези процеси, като се опират на активното съдействие и помощ на партийните и масовите организации, където съдът ще разгледа делото. Районните и окръжните съдилища в София, Пловдив, Плевен и в други окръзи използват много ефикасно тази форма на дейност за повишаване правната култура и правосъзнанието на трудещите се, за по-голяма ефективност в борбата срещу престъпността и правонарушенията. Има обаче съдилища, административни и партийни ръководства, които подценяват тази форма на работа. Те не организират достатъчно показни процеси или ги провеждат без необходимата предварителна подготовка и организация, без добра съгласуваност с партийните и масовите организации в предприятията, учрежденията и кварталите, без предварителна разгласа, при недостатъчна публичност. По тази причина и ефектът от тях е незадоволителен.

Да се усъвършенствува дейността за разкриване на причините и условията, които са способствували за престъпленията и правонарушенията, е също много важна задача пред партийните организации при правораздаващите органи. Тя значително съдействува за обогатяването на правната култура и повишаването на правосъзнанието на трудещите се. Тази дейност съдиите, прокурорите, следователите — комунисти, извършват както при разследването и разглеждането на конкретните дела, така и при обобщаването на съдебната практика по отделни категории дела, при обсъждането на резултатите от тези обобщения с участието на представители на заинтересуваните стопански организации. Подобни съвещания Софийският градски съд проведе по въпросите за: трудовите злополуки в металур-

Digitized by Google

гичния комбинат „Кремиковци" с участието на представители на комбината; с ръководството на държавната стопанска организация „Вторични суровини" — за предотвратяване на стопанската престъпност в системата на обединението и пр. Подобни срещи са станали в Бургаски, Великотърновски, Старозагорски и други окръзи. Резултатите от тази дейност са положителни.

Законът вменява в дълг на съда и прокуратурата не само да констатират причините и условията за нарушенията на законността, но и да предложат необходимите мерки за тяхното отстраняване. За изпълнението на тези си задължения много съдилища и прокуратури организират срещи с ръководствата на предприятията, организациите и учрежденията, с кварталните организации, с органите по охраната на труда, с контролните органи за търговията, с органите на КАТ и пр.

На сесии на общинските и окръжните народни съвети съдии и прокурори изнасят информации за състоянието на законността в общината, района или окръга. С това те не само съдействуват за обогатяването на правната култура на трудещите се, но и за вземането на ефикасни мерки за ограничаване и постепенно ликвидиране на нарушенията на законността и на противообществените прояви.

Някои съдилища, прокуратури и следствените органи се задоволяват само да констатират причините и условията, довели до конкретното престъпление или закононарушение, без да набелязват конкретни мерки за успешната борба срещу тези явления. Други пък сочат второстепенни маловажни причини и условия, а не тези, които имат решаващо въздействие за пораждането на престъпленията и правонарушенията. Трети изобщо не се занимават с тези въпроси. С това те не допринасят за воденето на решителна борба срещу отрицателните прояви.

Дълг на партийните организации при правораздаващите органи, на комунистите — съдии, прокурори и следователи, е да се включат активно за преодоляване на тези слабости в работата на съдилищата, прокуратурите, следствените органи.

Важно място в борбата за повишаване на правната култура и правосъзнанието на трудещите се имат партийните организации и комунистите и във връзка с дейността на съдебните заседатели, на обществените обвинители и защитници в процесите. Като представители на обществеността, на трудовите колективи, на обществените и масовите организации, те информират трудещите се за същността на разглежданите дела, за постановената присъда или решение, за мотивировката на съдебния акт. По този начин те разпространяват правни знания, възпитават трудещите се в дух на строго спазване на социалистическата законност.

Ето защо партийните организации и всеки комунист — съдия, прокурор или следовател, могат още по-активно да съдействуват за подобряване на тази правно разяснителна работа на съдебните заседатели, обществените обвинители или защитници, да им оказват квалифицирана помощ.

Претворяването на стратегията за висока ефективност и високо качество обхваща и дейността на първичните партийни организации за издигане правната култура на комунистите.

Потребно е в звената на партийната учебна година да се засили изучаването на проблемите на социалистическото право. От съществено значение е въпросът всеки комунист — съдия, прокурор или следовател, непрекъснато да усъвършенствува своята правна подготовка, за да бъде максимално полезен в дейността за обогатяване на правната култура на трудещите се, за повишаване на тяхното правосъзнание. Никой не може да бъде на отговорна партийна, административна или стопанска работа, ако непрекъснато не повишава своята правна култура и знания.

Спазването на социалистическата законност е и уставно задължение на комуниста. В член 2, буква „и" от Устава на Българската комунистическа партия е записано, че всеки член на Партията е длъжен: „да спазва най-строго партийната и държавната дисциплина и социалистическата законност, еднакво задължителни за всички членове на Партията; да бъде непримирим към всеки, който нарушава дисциплината и законността, независимо от заеманите пост; да бъде правдив и честен пред Партията и народа..."

Digitized by Google

ПРОБЛЕМИ НА ЧЕЛНИЯ ОПИТ

ТИНА ТЕНЧЕВА
кандидат на икономическите науки

Решаването на мащабните задачи, произтичащи от стратегическия курс в икономическата политика на Партията за повишаване на ефективността на общественото производство и всяка дейност, изискват издигането на качествено ново равнище работата по изучаването и масовото разпространение на челния опит. Внедряването на икономическия подход и новия икономически механизъм повишават значимостта и актуалността на този проблем.

ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЧЕЛНИЯ ОПИТ

Изучаването и разпространението на челния опит е сложен и динамичен процес. По своята същност той е израз на творческата активност на трудещите се, съдържаща принципно нови, по-ефективни методи на решаване на назрелите задачи на социално-икономическото развитие на обществото. Като творчество на трудещите се е сърцевина на съревнованието. Същевременно това творчество е органически свързано с развитието на икономическите и социалните процеси. Ето защо новият подход в работата по челния опит изисква изграждането на държавно-обществена система за неговото управление, която да съчетава основните принципи на ръководство на икономиката с тези за организация и ръководство на социалистическото съревнование.

Двегодишният период от излизане на **решението на Политбюро, което начерта новия подход в работата по челния опит,** е достатъчен, за да се направи една по-точна равносметка от ръководните кадри на всички равнища: Изградихме ли държавно-обществена система за управление на челния опит и в каква степен? Кои са основните нерешени въпроси? Кое е новото, което се налага от внедряването на икономическия подход и новия икономически механизъм?

Ако вземем само два компонента от системата за управление на челния опит — новия подход **в планирането** и изграждане на **системата за информация,** ще видим, че е извършена определена крачка напред. Поставено е началото на държавно-общественото планиране на челния опит на всички равнища на социално управление. Израз на това са разработените за първи път специални, по-разгърнати, на много места съвместни програми за изучаване и разпространение на челния опит от почти всички ръководства на различни равнища на управление. Голяма част от тези програми в значителна степен са обвързани с науч-

Digitized by Google

но-техническата политика, с усъвършенстване на организацията на труда, с инженерните проекти и насрещните планове в стопанските организации.

Сега планираният за изучаване челен опит, както и формите и средствата за тази дейност, по-определено се свързват със специфичните условия на отрасъла, на стопанската организация. Това създава предпоставки за неговото по-целенасочено и ефективно внедряване и разпространение. И все пак достатъчно ли е това? Осъществено ли е от всички отраслови министерства, стопански организации и поделения основното изискване на новия подход — **планирането на челния опит органически да се свърже с насрещния план.** А това изисква не само разгърната програма, осигуряваща всички условия за неговото успешно изучаване и внедряване, но да се включи и ефектът му върху показателите на насрещния план. Или по-точно казано — да се издигне равнището на показателите на насрещния план на основата на масовото разпространение на челния опит. Практиката показва, че в една не малка част от стопанските организации все още съществува самоцелност, едностранчивост, примитивизъм. Израз на този формализъм е това, че **програмата за изучаване и внедряване на челния опит не се е превърнала в неразделна част от инженерния проект и насрещния план.** Много планове не са осигурени финансово, организационно-технически, кадрово и т. н. От друга страна, не се изчислява комплексният ефект от новите постижения. В редица предприятия плановете по челния опит не са ръководство за действие, защото в тях не се определя ясно целта, средствата и методите, не са конкретизирани отговорностите на кадрите и ръководствата. Не е предвиден и не се извършва контрол и отчет на тази дейност. Посочените слабости не дават възможност да се осигуряват на практика всички условия, които са необходими за внедряването на челния опит. А всяка новост изисква осигуряване на точно определени производствено-технически, социално-икономически и организационни предпоставки. Те са свързани с определени изменения в техниката и технологията на производството, в организацията и в заплащането на труда. Необходими са съответни изменения и в социално-битовите условия, в системите на организация на съревнованието. За да се създадат всички тези изисквания от първостепенно значение е под ръководството на партийните комитети и организации да се провежда необходимата разяснителна, политическа и организаторска работа — от всички ръководства със специфичните им форми и средства.

Едно от социологическите проучвания на Научноизследователския институт по профсъюзни проблеми „Г. Димитров" в промишлеността показва, че близо една трета от анкетираните работници, специалисти и служители в предприятията на промишлеността посочват, че с насрещния план за 1979 година са създадени необходимите предпоставки за масово внедряване на челния опит в звеното, в което работят. Поголяма част от тях обаче считат, че с насрещния план са създадени само отчасти условия или въобще не са създадени такива за масово внедряване на челния опит. Същевременно те посочват като най-съществени следните причини: остаряла и немодернизирана техника, не добра организация на труда; липса на информация за челните постижения; ниска квалификация на работниците и служителите; недостатъчно стимулиране; формализъм и рутина в ръководството...

Практиката показва, че неосигуряването на необходимите условия е основната причина за бавното масовизиране и за недостатъчния ефект от разпространението на челния опит, свързан със системата за управление на качеството на продукцията, рационалното използване на техниката на основа на увеличение на сменността и 7-дневния режим на

Digitized by Google

работа, бригадната организация на труда, многомашинното обслужване и други.

И ако двегодишният период не беше достатъчно използван за пълно осъществяване на новия подход в планирането на челния опит от ръководствата на не малко стопански организации и поделения, има ли време да се отлага повече решаването на този въпрос? В програмните постановки на др. Тодор Живков за интелектуализация на материалното производство, за подготовката на VIII петилетка като петилетка на техническия прогрес, за внедряване на икономическия подход и новия икономически механизъм се съдържа категоричният отговор на този въпрос.

Все по-ускоряващите се темпове на научно-техническия прогрес изискват непрекъснато издигане равнището на материално-техническата база, което скъсява сроковете на нейното обновление, а следователно и на най-пълното и ефективно използване. Разбира се, успешното решаване на този проблем изисква непрестанно растяща компетентност и отговорност, критерий за постигането на тази цел е издига ли се на значително по-висока степен творческата активност на широките трудещи се маси, на ръководните кадри за ускоряване социално-икономическото развитие на нашето общество. Ето обединяващата цел, обединяващото звено, което органически свързва новия подход в планирането на социално-икономическото развитие, новия икономически механизъм и масовото внедряване на челния опит.

Нещо повече, внедряването на икономическия подход и новия икономически механизъм не само предполага и изисква, но и създава по-добри условия за демократичното начало и закономерното нарастване на творчеството на трудещите се. Това от своя страна поставя нови изисквания към подхода в управлението и ръководството на челния опит, в осигуряването на още по-добри условия за неговото масово повторение. Следователно съставянето от стопанските комплекси, организации и поделения на насрещния план за социално-икономическото развитие за годината или сега за VIII петилетка — не би могъл да включи всички резерви за най-пълно използване на материалните и трудовите ресурси, ако не разгърне в най-пълна степен творчеството на всеки работник, специалист, служител и ръководител. Това означава: предварително проучване, прогнозиране и включване на новия челен опит, който ще се внедрява; разширяване, масовизиране на съществуващия; точно планиране на ефекта от него и осигуряване на всички необходими условия за реализиране на комплексния: икономически, социален и възпитателен ефект.

Сега проблемът е от всички кадри да се осъзнае азбучната истина за дълбоката органическа връзка между насрещния план, инженерния проект и плана за развитието на челния опит. И по-важното, на практика да се осъществи тази органическа връзка. Пълното внедряване на икономическия подход и новия икономически механизъм са не само предпоставка за това, но и в голяма степен активен стимулиращ фактор. Осъществяването на принципите на новия икономически механизъм изисква по-пълното разгръщане на творческото начало в работата на всеки и на колектива като цяло, изисква по-дълбокото осмисляне и планиране на челния опит. А заедно с това ще се осигуряват и по-добри условия за неговото стимулиране и по-висока ефективност. По-пълното реализиране на принципа за заплащане на труда според количеството и качеството на труда ще стимулира масовизирането на челния опит. Между новия икономически механизъм и челния опит съществува диалектическа връзка. По-пълното разгръщане на творческата инициатива на трудещите се, основавайки се на принципите изи-

Digitized by Google

сквания на новия икономически механизъм, ще съдействува за увеличаване на резултатите от всяка дейност.

Планирането на челните постижения има своите особености, свързани с различните етапи на развитие на този процес — издирване и обобщаване, изучаване и внедряване. Ето защо в плановете за челния опит трябва да се вижда технологията, систематичността на неговото търсене, обобщаване и проектиране с оглед на специфичното в неговото прилагане в отрасъла или предприятието. Необходимо е да се разширят и обогатят формите и средствата за неговото изучаване и внедряване, като се използват повече съвременни технически средства: филми, типови проекти, модели, приспособления, съоръжения и др. Всичко това е особено важно, защото успешното разпространение на челния опит е преди всичко създаване и усвояване на неговата технология, както и съобразяването ѝ със специфичните условия на дадения колектив.

Органическото обвързване на изучаването и внедряването на челния опит с насрещния план изисква още по-целенасоченото стимулиране. Условия и предпоставки за това са създадени както с нормативните документи за стимулиране на челния опит, така и с всички нормативни актове за внедряване на новия икономически механизъм. За целта могат да се планират и използват средства от фондовете „Разширяване и техническо усъвършенствуване", „Икономическо въздействие", „Изобретения и рационализации", „Работна заплата".

Организирането на **комплексно-аналитична и достоверна информация за челния опит** е другата изключително важна предпоставка за изграждане системата за неговото управление.

Първостепенното значение на организацията на информацията за челния опит се определя от това, че той има решаващо значение за възприемане на новия подход в управлението и ръководството на икономиката. Значимостта на опита зависи и от неговия характер. Като творчество на трудещите се, свързано със социално-икономическото развитие на обществото, той е многообразно явление и има изключително сложен и динамичен характер. Поради високите темпове на научно-техническия прогрес онова, което „вчера" е представлявало нов подход в работата, нова технология или организация на труда, „днес" може да се окаже остаряло. Ето защо внедряването на добрите световни постижения изисква високоорганизирана, съобразно най-новите изисквания система за информация на челния опит. Тази система трябва да включва формите, средствата, пътищата за изясняване най-общо на неговата икономическа, социална, възпитателна същност, критериите и показателите за това, така и конкретния вид челен опит. Същевременно информацията трябва да посочва областите, в които той може да се прилага, организационно-техническите, икономическите и социалните условия, които трябва да се създават за ефективното му внедряване. Необходимо е тя да съдържа периодични анализи, обзори, обобщения, оценки за мащабите и ефективността от внедряването.

Макар че не малко е направено от Комитета за наука и технически прогрес, Комитета за единна система за социална информация и отрасловите министерства и редица стопански организации за създаване на организация по информацията на челния опит, все още нейното равнище не отговаря на съвременните изисквания.

Недостатъчна е все още информацията, изясняваща същността, критерия и показателите както на челния опит въобще, така и на неговите конкретни видове. Не задоволява все още и научната литература и методическата информация, създавана по линия на Комитета за наука и технически прогрес и отрасловите министерства и ведом-

Digitized by Google

ства. Тази неяснота в същността и критериите на челния опит дава неблагоприятно отражение и при неговото внедряване. Достигането на световните научно-технически постижения в много трудови колективи не се издига като основен критерий за оценка на постиженията при отчитане на съревнованието. Цитираното социологическо проучване показва, че само около 26 процента от анкетираните работници и служители сочат като най-важен критерий за оценка на постиженията в съревнованието световното равнище на съответните показатели. Данните посочват още, че през последните две години трудещите се изучават предимно местния челен опит: 43 процента — изучават челния опит на бригадата, 31 процента — на предприятието, 15 процента — на отрасъла и само 21 процент — на Съветския съюз и другите социалистически страни.

Задачата сега е да се търси и внедрява не какъв да е челен опит, а най-добрите световни постижения. Същевременно новият икономически механизъм създава условия да се проявява творчество и се създава собствен челен опит на високо равнище. Само такъв подход на кадрите и трудовите колективи ще създаде предпоставки за неколкократно увеличение на обществената производителност на труда и повишаване ефективността на общественото производство.

Основна причина за изучаването и внедряването предимно на местния челен опит е недостатъчната информация за световните научно-технически постижения в тази област. Въпреки извършваната дейност от Централния институт за научно-техническа информация, Научно-техническите съюзи и от някои отраслови министерства и научноизследователски институти все още не се предоставя своевременно необходимата информация за челните световни постижения. Данните от проучването показват, че на болшинството от работниците и специалистите не са известни челните постижения в социалистическите страни. Все още не е добре организирана информацията и за челните постижения вътре в страната. От данните разбираме също, че повече от 2/3 от работниците, специалистите и служителите разполагат само частично или въобще не разполагат с необходимата информация за най-добрите постижения в отрасъла.

Информационното осигуряване на челния опит на съвременно равнище изисква в по-голяма степен активно участие и координиране на усилията на Държавния комитет за наука и технически прогрес, Комитета за единна система за социална информация, Научно-техническите съюзи и всички отраслови министерства и ведомства.

Решението на Политбюро задължава ръководствата на стопанските организации и министерствата да осигурят **активното участие на научните и инженерно-внедрителските звена на всички равнища на управление и превръщането им в основни центрове за изучаване, обобщаване, проектиране и внедряване на челния опит.** Това означава, че трябва да се превърнат в основно звено на систематизиране, оценяване и обобщаване на информацията за възникналия в страната и чуждестранен опит в отраслите и дейностите, които обслужват. Същевременно те трябва да разработят проекти: технологии, методики, нормативна и справочна база, необходима за неговото прилагане.

В изпълнение на това решение редица научни организации и институти от Министерството на металургията и минералните ресурси като НИПРОРУДА, института „Минералкомплект", Института по черна металургия съвместно с металургичния комбинат „Кремиковци" и съветските специалисти в комбината приеха програми за работа по челния опит. По-активно са включени и научните организации от Министерството на леката промишленост.

Digitized by Google

Сега в условията на новия икономически механизъм без активното включване на всички научни организации не би могла да се изгради успешно цялата система за управлението на челния опит.

НОВ ПОДХОД В РЪКОВОДСТВОТО НА ЧЕЛНИЯ ОПИТ

Когато става дума за нов подход в ръководството на челния опит, трябва преди всичко да се запитаме дали е разбран от кадрите и ръководствата на всички равнища дълбокият смисъл на решението на Политбюро за масово внедряване на челния опит и как се изменя стилът на тяхната работа за неговото претворяване в живота? И още нещо. Творческият, научният подход не е нещо застинало. Той се обогатява, усъвършенствува съобразно обективните условия на развитие и новите постановки в икономическата политика на Партията. Сега ръководството на челния опит трябва да носи белега на изискванията на новия икономически механизъм, на постановките на др. Тодор Живков за ускорено развитие на техническия прогрес и интелектуализация на труда.

Новият подход изисква главната отговорност да носят стопанските ръководства, тъй като този процес е неразделна част от развитието и усъвършенстването на производството. Но като израз на творчеството на трудещите се челният опит поставя и качествено нови изисквания и към партийните ръководства, към масовите организации. Кои са някои от нерешените въпроси? Научният подход в тази дейност, системата за нейното управление изискват необходимата методическа и нормативна база. Положително е, че бе поставено нейното начало. **Редица министерства, стопански организации, институти разработиха свои методически и нормативни документи, модели и разработки за изучаване и внедряване на челния опит.** Тези документи внесоха поголяма яснота в решаването на редица нови въпроси при неговото планиране, отчитане, информацията, стимулирането...

Но когато става дума за методическата база, могат да се посочат все още някои нерешени въпроси. Въпреки извършеното от някои министерства и редица стопански организации, то е недостатъчно, що се отнася до конкретното предназначение, свързано с условията на производството в отрасъла, подотрасъла, видът производство, та дори с определена операция. Положителен е опитът на Министерството на леката промишленост, където в различни предприятия бяха направени и внедрени разработки—еталони за отделни операции, включващи всички технологически, организационно-икономически и социални условия за внедряването и масовото разпространение на дадения вид челен опит.

Важно изискване, за да се създаде системност и целенасоченост в изучаването и масовото разпространение на челния опит, е той да се картотекира. Но той се изменя и развива и не може да бъде картотекиран веднъж завинаги. Това означава, че трябва да се създаде такава картотека, която да включва както по-общи параметри, отнасящи се до всеки челен опит, така и съвсем конкретни показатели и условия, свързани с даденото производство. Този въпрос като изискване, като методика все още не е решен задоволително, затова и в практиката на много места картотекирането се извършва самоцелно, примитивно, едностранчиво, формално. Да се поддържа добра методическа база, изразена в разработки, модели, технологии и експерименталното им внедряване е постоянна задача, тъй като е свързана с обновлението на челния опит. Същевременно слабост е и това, че и наличните нормативни и методически документи недостатъчно са познати и усвоени от не малка част от ръководствата, от инженерно-техническите кадри. Незадоволително е и тяхното използване за практическото усъвършенствуване на дейността по челния опит.

Digitized by Google

Докато преди решението на Политбюро стопанските ръководства по-епизодично се занимаваха с челния опит, сега той е предмет на почести обсъждания. Въпросът обаче е дали тези обсъждания и мерките, които се предприемат, носят белега на новите изисквания на времето и на партийните постановки или все още по инерция те са израз на старото мислене, на стария подход, на рутината? Можем ли да кажем сега, че повечето от стопанските ръководства на всички равнища имат за себе си ясна равносметка за степента на внедряване на новия подход в работата по челния опит и резултатите от него в системата или звеното, което ръководят? Или има ли в стопанските ръководства конкретна програма за действие, как сега ще се масовизира челният опит на основата на внедряването на новия икономически механизъм и постановките за интелектуализация на труда?

Потърсим ли отговорите, ние неминуемо идваме и до въпроса за осъществяването на новия подход в ръководството на челния опит от страна на партийните и обществените организации. Защото партийната постановка — внедряването на челния опит да стане първостепенна политическа, икономическа, идеологическа и социална задача, да придобие силата на закон, поставя качествено нови изисквания и в подхода на работата на тези ръководства.

Двегодишният период показва редица положителни изменения в тяхната работа. Израз на това са приетите разгърнати програми и мероприятия от бюрата на окръжните комитети на Партията, комсомолските и профсъюзните организации за изпълнение решението на Политбюро за челния опит; проведените пленуми, организираните в много окръзи открити партийни събрания за разясняване на решението и приемане на конкретни планове на работа. В резултат на това в болшинството предприятия настъпиха положителни промени в политическата и организаторската работа по челния опит. Мнението на около половината от анкетираните работници, специалисти и служители е, че след излизане на решението на Политбюро на ЦК на БКП има подобрение в работата по челния опит.

Сега ръководството на този процес изисква издигане на още по-високо равнище на политическата и организаторската работа на партийните комитети и организации, органическото ѝ свързване с внедряване на икономическия подход и новия икономически механизъм. Попълно трябва да се изявява и контролната функция на партийните комитети в тази дейност. Същевременно новият подход изисква да се утвърждава и засилва работническият контрол над дейността на стопанските съвети — по осигуряването на необходимите условия за масово разпространение на челния опит.

В крайна сметка ръководството на челния опит опира до **равнището на подготовка на кадрите, до тяхното отношение и виждане по тези въпроси, до творческата способност на практика да се приложат новите изисквания.**

Не малко се прави сега за подготовката, както на кадрите в производството, така и за обучението на новите изпълнителски и ръководни кадри, подготвящи се в средните и висшите учебни заведения. Но и тук въпросът е дали в тази подготовка са обхванати всички ръководни и изпълнителски кадри? Дали тя се извършва на необходимото равнище или и тук се шири формализмът и старият подход? Осъществени ли са новите изисквания, предявени от решението на Политбюро към звената и органите, които осъществяват подготовката на кадрите?

Очевидно повечето от слабостите в дейността по изучаването и масовото разпространение на челния опит са в нерешените докрай въп-

Digitized by Google

роси с подготовката на кадрите. Но тази подготовка не опира само до обучението. Това е една страна на въпроса. Може ли един ръководител да бъде истински творец, в която и да е област, ако разчита само на организираното обучение? Динамиката на процесите и явленията в днешно време, в това число и на челния опит, изискват непрекъсната самоподготовка.

Данните от социологическото проучване показват, че основното средство, което ръководителите в предприятията посочват за повишаване на своите знания по съревнованието и челния опит, са средствата за масова информация — печатът, Радиото, Телевизията. Този факт е показател за голямата организираща, пропагандираща роля на средствата за масова информация в това дело, но не намалява изискването за самоподготовката, включваща по-задълбоченото проучване на специалната научна литература. Данните посочват, че около 40 процента от анкетираните ръководители в предприятията през миналата година не са прочели нито една книга по-челния опит и съревнованието.

Ръководството на челния опит сега повече от всякога изисква подготовката на кадрите — ръководни и изпълнителски, работата им за практическото внедряване и масовизиране на челните постижения, за творческата им изява да бъде една от съществените съставки за критерия на оценка на цялостната им дейност като ръководители на съответното място.

Въпросът е не само да се намери най-точният критерий за оценка, но и най-тясно той да се обвърже както с материалното, така и с моралното стимулиране на кадрите, даващи най-голям принос за разпространението на челния опит. А това ще бъде не само предпоставка, но и сериозен фактор за по-голямо творчество на кадрите в осъществяването на новия подход в масовизирането на опита.

СТОПАНСКИЯТ РЪКОВОДИТЕЛ — ПЪЛНОМОЩНИК НА ПАРТИЯТА

АВТОРИТЕТЪТ НА РЪКОВОДИТЕЛЯ

ХРИСТО НИКОЛОВ

Темата не е избрана случайно. И то не защото не е ясно какво значи авторитет на ръководителя. Наистина съдържанието, конкретният пълнеж на това понятие е сложно и многостранно, както е сложен и многостранен самият живот. Един ръководител се е наложил с едно, друг — с друго. Понякога дори е трудно изведнъж да определиш на какво се дължи безспорният престиж на директора, на началника на цеха, на бригадира. Но никога не е трудно да разбереш има ли изобщо авторитет този или онзи ръководител сред подчинените си, или няма.

И все пак нещата като че ли не са чак толкова прости. Защото не е все едно дали подчинението се дължи на властта, с която е въоръжен ръководителят, или на личните му качества. Струва ми се, всъщност тук е и проблемът — защо хората се подчиняват на разпо-

Digitized by Google

режданията, дали по вътрешно убеждение, доброволно, или „от немай къде". Не бива да забравяме, че нашият народ върви по пътя на социализма съзнателно и убедено. И ще върви по този път, независимо от личните качества на човека, който конкретно и непосредствено води трудовия колектив в един или друг сектор. И все пак никому не е безразлично какъв е морално-политическият облик на неговия ръководител. А защо да крием — има все още труженици, които не умеят да различават бригадира от бригадата, ръководителя от предприятието. И всички негови лични слабости и пропуски приписват „на държавата", както обикновено се изразяват. Изглежда, че това е отколе познато психологическо явление, тъй като народът е успял да му намери и образен израз — „по наш Никола се съди за свети Никола". Това ще рече, че зад отделното дърво понякога не се вижда гората, зад единичното, изолираното, случайното не се откроява държавата, обществото. И именно тук е големият въпрос за качествата, за авторитета на ръководителя. Особено на онзи ръководител, който стои близо до подчинените си и всяка негова постъпка е пред очите им, пред техния понякога мълчалив, но достатъчно строг и взискателен съд.

Ако анализираме исторически отношенията между ръководители и подчинени в икономиката, ще се натъкнем на безспорния факт, че те се определят неизбежно от характера на обществото, което обслужват. Поради еднородната социална структура на нашето общество, в което се корени дълбокият му демократизъм, отношенията между тях са отношения между другари, между равни по социално-класовото си положение хора, между равноправни труженици, строители на новото общество. Ако се върнем към една малко по-стара формулировка, ще си спомним, че всеки човек при нас, издигнат на един или друг пост в служебната йерархия, наричахме „слуга на народа". Сега, без дълбокият смисъл на тази постановка да е остарял, с пълно основание добавяме, че ръководителят в стопанския живот е пълномощник на Партията.

Предполагам, че някой ще възрази — защо се повтарят стари и известни неща? Че всичко това е наистина старо и до голяма степен известно кому повече, кому по-малко е вярно. Но че се налага понякога да се припомнят и такива истини, съм напълно убеден. На този извод ме навеждат примерите, които говорят за известно пренебрежение към тези иначе очевидни неща. И лошото е, че това пренебрежение винаги води до нежелателни последици.

Като забравят кой и за какво ги е поставил на определен стопански пост, някои ръководители се дистанцират от колектива и разчитат при изпълнението на задачите си предимно на властта, с която са облечени, т. е. грубо администрират. Очевидно те не се радват на големи успехи, тъй като се лишават от такива важни условия, каквито са инициативата и активността на ръководените от тях труженици. А както е известно, социалната и трудовата активност на колектива зависи преди всичко от правилните методи на неговото ръководство. В това отношение изключително значение придобива умелото приложение на икономическия подход и новия икономически механизъм. Защото най общо казано, това е система от ефикасни форми и средства, които имат за цел да повишат материалната заинтересованост от крайния стопански резултат и чувството за отговорност пред възложените задачи, правилно да насочат усилията на всички членове на колектива към високоефективно и високорентабилно производство. Следователно стопански ръководител, който не познава отблизо и не умее да борави добре с богатия инструментариум на икономическия подход, едва ли при сегашните условия би могъл да разчита на успех, да бъде полезен.

Digitized by Google

Да се подкрепим и с някои разсъждения за дейността на един ръководител, който грубо се разпорежда с хората и по този начин сам руши връзките си с тях. Същевременно непрекъснато обвинява другите, включително и партийния секретар, че не го поддържат и не укрепват авторитета му. Преди беше заместник-началник на цех. За грубостта и невъздържаността му бе понижен в началник на участък. Сетне бе преценено, че може би твърдостта му в ръководството би могла да се използва за укрепване на поразхлабената дисциплина и с подкрепата на партийното бюро бе назначен за началник на цех, в който работят над 250 души. Вместо да се замисли върху поведението си, той стана още по-груб, не се задълбочава в проблемите на колектива, продължава да се изказва прибързано и необосновано за хората. На едно партийно събрание например той се нахвърли върху много комунисти несправедливо и критиката му основателно бе отхвърлена. Но и това събрание не му помогна. Напротив, той тръгна „нагоре" да обвинява всички и да търси помощ. В партийния комитет дори каза, че всъщност „в цеха няма истински комунисти". А в партийната организация членуват четиридесет от най-добрите работници.

Така полека лека този началник увисна във въздуха. Поради липсата на добра икономическа култура, на политическо възпитание и политически усет той се изолира от колектива, разчитайки не на спокойния, разумен, научнообоснован подход към хората и задачите, а на властта, дадена му като началник. За съжаление критиката на колектива не бе разбрана и от ръководството на завода, поради което, вместо да анализира поведението му, то търси начин изкуствено „да укрепва авторитета му".

Много пъти съм се замислял върху поведението на такива ръководители. На какво се дължи този подчертан стремеж у тях да залагат повече на административните форми и средства, на принудата, отколкото на личния пример, на верния икономически и политически подход. Вероятно една от причините е, че така им е по-лесно. Но има и други фактори. И преди всичко неразбирането какво всъщност значи да ръководиш при днешните условия, и какво — да командуваш. Тъкмо тук изпъква необходимостта от сериозно икономическо обучение и политическо възпитание на такива стопански ръководители. Без това те не са в състояние да дават правилна оценка на нещата, включително и на своите собствени постъпки. Защото грубото използване на властта, без да се отчитат икономическите, политическите, психологическите и други важни моменти в процеса на управлението, трябва да се приема като рецидив на самоволие, което няма нищо общо с характера на управлението на процесите и на ръководството на хората при социализма. В такива случаи, разбира се, за авторитет не може и дума да става.

Качествата на ръководителя, свързани с неговия авторитет, бихме могли да разделим условно на няколко групи.

Както вече стана дума, на първо място следва да се поставят политическите качества на ръководителя — класово-партийно съзнание, преданост към делото на социализма, вярност към интересите на народа, зряло, партийно отношение към задачите, които решава трудовият колектив. И най-важното — да познава отлично хората от колектива, да изучава техните интереси и потребности, техните настроения и тежнения. Ако му липсват тези качества, едва ли всичко останало би могло да го издигне в очите на хората, които ръководи. Нещо повече. Всички останали качества, за които ще стане дума по-нататък, също получават политическа окраска, защото в края на краищата слабостите на ръководителя, независимо от какъв характер са те, в съзнанието на тружениците „стават" слабости и на цялото предприятие, дори на държавата, на строя!

Digitized by Google

Естествено, не бива да се подценяват деловите качества: оперативност, разпоредителност, организираност, настойчивост и т. н. Няма нужда да се изтъква колко важни са тези неща не само за самия процес на управлението, но и за отношението на хората към ръководителя. Не е вярно мнението, че работниците в повечето случаи не харесвали началниците си. Истината е, че сериозните труженици — а това са подавляващото мнозинство — умеят да ценят улегналия, деловия, разпоредителния ръководител и обикновено с удоволствие изпълняват разпорежданията му.

Разбира се, идеални ръководители нито е имало, нито ще има. Поради много причини и преди всичко поради простия факт, че и те са хора, че и на тях са присъщи наред с добродетелите и слабости. Важното е кое преобладава. Наблюдавал съм интересни случаи, когато работниците прощават много дребни слабости на бригадира и началника на цеха, стига той да е добър организатор. Помня един бригадир, който беше малко суровичък и грубоват дори към себе си, но за сметка на това умееше бързо и точно да разпредели задачите, да разстави силите, да осигури единен и спокоен ритъм в труда на близо петдесетината души, които ръководеше. И беше за тях безспорен авторитет. Така го уважаваха като свой ръководител, че бяха склонни да му простят и да го защитят „пред началството", дори когато посбъркаше някъде. Друг е въпросът доколко това е за насърчаване!

Срещал съм и случаи, когато ръководителят не притежава в еднаква степен всички делови качества. Един пример, пипаше по-бавно, не беше достатъчно оперативен. Това вероятно се дължеше на малко тромавичката му природа. Но пък узрееше ли решението у него и поставеше ли задачата, „грешка няма", както се изразяваха работниците за него. И тази мудност оставаше някак незабелязана пред организаторския му талант. Пред способността да подготви отнапред нещата, да „натисне копчето" и сложният механизъм на бригадата да заработи ритмично и безотказно. И това е една от най-стегнатите бригади в завода, която освен по всичко друго бие останалите по главното — по качественото и количественото изпълнение на плановите задачи, а следователно — и по получаваното възнаграждение. Далече съм от мисълта, че с авторитет пред подчинените си се ползва само онзи ръководител, който им осигурява хубаво заплащане на труда. Само по себе си това е много важно обстоятелство и не бива да се подценява в никаква степен, макар да не е единственото, а понякога дори и най-важното. Защото трудовите хора вече израснаха и в ценностната им ориентация „голият" материален интерес не винаги се нарежда на първо място. Тук действуват още много неща, като условията на труда, културата на работното място, атмосферата в колектива, и не на последно място — качествата и поведението на ръководителя. Едва ли е необходимо да напомням случаи, когато иначе добри, дисциплинирани, кадърни хора се прехвърлят на друго работно място, само защото не им допада и не могат да се разберат с началника.

На трето място бих поставил групата качества, свързани с теоретическата и практическата подготовка на ръководителя. Във всички случаи той трябва да знае и да може поне колкото най-добрите работници от колектива. Иначе не може да се ориентира добре в обстановката и не е в състояние да предложи на хората най-късия и най-ефикасния път за решаване на една или друга производствена задача. И не само да предложи, но където е необходимо — и лично да покаже как да бъде свършено най-добре това или онова.

Може би тъкмо богатата практика, личният опит и умения на ръководителя са едни от най-важните качества, които издигат автори-

Digitized by Google

тета. Не бих казал, че тези неща не се знаят от кадровите служби и от ония административни и партийни органи, които решават кадровите въпроси, но едва ли е необходимо да се доказва, че и в това отношение има пропуски. „Да го назначим, пък той ще се научи!“ Че хората се учат и растат най-бързо в процеса на работата, това е аксиома. Но не по-малко вярно е също, че „от всяко дърво свирка не става!“, т. е. че не от всеки производственик може да стане добър ръководител. Така че много важно е още когато се издига на един или друг пост, да се държи сметка за вече овладените знания и умения на бъдещия бригадир, началник на цех, директор.

Сега вече е невъзможно да се ръководи ей така „отгоре-отгоре“ и работниците не прощават никому такова ръководство. Познавам директор на комбинат — Ангел Александров, който израсна из средата на работниците. Нещо повече — години наред ръководеше едно предприятие, а сетне го преместиха на друго, което по характера на производството си нямаше нищо общо с първото. А той се справи и досега се ползва с голям авторитет пред колективите на двата завода. Но когато го преместиха, една от първите му задачи беше да запише задочно техникума, а паралелно с това да изучава тънкостите на производството, което му бе поверено да ръководи.

Не желая да се спирам на примери, когато работниците вземат на подбив и си устройват солени шеги с бригадирите и други началници, които не познават работата си. Това се отнася особено за началници, „спуснати с парашут“, както казват работниците за хора, главното качество на които е солидната връзка, с помощта на която са попаднали на това място. Наистина трудно би могло да се иска от един човек, па макар той да е и дългогодишен директор, да знае всичко или пък да може всичко. Такива чудеса, особено днес, във века на научно-техническата революция, не се срещат. Но когато става дума за авторитета на един ръководител, тук много важно е доколко той има искрено и честно отношение към собствените си знания и опит. Веднъж попаднах в кабинета на директор, който бе повикал на разговор при себе си един от знатните работници на завода. Познавахме се отколе, та моето присъствие не прекъсна беседата им, която, както ми се стори, беше твърде разгорещена. Работникът защищаваше своето гледище упорито и дори разпалено. Останах с впечатление, че директорът нарочно му опониираше, само за да провери мнението му от всички страни, защото накрая стана от бюрото си и рече: „Да свършваме. Май че ме убеди.“ Сетне говорих и с работника. „Това му е хубавото на нашия директор, че винаги се съвества, преди да вземе решение, и никога не се стеснява да признае, че чуждото предложение е по-разумно и затова го приема“ — ми каза той.

Наистина не са малко и случаите, когато ръководителят упорствува на своето, кой знае защо, считайки, че ако отстъпи, ще орони престижа си пред подчинените. А на практика става тъкмо обратното.

Изводът сам се налага. Ръководителят трябва да е добре подготвен и теоретически, и практически за сектора, който ръководи. Но... и тук това „но“ е изключително важно! — никога да не хитрува пред подчинените си, а искрено да търси колективния ум и опит, когато ще решава сложни и важни задачи. Иначе никой не ще го уважава, а указанията му ще изпълнява понякога и против работническата си съвест.

Правилно би било да отделим в специална група един кръг от качества на ръководителя, които считам, че много импонират на тружениците. Това са чувството към новото и готовността да се рискува — разумно, разбира се. Най-често симпатиите на работниците са на стра-

Digitized by Google

ната на смелия и самоотвержен ръководител, макар общите му знания и опит да са по-малки, отколкото у други, които вървят в дълбокия коловоз на рутината и се страхуват да излязат извън традиционните решения. А между другото, готовността да се рискува е една от най-важните предпоставки за всяко творчество. Както е известно, творчеството и новаторството отразяват процеса на все по-дълбокото навлизане в тайните на нещата и следователно — на все по-пълното им овладяване в полза на човека. Така че само онзи, който активно се е включил в този процес и според силите си допринася за неговото развитие и усъвършенствуване, може да бъде истински, а не формален ръководител на другите. И тъкмо това другите разбират много добре и високо го ценят.

Началникът на смяна в металообработващ цех беше възрастен инженер. Опитен и улегнал, но инертен и крайно боязлив. Към утвърдените технологии и към традиционната организация на работата се придържаше педантично. Партийното бюро по сигнали на комунисти от смяната се опита на няколко пъти да го активизира, да му внуши, че е време да потърси нови решения на редица назрели проблеми в неговата смяна. Що се касае до опита на другата смяна, той проявяваше искрен интерес, но все пак сам не се залавяше за нищо съществено. Помежду си работниците го наричаха „калдъръм кокона", защото ходи само „по паважа" и не смее да се отклони ни вляво, ни вдясно. Наложи се да го преместят другаде, а на негово място издигнаха заместника му, сравнително млад човек. Той отпреди бе спечелил уважението на смяната със смелите си предложения и решения, с подчертано новаторския си подход към задачите. Голяма негова заслуга е настойчивостта, с която въвежда и икономическия подход, и новия икономически механизъм в участъка, за който отговаря. Наистина не всички търсения довеждаха до желания резултат, в някои неща дори направо не сполучиха. Но този човек раздвижи хората, накара ги да мислят и сами да търсят изходи от трудни ситуации, което довчера се считаше за недопустимо. Производствените съвещания се оживиха. Започнаха да се чуват и по-остри реплики към ония, които продължаваха да си живеят спокойно. Това събуди у тях известно недоволство от новия ръководител и започнаха да мърморят. Но голямата част от работниците в смяната го уважаваха и го подкрепяха и с добра дума, и с дела в производството.

Едва ли е необходимо да изтъкваме голямото значение, което работниците отдават на принципността, последователността и справедливостта на своя ръководител. Някои мислят, че хората уважават само такива ръководители, които не изискват от тях голямо напрежение на ума и волята, тупат ги по рамото за щяло и нещяло, затварят си очите пред явни пропуски. Няма да споря — такива хора има. Но добрият, съвестният работник „сваля шапка" на онзи бригадир, началник на цех или смяна, директор, които не отстъпват пред общия интерес на колектива и предприятието, от всички изискват еднакво, на всички осигуряват заплащане и други придобивки според реалния им принос в общата работа.

Да се спрем на още една поредица от качества, които влияят пряко за укрепването или за рушенето на авторитета. Това са ония обикновени нравствени човешки качества, които държат ръководителя близо до ръководените от него хора, спояват ги в едно общо цяло, правят колектива единен, монолитен, боеспособен. Тук бих причислил уважението към хората, внимателното и грижливо отношение към тях, топлотата и непосредствеността в отношенията и т. н. Тъкмо тези качества създават добрата атмосфера в колектива. За съжаление, както

Digitized by Google

вече споменахме, някои ръководители заживяват с мисълта, че едва ли не са замесени от друго тесто и че могат и трябва да се държат с другите само като началници. В такива случаи простите човешки отношения се заменят със служебни, създава се дистанция, която понякога расте застрашително. Такива ръководители не ги уважават дори и ония работници, които се стремят да си извоюват известно привилегировано положение пред тях, като ги ласкаят, изказват се в тяхна защита, когато трябва и когато не трябва.

Без да сме изчерпали богатата палитра от черти, качества и добродетели, които изграждат авторитета на ръководителя, да се докоснем и до някои негови слабости, които силно намаляват престижа му в колектива. Става дума за такива неща като разминаването между думи и дела, евтините обещания, които най-често не се изпълняват, стремежа да се скриват трудностите в работата и т. н.

Най-силно са се запечатили в паметта ми случаите, които са свързани с поведението на боязливи, безволеви ръководители. Присъствуват на събрание, на което колективът на цеха поемаше задължение за преизпълнение на годишния си план. Както обикновено, в такива случаи хората говореха с оптимизъм, но отчитаха реалните възможности на техниката и колектива и се стремяха да отмерят в обещанието си това, което с чест ще изпълнят. Тогава, може би за да създаде „повече ентусиазъм", взе думата началникът на цеха и започна да изброява мероприятия, които ще бъдат осъществени през годината и ще осигурят значително преизпълнение на плана. Учуди ме сдържаността, с която колективът посрещна изказването му. Сетне, в разговор с партийния секретар, нещата се изясниха. Работниците си познавали добре началника и вече, за съжаление, не вярвали на много неща, които казва. Тези мероприятия, за които говори на събранието, трябвало да се осъществяват още преди две години. Но и досега си стоели в папките. Щедър на обещания, началникът много бързо ги забравял или протакал нещата, докато другите ги забравят. Иначе сладкодумен човек и като го слушаш, непременно „ще се хванеш на въдицата му".

Пълна негова противоположност беше началникът на съседния цех. Скромен, малко свит, но открит, прям и дори суровичък, когато говореше за трудностите. Той умееше да мобилизира и себе си, и целия колектив за изпълнение на задачите. Не познаваше общите фрази, отмерваше добре всяка своя дума, но като кажеше нещо, всички знаеха, че то ще стане. И може би най-много за това го уважаваха и му вярваха. Без да бъде песимист, той намираше доблест и сили да се противопоставя и на някои увлечения „от горе". Но същевременно щадеше авторитета и на своите ръководители.

Авторитетът би могъл да се сравни с нежно цвете, за отглеждането на което са необходими много грижи, но е достатъчен и един лек повей, за да го пресуши или прекърши. Авторитетът не е пожелание, а много важен реален психологически фактор, който играе голяма роля в развитието на трудовия колектив и в изпълнението на възложените му задачи. Авторитетът на ръководителя е не само възможен, но и задължителен при нашия строй. Човек, който не си е извоювал или е загубил авторитета си пред хората, не бива повече да бъде ръководител. Ако са изчерпени всички средства за правилното му възпитание, на негово място трябва да се постави друг, достоен да носи званието пълномощник на Партията. Разбира се, добрият ръководител не се ражда готов, в завършен вид. Той се възпитава непрекъснато. Следователно партийните бюра и организации основателно виждат една от своите най-важни задачи в това — не само да подбират кадрите, но и непрекъснато да ги възпитават. Всеизвестно е, че авторитетът

Digitized by Google

не може да се поддържа изкуствено. А опити за насилственото му поддържане, за съжаление, все още има. Той може да се гради само и единствено върху високите политически, организационни, професионални, нравствени и други качества и добродетели на ръководителя. В никакъв случай това не може да става отвън и насила!

Авторитетът на ръководителя сам по себе си възпитава тружениците в социалистически дух, като им разкрива демократизма и хуманизма на нашето общество. В колектив, начело на който стои неуважавана личност, сериозно се затруднява и възпитанието на хората. Такава е диалектиката — каквото партийната организация изгражда търпеливо и настойчиво години наред, ръководителят на звеното често пъти може да го разруши с един замах.

Накрая ще се върна отново към мисълта, че идеални ръководители няма. В работата на един се налагат предимно организаторските му качества, на друг — високата принципност и всеотдайност, на трети — големите човешки добродетели като внимание, грижа, отзивчивост и готовност да помага на другите. Във всички случаи обаче той трябва да бъде политически изградена личност, в която добродетелите, положителните качества преобладават, а слабостите са в незабележими или „търпими“ граници. Освен това авторитетът не бива да се схваща като нещо застинало, веднъж за винаги дадено. Може би той е най-лабилната, най-подвижната величина, която има естествена способност бавно да се развива и усъвършенствува и бързо да се руши и погубва. Всичко зависи от човека и от климата, който ще създадат и поддържат около него партийните органи и организации.

Digitized by Google

КОГАТО СЕ ЗАБРАВЯ ДЪЛГЪТ

Казват, че финансовите ревизори били страшни хора. Все нещо намирали, което не било в изгода на ревизираните. Изкарвали на бял свят кирливите ризи на хората. И как при това положение да им се доверяваш? По далеч от тях и туйто. Да ти е мирна главата.

— Не, не съм съгласен с подобни твърдения — говори Луко Луков. — Има ли умение, находчивост... и близост, и приятелство с хората може да съществува. Пък и работата ще си върви добре.

Да му се възразява е излишно. Подобре да вникнем в неговия опит.

Както на всеки финансов ревизор, така и на него е било добре известно, че Партията и държавата оказват всестранна подкрепа в благородната им дейност да бдят за опазването на всяка стотинка народна пара. И още. Да предпазват материално отговорните лица от злоупотреби.

И действувал Л. Луков. Така, както му диктували интересите.

Двадесет и пет години заемал длъжност като финансов ревизор. Бил в окръжния народен съвет — Видин, в дирекция за държавен финансов контрол в същия град като главен финансов ревизор и от август 1979 година в Централния кооперативен съюз — София.

В края на 1977 година се извършва финансова ревизия на трудово-производителна кооперация „Б. Чонос" — Видин. Л. Луков не бил в ревизиращата група. Но нещо не му давало спокойствие.

— Не, аз и само аз ще проверя дейността на касиерката В. Тодорова — отсякъл Л. Луков. — Защо трябва друг да се меси в нейните работи? Пък и в моите. Нали аз съм най-добър специалист?

Речено и сторено. Проверката завършила. Никъде обаче той не отразил установеното.

В. Тодорова била неспокойна. Губела търпение, за да научи резултата.

— Какво е положението? — запитала тя.

Мълчание. А после...

— Не излизат 200 лева — съобщава ѝ ревизорът.

— Ще му призная — решила касиерката. Позавъртяла се около него, приближила се и продумала: — Бяхме в София. Похарчихме ги.

На следващия ден В. Тодорова рано-рано се отправила към службата си. На входа заварва Л. Луков. Като го видяла, нещо я жегва. Какви ли не мисли не ѝ минават през главата. И най-важната: „Дали сумата не е по-голяма?"

— Дойдох, за да те успокоя — започва Л. Луков. — Попрехвърлих отново сметките. Допуснал съм грешка. Имаш излишък от 0,28 лв. Въпросът е оправен. Бъди спокойна! И не забравяй!...

„Да вярвам ли на очите си? И на ръцете си? — мислила си В. Тодорова. — Та нали сама си вземах от касата? Какво пък? Думата на ревизора е закон. Щом той твърди, грешка няма."

В лицето на Л. Луков тя видяла „прекрасен" ревизор. Човек, който ѝ влиза в положението, помага ѝ. Все някак и тя ще му се отплати...

Digitized by Google

Идва втора проверка на В. Тодорова. Било е в началото на 1979 година, но вече Л. Луков не бил ресорен отговорник за групата, която ревизира споменатата касиерка.

— Ами сега? — сепва се В. Тодорова. — Какво ли ще излезе?

На помощ се претичва отново Л. Луков. Намесва се грубо, отстранява ревизорите и сам прави ревизия на касиерката. А после? Не забравя да й припомни:

— Помниш ли миналата проверка? — започва направо той. — Длъжна си да мълчиш за станалото. Виждаш ли какъв риск направих за теб!

Усмихнала се касиерката... Спокойни минути от „благородна" постъпка. И тя умеела да благодари...

Какви са последствията от „благородната" постъпка на финансовия ревизор?

И преди това В. Тодорова бъркала в касата, но сега добила смелост и започнала да пипа по-дълбоко. Занизва се цяла верига. Посягала към сумите от отделни отчетни листове, които идвали при нея. Задържала ги и ги отчитала със закъснение. Злоупотребите се увеличавали. Трудно могло да се разбере. Та нали и финансовият ревизор установил, че „всичко е в ред"? За кратко време тя присвоила 6500 лева. За горното деяние е осъдена на четири години лишаване от свобода.

— Какво да правя по-нататък? — запитал се Л. Луков. — Всичко е разкрито. Ще ми търсят и партийна отговорност. Ще бягам от Видин. Къде? В София, далеч от родния край.

Без знанието на партийното бюро и съгласието на директора на ведомството им подава молба за освобождаване от длъжност. Заблудил и бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия, която вече се занимавала с него. Казал им, че директорът го освободил от работа, преди да се разгледа партийното му положение.

А после? Тръгва от врата на врата, моли, твърди, че не е виновен.

Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП потвърди наказанието му „Изключване от редовете на Партията", наложено от бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия във Видин за грубо нарушение на служебните си задължения като финансов ревизор и за нарушение на комунистическия морал и партийна дисциплина.

Ако тук отделяме място на този случай, то е да покажем докъде се стига, когато се забравя служебният дълг, когато се погазва Уставът на БКП.

Но Л. Луков е живял между колектив от специалисти. Деянията му не са останали скрити от тях. Те са знаели, че той грубо е нарушил закона за финансовия контрол и наредбата за приложението му при направената ревизия на касиерката В. Тодорова. Мълчали. Защо? Ако тогава се бяха намесили, щяха да помогнат грешките му да не се задълбочават.

И още нещо.

Ако своевременно бяха пресечени неправилните действия на ревизора, нямаше да се стига и до грубото нарушение от страна на материално отговорното лице. А нали това е едно от задълженията на финансовите ревизори?

Digitized by Google

Вечерна струна

ЙОТО КРЪСТЕВ
МАРИН ВОДЕНИЧАРОВ

Хиляда деветстотин четиридесет и трета.

Двадесет и шести октомври.

Плевенският затвор.

По коридора към килиите на осъдените на смърт с ръце на кръста бавно вървеше заместник-директорът на затвора. Пред всяка килия се поспирваше и се ослушваше. Когато стигна до последната, пред него се изправи и застана мирно ключарят.

— След десетина-петнадесет минути ще дойдат за Марин Илиев Пенков. Кажи му, че свиждане ще има. — И монотонните почуквания по циментовия под се върнаха обратно.

— Та тая ли нощ, господин... — промърмори нещо неразбрано ключарят, но думите му бяха стъпкани от лъснатите ботуши и въпросът не получи отговор. Той дълго гледа след отдалечаващата се тромава фигура и още по-дълго слуша как шпорите отмерваха едрите крачки. Както вървеше тук из пустите коридори, със същата напереност се движеше и из улиците на града. Хората се страхуваха от него и отбягваха да го срещат. Не един път и ключарят бе свивал в странични улички да не среща надутата напарфюмирана физиономия на началника си. (А казват, към някои от жените бил нежен, галантен...) Така стоя, докато и фигурата, и стъпките изчезнаха. Бръкна в големия джоб и измъкна връзката с ключовете от килиите на смъртните. Те се сипнаха в широките му като палешници ръце и той ги заоглежда един по един. Всеки ключ беше човешки живот, беше малка приказка, много по-различна от набъбналите папки от следствените досиета. На всеки ключ този пазач на живи души беше дал име — Усмивката, Добряка, Мълчаливеца, Златния зъб... Ключа, който отдели от връзката, той наричаше Душата. Дълго и несръчно го въртя в ръцете си. Спомни си първата среща. Тя не беше отдавна — през това лято. Още с пристигането си този човек му направи впечатление, но с какво и той не разбра. Не беше по-различен от другите — среден на ръст, с верига през рамо, накуцващ, едва пристъпваше с помощта на бастуна, лице бледо, открито чело. Погледна го свойски, доверчиво и му се усмихна.

„Свети Петър с ключовете! Казвай къде!"

„Къде бърза! Нали знае, че дните му са преброени" — удивено мислеше ключарят.

„Какво доживяхме, началство? Сами в стая, а пред нея — телохранител. Като царски особи, а?"

Ключарят мълчаливо отвори килията, а на ключа даде името Душата.

В дъното на коридора се чуха стъпки. Ключарят се сепна. Бързо мушна ключа, завъртя го, енергично опъна вратата и високо извика:

— Марин Илиев Пенков, излез!

Марин се позабави.

— Марин Илиев Пенков, излез! — повтори по-високо, с метален глас ключарят.

По това време на целия етаж, а може би в целия затвор бяха засилили охраната. Наредиха войничетата през килия. „И никакъв говор не искам да чувам!" — високо предупреждаваше същият полицай, който разпореди да бъде изведен Марин.

До килията стоеше и чакаше да съпроводи Марин до караулното друг полицай — едър, червендалест, с небрежно килната встрани шапка. Кълдравата му смолисточерна коса сякаш надигаше шапката с голямата кокарда.

— Добър ден ли е, добър вечер ли е? — попита Марин и съзнателно повлече веригата по циментовия под.

— Пред мен и вдигнете на рамо веригата! — каза студено полицаят.

— Да я вдигна, ама тежи. Пък и войничетата, като видят, че пазят вързани хора, са по-спокойни.

— Гражданино, изпълнете заповедта! —

Откъс от подготвената за печат художествено-документална повест „Вечерна струна".

Digitized by Google

сви вежди полицаят и кокардата му надвисна над носа.

Стените от килия на килия предават: „Извеждат Марин Пенков... Извеждат Марин Пенков..."

Тревогата расте.

Всеки таи някъде дълбоко надеждата, че може да надвие насилствената смърт. Всеки иска ден повече да бъде, за да зърне по-ясно, да се доближи до утрешния ден... Това не е обикновена жажда за живот. Това по-скоро е жажда за борба, жажда за съпричастност във всичко.

Между сградата със затворническите килии и караулното помещение има площадка. Тя е като малко островче, обграждено с високи сгради и високи стени. Но те не могат да препречат прохладата, която тече откъм „Кайлъка". Ветрецът сякаш бе грабнал от мириса на прегорелите треви, от здравеца и зелената папрат, от студенината на камъка и водата. Ветрецът носеше аромата на късното лято — на дюли, на грозде, на ябълки.

Марин вдигна глава и дълбоко вдиша. Задави го кашлица.

— Не стой, върви! — и полицаят грубо го бутна.

— И да не дишам ли? — попита иронично Марин.

— Дишай, ама не кашляй високо — раздразнено отвърна полицаят.

Марин стоеше като замаян. На малката площадка се гонеха слънчеви зайчета, тъй нелогични за този мрачен зандан. Напомняха, че денят догаря. Всичко ли е толкова просто, като деня и нощта: раждаш се, живееш, изчезваш? Какво остава? Слънцето остава, топлината остава. От деня — светлината. От нощта — мракът. А от човека?

— Гражданино полицай, и хората са като деня и нощта. Едни светят и остават в паметта на поколенията, а другите умират, без някой да е разбрал, че са живели. Всичко е тъй просто, нали?

— Не ме вкарвайте в беля, гражданино. Аз нямам право да разговарям с вас. И не се въртете. Като се срещнете с началника, пък си приказвайте, колко ви душа иска.

— Не се дразни, де. На вас ви забраняват да говорите, а на нас да живеем. Отде това право?!... Да не бяха тия вериги и тия високи стени, като птичка щях да изхвърча...

Марин се взря на юг. Там през няколко хребета беше неговото село Българене. Старо, древно бе то, от онези далечни времена, когато прабългарите дошли в нашите земи и създали своя държава. Много неща в селото са се променяли, но на името никой не посмял да посегне. И сега виждаше как стадата едно след друго се прибират. Жените и децата ги посрещат пред портите и с най-гальовни думи се обръщат към животните. Той чува медогласи звънци да пеят из селото. И все този топъл гъдел го връща към близки хора, към чакани срещи, към роден дом, към приятели.

Преди да прекрачи прага на караулното, Марин се обръща към площадката. Игривите слънчеви петна са угаснали.

— Денят догаря. И с мене ли ще свършат тази вечер?

●

В караулното е шумно. Няколко войници, свободни от наряд, се шегуват. Марин още в коридора чува част от техния разговор.

— Да имам валцова мелница, дарак и тепавица, 30—40 декара в лъките и жената на попа за компания, друго не ми трябва. А пък сега, като си отида на село...

— Ожени се за щерката на Пиявицата и ще имаш не само това, ами и повече.

— Не ща да плаша децата от село — отвръща войникът. — Ние може гладни да си легнем, ама до човек да е, не до бостанско плашило. Тъй е, наборе. Хора с вкус и с табиет сме...

— Е, какво да те правя, насила се взема, ама насила не се дава. И тая година ще се вкисне виното на баща ти.

— Отдавна са се разсъхнали буренцата. Ни винце кипи, ни прасенце грухти в нашата колиба — рече войникът.

Вратата изскърца. Полицаят грубо бутна Марин вътре. Той застана на средата. Скупчиха се веригите на пода като ненужни вещи. Войниците скочиха и застанаха мирно.

— Какво щръкнахте? Да не искате да му вземете за почест? Сложете го в ъгъла и да чака!

Напред излезна войниче с късо подстригани мустачки.

Страните му червенееха като на момиче. Очите му искряха.

— По-кротко, старши, по-кротко! Който умее да уважава другите, уважава себе си — поне това не си ли чувал от баща си и от майка си? То от твойте началници едва ли ще го чуеш...

— Момче, няколко дена ти слушам бръщолевенията. Това уж дядо ти го казал, другото — баба ти, ама си мисля, че може и ти вече да си смукал от червеното мляко на този. Но виж го, „пътник" е вече...

— Нищо чудно, господин старши, нищо чудно, може пък от едно място да сме го слушали. Може моят, твоят и неговият дядо и баща заедно да са лежали в окопите по време на Първата...

— Я стига си дрънкал, защото ние тук знаем и две и двеста. Неговата „каютка" е свободна, може да те качим да се „поразходиш" по техните води.

И полицаят ядно хлопна вратата. В караулното останаха войничетата и Марин. Те стояха прави и го гледаха. Мълчаливо разговаряха. „Навярно този, с увисналите надолу мустаци, жадува за мелница" — помисли си Марин.

„Станал е блед и слаб като светец от иконите. Какви ли ужаси е преживял?" — мисли момчето с червенеещите бузи.

Подава стол на Марин:

— Седнете! Може да се подпрете и на

Digitized by Google

масата. Такива гости рядко ни идват.

Разшаваха се и другите войничета. Насядаха кой където намери. Мустакатият извади изпод печката пънче и седна на него.

— От кой край сте? — попита той.

Марин се усмихна. Завладящата му усмивка се отрази поотделно на всяко лице.

— Че от какво, от бедно, от българско село. Като ви гледам, мисля си, че всичките сме сякаш от едно село, еднаква чи е чергата.

— Кажи речи, все селянчета сме. И полицаят е селянин, ама го е забравил това, уж се огражданил, ама повече се е озверил.

— Слушам ви как разговаряте с него и ми е болно. От нашата черга парче е, ама се е постлал пред прага на господарската къща да си чистят по него калните обувки. Човек не се ражда ни лъжец, ни подлец, ни родоотстъпник. Ражда се светец. А после за пост, за слава, от глупост, продава себе си и става я лъжец, я крадец, я братоубиец.

Марин намести по-удобно болния си крак, опря го на бастуна и продължи:

— Нарича ме „пътник". Та не сме ли всичките пътници! Не са ли всичките хора един голям керван от пътници! По-важно е по кой път вървим и какво таим в пазвата — омраза или любов. Ние с вас не се познаваме. Навярно вашите началници не един път са ви казвали, че ние, тюрмаджиите, сме хора, изхвърлени от живота, убийци, крадци. И вие ни презирате. Не, момчета, това е една долна и дърта лъжа. В тези килии и в още колко килии в България, сковани във вериги, живеят истински синове и дъщери на отечеството. Един „грях" имаме — мразим насилието, ненавиждаме експлоатацията, воюваме и на нашата земя да настъпи живот — свободен и щастлив, мъдър и възвишен. И знаете ли нашето щастие е в борбата за щастието на всички. За този грях, ако трябва, съдете ни. Мъчете ни. Убивайте ни.

Ние крачим към най-възвишения, към най-светлия идеал на човечеството. Това не е утопия. Имаме примера, великия пример на страната на Ленин, на болшевиките.

Войничетата го гледаха с широко отворени очи. Те попиваха и трупнеха от всяка дума. Седналият на пънчето мустакат войник рече:

— А земята? Какво ще стане със земята, ако светът тръгне по вашия път?

Марин запали цигара. Този въпрос не един път бяха му го задавали неговите съселяни, работливите, но бедни ятаци от Абланица, Враца, Острец, Казачево, Прелом... За тях земята е опора и продължение на живота. Затова и първият им въпрос винаги е за нея.

— Тя ще бъде наша обща собственост. И ще я накараме да ражда триж повече. Каквото роди, наше ще да е.

— Айде бе! Земята на Пиявицата ще бъде и негова, и моя!

— Не ще стане това — не вярваше мустакатият.

— Така ще бъде, момчета. И ще го бъде скоро, много скоро. Червената армия ще ни го донесе. Но трябва и ние добре да се потрудим.

На вратата се показа полицаят.

— Без пропаганда, гражданино! А вие какво сте го зяпнали? Нямате ли си ваша приказка?

— Трудно ми е да ти кажа за какво говорим, защото едва ли ще ме разбереш. Гледам те и се питам обичал ли си и дали си бил обичан, та трудно можеш да разбереш другите. А аз пропаганда не правя. Няма за кого.

— Хайде, излизайте оттук! — сопна се полицаят на войниците.

В караулното останаха Марин и полицаят. Войниците мълчаливо, с поглед само, се разделиха с необикновения си гост. Разговорът им хареса. Мустакатият на излизане се обърна към Марин и с дрезгавия си глас избоботи:

— Това, учените, мирни не може да стоите. Може пък и за добро да е.

Полицаят седна с гръб към Марин и се загледа навън през прозореца. Вечерният мрак припълзяваше тихо, безшумно. Мрънна се. Нощите за всеки осъден на смърт са гроб — голям, студен. Тръпки полазиха най-напред по счупения крак, а после по цялото тяло на Марин. Той пушеше цигара след цигара. За кой ли път водеше откровен, безкомпромисен разговор със себе си. За кой ли път преминаваше мислено през всяка пътечка на детството до последния ден, когато куршум го парна и счупи крака му. Всичко беше като на длан. Колко е човешкият живот — като път, докъдето стига погледът. Има и зад хоризонта, но това са идеите, там е целта, към които е бил устремен човекът. И по този път има толкова малко радост и толкова много тъга. Има ли за какво да съжалява? Марин се усмихва. На себе си, на въпроса. Колко вечери едно и също. Всичко е премислил от игла до конец. Радва се, че пътят, кратък или дълъг, го е извървял като хората, честно, смело. И след толкова нечовешки мъки девизът му за живота си остава същият — двата стиха на Шандор Петьофи:

„За любовта живота си ще дам,
за свободата — ще дам и любовта!"

Изръмжа камион. Чу се тракане на греди и приглушен мъжки говор. После всичко отнове потъна в тишина. Някакво страшно предчувствие се загнезди в гърдите му, притисна сърцето.

— Старши, много късно ще е това свиждане или има някаква грешка — попита Марин.

— Началниците знаят. Аз изпълнявам заповед.

— Цялата страна е затвор. Как добре би се чувствувала буржоазията, ако всички безропотно живеем под техните заповеди като тебе например. Но истинският българин живее, както му казва сърцето, определя пътя си не с чуждата, а със своя-

Digitized by Google

та глава, гледа на живота със собствените си очи.

Навън изскърцаха врати. Полицаят стана, оправи куртката, фуражката и запристъпя от ъгъл до ъгъл. Той също беше неспокоен.

А в това време затворът бе като настръхнал кошер. Вестта, че Марин е изведен, беше обходила всички килии. Охраната още повече бяха я усилили. Всеки затворник лично бе предупреден, че при най-малкия шум ще се стреля без предупреждение. Големите резета на килиите ги провери самият дежурен офицер. Една след друга, като черковно клепало, биеха железните врати. В целия затвор като че ли вихрушка се бе разиграла. Когато до всяко помещение имаше войник или полицай, със заредена и готова за стрелба пушка, изключиха и осветлението...

●

Затворът е притихнал. Всички са в напрегнато очакване. Затворниците от най-голямото помещение, наречено „Абисиния", виждат как под светлината на фенери вече сглобяват бесилото. Всяко почукване на гредите е като изстрел — зъл, страшен. Най-старият политзатворник Васил Босев, стъпил на леглото и опрял лице на стъклото, шепнешком съобщава всяка подробност за онова, което става на малката площадка.

— Издигнаха я... Как зловещо стърчи!...

Пред входа на затвора спира кола. Слизат директорът на затвора Цветан Димитров, заместник-областният прокурор Любомир Маринов, затворническият поп Петър Пашев, секретарят на областния съд, агенти, палачи. Страхът е натиснал и тях, защото и те разговарят помежду си шепнешком. Влизат като разбойници, с намръщени, излъчващи студенина лица, с плахи погледи, с несигурни крачки. Влизат като безразсъдни, за да извършат поредното безразсъдство.

Цветан Димитров поглежда часовника си и с поглед пита Маринов: „Време ли е?" Той отговаря с леко поклащане на глава, което значи: „Защо не? Да свършваме".

— Да се изведе! — разпорежда Димитров.

Двама агенти угоднически се покланят на директора и се втурват към караулното. Извеждат Марин. Той спира, само за миг оглежда бесилката, после тълпата.

— Добър вечер, господа. Каква чест за мен.

В това време от килия в килия морзът предава „Марин... Марин..."

— Трябва да изпълним решението на съда — с покашляне, бавно казва заместник-прокурорът Любомир Маринов. — Ние само така, просто по задължение.

Марин се усмихва. Здраво се опира с две ръце на бастуна и гордо застава пред глутницата.

— Вие „просто така" избивате най-доброто на нацията. Но сърцето на народа, партията на българските комунисти, господа убийци, не можете да изтръгнете. Ти живее и ще доведе народа до победния край. А тогава, вярвайте ми, с метла ще ви изметат и изхвърлят на бунището. Там от собствената си воня ще се задушите...

— Какво е последното ви желание? — попита дрезгаво секретарят на съда.

— Да видя България свободна!

— А сега да не я гази турчин... — прекъсва го агент.

— Газят я такива еничари като вас.

— Само това ли желание имате? — отново пита секретарят на съда.

Марин свежда глава. Веригата леко потропва. Мекият му глас, попил цялата топлина на сърцето, казва:

— Искам да бъда погребан при своя брат в Българене. И този часовник да предадете на сестричката ми Веска, а плетените обувки...

Приемат само втората му молба.

— И още нещо желая. Дайте ми пигулка. Да докосна струните и само един път да изтегля лъка.

— Какво ни разиграваш? Ти да не мислиш, че тук е музикално училище!

— Много добре знам, господа, какво е, но вие питате за желанията ми...

Двама агенти свалят тежките вериги, отнемат му бастуна и го отвеждат към бесилото. След тях тромаво пристъпя попът.

— Изповядай греховете си, сине, та да отидеш при бога чист, както майка те е родила.

— Стари грешнико, та ти не си ли разбрал, че ние, комунистите, отдавна сме презрели вашия лъжовен, фалшив бог. Ние имаме свой — велик, могъщ. Аз вярвам в Партията на Ленин, във великия Съветски съюз.

Обръща се към палача, брадясал, с разширени от пиянство очи.

— Нали ти, убиецо, вземаш живота на борците за 50 лева. Не се бави. Тази вечер хубаво ще припечелиш.

Палачът смутено поглежда към директора и заместник-прокурора. Те в един глас изръмжават.

— Давай!

Преваля полунощ. Първите минути на 27 октомври 1943 година. Революционна песен, силна, завладяваща, се понася в нощта.

Палачът се бави. Песента цепи надиплената тишина. Затворът, притихнал, стреснат, я слуша.

— Какво се бавиш? Бутай — крещи заместник-прокурорът.

Бесилото се изопва като струна. Вечерна струна и нейната нестихваща песен, която премина през затворническите килии, литна над притихналите изморени селища, проехтя и сви сърцата на верни приятели. Като птица обиколи Ловешкия и Троянския край...

Нестихваща песен...

И днес я чуваме песента на живота на един от хилядите верни синове на Ловешкия край, на един воин, който изгоря в боя, на човека и комуниста Марин Илиев Пенков.

Digitized by Google

ПРОПАГАНДАТОРИ НА СЪВЕТСКИЯ ОПИТ

ДИМИТЪР МИНЧЕВ
секретар на ОК на БКП — Габрово

Става дума за една от най-важните страни на взаимодействието ни с КПСС и Съветския съюз, за една от основните задачи на нашите първични партийни организации.

Едва ли е необходимо да се доказва голямото значение и предимство на умението ефективно да се взаимствува от богатия опит на нашите съветски братя и приятели в различните области на материалния и духовния живот. В тази огромна и изключително полезна дейност първичните партийни организации и техните ръководства се опират на клубовете за българо-съветска дружба, които все повече и повече се утвърждават като техни действени помощници.

В Габровски окръг са изградени 54 клуба за българо-съветска дружба в трудови колективи. В техните клубни съвети, които работят на обществени начала, са включени представители на профкомитетите, ДКМС, домовете на културата, съветски възпитаници — инженери, библиотекари, членове на програмните комисии на радиоуредбите и други. Тяхната дейност системно се обогатява с нови моменти, с интересни инициативи и може да се каже, че те с успех развиват добрите традиции на движението за българо-съветска дружба. Тук следва да се отбележи един много важен момент — значението на нашето братско сътрудничество с комунистите и трудещите се от Могильовска област.

Това сътрудничество продължава почти 15 години. То непрекъснато се задълбочава, придобива планов и целенасочен характер и което е особено важно — то пуска корени в трудовите колективи, черпи сок от един голям извор — опита на нашите белоруски приятели в комунистическото строителство. Ние със задоволство отбелязваме, че дружбата и сътрудничеството с Могильовска област се развива и дава положителни резултати главно защото нас ни обединяват общи идейни цели и защото ние търсим опора в конкретната практика, в новото, което се ражда в СССР и у нас.

Традициите на това сътрудничество, които от година на година се развиват и придобиват нови измерения, съответствуващи на етапа на строителството на новото общество в нашите страни, намират своята изява в дейността на партийните организации и ръководства. Под техните непосредствени грижи клубовете за българо-съветска дружба израстват и се проявяват като ярки самодейни огнища, където съветският начин на живот, отношението на съветския човек към труда е обект на по-пълно осветляване и практическо използване.

Digitized by Google

Какво показва досегашната ни практика по изучаването, популяризирането и внедряването на челния съветски опит? Жива, органическа връзка с актуалните потребности на общественото производство, с решаването на социално-икономическите задачи — ето една от най-характерните страни.

Под непосредственото ръководство на партийната организация клубът за българо-съветска дружба в инструменталния завод „Болшевик" още със създаването си се обърна с лице именно към прогресивното в работата на съветските работници и специалисти. Установени бяха контакти с такива съветски предприятия, с които имаме общи проблеми в производствения живот. Това са заводите „Фрезер" и „Калибър" — Москва, инструменталният завод в Сестрорецк, Могильовският завод „Строммашина". Отначало започнаха с кореспонденция, с размяна на производствена и научно-техническа информация, а след това — вече на заводско равнище — с размяна и на специалисти, със съвместно решаване на научно-технически теми. Една след друга пламваха искрите, от които се раждаха и импулсите за търсене на новото, интересното, ефективното в работата на съветските машиностроители. Открит бе факултет за изучаване на челния съветски опит. Лектори бяха специалистите, посетили заводи в Съветския съюз. Те споделяха видяното и наученото от съветските си колеги. След това бе изграден и съвет за изучаване и прилагане на съветския опит. По примера на завод „Фрезер" в Москва е изградена системата за морално и материално стимулиране на първенците в социалистическото съревнование, както и за приемането на млади работници в редовете на работническата класа. Сега завод „Болшевик" е в договорни отношения с Могильовския завод „Строммашина" и е разработена програма за всестранна обмяна на опит.

Трудно могат да се измерят с цифри и проценти резултатите от тази дейност в завод „Болшевик". Но всеобщо е убеждението, че тук успешно се реализират редица идеи и инициативи за изучаване на челния съветски опит, за неговото използване в модернизиране на производството, за възпитаване на любов и уважение към напредничавото в труда на съветската работническа класа, наука и техника, образование и култура, за създаване на атмосфера за творческо изучаване и прилагане на този опит.

Подобни са и резултатите в предприятията „Н. Илиев", „Росица", „Сърп и чук", „Подем", поделението на Комитета по стандартизация и др. Тази изключително полезна дейност не би била възможна без компетентната организаторска и ръководна роля на партийните организации и ръководства. Онова, което е общо в тяхната работа, може да се очертае в няколко направления.

Преди всичко това е активното съдействие за усъвършенстване на социалистическата организация на труда на основата на съветския опит, особено на нейните колективни форми. Периодично се провеждат прегледи на извършеното. Като заключителен етап е организираната окръжна теоретико-практическа конференция на тема „Изучаването, популяризирането и внедряването на челния съветски опит в окръга — сърцевина на социалистическата организация на труда". Предварителните разговори по темата в трудовите колективи бяха организирани от профкомитетите, комсомолските организации и клубовете за българо-съветска дружба.

На второ място — това е ефективното участие в последователното прилагане на икономическия подход. Тук много полезна се оказа пропагандата на оная съветски образци, които разкриват силата на икономическото стимулиране и въздействие, съчетано с моралното. Това става чрез организиране на подходящи цикли от лекции, оси-

Digitized by Google

гуряване на експресна информация за новостите в организацията на производството и заплащането на труда; поставянето на подходящи нагледни материали, уреждането на витрини и базари на литература с икономическа тематика и пр. Дейно се използват радиоуредбите и курсовете за извънучилищно изучаване на руски език.

И на трето място — действеното популяризиране на високите постижения на съветската наука и техника, на техния хуманен характер. И не само популяризиране — в повечето от случаите се стига до преки контакти със съветски учени, специалисти и челници в труда, до практическо внедряване на дадено постижение. Така в комбината „Кап. дядо Никола" се извършва системна и целенасочена работа за изучаване на новостите в преработката на пластмасите за промишлени нужди. Тук бе популяризиран и внедрен опитът на съветската апаратчица Анна Маслова за водене на процесите в оптимални граници. А това е един добър резерв за повишаване на производителността на труда на работното място, особено когато става дума за ефективното използване на скъпо и сложно оборудване.

Характерна страна в работата на партийните организации в окръга по популяризирането и внедряването на челния съветски опит е грижата за изграждане на ново, на комунистическо отношение към труда — една от най-драгоценните черти на новата личност. Понякога, увлечени в търсене на прекия стопански резултат, на пряката икономическа изгода от дадено начинание, забравяме, че пътят към него преминава през човека, през неговото съзнание, през неговите мотиви за поведение и труд. Ето защо чрез разнообразни форми и средства се осмисля опитът на най-добрите съветски работници и специалисти, които са носители на нови качества.

Да вземем за пример опита на майстора възпитател Степан Витченко от завод „Електросила" — Ленинград. С неговото име е свързано развитието на наставничеството. Този опит бе широко популяризиран чрез беседи, нагледни материали, срещи и разговори в низовите трудови колективи. Но работата не се ограничи само с това. Под непосредственото ръководство на партийните организации клубовете за българо-съветска дружба, профсъюзните и комсомолските ръководства разработиха статути за това движение. Като положителна в тази насока може да се изтъкне работата в промишлените предприятия „В. Коларов", „Буря", „Георги Генев", „Аврам Стоянов", „Росица" и други, където прилагането на съветския опит за работа с младите хора чрез наставничеството обогати традициите на работническата класа от окръга. Сега близо хиляда наставници организирано помагат на около 1500 младежи и девойки да формират у себе си чертите на социалистическия труженик — да придобиват по-големи професионални знания, да бъдат творци в своя труд, да израснат като съвременни социалистически личности. Изградени са съвети на наставниците във всички основни предприятия и са организирани 8 факултета за повишаване на педагогическите им знания.

Това е само един пример. Но той съвсем не е единствен. Напротив — в нашата практика все по организирано се осмислят най-добрите прояви на съветския човек в процеса на труда, творчески се търсят пътища за тяхното възприемане.

В автокомбината в Габрово в 9 бригади с 88 участника бе внедрен опитът на Евгений Федюнин. Формирана бе и първата Федюнинска комсомолска бригада. Този опит допринесе не само да се внедри по-добре бригадната организация на труда, не само по-правилно да се влага и отчита трудът на всеки транспортен работник, но и да се засили взаимопомощта, да укрепва дисциплината. Осъществява се органическо единство на икономическите и нравствените средства за постигането на главната цел — висок ефект в труда.

Digitized by Google

В търговското предприятие успешно се прилага съветската инициатива „Красиво произведено — културно продадено“, която възникна в челни трудови колективи в Москва и Ленинград. Много са съветските образци на ярко комунистическо отношение към труда, от което ние се учим и ще се учим и което ще изпълва с все по-богато съдържание работата на клубовете за БСД по формирането на новата личност — строител на зрялото социалистическо общество у нас. Това е и си остава една от важните насоки в нашата дейност.

Друга характерна черта в работата на партийните организации чрез клубовете за българо-съветска дружба е възпитанието на трудовите хора в дух на интернационализъм. Една част от износната продукция на окръга е за Съветския съюз. Това е чест, но и високо задължение. От него произтичат изисквания и качества, които са изява на високо интернационално съзнание и чувства. То именно определя като важна насока в дейността ни да се възпитава висока отговорност за качеството на продукцията, предназначена за братската страна, да се осъзнава и осмисля това като проява на духа на братска дружба. Трудовите колективи се включиха дейно в движението „Работническа гаранция на продукцията за СССР“.

Какви форми и средства се използват?

Това са тематични вечери, срещи и разговори за качеството на продукцията, която се изпраща на съветския потребител, за нейното предсрочно осигуряване. В едно предприятие те преминават под наименованието „Да оставиш нещо след себе си“ или „Качеството — формула на бъдещето“, в друго — „Трудовата летопис разказва“, в трето — „Качеството — наш дълг и отговорност“ и пр. В предприятията „Добри Карталов“, „Васил Коларов“, „Буря“, „Ангел Кънчев“, „Точно машиностроене“, „Подем“ бяха организирани срещи със специалисти от Дома на съветската наука и култура в София, на които освен информация за научно-техническите постижения на Съветския съюз се търсят решения за по-нататъшното подобряване на качеството на продукцията. Организират се диалози и анкети с работници, с майстори и обществени дейци също по качеството на промишлената продукция.

Всичко това има своето голямо значение за възпитаването на трудовите колективи в дух на интернационализъм, за нарастването на политическата им зрелост. Повечето от тях достойно изпълняват високите си задължения. Работниците от завод „Сърп и чук“ миналата година със 70 дни предсрочно изпълниха доставките си за СССР, а работниците от предприятията „Буря“, „Росица“, „Добри Карталов“, „Аврам Стоянов“ и др. изпратиха надпланова продукция, адресирана до хиляди съветски граждани.

Прякото общуване със съветските специалисти, които работят в предприятията, изградени по съветски проекти, съоръжения и техника, също активно допринася да се развива интернационалното чувство, да се изгражда съзнание на принадлежност към социалистическата общност, да се осмислят дълбоките и трайни връзки със Съветския съюз. Профсъюзните и комсомолските ръководства заедно с клубовете за българо-съветска дружба организираха десетки срещи и курсове за обмяна на опит и за повишаване на професионално-квалификационното равнище на трудовите хора. Съветските специалисти с голямо откровение разкриват резултатите от работата си. Те не само помагат по-добре да се използват резервите в производството, но стават и членове на наши клубове, участвуват активно в тяхната дейност, в масово-политическите мероприятия.

Добри форми на работа съществуват и в сферата на стопанския туризъм. Заслужава внимание опитът на партийната организация и

Digitized by Google

клуба за българо-съветска дружба в „Балкантурист" — Габрово. Миналата година окръгът бе посетен организирано от близо 200 хил. съветски туристи. Тук не е необходимо да говорим за подобрението на материалните и битовите условия, при които те пребиваваха, или пък за по-високата степен на информираност, която им се осигурява. По-важно е да отбележим, че се правят успешни усилия да се използва стопанският туризъм както за определени идейновъзпитателни цели, така и за установяване на преки контакти и взаимни отношения между съветски туристи и работнически и други колективи в окръга. Голям интерес се проявява например към срещите на съветските герои от Великата отечествена война с ветерани антифашисти, организирани от дома на БСД и клуба в „Балкантурист". Преди известно време например ОК за БСД и клубът в „Балкантурист" по предварителна програма уредиха двудневно пребиваване на съветски участници във войната. Те имаха срещи в младежки лагери, в Осмо основно училище, в ОНС и ОК на борците против фашизма и капитализма. Всичко това оставя незаличими следи в съзнанието на хората. Ето защо и занапред ще се организират подобни срещи и инициативи. Но едновременно с това ще се отделя все по-голямо внимание на общуването на трудовите колективи по съвременните теми на строителството на новото общество. Разговорите по професии, които се уреждат със съветските туристи в предприятията, са форма на работа, която дава много добри резултати. В заводите „Ненко Илиев", „Добри Карталов", „Росица", „Аврам Стоянов" се подхожда диференцирано, съобразяват се с характера на производството, със задачите, които сега се решават, и се уреждат вълнуващи срещи със специализирани групи от съветски туристи — текстилни работници, архитекти, машиностроители, търговски работници. Обменя се ценен опит и се създават полезни връзки за по-нататъшно сътрудничество.

В тази насока се очертава една забележима тенденция — не протоколни мероприятия, не мероприятия с представителност, а търсене на живата връзка с проблемите, които решават трудовите колективи. Партийните комитети и организации се стремят непрекъснато да повишават критериите си в тази дейност, да подпомагат организирането на такива мероприятия, които водят до по-резултатно изучаване и внедряване на съветския челен опит в практиката, особено в социално-икономическото развитие на окръга. Грижата ни е да се предпазим от увлечение по количеството на проявите, от повърхностност и прибързаност, от примитивизъм в някои случаи. Това постигаме посредством организационно-политическата и методическата помощ в колективите.

Отчитайки ролята и значението на клубовете за българо-съветска дружба за по-нататъшното изучаване, популяризиране и внедряване на челния съветски опит и въобще в развитието на братството и сътрудничеството ни със съветските народи, партийните организации и ръководства в окръга полагат системни грижи за непрестанно усъвършенствуване на тяхната работа. Повечето от клубовете на БСД укрепнаха организационно и което е особено важно, направиха съществени крачки в планирането и координирането на своята дейност. Обикновено те разработват планове за една година в съответствие с плановете на партийните, профсъюзните и комсомолските ръководства и организации. Ще вземем за пример опита на клуба в завод „Н. Илиев". В структурата на неговия едногодишен план основно място заемат задачите за изучаване на съветския челен опит в областта на производството и социалния живот на колектива, като се разширяват и укрепват връзките с трудещите се от гр. Бобруйск и със завод „Молдавкабел" в Бендери. Освен това предвидено е да се разширят връзките със съветски учени. Пред-

Digitized by Google

видени са и организационни мерки за изпълнение на планираното, редовни заседания на клубния съвет за обсъждане на конкретни въпроси на връзките с „Молдавкабел“ и по изучаването и внедряването на съветския челен опит.

Наред с добрите резултати в планирането на работата на клуба в завод „Н. Илиев“ бихме могли да посочим, че съдържателни планове разработват и клубните съвети в заводите „Сърп и чук“, „Импулс“, „Авангард“, в текстилните комбинати „В. Коларов“, „Г. Генев“ и др. Дейността им се отличава с актуалност и идва да потърси в съветския челен опит отговор на въпроси, които възникват в самите трудови колективи, в организацията на производството, в неговото техническо равнище, в социалната проблематика.

В някои от клубовете се планира работата и на отделните секции. И това е полезно, тъй като се създава планомерност в дейността, придобива се умение да се виждат по-съществените проблеми, да се съсредоточава вниманието върху онова, което действително представлява интерес за общественото производство и социалното развитие на трудовите колективи.

Планирането на дейността на клубовете се подпомага и от съвместните мероприятия с ОС на БПС, ОК на ДКМС и ОК за БСД. Мероприятията обхващат времето 1980/82 година. Основният раздел в тях е изучаването и внедряването на челния съветски опит в икономическата област, обмяна на опит по отрасли, активното включване в тази дейност на български граждани, работили и учили в Съветския съюз, организиране на влак на дружбата с челници в производството, по-нататъшното развитие на дружбата с трудовите колективи от Могильовска област, периодични срещи с ръководствата на предприятията, които изработват продукция за СССР, разширяване на младежките инициативи „Никой не е забравен, нищо не е забравено“, „За себе си и за онзи момък“. Много добри са резултатите от проведената в началото на м. юни тази година десетдневка на челния съветски опит в Габровски окръг.

Към какво са насочени нашите усилия и внимание сега?

Клубовете на БСД ще разширят още повече източниците за научно-техническа информация от СССР; по-пълно ще използват богатството, което се съдържа в Центъра за челен съветски опит и Дома на съветската наука и култура в София, както и в патентната библиотека — Габрово, което ще им позволи да предоставят на трудовите колективи и на кадрите своевременна информация за най-новите постижения в съответните отрасли. В тази насока още по-пълно се ангажират съветските възпитаници и специалисти. Освен това посистемно ще се обменя опит между клубовете и по-рационално ще се използва положителното в работата им по изучаването и внедряването на челния съветски опит, като се осъществява мултиплициране на вече постигнатото от даден клуб.

В кратък срок ще бъде преустроена дейността на онези клубове, в които все още се допускат самоцелни културно-масови мероприятия и съществува откъснатост от актуалните социално-икономически задачи на трудовите колективи. Ще продължи да бъде подобрявана дейността на клубовете по популяризирането и внедряването на челния съветски опит в най-малките производствени колективи — бригадите, производствените участъци и смените, където преценяваме, че направеното досега е недостатъчно.

Digitized by Google

НРАВСТВЕНО ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ КАЧЕСТВА

Нравствено-психологическите качества на комунистите формират средата, атмосферата в първичната партийна организация, създават условия тя все повече да се утвърждава като ръководно политическо ядро, първообраз на трудовия колектив.

За да проверим как въздействува партийната организация върху трудовия колектив, расте ли нейната авангардна роля, социологическото дружество във Велико Търново заедно със заводския партиен комитет направихме социологически и социометрични изследвания в цех „10" на Завода за електродвигатели във Велико Търново, чрез които да определим нравствено-психологическия облик на отделния комунист, на партийната организация и на цеховия колектив.

Партийната организация се състои от 13 души, а цеховият колектив от 76 работника — предимно стругари, шлосери, шлайфисти и настройчици, които произвеждат основните части на електромоторите. От характеристиката на социалния и качествения състав се установи, че по образование, възраст и социален произход партийната организация има значително по-високи стойности, отколкото производствения колектив. Например, докато със средно образование в колектива са 68 на сто, в партийната организация този процент е значително по-висок — 92.

Скалата, която създадохме след изследване на нравствено-психологическия облик на членовете на партийната организация, показа, че на най-високо място стоят ръководителите на партийната организация и всички онези, които активно участвуват в обществено-политическия живот. Комунистите се самооценяваха по следните 12 морално-психологически качества: общителност, отзивчивост, справедливост, тактичност, трудолюбие, скромност, самокритичност, инициативност, дисциплинираност, добросъвестност, честност и сдържаност.

Партийният секретар Никола Василев получи най-високи оценки, които, обобщени, дадоха един изключително висок коефициент на проявление на нравствено-психологическите качества (0,79). Следва да подчертаем, че положителните нравствено-психологически качества на партийния секретар са важен фактор във формирането на ведра, стимулираща към творчество и инициативи атмосфера в партийната организация. Партийният секретар в работата с хората и решаването на конкретни въпроси разкрива своите делови, политически и нравствено-психологически качества. Когато се опира и на личния си авторитет, към официалните основания за задължителност на препоръките му, които са израз на колективната воля, се прибавя и неговото обаяние и въздействие върху организацията. Практиката, а и изследването потвърди, че авторитетът, който не се опира на моралния фактор, на убеждението, е изкуствен, лъжлив авторитет. Новите функции на партийната организация още по-настойчиво изискват наред с политическите и деловите качества да се изучават и нравствено-психологическите качества на партийния секретар.

В скалата на степенуване след партийния секретар се нареждат: заместник-секретарят на партийната организация (0,77), един комунист, член на заводския партиен комитет и командир на доброволните отряди (0,75), председателят на комисията за народен контрол, който е член на партийното бюро (0,73), председателят на профкомитета

Digitized by Google

(0,72), началникът на цеха (0,70), секретарят на комсомолското дружество (0,69).[1]

Високият си престиж в колектива партийната организация дължи най-вече на активната жизнена позиция на своите членове. Тринадесетте комунисти са на най-трудните и отговорни позиции в структурата на производствения колектив. Те проявяват изключителна активност при изпълнение на производствените задачи, в утвърждаването на нови почини и инициативи, в разпространяването на положителен опит. Те дават тон във въвеждането на бригадната организация на труда, в прилагането на икономическия подход. Не само разясняват предимствата им за усъвършенствуване на колектива, но с делата си увличат останалите за правилното прилагане на новия икономически механизъм. Апостолската всеотдайност, с която се заемат да извършат едно или друго дело за общото благо, в интерес на колектива и на всеки негов член, ги поставя в естествено положение на уважавани хора.

Партийната организация е извоювала авторитет преди всичко с неимоверни усилия, насочени към реализирането на производствената, социалната и възпитателната функция на трудовия колектив, а не само от официалния път като поделение на Комунистическата партия.

Партийната организация разбира, че възпитателната функция на колектива най-ярко се проявява в трудовото всекидневие. Мероприятията, които системно се осъществяват, са насочени към създаване на редица трудови качества — професионално майсторство, организираност, високо чувство за дълг, творчество в работата, дисциплинираност, социалистическо отношение към обществената собственост, интерес към техниката и науката. Подчертани са нейните грижи за марксистко-ленинските знания на членовете на колектива, за повишаване на тяхната икономическа подготовка, тя следи редовно да протича работата в звената от системата на партийната, комсомолската и профсъюзната учебна година. Заедно с профорганизацията и комсомолското дружество полага усилия за естетическото възпитание на работниците. Участието на членовете на колектива във формите на художествената самодейност, посещението на изложби, на театрални и оперетни представления, запознаването им с произведения на литературата и изобразителното изкуство — всичко това се отразява положително върху цялата нравствено-психологическа атмосфера в цеха.

Като се стреми непрекъснато да подобрява нравствено-психологическия климат, партийната организация създава условия за усъвършенствуване на колектива. На трудовия колектив при цех „10“ са чужди дребнобуржоазните прояви, почти няма конфликтни ситуации. Този колектив е един от най-изявените в завода. В него новото най-бързо намира изява. Тук с успех се прилагат икономическият подход и новият икономически механизъм. На особена почит е бригадната организация на труда, която вече показва положителни икономически резултати.

Години наред колективът на цеха изпълнява своите производствени задължения. Над 40 на сто от произвежданата от него продукция е с оценка „К“. Петнадесет души работят със свой собствен качествен щемпел. Комунистът Иван Герганов вече десет години неизменно е притежател на щемпел № 1. Други трима комунисти — Илия Кънев, Хараламби Романов, Георги Павлов, са носители на златна значка на Министерството на машиностроенето, а Иван Герганов и

[1] Коефициентните стойности се движат от 0,2 до 1,00. Колкото стойностите се доближават до единица, толкова по-високи са проявленията на нравствено-психологическите качества.

Digitized by Google

Живко Бинев — носители на правителствени отличия. Високоорганизираният труд в цеха, който сега протича на бригадния принцип на заплащане, осигурява и добра работна заплата.

Социалните въпроси постоянно са в центъра на вниманието на партийната организация. През последните две-три години заводът построи петдесет ведомствени апартамента, в строеж са нови тридесет. Партийната организация прецени кои членове на колектива имат най-голяма нужда от жилище, взе под внимание тяхната трудова и обществена дейност и направи постъпки пред заводското ръководство. Почти всички предложени получиха жилища. Заводът строи почивна станция в балканското село Въглевци, спортни зали и зали за художествена самодейност, открива собствени магазини и работилници за битови услуги, бръснарски и фризьорски салон. Неотдавна бе завършен стол със съвременна кухня, в който едновременно могат да се хранят около 500 души. Това са социални придобивки и за колектива на цех „10", един от ударните ядра на заводския колектив.

Изследванията и беседите, които водихме с членове и ръководители на цеха и на заводското ръководство, потвърдиха основния извод, че партийната организация е авангардно политическо ядро на колектива, първообраз на бъдещото му състояние. Комунистите със своята жизнена, трудова и обществена позиция, с нарасналия си авторитет са образец за подражание. С всекидневните си постъпки, с поведението си в колектива, семейството и обществото те достойно защищават името комунист, издигат престижа на партийната организация и все повече играят ролята на притегателна сила. С отзивчивостта и трудолюбието си, с честността и скромността си, с непосредствеността си в отношенията те все повече утвърждават авангардните си позиции. Високото си положение в колектива партийната организация е завоювала с непрекъснатите грижи за неговото социално-икономическо развитие, с примера на членовете си да воюват за изпълнението на производствените, икономическите и политическите задачи на най-трудните позиции. Всеки комунист изпълнява конкретно обществено задължение и всичко върши на обществени начала с възрожденска всеотдайност, без да получава каквито и да било материални облаги.

Често пъти тази дейност се съпровожда с много напрежение, с похабяване на нравствени и физически сили, с недоспани нощи в името на колективното благополучие. Успоредно с това всеки комунист се е нагърбил със задължението да служи за пример, защото знае, че трябва да има единство между думите и делата. Затова комунистите в цех „10" са почитани и уважавани от всички членове на колектива и те се стремят да им подражават. Не се нуждае от потвърждение фактът, че примерът формира мирогледа, характера и психологията на производствениците, възпитава емоциите и умението им да мобилизират волята си за постигане на поставените цели. А това е вече твърде много за постоянно реализиране функциите на партийната организация като първообраз на бъдещия производствен колектив.

В процеса на самоусъвършенстването на партийната организация, в който важна роля играят нравствено-психологическите качества на комунистите, израства колективът. Неговото ръководно политическо ядро отива все по-напред в развитието си. Останалата част трябва да го следва, да го догонва и настига. Във взаимопроникването партийна организация — трудов колектив се създава онова постоянно движение и преобразование, което е в основата на всеки прогрес.

Илия МАНЕВ

Digitized by Google

ТЕМАТИКА
за лекции и беседи, посветени на XII конгрес на БКП

1. Ръководната роля на Комунистическата партия — обективна закономерност.

2. Българската комунистическа партия — всепризнат ръководител на българския народ.

3. Дванадесетият конгрес на БКП — важен жалон по пътя на развитото социалистическо общество в НР България.

4. Другарят Тодор Живков за характера, съдържанието и значението на XII конгрес на БКП.

5. Историческото значение на Априлския пленум на Партията.

6. Единството между Партията и народа — могъщ източник на силата на социалистическия строй.

7. Изпълнението на седмата петилетка — важна крачка за изграждането на развитото социалистическо общество в НР България.

8. Социалистическото съревнование и новите почини на трудещите се за достойно посрещане на XII конгрес.

9. Социално-икономическата политика на Българската комунистическа партия.

10. Аграрната политика на Българската комунистическа партия.

11. Културната политика на Българската комунистическа партия.

12. Комунистите — начело на борбата за научно-технически прогрес и интелектуализация на производството.

13. Внедряването на новия икономически подход — първостепенна задача на партийните комитети и организации.

14. Българската комунистическа партия и възпитанието на новата социалистическа личност.

15. Българската комунистическа партия — в челния отряд на международното комунистическо и работническо движение.

16. Външната политика на Българската комунистическа партия — политика на мир, дружба и разбирателство между народите.

17. Народна република България — опора на мира на Балканите.

Отдел „Пропаганда и агитация"
на ЦК на БКП

Digitized by Google

НАЧЕЛО НА ГЕРОИЧНИЯ ВИЕТНАМСКИ НАРОД

ХОНГ ЧУОНГ
заместник-главен редактор на сп.
„Тапчи конгсан"

На 2 септември т. г. народът на Социалистическа република Виетнам и всички прогресивни хора в света, които подкрепят неговата справедлива борба за свобода и независимост, най-тържествено отбелязаха тридесет и петата годишнина от деня, в който нашият народ извоюва своето освобождение и в който беше обявено създаването на Демократична република Виетнам. ДРВ е първата държава на трудовите хора в Югоизточна Азия, основаваща се на съюза на работниците и селяните и развиваща се под ръководството на марксистко-ленинската Виетнамска партия на трудещите се (която от декември 1976 г. се преименува във Виетнамска комунистическа партия — ВКП).

В условията на решаващите победи на Съветската армия — освободителка на народите — против японския фашизъм в Североизточен Китай и под ръководството на своята ВПТ през август 1945 г. нашият народ се вдигна на решителна схватка срещу чуждите поробители в цялата страна. Във всенародното въоръжено въстание на нашата победоносна Августовска революция виетнамският народ нанесе съкрушителни удари на противника в Ханой, Гуе, Сайгон и в още много други градове и селища, ликвидира цялата му управленческа система.

Под ръководството на работническата класа беше създадена нова, народна власт. В първите редици на борците всякога вървяха комунистите, членовете на Виетнамската партия на трудещите се. Наброяваща тогава около 65 хиляди убедени и съзнателни комунисти, въоръжена с марксизма-ленинизма, вярна на своя висок патриотичен и интернационален дълг, на историческото си призвание да ръководи борбите на народа ни за нов живот, за ново общество, ВПТ сплоти и поведе народа на решителна борба срещу неговите врагове, доведе въоръженото въстание до историческа победа.

Победилата Августовска революция ознаменува велик поврат в историята на нашия народ. Това беше победа на нашата националедемократична революция под ръководството на работническата класа и на нейния комунистически авангард, победа на марксизма-ленинизма — одържана за пръв път в една колониална страна.

Но не минал много време от създаването на Демократична република Виетнам и френските колонизатори, подтиквани и от английския империализъм, наново ожесточено се нахвърлиха срещу страната и народа ни. Подкрепиха ги и китайските реакционери в лицето на чанкайшистите, американските и други империалисти. Опитаха се още в зародиш да задушат революцията на виетнамските работници и селяни, на виетнамския народ. Ръководени от своята комунистическа партия начело с великия син на нашия народ Хо Ши Мин, виетнамците бяха преизпълнени с решимост да защитят свободата си, делото на Августовската революция и срещу това посегателство на френските колонизатори, да осигурят мирното развитие на ДР Виетнам.

След продължителна борба (1946—1954 г.) при крайно сурови и трудни условия въоръжените сили и народът на Виетнам одържаха победа и над френските колонизатори, щедро подкрепяни от американския империализъм, от враговете на мира и прогреса и от други страни. Тази победа беше потвърдена от известните Женевски споразумения от 1954 г.

Победата над френските завоеватели откри възможността за бързото възстановяване на народното стопанство и за изграждането на основите на социализма в Северен Виетнам, за превръщането му в здрава база за по-нататъшното освобождаване и на Южен Виетнам, а по-сетне и за обединението на цялата страна в еди-

Digitized by Google

нен Виетнам под знамето на мира и социализма.

В освободения Северен Виетнам за кратко време с помощта на Съветския съюз и на другите социалистически страни раните от войната бяха заличени, възстанови се потенциалът на народното стопанство. Направиха се и първите стъпки по пътя на социалистическото изграждане на страната: проведе се аграрна реформа и се пристъпи към кооперирането на селското стопанство; през 1959 г. беше приета Конституцията на ДРВ; от 1961 г. се започна изпълнението на първия петгодишен план, а с него и създаването на материално-техническата база на социализма.

Заедно с патриотичните сили на Южен Виетнам ДРВ води активна борба за изпълнението на Женевските споразумения от 1954 г., в които беше предвидено да се проведат свободни избори в цялата страна с цел нейното обединяване не по-късно от 1956 г.

Но, както е добре известно, империализмът не прие и тази победа на виетнамската революция. На смяна на победените френски колонизатори срещу завоеванията на нашия народ с един наскок се нахвърлиха американските империалисти — по-зли и безогледни и от предишните врагове на свободата и независимостта на страната ни.

Така още през 1955 г. беше обявено създаването на „Република Виетнам" на територията на Южен Виетнам — марионетна държава, опираща се на икономическата и военната помощ на САЩ, които след 1954 г. започнаха все по-грубо да се намесват във вътрешните работи на нашата страна, нахлуха в Южен Виетнам и установиха там неоколонизаторски режим, стремейки се да увековечат разделението на страната ни, посягайки на свободата и независимостта на народите и от другите страни на Индокитай — на народите от Лаос и Кампучия.

От 1956 до януари 1973 г. САЩ се нахвърлиха и в непосредствени въоръжени действия против национоалноосвободителните сили в Южен Виетнам. А през 1964—1968 г. и през 1971—1972 г. те проведоха системни и жестоки бомбардировки и над Северен Виетнам, над суверенната социалистическа ДРВ.

По времето на управлението на петима свои президенти САЩ приложиха четири свои военностратегически плана в Южен Виетнам. Над главите на виетнамските трудови хора, деца, майки и старци бяха изсипани безброй бомби, народът ни гори в огъня на напалма. Но и на американския империализъм не се отдаде да осъществи своите черни замисли, да сломи волята, свободолюбивия дух на народа ни. Напротив, в процеса на борбата решимостта на виетнамските трудещи се да отстояват докрай свободата и независимостта на своето отечество още повече укрепна. Затова пък всички честни и прогресивни хора от целия свят, особено страните от социалистическата общност и световното комунистическо и работническо движение, застанаха решително в подкрепа на нашия народ. И това вливаше нови сили, укрепваше увереността на виетнамските патриоти в пълната правота на нашето освободително дело.

В резултат на тази борба въоръжените сили и народът на Виетнам одържаха окончателна победа и над американския империализъм и неговите южновиетнамски марионетки през пролетните месеци на 1975 г. Свободата изгря и над Южен Виетнам и той се вля в състава на единната ни и неделима социалистическа родина. Създаде се нашата Социалистическа република Виетнам, народът на която се вдъхновява от желанието да живее в мир, свобода и независимост, бързо и уверено да преодолее разрушеното през времето на войната, непрестанно да развива националната икономика на страната, да подобрява своите жизнени условия в дружески отношения с всички народи и страни в света и най-вече с нашите съседи, с нашите искрени приятели и другари от СССР и другите страни от социалистическата общност.

Всичко това ние постигнахме под ръководството на Партията на виетнамските комунисти. Важна характерна особеност на виетнамската революция от юли 1954 г. до април—май 1975 г., както отбеляза генералният секретар на ЦК на Виетнамската комунистическа партия другарят Ле Зуан, се състои в това, че една Партия осъществяваше единно ръководство на цялата страна, временно разделена на две части и изпълняваща едновременно две различни стратегически задачи: изграждането на социализма в ДРВ на север и борба за победата на национално-демократическата революция в Южен Виетнам.

Мирният труд на народа ни обаче, както също е добре известно, се натъкна на още по-черното зложелателство на реакционната маоистка върхушка от Пекин, която стигна до черна измяна спрямо интересите на китайския народ и наред с другите свои антипрогресивни и реакционни дела се хвърли в провокации и във въоръжена агресия спрямо нашия народ.

Реакционната клика от Пекин твърде отдавна преследва свои черни замисли против Виетнам. Тя поставяше на изпитание борбата на виетнамския народ против империализма, използвайки я като свой коз в сделките си с американския империализъм. Тя усилено се готви за развихрянето на експанзионистична политика и хегемонистични домогвания спрямо Виетнам, спрямо всички страни в Индокитайския полуостров и в Югоизточна Азия въобще. Тя смята, че голямо препятствие за осъществяването на нейния експанзионистичен и агресивен курс е обединеният социалистически Виетнам с неговата суверенна и независима външна и вътрешна политика. Ето защо пекинските лидери гледат на победата на нашия народ от 1975 г. като на победа не само над американския империализъм, но и като поражение за самите себе си. С чувство на озлобление те посрещнаха решителния

Digitized by Google

обрат на събитията в нашата страна, победата ни над американския империализъм, създаването на единен Виетнам, провъзгласяването на Социалистическа република Виетнам. И когато народът ни с вдъхновение наново се зае в мирен труд да лекува раните от империалистическите злодеяния, реакционната клика от Пекин премина към все по-явна антивиетнамска политика. Те използваха кликата и на Пол Пот и Йенг Сари в съседна Кампучия, за да засилват затрудненията за страната ни и откъм нейния югозападен фланг. А в началото на 1979 г. и преминаха към агресивно нахлуване в нашата страна.

Винаги бдителни срещу експанзионистичните и хегемонистичните намерения и домогвания на Пекин, въоръжените сили и народът на СРВ дадоха решителен отпор на агресора, одържаха победа над него и като го принудиха да се върне на своя земя, защитиха суверенитета и териториалната цялост на страната ни. Едновременно СРВ се отзова в помощ и на народа на братска Кампучия, подпомогна го да смъкне омразната клика на Пол Пот — Йенг Сари, да тръгне по пътя на развитието на страната си. Това откри нов етап — етапа на искреното приятелство и сътрудничество между народите на двете страни. Ние оказахме своевременна и ефективна помощ и на народа на съседен братски Лаос в делото на защитата и укрепването на революционната власт, в борбата му против пекинските реакционери, които се домогваха да предизвикат контрареволюционен преврат и в тази страна.

В резултат от всичко това **в Индокитайския полуостров се създаде нова обстановка, обстановка на укрепването на социалистическите сили, на решително укрепване на мира.**

Като не може да се примири с това, реакционната клика от Пекин по всякакъв начин подкрепя разбитите и разбягалите се остатъци от въоръжените банди на Пол Пот — Йенг Сари, разгръща и подпомага всякакви подривни действия против кампучийската революция, продължава да поддържа черните си замисли за държавен преврат в Лаос; системно нарушава неприкосновеността на границите на Виетнам и тревожи мирните дни и мирния труд на виетнамските социалистически труженици, продължава незаконната окупация на виетнамските острови Хоан Ша (Параселските острови); нагло крещят за намерението си да дават „втори урок" на Виетнам, предизвиквайки с всичко това най-сериозна заплаха за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Социалистическа република Виетнам, заплаха за мира в Индокитай и в целия свят дори.

Несъмнено китайските експанзионисти и хегемонисти се проявяват като един от най-опасните врагове на народите на Виетнам, Лаос и Кампучия.

Маоистката реакционна клика на управляващите в Пекин е един от най-лошите предатели в историята на международното комунистическо и работническо движение. Маскирайки се като марксисти-ленинци, те провеждат крайно реакционна вътрешна и международна политика. В областта на **вътрешната политика** тя доведе работата до израждането на Комунистическата партия, направи Китай от социалистическа държава на китайския народ в бюрократично-милитаристична държава — оръдие на репресиите и терора спрямо истинските комунисти и всички, които не следват нейната реакционна линия. В областта на **външната политика** тази клика непрестанно провежда курс на великодържавна, хегемонистична и експанзионистична линия. Тя влезе в сътрудничество с империализма, с реакционерите и враговете на мира и прогреса и от други страни, доброволно превръщайки себе си в ударен солдат в подривната дейност против световната социалистическа система, против революционните борби на народите от различните страни в света, опитвайки се да проваля борбата на народите за мир, национална независимост, за демокрация и социален прогрес.

Маоистката клика от Пекин интензивно провежда политика на антисъветизъм, с всички сили се стреми да осъществява политиката си против СССР и СР Виетнам, против дружбата и сътрудничеството на нашите две социалистически страни. Тя разглежда Съветския съюз като „враг номер 1", клеветнически го назовава „велик хегемонист", тъй като в лицето на Съюза на съветските социалистически републики пекинската реакционна клика вижда главното препятствие по пътя на своите стремежи, по пътя към световен хегемонизъм. Кликата съсредоточава сили за подривна дейност и агресия против Виетнам, обявява нашата страна за „малък хегемон", смятайки го за най-голямо препятствие на своя експанзионистичен курс в Югоизточна Азия. **Агресивната война на Китай против социалистически Виетнам от началото на 1979 г. е още едно позорно свидетелство за предателството на маоистката клика от Пекин.** Пекинската реакционна клика стана непосредствен враг на народите от трите страни — Виетнам, Лаос и Кампучия, тя подравя революционното дело на народите от целия свят. Затова **борбата против империализма не може да се отделя от борбата против китайския великодържавен експанзионизъм и хегемонизъм.**

Поради агресивните замисли и враждебните действия на китайската реакционна маоистка клика нашият народ, нашата страна сега се намираме в твърде сложна обстановка, в която се съвместяват мирът и постоянната опасност от война. Оказал се в такава обстановка, нашият народ няма никаква друга алтернатива, освен чрез решителната борба за преодоляване на всякакви реакционни попълзновения от страна на китайския експанзионизъм и хегемонизъм да осигурява независимостта и териториалната цялост на страната, освен активната борба за свой

Digitized by Google

принос в укрепването на силите на социализма и на движението за национална независимост, за мир в целия свят. В сегашната обстановка **революционната задача на нашия народ се изразява в следното:**

— да развива революционния героизъм, националните традиции на боева сплотеност;

— усилено да провежда политиката на социалистическите преобразования и социалистическото строителство;

— да се стабилизират и подобряват жизнените условия на народа, да се повишава икономическият и отбранителният потенциал на страната, да се засили нейната отбранителна способност, винаги да бъдем готови да дадем решителен отпор на враговете и да защитим нашата скъпа родина — Социалистическа република Виетнам;

— да изпълняваме своя интернационален дълг, да укрепваме и развиваме дружбата и сътрудничеството с народите на Лаос и Кампучия, да задълбочаваме всестранното си сътрудничество със СССР и другите братски социалистически страни, тясно да се сплотяваме с революционните сили, с цялото прогресивно човечество;

— да участвуваме решително и последователно в борбата против империализма начело с американския империализъм, против експанзионизма и хегемонизма на пекинската реакционна ръководна маоистка клика.

На всичко това, следвайки заветите на великия син на нашия народ Хо Ши Мин, неуморно ни учи нашата Виетнамска комунистическа партия, нейният Централен комитет, генералният секретар на ЦК на ВКП другарят Ле Зуан.

Под ръководството на ВКП виетнамският народ направи своя решителен исторически избор. Без никакво колебание той избра пътя на социализма, на мира и прогреса. През последните години в светлината на решенията на Четвъртия конгрес на нашата партия народът на социалистически Виетнам самоотвержено се труди за изграждането на своето днешно и утрешно добруване, за преодоляването на последиците от империалистическата и маоистката агресия, възстановяването на икономиката на страната, развитието на нейната култура, за социалистическо преобразяване и изграждане на нов социалистически Виетнам. Неизбронми са успехите в провеждането на тази политика.

Големи площи земя — изоставена през времето на войната — беше разминирана и наново предадена за обработка, разработени бяха милиони декари целинни земи. Много фабрики и заводи, евакуирани в джунглите в годините на войната, наново бяха върнати в градовете и влязоха в пълна експлоатация, много други, разрушени от американците, са вече възстановени и също влязоха в експлоатация. С бързи темпове възстановихме железопътните и шосейните пътища, твърде много пострадали и разрушени по време на войната.

Успехи нашият народ постигна не само в областта на възстановяването и развитието на народното стопанство, но и в областта на преобразуването на обществените отношения. Социалистическите производствени отношения на Север непрестанно укрепват и се развиват, а в същото време на Юг работата по социалистическите преобразования най-интензивно се провежда в промишлеността и търговията, в транспорта и селското стопанство. Национализирани бяха всички банки и крупни промишлени предприятия, големи магазини, всички износно-вносни компании и т. н. Около 700 крупни промишлени предприятия вече са предадени на държавния сектор, а около 500 средни промишлени предприятия станаха държавно-частни. Вече 80 на сто от общата промишлена продукция в Южен Виетнам се получава от предприятията в тези два производствени сектора. Останалите предприятия, предимно дребни, са преобразувани в кооперативни предприятия или произвеждат продукция по поръчка на държавните предприятия и организации. Много бързо се развива държавната и кооперативната търговия и на нея се пада 80 на сто от търговията с промишлени стоки и 20 на сто от търговията със селскостопански произведения също в целия Южен Виетнам. В селското стопанство в този новоосвободен район бяха организирани групи за съвместна обработка на земята и селскостопански производствени кооперативи. Тези форми на работа твърде много допринасят стъпка по стъпка селяните да се убеждават в предимствата на колективното стопанисване на земята.

Наред с успехите в областта на икономиката нашият народ постига забележителни успехи и в областта на образованието, здравеопазването и въобще на културния живот.

Всичко, което постигнахме в такива кратки срокове и при такива трудни условия, също е резултат на правилното, на далновидното партийно ръководство, на многостранната и целеустремена дейност на нашата Виетнамска комунистическа партия. И едновременно с това то е убедително доказателство и за предимствата на социализма и в нашата страна, както и във всички други социалистически страни, които се учат от марксизма-ленинизма и последователно прилагат неговите научни открития.

Всичко това ние постигнахме в условията на упорит труд на виетнамския народ за преодоляване раните от войната и последствията от тежките природни бедствия, възстановявайки производствената мощ на страната и развивайки я. Едновременно трябваше да отговорим и на задълженията за укрепване на националната отбрана...

В областта на икономиката **пред нас има все още твърде сериозни трудности:** темповете на развитието на производството у нас са все още бавни; ниска е икономиче-

Digitized by Google

ската ефективност на много наши производства; присъщите на нашата национална икономика диспропорции все още са сериозен проблем за развитието ни по-нататък. Основна и дълбока причина за всичко това е обстоятелството, че у нас все още е господствуващо и все още се развива дребното производство; производителността на труда на тази основа е още твърде ниска; развитието на нашето народно стопанство се осъществява в страна, която все още твърде силно страда от тежките последици на 30-годишната разорителна война, в която империализмът хвърли най-модерните си въоръжени сили, в страната, която още носи тежките и печални последици не само на колониализма, но и на неоколониализма. Другата причина е в това, че реакционната маоистка управляваща клика в Пекин влезе в съюз с империализма и провежда враждебна към нашата страна, към нашия народ политика, създава ни още по-сериозни трудности.

Освен всичко това в последно време ни сполетяха и сериозни природни бедствия, които нанасят сериозни вреди на нашата икономика.

А наред с всичко това и самите ние си имаме своите слабости и недостатъци в ръководството и управлението на икономиката, на целокупния живот в страната.

Сега в 35-та годишнина от Августовската революция от 1945 г. нашият народ е зает с мирно строителство и едновременно усилено повишава отбранителната способност на страната си. Всякога да сме готови да дадем отпор на китайските експанзионисти и хегемонисти в случай на техни нови посегателства срещу нашата социалистическа татковина!...

Под ръководството на своята Виетнамска комунистическа партия сега народът на СР Виетнам упорито се труди за осъществяването на три основни стратегически задачи, издигнати от Партията пред всички комунисти, пред всички виетнамци:

Първо, усилено да се развива производството, да се осигури високо и стабилизирано жизнено равнище на народа;

Второ, да се повишава отбранителната и боевата способност на страната ни, да бъдем готови за нейната решителна защита против всякакъв агресор;

И трето, да продължаваме работата по създаването и укрепването на материално-техническата база на социализма.

А заедно с това ние сме длъжни да **изпълняваме и своя неотменен интернационален дълг,** особено спрямо съседните братски страни Лаос и Кампучия.

В процеса на осъществяването на тези задачи нашият народ и нашата партия винаги се ползват от ефективната братска помощ на Съветския съюз и другите социалистически страни. След като Социалистическа република Виетнам беше приета за член на Съвета за икономическа взаимопомощ (1978 г.), непрестанно се развива и задълбочава всестранното ни ефективно сътрудничество с всички братски страни от социалистическата общност.

Тесни връзки на дружба и сътрудничество съществуват и между нашата страна и Народна република България, между страните и народите на Георги Димитров и Хо Ши Мин. Тези връзки, това сътрудничество укрепва и става по-всестранно всяка година, всеки ден. Братският български народ беше и е на наша страна, в наша подкрепа в борбата и против френските колонизатори, и против американските империалисти, както и в неотдавнашните ни боеве против пекинските реакционери.

Изключително ценен за нас е опитът на братята българи, натрупан в процеса на социалистическото строителство.

Нашият народ си дава сметка, че както в нашите победи във войната, така и в нашите успехи в мирното изграждане на новия живот у нас е включен приносът и на братските социалистически страни, в това число и приносът на братска България. За това народът на Виетнам изразява дълбока благодарност на братския български народ, на неговата Българска комунистическа партия, на първия секретар на ЦК на БКП другаря Тодор Живков. **Желанието на нашия народ е под ръководството на БКП и ВКП дружбата и сътрудничеството между нашите народи и страни да се развиват и укрепват още повече.**

* * *

Победата на нашия народ срещу всички и всякакви агресори, както и мирното изграждане на Социалистическа република Виетнам се осъществява в обстановка на укрепването на силите на мира и прогреса, на тяхната решаваща ударна сила — социалистическата общност, Съюза на съветските социалистически републики. „Съотношението на силите на международната арена неотклонно се променя в полза на онези, които се борят за мир, национална независимост и социализъм — заяви в речта си на тазгодишното тържествено събрание в Ханой членът на Политбюро на ЦК на ВКП и министър-председател на правителството на СР Виетнам другарят Фам Ван Донг. — Решаваща роля в това отношение играе Съветският съюз — опора на мира в цял свят."

Ние — виетнамските комунисти и всички виетнамци — сме дълбоко убедени, че с помощта на Съветския съюз, на НР България и другите социалистически страни, на братските комунистически и работнически партии и на всички прогресивни хора от планетата нашият народ ще постигне още по-големи успехи в социалистическото изграждане на своята родина и в нейната защита срещу всякакво чуждестранно посегателство.

Digitized by Google

ЗЕМЯ ТЮМЕНСКА

Някога тук са изпращали на заточение най-будните умове, най-топлите сърца на царска Русия. А днес?

Под крилото на самолета бяга пред очите безконечна тайга, вият се гори, реки и блата. Спомняме си прочетени данни:

Тайгата и тундрата на Тюменския север заемат площ колкото четиринадесет България. Тук са разположени и главните съветски находища на нефт и природен газ. От общия добив на течно гориво страната добива от недрата на тюменската земя 52%, а природен газ — 37% и това не е пределът. На север — изобилие от газ. В централно Приобие несметни богатства от нефт. В южния край — селскостопански райони.

Само за петнадесет години населението на този край се е увеличило с повече от половин милион души. Това е големият поход за социално усвояване на Западен Сибир, където до неотдавна площ 9 пъти по-голяма от България е била безлюдна. Хората са построили вече тук светли градове с по десетки и повече хиляди жители. Сургут, Нефтеюганск, Нижневартовск, Уренгой, Надим. На бездънните блата са установили и пуснали в действие хиляди сонди, прокарали са до всички краища на страната стотици, хиляди километри газо- и нефтопроводи. В тайгата и тундрата хората са издигнали върху железобетонни колове заводи, които пречистват горивото и му дават начална скорост на движение по магистралите. А само за 4 г. са построили 1 млн. кв. м жилища. За това очевидно пред XXV конгрес на КПСС Л. И. Брежнев обяви: „Онова, което е направено, онова, което се прави в този суров край, е истински подвиг".

ТЮМЕН

Какво води, какво задържа хората в този суров край? „Създадените с невероятно тежък труд градове и пътища сред блата и тайга, непреодолимото придвижване на живота все по на север — това са обединените усилия от нравствени, всекидневни, външно незабележими мотиви на много хора, вдъхновени от обща цел. „Стремежът у всекиго да утвърди себе си, да провери своите сили, да внесе и той частица в укрепването на могъществото на родината, в това виждам източника на трудовия героизъм на нашите хора" — ни каза секретарят по идеологическата работа на областния комитет на КПСС в Тюмен Г. Д. Луташкин. Очевидно е така. Тези блата, този мраз (за който само слушахме — 40—50° под нулата), тези разстояния, този труд изискват от човека да отдаде всичките си сили, да разкрие достойнството, възможностите си. За разлика от нашите представи тук зимата е хубавият строителен сезон. Тогава по замръзналата земя лесно се прокарват пътища, изчезват блатата, може да се копае и да се поставят нефтопроводи. И тези сурови условия раждат такива майстори в своята работа като бригадирите, сондьорите, геолозите, инженерите Г. Петров, В. Громов, С. Ягофаров, А. Шакшин и много други, чиито портрети видяхме на таблото на славата на площада пред областния комитет на КПСС в Тюмен. Без това не би имало такива невиждани темпове на нарастване на добиви на гориво: 1965 г. добит първия милион тона нефт, след пет години 28,5, след още пет — 143 милиона тона. А през завършващата година от сегашната петилетка е планиран добив 315 милиона тона нефт и газов кондензат.

Всяка година на картата на Тюменска област се нанасят десетки нови месторождения на нефт и газ. Само миналата година са се прибавили 10 нови. И всяка година ще приждат все нови и нови хора — сега по 60 000, следващата петилетка по 100 000 души годишно.

„И за това строителството на селища в тюменския север нараства — разказва другарят Луташкин. — Ще ви посоча само един пример: на 64 паралел сега се издига многоетажен, млад, красив град Надим. Аз съм сибиряк, тукашен, но сам не вярвам, че само преди осем години там се разхождаха елени. А сега на мястото на унилата тундра се ширят светли проспекти, сутрин тичат към училищата на групи весели дечица, чакат ред в детските градини и ясли най-малките надимчани — в града баби и дядовци няма. Лятно време по улиците пламват ярки цветни храстчета, почвата за които е донесена от „голямата земя"."

Да, човекът настъпва тука с необикновена дързост, с темпове, които съперничат на темповете, с които нахълтва сибирската пролет. Тука са достатъчни само десетина дена, за да избуи цялата растителност. Природата бърза да оползотвори оскъдните топли до над 30 градуса дни, защото, както казват тука на шега, при тях има 9 месеца зима и 3 месеца лято. Това, което сега с помощта на мощна техника вършат съветските хора, може да се нарече социална сибирска пролет.

Затова сега нищо не достига напълно. Нужни са жилища, машини, продоволствия.

Навсякъде започваха и свършваха с това: нужни са хора. Местонаходищата на гориво в Западен Сибир ще се усвоят толкова по-бързо, колкото повече специалисти дойдат — геолози, шофьори, строите-

Digitized by Google

ли на нефтогазови магистрали, на пътища, градове и селища, промишлени работници, инженери по автоматика и електроника. Не по-малко нужни са и специалисти в сферата на обслужването, учители, възпитатели на деца — хора буквално от всички професии и специалности. Част от специалистите идват по така наречения вахтов метод — от Баку и други градове със самолет пристигат и работят 2—3 седмици — след това на смяна идват други. Този метод се прилага и с местни специалисти за отдалечените обекти в тайгата — това са хиляди хора. Ето защо с такова задоволство посрещат допълнителните мерки, които Централният комитет на КПСС и Министерският съвет на СССР приемат за засилване съзидателната работа в Западен Сибир, за още по-широко привличане към нефто-газовия комплекс силите на строителите от ред министерства, републики и градове. Програмата предписва те да изпращат свои специалисти, техника, материали за монтиране на жилищни домове и изграждане на други обекти. Всички тези мерки са съвсем логични: нефтът и газът на тюменските находища са необходими на цялата страна и всички са заинтересовани да расте техният добив.

— — — —

Срещнахме се и с българи, които със своя труд допринасят да се строят градовете, пътищата, заводите, електростанциите в Тюменска област. През последните 4 години половината от построените жилища тука са дело на техните ръце. Те не само работят, но се и учат от съветските хора, от съветските строители. Ето какво ни разказа за бригадната организация на труда инженер Колев.

„Най-напред имахме малки бригади по 10—15 човека. На един обект работят по няколко бригади. Поучени от Злобинския метод, ние ги обединихме в специализирани бригади — една бояджийска, една мазаческа, една дърводелска и т. н., а след това по тяхна инициатива ги обединихме в един технологичен поток. Така на мястото на десетина предишни бригади възникна една комплексна бригада от 150 души. Тя работи на вътрешностопанска сметка и е сключила договор с ръководството. То се задължава да й подава материали по седмичен и дневен график, за да върви работата ритмично. Ако не осигури тези условия, заплаща неустойка. Ако бригадата не се справи срочно и качествено със задълженията си — се намалява заработката й. Резултатите не закъсняха. Довършителните работи на един многоетажен блок вместо за 90 дни, както беше по-рано, бе намален на 45 дни, а напоследък само на 30 дни, и то при подобрено качество.

Възприехме и приложихме от съветския опит и друго: подготвяме по професии младежите, но ги учим и на трите строителни специалности — мазачи, дърводелци и бояджии, за да има пълна взаимна заменяемост. Много добре този въпрос се реши с наставничеството. В бригадата има квалифицирани майстори по всяка специалност. Когато се маже, мазачът майстор е наставник, а когато се боядисва — бояджията майстор става наставник."

Разказаха ни, че смесените колективи, в които има български и съветски работници, постигат по-висока производителност на труда.

БОРОВСКА ПТИЦЕФАБРИКА

В южния край на огромната област има добре развит селскостопански район, който снабдява населението с картофи и други зеленчуци, със зърно, мляко, яйца. Тука се намира най-голямото изключително модерно предприятие в страната за производство на яйца с 2 800 000 птици, от които 1 700 000 носачки. Всекидневно то изпраща 1 200 000 яйца и 16 т месо за областта. Александър Андреевич Сазонов — директор на фабриката, ни разказа за грижите на ръководството за хората — работниците, децата, цялото население на селището. 2250 души работят във фабриката. От тях 64 специалисти с висше образование, 167 със средно специално образование, 189 комунисти, 297 комсомолци, 910 ударници на комунистическия труд.

Предприятието е построило, обзавело и поддържа 930 квартири в селото свой жилищен фонд, два детски комбината с 600 места, две училища — десетилетки, децата се учат на една смяна. Чудесен дворец на културата с множество кръжоци, с театрален салон за 1200 души, със собствен самодеен куклен театър. Спортният комплекс с плувен басейн с чиста топла минерална вода, с огромни зали за тенис, за волейбол, за фехтовка, за стрелба и т. н. Да им завиди човек — надминава всички наши спортни комплекси.

Грижата за човека се изразява и в голямото, и в малкото. В двора на фабриката видяхме цветя — лалета, в този суров климат! Малко изкуствено езерце, по средата — островчета със зелена трева, а на тях грациозно се разхождат или се припичат на ласкавото юнско слънчице лебеди — 12 двойки, и за всяка на брега на езерото има малка дървена къщичка, през която минава тръба с топла минерална вода — зимата да им е топло, да не си отиват на юг. „Те са за душата, да ни радват".

Наталия Иванова, заместник-секретар на партийния комитет, ни разказа за партийната работа. Имат 16 цехови партийни организации, ръководи ги комбинатски партиен комитет. В някои цехове няма комунисти, там има комсомолски дружества.

Комбинатският партиен комитет се състои от 9 души — специалисти и работници. Работят по комплексен план — до следващия отчетен период. Планът обхваща производствени, вътрешнопартийни, идеологически въпроси, въпроси, които предстои да се обсъждат от комитета. На тази основа и съобразно актуалните задачи се

Digitized by Google

изработват двумесечни конкретни планове, където се предвижда всичко за всеки ден до най-малките подробности. Комплексният план включва и проблемите, които предстои да се решават от профорганизацията и Комсомола във фабриката. Партийният комитет осъществява ролята на координатор.

Във всеки цех има червен кът — малка зала, в която политинформатори, агитатори изнасят беседи, политинформации, комунистите се учат. Тук се организират и курсовете за квалификация. За тях към комитета е създаден методически съвет, а занятията се водят от специалисти.

Към комбината има библиотека със 17 хиляди тома техническа, политическа и художествена литература. В библиотеката работят трима души. По план тя извършва широка просветна работа, има 800 читатели. Помага с литература, с консултации на 73-мата задочници. В библиотеката е формиран информационен център, който събира информация за челния опит. Има зала за четене и техническо обучение. Тези, с които се води техническо обучение, се отчитат всяка седмица какво ново са научили, сочи им се литература по специалността от цял свят. Издават информационен лист за челния опит всяка седмица и всеки има възможност да се запознае с него, намира му се и литература. Интересният за внедряване опит се изучава от съответните специалисти, които и определят целесъобразността на внедряването, подготвят експериментиране в определен цех и ако се окаже сполучлив, се прилага в цялата фабрика.

СУРГУТ

От Тюмен до Сургут пътувахме пак със самолет. Погледът отгоре потъваше в безкрайна равна шир, покрита с гори и вода, гори и вода. Посрещаха ни както навсякъде като свои — топло, сърдечно, с желание всичко да ни покажат, за всичко да ни разкажат. Добре, че случихме началото на белите нощи, та „денят" ни продължаваше по 24 часа.

За отбелязване е, че всички казват с гордост „нашият Сургут" — и роденият и израсъл тук секретар на градския комитет на Партията, и пристигналият със семейството си от Украйна преди осем години шофьор, и скрилият се в огромните гумени бутуши „балогники" инженер нефтянник, дошъл от топлия съветски юг преди две години, та и българският инженер строител от Русе.

Сургут — разположен на средното течение на река Об, е образуван през 1594 година. Тук живели търговци на риба и кожи и царят поставил охрана от казаци, да ги пазят. 1965 година получил статут град с 5—6 хиляди души. През десетилетието 1965—1975 година се разраства и става 65 хиляди, а през 1979 г. е вече 125 хиляди души. От тях 50 000 души строители. Проточил се на 18 км. по брега на огромната сибирска река Об, той има три още не напълно съединени части, които още носят името на строителите, геолозите, нефтяниците. До 2000 г. „нашият Сургут е планирано да нарасне на 300 000 души, а ние мислим: 500 хиляди". Крепки здрави хора строят Сургут. Средната възраст на жителите е 25—26 години, 18 хиляди комсомолци работят в строителството — в 15 строително-монтажни тръстове. Изградени са щабове по строителството на жилища начело със секретари на градския комитет на Партията. Много обекти са на личен контрол на ЦК на КПСС. Скоро ще влезе в строй Сургутски газопреработвателен завод, той рязко ще подобри използването на ценната суровина.

Главното богатство на Сибир са енергоресурсите. Като че сама природата е решила да компенсира суровия климат с щедростта на запаси от всякакъв вид суровина и преди всичко — гориво.

„В Сургут много хора помнят — разказва секретарят на градския комитет на Партията Владимир Михайлович Трифонов — как преди шест години енергетиците доставиха първия енергоблок за строящата се тук ГРЕС. Железопътна линия в средното приобие тогава нямаше и агрегата най-напред докараха в Омск, а оттам по реките Иртиш и Об той пристигна до мястото на монтажа. В Сургут се наложи да се прави специално пристанище и бетонен път. Преди няколко седмици на ГРЕС беше монтиран десетият и предстои монтажът на единадесетия енергоблок и тя има сега 2,5 млн. киловата мощност.

Сургутската ГРЕС помогна в известна степен да се реши и друг проблем. Единствена в страната станция, работеща на попътен газ, тя вече е използвала много милиарди кубометри гориво, което дотогава се изгаряше във въздуха като факли. Като задоволим местните нужди, остатъкът от електроенергия ще се дава на промишлените предприятия на индустриален Урал. Попътният и природният газ сега са едни от най-ефективните видове гориво. Неговото широко прилагане ще позволи да се намали изгарянето в електростанциите на мазута, който може да отиде за по-нататъшна преработка. Запасите от газ в Западен Сибир са под ръка. Ето защо тук е изгодно да се създадат ред крупни електростанции. Разработването на програма за тяхното съоръжаване е вече започнало. След първата Сургутска ГРЕС ще се изграждат втора и трета с мощност по около 5 млн. киловата.

Избрана е площадка за Тюменска ТЕЦ — 2. През единадесетата петилетка ще започне строителството на крупна Уренгойска ГРЕС и на Нижневартовска ТЕЦ. Още по-рано ще завърши съоръжението на Тоболска ТЕЦ. С пускането в експлоатация на всички тези станции тука ще се оформи крупно енергетично сърце на Съветския съюз — Тюменска област ще стане най-големият енергопроизводител в страната. Електрически реки ще потекат оттук не само на Урал, но и в централните области на европейската част на РСФСР. Тюменските електростанции ще бъдат едни от най-икономичните и прости в експлоатацията.

Digitized by Google

Те не изискват специални мерки по защита на околната среда.

• • •

На Тюменска земя доловихме и типичните явления в развитието и дейността на Партията. Процесите на окрупняване и същевременно на разделение на първичните партийни организации през последното десетилетие, за които ни разказваха още при пристигането ни в Москва, видяхме и тука. Това е едно явление, съпътстващо концентрацията и специализацията на икономиката. В този процес, особено в последните години, забележително е бързото нарастване на ролята на партийните групи, чийто брой в целия Съветски съюз се е увеличил 3,5 пъти. Това е свързано с бързото създаване на нов тип крупни комплексни бригади на стопанска сметка. В крупното обединение Сибжилстрой в Тюмен 230-те комунисти са обединени в една партийна организация с партиен комитет, която има права на първична. В различните специализирани и териториално отделени поделения на обединението има 6 цехови организации в състав от 7 до 96 комунисти, които също имат права на първични. В две от тях в Домостроителния комбинат и Трестюменмонтаж има и съставни организации без права. Обединените организации правят събрания на два месеца веднаж и разглеждат общи проблеми на всички комунисти. Партийните организации в поделенията правят събрания всеки месец и обсъждат проблеми на своя колектив. Същевременно в крупните комплексни бригади, които обхващат вече 40 на сто от работниците, има партийни групи. Новите функции и задачи на бригадите (по характер същите, които се развиват в нашата страна в изпълнение на решенията на Националната партийна конференция от 1978 година), налагат да се издигне ролята на партийната група. Сега тя става „център на възпитателната и организаторската работа в колектива" — формулировка, която преди се използваше само за първичната партийна организация. Така комунистите в малките колективи поемат по-голяма отговорност и им се възлагат по-големи задължения и права; съобразно обективните условия на изменението в областта на икономическите и социалните отношения. Това явление забелязахме и в Птицефабриката, в Сургутските заводи и тръстове.

• • •

И още много ни разказваха за настоящето и бъдещето на Тюменска област, за впрегнатите усилия на цялата страна да превърне потенциалната енергия в кинетична.

И далечната, довчера загадъчна за нас Западносибирска земя изпъкна пред нас като особено интересен и динамичен кът от великия Съветски съюз, който крачи в пълен синхрон с нейния ритъм както в областта на икономиката и социалния живот, така и с динамиката и развитието на КПСС.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА
Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА НА БКП

СБОРНИК

Наскоро Партиздат пусна от печат книгата „Социалната политика на БКП" — колективен труд, посветен на изключително важния и актуален проблем — социалната политика на Българската комунистическа партия и социалните постижения на Народна република България в условията на изграждането на социализма. Дело на Института по история на Българската комунистическа партия при ЦК на БКП, книгата, чийто съставители са проф. Стефан Станев, проф. Костадин Байчински (главен редактор) и ст. н. с. Анета Стоилкова, е първ опит за комплексно научно разглеждане на социалната политика на БКП и ролята на Априлския пленум на Централния комитет за социалното развитие на НР България.

Авторите на четиринадесетте студии в сборника са използвали историческия метод на изследване, съчетан с логически анализ и изводи. Започвайки своето изложение със зараждането на идеите за социална политика на Партията още в условията на борбата срещу капитализма и фашизма, те разкриват приемствеността и развитието на партийната социална политика през преходния период, за да преминат към основните направления на тази политика след победата и консолидирането на социализма у нас и в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество.

В уводната студия на проф. Стефан Станев — „Социалната политика на БКП — съставна част от политиката ѝ за изграждане на социалистическо общество", се изяснява същността на партийната социална политика, разграничава се нейният обект, очертават се основните линии на нейното съдържание, проблеми и методи, определя се мястото ѝ сред другите дейности на Партията. За обект на социалната политика на Партията се сочат жизнените условия и условията на живот и труд на обществото като цяло и на отделния човек.

Проблемите, разработени в книгата, са групирани в четири раздела. В първия раздел „Социална структура и социални отношения" се разглеждат въпросите за усъвършенствуване на социално-класовата структура и създаването на социална еднородност на обществото, за преодоляване на съществените различия между града и селото и политиката на БКП за повишаване активността на масите и развитието на социалистическата демокрация. Тук сближаването на класите и другите социални групи се разглежда като основна закономерност в развитието на социално-класовата структура при изграждането на зрялото социалистическо общество. Стига се до извода, че под сближаване на класите и другите социални групи в този етап трябва да се разбира процесът на укрепване и умножаване на техните общи социалистически черти, на постепенното преодоляване на съществените различия между тях, за да се стигне до пълната социална еднородност на обществото.

Важно място в книгата е отделено на Априлската линия в политиката на БКП за издигане активността на масите в развитие на социалистическата демокрация. Априлският пленум има важно значение както за по-нататъшното издигане ръководната роля на Партията за усъвършенствуване системата на социалното управление, така и за повишаване активността на масите и за развитието на социалистическата демокрация. Априлската линия възстанови и утвърди основния принцип на партийното и държавното ръководство — колективността. Въпросът за развитието на социалистическата демокрация се разглежда в книгата като процес, който се обуславя от развитието и укрепването на материално-техническата база на социализма, от зрелостат на социалисти-

Digitized by Google

ческите производствени отношения, както и от измененията в социално-класовата структура на обществото, равнището на социалистическата съзнателност на трудещите се, от степента на укрепналост на социалистическата държава, от опитността и зрелостта на обществените организации. Подчертава се ръководната роля на Партията за развитието на социалистическата демокрация и повишаване активността на масите.

Във втория раздел на книгата „Материално благосъстояние и условия на живот са включени четири студии, които разработват въпросите на партийната политика за разпределението на доходите, за задоволяване потребностите на трудещите се от материални блага и услуги, за решаване на жилищния проблем, грижата на Партията и държавата за опазване и подобряване на околната среда. Авторският колектив се спира на големите грижи на Партията и социалистическата държава за непрекъснатото повишаване на материалното благосъстояние на трудещите се, за подобряване условията им за живот и труд, за духовното израстване на социалистическия труженик на фона на количествените и качествените изменения в социалната структура, на базата на основния закон на социализма и на достигнатата степен на общественото развитие на страната.

Студиите в третия раздел разглеждат политиката на Българската комунистическа партия за възпроизводството на населението и на трудовия потенциал, партийната политика в областта на здравеопазването и за общественото осигуряване. Авторите сочат, че с реализирането на партийната социална политика по възпроизводство на населението и трудовия потенциал се разширяват възможностите за разгръщане на научно-техническата революция, науката все повече се превръща в непосредствена производителна сила, която служи за създаване на изобилие от материални и духовни блага за всички труженици в социалистическото общество.

В последния раздел на сборника авторите се спират върху партийната политика в областта на образованието и подготовката на кадри, за развитието на художествената култура и издигане на културното равнище на народа, за комунистическото възпитание на трудещите се.

АКТУАЛЕН И ОБЩЕСТВЕНО ЗНАЧИМ НАУЧЕН ТРУД

Проблемите, свързани с ролята и мястото на Комунистическата партия в политическата система на социалистическото общество и особено на нейната ръководна роля, са били актуални и значими през всички етапи на нашето обществено-политическо развитие. Поради това излезлият неотдавна от печат труд на проф. Желязко Колев „Партийното ръководство на народните съвети“ се посрещна с оправдан интерес от партийните и държавните кадри, както и от научните работници.

В книгата е направен сполучлив опит на основата на партийната политика и решенията на висшите партийни органи да се разгледа проблемът за развитието на партийното ръководство над местните органи на държавната власт и управление. В тази връзка авторът проследява партийните решения от Петия конгрес на Партията до предаването на труда за печат. Това позволява да се видят непрестанните грижи на нашата партия и на нейния Централен комитет за своевременното поставяне на нови стратегически по своя характер задачи, както и привеждане на функциите и структурата на народните съвети в съответствие с тях.

Съвършено основателно на преден план в труда е разгледан и задълбочено разработен проблемът за подбора, разпределението и възпитанието на кадрите на народните съвети. Тази дейност е характеризирана като първостепенна задача на партийното ръководство. В кадрите авторът вижда безценно богатство на Партията, което фактически предопределя съдбата на партийната политика. Въпросът е разгледан на основата и в светлината на ленинските принципи за подбор и разпределение на кадрите.

Подобаващо внимание в книгата е отделено на възпитанието и идеологическата подготовка, както и на служебната квалификация на кадрите, работещи в народните съвети. Авторът се спира и на необходимите качества, които трябва да притежават съвременните дейци в народните съвети. Разгледан е и въпросът за резервните кадри.

Съвършено обосновано в труда е изтъкнато голямото значение, което имат ле-

---

Желязко Колев, Партийното ръководство на народните съвети, Партиздат, С., 1986, с. 283.

Digitized by Google

нинският стил и методи за постоянното усъвършенстване и подобряване работата на органите, ръководните дейци и служителите, включени в системата на народните съвети. На този въпрос проф. Желязко Колев отделя значително място в книгата си, аргументирано показва, че действително ленинският стил и методи на работа представляват един непрестанен резерв в тази насока и следва да бъдат в центъра на дейността на партийните комитети и народните съвети. В последните две години тяхното внимание е насочено към задълбоченото изучаване на цялостния комплекс от проблеми, свързани с ленинския стил и методи на работа, намерили място в тритомника на другаря Тодор Живков по въпросите на партийното строителство. Неотдавна бяха проведени във всички народни съвети в страната и научно-приложни конференции, посветени на този въпрос.

Когато разглежда същността и основните елементи на ленинския стил и методи на работа, проф. Желязко Колев посвещава отделни глави на два от неговите компоненти — контрола и проверката на изпълнението, както и на изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит в работата на народните съвети. Авторът правилно вижда в контрола и проверката на изпълнението не само важно средство за провеждане на партийната политика и за успешно изпълнение на задачите, но и като едно незаменимо средство за оказване съответна помощ на народните съвети. Не случайно той е взел за мото на съответната глава от труда си постановката от решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1958 г., а именно: „Главното в партийния контрол занапред трябва да бъде грижата за осъществяване на партийната линия и партийните решения, въпросите за стила и методите на работа, за повишаване политическото и научното равнище на ръководството".

Както и в останалите части на своя труд, така и тук авторът не се задоволява само с познавателната, същностната страна и ролята на разглежданите категории и институти, но си поставя и за задача да разкрие пътищата и средствата за по-нататъшното усъвършенстване на контрола и проверката на изпълнението.

Особен интерес представлява глава пета, в която авторът излага извършената разностранна дейност от партийните органи и народните съвети в страната, както и постигнатите резултати в изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит в работата на съветите. Проф. Желязко Колев е особено съпричастен по повод създаването на образците по основните проблеми от дейността на народните съвети и тяхното внедряване. През последните години беше извършена значителна организационна и целенасочена работа в народните съвети по извеждането на положителен опит от тяхната дейност — разширяването на демократизма, съвместната работа с обществените организации, повишаването на тяхната самостоятелност и инициативност, спазването на социалистическата законност, комплексното обществено обслужване и други. По внедряването на тези образци бяха проведени национални съвещания в съответните окръзи. Именно всичко направено в тази насока се разглежда подробно от автора в посочената глава.

В края на своя труд проф. Желязко Колев е разгледал работата на партийните органи и организации за усъвършенстване дейността на народните съвети. И тук той излиза от основните партийни постановки за ролята и задачите, които имат народните съвети през настоящия етап на социално-икономическото ни развитие. Голям интерес в тази насока представлява разделът за ролята и мястото на партийните групи на сесиите и изпълнителните комитети на народните съвети, тъй като такива все още не се изграждат навсякъде. Това са особен вид партийни групи, извън състава на партийните организации, които имат за предназначение да работят за издигането ролята на народните съвети като изборни представителни органи, както и на техните изпълнителни комитети, които са основни местни органи на държавното управление.

По отношение на книгата „Партийното ръководство на народните съвети" могат да се предявят някои изисквания и се изкажат отделни бележки и предложения. Така например, както е изградена нейната структура и са разгледани проблемите, се остава с впечатлението като че ли контролът и проверката на изпълнението, както и положителният опит, не представляват елементи на ленинския стил на работа. Читателят би могъл да предяви изискването за по-широк и критичен анализ на разглежданата практика и досегашен опит. Независимо от това книгата представлява интерес за кадрите, работещи в партийния и държавен апарат, и ще спомогне за усъвършенстване партийното ръководство на народните съвети.

проф. Богоя СТАНКОВ
к. ю. н. Матьо МАНЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Станко ТОДОРОВ

УСИЛНИ ГОДИНИ

Избрани произведения

1949/1979

Трудовете, поместени в настоящата книга, редставят само част от разностранната артийна и държавна дейност на члена на олитбюро на ЦК на БКП и председател на инистерския съвет Станко Тодоров. В тях отразена политическата и гражданската зиция на Станко Тодоров, участието му антифашистката борба и в социалистическото строителство, неговият нравствен и ховен облик на ръководител и човек. чите, докладите и статиите, тематично единени в първия раздел на книгата, са светени на борбите на Партията срещу кателизма и фашизма, на партийната стратея и политика. През следващия период, кото Партията оглави борбата за изпълнение Димитровския курс за изграждане на соално-икономическите и културните основи социализма, Станко Тодоров разработва своите речи, доклади и статии въпросите партийната политика, ратува за усъвършенствуване дейността на партийните органи и организации. Дълбоко и аргументирано разкрива същината на априлската линия Партията, сочи главните проблеми и извания към кадрите и комунистите в ратата за нейното последователно осъщеяване. Прецизно и многостранно е разта ролята на ваятеля на априлската лин и най-изтъкнатия борец за превръщано й в дела, първия секретар на ЦК на П другаря Тодор Живков. Трудовете по просите на икономиката и икономическа-политика на Партията са включени във рия раздел на книгата. Усъвършенствуето на социалното управление, високата ктивност в работата на правителството а неговите органи — на тези проблеми е ветен третият раздел на книгата. С дълина и компетентност авторът воюва за ременен марксистко-ленински стил на ота и ръководство за издигане научното нище на управлението на икономиката оциалните процеси. На българо-съветска-дружба и сътрудничеството с братските ани—членки на Варшавския договор и Съвета за икономическа взаимопомощ, външната политика на НРБ е посветен следният раздел на изданието.

НАРЪЧНИК НА ПАРТИЙНИЯ ГРУПОВ ОТГОВОРНИК

Димитър Станоев

В наръчника за отговорника на партийната група авторът разкрива мястото, структурата и задачите на партийните групи при съвременните условия. Особено внимание той отделя на специфичното в работата на партийните групи в различните отрасли и в бригадите, работещи на стопанска сметка, на възпитателната работа, на участието на партийните групи в осъществяването на правото на контрол на първичните партийни организации над дейността на административните и стопанските органи.

ИКОНОМИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА ПРИ СОЦИАЛИЗМА

Теоретически и методологически проблеми

Янко Вакрилов

Авторът разглежда теоретически, методологически и практически проблеми на икономическата и социалната политика. На основата на марксистко-ленинското учение и на опита на нашата партия, на КПСС и на други братски партии той разкрива специфичните черти, цели и задачи на икономическата политика в социалистическото общество. Особено внимание Я. Вакрилов отделя на повишаването на ефективността на общественото производство и на качеството на продуктите на труда като основни лостове за реализирането на висшата цел на икономическата политика. В изложението си той обосновава единството на икономическата и социалната политика и изяснява неговите основни черти и принципи, изследва взаимоотношението между икономическия растеж и социалното развитие.

Digitized by Google

ниският стил и методи за постоянното усъвършенствуване и подобряване на работата на органите, ръководните деятели и служителите, включени в системата на народните съвети. На този въпрос проф. Желязко Колев отделя значително място в книгата си, аргументирано показва, че действително ленинският стил и методи на работа представляват един непрестанен резерв в тази насока и следва да бъдат в центъра на дейността на партийните комитети и народните съвети. В последните две години тяхното внимание е насочено към задълбоченото изучаване на цялостния комплекс от проблеми, свързани с ленинския стил и методи на работа, намерили място в тритомника на другаря Тодор Живков по въпросите на партийното строителство. Неотдавна бяха проведени във всички народни съвети в страната и научно-приложни конференции, посветени на този въпрос.

Когато разглежда същността и основните елементи на ленинския стил и методи на работа, проф. Желязко Колев посвещава отделни глави на два от неговите компоненти — контрола и проверката на изпълнението, както и на изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит в работата на народните съвети. Авторът правилно вижда в контрола и проверката на изпълнението не само важно средство за провеждане на партийната политика и за успешно изпълнение на задачите, но и като едно незаменимо средство за оказване съответна помощ на народните съвети. Не случайно той е взел за мото на съответната глава от труда си постановката от решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1968 г., а именно: „Главното в партийния контрол занапред трябва да бъде грижата за осъществяване на партийната линия и партийните решения, въпросите за стила и методите на работа, за повишаване политическото и научното равнище на ръководството".

Както и в останалите части на своя труд, така и тук авторът не се задоволява само с познавателната, същностната страна и ролята на разглежданите категории и институти, но си поставя и за задача да разкрие пътищата и средствата за по-нататъшното усъвършенствуване на контрола и проверката на изпълнението.

Особен интерес представлява глава пета, в която авторът излага извършената разностранна дейност от партийните органи и народните съвети в страната, както и постигнатите резултати в изучаването, обобщаването и внедряването на положителния опит в работата на съветите. Проф. Желязко Колев е особено съпричастен по повод създаването на образците по основните проблеми от дейността на народните съвети и тяхното внедряване. През последните години беше извършена значителна организационна и целенасочена работа в народните съвети по извеждането на положителен опит от тяхната дейност — разширяването на демократизма, съвместната работа с обществените организации, повишаването на тяхната самостоятелност и инициативност, спазването на социалистическата законност, комплексното обществено обслужване и други. По внедряването на тези образци бяха проведени национални съвещания в съответните окръзи. Именно всичко направено в тази насока се разглежда подробно от автора в посочената глава.

В края на своя труд проф. Желязко Колев е особено съпричастен по повод създаването на образците по основните проблеми от дейността на народните съвети и тяхното внедряване. През последните години беше извършена значителна организационна и целенасочена работа в народните съвети по извеждането на положителен опит от тяхната дейност — разширяването на демократизма, съвместната работа с обществените организации, повишаването на тяхната самостоятелност и инициативност, спазването на социалистическата законност, комплексното обществено обслужване и други. По внедряването на тези образци бяха проведени национални съвещания в съответните окръзи. Именно всичко направено в тази насока се разглежда подробно от автора в посочената глава.

В края на своя труд проф. Желязко Колев е обобщил работата на партийните органи и организации за усъвършенствуване дейността на народните съвети. И тук той изхожда от основните партийни постановки за ролята и задачите, които имат народните съвети през настоящия етап на социално-икономическото ни развитие. Поголям интерес в тази насока представлява раздел за ролята и мястото на партийните групи на сесиите и изпълнителните комитети на народните съвети, тъй като такива все още не се изграждат навсякъде. Това са особен вид партийни групи, извън състава на партийните организации, които имат за предназначение да работят за издигането ролята на народните съвети като изборни представителни органи, както и на техните изпълнителни комитети, които са основни местни органи на държавното управление.

По отношение на книгата „Партийното ръководство на народните съвети" могат да се предявят някои изисквания и се изразят отделни бележки и предложения. Така например, както е изградена нейната структура и са разгледани проблемите, се остава с впечатлението като че ли контролът и проверката на изпълнението, както и положителният опит, не представляват елементи на ленинския стил на работа. Читателят би могъл да предяви изискването за по-широк и критичен анализ на разглежданата практика и досегашен опит. Независимо от това книгата представлява интерес за кадрите, работещи в партийния и държавен апарат, и ще спомогне за усъвършенствуване партийното ръководство на народните съвети.

проф. Богоя СТАНКОВ
к. ю. н. Мачьо МАНЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Станко ТОДОРОВ

УСИЛНИ ГОДИНИ

Избрани произведения

1949/1979

Трудовете, поместени в настоящата книга, едставят само част от разностранната отийна и държавна дейност на члена на олитбюро на ЦК на БКП и председател на инистерския съвет Станко Тодоров. В тях отразена политическата и гражданската иция на Станко Тодоров, участието му нтифашистката борба и в социалистичесго строителство, неговият нравствен и ковен облик на ръководител и човек. ите, докладите и статиите, тематично динени в първия раздел на книгата, са ветени на борбите на Партията срещу каализма и фашизма, на партийната стратеи политика. През следващия период, коо Партията оглави борбата за изпълнение Димитровския курс за изграждане на соално-икономическите и културните основи социализма, Станко Тодоров разработва воите речи, доклади и статии въпросите партийната политика, ратува за усъвръствуване дейността на партийните орга и организации. Дълбоко и аргументирано разкрива същината на априлската линия Партията, сочи главните проблеми и извания към кадрите и комунистите в рата за нейното последователно осъщеяване. Прецизно и многостранно е разта ролята на ваятеля на априлската ли и най-изтъкнатия борец за превръщао й в дела, първия секретар на ЦК на П другаря Тодор Живков. Трудовете по росите на икономиката и икономическаполитика на Партията са включени във рия раздел на книгата. Усъвършенствуето на социалното управление, високата ктивност в работата на правителството а неговите органи — на тези проблеми е ветен третият раздел на книгата. С дълина и компетентност авторът воюва за ременен марксистко-ленински стил на ота и ръководство за издигане научното нище на управлението на икономиката оциалните процеси. На българо-съветскадружба и сътрудничеството с братските зни—членки на Варшавския договор и Съвета за икономическа взаимопомощ, външната политика на НРБ е посветен ледният раздел на изданието.

НАРЪЧНИК НА ПАРТИЙНИЯ ГРУПОВ ОТГОВОРНИК

Димитър Станоев

В наръчника за отговорника на партийната група авторът разкрива мястото, структурата и задачите на партийните групи при съвременните условия. Особено внимание той отделя на специфичното в работата на партийните групи в различните отрасли и в бригадите, работещи на стопанска сметка, на възпитателната работа, на участието на партийните групи в осъществяването на правото на контрол на първичните партийни организации над дейността на административните и стопанските органи.

ИКОНОМИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА ПРИ СОЦИАЛИЗМА

Теоретически и методологически проблеми

Янко Вакрилов

Авторът разглежда теоретически, методологически и практически проблеми на икономическата и социалната политика. На основата на марксистко-ленинското учение и на опита на нашата партия, на КПСС и на други братски партии той разкрива специфичните черти, цели и задачи на икономическата политика в социалистическото общество. Особено внимание Я. Вакрилов отделя на повишаването на ефективността на общественото производство и на качеството на продуктите на труда като основни лостове за реализирането на висшата цел на икономическата политика. В изложението си той обосновава единството на икономическата и социалната политика и изяснява неговите основни черти и принципи, изследва взаимоотношението между икономическия растеж и социалното развитие.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Сдобнов С. П., НТР И СБЛИЖЕНИЕ ДВУХ ФОРМ СОБСТВЕННОСТИ, М., Изд. „Мысль" 1980.

Авторът задълбочено и убедително разкрива взаимодействието между научно-техническия и социалния прогрес, разглежда формите на органическата връзка на социалистическата стопанска система с достиженията на научно-техническата революция. Той проследява влиянието на НТР върху развитието на обществената собственост, за сближаването на двете й форми, съществуващи при социализма и прерастването им в единна комунистическа форма. В книгата се прави анализ на процесите, способствуващи за преодоляване на съществените различия между града и селото, между умствения и физическия труд за формирането на социалната еднородност на съветското общество.

ДИАЛЕКТИКА ПРИНЦИПОВ И ЗАКОНОВ В СТРУКТУРЕ НАУЧНОЙ ТЕОРИИ, Издательство „Фан", Узбекской ССР, Ташкент, 1979.

В монографията се анализират въпросите на научната теория, научния факт и неговото място в системата на теорията, идеята като зародиш на теория, единството на теорията и практиката в научното познание, основните принципи и понятия на научния закон, системата на научния закон, природата и генезиса на принципа. Въпросите на методите и критериите на научните принципи се разглеждат в съответствие с достиженията на съвременната наука.

Миклин А. М., Подольский В. А., КАТЕГОРИЯ РАЗВИТИЯ В МАРКСИСТКОЙ ДИАЛЕКТИКЕ, М., Изд. „Мысль", 1980.

Книгата изследва категорията развитие като най-важен елемент на теорията на материалистическата диалектика, разглежда методологическите принципи за изучаване на категорията развитие като обективен процес. Главно внимание е отделено на анализа на природата и общия механизъм на развитието, неговите критерии и направления, разкрива се процесът на формиране на качествено новото.

Руткевич М. Н., ДИАЛЕКТИКА И СОЦИОЛОГИЯ, М., Изд. „Мысль", 1980.

Дава се разгърнато изложение на проблема за взаимовръзката между материалистическата диалектика и марксистката социология. Показано е значението на диалектиката като метод на познанието в социологическата наука. Авторът обръща особено внимание на взаимодействието между различните равнища на познанието в социологията, ролята на практиката при провеждането на конкретно-социологическите изследвания. Той прави анализ върху диалектиката на обективните процеси на социалното развитие на съветското общество, обобщава практиката на планирането и управлението на социалните процеси, подлага на критика методологическите основи на най-новите течения на съвременната буржоазна социология.

Лебедев С. А., ИНДУКЦИЯ КАК МЕТОД НАУЧНОГО ПОЗНАНИЯ, М., Издательство Московского университета, 1980.

От позицията на диалектико-материалистическата гносеология се изследват същността, възможностите и границите на индукцията като метод на научното познание.

Бурлацкий Ф. М., МАО ЦЗЕДУН И ЕГО НАСЛЕДНИКИ, М., „Международные отношения", 1979.

През 1976 г. издателство „Международни отношения" пусна от печат книгата на Ф. М. Бурлацки „Мао Цзедун", получила широко признание сред читателите. В новия си труд авторът изследва както периода на дейността на Мао Цзедун, който в течение на много години ръководи компартията в Китай и стоеше начело на страната, така и последвалите събития. Тук се разглеждат основните моменти в идейните и политическите борби между наследниците на Мао след неговата смърт, дава се характеристика на главните участници в тази борба.

Digitized by Google

Цена 0,35 лева

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

LIBRARY
FEB 3 1981
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

14

СОФИЯ, ОКТОМВРИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 14 ОКТОМВРИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

За масово социалистическо съревнование в чест на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия (решение на Политбюро на ЦК на БКП) 3

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

***** — Инициативата на Пловдивската окръжна партийна организация 8
И. Панев — Всеки комунист — с личен принос за достойна среща на конгреса 9
М. Бизеров — Комплексният подход 14
Б. Катанов — Нашата дума 18
М. Минков — Комунистите — начело в бригадната организация . 21
С. Георгиев — Равнение по световните постижения 23
Г. Чераджийска — Моят път между двата конгреса 26
С. Кохчиев — Земята... моя любов и съдба 27

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Партийният комитет

Д. Недялков, Н. Кидеров — Контрол и проверка на партийните решения 29

Ръководно политическо ядро и първообраз

С. Петрушков, К. Иванов, Д. Петков, М. Лазаров — Правото на контрол 33

Партийната организация и социалистическият демократизъм в колектива

В. Колев — Най-главният резерв 47
М. Костова — С мисъл и грижа за хората 51

Digitized by Google

М. Попчев — Плодове на общи усилия 54
Д. Михайлова — Пред погледа на всички 57

Кореспондентите ни пишат:

С. Георгиев — Кметствата — с пораснал авторитет 61
П. Димитрова — С убеденост, с топлота, с истина 62
Д. Георгиев — Героична летопис 64

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Е. Емелянова — Формирането на активна жизнена позиция . . . 66

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

С. Димитров — Опитът на моделните бригади 72
С. Петров — Съвременни рентабилни производствени единици . . 74
П. Стамов — Комплексно, на мултипликационна основа 79

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

К. Кръстев — Ефективността на пропагандисткия труд 86
Д. Андров — Прегледът 91

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София ЦК на БКП Тел. номератор 8401
Годишен абонамент 6,30 лева Отделна книжка 0,35 лева
Пор. 2636. Тираж 53 130 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 2. X. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ЗА МАСОВО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО СЪРЕВНОВАННЕ В ЧЕСТ НА ДВАНАДЕСЕТНЯ КОНГРЕС НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Решение на Политбюро на ЦК на БКП

Политбюро на ЦК на БКП с дълбоко удовлетворение отбелязва, че решението за свикването на XII конгрес на БКП се посрещна с голям политически и трудов подем сред комунистите и всички трудещи се. Сега цялата страна живее под знака на задачите, поставени в доклада на другаря Тодор Живков и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП.

Единни и сплотени около Българската комунистическа партия, трудещите се, целият народ отговарят на решението за свикването на партийния конгрес с горещо одобрение, с нов прилив на творчество и енергия, с решимост за ударен труд, за постигане на високи резултати в работата, за по-нататъшен икономически и социален разцвет на нашата родина.

Конгресът ще открие нови перспективи за по-нататъшното развитие и усъвършенствуване на политическата система на социалистическото общество, на социалистическата демокрация у нас. Той ще ознаменува период на дълбоки качествени изменения в развитието на нашата социалистическа икономика, на последователно и повсеместно прилагане на новия икономически подход и новия икономически механизъм, ще начертае пътя за ускорено внедряване на съвременните, най-високи научно-технически постижения, за неотклонно повишаване на обществената производителност на труда, ще даде тласък за по-нататъшно осъществяване курса на Партията за висока ефективност и високо качество.

Върху тази основа конгресът ще набележи нови важни мерки за повишаване жизненото равнище на народа, за все по-пълно и комплексно задоволяване на неговите материални и духовни потребности, за утвърждаване на социалистическия начин на живот, за многостранно развитие на личността.

Конгресът ще доразвие принципната, конструктивна и последователна мирна външна политика на нашата страна, ще потвърди нейната непоколебима принадлежност към световната социалистическа общност, нерушимата българо-съветска дружба, пролетарския интернационализъм и нашата подкрепа на световния революционен процес и на всички прогресивни сили в света.

Digitized by Google

Дванадесетият конгрес ще се проведе в годината, в която нашият народ с гордост ще чествува 1300-годишнината от основаването на българската държава, 90-годишнината от основаването на Българската комунистическа партия, 25-годишнината от Априлския пленум на Централния комитет на Партията, когато ние се готвим да чествуваме през 1982 година 100-годишнината от рождението на Георги Димитров — велик син на българската работническа класа, на българския народ и виден деец на международното комунистическо движение.

В Централния комитет на БКП и лично до другаря Тодор Живков ежедневно се получават рапорти за нови трудови успехи. Дните до конгреса се обявяват за ударни, подема се предконгресно съревнование, приемат се обещания за използване на нови, допълнително разкрити резерви за предсрочно изпълнение на насрещните планове за 1980 година, за седмата петилетка и за първото тримесечие на 1981 година.

Вече над 34 000 индивидуални първенци и 2953 колектива връчиха своите рапорти в чест на конгреса за изпълнени петилетни задачи, а 247 челници — за произведена два пъти повече от предвидената им за седмата петилетка продукция. Непрекъснато нарастват редиците на членовете на клубовете „Осма петилетка".

Трудовите колективи от София поеха задължения да изпълнят комплексния план за социално-икономическото развитие през седмата петилетка до 30 ноември, да осигурят допълнително чиста продукция за 220 млн. лева и стоки за широко потребление за 21 млн. лева.

В Пловдивски окръг широко се разгръща инициативата в чест на конгреса да се обявят 12 ударни десетдневки за комплексно и ритмично изпълнение на плана. В окръжната партийна организация се подема инициативата всеки комунист да получи поръчение за личен принос в чест на Дванадесетия конгрес на БКП. В цялата страна намира подкрепа инициативата на група челни предприятия от Пловдив за преизпълнение на поставената от Националната партийна конференция задача за икономия на суровини и материали. Следвайки техния пример, трудовите колективи от Благоевградски окръг обещаха да удвоят своя принос за намаляване на материалните разходи.

Множат се последователите на инициативата на трудовите колективи от Бургаски, Ловешки и Плевенски окръг за ритмично изпълнение на плана — всеки ден, всяка седмица и всеки месец, за работа по лични и колективни творчески планове, за повишаване производителността на труда върху основата на внедряването на научно-техническите постижения.

Труженците от 50 предприятия и 1500 бригади от Варненски окръг преразгледаха насрещните си планове и подеха движението: „В чест на конгреса — достойни дела, най-високи резултати".

Трудов героизъм проявяват селскостопанските труженици за бързо и качествено прибиране и съхраняване на реколтата.

Седемте челни бригади и технологически екипа в едропанелното жилищно строителство и техните последователи неотстъпно, с чест изпълняват поетите задължения за рязко повишаване на натуралната производителност на труда.

Колективът на жп гара — Костенец изпълни седмата петилетка по всички показатели и пое допълнително задължение, като ускори товарно-разтоварните операции, да спести 40 хил. вагоночаса и да получи допълнително приходи в размер на 350 000 лева.

Клубът на челниците в завод „Болшевик" в Габрово призова всеки работник, специалист и ръководител да направи най-малко две рационализаторски предложения за подобряване на организацията на

Digitized by Google

труда и технологията, за реализиране на икономии от суровини и материали.

В цялата страна се подема русенският опит в производството и разнообразяването на асортимента на стоките и услугите за населението.

Търговските работници от Хасковски окръг поеха задължение със собствени сили по пътя на модернизацията и реконструкцията да разширят търговските площи, да увеличат използваемостта им и да повишат културата на обслужването.

Значителен допълнителен икономически ефект обещават да получат научните сътрудници и специалистите от Института по черна металургия, Института по изчислителна техника и инженерно-внедрителската организация НИППИЕС „Енергопроект" в София, като внедрят нови разработки и изделия.

Бойците и командирите от въоръжените сили разгръщат социалистическо съревнование за посрещане на Дванадесетия конгрес с високи резултати от бойната и политическата подготовка.

Политбюро на ЦК на БКП, като оценява високо голямата активност и подем сред трудещите се, подкрепата и пълното доверие на работническата класа, на селскостопанските труженици и народната интелигенция към априлската политика на Партията, се отнася с дълбока признателност и одобрение към техните инициативи, творчески устрем, дръзновението и труда на всички и призовава комунистите, комсомолците, сдружените земеделци, профсъюзните членове, отечественофронтовците, работниците, селскостопанските труженици, научните работници и специалистите, дейците на културата, бойците и командирите от въоръжените сили, целия народ на масово предконгресно социалистическо съревнование, на широко всенародно движение за осъществяване на девиза

„ВСЕКИ ТРУДОВ КОЛЕКТИВ ДОСТОЙНО ДА ПОСРЕЩНЕ ДВАНАДЕСЕТИЯ КОНГРЕС НА БКП".

Във връзка с това Политбюро на ЦК на БКП намира за необходимо:

1. Партийните, държавните, стопанските, профсъюзните и комсомолските органи и организации да превърнат в масова практика подетите инициативи от трудовите колективи и да насочат предконгресното съревнование към решаване на най-важните проблеми на икономиката, поставени от пленума на ЦК на БКП от 29 юли т. г., сериозно внимание да се обърне на разкриването и най-целесъобразното използване на резервите в производството, на постиженията на науката и техниката.

В центъра на работата на трудовите колективи, на министерствата, ДСО, АПК, научните, проектантските институти и други трябва сега да стоят задачите:

— Срочно да изпълнят насрещните планове за 1980 година и седмата петилетка; на всяко работно място да се осигури високо качество на работа; с ударен труд всеки труженик и всеки колектив в дните преди Дванадесетия конгрес на БКП да завоюва най-високи постижения.

Ударният труд изисква всеки колектив да даде на страната повече и по-качествена продукция с най-малки разходи и с най-голяма печалба:

— най-ефективно да се използват суровините, материалите, енергията, работното време и паричните средства. Да се затворят всички канали и каналчета, по които се разпилява национално богатство, всеки да работи така, щото при най-малки разходи да осигурява голям народностопански ефект.

Digitized by Google

— строго да се спазва графикът за завършване и пускане в действие на новите производствени обекти; своевременно да се усвояват и да се постигат проектните им мощности;

— да се осигурят срочно ресурси за износ и да се повиши още повече ефективността на външноикономическата дейност;

— да се прибира и пълно да се оползотворява всичко, което земята е родила, да се увеличават продуктивността и броят на животните, да се компенсират загубите от неблагоприятните природни условия, в срок и качествено да се изпълнят есенните селскостопански работи;

— да се подобри обслужването на народното стопанство с всички видове транспорт и съобщения, по-бързо да се доставят стоки до потребителите; да се подобри използването на подвижния състав; да се ликвидират нерационалните превози;

— всеки колектив от всички отрасли на народното стопанство без оглед на неговата основна дейност да търси резерви за ускоряване на надпланово производство на стоки и услуги за населението, за ускоряване строителството на жилища, детски заведения и училища, за разгръщане с нова сила на работата по самозадоволяване на населението със селскостопански продукти;

— да се механизира ръчният труд, да се повишава квалификацията на трудещите се; трудовите норми да се привеждат в съответствие с изискванията на новата техника и технологии;

— последователно и комплексно да се прилагат новият икономически подход и новият икономически механизъм. Всички комбинати, АПК, ДСО и други организации докрай да използват своите права и функции за решаване на всички задачи, които стоят сега пред колективите. Да се преодолее подценяването на икономическите методи на ръководство и организация на изпълнението на насрещните планове. Повсеместно да се въвежда нов тип бригадна организация на труда върху принципите на стопанската сметка и научната организация на труда.

2. Върху основата на разкриването на нови резерви да се актуализират и обогатяват насрещните планове и инженерните проекти. Да се насочи вниманието особено към изоставащите колективи, цехове и бригади. Ускорено да се внедряват научно-техническите постижения, изобретенията, рационализациите и работническите предложения като главно условие за повишаване обществената производителност на труда и ефективността на икономиката, за интелектуализацията на производството.

Постиженията на челните трудови колективи, опитът на първенците бързо да се превърнат в цел и норма за работа на всеки комунист, комсомолец, работник, на всеки трудов колектив. Това трябва да бъде едно от главните задължения на внедрителските организации, на научно-техническите съюзи, на всички специалисти.

За комплексно изпълнение на насрещните планове, за срочно и качествено изпълнение на договорните задължения, за постигане на висок народностопански резултат в предконгресното съревнование да се развиват и обогатяват взаимодействието и сътрудничеството между стопанските организации, трудовите колективи, окръзите и общините. Занапред първенец в изпълнението на плана да се счита този, който със своя труд и със своята продукция осигурява условия за висока производителност на труда в другите колективи и не допуска да бъде в дълг към тях.

3. За плодотворната работа на всички равнища да се усъвършенстват все повече организацията и редът, да се повишават взискателността и отговорността в работата, да се внедрява образцова

Digitized by Google

дисциплина — производствена, технологична, трудова, планова, финансова.

На всякакви прояви на бюрократизъм, консерватизъм, безстопанственост, ведомственост и местничество да се противопоставят принципният партиен подход и строга взискателност, независимо кой е носител на тези недостатъци. Органите на управление, ръководствата на ДСО, АПК, комбинати, профсъюзни организации срочно да решават всички въпроси, които поставят колективите и от които зависи изпълнението на насрещните планове.

4. Партийните и другите обществени организации, министерствата, стопанските организации, народните съвети и други органи да считат като своя първостепенна задача създаването на условия за по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на трудещите се, подобряване условията на работа и отдиха, решително усъвършенстване на търговското обслужване, развитие и разнообразяване на услугите, подобряване на образованието, културата и другите сектори, свързани с ежедневните потребности на хората. Изпълнението на плана за социалното развитие на трудовите колективи да се разглежда като неразделна част от борбата за цялостното изпълнение на насрещните планове.

5. За осъществяването на тези високопатриотични задачи да се вдигне цялата партия, целият народ. Партийнополитическата, идейновъзпитателната и организаторската работа да се пренесе в цеховете, бригадите и звената там, където практически се решават задачите. Препоръчва на профсъюзните, комсомолските и отечественофронтовските органи и организации да засилят работата си сред хората за тяхното активно участие в социалното управление, за още по-широко разгръщане на социалистическата демокрация.

Партийните, държавните, стопанските, профсъюзните, отечественофронтовските и комсомолските ръководства да застанат начело в предконгресното съревнование. Профсъюзите заедно със стопанско-административните ръководства да бъдат двигател на всенародното социалистическо съревнование за мобилизиране работническата класа, за непрекъснатото увеличаване обществената производителност на труда, за решително подобряване на дисциплината.

Политбюро на ЦК на БКП е уверено, че сдружените земеделци — нашите верни съюзници, и сега ще бъдат рамо до рамо с комунистите, в челните редици на предконгресното съревнование за благото на нашия народ.

Комунистите да поведат на вдъхновен труд колективите, бригадите, звената, всеки работник и специалист за осъществяване на партийната повеля: „Дела, дела и пак дела!“ Да усъвършенстват своята работа, да бъдат винаги в челните редици там, където е най-трудно, да отдават своите знания и способности на народа, на неговите интереси и щастие.

Политбюро на ЦК на БКП изразява увереност, че трудещите се от промишлеността, строителството, транспорта, селското стопанство, търговията и услугите, дейците на науката и образованието, културата и здравеопазването, воините от въоръжените сили — всички до един ще се включат в предконгресното съревнование, ще допринесат за постигане на нови успехи в изграждането на развито социалистическо общество, за утвърждаване на социалистическия начин на живот, за издигане на международния авторитет на нашата родина, за укрепване на световната социалистическа система, за достойно посрещане на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

ИНИЦИАТИВАТА НА ПЛОВДИВСКАТА ОКРЪЖНА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

В този брой запознаваме читателите на списанието с интересната инициатива на Пловдивската окръжна партийна организация. Всеки комунист от окръга, като се започне от първия секретар на окръжния комитет другаря Иван Панев, е поел конкретен ангажимент с какви свои лични творчески дела ще посрещне Дванадесетия конгрес на Партията. Тази инициатива напълно съответствува на призива, отправен от Централния комитет на Партията и съдържащ се в доклада на другаря Тодор Живков пред Юлския пленум от тази година: сега са нужни не празен шум, а дела, дела и пак дела. И пловдивските комунисти наистина се заемат да посрещнат конгреса всеки със свой личен принос, всеки с конкретни дела.

Ако погледнем пловдивската инициатива в нейната сърцевина, ще видим последователната грижа за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес и на Националната партийна конференция за издигане ролята на първичните партийни организации като органи на политическо ръководство, като политически щабове на трудовите колективи. В Пловдивски окръг през цялата петилетка последователно работиха за издигане ролята на партийните организации. В началото те приеха дългосрочна програма за тази цел, която изпълниха успешно. Опирайки се на натрупания опит за индивидуалната работа с комунистите в процеса на замяната на партийните членски книжки и при индивидуалните самоотчети, през миналата година в чест на 35-годишнината на социалистическата революция те организираха преглед на организациите и специален отчет на всеки комунист пред революцията. Сега усъвършенствуват още повече този опит.

Кое е новото?

Това не е прост самоотчет, какъвто правят комунистите във всички организации. Това е последователна организирана дейност, която активно въздействува на партийните членове да проявят своето творчество и инициатива. Партийните комитети и организации започват делови и продължителен творчески диалог с всеки комунист. Негова основа е грижата всеки да намери нещо свое, нещо допълнително, което да извърши до конгреса и в негова чест. Това е нещо като личен творчески план на всеки комунист, наречен „лична страница". Така се насочва и организира по-добре изявата на авангардната роля на комунистите да дадат те пример на всички трудещи се как се готвят да посрещнат висшия форум на своята партия.

Но тази страница няма да остане само обикновено обещание. Тя ще бъде предмет на системен отчет. Всеки комунист ще се яви пред своя партиен колектив, за да разкаже какво прави за да изпълни поетите ангажименти, какво е постигнал. Които са изпълнили обещанието си, ще поемат нови. Най-напред този самоотчет ще става в партийните групи. По този начин тяхната работа ще бъде по-пълноценна, целенасочена и конкретна. Те ще изпълнят важна организаторска мисия. След това отчетът ще се пренесе в бюрото, а накрая и пред първичната партийна организация. Преди конгреса всички партийни организации ще оценят как са изпълнени личните страници и с обобщения

Digitized by Google

резултат ще рапортуват пред заводските и комбинатските комитети. Общинските и районните комитети ще сумират резултатите по селищни системи и с общия резултат окръжният комитет на Партията ще рапортува пред цялата партия.

Така пловдивските комунисти ще отчитат своите резултати през седмата петилетка пред цялата Партия и народа и ще рапортуват със специалните дела, които ще извършат през няколкото месеца, останали до Дванадесетия конгрес.

Освен чисто икономическите и други творчески дела, които тази инициатива поднася за прогреса на окръга и родината, тя има безспорно един особено важен резултат. Тя спомага за издигане ролята на партийните органи и организации, за активизиране на комунистите, за реално проявление на тяхната авангардна роля и затова заслужава да намери последователи!

Няма съмнение, хубавата инициатива на Пловдивската окръжна партийна организация ще бъде принос за изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП за масово социалистическо съревнование в чест на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

ВСЕКИ КОМУНИСТ — С ЛИЧЕН ПРИНОС ЗА ДОСТОЙНА СРЕЩА НА КОНГРЕСА

ИВАН ПАНЕВ
първи секретар на ОК на БКП — Пловдив

Година след година, петилетка след петилетка нашият народ под ръководството на Българската комунистическа партия завоюва все нови и нови висоти в строителството на зрялото социалистическо общество. Дълбоките качествени промени, извършващи се във всички области на живота, са плод на мъдрата, далновидна априлска линия на Партията.

На основата на дълбок научен анализ Партията определя стратегическите и тактическите задачи, умело намира ефективни пътища и средства за тяхното решаване. По този начин всестранната нейна работа и борба за последователно осъществяване на изработената от партийните конгреси вътрешна и външна политика е най-висше практическо въплъщение на революционната марксистко-ленинска теория в практиката.

Комунистите, целият български народ с основание отбелязват огромния дял на многостранната дейност на първия секретар на Централния комитет на БКП и председател на Държавния съвет др. Тодор Живков в разработването и осъществяването на цялостната политика на Партията, на нейната икономическа и социална стратегия, за постигането на високи и динамични темпове на развитие на нашата страна, за създаването на обстановка на деловитост и атмосфера на оптимизъм.

Нашият народ вярва в Партията и свързва с нея своите надежди и очаквания. Силата и жизнеността на нашата партия се корени в обстоятелството, че с цялата своя практика тя отразява коренните интереси на народа. Едновременно с това неотклонно се стреми да

Digitized by Google

отчита развиващите се тенденции и непрекъснато да усъвършенствува своята дейност в съответствие с изискванията на времето.

Ленин учеше, че основа на дейността на Партията, определяща нейното съдържание и насоченост, е политическата линия. След като тази линия е изработена, всичко, в това число и съдбата на самата политика се решава от организаторската работа. От умението не само да изработва програма и да определя пътищата за осъществяването на конкретните задачи, но и практически да ги решава. Това е главният фактор за ефективно партийно ръководство, което е и залогът на нашите успехи.

Никога досега нашата страна не е разполагала с такъв огромен потенциал и всестранни възможности за решаване на задачите, в името на които в крайна сметка се извършва революцията, за издигане благосъстоянието на народа, разгръщане социалистическата демокрация, всестранното развитие на личността, най-пълно да се реализират възможностите на изграждащото се развито социалистическо общество.

Окръжният комитет, партийните, държавните, обществените органи и организации в Пловдивски окръг се стремят правилно да организират и целенасочат енергията на трудещите се без излишен шум, делово, с напрежение и отговорност да се изпълняват поставените задачи. Основополагащо начало, решаващ критерий за практическите резултати е всеотдайността в осъществяването на стратегическата априлска линия на Партията.

Периодът след XI партиен конгрес беше за Пловдивската окръжна партийна организация период на напрегната работа и борба за осъществяване на стратегическия девиз на петилетката. За това говорят цифрите и фактите. За четирите години от седмата петилетка окръгът успешно изпълнява своите задачи в социално-икономическото развитие, партийните органи и организации укрепнаха, повишиха своята инициативност и дееспособност, издига се съзнателността на комунистите и трудещите се.

Окръжният комитет обърна сериозно внимание на разработването и осъществяването в практиката на нови методи и форми на ръководство на партийните органи и организации за изменение на техния подход в решаването на задачите на социално-икономическото развитие. Нашият стремеж е в дейността на партийните органи от окръжния комитет до първичните партийни организации да осъществяваме комплексен системен подход. Това не е модерна тенденция към наукообразно творчество, а целенасочена дейност да установим трайно в нашата партийно-организационна практика традицията с въпросите на партийното ръководство на икономиката, идеологията и организационната дейност да се занимаваме постоянно, системно, своевременно — на основата на задълбочен анализ на явленията и процесите в общественото развитие, а не откъслечно, инцидентно и епизодично.

Ще си позволя да посоча един пример на базата на нашата работа по социалистическата организация на труда. За да осъществим постановката на Националната партийна конференция за единство на трите елемента на възпроизводствения процес, бюрото на окръжния комитет на БКП утвърди единна система за повишаване на ефективността и качеството на производството. В нея са разработени критериите и показателите, на които трябва да отговаря нашата работа, формите и методите, които трябва да се осъществяват от различните нива на социалното управление, за да се постигат задачите, които постави Националната партийна конференция. Утвърдена е и организацията на контрола и взаимодействието между партийните, дър-

Digitized by Google

жавните и стопанските органи и организации, които по същество детайлират основните направления на нашата работа.

Специално значение има подсистемата за териториално ръководство на техническия прогрес. През изминалите две години в окръга се постави началото на разгръщане на всенародно движение за техническо и научно творчество на трудещите се. В началото на т. г. ние отчетохме резултатите от проведения първи преглед на техническото и научното творчество на трудещите се в окръга, заедно с това в предприятията и организациите на окръга се разработиха и приеха двегодишни програми по интелектуализация на производството и организиране практическа дейност за разгръщане на подготовката за втория преглед.

За да се преодолее един характерен недостатък на партийната работа за непрекъснато събиране и обобщаване на данни по изпълнението на стопанските задачи, на основата на съветския опит в окръжната организация се утвърди схема за постоянен контрол на изоставащите стопански единици. В нея конкретно е посочено в какви срокове, по какъв начин и от кой орган се обобщават и анализират показателите на плана и какви мерки трябва да бъдат приети. По този начин в дейността на първичните партийни организации и в нашите кадри вече има стремеж да се вземат решения и се участвува в управлението на процесите и явленията на базата на задълбочен и системен анализ, да се прилагат нови методи и форми, присъщи на партийния подход за ръководство на икономиката. По-ясно се разграничиха функциите на първичните партийни организации от тези на стопанските и другите ръководства, без да се нарушава единството на общите стремежи и цели. Специално внимание беше отделено на подобряването на планирането на партийната работа. Повечето първични партийни организации преодоляха инерцията и традиционализма при планирането на съответните мероприятия. По-богати, по-ясни и конкретни очертания придобиват съответните организационни идейновъзпитателни и други задачи. Прегледът на работата на партийните групи, а сега и двегодишният преглед на дейността на първичните партийни организации, чийто заключителен етап ще бъде тази есен, показват, че те действително се превръщат в истински политически щабове и непосредствени ръководители на трудовите колективи в осъществяването на икономическата стратегия на Партията.

През миналата година в окръжната партийна организация на основата на съветски опит се разгърна движението „Да работим ефективно и качествено — без изоставащи!“, а колективите на 12 пловдивски предприятия, 22 бригади и 70 челника станаха инициатори на движението „На петилетката на ефективността и качеството — достоен финал!“ Целта на инициативата, превърнала се също в общоокръжно движение, е предсрочното изпълнение и преизпълнение на социалноикономическата програма на Пловдивски окръг за 1980 г. и седмата петилетка, за достойна среща на XII конгрес.

До 9. IX. 1980 година 2286 първенци, 25 предприятия и 485 бригади, цехове и смени и обособени стопански единици с общо 17 554 работници са изпълнили плана за седмата петилетка, а 25 челници — за две петилетки.

Много са още колективните и личните инициативи, душата и моторът на които са комунистите. В първичните партийни организации на завод „Руен“ — Асеновград се роди инициативата „Капацитетните възможности на машината — мое дело, моя отговорност“, на завод „Дружба“ в Пловдив — „Всяка машина и съоръжение, надхвърлящи паспортните им данни“, на комбината за строителни материали „Г. Грозев“ — „Предаване на машините в движение“.

Digitized by Google

Комунистът металург от комбината за цветни метали „Д. Благоев“ Иван Тягов, герой на социалистическия труд, стана инициатор на почина „Всеки комунист — с личен комплексен план“. Този почин намери масова поддръжка сред всички работници от комбината, прескочи неговите граници и стана достояние на много трудещи се от окръга.

В отговор на призива на Партията нито един колектив да не остане с дълг към седмата петилетка трудовият колектив на комбинат „Юрий Гагарин“ стана инициатор на движението „В чест на XII конгрес на БКП — 12 ударни десетдневки!“ До 9. IX. 1980 година 162 трудови колектива последваха призива на работниците от комбината.

Много конкретна и целенасочена работа извършват първичните партийни организации, комунистите, а под тяхно ръководство и по техния пример и трудовите колективи като цяло по икономията на материали, суровини, горива и енергия. Неотдавна получи своята нова актуализация предишният пловдивски почин за икономия на материално-енергетични ресурси. До края на миналата година бяха приети над 6700 лични и над 1500 колективни план-сметки за икономия с над 35 000 участници. Първичните партийни организации в комбинатите и заводите „Родопи“, „П. Ченгелов“, „България“, „Чайка“ и други много успешно съчетават моралното с материалното стимулиране на участниците в съревнованието за икономии.

Комунистите и всички трудещи се от Пловдивски окръг посрещат с дълбока заинтересованост, оптимизъм и чувство за отговорност решението на Централния комитет на БКП за свикването на XII партиен конгрес. В историята на нашето неотклонно движение напред партийните конгреси заемат високо място. Те са онзи висок връх в живота на Партията, от който се оглежда изминатият път, разкриват се нови хоризонти. На основата на всестранен задълбочен марксистко-ленински анализ се определят стратегическите и тактическите задачи, формират се ефективни пътища и средства за практическо превъплъщение на нашата революционна теория в практиката на социалистическото строителство.

В предконгресните периоди ние сме длъжни да оценяваме изминатия път и постигнатите резултати, да съсредоточаваме повече усилия и грижи към тези постановки на най-високия партиен форум, които все още не сме осъществили в практиката. Такъв въпрос за нас е организацията на изпълнението в низовите звена, който пряко влияе на активността и дееспособността на първичните партийни организации.

Естествено тази задача може да бъде решена само тогава, когато всеки комунист стане активен участник в живота на първичната партийна организация, в която членува. Затова окръжният комитет на Партията утвърди инициативата „Лична страница на комуниста“ за делата, които той ще сътвори за достойна среща на XII партиен конгрес.

В случая не става дума за шумна, агитационна инициатива, а за действена, активна организационна форма и подход за издигане на социалната активност на комуниста. Всеки член на окръжната партийна организация да се готви целенасочено за XII конгрес, а не да чака неговите решения.

Ние искаме нашата окръжна партийна организация да дава още по-активно своя принос в разработването и утвърждаването на колективния опит на Партията, на новите постановки и проблеми на организационната практика в условията на новия икономически подход.

В личната страница на всеки се отразяват делата, които той ще сътвори в изпълнение на задачите, най-непосредствено свързани с основните проблеми на нашето социално-икономическо развитие, иконо-

Digitized by Google

мическия подход, техническия прогрес, организационно-политическата дейност. Нашата цел е да издигнем социалната активност на комунистите и по този начин да повишим дееспособността и инициативността на първичните партийни организации.

Сега, няколко месеца пред XII конгрес на нашата партия, всички комунисти от окръжната партийна организация с чувство на дълбока отговорност оцениха своя дял в изпълнението на задачите, поставени от XI конгрес, и определиха какво допълнително ще направят за завършването на седмия петгодишен план за успешен старт в новата осма петилетка.

Всяка една от хилядите лични страници носи стремежа на комунистите да дадат своя принос за преизпълнение на плановете за социално-икономическото развитие, за комплексно внедряване на икономическия механизъм и усъвършенствуване на бригадната организация на труда, за използване на земята и техниката в селското стопанство, повишаване на добивите и намаляване на себестойността на селскостопанската продукция, за издигане на марксистко-ленинската подготовка и активно участие в обществено-политическия и културния живот в предприятието и по местоживеене.

С чувство за висока отговорност към задачите, които окръгът решава, се отзоваха активните борци от окръга, хилядната армия ветерани, които в отговор на призива на окръжния комитет на БПФК „Всеки активен борец — с конкретно поръчение" поеха свои обещания.

Подготовката за приемането на личните обещания бе наситена с много разговори, обсъждания, анализи, разчети на реалните възможности на всеки комунист. Това бе период на активна работа на партийния актив, работа в партийните групи и първичните партийни организации. Ползвайки опита от миналата година, партийните комитети и партийните бюра разгърнаха целенасочена масово-политическа дейност, създаваща атмосфера на отговорност и прецизност при тяхната подготовка и приемане. Чрез средствата на нагледната агитация и разкриването на рубрики в заводските радиоуредби и вестниците се популяризираха обещанията на комунистите в колективите; обществена гласност получиха поетите нови задължения за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, въвеждането на научно-техническите постижения и рационализаторските почини. Всичко това спомогна за издигане на авторитета на комунистите, на тяхната авангардна роля.

Резултат от задълбочената работа на партийните комитети и партийните бюра бе провеждането на високо идейно-политическо равнище на събранията на първичните партийни организации за приемане на личните странички. Те преминаха тържествено, свързани бяха с честуването на 2 юни, 98-годишнината от рождението на Георги Димитров, 121-годишнината на Д. Благоев, празниците на колективите и други. Проведоха се на паметни за историята на Партията и революционното движение места, с участието на активни борци, първенци в производството, които връчваха личните страници на комунистите.

Най-обобщените резултати от осъществяването на инициативата показват, че свои лични страници са попълнили 56 593 комунисти, което представлява 95,3 на сто от партийните членове. В тях са синтезирани усилията на хиляди работници, селскостопански труженици, специалисти, работници от всички отрасли на окръжното стопанство, които поеха задължението в дните на конгреса да произведат допълнително промишлена продукция за 27 473 хил. лв., да реализират допълнителни икономии за 12 981 хил. лв., да внедрят 4459 нови изделия и технологии, да произведат над насрещните планове още 2926 т месо, 1284 т мляко и др. Много са обещанията за осъществяването на

Digitized by Google

благоустройствени и архитектурно-строителни задачи, за усъвършенстване на комунално-битовото обслужване и производството на стоки за широко потребление. В личните страници са отразени много съдържателни мероприятия и задачи, които комунистите ще изпълнят за издигане социалистическата съзнателност и укрепване на дееспособността на първичните партийни организации.

Смисълът и съдържанието на тази инициатива разкриват нови възможности да се издига ръководната роля на Партията, да се насочват и мобилизират усилията на комунистите и трудещите се към решаването на най-важните задачи на нашето социално-икономическо развитие, за издигането на авангардната роля на комунистите, които и сега са пример на всеотдаен труд и борба за делото на социализма. По този начин се издига и нивото на партийното ръководство за разработване и осъществяване на такива организационни форми, които предизвикват личното участие на всички комунисти в претворяването в живота на линията и политиката на Партията.

Извършеното по организацията на тази инициатива показа още веднаж силата на Партията, силата и творчеството на комуниста, ясно виждащ пред себе си главните задачи. В периода на изпълнението на личните обещания ще нараства активността на комунистите в ръководството и управлението на всички социално-икономически и политически процеси в колективите. Сега за нас с особена важност стои въпросът за организацията и контрола по изпълнението на поетите обещания, обобщаването и популяризирането на най-добрите резултати, постигнати от комунистите, по всички политически, идеологически и социално-икономически задачи, съдържащи се в тази инициатива. По този начин закалената в много битки Пловдивска окръжна партийна организация, единна и сплотена около генералната априлска линия на Партията, ще даде своя принос за достойна среща на XII конгрес на Българската комунистическа партия.

КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД

Непрестанно растящите изисквания за икономия на суровини, материали и енергия са постоянно в центъра на вниманието на районната партийна организация — район „Васил Левски“ в Пловдив. Между впрочем повишените грижи и внимание по този въпрос датират вече години наред, от времето, когато окръжната партийна организация стана инициатор за икономия на материални ресурси. Движението получи висока оценка от Централния комитет на БКП и се разрасна в национален мащаб.

С особен динамизъм и целенасоченост обаче партийно-политическата и организаторска работа се отличават през настоящата петилетка, от началото на която досега тружениците от нашия район са реализирали икономия от материали, суровини и енергия в размер на 10 000 хил. лева.

Обясненията за тези успехи са комплексни, но обобщаващата причина е във все по-цялостната реализация на принципа за единство на политическия и икономическия подход в работата и ръководството на районната партийна организация.

Натрупаният опит и установените традиции, съчетани с желанието и чувството за отговорност на комунистите и трудовите хора да защитят името си на инициатори в движението за икономия на материал-

Digitized by Google

но-енергетични ресурси в страната осигурява условия и морално-политическа обстановка за активно отношение и борба във всеки колектив за разкриване на нови резерви и възможности за икономии.

Районният комитет на БКП, партийните комитети и първичните партийни организации непосредствено ръководят, направляват и контролират развитието на този динамичен процес, съобразявайки се с непрекъснато нарастващите изисквания, които поставя Централният комитет на Партията. За нас в това отношение етапите са два — Националната партийна конференция от 1978 г. и Писмото на Централния комитет на БКП до комунистите и всички трудещи се в страната от декември 1979 г.

Като тематика задачата за икономия на суровини и материали неизменно присъствува в плановете за работа на пленума и бюрото на районния комитет на БКП и на партийните комитети. В партийните организации и трудовите колективи се провежда системна разяснителна и организаторска работа, разгръща се на широка основа комплексно движение за икономия на материално-енергетични ресурси. Чрез средствата на нагледната агитация всеки колектив, всеки работник непрекъснато се информират за годишната, месечната, дневната задача и постигнатите резултати. Системно се изучават и популяризират челният опит и добрите постижения. Икономията на материално-енергетични ресурси стана основен показател във воденото социалистическо съревнование между предприятията на района, като всяко тримесечие на първенците се връчват специално учредени знамена и отличия. През тези години на повишена активност логично се родиха и много интересни и ефективни инициативи и почини. В завод „Агрия“ по инициатива на партийната организация основните материали за производството се теглят от складовете не по утвърдените разходни норми, а по поетите обещания от колектива за икономия. В редица предприятия специалистите ежегодно поемат задължението да реализират икономия на суровини и материали в размер, най-малко равен на тяхната заплата. Широко приложение в предприятията на химическата промишленост получи починът на съветската апаратчица Маслова за водене на технологическите процеси в оптимални граници, чрез което се реализират значителни икономии. В текстилния комбинат „Марица“ се разгърна движението по почина на съветската тъкачка Мария Иванникова: „Всеки грам памук в прежда, всеки грам прежда в тъкан“. Множеството инициативи, всяка от които носи спецификата на колектива, са обединени в съревнованието за реализиране на профсъюзния милиард.

След Националната партийна конференция районният комитет на Партията провежда всяко тримесечие преглед на изпълнението на мероприятията по инженерните проекти и съобразно резултатите партийните организации, партийните комитети и бюра приемат оценки и целенасочени решения за подобряване работата в това отношение. Неизменна практика е през последните години пред нашето бюро периодически да се отчитат отделни ръководства на предприятия от района. При приемането на оценките на номенклатурните кадри едни от основните критерии са резултатите от реализираните икономии.

Към системата за социалистическа организация на труда в района е изградена подсистема за ефективно използване на материално-енергетичните ресурси. Нейната активна дейност дава възможност редовно да се следят и контролират резултатите на всеки трудов колектив; изпълнението на задачите от приетите програми за икономия на материали и енергия.

По инициатива на тази комисия под ръководството на партийните организации периодично в предприятията се провеждат прегледи за

Digitized by Google

материалоемкостта на изделията. В резултат на тези прегледи и творческото отношение на специалистите към поставените задачи значителни резултати по олекотяването на изделията бяха постигнати в заводите: за асинхронни електродвигатели, „Родина“, „Напредък“, „А. Юруков“, текстилния комбинат „Марица“ и др.

Веднага след Националната партийна конференция районният комитет на БКП, партийните органи и организации направиха необходимата равносметка и се заеха с организиране работата на трудовите колективи за постигане и надвишаване на задачата — икономия на суровини, материали и енергия в размер на 5 на сто. С удовлетворение трябва да отбележим, че тя не само беше изпълнена, но за двете години — 1978 и 1979 — бе реализирана икономия в повече от контролните цифри, съответно 1361 хил. лв. и 1527 хил. лв.

Нов стимул и нови измерения в борбата за икономия на материално-енергетични ресурси бяха отбелязани след публикуването на Писмото на ЦК на БКП. Главно направление в изпълнението на плана за 1980 година от районната икономика стана пестеливото и рационално използване на суровините и материалите, горивата и енергията. Към решаването на този въпрос районната партийна организация подходи планомерно, организирано, с повишена отговорност и взискателност.

Под ръководството на партийните организации бяха актуализирани инженерните проекти, като най-висока относителна тежест имаха мероприятията, насочени към намаляване на допустимия брак и технологическите отпадъци, разработване на нови конструкции и технологии, водещи до икономия на материални и енергетични ресурси, дълбочинното използване на суровините и пълноценното оползотворяване на отпадъците и вторичните суровини.

Борбата за икономия на суровини, материали и енергия беше поставена в центъра на вниманието на партийните организации, на всички комунисти като субект на ръководство в рамките на организирания от окръжния комитет на БКП преглед: „Първичната партийна организация — политически щаб и непосредствен ръководител на трудовия колектив“. В двата етапа на прегледа бяха връчени над 4000 партийни поръчения за изпълнение на конкретни задачи за икономии. Повишиха се боеспособността и изискванията на партийните организации, личният пример и авангардната роля на комунистите. Особено активен стана контролът по изпълнение на задълженията от всеки един. Получи масов характер практиката за отчети и самоотчети на кадрите пред партийните групи и партийните организации.

В резултат на разгорялото се съревнование между трудовите колективи само за шестте месеца на 1980 година в района бе постигнат върхов резултат — икономисани са суровини, материали и енергия на народното стопанство в размер на 6485 хил. лв. Най-голям принос за този успех имат колективите на заводите „Родина“, „Дружба“, „Аглия“, комбинат „Гагарин“ и др.

Съвсем целенасочено в предприятията от района под ръководството на партийните организации с непосредственото и активно участие на комунистите бяха реализирани редица крупни мероприятия, които създадоха предпоставки за реализиране на посочените резултати:

— в комбинат „Гагарин“ по инициатива на партийната организация започна събирането на отпадъчния филамен (скъп вносен материал), разработи се технология за преработката и повторното му оползотворяване с годишен ефект 220 хиляди лева;

— от подобряване на конструкцията на ванните пещи и електроподгрева в СЗ „Дружба“ е надминато средното световно равнище по разход на енергия на килограм стъкломаса, с което се икономисват мазут и електроенергия в годишен размер на 376 хиляди лева...

Digitized by Google

Разгръщането на борбата за икономия на материално-енергетични ресурси придобива особено значение сега, в последната фаза на седмата и подготовката на колективите за успешен старт в осмата петилетка.

В това отношение работата идейно и организационно е концентрирана в инициативата на окръжния комитет на БКП за поемане на обещание от всеки комунист, със записани в лична страница конкретни изяви за достойна среща на Дванадесетия партиен конгрес под наслов: „Отчет пред революцията". При тяхното поемане вниманието на комунистите отново беше насочено към икономия на суровини, материали и енергия. Общо в района са поети обещания от 5810 комунисти. От изпълнението им се очаква да бъде реализирана икономия на материални и енергетични ресурси в размер на 2827 хиляди лева. Ярки примери в това отношение са личните страници на комунистите от Базата за развитие и внедряване към „Ален мак" Тодорка Паункова, Алис Закарян, Вера Кацарова, поели обещание за замяна на вносни суровини и материали с наши за 30 хиляди лева. В текстилния комбинат „Марица" челничките в производството, работещи по плана за деветата петилетка, Елка Шиекова, Диана Колева, Софка Бумбарова, Стоянка Рангелова, Вълка Тенева, Цветана Хаджийска са поели задължение за снижение на шкартото и намаляване количеството на нестандартната и бонифицирана продукция.

Подобни не един и два примера могат да се посочат за всяка партийна организация.

Отличителните белези на инициативата „Отчет пред революцията" са, от една страна, нейната актуалност и масовост, защото тя стана смисъл на целите колективи, със съответна специфичност за профсъюзните, отечественофронтовските и комсомолските организации и от друга, съдържа съвсем конкретни измерения и цели от социално-икономическо и обществено-политическо естество, стоящи над служебните задължения. Това всъщност е главната предпоставка, което осигурява основното уставно задължение за всеки комунист — да бъде организатор, възпитател и ръководител на трудовия колектив.

Сега в навечерието на празника на свободата етапно се отчитат пред революцията всички комунисти за изпълнението на дадената дума. Предварително обаче може да се каже, което се потвърждава и от данните за изпълнение на показателите по плана, че поетите обещания са чувствително преизпълнени. Тази увереност идва и от обстоятелството, че партийните организации съществено повишиха своята роля като политически щабове, повиши се личната отговорност на кадрите, установиха се високи критерии и системност от прилагането на партийния контрол.

Несъмнено съществено значение за усъвършенстване партийното ръководство и контрол не само по икономията на материално-енергетични ресурси, а въобще по реализация на икономическата политика в условията на новия икономически механизъм имат повишените изисквания на окръжния комитет на БКП и утвърдените от него системи на работа. Това са преди всичко системата за социалистическа организация на труда и системата за работа без изоставащи. Взаимното проникване и обвързване на тези две системи дадоха възможност за една много стройна организация и контрол за непрекъснато повишаване ефективността на производството и в частност борбата за икономии. Внесоха яснота и порядък в работата и взаимоотношенията на районния комитет на БКП и партийните органи и организации.

Сега предконгресното съревнование за изпълнение решението на пленума на Централния комитет на БКП от 19 юли т. г. придобива висок размах. По инициатива на комбинат „Юрий Гагарин" в цялата

Digitized by Google

Пловдивска община се разгаря съревнование за дванадесет ударни десетдневки. Вече 7 предприятия, 30 цехове и бригади и 431 производственика изпълниха петилетния план, а 13 първенци в труда изпълниха и осмата петилетка.

Под ръководството на партийните организации задачата, поставена от Централния комитет на БКП — да няма нито един колектив с дълг към петилетката, — без съмнение ще бъде изпълнена.

Матей БИЗЕРОВ
първи секретар на районния комитет
на БКП — район „Васил Левски" — Пловдив

НАШАТА ДУМА

Комунистите от Обединените заводи за запаметяващи устройства — Пловдив неуморно работят за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. Резултатите? Колективът ни изпълни предсрочно плана за изминалите четири години и седем месеца на петилетката по основните качествени и натурални показатели.

Много са членовете на колектива, които със своя ежедневен труд, със своите добросъвестност и амбиция допринесоха за този наш успех, но особено трябва да се подчертае личният принос на комунистите, които са в основата на всички крупни преобразования в завода, инициатори са на много полезни начинания.

Решаващо за всеобщата мобилизираност на всички кадри и работници е действеният подход на заводския партиен комитет. Под негово ръководство се провежда широка разяснителна и организаторска работа, та новите критерии и изисквания да бъдат добре разбрани, към тяхното изпълнение да се пристъпва с постоянно растяща съзнателност и дисциплина. На заседания, събрания, сбирки на партийните групи, разговори по бригади и отдели се обсъждат всички важни страни от живота и работата на колектива като: перспективата за неговото развитие; повишаването на ефективността на производството чрез по-пълното използване на основните фондове, материално-енергетичните и трудовите ресурси; качеството; привеждането на бригадната организация на труда и заплащането в съответствие с новите изисквания; внедряването на новия икономически механизъм. Или: състоянието на психоклимата; подобряването на работата с кадрите, внедряването постиженията на научно-техническия прогрес, разработването и изпълнението на инженерните проекти и редица други. Сериозни мерки се вземат и за все по-задълбоченото внедряване на утвърдените от окръжния комитет комплексна система за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, системата за териториално управление на научно-техническия прогрес и движението: „Да работим ефективно и качествено — без изоставащи". С такъв подход укрепва ръководната роля на първичните партийни организации, все повече те се превръщат в политически щабове на трудовите колективи.

В такива условия, при такава обстановка комунистите и целият колектив на завода посрещнаха с голям интерес инициативата на окръжния комитет на БКП за провеждането на II етап от отчета пред революцията, посветен на XII конгрес на Партията. Както на членовете на заводския комитет на БКП, така и на другите наши активисти още от самото начало беше ясно, че нейното широко разгръщане и реа-

Digitized by Google

лизиране ще изисква значителни усилия. И същевременно всички бяха убедени, че отчетът пред революцията ще бъде силен стимул за понататъшното издигане инициативността на комунистите, за засилване на тяхната активност в борбата за висока ефективност и високо качество, за по-нататъшното усъвършенствуване социалистическата организация на труда.

Още през месец май заводският комитет на БКП положи усилия да създаде съответна организация на дейността по разгръщането и провеждането на отчета. В приетия организационен план залегнаха две основни групи мероприятия. В първата — съдържаща мерки за включването на първичните партийни организации, на масовите организации, радиопрограмната комисия и по нагледната агитация в системното разясняване и популяризиране на резултатите от отчета. Във втората — за организация и контрол. След предварително разясняване на инициативата на актива и всички комунисти пристъпихме към оказване помощ при оформянето на обещанията, провеждане на събрания за тяхното приемане и постоянен контрол за изпълнението им. Свои мероприятия набелязаха и първичните партийни организации.

В резултат на извършената разяснителна и организаторска работа сред комунистите на проведените в началото на месец юни тържествени събрания 264 членове на Партията поеха 661 обещания. Повече от една трета от тях са насочени към усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, 85 са за оказване помощ на по-ниско квалифицирани работници, 66 — за активно участие при разработването и внедряването на нови технологии и изделия, а 56 — за предсрочно изпълнение на петилетния план. Значителен брой от тях целят засилване на обществено-политическата активност.

Заводският партиен комитет прецени опита, който придобихме през първия етап на отчета пред революцията, проведен през 1979 година в чест на 35-та годишнина на социалистическата революция в нашата страна, и реши да се завиши вниманието както към съдържанието на обещанията, така и към организацията на тяхното отчитане, за системно разгласяване на резултатите.

За да се добие по-пълна представа за състоянието на нещата в това отношение, добре е да се подчертае, че през месец юли се извърши проверка в първичните партийни организации. Констатира се, че болшинството комунисти правилно са схванали същността на инициативата, поели са конкретни обещания, насочени към получаването на реален политически, идеологически и икономически ефект. Но имаше и такива, чиито обещания бяха общи, неясно формулирани, съвпадаха със служебните им задължения, не даваха възможност на съответния комунист реално да вложи силите си и да отчете своя принос за достойното посрещане на конгреса. Заедно с това при проверката се видя, че не всичко в организацията на контрола и отчитането на обещанията е изяснено докрай.

Всичко това наложи заводският партиен комитет да разработи допълнителни указания за подобряване работата по провеждането на отчета. На първо място в тях се постави задачата за допълнителното конкретизиране на обещанията. Как да се постигне това се обсъди на разговори със секретарите на първичните партийни организации, членовете на партийните бюра и партийните групови отговорници. След това целият актив бе разпределен да отговаря за определена организационна единица и й оказва конкретна помощ.

В допълнителните указания на заводския партиен комитет се уточниха формите за контрол и отчитане на обещанията, а така също и за оказване на необходимата помощ. Когато обсъждахме този въпрос, единодушно стигнахме до убеждението, че най-добре той може да се

Digitized by Google

реши в партийните групи. За това ние им препоръчахме да изготвят графици, по които ежемесечно — до самия конгрес — наред с другите въпроси да се следи и отчита изпълнението на обещанията. Такъв отчет вече е направен и за месец юли и август.

Заедно с тези мерки се доуточниха и задълженията на заводския партиен комитет и партийните бюра в провеждането на отчета и по популяризиране на неговите резултати.

Така комунистите вникнаха по-задълбочено в същността на отчета, повиши се чувството им за отговорност за изпълнение на поетите обещания. И сега те са конкретни, ясни. Дават възможност да бъдат контролирани и отчитани, чрез тях се постига значително повишаване на ефективността на производството, засилва се и възпитателният ефект в целия трудов колектив. Потвърди се правилото, че когато партийният комитет и партийните бюра правилно съсредоточат вниманието си, своите сили към дадена задача, когато създадат действена организация и осигурят активното участие на комунистите при нейното обсъждане и решаване, резултатите са значителни. Досега обещанията са разнообразни и съдържателни независимо дали са на редови комунист или на ръководител. Да се описват всички тук е невъзможно, но отделни примери заслужава да се посочат. Комунистката Генка Краева — монтьор на ЕИМ, обещава да усвои всички операции по производство на „Пулт команден", а Таня Вълкова, началник на химическа лаборатория, да проучи и разработи технология за получаване на мастило за печат върху стомана и пластмаса. Шлосерът Анко Аргиров обеща да предложи приспособление за производително и качествено нарязване на резбата в основен детайл, а Иван Примов — така да организира работата на хората от бюрото, което ръководи, че да изпълнят до 30 октомври годишния план за разработване на нестандартно оборудване. Точиларят Иван Хаджиев обещава до края на годината да икономиса 10 броя дефицитни шмиргелни диска, конструкторът Христо Видулов — да съкрати с един месец времето за конструиране на възел от ново изделие, а фрезистът Никола Стоименов — да изпълни личния си годишен план един месец предсрочно, като същевременно до 7 ноември обучи двама млади работници. Борислав Банчев — началник на цех, поема обещание да усъвършенствува заводската система за партийна информация, а Кина Сиромахова — настройчик на ЕИМ и секретар на комсомолско дружество, да организира в цеха викторина, посветена на 1300-годишнината на Българската държава...

За нас е особено ценно, че с провеждането на отчета пред революцията нашите партийни кадри придобиха допълнителен организационен опит, по-голяма увереност в собствените им сили и умения.

Всичко това създаде по-голяма мобилизираност в заводската партийна организация и целия колектив. Всички ние със задоволство посрещнахме решението на пленума на Централния комитет на БКП от месец юли тази година за свикването на Дванадесетия партиен конгрес. На организирания по този повод митинг единодушно беше прието обещание за предсрочно изпълнение на петилетния план по всички показатели до 27 ноември 1980 година.

Няма съмнение, и в оставащите месеци до конгреса ние ще продължим нашата работа за още по-голяма конкретизация на поетите обещания, за повишаване личния принос и авангардната роля на всеки един комунист — за пълната реализация на девиза за висока ефективност и високо качество. Така например комунистът Атанас Пелтеков, поел първоначално обещание да направи 2 рационализации с икономически ефект около 65 хил. лева, пое ново обещание с пет рационализации да икономиса на народното стопанство над 80 хил. лева.

Digitized by Google

Както за целия наш народ, така и за заводската партийна организация, за всеки член на колектива времето до Дванадесетия конгрес ще бъде време на ударна работа и нови постижения. Чрез провеждането на отчета пред революцията с пълна мобилизация на творческите ни сили и енергия достойно ще посрещнем най-високия партиен форум, ще се окажем подготвени за изпълнение на неговите решения.

инж. Богомил КАТАНОВ
секретар на заводския комитет на БКП

КОМУНИСТИТЕ — НАЧЕЛО В БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

В своята дейност нашата партийна организация винаги се е ръководила от принципа, че главното, решаващото е не самоцелното изработване на повече продукция. Не! Наш пръв дълг днес е да сътворяваме блага с по-малки разходи на материално-енергетични ресурси и с високи потребителни качества; във всяко звено да се създаде такава организация на производството, при която ще се пести жив труд и най-пълноценно ще се използват производствените мощности. А това несъмнено е неделим процес от борбата за постоянно издигане на социалистическата съзнателност у творците на блага.

Ето защо постоянен е стремежът на партийното бюро да прилага в единство и икономическия, и политическия подход. При обсъждането и решаването на проблемите да се утвърждават такъв стил и методи на работа, при които не само да се отчитат крайните резултати, но и да се вниква дълбоко в цялостното изпълнение на производствените задачи — подход, който съдействува да се издига и неговата, и на цялата партийна организация ръководна роля.

Основната производствена единица в цеха и до Националната партийна конференция бе комплексната бригада. Но след това според естеството на производството и създадения технологичен процес изградихме две бригади. Организацията на живота и дейността им се развиха и усъвършенствува. Стремяхме се към оптимални варианти с цел пълно обхващане на колектива, пряка заинтересованост и отговорност на всеки за ефективността и качеството на крайния продукт.

Двете комплексни бригади са със завършен цикъл на производството. В тях ръководството на цеха включи всички професии. Но те се запазиха като самостоятелни единици вътре в бригадите, защото без това не може да се определи конкретният принос на всяка една от тях. Не е възможно и да се създаде правилна вътрешнобригадна организация на работата, ежедневно да се провежда силно мобилизираща съревнователна дейност.

Така създадохме обективни условия за пълна изява на авангардната роля на комунистите. Не на думи, а на дело да се води борба за практическо изпълнение решенията на Националната конференция.

С такъв подход успяхме да конкретизираме и индивидуалната ни работа с всеки член на трудовия колектив. Превърнахме трудово-производствения процес в трудововъзпитателен. Ръководейки се от социалистическия принцип на разпределение „От всекиго според способностите, всекиму според труда“, се пристъпи към конкретизиране производствените задачи на всеки един и индивидуално отчитане приноса му в получения краен резултат. Неговото възнаграждение да се поставя

Digitized by Google

в зависимост от процента на тяхното изпълнение. От особено значение се оказаха и определените допълнителни условия за ежедневен отчет на качеството на продукцията и спазването на трудовата дисциплина. После съвсем естествено дойде и следващият етап — разработването и приемането в партийната организация на лични страници на всеки комунист, на трудово-политически характеристики на комплексните бригади и техните членове. Тези характеристики представляват, така да се каже, една рентгенова снимка, в която нагледно се отразяват и политическата активност, и моралните, етичните, нравствените черти на всеки от работниците. Показват какъв организъм е този колектив — здрав или още неукрепнал, къде трябва да падне центърът на партийно-политическата и организаторската работа.

Като оцени постигнатите резултати във внедряването и утвърждаването на бригадната организация на труда, партийната организация на свое събрание прие решение за внедряване на вътрешнобригадната стопанска сметка. Партийното бюро със стопанските дейци предварително обсъдиха този важен проблем. След това чрез партийните групи и ръководствата на бригадите се пристъпи към неговото осъществяване.

Трябваше в съответствие с неизмеримо по-високите критерии и изисквания на новия икономически подход и новия икономически механизъм да убедим всеки производственик какво по-конкретно е необходимо да извърши на работното си място, за да се реализират икономии и се осигури стимулирането на неговия труд. Най-напред се обсъдиха нормативите за разход на основни и спомагателни материали и норматива за качеството на продукцията, осигуряващи изпълнение решенията на Националната партийна конференция — да се постигне най-малко с 5 на сто намаление на материалните разходи. Не остана работник да не каже думата си, да не се убеди в правотата и реалността на новия подход. Разбира се, не е възможно да се говори за добре изпълнено политическо или стопанско мероприятие, без да се посочи неговият ефект. Сега колективът на нашия цех с началник Христо Бъчкаров е един от първите в Машиностроителния комбинат — Сопот. Пръв в предприятието изпълни производствената си програма за 1979 година с 40 дни предсрочно. Въпреки че тя бе с 16 процента по-висока от предходната година, ние я реализирахме с 22 работника по-малко. Средната работна заплата се повиши с 12 на сто. Само за 1979 година с внедряването на вътрешностопанската сметка всеки член на цеховия колектив е получил по 249 лева повече спрямо 1978 година. Тези резултати вдъхновиха ръководството и колектива и през настоящата година успехите ни са още по-високи. Сега на всеки в цеха е ясно, че личното му материално възнаграждение зависи от самия него.

Голяма роля за комплексното усъвършенстване на социалистическата организация на труда, за постоянно намаление процента на брака и рязко подобряване качеството на продукцията изигра и преизпълнението на плана по техническия прогрес. През последните две години от внедрени организационно-технически мероприятия и рационализаторски предложения е постигната икономия на стойност 700 хиляди лева. Основен дял за осъществяването им имат предимно комунистите Андрей Петков, Павел Костов, челните работници Ботьо Пуков, Иван Каламов, Лазар Загорски и ръководителите.

Несъмнено тези успехи не биха били възможни, ако не беше правилно осъществяваният политически подход в ръководството на колектива, умелото прилагане на новия икономически механизъм. Доказателство за това е голямата мобилизираност в работата на целия партиен актив, непрекъснато растящата авангардна роля на комунистите, умението на стопанските ръководители да поставят конкретно задачите и отчитат тяхното изпълнение.

Digitized by Google

Сега дейността на партийното бюро и първичната организация, на профсъюзната и комсомолската организация и на стопанското ръководство е насочена главно в две направления — непрекъснато повишаване ефективността на производството и паралелно с това — разработване въпросите на перспективното развитие на колектива. За да може всеки негов член да разбере и осъзнае задачите, залегнали в решенията на Юлския пленум от 1980 г., разгърнахме широка политическа и организаторска работа. Безспорно това допринася за издигане ролята на първичната партийна организация като политически щаб и авторитетен ръководител на трудовия колектив.

Всички тези успехи на колектива станаха реална основа за поемане и на призива: „От всеки работник, на всяко работно място — икономия не по-малка от завишението на тарифната заплата!" Така сега ние активно се включихме в предконгресното съревнование за достойно посрещане на Дванадесетия конгрес на БКП.

Минко МИНКОВ
секретар на цехова партийна организация
в Машиностроителния комбинат — гр. Сопот

РАВНЕНИЕ ПО СВЕТОВНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ

Сега преди Дванадесетия конгрес комунистите от Института по интродукция и растителни ресурси могат достойно да отчетат онова, което са създали през последните години. На мястото, където се роди първата Земеделска опитна станция — с опитно поле едва от 63 дка при 10 600 лв. годишен бюджет, сега е изградена солидна научно-производствена база на нашето земеделие. Тук бе създаден сортът, чиито класове дадоха и дават най-едрото зърно в света. Той е дело на колектив, ръководен от комуниста два пъти лауреат на Димитровска награда акад. П. Попов, ст. н. с. Дора Бояджиева, комунистите Ц. Цонев, И. Василев. Доказал по безспорен начин своите предимства в най-авторитетното в света конкурсно сортово изпитване, извършено в 48 пункта на Северното полукълбо, „Садово 1" през 1977 г. се нареди на второ място в света. В Иран, Ирак, Сирия, Канзас (САЩ) по добив той бе абсолютен първенец, а в Малерик — Чехословакия достигна добив 1135 кг/дка. През 1978 г. в същото изпитване сортът потвърди високите си качества, като отново бе в челната петорка и фактически зае второ място заедно с други три сорта от Чехословакия, Австрия и Унгария, които го превишават само с 3—13 кг зърно на декар. И през двете години „Садово 1" е на първо място в света по едрина на зърното.

Днес с основание и гордост отбелязваме, че всеки втори или трети хляб в нашата страна се замесва с брашно от „Садово 1", който през седмата петилетка заемаше средно 37,5 процента от пшеничните площи в страната. И тази година сортът показва отлични резултати. От внедряването му през седмата петилетка бе получен средногодишен икономически ефект от 11 млн. лева. През 1977 г. „Садово 1" е на първо място по добив с 668 кг в южнобългарския район на страната. През 1978—1979 година картината не се променя съществено.

Високи резултати показва и новият сорт пшеница на института „Садово супер", чиито продуктивни възможности са по-големи от тези на „Садово 1". Така през 1978 и 1979 г. между 30 изпитвани районира-

Digitized by Google

ни сортове на българската и чуждата селекция в 24 пункта на държавното сортоизпитване той зае първо място със среден добив от 640 кг/дка. В етап на ускорено размножение сега се намира другият наш сорт „Лада", дело на същия колектив, който през 1978 г. зае първо място сред кандидат-сортовете в страната със среден добив 683 кг/дка.

За комунистите от института проблемът за разностранното и хармонично развитие извън трудовата дейност е практически безсмислен. Трудовата биография е основният принос, главната „следа", която оставя човек в паметта на обществото. И не можем да отминем без вълнение през селекционната градина, където сега работят комунистите Илие Станков, Ив. Василев, агротехниците Хр. Филипов и Г. Москов, работниците Катерина Янкова и Атанаска Стойчева, без да изтъкнем тяхната роля и принос за създаването на най-новите перспективни сортове на института, които през есента на 1980 г. ще се представят в Държавното сортоизпитване: „Садово К94", „К104", „К224", „К88", „К39", „К34", „Н10", „Н30", „Пловдив 1", „Катя", „Надежда", „Садово 273", „Победа", „Садово К293" и „ПП88".

Съществен принос за издигане научното равнище в института и бързото внедряване в практиката на научните постижения дават комунистите лауреати на Димитровска награда Кана и Атанас Севови, създали царевичния хибрид „Кнежа 611", заемащ 30 на сто от площите на царевицата в страната, „Кнежа 621" — заемащ 70 на сто от площите на силажната царевица. В момента усилено се внедряват високопродуктивните и с високо съдържание на лизин царевични хибриди „Тракия 410А" и „Тракия ВЛ—30". През 1980 г. Кана и Атанас Севови предложиха за изпитване в Държавната сортова комисия два нови средно ранни хибриди и два средно късни хибриди царевица, отличаващи се с висока продуктивност и добро качество на зърното.

Плод на усилена работа е успешното внедряване в практиката на Краснодарската промишлена технология при отглеждане на ориз от комунистите Вельо Милев, Г. Старидолски и К. Камишев. В резултат на това се намали четирикратно разходът на труд за 100 кг арпа, като същевременно се увеличи със 70—80 кг добивът му от декар. За постигнати успехи при внедряване на тази технология в практиката колективът на секцията с ръководител комуниста В. Милев бе награден със златна значка на Държавния комитет за наука и технически прогрес. Успех, постигнат в резултат на дългогодишна интродукционна и подобрителна дейност на секцията, е новият сорт ориз „Пловдив 22", отличаващ се с добри качества на зърното и надвишаващ с 8—14 процента стандарта „Краснодарски 424".

За кратък период от своето съществуване нашият Национален институт по интродукция и растителни ресурси представи 21 високопродуктивни сортове пшеница, ориз, фастъци, царевица, мак и др. Под непосредственото ръководство на комунистите Д. Стоянов и П. Георгиева бе създадена система за ускорено вкореняване на зелени резници от овощни и лозови видове въпреки срещнатите трудности от технически характер. Над 300 интродуцирани и проучени образци царевица предаде за използване от селекцията комунистът Стойко Георгиев. С това се съкрати срокът от 3—2 години при проучване на новите царевични образци, като по този начин се спести фонд „Работна заплата" и материални разходи за 1 година. Съществен принос за навременното извеждане на научноизследователската работа при проучването на царевичните образци имат и комунистите Недялка Желева и Василка Георгиева, които по време на усилената полска работа се трудиха по 10 и повече часове на ден.

В колекционния питомник на института при секцията по зеленчукови култури и цветя работят комунистите Е. Веселинов, К. Върба-

Digitized by Google

нова и С. Нейков. Тук се проучват над 1280 образци зеленчукови култури от чужд и местен произход. В резултат на тази дейност са отбрани 30 сорта с много добри биохимически и стопански качества, 16 от тях ще бъдат предложени за производствено изпитване.

Ефективна технология с икономически ефект над 100 000 лв. за борба с праховитата главня по пшеницата и ечемика бе въведена в практиката от комуниста Асен Димов. С нейното въвеждане чувствително се намаляват загубите, нанесени от праховитата главня, произвеждат се здрави посевни семена при минимално използване на системни фунгициди. Голяма част от научните работници на института комунистите Хр. Филипов, Т. Денева, Г. Москов, Ил. Станков, К. Севова, Д. Стоянов, П. Георгиева, К. Костов, Н. Ванчев поддържат много тесни контакти с научнопроизводствените и аграрно-промишлените комплекси от Пловдивски, Ямболски, Хасковски, Старозагорски и други окръзи.

Бригадата, която обслужва науката в института — рапортува още на 23 април т. г. за изпълнение на петилетния си план. До края на годината бригадата с ръководител комуниста П. Евтименов обещава да произведе надпланова продукция за над 100 000 лв. Обобщените резултати на института могат да се видят най-добре от следното: през 1979 г. той има възвръщаемост на всеки вложен лев 1 : 9. Нашите цели обаче са по-високи — да постигнем възвръщаемост 1 : 10 на всеки вложен лев. Целите са високи и критериите са големи, но не можем да имаме други критерии, освен равнището на разходите за единица продукция в най-напредналите страни.

Нашата партийна организация наброява 73 комунисти, от тях 28 са научни сътрудници, 13 агрономи. Комунистите са разпределени в 10 партийни групи. Във всяко звено на института, секция или лаборатория имаме партийно ядро.

Паметен ще остане за нас 12. VI. т. г., който ден отчетохме своя дълг и отговорност. В Новаковския балкан пред мемориала на свидните жертви в борбата с фашизма те връчиха личните страници за своя допълнителен принос за рязко повишаване на ефективността на научноизследователската дейност, за достойно посрещане на XII конгрес. Целта им е ясна — да вървят в крак със световните постижения. Обобщени, нашите лични страници съдържат следните задължения:

По линията на международния обмен и чрез провеждане на научни експедиции да обогатят колекцията на института с нови 6000 образци от различните селскостопански култури.

Да проучат извънпланово, с икономисани средства на 12 допълнителни задачи, а чрез подобряване организацията на научноизследователската работа при оценката на новите образци от житните, зърнено-бобовите и зеленчуковите и фуражни култури да се съкрати срокът на проучване от три на две години.

Да се икономисат материални разходи в размер на 5 процента.

Комунистите научни сътрудници ще оказват непосредствена научно-методическа и практическа помощ на селскостопанското производство в Пловдивски, Старозагорски, Хасковски, Пазарджишки, Ямболски и др. окръзи за внедряване на новите промишлени технологии при отглеждането на селскостопанските култури и получаването на високи добиви.

Всички комунисти ще съдействуват за изпълнение и преизпълнение на 13-те мероприятия, залегнали в националната програма, по плана за внедрителската дейност на института с общ икономически ефект 11 160 000 лв.

Както и досега, ние ще изпълним достойно своя дълг.

к. б. н. Севдалин ГЕОРГИЕВ
секретар на ППО в института

Digitized by Google

МОЯТ ПЪТ МЕЖДУ ДВАТА КОНГРЕСА

Сега, когато се намираме пред прага на XII конгрес на БКП, аз обръщам поглед назад, за да огледам трудовия си път през тези пет години, които разделят двата конгреса. Това е един период от време, което всеки е осмислил по своему, всеки го е изпълнил с различни дела. Най-дълбоки следи в паметта ми са останали от завършването на средното ми специално образование, изпращането на сина ми войник-граничар, обещанието ми да изпълня два петилетни плана, избирането ми за окръжен съветник, за член на Централния комитет на профсъюза на работниците от леката промишленост. И разбира се, удостояването ми с най-високото трудово отличие „Герой на социалистическия труд". Най-много ме радва това, че удържах на думата си — в чест на 36-годишнината от Социалистическата революция в България изпълних обещанието си, а с това и плана за осмата петилетка. Прекрачих прага на деветата!

Голямо беще вълнението ми, когато за пръв път се изправих като кандидат за окръжен съветник пред хората от кв. „Лиляна Димитрова" в Пловдив. С много от тях се знаем, в един квартал живеем. Доверието, което се четеше в техните очи, ме окуражи. Този ден го сравнявам само с онзи през 1964 година, когато ме приеха за член на Партията. И тогава се чувствувах така, вълнувах се, осъзнала голямата отговорност, която поемам, но ми беше леко. Подкрепяше ме обичта на хората, на колектива, в който работя.

През тази петилетка бях удостоена със званието „Герой на социалистическия труд". Това обаче, колкото ме радва, толкова ме и задължава. Не намирам, че съм нещо повече от другите. Дори не мога да разбера защо ми се учудват, че съм работила така бързо. Това не ми струва никакво усилие, работя с удоволствие, с лекота. Мисля, че всеки може да стане „герой", стига да обича професията си, да обича обществената работа, да обича хората около себе си. Да не жали времето си, да усеща огромните мащаби на социалистическото ни създание, да воюва за нашата голяма правда чрез своя вдъхновен труд. Приятно ми е сред хората. Но нека да се знае, че званието не е само блясък. Две петилетки за една, това не е малко, като се има предвид спецификата на шивашката професия. Трудно е. Но е постижимо за всеки, който чувствува колектива зад себе си. Когато е предан на своя народ, на своето призвание, когато е верен на своите принципи, на своите комунистически убеждения, отдавайки всички сили и възможности за благото на обществото. Така и пътят, който е извървял, ще бъде осмислен. В това се стремя да възпитавам и децата си — да бъдат трудолюбиви и честни, дисциплинирани. Гордея се, че сега командирите все сочат сина ми за пример. Дъщеря ми, макар че е в четвърти клас, също е добро дете, добра ученичка. Моите чеда са самостоятелни и трудолюбиви и всичко постигат сами. Те разбират голямата ми ангажираност като работничка и общественичка, старают се да ми помагат с каквото могат.

Младежкият колектив „Л. Димитрова", на който съм член от самото му създаване, е постоянен първенец в завода. Той бе и една от първите бригади за комунистически труд в нашето предприятие. Малко сме ветераните, които още се трудим в нея, но ние всички се стремим да обогатяваме създалите се традиции от онова време и постигнахме това през времето от XI до XII конгрес на БКП. Гордея се, че работя в такъв колектив, събрал в себе си силния труд на младите и постоянството и опита на по-възрастните работнички. Тук всеки дава своя безкористен дял в общия успех. Много от моите колежки вече са в пенсия, но ние успяхме да покажем пътя на младите работнички, по който трябва да вървят, за да защитят жизнения подвиг на незабравимата Лиляна Димитрова.

Често пъти са ме питали как успявам да се справям с всички задължения. В такъв момент неволно повдигам рамене и като че ли отговарям сама на себе си. Най-трудно ми беше, докато свикна да разпределям правилно времето си. „Организация на времето — това е всичко!" Още когато дойдох за пръв път в завод „България" преди 27 год., разбрах, че за да има време за всичко, трябва да има организация.

Нашият завод, нашият цех III непрекъснато се развиват, непрекъснато усъвършенствуват организацията на производството. Това радва и не може да бъде иначе. Та нали всичко става буквално пред очите ни. Той е вече ново, модерно предприятие. Непрекъснато се въвеждат високо производствени машини. Те улесняват нашата работа и ние не можем да не отдадем заслуженото на грижите на нашата партия и правителство за повишаване на обществената производителност на труда и интелектуализиране на производството. Много пъти на срещи за обмяна на опит и при други поводи са ме питали как нашата бригада постига толкова високи успехи. Удивляват се например и сега на моята лична страница за отчета пред революцията:

— да изпълня осмата петилетка вместо до края на 1980 година — в чест на празника на свободата 9 септември;

Digitized by Google

(Но оказа се, че още на 7 август удържах на дадената дума.)

— цялата продукция, която произвеждам, да бъде висококачествена и ефективна;

— да оказвам методическа помощ на наставниците.

Тайни, разбира се, няма — освен ако се вземе за тайна съзнателната трудова дисциплина, постоянният стремеж за висока квалификация и разкриване резервите на всяко работно място при всяка операция. Но най-важното, бих казала, е това, че съумяхме да създадем колектив, който мисли и работи като един човек. Тази година например нашата бригада работи 3 седмици с икономисани материали. Принос за това имат всички. Благодарение на високата си квалификация нашите работнички владеят свободно по три-четири операции и при всяка една от тях „изстискват" максимални икономии. Всеки момент, когато се наложи, посоченият производственик отива да помага на друго работно място и извършва друга операция. Това за нашата шивашка професия е много важно и в дадени моменти решаващо.

Ще кажа, че и съревнованието е просто в кръвта ни. Когато приключи денят, всички се вълнуват как са изпълнили задачите. Надминати ли са „противниците", коя работничка е застанала начело. Много от жените са ударнички и най-добри в професията. Всички имат лични обещания и договори за съревнование помежду си.

В нашата бригада постоянно приемаме млади работнички. На пръв поглед би следвало изпълнението на плана да спада, защото на младите им е нужно доста време, докато усвоят тънкостите на професията. Но при нас не е така — в началния, най-трудния период младата работничка не е сама. За нея още от първия ден се грижи цялата бригада, помага ѝ в усвояването на трудните операции. Прикрепваме към нея най-добрите работнички, които като истински наставници не само предават опита си, но и ги учат на колективизъм, възпитават у тях гордост, че са дъщери на работническата класа. В момента имаме две нови работнички, които още първия месец изпълниха трудовите си норми 110 на сто. Това много ни радва и естествено задължава. Те разбират, че ние сме „инженери" на красивото дамско облекло, че с нашия труд помагаме за доброто самочувствие на хората и че трябва всичко да бъде качествено изработено.

Колективът ни живее и твори пълнокръвно: вечери на професията; срещи разговори с ветерани в труда и борбата против фашизма и капитализма. Ние сме навсякъде заедно — не само в производството, но и на свадбените тържества на младоженците, на ритуалите за даване име на новородените, чествуване на рождени дни, изпращане в пенсия, споделяме радостта на новодомците.

За всичко това според силите си и аз давам своята дан, та нали от 25 години съм и профгрупорг на бригадата...

Гена ЧЕРАДЖИЙСКА
герой на социалистическия труд,
завод „България "— Пловдив

ЗЕМЯТА... МОЯ ЛЮБОВ И СЪДБА

Когато нашият окръжен комитет на Партията поде инициативата за въвеждането на личната страница на комуниста като продължение на отчета пред революцията, аз, откровено казано, се развълнувах. Мислено огледах целия си съзнателен жизнен път и отново почувствувах оная крепка ръка на Партията, която ме пое преди години и умело възпита. Дълбоко убеден, в чест на XII конгрес на БКП в личната си страница записах:

да произведа от 1000 декара площ по 1000 килограма царевично зърно от декар;

да направя икономии от гориво и резервни части за 600 лева;

да стана наставник на млад механизатор.

Аз бях делегат на XI конгрес на БКП и на Националната партийна конференция. Моето участие в тях приех като голямо признание и доверие от страна на моите другари комунисти. И сега за всичко това чувствувах, че трябва да отговоря с нови трудови постижения.

Работя като механизатор вече 31 години. Обичам земята — тя е моя любов и съдба. Родил съм се на нея и в живота си зная главно едно — обичай я, работи я добре и тя винаги ще ти се отплати.

Когато дойде Националната партийна конференция и повели да се усъвършенствува социалистическата организация на труда, аз приех това като лична заръка на Партията ръководителка към мен. Необходими бяха конкретни дела. И аз се постарах да ги извърша — с много труд,

Digitized by Google

умение и голяма любов към земята кърмилница. Трябваше да се „шкурмуват" високите добиви от царевица. Още през 1973 г. от зачислените ми за обработка и отглеждане 1000 декара получих средно по 1020 килограма от декар. Това бе непознато при нас дотогава. И неверниците трябваше да усетят силата на трудолюбието. А аз просто изпълних едно мое партийно поръчение. Следващите години бяха също щастливи за мен. Не се посрамих. Добивите бяха винаги над 1000-те за хиляда декара царевичен масив. През 1976 година в съревнователните табла и диаграми срещу името ми записаха 1080 килограма. Тогава Държавният съвет ме удостои с най-високото трудово отличие „Герой на социалистическия труд". Това бе за мен голямо признание от Партията.

Отглеждането на царевица на големи масиви при нас е индивидуално и това засилва личната отговорност на механизатора. В моята дългогодишна практика няма никакви тайни. Гледам си, просто казано, съвестно работата. Оставам верен на народната поговорка „Отдалеко, та да е лесно". Грижата за определените ми блокове за сеитба и отглеждане на царевица започва още предната година, когато се освобождават площите от есенниците. Осъществявам пряк контакт с колегите, които извършват дълбоката есенна оран. Почиствам площите. Около месец август гледам да се осигури подравняването им — така много необходимо за едни бъдещи добиви. За мен есенното култивиране на земята е „баница с кисело мляко". Грижите ми през пролетта продължават — отново обработка, торене, пръскане с хербициди. Едва тогава осъществявам сеитбата при спазване на всички технологични изисквания.

При започване на окопаването след първите 10—15 метра непременно лично проверявам дълбочината на всеки работен орган и според нуждите го настройвам. В тази практика работя обикновено на 4-та бавна скорост. Постъпвам така, защото хубавото браздене е цяло изкуство и то осигурява нормално поливане.

Много хора са ме питали кое ме кара да се стремя напред. Ще отговоря — партийната ми съвест. Моята вяра и убеждение. Не зная досега да съм изоставал. При мен нехаресана работа няма. Чистотата на площите съм наследил от баща си. В миналото в нашата нива троскот нямаше. А сега за норми не говоря. Починът, по който работя, „От 1000 х 1000", не е заключен в Брезово. По него работи не само моят колега орденоносеца Стоян Калпушанов, но и други от АПК и окръга. Тази година на окръжно съвещание по производството на царевица този почин бе подет от всички механизатори в окръга. Някой може би ще попита как съм изпълнил годишните си планове в рамките на петилетката? Като се започне от 1976 година досега — за всяка от годините над 200 процента. И сега съм пак морално удовлетворен — в първата седмица на юли т. г. рапортувах пред общинския партиен комитет, че изпълних годишния си план, а с това и плана за две петилетки. По този начин само за първите 6 месеца на т. г. икономисах 1,6 т гориво. Надявам се, че с добивите от царевица наесен пак няма да се посрамя — ще изпълня обещанието си, което записах в личната си страница.

Нямам тайни и в работата ми с машините — редовно поддържам поверената ми техника. Няма случай моя машина да е спряла, защото я гледам повече от себе си. От 8 години например работя с „ЮМЗ", което поддържам в изправност. Често пъти в подобни случаи се говори за лични принципи. Те са обикновени и зависят от нас. Сега се искат хора сърцати, които да обичат безпределно работата си. Най-важното условие е дисциплината, поскоро самодисциплината. Казвам така, защото аз сам се контролирам, моят работен ден с най-малки подробности предварително е подготвен и осигурен. Макар и трудно, но намирам време и за немалко обществени задължения — член съм на окръжния комитет на БКП, на окръжния съвет на БПС, на окръжния аграрно-промишлен съюз, на бюрото на общинския партиен комитет.

И сега моят дар за наближаващия Дванадесети конгрес ще бъде преизпълнение на записаното в личната ми страница като комунист. С достойнство на редник на Партията ще посрещна голямото събитие.

Стойко КОХЧИЕВ

механизатор от гр. Брезово
герой на социалистическия труд

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

КОНТРОЛ И ПРОВЕРКА НА ПАРТИЙНИТЕ РЕШЕНИЯ

Един от големите проблеми, на който окръжният комитет на Партията в Бургас отделя внимание, е организацията на работата за изпълнение на решенията. Стремежът е при вземането на решенията строго да се спазва колективността и непрестанно да се засилва чувството за лична отговорност за изпълнението им. Този подход спомага по-добре да се разграничават функциите между партийните и другите органи за социално управление, да се преодолява регламентирането в дейността им. Всичко това през последните години в голяма степен се пренася и утвърждава и като стил в работата на общински и районни комитети на БКП и в първичните партийни организации.

Практика става след всеки пленум бюрото да утвърждава мерки за разясняване, за контрол и проверка по изпълнение на решенията. В тях ясно се открояват главно два основни момента: на първо място — да се създаде организация за разясняване на решенията и на второ — да се създаде организация за проверката и контрола на тяхното изпълнение. В мероприятията се определят задачите на окръжния комитет и неговите отдели, на общинските и районните партийни комитети, на първичните партийни организации и на другите органи за социално управление. Такава организация за изпълнение на решенията се създава след всеки пленум. За пример могат да се посочат такива пленуми като работата на окръжната организация на Отечествения фронт за реализиране задачите, поставени от Единадесетия конгрес на БКП. Пленумът за изпълнение на решенията на Националната партийна конференция прие комплексна програма за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и повишаване на ефективността на производство в окръга.

През изминалия период бе натрупан значителен опит в изпълнението на приетите решения. Затова неотдавна бюрото на окръжния комитет на Партията обсъди доклад какво е свършено досега във връзка с взетите решения и прие допълнителни мероприятия. Общинските и районните комитети на БКП също направиха критична оценка на тези задачи. От своя страна отделите на окръжния комитет извършиха преглед на работата си по изпълнение на задачите, произтичащи от мероприятията на бюрото за изпълнение решенията на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

Внедряването на опита на краевата организация на КПСС в побратимения Краснодарски край на Съветския съюз ни помогна своевременно да довеждаме решенията до изпълнителите и по-добре да организираме оперативен контрол за изпълнението им. Внася се по-голяма прегледност и конкретност в работата на окръжния, общинските и районните партийни комитети по изпълнение на решенията.

Създават се възможности и предпоставки за творческо приложение и на други ефективни и разнообразни форми за контрол и самоконтрол в партийната работа.

През последните години в окръжната партийна организация се подобри работата по планирането на контрола и проверката за изпълнение на взетите решения. Утвърдена е практиката в перспективните и оперативните планове на партийните комитети да се предвиждат мероприятия за техния контрол и проверка. Нещо повече! Сега стремежът е още при разработването и приемането на решението да се предвиждат и мерки за контрол по неговото изпълнение. Типичен пример за последователна работа в това направление е дейността на окръжния комитет по предложението на комплексния подход в проверката на изпълнението.

Целта на комплексните проверки е двупосочна. От една страна — да се провери какво е състоянието на работата по изпълнението на едно или друго решение на Централния и окръжния комитет и от друга — да се окаже конкретна помощ на общинските, районните и заводските партийни комитети за подобряване организацията на работата им при изпълнение на решенията. Този стил на работа на бюрото на окръжния комитет помогна успешно да се изпълняват задачите в окръга, поставени от Десетия и Единадесетия конгрес на БКП, на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.), на Националната партийна конференция.

В тази връзка особено полезен се оказа подходът, който бюрото на окръжния комитет прилага към изоставащите предприятия. С ръководителите на тези предприятия се провеждат периодични срещи в окръжния комитет, в които те се отчитат за извършената работа и се набелязват допълнителни мерки. Сътрудници на окръжния комитет начело със секретари посещават на място и изучават трудностите при решаването на отделните задачи. Ако е необходимо, провеждат се срещи с ръководителите на вишестоящите организации за решаване проблемите на тези предприятия.

Комплексният подход успешно се прилага и в условията на селищните системи. През последната година по решение на бюрото на окръжния комитет се извършиха комплексни проверки на дейността на общинските партийни комитети в Грудово, Сонгурларе и III РК на БКП—Бургас. Наред с това се провеждат срещи на общинските активи с бюрата на общинските комитети на Партията в присъствието на първия секретар на окръжния комитет на БКП, на които бюрата се отчитат за изпълнение на определени задачи. Това още повече повишава отговорността им за изпълнение на приетите решения.

Комплексният подход намира приложение и при осъществяване на контрола по изпълнение на партийните решения от окръжните органи и организации. Положително върху работата на ръководствата на обществените организации се отразиха срещите им със секретарите на окръжния комитет, на които те се отчетоха за изпълнение рапортите обещания, приети от централните им ръководства до ЦК на БКП. Сега се извършва комплексна проверка на дейността на окръжния съвет на Българските професионални съюзи за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. В извършваните проверки участвуват работни групи, в които влизат секре-

Digitized by Google

тари, членове и кандидат-членове на бюрото на ОК на БКП, завеждащи отдели и политически сътрудници от апарата на комитета. Понякога в проверките се включват и специалисти от държавни и други органи, имащи отношение към проблемите, които се проверяват. Така на дело се осъществява Лениновото изискване — да проверява този, който е взел решението и носи най-голяма отговорност за неговото изпълнение.

Окръжният комитет на Партията се стреми комплексните проверки да бъдат всеобхватни, да разкриват истинското състояние на нещата. Стремежът е да се вникне в стила и методите на работа на комитетите, на първичните партийни организации и кадрите, да се окаже конкретна помощ на място за отстраняване на слабостите и недостатъците, за да се утвърждава новото в партийната, стопанската и обществената дейност. Резултатите от комплексните проверки, след като се обобщят, се внасят за обсъждане на заседания на бюрата на проверяваните партийни комитети. След обсъждането на оценките, изводите и препоръките общинските партйни комитети приемат мероприятия за подобряване на своята дейност. За резултатите от комплексните проверки отдел „Организационен" периодически информира бюрото на окръжния комитет. Ако се налага, то приема мерки за повишаване на тяхната ефективност и за по-нататъшното подобряване на организаторската и политическата работа на партийните комитети и организации.

Все повече в окръжната партийна организация се утвърждава практиката да се организират целеви проверки по отделни направления на партийната работа. Например само през миналата година се извършиха такива проверки: по организацията на работата в окръжния комитет на ДКМС за изпълнение на задачите, произтичащи от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС; по дейността на общинските комитети на Отечествения фронт и общинските съвети на Българските професионални съюзи по изпълнение на задачите, поставени в приетите от тях призиви-обещания до ЦК на БКП; за работата на първичните партийни организации в училищата. Такава проверка ще се направи и на първичните партийни организации от окръжните ведомства, организации и институти по осъществяване на правото им на контрол над дейността на административните и стопанските ръководства.

Всичко това показва, че обект на контрола и проверката, които окръжният комитет на БКП извършва, са главно партийните комитети и първичните партийни организации, ръководствата на обществените организации. Той е насочен преди всичко към усъвършенствуване на стила и методите и организацията на работата им в новите условия на селищните системи, към по-нататъшното утвърждаване политическия подход в тяхната дейност за спазването на ленинските принципи на работа и ръководство.

За създаване на правилна организация на работата при извършване на комплексните проверки отдел „Организационен" изготвя методически указания, които всяка година актуализира, допълва и обогатява съобразно конкретните условия и новите задачи, които произтичат от решенията на ЦК на Партията. Това в голяма степен помага проверките да се извършват на по-високо равнище, да се постигат поставените цели.

Бюрото на окръжния комитет на Партията широко използва и традиционните форми на контрол: отчети, доклади, информации за изпълнение на определени решения и задачи. Периодично на пленарни заседания бюрото на окръжния комитет прави отчет за изпълнение резолюцията на отчетната конференция на окръжната партийна организация. Сега по-често пред бюрото на окръжния комитет на Партията се отчи-

Digitized by Google

тат за своята работа общинските партийни комитети. Така например общинският партиен комитет в Карнобат се отчете как използва икономическия анализ при осъществяване на партийното ръководство на икономиката. Районният комитет на БКП при Нефтохимическия комбинат се отчете как изпълнява решенията на пленума на окръжния комитет на БКП от 1977 година за по-нататъшното усъвършенстване дейността на първичните партийни организации като политически ядра и първообраз на трудовите колективи. Общинският партиен комитет в Бургас докладва своята оценка как изпълнява решенията на Националната партийна конференция за усъвършенстване на социалистическата организация на труда. Общинският партиен комитет в Мичурин се отчете за извършената работа по повишаване на социалната активност на трудещите се. Общинският партиен комитет в Поморие направи анализ на работата си за разгръщане и задълбочаване на процеса на преустройството на идеологическата работа и други.

Като сполучлива форма на контрол и самоконтрол за изпълнение на решенията все повече се утвърждава отчетът на стопанските и държавните ръководни кадри пред пленумите и заседанията на бюрата на окръжния, общинските и районните комитети на БКП и на събрания на първичните партийни организации. Освен това редица ръководни кадри периодично се отчитат на заседания на действуващи оперативни щабове, комисии, оперативки за изпълнение на важни текущи задачи.

Главното в дейността на окръжния комитет е неговият постоянен стремеж да се извърши решителен прелом в организацията на проверката и контрола за изпълнение на решенията и задачите, които поставя Централният комитет на БКП, и своите собствени решения. Контролът и проверката на изпълнението все повече се утвърждават като постоянна функция и съставна част на организаторската и политическата работа на окръжната партийна организация. Стремежът е партийният контрол да е системен и да носи превантивен характер. Той да съчетава контрола от горе с контрола от долу, като се включват в него всички комунисти, повече трудещи се. Да се засилва непрекъснато неговата политическа същност. В прилагането на комплексния подход в контрола и проверката на партийните решения окръжният комитет на Партията вижда едно от най-важните условия за успешното осъществяване на задачите, поставени от Партията за изграждане на развитото социалистическо общество.

Димитър НЕДЯЛКОВ
Никола КИДЕРОВ

Digitized by Google

ПРАВОТО НА КОНТРОЛ

Едно от важните средства за издигане ръководната роля на първичната партийна организация в трудовия колектив е предоставеното й с член 51 на Устава право на контрол над дейността на административните и стопанските ръководства и дейци. Това е силно оръжие, за да направляват изпълнението на плановете за икономическото, социалното и културното развитие на страната. Неговото значение сега още повече нараства във връзка с мащабността и сложността на задачите, които поставиха XI партиен конгрес, Националната партийна конференция, др. Тодор Живков пред Националните съвещания от 31 октомври 1979 г. и 30 януари 1980 г. Тяхното изпълнение изисква висока организираност, дисциплина и чувство за отговорност от страна на ръководителите на всички управленчески равнища и на трудовите колективи. Важна предпоставка за това е системният контрол. Неговото нарастващо значение се обуславя и от повсеместното прилагане на икономическия подход и новия икономически механизъм, които засилиха ролята на трудовите колективи в планирането, организацията на производството и реализацията на готовата продукция, създават нови взаимоотношения между членовете на трудовия колектив, между тях и ръководителите. Регулирането на тези отношения, усъвършенстването на стила на административните и стопанските ръководства е важно задължение на първичните партийни организации. „Чрез тях Партията държи ръка върху пулса на многостранния живот и чрез тях провежда своята всекидневна политическа, организаторска и идейновъзпитателна работа сред трудещите се за осъществяване на своята политика.“[1]

1. ИЗЯВА НА РОЛЯТА НА ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ КАТО ОРГАН ЗА ПОЛИТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Правото на контрол е важна съставна част от ръководната политическа функция на първичната партийна организация. Тази функция тя изпълнява преди всичко чрез своето задължение да конкретизира партийната политика за условията на трудовия колектив, в който е изградена. Като най-съзнателна и активна част на колектива, комунистите са длъжни да търсят и дават отговор на важните политически проблеми, които животът поставя на дневен ред, да обсъждат и изказват мнението си по всички по-важни задачи на колектива. Партийната организация има важен дял при подбора, разпределението и възпитанието на ръководните кадри. Но поради своята роля в системата на социално управление стопанските и административните ръководства и дейци имат голям дял в правилното, точно и своевременно

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 507—508.

Digitized by Google

реализиране на партийната и държавната политика, в управлението на социалните процеси и във всестранното задоволяване на разнообразните нужди и потребности на трудещите се. Затова след подбора, разпределението и възпитанието на кадрите едно от най-важните политически средства в ръцете на комунистите за въздействие и ръководство на социалните процеси е правото на контрол на първичните партийни организации. То е твърде важно средство за работа с кадрите и органите на социално управление и за тяхното ръководство.

Когато говорим за това право, трябва да сме наясно, че то не изчерпва всички контролни функции на организациите. То не обхваща например значителна част от контрола и проверката на изпълнението на решенията. То е насочено само по хоризонтална линия.

ОБЕКТ НА КОНТРОЛА

са административните и стопанските ръководства и отделните ръководители, които работят в колектива, където е изградена и упражнява своята ръководна роля първичната партийна организация. С решението на Централния комитет на Партията от 1977 година такова право получиха и партийните организации в министерствата, централните ведомства и другите учреждения, а преди това то бе предоставено и на организациите в училищата и здравните учреждения. По този начин сега на практика почти всички първични партийни организации, като изключим тези във военните поделения, имат право на контрол.

Когато изясняваме обекта на контрол, нужно е да уточним какво представлява той в министерствата и централните ведомства. Поради спецификата на тези централни звена и други административни учреждения в системата на социалното управление, ръководени и контролирани непосредствено от Централния комитет или други комитети на Партията, и тяхната функция, която се упражнява в цялата страна, окръг или селищна система, доскоро в тях партийните организации нямаха право на контрол. Но същевременно в апарата на тези учреждения в значителна степен се залагат основите за правилното изясняване и реализиране на политиката във важни области на социалния живот. Като се ръководеше от необходимостта да се издигне ролята на партийните организации в министерствата, централните ведомства и другите учреждения като политически ръководства, ЦК на БКП предостави и на тях правото на контрол над апарата. В апарата не се включват само първите ръководители и колегиалните органи, например министрите и колегиумите. Тези ръководители и колегиални органи са под непосредствения контрол на Цантралния комитет или на другите комитети (например изпълкома на окръжния народен съвет, на общинския народен съвет и пр. са под контрола на окръжния или общинския партиен комитет). В такъв случай обект на контрола на първичните партийни организации в министерствата, централните ведомства и учрежденията е техният апарат — блокове, направления, отдели, служби, ръководни кадри — заместник-министри, заместник-председатели на народни съвети, началници на управления, отдели, главни специалисти и пр.

КАКВО ОЗНАЧАВА ТОВА ПРАВО?

Какви възможности дава на партийните организации да упражняват политическо ръководство над съответните ръководства и кадрите, да засилват ръководната си роля в колективите?

Правото на контрол означава, че административните и стопанските ръководители са длъжни при поискване лично да докладват, да пре-

Digitized by Google

доставят пълна и точна информация на партийните организации за своите програми и решения, за действителното състояние на нещата в стопанската единица или учреждението, за да им дадат възможност да преценят как те осъществяват партийната и държавната политика, как изпълняват плана или отделните задачи, как управляват колектива и решават неговите проблеми, които са в рамките на компетентността им. В едни случаи партийната организация може да проучи различните документи, кадрови дела, в други случаи да се запознае със състоянието на нещата — например как се прилага техническият прогрес или как апаратът разработва важни документи, програми, решения, как се спазват ленинските принципи на управление, как се съхраняват материалите, как се спазват технологиите, как се прилага икономическият механизъм и икономическият подход, обстановката в общежитията и в обслужващите звена и пр. Най-същественото в партийния контрол е, че въз основа на различните методи на запознаване със състоянието на нещата партийната организация обсъжда работата и взема решения за нейното подобряване. Ръководството е длъжно да изпълни тези решения. Само в случаите, когато ги сметне, че не са в интерес на колектива и държавата, то може да постави въпроса за решение в партийния комитет, който непосредствено ръководи организацията.

Партийната организация може да обсъжда и партийното положение на ръководителите, ако те не изпълняват според изискванията на Партията своите задължения. Тя може да обсъжда и да прави предложения и за служебното положение на ръководителите.

Същността на правото на контрол съвсем ясно показва, че въз основа на него първичната партийна организация придобива всичката необходима възможност да се намесва в дейността на стопанското и административното ръководство и да му въздействува. Правото на контрол предоставя значителна власт на първичната партийна организация по отношение на административното и стопанското ръководство, показва зависимостта му от нея. Следователно правото на контрол е ярък израз на ролята на първичната партийна организация като политически ръководител на колективите в предприятията и учрежденията, като висша форма на обществено-политическа организация. То е мощно средство за издигане ролята и авторитета ѝ. „Ето защо партийни организации, които не осъществяват пълноценно контролните си функции, не могат да се реализират като политически ръководители на съответните колективи“[1].

Правото на контрол създава условия за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация. Процесът на предоставянето правото на контрол на повечето, а сега вече на всички първични партийни организации, е съществена изява на априлската линия на Партията за развитието на вътрешнопартийната демокрация. Тя предполага не само участие в обсъждането на проблеми и вземане на решения по тях, но и контрол от страна на комунистите за тяхното изпълнение. Правото на контрол е първостепенна предпоставка за активно участие на комунистите в управлението на производството и обществото.

Правото на контрол като съставна част на партийния контрол изобщо има две много важни особености в сравнение с контрола на другите органи и организации. Първата се състои в ясно изразения му политически характер. Това означава, че чрез контрола организацията проверява и оценява последиците от изпълнението на партийната по-

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, 1978, с. 53.

Digitized by Google

литика във всички сфери на обществения живот — материален, духовен, обществено управление и пр. Тя преценява дейността и на всички други контролни органи в системата на управлението на обществото. Тази специфичност на партийния контрол пряко произтича от ролята на Партията като висша ръководна политическа организация, намерила отражение и в Конституцията на НРБ. Но по-важно в случая е, че Българската комунистическа партия още до приемането на новата Конституция от 1971 г. беше се утвърдила като всепризнат ръководител на народа в борбата му за изграждане на социализма и комунизма в нашата страна.

Друга специфичност на партийния контрол е, че партийните организации не само анализират и преценяват дейността на съответните ръководства и ръководители и дават препоръки и насоки за тяхната дейност, но те носят и отговорност за нея. Те участват най-активно в изпълнение на решенията за подобряване работата на контролираните обекти. Те не само изработват модела за дейността на контролирания обект, но участват с присъщи на характера и ролята им форми и методи на работа за реализирането на общите цели и задачи. Тази особеност дава пълно основание контролът да се преценява и като самоконтрол. Правото на контрол създава възможност за обединяване ума, знанията и опита на административното или стопанското ръководство и на партийната организация, за да се намери оптимален вариант за решение и да се мобилизират усилията на целия колектив за постигане на високо качество и висока ефективност в изпълнение политиката на Партията.

Правилното използване на правото на контрол предполага да има пълна яснота и за

СУБЕКТА НА КОНТРОЛА

Уставът на Партията предоставя право на контрол на първичната партийна организация. Това означава, че контролната функция се упражнява преди всичко от събранието като нейн ръководен орган. Но контролни права имат и структурните звена на организацията — партийното бюро, партийните организации в състава на първичната партийна организация, партийните групи. Те участват в осъществяването на правото на контрол от първичната партийна организация, контролират онези ръководители и ръководства, чиято дейност е в границите на колектива, сред който те са изградени — цехове, бригади, звена, участъци и пр. В някои партийни кадри има колебания доколко право на контрол имат и партийните групи. Инструкцията на Централния комитет на Партията за изграждането, формите и методите на работа на партийните групи от 1969 година дава положителен отговор на този въпрос.

След Националната партийна конференция бяха създадени на много места комисии за партиен контрол по издигане на качеството и ефективността в работата. Това са помощни органи на първичните партийни организации, които упражняват контрол от нейно име и докладват пред бюрото или събранието как се осъществява главната стратегическа задача, поставена от Единадесетия конгрес на Партията.

Няма яснота дали отделният комунист може да бъде субект на партийния контрол. В литературата по партийно строителство може да се срещне положителен отговор на този въпрос. В случая е необходимо да си припомним положението, че контролът изобщо освен познавателна, оценъчна, възпитателна има и насочваща функция. Тя се изразява в мерките, които субектът на контрола предписва на контролирания

Digitized by Google

обект да изпълни, за да се приведе състоянието на предприятието или друга единица в съответствие с предварително поставените цели и задачи. Тези мерки са задължителни за обекта на контрола. Контролът винаги е израз на определена власт, която има неговият субект. Тя му дава възможност да се постига съответствие между действителното и желаемото състояние на обекта. „Контролът без власт е само фраза... за да мога да контролирам — сочи В. И. Ленин, — трябва да имам власт"[1]. Неделимостта на контрола от наличието на власт на неговия субект ясно говори, че отделният комунист осъществява контрол над административните и стопанските ръководства само с участието си на партийни събрания и заседания на бюрото на партийната организация. Индивидуално той не е субект на контрола, защото по отношение на административните и стопанските ръководства той има еднакви права с всички членове на колектива. Отделният член оказва въздействие на ръководителите, като изразява своето мнение, прави предложения за изпълнение на задачите, проявява непримиримост към недостатъците и отправя критични бележки, участвува в проверки по поръчение на бюрото или организацията. А може ли да считаме, че субект на контрола е секретарят на първичната партийна организация? Той не решава еднолично въпросите, но в процеса на изпълнение на взетите решения може да дава допълнителни указания. Секретарят на първичната партийна организация дотолкова, доколкото представлява първичната партийна организация, може да упражнява и известни контролни функции. Казваме известни, защото се касае само за такива контролни функции, които са свързани с изпълнение на взето от партийната организация или бюрото решение.

КОНТРОЛ И ЕДИНОНАЧАЛИЕ

Правото на контрол на първичната партийна организация основателно поставя въпроса, как то да се съчетае с принципа на единоначалието като основен принцип за ръководство на стопанския и държавен апарат. Той беше обоснован от В. И. Ленин още в първите години на съветската власт. Неговата необходимост произтича от самия характер на крупното промишлено производство, което е материален източник и основа на социализма. То изисква такива форми на управление, които осигуряват единство, съгласуване и обединяване дейността на стотици и хиляди хора, и оперативност, невъзможни без безусловното подчинение на волята на ръководителя на трудовия процес. Съвместният труд на много хора не може да се организира без определено ръководство, без строг ред и дисциплина, които създава единоначалието. „Трябва да се научим — пише В. И. Ленин — да съединяваме в едно бурния, бликащ с пролетно пълноводие, преливащ от всички брегове митинговски демократизъм на трудещите се маси с желязната дисциплина през време на труда, с безпрекословното подчинение на волята на едно лице, на съветския ръководител през време на труда."[2]

Партийният контрол не ограничава инициативата и творчеството на ръководителите, не отменя единоначалието.

Националната партийна конференция на нашата партия (1978 г.) изтъкна, че „основно задължение на партийните органи и организации е да укрепват единоначалието"[3]. Защото порасналата необходимост от творчество и новаторство в условията на съвременната научно-техниче-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 24, с. 221.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 27, с. 263.
[3] Решение и Тезиси на Националната партийна конференция на БКП (1978 г.) с. 41.

Digitized by Google

ска революция, на динамиката в развитието на обществото, прилагането на икономическия подход изисква от ръководителите оперативност, разпоредителност, за да поемат резумния риск на новаторските решения, защото без риск няма творчество.

Тази голяма отговорност следва да се покрива и със съответни права и възможности, с които да разполагат ръководителите.

Укрепването авторитета на ръководителите неизбежно поражда въпроса: как е възможно да се упражнява право на контрол от страна на партийните организации и заедно с това да се укрепва единоначалието? Тука противоречие няма, първо, поради характера на единоначалието в условията на социализма. Социалистическото единоначалие не противоречи на социалистическия демократизъм. То предполага умение да се използват знанията и опитът на колектива, да се прилага колективният метод. Както се подчертава в Програмата на Партията, „единоначалието все по-пълно ще се съчетава с колективния метод на ръководство"[1].

Като сочи необходимостта от единоначалие, др. Тодор Живков веднага прибавя, че Партията е за ленинско единоначалие. То се опира на колективния ум на партийната организация, създава условия за разгръщане инициативата на трудовия колектив.[2]

Няма противоречие, на второ място, и поради характера на партийния контрол като функция на политическото ръководство на партийната организация. Контролът ѝ не измества и не подменя ръководителя, не отнема правото му да се разпорежда и да управлява. Той помага принципът на единоначалие правилно, точно и успешно да се прилага. Партийната организация носи пълна отговорност за реализацията на партийната и държавната политика. Като обсъжда състоянието на работата в предприятието или стопанството, стила и методите на работа на ръководителите и като прави предложения за тяхното подобряване, тя съдействува да се отстраняват недостатъците в дейността на съответното ръководство, с които, естествено, се укрепва и неговият авторитет. Тя контролира и как се прилага единоначалието.

Всички изменения в предприятието, учреждението, учебното заведение и пр., които предлага или решава партийната организация, се осъществяват чрез съответните разпореждания на административния ръководител. И при извършване на контрол първичните партийни организации действуват с присъщите им на характера на политическо ръководство форми и методи на работа. Правото на контрол не им дава административни функции, те не могат пряко да се намесват в управлението на предприятието или учреждението.

В процеса на упражняване на контрола обаче се пораждат различия, противоречия между партийното бюро, партийната организация и административното ръководство. Най-често те възникват между секретаря на партийната организация и съответния началник, защото между тях има почти ежедневен контакт. Тези различия са неизбежни, но са и напълно преодолими. От какво зависят правилните взаимоотношения между партийната организация и директора, началника или друг ръководител? Преди всичко от това дали правилно се разбира ролята и мястото на първичната партийна организация в стопанската или друга единица, където тя е изградена, от страна на съответния ръководител. Тя е политическо ядро на колектива, с която той трябва да се съобразява. Извън нейния контрол и без нейната подкрепа ръководителят не може успешно да изпълнява управленческите си

[1] Програма на Българската комунистическа партия, Партиздат, 1971, с. 93.
[2] Т. Живков, За партийното строителство, т. 1, с. 520.

Digitized by Google

функции, не може да има и авторитет в колектива. Същевременно партийната организация трябва да вижда в лицето на ръководните, административни и стопански кадри, упълномощени от Партията и Правителството, които имат властта да се разпореждат с хората и средствата на производство. Те са по думите на др. Тодор Живков плът от плътта и кръв от кръвта на работническата класа, на народа и са натоварени с всички задължения не само на стопански, но и на политически ръководители.

Съществено значение на правилно взаимоотношение между партийната организация и административното ръководство има качеството, компетентността на самата контролна дейност. Тя да се основава на всестранно и задълбочено изучаване на фактите и процесите, да им се дава обективна оценка, да се правят конструктивни предложения. Да се упражнява умно и тактично, с уважение към контролираните. Във всички случаи да се проявява принципност, желание и стремеж да се изпълняват задачите в срок и с най-висока ефективност.

2. СЪДЪРЖАНИЕ НА КОНТРОЛА

Добрият резултат от използването на правото на контрол до голяма степен зависи от правилното разбиране на неговия предмет, от неговото съдържание.

Предметът на контрола на всички партийни организации е един — как стопанските ръководители и ръководства осъществяват партийната политика и стила и методите на тяхната работа.

Поради голямото разнообразие на задачите, които изпълняват различните колективи, в които се упражнява конкретното партийно ръководство, естествено е съдържанието на контрола да бъде различно за отделните организации. Като органи за политическо ръководство те съсредоточават своето внимание върху изпълнението на основните, най-важните задачи, които стоят пред колектива. Това са тези задачи, от качеството и срочното изпълнение на които преди всичко зависи реализирането на партийната политика в съответната единица — стопанска или административна.

Сега в центъра на техния контрол са проблемите за постигане по-високо качество и по-висока ефективност във всяка дейност. Практическото осъществяване на висока ефективност изисква усъвършенстването на социалистическата организация на труда и планирането на икономиката, прилагането на икономическия подход и новия икономически механизъм в управлението на народното стопанство. Особено е необходим контролът на първичните партийни организации за правилното изграждане на комплексни бригади. В обхвата на контрола следва да бъдат и проблемите за внедряването на новата технология при съставянето на насрещните планове и прилагането на икономически средства за тяхното изпълнение. Въздействието на партийния контрол е необходимо за преодоляване на практиката все още да се използват административни и бюрократични методи при съставянето на насрещните планове, за най-пълно ползване на производствените мощности, пестеливото и рационално използване на материалите, горивата и енергията.

Както в материалното производство, така и особено в управленческите звена в министерствата, научните и инженерно-внедрителските организации главно направление на контрола трябва да бъде как се създават предпоставки за прилагане на последните достижения на научно-техническата революция.

Digitized by Google

Интелектуализацията на производството изисква акцентът на партийния контрол да се поставя върху използването на интелектуалните предпоставки. Негово съдържание да станат проблемите за бързото развитие и внедряване на автоматизацията на производствените процеси, все по-широкото използване на микроелектрониката, роботиката, хидравликата и др., за разработка на нови технологии, разкриване нови суровини и енергийни източници, прилагане нови материали, разработка на нови изделия.

Могат да се посочат много партийни организации, които насочват своя контрол главно към тези проблеми. Една от тях е партийната организация в стопанството — гр. Кнежа за производство на суперелитни семена. Тя редовно обсъжда работата на ръководните стопански кадри как внедряват нови методи и технологии на работа, стопанската сметка и самоиздръжката. Изпълнението на взетите по отчетите решения се контролират от партийното бюро и партийните групи в трите бригади. Системният и съдържателен контрол е един от основните фактори за производствените успехи на стопанството.

Организациите в учебните заведения насочват своя контрол главно към преустройството на образованието и осъществяването на различните задачи, които се поставят в решението на пленума на Централния комитет и на другите държавни органи по този въпрос. В здравните заведения главното внимание се отделя на организацията на здравното обслужване, на неговата ефективност.

Въобще съдържанието на контрола се определя в значителна степен от спецификата на социалната сфера, в която работи колективът, където упражнява своите ръководни функции партийната организация. Но във всички случаи негов предмет е реализацията на партийната и държавната политика в дадена област.

Политическият характер на партийния контрол изисква в центъра му да бъде стилът на ръководителя, методите на неговата работа. Именно тогава той ще се упражнява най-правилно и успешно и няма опасност организацията да се нагърбва с неприсъщите й функции. Важността и актуалността на тази насока на контрола се обуславя от значението на стила за пълно използване на съществуващите резерви, за ликвидиране на противоречието между създадените обективни предпоставки за постигане на високи успехи и способността на отделни звена и кадри напълно да ги използват.

Стилът е сложно и с много характерни черти и разнообразни страни понятие. Необходимо е партийната организация да съсредоточава своя контрол върху неговите най-важни и актуални черти.

Сега на преден план излиза способността на ръководителя навреме да реагира на бързо изменящата се обстановка и произтичащите от нея нови задачи, правилно да ги преценява и да внася изменения във формите и методите на работа и ръководство. Всеки нов проблем се нуждае от нов подход и „не ни позволява да работим по старому, изисква нови методи и нови решения“[1]. С други думи творчеството и новаторството трябва да бъдат релефно изразена черта на стила на ръководителя и на органите на ръководство. От тях се изисква да проявяват инициатива, да търсят и намират най-резултатни пътища за решаване на задачите, да поддържат и развиват почините, които водят до усъвършенстване на ръководството и организацията на работа. В решението на Политбюро от 1978 г. изучаването и внедряването на челния опит се преценява като много важно изискване в дейност-

[1] Л. И. Брежнев, За актуалните проблеми на партийното строителство, Партиздат, 1977, с. 266.

Digitized by Google

та на ръководителите. То е съществен критерий за съвременен стил на работа и ръководство. „На социалистическото изграждане са нужни ръководители със знания и опит, с творчески ум и горещо сърце, способни трезво да преценяват и смело да поемат риска на новаторските решения и действия."[1]

Партийният контрол позволява да се прецени доколко съответното ръководство използва големите възможности, които предоставя новият икономически механизъм за материално и духовно стимулиране на челниците и на техните последователи, да се преодолее такава сериозна слабост, каквато е липсата на достатъчно надеждна информация за най-добрия опит в страната и световните постижения.

Много съществена черта на стила на съвременния ръководител е наличието на висока организационна култура, умение да организира трудовия процес и най-вече да работи с хора. Тези изисквания се обуславят от усложняващите се и многообразни връзки между отделните звена на управление и производство.

Практиката на партийните организации показва, че най-големи недостатъци се допускат в това отношение. Проверката на общинския партиен комитет в Мездра е показала, че през 1978 г. само 9 от 124 първични партийни организации са обсъдили стила и методите на работата и ръководство на отделни ръководители. Във Врачанската общинска партийна организация само 16 от 275 първични партийни организации са изслушвали отчети за стила и методите на ръководителя. Този недостатък в упражняването на правото на контрол се обяснява с това, че обсъждането на стила и методите са най-тясно свързани с дейността и поведението на самите ръководители, с оценка на субективния фактор за състоянието на съответното звено, поради което и реакцията винаги е по-чувствителна. Оттук и стремежът на секретарите и членовете на партийното бюро да се избягва евентуалният сблъсък с ръководителя.

3. ФОРМИ НА КОНТРОЛА

Партийният контрол се осъществява преди всичко от партийното събрание. Това е естествено, тъй като събранието е висшият орган на организацията. Там всички комунисти могат да участвуват в контрола, използва се колективният ум при разглеждане и оценяване работата на административните и стопанските ръководства и дейци. Най-често на събранието излиза с отчет съответният стопански или административен ръководител. Практиката на първичните партийни организации в АЕЦ — Козлодуй, окръжния народен съвет — Враца и др. да се излушват отчети на ръководителите на открити партийни събрания поставя партийния контрол на по-широка основа и по такъв начин се разширява не само партийната, но и социалистическата демокрация.

Отчетът на стопанския ръководител е документ, в който се отразява дейността на ръководството или на отделен ръководител за изпълнение на партийната политика, решения и указанията на Партията, на партийната организация. Той може да обхваща цялата дейност или отделна страна на предприятието или учреждението, т. е. да бъде общ или тематичен. Тези отчети въздействуват на кадрите срочно и качествено да изпълняват задачите, да се съобразяват с мнението и

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 52.

Digitized by Google

предложенията на първичната партийна организация. За широко използване на отчетите говори фактът, че през 1979 г. на събрания на първичните партийни организации във Врачански окръг са изслушани отчетите на ръководителите на 1518 събрания, което представлява 15 на сто от всички проведени събрания. Положително е, че голямото мнозинство от ръководителите се отнасят добросъвестно и отговорно към отчетите си.

Отчетът изиграва своята роля, когато партийното бюро поставя определени изисквания към доклада. Той трябва да отразява правилно и критично действителното състояние на изпълнението на задачите и на обстановката, да съдържа оценки и изводи както за подобряване на работата, така и за усъвършенствуване на стила и методите на работа и ръководство на отделните ръководители. По преценка на бюрото или организацията може да се извърши и задълбочена проверка на работата било от членове на бюрото, от специално избрана комисия, от комитета за партиен контрол по качеството и ефективността или от комитета за народен контрол и на събранието да се изнесе съдоклад от бюрото. Такъв доклад и съдоклад са предпоставка за активност на събранието, за правилно насочено партийно въздействие на ръководителя, който се отчита, и на партийната организация, която оценява.

Отчет, който не прави критически разбор на работата и не съдържа мерки за нейното подобряване, не може да изпълни тази роля. Но често се допуска ръководителите, вместо да се отчетат, да информират за резултатите и да поставят нови задачи. В такива случаи се допуска ръководителят да използва партийното събрание, за да прави инструктаж за предстоящите задачи, да се постави фактически над организацията. Друг недостатък в упражняването на контрола е, че в редица организации е стеснен кръгът на ръководителите, които се отчитат. В завода освен директор има главен инженер, счетоводители, икономисти, технолози, енергетици и др. Много често в отчетите на първия ръководител не се дава персонална оценка за работата на другите ръководители. Лишените от анализ и оценка отчети насаждат вреден формализъм в партийната работа. За препоръчване е практиката на много партийни организации предварително да обсъждат на заседания на партийното бюро отчета на ръководителя.

По отчета на ръководителя партийната организация може да вземе решение, с което да се поставят задачи не само пред ръководството, което се отчита, но и пред всички други органи и организации, и пред самата партийна организация. Този характер на партийните решения пряко произтича от ролята на първичната партийна организация като политически ръководител на трудовия колектив.

Във връзка с подготовката и вземането на решения често се задава такъв въпрос: „Решението на партийната организация може ли да съдържа формулировката „задължава“ административното или стопанското ръководство или то трябва да предлага, да препоръчва необходимите мерки?“ В съветската литература се изразява мнение да се използват формулировките препоръчва, предлага, но не се отрича и формулировката задължава. Към нея се прибягва, когато решението е взето въз основа на анализ и преценка на тревожни факти и се налага да се вземат спешни и сериозни мерки за отстраняване на недостатъците. Но по-важното е дали ще се препоръчват на ръководителите мерки, които наистина ще доведат със своето изпълнение до положителна промяна на обстановката, чувствително да се подобри работата на контролирания обект.

Много сериозно внимание заслужава оценката на дейността на

Digitized by Google

ръководството, тъй като правилната оценка има важно възпитателно значение и е сериозен стимул в работата на всеки човек. Оценката е правилна, когато е направена на достатъчно и типични факти от дейността на ръководителя, обективно се преценяват постигнатите резултати, а също и условията, при които те са постигнати.

Нови помощни органи на партийната организация за задълбочено извършване на проверките за дейността на партийните и стопанските органи са комисиите за контрол по ефективността и качеството на производството. В изпълнение решението на Секретариата на ЦК на БКП от 1979 г. към първичните партийни организации във Врачански окръг са избрани 138 комисии. Те оказват голяма помощ на партийните организации в тяхната контролна дейност. Чрез тях по-дълбоко се вниква в работата на контролираните обекти и се оказва помощ за разкриване на резерви и отстраняване на недостатъци. Постигнатите успехи в дейността на комисиите се дължат до голяма степен на техния състав. Много сполучливо той е подбран от партийните организации във Врачанската общинска партийна организация. В нея сега има 68 комисии, в които са избрани 244 комунисти, от тях 78 на сто са непосредствено заети в материалното производство. Това са работници, специалисти, които много добре познават проблемите на ефективността и качеството и са в състояние компетентно да извършват проверките. Началните стъпки на някои от комисиите говорят и за някои недостатъци в тяхното използване. Няма пълна яснота за ролята и мястото им, поради което те се дублират или изместват комисиите за народен контрол. Не се оценява тяхната специфичност, че те се избират от партийното събрание и са помощни органи на партийната организация, извършват проверки, подготвят материали на партийната организация или нейното бюро. Тяхното предназначение е да изучават работата на административните и стопанските ръководства за постигане на високо качество и висока ефективност, за успешно прилагане на новия икономически механизъм. По резултатите от проверките на комисиите решение взема партийната организация или партийното бюро.

В някои случаи ръководителите могат да се извикат на отчет пред партийното бюро. Използват се и съвместни заседания на партийното бюро и на административното ръководство. Честото прибягване до тази форма неизбежно нивелира ролята и мястото на партийната организация и на административното ръководство, създава условия за нарушаване принципа за разграничаване на функциите.

На сегашния етап, когато бригадата става основно звено в промишлеността, строителството, транспорта и селското стопанство, изключително голямо значение придобива дейността на партийните групи, правилното осъществяване на контрола на съответните ръководители. Контролът на партийните групи е много по-конкретен, своевременен, поради което е с по-голяма ефективност. Въздействието на този контрол се засилва и от обстоятелството, че на нея са добре известни както силните, така и слабите страни в дейността на ръководителите, може с по-голям успех да се прилага индивидуален подход при осъществяването на контрола. Изследването на дейността на партийните групи в МЗ „Искър“ — Мездра, извършено от ОК на БКП — Враца, установява, че контролът е решаващият фактор за изпълнението на плана през настоящата година, увеличаването на производителността на труда с 20 на сто.

Digitized by Google

4. ЕФЕКТИВНОСТ НА КОНТРОЛА

Много са предпоставките за висока ефективност на контрола на първичните партийни организации, но ще отбележим тези, които сега имат най-съществено значение.

Контролът постига своите цели, когато е **превантивен**, когато системно, целенасочено, ритмично и своевременно се упражнява. Тогава той предпазва от отклоняване, от изоставане, от допускане на слабости в работата. Някои секретари и бюра поставят на обсъждане дейността на ръководителя, когато има вече сериозни провали, когато е късно да се помогне. Тогава вече не се упражнява контрол, а се налагат санкции. Превантивността се постига тогава, когато партийната организация предпазва от провали, когато не само прави констатации на постигнатите успехи, а отива по-нататък — разкрива своевременно тенденциите на изменение на обстановката и предвижда мерки, за да се предотвратят възможните слабости и грешки в бъдеще, да се преодоляват психическите бариери и пр. Превантивният характер на контрола засилва неговото значение, издига го, както изискват новите партийни документи, на по-висока качествена основа.

Най-голямо въздействие контролът оказва, когато е масов, т. е. в него вземат участие всички комунисти, а също и безпартийните. Контролът на масите или контролът отдолу е необходим за разкриване и отстраняване на някои страни от състоянието и дейността на контролирания обект, които могат да се окажат извън погледа на партийното бюро или на по-горното партийно ръководство. Съчетаването на контрола на партийното бюро с контрола на масите е и една от предпоставките за по-пълна оценка на дейността на ръководителите и на тази основа да се вземат действени мерки. Освен това масовият контрол по-бързо разкрива новия опит, който никне и кълни в ежедневната практика на трудещите се. Задачата е, изтъква др. Тодор Живков, обобщаването на положителния опит да стане важен момент на контрола и проверката на изпълнението за подобряване на работата.[1]

Масовият характер на контрола е неделим от неговата гласност. В. И. Ленин сочи широката гласност на резултатите от проверката на дейността на различните ведомства и органи като крайно необходимо средство против бюрократизма и прахосването на работното време. Той препоръчва да не се страхуваме от изясняването на резултатите от контрола пред трудещите се. Гласността по неговите думи е меч, който сам изцерява нанесените от него рани. Някои партийни бюра поради криво разбиране на въпроса за авторитета на ръководителите, когато се сблъскат с техни груби грешки, предпочитат да обсъждат дейността им в тесен кръг. С това те намаляват възпитателното въздействие на контрола.

Контролът на първичната партийна организация, макар и да има своята самостоятелност, се намира в най-тесни взаимовръзки с всички други дейности на първичната партийна организация. Ето защо ефективността на контрола в най-голяма степен зависи от единството и сплотеността на партийната организация, от нейния интензивен и на високо равнище вътрешен живот. От стила на работа, от изявата на комунистите като политически ръководители на трудещите се. Поради това не може да се преценява ефективността на контрола отделно, вън от цялата система на партийната дейност. Засилването на контролните функции на партийната организация, правилното разпределение на комунистите и тяхната активност не позволяват на практика отделни ръ-

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 93.

Digitized by Google

ководители да се поставят в положение извън партийния контрол, да се поставят над организацията. Творческата и делова обстановка, разгръщането на критиката и самокритиката и високата взискателност в партийната организация, правилното отношение към мненията и предложенията на комунистите са сериозна преграда за отклоняване на ръководителите от точното, срочно и качествено изпълнение на задачите. Те издигат авторитета на партийната организация до такава степен, че с нея не може да не се съобразява административното и стопанското ръководство, да не търси нейната опора.

Ефективността на контрола предполага партийните организации да разграничават и да съгласуват контролната дейност и комисиите за народен контрол, профсъюзната и комсомолската организация със своите контролни функции. Разграничаването на функциите осигурява конкретност и оперативност в работата на контролните органи, предпоставка е за повишаване чувството за отговорност, за изпълнението на задачите. Избягва се и дублирането в дейността на различните контролни органи. Твърде честият контрол поражда съмнение у ръководителите, че се изразява недоверие към тях.

5. ПАРТИЙНИТЕ КОМИТЕТИ И ПРАВОТО НА КОНТРОЛ

Висока ефективност от осъществяване на правото на контрол не би се получила, ако този процес не се ръководи, организира и направлява от партийните и главно от общинските, комбинатски и заводски комитети. От тях в много голяма степен зависи цялостното състояние на живота и дейността на партийната организация. Тяхно задължение е да отделят необходимото внимание и да полагат грижи за правилното комплектуване на партийните бюра, за обучението и възпитанието на партийния актив. Те могат да оказват помощ на партийните организации правилно да насочат и упражняват контролните си функции. Съществено значение има намесата на партийните комитети във взаимоотношенията между партийната организация, административното и стопанското ръководство в случаите, когато няма правилно отношение към партийната организация или пък партийната организация не използва утвърдените политически форми и методи за осъществяване на контрола, нарушава принципа на единоначалието.

Районният комитет на Партията в район „Васил Левски" в столицата значително подпомага партийните организации в министерствата да усвоят по-бързо правото на контрол чрез специалните си срещи със съответните ръководни административни и ръководни кадри.

Инициативата, размахът и самочувствието на партийното бюро, на секретаря на първичната партийна организация са в пряка зависимост от защитата, която получават от общинския партиен комитет в някои конфликтни ситуации. Конкретна помощ е нужна, когато на контрол се поставят номенклатурни на вишестоящите партийни органи кадри, някои от които смятат, че могат да се отчитат само пред тях. Независимо от грижите и вниманието към партийния секретар и порасналия авторитет на организацията има още случаи на незачитането им от страна на някои ръководители. По силата на подчиненото си служебно положение някои секретари и членове на партийните бюра трудно преодоляват психическата бариера при осъществяване правото на контрол.

Има обаче партийни комитети, които вместо правилно да подходят и да издигат ролята на партийната организация, на практика ги пренебрегват, като твърде често извикват стопанските и административните ръководители да се отчитат пред тях и само те вземат отношение към

Digitized by Google

дейността им. Общинските и другите партийни комитети могат да обсъждат и да вземат решение по дейността на номенклатурните ръководители. Но следва да се преценява кога е целесъобразна такава тяхна намеса. В някои случаи е правилно преди те да обсъдят отчета, това да стане в съответната партийна организация. При всички случаи да се отчита мнението на партийното бюро, да се информира партийната организация за съображението на партийния комитет да изисква отчет от административното и стопанското ръководство и за взетите от него решения по този отчет. Когато така се постъпва, ръководителят едва ли ще пренебрегва първичната партийна организация и при поискване на отчет той ще се отнесе към него със същата сериозност, с която се подготвя за отчет пред партийния комитет.

Положителна е практиката на някои партийни комитети да обсъждат на заседания или на пленуми контролната дейност на първичната партийна организация, за да вземат ефикасни мерки за подобряването ѝ. Много комитети са предвидили да се занимаят с този въпрос на деня на секретаря. През 1979 г. този въпрос беше разгледан на пленуми на общинските партийни комитети във Враца и в Криводол (Врачански окръг).

Значителна работа за правилното разбиране и усвояване правото на контрол от първичните партийни организации оказа подготовката и провеждането на научно-практическа конференция по този проблем в цялата окръжна партийна организация във Враца. Подготовката и провеждането им продължиха повече от година и половина. Тя се проведе на няколко етапа и сериозно раздвижи умовете не само на членовете на партийните бюра, но и на всички комунисти, обогати ги със знания по проблемите на контрола, с форми и методи на осъществяването му, обменен беше положителен опит, разкрити и отстранени бяха съществени недостатъци. Тя оказа твърде положително въздействие и върху административните и стопанските ръководители. Но много съществен неин резултат е, че тя повиши самочувствието на комунистите и на партийните организации като политически ръководители, организатори и стопани в трудовите колективи.

Именно такава разностранна помощ е нужна на първичните партийни организации, за да усвоят и да прилагат с успех това силно оръжие в своята дейност като политически ръководства на трудовите колективи, за издигане авторитета им и ефективността от цялата партийна дейност.

Светозар ПЕТРУШКОВ
Кирил ИВАНОВ
Димитър ПЕТКОВ
Михаил ЛАЗАРОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯТ ДЕМОКРАТИЗЪМ В КОЛЕКТИВА

ПЪРВИЧНИ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ ОТ ИВАЙЛОВГРАДСКА ОБЩИНА ГОСТУВАТ НА „ПАРТИЕН ЖИВОТ“

„Ивайловград — твърдина на българщината!“ Тези думи на другаря Тодор Живков, издълбани върху мраморната стена в центъра на града, характеризират същността на общината, нейното социалистическо развитие във всички области на социално-икономическия и духовния живот. Тук през 1968 година беше изграден първият аграрно-промишлен комплекс в страната, в годините на народната власт израснаха промишлени предприятия, здравни заведения, детски градини и училища. Трудещите се от общината претворяват в дела препоръките на др. Тодор Живков, направени по време на двете му посещения (през 1967 и 1978 година), а именно: най-пълноценно да се използват благоприятните природно-климатични условия за развитие на лозарството и бубарството, за създаване на масиви от бадемови дървета и южни плодове — нарове, смокини, дафинов лист и др., за изграждане на пасищни комплекси и увеличаване на животновъдството, за разширяване на мелиоративното строителство като фактор за повишаване на добивите от единица площ; за модернизация и реконструкция на Завода за крепителни детайли и държавното промишлено предприятие „Родина“, за изграждане на нови мощности и пр.

Ивайловградската община е обновен социалистически край на родината. За разширяване на демократизма в производствения процес, за градивната сила на народовластието разказват секретари на първични организации от общинската партийна организация.

НАЙ-ГЛАВНИЯТ РЕЗЕРВ

ВАСИЛ КОЛЕВ

секретар на първичната партийна организация
в Завода за крепителни детайли — Ивайловград

Бригадната организация на труда създава условия за реално участие на трудещите се в управлението на производството на всяко предприятие, на всяко работно място. Тя дава възможност да се разкриват и реализират творческите заложби на всички членове на колектива. Тук колективната мисъл, големият производствен и социален опит на трудещите се най-добре се впрягат за рационално използване на трите елемента на производството — предметите на труда, средствата на труда и работната сила. Тези предимства вече практически използваме, тъй като още в началото на 1978 година в Завода за крепителни детайли внедрихме бригадната организация и вътрешностопанската сметка.

Не беше лесно. Трябваше да се създадат предпоставки за нейното технико-технологическо, икономическо, организационно и идеологическо осигуряване. Какво направихме?

Digitized by Google

Задълбочено анализирахме всички групи изделия, запознахме се с по-

ложителния опит на други предприятия, взаимствувахме от опита на ЧССР. В крайна сметка създадохме шест основни поточни линии. Те обхванаха всички операции за производството на крайния готов продукт. Така оформените линии станаха основа за изграждането на бъдещите бригади със среден състав от 15 до 20 човека, в това число необходимия брой специалисти, спомагателни работници и бригаден съвет, състоящ се от бригадира, отговорника на партийната група и профгрупорга.

Първичната организация, стопанското ръководство и масовите организации извършиха разяснителната работа сред колектива за предимствата на новата организация. Свикаха събрания в отделните бригади, на които избраха бригадири и профгрупорзи, повечето от които са комунисти с доказани делови и политически качества като Димитър Караколев, Иван Христов, Георги Лазов, Димитър Вълканов. Към всяка бригада изградихме и партийна група.

Тази нова производствена структура сама по себе си не би дала желаните резултати, ако не се изпълнеше със съдържание, ако трудещите се активно не участвуваха в стопанската и обществено-политическата дейност. Това означаваше да се разшири демократизмът в бригадите, да се включи в действие неизчерпаемият потенциал на народния гений.

В какви насоки първичната организация се стреми да разширява демократизма в бригадите, за да растат инициативата и творчеството на трудещите се, тяхната социална активност? Преди всичко в подробното им запознаване с целите и задачите, които партийната организация и стопанското ръководство поставят пред трудовия колектив на завода, в създаването на здрав социално-психически климат и условия за труд и творчество, за другарство и взаимопомощ. Търсим форми и начини за разгръщане на критиката и самокритиката, за повишаване на социалната активност на трудещите се.

В началото на всяка година свикваме общозаводско събрание, на което се отчита изпълнението на плана, анализират се слабостите и трудностите, съпътствували целогодишната ни дейност. Обсъжда се и изпълнението на новия план, съобщават се месечните задачи на бригадите.

Бригадите също свикват събрания, на които членовете им свободно изказват мнения или правят предложения за подобряване на работата, за разкриване на допълнителни резерви за по-пълното използване на машините и съоръженията, за намаляването на технологичния брак, за заплащането на труда и пр. По този начин всички работници участвуват в обсъжданите въпроси и разкриват резерви, които трудно могат да се видят и предвидят от първичната организация и стопанското ръководство. При обсъждането на насрещния план в бригада „Федершайби“ например се разбра, че контролните цифри за износа на нейната продукция няма да могат да се постигнат поради това, че бригадата не разполага с необходимите производствени мощности. Това всъщност предопределяше неизпълнението на плановото задание на бригадата, водеше до намаляване заплащането на работниците и до други нежелателни последствия.

Digitized by Google

Въпросът навреме беше разгледан в партийната група и поставен пред партийното бюро и ръководството на завода.

Бригада „Винтове за дърво" поради редица трудности, породени от това, че машините са морално и физически остарели и най-вече поради липса на комплекти инструменти за тях, дълго време не изпълняваше месечните си планове, а това доведе до ниско заплащане на работниците. Създаде се критична ситуация — хората недоволствуваха, започнаха да подават молби за напускане... Комунистите от партийната група Иван Зъмбаров, Кръстьо Димитров и Никола Шишманов предложиха всяка бригада да поеме част от тяхното производство заедно с определен брой хора и машини. Това предложение по същество беше призив към другите бригади за помощ. Подхвана го партийното бюро. Стопанският комитет свика заседание, на което всеки бригадир изрази съгласието на своите другари да помогнат. Така по демократичен път се реши един важен наболял проблем. Ако бяхме подходили административно, ако със заповеди изпращахме хората, едва ли щеше да се окаже такава взаимопомощ, такава солидарност!

Демократизмът в производствения процес разширяваме и чрез разпределянето на бригадния фонд „Работна заплата" между отделните работници, като използваме коефициента за трудово участие, който се определя в края на всеки месец от бригадния съвет, а се приема от бригадното събрание. Това, разбира се, стана възможно, след като изградихме новите бригади и внедрихме вътрешностопанската сметка. Преди в завода се работеше по-повременно премиалната система на заплащане и трудът се отчиташе поотделно всеки ден. Тази система затормозяваше отчетността, губеше се работно време, работниците спираха машините, за да предават готовата продукция. Получаваше се и голямо количество недовършено производство, което утежняваше икономическите показатели.

На бригадните събрания низовите ръководители отчитат изпълнението на месечния план и личното участие на всеки член на бригадата. Работниците повдигат и обсъждат проблеми от най-различен характер — състоянието на машинния парк, доставките на материалите и тяхното качество, организацията на работата, трудовата и технологичната дисциплина. Но не само това. За разширяването на демократизма изключително много помагат широките пълномощия, които са предоставени на бригадите — те разглеждат дисциплинарни нарушения, кандидатурите за назначаване и предложенията за наказания, съставянето на графика за отпуските на работниците и пр.

Най-висока оценка за своята дейност като бригадир заслужи младият комунист Димитър Вълканов от бригада „Шпленти". Беше време, когато в тази бригада се изпращаха хора, както се изразяваха работниците, „по наказание". Действително работата не вървеше, не се изпълняваше месечният план график. Необходимостта от шпленти за страната беше много голяма, а нямаше производство. Наложителни бяха спешни мерки. По предложение на партийното бюро се обсъди кандидатурата на Димитър Вълканов за бригадир на тази бригада. Някои се отнесоха с недоверие, казваха, че той още е млад и че няма да се справи със задачата. В партийното бюро разговаряхме с него. Отговорът му беше кратък: „Щом ми възлагате поръчение, ще го изпълня!" И действително удържа на думата си. Със сърцатата си работа, с умението и майсторството си за кратко време успя да сплоти членовете на бригадата и заслужи тяхното уважение. В бригадата редовно разглеждат въпросите, свързани с трудовата и технологичната дисциплина. Създаде се добър ред по поддръжката и обслужването на машините от самите работници. Телта за производство на шпленти се използва икономично и такива проблеми, каквито съществуваха по-рано, като съхраняване на

Digitized by Google

материалите, натрупването им в склада и залежаването им поради престои на машините вече не съществуват. Всеки работник се стреми най-икономично да изразходва материалите и се грижи за състоянието на машинния парк. Сега бригадата редовно изпълнява месечния си план и е на едно от първите места в социалистическото съревнование.

Тъй като стана дума за съревнованието, ще кажа, че то е един от основните фактори за повишаване творческата активност на комунистите, на всеки работник. В завода е разработена и внедрена система за организиране и отчитане на социалистическото съревнование между бригадите и отделите. Всички бригади от основното производство са поели обещания, сключили са помежду си договори. Изработени са специални табла, върху които всеки ден се нанасят резултатите на всяка бригада. По този начин се вижда, че първенците се излъчват не по нечия прищявка, а според постиженията в трудовия процес. Даваме широка тласност на постиженията на първенците. Използваме формите на масовата и индивидуалната работа сред колектива, събранията на партийните групи и бригадите, срещите на челниците от другите предприятия, алеята на първенците, многотиражката „Трудов подем“ и др.

На общозаводско събрание определяме най-добрите производственици за годината и ги награждаваме с морални и материални награди. Така бяха отличени комунистите Здравко Кръстев и Димитър Славов и наградени с екскурзия в Съветския съюз, а Тодор Гайдаджиев извоюва правото да посети летните олимпийски игри в Москва.

В разнообразната организаторска и идейновъзпитателна работа в бригадите много разчитаме на шестте партийни групи. Чрез тях първичната организация извършва богата индивидуална работа с всеки член на колектива. Отговорниците на партийните групи участвуват в бригадния съвет при определянето на трудовия дял на работниците. Тъ са хората, чрез които партийното бюро поддържа връзки с комунистите и безпартийните, те съдействуват за укрепването на другарските взаимоотношения, за подобряване на дисциплината. Усилията на първичната организация са в партийните групи да се създава дух на критичност и самокритичност към делата и постъпките на всеки работник. Случаят с работника Иван Михайлов от бригада „Винтове за метал и дърво М 4“, чието поведение беше станало крайно нетърпимо и по предложение на бригадата беше освободен от завода, говори за порасналото съзнание и високата критичност на нашите работници.

В партийните групи се обсъждат и предлагат кандидатурите за приемане на нови членове в редовете на БКП. В тях предварително се уточнява какви партийни поръчения да се възлагат на комунистите. След това тези предложения се обсъждат в партийното бюро в присъствието на отговорника на групата. На събрания на първичната организация се съобщават партийните поръчения, а официално се връчват от отговорника на групата на нейна сбирка. Поръченията се отчитат на шест месеца и на годишното отчетно-изборно събрание. Положителното в дейността и живота на партийните групи е това, че редовно свикват събрания, на които разглеждат възникналите или поставените от партийното бюро въпроси и задачи, анализират състоянието на дисциплината и взаимоотношенията между хората. Партийната група в инструменталния участък например разгледа случая с комунистката Иглика Бахчеванова, която по предложение на партийната група беше наказана със „строго мъмрене с предупреждение“ за неизпълнение на възложеното ѝ партийно поръчение. Положително е и това, че партийното бюро редовно информира отговорниците на групите за задачите, които стоят за решаване, и отблизо следи тяхната работа.

Внедряването на бригадната организация на труда и вътрешносто-

Digitized by Google

панската сметка, разширяването на демократизма в бригадите доведоха до повишаване творческата активност на трудещите се, до формиране на качествено ново отношение към труда; те създадоха благоприятни възможности за по-бързо повишаване квалификацията на работниците, за усвояване на две и повече професии, за увеличаване броя на първенците. Затова и нашият стремеж е те да се утвърждават, да стават повсеместна практика.

С МИСЪЛ И ГРИЖА ЗА ХОРАТА

МАРИЯ КОСТОВА
секретарка на първичната партийна организация в с. Попско

По-рано в с. Попско имаше две първични партийни организации — учрежденска и в селското стопанство. Всяка от тях се занимаваше с определен кръг от проблеми, без да има поглед върху цялостния живот на селото. Например благоустрояването като че ли беше задължение единствено на учрежденската организация, грижата за полските работи пък — на комунистите от бригадата.

Сега първичната организация е уедрена, в нея членуват 63-ма души от селското стопанство, от секторите на здравеопазването, търговията, просветата, културата. Следователно имаме едно партийно ръководство, което еднакво е заинтересувано от решаването на всички проблеми в селото, което обединява усилията на всички комунисти и безпартийни. Не е без значение и това, че вече са по-големи възможностите в партийното бюро да се избират комунисти с повече качества и умения да водят организацията, да допринасят за издигането на авангардната ѝ роля при решаването на различните проблеми.

А проблемите в с. Попско са действително много и трудни. Селото застарява. Почти няма млади хора, неколцината останали от тях са служители, представители на местната интелигенция и почти за всичко търсим тях. Повечето от селяните са в пенсионна възраст. Не е създаден някакъв малък цех, където да намерят постоянен поминък по-младите. Миграцията, започнала преди 10—15 години, продължава. И докато въпросите на благоустрояването например вече по-добре се решават, в задържането на младите хора видим напредък все още няма.

Вътрешнопартийният живот на такава голяма организация също си има своите проблеми — как да се обединят усилията на толкова хора, различни по възраст, по професия, по интереси, за да има висока ефективност от партийната ра-

Digitized by Google

бота. Убедихме се, че много от задачите, особено характерните за различните трудови колективи, най-успешно могат да се решават в партийните групи. При нас съществуват четири такива групи. Засега най-резултатна е дейността на групата в училището с отговорничка Станка Керманова.

На събранията на групата често присъствуват не само комунистите — по този начин целият учителски колектив активно участвува в определянето и решаването на най-съществените задачи на учебно-възпитателната дейност. Така например бе решено уроците, които предшествуваха рождения ден на В. И. Ленин, да се обявят за открити, това засили амбицията и отговорността на всички учители.

Стремим се да разпространим положителния опит на тази група сред останалите, които, като новоизградени, все още не са си извоювали достатъчно авторитет. Една от формите за помощ и контрол на отговорниците на групите е присъствието им на заседанията на партийното бюро, където натрупват организационен опит. На отделни заседания те сами докладват как работят за укрепване на партийната група.

Повишените грижи за групите не отслабват вниманието към общите инициативи на първичната организация, към активизирането на цялостната ѝ организационно-политическа дейност. След уедряването по-ясно се почувствува нейната авангардна роля, издига се равнището на партийното събрание. Порано, при по-малките организации, събранията се подготвяха по-бързо, но и по-незадълбочено. На материалите не достигаше критичност, не се анализираха, дори не се сочеха слабостите и оттам идеше пасивността при обсъждането им.

Сега се хвърлят повече усилия за предварителната подготовка на събранията. И това е естествено: не може да се излезе току-така пред една голяма и разнородна по състав организация, нужна е по-голяма компетентност по отделните въпроси от партийния секретар, от бюрото. Понякога при подготовката на материалите за събранието се изграждат работни групи, които по-обстойно да проучат проблема, да открият положителните страни и слабостите и да помогнат на организацията да вземе вярно решение. Предстоеше например комунистите да обсъдят плана на бригадата, неговите икономически и натурални показатели, да потърсят резервите за неговото изпълнение. Работната група, в която участвуваха плановичката на стопанството Иванка Чанкова, бригадирът Енчо Христов и членът на партийното бюро Георги Илчев, направи анализ, посочи и пътища за изпълнението на плана с по-малко материални разходи.

Когато разглеждахме на партийно събрание въпроса за използването на основните производствени фондове в животновъдството, растениевъдството и механизацията, директорът на клоновото стопанство Кольо Арабаджиев, животновъдният специалист Михаил Янев и строителният техник Хикмет Юсеинов направиха съдоклад за изграждането на материално-техническата база в животновъдството и на пасищния комплекс. Така че създаването на работни групи за подготовка на материалите за събранията на първичната организация е много полезно. Но се иска повече настояване, по-висока взискателност, та да се утвърди то в практиката.

За да предизвикват събранията по-голям интерес, за да участвуват по-активно комунистите в тях, от значение са и въпросите, които се обсъждат там. Какви са темите на нашите събрания? Ролята на комунистите за по-широкото прилагане на челния опит, възможностите за изпълнението на производствения план на бригадата и особено на неговите качествени показатели, създаването на условия за реализация на строителната програма и много други въпроси, които имат изключително важно значение за селото.

Естествено, при решаването на тези въпроси партийната ни организация не действува сама. Успе-

Digitized by Google

хът може да дойде само ако тя се опира на обществено-политическите организации, на актива в селото. Сега в тези усилни дни на полето особено важно е да се използват най-добре силите на всеки човек. Решенията на първичната ни организация са свързани с организирането на трудови инициативи в помощ на селското стопанство, за благоустрояването и хигиенизирането. Низовите организации на Отечествения фронт, целият актив на селото организират хората, за да стават тези решения дела.

Работата с актива — това е голям резерв за нас. При решаването на благоустройствените задачи например голяма отговорност се пада на двамата общински съветници и на тримата съветници към кметството. Има различни средства да им се помага, да се контролира тяхната дейност. Но сигурно ако и ние, в партийното бюро, бяхме разгледали как работят нашите избраници, как се отчитат те пред населението, тяхната активност и настойчивост за изпълнението на това важно обществено поръчение щяха да нараснат.

Повече внимание партийното бюро отделя на стопанските кадри. Когато по тяхна вина не са създадени условия навреме да се свърши срочната селска работа, разговорът в бюрото не е приятен — те трябва да дадат отчет, да обяснят защо се е получило така. Например в една от животновъдните бригади, ръководена от комунист, бяха констатирани големи разхищения на фураж, имаше пропуски, които пречеха на изпълнението на плана. В партийното бюро остро разговаряхме с бригадира, в същото време обсъдихме как да се излезе от това състояние, поставихме му поръчение заедно с другите членове на колектива да постигне прелом в работата.

Не винаги обаче изчакваме положението да стане тревожно, за да се събере на заседание бюрото, да се свика събрание. Връзката на партийното ръководство със стопанските кадри е постоянна и близка и това се отнася не само за ръководните дейци, които членуват в нашата организация, но и за безпартийните.

При решаването на различните въпроси на селското стопанство, на самозадоволяването, на възпитателната работа е особено важно комунистите със своя пример да поведат хората. Животновъдите Митьо Терзиев и Нико Костов, тютюнопроизводителката Вълка Камбурова изпълниха петилетния си план още в края на миналата година. Стремим се техните постижения бързо да станат известни в селото, а опитът им да се усвои от повече хора. Вълка Камбурова например предава своя опит на групата тютюнопроизводители, която сме „прикрепили“ към нея.

Поради застаряването на селото трудно се изпълнява планът в тютюнопроизводството. И тук много се разчита на комунистите, не случайно значителната част от партийните поръчения са свързани с тютюна. Димитър Делиев например е вече в напреднала възраст, но се старае съзнателно да изпълнява своята поръка — участвува в прибирането на сеното, в разсаждането на тютюна, има личен план по самозадоволяването. А доколкото животът в селото не е ограничен само в трудовата дейност, на някои комунисти сме възложили да работят активно и в самодейните състави на читалището, които също си имат своите затруднения главно поради липса на подготвени ръководители.

Не бива да се мисли, че по отношение на личния пример при нас всичко е наред. Има партийни членове, които поставят собствените си интереси над обществените, нарушават трудовата и партийната дисциплина. Още много трябва да направи партийната организация, за да се издига авторитетът на всеки комунист, а оттам — и нейният авторитет. Особено много разчитаме на индивидуалната работа. Винаги се интересувам например защо комунистът е отсъствувал от общото мероприятие, на следващото събрание безпричинно отсъствувалите да-

Digitized by Google

ват обяснение пред другарите си. Някои партийни членове викаме на разговор в бюрото, стремим се да им помогнем да разберат своите грешки, докато не е станало късно. Навреме искаме да си изясним защо комунистът не е изпълнил поръчението си. Разговаряли сме в бюрото защо Димитър Стефанов и Никола Дяков не поемат план за тютюн — поради недостиг на хора пенсионната възраст за комунистите не е извинителна причина. Занимавали сме се дори с тези, които са прекъснали да участвуват в самодейния състав. Но, проявявайки взискателност, бюрото подхожда конкретно. Почти една четвърт от членовете на организацията са съвсем възрастни хора — не можем да искаме от тях онази активност, която са проявявали някога. А тези стари комунисти са живата история на нашата организация — от самото ѝ създаване, за нас е ценен и сега техният опит, натрупан в борбата с трудностите и несгодите.

Стремежът на партийното бюро към висока взискателност не значи, че то непременно иска да наложи своето мнение. Порасналата активност, порасналото самочувствие на първичната партийна организация си казват думата и може да се случи предложението на бюрото да не се приеме, без от това да пострада неговият авторитет. Когато се обсъждаше оценката на комуниста Г. С., становището на бюрото бе замяната на членската му книжка да се отложи за три месеца. Основание за това имаше — нарушения на служебните задължения, честа употреба на алкохол. Партийната организация не отмина тези слабости на комуниста, но повярва на думите му и колективно гарантира за него. Г. С. получи нова членска книжка и личи, че той не е забравил разговора в партийното бюро и на партийното събрание.

Толкова различни въпроси решава една партийна организация на село, толкова много страни има нейната дейност, не може да се разкаже за всичко. Но главното е тя винаги да работи с мисъл и грижа за хората, да помага да бъде по-резултатен трудът им, по-добър и по-интересен животът им. Да конкретизира в дейността на малкото село големите въпроси на партийната политика. Тогава тя ще има авторитет.

ПЛОДОВЕ НА ОБЩИ УСИЛИЯ

МАКСИМ ПОПЧЕВ

секретар на първичната партийна организация в с. Свирачи

На 6—7 км от Ивайловград е разположено село Свирачи. Няма поголямо от него в селищната система, но не поради броя на жителите и къщите ние сме горди със селото си. По-важно е другото: през годините на седмата петилетка нашите трудови колективи са сред челниците на територията на общината.

В Свирачи съществува още една първична партийна организация, в тракторната бригада към МТС — Ивайловград, с която имаме общи задачи и трябва още по-добре да си взаимодействуваме. Но с политическото ръководство на целокупния обществено-политически, стопански и културен живот в селото е натоварена преди всичко нашата първична партийна организация. В нея членуват комунисти от различни трудови колективи: от полевъдно-животновъдната и от лозарската бригада, от персонала на училището и целодневната детска градина, от пътното и от водното строителство, пенсионери. Колективите си имат специфични задачи, а партийната организация трябва да направи така, че нейното въздействие да се

Digitized by Google

чувствува навсякъде, всеки член на отделния колектив активно и творчески да изпълнява своите задължения.

За да става това, много важно е да се засилва партийното ядро в трудовите колективи. Към това се и стреми партийното бюро: да укрепва кадрово колективите, правилно да разпределя комунистите в тях. Преди две години например в полевъдната бригада бе изпратена комунистката Тодорка Бакалова. Задачата ѝ беше не само да дава добър пример с труда си, но и да обедини около себе си работничките; най-съзнателните, най-изявените от тях също след време да станат членове на Партията.

От 35 работници в лозарската бригада четирима са комунисти. За ръководител е издигнат комунистът Георги Зангочев. Партийните членове, бригадният съвет, активистите на профгрупата са действеното ядро на колектива. Партийното бюро им помага в тази насока. Бригадният съвет например подготви информация за навременното прибиране и опазването на продукцията. Заедно огледахме възможностите, преценихме какви резерви могат да се намерят, за да стане бригадата действително еталон в лозарството, да бере по 800 кг винено и по 1000 кг десертно грозде от декар. Тази почетна задача увлече всички. Набелязани бяха мерки да се използват в работата универсалните лозарски машини с отклоняващи секции, механизацията да се прилага при пръскането, при изнасянето на изрязаните пръчки. Във върховия момент на гроздобера партийната организация успя да вдигне на крак всички служители, учениците, пенсионерите. През миналата есен бригадата изпълни в натура плана си 161 на сто, а в стойностно изражение — 185 на сто.

В борбата си за решаване на производствените задачи първичната партийна организация се пази да не опекунствува над трудовите колективи, да не подменя стопанските ръководители, да не принизява тяхната роля и отговорност. Това е сложно, но е необходимо: всеки ръко-

водител, всеки колектив, всеки труженик да отговаря за резултатите от своята дейност, да влага мисъл и творчество в нея.

По-горе споменах за ролята на бригадния съвет в лозарската бригада. Това не е единственият пример. Избрани на общи събрания на колективите, бригадните съвети са оперативни помощни органи, които способствуват колективно да се обмислят по-големите и трудни задачи, в тяхната важност и необходимост да се убеди всеки работник. Но трябва да си признаем, че досега не сме успели да превърнем навсякъде тези съвети в авторитетни органи, да повишим тяхната действеност. Има от какво по-задълбочено да се заинтересува партийното бюро: какви хора се избират в бригадните съвети; от какъв характер са въпросите, които разглеждат те; как се осъществяват техните предложения; как се отнасят към тях стопанските ръководители... Казвам това, не за да изпреваря укорите: партийното ръководство наистина чувствува тази своя слабост и взема мерки да я преодолее.

Икономическото укрепване на селото е първостепенна задача на първичната ни партийна организация. Насочваме усилията на трудовите колективи към подобряване на материалната база, създаване на подходящи условия за труд, към

Digitized by Google

проучване на научно-техническите постижения и тяхното внедряване, към разпространяване опита на челниците в производството. Независимо че всеки колектив си има свои конкретни задачи, смятаме, че е правилна практиката на общи събрания на организацията да се обсъждат основните, най-актуални проблеми, а решаването на по-малките, текущите въпроси на всекидневието сме предоставили на партийните групи и на бригадните съвети.

Често на заседания на бюрото и на събрания на партийната организация бригадирите — комунисти и безпартийни — се отчитат за изпълнението на отделни решения, опирайки до реализацията на плана, до усъвършенстуването на структурата на производството. Понякога по въпросите, които ще се разглеждат на събранието, натоварваме отделни комунисти предварително да правят проверки и да докладват пред организацията.

За изучаването и внедряването на челния опит партийната организация също използва различни средства. По този въпрос неотдавна докладваха пред партийното събрание ръководителят на полевъдната бригада Иван Борисов и председателката на профсъюзната организация Дамяна Стойчева. Решено бе през тази година най-широко да се прилага направлявано палатково сушене на тютюна в тази бригада. Но партийната организация не просто задължи с решението си ръководството на бригадата. Успяхме да ангажираме актива, използвахме школата за челен опит, показахме нагледно резултатите от работата на комуниста Атанас Аладжов, който пръв направи палатка за сушене на тютюна.

Най-бързо, най-лесно се постига единодействие в организацията по въпросите на благоустрояването и хигиенизирането, защото те засягат пряко всеки жител на селото. В края на 1977 г. окръжният народен съвет в Кърджали прие програма за период от пет години в окръга да се излъчат селища образци, които с външния си вид, с чистотата си действително да служат за пример. Село Свирачи има амбицията да бъде сред тези селища. Доста неща са създадени с доброволен труд. От 8 км по гравитационен път е докарана вода за пиене. Направени са 10 000 кв. метра тротоари, почти всички улици са подготвени за асфалтиране. В нова сграда е настанена детската градина. Строи се младежки клуб, имаме канализация за отпадъчните води. Действува автоматична телефонна централа. Повече от една четвърт от домовете са обявени за образцови, като под думата „образцов" не разбираме само идеална чистота, но сме поставили задачата всяко семейство да отглежда птици, зайци, кози и овце, да има зеленчукови и овощни градини.

Сама по себе си възможността Свирачи да стане село образец ни блазни, удвоява активността ни. Но грижата за благоустрояването и хигиенизирането има и друга страна, струва ми се, не по-малко важна. Когато човек сам направи нещо, има свой принос в общата работа, той повече цени постигнатото, повече се гордее с него, повече се привързва към селото си. Може би това е едно от средствата да се пресече миграционният процес — като се вижда как с общите усилия хубавее селото ни, като се знае неговата перспектива. Във всеки случай изселническо настроение в с. Свирачи не съществува...

Разбира се, тази готовност на хората да участвуват в общия труд трябва да се засилва, да се насочва, да се организира. Как постъпваме на практика?

Чрез дългосрочни планове, широко популяризирани сред селяните, се степенуват по важност обектите. Решението за строителството на дадения обект се взема на съвместно заседание под ръководството на партийното бюро. На агитаторския актив в селото се възлага да разясни това решение. В индивидуалните разговори особено внимание се отделя на хората, които са настроени скептично или просто не

Digitized by Google

искат да участвуват в общата работа. Умело използваме и местната радиоуредба. Освен това свикваме открито партийно или общоселско събрание. Въпросът се оглежда отново общо, някои подробности се уточняват, внасят се известни поправки. И решението приема вече общоселски характер.

Знае се, че освен желание, за да се построи нещо, е нужна и съвсем практическа работа, тичане, преодоляване на различни трудности. Затова за всеки обект се избира инициативен комитет, който оперативно ръководи помощната трудова дейност на селяните. На открито партийно или на отечественофронтовско събрание инициативният комитет отчита своята дейност, дава преценка как са работили хората на строежа. А самото откриване на завършения обект е истински празник. Тогава онези, които са се проявили най-добре, получават награда — и не толкова в материалната стойност на наградата е смисълът, а в общественото признание, което засилва самочувствието и готовността да се работи съзнателно.

Такива инициативни комитети действуват постоянно, защото постоянно има какво да се върши. До 1982 г. например трябва да е готов младежкият клуб, а освен него да направим спортен комплекс и селска градина за отдих и почивка... Стремим се всяка година да постигаме нещо, за да се поддържа равнището на обществената и трудовата активност, да не се появява апатия. И още едно правило си имаме — всичко, с което сме се захванали, да го довеждаме докрай.

Ако си помислим къде е секретът на нашите успехи, отговорът е лесен — в единодействието. Ако потърсим къде са резервите за преодоляването на многобройните трудности, отговорът ще бъде пак същият: в единодействието — с кметството, с ръководствата на организациите на БЗНС и ОФ, с двете комсомолски дружества, в колективните начинания с другата първична партийна организация на територията на селото. Практикуваме съвместни съвещания, заседания, събрания, срещи — те обикновено дават резултат. Повече трябва да насочим сега например общите усилия към развитието на личното стопанство, към усъвършенстване системата за самозадоволяване.

Нерешени задачи има, но те, макар да засилват потока от критични бележки и предложения към ръководството, не предизвикват унинние. С общи усилия, с обща настойчивост се мъчим да ги решаваме. И знаем: с един въпрос докато приключим, друг ще възникне. Кампанийността няма да ни помогне, нужен е делови подход, нужна е системност и постоянство. Такъв стил на работа се стреми да формира първичната партийна организация.

ПРЕД ПОГЛЕДА НА ВСИЧКИ

ДОРА МИХАЙЛОВА

секретарка на първичната партийна организация в районната потребителна кооперация „Единство" — Ивайловград

Нашата районна потребителна кооперация обслужва 54 селища с 13 500 жители в 73 търговски обекти — магазини и заведения за обществено хранене, от които 26 са в града, а останалите 47 са в селата. Наред с търговията на дребно и общественото хранене тя извършва промишлена дейност, изкупува селскостопанска продукция от личните стопанства — мляко, месо, плодове и зеленчуци; билки и диворастящи гъби, вторични суровини и др.

Търговските работници постоянно са в контакти с най-различни хо-

Digitized by Google

ра — кооператори, механизатори, работници, служители, пенсионери, ученици и др. От това, доколко и как изучават и задоволяват жизнените им потребности, зависи тяхното настроение, активността им в социално-икономическия и културния живот в общината. Оттук и голямата отговорност на първичната организация и на партийното бюро, на отделните комунисти за повишаване на съзнателността и инициативността на търговските работници за подобряване на обслужването на населението, за преодоляване на трудностите от субективен и обективен характер, които не са малко.

Районът ни е разпръснат. Центърът се намира на 100 км от окръжния град, а най-отдалеченото селище, което обслужваме, е на 45 км от Ивайловград. Зареждането на магазините става трудно, понякога от сутрин до вечер телефоните звънят, за да се осигурят стоки от първа необходимост. Доставчиците предпочитат да зареждат близките магазини, защото транспортните разходи са по-малки, а и по-малко нерви хабят. Разпръснатият район не ни позволява постоянно да наблюдаваме всички обекти и да им помагаме своевременно. Тези и други подобни парливи проблеми са наше всекидневие.

Как в тази сложна обстановка първичната партийна организация и партийното бюро политически ръководят и организират търговските работници да осигуряват културно, качествено, ефективно обслужване?

Пътищата и формите са различни, натрупали сме и опит. В заседания и събрания обсъждаме въпроси от жизнено важно значение. Не слизат от дневния ред проблемите за потребителското търсене, за културата на обслужването. Разглеждали сме изпълнението на социалната програма за развитието на трудовия колектив. По време на замяната на партийните членски книжки разговаряхме с комунистите за личния принос на всеки в дейността на кооперацията. Организираме срещи с населението, на които се запознаваме с въпросите, които го вълнуват. Такива срещи обикновено се правят преди годишните отчетни събрания на кооперацията. Поддържаме непрекъснати връзки с кметствата от селищната система, извършваме анкети, допитваме се до гражданите, за да разберем какво им харесва и какво им прави лошо впечатление от нашата работа. В магазините са поставени специални тетрадки, в които се вписват търсените стоки.

Чрез всички тези канали набираме богата информация за състоянието на търговското обслужване, за нерешените проблеми, за претенциите на хората към нашите работници и към ръководството на кооперацията. На тази основа съсредоточаваме вниманието на комунистите и на целия трудов колектив към насъщните потребности.

Години наред усилията на трудещите се бяха насочени към модернизиране и преустройство на съществуващата търговска мрежа. Със собствени средства и със заем от окръжния кооперативен съюз през миналата година районната потребителна кооперация усвои 90 000 лв. Тези средства бяха вложени за преустройството и обзавеждането на смесен магазин и заведение за обществено хранене в с. Кондово, дневен бар в Ивайловград, нова сладкарница в с. Железино, магазин

Digitized by Google

за промишлени стоки в с. Гугутка; за изграждане на свинарник за изпълнение на валутната програма и др.

Във всички тези обекти е вложен трудът на голяма част от партийните членове и на актива. За всеки обект отговаряше комунист и безпартиен активист. Тези наши отговорници на обекти, както ги наричаме, извършват цялата организаторска работа по строителството и модернизацията. Служителите от администрацията на бригадни начала работят на обектите. Само през миналата година 38 човека отработиха 260 трудови дни. Много труд вложи колективът например по почистването и вътрешното обзавеждане на новия ресторант „Армира" — един от символите на нашия град. А колко много години ивайловградчани мечтаеха за него, желаеха да го имат такъв, какъвто днес е изграден.

Тази година в заседание на партийното бюро заедно с изпълнителния комитет на общинския народен съвет обсъдихме програма за поататъшното подобряване на материалната база — преустройство на стария ресторант „Септември" в гостилница, разширяване на заведението за обществено хранене в с. Покрован, изграждане на магазини в селата Меден бук и Казак, ремонтиране на търговската сграда в с. Конници и др.

Успоредно с грижите за обогатяване и обновяване на материалната база върви и поддържането на цялата търговска мрежа в образцов вид. Броят на обектите, завоювали званието „Образцов", е общо 44.

С преустройството и модернизацията на търговската мрежа успешно се решават въпросите за ефективно използване на наличната материално-техническа база, за подобряване бита на търговските работници, за облекчаване на труда им. На тази основа все повече се повишава културата на обслужването, осигуряват се повече и по-разнообразни продукти и стоки за населението от общината, нараства продажбата на стоки от нашето производство.

Голямо внимание отделяме на движението за създаване на повече образцови търговски обекти. Търсим и внедряваме нови форми на търговско обслужване — открит избор на стоки, свободен достъп, самообслужване, доставка на мебели по домовете на клиентите. От такъв род е и инициативата за разнасяне на храна от заведенията за обществено хранене по блоковете на аграрно-промишления комплекс по време на усилената полска работа. Това се посреща с голямо задоволство от кооператорите, но за съжаление се прави само от заведението в с. Мандрица благодарение на упоритостта на Мария Диева, останалите не се захванаха и по субективни, и по обективни причини.

Изпитано средство за подобряване културата на търговското обслужване е популяризирането на опита на първенците, на наставниците. Партийното бюро го е включило в своя арсенал, рационално го използва за повишаване на квалификацията и културата на търговските работници. За целта възлага поръчения, упражнява контрол, помага. В кооперацията са изградени шест школи за изучаване на челния опит, водят се практически занимания.

Доскоро всеки месец се попълваше писмена справка за културата на търговското обслужване на всеки търговски работник. Справката се съгласуваше и подписваше от кметовете. При констатиране на нарушения на правилника за културата на обслужването, за лоша дисциплина, за пропуски при заявяването на търсените стоки, за неопазване на стоково-материалните ценности специално изградената комисия на своите всекимесечни заседания взимаше решения за санкциониране на нарушителите. С инструкция № 1 на Националния съвет на Отечествения фронт, Комитета за държавен и народен контрол, Съвета по териториално и селищно устройство и Министерството на вътрешната търговия и услугите, обнародвана в Държавен вестник, брой 54 от 11 юли 1980 г., проверките и оценки-

Digitized by Google

те за културата на обслужването в обектите за търговия и битови услуги вече ще се извършват от ръководствата на Отечествения фронт и териториалните комисии за народен контрол. Така още повече ще се засили демократизмът, повече заинтересовани хора ще участвуват в борбата за подобряване културата на търговското обслужване.

Тази година пред нас стоеше отговорната задача да внедрим бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка. Партийната организация и ръководството на кооперацията възложиха на група специалисти да разработи програма за внедряването им. Трудно беше. Трудността дойде оттам, че нямаше на какво да се опрем, нямаше основа, на която да стъпим. Трябваше много да се внимава. Така и направихме. За всеки търговски обект или цех работната група подходи индивидуално, конкретно, в зависимост от характера на работата. В процеса на разработването на проекта тя непрекъснато се консултираше с ръководството, допитваше се до хората. Трудности срещна при определяне на специфичните показатели за всяка бригада. В крайна сметка работната група излезе с предложение начисляването на заработката на работника да става на базата на представен протокол, в който бригадата определя коефициента на трудово участие, въз основа на който се начислява възнаграждението. На съвместно заседание партийното бюро, изпълнителният комитет на кооперацията и ръководствата на масовите организации утвърдиха програмата. На открити партийни събрания запознахме членовете на колектива с нея, с целите и задачите, които си поставяме, и от 1 януари т. г. я внедрихме.

Изградихме 11 бригади, които работят по собствен морален кодекс, вътрешен правилник, договори за наставничество. Във всички останали обекти търговските работници работят на вътрешностопанска сметка. Наблюдават се следните показатели: икономия на електрическа енергия, стокови нормативи, завишение на наличностите от стоки и амбалаж, икономия на гориво, фири и бракове, чупливост на съдовете и приборите. Първите резултати са налице. Например ръководството е атакувано отвсякъде за раздвижване на стоките и амбалажа. Перото разход на амбалаж от 2000 лв. на месец спадна на 1500 лв. и пр.

В целия този богат арсенал от форми и пътища за подобряване на търговското обслужване търсим личното участие на всеки член на колектива и преди всичко на комунистите от първичната организация независимо къде се намират и какви длъжности заемат. Разбира се, от изключителна важност за решаването на всички въпроси е компетентността на стопанския ръководител. От умението му да се съветва с хората, да се опира на техния колективен ум, да търси политически средства за мобилизиране силите на всички, да подкрепя хубавите им замисли и инициативи идва общият успех. Всички тези качества притежава комунистът Владимир Чичев — председател на районната потребителна кооперация. Той се опира на партийното бюро, на профкомитета и на ръководството на комсомолската организация, сплоти колектива, в резултат на което постигнахме добри резултати. Или да вземем за пример комуниста Атанас Ламбов. Няма обект от посочените по-горе, на който той да не е взел участие. Нещо повече, в критичните моменти работеше всеотдайно, особено в последните седмици преди откриването на ресторант „Армира“.

Сега, когато разказвам за нашия опит, виждам как, забързани в напрегнатото трудово всекидневие, понякога не забелязваме новото, красивото, социалистическото, което пуска корени и се утвърждава в живота ни. Свикваме с него, оставяме го настрана и пак се взираме в слабостите, търсим неизползваните резерви, а те също не са малко.

Digitized by Google

КОРЕСПОНДЕНТИТЕ НИ ПИШАТ:

КМЕТСТВАТА — С ПОРАСНАЛ АВТОРИТЕТ

Окръжният комитет на БКП в Сливен и общинските комитети на Партията полагат големи грижи за развитието и утвърждаването на общините като нови икономически и административни единици.

На територията на окръга функционират 7 общински, един районен народен съвет и 108 кметства.

Изтеклият период от създаването на новите органи на държавната власт показва, че усилията на партийните органи и организации правилно са насочени за осъществяването на задачите, поставени от Мартенския пленум на Централния комитет на БКП от 1977 година.

Важно място в дейността на кметствата в окръга заемат проблемите по изпълнението на плана и бюджета за социално-икономическото развитие на селищата.

В какво по-точно се изявява ролята на кметствата за осъществяване на тези задачи?

Непрестанно нараства приносът на общинските народни съвети и на кметствата за осъществяване на задачите, които решават партийните организации и трудовите колективи. По-голяма е отговорността и реалният принос на кметствата за комплексното социално-икономическо развитие на населените места. Увеличи се влиянието им сред населението. Значителен е делът им за повишаване ефективността и качеството на производството, реализирането на важни стопански и социални въпроси. По този начин кметствата се утвърждават като авторитетни ръководни органи и действени ръководители на многоликия живот в селата. Нарастват техните грижи за осъществяването на плановите задачи на производствените бригади, участъци и звена, на животновъдните ферми в клоновите стопанства на аграрно-промишлените комплекси.

Кметствата в окръга с активната помощ на общинските народни съвети, под ръководството на общинските комитети на Партията и първичните партийни организации успешно работят за по-нататъшното благоустройване и хигиенизиране на населените места, за създаване на чиста и приветлива обстановка.

През изминалата година например при план 3 630 000 лева са усвоени 5 044 000 лева. С тези средства са построени обекти предимно от благоустройствен и комунално-битов характер: трайни и тротоарни настилки, полагане на водопроводна мрежа и пр. Добра организация на работата на благоустройствените обекти е създадена от кметствата в Селиминово, Ковачите, Кортен, Стоил войвода, Катунище, Кипилово, Полски градец, Младово и др.

Постоянни са грижите на кметствата съвместно с клоновите стопанства на аграрно-промишлените комплекси за изпълнение на програмата за самозадоволяване на населението с основни селскостопански продукти. През 1979 г. задачата за изкупуване на месото от личните стопанства е реализирана на 136 на сто, на зеленчуците — 116 на сто, на млякото — 105 на сто, на яйцата — 102 на сто и т. н. През тази година в съответствие с постановление № 1 на Министерския съвет на НР България дейността по самозадоволяването е възложена на аграрно-промишлените комплекси. Задачата на първичните партийни организации, на кметствата е да се постави на икономическа основа работата по производството на повече плодове, зеленчуци, месо и мляко по пътя на самозадоволяването на населението, последователно да се прилагат изискванията и критериите на новия икономически механизъм.

Усилията на партийните организации, на кметствата са насочени към подобряване на комплексното обществено обслужване на гражданите. Ръководно начало в дейността им в това направление е нуждата от създаването на по-добри условия за живот на хората от селата. Известно е, че от равнището на услугите до голяма степен зависи и благосъстоянието, и настроението на тружениците. Да вземем например въпроса с търговските услуги на село. Наред с подобряването на търговското обслужване, с повишаване отговорността на търговските работници, местните партийни и държавни органи вярно долавят своето задължение да работят още по-настойчиво за обогатяване асортимента на стоките, за подобряване на информационната система за наличните изделия за продажба, за издигане равнището на работата по подбора и обучението на търговските кадри, за повишаване на тяхното професионално майсторство.

Нарастват и грижите за разширяване и разнообразяване на редица други услуги на населението от битов характер — разкриването на нови комплексни приемателни пунктове, редовното електроснабдяване, ремонт и поддържане на водопроводната мрежа и канализацията, на транспортните и съобщителните услуги.

Важно внимание в селата се отделя на въпросите на образованието, на медицинското обслужване, обогатяването на материалната база за пълноценно организира-

Digitized by Google

не на културно-масова, спортна и туристическа дейност. Издига се нивото на административно-техническите и финансовите услуги.

Разширява се организационно-масовата работа в кметствата. При добра организация и висока активност на избирателите преминаха първите им отчетни събрания. Засилват се връзките на народните съветници в кметствата с избирателите, нараства вниманието по изпълнението на техните поръчения.

Партийните комитети и организации, общинските народни съвети и кметствата дейно работят за по-активното привличане на трудовите хора в управлението на всестранния живот на село. В тази насока полезотворна дейност развиват обществените съвети в Тополчане, Гавраилово, Злати войвода и др. Обществените съвети на село под ръководството на секретарите на първичните партийни организации периодически обсъждат важни общоселски въпроси от икономическото и социалното развитие на съответното населено място.

Под ръководството на първичните партийни организации постоянно се обогатяват формите и съдържанието на съвместната работа на кметствата и обществените организации. Плодоносна е например дейността им с Отечествения фронт по линията на ускореното развитие на селищните системи, широкото въвличане на трудещите се от окръга в социалното управление, организирането на трудови и други масови инициативи в селищата.

Съществен момент от многостранната работа на кметствата е внедряването на гражданските социалистически ритуали в бита на населението, като наименованието на новородените деца и сключването на граждански брак.

Успешното решаване на въпросите за усъвършенствуване на административно-управленческата дейност на кметствата в значителна степен зависи от повишаване на ръководната роля на общинските партийни комитети и първичните партийни организации, от засилване на партийното ръководство на кметствата в окръга. Ето защо окръжният комитет на Партията отделя голямо внимание на издигане мястото и ролята на общинските народни съвети и кметствата. Непрекъснато расте активността на комунистите, които работят в тези местни органи на държавната власт и народното самоуправление. Всяко кметство, всеки кмет правилно разбира сигурния залог за постоянното извисяване на своята роля и отговорност за сегашното и бъдещото състояние на селищата.

Пред кметствата като качествено нови звена на социалното управление стоят важни задачи в областта на социално-икономическото развитие на селищата. Затова кадрите, които се трудят в тях, влагат воля и амбиция за повишаване ефективността от управленческата дейност.

На състоялата се неотдавна среща на бюрото на окръжния комитет на БКП и изпълнителния комитет на окръжния народен съвет с всички кметове, беше изтъкната необходимостта от по-тясно взаимодействие между кметствата и стопанските ръководства. Това ще допринесе да се подобрява организацията на работа в селското стопанство, за решаване на проблемите, които са свързани с работната сила, за още по-активно участие на населението в прибирането, съхраняването и опазването на селскостопанската продукция.

Под непосредственото ръководство на окръжната партийна организация в работата на общинските народни съвети и кметствата ще се утвърждава икономическият подход, ще се изменя начинът на мислене и действие, ще се води резултатна борба против проявите на грубо администриране, широко ще се прилага комплексният подход при реализирането на задачите. Всичко това е солидна предпоставка, за да расте и в бъдеще творческото начало, високото чувство за отговорност на кметовете, на целите кметства в тяхната всекидневна дейност за по-нататъшния изход на селищата в нашия възроден Сливенски край.

Стоян ГЕОРГИЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

С УБЕДЕНОСТ, С ТОПЛОТА, С ИСТИНА

В Кремиковското управление за строителна механизация напоследък се натрупаха доста грижи около плана. Вече двадесет години хората там не помнят да са изоставали. Но изведнъж задачите, които им бяха дали от обединението, се оказаха неизпълними. Или нереални.

Ръководството предприе първата крачка — сериозен политически и стопански анализ на работата, за да се разкрият максимално възможностите на колектива. Втората стъпка бе направена пред вишестоящото ръководство. Да се защитят позициите на дългогодишния опит, на извоювалия вече авторитет трудов колектив...

И при такава обстановка директорът на управлението инж. Райчо Велинов, герой на социалистическия труд, винаги посреща с усмивка. Разговорът е спокоен, човешки, пък и никой около него — заместници, технически ръководители, обществени дейци, никой не натрапва тревогата си.

Digitized by Google

На какво се дължи това спокойствие, тази дружелюбност у хората, непринудената и ненапрегната атмосфера?

Отговорът е само един: стилът на Р. Велинов, спокойния, усмихнат човек, ръководителят, един от най-дългогодишните директори на кремиковската площадка. Всеки път той даваше доказателства за богатството на своята личност. Богатство, дължащо се на силната, неподправена отговорност към дълга на комуниста.

— — — —

Веднъж започнах разговор с него. И започнахме със спокойствието му. Много е лесно да го постигнеш, каза ми той, достатъчно е да си представиш, че ти самият си влязъл при директор и го молиш за нещо. Ако те изругаят, как ще се чувствуваш? Но примерът е елементарен, спокойното и топло отношение към хората трябва да бъде един от първите закони за ръководителя.

Умението да се ръководят хора е плод и на възпитание в семейството, и на културата на човека. То е изкуство. От десетгодишна възраст излязъл от дома си, за да печели сам хляба си. Чиракувал, учил, мъчил се и когато взел инженерската диплома, изпратили го в едно видинско село да оглави механизаторите. А там! Случило се, че всички началници отсъствували в този момент и младият човек изведнъж трябвало да поеме на плещите си отговорността за жътвата. Поел я. Бил кандидат-член на Партията... И хората му се доверили.

В Кремиковци дошъл преди повече от осемнадесет години — дълги и тежки. Не би могъл да разчита на вродени качества, а продължил да ги създава. И ги превръщал в принципи на стопанския ръководител.

— Моят основен принцип е доверието, съпроводено с постоянен контрол. Ако съм поставил например задача да се монтира кулокран, и то в събота и неделя, аз непременно ще мина край обекта. Може и да не се обадя на бригадата, с други ще поговоря и ще си отида. Но в неделя вечерта бригадирът звъни у дома да ми докладва за изпълнената заръка. А аз вече зная за това. Това е изкуството — изкуството на контрола.

Райчо Велинов твърди и друго. Принципите на стопанския ръководител не бива да закостеняват, да стоят на едно място. Диктува ги времето. Те трябва да бъдат динамични като него. Необходимо е всеки да се провери. Той ще бъде верен, ако започва с дълбоко убеждение в партийната правда, в партийната политика.

А как се проверяват хората?

— С най-сложните задачи, в работата. Тези, които не могат, не търсят начини да преодолеят трудностите, а дирят оправдания. Разбира се, трябва да познаваш добре хората си и не от кабинета, а от всекидневното, близко общуване с тях.

Това е другото му качество, което го отличава след усмивката. Познава не само всичките си работници, но и семействата им. А те не са малко. В управлението са създадени повече от седемдесет семейства в двайсетте години. Стреми се да вниква и в проблемите им. Велизар Шаранков е един от най-добрите монтажници, непрекъснато го командироват из страната за спешни задачи. Той закъсва с обучението си във вечерния техникум. Райчо Велинов знае това и търси начин да му помогне в подготовката за изпитите. Но и хората са убедени, че той ги познава. Колко важно условие за създаването на добри взаимоотношения между ръководител и подчинен! Работниците не го лъжат, защото и директорът винаги е откровен и прям към тях. Пред хората той излиза с истината. Колкото и сурова да е тя. Както беше и на партийното събрание, на което комунистите обсъждаха състоянието на работата в управлението.

— Да познаваш хората, да им казваш истината винаги е много — говори Р. Велинов, — но не е достатъчно. Какво си направил за тях, каква следа си оставил, след като си бил в бригадата, в цеха? Ето това е също много важно.

Преди началото на работното време, всяка сутрин Р. Велинов е в управлението. Той знае в дадения ден кои са най-неотложните проблеми.

— И един да е, трябва да се реши така, че на следващата сутрин хората да са го забравили и да поставят другите — разсъждава Р. Велинов.

А след всеки ден остава неизменно проблемът с жилищата. Но нали ти не си виновен, другарю Велинов, казах му, нали това е държавен въпрос?

— Щом съм директорът — каза той, — отговарям и за този въпрос. Ето в тази програма сме отбелязали всичко, което трябва да изпълним, за да придвижим социалното развитие на колектива. Търсим петно за жилищен блок, борим се, настояваме, но не мога да искам отговорност от другите!

Зная какво бреме е жилищният въпрос за всеки ръководител от строителството в Кремиковци. Ако трябва дори да се рискува, зная, че Райчо Велинов и това ще направи. Защото и рискът има своя политически ефект — поне на кремиковската строителна площадка това е доказвано многократно.

Да, разумният риск!...

Райчо Велинов разказа със смях своите преживелици. Сега те приличат на белетризирани истории, но и в тях изпъква фигурата на човека, готов винаги да подложи плещите си под най-тежкия трудов товар. Защото е разбирал какво означава да се пресрочи пускът на обекта, да не се осигури машина за строителството, да се похабят усилията на стотици работници. Във всяка негова рискована крачка освен естествения човешки порив към героизма е имало много премисляне, много проверки и много увереност в хората.

Питам се: дали рискът не е градиво и за авторитета на стопанския ръководител, за стабилността на неговите познания, за сигурността на опита му и в крайна сметка — за неговата политическа позиция?

Digitized by Google

Ако днес трябва да разровим до основи градивото за авторитета на Райчо Велинов, ще съзрем, че то води началото си някъде откъм 1962 година. Да, когато се наливаше бетонът на първа доменна пещ. Четиринадесет денонощия непрекъснат, изнурителен труд за работници и ръководители. Кой е щял да остане толкова дълго, ако ръководителите не са били убедени, ако не са разбрали и работниците колко важен е чугунът за родната икономика! Райчо Велинов тогава е имал примера на главния инженер на строежа Делчо Гюров — сега генерален директор на държавно стопанско обединение „Софстрой", герой на социалистическия труд. За пръв път почувствувал политическата отговорност на ръководителя. Може би това е бил и първият голям урок!

И до днес помни този урок. Комунистът с убеденост, с човешка топлота, със сурова откровеност трябва да владее и управлява живота!

Петя ДИМИТРОВА
кореспондентка на „Партиен живот"

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

Добруджа! Тръгнете ли по тази земя, която още помни стъпките на Аспарух, ще ви порази красотата на нейните необятни и плодородни полета. Земя на безкрайни ниви и жътварски редици от комбайни...

Няма я вече напуканата от сушата земя, нито синорите, непосилния сиромашки труд и вечния страх за зърното, за хляба. Необичайна е съдбата на тази древна българска земя. Окупирана, делена, ограбвана от наши и чужди поробители, за нейната свобода загинаха свидни чеда — добруджанските революционери Дочо Михайлов, Димитър Дончев (Доктора), Георги Кроснев, Велико Маринов (Урсу), Петър Сарийски (Пепчето), Добри Атанасов (Орлов) и много други. Тяхната смърт постави началото на една героична летопис.

Нов, значителен принос в осветляването на тази героична летопис бе проведената научна сесия, посветена на 50-годишнината от Първия конгрес на Добруджанската революционна организация (ДРО). Нейни инициатори станаха окръжните комитети на БКП в Толбухин и Силистра, Институтът по история на БКП към Централния комитет на Партията и Институтът по балканистика при Българската академия на науките. В сесията участвуваха бюрата на двата окръжни комитета, много общественици, активни борци против капитализма и фашизма, партийни, държавни и стопански ръководители от двата окръга, граждани, комсомолци, научни работници от София, Варна, Велико Търново, Силистра и Толбухин.

От изнесените доклади и научни съобщения стана ясно, че добруджанското революционно движение е изминало сложен и труден път на развитие. Започнало като националноосвободително движение след окупирането на Южна Добруджа от буржоазно-чокойска Румъния, то се разгръща след Първата световна война и победата на Великата октомврийска революция в масово демократично националноосвободително движение в Добруджа. По-късно под ръководството на Българската и Румънската комунистическа партия се превърна в здрава революционна организация.

Добруджанската революционна организация наследи и продължи славните революционни традиции от живота и борбите на българския народ, които възпитаха плеяда самоотвержени борци за свобода, в години на най-тежки изпитания продължиха будния прогресивен дух на народа.

Създаването на ДРО е важен исторически момент в добруджанското националноосвободително движение. С нейното основаване се слага край на лутанията, поставя се началото за изясняване на идейните й основи. Тя е наследник на прогресивната революционна практика, която е натрупало националноосвободителното движение. Наследник е на марксистко-ленинската революционна теория и практика на Комунистическата партия в Южна Добруджа, на теорията и практиката на Българската комунистическа партия и Румънската комунистическа партия по националния въпрос, за свързването на националноосвободителните борби със социалното освобождение. Добруджанската революционна организация прегръща идеите за освобождението от национално потисничество със средствата и методите на революционната борба.

Изключително значение за развитието на ДРО има нейният Първи конгрес, състоял се в Берлин през лятото на 1929 година. В условията на настъпилата световна икономическа криза, на изострените противоречия и подем на международното работническо революционно движение, Берлинският конгрес взема жизнено важно решение — центърът на борбата да се премести в Добруджа.

С анализа на обстановката и приетите документи той се превръща в истинска революционна школа за дейците на ДРО в по-нататъшното организационно разрастване, в укрепването на организацията и превръщането й във важен фактор в политическия и обществения живот в Южна Добруджа. За това допринася особено участието и непосредственото ръководство на заседанията на конгреса от Георги Димитров, като представител на Задгранич-

Digitized by Google

ното бюро на Централния комитет на БКП и Балканската комунистическа федерация. Големи са заслугите на Георги Димитров и за преодоляване на левосектантските и дясноопортюнистичните настроения сред революционните дейци в Добруджа. Първият конгрес дава тласък за засилването на масовата работа на Добруджанската революционна организация, за защита на населението от повсеместните грабежи и произволи на румънската буржоазна администрация и колонистите, за разгръщане на борбата срещу фашистките елементи в съюза „Добруджа", за създаване на масово младежко движение, за укрепване на единодействието между Българската комунистическа партия и Румънската комунистическа партия.

Дейността на Добруджанската революционна организация през периода на световната икономическа криза е обект на задълбочено проучване и анализ от страна на Балканската комунистическа федерация и лично на Георги Димитров. През декември 1932 г. федерацията изпраща писмо „До всички комитети и членове на ДРО", в което се разглежда политиката на румънската буржоазна власт към трудещите се в годините на световната икономическа криза. „Вожд и организатор на националноосвободителното движение и всекидневните борби на българските трудещи се маси в Добруджа трябва и може да стане ДРО" — се казва в писмото.

В резултат на своята активна дейност Добруджанската революционна организация завоюва сериозни успехи: численият ѝ състав за една година е удвоен, проведени са окръжни и районни конференции. В дейността си организацията обхваща повече от 400 селища на Добруджа, акциите придобиват организиран характер. ДРО взема отношение по всички проблеми и събития, които засягат добруджанското население, а Централният комитет и неговият политически секретар Димитър Ганев се утвърждават като непосредствен и авторитетен ръководител на организацията.

Историческата заслуга на Добруджанската революционна организация и нейните дейци е, че под ръководството на Българската комунистическа партия и Румънската комунистическа партия тя разгръща огромна организаторска и политическа работа сред националното и социално подтиснатото добруджанско население и добруджанската емиграция. Тя ги вдига на борба срещу националния гнет, против експлоатацията и фашисткия терор, като записва нови страници в освободителната борба на българския и румънския народ.

В огъня на борбата отдадоха живота си такива революционни дейци като Дочо Михайлов, Димитър Дончев, Георги Кроснев, Велико Маринов, Донка Христова, Йордан Димов, Гено Друмев, Борис Калчев, Георги Гицов, Тодор Господжанов и много други жертви на терора. Заедно с тяхната саможертва и пример ДРО ни остави и своите завети на безпределна любов към отечеството и вярност към идеите на марксизма-ленинизма.

Важна заслуга на Добруджанската революционна организация е, че тя не допуска в нейните редове да вземат връх националистическите елементи, които да превърнат борбата за социално и национално освобождение на добруджанци в оръдие за вражда и омраза между българския и румънския народ.

Нашата партия е горда, че е наследник на революционния опит на изтъкнатите дейци на Българската комунистическа партия и Добруджанската революционна организация като: Борис Стефанов, Димитър Ганев, Димитър Дончев — Доктора, Йордан Русев — Пламен, Велико Маринов, Петър Сарийски, Георги Кроснев, Донка Христова, Иван Георгиев, Дачо Войков, Станчо Саров, Петър Нейчев и други. Те дадоха свой принос за укрепване на единодействието и братската дружба между Българската комунистическа партия и Румънската комунистическа партия и българо-румънската дружба. Те израснаха и като пламенни дейци на международното комунистическо и антифашистко движение, като видни борци под знамето на Комунистическия интернационал.

Революционните традиции на нашия народ и националноосвободителното движение в Добруджа продължават, обогатени при новите условия, и след присъединяването на Южна Добруджа към България през 1940 г. По-голямата част от кадрите на ДРО, преминали през огнената закалка на националните и социалните битки, включиха своите сили под ръководството на БКП в борбата против фашизма и капитализма, станаха организатори на борбите на добруджанци срещу монархо-фашисткта диктатура. Българската комунистическа партия, вярна на класовите интереси на пролетариата, на всепобеждаващите идеи на марксизма-ленинизма, поведе самоотвержена борба против фашисткия гнет.

От забравена нейде в покрайнините на изостанала България, сега Добруджа се превърна в цветущ край на нашата родина, образец на съвременно социалистическо земеделие. През изминалите 35 години двата окръга уверено вървят по пътя на обновлението и възхода. Трудно могат да се обхванат мащабите на извършената работа за развитието на Силистренски и Толбухински окръг през изминалите петилетки. Това са години на ускорено социалистическо изграждане и икономическо израстване.

Днес трудовите хора от Добруджанския край, ръководени от Българската комунистическа партия, продължават и обогатяват революционните традиции на знайните и незнайни герои, изгорели в пламъците на битките срещу националния поробител, фашизма и капитализма, уверено изграждат развитото социалистическо общество в нашата свободна родина.

Димитър ГЕОРГИЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ФОРМИРАНЕТО НА АКТИВНА ЖИЗНЕНА ПОЗИЦИЯ

к. и. н. Е. ЕМЕЛЯНОВА

секретарка на Гродненския областен комитет
на Компартията в Белоруската ССР

Николай Александрович Кучко работи повече от тридесет години в Гродненския завод за автоагрегати. Мнозина се учудват на непримиримия характер на този вече немлад човек. През всичките тези години той се занимава с творчески труд, с производствена дейност и с възпитанието на хората. За Николай Александрович може да се каже, че е достигнал върховете на работническото майсторство. Името му е записано в Почетната книга на завода. Поверен му е личен печат за високо качество, награден е с орден „Октомврийска революция", удостоен е със звание „Заслужил рационализатор на БССР".

Изглежда човекът би могъл да бъде напълно удовлетворен и от работата си, и от самия себе си. Но не такъв е характерът на ветерана. Той активно се включва в живота на работническия колектив, чувствува се лично съпричастен с всичко, което става в него. Донасят му например чертежи за изработването на някакви детайли. Над тях грижливо са поработили опитни инженери, тъй че на шлосера-инструменталчик остава сякаш само да въплъти чертежите в метални изработки. Но Николай Александрович не е обикновен изпълнител. Той най-внимателно изучава схемите, пресмята: а не може ли да се усъвършенствува детайлът, да се икономисат макар и само няколко грама метал?

Отговорен за всичко!... Така накратко може да се определи основният принцип на производствената му дейност и гражданското му поведение на работник, неговата жизнена позиция. Тази позиция се проявява и в обществената работа на Н. А. Кучко. Не случайно вече няколко години една след друга работниците го избират за председател на профкомитета в цеха. Ветеранът е непримирим към нарушенията на трудовата дисциплина и към най-малките отстъпления от нормите на комунистическата нравственост. Той е с много високи изисквания към самия себе си, а с такава мярка подхожда и към другите. Затова съвсем основателно и справедливо Николай Александрович може да бъде посочен за пример на човек с активна жизнена позиция, носител на високи нравствени качества.

Жизнената активност, инициативата, социалното творчество са неотделими черти на абсолютното мнозинство на нашите съвременни социалистически труженици. Както посочи другарят Леонид Илич Брежнев в Отчетния доклад на Централния комитет пред XXV конгрес на КПСС „нищо не възвишава така личността, както активната жизнена позиция, съзнателното отношение към обществения дълг, когато единството на думите и делата става всекидневна норма на поведение. Изработването на такава позиция — това е задача на нравственото възпитание"[1].

Възпитаването на активна жизнена позиция е особено актуално в съвременните условия. Правилното съчетаване на достигнатото с новите задачи на комунистическото строителство изисква максимална активност на всички членове на обществото, пълна проява на най-добрите качества на личността.

Нека да се вгледаме например в така наречения „средняк". Той общо взето е дисциплиниран работник, плана изпълнява И като че ли към него някакви особени претенции не може да има. Но хайде да

Статията препечатваме от сп. „Коммунист Белоруссии". кн. 5/1980 г. с. 39.
[1] „XXV конгрес на КПСС, доклади и решения", Партиздат, С., 1976, с. 102.

Digitized by Google

погледнем на този средняк и от другата страна. Задълженията си изпълнява „от и до", не се стреми всякога творчески да подхожда към работата, не е увлечен в издирването на резервите за производителността на труда, за повишаването на качеството. Разбира се, такава жизнена позиция не съответствува на повелите на нашето съвремие. Достигнатото в нашата страна равнище на производството настойчиво изисква инициативността и творчеството на всеки работник, висока степен на отговорността за поверената работа.

Следователно активната жизнена позиция е обективно изискване на нашето време, мощен лост на комунистическото строителство. Тя е показател за ефективността на идейно-нравственото възпитание на масите, средство за проверка на моралните качества на личността.

Сама по себе си активността на човека е относително качество. Да вземем например активността, която проявяват така наречените „делови хора" на Запад. У тях това се нарича предприемчивост, „свободна инициатива". И наистина колко енергия, „изобретателност" и пробивна сила проявява човекът на бизнеса, само и само да победи в конкурентната борба, да увеличи своя капитал. Тази жизнена енергия, насочена в името на користни индивидуални цели, е антипод на активната жизнена позиция на съветския човек. Само при социализма активността се изпълнява с висок нравствен смисъл. У нас жизнената позиция започва с усвояването на социалните норми, избора на идеала и има комунистическа насоченост.

В какво по-конкретно се проявява активната жизнена позиция на съветския човек? Главното поприще, на което се формира гражданската позиция на личността, е осъществяването на политиката на нашата партия, програмата за комунистическото строителство. Както подчерта и кандидат-членът на Политбюро на ЦК на КПСС и първи секретар на ЦК на Компартията на БССР П. М. Машеров в речта си пред републиканското събрание на партийния и стопанския актив през юни 1979 г., „за абсолютното мнозинство на нашите хора висш нравствен дълг и призвание стана самоотвержената, активната борба за комунизъм, за превъплътяването в живота на комунистическите идеали, за образцовото изпълнение на своите обществени, граждански задължения".

Активната жизнена позиция най-пълно и ефективно се разкрива в трудовата дейност на човека. Истински свободният труд е основният източник на благосъстоянието и моралното здраве на обществото, сфера на нравственото възвишаване на личността и показател за нейната социална ценност. Отношението към труда е главен показател на духовната зрелост и обществената значимост на човека. Активната позиция тук се проявява в осъзната готовност, изразявайки се с думите на Владимир Илич Ленин, „да се действува така, както това действително изисква комунизмът".

На различни участъци в нашата област работят немалко истински самоотвержени ентусиасти, непрестанно даващи пример на образцово комунистическо отношение към труда. достойно изпълняващи своя обществен дълг. През последните години само в Гродненско израсна цяло съзвездие герои на социалистическия труд. В техния нравствен облик се сливат в едно професионалното майсторство, чувството за дълг, душевното богатство и високата политическа съзнателност. Професиите на тези хора са различни. Те строят заводи, произвеждат хляб, коприна, формират характерите на подрастващите, грижат се за здравето на хората. И всяко от тези дела е значителен и необходим принос в комунистическото строителство.

Трудовата активност на човека сама по себе си още не свидетелствува за неговата висока нравственост. Тя може да се предизвиква и от други причини: стремеж да се получи по-висока заплата; гонитба на слава, желание да се изпъкне в обществото и т. н. Трудът става средство за нравственото усъвършенствуване на личността само тогава, когато той произтича от дълбоки идейни подбуди, от съзнателно отношение към обществения дълг и от предаността към комунистическите идеали.

Огромно значение във формирането на активната жизнена позиция на съветските хора има изучаването на марксизма-ленинизма, документите и материалите на партийните конгреси и пленумите на ЦК на КПСС, трудовете на др. Л. И. Брежнев „Малката земя", „Възраждане", „Целина". Марксистко-ленинското обучение на комунистите и безпартийните ги въоръжава с научен мироглед, с историческия опит в социалистическото и комунистическото строителство. В нашата област сега повече от сто хиляди души се занимават в системата на партийното и комсомолското обучение. Изучаването на марксистко-ленинската теория най-тясно се свързва с проблемите на комунистическото строителство. Стремежът към знания се превръща във висша духовна потребност на човека. И тази потребност става условие за формирането на политическата култура, без която активната жизнена позиция на личността е немислима.

От само себе си е ясно, че простото увеличаване на обема на знанията, разширяването на осведомеността, информираността още не създава високонравствена личност. Обширни знания може да има и човек, у когото, според известното определение на Ленин, убежденията могат да са не по-дълбоко от върха на езика.

Целите на нравственото възпитание не се постигат само с изучаването на изискванията, правилата, активната жизнена позиция не се създава автоматично. Механизмът на нейното формиране е значително по-сложен. Своето висше нравствено развитие човекът достига само в случай, че

Digitized by Google

знанията, моралните норми се превръщат в дълбоки лични убеждения, които определят неговия живот и дейност. Равнището на зрелостта на личността се характеризира не само с усвояването на моралните норми, но и с „разтварянето" на тези норми у човека, с изработването на вътрешна потребност за високонравствено поведение при всякакви обстоятелства. Социално зрелият човек в своите действия не се замисля доколко неговата постъпка е нравствена, той действува просто според своята вътрешна потребност. Неговата съвест като чувствителен камертон диктува поведението му, постъпките му.

Не за това ли свидетелствува постъпката на дояча комсомолец Станислав Климак от колхоз „Първи май", Шчучински район, който, без да се замисли и секунда, се хвърля в обхванатия от огън краварник за спасяването на колхозните животни?!... В този момент комсомолецът не мислеше нито за героизма на своята постъпка, нито за значимостта на своите действия. Той просто действуваше по нравствения ориентир на своята душа. Станислав загина като герой на своя пост. На мъжествения дояч сега е издигнат паметник пред управлението на колхоза, а комсомолският му билет се пази в музея.

Някой би могъл да каже: Действията по време на пожар са изключителен случай, героичен. Но колко обикновени постъпки извършват нашите хора всеки ден, всекичасно, които могат и следва да оценяваме по най-високата скала на комунистическата нравственост!...

Активната жизнена позиция на съветските хора най-тясно е свързана с възпитанието у тях на чувството за патриотизъм и пролетарски интернационализъм. Само у истинския патриот интернационалист общественият дълг, активното отношение към живота се утвърждава като нравствен принцип.

В основата на съветския патриотизъм стои високата идейност, предаността към идеалите на комунизма. Движени от тези чувства, нашите земляци гродненци участвуват в изграждането на Байкало-Амурската магистрала, в усвояването на нефта на Севера, заселват целините и строят „Атоммаш". Техният труд разкрасява нашата земя, множи славата на социалистическата ни родина.

В утвърждаването на патриотизма твърде много допринасят утвърдилите се у нас революционни, боеви и трудови традиции, в ярките страници на които са записани много събития, имена и факти, паметта за които е дълбоко в сърцата на социалистическите труженици.

Известно е, че в условията на социализма се създадоха и се развиват нов тип национални и междунационални отношения, основаващи се на дружбата и взаимопомощта на народите. Вече няколко години се съревновават едни с други трудещите се от нашата област и Литовската ССР. Тесни връзки се създадоха между трудовите колективи на Шчучински и Варенски, Вороновски и Шалчинински, Гродненски и Лаздийски район. Интересни форми на съревнование се родиха между колхозниците от Островецки и Швенченски район. Преходно червено знаме периодично се връчва на района победител в това съревнование. В почетната книга на колхоз „Родина" е вписано името на литовската доячка В. Варнене, а фамилията на белоруския животновъд Г. Бублевич е вписана в Почетната книга на колхоза „Кретонис".

Процесът на интернационалното възпитание е тясно свързан с развитието и укрепването на дружбата и сътрудничеството с братските социалистически страни. Традиционни станаха връзките между трудещите се от Гродненска област и Белостокското воеводство в Полската народна република. Съседите си разменят делегации, взаимно изучават опита си в родствените предприятия. Работата тук е не само в конкретната помощ едни на други. В тези връзки укрепва дружбата, възпитават се интернационални чувства. Такова сътрудничество допринася да се увеличава опитът в интернационалното възпитание на трудещите се, нравственият потенциал на обществото, да расте трудовата активност.

Активната жизнена позиция най-ярко се проявява в социалистическото съревнование. Като допринася да се увеличава общественото производство, съревнованието помага за формирането и всестранното развитие на личността, за разцвета на нейните лични качества. Трудовото състезание дава възможност на всеки да проявява инициатива, да усъвършенствува професионалното си майсторство, въвлича хората в управлението на производството и обществото въобще.

В социалистическото съревнование в нашата област участвуват 440 хиляди работници, колхозници и инженерно-технически работници, или около 95 на сто от всички работещи. В процеса на съревнованието в областта активно се подхващат почините „На петилетката на качеството — работническа гаранция", „Да работим без изоставащи", „От високо качество в работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива" и други.

Към нова форма на организацията на социалистическото съревнование — чрез индивидуален отчет на ефективността — премина колективът на второто производство в Гродненския предачен комбинат. В тази форма са събрани ценните почини на най-добрите предприятия в цялата страна. Новите критерии за оценяването на работата насочват колектива към максимално съкращаване на разходите на жив труд и повишаване на качеството, към икономии на суровини и материали. Всички тези показатели грижливо се отчитат както в личната сметка на всеки работник, така и в сметката на колектива като цяло. Тази нова форма стана мощен стимул за нарастването на ефективността на производство-

Digitized by Google

то, за формирането на комунистическо отношение към труда.

Особено важна е нравствената страна на социалистическото съревнование. То допринася да се облагородяват трудовите взаимоотношения, руши изостаналите методи, развива инициативата, творчеството на масите.

Трудно е да се надцени ролята на колектива във възпитанието на съзнателно отношение към труда и в обогатяването на неговите нравствени принципи, в превръщането му в източник за вдъхновение и оптимизъм. В челните трудови колективи в нашата област са създадени всички условия за задружна и творческа работа. В такава обстановка всеки проявява своите способности, чувствува отговорност за общите резултати. Именно такава атмосфера цари в бригадата на героя на социалистическия труд В. С. Пискун в Гродненската автоколона 2408. Тази атмосфера е създадена благодарение на това, че всички въпроси на живота и дейността на бригадата се решават от колектива. Бригадните задачи тук са предпоставка за възпитанието на високи нравствени качества у всеки шофьор. Бригадата се състои от 53 шофьори и всеки отговаря за целия колектив, а на свой ред и колективът отговаря за всеки човек. Ако един е нарушил дисциплината — реже се премията на цялата бригада; ако някой не може да дойде на работа — заменят го другарите му.

Ефективността на такава система на възпитанието е безспорна. Всички в бригадата повишиха производителността на труда си. Бригадата не един път е победителка в републиканското съревнование на шофьорите. От началото на петилетката в нея няма нито една безпричинна самоотлъчка, нито един случай на грубо пиянство. Мнозина от шофьорите в нея са със средно или среднотехническо образование, 13 души продължават образованието си в техникуми и други училища. Мощно средство за възпитание станаха наставничеството, личният пример на комунистите, атмосферата на висока взискателност и доброжелателност.

Огромен възпитателен капитал се крие във висшата форма на социалистическото съревнование — движението за комунистическо отношение към труда. За своя цел то има превръщането на труда в привичка, в естествена потребност за човека, в средство за изразяване на самата същност на човека като човек. В процеса на такъв труд хората преобразяват както заобикалящата ги среда, така и самите себе си.

Областната партийна организация проявява постоянна грижа за развитието на движението за комунистическо отношение към труда. Широко разпространение придоби и наставничеството, редовно се провеждат чествувания на работнически династии, срещи на ударници на комунистическия труд, конкурси по професии. В съревнованието за комунистическо отношение към труда сега участвуват 230 хиляди души.

За да осигурим дълбоко проникване на комунистическата нравственост в съзнанието и поведението на хората, е необходима настойчива, целеустремена работа на партийните организации, особено системна идеологическа дейност. Богат е арсеналът на възпитателни средства, които организациите имат на свое разположение: политическото обучение в системата на партийната просвета, масово-политическата дейност, нагледната агитация, стенният печат, културно-просветната работа, спортната и физкултурната дейност. Но и при най-съвършената система на прилаганите средства решаващ успех в нравственото развитие и усъвършенствуване на човека в голяма степен се обуславя от качествата на възпитателните кадри, на ръководителите на колективите. У съвременния ръководител следва да се съчетават партийността с дълбоката компетентност, деловитостта с човечността, високата взискателност с нравствената чистота.

Нищо не вреди на възпитанието така силно, както несъответствието между думи и дела. В каквато и форма да се проявява, такова несъответствие нанася голяма вреда не само на стопанското изграждане, но и на нравственото възпитание на хората.

А в една строителна организация наблюдавахме следното: до сами входа на обекта беше поставен ярко написан плакат. На него се четеше: „Работнико, помни! Една тухла струва 3,5 копейки. През твоите ръце минават хиляди тухли — ти можеш да спестиш десетки рубли!" Четеш и можеш да си помислиш: „Я гледай ти, какви грижливи хора има на този обект!" А ето че буквално само на десетина крачки от красивия лозунг пристига камион с тухли. Изсипват ги направо от камиона на купчината. Съвсем естествено много тухли се изпочупиха, други се попукаха. Когато обърнахме внимание на работника за несъответствието на направеното от него с лозунга, той отговори:

— Лозунгът? — Това е друго, той си е така за украса. А много ли ще заработиш, ако вземеш всяка тухличка с ръка да подаваш?!

Такова несъответствие между думите в лозунга и работата на обекта нанася твърде голяма — и материална, и морална — вреда. Та ръководителите на обекта е трябвало, преди да поставят този лозунг, да поразмислят за усъвършенствуването на превоза и разтоварването на тухлите, за механизирането му. Тогава и призивът за по-голяма грижа и опазване на тухлите ще има по-голяма сила и ще оказва своето морално въздействие върху колектива.

Трябва да бъдем непримирими спрямо онези, които произнасят високопарни речи и проявяват голяма деловитост на думи, а на практика не водят борба за осъществяването на тези думи, отнасят се примиренчески към недостатъците. На нас е необхо-

Digitized by Google

димо с всички сили да осигуряваме, както подчертаваше В. И. Ленин, партийност не на думи, а на дело!...

Активната жизнена позиция предполага непримиримо отношение срещу недостатъците, критически подход в оценяването на успехите, настойчива борба против преживелиците от миналото. В това отношение голяма възпитателна роля играе принципната, конструктивната и доброжелателната критика. Твърде често именно справедливата критика и самокритика стават изходно начало и на нравственото възпитание на личността. Но широкото развитие на критиката предполага едновременно противодействие на демагогията, клеветата и празното критикарство. Заинтересоваността от най-бързото отстраняване на недостатъците — ето какво е основното ленинско изискване към критиката.

Тази заинтересованост с особена сила следва да се проявява в борба с всичко противоречащо на социалистическия начин на живот. С негативни явления в областта на морала, за съжаление, все още ни се случва нерядко да се срещаме. Те се пораждат поради много причини: тук е и изоставането на съзнанието от битието, и недостатъците във възпитателната работа, и устойчивостта на старите традиции, и проникването на елементи на чуждата ни буржоазна идеология. Заедно с по-нататъшното развитие към комунизма борбата срещу чуждите на нашия морал явления, възгледи и прояви става все по-активна, настъпателна и действена.

Практиката показва, че такива обществени явления като хулиганството, злоупотребата със служебното положение, обсебването и т. н., е по-лесно да бъдат разкрити и борейки се срещу тях, ние се опираме на силата на закона. Колко по-сложна е борбата със скритите прояви на безнравственост — пасивност, равнодушие, лицемерие, неуважение към човека. Такива прояви не се преследват от закона. Лев Николаевич наричаше равнодушието „душевна подлост". Равнодушният човек лично може и да не наруши закона, но като затваря очите си пред негативните явления, той подпомага злото, оставя го ненаказано.

Борбата срещу социалното равнодушие — това е борба за високонравствен човек. Тя всякога е непроста, не се завършва с лека победа и изисква от човека гражданска честност и мъжество, високо развито самосъзнание, безкомпромисност и дълбока идейна убеденост. Всяка отстъпка в това отношение е идейно и нравствено отстъпление. Опитът на много партийни организации свидетелствува, че тази борба е успешна само тогава, когато в нея са въвлечени широките маси трудещи се, когато в колектива е създаден високонравствен климат и се възпитава непримиримост към всякакви антиобществени прояви.

Ценен опит в това отношение е натрупан в партийната организация в Лидския завод за лакове. Тук са станали правило идеологическите планьорки, които се провеждат от директора на предприятието. В тях в центъра на вниманието се поставят не въпросите на организацията и технологията на производството, а въпросите на възпитателната работа в различните производствени участъци. Разработен е план, в който се определят целите и задачите на всяка идеологическа форма, характера и съдържанието им. На планьорките ръководителите се отчитат преди всичко като възпитатели на колектива. По такъв начин всеки производствен командир в завода отговаря и за моралния климат в колектива до такава степен, до каквато и за неговите производствени показатели.

При такъв подход към възпитателната работа можем да бъдем уверени: ако човек е нарушил дисциплината, ако се е опетнил с недостойна постъпка, той от отговорност не ще избяга. Думата е не само и не толкова за административните наказания. В дадения случай колко по-важно е осъждането от другите, тяхната морална оценка. Атмосферата на нетърпимост към нарушителите на нормите на комунистическия морал е едно от най-важните условия за правилното нравствено възпитание.

Активната жизнена позиция предполага духовно богатство на личността, нейното хармонично развитие. За такова развитие у нас са създадени всички необходими условия. В нашата област развиват активна дейност хиляди домове на културата и клубове, 11 музея, 22 театъра, в библиотеките се наброяват повече от 9 милиона книги, в кръжоците за художествено творчество се обединяват повече от 60 хиляди ценители на изкуството. Имаме и три висши учебни заведения, десетки техникуми, стотици училища, създадени са всички условия за самообразование, за постоянно обогатяване със знания.

Нашето общество предоставя на всички огромни духовни ценности и блага, създава необходимите материални условия за удовлетворяване на духовните им потребности. Но заедно с това твърде важно е да се удовлетворяват не просто стихийно създаващите се потребности, а активно да се влияе на тяхното формиране, да се полагат грижи те да допринасят за нравственото извисяване на личността. Иначе ценностите могат да изгубят своето предназначение и да се превърнат в „мода".

Едно от най-важните условия за комплексното решаване на проблемите на идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание, за формирането у нашите хора на активна жизиена позиция е засилването на връзката между семейството, училището и трудовите колективи. За съжаление много наши семейства все още създават парникови условия за своите деца, угаждат на капризите им, неволно допринасят у тях да се формират потребителски наклонности, принизено схващане за обществения дълг. В резултат от такова

Digitized by Google

възпитание подрастващите израстват по-скоро като потребители и много по-бавно — като създатели. Такъв подход е несъвместим с отговорността за възпитанието на съвременно зряло, морално здраво младо поколение.

Възпитанието на децата в семейството и училището се заключава в това, че у тях да се формира отговорно отношение към обучението, към бъдещата им професионална дейност, към техния дълг.

В същото време формирането на новия морал не може да е ефективно, ако това не се съпровожда и от самовъзпитание. Целенасоченото въздействие върху личността трябва да възпитава у човека потребност от нравствено самоусъвършенствуване, което се изразява в борбата за идеалите на комунизма.

Проведените в областта открити партийни събрания с дневен ред: „Да живеем, да работим и да се борим по ленински, по комунистически" станаха важно средство за изработването у нашите хора на активна жизнена позиция, за възпитанието им на основата на примери от живота и дейността на В. И. Ленин, на революционните, боевите и трудовите традиции на Партията и народа.

Както подчертава другарят Л. И. Брежнев, у човека следва да се възпитават устременост към високите обществени цели, идейна убеденост, истинско творческо отношение към труда. Това е една от най-първостепенните задачи, тук минава един от основните фронтове на борбата за комунизма и от нашите победи на този фронт все повече ще зависи и ходът на икономическото строителство, на социално-политическото развитие на страната.

* * *

Възпитанието на активна жизнена позиция у всеки съветски човек е първа задача на партийните, профсъюзните и комсомолските организации, на стопанските ръководители. Само хора, които са идейно убедени, нравствено зрели, духовно богати, патриоти и интернационалисти, могат успешно да претворяват в живота величествената програма на комунистическото строителство.

Digitized by Google

ОПИТЪТ НА МОДЕЛНИТЕ БРИГАДИ

От началото на тази година по решение на бюрото на общинския партиен комитет — Разград в производствените участъци Осенец и Дянково на АПК „Ленин" се изградиха две **моделни бригади от принципно нов тип с използване на високопроизводителни линии и прилагане на съвременни технологии.** Какво е характерно за организацията и работата в моделните бригади, кое е новото в сравнение с досегашните бригади за промишлено производство.

Оптимизира се структурата на културите, а също така и сортовата структура. По този начин значително се намали напрежението във върховите моменти и се осигури със значително намален брой машини ритмичност при изпълнението на отделните операции. Чрез включването на по-голям брой окопни култури удължихме срока на използването на високопроизводителните сеялки — от средата на месец март за най-ранните култури, до 5—10 май за силажната царевица след репко. Удължава се и срокът на работа на високопроизводителната прибираща техника чрез застъпването на високопродуктивни сортове с различен вегетационен период.

По този начин със значително по-малко теглителна сила, сеялки и прибираща техника се осъществява в най-благоприятния срок провеждането на различните агротехнически мероприятия.

Внедряването на принципно нови технологии в моделните бригади е съществена предпоставка за изпълнение указанията на др. Тодор Живков за неколкократно повишаване производителността на труда. Ще посочим само някои от тях.

Премахва се традиционният начин на основна обработка на почвата чрез ежегодно извършване на дълбоката оран, който се заменя с продълбочаване на почвата на 40—50 см. Това мероприятие се извършва в зависимост от почвения тип на 4—5 години и води до увеличаване на добивите и неколкократно намаляване на разходите, тъй като в този интервал от 4—5 години се извършват само плитки почвени обработки. През 1979 година се извърши продълбочаване на площ от 7000 декара в двете моделни бригади.

Прилагането на директна сеитба води не само до значително намаляване на разходите, но и до повишаване на добивите при различните култури от 15 до 20 процента. През тази година по този начин засяхме царевица след репко и ечемик и соя след ечемик. Въпреки продължителното засушаване посевите поникнаха и се намират в по-добро състояние, отколкото блоковете, засети по традиционния начин.

Безобработъчното отглеждане на окопните култури чрез създаването на т. нар. „хербициден екран" е застъпено изцяло в моделните бригади. Въпреки неблагоприятните климатични условия през пролетта и

Digitized by Google

началото на лятото окопните култури са в много добро състояние. След сеитбата и внасянето на съответните хербициди не са извършвани никакви мероприятия по отглеждане на културите, в резултат на което се постигна значителна икономия на материали и труд.

Приложението на този комплекс от решения, които взаимно се допълват, а не изключват, доведе до неколкократно намаляване броя на тракторите и останалата селскостопанска техника, намали се и обслужващият персонал.

Така например обработването на 37 000 декара земя (12 600 дка пшеница, 7500 дка слънчоглед, 3600 дка ечемик, 3800 дка соя, 6000 дка царевица и 3500 дка силажна царевица и репко) в моделната бригада — с. Дянково е поверено на 15 трактористи и 4 души обслужващ персонал, които са също правоспособни механизатори. Бригадата е оборудвана със следната техника: 1 брой „К—700 А", 2 броя „Т—150", 3 броя „Зетор-кристал", 3 броя „ЮМЗ", 1 брой „Ифа" с уредба за хербициди и разпръскване на изкуствени торове, 2 броя „КСС—100" и 4 броя комбайни „Е—516". Ръководството на бригадата се състои от ръководител, технолог, инженер, механик и икономист счетоводител.

Бюрото на комитета оцени, че успешното изпълнение на отговорните задачи зависи преди всичко от хората, които ръководят и работят в тези бригади. Ето защо към определянето на всеки член от колектива се подходи много внимателно. След широко обсъждане в колективите и първичните организации всички членове на бригадата бяха утвърдени от бюрото на ОПК. **Трактористите и обслужващият персонал са с висока квалификация и владеят по няколко професии.** При определянето на личния състав на бригадите наред с професионалната подготовка голямо внимание отделихме на нравствено-политическите качества. Определихме най-авторитетните и уважаваните от обществеността механизатори и специалисти.

В двете моделни бригади изградихме самостоятелни партийни организации, които ръководят цялостната политическа, организаторска и идеологическа дейност в колектива. Партийните бюра и организациите приеха годишни планове за своята работа и конкретни мерки за изпълнение на поставените задачи.

През изтеклите първи месеци от създаването на тези бригади вниманието на ППО бе насочено към засилване на организаторската и идейновъзпитателната работа за повишаване на съзнателната активност на всички механизатори. За това на всички комунисти са възложени партийни поръчения и редовно се отчита тяхното изпълнение. На заседания и събрания по-редовно се обсъждат отделни въпроси от дейността на колектива за изпълнението на плана по всички показатели, за разгръщане на социалистическото съревнование.

В моделните бригади се постига неколкократно повишаване производителността на труда. Средно един механизатор произвежда около 60—62 хил. лева чист доход, а в останалите бригади за промишлено производство — около 15—16 хил. лева. Сто кг пшеница в моделните бригади се произвежда за 29—30 минути; 100 кг царевица — за 28—29 минути и т. н., което е няколко пъти по-високо от останалите бригади.

Бригадите са поставени изцяло на вътрешна стопанска сметка. Заплащането на труда става въз основа на получените производственоикономически резултати, а не по норми, както досега. Този начин на заплащане допринесе за значително повишаване на материалната заинтересованост.

Работата в моделните бригади показа, че избраният път е верен. Въпреки неблагоприятните климатични условия през годината успешно се изпълняват мероприятията, залегнали в технологичните карти. Повиши се взискателността за качественото извършване на меропри-

Digitized by Google

тията. Засили се ежедневният самоконтрол сред механизаторите. Засили се чувството за колективизъм, другарство, взаимопомощ, повиши се отговорността при изпълнението на задачите. Създава се грижливо отношение към техниката, към обществената собственост; условия за овладяване на всички операции и видове работи, за висока квалификация на базата на универсализма, което от своя страна е една от предпоставките за всестранно развита личност.

Анализирайки досегашната работа на моделните бригади, ясно се очертават и редица нерешени въпроси и несъответствие с Тезисите на Политбюро на ЦК на БКП за последователно прилагане на икономическия подход и усъвършенстване на социалистическата организация на труда в селското стопанство.

Необходимо е да приключи комплектуването на бригадите с необходимата техника и прикачен инвентар, което създава трудности за нормалното провеждане на мероприятията съгласно технологическите карти. Не са предоставени функции на бригадите по договарянето, материалното обезпечаване и реализацията на продукцията в АПК и извън него. Подчинението на бригадите на производствения участък е в противоречие с постановката за двустепенно ръководство. Освен това новата моделна бригада не е обхванала всички култури, които се намират на тяхната територия с едно или няколко сеитбообръщения.

Сега общинският партиен комитет обобщава опита на тези бригади, преценява положителните и отрицателните страни на новата организация и набелязва конкретни мерки за нейното по-нататъшно усъвършенстване, привеждане в пълно съответствие с Тезисите на Политбюро на ЦК на БКП и пренасяне в мащабите на целия аграрно-промишлен комплекс.

Стоян ДИМИТРОВ
секретар на общински комитет на БКП — Разград

СЪВРЕМЕННИ РЕНТАБИЛНИ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ

Още през 1976 г. ОК на БКП даде конкретни указания и препоръки за въвеждане на нова вътрешнобригадна организация в бригадите за промишлено производство. Какво е направено по същество и какви са резултатите в двата аграрно-промишлени комплекса на територията на районния партиен комитет в Толбухин?

Приложена е вътрешнобригадната организация на труда на основата на звената и малкогруповия акорд с индивидуално прикрепване на площите с окопни култури към отделния механизатор при пълно приложение на вътрешностопанската сметка.

Във всяка бригада са изградени по две звена, които се оглавяват от агроном технолог. Площите на есенните и окопните култури са разпределени и зачислени на двете звена по равно.

Във всяко звено са изградени от 2 до 3 групи, към които се прикрепват площите с окопните култури индивидуално. Тракторите в една група са: „ЮМЗ“ — 2 броя; „ДТ—54“ — 2 броя „К—700“ или „Т—150“ —

Digitized by Google

1 бр., оборудвани с необходимата прикачна техника.

Един механизатор поема индивидуално от 1000 до 1700 декара царевица за зърно и от 600 до 1000 дка слънчоглед в зависимост от размера на полетата; фасулът и соята се зачисляват от 800 до 1000 дка на механизатор, който не отглежда други окопни култури. Размерът на площите се определя от оптималния срок, в който трябва да бъде извършена сеитбата. Прието е слънчогледът да бъде засят за 5 дни, фасулът и соята за 4 дни, царевицата за 8 дни.

Какъв е принципът на работа?

Подготовка на площите се извършва от тежките трактори. Торенето с минерални торове, сеитбата, внасянето на хербициди и окопаването се извършва само от механизаторите, на които са зачислени площите. Допуща се торене на отделни полета със самолет. Прибирането се извършва по звена, като се държи точна сметка за получения среден добив от всяко поле.

Приети са мероприятия за материално стимулиране на механизаторите при определена база за всяка култура. Има механизатори, които получават 300—600 лв. допълнително за получени високи добиви от зачислените им полета. Механизаторите на „ДТ—54" и „К—700" също получават в зависимост от вложения труд на отделната площ. Налице е трайна и положителна тенденция за лична изява. Това се потвърждава от резултатите в отделни групи и индивидуално зачислени площи: при царевицата за зърно по над 1000 кг/дка зърно, от слънчогледа над 300 кг/дка, от фасула по 240 кг/дка, от соята по 260 кг/дка.

Във фуражните бригади също е изградена вътрешнобригадна организация на основата на звената, като се зачисляват индивидуално площите на силажната царевица. Бригадата е разделена на две звена, които работят на вътрешностопанска сметка. Принципите са идентични с промишлените бригади.

Бригадите за промишлено зърнопроизводство и фуражните бригади обхващат като правило землището на няколко села. В трайните насаждения са изградени една овощарска и три лозарски бригади. Освен тях във всяко село има по една смесена бригада, която се занимава главно с отглеждането на тютюна и ако има още някои други дребни производства (плодове и зеленчуци).

Независимо че от миналата година започна въвеждането на бригадната организация в говедовъдството и овцевъдството, не са спазени докрай изискванията. Подходено бе шаблонно при решаване на задачите за внедряване на бригадната организация на труда на основата на вътрешностопанската сметка. При организиране на бригадите в животновъдството следваше предварително да се преценят въпросите относно общественото разпределение на труда, за затваряне на производствения цикъл в рамките на приетата организационна форма (бригада, звено), за най-рационален числен, професионален и квалификационен състав, както и всички необходими организационно-икономически и технико-технологически решения, които да създават предпоставки за правилно функциониране на вътрешнобригадната организация и вътрешностопанската сметка.

* * *

Бригадите за промишлено производство са крупни производствени единици, които самостоятелно решават всички въпроси на производството. Като се имат предвид обаче мащабите на АПК, налице са някои различия в условията, при които сега те функционират; наложително е да се направи още за самостоятелността им, за по-ефективно из-

Digitized by Google

ползване на трите елемента на производствения процес. С това ще се повиши и тяхната отговорност. Ръководствата на бригадите не винаги проявяват достатъчна грижа за това, как и откъде ще се осигурят средства за разплащането с кооператорите, ако не е изпълнен планът за паричните постъпления и печалбата. Техниката, която се подава от АПК, не винаги е съобразена с действителните нужди. Ръководството на бригадата не разполага със собствени фондове и права, за да стимулира дадено мероприятие, за което АПК не взема решение, или да задоволи някои социално-битови и културни потребности на колектива, както и да предприеме извършването на реконструкция и модернизация на част от съществуващата база по своя инициатива.

Бригадната организация би следвало да се разглежда като динамичен процес. Развитието на науката и техническия прогрес вече са си казали думата за нови образци високопроизводителна техника и нови технологии. Внедряването им в широката практика ще наложи нови изменения на организацията на производството в селското стопанство. В този смисъл наложително е да се държи сметка за тези процеси и своевременно да подготвяме кадрите — ръководни и изпълнителски, които ще умеят да овладяват новостите и да извличат от тях максимален ефект.

Бригадната и вътрешнобригадната организация на труда създават възможност за обединяване усилията на ръководните и изпълнителските кадри, за довеждане заетостта на всеки до определено оптимално равнище, за по-пълното използване на техниката и на тази основа за по-висока производителност на труда. Съгласувана със съответна форма на заплащането на труда, тя укрепва и развива по-нататък вътрешноколективните отношения, създава благоприятни условия за отчитане конкретния принос за заетите в тези организационни форми.

Какво следва да се направи за доусъвършенствуване на вътрешнобригадната организация на труда, производството и управлението в бригадите за промишлено производство и в животновъдството?

Усъвършенствуването на процеса по внедряването на вътрешнобригадната организация се състои главно в задълбочаването на специализацията на труда. Стремежът ни е акордът с индивидуално прикрепване да прерасне в специализиране на отделни групи механизатори в отглеждане на дадена култура. Във всяка бригада да се поведе системна работа за утвърждаването на постоянни производители на фасул, слънчоглед, царевица.

Размерът на прикрепваните площи по култури се определя на основата на извършване на мероприятията в оптимални срокове без помощ от други механизатори. Определящ показател за размера на прикрепените площи остава сеитбата в оптимален срок.

За 1981 г. се разработва инженерен проект за приложението на безотвални обработки, хербициден екран, безобработъчно отглеждане на трайните насаждения и други култури. За целта се търси съдействието на научните институти, с които да се сключат договори. Успоредно с приложението на новите технологии ще се разработи проект за необходимия набор от машини по технологични линии, а не както досега доставка на отделни машини.

Съставени са маршрутни планове за движение на машините до полетата, в които ще работят, като през активния сезон се оформят временни стоянки в стопанските дворове на съставните села. От това ще се съкратят празните ходове на тракторите, ще се икономисат горива и резервни части. Маршрутният план ще се изработи на метална пластинка с размер 15/20 см и се окачи в кабината на тракториста за избиране на най-прекия път до съответното поле, в което ще работи тракторът за деня.

Digitized by Google

От тази година се сключват договори между АПК и бригадите за ресурсно обезпечаване на производствената дейност. В клаузите на договора са отразени взаимните задължения на двете страни със съответната отговорност при неустойка на една от страните. Договорът има задължителен характер и се сключва след спускане на натуралните и качествените показатели на бригадите. Това повишава отговорността на ръководствата на бригадите в изпълнение на насрещните планове, както и на крайните икономически показатели.

В кравекомплексите се усъвършенствува вътрешнобригадната организация на основата на изграждане и обособяване на вътрешнобригадни подразделения — звена и производствени групи. Кравекомплексите с 1000 крави се обособяват във 2 бригади всяка с по две звена с производствени групи:

а) бригада „млечен сектор",

б) бригада „репродуктивен сектор".

В бригадата „млечен сектор" се изграждат по две звена, като всяко звено се състои от по 4—5 обора от по 100 крави, обособени в производствени групи на вътрешна стопанска сметка.

В бригадата „репродуктивен сектор" се изграждат също две звена. Първо звено — сухостойни крави с две групи (едната от сухостойни, втората от тежко бременни крави). Второ звено — родилно с две производствени групи (едната — родилно отделение, втората — профилакториум, където телетата престояват до 15-дневна възраст).

Производствената група в млечното животновъдство се създава в рамките на едно помещение. В кравекомплексите с обори от 100 крави личният състав на производствената група се състои от двама оператори по машинно доене и един хигиенист. Ако оборите са от 200 крави, то производствената група ще бъде от 4 оператори и 2 хигиенисти. Един от състава на производствената група се избира за старши на групата. Кравеферми до 400 крави се покриват от понятието бригада, в които се изграждат също звена и производствени групи на вътрешностопанска сметка.

Ръководителят оглавява комплекса, всяка бригада се оглавява от бригадир отчетник. Звената се оглавяват от механиците, ветеринарните техници или трактористите, които обслужват звеното (който е най-подходящ). Звеното се счита самостоятелна оперативна единица с постоянен числен състав, със съответен план за продукция в натурално и стойностно изражение и се поставя на вътрешностопанска сметка. Броят на работниците в звеното се определя от оптималния брой прикрепени животни за обслужване, а постоянният състав дава възможност в този малък колектив да се постига висока производствена и трудова дисциплина, самостоятелност при извършване на операциите за получаване на крайния продукт.

Предвижда се през 1981 г. на базата на функциониращите фуражни бригади и големите животновъдни комплекси (говедовъдство и овцевъдство) да се създадат вертикално интегрирани производствени единици под единно ръководство. На този етап фуражните бригади не са заинтересовани в достатъчна степен за производство на качествени фуражи, в същото време животновъдите не са заинтересовани за икономичното изразходване на произвежданите фуражи, фуражната бригада винаги е виновна, че не е произвела и... прочие безконечни спорове. През 1979 г. в АПК „Добруджа" от влошаване качеството на грубите и сочни фуражи са загубени тонове мляко. В същото време колективите на четирите фуражни бригади получиха допълнително заплащане. И в това няма нищо чудно, тъй като ниското качество и ниската цена при една дъждовна година се компенсират от големия обем.

Digitized by Google

Обединяването на фуражните бригади с кравежомплекси и овцекомплекси ще ликвидира това противоречие, ще се увеличи ефективността от крайния продукт.

* * *

Пълното овладяване и приложение на икономическия подход налага усъвършенствуване на вътрешностопанската сметка в бригадите.

Какво е направено през 1980 г. и какво още трябва да се направи?

Извършена е икономическа оценка на земята и на тази основа ще се усъвършенствува системата на планиране по производствени единици: диференцирани показатели и нормативи в зависимост от конкретните почвено-климатични условия, материално-техническата база и др. На базата на икономическата оценка на земята ще става разположението на културите по полета на най-подходящото им място в сеитбообръщението, като се планира оптимално възможният добив за всяко поле. Планирането по този начин ще елиминира субективизма и административната намеса, а ръководните и изпълнителските кадри ще работят убедени в неговото реално изпълнение.

Необходимо е да се извърши паспортизация на полетата. На територията на АПК са налице големи почвени различия в механичния състав, по отношение на наклона на полетата, тяхната конфигурация, отдалеченост от центъра на бригадите и други различия, които изискват диференциране на нормативите.

На вътрешностопанска сметка се поставят всички производствени единици; звено в бригадата, сбор (производствена група) в говедовъдството, стадо в овцевъдството. Отчитането на стопанската сметка в говедовъдството е на всяко тримесечие, а за останалите производствени единици — в края на годината. На стопанска сметка се поставят всички строителни групи и звена, като отчитането става на завършен обект.

Усъвършенствуването на планирането ще намери конкретен израз в съставянето на технологическата карта отделно за всяко поле (ако царевицата за зърно е разположена на 5 полета — да се изготвят 5 технологически карти). По този начин звената ще бъдат поставени при максимално еднакви условия на работа, по-пълно ще се разкрият резервите за получаване на допълнителна продукция, за снижаване на материалните разходи.

Ще се експериментира приложението на вътрешностопанската сметка на отделния механизатор със зачисления му трактор, съответния инвентар и прикрепените площи с окопни култури. Приложението на този метод ще завиши стремежа за изява, по-точно ще се отчете личният принос, а заплащането ще стане съобразно количеството и качеството на вложения труд.

Счетоводната отчетност на този етап не е в съответствие с изискването за приложението на новия икономически механизъм. Не може да се получи бърза и точна информация за текущите анализи. Това застава счетоводителите и отчетниците на производствените колективи да водят извънсчетоводни сметки, откъдето да се използват данни за месечните заплати. Наложително е съответните отговорни ведомства и институти да подработят и предложат на практиката опростен и ефективен метод на водене на счетоводната отчетност. Това ще улесни ръководствата на АПК и бригадите.

Като се имат предвид постановките в Тезисите на Политбюро за усъвършенствуване на организацията и нашата практика, смятаме, че в новия тип бригади би трябвало да се формират следните фондове:

а) фонд „РТУ“ — за този фонд да се заделя до 20 процента от общо отчисления фонд „РТУ“ за АПК и да остава на разположение на бригадите съобразно приноса на всяка една от тях;

Digitized by Google

б) фонд „СБКМ“ — да се заделя до 20 процента от отчисленията на АПК за този фонд и да остава на бригадите според приноса им, за решаване на социално-битови и културни мероприятия по преценка на ръководството на бригадата;

в) фонд „Резервен“ — за този фонд да се заделя 20 процента от реализирания по схемата за разпределение на дохода на бригадата, като се ползва при неблагоприятна година.

Създаването на схемата за разпределение на дохода на бригадата не трябва да противоречи на общата схема на АПК, защото все още има малки производствени единици и звена, които на този етап са губещи (малки овцеферми, зеленчукопроизводството и др.) За тях АПК трябва да заделя средства.

По същество решаването на този проблем ще накара ръководствата на бригадите да се чувстват по-отговорни за съдбата на производството, за разплащането с кооператорите. Ще се повиши самостоятелността, самочувствието и самоинициативата на низовите ръководства, а това неминуемо ще се отрази положително върху ефективността от тяхната дейност. Ще се повиши самочувствието и активността на изпълнителските кадри в процеса на труда, ще се издигне на по-високо ниво трудовата и технологичната дисциплина.

Спас ПЕТРОВ
секретар на РК на БКП — Толбухин

КОМПЛЕКСНО, НА МУЛТИПЛИКАЦИОННА ОСНОВА

Повдигнатите проблеми в статиите „Опитът на моделните бригади“ и „Съвременни рентабилни производствени единици“ станаха повод за срещата в бригадата в с. Коиловци — АПК „Д. Благоев“, Плевен—север. Една среща с ръководители и изпълнители, на която през призмата за конкретния опит бяха дискутирани формите, методите, пътищата, по които се върви за реализиране Тезисите на Политбюро за усъвършенстването на социалистическата организация на труда.

* * *

Моделната бригада в Коиловци (една от трите в Плевенски окръг) не е създадена от един път. Имало е предпоставки, имало е опит и е добавено още нещо, за да се получи качественият скок. Кои са формиращите предпоставки. По-рано те са били землището на едно село, хората, които може да обхване ръководството, по-голямото разнообразие на земеделски култури, та ако се загуби от едно, да се спечели от друго. Сформираното преди две години механизирано звено от четири тежки машини, което извършва работата в необикновено кратки срокове и високо качество, както се казва, „отваря очите на ръководството“. А защо само да орат тия машини, защо на тяхната база с някои

Digitized by Google

добавки на техника да не се обхванат всички технологични операции за отглеждането на няколко земеделски култури?

„Преди години, когато сформирахме бригадите, тогава се сещахме за комплектуването им с техника и тя ставаше придатък, който никога не достигаше. От една страна, АПК се товареше с основни фондове, а от друга, бригадирите все бяха недоволни от това, че нещо не им достига, за да свършат работата навреме."

Стоян Вълчев, председател на АПК

Високопроизводителните технологични линии, обслужващи едно или няколко сеитбообръщения, стават, както е записано в Тезисите, формиращ център. И механизаторите от бригадата в Коиловци говорят например за технологичната линия по прибирането на сламата. Наглед просто, а дълбокият смисъл подсказва, че за тия хора традицията да се балира и транспортира не е вече една акция, в която всеки участвува, когато може и както може, а строго подредени операции с групово и поточно използване на техниката, съчетана съобразно с възможностите на най-производителната машина или агрегат.

„При две смени производителността рязко се покачи. Земята вее да се оказва тясна, а механизаторите и машините — много."

Емил Илиев, ръководител на бригадата в Коиловци

Бригадата се изгражда през 1979 г. с размер от 19 хиляди декара, обслужвана от 34 механизатори. Приемат като форма за заплащане акордната система с повременно авансиране. Едногодишният резултат е толкова насърчителен, че още от началото на тази година единодушно прилагат смелия вариант: 42 хиляди декара обработваема земя (15 хил. дка пшеница, 5 хил. дка ечемик, 8 хил. дка царевица, 5 хил. дка соя, 6 хил. дка слънчоглед и 3—4 хил. дка ф. царевица) с 12 механизатори. Техниката е същата, оная, която може да се види във всички комплекси, но с тази разлика, че тук е събрана и подредена в технологични линии, натоварена максимално („К—700"—1, „Т—150"—2, „ЮМЗ"—4 и „МТЗ—80"—3 броя). Когато амортизационните отчисления преминават върху разхода на бригадата, всеки разбира, че ако иска да има два трактора, трябва да използва един на две смени. Примерите са много, ще посочим един: миналата година с 6 комбайна са прибрани есенниците от 10 хил. дка, а тази — с 8 комбайна от 21 хил. дка.

И още една предпоставка, за която не винаги се сещаме при формирането на новия тип производствена единица — транспорта. Бригадата в Коиловци няма собствен транспорт. Целият транспорт е от ДАТ и обслужва на договорни начала, поради което много точно се държи сметка за транспортирането на продукцията, за мястото на механизираните площадки, изобщо за разходите, които няма на кого да се прехвърлят.

„В АПК има редица земеделски култури, които са ниско механизирани. Почти във всяко селище се отглежда тютюн, има малки блокове с трайни насаждения, които нямаме право да ликвидираме, трябва да поддържаме във всяко село и малка зеленчукова градина заради самозадоволяването. Тях не бива да придаваме в новия тип бригада, защото те ще нарушат технологичния ритъм."

Стоян Вълчев

В Коиловци тия уж допълнителни, дребни производства, обединени в една полевъдна бригада, дават около 1 милион лв. обща продукция (бригадата за зърнено производство е с обем около два и половина милиона лв.). Как да се разбира в такъв случай терминът комплексност. Той се търси в комплексния подход при внедряване на технологиите и техниката, в организационната самостоятелност на бригадата и поемане част от функциите на АПК, в решаването на редица управленчески и социални въпроси вътре в новия тип производствена единица. Там

Digitized by Google

където има ниска степен на механизация, там и организационните форми са по-различни. Не случайно в Толбухински окръг още при създаването на бригадите за промишлено производство във всяко село останаха като съпътстващи смесените бригади (в случая предимно за отглеждане на тютюн). Но колкото се отива, фигуративно казано, по̀ на юг от Толбухински окръг, толкова повече се засилва присъствието в АПК на трудоемки култури, толкова по-разновидна става видовата и сортовата структура.

Организацията на труда в бригадата със значителна или преобладаваща част на ръчния труд е много специфична. Тук намираме индивидуалния и малкогрупов акорд, в тях семейният акорд при отглеждането на тютюна не само че има завоювана територия, но той се прилага творчески и в отглеждането на редица зеленчукови култури. Тук са най-после и помощните бригади от работници, служители, учащи, които в някои моменти при прибирането надхвърлят неколкократно числения състав на самата производствена единица.

Докога ще съществуват тоя тип бригади? Мненията са различни. Според едни — докато се внедри техника за затворен цикъл на производството. Според председателя на АПК — Плевен—север, щом една земеделска култура получи технология за пълно механизирано отглеждане, тя трябва автоматически да преминава в новия тип бригади. Например захарното цвекло. Тази година в Коиловци то се отглежда от двама механизатори за първи път без ръчни операции, на хербициден екран. Ако опитът успее, ако се утвърди, тогава няма причина това производство да не премине към новия тип бригада.

Дискусионен е въпросът за обслужването на тия бригади и на редица други звена, които ще останат извън бригадите (например фуражни звена към кравефермите) със селскостопанска техника. На някои места са категорични — техниката ще бъде в ръцете на големите бригади за зърнопроизводство, а те чрез договори ще обслужват останалите бригади, където делът на ръчния труд е голям. В Коиловци смятат, че обслужването на една производствена единица от друга винаги крие риск да става със закъснение и при по-ниско качество, отколкото в собствените бригади. **Ето защо се предлага дори в най-малката бригада специализираната техника (особено малките трактори) да бъде на нейно подчинение.** Например в лозарството — изграждането на механизирани звена е свързано с прикрепването на определена площ към един трактор с целия набор от съвременна техника, плюс десетина работници за ръчните операции.

„Когато създавахме бригадата и намалихме състава ѝ, трябваше голяма част от механизаторите да преминат в смесената бригада. Нямаше противоречия, защото подбрахме само ония, които имаха първи клас, или с други думи, които могат да работят на всички машини. Без взаимозаменяемост новият тип бригада не може да съществува."

Дочо Бараков, партиен секретар

Въпросът тук не е единствено в това, че няма спорове кой ще работи в новата бригада, той е по-значителен, защото се свежда до разбиране относно вътрешнобригадната организация. В АПК от района на Толбухин бригадата е разделена на две звена, а звената на групи. В групите окопните култури най-често се зачисляват на отделни механизатори. В Коиловци, както и в АПК — Разград, принципът е различен: чрез прегрупиране на техника и механизатори да се извършва всяка технологична операция в оптималния срок. Поради това тук се отива не към специализацията на отделни механизатори в отглеждането на една или друга селскостопанска култура, а към универсализъм, за най-пълно натоварване на техниката, на база ешелониране на техно-

Digitized by Google

логичните процеси. Иначе каквато и организация да се създава, не би могъл да изкристализира трудът на всеки един от тия 12 механизатори в крайния продукт (пшеница, царевица, соя и пр.).

Пшеницата в АПК—Толбухин—изток не се зачислява на отделни механизатори, дори на отделни групи, а се води по звена. В пшеничното производство не може да се открои делът на отделния механизатор, но при окопните, където главното е сеитбата и окопаването, заинтересоваността стига до отделния човек. Това показва, че в практиката не гледат на организационната форма като на нещо неизменно, а като на етап, който отговаря на технологията. Ако окопните се отглеждат на хербициден екран, ако се води растителнозащитна борба и се тори от специализирани звена (в Коиловци това е предприятието „Агрохимическо обслужване"), тогава терминът „отглеждане на културите" като производствен цикъл, зависещ от един човек, неминуемо ще отпадне.

Стана дума за обслужващи предприятия. Такива има изградени в редица АПК, от редица места се поставя сега въпросът за тяхната съдба. Аргументът е ясен: щом всичко ще бъде в ръцете на бригадата, защо ще съществуват. В Коиловци имат друго разбиране: **техниката, капацитетът на която надхвърля параметрите на бригадата, не е изгодно да ѝ се зачислява.** Така се стигнало до понятието „помощен ешелон" в производството — агротехническото обслужване от специализираното предприятие и транспорта от ДАТ. Щом като бригадата е изчислила, че има по-голяма сметка да плати за дадени операции, отколкото да държи скъпоструваща специализирана техника, в правото си е да реши сама този въпрос. Това е точно в духа на Тезисите на Политбюро: „За някои специфични дейности и услуги взаимоотношенията между бригадите и АПК следва да бъдат изграждани в рамките на окръзите и страната".

И при двата варианта на вътрешнобригадна организация правилно вниманието е насочено към търсене пътища за достигане елементите на вътрешностопанската сметка до всяко поделение (звено, група) и дори до всеки механизатор. Естествено е, че всичко не може да се принесе до малкото звено, за всичко не може да носи отговорност отделният труженик, но на всяко работно място има нещо специфично, решаващо, което трябва да се улови, да се контролира и стимулира чрез лева. Например от общите мероприятия за пълното натоварване на техниката в Коиловци са стигнали и до съвсем конкретни мерки. **Престоят на един високоенергиен трактор вече не е въпрос, който може да решава сам механизаторът,** нито да се разчита, че еднодневната заработка е достатъчна санкция. Престоят на трактора „Зетор—кристал" един ден по време на сеитбата се равнява на 800 дка незасята площ, т. е. на престоя на 7 трактора „ЮМЗ" със стария тип сеялки. И поради това от тази година в Коиловци за всяка самоотлъчка механизаторът заплаща 90 лв. глоба — толкова, на колкото е изчислена средната загуба от престоя на трактора. Може би поради това, може би поради голямата организаторска работа, провеждана от първичната партийна организация в бригадата, и съзнанисто за поетата отговорност засега такива престои няма.

„Преди да въведем вертикалните договори, имаше бригадири, които през цялата година засипваха ръководството с искания за материали и средства."

Спас Петров

Договарянето е нова форма, присъща на новия тип бригади и новия икономически механизъм. Както е посочено в Тезисите на Политбюро, бригадата трябва да бъде на вътрешностопанска сметка и самоиздръжка, а това изисква относителна самостоятелност, възможности

Digitized by Google

за кооперираме и договаряне с други бригади вътре в АПК и с бригади от други комплекси — по т. нар. хоризонтална линия. **Чрез вертикални договори от тази година в Толбухински окръг внедряват нова система на ръководство,** при която бригадата се управлява не чрез ежедневно оперативно ръководство, а чрез договора. Ето и разделите на един договор: общи положения, права и задължения на ръководството на АПК; права и задължения на бригадата за промишлено производство; санкции. По силата на този договор бригадата започва производствената година с точно обозначение на средствата за производство, размерите на земята, какво трябва да се произведе, как ще се обезпечи това производство по срокове. В тях е записано не само че за добиването на 400 кг пшеница от декар са необходими определено количество минерални торове, но и кога ще постъпят в бригадата. В последния раздел за санкциите е предвидено как ще се коригира планът на бригадата, ако ръководството не устои с доставката на техниката или материалите. Арбитър при възникнали спорове става контролният съвет на АПК и делегатското събрание.

В днешно време все по-наложително става да се отчита комплексният характер и взаимната връзка между производството като управляема система и управлението като управляваща система. **Всяко изменение в организацията на производството води до изменение характера и методите на управленческите функции.** В този смисъл изискването за самоиздръжка на бригадата дава своя резонанс в редица управленчески форми. Едновременно с това се преминава практически към изпълнение на партийната повеля за ликвидирането на административно-бюрократичните методи на управление в някои звена и заменянето им с икономически. Договорът изключва възможността за постоянни промени в плана на бригадата, за постоянно бъркане и разпореждане било в областта на вътрешностопанската сметка или приложението на технологията. Погрешно ще е да се смята, че ръководството в тоя случай остава в ролята на доставчик на материално-техническата база. Обратно, то най-активно следи как се изпълняват договорните задължения, поети от страна на бригадата, т. е. използването на предоставените с договора материално-технически предпоставки.

От своя страна бригадното ръководство съсредоточава вниманието си към изпълнението на задълженията, поети с договора, договорът става център на работата и на бригадните съвети. Ново съдържание придобива и работата на контролните съвети. От нарушението като явление, като фрапиращ факт тяхната дейност се измества към арбитража между две страни, всяка натоварена със задължения и отговорност.

Едногодишната практика вероятно ще покаже какво още има да се усъвършенствува в договорната система, но че пътят е правилен, всички чувстват, а ръководителят на бригадата в с. Димитър Ганево от АПК Толбухин—изток Каньо Иванов потвърждава с лаконичната си оценка: „Сега зная с какво разполага бригадата, на какво мога да разчитам твърдо“.

* * *

Новият тип бригадна организация е динамична форма. Причината не е само в новата техника. Тук въпросът е по-широк и неговата интерпретация трябва да се търси в мащабността на идеите, залегнали в доклада на др. Тодор Живков пред Националното съвещание от 3 април т. г. Усъвършенстването на организацията на труда дава своя ефект и в други направления на обществено-икономическия живот, изисква нови форми, нов подход в управленческата и партийно-полити-

Digitized by Google

ческата работа. На практика проличава как решаването на един проблем поражда нови проблеми, което от своя страна поставя въпроса за прогнозиращата роля на ръководните решения. Да вземем например съревнованието. В новия тип моделни бригади се налага акордно-премиалната система с повременно авансиране. Тя се налага не от вишестоящи организации, а от факта, че **при съответната високопроизводителна техника малкият брой механизатори могат да свършат големия обем работа само при маневреност и взаимозаменяемост.** Тази предпоставка предопределя съдбата на сделната система. Тогава може ли съревнованието да се води по декари мека оран или по изпълнени норми? На този въпрос вече се дава отговор: **съревнование по срочност на мероприятията и качеството на технологичните операции.** Тогава критерият не се покрива изцяло с личната изгода, а с оптималните срокове в агротехниката, които са главната предпоставка за високи резултати при спецификата на биологичното производство.

Нови решения се търсят и в партийната структура. В Толбухински окръг е утвърдена от години първичната партийна организация, която обединява комунистите от една бригада за промишлено производство. И това е пътят — създаване на здраво политическо ядро, там където е съсредоточено вече производството за няколко милиона лева и огромната съвременна материално-техническа база. И веднага изниква въпросът — как ще работят партийното бюро и партийният секретар с комунистите от няколко села (нали бригадата обхваща територия колкото едно бивше ТКЗС). На този въпрос в Коиловци отговарят с въпроса — а защо е необходимо да се събират механизатори от няколко села? Не е ли това плащане данък на остарели разбирания за землище на отделното село, когато земята е вече единна собственост на АПК? Нека уточним още един път: става дума за бригада от нов тип, бригада като тази в Коиловци, където 12 човека обработват 42 хил. декара; всичките жители на едно село, девет от които са членове на първичната партийна организация към бригадата, понесли политическата отговорност за това голямо начинание.

* * *

В хода на изграждането на бригадната организация изникват проблеми, някъде се проявява подценяване на основополагащи предпоставки.

● Подценява се сменното използване на техниката. Често се съпоставя като аргумент заработката на механизатора при удължен работен ден със заработката на две смени, като се забравя, че основният показател е капацитетът на техниката и срочността на операциите.

● Не се оценява самоиздръжката като критерий за създаването и жизнеността на производствената единица.

● Има председатели на АПК, които все още смятат, че ако не държат фондовете централизирано до стотинка, ще намалят ръководната си роля. В тия комплекси ръководителите на бригадите се чувстват ограничени и чрез редица организационни форми, и чрез административно-разпоредителски функции.

● От предварителните разработки на някои окръзи личи, че не се гледа на новия тип бригади като основни производствено-икономически единици в АПК. Изграждат се бригадите, а производствената и управленческата структура се запазват, което засилва многозвенността в управлението.

Digitized by Google

● В други случаи изграждането на бригадите не се предшествува от всестранна аргументация по отношение на сеитбообръщението и сортовата структура, принципно новите технологии и технологични решения (продълбочаване, хербициден екран и пр.), коефициента на използване на земята (особено на поливните площи) и на всички други предпоставки, които ще доведат задължително до многократно повишаване на общата продукция, печалбата и производителността на труда.

● Изграждането на новия тип бригади става под непосредственото ръководство на общинските партийни комитети. Наред с всички изисквания те трябва да поставят с особена острота три съществени въпроса. Да отчетат доколко и в какъв размер се залагат в инженерните проекти ония земеделски култури, които имат стратегическо значение и обезпечават решаването на важни социално-икономически задачи. Да изнесат на преден план работата с хората, защото новата организация изисква в много по-голяма степен, отколкото досега, създаването на боеспособни колективи, умножаването на техните знания и умение. Да обърнат внимание на оптималната партийна структура в бригадата, на мястото на обществените организации, на вътрешноуправленческите функции и засилване демократическия централизъм, за да се постигне унисон в повишаване производителността на труда и усъвършенствуване на социалните отношения в колектива.

Петко СТАМОВ

Digitized by Google

ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРОПАГАНДИСТКИЯ ТРУД

КАМЕН КРЪСТЕВ
секретар на ОК на БКП — Михайловград

Окръжният комитет на Партията в Михайловград отделя значително внимание за успешното реализиране на образователните, възпитателните и организаторските функции на партийната пропаганда. Неотдавна приключи научно-практическа конференция с пропагандистите от окръга за ролята на марксистко-ленинското образование при повишаване на социалната активност на участниците в учебните звена. Подготовката и организацията на конференцията даде по-нататъшен тласък на движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и високо качество", както и за осъществяване на цял комплекс от мероприятия в първичните партийни организации, в партийните комитети и в трудовите колективи както за усъвършенстване на мирогледното възпитание на трудещите се, така и за обмяна на положителен опит, за откриване и утвърждаване на интересни форми в работата на пропагандистите и в ръководството на марксистко-ленинското образование в окръга.

Задачата, поставена от окръжния комитет на Партията за решително преустройство на идеологическата дейност и по-нататъшно усъвършенстване ръководството и цялостната работа по марксистко-ленинското образование, беше приета с разбиране и с голяма отговорност от идеологическите кадри в окръга. Домът за политическа просвета извърши продължителна организационна и методическа подготовка. В помощ на партийните комитети беше разработена примерна тематика на проблемите, по които ще работят пропагандистите. Освен това 140 партийни и 60 комсомолски и профсъюзни пропагандисти бяха определени за базови, на които се възложи да работят по определени проблеми и да създадат и изведат конкретен положителен опит. Партийните комитети възложиха теми за работа и на известна част от останалите пропагандисти. Домът за политическа просвета на срещи с тях разясни същността на задачата за създаване и извеждане на положителен опит.

За оказване на теоретическа и методическа помощ на базовите и останалите пропагандисти освен групови и индивидуални консултации, методически разработки и библиографски справки бяха проведени и семинарни занятия.

От предложените 53 примерни теми за създаване и обобщаване на положителен опит значителна част от пропагандистите работиха по

Digitized by Google

теми, като: ролята на обучението по отделни дисциплини и на практическите занятия за активизиране на участниците в учебното звено за ефективното използване на живия труд; използването на производствените мощности, на материалите, суровините и енергията; самостоятелният икономически анализ на стопанската дейност и усъвършенстване управлението на предприятието; разкриване на допълнителни резерви за изпълнението на плана; насрещния план и усъвършенстване планирането и социалистическата организация на труда; социалистическото съревнование и изучаване и внедряване на челния производствен опит; преодоляване на отрицателните явления и подобряване на морално-психическия климат в колектива; възпитаването на социалистическо отношение към труда и обществената собственост; форми и методи за повишаване на трудовата и обществено-политическата активност на участниците и редица други.

Важно място в цялостната дейност на пропагандистите за реализирането в живота на стратегическия девиз на петилетката за висока ефективност и високо качество, заема

ЛИЧНИЯТ ТВОРЧЕСКИ ПЛАН

Този план е по същество цялостна програма за работата на пропагандиста с участниците в просветното звено за усвояване на теоретическия материал, за усъвършенстване на марксистко-ленинския им мироглед, за повишаване на тяхната социалистическа съзнателност и активност в социално-икономическия живот. Ето защо не случайно ние придаваме такова голямо значение на личните творчески планове. По същество нашата работа за разгръщане на движението: „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и високо качество“, за повишаване ефективността на партийната просвета започна с оценката и издигане ролята на личния творчески план в практиката на пропагандистите. Смятаме, че в това отношение е постигнат значителен успех, тъй като вече до голяма степен са преодолени инерцията, шаблонът и формализмът, с които пропагандистите подхождаха при разработването на личните творчески планове. Сега в окръга много рядко се срещат партийни пропагандисти без лични творчески планове и постоянно нараства броят на онези, които са ги разработили според съответните изисквания. Това е добър резултат от големите усилия, които положиха през тия години домът за политическа просвета и общинските партийни комитети. Заслужава да отбележим специално добрата работа в това отношение на общинските партийни комитети в Лом, Михайловград, Берковица, Вълчедръм, Бойчиновци, Лехчево, Чипровци и др.

С помощта на общинските партийни комитети пропагандистите заложиха в личните си творчески планове система от мероприятия, чрез които се осигурява решаването на поставените пред тях задачи за извеждане и обобщаване на положителен опит. В тези планове на пропагандистите сега се отделя по-голямо внимание на общите и конкретните цели на обучението, на повишаването на теоретическата подготовка и методическо майсторство, на индивидуалната работа с участниците, на постоянното усъвършенстване на учебния процес чрез по-широкото прилагане на активните методи на обучение, които повишават творческата активност на слушателите и спомагат за издигане на тяхната трудова и обществено-политическа активност за изпълнение на плановете на отделните трудови колективи.

Ние считаме, че тези основни моменти са необходими за всеки личен творчески план на пропагандиста. Безспорно, в тяхната конкрет-

Digitized by Google

на разработка трябва да се прояви и максимално творчество съобразно с подготовката, интересите и потребностите на слушателите.

В нашата практика те се утвърдиха като изключително сполучлива форма за повишаване на ефективността на марксистко-ленинското образование и свързването му с конкретните задачи, които се решават в трудовите колективи.

ПРАКТИЧЕСКИТЕ ЗАНЯТИЯ

Създадените необходими предпоставки — обучението на пропагандистите, методически указания и разработки, показни практически занятия за обмяна на опит и др., повишиха и повишават качеството на тези занятия, правят труда на пропагандистите значително по-ефективен. През последните две учебни години в звената от средната и висшата степен на партийната просвета в окръга са проведени към 1800 практически занятия.

В началото на учебната 1979—1980 година домът за политическа просвета разработи и изпрати на пропагандистите в окръга примерна тематика за провеждане на практически занятия и за възлагане на практически задачи на участниците в учебните звена. Съобразно характера и състава на учебното звено пропагандистите можеха да си изберат 1—2 от посочените 32 теми за подготовка и провеждане на практически занятия. През настоящата учебна година на тези занятия бяха обсъдени такива въпроси като: приложението на вътрешностопанската сметка при бригадната организация на труда; резервите за увеличаване производителността на труда; рационалното използване на работното време и производствените мощности; подобряването на психическия климат в трудовия колектив; борбата срещу отрицателните явления; издигане равнището на трудовата и технологическата дисциплина и др.

Самата подготовка за практическите занятия активизира участниците в учебните звена, в резултат на което възникват много задълбочени и обосновани предложения за решаването на едни или други проблеми в трудовите колективи. По този начин комунистите, комсомолците и безпартийните активисти, които се учат в звената, дават своя реален принос за решаването на тези проблеми. В повечето партийни организации е създадена добра практика по регистриране, внедряване и отчитане на ефекта от направените предложения.

Интересно и полезно практическо занятие на тема „Усъвършенстуването на организацията на живия труд — условие за изпълнение на плана“ проведе пропагандистът Иван Нисторов, директор по икономическите въпроси на Строително-монтажния комбинат — Михайловград. Участниците в звеното, като използваха придобитите теоретически знания при изучаването на материалите на Националната партийна конференция и изискванията за усъвършенстуване на социалистическата организация на труда, разработиха аргументиран и задълбочен проект за организацията на труда, който беше внесен за обсъждане от ръководството на комбината. Изгради се федюнинска бригада. Резултатите още през първото тримесечие бяха категорични в полза на новата бригадна организация на труда — планът бе изпълнен 136 процента и бригадата се класира на първо място между бригадите от механизацията; средната работна заплата нарасна от 190 на 220 лв., а сроковете за изпълнение на възложените задачи се съкратиха.

Digitized by Google

Успешно се развива и опитът на пропагандистите за възлагане на практически задачи на участниците. Предварителното им планиране в личните творчески планове повишава тяхната целенасоченост и конкретност. И при практическите занятия, и при практическите задачи стремежът е да се оценява обективно състоянието и да се търсят решенията на актуалните въпроси.

Ефективна форма за свързване на изучаването на актуалните проблеми на икономическата политика на Партията с конкретните задачи на трудовите колективи са провежданите в края на всяка година извънредни занятия

ГОВОРЯТ УЧАСТНИЦИТЕ В УЧЕБНОТО ЗВЕНО

по най-актуалната тема за годината. През миналата учебна година многобройните слушатели дискутираха темата „Постановките, изводите и задачите, поставени от Националната партийна конференция, и моето място в борбата за повишаване на ефективността и качеството на труда и производството". Създаде се възможност за провеждане на творчески разговор. Всеки участник даваше отчет как е овладял постановките и задачите, поставени от Националната партийна конференция, как ги прилага в практиката и как вижда своето място и мястото на трудовия колектив в усъвършенстването на социалистическата организация на труда.

Темата на извънредното занятие в материалната и обслужващата сфера през настоящата учебна година бе: „Моето място и мястото на нашия колектив в работата за внедряване на новия икономически механизъм", а в училищата — „Моето място и мястото на нашия учителски колектив в работата за реализиране решенията на пленума на Централния комитет на БКП за развитие на образователното дело".

Интересна е и методиката на тези занятия. Предварително пропагандистът с помощта на специалистите от съответното предприятие уточнява конкретните въпроси. После ги възлага на отделни слушатели или групи (комисии), за да се проучват и анализират. На занятията присъствуват специалисти, административни ръководители и членове на партийните бюра.

Тези занятия се посрещат с голям интерес от участниците и играят важна роля за активизирането им, за повишаването на тяхната отговорност в учебния процес, в трудовата и обществено-политическата им дейност. Като се опират на теоретическите постановки и на основните моменти от икономическия механизъм, участниците умело ги свързват с конкретната си трудова дейност, с работата на трудовия колектив, обсъждат нерешените проблеми и пътищата за тяхното разрешаване, с какво и как ще се повиши техният личен принос и приносът на колектива, в който работят, за внедряването на новия икономически механизъм. Активността е голяма. Изказват се от 70 до 100 на сто от слушателите. Като пример могат да се посочат учебните звена в завод „23-ти септември" — Михайловград, където само на занятието на учебното звено с пропагандист Веса Михова са направени 28 предложения, в Строително-монтажния комбинат — 32 предложения, в Пристанищния комплекс и в Пивоварния завод — Лом съответно 52 и 16 и др. В края на занятието направените препоръки и предложения се конкретизират и обобщават в съответни мероприятия и се предоставят на вниманието на партийното и стопанското ръководство за решаване. Партийните комитети определят срок и осъществяват контрол за изпълнението на направените предложения.

Digitized by Google

Занятията „Говорят участниците“ са една нова, ефективна форма, чрез която партийната просвета дава принос за конкретната реализация на партийните решения, свързани с девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество, качество и ефективност“. Партийните, стопанските и административните ръководства и пропагандистите ги приемат с одобрение. Това е една специфична изява на пропагандистите от нашия окръг в движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и високо качество“.

В работата на значителна част от пропагандистите в окръга все по-широко приложение намират и онези форми и методи, които изискват

АКТИВНОТО САМОСТОЯТЕЛНО УЧАСТИЕ НА СЛУШАТЕЛИТЕ

в усвояването на марксистко-ленинските знания. Въпросите за самостоятелната работа с книгата намериха място в личните творчески планове и дават положителни резултати. Особено добри успехи имат звената от висшата и средната степен.

Като цяло обаче този въпрос не е решен. Все още мнозина от слушателите разчитат на онова, което ще чуят от пропагандиста. Самостоятелната работа над литературата и партийните документи, задълбоченото изучаване на фактите и явленията от практиката, тяхното обобщаване и анализиране — това е пътят за дълбокото вникване в съдържанието на теоретическите проблеми, за свързването им с живота, за превръщането на знанията в убеждения, в мотиви, които да определят поведението на обучаващите се. Поради това една от главните задачи на съвременния пропагандист е не само да дава знания на слушателите, а и да ги научи сами да търсят тези знания, да им покаже как да работят с посочената литература, с книгата, как да водят записки, да пишат конспекти, тезиси, планове и др.

На сегашния етап значително порастват изискванията и критериите за

ОЦЕНКА НА ПРОПАГАНДИСТКИЯ ТРУД

Ние разбираме, че съвременният пропагандист не е само обикновен лектор, преподавател, а е и организатор на политическото самообразование, на социалната активност и възпитател на хората от неговото учебно звено и в колектива. Партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации в окръга, като поставят високо пропагандисткия труд, изискват от всеки пропагандист да се интересува как участниците в звената изпълняват своите служебни, производствени и обществени задължения, какво е поведението им в обществото, да провежда системна и ефективна индивидуална политико-възпитателна работа с тях.

Без да подценяваме всеотдайния труд на 2000-ния отряд пропагандисти в окръга, необходимо е да изтъкнем, че наличието на редица слабости и недостатъци в изпълнението на производствените планове, на отрицателните явления в живота на част от трудовите колективи показва, че са необходими много близки и системни грижи от партийните комитети и бюра за засилването на идеологическата дейност в трудовите колективи, за повишаване на нейната ефективност, включително и ефективността на пропагандистката работа.

Особено актуален става проблемът за борбата срещу потребителския подход, срещу стремежа само да се получава, без да се дава, или повече да се получава, а по-малко да се дава.

Digitized by Google

Социологическите изследвания показват, че потребителското отношение мотивира почти всички отрицателни явления, свързани с неправилното използване на социалистическата собственост, като кражбите, измамите, злоупотребите, безстопанственото отношение към материалните ценности, равнодушието, присвояването и разхищенията, неправилното отчитане на изпълнението на плана и др. Тези явления с още по-голяма настъпателна сила следва да станат прицелна точка и на пропагандистката дейност. Заедно с това да се изтъкват положителните примери, да се поощрява и утвърждава колективизмът, другарството и взаимопомощта, социалистическото отношение към труда, новаторството, творчеството, деловитостта, организираността, високата социалистическа съзнателност.

Много и отговорни са задачите, които стоят пред партийната просвета, включително пред пропагандиста. Неговата компетентност, майсторството му да убеждава и формира висока социалистическа съзнателност, да пропагандира марксистко-ленинската теория и политиката на Партията, да активизира и мобилизира своите слушатели за претворяването в живота на тази политика е от изключително значение. Затова трудът на пропагандиста в окръжната партийна организация се цени високо и се обгражда с внимание.

ПРЕГЛЕДЪТ

Прегледът на преустройството на идеологическата работа в Михайловградски окръг премина при голяма активност на комунистите, в дух на критика и самокритика и високо съзнание за лична отговорност. Когато анализираме резултатите от прегледа, ние се убеждаваме, че са положени значителни усилия и са постигнати насърчителни резултати по трите направления на преустройството.

По първото направление: за по-пълно отчитане въздействието на социалната среда във възпитателния процес. Дейността на първичните партийни организации се характеризира с по-нататъшно задълбочаване на очерталите се след Февруарския пленум на Централния комитет на БКП (1974 г.) положителни тенденции да се отчита въздействието на социалната среда, да се вземат предвид нейните формиращи механизми, активно да се съдействува за изменение на социалната среда като важен фактор за резултатността на възпитателното въздействие и същевременно да се отстраняват съществуващите отрицателни фактори и условия в трудовите колективи. Един анализ на този проблем към началото на 1979 година — непосредствено след Националното съвещание по идеологическите въпроси, показва, че идеологическите кадри и партийните бюра са отишли значително напред не само с разбирането на проблема, но и с неговото решаване.

Партийните организации и техните бюра, административните и стопанските ръководства предприемат мерки да се подобри и усъвършенствува социалната среда, да бъдат овладени и използвани за целите и задачите на възпитателния процес огромните възможности на материалното и духовното стимулиране, да се привлекат трудещите се към по-активно участие в общественото управление.

На правилна основа са поставени въпросите за подобряване на социалната среда в свинекомплекса в Студено буче, предприятията

Digitized by Google

„Аналитик“, „Прециз“, „Монтана“, „Мир“, „Дунав“, „Ломска комуна“, „Ком“, Пристанищен комплекс в Лом и др. Благодарение на правилния подход на партийните и стопанските ръководства в тези предприятия е направено много за усъвършенствуване организацията на труда, за подобряване на производствено-битовите условия, осигуряване на почивката на работниците, на културния отдих, подобряване на услугите и т. н. Постоянно се подобряват условията на труда на механизаторите и животновъдите.

Първичните партийни организации натрупаха значителен опит в работата по формирането на социално-психическия климат в трудовите колективи. Тяхното внимание към този проблем е неотслабващо. Полагат резултатни усилия за оптимизиране на онези фактори, от които зависи формирането на добри взаимоотношения и благоприятна социално-психическа обстановка. Много важно място в тази дейност заемат масово-политическата и индивидуалната работа, трудовите празници и ритуали, които все повече се утвърждават в живота на колективите, подобряването организацията на труда, подборът и подготовката на преките ръководители, регулирането на междуличностните отношения, борбата срещу проявите на грубост, безотговорно отношение към труда и други отрицателни явления, разгръщането на наставническото движение, участието на ръководните кадри в разясняването на въпросите, които вълнуват хората. Определени успехи в тази насока имат партийните организации в „Прециз“, „Хр. Михайлов“, „Дунав“, „Ломска комуна“, Горскостопанския комбинат, трудово-производителната кооперация „Г. Димитров“ и др.

Партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации придобиха опит в ръководството и на други фактори, влияещи за подобряването на социално-психическия климат в колектива, като:

— Социалистическото съревнование. Повиши се неговото значение в живота на трудовите колективи. Използват се разнообразни и ефективни форми за системно осигуряване широка гласност на резултатите от съревнованието, за морално и материално стимулиране на първенците.

— По-нататъшното демократизиране управлението на производството. По-голям брой работници и специалисти се привличат в обсъждането и практическото решаване на всички важни производствено-технически, икономически, социални и културно-битови въпроси на колектива.

— Социалният контрол. Засили се възпитателната функция на контрола. Предявяват се по-високи изисквания към органите на контрола за създаване на обществена непримиримост към слабостите и нарушенията.

— Борбата против отрицателните явления. Тази борба най-тясно се свързва с формирането на социалистическата личност, за повишаване на нейната социална активност.

Като едни от най-съществените елементи на социалната среда проблемите на социалистическата организация на труда и внедряване на новия икономически механизъм намират все по-голямо място в идейновъзпитателната работа на първичните партийни организации. Извършена е значителна работа за утвърждаване на икономическия подход и прилагане на новия икономически механизъм, за внедряване и усъвършенствуване на бригадната организация на труда от колективите на „Прециз“, „Дунав“, „23-ти септември“, Завода за подова керамика, ф-ка „Ломска комуна“ и др.

Digitized by Google

В тези колективи към въпросите на икономическия механизъм се подхожда комплексно. Производствените, техническите, икономическите, организационните проблеми по усъвършенстването на социалистическата организация на труда се съпровождат от разяснителната, възпитателната работа на първичните партийни организации, с разгръщане на социалистическото съревнование, с търсене на нови форми за морално стимулиране, с взискателност и системен контрол над управленческата и изпълнителската дейност.

Сега в отраслите на материалното производство функционират 2325 бригади. В тях са обхванати 52 029 работници, или 83,1 на сто от работниците в промишлеността, селското стопанство, строителството, транспорта и търговията. Голяма част от тези бригади обаче са от стар тип. С нормирано планово задание работят 69 на сто от бригадите в промишлеността, 64 на сто в строителството и 58 на сто в селското стопанство.

Наред с тези положителни изменения прегледът показа, че в работата на първичните партийни организации по първото направление на преустройството на идеологическата дейност се допускат редица сериозни пропуски и недостатъци:

— Независимо от голямата организаторска, разяснителна и практическа работа, извършена за внедряването на новия икономически механизъм, все още не са преодолени някои от досега съществуващите слабости в организацията на производствено-стопанската дейност като неритмичността в производството, реализацията и др.

— Икономическият подход и неговите основни принципи не са намерили цялостно приложение. Не отговаря на изискванията работата за внедряването на новата бригадна организация на труда и привеждането на тези бригади на вътрешностопанска сметка и самоиздръжка. В някои предприятия и производствени единици извършената работа за въвличането на трудовите колективи в управлението, в разкриването и цялостното използване на вътрешните резерви е незадоволителна.

— На някои места не се използва достатъчно критиката и самокритиката в борбата срещу отрицателните явления и особено срещу потребителския подход, безстопанствеността, нарушенията на трудовата, финансовата и технологичната дисциплина. Има случаи, когато някои ръководни кадри не служат за пример и при вземането на ръководни решения не се отчита техният възпитателен и политически ефект. Не задоволява възпитателната работа на някои първични партийни организации от сферата на търговията и услугите по отношение на културата на обслужването, своевременното откликване на нуждите на гражданите, за ликвидиране на нарушенията и посегателствата върху социалистическата собственост.

— В някои партийни организации грижите и взискателността им към стопанските ръководители за подобряване на производствено-битовите условия особено в животновъдството не са на необходимата висота. Не е изкоренен докрай формализмът в организацията на социалистическото съревнование.

По второто направление: за още по-тясно свързване на идеологическата дейност с политиката на Партията и задачите, които решава трудовият колектив. Тук са отбелязани най-съществените и най-значителни положителни изменения. Налице е една по-голяма последователност и конкретност в работата за практическото изпълнение на стоящите пред колективите задачи, идеологическата работа на първичните партийни организации все по-тясно се свързва с реалната обществена

Digitized by Google

практика. Сега основното съдържание на идейновъзпитателната работа на първичните партийни организации са задачите, които поставя Партията на настоящия етап и преди всичко проблемите на икономическата политика на Партията. Много усилия са положени за разясняване на новия икономически подход и новия икономически механизъм. На два пъти по наша покана пред окръжния партиен актив говори др. Тодор Божинов, член на Политбюро на ЦК на БКП. Успешно използваме деня на политическата агитация, който се провежда всеки предпоследен петък от месеца. Слушателите се запознаха с основни въпроси на икономическата политика като: принципи на новия икономически механизъм; внедряването на бригадната стопанска сметка; лева — организираща и стимулираща сила в нашия социално-икономически живот; за най-пестеливото и резултатно използване на живия труд, на суровините, материалите и енергийните ресурси; за максимално натоварване на производствените мощности; социалистическия начин на живот и отрицателните явления; интелектуализация и ефективност и редица други. По линията на лекционната пропаганда чрез дружество „Г. Кирков" за времето от януари до юни тази година по въпросите на новия икономически механизъм са изнесени 580 лекции. По-целенасочена и по-конкретна стана индивидуалната политическа работа с хората, нейното съдържание обхваща актуалните вътрешнополитически и икономически въпроси. Заслужава внимание инициативата на общинската партийна организация в Михайловград за работа без изоставащи: „Всеки ден, седмица и месец — с изпълнен план и график". Общинският комитет и бюрата на първичните партийни организации съумяха в значителна степен да поставят в центъра на идейновъзпитателната работа изпълнението на общинската програма и девиза на седмата петилетка.

Качествените изменения, настъпили в преустройството на идеологическата работа във второ направление, са резултат на постоянното обогатяване и актуализиране съобразно задачите на социално-икономическото развитие на колективите и използването на по-ефективни форми и средства в партийната просвета, политическата агитация и лекционната пропаганда. Убедително доказателство за това са постигнатите положителни резултати в партийната просвета. Тригодишната усилена и съдържателна работа, която беше извършена в партийната просвета за по-тясното ѝ свързване със задачите на трудовите колективи, доведе до много положителни резултати, които бяха анализирани и обобщени на окръжната научно-практическа конференция на тема: „Ролята на марксистко-ленинското образование за повишаване на трудовата и обществено-политическата активност на участниците в учебните звена". Резултатни се оказаха практическите занятия и занятията „Говорят участниците", които се провеждат ежегодно. Така например темата на последното занятие „Говорят участниците" беше: „Моето място и мястото на нашия колектив в работата за внедряване на новия икономически механизъм". Тези занятия преминават при много голяма активност. Изказват се от 70 до 100 на сто от присъствуващите, правят се конкретни предложения и препоръки от участниците за подобряване на работата и за успешното внедряване на новия икономически механизъм. Това е един съществен принос на пропагандистите от нашия окръг в движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и високо качество".

Наред с положителните изменения в свързването на идеологическата работа с политиката на Партията и задачите, които решават трудовите колективи, все още се проявяват и някои слабости и недостатъци, изразяващи се в неизживян просветителски подход, в недостатъчната гъвкавост на масово-политическата работа при разясняване

Digitized by Google

на някои актуални политически задачи, в неуменето да се прилага диференциран подход и съобразяване с потребностите и интересите на хората. Все още не се използват достатъчно силата и възможностите на идеологическата работа в борбата против отрицателните явления в нашия живот, особено срещу нарушенията на трудовата, финансовата и технологичната дисциплина, срещу посегателството върху социалистическата собственост, безстопанствеността, разхищенията, потребителския подход, бездушието, бюрокрацията и т. н. Това налага едно по-дълбоко, от съвременни позиции, преосмисляне на съдържанието и формите на идеологическата работа на редица първични партийни организации, за повишаване ролята на партийния контрол, за предявяване по-високи изисквания към работата на стопанските и административните ръководства от гледна точка на политическите последици от техните действия. Сега в условията на по-голямата информираност и по-високо общообразователно и политическо равнище на трудещите се порастват и изискванията към подготовката на идеологическия актив в трудовия колектив, в кметството, в общината.

Крайно недостатъчно място в нашата агитационно-пропагандистка дейност заемат проблемите на комунистическата нравственост, аргументираната критика срещу носителите на отрицателните явления.

Прегледът показа и значителни положителни изменения в преустройството на идеологическата работа и в **третото направление:** усъвършенстване организацията и ръководството на идеологическата дейност и повишаване нейната ефективност. Болшинството от първичните партийни организации са постигнали успехи в стремежа си да усъвършенстват организацията и ръководството на идейновъзпитателната дейност, най-вече в осъществяване на координираност и еднопосочност в усилията на другите органи и организации при провеждането на идеологическата работа в трудовите колективи. Партийните бюра по-добре разбират същността, задачите и критериите на преустройството в отделните направления. В различна степен е подобрено планирането на идеологическата работа. Порасна, обогати се организираната култура на идеологическите кадри, по-добре от друг път те планират, организират и отчитат въздействието на идеологическите кампании.

Качествените критерии при оценката на идеологическите факти и явления се прилагат по-често и по-успешно. Изменения настъпиха в подбора, обучението и по-нататъшната квалификация на идеологическите кадри.

Преобладаващата част от партийните комитети по-системно работят по обучение на агитпропите на първичните партийни организации. Съставят се целогодишни програми с богата и многостранна тематика. Значително нарасна броят на ръководните кадри, които се занимават с идеологическа работа, като лектори, агитатори, пропагандисти. Над 50 на сто от пропагандистите в окръга са ръководни партийни, стопански, държавни и административни ръководители.

Несъмнено основният резултат от преустройството в това направление е утвърждаващото се положително отношение у ръководните кадри към идеологическата работа в окръга.

Същевременно прегледът потвърди и съществуването на редица слабости и в това направление на преустройството. Все още не е решен въпросът за прилагане на комплексния подход и всеобхватност на качествените критерии при оценката в идеологическата работа от много партийни бюра и организации в окръга. Това най-вече се отнася за първичните партийни организации със застарял състав, за ограничените възможности на някои идеологически кадри. Не е ликвиди-

Digitized by Google

рано още провеждането на самоцелни идеологически мероприятия. Редица основни въпроси на идеологическата работа не намират място в дневния ред на заседанията на партийните бюра и събранията на първичните партийни организации. Не винаги и навсякъде се решава сполучливо въпросът за координиране идеологическата работа на Партията с другите органи и организации.

Проявените в процеса на прегледа на преустройството недостатъци в идеологическата работа в трите основни направления показват, че не са малко партийните бюра и партийните организации с много пропуски в организацията и ръководството на идейновъзпитателната работа. Общата оценка от проведения преглед, направен в бюрото на окръжния комитет на Партията въз основа указанията на отдел „Пропаганда и агитация" при ЦК на БКП, показва, че болшинството от първичните партийни организации са на средно ниво в реализирането на преустройството.

Оттук произтича и задачата на отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията, на целия идеологически актив в окръга да насочи усилията си към преодоляване на частичното изоставане, да затвърдим постигнатите успехи и още повече обогатим идеологическата работа за достойна среща на Дванадесетия партиен конгрес.

Димитър АНДРОВ
зав. отдел „Пропаганда и агитация"
при окръжния комитет на БКП — Михайловград

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Ерих ХОНЕКЕР

ИЗБРАНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Този том с Избрани произведения на Ерих Хонекер, генералния секретар на ЦК на Германската единна социалистическа партия (ГЕСП) и председател на Държавния съвет на ГДР, се издава на български език по повод 30-годишнината от основаването на първата социалистическа държава на немска земя — Германската демократична република. Книгата съдържа речи и статии на Ерих Хонекер през периода от края на юни 1972 г. до началото на февруари 1979 година. В произведенията е отразена борбата, която народът на ГДР води под ръководството на ГЕСП за изграждането на социализма в страната, за претворяване в дело идеите на марксизма-ленинизма. Отразявайки стратегията на ГЕСП през този период, речите и статиите дават възможност на читателя да се запознае с основните моменти от ръководната дейност на Партията. Те нагледно показват как целият народ на ГДР под ръководството на Партията и Правителството успешно осъществява решенията на VIII и IX партиен конгрес, програмата на растежа, на благоденствието и стабилността. В трудовете на Е. Хонекер ясно се вижда, че в борбата за социализъм, в изграждането на развитото социалистическо общество ГЕСП винаги изхожда от принципните позиции на марксизма-ленинизма, творчески прилага научния социализъм с оглед на конкретните условия в страната, като при това взема под внимание опита на КПСС и на другите братски партии от страните на социалистическата общност. На съюза на ГДР и ГЕСП с Партията и страната на Ленин, на общността на социалистическите държави, Е. Хонекер гледа като на сигурен фундамент на прогреса в социалистическото строителство на страната, в нейната международна дейност. Този братски съюз почива на еднаквите социално-икономически и политически основи, на еднаквата марксистко-ленинска идеология, на общите комунистически цели, на пролетарския интернационализъм. Залогът за по-нататъшното стабилно икономическо и социално развитие на ГДР той вижда в социалистическата икономическа интеграция със СССР и другите братски страни от СИВ. В трудовете на Е. Хонекер са отразени и отношенията между ГДР и НРБ, между ГЕСП и БКП. Тези отношения се развиват „плодотворно и динамично във всички сфери на обществения живот". Борбата за мир, която неотстъпно води ГЕСП и правителството на ГДР, тяхното активно съдействие за прекратяване на надпреварата във въоръжаването, за неговото ограничаване и за разоръжаването минава като червена нишка в речите и статиите на първия партиен и държавен ръководител на ГДР. „Като даваме приноса за делото на мира — изтъква Е. Хонекер, — ние винаги взимаме под внимание, че ГДР се намира там, където се допират двете големи обществени системи — социализмът и империализмът, военните коалиции на Варшавския договор и на НАТО. От това за нас възниква още по-отговорният дълг да укрепваме социализма и да отстояваме целите на мира".

ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО — НА РАВНИЩЕТО НА СЪВРЕМЕННИТЕ ИЗИСКВАНИЯ

За работата на Ленинградската партийна организация

В този сборник от поредицата „Опитът на КПСС" на Партиздат се разкрива многостранната дейност на Ленинградската партийна организация, нейният богат опит в борбата за изпълнение решенията на XXV конгрес на КПСС. Въз основа на обширен фактически материал и конкретен практически опит авторите — изтъкнати дейци на областния, градските и районните комитети на Партията, обобщават практиката на партийното строителство. Сборникът (в превод от руски език) се предлага на читателите с известни съкращения.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните книги и брошури: **„За мир и разоръжаване — гледната точка на комунистите от Европа"** — брошура за Срещата на европейските комунистически и работнически партии, състояла се в Париж на 28—29 април 1980 г., **„Днес човечеството няма по-важна и по-неотложна задача от запазването и укрепването на мира"** — брошура с речта на другаря Тодор Живков, произнесена на Международната среща диалог по разведряването, организирана по случай 80-годишнината на БЗНС на 8 юли 1980 г., **„Основи на икономическите знания"** — учебник за системата на партийната просвета и икономическото образование, **„Мирът и отговорността на народите"** от Димитър Братанов, **„От логика към социология"** от Добрин Спасов, **„Съюз между съперници — Военнополитически аспекти на междуимпериалистическите противоречия"** от Евгени Александров. Брошури на библиотека „Георги Кирков": **„Философия, наука, идеологическа борба"** от Деян Павлов, **„Естествознанието в борба с религията"** от Иван Пенев. **„Психология на атеистичното въздействие"** от Иван Слаников. **„Истината за Афганистан"** — документи, факти — превод от руски език, **„Маоизмът и китайският народ"** от Александър Белевски.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Лейбзон Б. М., МЕЖДУНАРОДНОЕ ЕДИНСТВО КОММУНИСТОВ: ИСТОРИЧЕСКИЙ ОПЫТ, ПРИНЦИПЫ, ПРОБЛЕМЫ, М., Политиздат, 1980.

В книгата се разглеждат принципите на пролетарския интернационализъм, историческото развитие на формите на единството на международното комунистическо движение, значението на творческото отношение към историческия опит на революционната борба, характера на дискусиите и критиката вътре в комунистическото движение във връзка с управлението на неговото интернационално единство.

Суханов А. П., ИНФОРМАЦИЯ И ЧЕЛОВЕК, М., Изд. „Советская Россия", 1980.

Опирайки се на последните постижения на науката и техниката, авторът проследява пътя на развитие на информацията — от най-простата ѝ форма до най-сложната. Значително място в книгата се отделя на социалната информация — печата, радиото, телевизията. Авторът аргументирано критикува буржоазните средства за масова информация, разкрива тяхната антихуманна същност. В заключение се разказва как в съветската страна информацията се използва в интерес на прогреса, за всестранното развитие на строителите на комунизма.

Йордан М. В., ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ ПРОТИВ НАЦИОНАЛИЗМА, Изд. „Наука", М., 1980.

Авторът на монографията анализира актуални въпроси от борбата на всички прогресивни сили, обединени от идеята на пролетарския интернационализъм, против буржоазния национализъм както в теоретически, така и в конкретно исторически план. Голямо място в труда се отделя на критиката на национализма и неговите отживелици. Подробно се разглеждат особеностите в проявата на национализма сред големите и малки народи.

КРИТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ БУРЖУАЗНЫХ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ УПРАВЛЕНИЯ (по материалам международной конференции, Будапещ, 1978 г.) М., Изд. „Прогресс", 1980.

Книгата е подготвена от видни учени и икономисти от ГДР, НРБ, ПНР, УНР, СССР и ЧССР. В нея се прави критически анализ на съвременните направления на буржоазната теория и практика на управление. Между различните буржоазни концепции в монографията се анализират две групи от тях: теорията за „Управленческия капитализъм" и теорията за „Трансформацията на капитализма".

Ульяновский Р. А., ПОЛИТИЧЕСКИЕ ПОРТРЕТЫ БОРЦОВ ЗА НАЦИОНАЛЬНУЮ НЕЗАВИСИМОСТЬ, М., Политиздат, 1980.

Публикувани са очерци за дейци от националноосвободителните движения: М. К. Ганди, Дж. Неру (Индия), К. Нкруме (Гана), А. Кабрал (Гвинея-Бисау), Ф. Фанон (Алжир).

Сумароков, Л. Н., СИСТЕМА ОРГАНИЗАЦИИ ЛИЧНОЙ РАБОТЫ РУКОВОДИТЕЛЯ НАУЧНОГО КОЛЛЕКТИВА, М., Международный центр научной и технической информации, 1979.

Хельмут Ханке, Герд Россоу, СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРНАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В ГДР, перевод с немецкого В. А. Алексеева, общая редакция и предисловие заслуженного деятеля науки РСФСР д. ф. н., проф. А. И. Арнольдова, М., Изд. „Прогресс", 1980.

20 700

Цена 0,35 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

ПАРТИЕН ЖИВОТ

15

СОФИЯ, ОКТОМВРИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 15 ОКТОМВРИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

Уводна — Партийните конференции 3

Плевенски окръг пред конгреса

П. Герганов — Комунистите и активността на трудещите се . . 20
* — Плевенски инициативи 21
* — Кметството 29

Партийният комитет

М. Коцев — Непосредствена помощ на общинските комитети . . 46
Р. Димитров — Съвместната работа на отделите 52
Д. Георгиев — Отдел „Организационен“ 55
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 58

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

Д. Димчев — „Обществеността“ сигнализира 61

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Р. Лацис — Акционерните дружества — забравеният добър опит 62

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Х. Колева — Кадрите в условията на реконструкция и модернизация 65
С. Илиев — Нови моменти в социалистическото съревнование . 69

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Й. Цонев — Идейно-нравствената сила на съветската литература . 75
Н. Стефанов — Научно-практическите конференции 79

СТРАНИ И СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ГОВОРИ

В. Лазарев — Антимаоисткото движение в Китай 84

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

Б. Ангелов — Партийният опит във вестник „Пиринско дело" . . 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

С. Ефремов — Плодовете на побратимяването 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 6,30 лева Отделна книжка 0,35 лева
Пор. 2669. Тираж 53 130 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 24. X. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

ПАРТИЙНИТЕ КОНФЕРЕНЦИИ

Предконгресният разговор вече започна. Осмислят се резултатите от първите събрания. Равносметката говори за пълна подкрепа на новото, прогресивното и ефективното; за отрицание на изживялото, на изчерпаното, на формалното, което слага бариери пред устрема на революционния дух. От събранията разговорът ще продължи на конференциите; ще се разгърне в дълбочина и ширина, ще се издигне до мащабни обобщения и решения...

ПОДХОДЪТ

Пълният цикъл на отчетно-изборната кампания — от събранията на групите до конгреса на Партията — е продължителен организационно-политически и идеологически **процес с голямо обществено въздействие.** Неговата сила ще нараства от патоса на такива всенародни празници, каквито са предстоящите чествувания на 25-ата годишнина на Априлския пленум, 90-ата годишнина на Партията и 1300-годишнината от основаването на българската държава. Те ще наситят социалната атмосфера с класово-партиен и патриотичен озон, ще единяват народа и неговата марксистко-ленинска партия.

Отчетно-изборната кампания ще съдействува за **паралелното решаване на изключително важни социално-икономически и вътрешнопартийни задачи.** Именно тази особеност изисква от партийните комитети научно да подходят към планирането, подготовката и провеждането на отчетно-изборните конференции. Към тях да се пристъпи не като към отделен, еднократен вътрешнопартиен акт, а като към процес, ефективността на който се обуславя от високото равнище на събранията на групите и на първичните партийни организации.

Кампанията съдържа два взаимно свързани етапа с отличителни особености, цели и задачи.

Първият етап обхваща отчетите и изборите в групите и в първичните партийни организации. По време той съвпада с финала на седмата петилетка, с решаващите месеци, през които се подготвят благоприятни изходни позиции към следващата, осма, петилетка. Именно това им придава значение на ускоряващ фактор за успешното решаване на **възловите проблеми,** посочени в решението на Юлския пленум (1980 г.) на ЦК на БКП.

Такава роля те ще изиграят, ако в процеса на тяхната подготовка и провеждане всяка партийна организация изпълни решенията и начинанията, които след пленума е приела, ако осигури реализацията

Digitized by Google

на насрещния план за 1980 година, успешно приключи седмата петилетка и изведе своя трудов колектив в осмата без дълг към обществото. **Решаването на тази първостепенна политическа задача е критерий за боеспособността на комунистите и на техните организации, критерий за оценка на качеството и ефективността на ръководството, осъществявано от партийните комитети.**

Да окажат всестранна помощ на първичните партийни организации, да съединят в единен процес подготовката на отчетно-изборните събрания с политическата мобилизация на колективите за решаването на неотложните задачи, посочени в решението на Юлския пленум (1980 г.) на ЦК на БКП, е пръв дълг на партийните комитети. От неговото изпълнение те ще черпят аргументи за отчет и оценка на собствената си ръководна дейност.

През втория етап от процеса на отчетите и изборите ще се решават едновременно следните политически и организационни задачи:

— анализ и обобщение на партийната работа и ръководство на равнище на учрежденска, комбинатска, общинска и окръжна партийна организация;

— привличане на комунистите и на челните отряди от народа в обсъждането на Тезисите за работата на Партията, за общественото, икономическото и културното развитие на НР България през седмата петилетка и задачите за осмата петилетка. Чрез организацията на всенародното допитване, която комитетите ще създадат, социалистическият демократизъм ще се издига и разгръща, ще обхваща всички отряди на класата и народа, ще ги прави съпричастни в изработването на партийната политика.

Освен това Дванадесетият конгрес е юбилейно събитие в априлския етап от живота на Партията и на обществото. Върховна проява на априлски дух, атмосфера, оптимизъм и реализъм. По време на конференциите и в навечерието на конгреса комитетите ще организират и проведат политическа кампания, достойна за величието на историческия Априлски пленум и неговия принос в марксизма-ленинизма и реалния социализъм. Тя ще бъде съпътствувана с масови трудови и обществено-политически инициативи, които ще повишават градуса на всенародното съревнование за достоен отчет пред Дванадесетия конгрес.

Ефективната реализация на посочените идеи и задачи изисква програмно-целеви подход и съответна организация: предварително обмислени мерки, точно разчетени усилия, правилно разпределени въздействия, със силен политически и идеологически заряд. Такъв подход и такава организация е предпоставка за успешно решаване на двуединната задача: процесът на отчетно-изборната кампания да ускори развитието на динамичните процеси и на качествените изменения в Партията и в социалистическото общество в завършващия етап на изграждания зрял социализъм.

СЪДЪРЖАТЕЛНИ СТРАНИ В АНАЛИЗА И ОБОБЩЕНИЕТО НА КОНФЕРЕНЦИЯТА

Кои са главните и в известен смисъл **новите моменти** в анализа и обобщението на партийната дейност, които конференцията ще извърши?

Това на първо място е **изискването за диалектическо единство между анализ, синтез и обобщение на партийната дейност** през отчетния период. То може да бъде постигнато, ако първичните партийни организации с помощта на комитетите са подложили на цялостен критичен анализ своята работа за решаване на конгресните задачи. При това условие с метода на диалектическия синтез комитетите ще могат да

Digitized by Google

разкрият съществените връзки и зависимости между различните видове партийна дейност за последователно и комплексно изпълнение на основните задачи от партийната политика след Единадесетия конгрес. Чрез анализа, синтеза и обобщението ще дадат точен отговор и оценка на постигнатите резултати и на очерталите се тенденции в развитието на процесите, ще предвидят новите проблемни направления на своята дейност. Това произтича и се определя от социалната роля на партийните комитети като органи за политическо, организационно и идеологическо ръководство.

Функциите на партийните комитети имат конкретно съдържание, обем и форми на проявление. Комитетът пряко участвува в реализацията на политиката и стратегията на Партията. Творчески конкретизира постановките на общите цели и проблеми в конкретни задачи на първичните партийни организации. На тази основа той определя своя курс на действие, взема решения, дава политически направления на органите от социалното управление. С конкретна организаторска и идейновъзпитателна работа осигурява вертикална и хоризонтална диференциация, координация и интеграция на усилията в партийната и социалната система. Чрез първичните партийни организации той въздействува върху дейността на трудовите колективи, на трудещите се в териториалните и социалните единици. Чрез подбора на кадрите, чрез системата на партийния контрол той пряко влияе върху органите за социално управление, умело съчетавайки политическата и стопанската, организаторската с идейновъзпитателната работа. Параметрите на тяхното нарастващо политическо, организационно и идеологическо ръководство ще бъдат цялостно обхванати и оценени, ако комитетите анализират и обобщят главното съдържание на своята дейност с нови качествени критерии и измерения.

Отчетът и оценката на работата не означава, не изисква и не се свежда до хронологично описание на фактите, явленията и на действията. Такова описание не е необходимо. Многообразието на партийната дейност не може изцяло да се отрази в отчета като в огледало. **Съдържателните аспекти на отчетно-изборните конференции се определят от стратегическите проблеми и задачи, решавани през отчетния период.** Дискусията за извършената работа ще бъде ползотворна, ако на отчет и оценка се поставят актуалните страни на тези проблеми и главно нерешените задачи.

В това отношение равносметката, която направи Юлският пленум на ЦК на БКП, и последвалото решение на Политбюро за разгръщане на масово социалистическо съревнование в чест на Дванадесетия конгрес са проблемна ориентация за съдържанието на отчетите, изводите и оценките на партийната дейност. Заедно с основните партийни и държавни документи, приети след Единадесетия конгрес, те са политическа и теоретическа база не само за самоанализ, но и платформа, която определя главните насоки и задачи на бъдещата работа.

Документите **фокусират** вниманието върху няколко **възлови проблеми, които имат общо и принципиално значение и за съдържанието, и за структурата на докладите и разисканията.** Кои са тези проблеми от стратегическо значение за решаването на непосредствена историческа задача — построяването на развито социалистическо общество;

— това е проблемът и борбата на Партията за неотклонно повишаване на жизненото равнище на народа, за по-пълно и комплексно задоволяване на неговите материални и духовни потребности;

— това е проблемът и борбата за осъществяване курса на Партията за висока ефективност и високо качество;

— това е проблемът и борбата за последователно и повсеместно прилагне на новия икономически подход и новия икономически меха-

Digitized by Google

низъм, на стопанската сметка и на самоиздръжката;

— това е проблемът и борбата за ускорено внедряване на съвременните, най-високите научно-технически постижения;

— това е проблемът и борбата за утвърждаване на социалистическия начин на живот, за многостранното развитие и пълноценната социална реализация на личността.

Проблемите, взети в тяхната съвкупност, взаимна връзка и зависимост, са **единна система от задачи и партийни дейности,** всяка една от които допълва, продължава и усилва общия резултат от тяхното решаване. Те са продиктували нови решения и подходи. Именно те са **предметът** на анализа, на обобщенията и оценките. Ето защо те не могат да се разглеждат изолирано едни от други. „Всеки проблем, всяка задача — пише др. Тодор Живков — се разглеждат като сложна система, органически свързана и активно взаимодействуваща с други системи. Измененията, които настъпват в един от елементите на системата, предизвикват промени в системата като цяло" (За партийното строителство, т. 3, с. 336).

Какво означава през призмата на комплексния подход и с метода на системния анализ да се разглежда и да се оценява работата на партийните комитети и организации?

Това означава и изисква не отчет по всичко и за всичко, а последователен, комплексен анализ и оценка на партийното въздействие по основните проблеми. Анализ на това ръководно въздействие като единна система от политическа, организаторска и идейновъзпитателна дейност; детайлно вникване в силата на въздействие на всяка дейност и на всеки субект по всеки проблем. Изисква умело обобщение, синтез, от който ще бъдат „изведени" опитът и тенденциите в обогатяване на дейностите и в развитието на процесите.

Такъв подход „разчупва" традиционната функционална структура на докладите. Той изисква качествен анализ и оценка на работата. Главното е да се открие новото, положителното, да се очертае неговата качествена характеристика, да се оценят усилията за утвърждаването му. Отчетно-изборните конференции са най-високият форум за утвърждаване на положителния опит. Ето защо той следва да заеме централно място в съдържанието на отчетите и разисканията. Това ще се постигне толкова по-успешно, колкото по-цялостно, комплексно се обхванат и оценят методите и формите на партийната работа за утвърждаване на новото. Колкото по-откровено, критично и самокритично се разкаже за трудностите, за успехите и слабостите. **Но общото, същественото се разкрива и проявява посредством единичното, особеното, специфичното.** Ето защо до това общо и съществено комитетите ще достигнат при условие, че поставят на критичен анализ работата и резултатите от решаването на конкретните специфични проблеми в отделните социални сфери.

Кои са тези проблеми и задачи?

В областта на промишлеността те са свързани с развитието на суровинно-енергийната база, с реконструкцията и разширението на черната и цветната металургия, с модернизирането на машиностроенето, на електрониката и електротехниката, на химическата и леката промишленост в съответствие с челните световни постиженния. Целта е: да се издигнат на съвременно научно-техническо равнище тези промишлени производства, да се осигури от тях продукция със световни качествени параметри и да се постигне висока ефективност. Как се работи за осъществяването на тази голяма цел, какви са непосредствените практически резултати, какви са предстоящите задачи. Ето тези въпроси трябва да получат точен и пълен отговор в отчетите.

Digitized by Google

В областта на селското стопанство се извършват мащабни и решителни стъпки за превъоръжаването му с най-модерна техника и съвременни технологии, за усъвършенствуване на неговата организация върху основата на новия тип бригади. Активни са усилията за компенсиране на щетите от природни бедствия през текущата година и седмата петилетка. Това са проблеми от общонародно, общодържавно значение и те следва да получат комплексна оценка на конференциите. Как партийните организации от всички звена, как ръководните органи от всички сфери работят за тяхното решаване?

В областта на строителството въпрос на въпросите е усвояването на въведените в действие основни фондове. Неговото успешно решаване зависи от концентрацията на силите върху главните обекти, от подобряване на организацията на инвестиционния процес. Как се извършва това? Какви са резултатите?

В социалната област центърът на тежестта пада върху изпълнението на указанията на др. Тодор Живков, дадени в речта му пред Националното съвещание от 10. V т. г. в Русе. Производството на повече, по-разнообразни и висококачествени стоки и услуги за задоволяване на непрекъснато растящите потребности на хората. Това е насъщна задача, която стои пред партийните, държавните и другите обществени и стопански органи в общините. Нейното комплексно и пълно решаване е критерий за оценка на тяхната работа.

Главните проблеми в **духовната сфера** произтичат от мащабната и динамична работа, която се извършва за преустройството на образователното дело, за по-нататъшното развитие на науката като непосредствена и решаваща производителна сила, за засилване ролята на социалистическата култура в изграждането на многостранно развита личност у нас. Те имат своята специфика и в същото време са непосредствено свързани с решаването на крупните задачи в областта на материалното производство и с усъвършенствуването на обществените отношения. Това обстоятелство следва да се отчита при тяхното разглеждане. Да се изведат и по-близко да се свържат с общите проблеми на нашето развитие и по такъв начин да се подчертае по-пълно социалната роля на духовната сфера.

На отчетно-изборните конференции трябва да бъде отделено изключително голямо внимание на партийното ръководство в **областта на социалното управление,** на народните съвети и на дейността на масовите организации. В отчетите следва да се даде ясен, конкретен и категоричен отговор и оценка на ефективността от работата на партийните органи за реализиране на тяхната нарастваща роля, да се отчете реалният принос на масовите организации за осъществяване на партийната политика, да се оцени работата на комунистите, издигнати в техните ръководни органи. Особено внимание да се отдели на проблемите и на ръководството на Комсомола и младежта. Доколко те са предмет на постоянно изучаване и комплексно решаване, какви изменения са настъпили в стила и методите на ръководство на ДКМС, каква е партийната помощ за издигане равнището на комсомолската работа, за обогатяване на нейното съдържание и т. н. В това направление фокусът на разсъжденията е — как ще се работи по-нататък за усъвършенствуване на политическата система на обществото, за разгръщане на социалистическия демократизъм в трудовия колектив, в селището, района, окръга, връзките на комитетите с народните маси — ето възловия, обединяващ проблем, който изисква цялостен, комплексен анализ, принципиален отговор и което е най-важното, ясна перспектива на предстоящата дейност.

Идеологическата работа на Партията е фактор с първостепенно значение за реализирането на политическите, стопанските и културните

Digitized by Google

задачи. Отчетният период е изпълнен с многостранни и целенасочени усилия за преустройство за идеологическата работа, за най-тясното ѝ свързване с актуалните задачи на социалистическото строителство и с формирането на социалистическата личност. Сега трябва да се оцени как протича този процес, какви нови качества придобива идеологическата работа? Какви задачи са решени за издигане на идейната подготовка на кадрите и на комунистите, за повишаване на политическата съзнателност на трудещите се и особено на младежта, за класово-партийното и интернационалното възпитание на хората, за тяхното нравствено усъвършенствуване.

Отчетно-изборните конференции ще обобщят и задълбочат започнатия в първичните организации критичен, творчески разговор за резултатите от усилията за усъвършенствуване на **вътрешнопартийния живот.** С това те ще допринесат за повишаване боеспособността на партийните организации, за издигане ръководната роля на партийните комитети в политическата система на обществото. В тази област изходна позиция и критерий е какво те предприеха и какво те постигнаха в решаване на задачата за по-нататъшно развитие на първичните партийни организации като политически стопани и непосредствени политически щабове, ръководни ядра и първообраз на трудовите колективи. Ударението ще падне върху сърцевината на главния политически въпрос, който ще разгледа и реши Дванадесетият конгрес — по-нататъшно разгръщане на социалистическия демократизъм. Ето фокусиращия проблем от анализа на вътрешнопартийния живот, на партийно-организационната работа. **Какви образци комитетите създават с организацията на своя начин на действие, стил и методи на ръководство и как с тях превъоръжават субектите от политическата система в общината, окръга и обществото.** С дълбочината на анализа, с остротата на постановките и с ясногата на задачите в това основно политическо направление на нашето развитие **конференциите трябва да бъдат образец на органите от социалното управление.**

След Националната партийна конференция (1978 г.) бяха извършени промени в структурата на партийните организации от комбинатите и други крупни стопански единици с оглед да се повиши тяхната роля в трудовите колективи. През отчетния период те решаваха нови проблеми, в нова обстановка, по-високи станаха изискванията и критериите пред партийните организации в централните и местните държавни органи и ведомства. На конференциите в тези организации ще се отчете и оцени какво е равнището на тяхната дейност, какво те допринасят за решаването на задачите за последователното и по-пълно внедряване на новия икономически подход, за повишаване на ефективността и качеството на производството и управлението? Утвърждават ли се тези организации в непосредствени политически щабове и най-близки ръководители на трудовите колективи?

След извършеното административно-териториално преустройство на страната, на базата на селищните системи, настъпиха изменения в структурата и функциите на местните партийни органи. Това налага точен отговор и конкретна преценка докъде е стигнал процесът на утвърждаване на новите общински партийни комитети като пълноценни и авторитетни органи, със свой облик на дейност, с какво се характеризира тяхната организация и стил на работа и ръководство като непосредствени, политически ръководители на общините и политически органи с големи правомощия и отговорности в селищните системи. На преценка ще се поставят и измененията в работата и стила на ръководство на окръжните комитети при новите условия: кои техни функции сега се развиват по-силно, с какво те се обогатяват; кое е новото в тяхната ръководна дейност по вертикална и хоризонтална линия; съу-

Digitized by Google

мяват ли да разработват на научна основа и ефективно да решават стратегическите проблеми на развитието на окръзите.

Сега трудностите в разработката на отчетите за конференциите ще възникнат не от анализа на конкретните и на специфичните за отделните организации проблеми и задачи, а от умението и способността на комитетите да обобщят и оценят извършената дейност и постигнатите резултати в областта на общите проблеми, в „обединяващите звена". Именно тук могат да се очакват несполуките. И те ще бъдат толкова повече, колкото по-силен е стремежът да се отчетат всички задачи и основни, и периферни, а анализът и преценката за партийната дейност да се структурират в самостоятелни раздели, по отделни функции. Ако единната дейност на живия партиен организъм прекомерно се разчленява, анализира, обобщава и оценява по отделни, самостоятелни части, откъснати както една от друга, така и от основните, възловите, обединяващите проблеми, **тогава връх могат да вземат количествените критерии и показатели,** с които не може да се разкрие истинската сила и ефективност на партийното ръководство. Такъв подход противоречи на изискванията за проблемност, системност и комплексност в преценката на средствата и методите на стила на работа и ръководство.

Тези слабости могат да бъдат преодолени с успех, ако комитетите именно сега при отчета на сложната и многостранната дейност пълно приложат **новите качествени критерии,** посочени от др. Т. Живков пред Националното съвещание с партийния, държавния, стопанския и обществения актив от 30 януари т. г. В тях се намира следващият, съществен акцент от работата на конференциите.

Кои са тези критерии за анализ и оценка на качеството и ефективността на партийното ръководство? Това са получените резултати от високоефективното и високоорганизираното развитие на икономиката, точното и докрай реализиране на партийната и държавната политика в живота на колектива, селищната система, района, окръга. Това е степента на израстване на социалистическата личност и нейната социална активност. И не на последно място — това е новаторството, настойчивостта, с която комитетите и кадрите търсят, създават и последователно прилагат нови, ефективни форми и методи, нови подходи в партийното ръководство.

От тези позиции и с тези критерии ще се разглежда и оценява ефективността от дейността на комитетите и на кадрите. Те имат значението **на крайни комплекси измерители** за резултатността от партийната дейност и ръководство. С тяхна помощ следва да се откроява и преценява: оперативността и размахът в дейността на комитетите, основани на дълбоко осмислените нови идеи и задачи; избирателната им способност при конкретните условия на работа да откриват оптимални варианти за решения, ефективни начини на организация и дейност, нови форми и способи за връзки и влияние върху масите; способността навреме да разкриват назрелите проблеми, да разрешат противоречията, с политически средства да ускоряват градивните процеси на социалистическото и партийното развитие.

Важен акцент от съдържанието на докладите и в разисканията на конференциите е правилната постановка на въпросите **за субекта, обекта и предмета на отчета и оценката.** Кой се отчита и за какво се отчита?

Уставът на Партията съдържа точен отговор на тези въпроси. Отчетно-изборната конференция обсъжда отчета на съответния комитет, разглежда при необходимост и други въпроси на партийния, стопанския и културния живот и избира нови ръководни органи. Но в практиката първата точка от дневния ред на конференциите получава различни определения. В едни се приема, че комитетът отчита работата на

Digitized by Google

партийната организация, в други — неговата и на партийната организация, а в трети — само собствената дейност.

Тези различия имат съществено значение за съдържанието на отчетите и за насоките на дискусията. Те отразяват различията в подхода на комитетите за „субекта", „обекта" и „предмета", при отчета на работата, което води до смесване на функции, до неправилни постановки, изводи, насоки.

Уставното положение е пределно ясно: пред комунистите или пред техните представители на конференциите се отчитат съответните изборни органи; те отчитат: как са подходили към кардиналните проблеми, как са ръководили партийната организация през периода, за който са избрани, с какви средства на политическа и организаторска работа са претворявали политическия курс и собствените решения и следствие на това какви изменения са настъпили. Анализът, обобщението и оценката се извършват от гледна точка именно на осъществяваното от тях ръководно въздействие. Ударението пада върху анализа на собствения стил на работа и ръководство и върху оценката на ефективността от него.

Ако предмет на отчетния доклад пред конференцията е дейността на изборния орган, който се отчита, то обектът на дискусията и на оценката е цялостната дейност на организацията, в т.ч. и на комитета, на партийните кадри.

Другите постановки и особено тази, че комитетът отчита работата на партийната организация, неизбежно води до поставянето му над висшия орган — конференцията, която се свиква, за да оцени дейността на изборните органи и да анализира ръководната роля на организацията. Нито е възможно, нито е необходимо изкуствено да се разграничава дейността на комитета от тази на организацията. Но в **центъра на отчета трябва да стои качеството и ефективността на осъществяваното от комитета и организацията политическо, организационно и идеологическо ръководство.**

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ СТРАНИ НА АНАЛИЗА, ОБОБЩЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА

Задачите изискват от партийните комитети да издигат теоретическото, политическото и приложното съдържание на отчетите до равнището на научно обобщение на действителността. Такова равнище може да бъде достигнато, ако те подходят към разработката на докладите и решенията колективно, ако строго се придържат към основните методологически принципи за изследване и обобщение на партийната и социалната практика.

Научно равнище на анализа и обобщението

Докладите и решенията на Централния комитет и Избраните съчинения на др. Т. Живков са неизчерпаема съкровищница от обобщения, възгледи, изводи и насоки за настоящето и за бъдещето на Партията и страната. Те научно обслужват нарастващата роля на Партията, дават отправни положения на теоретическата мисъл, въоръжават комитетите и кадрите с ръководни указания, ориентация за конкретна практическа дейност.

Тези документи на Партията са плод и образец на диалектически начин на мислене, на марксистко-ленинска методология на изследване, на анализ, оценка и обобщение на фактите, процесите и събитията.

Digitized by Google

Сега, когато се анализира и обобщава период с историческа значимост за комитетите, са еднакво важни както теоретическите постановки, идеи и указания, така също и логиката на мислене, методологията на познанието, продукт на които са тези идеи и конкретни задачи. С такава логика следва да се подходи, изследва, анализира и обобщи най-висшата социална дейност, каквато е вътрешнопартийният живот и партийното ръководство на колективите, общините, окръзите и пр.

Важно методологическо значение за изследване на качеството и ефективността на партийната практика има **принципът за научната обективност.** Този принцип е основа на **научния подход,** на неговите изисквания и конкретни методи.

Принцип, който изключва субективизма, представителността, показността, едностраничвостта, преднамереността в анализа на работата и резултатите. Принцип, който изисква от комитетите да се отнасят към нещата такива, каквито те са в действителност — с техните положителни и отрицателни страни, с тяхната противоречивост и изменчивост. Признак на научната обективност е **критичното, преобразуващо начало:** утвърждаване на прогресивното и отрицание на негативното, анализ на типичните факти, дълбоко вникване в същността на процесите, разкриване съотношението между причина и следствие, а не механическо съединяване на извършената дейност и настъпилите резултати. От множеството субективни фактори, които способствуват за дадени резултати, вярно да се отдели и оцени конкретният принос на всеки един от тях. Да не игнорираме собствените слабости, да не ги скриваме зад постиженията на другите. Това е наложително особено сега, когато в системата от фактори за висока социална активност на хората, за висока ефективност и високо качество на труда влязоха в действие мощни икономически лостове, механизми и стимули. Когато под влияние на икономическия подход в живота на колективите и социалните общности започнаха да действуват вътрешни регулатори на самоорганизацията, самодисциплината и взаимната отговорност, водещи до по-високи резултати от труда.

Принципът на научната обективност и неговият механизъм — научният подход, образец за приложението на които намираме в тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство", изискват от комитетите чрез анализа на партийната дейност през отчетния период да достигнат до **вярно познание и самопознание за тяхното ръководно въздействие.**

Това те ще постигнат, ако в докладите докажат дали научно са подхождали към постановката на собствената си дейност. При разработката на проблемите дали са разкривали същността на явленията, обективните причинно-следствени връзки. Дали решенията, които са приемали, са способствували за създаване на благоприятни условия и обстоятелства за действието на обективните закони. Или, обратното, не винаги са вниквали в дълбоката същност на проблемите и процесите, които ръководят, приемали са решения и мерки, които са се разминавали с първопричините на явленията, полагали са труд и усилия, но до съществени резултати не са достигнали. Инфлацията на решенията в отделни комитети се поражда не само от недостатъчна борба за изпълнение на взетите решения, а и поради повърхност, незадълбоченост, ненаучност в подхода към постановката на бъдещата работа в дадено направление.

Ако в някои организации и сега няма резултатност, това е, защото в тях обясненията за фактите спират до средата на пътя, анализът не достига до тяхната същност. На заседанията, на пленумите и на взетите решения се предписва магическа сила. Те са главните аргу-

Digitized by Google

менти за ефективността на ръководното въздействие. Това е псевдонаучност!

Именно сега на дълбоко изследване и на принципиална оценка ще се постави способността на комитетите и на кадрите научно да осъществяват партийната политика. **Характеристиката ще бъде пълна и обективна, ако се изгражда:**

— на преценка за способността на комитета да решава всяка задача с най-ефективни средства, методи и способи, специфични за партийното ръководство, и при конкретните условия и възможности да получава **максимален резултат;** критерий за оценка на резултата са върховите постижения в челния наш и световен опит;

— на преценка за способността на комитета да решава всяка задача и да получава **комплексен** икономически, социален и идеологически ефект;

— на преценка за способността на комитета от решаването на комплексните проблеми да получава не единичен, частичен и процентен, а **мултипликационен ефект,** който се умножава в дейността на социалната система. Ако е получен значителен ефект, примерно от естетическото възпитание, мултиплицира ли се той в трудовото, нравственото възпитание, разпростира ли се в колективите, в границите на общината, окръга и т. н.

Пред учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз др. Т. Живков подчерта: „Периодът след Единадесетия партиен конгрес представлява един плодоносен период, който се характеризира с голямо богатство на идеи, с интензивни търсения на най-правилни подходи и решения... Това е период на формиране на система от методи, средства и механизми на управление, които най-пълно съответствуват на борбата за висока ефективност и високо качество."

С тяхна помощ партийните комитети и организации след Единадесетия конгрес получиха нова възможност и способност да преодоляват основните противоречия на развитието, да осъществяват ефективно партийно ръководство, да мобилизират резервите на субективния фактор и да осигуряват изпълнението на стратегическата задача, поставена от конгреса. Научната обективност означава — ясен и критичен отговор — в каква степен тази възможност всеки комитет превръща в способност и реалност.

Политическо равнище на анализа и обобщението

Методологически принцип на мислене, на изследване и практическо действие е **комунистическата партийност.** Това е открита класова позиция в анализа и оценката на фактите, събитията и социалното поведение на личността. Синтез на неговите изисквания е **политическият подход,** сърцевината на партийното ръководство. Политическият подход е уставна норма на поведение, открита класова позиция, критерий за оценка, метод за работа с масите, страна от ленинския стил.

Партийната политика и решенията са концентриран израз на разума и волята на авангарда на класата и народа. Политическият характер на партийното ръководство определя **приоритета на политическия подход** по отношение на всички останали подходи:

— защото от неговите позиции партийните органи и организации изработват и осъществяват политическата линия, целите и задачите, отразяващи коренните класови интереси, които съвпадат с народните интереси;

Digitized by Google

— защото с неговите критерии органите и организациите оценяват доколко практическите действия, факти и събития съответствуват или се отклоняват от комунистическите принципи, от политическата линия, от нейните цели и задачи. С него те осъществяват политически контрол и търсят политическа отговорност от кадрите и комунистите;

— защото с неговите методи партийните органи и организации ръководят, направляват и разгръщат социалната активност, инициативата и творческата енергия на масите и на всяка личност в изграждането на развито социалистическо общество. Политическият подход се изразява в постоянна организаторска и идейно-политическа работа сред хората и грижи за задоволяването на техните рационални потребности.

Затова всеки документ на Партията утвърждава, актуализира и обогатява неговата същностна характеристика и поставя ударението на онези негови страни, които имат решаващо значение в определения период.

Ако методологията на подхода пронизва от начало до край отчетите, разисканията и решенията, които ще приемат конференциите, тогава анализът, обобщението и изводите ще бъдат политически анализ, обобщения и изводи, а решенията, които ще се предложат и утвърдят, ще бъдат политически решения.

Това следва дебело да се подчертае, защото не са редки случаите, които показват неразбиране и неумение да се подхожда към анализа и обобщението политически. Има доклади, в които липсва ясна политическа позиция, политическо отношение към фактите, политическа оценка. Те не съдействуват за създаване на политическа атмосфера и в разисканията. Често комунистите се изказват като тесни специалисти — всеки от свой тесен ъгъл на виждане защищава определено становище, мнение, предложения, но липсва политическият поглед, който обединява и пронизва всички мисли. Отсъствува **главното, призмата, която пречупва и фокусира всички виждания — политиката на Партията, — основните цели и задачи и специфичните методи, форми и средства за тяхната реализация.**

Сега в условията на повсеместното утвърждаване на новия икономически подход и прилагане на новия икономически механизъм е реална опасността да се подцени, да се подмени политическият с икономически анализ. Ето защо в словото си при откриването на Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз през март 1979 г. др. Т. Живков предупреди: „Успехът на икономическия подход и стопанската сметка, на самоиздръжката, материалната заинтересованост и отговорност, увеличаването на производството — всичко това партийните комитети и организации следва да постигат с политически средства, с политически методи!“ Именно с политическите средства и методи, с които Партията определя политическите цели и задачи, убеждава и организира хората за тяхното съзнателно изпълнение, са предмет на отчет, разисквания и оценка. Именно степента на съзнателното и организираното участие на масите в борбата за изпълнение на политиката, на взетите решения е призмата за политическа оценка на ефективността от партийното ръководство.

Особено актуално значение сега има политическата оценка, която конференциите ще дадат **за работата на кадрите.** Всеки отговорен партиен, стопански и държавен деец да получи ясно определена, принципно издържана политическа оценка за това, как реализира правата, които има, и отговорностите, които носи.

Това изисква от комитета с доклада и с разисканията да създаде политическа атмосфера на висока взаимна взискателност и отговорност за това, как кадрите, комитетите, организациите и комунистите на дело изпълняват повелята на Юлския пленум. „По новому да пос-

Digitized by Google

тавят въпроса за държавната, трудовата и технологичната, плановата и финансовата дисциплина. Да се отиде на открит сблъсък с всички, които нарушават дисциплината, независимо от ранга, поста и мястото, което заемат."

Приложно равнище на изводите и оценките

Методологически издържан ще бъде анализът на партийната работа и ръководство, ако прераства в синтез от изводи, в ново познание, съдържащо идеи за предстоящата дейност, за необходимите изменения, за насоката на главните усилия, за силите и средствата, с които те ще бъдат постигнати. С тях комитетите моделират бъдещето, програмират действията, организират субективния фактор.

Приложното равнище на доклада е критерий за способността на партийните комитети да свързват анализа на извършеното и постигнатото с конструктивни идеи за предстоящето, за необходимото и възможното. То зависи от умението на комитетите творчески да конкретизират и разработят общите проблеми на развитието, които бяха посочени в доклада на др. Т. Живков пред Юлския пленум на ЦК на БКП (1980 г.).

Това е толкова по-необходимо предвид на типичната слабост в редица отчетни доклади. В тях нерядко доминира отчетът на миналото, хронологията на извършената дейност, описанието на постигнатите резултати, с кратки и общи постановки на задачи. Такива отчети не възбуждат творческата мисъл на участниците в конференциите, а обратно, насочват към самоотчети на изказващите, към преразказ на собствените резултати. Кадрите излизат от конференциите без ясна представа и ориентация за това, какво се иска от тях, как, с какви средства те ще го изпълнят. Не се постига главната цел на конференцията — да създаде единомислие и единодействие на комунистите, а чрез тях и на трудещите се както по отношение на оценката на досегашната дейност, така и по отношение на целите и задачите на предстоящата борба.

Ето кое налага друга постановка и друг методологически подход към анализа и синтеза на партийната работа и ръководство. Докладът на комитета с неговите обобщения, оценки, изводи и перспективи, задълбочени в дискусията на конференцията и утвърдени в резолюцията, да придобие значението на програмен документ за комунистите и безпартийните, а конференцията освен висша школа за политическо възпитание на кадрите да изиграе ролята на мощен организиращ фактор.

Образец за **правилно съотношение между анализ на постигнатото и конструктивна разработка на предстоящите задачи** намираме в документите на Централния комитет, на Политбюро, на Секретариата, в речите и докладите на първия секретар на Централния комитет.

Аналогично съотношение, а чрез него по-високо приложно равнище на докладите ще бъде постигнато, ако партийните комитети правилно планират вниманието и усилията както към отчета, така и към синтеза, към обосновката на предстоящите задачи. Ако в известното търсят неизвестното, в миналото откриват проекциите на бъдещето.

ОРГАНИЗАЦИОННИ МОМЕНТИ НА КОНФЕРЕНЦИИТЕ

Новият начин, по който ще се проведе конгресът, израз на постоянно развиващата и разширяваща се вътрешнопартийна демокрация, подбужда към търсения на подходящи форми за подготовка и протичане на отчетно-изборните конференции. При последните отчетно-изборни

Digitized by Google

кампании бяха използвани известни нови форми и те дадоха добри резултати. Партийните комитети и ангажираните с разработка на отделни въпроси от докладите се допитваха до партийния актив и до отделни колективи, отчитаха техните мнения и в предложените материали изразяваха гледища, идеи, мисли, предложения и оценки на широк кръг от партиен и безпартиен актив.

Сега опитът и инициативите ще обогатят и разширят тези форми. Важно е с тяхна помощ да се осигури по-широко допитване до партийните организации и до трудовите колективи за въпросите, насоките и задачите, които ще бъдат разработени в отчетните доклади и ще бъдат определени в проекторезолюциите.

За тази дейност е необходимо да се привлекат и включат всички членове на партийните комитети, комунисти от органите на социалното управление, научни дейци, специалисти, челници в труда, новатори. Целесъобразно е с тях да се организират семинари по основните решения на Партията, да се възприемат общи позиции и критерии за оценка на работата и резултатите. С една дума, да се създаде организация на работата по докладите, която ще съответствува на изискванията за единство в начина на мислене и стила на действие.

Заслужава внимание и поддръжка опитът на отделни комитети да организират преди конференциите в партийните организации обсъждания на основните изводи от докладите и проекторезолюциите. На конференциите обобщават направените предложения и излагат становище по тях.

Освен това на всяко отчетно събрание се дава оценка за помощта на ръководния орган, до него се адресират конкретни бележки, искания и мнения за нерешените и за назрелите проблеми. На отделни места, макар и частично, на делегатите се дават конкретни поръчения. Тук следва да се подчертае, че критиката към стила на вишестоящите органи, оценката от долу на горе, тези уставни права още не се упражняват в необходимата мяра.

В границите на становищата, оценките, препоръките делегатите формират отношение към отчета и резолюцията. В Партията всички комунисти пряко или чрез своите представители участвуват в изработването на партийната политика.

Засега твърде формално става изборът и твърде формално приключва мандатът на пълномощниците на партийните маси. В КПСС делегатът на общото събрание или на партийната конференция се зачислява в списъка на партийния актив и се използва до следващата конференция като мандатьор на организацията и като активист.

На конференцията представителите на организациите имат всички права за своя активна политическа позиция.

Главното е всеки делегат да участвува в работата на конференцията, критично и конструктивно и не по-маловажно е след конференцията заедно с членовете на новоизбраните партийни органи да стане активен политически трибун, апостол, организатор и борец за претворяване на взетите от нея решения, на утвърдения курс за действие.

ОТГОВОРНОСТТА НА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ ОРГАНИ

Две взаимно свързани задачи стоят пред контролно-ревизионните и ревизионните комисии на Партията по време на отчетно-изборните събрания и конференции:

Първо — да съдействуват в събранията на първичните партийни организации и в конференциите да се направи задълбочен критичен ана-

Digitized by Google

лиз по въпросите на вътрешнопартийната и ръководната дейност, по които те работят.

Второ — от позициите на доклада на др. Тодор Живков пред Юлския пленум на Централния комитет на БКП тази година да направят оценка на своята дейност и се отчетат пред съответните отчетно-изборни събрания и конференции за извършената от тях работа и съдействието им за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция.

* * *

Задачите на контролно-ревизионните и ревизионните комисии са определени в член 31 и 41 от Устава на Партията. Те съдействуват за спазването на ленинските принципи и норми на партиен живот. Изпълнявайки тези задачи, контролно-ревизионните и ревизионните комисии, които проверяват ръководната и финансовата отчетност, биха могли да окажат ценна помощ за протичането на отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации на по-високо равнище.

Контролно-ревизионните и ревизионните комисии отиват към отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации със значителен принос.

През отчетния период още повече израсна техният авторитет и се засили ролята им в осъществяването на партийния контрол. В тях са избрани над 10 хиляди активисти, с опит в партийната дейност, с необходимата организационна култура и икономическа подготовка. Почти повсеместно е създадена организация, при която всеки техен член работи системно с 3—4 първични партийни организации по задачите, които са свързани с уставните компетенции на контролно-ревизионните органи. На по-широка основа, по-целенасочено те дават своя принос да се подобряват важни страни от живота на първичните партийни организации, да се засилва тяхната ръководна дейност и авангардната роля на комунистите в предприятията, аграрно-промишлените комплекси и селищните системи.

Важното сега е комисиите да оценят своето съдействие от висотата на големите задачи за последователното прилагане на икономическия подход и новия икономически механизъм и да **участвуват организирано, активно и компетентно в подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации.**

Известно е, че на тях ще бъдат обсъдени най-актуалните местни въпроси, които произтичат от решенията на Единадесетия конгрес и са свързани с подготовката за Дванадесетия конгрес на Партията.

Дълг на контролно-ревизионните и на ревизионните комисии е в рамките на своите компетенции да съдействуват за по-задълбоченото, обсъждане и решаване на всички тези въпроси.

Много от комисиите вече натрупаха добър опит да осъществяват ревизии на деловодната работа и документацията на първичните партийни организации. Съгласувано или съвместно със съответните партийни комитети те вникват в съдържанието на плановете, на протоколите от заседанията на партийните бюра и събранията на първичните партийни организации и др. В резултат на такива проверки се установява не само дали редовно и правилно се съставят тези документи, но преди всичко какви въпроси са стояли на вниманието на организациите и трудовите колективи, какви решения са вземани, как е организирано изпълнението им и пр.

Освен това при системната работа с определени първични партийни организации всеки член на комисиите има впечатление от състоянието и равнището на важни страни от техния живот.

Правилно е тези впечатления и констатациите от ревизиите за всяка първична партийна организация да се обобщят и се използват при подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания.

Digitized by Google

Въз основа на натрупания опит ще бъде полезно контролно-ревизионните и ревизионните комисии преди отчетно-изборните събрания да **проверят състоянието на документите и по-специално на протоколите на първичните партийни организации.** Съгласувано или съвместно с партийните комитети те биха могли по-задълбочено да вникнат как последните са се занимавали с някои от най-актуалните въпроси, които следва да се обсъдят от организациите. С резултатите от тези и по-предишни проверки те могат да помогнат по-правилно да бъдат изяснени отделни въпроси при подготовката на отчетните доклади, както и в **разисканията на самите отчетно-изборни събрания.**

Във връзка с отчетно-изборните събрания в първичните партийни организации се избират комисии, които проверяват и докладват на събранията за състоянието на финансовата отчетност, за деловодната работа и стопанисването на партийното имущество. Правилно ще бъде ревизионните комисии да дадат на тези комисии материалите от своите проверки, като им помогнат по-качествено да изпълнят възложената им задача и да направят политическа оценка на констатираните факти.

Отговорна работа предстои да извършат контролно-ревизионните и ревизионните комисии при подготовката на своите **отчети пред събранията и конференциите на съответните заводски, учрежденски, общоселски, общински и окръжни партийни организации и в предконгресните си отчетни заседания и пленуми.**

От решенията на Единадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, от пленумите на Централния комитет на БКП след конгреса, както и от решенията на пленумите на Централната контролно-ревизионна комисия произтичат редица задачи. С изпълнението им се даде мощен тласък за по-нататъшното развитие на контролно-ревизионната дейност, на нейното разрастване в ширина и навлизане в дълбочина на въпросите. Повиши се качеството и ефективността на съдействието за опазването на чистотата, за укрепването на единството и издигането боеспособността на партийните редове, за повишаване ролята на първичните партийни организации и на отделния комунист за изпълнението на задачите във всеки трудов колектив, във всяко обществено звено.

През отчетния период окръжните контролно-ревизионни комисии оказваха системна и действена методическа помощ на **ревизионните комисии** за издигането на тяхната роля и авторитет като политически контролни органи на съответните партийни организации.

Повечето ревизионни комисии вече не се ограничават само с проверки във връзка с отчетно-изборните събрания и конференции, а системно работят с първичните партийни организации по определените им от Устава задачи. Обогати се и съдържанието на тяхната дейност. Много комисии извършват проверки по целия комплекс от въпроси, които са от тяхна компетентност — определянето и отчитането на членския внос, правилното водене на документацията, стопанисването на партийното имущество, работата с писмата, жалбите, сигналите и предложенията на комунистите и др.

На свои заседания и пред отчетните събрания и конференции ревизионните комисии трябва аргументирано да оценят доколко е израснал техният авторитет като политически органи, какво са извършили по целия комплекс от задачи, които са им поставени от Устава и съответните инструкции. Особено внимание заслужава да се обърне на работата с документите в първичните партийни организации.

По инициатива на Централната контролно-ревизионна комисия след Единадесетия конгрес на Партията ревизионните комисии отделиха специални грижи за приложението на **Инструкцията на Секретариата на**

Digitized by Google

Централния комитет на БКП за работа с документите в първичните партийни организации. В резултат на системните грижи от страна на партийните комитети и на ревизионните комисии е извършена решителна крачка в спазването на изискванията на тази инструкция и поспециално в правилното съставяне на протоколите. В много първични партийни организации се въвежда образцова първична отчетност, протоколите от заседанията на техните бюра и от партийните събрания по-пълно и вярно отразяват живота на организациите, на трудовите колективи, достоверна и обективна е съдържащата се в тях информация.

Същевременно редица проверки, извършени от Централната и окръжните контролно-ревизионни комисии и от ревизионните комисии, показват, че на отделни места не се прилага добре Инструкцията за работа с документите в първичните партийни организации. Нарушават се важни нейни изисквания, особено по съставянето на протоколите. Това е показател за слабости и в самата ревизионна дейност. За това отговорност носят и контролно-ревизионните и ревизионните комисии. Много често те се ограничават да правят кратки информации, да изнасят справки и цифрови данни за резултатите от своите проверки. Недостатъчно анализират причините за констатираните нарушения на инструкцията и отговорността на съответните дейци. Необходимо е в отчетните доклади да се преодолее този недостатък. **Ударението да се постави не на фактите, а на задълбочения анализ на работата по всеки въпрос.**

Само тогава отчетите на комисиите ще бъдат на политическа висота. Особено важно е не само да се покаже състоянието на работата по въпросите на контролно-ревизионната дейност в първичните партийни организации, а **да се анализира дейността на самите комисии и тяхната отговорност за изменение на положението.** Тук да се изтъкне умението им в проверките да обхващат целия комплекс от уставни задачи, за строго спазване инструкциите на Централния комитет на БКП, които засягат тяхната компетентност, за координирани проверки с партийните комитети, за засилване ефекта от ревизиите.

Отчетно-изборните събрания и конференции в Партията поставят високи изисквания при подготовката на **отчетите на окръжните, районните и общинските контролно-ревизионни комисии.**

Пред тях с още по-голяма сила стои задачата за задълбочен политически анализ на ревизионната дейност, за осмисляне собствения си опит и този на ревизионните комисии, на които те оказват методическа помощ.

Правилно подготвеният отчет трябва да постави в центъра на вниманието **значителния ръст, който контролно-ревизионните комисии отбелязаха в областта на политическия контрол** на Партията по определените им от Устава задачи.

Безспорно е, че решенията на Единадесетия партиен конгрес допринесоха да се издигне на по-високо равнище контролната дейност. Контролно-ревизионните комисии излязоха от тесните рамки да разглеждат предимно **дела във връзка с възражения на наказани комунисти.** При работата по делата на санкционираните партийни членове комисиите използват по-пълноценно информацията от системата за регистриране, справки и анализ на наложените наказания (Система—5). Те проявяват стремеж да изпълняват решението на Единадесетия конгрес на БКП за по-близко сътрудничество с партийните комитети и техните отдели, за по-тясно взаимодействие с органите на Националната контролна система. По този начин контролно-ревизионните комисии още по-успешно разкриват обективните и субективните причини за всяко нарушение на Устава, съдействуват за подобряване на обста-

Digitized by Google

новката в първичните партийни организации и за възпитанието на комунистите и трудовите колективи.

Дълг на контролно-ревизионните комисии е в своите отчети да не се ограничават само в количествените показатели за разгледаните дела, а главно да анализират доколко задълбочено са вникнали в данните от Система—5. Да покажат пълно и вярно разкривали ли са обективните и субективните причини за нарушенията на Устава, съумели ли са със своите решения и предложения да съдействуват за премахването на съществуващите слабости в живота на първичните партийни организации, трудовите колективи, в обществената среда и във възпитанието на комунистите. Успели ли са да допринесат да се съчетава партийното наказание с другите средства на възпитание, за издигането на комунистическата съзнателност и дисциплина.

По-висок етап в развитието на контролната работа бележи **координираната дейност на контролно-ревизионните комисии с партийните комитети и държавните контролни органи** във връзка с проверки за изпълнението на важни партийни решения.

В резултат на тази дейност се засилва взискателността към нарушителите на държавната дисциплина, на социалистическата законност и морал, расте ефектът от контролната дейност. Някои контролно-ревизионни комисии обаче не винаги поставят в центъра на вниманието си своята собствена работа по проверяваните въпроси, недостатъчно разкриват отговорността си за съществуващите слабости и нарушения. В редица случаи те не очертават ясно бъдещите си задачи. Не липсват и факти на неправилно разграничаване на функциите. По тази причина в отделни случаи някои комисии излизат извън рамките на своите уставни компетенции, като присвояват правата на партийните комитети или пък вършат работата на техните отдели. В бюрата и пленумите на дадени комисии се внасят кратки информации с данни от съвместните проверки, без да е направен задълбочен политически анализ на състоянието по проверяваните въпроси.

Необходимо е в отчетните доклади на контролно-ревизионните комисии както пред техните предконгресни пленуми, така и пред окръжните, районните и общинските отчетно-изборни конференции да се анализира задълбочено работата по тези важни въпроси и ясно да се очертаят насоките за още по-тясно обвързване на контролно-ревизионната дейност с актуалните партийни задачи. С това ще се помогне да се отстраняват съществуващите недостатъци, да се издигне на по-високо равнище качеството на контролната дейност.

* * *

Нашата партия натрупа богат опит и в правилния подбор на **кадрите, които се избират в контролно-ревизионните и ревизионните комисии.**

Поставянето на по-широка основа на контролно-ревизионната дейност, координираната работа с партийните комитети и държавните контролни органи и замяната на партийните членски книжки показват, че при сегашните отчетно-изборни събрания и конференции е нужно още по-грижливо да се подберат кадрите в тези партийни контролни звена.

Новите задачи, които Дванадесетият конгрес на БКП ще постави пред цялата Партия, изискват да се засилва партийният контрол, да расте компетентността на органите, които го осъществяват.

Това налага **съставът на контролно-ревизионните и на ревизионните комисии още по-пълно да съответствува на характера на окръга, района, общината, на завода, учреждението и пр.** Необходимо е той да

Digitized by Google

отразява по-добре обществените сектори и дейности, които са развити на дадената територия. Това ще създаде възможност за още по-задълбочена контролно-ревизионна работа.

Опитът показва, че при определяне състава на контролно-ревизионните и ревизионните комисии трябва да се вземе под внимание и едно друго важно обстоятелство. Замяната на партийните членски книжки показва, че в отделни случаи партийните организации са нарушавали някои изисквания на инструкцията за членство в Партията, поради което в партийните редове понякога са прониквали хора без необходимите политически, делови и нравствени качества. В някои случаи не са подменени документите на млади партийни членове, приети едва преди 1—2 или 3 години. Съвършено правилно редица контролно-ревизионни комисии засилиха проверките на документите на новоприетите партийни членове с цел да се разкрият нарушенията на инструкцията. В някои райони и общини представители на комисиите са включени в групите към партийните комитети, които проучват качествата на новоприетите партийни членове преди утвърждаването им от съответния партиен комитет.

Практиката показва, че е необходимо да се търсят форми и средства за засилване **участието на контролно-ревизионните комисии при преценка качествата на кандидатите за членове на Партията, в рамките на техните уставни права.** В това отношение следва творчески да се приложи богатият опит на КПСС. За тази цел се налага да се подобри съставът на комисиите, като се изберат подходящи кадри.

ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ ПРЕД КОНГРЕСА

КОМУНИСТИТЕ И АКТИВНОСТТА НА ТРУДЕЩИТЕ СЕ

ПЕНКО ГЕРГАНОВ
първи секретар на ОК на БКП — Плевен

За комунистите, за трудещите се от Плевенски окръг, както и за целия наш народ последните дни на настоящата година са време на вдъхновена борба за изпълнение на петилетния план, за достойна среща на Дванадесетия партиен конгрес. Това очаквано с най-голям интерес събитие в нашия живот задължава всеки комунист, първична партийна организация и ръководен орган да направят отчет пред Партията и народа, равносметка за своите дела от позиция на повишени критерии за повсеместното внедряване на икономическия подход и стопанската пресметливост.

Комунистите от Плевенската окръжна партийна организация можем да кажем, че работата за реализирането на конгресните решения изпълваше и изпълва нашето всекидневие, всекидневието на първичните партийни организации и трудовите колективи в окръга. През годи-

Digitized by Google

ните на седмата петилетка главното внимание и усилията бяха съсредоточени за решаването на целия комплекс от въпроси, свързани с повишаване ефективността на производството, с реализацията на стратегическия девиз „Ефективност и качество — качество и ефективност".

За изпълнение на големите задачи, поставени от Единадесетия конгрес, Юлския пленум на Централния комитет (1976 г.), Националната партийна конференция и указанията на другаря Тодор Живков, разработени в докладите му пред последвалите няколко пленума на Централния комитет и национални съвещания по изключително важни и актуални проблеми на социалистическото изграждане, в Плевенски окръг се разгърна целенасочена дейност за ускорено развитие на икономиката, за органическо свързване на предимствата на социалистическия строй с научно-техническата революция и бързото внедряване на постиженията ѝ в практиката. На основата на мултипликационния подход се разработи и изпълнява програма за концентрация и специализация на общественото производство и развитието на селищните системи. Настъпиха прогресивни изменения в многоотрасловата структура на окръжната икономика. Създадоха се първите стопански комбинати и комплекси, които на основата на засилената степен на интеграция на науката с производството дават положителни резултати. Значителни успехи се постигнаха в изпълнение на програмата за специализация и концентрация в селското стопанство. В строителството курсът за концентрация на ресурсите на пусковите обекти и преди всичко на обектите с производствено предназначение се отразява благоприятно за повишаване на ефективността и т. н.

Окръжният комитет на БКП отделя значително внимание за **развитие на творчеството и инициативата на трудовите колективи, за широко внедряване на постиженията на първенците и разгаряне на масово социалистическо съревнование, за по-ефективно използване на**

ПЛЕВЕНСКИ ИНИЦИАТИВИ

Не шум, а дела; не големи думи, а конкретни действия, т. е. повече, по-качествени и по-ефективни резултати навсякъде и във всичко. Такава е заръката на другаря Тодор Живков. Ето някои факти, които характеризират творческите търсения на плевенчани, деличния им труд от междуконгресните години.

ЗА ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ

Такава е същността на акордната система с повременно аванспране на механизаторите, експериментирана и утвърдена в бригадата за промишлено производство с ръководител Георги Цветков от село Обнова, Плевенско. По същество този нов начин на организация на заплащането на труда е принос към внедряването на вътрешностопанската сметка, към реализирането на остатъчния и резултативния характер на фонд „Работна заплата".

Механизаторите от тази бригада работят без норми, без разценки; сами поемат контрола върху количеството и качеството на извършената работа; освобождават се от всекидневната грижа за по-голяма заработка, престават да подбират работата. Авансирането им е твърдо, като ръководството на бригадата предварително, в началото на годината, заделя 20 процента от фонда за трудово възнаграждение за резерв.

Това е една положителна, конкретна форма на прилагане на основната линия на икономическата ни политика, намерила място в решенията на Единадесетия партиен конгрес, а именно: борба за по-висока ефективност на стопанската дейност и по-високо качество на продукцията; оценяване достойнствата на трудовия колектив и определяне на фонда за трудово възнаграждение според резултатите от дейността му. Тя съдържа в себе си основните положения на ленинските принципи на сто-

Digitized by Google

основните средства, суровините, материалите и живия труд, за преодоляване на съществуващите недостатъци, за по-нататъшно разгръщане на трудовата и обществената активност, за пълна мобилизация на усилията на трудещите се за изпълнение на плана за 1980 г. и създаване на добра основа за успешен старт през осмата петилетка.

Сложните задачи можехме да изпълним само с активното участие на комунистите, на първичните партийни организации, на общинските комитети и на всички трудещи се. Ето защо от комунистите изисквахме да проявяват по-голяма настойчивост в практическото реализиране на курса на Партията за високо качество и ефективност. Първостепенно внимание отделихме за издигане на тяхната роля и личния им пример, за засилване на обществената им активност като едно от решаващите условия за изпълнение на задачите, за усъвършенстване на стила и методите на цялата организаторска, идеологическа и политиковъзпитателна работа.

В нашата практическа дейност пристъпвахме от разбирането, че организиращият и мобилизиращият пример на комунистите и обществената и трудовата активност на трудещите се не са изолирани, а са взаимно обусловени. Върху тях влияят, и то комплексно, редица фактори, като се започне от организацията на труда и социалистическото съревнование, научното обслужване на производството, квалификацията на кадрите, качеството и удовлетвореността от труда, перспективата за всестранна реализация на личността и се стигне до организационното състояние и политико-организаторската работа на партийните и обществените органи и организации и много други. Окръжният партиен комитет изучава и направлява влиянието на тези фактори, отговаря за най-оптималното им използване.

Бих искал да се спра само на някои от посочените фактори, свързани с организационното състояние и организаторската работа на партийните комитети и организации.

писване, които са не само практически правила за ефективна стопанска дейност, но произлизат от характера и същността на социалистическия строй, на социалистическата икономика.

ПОСЛЕДОВАТЕЛИ НА МНОГОМАШИННИЧКИТЕ

В завод „Асен Халачев" — Плевен текстилките Парашкева Коцева, Митка Цветанова и Роза Мушакова се заеха да разширят фронта на многомашинното обслужване. Този техен почин беше високо оценен от другаря Тодор Живков. В писмото си до тях той писа: „Убеден съм, че Вашето начинание ще намери хиляди последователи в цялата страна". И действително те имат последователки не само в текстилните предприятия, но и в други отрасли и производствени дейности.

Животновъдите от с. Славовица, Плевенско, също последваха примера им. През 1975 г. и началото на 1976 г. 48 работници, в това число 18 доячки, отглеждаха 450 крави. В резултат на разделянето и специализацията на труда общите работници намаляха на 19, в това число 4 основни и един сменен дояч. По-рано на средно зает в кравефермите са се падали 7,1 крави, след внедряването на новата организация на труда — 23,7. Два и половина — три пъти се увеличава производителността на труда. Заедно с това се подобрява качеството на продукцията, а животновъдите преминават на петдневна работна седмица.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ПО ВСИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ОТ ВСЕКИ КОЛЕКТИВ ЗА ВСЕКИ ОТЧЕТЕН ПЕРИОД

Този девиз е на трудовите колективи от град Левски. За да се изпълни, са необходими няколко основни фактора, които са налице в организацията на работата им. Какви са основните моменти, които имат значение за всеки колектив?

Първо, съставянето на плана. В неговото изработване участвуват всички работ-

Digitized by Google

Да се реализират творческите възможности на всички

В Плевенски окръг работят над 30 хиляди комунисти, организирани в близо 900 първични партийни организации. Известно е, на това ни учи историята на Партията, нашето всекидневие, че както работят комунистите, така ще работят всички. Известно е и това, че високата обществено-политическа и трудова активност е уставно задължение на всеки комунист. Но това качество на комуниста не се формира автоматически с приемането му в партийните редове, а е резултат на последователна, задълбочена и конкретна политическа, организаторска и възпитателна работа на партийната група, на първичната организация, в която членува и работи комунистът. И не случайно другарят Тодор Живков посочи, че **„със своята идейност, със своя състав, активност и инициативи, с взаимоотношенията между комунистите и другите трудещи се, с комунистическите добродетели на своите членове, с вътрешнопартийната демокрация и дисциплина, със своята непримиримост към недостатъците, със своята борба за ускоряване на техническия прогрес и с неукротимото си чувство към новото партийните организации следва да се развиват като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, да бъдат пример за подражание, за поука“**[1].

Ръководейки се от уставните задължения и указанията на нашия пръв партиен и държавен ръководител, ние насочихме нашето и на първичните партийни организации внимание към издигане на личния пример на комунистите, а чрез тях — към засилване обществената активност на трудещите се за изпълнението на конгресните решения. В това отношение замяната на партийните членски книжки се оказа благоприятен фактор. В резултат на разговорите и оценките, свързани с

[1] Т. Живков, За партийното строителство. Партиздат, С., 1978, т. 3, с. 265.

ници. Планът на предприятието се разпределя за всеки отчетен период — ден, десетдневка, месец и за всяко работно място, бригада и цех.

Второ, организацията и усъвършенстването на управлението на производството. Когато за всеки ден и период стопанското и партийното ръководство имат информация за изпълнението на плана, когато знаят къде и защо се изостава, могат бързо да реагират и действията им да бъдат конкретни. Нараства и ролята на низовите и междинните ръководители, разграничават се функциите, засилва се личната отговорност за изпълнението на плана.

Трето, масово-политическата работа. Създава се възможност тя да бъде конкретна, диференцирана и всеобхватна. В социалистическото съревнование е разработен план за всяко работно място и работникът постоянно вижда тези, с които се съревновава. Така хората се стремят да проявяват по-голяма активност и творчество в работата.

МОДЕЛНИТЕ БРИГАДИ

Бюрото на окръжния комитет на БКП още в началото на 1980 година е приело програмите на бригадите от Коиловци, Пелово и Одърне и ги е утвърдило като моделни бригади. Каква е същността им?

Ударението се поставя върху планирането като основен инструмент и главно средство за научно управление на икономиката; върху стопанската сметка и самоиздръжката като сърцевина и същност на икономическия механизъм; върху усъвършенстването на бригадната организация на труда и прякото свързване на производствените организации с вътрешния и международния пазар.

В бригадите от този тип се очаква да се постигне такова съчетаване на земя, техника и хора, култури и размери на културите, което да осигури повече и по-евтина продукция. При осигуряване на всички необходими условия производителността ще се повиши не с проценти, а няколко пъти...

Досегашните резултати от работата на трите моделни бригади показват, че съществуват неподозирани резерви в изпол-

Digitized by Google

нея, първичните партийни организации укрепнаха организационно, повиши се активността и дисциплината на комунистите в производството, в обществения живот и в бита. В процеса на замяната първичните организации се освободиха от онези свои членове, които са загубили качествата на комуниста.

Резултатен се оказа и осъществяваният в окръжната партийна организация разговор на тема „Комунистът, първичната партийна организация и Юлският пленум". С него сега, когато той приключи, можем да кажем, че решихме няколко задачи:

Първо, разговорът помогна за мобилизиране и насочване усилията на комунистите, на първичните организации и на всички трудещи се към всекидневна и неотклонна дейност за превръщане в дела решенията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум на Централния комитет на БКП.

Второ, той създаде условия и предпоставки да се подкрепя, да се насърчава и да се разгръща творчеството на масите, тяхната инициатива. Разговорът даде възможност във всички предприятия, стопански организации и поделенията им творчески да се прилага и доразвива инициативата на окръжната партийна организация **„За нов подход, за ритмично и комплексно изпълнение и преизпълнение на плана всеки ден, десетдневка и месец, от всеки работник, производствено звено и колектив".**

Трето, всеки отделен етап на разговора се свързваше с непосредственото усъвършенстване на партийната работа за изпълнението на качествените и натуралните показатели на колективите. Това помогна да се разбере от всички, че не става дума за отделно мероприятие или за временна кампания, а за трайна линия, произтичаща от партийната програма и решенията на Единадесетия конгрес.

Партийният стил на работа предполага **добре изграден контрол и проверка на изпълнението, умела работа по подбора, разпределението и възпитанието на кадрите.** И действително за болшинството общински партийни комитети контролът и проверката на изпълнението ста-

---

зването на техниката, в икономията на материали, време и труд. Повишават се личната отговорност и самоконтролът, дисциплината и стремежът да се маневрира, да се действува съобразно условията.

РАВНОСМЕТКАТА

Борба за ускорено внедряване на новостите — ето един от отличителните белези на плевенските трудещи се в годините след Единадесетия партиен конгрес. Само през последните три години те направиха над 2700 рационализаторски предложения, от които 1411 са внедрени в производството с икономически ефект над 7 600 000 лв.

В различните форми на социалистическото съревнование са включени над 98 на сто от работниците и специалистите. Над 1100 работници от различните отрасли на народното стопанство с 5—6 месеца предсрочно изпълниха петилетните си планове, а 16 измежду тях — по две петилетни задания.

* * *

За четири години от петилетката колективите от промишлеността предадоха на народното стопанство продукция над плана за 33 милиона лева.

* * *

В окръга годишно се усвояват над 150 милиона капитални вложения и се пускат в експлоатация около сто промишлени, селскостопански и културно-битови обекти и над 2000 жилища.

* * *

Към културното богатство на окръга се прибави архитектурно-живописният комплекс Панорама „Плевенска епопея — 1877 година", през който премина двумилионният посетител, художествената галерия „Илия Бешков", много читалищни сгради и др.

Digitized by Google

наха неотделима част от организаторската им работа.

В окръжната партийна организация по опита на побратимената Ростовска област в годините след конгреса се създаде и функционира система за отчет, контрол и помощ на комунистите, участвуващи непосредствено в материалното производство и в обслужващата сфера. Нейната същност се свежда до използване на ефективни форми и средства за подобряване на стила и методите на работа на партийните комитети и бюра, на първичните партийни организации за индивидуална работа с комунистите, за създаване на навици бързо да се реагира на слабостите от субективен и обективен характер, да се търсят причините и да се вземат мерки за тяхното преодоляване. Чрез системата всеки месец първичните организации, общинските партийни комитети и окръжният комитет на БКП контролират изпълнението на решенията и задачите и оказват конкретна помощ в работата на повече от 11 хиляди комунисти за издигане на авангардната им роля и за повишаване на тяхната активност. Чрез нея партийните органи и организации набират информация, която използват за усъвършенствуване на ръководството на икономиката, за да бъде то по-конкретно и диференцирано, а оттук и по-ефективно. В крайна сметка какво се получава? Когато човек знае, че неговата дейност се наблюдава и отчита всеки месец, той става активната страна в борбата за изпълнение на плана, а с примера си увлича всички и накрая се стига до умножен ефект от творческата активност на трудещите се в окръга.

Конкретни резултати?

В предприятията се поведе борба за разкриване и използване на всички вътрешни резерви на производството, което способствува за създаването в колективите на обстановка на взаимна взискателност, непримиримост към недостатъците, висока отговорност за пълно използване на техниката и за икономия на материалите. Но не само това. Окръжният комитет на БКП отделя значително внимание за широко

---

* * *

В градове и села развиват дейност 1320 професионални и самодейни колективи. Годишно те изнасят 21 700 концерта пред над шест милиона посетители.

Само в различните етапи на международната детска асамблея „Знаме на мира" от окръга участвуваха над 16 000 деца и юноши.

* * *

Комунистите са в челните редици на борбата за претворяване на конгресните решения в дела. След Единадесетия конгрес на БКП окръжната партийна организация нарасна с още 2000 нови членове — млади, знаещи и можещи работници и специалисти от водещите отрасли.

В общинските партийни комитети и в първичните организации се утвърдиха резултатните форми на работа — самоотчетът и атестатът на комуниста. Осъществен бе разговорът на тема „Комунистът, първичната партийна организация и Юлският пленум". В момента се води предконгресен разговор „Делата на комунистите".

На събранията на първичните партийни организации във връзка с пленума на Централния комитет на БКП от 29 юли т. г. над 5000 комунисти получиха конкретни поръчения.

* * *

Укрепна и дава нови плодове дружбата и сътрудничеството с побратимената Ростовска област на СССР. Над 70 на сто от трудовите колективи и от населените места поддържат постоянни връзки със сродни на тях от Ростовска област, между които 13 града, 50 предприятия, 30 учреждения и институти, 30 села и т. н. През последните три години в 80 на сто от колективите са се състояли срещи с представители на Ростовска област. Над 70 на сто от посетилите Ростовска област научават и прилагат в работата си опита на своите колеги.

Многократните срещи на всички равнища и по всички въпроси и най-вече посещението на първия секретар на областния комитет на КПСС в Ростов на Дон И. А. Бондаренко са неизмерима сила и вдъхновяващ пример за трудещите се в борбата им за многостранното развитие на Плевенски окръг.

Digitized by Google

прилагане постиженията на първенците, за разгаряне на масово социалистическо съревнование, за преодоляване на недостатъците в планирането и повсеместно внедряване на социалистическата организация на труда и стопанската сметка.

В годините след Единадесетия конгрес в окръга се създадоха и получиха широка популярност опитът и инициативите: на героя на социалистическия труд шлайфистката Лиляна Рачкова от Авторемонтния завод в гр. Левски — за предсрочно и комплексно изпълнение на личния насрещен план за седмата петилетка; на тъкачките многомашинници от комбинат „Ас. Халачев" — за разширяване на фронта на многомашинното обслужване; на машиностроителите от МК „Н. Й. Вапцаров" — „Паспорт за ефективност и качество на промишленото изделие"; бригадната организация на труда и други, които се превърнаха и сега са нови критерии на нашата равносметка за седмата петилетка и изпълнението на конгресните решения.

При такава организация на работата резултатите от труда на комунистите и трудещите се са логически завършек. След Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция обществената производителност на труда в промишлеността нарасна 37,9 на сто; чистата продукция — 50,4 на сто; печалбата — 62,4 на сто. Преизпълнен е планът за редица изделия и стоки за потребление, в т. ч. памучни тъкани, шивашки изделия, зеленчукови и плодови консерви, комбинирани фуражи, мазут, дизелово гориво, хидравлични преси, тухли, цимент и др. Общата селскостопанска продукция е увеличена с над 16,5 на сто спрямо средногодишното производство за шестата петилетка. По производство на месо окръгът се нареди на първо място в страната; на хлебно и фуражно зърно, яйца, грозде — на второ; на захарно цвекло и мляко — на четвърто. Постигнати са успехи в отраслите „Строителство", „Търговия", „Транспорт и съобщения" и т. н.

За творческото всекидневие на комунистите и всички трудещи се говори и фактът, че в окръга над 1500 първенци и десетки бригади изпълниха предсрочно петилетния план, а 16 челници работят за деветата петилетка.

Изпълнението на производствените планове, изграждането на материално-техническата база, производството на материални блага, задоволяването на потребностите на хората са основна, но не и единствена грижа и цел на нашата партия и на обществото. Всичко това трябва да съдействува за формирането и израстването на

Социалистическата личност

Можем да кажем, че един от основните резултати на социалистическото развитие е човекът — неговото извисяване. Защото всичко, каквото правим в първичните партийни организации, в колектива, в квартала, в общината, в кметството и т. н., е предназначено за човека, за въздействие върху неговото съзнание, за превръщането на партийните решения в негово убеждение и мотиви за всекидневно поведение.

На съвременния етап на развитие на икономиката не са достатъчни само техническата въоръженост и прогресивните технологии. Те трябва да се допълват със съзнателното отношение на всеки работник към своите задължения, с точното спазване на производствената дисциплина. Всеки да проявява пълна мобилизация, да живее с интересите на колектива, с интересите на своето селище и на цялата страна, да проявява чувство на лична отговорност за възложената му работа. Реализирането на плановете и задачите в крайна сметка зависи от хората, от техните знания, опит, култура и политическа съзнателност.

Кое е новото у хората от Плевенския край?

Digitized by Google

Новото са самите съвременни работници в промишлеността и селското стопанство, в строителството и транспорта, в търговията и обслужващата сфера, представителите на художествено-творческата интелигенция, които се налагат със своето чувство на стопани и с държавническото си отношение към проблемите на нашето време. Личности със собствена жизнена позиция, утвърждаващи социалистическия начин на живот. В голямото си мнозинство това са творци, произвеждащи качествено, икономично и потребяващи разумно. Те се отличават със своето трудолюбие, другарство и взаимопомощ, с любовта си към СССР, с интернационалното и патриотичното си чувство и т. н.

Създадената и постоянно разширяваща се база за труд, научно-техническо творчество, художествена самодейност, отдих, спорт, туризъм и т. н. в окръжния център и селищните системи дава възможности за многостранно развитие и пълна изява на всички трудещи се — комунисти, сдружени земеделци, комсомолци и безпартийни. Формирането у тях на социалистическо отношение към труда е в центъра на всекидневната идейновъзпитателна работа на първичните партийни организации. Цялостната тяхна работа бе и е подчинена на задачата за усъвършенствуване на бригадната организация на труда, за повсеместно прилагане на икономическия подход и икономическия механизъм.

Готови за нови дела

Задачите, които ще постави предстоящият Дванадесети партиен конгрес, властно и настойчиво налагат ускорено да се внедряват най-високите постижения на научно-техническия прогрес и челния опит. Икономическият механизъм превръща търсенето и прилагането на новото, прогресивното във вътрешна потребност и заинтересованост на ръководители, специалисти и работници. Ето защо проблемите на интелектуализацията на производството и труда, на научно-техническия прогрес заемат вече централно място в дейността на общинските партийни комитети и първичните организации.

Усъвършенствуването на бригадната организация на труда е една от главните черти и основен елемент на новия икономически подход. С дълбока теоретическа обоснованост и пределна яснота др. Тодор Живков не един път напомня, че главното, решаващото е усъвършенствуването на социалистическата организация на труда и по-специално изграждането на принципно нова бригадна организация на труда. За изпълнението на тези задачи в окръга се изгради постоянно действуваща работна група за помощ и контрол по прилагането на новата организация на труда и стопанската сметка, а за създаване на собствен опит работят десет базови предприятия, чиито резултати организирано се изучават на отраслови срещи с ръководствата на сродните предприятия. Окръжният комитет разработи и утвърди статут за работа по ускореното внедряване на научно-техническите постижения. На основата на това всички предприятия и организации разработиха свои програми по техническия прогрес за осмата петилетка и до 1990 година.

Сега под ръководството на окръжния комитет на БКП усилията на трудовите колективи са насочени към изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от т. г. — всеки колектив с изпълнен план за годината и седмата петилетка. Особено внимание отделяме на рентабилността и изпълнението на плана за печалбата. Разработихме конкретни графици и компенсационни програми за всяко предприятие, а именно: в промишлеността 8 предприятия да изпълнят плана с 4 месеца предсрочно, 10 — с 3 месеца, 11 — с 2 месеца, 20 — с 1 месец, а останалите — до края на месец декември т. г. Предприятията от търго-

Digitized by Google

вията ще реализират плана си по всички показатели с 40 дни предсрочно, а от услугите — с 1 месец. Предсрочно ще приключат и предприятията от транспорта и съобщенията.

За изпълнение на задачите, поставени от Националното съвещание от 31 октомври 1979 г., за увеличаване обществената производителност на труда в пъти и превръщане на осмата петилетка в петилетка на технически прогрес, бюрото на окръжния комитет на БКП прие **разгърнати мероприятия,** по които се работи във всички предприятия. Утвърден е **статут** за работа на съветите по техническия прогрес. Във всички предприятия, по общини и общо за окръга сега се **разработват програми** по техническия прогрес и интелектуализацията на производството за осмата петилетка, които ще се приемат съвместно със съответните ДСО и министерства. Специално внимание отделяме на усъвършенстването на научно-техническата информация в предприятията и научноизследователските институти. Предстои да се открие филиал на ЦИНТИ в Плевен.

За комплексното решаване на тези проблеми използвахме опита на КПСС и разработихме **„Типов паспорт на промишленото предприятие“.** Паспортът осигурява комплексна информация за състоянието на предприятието и неговите изменения. В практическата дейност паспортът ще се използва като основа и изходна база за оперативно и перспективно планиране, за всестранен анализ и оценка на стопанската дейност, за ускорено внедряване постиженията на техническия прогрес и т. н. Целта е не само да се види състоянието на съществуващата материална база и на организацията на труда, но въз основа на тях да се определят **основните задачи и да се разработи конкретен план** за реконструкция, модернизация, специализация и обновяване на продукцията. В крайна сметка следва да се постигнат световните технико-икономически показатели на всяко изделие. Работата и задачите на партийните и стопанските ръководства по въпросите на техническия прогрес ще бъде обсъдена на пленум на окръжния комитет на БКП до края на 1980 година.

Особено внимание отделяме на бригадната организация на труда. Сега в окръга са изградени 3681 бригади със 79 499 работници. Това е само едно начало на бригадите от нов тип — на бригадна стопанска сметка, на пълна самоиздръжка. В духа на указанията на др. Тодор Живков и Тезисите на Политбюро на Централния комитет се разработват инженерни проекти за усъвършенстване на бригадната организация на труда.

Нашата страна скоро ще навлезе в ново петилетие от социалистическото си развитие, в ново четиринадесето столетие от своето появяване на картата на Европа. Всичко това задължава комунистите от Плевенски окръг да дават личен пример в борбата за висока ефективност и деловитост в работата, да засилват и ръководят политическия и трудовия подем на трудещите се в изграждането на развитото социалистическо общество у нас. Всичко това налага в партийните комитети и организации да се утвърждава действен, новаторски стил, който измения действителността, преобразува, мобилизира, осигурява решаването на новите задачи; стил, който преодолява задържащите фактори и отрицателните явления. Сега такъв стил е характерен за всекидневието на окръжния, общинските комитети и първичните партийни организации в окръга.

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

Съвместна публикация

НАРОДНИ СЪВЕТИ

КМЕТСТВОТО

Общините от нов тип у нас са реалност. Народното събрание ги утвърди като единни социални, икономически и административни единици. Една от тях е и Пордимската община. Тя не е голяма, в нея са включени 8 селища с общо 13 500 жители, от които 920 са комунисти, обединени в 28 първични партийни организации.

В миналото районът, който обхваща Пордимската селищна система, е бил беден, изостанал аграрен район, но с богата революционна история. Тук се намира Музеят на Главната квартира на руската армия от 1877 година. Преди Девети септември 1944 г. в района на общината е действувала Вълчитрънската партизанска чета.

В годините на социалистическото строителство интензивно се развива не само селското стопанство, но и промишлеността, строителството, транспортът, търговията, образованието, културата, спортът и туризмът. Всички села са с обновен жилищен фонд, благоустроени, електрифицирани, водоснабдени, свързани помежду си с асфалтови пътища. През селищната система преминава железопътната линия София—Варна.

Пордим — седалището на общината, е един от най-младите градове в страната. Той разполага с всички предпоставки, необходими за оформянето му като обществено-политически, социално-икономически и културен център. Тук в среща-разговор по проблемите на кметствата участвуваха: Петко РУСЕВ — главен редактор на сп. „Партиен живот", Стоян ЗЛАТАНОВ — главен редактор на сп. „Народни съвети", Кунчо КУНЕВ — секретар на окръжния комитет на БКП в Плевен, Йордан ПРОКОПОВ — първи заместник-председател на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, Константин КОНСТАНТИНОВ — секретар на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, Гергана ВЪРБАНОВА — началник управление „Организационно" при окръжния народен съвет, Никола ДОБРЕВ — инструктор на окръжния комитет на БКП, Коста МЛАДЕНОВ — първи секретар на общинския партиен комитет в Пордим, Петър ШОПОВ — секретар на общинския партиен комитет, Васил ЛИЛОВСКИ — председател на изпълнителния комитет на общинския народен съвет. Тодор АКОВ — председател на аграрно-промишления комплекс, Георги МАРИНОВ — секретар на общоселския партиен комитет в с. Тотлебен, Иван ВЕЛИКОВ — секретар на първичната партийна организация в с. Одърне, Владимир ДИМИТРОВ — председател на селския комитет на Отечествения фронт в с. Каменец, Здравко КАРАДИНКОВ — кмет в село Вълчитрън, Божин КРЪСТЕВ — кмет в с. Згалево, Петър ЛИЧЕВ — секретар на кметството в село Тотлебен, и други.

П. РУСЕВ: — Целта на нашата среща е да разискваме и споделим опит относно кметството в три главни направления: компетенции и задачи на кметството като орган на общинския народен съвет и на народното самоуправление; неговата роля за комплексното обществено обслужване и взаимоотношенията му с другите органи; за партийното ръководство на дейността му. Избрахме Пордимската селищна систе-

Digitized by Google

ма, защото голяма част от селищните системи в страната по характер и степен на изграденост приличат на нея. Предлагам разговорът да бъде откровен и да се поставят всички вълнуващи и нерешени въпроси.

К. МЛАДЕНОВ: — Изминалият период от една година и три месеца от създаването на новите общини и кметствата недвусмислено показва целесъобразността на партийното решение за тяхното изграждане. То се оправда в живота. В момента у нас няма кадри, няма хора, които да се съмняват в неговата рационалност.

П. РУСЕВ: — Наистина това е оригинално партийно решение. Селищните системи са основни звена на териториалното и селищното устройство на страната. Не случайно др. Тодор Живков изтъкна, че те са клетките на бъдещото комунистическо обществено самоуправление.

В. ЛИЛОВСКИ: — Разбира се, през този период имаше слабости и пропуски, не съвсем лесно кметствата се утвърдиха. Струва ми се, че те наистина са нови органи. По начина на планиране, по методите на работа, по реализиране на задачите те се отличават от пълномощничествата и от старите общински народни съвети. Запазиха се само някои хубави традиции, които ние се стремим да разширяваме.

КОМПЕТЕНЦИИ И ЗАДАЧИ

П. РУСЕВ: — Кое е новото в дейността на кметствата?

В. ЛИЛОВСКИ: — Някои отричат, че преди пълномощничествата и селските общински народни съвети са се занимавали с икономика. Напротив, те и тогава под ръководството на партийния комитет и с помощта на обществените организации организираха изпълнението на селскостопанските задачи, особено що се отнася до намиране и мобилизиране на работната ръка. Но сега кметствата станаха истински организатори. Те не се занимават с подготовка на сесии, със заседания на изпълнителния комитет и в това отношение не се дублират с общинския народен съвет. Главното е, че те се захващат с изпълнението на решенията, създават организация, проявяват самоинициатива. Кметствата са оперативни органи.

П. РУСЕВ: — Това е нов момент в системата на социалното управление с голямо практическо значение. В теорията се спори, правят се социологически изследвания. За нас в случая е по-важно да се види практиката. В сравнение с пълномощничествата се засилиха стопанските функции на кметствата. Вярно ли е?

К. МЛАДЕНОВ: — Да, така е. Без да преувеличавам, ще посоча, че ние сме длъжни да решаваме всички задачи. Работният ни ден трябва да започва и да завършва с въпросите на икономиката. В такъв смисъл работата на кметствата преди всичко е организаторска, тя е свързана с изпълнение на взетите решения.

Нашият район е аграрно-промишлен. Кметствата се занимават с решаването на селскостопанските задачи, на тях главно се опираме при мобилизацията на работната ръка и разпределението ѝ, при организирането на бригади. Това е много важно особено сега при недостига на работна сила. Те активно се занимават със самозадоволяване на населението със селскостопански продукти.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Наистина повишените права на общинските народни съвети не можеха да не дадат отражение върху работата на кметствата.

П. РУСЕВ: — Разбира се, но в тази връзка искам да поставя въпроса, който има практическо и теоретическо значение. Сега критикуват селищните системи, новите общини, партийните и държавните органи, че намаляват посещенията

Digitized by Google

си в отделните села. Това показват изследванията. А умните ръководители на общините отговарят: „Вярно е, че намаляха по количество, но по качество се подобряват. Защото при старите общини местните ръководства бяха свикнали всичко да им се дава наготово, всеки ден да има някой при тях. Убиваше се самоинициативата. Сега в селищните системи расте активността и отговорността на местните ръководители, особено на кметовете и на партийните секретари."

Второ, смята се, че връзката между кметовете и организациите на Отечествения фронт е на по-високо равнище. Какви са вашите впечатления?

В. ЛИЛОВСКИ: — Лично мое мнение е, че нямаме прояви на опекунство над кметствата, защото ще се убие инициативата. Като казах, че малко се преболедува, то не се дължи на някакво опекунство. Беше необходим един период, за да се намерят нови методи и начини на работа, да се уточнят задачите. Ние сме наясно, че в никакви случаи не трябва да се стеснява фронтът на работа на кметствата и не бива да се пречи на инициативността.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Какви форми на ръководство над кметствата използвате?

В. ЛИЛОВСКИ: — Най-напред на сесията се вземат решения по основните въпроси, дават се направленията. На всяко заседание на изпълнителния комитет присъствуват кметовете. Един път в месеца има ден на кмета.

Аз се опитвам да използвам и деня, в който е заседанието на изпълнителния комитет, за контакти с кметовете. Около час и половина—два съм на тяхно разположение. На тези срещи, които са обикновено преди, а понякога и след заседанието, запознаваме кметовете с разглежданите въпроси. Понякога възникват някои много спешни задачи, например по селското стопанство или по самозадоволяването. Тези въпроси се поставят и на оперативка.

К. КОНСТАНТИНОВ: — Изпълнителният комитет на окръжния народен съвет веднъж в месеца организира ден на председателя, а на три месеца — ден на кмета. Целим кметовете да не стоят настрана, да са в течение на политиката, да са запознати с решенията, които вземаме, да обменят опит, да виждат новостите. При срещите в окръжния народен съвет се набляга главно на обмяната на опита. Правят се и периодически отчети.

В. ЛИЛОВСКИ: — На сесия се отчитат кметствата. За една година са се отчели двама от кметовете, а на заседания на изпълнителния комитет ги изслушваме по отделни въпроси: изпълнението на строителните програми, благоустрояването и хигиенизирането, задоволяването със селскостопански продукти и др.

П. РУСЕВ: — Как виждате мястото и ролята на кметствата и какви грижи полагате за усъвършенствуване на работата при изпълнение на задачите?

Б. КРЪСТЕВ: — Аз бях секретар и председател на изпълнителния комитет на общинския народен съвет в Пордим и на общинския народен съвет в Згалево. Сега съм кмет. Мога да направя разлика между едното и другото.

Положението на председателя на изпълнителния комитет на селския народен съвет е много по-различно, отколкото сега в селищната система. По-рано инициативите не бяха толкова много. В повечето случаи се получаваха указания отгоре. Сега кметството дава възможност някои от въпросите на строителството, благоустрояването, хигиенизирането и други да се решават оперативно от самия кмет в съответствие с възможностите.

Всяка година разработваме разчети за допълнителна работна ръка за селското стопанство, за обработването и отглеждането на някои култури, за прибирането и оползотворяването на реколтата. Още със създаването на кметството, мо-

Digitized by Google

же би линията на окръжния народен съвет беше такава, се засилиха изискванията към дейността на кметствата по изпълнение на селскостопанските задачи. Например за семейния акорд. През тази година захарното цвекло се работи изцяло на семеен и малко на групов акорд. Как постъпихме? Дадохме по-голяма гласност на това мероприятие. Въпросът се обсъди на общоселско събрание. Заедно с партийната организация разяснихме допълнителните стимули, които АПК реши да дава на онези, които ще обработват цвеклото.

П. РУСЕВ: — Превърнахте проблема в проблем на цялото село.

Б. КРЪСТЕВ: — Точно така. Уточнихме се с ръководството на АПК какво трябва да се работи, какви бригади трябва да се формират. Оказахме съдействие. Хората се захванаха за работа и резултати има.

З. КАРАДИНКОВ: — Съвсем вярно и точно се засегна въпросът за стопанските функции на кметствата. Искам да започна с думите на др. Лиловски за опекунството на общинския народен съвет над кметствата. Мисля, че на този етап, когато въпросите се решават с нов подход, и дума не може да става за опекунство. На нас просто ни се поставят задачите на заседание на изпълнителния комитет или на сесия на общинския народен съвет. Никой от общинския народен съвет или от общинския партиен комитет не ограничава инициативата на кметствата за изпълнение на тези задачи.

Тази година хората подсказаха как трябва да организираме работата по семейния акорд. Посредством низовите организации на Отечествения фронт и заедно с народните съветници обходихме всеки дом. Хората казаха: „Дайте ни навреме разчета, докато плевелите не са избуяли!“ Но никой от общинския народен съвет не ни казва: „Вие до тази дата това ще направите, след това друго...“ Важното е да се изпълни задачата, а как ще се изпълни, това вече зависи от самата инициатива на кметството, на народните съветници, изобщо на актива, на който се опират ръководствата и кметът. Така се повишава нашата отговорност, защото за всички несполуки партийната организация, обществеността се обръщат към кметството.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Народните съветници участвуват в заседанията на кметството. Това е добре. Някои изтъкват, че те са без функции. Как ги използвате в организаторската дейност за решаване на проблемите в селото?

З. КАРАДИНКОВ: — За да бъде изпълнена със съдържание работата на народните съветници в кметствата, зависи до голяма степен от това, как се работи с тях. Не ще и дума, че ако не са информирани, те няма да се интересуват от проблемите. За някои задачи, особено по 76-о постановление на Министерския съвет за самозадоволяване със селскостопански продукти, по благоустрояването и хигиенизирането, по доброволния труд, ги използваме най-рационално. Те мобилизират населението.

П. РУСЕВ: — Те се превърнаха от „заседатели“ в организатори на населението за изпълнение на задачите.

З. КАРАДИНКОВ: — Напълно вярно. Ще потвърдя това становище с пример. По време на ленинския съботник във Вълчитрън разчитахме изключително на народните съветници в кметството да мобилизират хората. Другояче не можеше и да бъде. Задачата ни се постави от партийния комитет, от изпълнителния комитет на общинския народен съвет. Но тя бе поставена на нас, на тези, които бяхме на заседанието, на съвещанието, когато се вземаше решение. Долу на хората няма кой да каже как стоят нещата, освен народният съветник. Можем да обявим по радиоуредбата, че се организира ленински съботник за хигиенизиране и благоустрояване на селото. Но това ще

Digitized by Google

чуят 50—60 души. А народният съветник ще влезе във всеки дом и ще каже в какво точно ще се състои работата, ще поговори, ще убеди хората.

П. РУСЕВ: — Как председателят на АПК вижда помощта и съдействието на кметствата?

Т. АКОВ: — Миналата година в началото не можах да почувствувам осезателна помощ от кметствата специално по проблемите на селското стопанство. Не зная на какво се дължи обратът, който настъпи.

П. РУСЕВ: — Един от новите елементи в управлението на нашата страна е този, че без указания от горе (не зная от окръга дали има, но от центъра зная, че няма) по силата на действието на обективните икономически закони и прилагането на икономическия подход, на борбата за изпълнение на плановете на много места председателите на АПК станаха заместник-председатели на изпълнителните комитети на общинските народни съвети. Това е ново и интересно явление, което характеризира повишената стопанско-организаторска функция на народните съвети. Те се превръщат в специфичен „координационен стопански съвет", нещо, което никога не е било.

Т. АКОВ: — Отношението на нашите кметства към проблемите на селското стопанство коренно се промени. Това важи и за мобилизацията на хората, и за други дейности. Разбира се, не всички кметове и кметства са на еднакво равнище. За да не бъда голословен, ще посоча един пример. Имахме много сериозни проблеми във Вълчитрън с промишлената бригада. Тя е една от най-големите. Миналата година не си изпълни плана със 700 хиляди лева. Ако тя си беше изпълнила плана, АПК щеше да бъде на първо място в окръга по всички икономически показатели. Как постъпихме? Обърнахме се към общинския партиен комитет, опряхме се на него и на кметството. Резултатите са благоприятни, защото така се съсредоточават много сили в една и съща посока — на общинския партиен комитет, на кметството, на ръководството на АПК, на общинския народен съвет.

К. МЛАДЕНОВ: — Искам да потвърдя мнението, че настъпиха изменения в кметствата по осъществяване на тяхната стопанско-организаторска функция. Някои другари посочиха факти. В какво аз виждам приноса? Миналата година не можа да се открои много добре. Но тази година всички го почувствуваха.

Кои са обективните условия, които наложиха кметствата да се занимават повече с организацията и контрола по изпълнение на селскостопанските задачи? При нас има една особеност, която съответствува на изискванията на Тезисите на Политбюро на ЦК на БКП за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда в селското стопанство. Една от задачите, както е известно, е да се уедрят производствените единици, да се премине от тризвенна към двузвенна система на ръководство на АПК. Ние не направихме такива уедрявания, с изключение на една моделна бригада в Одърне, защото това стана в началото при изграждането на селищната система. От миналата година имаме ръководство на АПК — бригада. В самите села нямаме стопански органи. Там са бригадирът, завеждащ фермата, които отговарят по отделни въпроси, но не могат да вземат решения. И ако не се опрем на кметствата, на народните съветници, на масовите организации, не можем да разчитаме на успехи. Кметовете носят морално-политическа, а не икономическа отговорност за неизпълнението на стопанските задачи. Това налага кметствата да проявяват по-голяма инициатива при тяхното осъществяване.

П. РУСЕВ: — Как окръжният народен съвет вижда тези функции на кметствата?

И. ПРОКОПОВ: — След като се създадоха общините от нов тип, кметството се утвърди, разшириха

Digitized by Google

се неговите функции като стопанин на населеното място. Характерно е това, че намалява заседателщината и книжнината. По-рано задължителните заседания, сесиите на общинския народен съвет, плюс един куп други функции го отклоняваха от много насъщни проблеми. В този смисъл нашите кметове се оформиха като оперативни ръководители по изпълнение на програмите за благоустрояване, строителство и т. н. Кметът обхваща в селото всички производствени единици, съдействува, координира, контролира дейността, когато се наложи, помага да се пренасочва свободната работна ръка към една или друга бригада. Разбира се, той не е технолог, не може да ръководи промишлената бригада — кога и как ще се сее, кога и как ще се копае и т. н. Но той може да помага да се организира изпълнението на задачите.

Освен това, за да се засили инициативността на кметовете, изпълнителният комитет на окръжния народен съвет прие по-големите кметства да имат бюджет, а всички останали — самостоятелна бюджетна сметка.

Това е единият момент. Другият, не по-малко важен, е за ролята на кметството за разгръщане на демократизма. Когато уточнявахме кандидатурите на кметовете, се разискваше един въпрос: като създаваме кметствата, стесняваме ли демокрацията или я разширяваме? Имаше гласове, че стесняваме демокрацията. Според мен не е така. Защо? По-рано народният съветник се избираше от населението от определен избирателен район, за него гласуваха определен брой избиратели. И народните съветници избираха из своите среди председател на изпълнителния комитет. Сега кметът се избира от цялото население и лично отговаря за изпълнение на задачите. И той се опира на обществените организации, на населението.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Съгласно Закона за народните съвети в седалището на общината, конкретно в Пордим, изпълнителният комитет на общинския народен съвет изпълнява функциите на кметството. Как на практика ги реализира?

В. ЛИЛОВСКИ: — С известни трудности. Работата е разпределена между щатните служители. Всеки се занимава с възложените му проблеми. Досега ролята на „кмет" (така сме се разбрали) се изпълнява от заместник-председателя. Аз не мога да препоръчам дали трябва и в кои категории и степени да има отделен кмет. Но се срещат трудности.

Хората не познават организацията на нашата работа и когато дойдат за нещо, търсят кмета, ако го няма, търсят председателя. Ние не им казваме, че това не е наша работа, а им решаваме проблемите.

Г. ВЪРБАНОВА: — Централното селище и има, и няма привилегии. Привилегиите му са, че целият щат е при него и всички се занимават с неговите проблеми. Не е привилегия, че всъщност никой не отговаря или един отговаря за определен кръг въпроси, а централното селище е най-голямо. В Пордим е по-лесно, защото жителите му са три хиляди души. В Плевен, където вече живеят над 110 хиляди жители, а кметствата са 23, там е малко трудно. Всички се занимават предимно с проблемите на големия град. Гражданите се интересуват от своите проблеми. В това отношение нормативно трябва да се уреди в бъдеще председателят на изпълнителния комитет да бъде и кмет на централното населено място, където е седалището на общината.

Ние имаме кметства, чието население надвишава 6000 души. В една нормална селищна система, Пеловската например, в центъра има един председател или както в Пордим, натоварен с функции на кмет и неговите възможности са такива, каквито са и на кмета в Борислав. В окръга има три града — кметства, и трите са големи. Може би на тези „градски кметства" трябва да се даде възможност, ако не нормативно, поне общинският народен съвет да им делегира допълнителни

Digitized by Google

права да се самоуправляват. В този град АПК не свиква събрания, народният съвет и кметството — също. Много сме се откъснали от хората. Затова в тази насока се налагат нормативни промени.

Много се направи за повишаване авторитета на народния съветник. Не случайно законът е за народните представители и за народните съветници. И все пак много сме далече от мястото и ролята на депутата в Съветския съюз. Ние често обезличаваме нашите народни съветници, а би трябвало да подхождаме към тях много внимателно, защото те са политически личности.

В закона са предвидени някои отличителни знаци за народните съветници. Мандатът на нашите съветници изтича, а нямат такива знаци. В Съветския съюз депутатът с гордост носи своята значка. Така хората, като го срещнат, могат да споделят с него много неща. А сега как да разберат кой е народен съветник и къде да го търсят?

НАРОДНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

П. РУСЕВ: — Ние даваме отговор, и то много реално на един интересен въпрос — за социалните функции на кметствата. И понеже стана дума за демокрацията, бих искал да попитам: смятате ли, че при кметствата тя се разширява и обогатява и как? Освен пряката изборност какви други форми използвате?

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Кметството е орган на общинския народен съвет. Но едновременно с това то е орган и на народното самоуправление. Какво означава това? Как кметството се опира на населението?

Г. МАРИНОВ: — Ще разкажа за работата на кметството с масовите организации — дали тя се стесни или се разшири? Смятам, че в условията на новата селищна система тя се изпълни с по-богато съдържание. Какво имам предвид, като казвам това?

Другарите посочиха, че чувството за отговорност на секретаря и на народните съветници в кметството се увеличи. Разказаха за много форми на работа. Нашите народни съветници работят съвместно с Отечествения фронт, най-вече с низовите организации. Те израснаха от тях и имат съвместна дейност. Ето някои примери.

В Тотлебен беше приет единен план за използване на незаетата работна ръка в селското стопанство. Той беше разработен от общинския партиен комитет. След това заедно с Отечествения фронт и териториалната първична партийна организация беше обсъден в събрания на низовите отечественофронтовски организации по избирателни райони. Това е форма на пряка демокрация. Бяха записани хората — кой къде ще работи. Става дума за пенсионерите, за служителите от учрежденията. Тази форма на работа с избирателите се оказа много подходяща.

Други примери за разширяване на демокрацията. Приетата програма за строителство в селото се разгледа заедно с народните съветници в низовите организации на Отечествения фронт. Питахме хората, те казаха какво да се прави. За изпълнение на постановление № 1 на Министерския съвет от 1980 година трябваше да се предадат 600 угоени прасета. Също свикахме събрания по избирателни райони. Беше разяснено постановлението за самозадоволяването. Сключиха се договори за предаване на шилета, прасета и други животни. С други думи, пак опряхме до хората, до производственика, до избирателя.

В края на шестмесечието ще свикаме събрания по райони на низовите организации, за да отчетем изпълнението на строителната програма. Народните съветници ще докладват пред своите избиратели. Това също е форма на демокрация.

П. РУСЕВ: — Как виждате ролята на общоселското събрание като форма, останала от миналото, и сегашното събрание по избирателни райони? Кои са по-перспективни?

Digitized by Google

Г. МАРИНОВ: — По-рано свиквахме общоселски събрания по въпросите на самооблагането, строителството, доброволния труд, на които идваше най-активната част от населението. На тези събрания имаха възможност да се изкажат петшест човека. В събранията по райони присъствуват членове от всяко семейство, понякога и дядото, и бабата. Всички могат да кажат какво ги вълнува. Събранията по избирателни райони съвместно с низовите организации на Отечествения фронт ще утвърждаваме.

П. РУСЕВ: — Къде смятате, че кметът трябва да се отчита?

Г. МАРИНОВ: — Нашият кмет се отчита много често в партийния комитет. Неотдавна в присъствието на др. Коста Младенов разговаряхме с него по въпросите на строителството. Ние изискваме той по партийному да работи за изпълнението на задачите.

Кметът се отчита и в събрания на териториалните първични организации, и в изпълнителния комитет на общинския народен съвет.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Кметът отчита ли се на общоселско събрание?

Г. МАРИНОВ: — Да, те се провеждат най-малко веднъж в годината, обикновено в началото.

З. КАРАДИНКОВ: — Ние проведохме общо събрание, на което разговаряхме за разностранните функции на кмета. Той участвува в решаването на въпросите по самозадоволяването. Неговите стопанско-организаторски функции нарастват. Считам, че едно отчетно събрание в края или началото на годината не е достатъчно.

С изграждането на аграрно-промишлените комплекси се наложиха делегатските събрания. Безспорно делегатите са най-активните участници в производството, това са специалистите, агрономите — въобще активистите. Те решават въпросите, примерно на селското стопанство, търговията и т. н.

Аз мисля, че кметството през годината трябва да използва селското събрание за отчитане на стопанските ръководители, особено на ония, които работят в областта на самозадоволяването, на услугите. Защо например кметството не насрочи едно събрание през годината, на което представител на районната потребителна кооперация или на селската кооперация да отчете как за даден период е изпълнен планът за изтегляне на стоковите фондове за населеното място, до каква степен са задоволени търговските потребности на хората? За това те научават, но едва в края на годината, на отчетното събрание, а би могло по-рано да чуят как стоят нещата и да поставят редица въпроси, които с помощта на кметствата и на стопанските организации през следващия отчетен период да бъдат решени. По същия начин според мен би следвало да се отчита и кметът за изпълнение на строителната програма, а също и онзи, който се занимава с другите услуги.

Но аз мисля, че кметството може да използва и други форми, не само да призовава ръководителите на отчет пред народа.

В. ЛИЛОВСКИ: — Ние обсъждахме този въпрос, след като минаха годишните отчетни събрания на кметствата. Нашето становище е, че без събрание в края на годината, на което кметът да отчете целокупната дейност, не може. През годината обаче, без да се регламентира, съобразно конкретните условия (това е лично мое мнение и аз ще го отстоявам в изпълнителния комитет) по отделни въпроси — по пролетната или лятната кампания, по проблемите на услугите или търговията кметството трябва да организира събрание, на което определен стопански деец да каже как той като ръководител например на промишлената бригада работи, за да се изпълни планът. Или има несполуки в говедовъдството — ръководителят на фермата да обясни защо е такова състоянието. Защото сега, като направихме цялостен преглед на

Digitized by Google

оведовъдството, по същество санкционирахме цялото население. И метът е заинтересован да се произвежда мляко, за да не страда населението.

П. РУСЕВ: — Не се ли изземват функциите на ръководството на АПК? Защото бригадирите са длъжни да се отчитат пред бригадите. Няма ли да се получи известно дублиране?

В. ЛИЛОВСКИ: — Според мен няма. Бригадирът се отчита пред състава на бригадата, в АПК, в общината, в партийния комитет. Но населението е заинтересовано да се произведе не само царевица, а и мляко, и сирене. Според конкретните условия кметът трябва да прецени и съгласувано с партийните органи да свика такова събрание, от което ще има ефект.

В. ДИМИТРОВ: — Авторитетът на кметството зависи от неговата способност да изпълнява поръченията и предложенията на трудещите се, да решава техните въпроси. Ние, отечественофронтовските дейци, се стремим всецяло да го поддържаме и укрепваме и в Каменец той е на много високо равнище.

Аз съм член на изпълнителния комитет. Всички задачи, които се поставят на кмета, ги обсъждаме в заседания.

Как разширяваме демокрацията? Обсъждаме въпросите на събрания по избирателни райони, където включваме и дейността на народните съветници като обществеици.

П. РУСЕВ: — Не се ли получава сливане на дейността на кмета с дейността на Отечествения фронт и обратно?

В. ДИМИТРОВ: — Напълно се допълва тяхната работа. Поръченията се предлагат от избирателите и се оформят на събранията и в такъв вид се записват в нашата програма. Така въвличаме населението в изпълнението на самите поръчения. Например с доброволен труд телефонизирахме селището. Чакаме да се монтира централата. Нашите селяни участвуваха с по два доброволни трудодни през миналата година в построяването на физкултурния салон. Сега продължават да работят. По традиция през пролетта и есента хигиенизираме селото. И през тази пролет отработихме по 2—3 трудодни, организирахме акция за хигиенизирането. Помагаме и на селското стопанство. 600 дка захарно цвекло се обработват от населението на семеен акорд. В нашата община в това отношение сме най-добре.

Как постъпваме?

Бях упрекнат, че използвам народните съветници като агитатори на Отечествения фронт. Смятам, че те по същество са обществеици. Те отиват при хората, разговарят с тях по въпросите за хигиенизирането, за изпълнението на поръченията; набират информация за предложенията, за изпълнението на постановлението за самозадоволяването, научават как се работи по семейния акорд. Така контактът с избирателите е много активен, много действен. И още: Отечественият фронт издига кандидатурите на съветниците. Ето защо смятам, че това е правилно.

При нас няколко народни съветници от даден район сформират временна група и работят по някакъв проблем, например по озеленяването на района. Или както народните съветници от с. Борислав и с. Каменец обединиха усилията си за изграждането на шосето, което е необходимо и за двете села. Вземаме материал от кариерата и строим. Впрочем между двете села има традиционни връзки. По такъв начин обединяваме силите си, взаимно си помагаме, насочваме в една цел усилията и на трудещите се, и на съветниците. Но това не са групи на народните съветници.

С другарите от Вълчитрън също се разбираме добре в някои отношения, работим съвместно по строителството и по други въпроси. По този начин разширяваме демокрацията.

Digitized by Google

В. ЛИЛОВСКИ: — Когато започнах тук работа като председател, много се опасявах дали няма да се засили централизмът за сметка на демократизма. Защото все пак ръководните функции отиват в един център. Страхувах се да не би кметовете да чакат само на нас. Сесиите намаляват. Недоумявах как на практика ще се осъществява демокрацията?

Аз напълно съм съгласен с това, което казаха другарите. През април т. г. хигиенизирахме селата. В буквалния смисъл на думата вдигнахме на крак населението. Класирахме се добре. Окръгът в това отношение е на първо място. Разбира се, не навсякъде и по всички проблеми сме еднакво добре. Аз лично съм влизал в не по-малко от сто дома. Видях какво прави Здравко Карадинков във Вълчитрън, да не говорим за Божин Кръстев от Згалево, където кандидатствуват за национални първенци.

П. РУСЕВ: — Тогава можем ли да кажем, че с изграждането на кметствата и разширяването на демокрацията е засилена индивидуалната работа с хората?

К. МЛАДЕНОВ: — Да, когато кметът сутрин стане, той няма друга работа, освен да се занимава с хората, с техните проблеми.

В. ДИМИТРОВ: — Аз смятам, че се засилва индивидуалната работа.

Б. КРЪСТЕВ: — Бих искал да споделя нашия опит в индивидуалната работа с хората. На заседания на кметството стана разговор по следните въпроси: може ли кметството заедно с народните съветници да мобилизира населението; можем ли да поемем почин в чест на 1300-годишнината от създаването на българската държава за благоустрояване на всички улици, за озеленяване на свободните вътрешноквартални пространства? На практика това означава да изпълним 36-о постановление за създаване на приветлива и културна обстановка в селото. На заседание на кметството приехме такова решение. В Згалево остават 10—12 процента неблагоустроени улици. Заедно с народните съветници и с помощта на Отечествения фронт създадохме такава организация, че хората се втурнаха по улици, по квартали да благоустрояват и хигиенизират своите райони. Разговаряхме с тях за всеки дом какви трудности срещат и т. н. За нас това е индивидуална работа, така ги спечелваме за изпълнението на задачите.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — В Згалево например по-рано сте свиквали сесия по благоустрояването. Идват 30 съветници, поканени са да дойдат и други хора. И щом се приеме решението, смяташе се, че всичко е наред. Предоверяваха се на силата на решението и на това, че е организирана сесия. Сега сесия няма. Има заседание на кметството и предстои конкретна индивидуална работа. В това е силата на кметството.

К. КОНСТАНТИНОВ: — Ние участвувахме в срещи по общински организации на Отечествения фронт. Аз бях на три такива срещи и присъствуващите проявиха голяма активност. Бяха засегнати много въпроси от работата на кметствата и то такива, които иначе по-трудно се засягат. А това говори и за индивидуалната работа, и за демокрацията, и за засилване на съвместната дейност между кметствата и Отечествения фронт.

Г. ВЪРБАНОВА: — Лично аз много се съмнявах дали с кметствата няма да отстъпим от демократичните завоевания, които бяхме постигнали в нашия окръг. Защото имахме 29 пълномощничества, а всички други села бяха самостоятелни общини. Сега обаче това съмнение премина.

Защо смятам, че сега демокрацията е по-засилена, отколкото беше по-рано? Окръжният народен съвет работеше със 118 селища. Контактите се осъществяваха вед-

Digitized by Google

нъж в месеца чрез събирания, на които ръководството поставяше задачи. Общинските народни съвети, които поемаха тези задачи, трябваше по места да свикат сесии и заседания и да отделят малко повече време за срещи с определен кръг хора, защото на заседанието присъствуват именно определени хора, а на сесиите — активът на селото и рядко се стигаше до гражданите. И ние отчитахме толкова заседания, толкова сесии, толкова въпроси, толкова решения, а конкретно до гражданина не стигахме.

Кое смятам, че сега е придобивка за нашите кметства? Съществува общински народен съвет, който на сесия приема програмата и решенията, а конкретното изпълнение, стопанско-организаторската дейност се осъществява от кметствата. Там вече другарите имат достатъчно време да се занимават с хората, с изпълнителската дейност.

По-рано народният съвет вземаше чудесни решения, но нямаше държавен орган на равнището на АПК в даден район и тези решения често пъти оставаха без последствие, защото нямаше сила, която да принуди онези, които са задължени да ги изпълняват. Общинските народни съвети нямаха сегашните права. Бяхме създали съвет на председателите, но той само съгласуваше действията, доколкото имаше власт за това. Сега имаме държавен орган, който помага на кметствата. Изказалите се посочиха по какви въпроси кметствата стигат до семействата, до гражданите. И все пак, за да няма луфт, за да няма смущение, препоръчахме да продължават да свикват общоселски събрания. В нашите кметства изградихме по две помощни комисии — едната е примерно по благоустрояването, другата — по стопанските въпроси. Това не са постоянни комисии, те са помощни органи на кметствата и се оглавяват от народни съветници. С помощните комисии, с народните съветници в общината и в кметството работим с по-малко, но с по-активни дейци. Сега дейността в кметствата е съвсем конкретна. Тя е доближена до избирателя. Засилиха се и взаимодействията с Отечествения фронт и с другите масови организации. Сега са по-големи и контактът, и възможностите за въздействие, и контролът. Преди дори не познавахме председателите. Не знаехме техните възможности. Общо ръководехме, общо поставяхме задачите. Когато трябваше да се отчита извършеното, не можеше да се получи пълна информация за обективна оценка на работата на всички. Сега е съвсем друго.

К. ДОБРЕВ: — Аз работих 9 години при старата административна структура. Имам известни наблюдения и при новото административно деление. Сега има 11 общински народни съвети и 107 кметства. Окръжният народен съвет разполага с по-големи възможности пряко да наблюдава работата, да взема участие във всички по-важни мероприятия на общинския народен съвет — сесии, срещи и т. н. По такъв начин той по-оперативно ръководи и по-резултатно помага на общинските народни съвети. Опитът на окръжния народен съвет се пренася в общинския народен съвет.

По-голяма самостоятелност има и в работата на кметствата, отколкото в старите общини. Защото преди всичко опираше до окръжния народен съвет, който често пъти даваше гръб на някои повдигнати въпроси. Сега общинският народен съвет по-грижливо се занимава с проблемите на кметствата. Това също допринася за по-добрите резултати в дейността на кметствата, създава се и по-голямо доверие в кадрите, които работят в тях, и в самите кметове в общинските народни съвети.

П. РУСЕВ: — Като говорим за демокрация, смятате ли, че народните представители и окръжните народни съветници идват доста-

Digitized by Google

тъчно при вас? Не мислите ли, че по-често трябва да ви посещават?

В. ДИМИТРОВ: — В Каменец идват достатъчно.

В. ЛИЛОВСКИ: — Във Вълчитрън и в Згалево са местни хора. Това осигурява по-непосредствен контакт.

Б. КРЪСТЕВ: — Народните представители идват, когато ги повикаме, идват и сами, за да изпълняват поръченията си.

ТВОРЦИ НА СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

П. РУСЕВ: — В решаването на социалните проблеми — детските градини и ясли, здравеопазването, грижите за човека, има ли разлика между дейността на новото кметство и предишните съвети и пълномощничества? Повдигнете някои въпроси, свързани с вашите права и възможности! Разкажете за вашия опит!

З. КАРАДИНКОВ: — Въпросът, който най-много тревожи кметовете след премахването на самооблагането, е за капиталните вложения, особено за строителството. Лично аз имам особено мнение за кмета. Той участвува в целия живот на населеното място — икономически, обществено-политически... Но ми се струва, че хората го запомнят с онова, което оставя след себе си. То е, така да се каже, неговият паметник в населеното място, а зависи от паричните средства.

Нашата селищна система е малка, формираща се. Това означава, че степента на развитие на централното селище не е по-висока от тази на останалите. И средствата, които се отпускат, ако не всички, голяма част от тях, отиват в него. Така беше заложено в териториално-устройствения план на селищната система, когато го приемахме. А това нас ни безпокои. След премахването на самооблагането няма откъде да вземем средства за благоустрояване.

Мисля, че помощта на окръжния народен съвет трябва да се изрази в осигуряване на финансови средства за кметството. Защото в нашата селищна система няма такива предприятия, от които да се заделят отчисления от печалбата.

Що се отнася до услугите — търговски, здравеопазване, комунално-битови, просвета и култура, административни, те са добре развити.

Вълчитрън е едно от големите села на нашата селищна система. В него има всички традиционни услуги, комплексен приемателен пункт — за плетачество, за бояджийство, за химическо чистене. Но трябва още да дадем, за да завоюваме авторитет сред населението.

В бита на нашите кооператори навлиза все по-голямо количество сложна битова техника. Това е добър показател за благосъстоянието на нашия народ, но същевременно изисква услугите да бъдат добре развити, да се доближат до потребителя.

П. РУСЕВ: — Правилно ли е редица от услугите да бъдат концентрирани в предприятия на окръжните народни съвети, например телевизионните сервизи?

З. КАРАДИНКОВ: — Засега всяка седмица в определен ден, който се знае от хората, селата се посещават от специализирана група, която извършва ремонт на телевизори. На настоящия етап това задоволява хората. Но ремонтът на газови печки, бойлери и хладилници е предоставен на комплексноприемателния пункт, който засега не задоволява нуждите на населението. Например не винаги колата на специализираното предприятие посещава селото.

П. РУСЕВ: — Не е ли правилно тези услуги да бъдат в общината?

З. КАРАДИНКОВ: — Редно е да бъдат в общината. Защото, ако техните специалисти не си гледат

Digitized by Google

работата, изпълнителният комитет на общинския народен съвет, общинският комитет на Партията ще ги накарат да си гледат работата.

Ние непрекъснато сме в контакт с ръководството на това предприятие и имаме резултати. То беше отпечатало листовки с въпроси: смятате ли удобно работното време, доволни ли сте от времетраенето на извършваните услуги, от качеството и т. н. Засега времетраенето на някои бояджийски и други услуги е много голямо — почти година.

Тези неща с помощта на кметството и на ръководството на стопанската организация изглаждаме, но не може всичко да върви нормално, гладко.

СТ. ЗЛАТАНОВ: — Как е организирано техническото обслужване във вашето село?

З. КАРАДИНКОВ: — Още при създаването на общинския народен съвет и на кметствата въпросът за техническото обслужване на гражданите стоеше на дневен ред. Във Вълчитрън той е решен отлично. Селото се посещава всеки вторник независимо от сезона от строителен техник, а се обслужва от отдел „Архитектура и благоустройство" при общинския народен съвет. Извършват се различни видове услуги — издават се скици за строеж, удостоверения за оценки на имоти, на продаваеми дворни места. В това отношение проблеми нямаме.

П. ЛИЧЕВ: — Действително след премахване на самооблагането средствата не достигат. Някои избиратели остават недоволни, че не сме изпълнили техните поръчения. Търсим форми и начини нещата да се оправят.

В Тотлебен се получи една диспропорция. В какъв смисъл? Нашето е едно от кметствата с най-голям бюджет в селищната система. Със съкращаване на бройките обаче работата падна изцяло върху секретаря. Аз като секретар съм и изпълнител по бюджета, отговарям за гражданската отбрана, материално отчетно лице съм и т. н. Срещам трудности, нямам възможност, не мога да помагам на кмета по благоустрояването. Освен това захванахме се с високо строителство, за което трябва време.

За нас не представлява трудност да направим една улица, имаме машини, баластра и трошен камък, останаха много малко неоправени улици. Започнахме да строим детска градина. Имаме специално училище, дом за деца и юноши. Направихме и плувен басейн. Издигнахме много голям паметник. Но аз не мога да помагам на кмета.

Би следвало правилно да се погледне на този въпрос. На нас бройка не ни се даде, независимо че бюджетът е 800 хиляди лева. Трябват ни и строителни работници.

Другите работи безспорно вървят добре. От административното обслужване хората са доволни. За комплексното административно обслужване и военно-отчетното бюро отговаря само един човек. Има и бюджетно счетоводство, но и в него служителите са много ангажирани.

В. ЛИЛОВСКИ: — Отстъпили ли сме от социалните проблеми, които досега са решавани от народния съвет, как стоят нещата при кметствата, по-добре или по-зле? По отношение на търговското обслужване нашият район не е много добре. Имаме напредък в 3—4 селища и най-вече в Пордим. Засега сме окръжни първенци от пролетния преглед. Но в няколко кметства работата не е добре.

Кметствата се занимават с търговия, но срещат някои трудности. Откъде идват? Първо, много от магазините ни са невзрачни. Засега нямаме достатъчно средства за реконструкция. Второ, не сме решили въпроса с кадрите. Видим напредък има, отстъпление няма.

Digitized by Google

По въпроса за услугите мисля, че се добрахме до истината. Разполагаме с добре подготвени кадри. Повишава се производителността на труда и се подобрява качеството на услугите. Най-добре е обаче услугите да бъдат до самия човек.

В здравеопазването съществува един нов момент, който не се оценява. Д-р Иванов отговаря пред изпълнителния комитет на общинския народен съвет за здравеопазването. Всички лекари са му подчинени. За в бъдеще общинският народен съвет иска да му се дадат права да ги назначава и уволнява. Това е от изключително значение.

Така стоят нещата и с образованието. Имаме средищен директор, който по същество е ръководител на учителите.

У нас жалбите по административното и техническото обслужване са сведени до минимум, също и по другите въпроси. Жалби нямаме от години. Водим борба срещу така нареченото незаконно строителство. Кои въпроси обаче ни смущават? Това е въпросът за средствата и аз изцяло подкрепям кмета. Нашата строителна програма за 1980 г. засега е подсигурена с около 60 процента.

В бъдеще трябва да се реши въпросът за субсидиите, да се дават повече средства за култура, за физкултура, за спорт и образование, за развитието на техническото творчество, за военно-техническата подготовка. Имаме наша програма за естетическо възпитание, тя е комплексна. Предвидени са най-различни мероприятия, за които са необходими средства.

П. РУСЕВ: — Има някои нормативни актове от времето, когато нямаше сегашните общини. Излязоха нови. Но се налага да се усъвършенствува още статутът на общините. Вие правилно повдигате тези въпроси.

З. КАРАДИНКОВ: — Кметствата в нашата селищна система изпитват известни трудности с транспортното обслужване. Нашите служители, специалисти, селскостопански работници, учители са на колела. Смятам, че общинският и окръжният народен съвет трябва да помогнат в това отношение.

ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО

П. РУСЕВ: — Какво е състоянието на партийното ръководство в кметствата? Какво е мястото на партийната организация, какъв е характерът на техния контрол?

К. МЛАДЕНОВ: — Стремели сме се и се стремим да упражняваме контрол над дейността на кметствата за изпълнение на задачите, поставени от общинския партиен комитет. Следим как се работи по семейния акорд, как се изпълняват постановлението за самозадоволяването, валутната и строителната програма. Питаме хората какви допълнителни мерки могат да се вземат. Така предотвратяваме слабостите и грешките. Разпространяваме положителния опит на отделните кметства, например на кметството в Тотлебен, където учителският колектив активно се включи в строителството на училището през летния период.

В бюрото на общинския партиен комитет изслушваме информации. Например Здравко Карадинков отчете как изпълняват плана за набирането на работна ръка за „Саня". Другарите от Одърне също се отчетоха по тази задача.

П. РУСЕВ: — Можем ли да кажем, че общинският комитет в заседания се занимава пряко със стила на работа на кметствата?

П. ШОПОВ: — Определено можем да кажем, че се занимава. Може би недостатъчно, но се занимава. На заседанието от 30 май т. г. например др. Кирил Германов направи отчет по самозадоволяването.

П. РУСЕВ: — Ако направим сравнение на отчетността сега с миналото, по-добра ли е или по-лоша?

Digitized by Google

П. ШОПОВ: — Това могат да кажат партийните секретари.

И. ВЕЛИЧКОВ: — Наша основна задача след изборите беше да се утвърди и укрепи кметството. Тук се споделиха някои съмнения дали се разширява демокрацията или се стеснява, дали са ограничени възможностите на кмета. Ние имахме някои трудности във връзка със смяната на кметовете, единият заболя... Под ръководството на партийната организация утвърдихме кметството и най-вече повишихме ролята и авторитета на кмета не само като личност, но и като политически деец.

Голям интерес будят събранията на партийната организация. Много от тях се превръщат в общоселски, в открити партийни събрания, на които се обсъждат особено важни въпроси за селото. В тези събрания се прави задълбочен анализ на работата на кметството, дават се предложения и поръчения.

В кметството е изградена партийна група от трима комунисти. Ако кметът няма възможност да съгласува въпросите с бюрото или със секретаря на първичната организация, той търси подкрепата и помощта на партийната група. Почти всеки ден се срещаме с кмета. Първичната организация упражнява контрол над неговата дейност и над дейността на кметството. Тук не става дума за опекунство. Те имат възможност да проявяват инициатива и творчество при решаването на задачите.

Броят на служителите в кметството е намален. Секретарят е и изпълнител по бюджета. Ако един или двама души отсъствуват, кметът служи за всичко. Той издава удостоверения, занимава се със строителната програма и т. н. Но с нашата конкретна и близка помощ по всички въпроси кметството изпълнява своята роля.

Няколко думи за кадрите. Ние правим всичко възможно кметът да бъде делови, да бъде с авторитет, да бъде обаятелна личност. Общо от 21 народни съветници в кметството и общината 14 са комунисти, 2 — членове на БЗНС, 3 — комсомолци, 2 — безпартийни. Този актив има най-голяма заслуга за изпълнение на задачите, стоящи пред кметството.

Г. МАРИНОВ: — За да може кметството при сегашните условия да решава задачите на селото, трябва да се подобри политическото ръководство. Още по-ясно трябва да се разграничават функциите на партийното и на държавното ръководство, в случая на кметството. Главното в работата на партийната организация трябва да бъде разгръщането на инициативата на кмета и на секретаря на кметството, без нея няма да има успехи.

Какъв контрол осъществяват партийното бюро и партийната организация? Кметът е член на общоселския партиен комитет в Тотлебен, член е и на бюрото на първичната организация, заместник-секретар е. Той е облечен и в партийни права, не е само административен, но и политически ръководител. В заседания на партийното бюро се извикват на отчет кметовете по основни въпроси, например по изпълнението на строителната програма, по състоянието на законността и спазването на обществения ред, по самозадоволяването и пр.

Партийната организация при сегашните условия много по-конкретно започна да работи с народните съветници в кметството. Партийната група се среща с кмета, със секретаря, занимава се с някои основни проблеми на кметството.

Друга форма на контрол са откритите партийни събрания. Във връзка с речта на др. Тодор Живков в Русе например се свика открито партийно събрание с търговските работници. Те видяха как от партийна гледна точка стоят въпросите. Това е форма за запознаване и за контрол.

Открити партийни събрания организираме и по други въпроси: по

Digitized by Google

изпълнението на Постановление № 1, договарянето на животни за държавата, културното обслужване, задоволяването на населението със стоки, хигиенизирането.

П. РУСЕВ: — Понякога малко неправилно разбираме партийния контрол. Като че ли го свеждаме само до извикването на кметовете да се отчитат. Партийният контрол се изразява в партийната помощ, т. е. първичната организация поема своите функции на политически организатор и вдига масите за решаване на задачите. Тази форма на контрол по думите на Ленин се нарича помощ. Кметовете са наши кадри, които сме изпратили в кметствата да работят. Партийните организации трябва да разгърнат такива форми на работа, че да им се помага. На партийното събрание, естествено, се прави някакъв анализ, който е форма на контрол. Същевременно хората се запознават със задачите. Това е много хубава практика.

Г. МАРИНОВ: — При замяната на партийните членски книжки също разговаряхме с кметовете например за програмите, които решават в кметствата. Някои от тях бяха наказани за това, че не изпълняват добре своите задължения. Беше удължен с три месеца срокът за замяната на партийния билет на кмета за неупражнен финансов контрол.

Самоотчетът на комуниста също е форма за контрол и помощ. В този случай се отчита участието на отделния човек например в благоустрояването. Понеже в селото няма достатъчно работна ръка, се стремим да организираме хората да участвуват в производството. Неотдавна партийният комитет се занима с въпросите на благоустрояването. Не само упражнихме контрол, но настояхме да се използва силата на 178-ото разпореждане на Министерския съвет за служителите, които работят по благоустрояването на кметствата.

П. РУСЕВ: — Можем ли да кажем, че проблемите на кметството са станали партиен проблем?

Г. МАРИНОВ: — Да, можем да кажем.

П. РУСЕВ: — Благодарим за участието в разговора. Сподели се ценен опит. Всичко, което чухме, е важно. Но необходимо е в своята практика кметствата да се придържат повече към нормативните актове, които определят компетенциите им, да не се захващат с несвойствени задачи, да не изземват чужди функции, да бъдат наистина организатори за изпълнение на задачите.

НА ВНИМАНИЕТО НА ЦЕНТРАЛНИТЕ ОРГАНИ И ВЕДОМСТВА

С премахването на самооблагането в голяма част от селата секна и малкият приток на средства за благоустрояване, за културни и други мероприятия. В много от тях няма промишлени предприятия, единствената стопанска организация, от която могат да се правят отчисления за кметствата, е аграрно-промишленият комплекс, но тези средства не са достатъчни. с тях новоизградените кметства не могат да решават насъщни комунално-битови и социални проблеми. Това задължава централните ръководства да намерят гарантирани източници, сигурни пътища за финансиране на кметствата.

* * *

Строителството е основен дял на социалистическата икономика. У нас се строи навсякъде — и в градовете, и в селата, и в предприятията, и в заводите и т. н. Създадоха се мощни строителни организации, съоръжени с модерна техника. В отделните села обаче нито е възможно, нито е целесъобразно да се изграждат такива организации и да се оборудват с такава техника, тъй като трудно могат рационално да се използват, още по-трудно да се поддържа техниката. Но необходимостта от строителство налага във всяка община, където има условия, да се

Digitized by Google

създаде стопанско предприятие „Благоустройство и комунално стопанство“, което да обслужва кметствата.

* * *

Новото териториално-селищно устройство на страната поставя пред отделните звена нови изисквания. Макар че се направи немалко, не всички съществуващи и действуващи нормативни актове и документи съответствуват на техните функции. Задължение на централните държавни органи и ведомства е да приведат тези нормативни актове и документи в съответствие с новите реалности и потребности на кметствата и общините.

* * *

С изграждането на предприятия за специализирани комунално-битови и други услуги, повечето от които са съсредоточени в големите административни центрове, тяхната дейност се отдалечи от селата. Така, когато на услугите е удобно и изгодно, отиват при хората, а не когато на хората е потребно. Предприятията за услуги се създават, за да задоволяват потребностите на трудещите се, ето защо окръжните и общинските народни съвети трябва да съдействуват за пренасяне на някои видове услуги в кметствата. Така те ще бъдат непосредствено до потребителите, а кметствата ще могат да ги ръководят и контролират.

* * *

При социализма има възможност демократизмът да се разширява, т. е. трудещите се активно да участвуват във всички етапи на управлението на икономическите, стопанските и обществените дела. Това означава, че кметовете и народните съветници освен че пряко се избират, но трябва на общоселски събрания системно да се отчитат. Заедно с тях пред избирателите трябва да докладват и ръководителите на други звена в селата за изпълнението на отделни задачи и решения.

* * *

Ефективността и качеството на комплексното административно обслужване зависят от много фактори и преди всичко от компетентността, оперативността, инициативността и дисциплината на служителите в кметствата. Но те могат да проявяват тези качества, ако не са обременени с несвойствени функции, ако се намалят до минимум исканите им сведения от органите на окръжно и общинско равнище за сметка на по-честите посещения на място.

* * *

В нашата страна е разгърната широка съобщителна мрежа, изградени са автоматични телефонни централи с различен обсег на действие. За рационалното използване на социалната придобивка — телефона, който влезе и в най-отдалечените селски къщи, обаче е необходимо окръжните управления на съобщенията да осигурят дежурства, които да дават телефонни услуги и след 17 часа, а така също и в предпочивните и почивните дни.

Digitized by Google

НЕПОСРЕДСТВЕНА ПОМОЩ НА ОБЩИНСКИТЕ КОМИТЕТИ

МЕТОДИ КОЦЕВ
секретар на Софийския ОК на БКП

Времето показа, че решението на Политбюро на ЦК на БКП за изграждането на селищните системи като единни социално-икономически и административни единици, като общини от нов тип е навременно и далновидно. Това е един крупен исторически акт на Партията и държавата, който засяга коренни интереси на трудещите се, води до ускоряване процеса на преодоляване на съществуващите различия между града и селото, до съществени промени в управлението на социално-икономическите процеси.

Измененията в живота на селищните територии предопределиха и потребността от съответни промени в организацията, функциите и структурата на местните партийни, държавни и обществени органи и организации, т. е. в цялата обществена система. Основна функция на новоизградените общински партийни комитети е да ръководят цялостния политически, социално-икономически, идеологически и културен живот на общината. Това означава те да осъществяват активна организаторска, политическа и идеологическа работа за изпълнение на социално-икономическите задачи, за създаване на най-благоприятни условия за труд, живеене и почивка на цялото население от селищната система.

Измененията безспорно в най-голяма степен засягат общинските партийни комитети като политически стопани. В окръга се изградиха 18 общински партийни комитети, които успешно ръководят делата в общината и дават голям принос в общото развитие на Софийски окръг, който коренно изменя своя облик. Поради спецификата на окръга в окръжния център е изградена и партийна организация с над 2000 комунисти в окръжните ведомства начело с партиен комитет, който ръководи първичните организации. Тя играе съществена роля за мобилизация на комунистите, които работят в окръжните звена.

В годините след Априлския пленум на ЦК на БКП (1956 г.) от аграрно-промишлен окръгът се превърна в промишлено-аграрен, като съотношението между промишлеността и селското стопанство сега е 4:1 в полза на промишлеността. Значително и прогресивно се измени структурата на окръжната ни икономика. Създадоха се и се развиха нови отрасли: цветна металургия, електроника, металокерамика, химическа промишленост и автобусостроене.

Коренни изменения настъпиха и в селското стопанство. Изградените 18 АПК разполагат със солидна материално-техническа база. Издига се културата на земеделието, осъществява се концентрация, специализация и интензификация на селскостопанското производство. Създа-

Digitized by Google

дена е мощна икономическа база за благоприятно реализиране на социалната програма на окръга. Коренно се изменя обликът на селищата. Почти 80 на сто от жилищния фонд е обновен. Извършват се голям обем благоустройствени мероприятия, значително се повиши жизненото равнище на населението.

Постигнатото в развитието на окръга и на отделните селищни системи е резултат на задружните усилия на трудещите се от окръга, ръководени от единната и сплотена около априлската линия на Партията окръжна партийна организация. Нарасналите изисквания към работата на общинските партийни комитети, решаването на големите и сложни задачи, поставени сега от нашата партия, предизвикват много по-голямо внимание и грижи от страна на окръжния комитет на Партията към тяхната дейност, за да се утвърдят като дейни и авторитетни политически ръководства в селищните системи. А това зависи най-вече от стила и методите им на работа, от активната изява на техните колективни органи — бюрата и пленумите, от умението им по-непосредствено, близко и конкретно да се ръководят първичните партийни организации и чрез тях да въздействуват и влияят върху социалната активност на трудещите се и на кадрите.

* * *

Известно е, че организацията на труда в общинските партийни комитети е от съществено значение за реализирането на тези изисквания. Времето и резултатите досега показват, че в своята цялост те се изградиха и се утвърждават като дейни политически ръководства. Окръжният комитет на БКП предприе редица значителни мерки за израстването на партийните кадри в общините, за активизиране цялостната дейност на комитетите. На нова, по-съвършена основа бе поставено обучението на кадрите в окръжния партиен университет, стремим се да актуализираме обучението, да запознаваме оперативно кадрите с най-новите въпроси, по-задълбочено да изясняваме проблемите, разработени от другаря Тодор Живков в докладите на националните съвещания от 31. X. 1979 и 30 януари 1980 г. Провеждаме и семинарни занятия с участието на научни работници и специалисти по партийно строителство при АОНСУ, в които наред с получаването на теоретически знания се обменя и практически опит.

Непосредствено след изграждането на общинските партийни комитети бюрото на окръжния комитет на БКП организира среща с първите секретари и води обстоен и задълбочен разговор за ролята и мястото на партийните комитети и на кадрите в реализиране качествено новите задачи на селищните системи. Основната идея, на която бяха подчинени тези разговори, бе да се добие умението и да се пренесе работата на комитетите сред първичните партийни организации, сред трудовите колективи.

През този период немалко беше направено от окръжния и общинските партийни комитети за усъвършенствуване ръководството на първичните организации, за запознаване на кадрите там с основните и актуалните проблеми на живота. С голям политически и организационен ефект се оказаха срещите на бюрото на ОК на БКП със секретарите на първичните организации. В последните две години те се превърнаха в истинска школа за обучение. Това бяха по същество ползотворни работни дни за секретарите, през които те изучаваха основни проблеми на нашето развитие, срещаха се с отговорни партийни дейци, научни работници, обменяха опит.

Особено добре се посрещна подготвената и организирана среща на бюрото на ОК на БКП със секретарите на териториалните първични партийни организации. В продължение на една година този въпрос бе подробно изучен от ОК на БКП с помощта на специалисти от Центъ-

Digitized by Google

ра по партийно строителство при АОНСУ. Проучено бе състоянието на тези организации, условията, при които те работят в кметството. В резултат на тази задълбочена работа бе подготвен подробен материал, който се обсъди от бюрото на ОК на БКП, което прие и разгърнати решения. Срещата фактически се яви завършек на цялата тази дейност, на която основно място бе отделено за издигане ролята на териториалните първични организации, за повишаване на техния авторитет, за превръщането им в активни политически ръководства, отговорни за съдбата на селищата.

Изпълнението на решението на бюрото на ОК на БКП и станалите разисквания на срещата ще помогнат много да се подобри политическото ръководство, да се повиши авангардната роля на комунистите в социално-икономическото развитие на селата в окръга.

Оценявайки голямата роля на обучението на кадрите за издигане равнището на работата в общинските комитети на БКП, отделите „Организационен" и „Пропаганда и агитация" на ОК на БКП разработиха по нов начин съобразно новите изисквания цялостна система за тяхното обучение, която бе утвърдена от бюрото на ОК на БКП. Главното е, че системата изисква обучението да се пренесе в общините. Кабинетите по партийно-организационните въпроси, домовете за политическа просвета имат задължението с помощта на научни работници, специалисти от Центъра по партийно строителство при АОНСУ, да издигат равнището на обучението, да подготвят тематични планове, които да включват теоретическото изясняване на въпросите и обмяната на положителния опит в партийната работа.

В тази дейност сега сериозна помощ оказват изградените 12 кабинети по партийно-организационните въпроси в общините. Те фактически изпълняват функциите на методически центрове, които имат основната задача да дават на кадрите и актива актуална партийна информация.

Осъзнавайки голямата роля на обмяната на положителния опит в партийната работа, бюрото на ОК на БКП прие цялостна система по този въпрос. Може да се каже, че сега в окръжната партийна организация е сложено организирано начало в ръководството на този процес.

Сериозно внимание отделяме на работата с партийните групи. Нашата цел е да свържем изцяло тяхната дейност с тази на бригадата, на колектива, в които те са изградени. Основна задача, която поставяме пред партийните групи, е решително да се повишава тяхната роля и място за внедряването на икономическия подход, на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка, да се укрепи и да се издигне техният политически авторитет в колектива.

По решение на бюрото на ОК на БКП проведохме двегодишен преглед на тяхната дейност, който помогна партийните групи да се ориентират в задачите. Оказана им бе конкретна помощ, изградиха се нови партийни групи, които да покрият новите производствени единици, изградени на вътрешностопанска сметка. Идеята ни е — прегледът да завърши със среща на бюрото на ОК с всички отговорници на партийни групи от окръга. Тема на разговора ще бъде по-нататъшното издигане ролята на това звено в първичната партийна организация.

Насочвайки усилията си към подобряване работата на субективния фактор в окръжната ни партийна организация, започна провеждането на научно-практическа конференция на тема „Същност и пътища за преодоляване на противоречието между реалните възможности на социалистическото общество и изоставането на субективния фактор в Софийски окръг". Конференцията ще се проведе на три етапа. През първия се проведоха разговори по темата в първичните партийни органи-

Digitized by Google

зации и трудовите колективи и се състояха научно-практически конференции в по-големите предприятия. Вторият етап се характеризира с научно-практически общински конференции. Заключителният етап ще бъде провеждането на окръжна научно-практическа конференция. В подготовката ѝ участвуват изтъкнати научни работници, специалисти, партийни и обществени дейци, които наред със станалите в първичните организации и колективите разговори за състоянието на субективния фактор теоретически ще изясняват значението и актуалността на проблема.

Учейки се от опита на Московската областна партийна организация, широко прилагаме в нашата работа комплексните проверки като полезна и ефективна форма на съчетаване контрола с помощта в практическата работа на кадрите. Този подход бе внедрен и в общинските партийни комитети. Комплексните проверки се извършват по възлови проблеми, които се планират на полугодия.

Многообразието и мащабността на задачите, които се решават в общините и повишените критерии към тяхната работа, все повече налагат необходимостта по-нататък да се усъвършенствуват стилът и методите им на работа.

* * *

Успешна форма за оказване помощ са организираните срещи от ОК на БКП с апарата на общинските партийни комитети. По същество се състояха откровени разговори главно по два въпроса: организацията на работата на апарата на общинския партиен комитет и органически свързания с нея проблем за общественото начало в партийната дейност. В срещите обикновено участвува ръководството на отдел „Организационен" при окръжния комитет на БКП и всички политически сътрудници на общинския партиен комитет.

Срещите се предшествуваха от предварително задълбочено проучване на условията и възможностите за работа на съответния комитет. С помощта на другите отдели на окръжния комитет на БКП получаваме информация за състоянието на всички направления от дейността на комитета. Това направи разговорите конкретни и делови, даде възможност добре да се видят слабите и силните страни в дейността, да се правят верни изводи и препоръки за усъвършенствуване на стила и методите на работа в новите условия.

На кои по-основни проблеми отделяме внимание на тези делови разговори? Първостепенно значение отдаваме на засилването на организаторската функция на общинските партийни комитети, на тяхната непосредствена работа с първичните партийни организации. Ръководим се от позициите и изискванията на Националната партийна конференция, от необходимостта да се засилва ролята на първичните организации като политически щабове и най-близки ръководители на трудовите колективи в условията на съвременното икономическо развитие на страната. Тук изникват две постановки на въпроса — едната е да се издига равнището на работата в самата първична партийна организация, да може тя дълбоко да разбере и осмисли тези процеси в трудовите колективи и да ги ръководи с политически средства, и втората — значително да се подобри ръководството им и помощта от страна на общинските комитети.

С оглед да се повишава ефективността на обучението на кадрите и актива на срещите бяха направени конкретни предложения за по-задълбочено и диференцирано обучение на ръководствата на първичните партийни организации, за по-всестранно изучаване процесите и явленията, произтичащи във всяка от тях и във всеки трудов колектив.

Digitized by Google

Обстойно бе обсъдена работата на апарата на общинските партийни комитети по подготовката на заседанията на колективните органи — бюра, пленуми. На предна позиция тук поставихме планирането. Обърнахме внимание и на слабостите. В някои комитети има стремеж на заседанията да се обсъждат много въпроси, което не дава възможност да се съсредоточи вниманието към основните проблеми. Препоръчахме много от поставените въпроси да се решават в оперативен порядък. Насочихме вниманието към по-аргументирано обсъждане и решаване проблемите на партийното ръководство при новите условия — внедряване на икономическия подход, усъвършенствуване организацията на труда и интелектуализацията на производството. Разбира се, работата на бюрото до голяма степен зависи от апарата на общинския комитет, който фактически подготвя и организира неговата работа. Става дума да се проявява повече инициативност и творчество в работата на всеки сътрудник и на отделите. Да се вникне дълбоко в съвременните изисквания за организация на труда, за виждане на проблемите, за тяхното планиране от позициите на изискванията на Националната партийна конференция и на докладите на др. Тодор Живков, изнесени на съвещанията от 31. X. 1979 г. и 30. I. 1980 г. Обръща се внимание на доброто планиране работата и на отделите, на по-дългото престояване в първичните партийни организации и трудовите колективи, където най-добре се решава съдбата на задачите и решенията.

В срещите също се разговаря и за подготовката, обучението и квалификацията на апарата. Сега както общинските партийни комитети, така и окръжният комитет на БКП малко внимание отделят на този въпрос.

В условията на новите общини се налага да се отнасяме с много по-голямо внимание и към пленумите, още повече, че в някои от тях досега не е имало такива. Поради тези причини ние издигаме ролята на пленумите като органи, които трябва да решават проблемите на селищните системи между конференциите. Изтъкната бе нуждата по-конкретно да се ангажират членовете на комитетите с конкретни задачи, да бъдат съпричастни с проблемите на общината и колектива, в който работят. В това отношение бе споделен положителният опит на общинските партийни комитети в Средногорие, Самоков и др. В същото време справедливо бяха посочени и някои слабости в работата на пленумите. Те са свързани с редовното им провеждане, с поставянето на основните за общината проблеми за обсъждане, с подобряване качеството на подготовката на материалите за пленумите, с повишаване активността на неговите членове.

От работата както на бюрата, така и на пленумите на общинските партийни комитети зависи последователното прилагане на икономическия подход на ръководство.

Може определено да се каже, че болшинството общински партийни комитети в окръжната партийна организация вече успешно и попълно реализират тази задача. Те се утвърждават като активни и силни политически ръководства, отговорни за делата в общината. На вниманието на бюрата, на пленумите и на първичните партийни организации се поставят проблемите, свързани непосредствено с интересите на хората в селищната система, осигуряват ги с конкретни политически решения и мерки. Водят непосредствена политическа работа в трудовите колективи. Така стана с разясняването на различни партийни и държавни документи, с внедряването на икономическия механизъм и др. Все по-успешно се провежда ефективен партиен контрол над дейността на другите ръководства в общината, контрол, свързан с правилния подбор, обучение и възпитание на кадрите в общината.

В срещите с апаратите на общинските партийни комитети не бяха

Digitized by Google

подминати и някои слабости в работата с кадрите. Те се отнасят главно до подценяване на този въпрос от някои комитети, до вкорененото, дълбоко рутинно отношение към политическите средства и форми на работа. Много често се подхожда административно към изпълнението на една или друга задача. Не е чужд и стопанският уклон в работата, изземването изцяло задачите на стопанските ръководства, вземането на чисто стопански решения и пр.

По всички тези проблеми бяха изказани съображения и предложени конкретни мерки.

* * *

Пряко отношение към подобряване организацията на работата на общинските партийни комитети има внедряването на общественото начало. Това бе вторият основен въпрос, по който водихме разговор в комитетите. В това отношение има вече добър опит.

Добре действуват изградените към комитетите нещатни отдели „Организационен" и „Пропаганда и агитация". Ръководейки се от изискванията, че партийните комитети трябва основно да се занимават с проблемите на социално-икономическото развитие на общината, към тях като помощни органи бяха изградени комисии за икономически анализ. В тези звена са включени отделни специалисти, дългогодишни работници и други дейци, които подготвят компетентно и предлагат за решаване в бюрата на комитетите основни проблеми от развитието на общината.

Голям брой обществени дейци са привлечени на работа и в отделните секции и групи към кабинетите по партийно-организационните въпроси. По опита на Московската областна партийна организация в някои общински партийни комитети се изградиха съвети на директорите, щабове по строителството, които много резултатно им помагат в решаване на основните проблеми в тези направления. Пак по този опит общинският партиен комитет в Средногорие провежда работен ден на сътрудниците на комитета и обществени дейци в отделните първични организации. Заедно с това бе обърнато внимание на по-нататъшното рационализиране на общественото начало, на правилното съчетаване на дейността на обществените органи с непосредствената работа на щатния апарат и кадрите на общинския партиен комитет. Внедряването на общественото начало в работата на комитетите ние разбираме като процес, който трябва да се развива и усъвършенствува съобразно условията, възможностите и нуждите им. Направиха се препоръки да се избягва увлечението в това отношение, да се засилва отговорността на обществените дейци, които работят в комитетите.

* * *

В заключение можем да подчертаем, че организирането и провеждането на срещите и разговорите в общинските комитети на БКП бе подходящ повод да се направи равносметка на дейността на тези органи една година след тяхното изграждане, на тяхната роля и място в условията на селищните системи, да се обърне внимание на новите моменти и изисквания, които Партията сега поставя. Дълбоко сме убедени, че тези срещи ще съдействуват за съществено подобряване на организацията на труда в общинските партийни комитети за преодоляване на някои допуснати слабости в стила и методите на работа, за по-нататъшното им утвърждаване като дейни политически органи, непосредствено отговорни за социално-икономическия напредък на селищните системи.

Digitized by Google

СЪВМЕСТНАТА РАБОТА НА ОТДЕЛИТЕ

Съвместната работа на отделите като въпрос за единството на политическата, организаторската и идейновъзпитателната дейност винаги е стоял в центъра на вниманието на окръжния комитет на Партията във Велико Търново. Бюрото на окръжния комитет се ръководи от някои основни положения, от които се определя правилното взаимодействие на работата на отделите.

Първо, че отделите са помощни органи на бюрото по трите основни функции на Партията — политическа, организаторска и идейновъзпитателна. Те спомагат за разработване на програми и решения, организират чрез средствата на идейновъзпитателната и организаторската работа изпълнение на решенията на пленума и бюрото.

Второ, точното разграничаване на задълженията на отделите и същевременно свързването на тяхната дейност с главните задачи, които окръжният комитет решава, се явява основа за повишаване ефективността на работата на партийния апарат.

Трето, изграждането на селищните системи и органите на социалното управление на общините налага изменение не само във функциите, но и във формите на работа на отделите и апарата на комитета.

Основната работа за внасяне координираност и целенасоченост в дейността на отделите и целия апарат се осъществява от пленума и бюрото на окръжния комитет на Партията. Със своите решения и указания пленумът и бюрото направляват работата на отделите, възлагат им конкретни задачи за претворяване на политиката на Партията във всички сфери на политическия, икономическия и културния живот в окръга. Изискват от тях строго да спазват и съблюдават ленинските принципи на ръководство и нормите на партийния живот.

Нашият окръжен комитет на Партията натрупа значителен опит по правилното съгласуване работата на отделите, на целия апарат. По инициатива на партийната организация в комитета задълбочено обсъдихме проблема за културата в работата на партийния работник. Станалите разисквания и обмяна на мнения позволи бюрото на комитета да обсъди и реши редица основни положения за работата на отделите. В тях са отразени досегашният опит и новите задачи в условията на селищните системи, на повсеместното приложение на новия икономически подход и новия икономически механизъм.

Важен момент в координацията на работата на отделите, на който бюрото отделя особено внимание, е **планирането** дейността на комитета. В плановете се дава главната насока на работата на отделите, участието им в подготовката на материали и проекти за решения на пленумите и бюрото. При разработване шестмесечните оперативни планове на бюрото и проекторешенията по важни въпроси всички отдели се стремим да поставим най-важните проблеми, да степенуваме задачите по важност, да определим за кой отдел какви задачи възникват на основата на общия план на бюрото.

Нашият опит показва, че най-голяма съгласуваност на работата между отделите постигаме при подготовката на пленумите на окръжния комитет. Още в проучвателната дейност, формирането на изводите и оценките и подготовката на докладите и решенията за бюрото — отделите работят съвместно. Това е една творческа и полезотворна дейност, която дава възможност да се изяснят напълно проблемите.

Обикновено водеща роля в координацията на работата се осъществява от отдела, който се явява отговарящ по проблема, който пред-

Digitized by Google

стои да се проучва и решава. За общите проблеми — планове на бюрото и други, координатор е отдел „Организационен“ и наблюдаващия го секретар.

След като е приет от бюрото планът за работа или важно решение, отделите разработват свои конкретни задачи.

В хода на изпълнението разменяме системно информация, предприемаме допълнителни мерки за довеждане задачите докрай. Като добър пример на сътрудничество и взаимопомощ между отделите в нашия комитет искам да посоча как постъпихме при организиране изпълнението на решението за провеждане срещи на бюрото със секретарите на първичните партийни организации. Отрасловите срещи на членовете на бюрото със секретарите се подготвиха изцяло от съответните отдели, а общият доклад, предложенията за награждаване на най-добрите секретари се подготвиха съвместно. Координираност и сътрудничество се постигаха и при провеждането на други важни мероприятия: обучението на кадри; научно-приложните конференции за работа на първичните партийни организации по повишаване ролята на трудовите колективи; за икономическото образование на трудещите се; по тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство“; прилагането на новия икономически механизъм; замяната на партийните документи; преустройството на идеологическата работа и други.

По-голямо единодействие и целенасоченост в дейността на отделите и апарата внасят и **общите инструктажи** по задачите. Обикновено в началото на годината се прави цялостен инструктаж за политическите и стопанските задачи през годината. В началото на тримесечията, а когато се налага, и по отделни задачи също се прави общ инструктаж. По този начин се дава възможност отделите по-тясно да свържат своите задачи с главните проблеми, които комитетът ще решава.

По инициатива на бюрото на първичната партийна организация в окръжния комитет регулярно обсъждаме координацията и взаимодействието между отделите. Това ни дава възможност да разширяваме и задълбочаваме формите на сътрудничество. На заседания на отдел „Организационен“ с участието на завеждащ отдел „Промишлено-стопански“ се обсъдиха изводи от работата на партийните комитети и организации по приложение на икономическия механизъм. Състоя се също така съвместно заседание на отдела с всички завеждащи отдели по изпълнение окръжната и националната програма по Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС. Могат да се отбележат много съвместни инициативи, мероприятия и разработки на всички отдели, заедно или между два отдела и други. Хубави инициативи се осъществиха и между отдел „Пропаганда и агитация“ и отрасловите отдели. Добра съгласуваност на своята работа имат и отрасловите отдели помежду си. Нов момент в нашата работа са срещите на завеждащ отделите на комитета при секретаря по организационните въпроси или при първия секретар по някои спешни задачи.

Важно място в координацията на помощта към общинските партийни комитети отделяме на **работата с инструкторите, които отговарят за селищните системи.** Стремим се те да имат пълна информация за мерките и указанията на бюрото по всички въпроси, да им създаваме възможност нерешените въпроси да ги поставят пред другите отдели, органи и ръководства с цел своевременно да се решават.

Координация на работата се осъществява и на нивото на секторите и сътрудниците, основана на сътрудничество и взаимопомощ.

Опита, който имаме, натрупан в окръжния комитет за съгласуване работата между отделите, успешно пренасяме и в общинските комитети на БКП.

Digitized by Google

Всичко това спомага по своевременно и ефективно да се изпълняват задачите, да нараства непрекъснато приносът на всеки сътрудник, да се повишава ролята на отделите при решаването на задачите.

Както вече казах, бюрото на окръжния комитет наскоро прие насоки за повишаване ролята на отделите.

Искам да отбележа няколко нови момента, свързани с координацията и сътрудничеството на отделите.

Най-голямо място в това отношение заема изискването на бюрото отделите да овладеят прилагането в пълна мяра на политическия и икономическия подход в диалектическо единство. Бюрото изисква от сътрудниците на отделите и на практика се стремим да става, преди всичко да оценяваме явленията и фактите от гледна точка на това укрепват ли или не ръководната роля на работническата класа и Комунистическата партия, авторитета на народната власт. Същевременно да овладяваме комплексния и тематичен икономически анализ и съвременните критерии за оценка на стопанската дейност.

Стремим се да вникнем по-дълбоко в икономическата страна на процесите. Изискването ни е да разкриваме своевременно отрицателните страни в работата и да вземаме необходимите мерки. Постоянна грижа ни е да опознаваме най-пълно не само общите принципи на механизма, но и специфичните правила в отраслите. На тази основа се стремим все по-пълно да осъществяваме единни критерии на оценка на дейността на партийните комитети и организации, на другите органи на социалното управление.

Важно място в нашата работа заема грижата за правилните взаимоотношения на отделите на окръжния комитет с общинските комитети. Очертано е като главно направление в нашата помощ подобряването на техния стил на работа, укрепването на кадрите, които работят в тях, издигането ролята на изборните им органи — пленумите и бюрата. Стремим се да им създаваме добри условия за работа, да проявяваме творчество и инициатива във взаимоотношенията с тях.

Предвиждаме към края на годината окръжният комитет на Партията да обсъди нивото на пленумите и заседанията на общинските партийни комитети от гледна точка на подхода, на организацията на работа, на критериите, от които се оценява работата.

Важно място в дейността на отдел „Организационен" и другите отдели на комитета е по-доброто съгласуване партийната работа с работата на отделите в ОНС и другите обществени организации. Стремим се да ги ангажираме в разработките на основните проблеми, които окръгът решава, да повишаваме отговорността им за осъществяване на специфичните задачи, за които те отговарят. По правило завеждащите отделите в другите органи участвуват в заседанията на отделите на окръжния комитет.

Разбира се, колкото по-сложни по мащаб и дълбочина задачи решава окръжната партийна организация, толкова ще нарастват изискванията за сътрудничество и координация на работата между отделите. Могат и трябва да се решават по-добре и редица други въпроси като: единен план за командировките, повишаване политическата подготовка и организационната квалификация на някои от сътрудниците на отрасловите отдели и специалната подготовка на някои сътрудници от функционалните отдели и други такива. Това безспорно ще доведе до по-нататъшно повишаване на ефективността на партийната работа.

Руси ДИМИТРОВ
завеждащ отдел „Организационен"
на ОК на БКП — Велико Търново

Digitized by Google

ОТДЕЛ «ОРГАНИЗАЦИОНЕН»

Отдел „Организационен" на окръжния комитет на Партията в Толбухин най-тясно и непосредствено работи с общинските партийни комитети и активно съдействува за тяхното утвърждаване като ръководни политически органи в новите условия на селищните системи. Тези нови условия наложиха правилно да определим мястото на отдела и точно да набележим формите и методите на работа с общинските партийни комитети. Още в края на миналата година определихме задачите за 1980 година. Ръководно начало ни бяха решенията на Единадесетия партиен конгрес, Националната партийна конференция, решенията на Десетата окръжна отчетно-изборна конференция, решенията на последните окръжни пленарни заседания и решенията на бюрото.

Главното ни внимание е насочено към засилване контрола и оказване по-действена помощ на място на общинските партийни комитети и първичните партийни организации при изпълнението на задачите. Същевременно си поставихме за задача да подобрим участието на отдела в разработващата функция на комитета с цел по-качественото изпълнение на задачите и издигане на партийно-организационната работа на по-високо научно равнище.

Отделът подпомага бюрото на окръжния комитет за разработването на редица основни проблеми като: организиране и провеждане преглед на първичните партийни организации за изпълнение на плана за 1980 г. и достойно посрещане на Дванадесетия конгрес на БКП; понататъшно усъвършенствуване работата с кадрите (разширяване на конкурсното начало при издигането на низовите ръководни кадри, подобряване на работата с комсомолските резервни кадри); подобряване съставите на първичните партийни организации и техните бюра и др. Всички тези задачи са пряко адресирани и до общинските партийни комитети.

Досегашната ни работа показва, че колкото по-трайна, непосредствена е връзката на отдела с общинските партийни комитети, толкова по-добре чувствуваме пулса на живота, по-добре изучаваме общественото мнение и настроение, по-бързо и гъвкаво реагираме на всички въпроси и искания, които комунистите поставят. Ето защо, стремейки се да спазваме ленинското изискване за близка и непосредствена работа сред масите, в стила на сътрудниците се утвърдиха редица положителни форми на работа.

Засилихме проверката и контрола на място. В хода на проверката оказваме помощ както на бюрата на общинските партийни комитети, така и на първичните партийни организации и на техните секретари. При тези контакти отделът получава точна и обективна информация за хода по изпълнението на задачите и може своевременно да се намесва за тяхното най-правилно провеждане в живота.

Винаги се стремим, когато проверяваме отделни въпроси, сътрудниците на отдела предварително да се подготвят. Те проучват какви са партийните постановки от пленуми, съвещания, заседания, събрания и по този проблем и какво е действителното положение в практиката. Това осигурява ефективна и полезна работа както за проверявания, така и за проверяващия.

Неотдавна в общинския партиен комитет — Тервел, в който е заложен опит за работата с младите комунисти, трябваше да се актуализира и по-добре конкретизира този опит в условията и изискванията на предстоящата осма петилетка. Това наложи отделни сътрудници на отдела да се запознаят с положителния опит, който има в страната,

Digitized by Google

и със съветския опит и вече според целите и задачите, които си поставяме, да определим работата на общинските партийни комитети и първичните партийни организации в перспектива.

При контрола и проверката на място не допускаме кампанийност и случайност. Проверяваме там, където е необходимо, съчетано (като задължително условие) с оказване на конкретна помощ на място. Това изискване сме приели като основен критерий в работата на сътрудниците на отдела.

Една утвърдена положителна традиция в работата на отдела е в края на всеки месец да разпределяме сътрудниците за посещението им в отделните общински партийни комитети. В продължение на една седмица те на място проверяват изпълнението на определени задачи. Присъствуват на заседания на бюрата на общинските партийни комитети, на пленуми и съвещания. Със своето компетентно участие те допринасят за усъвършенствуване вътрешнопартийния живот на общинските партийни комитети и първичните партийни организации.

През тази година въведохме като постоянна практика на организирания ден на партийния секретар да присъствуват и сътрудниците от отдела. На тези срещи се обсъждат различни въпроси от партийно-организационната дейност, изнасят се беседи, които третират въпроси за по-нататъшното утвърждаване ленинския стил и методи на работа, за подобряване на работата на партийните групи, за издигане ръководната роля на първичните партийни организации и др.

Отделът разработи програма за изучаване, разпространяване и масово внедряване на положителния опит по партийно-организационните въпроси през 1980—1981 год. В нея са определени проблемите, по които отделни общински партийни комитети ще извеждат положителния опит. Предвидено е какъв проблем от партийната работа ще се изучава, разпространява, какви форми на работа ще се използват. Определяме отговорници от отдела, с чиято помощ и участие положителният опит трябва да се изведе и разпространи.

Така например в Толбухин извеждаме опит по подбора, подготовката и възпитанието на кадрите, който през м. май 1981 г. трябва да се разпространи и приложи в окръга. Избрахме толбухинската общинска организация, тъй като тук са 30 на сто от комунистите в окръга и въпросът за работата с кадрите е най-актуален и е от особена важност за окръжната партийна организация. Проучихме заедно с общинския партиен комитет опита на русенската партийна организация по работата с кадрите. С помощта на отдела разработихме всички основни направления на работата с кадрите до Дванадесетия партиен конгрес. Като се съобразим с новите постановки и изисквания, които ще се решат от конгреса, ще допълним, разширим и уточним работата с кадрите във всички звена и на всички равнища. Общинският партиен комитет в Шабла работи по проблема за партийното решение и контрола на изпълнението. Общинският партиен комитет в Балчик ще обобщи своя положителен опит по усъвършенствуване партийното ръководство на Отечествения фронт, а в Генерал Тошево ще анализираме и разпространим положителния опит по разгръщането на вътрешнопартийната демокрация и други.

По този начин със собствени усилия ние ще успеем да изведем изпълнението на редица важни въпроси от партийната работа, като натрупания положителен опит предоставим да използват в работата си и останалите общински партийни комитети.

Миналата година на окръжно съвещание обсъдихме въпроса за стила и методите на работа на общинските партийни комитети в условията на селищните системи. Окръжният комитет на Партията подготви указания за работата с младите комунисти. Периодично се пра-

Digitized by Google

вят обзори, в които се анализират отделни важни страни от проблематиката на общинските партийни комитети (заседания на бюрата, пленуми). Направихме подробен анализ на състоянието на партийното ядро в общините по време на замяната на партийните членски книжки. По този въпрос окръжният комитет на Партията ще проведе пленум в края на годината, на който ще отчетем резултатите от замяната, ще направим задълбочен анализ на социалния и качествения състав.

Усилията на отдела са насочени и към оказване на по-голяма помощ на общинските партийни комитети при подготовката и провеждането на пленарните им заседания. Постоянна практика стана при подготовката на пленум на даден общински партиен комитет да оказваме конкретна помощ за разработката на доклада и проекта за решения. С това ние не изземваме функциите на общинския партиен комитет, а се стремим да осъществим необходимата връзка, която преди новата партийна структура в известна степен липсваше между партийните комитети и отдела на окръжния комитет. Преди имахме 45 общински партийни комитети, силите на отдела се разпиляваха за координация, контрол и проверка на много по-широк фронт. Сега те са осем и това ни дава възможност да обхващаме работата им по-добре.

По време на замяната на партийните членски книжки и годишните събрания на първичните партийни организации посещенията ни в общинските партийни комитети стават предимно от няколко сътрудници. След приключване на командировките те правят анализ на положителните и слабите страни на събранието, предлагат мерки.

Особено място в дейността ни с партийните комитети заема работата с кадрите. По този въпрос е заложен опит в общинския партиен комитет в Толбухин. По примера на Русенската партийна организация въведохме конкурсното начало при издигането на низови ръководни кадри. Сега този опит се стремим да внедряваме и в останалите общински партийни комитети в окръга.

В обувния завод „Добрич" — Толбухин се въведе комсомолското самоуправление в производството. Един ден в месеца цялото производство се организира от Комсомола. Комсомолците правилно разбират гласуваното им доверие и когато те ръководят производството, се стремят да повишават производителността на труда и качеството на продукцията. Сега тази изпитана форма за повишаване активното участие на младежта в управлението на производството се прилага в 10 предприятия на града.

През миналата година в общинския партиен комитет — Толбухин бяха приети за членове на Партията 12 комсомолски активисти в училищата. През тази година ще продължи приема и в други общински комитети. По този начин окръжният комитет на БКП подсилва своя боеви резерв от млади комунисти, които имат възможността във висшите учебни заведения, народната армия и предприятията, където постъпят на работа, да придобиват партиен опит и подготовка.

Всички тези форми на работа на отдела с общинските партийни комитети ние считаме само като едно добро начало. Високите изисквания, които Дванадесетият конгрес на Партията ще постави пред партийните органи и организации, ще подпомогнат тези наши стремежи. Неотменна грижа на окръжния комитет на Партията и на отдел „Организационен" е да утвърждаваме като стил на работа непосредствената, живата връзка с общинските партийни комитети.

Димитър ГЕОРГИЕВ
завеждащ отдел „Организационен"
на окръжния комитет на БКП — Толбухин

Digitized by Google

ПОКРАЙ ДРАГОВИЩИЦА И СТРУМА

Дневник на секретаря на общинския партиен комитет

ПРОМЯНАТА

Много проблеми предстои да се решават. Много мозъци се напрягат, за да кажат как да станат нещата. И трудове се публикуват, и решения се приемат, и разни мероприятия се провеждат, но измененията бавно стават.

В общинския комитет на Партията постоянно се опитваме да степенуваме по важност въпросите, които трябва да се решат. И добри планове приемаме. И сериозно се подготвяме, и до определени дати ги изпълняваме, но все нещо не достига. И то не само по време на селскостопанските кампании...

Повече от половината година измина. Бавно, но безвъзвратно изчезват илюзорните видения за дотации. Седем-осем пъти планово-икономическият отдел на АПК разработва варианти на плана — с помощ, без помощ, с дотации, без дотации, с надуване на очакваната продукция, със смъкване на разходите и всевъзможни други търсения и намирания.

След предаването на плана в ОАПС главният икономист на АПК Веселинка Гергова започва да стяга и зарежда отново химикалките — готовност за сътворяване на нов вариант. А времето върви ли върви...

Последният вариант обсъдихме в комитета. Веселинка Гергова докладваше спокойно. Поради неколкократно увеличаване цените на препаратите и изкуствените торове, на бензина и нафтата, на резервните части... Поради задържане цените на ябълките, на черешите... Не ни достигаха над осемстотин хиляди лева. Говореше тихо. Цифрите бяха безмилостно точни. И така произнесени тихо не оставяха никаква надеждица, че отнякъде другаде може да дойдат средства в касата на АПК освен от нашите поля и балкани, от нашия труд.

Членовете на комитета слушаха замислени. Бай Любен Гайдарски, ветеран на антифашистката борба, подпрял лакти на масата, държеше главата си с две ръце. Това той правеше много рядко. В повечето случаи седеше неспокойно, готов да скочи или да започне да говори.

Когато докладът свърши и попитах кой иска думата, бай Любен бавно се изправи.

— Това „горе" знаят ли го?

— Знаят го — беше отговорът.

— И нищо няма да дадат.

— Няма.

— Аха — рече бай Любен и продължи: — Струма отнася плодородна земя. От осем години все се говори за корекция и не се започва, в „Грамаге" черешите изсъхнаха, останаха тук-там, а ние ги отчитаме за декари. Струма ще ни отнесе, а не поливаме люцерната — няма кой да се захване да направи една проста вада. А колко хубава земя пустее... За животните купуваме мухлясала слама... Е, какво ни е виновна държавата?

И бай Любен ядосано седна и пак се хвана за главата.

Разговорът продължи до края в този дух — честно, без усукване, загрижено, ядосано.

Оставаше ни един-единствен извод и изход: да потърсим резервите при нас. А имаше ли резерви? Нали всяка година ги търсим, намираме, реализираме. Останало ли е нещо от тях? Защо да губим от животновъдството? Защо пустее земята, защо малко раждат ябълките и черешите? Това резерви ли са или безизходица... Непоправимо положение?

*

От много хора, и които разбират, и които не разбират, бях слушал, че животновъдството в АПК — Драговищица „не вирее". А имаше и хубави породи животни, и кадърни зоотехници, и ветеринарни лекари, и добри стопани...

Нищо не ме е ядосвало така, както примиренчеството. Какво значеше то?

Подхванах разговори с различни хора, по различни поводи — официални и неофициални. Кога уместно, кога неуместно ги питах: „Защо губим от животновъдството?" Думите в отговорите бяха различни, както различни са и хората, но както и да се казваха те, ставаше ясно едно: подходът към този въпрос, начинът на мислене не се е изменил въпреки изискванията на новия икономически механизъм.

Предстоеше заседание на партийния комитет. Един от въпросите, който щяхме да обсъждаме, беше за състоянието на животновъдството. Имах много информация за него, но тя беше в хаотично състояние. Един ден преди заседанието тръгнахме с председателя на общинския народен съвет Кирил Хараламниев и с председателката на общинския комитет на Отечествения фронт Иванка Панева по фермите — в Драговищица, Стенско, Шишковци... Лоши битови условия, невзрачни

Под това заглавие в три последователни броя през миналата година отпечатахме откъси от дневника на първия секретар на ОПК в Драговищица, Кюстендилско. По молба на читатели публикуваме продължение на същия дневник.

Digitized by Google

сгради, кал, разпилени фуражи. Работниците гледачи ни посрещаха, гледаха ни в очите честно и... безпомощно. Много от тях искаха да направят нещо, но... Една жена във фермата в Шишковци дочула, че са дошли някакви началници, се забърза през калта да дойде при нас. Ние стояхме до кантара, на сухо. Направи няколко крачки, но гуменият й ботуш остана в калта, опита се да го измъкне, залюля се и с бос крак шляпна в локвата. Обърна се, измъкна го с ръце и сконфузено, като че е виновна, сведе очи. Срам ме беше пред тази женица, от която ние, ръководителите, специалистите, щяхме да искаме да направи животновъдството печеливше.

Във всяка ферма, където минахме, фактите ни удряха направо по главите. Тук нямаше място за приказки. Трябваше да се действува, и то час по-скоро. Независимо от това казах на събралите се гледачи:

— Ще асфалтираме тука, другари!

— Много са ни обещавали, па после или са ги сменяли, или са забравяли и така си е досега — обадиха се няколко души.

Може би избързах с обещанието. Хората се бяха наслушали на обещания и нагазили на кал заради неудържаната дума.

Късно следобед сам се върнах отново в Шишковци.

Намерих завеждащия фермата Венцислав Манов. Различни работи бях слушал за него — че е комунист, че когато поел фермата, тя е била в много тежко състояние и я е извел на първо място по изпълнение на плана. Бях слушал и това, че си разбира и си върши работата, но чужда намеса не търпи, че понякога поведението му стига до грубост. Плашели се от него хулиганите и пияниците в селото. Явно, много строго се е държал с тях... Особен човек е той, дори когато е в болничен отпуск, идва на работа...

Когато се ръкувахме, погледна ме така, че да разбера, че му е ясно на каква длъжност съм, но пък и на мен да ми стане ясно, че и той си знае цената.

Доволен бях от тази първа среща, защото ми се стори, мълчаливо се разбрахме как ще работим: или мъжки, или по дяволите — кой откъдето е дошъл, да си върви. Винаги съм се радвал на среща с такива хора. Разбира се, случвало се е и някой от тях след срещата ни да продължи без мен или аз без него.

Венцислав мълчеше. Видя, че оглеждам къде да седнем, но не предложи нищо. Направихме няколко крачки, взех една дъска от счупена щайга, сложих я на бордюра и седнах. Той остана изправен. Не бързах да започвам разговор. Все гледах към оная кал, смесена с тор, където потъна ботушът на жената. Венцислав размърда рамене, взе и той парче от дъска, сложи го на бордюра и седна.

— Е, Венци, какво ще правим?

Добре беше разбрал въпроса ми. И започнахме разговор, от който постепенно, все по-ясно ми ставаше положението на животновъдството. Той не се оплакваше от никого, не прехвърляше вината за нищо другиму. Изброяваше факти, аз разсъждавах гласно, после той допълваше с нови факти. И нито една излишна дума. От целия разговор разбрах, че не можем да оправим неразбориите в животновъдството, ако не се захванем с него всички от партийния комитет до отделния животновъд.

Когато завършихме разговора, казах:

— Венци, благодаря!

— Защо?

— За разговора.

— Ние още не се познаваме, има време, ще се видим...

— Аз по-отдавна те познавам — сериозно отговорих.

— Откъде? — малко изненадано попитай той.

— От анонимките...

Като споменах за анонимките, погледите ни се срещнаха и като по даден знак се разсмяхме и двамата силно, мъжки, честно.

Зад ъгъла на сградата с банцига, току до развесената върба, няколко души, които ровеха с лопати, се изправиха и се ослушаха. Какво ли си мислеха? Стопанският двор потънал в кал, гледачите сърдити, планът не се знае как ще се изпълни, а секретарят на партийния комитет и завеждащият фермата гръмогласно се смеят...

Колко хубаво би било човек винаги, когато се изправя пред трудна задача, да може да се посмее от сърце. Бях доволен, че един комунист застава до партийния комитет в неговите грижи за оправяне на животновъдството и бях радостен. Венци вероятно си мислеше, че най-после от самия партиен комитет застават до него, комуниста, който си обича работата, за да му помогнат да направи това, което може.

На сутринта започваше заседанието.

Дневният ред не предизвикваше особен интерес. Не за първи път в редиците на точките стоеше въпросът за състоянието на животновъдството. Членовете на комитета се бяха наслушали на обяснения — причини, добри намерения... Председателят на АПК Георги Константинов докладваше умно за изпълнението на стопанските задачи през първото полугодие. Зад всяка цифра оставаше малък резерв. Хареса ми този подход, а и членовете на комитета го приеха не като хитруване, а като проява на реализъм. Когато обаче започна да говори за животновъдството, посочи 635 литра средно ръст на фуражна крава в млеконадоя в сравнение с 1977 год. Това беше правилно. Успехи имаше, но нали 1977 е била гладната година за кравите, нали тогава сламата е струвала по 10 стотинки килограма... Голям финансов деликатес е била тази слама, но животните са останали живи. Е, после ги подсилили с „репкото".

Отчитайки този успех, председателят предлагаше да приемем за следващата година да се достигне средно 2500 литра мляко от фуражна крава. А всички знаеха, че щом средната продуктивност е под 3000 л, загубата е налице, но знаеха също, че в момента нямаше готовност за по-висок скок.

Digitized by Google

След многото разговори, които бях водил със специалисти и животновъди, предложих в решението да запишем 2700 литра.

И на други заседания е имало различия в предложенията, но сега това различие направи особено впечатление. Бях убеден, че това не е волунтаристично предложение, но аргументите ми бяха слаби. Позовах се на постановките на различни документи, третиращи въпроса за повишаване продуктивността на животновъдството, но при нашите условия можеше ли само от позицията на дисциплината и на голямото желание да запишем механично цифрата? Разбира се, разказах, че селянинът едно време не е получавал дотации от никого и с едната крава и няколко овце е отглеждал децата си, хранел ги е, обличал ги е, учил ги е, сватби е вдигал, а ние сега с тази наша съвременна икономика...

Членовете на комитета слушаха и се съгласяваха с мен. Но това бяха чувства, желания. А реалните условия?...

От своя страна председателят също не можеше сериозно да се аргументира срещу 2700 литра. Станаха Любен Гайдарски, Димитър Топузлийски, Иванка Панева, Костадин Якимов — подкрепиха моето предложение.

Решението бе единодушно. Голямата задача бе поставена.

На следващия ден имаше заседание на управителния съвет на АПК. На него присъствуваха и други ръководители и специалисти. Тук беше мястото да се разясни решението на комитета, но за моя изненада, когато председателят на АПК държеше заключителното си слово, пропусна този въпрос. Тихо го подсетих. Той замълча, замисли се и каза също тихо:

— Не сме готови сега.

След заседанието седнахме, поговорихме. Разбрахме се, че трябва цялостно да се разработят насоки за развитие на животновъдството. Прав беше той, че нямаше готовност да разяснява това решение. Неговото изпълнение зависеше от много хора, от всички в АПК.

Възложихме на главния зоотехник Йордан Ливадийски да вземе, когото си иска от специалистите, и да започне разработването на насоките.

Наблюдавах как се включват специалистите.

Главният ветеринарен лекар Никола Арнаудов се захвана, но другите като че ли се ослушваха или се надяваха, че „ще се размине".

На определената дата решихме на оперативка в комитета да обсъдим сътвореното. Докладва се, че още нищо не е готово. Наложи се да поговорим с някои от другарите, които трябваше да работят. Въпросът беше ясен: „Вие кадърни ли сте да определите насоките или не?" Отговор не искахме, но започна размърдването. Ливадийски, наредил няколко кутии цигари на бюрото, разтворил едни „чаршафи" с цифри, пуши, псува и пише. В мъглата от тютюневия дим главният агроном Дончо Гергов също смята и от време на време прибавя по нещо към разсъжденията на Ливадийски. Д-р Никола Арнаудов обръща разни бележки и книжки, драска на едно листче нещо и едновременно участвува в коментарите. Постепенно към стаята на „работната група" потеглят плановици, счетоводители, бригадири, агрономи. Голяма победа е да се накара агроном да мисли за животновъдството. „Елките" започват да святкат припряно, едни цифри се заменят с други, започва схватка за фуражните площи, приемат се и се отхвърлят разни теории по развъдно-подобрителната работа. Десетки човешки мозъци се настройват към една цел — да се изпълни поставената от партийния комитет задача.

Когато всичко бе написано, в един съботен ден събрахме всички специалисти — да обсъдим разработките. Някои механизатори и агрономи се чудеха защо и те са в залата.

Докладва Йордан Ливадийски.

Всеки човек за себе си е нещо неповторимо, но главният зоотехник Ливадийски е наистина интересна личност — гръмогласен, начетен, категоричен.

Всички слушаха внимателно и разбираха, че се захваща нещо голямо. Нещата така се подредиха, че зад тази цифра — 2700 литра — се изправяха професионалната гордост, благородната амбиция, чувството за отговорност и обикновената човешка радост за утрешния ден. Може би главният зоотехник с такава жар не беше защищавал някога дипломната си работа, както сега тези страници. Той защищаваше решението на партийния комитет.

Думата бе дадена на всички. Нещо невероятно бе станало. Изправяха се специалисти и ръководители, разсъждаваха, воюваха. Във всички изказвания, дори когато се споменаваха най-големите трудности, се чувствуваше бодрост, увереност в собствените сили...

Старият мой познат от злите анонимки и от честните разговори Венцислав Панов стана, каза си мнението и завърши:

— Аз още тази година ще достигна 2700 литра...

Ето това беше голямото — изменяше се начинът на мислене, а това значеше, че ще се изменя и действителността, за да се изпълни партийното решение. Сега вече с направените допълнения партийният комитет можеше да утвърди насоките за развитие на животновъдството.

... А утре тръгваме с председателя на АПК Георги Константинов и с председателя на общинския народен съвет Кирил Харалампиев за Риша планина, където още догодина ще тръгнат няколко стада овце. Пасището се строи сега.

За да се опознае нашата селищна система, освен от Полетински камък тя трябва да се види и от Риша...

Крум РАДОЙКОВ

Следва

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

«ОБЩЕСТВЕНОСТТА» СИГНАЛИЗИРА

Комунистите и всички труженици в НР България могат да отправят лични молби, да сигнализират и до най-висшите партийни и държавни органи за неблагополучия, слабости и нередности, които се допускат по места от отделни лица. Това е определено със съответни нормативни документи, а за партийните членове и с Устава на Българската комунистическа партия.

Има обаче граждани, които злоупотребяват с предоставените им възможности. Водени от лоши помисли и политическата им нестабилност ги тласкат към плъзгави пътища. Те грабват перото и драскат, каквото им хрумне. Сипят куп неверни неща, хулят, клеветят безразборно. Понякога използват някои съществуващи слабости и на тяхна основа изграждат своите творения. Разбира се, с много украшения, с много допълнения и какво ли не още. Тяхната максима е една: ще пишем, пък все нещо ще излезе. Понякога те сигнализират от името на „обществеността", „група работници", „група служители" и пр. И не за друго, а за по-голям авторитет. Та нали не кой да е, а пишат „група работници", „обществеността"! Голяма тежест е това...

По тия пътеки бе тръгнал и Димитър Замфиров Иванов от Михайловград. Може би от неразбиране, от незнание? Не, той не е неук. Дълго време е бил на отговорна работа в окръжния народен съвет в родния си град, в трудово-производителната кооперация „Свободен труд" и в Домостроителния комбинат в Михайловград. Навсякъде в служебната си дейност е бил изряден. Държал за спазването на реда, участвувал активно и в обществено-политическия живот. Но всичко това достатъчно ли е, за да се представи той като партиен член с израснало комунистическо съзнание?

Зли помисли го тласкали към нанадолнището. Да, там намерил изява и започва да пише. Само с една цел — да се бие по авторитета на отделни ръководители. И не от свое име, а от името на „обществеността", от „група граждани" в Михайловград.

Какво се бе случило всъщност?

През 1978—1979 година започват да валят анонимни изложения до Централния и окръжните комитети на БКП, до окръжния народен съвет в Михайловград против директора на стопанска дирекция „Изграждане на населените места". Кое от кое по-тежки обвинения — неправилни методи на ръководство, нарушения на социалистическата собственост и пр. Авторът е разкрит.

Как да се постъпи?

Първият секретар на общинския комитет на БКП в Михайловград и един от заместник-председателите на окръжния народен съвет след щателна проверка предлагат въпросът да се обсъди в първичната партийна организация. Да, там където работи и членува Димитър Замфиров.

Свикано е събрание на комунистите. Прочитат анонимните изложения. Започват изказвания. Стават партийните членове и всички остро заклеймяват постъпката на „сигнализатора". Те му казват направо в очите, че това не е проява, присъща на партиен член, на човек от социалистическото общество.

Става ясно, че различните неверни, клеветнически обвинения, обиди срещу директора са плод на лични отношения, на безотговорно писание, на низко партийно възпитание.

Първичната партийна организация и общинският комитет на БКП в Михайловград основателно реагираха срещу непартийните постъпки на провинилия се и му потърсиха строга отговорност.

Недоволен, той се оплака в Централната контролно-ревизионна комисия на Партията. В свое заседание нейното бюро най-обстойно обсъди случая и на Димитър Замфиров Иванов бе наложено наказание „Строго мъмрене с предупреждение" за прояви, несъвместими с Устава на Българската комунистическа партия — писане на анонимни изложения от името на обществеността с клеветническо обвинение срещу партийни членове и ръководители.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

Статията на О. Р. Лацис „Акционерните дружества — забравеният добър опит", публикувана в съветското списание ЭКО, бр. 3 от 1980 г. — която предаваме в съкратен вид — съдържа много ценни идеи, изпълнена е с богати размисли за творчеството и инициативата в работата на стопанските дейци. В нея се разказва за една от формите на социалистическа организация на производството — сдружаванията, явяващи се изпитано средство от арсенала на историческия опит на КПСС в изграждането на социализма в СССР.

Междуотрасловите проблеми са една от най-сложните сфери и на нашия стопански живот. Те включват не само различните въпроси на териториалното развитие, но и междуотрасловото сътрудничество на равнището на стопанските организации или предприятия, без да е необходимо за това разрешение или пряко участие на централните стопански органи. Този процес на усъвършенствуване методите на социалистическо стопанисване е основен елемент на новия икономически подход и новия икономически механизъм, в центъра на вниманието е и на партийните комитети и организации.

АКЦИОНЕРНИТЕ ДРУЖЕСТВА — ЗАБРАВЕНИЯТ ДОБЪР ОПИТ

О. Р. ЛАЦИС

В многотомното море на най-новата история на социалистическата икономика на СССР е отбелязано:

„Необходимостта търговската дейност на предприятията от държавната промишленост да бъде всестранно обединена и регулирана извика на живот нова форма на организацията — акционерните дружества. Тяхното предназначение беше да съгласуват и обединяват усилията и средствата на местните стопански органи за организирано излизане на пазара, за овладяване на пазара и проучване на неговите потребности, за акумулиране на средства и образуване на фондове в сферата на търговията и за по-доброто осигуряване на суровини и материали за промишлеността."[1]

Търсенето днес на пътища за усъвършенствуване на стопанския механизъм ни заставя отново и отново да се връщаме към времето, когато В. И. Ленин и неговите съратници създаваха основните принципи на социалистическото водене на икономиката. Очевидно от голяма полза би било да се направи едно документално изследване на дейността на съветските акционерни дружества. Засега авторът се ограничава само с някои откъслечни, но все пак твърде интересни сведения.

ОБОРОТ НА ДЪРЖАВНАТА ПОСРЕДНИЧЕСКА ТЪРГОВИЯ (МЛН. РБЛ):

През 1923—1924 г. за синдикатите той е 971,2, а през 1924—1925 г. — 1718,8; за акционерните дружества съответно — 760,3 и 1346,5; за предприятията на стопанска сметка — 425,6 и 753,5. Други държавни предприятия — 343,3 и 382,7.

От приведените данни се вижда, че акционерните дружества по мащабите на своята дейност са заемали второ място след синдикатите — главен канал за пласмент на продукция на държавната промишленост. Тогавашните вестници са изпълнени с най-разнообразна информация за акционерните дружества. „На заседанието на Комвнуторг се приеха устав на акционерното дружество за съдействие в рационализирането на производството в тежката промишленост „Оргаметалл", учредено от редица предприятия на тежката промишленост. Задачите на дружество-

[1] „История социалистической экономики СССР", т. 2, М., „Наука", 1976 г.

Digitized by Google

то са: регулиране на фабрично-заводското стопанство, рационализация и икономии на труда в производството чрез снабдяване на тежката индустрия с необходими машини и съоръжения, а така също чрез информации, консултации и инструктиране. В търговската дейност дружеството има за задача да популязира и продава най-новите машини за металургията" („Торгово-промышленная газета", 1924 г., 8 февруари).

Безусловно огромни са различията между условията на работа в промишлеността през 20-те години и понастоящем.

Днес вече няма ограничения на ресурсите както тогава, но има друго: сложност на управлението на огромен производствен апарат и използване на огромни ресурси. И много от насъщните потребности на промишлеността не се задоволяват не защото няма материални или финансови възможности, а защото органите на управлението не са в състояние да използват рационално наличните възможности. Примерно за предприятията на един сибирски град карат формовъчен пясък от Европейската част на СССР, макар че пясък има в съседната област. Трябва само да се изгради кариерата. Всяка година за превоз на пясък се изразходват милиони рубли. За две години се събира сума, която би стигнала за създаване на една кариера. Но тя не се строи: няма кой. Заводите — консуматори на пясък в този град, са подчинени на половин дузина различни министерства. Нито едно от тях не може да даде от капиталовложенията си за една кариера, която ще се използва от други. Държавният планов комитет не е в състояние да се занимава с толкова дребен въпрос. Иде ти да създадеш министерство по формовъчен пясък...

А ако се събере за две години сумата от фондовете за развитие на същите тези заводи—потребители на пясък, тя би стигнала за изграждането на една кариера. И пясъкът им е нужен, и средства имат — само да ги съберат! Но не знаят как да ги съберат...

Такива примери, свързани обикновено с пропуски в инфраструктурата, могат да се наброят десетки във всяка област или република. Години може да продължава преписка с министерства и Плановия комитет за някакъв склад, кариера, местен път, амбалажен цех — за обекти, които в мащабите на държавата представляват толкова дребни въпроси, че не могат да се решават на общодържавно равнище. Но за своя район те са жизнено важни и всички заедно имат голямо значение и за държавата. От тяхното решаване са заинтересовани конкретни предприятия и организации, те имат своите фондове. Нека ги събират, без да се съобразяват с ведомствените различия и да решават въпросите на акционерни начала, както колхозите решават по-крупните въпроси.

Съществува и друг кръг междуотраслови проблеми извън териториалните. Случва се така: изобретена е машина, нужна не само на едно ведомство, а на различни ведомства. И възниква най-трудният въпрос: кой ще се наеме да я произвежда? Има и такива случаи: машината още я няма, има само идея, но съответното ведомство не я признава именно поради ведомствени съображения. А другите ведомства признават, но не могат да помогнат. Десетки предприятия и ведомства са заявили, че им трябва съвременен дирижабъл. Той не е нужен само на онова ведомство, което би могло да го произвежда. А нуждаещите се от него предприятия и организации разполагат с големи ресурси и спокойно биха могли да създадат акционерно дружество не за изграждане на крупни заводи, а за производство и изпитания поне на един или няколко опитни образци дирижабли.

Естествено, в съвременните условия акционерните дружества не могат да се смятат основна форма за производство на техника. Често пъти не производството е главна спънка за техническия прогрес. Регулираното масово производство върви гладко и устойчиво. Прекалено устойчиво. Многобройните колективи, свързани с производството на усвоена, позната техника, са заинтересовани колкото е възможно по-дълго да не настъпват никакви промени в това производство. На други пък не по-малко на брой е крайно необходима нова техника, но те не разполагат с реални средства за въздействие върху процеса на смяната на продукция. Единственият начин е да се действува пред централните планови органи, правомощни да решават въпроса за производството на нови изделия и да осигурят изпълнението на това решение.

Опитът показва, че не е достатъчно да има само този единствен лост. За пет години в СССР се регистрираха 250 хил. изобретения. По 150 на денонощие, включително и почивните дни. Но не винаги не само в Госплана или Комитета за наука и техника, но и в едно конструкторско бюро може да се даде вярна оценка на една техническа идея, изложена на хартия. Трябва експертиза, т. е. труд на много специалисти. Ако решението е положително, да се разработи идеен проект, след това — работни чертежи и производство на опитен образец. При това в работата се включват десетки, стотици, по крупните машини — хиляди хора, но все пак няма окончателни данни за общодържавно планово решение. Но централните органи нямат и време за щателно запознаване с всички проекти дори в този стадий. През миналата петилетка годишно се създаваха по 4 хил. образци нови машини, съоръжения и прибори. Дори в този стадий централните органи все още не могат компетентно да се включат. Следват изпитания, усъвършенстването на опитния образец, след това производство на пробна серия и работата ѝ в реални производствени условия. И едва тогава Госпланът може да се произнесе окончателно: да се произвежда.

Digitized by Google

Но в етапа, който продължава години и десетилетия, монополната възможност за решаване е в ръцете на ведомството производител, което много често по различни причини не е заинтересовано да го върши. А случва се и така: няма нито ведомство, нито завод. Машината е толкова нова, че не попада под никакъв профил. Но почти винаги има предприятия и организации потребители, които са готови да я грабнат като топъл хляб, да финансират създаването ѝ, но нямат организационни възможности да решават този въпрос. Именно те биха могли на свой риск, от своите фондове да създадат акционерно дружество. Негови организационни форми могат да бъдат: специално конструкторско бюро; организация, извършваща изпитания на опитен образец: дори и опитен завод. Акционерното дружество би довеждало нещата до такова състояние, когато една машина ще се показва не на хартия, а „в желязо" и по този начин ще се премахнат протакането и споровете.

Но и протакането не е единствената пречка. Случва се да има реална техническа сложност при усвояването от потребителя на новата машина дори след като се пусне в масово производство. И тук, при внедряването, на потребителя биха могли да помогнат специалисти от една организация, създадена на акционерни начала.

В двете засегнати сфери проблемите се решават зле при наличието на административна централизация и същевременно не могат да се решават разнокъсано, с усилията на отделни предприятия и обединения. Нужно е това, което К. Маркс наричаше централизация: икономическа централизация, обединяване на ресурси. Между друго-то, именно акционерните дружества според К. Маркс са най-гладкият път на централизацията. Естествено, в условията на капитализма те са подчинени на експлоататорските цели на господствуващата класа. Но това, че социалната природа на социалистическите акционерни дружества е принципно друга, достатъчно е доказано чрез опита на съветските акционерни дружества още от 20-те години.

Акционерните дружества не са панацея и вероятно не представляват най-главния въпрос, който трябва да се реши за усъвършенствуване на стопанския механизъм. Нещо повече, този въпрос едва ли може да се реши откъснато чрез някакво постановление за създаване на акционерни дружества. Самата им същност на самодейни организации налага тяхното създаване да се осъществи не чрез постановителен документ (освен ако е разрешителен). Тяхното образуване и дейност могат да бъдат успешни само при разширяване на стопанската сметка в предприятия и обединения, при по-голямо икономическо стимулиране на тяхната дейност. В новия стопански механизъм, чиито основи са заложени в постановлението на ЦК на КПСС и на Министерския съвет на СССР от юли 1979 г., акционерните дружества могат да станат полезно звено.

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

КАДРИТЕ В УСЛОВИЯТА НА РЕКОНСТРУКЦИЯ И МОДЕРНИЗАЦИЯ

Твърде богата и разнообразна е практиката на партийните комитети в творческото развитие и приложение на ленинските принципи за подбор, възпитание и разпределение на кадрите в условията на реконструкцията и модернизацията в промишлеността. Дейността им след XI конгрес дава основание да се изтъкнат някои основни направления, техният смисъл и методи на работа.

В процеса на техническото превъоръжаване все по-голяма роля изпълняват специалистите с необходимото

ОБРАЗОВАНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ

Това се отнася както до етапа на участието им в проектирането, така и до възможностите им за усвояване на сложната техника. Защото не е възможно пълноценно усвояване и участие в усъвършенстване на техниката, без паралелно, а по-скоро изпреварващо нарастване на обема и качеството на общите и специалните знания.

Задачата за интелектуализация на производството изисква допълнителни грижи и внимание от страна на партийните комитети за насищането му с високо образовани специалисти. За периода 1971—1978 г. общият брой на специалистите с висше образование за страната е нарастнал на 1000 заети лица от 23 на 35. В окръзи като Варна, Бургас, Пловдив, Русе и др., където се извършва и усилена модернизация и реконструкция, те са значително над средното за страната, а в Разградски, Габровски и Кърджалийски, въпреки че все още са в недостиг, са нараснали почти двойно.

Въпреки това нуждите изпреварват задоволяването на икономиката с необходимите кадри. Автоматизацията и електронизацията на производството и свързаната с тях модернизация и реконструкция водят към засилване интелектуалното съдържание и навлизане на специалистите в производството. Очаква се през следващите 10 години общата потребност от специалисти с висше образование в страната да се увеличи 2,1 пъти, а тези със средно специално 1,9 пъти. Тази отговорна задача веднага рефлектира и към дейността на партийните комитети и организации. Да разгледаме положението в някои окръзи.

Един от отраслите, характеризиращ ръста на промишлеността в Перишки окръг, е машиностроенето. През 1978 г. в него работят 262 специалисти с висше образование. Нуждите към 1980 г. изискват специалистите в машиностроенето да се увеличат над 3,5 пъти, което е една изключително сложна и отговорна задача. За провеждащата се реконструкция и модернизация са необходими кадри с по-висока подготовка и квалификация, умеещи да създават нова организация и да осигуряват постигането на висока производителност на труда.

Задачите в промишлеността на окръга определиха формите, методите и средствата за подготовка на кадри. За периода след 1975 г. окръжният комитет проведе обществени прегледи по работата на партийните организации и партийните комитети с кадрите, два пленума, на които се приеха разгърнати програми. Подготвени са 9340 квалифицирани специалисти и работници. Преизпълнена е и двегодишната задача за повишаване квалификацията на производствениците. В материалното производство са постъпили 1445 специалисти със средно специално и 580 с висше образование. Осъществява се допълнително оптимизиране на мрежата от професионално-учебни заведения, като са разкрити нови 13 паралелки. Намален е относителният дял на младите работници с основно и без основно образование от 31 на сто на 26,4 на сто. Чувствително е подобрен и образователният състав на ди-

Digitized by Google

ректори на предприятията в окръга.

Социологическото изследване, проведено през 1979 г. сред стопанските ръководители във Варненски окръг, показва положителните резултати от целенасочената дейност на окръжния комитет по издигане на ръководители с подходящо образование. Докато през 1970 г. 54 на сто от директорите и зам.-директорите са с висше образование, през 1979 г. те са 94 на сто. Същевременно и петдесет и седем на сто от низовите ръководители са висшисти.

Проблемите по квалификация на кадрите се решават и чрез усъвършенстване обучението на ръководители и специалисти в университетите по марксизъм-ленинизъм към окръжните комитети на БКП. Положителен е системният подход, прилаган от окръжния партиен комитет в Русе за обучение на ръководните стопански кадри в периода след 1970 година. То бе организирано с откъсване от производството по специален график. Тематиката бе свързана с приложението на икономическия подход и запознаването с най-новите постижения в отрасъла. По този начин са подготвени над 500 специалисти. А практиката на Габровския окръжен комитет с организиране на 45-дневни курсове по линията на научно-техническите съюзи по специалността „Проектиране, разработване и внедряване на техническите проекти за модернизация и реконструкция на производството" може да се използва и от другите окръжни комитети.

Изследванията обаче показват, че мерките, предприети по повишаване квалификацията на специалистите и ръководителите, все още не съответствуват на нарасналите изисквания на производството. Във Варненски окръг през 1979 г. 27 на сто от анкетираните директори не са повишили квалификацията си през последните 3 години, а 25 на сто са обучавани само в няколкодневни курсове, т. е. половината от отговорните стопански ръководители цели 3 години не са могли организирано да следят най-новите постижения в областта, в която работят. Това е един период твърде дълъг за бурно развиващата се научно-техническа революция. Още по-тревожен е този факт, като се отчита, че модернизацията и реконструкцията са непрекъснат процес, който се осъществява най-вече чрез разработката на инженерни проекти, чието ниво зависи от квалификацията на ръководителите. По мнение на специалистите, ако инженерът не следи новата информация, макар и само за една година, то неговата квалификация губи 20—25 процента от първоначалната си стойност. Резултатите от съвременните научни открития могат да бъдат усвоени и материализирани само от високоерудирани специалисти. Изследванията показват, че специалистите в областта на техниката, стремещи се да бъдат в крак с новото, трябва да отделят не по-малко от 20 на сто от свободното си време за запознаване с новостите.

Значителен резерв за повишаване квалификацията се крие в рационалното използване възможностите на партийната учебна година, организацията на която е под прякото участие и контрол на партийните комитети. В тази връзка може да се използва опитът на обкомите на КПСС за оказване близък контрол по повишаване квалификацията на инженерно-техническите и икономическите кадри. В тяхната работа широко разпространение получиха перспективните планове за повишаване квалификацията на инженерите. Характерен е опитът на Ижевския машиностроителен завод, където се работи по перспективен план за обучението на всички специалисти. Обучението се провежда диференцирано. За младите ръководители е създадена двегодишна школа, където се обучават 90 началници на цехове и началници на смени. Ежегодно по 10 инженери се изпращат на следдипломна квалификация с откъсване от производството. За майсторите и началниците на цеховете е организирана 2-годишна школа по икономически знания.

Усилията на партийните комитети при работа с кадрите в процеса на реконструкция и модернизация са насочени и към изпълнение на повишените изисквания на XI конгрес за спазване ленинския принцип за

ЕДИНСТВО НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ И ДЕЛОВИТЕ КАЧЕСТВА

При провеждането на реконструкцията в условията на действуващо производство изключително много неща зависят от деловите и политическите качества на стопанските ръководители. Те непосредствено усвояват новата техника и организират работата на старото оборудване. В техни ръце са поверени големи трудови ресурси. Работата с тях се насочва към усъвършенстване уменията на ръководителите да вземат оперативно най-правилните решения, да отчитат и използват техническите новости, задълбочено да обмислят и организират взаимодействието на много бригади и хора.

Опитът сочи, че в условията на реконструкцията и модернизацията на производството решаващо е значението на такива качества като: партийна принципност, дисциплина и отговорност, научен и комплексен подход към управлението, деловитост и работоспособност. А също — специални знания, висока лична култура на труда, умение отчетливо да формулират разпорежданията и да организират проверки на изпълнението; нравствено-психически качества, като самостоятелност и решителност при вземането на решения, взискателност и отзивчивост към подчинените. Или както каза др. Тодор Живков, „този процес изисква, образно казано, реконструкция и модернизация в

Digitized by Google

главите на кадрите, нов начин на мислене, нов подход в работата"[1].

При реконструкцията и модернизацията е наложително не само по-висока квалификация, но и да се развият и обогатят научният мироглед и икономическата и политическата култура на всеки ръководител, да се усъвършенствува и моралът му. Такива морални качества като честност, инициативност, активност, всеотдайност, самодисциплина и др. са изключително важни за успешното осъществяване на реконструкцията и модернизацията на производството. Именно това налага да се създават условия и се изисква от кадрите както познаване на новостите в науката и техниката, така и марксистко-ленинската идеология. Усъвършенстването на кадрите в разглеждания аспект не е акция, не е еднократно или краткотрайно мероприятие. Тя е продължителна и системна работа, чийто краен резултат е дълбоки специални знания и висока обща и идейна култура на кадрите.

С други думи, щом реконструкцията и модернизацията на производството е постоянен, закономерен процес в развитието на производителните сили на сегашния етап, то единството на политическите и деловите качества на кадрите следва да бъде устойчива, постоянна задача. Модернизацията и реконструкцията обективно предполага сближаването на инженерно-техническите кадри с производствените колективи. От една страна, те следва да създават убеденост в предимствата на нововъведенията, а от друга — да ползват и насочват творчеството на работническите колективи.

Разбира се, предмет на особена грижа на партийните комитети е и подборът на зам.-директорите по техническите въпроси, които непосредствено ръководят планирането на модернизацията и реконструкцията. Техническото превъоръжаване на основните производствени фондове в предприятието много зависи от тяхната ерудиция, енергия и воля. Ето защо партийните комитети се стремят на тези длъжности да издигат опитни, квалифицирани инженери и техници, добри организатори, притежаващи чувство към новостите, способни да оглавят целеустремената творческа работа на голям отряд от специалисти.

В последните години с внедряването на вътрешностопанската сметка нарастват и грижите към низовите ръководители в производството. От техните делови и политически качества зависи успешното осъществяване в срок монтажа на новото оборудване, достигане на проектната му мощност, модернизирането на старите съоръжения и усвояването на новите изделия. Специалистът, оглавяващ цех или отдел, може да разчита на успех само в този случай, ако до тънкост познава работата си, технологическите особености на процесите в производството, ако постоянно се интересува от всички новости.

Предвид изключителната роля, която изпълняват майсторите като непосредствени ръководители и организатори на производствения процес, в много предприятия на Пловдивски окръг е въведена система за извършване на периодична оценка на тяхната работа. Уточнени са и длъжностните им характеристики. Разработени са атестационни карти с показатели за тяхната цялостна дейност. По предложение на окръжния комитет на БКП в Пловдив през 1979 г. се реализира програма за повишаване подготовката на 2270 низови стопански ръководители (от отраслите машиностроене и лека промишленост) по проблемите на трудовия колектив, социалистическата организация на труда и социално-психическия климат в малкия трудов колектив. През 1980 г. по същата тематика се обучават и низови ръководители от химическата промишленост, металургията, енергетиката. В работата си за творческо прилагане на ленинския принцип за работа с кадрите, партийните комитети се стремят да се опират най-напред на постоянно растящото партийно ядро сред специалистите, обезпечаващо авангардната им роля в трудовите колективи. Данните показват, че от работещите в промишлеността на окръга инженерно-технически работници комунистите представляват 35 процента. Това позволява на партийните комитети да засилват влиянието си сред трудовите колективи при реализирането на комплексните програми по реконструкция и модернизация.

С особено внимание партийните комитети работят за увеличаване комунистите сред ръководните стопански кадри. Така например 54 на сто от директорите на промишлените предприятия и 83 на сто от низовите ръководители във Варненски окръг са членове на БКП. Този висок процент на комунистите, които работят непосредствено с хората, е обективна предпоставка за решаване на отговорните задачи при реконструкцията и модернизацията.

Осъществявайки партийно ръководство на техническото превъоръжаване, партийните комитети постоянно усъвършенстват и системата по подбора и обучението на

РЕЗЕРВНИТЕ КАДРИ

Приетото решение на Секретариата на ЦК на БКП от м. декември 1977 г. „За работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри" показва изключителната актуалност на този проблем в дейността им в условията на реконструкцията и модернизацията на промишлеността. Положителната оценка на окръжния комитет в Русе е оценка за продължителна и отговорна работа по подготовката на резервни кадри от основната номенклатура на бюрото на окръжния комитет. Тук е изградена и успешно действува система за обучение на резервни кадри на различни равнища и по направления на бъдещата им работа. Значително внимание се отделя и за обра-

[1] Т. Живков, За партийното строителство, С., Партиздат, 1980, т. 30, с. 466.

Digitized by Google

зователното им равнище. С голяма грижа партийните органи се отнасят към техния подбор в отраслите електроника, машиностроене, химия.

Но в работата с резервните кадри има и сериозни пропуски, които наложиха решението на Политбюро от 24. III. 1980 г. Основната слабост е, че малко от тях се издигат на ръководна работа. Малък е броят на работниците сред резервните стопански кадри. Някои партийни комитети не полагат необходимата настойчивост и последователност за възпитаване на такива политически, делови и морални качества, които на съвременния етап са безусловно необходими за всеки ръководител.

Все още преобладават масовите, груповите форми за подготовка и възпитание, а се подценява индивидуалният подход и самостоятелната работа с резервните кадри. Не винаги обучението се свързва с най-актуалните задачи, с изискванията на новия икономически подход и новия икономически механизъм, със стратегическия лозунг за висока ефективност и качество. Ускоряването на модернизацията и реконструкцията в промишлеността налага постоянно да се усъвършенствува работата с кадрите. В какви направления?

По-пълно да се осигурява перспективно планиране на необходимите кадри и набелязват мерки за тяхната квалификация в съответствие с Единната национална система. Определяне мястото и задачите на окръжните комитети в тази система за повишаване квалификацията на кадрите ще създаде допълнителни предпоставки за провеждане на ефективна реконструкция и модернизация.

Необходима е действена политическа работа за повишаване интелектуализацията в труда на кадрите, чрез ускорено проучване и прилагане на нашия и чужд челен опит. Анализът на голям брой проекти за реконструкция и модернизация показва, че много кадри и специалисти не познават водещите постижения в отрасъла си.

Практиката на социалистическото строителство у нас свидетелствува, че е немислимо да се постига умножаване на резултата, без всестранно да се проучва и прилага съветският опит за използване на кадрите и специалистите, за квалифицирана помощ към онези заводи, които извършват комплексна модернизация и реконструкция. Същевременно да се осигуряват високоефективни разработки и изпълнение на програмите за реконструкция и модернизация в собствените заводи. В промишлените предприятия на Воскресенск, където всеки шести работещ се явява специалист в една или друга област, цялата организаторска работа по изучаване челния опит се провежда от създаденото към градския комитет бюро на обществени начала. С помощта на специалисти, участвуващи в неговите секции, се определят задължителни часове за работа на инженерите и техниците в библиотеката, организира се усъвършенствувана система за диференцирано запознаване с най-новите постижения на техническия прогрес, организира се обмяна на опит в сродни предприятия. Под ръководството на това бюро и с прякото участие на специалистите от заводите и научните институти се изработва перспективен план за развитието на всеки завод, програма за модернизация и реконструкция с раздел по механизация и автоматизация на производството. Обществено-държавното бюро е пряк организатор на конференции и семинари по усъвършенствуване на производствени фондове и модернизацията им.

Както съветският, така вече и нашият опит в това отношение, първите резултати от работата на Габровския и Пловдивския окръжен комитет и на редица други партийни комитети дава основание да се препоръчва по-широко и използва по-пълно тази форма на усъвършенствуване на партийното ръководство. Изграждането на нещатни съвети и комисии е израз на позадълбочен подход в окръжните комитети към проблемите на ефективното използване на специалистите и кадрите в реконструкцията и модернизацията на промишлените предприятия.

Новият икономически механизъм повелява сериозно преустройство на партийната работа с ръководните кадри. Досега се изискваше от кадрите дисциплинирано изпълнение на задачите, които се поставиха от вишестоящите партийни и стопански органи. Но сега все повече и повече се налага изпълнителската дейност да се съчетава с творчеството и отговорността при осъществяването на стопанската дейност, цялостният производствено-финансов план на поделенията и стопанските организации остава право и отговорност на техните стопански ръководства. Изключително големи са правата им при съставянето на производствените програми, дългът за издигане техническото равнище на производството, за съобразяване структурата на производството с обществените потребности.

Потребността за съобразяването на производствената дейност със социалистическите пазарни условия поставя качествено нови изисквания към стопанските кадри. Сега въпросът не е само да се правят убедителни планови разчети, съобразени с държавните задачи и лимити. Като отчитат действителните производствени мощности на предприятията и възможностите на трудовия колектив, те сами трябва да формулират планови задания и след това да ги изпълняват така, че непрекъснато да се повишава ефективността и качеството на производството, доходите на трудещите се.

Новият икономически механизъм на промишлеността разкрива широки възможности за осъществяване на реконструкция и модернизация на основните производствени фондове чрез осигуряване средства за нея от осъществения над държавния план износ на продукция. Няма съмнение ефективността от изпълнение на насрещните планове и провежданата реконструкция и модернизация днес е един от основните показатели за оценка на дейността на партийните комитети и организации.

Христина КОЛЕВА

Digitized by Google

НОВИ МОМЕНТИ В СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

От няколко години Заводът за кондензатори е един от челните колективи на Кюстендилски окръг и на Министерството на електрониката и електротехниката. В него успешно се внедряват автоматизирана система за управление на производството и комплексна система за управление на качеството. Насрещният план се разработва, изпълнява и актуализира съобразно изискванията на новия икономически механизъм. Вече втора година се използва бригадната организация на труда на основата на бригадната стопанска сметка. Над 50 на сто от продукцията, голяма част от която е за износ, има оценка „К".

В съответствие с принципите и изискванията на новия икономически механизъм се организира и социалистическото съревнование. Под ръководството на партийния комитет борбата за неговото усъвършенстване е едно от най-важните направления в дейността на стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство. Разбира се, обстоятелството, че бригадите са обособени на стопанска сметка, създава условия и предпоставки за по-пълна интеграция на планирането и социалистическото съревнование.

Кои са някои от основните нови моменти в организацията на съревнованието в завода?

Както е известно, без да се изменя основната цел на съревнованието, определена от Единадесетия конгрес на БКП, Секретариатът на ЦК на БКП и Бюрото на ЦС на БПС със своите мероприятия от октомври 1977 г. определиха новите задачи в условията на усъвършенстването на социалистическата организация на труда и приложението на новата технология на планиране. С тях се предяви изискването социалистическото съревнование да се насочи към най-пълно разкриване на резервите още в процеса на съставянето на насрещните планове. Сега например получените контролни цифри на завода от ДСО „Електроматериали и градивни елементи" под формата на нормирани планови задачи се разпределят до всички бригади. Бригадният съвет с помощта на профкомитета или профгрупорга подробно изяснява задачите, определени в нормираните планови задания, и на тази основа се разкриват резерви не само за изпълнението им, но за тяхното преизпълнение. Доброволните задължения за завишаване на показателите на нормираните планови задания, както и мероприятията за тяхното реализиране се отразяват в личните и колективните творчески планове, а чрез тях и в инженерния проект и насрещния план на завода. Или на практика сега планирането отгоре започва с получаването на държавните задачи и продължава до разработването на нормираните планови задания и тяхното разясняване по бригади. А планирането отдолу, т. е. участието на трудещите се, започва с разкриването на резервите и включването им в личните и колективните творчески планове. Вече втора година най-напред се разработват личните планове, а след това се формират творческите планове на бригадите и цеховете, инженерният проект и насрещният план на завода. Бяха внесени и някои съществени

Digitized by Google

промени в критериите, показателите и условията за организиране, водене и отчитане на социалистическото съревнование. За цеховете, смените и бригадите критериите са **постигане и надминаване на дългосрочните нормативи по производителност на труда, качеството, намаляване на материалнте разходи, численост на персонала.** Спазен е принципът, показателите на съревнованието да бъдат тези, по които се планира и отчита дейността, внедрява се стопанската сметка и се формира работната заплата. За всяка дейност се определят и съответни условия, които са свързани с охраната на труда, културата на производството, трудовата и технологическата дисциплина, квалификацията и др. По този начин не само се очертава, но и много ясно се проявява комплексният характер на социалистическото съревнование, намират по-хармонично развитие неговата икономическа, социална и възпитателна функция.

При новите условия се почувствува необходимост от сериозни промени и във формите за включване на колектива в съревнованието. В тях следваше да се поемат доброволни задължения — за разкриване на нови резерви в процеса на съставяне на насрещните планове; за постигане и надминаване на челните постижения в областта на качеството на продукцията и услугите; за икономия на суровини, материали, горива, енергия и труд; за по-пълно използване на машините и съоръженията; за разгръщане на масово научно-техническо творчество и внедряване на научна организация на производството и труда; за провеждане на конкретни организационно-технически и социални мероприятия, насочени към пълно използване резервите на работното място.

Тази нова постановка предизвика големи размисли сред партийния, стопанския, профсъюзния и комсомолския актив. Чуваха се гласове, че това се отразява в някои от досегашните обещания. Голяма част от специалистите сметнаха, че в творческите си планове включват теми, с които отговарят на тези изисквания. Ръководители на бригади изразяваха мнение, че при наличието на нормирани планови задания не е необходимо да се разработват други форми за включване в съревнованието...

С временните указания на ЦС на БПС и националния разработващ блок за съставянето и отчитането на личните и колективните творчески планове бе даден отговор на много от тези въпроси. Но формата на примерния образец за личен и колективен творчески план, поместена в тези указания, поизплаши някои стопански и профсъюзни дейци в завода. За това бе разработен по-опростен примерен образец на творчески план съобразно конкретните условия. В системата за организация на съревнованието бе предвидено личните и колективните творчески планове постепенно да се превръщат в основни форми за включването на работниците, специалистите и колективите в социалистическото съревнование.

Те се разработват в три части:

В първата част се включват доброволните задължения на работника (специалиста, колектива) за достигане и надминаване на определените им дългосрочни нормативи по онези показатели, които характеризират приноса за повишаване на обществената производителност на труда, внедряването на социалистическата организация на труда и на вътрешната стопанска сметка. За работниците и бригадите тези показатели отразяват най-вече постигането и надминаването на дългосрочните нормативи по натуралните и качествените показатели, по реализираните икономии на труд, суровини, материали, горива и енергия, използване на оборудването по време и мощност, повишаване качеството на продукцията. За специалистите доброволните задължения се свързват с творческо и предсрочно решаване на планирани задачи,

Digitized by Google

разработване на проблеми от личните и колективните творчески планове на работниците, даване на нови решения по специалността главно чрез изобретения, рационализации и други.

Втората част на творческите планове отразява мероприятията, които работниците, специалистите и низовите ръководители ще осъществяват предимно със собствени сили за изпълнение на доброволните задължения. Или в тази част в синтезиран вид се отразява конкретният принос за разкриване на резервите и мерките за тяхното реализиране. Тук се включват мероприятия, свързани със съвременната организация на работното място; с характерния челен опит, почини и инициативи; участието в ускореното внедряване на научно-техническите постижения; повишаването на квалификацията и образованието; спазването на социалистическата дисциплина; култивирането на ново отношение към труда, колектива и обществената собственост...

Третата част съдържа задълженията на съответните административно-технически ръководства. Предимство се дава на въпросите, свързани със създаването на нормални условия и предпоставки за труд и бит, с мероприятия по внедряване на челния опит, почините и инициативите, с повишаване на квалификацията и професионалното майсторство, със своевременното внедряване на направените рационализаторски и други предложения.

Може да се каже, че колективните и личните творчески планове в завода постепенно се превръщат в най-действена и ефективна форма за включване и участие на членовете на колектива в социалистическото съревнование за разкриване и реализиране на резервите; участие на работниците, специалистите и бригадите в планирането, в управлението на производството; обединяване усилията на трудещите се, работниците и специалистите, от една страна, и на стопанските ръководства, от друга, в непрекъснатото актуализиране на насрещните планове.

Особено внимание бе отделено на младите работници и специалисти. В творческите планове на 7-те младежки бригади, в които работят над 250 млади хора, освен посочените по-горе задължения и мероприятия, валидни за всички бригади, са предвидени допълнителни задачи за повишаване на образованието и квалификацията, достигане опита на първенците, участие на всеки млад човек в обществено-политическия живот...

С творческите планове на младите хора се предвижда разработване на конкретни задачи и теми от инженерния проект на завода. За 1980 година е предвидено ефектът от тях да нарасне на 250 хил. лева и да се осъществят мероприятия, които да доведат до намаляване на материалните разходи с над 100 хил. лева.

Но работата не спира дотук. Усилията са насочени към непрекъснато усъвършенствуване на колективните и личните творчески планове, за превръщането им в основна форма за включване на трудещите се в планирането и в социалистическото съревнование, в неделима част от вътрешнозаводското планиране, от програмата за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда.

Наред с това в завода започна да се отделя по-голямо внимание на договорите за сътрудничество и взаимопомощ между отделните бригади. Съобразно изискванията на новия икономически механизъм сега се полагат усилия за обвързване с договори за съревнование, сътрудничество и взаимопомощ на отделните работници, бригади, смени и цехове в завода, зависимите един от друг работници, специалисти и колективи по технологията на производството, производствените звена от завода с научни звена извън него, завода и основните потребители на неговата продукция.

Digitized by Google

Не е безинтересно да се подчертае, че в условията на бригадната организация на основата на стопанската сметка във всяка бригада освен нормираното планово задание се разработват и приемат още: колективен и лични творчески планове; кодекс за образцова социалистическа дисциплина; договор между бригадата и заводското ръководство; табло за отчитане на резултатите от съревнованието. През осмата петилетка се предвижда всяка бригада да разработи и приеме кодекс на строителя на комунизма и мероприятия за обществена, политическа и масово-разяснителна дейност. Всички тези документи са поставени в специални кътове при всяка бригада.

Когато говорим за новите моменти в организацията и управлението на социалистическото съревнование, определено може да се каже, че с прилагането на бригадната организация на труда настъпиха съществени подобрения и в дейността по изучаването и внедряването на челния опит, новите почини и инициативи.

Да се спрем на челния опит в бригадите. За разлика от преди, когато при организирането на школите за изучаване опита се срещаше нежелание на голяма част от първенците да предават своя опит, сега положението е съвсем друго. Работниците и първенците сами настояват да се търсят най-подходящи форми за повишаване на квалификацията, за усвояване най-съвършените форми и методи на работа. Младежите с по-голям интерес се обръщат към националните комсомолски инициативи — за достигане от всеки млад работник опита и знанията на първенците в ученето и в труда. Сега около 250 комсомолци се учат в школи и курсове, 100 овладяват нови професии и работни места. Може да се направи изводът, че в завода челният опит е ярка изява на нарастващите творчески възможности на работниците и специалистите, на всички трудещи се в решаване проблемите на техническия прогрес. Това се потвърждава и от практическата работа при разработването на контролните цифри. В технико-икономическите показатели, нормите и нормативите за разход на труд, суровини, материали, горива и енергия бе отразен утвърденият челен опит и резултатите от внедряването му, като главна предпоставка и условие за бързо достигане и надминаване на най-добрите наши и световни постижения.

Нов момент е, че изучаването и внедряването на челния опит се отразява в личните и колективните творчески планове. В тях се определя кои челни постижения ще се внедряват със силите на самите бригадни колективи и кой с участието на стопанското ръководство. Като основен челен опит се разглежда самата бригадна организация на труда на основата на стопанската сметка. Ето защо няма творчески план, в който да не се предвиждат мерки за нейното непрекъснато усъвършенстване. Вторият по важност челен опит е повсеместното внедряване и постоянното актуализиране на комплексната система за управление на качеството. В творческите планове набират отражение и кодексите за образцова социалистическа дисциплина и наставническото движение, а напоследък и инициативата под наслов „Героят е винаги в строя".

В условията на бригадната организация на труда се внесоха някои съществени подобрения в отчитането и анализирането на резултатите от социалистическото съревнование. Новото се състои преди всичко в следното: в бригадите, в които може индивидуално да се планира и отчита трудът, е поставено табло, в което ежедневно се отразява изпълнението на нормираното планово задание по количество и качество за деня и до деня; във всяка бригада се провеждат 5-минутни съвещания преди започване на работа, на които се прави равносметка за изтеклия ден и се поставят текущите задачи, посочват се първенците и изоста-

Digitized by Google

ващите. Нарасна ролята на бригадния съвет като основен организатор на съревнованието. Сега той предлага на събранието първенците, обосновава необходимостта от присъждане на съответните звания.

Едно по-дълбоко вникване в тези процеси показва, че сега в по-голяма степен се реализират определените от В. И. Ленин организационни принципи на съревнованието: гласността, сравнимостта на резултатите, стремежът за повторение на челния опит.

Да вземем за пример гласността. Информацията за резултатите от съревнованието има за цел да пропагандира опита на първенците, да разкрие най-ефективните методи на труд, да съдействува за тяхното широко разпространение, за моралното стимулиране на първенците и новаторите в производството. Насоката е данните за първенците в съревнованието, средните и изоставащите работници и колективи да се придружава с анализ за причините за изоставането и мерки за тяхното отстраняване. За тези цели широко се използват периодичният и стенен печат, радиоуредбата, вечерите на трудовата слава, празниците на труда, срещите на първенците в съревнованието...

При отчитане на резултатите се използват данните от счетоводната и статистическата отчетност на предприятието, технико-икономическата информация по показателите за рентабилност, производителност на труда, фондоотдаване, качество на продукцията и др. Така се гарантира по-пълна обективност.

В хода на съревнованието се извърши и сравнение на постиженията в показателите по стопанската сметка; научнообоснованите нормативи за разход на жив и овеществен труд, за качеството, за използване на техниката; показателите на аналогични предприятия от челни колективи от Съветския съюз и другите социалистически страни.

Освен званията „Първенец", „Ударник", „Най-добър в професията", „Образцов" в завода се присъждат и звания за най-добър работник по качеството, по техническия прогрес, по културата на производството... За званията „Образцов в професията" и „Образцов колектив" се предвиждат високи изисквания не само в разкриването и реализирането на резервите, но и за активна обществена дейност, социалистическа дисциплина, конкретен принос в изобретателската и рационализаторската дейност. Изисквания, които по-точно характеризират социалистическото отношение към труда и обществената собственост.

Внесоха се сериозни изменения и в управлението на социалистическото съревнование.

Първото основно изменение се състои в това, че наред с общите задължения на стопанското ръководство са определени конкретните задачи по съревнованието на функционалните отдели и на низовите ръководители — майсторите, бригадирите, началниците на отдели. По този начин съревнованието се превръща в основен метод на тяхната работа. Низовите ръководители заедно с бригадните съвети се превръщат в основни организатори на съревнованието в колектива.

Вторият съществен момент е, че се осъществява по-добра съвместна работа по организацията и ръководството на съревнованието и челния опит. Като помощни органи са изградени заводски съвет по съревнованието и челния опит, заводска комисия по набиране на информация и отчитане на съревнованието и челния опит, комисии по съревнованието и челния опит по цехови профорганизации.

Всички тези органи са точно регламентирани. Предвидено е заводският съвет по съревнованието да се ръководи от заместник-директора по икономическите въпроси. Той се състои от представители на партийния комитет, профкомитета, комитета на ДКМС и началниците

Digitized by Google

на функционалните отдели. На него е възложено да разработва и обсъжда основните въпроси и да предлага изменения и допълнения към системата по съревнованието. Периодически съветът информира стопанския комитет и профкомитета за състоянието и резултатите от трудовата надпревара.

От комисията по набиране на информацията и отчитане на съревнованието се изисква да организира обобщаването и разгласяване на резултатите, да подготвя предложенията за присъждане званията и определяне другите материални и морални стимули. Цеховите комисии по съревнованието се ръководят от съответните началници на цехове и отдели. Разбира се, съветът и комисиите не изземват функциите на стопанското ръководство, профкомитета и комитета на ДКМС по ръководството на съревнованието.

В цялата своя дейност партийното ръководство на завода се стреми да внесе такива подобрения в организацията на съревнованието, че то да влияе в най-пълна степен за изпълнение на насрещния план за 1980 г. и за седмата петилетка. Да се поставят сигурни основи за осмата петилетка — петилетка на научно-технически прогрес, на рязко повишаване на обществената производителност на труда, на основата на техническото превъоръжаване на икономиката, на интелектуализацията на общественото производство.

Софрони ИЛИЕВ

Digitized by Google

ИДЕЙНО-НРАВСТВЕНАТА СИЛА НА СЪВЕТСКАТА ЛИТЕРАТУРА

Върху фона на многобройните обществени трусове, на акциите, които целят да завоюват ново битие, се откроява със своята грандиозност, със своята сила и величие Октомврийската социалистическа революция. И то не само по своята масовост, не само по идеите, които вдъхновяват нейните участници, но и по невиждане и неочаквани за мнозина резултати.

Великият октомври — 1917 г. прави прелом в живота на народите, които са живеели в тогавашна Русия, той слага началото на едно ново битие, непознато дотогава. Социалистическата революция извършва основни корени изменения в икономиката, в политиката, в бита и обичаите, в правото, във философията. Социалистическата революция е велико начало, невиждан факт в историческия живот на народите, който не е загубил и няма да загуби своята новаторска същност.

Основните принципи на В. И. Ленин и Партията формират и онази нова идейна философска същност, върху която израства, възмъжава и забележително се развива новата, първа в света социалистическа литература — съветската литература.

Родена от революцията, получила нейната мащабност, нейния размах и сила, възприела устремеността и величието ѝ, съветската литература заедно с това остава вярна на най-демократичните и хуманистични традиции на руската, европейската и световната класика. Тя е феномен в историята на световната литература и поразява с идейната си извисеност и художествената си дързост.

Основното във величието на съветската литература се заключава в това, че става изразителка на най-нови идейни и социални принципи, което ѝ позволява да постави като свой основен герой обикновения трудов човек, човека от народа, твореца на благата, създателя на всички ценности, който дотогава е бил почти винаги поставян в един или друг смисъл в сянка, бил е недооценяван и недоразкриван. И този нов герой сега просиява с цялата си мощ, откроява се с невиждания си духовен ръст.

Литературата в такъв смисъл за пръв път след толкова опити и усилия става истинска отразителка на народния живот, и то върху идейната основа не на сантименталното съчувствие и абстрактния романтизъм, а върху основата на социалистическия реализъм, който най-добре разкрива жизнената правда.

Новаторската същност на съветската литература се изразява в това, че утвърждава жизненото, красивото, белязаното със знака на бъдещето и отрича грозното, отмиращото, онова, което е осъдено от историята да загине, да отмре.

Социалистическата революция е родила преди всичко литература, която е свидетелка на новото в невиждан ръст, в непознати мащаби. Новото е същината на революцията, то е нейният смисъл. А старото, загиващото неведнъж е било развенчавано, отхвърляно, атакувано и преди Октомври 1917 г. Затова съветската литература предимно изпъква със своята утвърждаваща мощ, със силата и умението си да каже „да" на новото, да го укрепи, да го поднесе като нещо, което е трепетно очаквано, исторически необходимо, страстно желано.

В първите десетилетия от своето развитие съветската литература изненадва с богатството и силата на своите положителни герои, на комунистите, на патриотите безпартийни, на знайните и незнайните защитници на революцията, на строителите на новия живот, на всички онези, които участвуват в епохалните сражения за победа на новото. Образите на тези герои в поезията, художествената проза и драматургията привличат с вярата си във великите идеи на социализма, с надеждите си за преобразуване на живота, със силата на своята воля за борба и победа, със своето себеотрицание, което не само води към изпълнение на класовия и патриотичния дълг, но дори и до саможертва.

В поезията отначало владеят героико-романтичните образи като Иван от „150 000 000" на Вл. Маяковски, като безименните борци от „Ние" на Вл. Кирилов, като червеноармейците от поемата „Дванадесетте" на Ал. Блок, войника куриер от

Digitized by Google

„Балада за синия пакет" на Н. Тихонов, народа от „Главната улица" на Д. Бедни и др. Тяхната заразителност, безспорната им правдивост се изразяват в това, че носят патоса на незабравимото време, когато борбата между двата свята е напрегната, остра, безпощадна. В героико-романтичното време, когато побеждават именно мъжествените и закалените борци, поетите не могат да влязат в противоречие с неговия патос.

Художествената проза (разказът, повестта, романът) съобразно със своята специфичност разгръща по-широко образите на защитниците на революцията и строителите на новия живот. Тук героико-романтичният подход към персонажа нерядко се допълва и измества от реалистичното обобщение и битовия детайл, доуточнява и конкретизира обстановката. Така например, ако в „Партизански повести" на В. Иванов, в „Падането на Даир" на Ал. Малишин, в „Железният поток" на А. Серафимович, „Градове и години" на К. Федин и други романтиката на утвърждаването е още твърде силна и героиката надхвърля обикновена делничност, за да се сроди поскоро с тържественото, чудното и незабравимото, то в „Чапаев" на Д. Фурманов, в „Разгром" на Ал. Фадеев, в „Цимент" на Ф. Гладков, в „Как се каляваше стоманата" на Н. Островски, в „Педагогическа поема" на А. С. Макаренко и др. новият човек, боецът, строителят, без да губи чертите си на редови човек, се издига над другите благодарение на революционната си устременост, на идейната си чистота.

Неправилно е да се мисли, че съветската литература от първите десетилетия на своето съществуване не познава отрицателния герой, че тя не вижда и не отразява онези, които искат да спрат движението напред, онези, които са в противовес с великото преобразование на живота.

Както откритият враг, който иска да руши, физически да унищожава новото, така и егоистът еснаф, ограниченият себелюбец, робуващият на вековните предразсъдъци са добре познати на съветските поети и писатели.

Разликата обаче между литературата от годините преди Октомври 1917 г. и след тях се изразява в това, че сега от по-високи идейни позиции, много по-последователно, с още по-голяма смелост и желание да се достигне до желания край се изграждат отрицателните образи. Дълбокият и последователен психологизъм, рязката и унищожаваща сатира, острата гротеска и т. н. — всички тези художествени средства са добре познати на съветските творци и се използват, за да се разкрият враговете на революцията с техните най-ярки черти.

Писателското перо например на Вл. Маяковски се превръща наистина в щик, който напада, боде и разгромява бюрократите, укрили се в своите учреждения, еснафите, потънали в егоистичното си благополучие, лъжливите „съветски хора", недобили никаква смелост и размах в работата си и чакащи „нареждания от горе", „циркуляри", които да ги насочат към решаване на конкретните задачи.

С огромна обобщаваща сила се отличават отрицателните образи в произведенията на М. Горки, написани след Октомври 1917 г., „Делото на Артамонови" и „Животът на Клим Самгин".

В първите десетилетия след революцията още са живи героите на Октомври и Гражданската война, още са свежи в паметта драматичните и героичните събития, още не са спаднали вълните на топлата обич и изгарящата омраза. Затова и съветската литература от това време не може да не се увлича от хода на събитията, не може да не дава простор на занимателното фабулиране, да не изразява стремеж към рязко контрастно изображение на героите, към по-пълно и завършено утвърждаване и по-крайно и унищожаващо отрицание. Но съвършено неправилно би било да се мисли, че и тогава, през първите десетилетия от своето съществуване, дори от първите години след раждането си тази литература „просто е изобразявала", без да дава нравствена и етична характеристика на героите, без да оценява мислите и постъпките им от висотата на комунистическия идеал.

Писателите заедно с вълнуващите събития, заедно с напрегнатото, драматично и понякога трагично развитие на фабулата, заедно с изграждането на характерите дават и морално-нравствена оценка на героите, изразяват по един или друг начин своето отношение към поведението им. Но този проблем през разглежданото време рядко изпъква като първостепенна задача. А освен това близостта до събитията, пък и належащите задачи, които има да решава съветската общественост тогава, не насочват достатъчно поетите и писателите към детайлна нравствена оценка.

* * *

След като завършва Отечествената война, възстановяват се големите разрушения и заздравяват раните, нанесени върху снагата на социалистическата родина, обстановката в Съветския съюз съществено се изменя.

Решени са вече основните проблеми, поставени от революцията. Съборена е властта на капитализма, изградена е социалистическа индустрия, проведена е колективизация и са заздравени основите на колективните и държавните селски стопанства, отбранена е бащината земя, отхвърлен и разгромен е врагът нападател. Възпитани са вече поколения от воини и строители на социализма, укрепва морално-политическото единство на народа, устремен към върховете на комунизма. Първата социалистическа държава в света е завоювала огромен международен авторитет, към нея са насочени погледите на милиони угнетени и поробени хора, на прогресивното човечество.

Digitized by Google

Големият проблем, който се поставя сега пред съветската литература, е ще съумее ли тя, както и в предишните години, да привлича масовия читател, да печели неговото внимание, да насочва мислите му и да вълнува неговото сърце.

Когато социалистическото общество е несъмнен факт, когато са решени такива основни въпроси, каквито са въпросите за задоволяване човешките нужди от първа необходимост, изпъкват с още по-голяма сила проблемите за нравствената чистота на човека, на неговата морална неопетненост, за етичната му висота. Много естествено е сега, през прехода от социализма към комунизма, да се постави на преценка не само политическата принадлежност на хората, но и техният морален лик. Съветската общественост, гражданите на страната, пък и всички трудови хора вън от нея не искат вече да се задоволят само с въпросите, какво е миналото и настоящето на човека, на чия страна е бил той в битките и изпитанията за бъдещето. Те се питат и какви са били неговите нравствени подбуди. Няма ли петна върху гражданската му съвест? И обратната страна на въпроса — защо човекът не е могъл да отиде напред, защо се е ползвал с име на неактивен гражданин? Личните му стремежи, дълбоко интимните му желания ли са дали този отрицателен резултат или резултатът е дошъл по силата на други странични и независими от човека причини?

Духовният свят на обикновения трудов човек беден ли е или богат, има ли душевна красота у хората, които не са могли да достигнат до по-високо образование, и в какво се изразява тази красота, ако я има? И обратно, високото образование верен залог ли е за етична извисеност, за нравствена неопетненост и чистота на морала? Какво е съотношението между природата и човека и какво ще даде техническата революция на днешния и бъдния човек? Каква е отговорността на отделния гражданин пред историята и какви са истинските определения на същинския, на действения патриотизъм?

На тези и още много други сложни, отговорни и мъчни проблеми иска да даде художествен отговор съветската литература. Разбира се, съвсем неправилно би било да се смята, че тази литература възприема изцяло философски облик, че откритата публицистичност става единствената ѝ форма и че проблемно, тематически и художествено тя е обедняла. Не, литературата, родена от Великия октомври, през последните няколко десетилетия продължава да бъде сложно съчетание на „вечни" и „актуални" проблеми и теми, в нея звучат много гласове, търси се отговор на много въпроси. Но желанието ни тук е да отбележим засилващата се, звучаща по новому етично-философска проблематика, да покажем, че не е загаснал патосът на тази литература и че неговата мощ особено добре се усеща, когато се решават етичните въпроси.

В съветската поезия от последните десетилетия си дават среща различни поколения, различни дарования в нея влизат творци с различен житейски опит, разни естетически вкусове и т. н. В нея има остри дискусии, има взаимоизключващи се мнения, има напрегнати търсения. Но независимо от тях се утвърждава и усеща и безспорно единство, което се изразява и в засилената гражданска активност, в неотслабващата комунистическа принципност, в манифестираното желание всеки творец да има свой поетичен свят, своя тематика, своя образност.

Десетилетията след Отечествената война се обогатяват от поетичните сборници на Н. Асеев, В. Луговской, Ал. Твардовски, Ал. Прокофиев, Л. Мартинов, В. Фьодоров, М. Луконин, Б. Ручев, С. Смирнов, С. Наравчатов, А. Смеляков, Е. Винокуров, В. Солоухин, Ев. Евтушенко, А. Вознесенски, Р. Рождественски, Б. Ахмадулина и др. Те са творци, които създават книги за близкото и далечното героично минало на своя народ, които възпяват красотите на бащината земя, които търсят мъжествената правда за живота, които имат сърце, отворено за болките и радостите на хората. До голяма степен ще бъде вярно, ако назовем книгите на посочените поети книги размисли, сборници, съдържащи откровен разговор с читателя. Това са автори, които създават суров съд над себе си и времето, автори с широко отворени очи към бъдещето.

Нека бегло да засегнем само някои от тези имена. А. Твордовски се издига с горещия си патриотизъм, със съчетанието на миналото, настоящето и бъдещето в неговата поезия. Той е горд с широките и безбрежни простори на своята родина и тревожен за някои антиграждански прояви на свои съвременници и уверен в голямото бъдеще на родината си. Поемата на Твордовски „Шир сред шир" ни учудва и радва с философската си глъбина, с етичната си извисеност, с необикновеното си поетично майсторство.

Л. Мартинов вниква в душевността на съвременния човек, търси връзката му с големите проблеми на века. Широк е диапазонът на проблемите, които го вълнуват: открития на науката, историческо мминало, еснафска психология и т. н. Мартинов е поет на задълбоченатa мисъл, на смелия извод. Неговото стихотворение „Вода" например, което се отличава с голямата си простота, е насочено към онези, които не разбират сложността на човешките търсения и искат да намерят абсолютно „чистия" индивид.

Евг. Винокуров се стреми да изясни интелектуалния облик на съвременния човек, да осмисли вечните проблеми за света и човека, неговите граждански мисли са най-тясно свързани с дълбоко личните му преживявания.

Художествената проза от последните десетилетия е не по-малко богата с имена, проблеми и теми от поезията. И тук съжителствуват няколко поколения, и тук многообразието на талантите на естетиче-

Digitized by Google

ските вкусове, на личния жизнен опит е залог за многостранност и всеобхватност. Съветските прозаици се вълнуват от проблемите за личност и история, за минало и настояще, за свобода и дълг. Те са призвани да обгледат всички страни на действителността, да утвърдят нейната красота, да воюват против грозното и отблъскващото в нея. Десетилетията, които разглеждаме, се ознаменуват с разказите, повестите и романите на М. Шолохов, Л. Леонов, П. Нилин, С. Крутилин, В. Тендряков, П. Проскурин, Ал. Ременчук, В. Шукшин, Г. Николаева, Ю. Бондарев, В. Распутин, А. Иванов и много други.

На по-старото поколение писатели като Шолохов, Л. Леонов, Г. Николаева и др. се пада честта да дадат със своя авторитет пример на по-младите как трябва да се поставят и решават животрептящите проблеми, с каква гражданска смелост трябва да се дава идейно-моралната оценка на хората. В това отношение остават незабравими произведения като втората книга на „Разораната целина" и „Съдбата на човека" от М. Шолохов, „Руският лес" от Л. Леонов, „Битка по пътя" от Г. Николаева и др.

Даденият пример широко се възприема от по-младите поколения и съветската проза се обогатява с нови художествени завоевания на редица прозаици. От тях ще изберем само няколко имена.

Юрий Бондарев излиза на литературното поле през петдесетте години. На темата за Отечествената война той посвещава първите си книги. Особено забележителен с оглед на нашата задача е неговият роман „Бряг", който е едно от големите постижения на съветската литература. С присъщите му откровеност, острота и забележителна гражданска смелост Бондарев тук засяга най-съкровени и актуални проблеми и ги решава без всякакви компромиси и завоалирвания.

Основният въпрос, който пронизва романа, е въпросът за хуманизма, за любовта към човека, за доверието и недоверието към него. Авторът показва и щедростта на любовта, и опиянението на добротата, и наивното благородство, и парализиращата злоба... И всичко това върху фона на последните боеве за Берлин, върху фона на сблъсъците с оръжие в ръка и мирните срещи на съветските хора и немците от войната и след нея. Бондарев е постигнал ярки контрасти, внушил е прекрасни мисли, развълнувал е дълбоко читателя. Образите на Никитин, Княжко, Меженин, Гранатуров, Ема и др. оставят трайни следи и ни заставят дълбоко да се замисляме.

В. Шукшин се наложи в съветската проза с новотата на своите герои, с неподправения си хуманизъм, с интереса си към обикновените хора, дори към онези, които са попаднали под ударите на закона. Шукшин с присъщата си гражданска смелост пренебрегва рангове, звания и обществено положение и търси истинското, неподправено човешкото. В сборника „В профил и анфас" се съдържат редица забележителни разкази, които високо издигат тоя мислител и художник. Така например в разказа „Две писма" се дават двуличието, душевната разпокъсаност и неискреност на директора на някакъв завод Николай Иванич. През нощта, измъчван от безсъние, в момент на откровение той написва едно искрено и задушевно писмо до свой другар от предишните години. Тук Иванич разкрива дълбоко неудовлетворението си от живота, прекършените си мечти и идеали. Но на другия ден, когато е в обичайната заводска обстановка, ограден с чинопочитание и угодничество, той написва до същия човек вече друго писмо, в което властвуват самодоволството и изкуственото бодрячество. И накрая вечерта в къщи Иванич сам не може да разбере кое писмо трябва да изпрати.

Сред съвременните съветски прозаици Анатолий Иванов се отличава с острите конфликти, драматизма и трагизма на своето виждане, с умението си да води повествованието към резки и неочаквани обрати. Неговият роман „Вечният зов" се откроява с психологическата си глъбина, със стремеж към дълбоко осмисляне на миналото. „Вечният зов" е роман хроника, който обхваща голям исторически период от около едно десетилетие преди Първата руска революция до края на Отечествената война. Това дава възможност на автора да разгърне широко своите герои, да разкрие историята на характерите, да доведе персонажа до най-високи полети на духа, до грозни падения или до непрекъснати и мъчителни търсения. „... за щастие човекът е надарен с разум — казва един от героите на Иванов... — Затова именно се нарича човек. И рано или късно започва да се замисля над същността и смисъла на събитието, над живота на заобикалящите го хора, на обществото и над собствените си деяния и постъпки. На това го принуждава властният и вечен зов на живота, вековечният стремеж да намери сред хората своето човешко място." Верен на този свой принцип, авторът разкрива различния път на тримата братя Антон, Фьодор и Иван Савелиеви и хората, които ги ограждат. И докато Антон упорито, последователно и неотстъпно върви напред и просиява с комунистическата си вяра и желязна издръжливост, Фьодор се поддава на врага и се унищожава като личност, а Иван, оклеветен и срещнал недоверието на хората, завоюва тяхното доверие, защото има необременена съвест и чисти помисли. С особена релефност се откроява и образът на чекиста Яков Алейников, който по начало е твърд защитник на революцията, но загубва доверието си в честните хора, затваря се в себе си и достига до трагизъм.

През последните две десетилетия в съветската художествена проза се наложи името на писателя сибиряк Валентин Распутин. Неговите повести „Пари за Мария", „Последен срок", „Живей и помни" го издигнаха като един разказвач, който не само отлично познава своите герои, но решава чрез тяхната съдба назрели нравствени

Digitized by Google

проблеми. Така например повестта за Мария, която е продавачка в селския магазин и поради своята неопитност е надчетена от ревизор, авторът е превърнал в своеобразна морална проверка за хората, защото те сами се характеризират с това, искат или не искат да помогнат на нещастната жена.

* * *

Такава е литературата, родена от Великия октомври, литературата, която е рожба на първата социалистическа революция в света. Тя е винаги в движение напред, винаги актуална, винаги в крак с враговете. Но съветската литература не се ориентира по вкуса на средния читател, нейната масовост няма нищо общо с принизяването и нагаждането. Винаги устремена към висотите на социализма, винаги внимателна към човека, който отваря вратите на новия живот, винаги сливаща се с мечтите на труженика — строител на бленуваната действителност, утвърждаваща и страстно изобличаваща, с ясни морални позиции и нравствена присъда, тя има ярко минало, вълнуващо настояще и сияйно бъдеще.

доц. Йордан ЦОНЕВ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИТЕ КОНФЕРЕНЦИИ

НАНЬО СТЕФАНОВ
секретар на ОК на БКП — Стара Загора

Старозагорската окръжна партийна организация извърши разностранна дейност за преустройството на идеологическата работа в духа на новите изисквания. Особено внимание отделихме за повишаване ефективността на политическата просвета, като една от основните форми за задълбоченото усвояване на марксизма-ленинизма, за формиране на научен комунистически мироглед и повишаване съзнателността на трудещите се. Партийните комитети и организации в окръга насочиха усилията си към цялостното преустройство и усъвършенстване на политическото образование, за да се превърне в действен фактор за мобилизиране усилията, творчеството и енергията на комунистите, комсомолците и безпартийните, за реализирането на задачите за социално-икономическото развитие на страната и окръга. Главното ударение в преустройството на политическата просвета поставихме върху органическото свързване на марксистко-ленинската теория с актуалните проблеми на обществената практика, със задачите на трудовите колективи и дейността на отделните хора. Голямо внимание отделихме на подбора и обучението на пропагандистките кадри. Окръжният комитет на Партията се ръководеше от ленинското разбиране, че успехът в идеологическата работа зависи преди всичко от пропагандистките кадри, от равнището на тяхната цялостна подготовка. Ето защо през 1974 година бюрото на окръжния комитет утвърди система за работа с пропагандистите. С нея се внесе конкретност в подбора и подготовката на пропагандистите, очертаха се функциите на партийните комитети и организации; създадоха се и предпоставки за усъвършенстване на организацията и ръководството на политическата просвета. Оттогава настъпиха положителни изменения в това дело. Докато през 1974 година 74 на сто от пропагандистите бяха с висше и полувисше образование, сега са 84 на сто. За същия период значително нарасна и броят на пропагандистите — партийни, стопански и административни ръководители.

Подобреният качествен състав на пропагандистите създаде благоприятни възможности да се актуализира съдържанието, да се внедряват в политическата просвета по-разнообразни форми и методи. Ефективна форма за проблемно-методическата подготовка на пропагандистите се оказаха научно-практическите конференции по важни актуални проблеми на връзката на теорията и практиката на социалистическото строителство с методиката на партийната пропаганда. В процеса на тяхната подготовка и провеждане се създават възможности пропагандистите задълбочено да изучават и затвърдяват марксистко-ленинските знания, да ги обосновават теоретично, да поставят и извеждат практически задачи с участниците в звената, да се открива, изучава, обобщава и популяризира натрупаният през учебната година положителен пропагандистки опит.

Положителното в научно-практическите конференции като форма на обучение е, че в подготовката и провеждането им вземат участие пар-

Digitized by Google

тийните комитети и организации, всички пропагандисти и до определена степен включените в звената за политическа просвета комунисти. В някои от тях участвуват и пропагандистите на обществените организации и движения.

Важен момент от организирането на конференциите е изборът на темата. От това до най-голяма степен зависи ефективността им. Стремежът на окръжния комитет е темите да са актуални, свързани със задачите, които Партията и страната решават, да са съобразени с интересите на участниците, с изискванията по преустройството на идеологическата работа. Положително в подбора на темите е, че е вложен замисъл освен за актуалност още и за приемственост и проблемно-тематична цикличност. Целите и задачите при отделните конференции, макар да са различни в зависимост от конкретната тема, фокусират в една точка — плътно да се свързва теорията с практиката, партийната пропаганда да дава реален принос за повишаване трудовата и обществената активност на трудещите се, да мобилизира творчеството, енергията и силите на хората за осъществяване предначертанията на Десетия и Единадесетия конгрес на Партията. Всяка следваща конференция фактически е продължение на предшествуващата.

След Февруарския пленум в Старозагорската окръжна партийна организация всяка партийна учебна година се открива с окръжния заключителен етап на поредната и обявяване темата и задачите на следващата научно-практическа конференция.

През учебната 1974—1975 година се проведе в рамките на националната научно-практическа конференция за „Връзката на партийната просвета с актуалните проблеми на обществената практика". Основната цел бе да се насочи вниманието на партийните ръководства, пропагандистите, комунистите и всички трудещи се към проблема за тясно свързване на теорията с практиката, за ликвидиране на формализма и просветителството в пропагандистката дейност и за по-голяма ефективност в овладяването на марксистко-ленинската теория и практика. Тази конференция предизвика голям интерес сред участниците и допринесе за активизиране на учебно-възпитателния процес, като насочи пропагандистите към проблемите за връзката на теорията с непосредствената социална практика и търсенето на методи и форми за формиране на умения в участниците от звената. Тя научи пропагандистите как да прилагат придобитите знания в практическата си дейност. В резултат чувствително се раздвижиха партийните комитети, ръководствата на масово-политическите организации, пропагандистите и другите идеологически кадри в решаването на задачите по преустройството на идеологическата работа.

Със значителен идеологически ефект завърши научно-практическата конференция през учебната 1975—1976 година на тема „За използване на по-ефективни методи в партийната пропаганда". Тук ударението падаше върху методическата подготовка на пропагандистките кадри. Задачата бе да се запознаят пропагандистите с възможностите на различните форми и методи да свързват теорията с практиката в учебно-възпитателната работа. Конференцията даде положително отражение. Много от пропагандистите с вещина започнаха да използват нови, съответствуващи на теоретическата подготовка и интересите на участниците в звената форми и методи: казуси, проблемни ситуации, практически задачи, реферати с приложна цел и други.

През учебната 1976—1977 година в центъра на вниманието на партийните комитети, на идеологическите дейци в окръга бяха теоретическите, методическите и практическите проблеми на „Ролята на партийната пропаганда за повишаване на социално-политическата активност

Digitized by Google

на трудещите се", а през учебната 1977—1978 година — към проблемите на социално-икономическата политика на Партията: „Ролята на политическата просвета и икономическото образование за осъществяване на социално-икономическата политика на Партията". Задачата бе да се повишат уменията на пропагандистите, чрез политическата просвета да съдействуват да се създава такава психологическа нагласа у хората, че да се получи пълна мобилизация на всеки колектив и на всеки труженик за осъществяване на социално-икономическата политика на Партията. Тя допринесе за успешното решаване на задачите за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката, социалистическата организация на труда, за реализиране на стратегическата задача на Партията „висока ефективност и високо качество" навсякъде и във всичко. Партийните комитети успешно използваха възможностите на тази конференция за идейно-теоретическото издигане на комунистите и усъвършенствуване на пропагандистката дейност.

Като естествено продължение започна и успешно завърши през 1978—1979 година научно-практическата конференция „Ролята на партийната пропаганда за пропагандиране и доусъвършенствуване на социалистическия начин на живот". Целта беше да се изяснят теоретико-методическите проблеми на пропагандата на социалистическия начин на живот и да се запознаят пропагандистите и участниците в политическата просвета с различните страни на социалистическия начин на живот, за да могат да разкриват сложните механизми, чрез които типичните за социализма дейности влияят върху формирането на многостранно развита личност.

Както се вижда, при подбора на тематиката окръжният комитет на Партията се стреми да осъществи актуалност и последователност, взаимна връзка и съподчиненост между проблемите, целите и задачите в провеждането на конференциите.

Много внимание и сили отделя окръжната партийна организация на организирането на конференциите. Всяка от тях преминава през три етапа:

— **първият,** подготвителният, обхваща подбора на темите; определяне на докладчиците; сроковете; подготвянето на плановете, в които се посочват задълженията на организаторите на конференциите, какво ще извършат партийните комитети и организации, масовите организации и движения, проблемната насоченост, тематичния план, библиографската справка и др. подготвителни дела;

— **вторият** обхваща подготовката и провеждането на теоретическите и научно-практическите конференции на градско и общинско равнище. На този етап отдаваме голямо значение, защото тогава се извършва основната работа за изясняване на главния проблем на теоретическата конференция, очертава се положителният пропагандистки опит. В просветните звена се провеждат занятия по въпроси от темата на конференцията, обменя се опит и т. н. Отделът „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията пряко участвува. Подпомага партийните комитети да подготвят плановете, да организират мероприятията. Домът за политическа просвета изпраща на пропагандистите помощни материали, методически указания, библиографски справки, разработки по отделни проблеми, свързани с темата на конференцията, организира консултации и показни занятия и др.;

— **третият,** заключителният етап е обобщителната окръжна научно-практическа конференция. На този етап окръжният комитет на Партията гледа като на един от най-важните моменти. Тук се анализира и обобщава най-ценният опит в пропагандистката дейност, доизяснява се методиката в партийната пропаганда, прави се анализ на постигна-

Digitized by Google

тите резултати по преустройството на идеологическата работа в окръга, дават се насоки за успешното му завършване.

В заключителния етап ние отделяме особено внимание на подготовката на изказванията. С пропагандистите, които са се изявили при реализирането на темата в практиката и са изградили свой опит, разговаряме, помагаме им да разкажат най-същественото в работата им, което представлява интерес за участниците в конференцията, новото, по-различно, довело до по-добри резултати в учебно-възпитателната им работа.

След всяка конференция окръжният комитет на Партията издава сборник от докладите и изказванията, който изпращаме на партийните комитети.

Какви изводи подсказва досегашният ни опит?

— Създават се възможности за широк и задълбочен разговор по актуални проблеми на социално-икономическото развитие на страната, окръга, района, населеното място и т. н. Активизират се участниците да прилагат усвоените знания в производствената и извънпроизводствената сфера.

— Натрупва се пропагандистки опит как да се използват по-ефективни форми и методи за свързването на теорията с актуалните проблеми на практиката. В процеса на подготовката на конференциите се реализират разнообразни мероприятия и експерименти за внедряване на положителния опит в пропагандистката дейност, а на окръжните конференции този опит, вече обобщен, осмислен, описан, систематизиран, става достояние на всички пропагандисти в окръга. Едва ли може да се намери по-добра форма за популяризиране на положителния опит.

— Ефектът от конференциите в пропагандистката дейност на Старозагорската окръжна партийна организация е постоянното увеличаване на броя на практическите занятия като една от най-положителните форми на свързване теорията с практиката. Така по време на научно-практическата конференция на тема „Политическата просвета и осъществяване на социално-икономическата политика на Партията“ в Казанлък се организираха над 350 практически занятия, в Чирпан — над 100, в комплекса „Марица-изток“ — над 100 и т. н. На тези занятия участниците правят ценни предложения, свързани с темите на конференциите. Голяма част от тях се обсъждат от партийните и стопанските ръководства и намират приложение в производствената дейност.

— Конференциите допринасят за утвърждаване авторитета на пропагандистките кадри като организатори и възпитатели на обучаваните; за усъвършенствуване планирането в пропагандистката дейност. Сега над 70 на сто от пропагандистите от окръжната партийна организация работят по личен творчески план, като повечето от тях вече задълбочено разработват личните си творчески планове, правилно определят целите и задачите за всяка тема и предвиждат конкретни методи и форми за свързването на теорията с практиката. В личните творчески планове все по-ясно очертават своята организаторска и възпитателна роля. В Стара Загора около 80 на сто от пропагандистите работят по личен творчески план, в Чирпан и Раднево — около 90 на сто.

— Повиши се умението на пропагандистите в процеса на обучението да насочват участниците към сложните процеси на организацията и управлението на производството, към нерешените проблеми, да ги подтикват към творчество по разкриване на резервите в производството и предложения за успешното изпълнение на задачите. Много пропагандисти набелязват в своите лични творчески планове непосредствените резултати, които трябва да постигнат участниците в производствената си дейност. В звеното на Ганка Стоева от завод „Наталия“ са си постави-

Digitized by Google

ли изискването всички участници да се включат в движението за многомашинно обслужване. Участниците в звеното на Митко Парашкевов от Заводостроителния комбинат в Стара Загора миналата година организираха мероприятия за икономия на суровини, материали и електроенергия на стойност 32 443 лева. Неговото звено е поело обещание да реализира през 1980 година икономии за 50 000 лв. Участниците в звеното на Енчо Колев от завод „Светлина" през 1979 година направиха рационализаторски предложения с икономически ефект над 70 000 лв.

Положителните резултати са налице. Но окръжният комитет на Партията не си затваря очите и пред недостатъците и трудностите в провеждането на конференциите. Ние си даваме сметка, че бавно се разпространява натрупаният положителен пропагандистки опит. Той не се е превърнал в постоянна практика на епизодичността при формирането му. Трудно се възприемат проблемно-методичните нюанси на темите на конференциите и не се извеждат докрай, допускат се теоретични, методически и практически повторения. Работата показва, че не е достатъчна помощната литература, а и тази, която има, е твърде общотеоретическа, не са разработени редица конкретни социално-психологически, педагогически, общо казано, проблемно-методически аспекти на пропагандното въздействие.

Много още предстои да извършим, за да усъвършенстваме организацията на конференциите, за да се доближат проблемите до различните социални сфери, да се синхронизират с интересите на пропагандистите и техните познавателни и практически възможности.

Но ползата от научно-практическите конференции с пропагандистите като ефективна форма за проблемно-методическата им квалификация е очевидна. Предстои окръжният комитет на Партията да ги усъвършенствува в бъдещата си дейност за обучението на пропагандистите.

Digitized by Google

АНТИМАОИСТКОТО ДВИЖЕНИЕ В КИТАЙ

В. ЛАЗАРЕВ

В Китай се разгаря антимаоистко движение. Става дума не за маневрите на онези пекински лидери, които, оставайки правоверни маоисти, понякога си позволяват да направят мъгливи намеци за това, че, видите ли, Мао Цзедун не е бил безгрешен. Ние имаме предвид друго — **истинското широко движение на масите,** което в материалите за Китай не всякога ясно се проследява, измества се от съобщенията за междуфракционните борби за власт във висшите китайски ръководни среди.

Владимир Илич Ленин учи, че „политиката започва там, гдето са милионите; не там, гдето са хилядите, а там, гдето са милионите, само там започва сериозната политика"[1]. Тъй че да се занимаваш с политика, това означава явленията да се изучават от тяхната масова гледна точка.

Като се ръководим от тези Ленинови критерии, ще се опитаме **на основата на фактите да осветлим общата картина на антимаоисткото движение, да разкрием социалните и политическите условия, в които то се развива.**

I

Антимаоистката тенденция в Китай възникна отдавна, още със зараждането на маоизма. Преди победата на китайската революция тя се проявяваше преди всичко вътре в самата ККП — в борбата на последователните комунисти интернационалисти против дребнобуржоазно-националистическите възгледи и действия на Мао Цзедун и неговите съратници. По-голям размах тя започна да придобива с преминаването на маоистите към осъществяването на своя курс във вътрешната и външната политика, който грубо противоречи на марксизма-ленинизма, на надеждите и очакванията на народните маси.

Опитите на групата на Мао да провежда „своя собствена линия в социалистическото строителство", предприети през втората половина на 50-те години, търпяха крах след крах, носейки на трудещите се нови изпитания и лишения. На нарастването на недоволството на народа маоистката политическа власт отговаряше с репресии и чистки, с политически кампании против иначе мислещите; в КНР беше извършен реакционен преврат под формата на „културна революция". Обаче нито преследванията, нито безкрайното „промиване на мозъците" не прекратиха съпротивата на трудещите се. Не я сломи и установеният в страната режим на военнобюрократична диктатура.

Много важен момент в разгръщането на антимаоисткото движение е изблицъкът на народното недоволство на 5 април 1976 г. в центъра на Пекин, в което участвуваха според официални китайски данни около 100 хиляди души. Властта използва против тях сила — полиция, войска и военизирани отряди (т. нар. „опълчение"). Бяха убити и ранени много хора, а още повече бяха арестувани. Априлските вълнения прозвучаха като погребална камбана за Мао Цзедун, който умря след пет месеца.

През октомври 1976 г. новите лидери начело с Хуа Гофън отстраниха от управляващата върхушка своите съперници в борбата за власт — т. нар. „банда на четиримата": арестувани бяха зам.-председателят на ЦК на ККП Ван Хунвен; членът на Постоянния комитет на Политбюро на ЦК Чжан Чунцяо; членовете на Политбюро Цзян Цин (вдовица на Мао Цзедун) и Яо Вънюан.

От края на 1976 г. в речите на пекинските ръководители, в китайския печат и в предаванията на китайските радиостанции започнаха да се появяват признания за това, че в страната цари безпорядък. При това Хуа Гофън и неговите колеги прехвърляха цялата отговорност за тях на „четворката" и на нейните привърженици с цел да направят по-тежки обвиненията.

Статията със съкращения препечатваме от сп. „Коммунист", кн. 8/1980, с. 101.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 27, с. 84.

Digitized by Google

На 22 декември същата година вестникът на ЦК на ККП „Женмин жибао" писа в уводната си статия, че в момента на смъртта на Мао „съдбата на нашата партия и нашата държава беше на косъм". На 25 декември Хуа Гофън заяви за заплахата от „голям регрес, голям разкол и голяма гражданска война". В своята първа (и засега единствена) статия, претендираща за теоретически обобщения, от май 1977 г. Хуа Гофън наново разсъждава за „всеобща гражданска война" в КНР, която застрашавала „да съкруши диктатурата на пролетариата" (тоест маоисткия режим, бел. ав., В. Л.). По-късно, през август, на XI конгрес на ККП той пак говори за опасност от „голямо кръвопролитие", за борба „не на живот, а на смърт".

За настроенията в страната може да се съди и от изказванията на зам.-председателя на ЦК на ККП и зам.-председател на Държавния съвет на КНР Ли Сяннян в беседата му с англичанина Д. Хамилтон през март 1977 г. Според неговите думи „много заводи през предишната година бездействували. Някои работници в заводите правели оръжия... На улиците царял безпорядък... Част от земята (в селата, също В. Л.) била наново разпределена между семействата". Във връзка с това той заявил за „суровото преследване на виновните", за „жестокостта, стоварила се върху тези, които наказват", че след смъртта на Мао целият Китай „се е разклатил".

Макар главната вина за този поврат на събитията да се прехвърля на „четворката", както и официалната пропаганда да обяснява причините за вълненията, самият факт, че ги признава, потвърждава наличието на дълбоко брожение в китайския народ, на недоволство сред трудещите се. За това свидетелстват и някои материали в китайските средства за масова информация.

Очевидно в КНР се разигра истинска „война на релси". „На някои участъци от железопътните линии... класовите врагове се активизираха" — съобщи в. „Женмин жибао" през март 1977 г. На основния Сюйчжоукски железопътен възел безпорядки се наблюдавали още от 1974 г. Те се изразявали в „щурмове" срещу партийните комитети, в задържане на кадрови работници и прилагане на сила спрямо тях. Влакове били спирани, прекратявал се превозът, повреждали се подвижният железопътен състав и железопътните съоръжения. Във връзка с това в. „Женмин жибао" призова „решително да бъдат подавяни контрареволюционерите, които излизат с нападки срещу председателя Мао, председателя Хуа и възглавявания от него ЦК на Партията". Това беше пряко доказателство преди всичко за политическия характер на безпорядките. В цялата страна, както писа също партийният орган, бяха предприети репресии срещу лицата, които устройват аварии и катастрофи, палят и разхищават имущество и подтикват работниците към стачки. Установен беше военен контрол над най-важните железопътни центрове. И въпреки това „войната на релси" продължаваше. През юни 1978 г. все още се споменаваше за това, че „трябва да се въведе ред" в транспорта. През септември 1979 г. на съвещание на Общокитайското съвещание на началниците на управленията по сигурността беше отбелязано, че „по железопътните магистрали... проблемите по поддържането на реда са достатъчно много".

От март 1977 г. съобщенията в китайската преса за вълненията започнаха да приемат форма на победно ликуване от **„решаването на въпросите" по места.** Първо, в серията от такива съобщения беше „решението на шанхайския въпрос". Оказа се, че още след разгрома на „четворката" в този най-голям град в страната възникнала заплаха от „въоръжен метеж". Изяснило се, че там били организирани „засекретени командни пунктове", разработвали се „планове за бойни действия", формулирали се лозунги и се установявали пароли. Един от тези командни пунктове се намирал в шанхайския завод за текстилно оборудване „Чжунго", който имал и собствена радиостанция.

След това на страниците на в. „Женмин жибао" се появи и изразът „шандунски въпрос". Работата е в това, че според данни от чуждестранните агенции в провинция Шандун са станали повече от 250 крупни въоръжени стълкновения. Както признал и първият секретар на провинциалния партиен комитет, в стълкновенията били убити и ранени 1700 партийни и военни кадрови работници, сменени били 17 секретари на околийски комитети на ККП; от строя били извадени около 30 на сто от железопътните линии, за 4 месеца бил прекъснат автомобилният транспорт. В град Циндао възникнал хаос, 80 на сто от заводите и фабриките престанали да работят.

През цялата 1977 г. китайските средства за масова информация съобщаваха за изострянe на обстановката в югоизточните райони на страната, на първо място в провинция Фуцзян. В. „Женмин жибао" писа за „контраатаки" против Мао Цзедун, Чжоу Енлай и Хуа Гофън, за нападнати летища, за „щурмуване" на партийни комитети от различни равнища, на органи на сигурността, за избиване на кадрови работници, за погроми и грабежи (устройва ги гладуващата беднота).

След това в печата изплаваха „юнанският", „ляонинският", „аншанският", „анхойският" и други въпроси.

Допълнителен източник, който позволява по-пълно да си представим вътрешното положение в Китай, са известните **дацзъбао** — „вестниците на големите йероглифи". Те се наричат така, тъй като първоначално авторите им ги пишели на стари вестници с едри йероглифи, тъй че да се виждат добре на фона на предишния текст. Тези, написани обикновено на ръка и в едни екземпляр заявления и съобщения, които се разлепват на многолюдни

Digitized by Google

места, разбира се, не определят общественото мнение в страната като цяло. Но те имат съществено значение за разкриване настроенията на населението, тъй като в условията на Китай това беше едва ли не единственият отдушник, чрез който се „промъкваха" гласовете на несъгласните със съществуващите порядки. Както писа през май 1979 г. в дацзъбао един демобилизиран войник, той „няма никакъв друг начин", чрез който „да даде да разберат неговите трудности".

През последните години дацзъбао във все по-голяма степен се превръщат в рупори за критика на маоистката политика. Така например в дацзъбао, разпространено в гр. Хуанчжоу (Кантон) във формата на писмо до Хуа Гофън, се изтъквало, че се влошава животът на народа, поставяли се категорични искания незабавно да се вземат мерки работническата класа да може да участвува в организирането на социалистическото производство и в управлението на обществената собственост, да бъде установена система на социално осигуряване за лицата, загубили работоспособност. В Пекин автори на дацзъбао негодуваха, че „нашите селяни все още се впрягат да орат".

От есента на 1978 г. в дацзъбао зазвуча **рязка критика срещу дейността на Мао Цзедун и искания за коренни промени на положението в Китай:** „Социалистическата народна република е превърната във феодално-фашистка китайска империя. В смисъла на политическия строй от народната република е останало само надутото название. Правото на живот, демократичните права и правата на човека се превърнаха в празни думи, а конституцията — в къс хартия, който има за цел да заблуждава и оглупява народа." Авторите призоваваха населението да се вдигне на борба против съществуващите порядки.

„След падането на „бандата на четиримата" мъдрият ръководител Хуа Гофън и по мнението на някои още по-мъдрият ръководител — зам.-председателят Дън Сяопин обещаха демокрация и разцвет — се казваше в друга листовка. — Обаче подтискащата народа система на власт си остана непроменена... Народът няма възможност да се разпорежда със своята съдба. От плодовете на неговия труд се ползват други... Що за творец на историята е той? Той повече прилича на роб. Такъв ли е пътят към социализма? Разбира се — не! Това е всичко на всичко само феодално-монархическа система, накитена в социалистически одежди."

Дацзъбао не оставят без внимание и **външната политика на КНР.** В тях се подчертава, че китайският народ иска вечна дружба с руския народ също така, както и с американския и японския народ; провъзгласяват се искания „правителството на нашата страна да влезе в преговори с руското правителство или да приеме предложенията, които Съветският съюз вече е направил". Рязко се осъжда агресията против Социалистическа република Виетнам. При това се подчертаваше, че в резултат от нападението срещу Виетнам „Китай изгуби своя международен престиж и се изолира от международната общност", че народът на Китай свързвал с големи надежди „новата политика" на ЦК на ККП, но останал дълбоко измамен, когато узнал за агресията против Виетнам. В дацзъбао призоваваха да не се затварят очи пред истинското състояние на нещата в САЩ и да не се оправдава американската политическа система: „Как можем да възлагаме надежди на президента на САЩ Картър за демокрация в Китай? Нима ръководителят на американския империализъм може да бъде заинтересован в социалистическото дело на китайския народ, в неговото развитие, ако не само за това да използва Китай против СССР?"

В дацзъбао се изразяват и промаоистки, антикомунистически, реакционни становища. В това няма нищо удивително, тъй като **недоволството в Китай има стихиен характер.** Затова дацзъбао се пишат и от противници на маоизма, и от негови привърженици; от носители на прогресивни убеждения, както и от проповедници на най-реакционни възгледи; от представители на населението и от подставени от властите лица; от различни фракции, увлечени в междуособици. Обаче по наше мнение би било неправилно значението на дацзъбао да се свежда само до функциите на инструмент в борбата за власт между лидерите и групировките, както често се прави в чуждестранната преса.

В антимаоисткото движение в КНР все по-често възникват **стихийни демонстрации и митинги.** Така в навечерието на 1979 г. по улиците на Шанхай излязоха **работници** от копринената фабрика, които протестираха против крайно ниската работна заплата и тежките трудови условия, против това, че те всякога „живеят полугладни". При разпръскването на демонстрацията полицията откри огън. Тогава няколко хиляди **селяни,** дошли в Пекин от всички провинции на страната, включително и от Тибет, устроиха шествие в района на резиденцията на китайското партийно ръководство с плакати, на които беше написано: „Ние не искаме да гладуваме. Ние не искаме да страдаме. Ние искаме да се осигурят правата на човека и демокрацията." На 14 и 15 януари в столицата избухнаха нови демонстрации на селяни, опитали се да подадат жалби във висшите партийни и административни инстанции, но спрени от военните. Демонстрантите заявиха, че те са се отчаяли, че никъде не могат да намерят защита, че по места царят произвол и хората, както и по-рано, биват подлагани на гонения. На 27 януари пред Дома на народните събрания, в който по това време 30 хиляди поканени начело с Хуа Гофън празнуваха настъпването на китайската Нова година (по лунния календар) се събраха селяни, които, издигайки стиснати юмруци, скандираха: „Ние искаме да ядем!", „Дайте ни дрехи!", „Ние искаме равенство!" На 27 декември 1978 г. се

Digitized by Google

състоя демонстрация на представители на **младежта,** дошли в Пекин от провинция Юнан. Те минаха по площад Тянянмън, като искаха да бъде отменен принудителният труд. В Сиан повече от 30 младежи обявиха гладен протест. В провинция Анхой през лятото на 1979 г. десетки **студенти в** две държавни стопанства, поддавайки се на отчаяние, завършиха живота си със самоубийство.

Според съобщения в японския печат в края на 1978 г. в Синцзян—Уйгурския автономен район се състояла **масова манифестация на представители на местните националности** против ядрените опити в този район. Пекинското правителство било обвинено, че чрез такива опити цели пълното унищожаване на националните малцинства.

Широкият размах на вълненията и безпорядките, придобиващи общонационални мащаби, голямото разнообразие на начините за изразяване на недоволството, участието в тях на основните слоеве на китайското общество, политическото съдържание на проявите, тяхната несъмнена насоченост против Мао Цзедун и наследилото неговата политика сегашно ръководство — всичко това свидетелствува, че **в Китай се развива антимаоистко движение.** Разбира се, то не е еднозначно и еднородно. В неговите основи лежи недоволството на широките народни маси, възникващо твърде често неосъзнато, като стихиен протест. Движението е неорганизирано, в него дори не се чувствува някакво ядро, още по-малко пролетарско, марксистко-ленинско. Затова то може да бъде използвано (и несъмнено се използва) както от лидерите и фракциите в междуособиците и борбата за власт, за топлички места в системата на маоисткия режим, така и от остатъците от съборените от китайската революция класи. Но за нас в дадения случай е много по-важна антимаоистката му насоченост. И именно в това отношение движението укрепва, подобно на морски вятър пред буря.

II

Другарят Л. И. Брежнев подчерта пред международното Съвещание на комунистическите и работническите партии през 1969 г. важността на анализа на класовото съдържание на събитията в Китай, като отбеляза, че курсът на пекинските ръководители поставя под заплаха социалистическите завоевания на китайския народ. В тези думи се съдържа един от главните проблеми на съвременното китайско общество.

Маоистите изразяват стремежите на реакционната част на китайската дребна буржоазия. Мао Цзедун и неговите съратници отбиха КНР от социалистическия път и се опитаха да насочат нейната икономика и политика по своему — по дребнобуржоазному, по националистически. Затова **маоисткият курс не отговаря на интересите нито на работническата класа, нито на трудовите селяни, нито на народната интелигенция, които му противодействуват.**

От реалните варианти за разрешаване на противоречието между интересите на широките трудови маси и маоисткия курс зависи на първо място и днешният ден на Китай, и неговото бъдеще. **Най-ефективният и най-малко болезнен изход за китайското общество е решително скъсване на страната с маоизма, връщането ѝ към политика, основана действително на марксизма-ленинизма, към сътрудничество и солидарност със света на социализма.**

При това **насъщните социални проблеми в Китай не само не се решават, но и още повече се изострят.** На Втората сесия на ОСНП след 20-годишно прекъсване бяха съобщени някои данни за жизненото равнище на населението в КНР. Те се оказаха по-ниски дори от най-скептичните оценки на най-непримиримите критици на маоизма в чужбина. Съдейки от тези данни, може да става дума не за някакво реално повишаване на жизненото равнище, а само за това, как да се поддържа самото съществуване на хората.

Друг твърде остър въпрос е този за безработицата. На Втората сесия на ОСНП Хуа Гофън призна, че проблемът за трудоустрояването сега има огромно значение, че броят на хората, които очакват работа, надминава броя на работните места.

При Мао Цзедун всичките тези въпроси също стояха на дневен ред, но те се възприемаха по-безболезнено. Мао и не обещаваше да подобри живота на китайския народ, а призоваваше и принуждаваше „да не се боим от глада, да не се боим от смъртта". Новото ръководство, за да получи подкрепата на населението, е принудено да обещава повишаване на жизненото равнище на трудещите се, но тези обещания не се изпълняват.

Още един сериозен източник на народно недоволство може да се окаже облягането на Пекин на помощта на империалистите в усилията за модернизация на страната. От 1978 г. китайските управници разгърнаха трескава дейност да разпределят поръчките за оборудване, технологии, както и за оръжие от капиталистическите страни. Бързо обаче стана ясно, че не достигат средства за заплащането им.

Карл Маркс и Фридрих Енгелс, като разкриваха подбудите на създателите на бакунинския „образец на казарменият комунизъм", посочваха, че тези мотиви се състоят в това, да станат владетели на общественото богатство и да жънат плодовете на този възвишен честолюбив стремеж, който те така жадуват да внушат на другите: „много да се работи, тъй че малко да се потребява!"[1]. В това се състои и най-съкровената тайна на маоист-

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс. Съч., т. 18, с. 415.

Digitized by Google

кия режим, на която се крепи и самото негово съществуване. На тази социална основа антимаоисткото движение в КНР неизбежно ще расте в ширина и дълбочина, каквито и прегради да издигат пред него управляващите върхове от Пекин.

III

От своето възникване антимаоисткото движение в КНР се развива в обстановка на най-жестоки репресии. Групата на Мао Цзедун, прекроявайки живота на китайския народ по свое хрумване, зверски преследва както действуващите, така и потенциалните противници на маоизма. Оказала се пред алтернативата — или разрив с маоизма, или ожесточаване на военнобюрократичния режим и превръщането му в терористична диктатура, за да подтиска безпощадно широките народни маси и така да се държи на власт, — пекинската върхушка тръгна по втория път.

През юни 1978 г. новият първи секретар на Тянцзинския градски комитет на ККП, дискредитирайки сменения си предшественик, на масов митинг разказа, че в града били използвани фашистки методи, прилагали се физически и морални изтезания, фалшификации на обвинителните дела, репресии, в резултат на което загинали невинни хора. През юли 1978 г. „Женмин жибао" писа, че „острието на диктатурата на пролетариата" било насочено „против народните маси", прилагали са се „най-жестоки методи на сподавяне, характерни за феодално-фашисткия строй".

Не трябва да се мисли, че всичко това се отнася само до времето на „културната революция". Репресиите и гоненията против действителните и мнимите противници на маоизма продължаваха през всичките години, те не са прекратени и сега. В дацзъбао, разлепено в Пекин в края на ноември 1978 г., се казва: „От 1966 до 1976 г., от началото на културната революция и до смъртта на Мао Цзедун, Китай се намираше под властта на фашисткия режим..." Друга листовка призоваваше на борба против „феодалния фашизъм след великата културна революция". В трета авторът напомняше, че китайци са хвърляни в затворите и преследвани само за това, че са завивали нещо във вестник с портрета на Мао Цзедун или без да искат, са счупвали негов гипсов бюст. През април 1975 г. зверски била умъртвена комунистката Чжан Чжисин — сътрудничка в отдел „Пропаганда" на партийния комитет в провинция Ляонин. От времето на „културната революция" тя се намирала в затвора, където била подлагана на побоища и изтезания, а преди изпълнението на смъртното наказание, както се разказва във в. „Женмин жибао", палачите прерязали гърлото ѝ, за да не може да издига революционни лозунги. Сега я признаха за невинна и с безпримерно лицемерие я обявиха за героиня, образец за подражание.

През септември миналата година на страниците на в. „Женмин жибао" за първи път беше признато, че „през десетгодишния период на злодейства, на осъществяване на фашистката диктатура", така или иначе, пострадаха около 100 милиона души. В доклада за 30-годишнината на КНР, утвърден от IV пленум на ЦК на ККП и прочетен от Е. Цзянин на тържественото събрание в Пекин на 29 септември, се отбелязва, че страната била въвлечена „в разкол и хаос", „в атмосфера на кървав терор", а народът — „в бездна страдания", доколко се осъществяваше „диктатурата на изцяло прогнилия и най-мрачен фашизъм с примеси на феодализма".

И тъй какво се е променило с утвърждаването на новото ръководство на власт?

Да се обърнем към най-страшното доказателство за прилагането на насилие против населението — преките факти за екзекуции. Само през март 1977 г. беше съобщено за екзекутирането на 9 души в Ухан, признати за виновни в политически престъпления, в провинция Фуцзян — повече от 20 длъжностни лица от провинциалните организации на ККП, в Шанхай — 26. Екзекуции се провеждаха и на други места. По данни на английски вестник старшите длъжностни лица в провинция Хейлунцзян открито заявили пред чужденци за рязко увеличаване броя на екзекутираните с идването на Хуа Гофън на власт.

Единадесетият конгрес на ККП призова „да се засили работата по обществената сигурност" и задължи „наказващия меч на органите на диктатурата" да се обърне против контрареволюционерите (естествено, в маоистка интерпретация, б. м., В. Л.), ударите да се нанасят „внимателно, точно и безпощадно". Нови екзекуции последваха и в навечерието на сесията на ОСНП през февруари 1978 г.

Подемът на антимаоисткото движение от края на 1978 г. се придружава от нова вълна на репресии. А през януари 1979 г. пекинските власти издадоха разпореждане да се преследват групите, които критикуват Мао Цзедун и се застъпват в защита на гражданските права. В отговор на това дацзъбао призоваха: „Да се наказват отговорните лица от органите за сигурност!", „Незабавно да бъдат освободени арестуваните!"

На 6 март управлението по сигурността в Шанхай, където вълненията на младежите и други протестни прояви не стихваха, издаде т. нар. „Съобщение", което забранява лепенето на „подривни" дацзъбао и лозунги: провеждането на шествия и демонстрации. В града започнаха арести на хора, които не се подчиняват на това разпореждане.

След масовите хайки, устроени през април-май 1979 г., из цялата страна започна кампания по преследване на „контрареволюционерите", изказващи се против маоисткия „социализъм" и „четирите модернизации".

Digitized by Google

Политиката на пекинската върхушка остава маоистка в своята основа. Затова антимаоистското движение не затихва. Скоро след Втората сесия на ОСНП без оглед на строгите забрани и репресии в Шанхай стотици безработни младежи проведоха демонстрация, която продължи три дена. Нови дацзъбао протестираха против арестите и обвиненията в „контрареволюция" по доноси на местните власти, против това, че арестуваните нямат възможност да се защищават срещу предявените им обвинения. Десетки хиляди пришълци от провинцията продължават да пристигат в Пекин с молба да бъдат подпомогнати да се набавят от нищета, да бъдат преразгледани делата, по които са лишени от права, да им бъде разрешено да живеят и работят в родните си градове и т. н. Дацзъбао характеризират китайската конституция като набор от „празни думи", макар тя формално да гарантира свободата на словото и демонстрациите. „Ако вие използвате първото право, ще ви обвинят в неправилни нападки; а ако използвате второто — ще ви обвинят в организирането на масите към безредици: ще ви арестуват, ще ви пребият и ще ви подложат на други изтезания" — гласи поредното „дацзъбао" и заключава: „Без ликвидиране на това феодално-автократично господство са безсмислени всякакви лозунги за прогрес..."

От август 1979 г. бяха възобновени демонстрациите на селяните пред резиденциите на китайското ръководство в Чжуннанхай, на железопътните работници, на безработни, демобилизирани войници и младежи. Наново станаха стихийни митинги на площад Тянянмън, по време на които се отправяха искания за политическа демокрация и осигуряване на граждански права. В някои дацзъбао се подлагаха на пряка критика както Хуа Гофън, така и Дън Сяопин за това, че правителството пренебрегва исканията на китайския народ, повтаряха се призиви да се прекрати блокирането със силите на империалистическата реакция, „да се проведат свободни избори", „да се изнесе председателят Мао от мавзолея в Пекин". „Ние не искаме народите на Китай и СССР, на Китай и Виетнам да проливат кръв; ние не искаме наново да се разрази война между Китай и СРВ — провъзгласява дацзъбао. — Ние искаме наш висш дълг да бъде да съдействуваме за мир между всички държави. Намаляването на напрежението е главна тенденция в съвременния свят."

В отговор на настояванията на масите властите засилват репресиите. През октомври 1979 г. в КНР започнаха **серия съдебни процеси.** Тяхна първа жертва стана един от авторите на дацзъбао Вей Цзиншен, осъден на 15 години затвор за „предаване на военна информация" на чужденци за китайската агресия срещу Виетнам и за „заговорническа дейност против диктатурата на пролетариата".

През декември китайското ръководство взе решение за въдворяване на ред да се използва армията. Командирите на военните поделения получиха заповед „да положат всички усилия за ликвидиране на безредиците". В градовете беше въведен военен патрул. Но работата не се ограничи само с това.

През февруари 1980 г. пленумът на ЦК на ККП постанови: „За да се съдействува за ликвидиране на факторите на нестабилност, да бъде предложено на общокитайското събрание на народните представители да анулира текста на член 45 от Конституцията на КНР относно правото на гражданите да „изказват мнения, да излагат възгледи, да провеждат дискусии и разлепват дацзъбао". Обаче в „Женмин жибао" оповести, че „смъртното наказание на сегашния етап е необходима мярка". Не стига това, ами през март властите обявиха, че остава в сила постановлението на Държавния съвет от 1957 г. за „трудовото превъзпитание", което дава право на административните органи без съд и следствие да бъде задържан в специални лагери практически всеки човек. По сведения, публикувани в италианското списание „Европео", в Китай се наброяват над 900 такива лагери, в които броят на задържаните надминава 10 милиона души.

Китайският народ обаче не се предава и продължава борбата си за по-добър живот.

* * *

Такова е в основни черти политическото положение в съвременен Китай от гледна точка на отношението на милионите към маоизма. То потвърждава мисълта, че в страната съществува и нараства масово антимаоистко движение. Разбира се, би било невярно да се преувеличават силите на това движение на неговия сегашен етап (очевидно обаче не без оглед на неговия размах маоистите дойдоха до неотдавнашната посмъртна реабилитация на Лю Шаоци, виден партиен и държавен деец, станал жертва на „културната революция"). Самият факт, че това движение съществува още, не означава, че в КНР ще избухне взрив, който ще измете военнобюрократичната диктатура. Макар че и такава възможност не може съвсем да бъде изключена, тъй като **според образния израз на В. И. Ленин ние не знаем и не можем да знаем коя искра измежду бездната искри ще се окаже в състояние да запали пожара, в смисъл на особеното пробуждане на масите!...**

Бъдещето на Китай не е в маоизма, а в научния социализъм. „В наше време — заяви М. А. Суслов пред Всесъюзното съвещание с идеологическите работници — както никога е висок авторитетът на ученето на Маркс — Енгелс — Ленин, велика е мощта на неговото идейно въздействие, силата на примера на реалния социализъм." В края на краищата това учение ще вземе връх и ще изведе китайския народ на пътя на победоносното социалистическо строителство, на дружбата и сътрудничеството със Съветския съюз и с другите социалистически страни.

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ ОПИТ ВЪВ ВЕСТНИК «ПИРИНСКО ДЕЛО»

Под рубриката си „Партиен живот — опит и инициативи" вестник „Пиринско дело" в Благоевград своевременно и широко информира партийните комитети и организации за положителния опит в партийната практика, който води до повишаване ефективността на политическата дейност в окръга. Този опит насочва вниманието на партийните кадри и актива към подети инициативи и начинания, които способствуват партийната работа да създава необходимите благоприятни условия, социално-психологическа атмосфера и климат за ускоряване на процесите в борбата за прилагане стопанската пресметливост и пестеливост, за повече дисциплина в труда, за високо качество и ефективност във всяка общественополезна дейност.

Благоевградската окръжна партийна организация има дълголетни традиции в провеждане на **целенасочена индивидуална работа на комунистите с хората.** В съвременните условия тази дейност все повече се обогатява и обновява, усъвършенствува се нейният механизъм като израз на засилените грижи и внимание към човека, на отговорността му към обществото. Партийната дейност по своята най-дълбока същност е работа с хората, насочена преди всичко за разгаряне на тяхната инициатива и творчество. Тази тематика заема заслужено място в „Пиринско дело". На нея са посветени статиите „Да намериш път към всеки човек" от Анка Чонкова (брой 205 от 16 октомври 1979 г.), „Подходът — важна актуална задача" от Иван Марков (бр. 145 от 24 юли 1979 г.), „С ясно съзнание и осъзнат дълг" от Кирил Караколев (бр. 66 от 3 април 1980 г.), „Активен борец за ефективност" от Кирил Апостолов (бр. 79 от 22 април 1979 г.), „С нарастващо присъствие" от Любен Атанасов, публикувана на 18 февруари т. г. В тези публикации нашироко се изнася положителен опит в индивидуалната работа, която води до повишаване на трудовата и политическата активност на хората.

В статията „Фактор за по-ефективна идеологическа дейност" от 6 ноември 1979 г. Борис Рибаров разказва за **опита на някои първични партийни организации в Благоевград в усъвършенствуване на работата в колективите. Грижата на първичните организации е да допринасят да нараства умението на стопанските и административните кадри да създават и поддържат здрав морално-политически и психологически климат в колективите, принципност в отношенията между ръководител и работник, да се развиват социалистически отношения между трудещите се.** Полезна форма в тази партийна дейност се оказаха месечните идеологически оперативки. На тях партийните и стопанските ръководители анализират настроението в колективите, обсъждат мерки как да се подобрява в тях творческата обстановка. Все повече се утвърждава практиката на определени места в цеховете да се поставят специални тетрадки, в които работниците вписват своите въпроси, мнения и предложения. И хубавото е, че работата не спира дотук. Периодически работническите предложения се анализират и им се дава отговор по радиоуредбата от партийния актив. За по-важните от тях се организират срещи на колектива с членове на бюрото на общинския комитет на БКП и изпълкома на общинския народен съвет.

В брой 232 от 23 ноември 1979 г. Валентина Шейтанова в статията „С целенасочени усилия — по-успешни резултати" разказва как партийният комитет в завод „Михаил Антонов" в гр. Гоце Делчев постъпва, за да има **съгласуваност в усилията на ППО, профсъюзните и комсомолските организации в разгарянето на трудовата и политическата активност на работниците и специалистите, в изучаването и масовото внедряване на челния опит.** В този завод всекидневно се използват разнообразни политически средства — устната и нагледната агитация, радиопропагандата, листовките, призив-обещанията, индивидуалната работа. Внедряването на вътрешностопанската сметка се предшествува от задълбочено теоретическо и практическо обучение на колектива. За тази цел тук се организираха срещи с челниците, които разказаха какви резерви са потърсили, за да нарасне производителността на труда и да се постигнат икономии от суровини, материали и енергия за над 800 000 лева. Седем бригади са подели интересен почин: чрез повишаване на самоконтрола върху икономията на жив труд да намалят брака в продукцията. Колективите търсят и прилагат все по-ефективни форми за по-тясна

Digitized by Google

връзка между инженерния проект и инициативата на трудещите се. Съревнованието е организирано на такава основа, че осигурява всекидневно класиране на първенците. Въведен е специален ритуал за връчване флагчета на челниците. Особено мобилизиращо въздействие оказват курсовете състезания за най-добър в различните професии.

Новият икономически механизъм навлиза все по-дълбоко в живота на нашето общество. Той се превръща в един фактор, който започна да оказва силно въздействие върху всички сфери на нашия социално-икономически живот. Процесите, които се развиват в тази насока, внасят изменения и в самата партийна работа, в живота и дейността на партийните комитети и първичните партийни организации. Те предприемат инициативи и проявяват стремеж, които способствуват да се засилва активната позиция на комунистите, за да може в максимална степен да се даде простор и изява на новите процеси в нашата икономика, да се създадат допълнителни условия и предпоставки те да се разгърнат в целия възпроизводствен процес. На тези изисквания напълно отговаря инициативата за провеждането на научно-практическа конференция в окръжната партийна организация на тема „Партийната работа в условията на новия икономически механизъм". На тази тема вестник „Пиринско дело" с неговата рубрика „Партиен живот — опит и инициативи" посвещава цяла серия от статии, в които отразява измененията в съдържанието, във формите, в подхода и дейността на партийните органи и организации в окръга. В тях се насочва вниманието на читателите към политическите аспекти на икономическите въпроси, а така също към проблема как партийните органи и организации преустройват дейността си за постигане поставените цели със собствени средства и методи. В статия бр. 72 от 11 април т. г. под заглавие „От голямото изпитание те ще излязат с чест" Славчо Воденичаров разкрива интересен подход в работата на партийната организация в мина Брежани. На партийни събрания тук при запознаване на комунистите с икономически или други въпроси задължително се прави оценка на състоянието на проблема в съответното звено и се обсъждат конкретни предложения и мерки за подобряване на работата. По този начин се създава такава обстановка, че партийните членове без забикалки назовават нещата и преценяват своето трудово ежедневие от гледна точка на изискванията на новия икономически механизъм.

Окръжният печатен орган полага усилия все по-пълно да отразява стремежа на първичните партийни организации да привеждат дейността с потребностите на общественото производство, по-задълбочено да разглеждат свързаните с него проблеми. В брой 62 от 26 март т. г. Анка Чонкова в своята статия „С авторитета на новия подход към задачите" анализира опита на партийната организация в завода за пластмасови детайли в Белица в работата ѝ за превръщане на насрещните планове и инженерните проекти във важен етап за утвърждаване на качествено новите процеси в производствено-икономическата дейност. Проблемите на техническия прогрес, рационализаторското движение, внедряването на челните постижения, ефективното използване на суровините и материалите са в центъра на вниманието на заводския партиен комитет и бюрата на първичните организации.

Първостепенна роля в системата от мерки в борбата за решаването на задачите и постигане на конкретни цели в заводската партийна организация се отдава на дисциплината — трудова, технологична, финансова. Важна роля за разпространението на новите почини, за утвърждаването у всеки работник на нов подход към своите задължения играе наставническото движение. Тук се създава добър опит в организиране на работата с наставниците. За тяхното обучение е изградена школа, която работи по специален тематичен план. Между самите наставници е организирано съревнование. Основният показател в него са успехите на техните възпитаници: повишаването им в разряд, изпълнението на трудовите норми, качеството на произведената продукция, трудовата и обществената им дисциплина. Същественото тук е, че партийното влияние и въздействие се измерват в зависимост от конкретните производствено-икономически резултати, от израстването на социалистическата личност.

Окръжният вестник често предоставя своите страници за партийната работа в селското стопанство. Такава е и статията от 20 март т. г. под заглавие „Работата на бригадите — в центъра на вниманието" от Шишман Терзийски — секретар на ППО при АПК в Благоевград. През 1979 г. партийното бюро и партийната организация са се помъчили да подходят по новому при решаване на някои назрели проблеми в селското стопанство. Първичната организация към управлението на АПК, без да изземва функциите на стопанските ръководители, със свои специфични форми организира усилията на комунистите работници и специалисти да се изяснят правилно задълженията на всеки член от големия трудов колектив, произтичащи от новия икономически механизъм. Центърът на организаторската и политическата работа се пренася в бригадите и сред ръководителите на участъците. След задълбочено и принципно обсъждане петнадесет специалисти и бригадири са сменени с нови хора, с доказани качества на добри специалисти, организатори и възпитатели. В непродължително време бригадите са укрепени с млади комунисти. На всеки селскостопански работник е станало ясно какво ще получи в края на годината при условие, че изпълнява съвестно своите задължения. Дял за правилното въвеждане на новия икономически механизъм има и укрепването на планово-отчетната дейност. Под близкото ръководство и контрол на първичната организация тук са въведени тримесечни икономически анализи. Крайният резултат е: комплексът е изпълнил плана за общата промишлена продукция —

Digitized by Google

103 процента, за печалбата — 104 процента. Получени са в повече 186 хиляди лева фонд „Работна заплата."

В статията си **„Времето ще подскаже порезултатни решения"** (брой 80 от 23 април т. г.) Симеон Богдански — секретар на партийния комитет при Строително-монтажния комбинат в Благоевград, споделя, че по инициатива на комитета **в строителните организации се изучава новият икономически механизъм и се вземат мерки за неговото практическо приложение.** Предвидени са 16 беседи и доклади за обучението на строителите през цялата 1980 година. Ето някои от темите: „Социалистическата организация на труда в условията на новия икономически механизъм", „Права и отговорност на стопанския ръководител", „Ефективност и качество на строителното производство", „Обществената производителност и факторите за нейното повишаване". и др.

Партийният комитет е въвел хубавата практика да прави срещи със строителните бригади на самите обекти, където заедно с работниците обсъжда конкретни мерки за създаване нужния производствен ритъм.

Бюрото на първичната партийна организация към общостроителното предприятие полага големи грижи за новопостъпилите млади работници. Вече двадесет и девет младежи се трудят под ръководството на двадесет и шест опитни строители наставници. Поръченията на комунистите са свързани с изпълнението на технически и организационни решения за повишаване на капацитетните възможности в промишлената дейност и професионалната квалификация на изпълнителския състав. Миналата година на един строител се падат средно по 2,65 завършени апартамента при обещание 2,5.

Комбинатският партиен комитет се стреми да въведе още по-съвършени форми на работа за осигуряване на по-добра координация със Средното професионално-техническо училище по строителство като естествен резерв за изпълнителски кадри. Негова постоянна грижа е да укрепва внедрителското звено в комбината. В това звено ще бъдат привлечени специалисти, които следят с интерес научно-техническите новости, милеят за професията си и са готови да внасят в производството подобрения с добър икономически ефект.

В брой 169 от 26 август 1979 г. в статията „Новият метод разкрива неоспорими предимства" Иван Урумов, секретар на ППО при Общостроително предприятие — Гоце Делчев, разказва за работата на първичната партийна организация по утвърждаването на Злобинския почин в строителството. Стремежът на организацията е да въведе творчески подход при внедряването му. Съществен момент при формирането на технологичните екипи е правилният подбор на хората. Целта е да се получи желаната психическа съвместимост и добър микроклимат — необходимо условие за увеличаване производителността на труда. Партийното бюро отблизо следи производствения процес, периодически разглежда състоянието на работата и битовите условия на строителните площадки, организацията на съревнованието, примерът на комунистите. Трудовите норми тук се изпълняват средно 134 процента.

Добри Чандрев — секретар на партийния комитет в тютюнев комбинат „Пирин" в Благоевград в статията „В колектива — с водещ пример" от 9 юни 1979 г. разказва как работи партийната организация за активизиране на комунистите в предприятието. Високо чувство за отговорност у комунистите поддържат самоотчетите, които те правят пред партийни събрания, оценките, които получават там и при обсъждането на тяхната работа от широк актив. За главен критерий при тази оценка се взема личният пример в труда, както и поведението на комуниста като политически деец, възпитател и организатор. В своята практика партийното бюро широко прилага разговора с бригадира, с началника на цеха, с майстора по производство. Тези срещи разговори се посвещават на въпроси, свързани с усъвършенстуването на организацията на труда, с подобряването на социално-психическия климат в колектива, на тютюневите хармани и други.

Кирил Акшаров в брой 32 от 15 февруари т. г. информира за някои търсения на комунистите от клон „Пирин" в гр. Симитли (специализирано предприятие за производство на предпазно облекло и др.), свързани с усъвършенствуване организацията на труда и заплащането, произтичащи от новия икономически механизъм.

Икономическият подход създава реални възможности да се изгради по-добра организация за изпълнение на решенията, която се опира на заинтересоваността на самите изпълнители. В продължение на осем месеца през 1979 година в. „Пиринско дело" публикува дванадесет материала, в които секретари на първични организации, на заводски и общински комитети на БКП разказват за своя опит в организацията на вземане и изпълнение на партийните решения. По тези въпроси на страниците на вестника споделя опит и Вахтанг Рафаилович Папунидзе — първи секретар на областен комитет на Комунистическата партия в Грузия. Той разказва за дейността на партийните комитети и организации в Съветска Аджария. За партийния контрол на стопанската дейност изнесе опит и Имре Токач — първи секретар на Унгарската социалистическа работническа партия във Феер. С тези две области Благоевградски окръг има традиционни дружески връзки.

Опит за повишаване ефективността на партийния контрол споделя Тодор Папалезов — секретар на ППО в завод „Анещи Узунов" в гр. Гоце Делчев, в брой 32 от 15 февруари т. г. в статията **„Главното сега е резултатът".** Партийното бюро своевременно преценява кои стопански кадри, кога и по какви въпроси през годината трябва да се отчетат пред него и пред пар-

Digitized by Google

тийната организация и върши задълбочена предварителна подготовка по самия отчет. Голямо внимание се обръща на мерките, чрез които ППО и бюрото съдействуват да се изпълнят взетите решения. Такъв подход е приложен например при отчитането на Иван Стоилов — началник на отдел ТРЗ, на Веселин Русков — началник на цеха за пластмасови детайли, на Тодор Шаламанов, Петър Ласин и на други низови ръководители. Самите отчети са разработени конкретно, те сочат действителното състояние на нещата и разкриват какво е извършено по усъвършенствуване социалистическата организация на труда и подобряване качеството на продукцията в ръководения сектор. Показателно за това говорят и постигнатите резултати. Годишният план на фабриката е изпълнен предсрочно. Продукцията със знак за качество е значително увеличена. Коефициентът на полезното използване на машините е достигнал седемдесет процента.

Партийната практика показва необходимостта от по-широка разгласа на положителния опит в работата на онези стопански и административни ръководители, които във всекидневната си дейност осъзнават нуждата от партиен контрол, разчитат на него, използват го в работата си. Има ръководители, които в своите отчети пред първичната партийна организация дават пример за съвестно отношение към изпълнение на партийните решения, широко търсят подкрепата на обществените организации при разработката на насрещните планове, при решаването на социално-битови нужди и други въпроси на поверените им колективи.

В брой 12 от 18 февруари 1979 година Иван Атанасов, началник на рудник „Оранoво" в мина „Пирин" — Брезани, в статията „Близко взаимодействие, принципни отношения" разказва за своя подход при изпълнение решенията на ППО:

„Винаги съм се стремял във всекидневната си работа — казва той — да се съобразявам и полагам максимални усилия правилно да се развиват и укрепват взаимоотношенията ми с партийното ръководство, да бъдат делови и творчески. Същевременно следвам с поведението и постъпките си да създавам благоприятни условия за работа на партийното бюро и първичната организация. Няма случаи да съм вземал решения, пренебрегвайки мнението на бюрото или партийния секретар, а когато въпросите са касаели дейността на обществените организации, допитвам се до техните ръководства.

Фактът, че като началник на рудника ще докладвам пред партийното бюро и организацията, засилва чувството ми за отговорност и дисциплина, поради което се стремя да подготвям материалите аналитично и самокритично. Струва ми се, че това чувство е един сложен психологически комплекс, който дава положителни резултати и с него не може да не се съобразява стопанският ръководител. Такъв подход и чувство за отговорност към изпълнение на решенията на партийната организация се утвърждава и у другите специалисти и ръководители в рудника."

Преодоляването на количествения подход в партийната работа съдържа в себе си и задължения да се превърне изпълнението на решенията в главно поле за изява и реализация на кадрите. Сега в най-голяма степен нараства необходимостта от добри организатори на изпълнението на решенията, от хора не на общото ръководство, а на конкретната работа. Заслуга на редакцията на „Пиринско дело" е, че дава думата във вестника на редица секретари на партийни комитети да споделят опит и по тези въпроси. Така в брой 20 от 30 януари 1980 г. е публикувана статията **„Подбор, възпитание и обучение на кадрите"** от Райна Балева — първи секретар на общинския комитет на БКП — Банско; в брой 97 от 17 май 1979 г. е поместена статията **„Постоянна загриженост в работата с кадрите"** от Добринка Балакчиева — секретар на партийния комитет в Завода за магнитни глави в Разлог; в брой 31 от 14 февруари т. г. — **„Идейно зрели и делови кадри"** от Костадин Катранджиев — секретар на минния партиен комитет при СМП „Пирин" — Брезани.

В тези материали се разказва за опита и усилията на комитетите за повишаване знанията и закалката на кадрите, на тяхната управленческа и икономическа подготовка, да поставят ясни и високи цели, да създават организация за постигането им в съответните производствени звена.

* * *

В цялата тази своя дейност по отразяване на партийния опит редакцията на вестник „Пиринско дело", респективно неговият отдел „Обществено-политическа дейност", работи в тясна връзка с отделите на окръжния комитет на ВКП, с кабинета по партийно-организационната работа, опира се на тяхната помощ и подкрепа, отнася се внимателно и с отзивчивост към техните предложения и препоръки за обогатяване и обновяване на тематиката по проблемите на партийната работа. Положителни черти в стила на редакцията са, че тя все по-често се обляга на автори из средата на секретари на общински и заводски партийни комитети, на секретари на първични партийни организации, които излизат със статии и други материали във вестника, за да споделят опит в партийната работа.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

КРИТИКА И КНИГОПИС

ПЛОДОВЕТЕ НА ПОБРАТИМЯВАНЕТО

Българо-съветската дружба има своите исторически корени, а братските отношения между БКП и КПСС фактически водят своето начало от времето на тяхното основаване. В условията на социализма българо-съветската дружба се обогати и изпълни с качествено ново съдържание. Тази дружба стана същност и съдба на трудовите хора в Народна република България. Тя е една от главните движещи сили на нашето развитие. Историческият Априлски пленум на ЦК на БКП от 1956 година откри широк простор за укрепването и развитието на българо-съветската дружба във всички области на живота и на всички равнища на обществената структура.

В етапа на изграждане на развитото социалистическо общество българо-съветските отношения се характеризират с развитието на едно сравнително ново явление — сътрудничеството и дружбата между окръзите в НРБ и областите в СССР по линия на местните органи на БКП и КПСС. Това е нов закономерен етап в по-нататъшното укрепване и задълбочаване на българо-съветската дружба, във всестранното сближаване между нашите два братски народа. То ни дава възможност в широки мащаби да се обменят материални и духовни ценности. Всестранното изучаване и обобщаване опита във взаимоотношенията между нашите окръзи и съветските области има важно теоретическо и практическо значение. В този смисъл монографията на **Първан Захариев „Историческо дело на милиони“** е сполучлив опит да се разгледат историческите, политическите и социално-икономическите предпоставки за зараждането и развитието на това ново явление, на тази нова историческа форма на българо-съветската дружба.

Авторът е извършил полезна научноизследователска дейност. Той задълбочено е изучил документите на БКП и КПСС, постановките на другаря Тодор Живков и другаря Леонид Брежнев, отнасящи се до укрепването и развитието на българо-съветската дружба на съвременния етап. За написването на книгата той е използвал и материали от пленуми на окръжни комитети на БКП, на националните конференции и пленумите на Общонародния комитет за българо-съветска дружба, както и на теоретически разработки на български и съветски автори, на научни колективи, посветени на българо-съветската дружба, на нейните исторически корени и перспективи.

Непосредственото запознаване на автора с опита на редица окръзи в страната му дават възможност да проучи, анализира и обобщи конкретните въпроси на връзките и сътрудничеството между окръзите в НРБ и областите в СССР. Сега тези връзки обхващат 27 наши окръзи, столицата и нейните райони, градовете Русе, Ботевград, Самоков, Димитровград. Това сътрудничество непосредствено способствува за обмяна на опит, за взаимопомощ. То съдействува да се решават важни задачи на социално-икономическото и културното развитие на побратимените окръзи, области, райони, общини, предприятия и т. н.

Авторът подчертава историческото значение на априлската линия на Партията и личните заслуги на другаря Тодор Живков за развитието на всестранното сътрудничество със СССР, за възникването и разширяването на движението на побратимяване между окръзите на НРБ и областите на СССР. Под ръководството на нашите комунистически партии се извършва сътрудничество между нашите народи на най-широка основа с участието на цялата система на партийни, държавни и стопански връзки, на културен обмен, масовия туризъм и т. н.

На широка основа авторът разкрива огромната организаторска и възпитателна дейност, която провеждат окръжните, градските, районните, общинските и заводските партийни комитети за разширяване на дружбата между окръзите и областите, за установяване на братски отношения

Първан Захариев, Историческо дело на милиони, Изд. на Отечествения фронт, С., 1979, с. 160.

Digitized by Google

между хиляди труженици, младежи и девойки.

Връзките и сътрудничеството между окръзите на НРБ и областите на СССР са многообразни. Напълно естествено е, че централните комитети на нашите комунистически партии придават изключително значение на връзките и сътрудничеството в решаващата сфера на човешката дейност — икономиката. Основната цел тук е да се съдействува за повишаване обществената производителност на труда. С много примери авторът разкрива ползотворните резултати от изучаването и творческото прилагане на съветския опит, на съветските почини и инициативи, на трудови колективи, новатори и първенци в производството. Широко разпространение в нашите окръзи получи изучаването главно от побратимените области на такива съветски почини като Саратовската система за производство на бездефектна продукция, Лвовската система за управление на качеството, починът на трудещите се от Ровненска област за поддържане на всяко работно място и на всяко предприятие в образцов вид, за повишаване всестранната квалификация на трудещите те, опита на Анатолий Барановски във водния транспорт, почина на московския шофьор Е. Федюнин, почина на Ирина Родина, на Мария Савченко, на Лейда Пейпс в селското стопанство и др.

Разгърнатите делови връзки, сътрудничеството и другарското съревнование между колективите от сродни предприятия, между трудещите от окръзите и областите имат огромно икономическо и възпитателно значение. Дългогодишната дружба и сътрудничество между побратимените столици на двете страни — София и Москва — дават особено благоприятно отражение върху дейността на нашите столични предприятия. В монографията се посочва, че голяма част от софийските предприятия прилагат творчески опита на много московски заводи, като „Лихачов", „Красный пролетарий" и др. В това отношение особено полезна е дружбата между героя на социалистическия труд К. Джатев и неговия московски колега Анатолий Рибаков от завода „Красный пролетарий". В отговор на решенията на Националната партийна конференция от 1974 г. К. Джатев е осъществил многоместна обработка на детайлите. В резултат на това производителността на труда нарасна с 25 на сто. До тази идея той е стигнал, изучавайки опита на А. Рибаков, който е разработил за своя струг цяла поредица от приспособления, които му позволяват да извършва едновременно няколко операции и значително да увеличи производителността на своя труд. Сега по техния пример работят стотици работници.

Много положителни са резултатите от прилагането на челния съветски опит в морския транспорт на гр. Одеса в град Варна и особено опита на знатния ръководител на докерска бригада от пристанището Иличовск Анатолий Барановски. Средната денонощна производителност на труда при обработката на контейнерите се увеличава с 9,7 на сто, на металите, съоръженията и машините — с 31 на сто, а производителността на един работник нараства със 70 на сто. Непроизводствените престои намаляват с 16 на сто. Сега в страната има много последователи на почина на героя на социалистическия труд Анатолий Барановски. По него работят освен варненските бригади и в пристанищата на Лом, Бургас, Русе и др.

Заслужават внимание плодотворните резултати от внедряването на краснодарския опит за преминаване към по-висока степен на индустриализация и механизация на редица процеси в жилищното и културно-битовото строителство в Бургаски окръг. В резултат на това относителният дял на едропанелното строителство се увеличава от 45 на 75 на сто.

Няма област от живота на страната, на различните окръзи, предприятия и АПК, където да не се чувствува благотворното въздействие на челния съветски опит. Този опит дава своето отражение както върху икономическите резултати, така и върху възпитанието на трудещите се от Русе, Габрово, Кърджали, Враца, Видин, Хасково, Пловдив и др. Това се отнася и за научната организация на труда, и за внедряването на нови съвременни методи в системата на управление, и за социалното планиране на трудовите колективи и т. н. Върху основата на натрупания опит авторът ярко и убедително показва, че разширяването на икономическото сътрудничество на равнище окръг-област дава възможност за непосредствено общуване на много стопански и административни ръководители, на специалисти и работници от нашите стопански организации със сродни организации от СССР. Това общуване им позволява не само да се запознаят с икономическите постижения на съветската страна, да обогатяват своя опит, техническите и икономическите си познания, да повишават своята квалификация и научно-техническо равнище, но и да влязат в досег със съветския начин на живот, със съветския човек — носител на новия морал, строител на новото, комунистическото общество. В монографията се разкрива огромната работа, която вършат партийните комитети, стопанските органи и организации за внедряването на прогресивните съветски почини и инициативи както в промишлеността, така и в селското стопанство.

На съвременния етап от изграждането на развито социалистическо общество особено значение има засилването на **сътрудничеството и обмяната на опит в партийно-организационната и идеологическата дейност.** Известно е, че в това отношение богатият опит на КПСС има историческо значение за всички страни, изграждащи социализма. Това сътрудничество винаги е имало първостепенно значение, тъй като то се обуславя от мястото и ролята на

Digitized by Google

Комунистическата партия като ръководна и направляваща сила, от изключителната важност на нейната организаторска, идейно-политическа и координираща дейност във всички области на живота на обществото и социалистическата държава. С многобройни примери от дейността на партийните комитети и организации в страната авторът разкрива положителното въздействие, което оказва изучаването на съветския опит в партийно-организационната работа. В тази насока ОК на БКП в Благоевград, Сливен, Силистра, Кюстендил, Бургас, Враца, Кърджали и др. изучават и внедряват различни форми и методи на работа. С успех ОК на БКП в Сливен, Стара Загора, Смолян, Михайловград, Плевен и др. използват съветската партийна практика за самоотчет на комунистите, което способствува за издигане авангардната роля и отговорността на комунистите, за укрепването на партийната дисциплина. Редица наши партийни комитети (Бургас, Самоков и др.) на основата на съветския опит са въвели паспорт на ППО; други — като Плевенския ОК на БКП — по примера на Ростовската областна партийна организация предприемат мерки за издигане научното равнище на партийната работа, за подобряване на перспективното планиране; трети — като Врачански окръг — по опита на Сумския обком на КПСС организират пълна и двупосочна информация — от долу на горе и обратно; четвърти — като ОК на БКП в Русе, Варна, Перник и др. — организират редица социологически изследвания в партийно-организационната работа и изграждането на кабинети по партийно-организационната работа; пети — като ОК на БКП в Толбухин — на основата на работата на Кировградския обком на КПСС са успели значително да подобрят работата си по подготовката, обучението, възпитанието на кадрите; шести — като ГК на БКП — гр. София — задълбочено изучават и творчески внедряват опита на ГК на КПСС — Москва по контрола и проверката на изпълнението на решенията.

Важно място в монографията се отделя на сътрудничеството в областта на идеологическата работа. Авторът показва, че в центъра на това сътрудничество са проблемите на класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на трудещите се и младежта, задачите за усъвършенствуване на политико-разяснителната дейност сред населението, взаимната информация за успехите в социалистическото и комунистическото строителство, за борбата на БКП и КПСС против буржоазната идеология, десния и „левия" ревизионизъм и маоизъм. В това отношение с много примери се разкрива как нашите партийни комитети творчески прилагат съветския опит в идеологическата област. Интересен е примерът на ОК на БКП — Толбухин, който творчески прилага опита на Кировградска област при определяне на тематиката за партийната просвета, на ОК на БКП — Видин за организиране на научно-практически конференции по опита на обкома на КПСС в гр. Ровно, на ОК на БКП — Хасково, където по примера на Ташкентския областен комитет на КПСС са въведени „Дни на политическите срещи и беседи". Важно значение за издигане ефективността на идеологическата работа, за взаимното запознаване с успехите в социалистическото и комунистическото строителство има обмяната на опит в лекционната пропаганда. Окръжните ръководства на д-во „Г. Кирков" широко използват опита, който имат съответните звена на д-во „Знание" по съдържанието и формите на лекционната пропаганда, по тематиката, по подготовката на лекциите, по планирането и т. н.

Голямо внимание в монографията се отделя на творческото изучаване опита на КПСС в развитието на наставничеството, на социалистическото съревнование, в нагледната агитация, в организацията на трудовите ритуали, на музеите на трудовата слава, на дните на дружбата, влаковете на дружбата. Друго средство с голямо възпитателно значение, на което авторът обръща внимание, е наименованието на различни обекти в нашите окръзи с имена, популярни в побратимените области, краеве и републики в СССР. Такива примери има в почти всички окръзи на страната.

Заслужава внимание и разработката на проблема за културния обмен — важен фактор за интернационалното възпитание и обогатяване душевността на трудещите се.

• • •

Авторът е написал интересна и твърде актуална монография, посветена на един недостатъчно изследван проблем за непосредственото сътрудничество между окръзите на НРБ и областите на СССР — едно ново явление, което обогатява социалистическия интернационализъм и издига на по-високо равнище българо-съветската дружба.

Поради стремежа на автора да обхване всички проблеми от движението за побратимяване между окръзите на НРБ и областите на СССР някои от тях само се поставят, без задълбочено да се анализират.

Трудът има както теоретическа, така и практическа стойност и представлява интерес за научни и партийни работници, за пропагандисти и агитатори и за широк кръг читатели, за всички, които с пълни шепи черпят от богатата съкровищница на световноисторическия опит на КПСС и Съветския съюз в борбата за изграждането на развитото социалистическо общество у нас.

Стефан ЕФРЕМОВ

кандидат на философските науки

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ПРИМЕР ЗА ДОСТОЙНО ИЗПЪЛНЕН ДЪЛГ

90 години от рождението на Владимир Поптомов — 1890—1980

Сборник

Книгата съдържа материали, посветени а живота и дейността на видния революционер от национален и международен мащаб, изтъкнатия деец на Българската комунистическа партия, бележития държавник строител на социалистическа България Владимир Поптомов. В сборника са включени и някои негови публикации. Животът на Вл. Поптомов е най-тясно свързан с героичните борби на БКП срещу фашизма и капитализма, с установяването и изграждането на социалистическия строй в нашата родина. Още в началото на своята революционна дейност той работи под непосредственото ръководство на Димитър Благоев, Георги Димитров, Васил Коларов и израства като забележителен народен трибун и деец на Партията, въплътил в себе си и в своята многостранна дейност твърдостта и най-листите добродетели на българските революционни марксисти. Известни са неговата висока принципност, пламенният му патриотизъм, големите му заслуги в утвърждаването на правилния стил и методи в партийното и държавното строителство, непримиримостта му към отклоненията от ленинските и благоевско-димитровските традиции в ръководството и практическата дейност на Партията. Значителен е приносът на Владимир Поптомов за укрепването на българо-съветската дружба, в която той виждаше един от най-важните фактори на социалистическия възход на родината. И като публицист, и като министър на външните работи и подпредседател на Министерския съвет, Поптомов виждаше в приятелството със Съветския съюз здрава традиция за свободата и независимостта на демократичните държави, средство за провалянето на престъпните планове на империалистите за нова световна война. Настоящият сборник дава възможност да се почувствува още веднъж силата на мисълта и делото на този виден партиен и държавен деец, патриот и интернационалист.

ЗА ПРАВДА И ЗА СВОБОДА

Албум

за телеграфопощенци, загинали в борбата против капитализма и фашизма

Илюстрован албум, издаден по случай 100-годишния юбилей на българските съобщения. В албума са отпечатани портретите на загинали телеграфопощенци в борбата против капитализма и фашизма с кратки биографични бележки, снимки от конференции и др., различни документи, свързани с революционната борба на работниците от съобщенията. Читателят ще се запознае с интересни документи и илюстрации за дейността на Българската тайна революционна поща през османското иго, за създаването на професионална класова организация и участието на телеграфопощенци в революционната борба против капитализма и фашизма, с вестници, издавани от телеграфопощенския съюз, с партийни и профсъюзни издания и публикации, разпространявани от телеграфопощенци.

ВЪЗПИТАНИЕТО И МНОГОСТРАННОТО РАЗВИТИЕ НА ЛИЧНОСТТА

Слав Тодоров

Идейновъзпитателната дейност на първичната партийна организация трябва така да се осъществява, че да изгражда хармонично главните черти от съзнанието и поведението на личността — идейно-политическа, трудова, нравствена, естетическа. Човешката личност и нейното социално обкръжение, нейният труд и бит, познание и общуване, социална активност и начин на живот като цяло — нейното комунистическо възпитание и многостранно развитие — това е предметът на настоящата книга от „Библиотечка на партийния секретар" на Партиздат.

РЕВОЛЮЦИОННА ТЕОРИЯ И РЕВОЛЮЦИОННА ПОЛИТИКА

Юрий Красин, Борис Лейбзон

В книгата (в превод от руски език) на известните учени — професорите Ю. Красин и Б. Лейбзон, се анализират актуалните теоретически проблеми на стратегията и тактиката на комунистическото движение. Авторите се спират на въпросите за многообразието на формите на социализма, за класовите и политическите съюзи, за ролята на работническата класа в революционното преобразяване на обществото и в диктатурата на пролетариата, за отношението към буржоазната държавна машина, за революционната партия на работническата класа и мястото ѝ в широката коалиция на антимонополистичните сили, за пролетарския интернационализъм.

Digitized by Google

Абонирането за сп. «ПАРТИЕН ЖИВОТ» продължава

Какво ново списанието ще поднесе на многобройните си читатели през 1981 година:

— това ще бъдат разработките на основните проблеми и задачи, които Дванадесетият конгрес ще постави пред цялата партия;

— това ще бъдат публикации за идеологическата работа на Партията, свързана с предстоящите политически и исторически събития и годишнини.

В тях ще се разкрива приносът на БКП в теорията и практиката на реалния социализъм;

— това ще бъде разговорът за съдържанието и критериите за качеството и ефективността на организационната и организаторската работа на партийните комитети и организации в условията на икономическия подход;

— ще продължат консултациите и методическите разработки за дейността на първичните партийни организации и партийните групи, при новите условия, за решаване на новите задачи;

— широко място ще се отдели за творческите търсения и решения, за положителния опит, който се създава;

— ще се появи коментарът на партийна тема;

— ще започне диалог между стопанския ръководител — пълномощник на Партията, и партийния секретар — централна политическа фигура в трудовия колектив;

— още по-остро и аргументирано ще се разсъждава за нравствените измерения на комуниста — съвременник и творец на бъдещето;

— ще продължат публикациите за опита на КПСС и останалите братски партии по общите проблеми и задачи.

Списанието ще бъде трибуна за становища и мнения, събеседник по въпросите, които вълнуват комунистите.

НЕ ЧАКАЙТЕ КРАЙНИЯ СРОК ЗА АБОНИРАНЕ!

20700

Цена 0,35 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

Partien Zhivot

LIBRARY
FEB 3 1981
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

MAIN/UC-B

16

СОФИЯ, НОЕМВРИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 16 НОЕМВРИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Стратегическа задача на селското стопанство . . . 3
Д. Радева — Сблъсък на широк фронт 7
П. Русев — Размишления за дисциплината 13

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

Варненски окръг пред конгреса

Т. Стойчев — Панорама на възхода 18
Г. Станков — Високи критерии за творческо развитие на младежта . 25
И. Георгиев — Идеологическата работа в бригадата 31
И. Ненчев — Кога хората вършат чудеса 35
К. Кондов — Здрава основа 37

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

П. Трендафилова — Ленински принципи на ръководство на литературата и изкуството 40
Д. Димчев — Наказание и възпитание 47

Партийният комитет

И. Андреев — Контролът в учреждението 52
Д. Кръстев — Постоянна грижа за първичните организации . . 59
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 64

КПСО — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Н. Пономарьов — Кадрите — ключово звено на партийното ръководство 66

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

М. Делибалтова — Огнище на богата идейновъзпитателна работа . 72

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

* — Инженерният проект 77
В. Алипиев — Дело на трудовия колектив 82
Д. Кенаров, Р. Ишмериев, К. Куртев — Перспективна комплексна програма 85

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

К. Димов — Постоянно крепнеща дружба 89

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

А. Стамболиев — Силата на печатното слово 91

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София ЦК на БКП **Тел. номератор 84-01**
Годишен абонамент 6,30 лева **Отделна книжка 0,35 лева**
Пор. 2691. Тираж 53 100 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 14. XI. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

СТРАТЕГИЧЕСКА ЗАДАЧА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

На Националното съвещание от 10 октомври тази година отново с голяма грижа беше поставен въпросът за по-нататъшното повишаване производството на зърно и ефективното му използване. Кое прави впечатление? На първо място обществената активност и обществената непримиримост се изграждат от позицията на завоювани успехи. Както е подчертано в доклада, нашата страна рязко повиши продукцията и сега по производство на човек от населението и по средни добиви е в редиците на челните зърнопроизводители в света. Следователно създадена е научна и производствена предпоставка да се щурмуват нови върхове, да се залага като производствен ориентир биологичната възможност на сортовете.

От друга страна, потребностите на страната от зърно, особено от фуражно, постоянно нарастват. Комплексният подход, с който ЦК на Партията подхожда към този проблем, показва неизползваните възможности по цялата верига. Задачите са разнообразни. Зърно ще има, ако се увеличат посевните площи, като отпаднат неправилни постановки за непригодни зърнопроизводителни райони, райони, където са забравили, че в тях е отглеждан овес, ръж, грах. Повече зърно ще има, ако се използват изоставените земи и се оползотворява цялата растителна продукция; когато започне да ни боли за всяко разпиляно и неизползвано зърно на всички етапи от прибиращия комбайн до хлебарницата и животновъдния комплекс. И накрая, ако се ликвидира с аномалията някои АПК да получават два пъти по-ниски добиви от челните комплекси при сходни природоклиматични условия.

* * *

Битката за повече зърно ще бъде спечелена толкова по-бързо, колкото по-цялостно, навременно, с перспектива и умение партийните комитети и първичните организации поемат ръководството над процесите с присъщите си форми и методи. Най-важната задача сега е партийните и правителствените решения да стигнат до всеки трудов колектив и всеки труженик; да се предизвика голямо вълнение за реализирането на голямата идея. Както не един път практиката е показвала, това може да стане само там, където комунистите първи поемат задачите, където начело на трудовите колективи стоят боеспособни първични партийни организации, където партийните групи живеят пълнокръвен живот. В това отношение се налага примерът на Толбухински окръг. Години наред там в бригадите за промишлено производство политическият стопанин е първичната партийна организация. В Разградски окръг, един от пионерите в приложението на ипатовския метод, изграждането на механизираните отряди става успоредно с формирането на партийните

Digitized by Google

групи. През отделната кампания те развиват активна партийно-политическа работа. Събират се ежедневно, вземат практически мерки за бързо и качествено приключване на отделните мероприятия. В резултат се формира високо чувство за отговорност, за съзнателно изпълнение на задълженията. Практиката потвърждава голямата роля, жизненост и отговорност на групите в най-отговорните моменти в селското стопанство.

Всичко това показва, че там, където комунистите действуват организирано и еднопосочно, там и резултатите съответствуват на организираността. Вече са готови инженерните проекти, предстои до края на годината да се сформират най-напред бригадите в зърненото и фуражното производство. Този процес съвпада с отчетно-изборната кампания. Необходимо е сега да се обърне по-голямо внимание на оптималната партийна структура съобразно тезисите на Политбюро за усъвършенствуване социалистическата организация на труда.

Усъвършенствуването на партийната работа днес е неразривно свързано с изграждането, укрепването и усъвършенствуването на новия тип бригади, мощните производствено-икономически единици, където най-добре могат да се съчетаят живият труд, предметите и средствата на труда, за да се постигне рязко повишаване на производителността. Не партийна работа и призиви изобщо, а умението да се приложи социалистическа организация на труда в единство с новия икономически подход ще издигне на ново, по-високо равнище зърнопроизводството.

Усъвършенствуването на партийната работа се налага и от факта, че зърненото производство днес е най-динамичното производство по отношение на сортовете и технологиите, по ръста на добивите. Тази динамика не може да бъде овладяна със стари похвати и разбирания, тя изисква новаторство навсякъде и във всичко. Значимостта на новаторството тази година доказват комунистите от бригадите в Пелово и Коиловци, Плевенско, Осенец и Хлебарово, Разградско, и други, които дръзнаха да поведат колективите при същата материална база към 3—4-кратно увеличаване производителността на труда.

Носител на новото, на челния опит са кадрите, ето защо, както не един път е подчертавано, ключов проблем е подборът и разпределението, работата с кадрите. Независимо че тук е направено немалко, все още не може да се говори за прелом, все още има комплекси, където в зърнопроизводството изпращат хора, които няма къде да бъдат устроени. Партийните организации са длъжни да вземат на отчет този проблем, да проявят по-голяма грижа при подбора на хората, които ще оглавят това изключително важно производство.

Неотделима, съществена черта на партийното ръководство е партийният контрол. В какво отношение трябва да се усъвършенствува? Главното е той да стане контрол на стила и метода на работа както на ръководните, така и на изпълнителските кадри. От всяка проверка на комисиите или от самоотчета пред партийното бюро и партийното събрание да се стига до извода доколко е настъпил поврат в работата, доколко са разбрани партийните задачи за стратегическото значение на зърнопроизводството. Зърното е наш всенароден капитал. То трябва да се произведе, но то трябва и да стигне до потребителя без загуба, да се предостави на хората във висококачествени хлебни изделия, да се изхрани на животните в рационални научнообосновани норми. Тук, във всяко звено от дългия път на зърното, е необходим ежедневен контрол, комунистическа непримиримост към всеки, който си затваря очите пред разхищенията и неефективното му използване.

В своята работа първичните организации е необходимо да проявяват по-голямо разнообразие във формите и методите на работа, като насочват и останалите обществено-политически организации към твор-

Digitized by Google

ческа съдържателна работа в трудовите колективи. Нови изисквания се предявяват вече и към социалистическото съревнование. То трябва да стане двигател напред, като поставя по-високи научнообосновани критерии за повишаване на производството и производителността, като допринася за ликвидиране на загубите, за повишаване на качеството навсякъде и във всичко. През следващите години зърнопроизводството ще се осъществява главно в новия тип бригади, с използване на високопроизводителни линии и прилагане на съвременни технологии, при нова организация на труда (взаимозаменяемост, акордна система и пр.). Това налага и социалистическото съревнование да отчита тия изменения, да се поставят нови показатели, да се търси както индивидуалната, така също и груповата и звеневата изява.

По-големи и по-отговорни стават сега и задълженията на общинските партийни комитети. Те трябва да вземат на пряк отчет проблема за зърното. Ръководейки аграрно-промишлените комплекси, а в много случаи и изкупвателните организации на територията на селищната система, те имат голяма възможност да решават целия кръг от въпроси. На първо място, това е работата с бригадите за зърнопроизводство, където е необходима конкретна помощ и контрол, укрепване с кадри, създаване на материални и морални предпоставки за постигане на големите цели. На второ място, това е целият обслужващ комплекс — навременно снабдяване, подпомагане с техника, изкупуване и правилно изхранване на зърното на животните. На трето място, това е обществената нагласа за превръщането на зърнопроизводството във всенародно дело в селищната система. Практиката досега показва, че където се получават високи добиви, там е създадено обществено отношение към това производство, там зърнопроизводителите се обградени с внимание, там всеки колектив е готов по всяко време да се притече за оказване на помощ. Голяма работа в това отношение вършат обществените прегледи на посевите. На много места на блоковете се поставят табели с обозначени поетите обещания и имената на механизаторите и на обществените отговорници. На други ритуалите по започването и завършването на основните кампании са се превърнали в общоселски празници. Обществени дейци, комсомолци и пионери отиват при механизаторите, обграждат ги с грижи и внимание, стимулират техния напрегнат и отговорен труд.

По-голямо внимание е необходимо да проявяват партийните комитети към проникването на науката във всяко производство, към кадрите, които днес не биха могли да направят прелом в работата, без да се облегнат на науката. Големите успехи в пшеничното производство на Разградски окръг се дължат и на това, че във всеки АПК има опитно поле за конкурсно сортоизпитване при производствени условия. Редица други окръзи и комплекси постигнаха високи резултати, защото навреме потърсиха съдействието на научните институти, опряха се на програмирането на добивите като на научна основа за планиране и управление на производството.

В бързия ритъм на внедряване на новости, в превъоръжаването с техника и технологии естествено е, че трябва да се рушат остарели навици, да се води борба срещу инертността, да се стимулира новаторството и творчеството. Не аргументи от вчерашния ден, а научна обоснованост през призмата на върховете в световната практика — ето мотивировката на съвременното управленческо решение. Естествено е, че тия изисквания ще нарушат спокойното съществуване на ония, които са свикнали единствено на указания отгоре, на хората, които са готови да презастраховат себе си с инструкции, а производството с необосновани материални разходи; ще отсеят някои ръководни кадри, случайно попаднали на това поприще.

Digitized by Google

Общинските комитети трябва все повече да внедряват в своя стил на работа оценката на фактите чрез стопанската и вътрешностопанската сметка, чрез критериите на самоиздръжката. Този стил те трябва да пренасят и в първичните организации, за да се получава най-точно представа за мястото и ролята на всеки комунист, ръководител, специалист и труженик в икономичното и пресметливото изразходване на средствата, за непримиримостта му към разхищенията, за оползотворяването на цялата продукция, за по-евтино зърнопроизводство.

* * *

Въпросът за производството на повече зърно не е нито чисто технологически, нито чисто икономически. Той има важно обществено-икономическо значение и преди 6 години др. Т. Живков го нарече въпрос със стратегическо и политическо значение. Зърното засяга насъщните нужди на всеки член на обществото, поради което в битката за повече зърно не може да има наблюдатели и безотговорни звена в снабдяването, транспорта, преработката, потреблението. Не случайно Л. И. Брежнев заяви пред пленума на ЦК на КПСС от 28 ноември 1979 г.: „Животът показва, че селскостопанското производство не може да се разглежда изолирано от системата на приготвлението, транспорта, съхраняването, преработването и търговията с хранителни продукти. Всичко това е единен продоволствен комплекс...“

Оттук произтича и голямата отговорност на всички, които имат отношение към зърното, като се започне от института, който разработва новите технологии и селекционира новите сортове, та се стигне до кварталната първична организация, която трябва да създава отношение за разумно използване на хляба. Редица научни институти направиха първия пробив, като преминаха от общите разработки и указания към конкретни методи на работа; хвърлиха траен мост от лабораториите и опитните полета към масивите на АПК. Необходимо е сега първичните организации да вземат на отчет помощта, която тия институти са призвани да оказват, да поставят по-често като критерий на работата на отделния институт доколко той е търсен от практиката, колко договора има сключени за оказване на помощ за отделната година и какъв е ефектът от тях. По-голяма работа се иска и сред ония научни сътрудници, които все още не са нагласили работата си в унисон със задачите на времето. Критерият за тяхната работа и изявата им като комунисти трябва да бъдат, образно казано, не само написаните томове, а и произведените тонове зърно...

Не по-маловажни задачи стоят и в първичните организации от останалите звена, обслужващи НАПС. Политическият подход като сърцевина на партийната работа изисква при всяко решение да се излиза от трайните интереси на социалистическото общество — от държавническите интереси. Зърненият проблем е национален проблем от общодържавно значение, което налага те да се отнасят към него не от позициите на тесноведомствените интереси. Комунистите, които снабдяват селското стопанство с материали, трябва да знаят, че всеки пропуснат срок не може да се компенсира с нищо; комунистите от транспорта — че всеки тон недоставено или развалено зърно означава толкова непроизведен хляб или липсата на стотици килограма месо на трапезата.

Значимостта на зърното ще нараства заедно с повишаване на жизненото равнище на хората. Ето защо и партийната работа трябва да се настройва с перспектива и мащабност, така както се подхожда във всички случаи към стратегическите задачи.

Digitized by Google

СБЛЪСЪК НА ШИРОК ФРОНТ

През зимата в СО „Минстрой" — Бобов дол възникнали затруднения при приготвянето на бетона и пробиването на дупки за взривяване. Четиринадесетте комунисти от бригадата на Йордан Абрашев удължили работното си време до 24—26 часа. Последвали ги останалите. Затруднението било преодоляно.

Но ето друг факт, също достоен за размисъл. Само защото липсвала стоманена тел с диаметър 25 мм, в едно столично предприятие не били завършени навреме съоръжения за стотици хиляди левове. А тел не е имало, понеже пропуснали да я поръчат.

Или — трети факт. Според данни на Централната комисия по безопасност на движението от проверените напоследък 8905 автобуса 1358 — повече от 15 процента! — се оказали технически неизправни.

Какво най-напред прави впечатление тук? Различното отношение на хората към възложената им работа, различната отговорност, която са проявили, различното понятие за граждански дълг, което стои в основата на техните постъпки. Различното равнище на дисциплината.

Значението на това социално явление — дисциплината — не се нуждае от аргументация. На всекиго е ясно, че изграждането на новото общество е немислимо без социалистическа дисциплина, без организираност, без действително осъзната отговорност от всеки работник, специалист, ръководител за своята работа. Още през 1920 г., на Третия всеруски конгрес на профсъюзите, Владимир Илич Ленин бе призовал да се съсредоточи цялото внимание върху въпросите на трудовата дисциплина, която е гвоздеят на стопанското строителство на социализма.

Гвоздеят! Силното и точно Лениново определение звучи и днес остро и злободневно. Именно гвоздеят. Именно онзи проблем, чиято роля непрекъснато расте. Само преди три месеца пленумът на ЦК на БКП задължи партийните органи и организации да засилят взаимната взискателност и отговорност, по новому да поставят въпроса за държавната, трудовата и технологичната, плановата и финансовата дисциплина; професионалните съюзи да смятат за своя първостепенна задача укрепването на дисциплината навсякъде и от всички. Не защото сега, в четвъртото десетилетие на социалистическото изграждане на България, дисциплината е паднала по-ниско — вярно е обратното. Но вярно е и другото: при новите условия, при новите изисквания, които съвременното развитие на техниката и технологията, съвременното състояние на взаимните връзки и зависимости между предприятията и отраслите на народното стопанство предявяват, цената на дисциплината непрекъснато расте — както и цената на нейните нарушения. Едно е изгубеният работен ден някога, друго е сега, когато само през този ден страната произвежда толкова, колкото е произвеждала тогава за цяла година. Едно е час да бездействува човекът с таргата, съвсем друго, ако този човек е принуден да спре за час кулокрана. Пропилянатa минута в едно предприятие при днешната специализация и концентрация на производството дава верижна реакция в едно, три, пет други предприятия и прераства в часове, в дни, в седмици. С други думи, дисциплината става един от най-важните фактори за повишаване ефективността на производството, онзи резерв за увеличаване на общественото богатство, което не иска капитални вложения, но може да даде бърз и значителен ефект.

Digitized by Google

Погрешно и наивно е да се мисли, че с новия икономически подход проблемът за дисциплината изчезва, че новият икономически механизъм от само себе си ще възпроизвежда дисциплина, подобно на вечнодвижещата се машина на ентусиастите от миналото. Усъвършенстването на социалистическата организация на труда е немислимо без усъвършенстването на социалистическата дисциплина.

В практическата дейност понякога въпросът за дисциплината се свежда до количеството на нейните нарушения. Това е удобно за измерване, прегледно — и не съвсем точно. Съзнателната дисциплина не е просто отсъствие на нарушения, тя е състояние на висока организираност и ред, на висока отговорност. Бобовдолските миньори комунисти не просто са били по местата си в галерията, те са направили всичко, което зависи от тях, за да ликвидират „тясното място" в производството. Възможно е онези, които се грижат за изправността на автобусите, да нямат никаква самоотлъчка — все едно, тяхното присъствие в гаражите, в ремонтните работилници не се е оправдало напълно. Възможно е служителите, които не са направили толкова нужната поръчка, да не се числят към „прелетните птици", но само за това не си струва да им се благодари. Защото за дисциплината се съди не само откога докога работникът или служителят се намира на работното място, а преди всичко по степента на неговата обществена и трудова активност, по приноса му за ефективността на използваното работно време. Защото тя се проявява в стабилността на колективите, в сплотеността на техните членове и съгласуваността на действията им.

Първостепенна значимост тук имат не само професионалната компетентност, майсторството, знанията и другите делови качества, но и високата самовзискателност, стремежът към образцово изпълнение на възложената задача, работническата чест и съвест. Трудът при социализма, който се превърна в мяра за нравственото утвърждаване на личността, предполага не просто точно изпълнение на инструкциите и предписанията, но и разгръщане на творческата активност на всеки член на колектива под знака на чувството за морално-политическа отговорност. При оценката на социалистическата дисциплина е много важно да се знаят моралните мотиви — дали страхът от наказание е накарал човека да изпълни своите задачи или чувството за обществен дълг. Дисциплината има и нравствени измерения.

Но да се възприема тя само като нравствена категория, само като отношение на човека към неговата работа, към неговите задължения би било също едностранчиво. Това може да стесни зрителното поле, да концентрира вниманието единствено върху онова, което непосредствено обкръжава работника, което зависи само от него — а ефективността на труда се определя от успешното функциониране на всички звена на производствената верига. Оттук и дисциплината е не само показател за качествата на отделния работник, но и за качествата на колектива, а и още по-нататък — за състоянието на икономиката.

Следователно, доколкото става дума за формиране на трудова и обществена активност, на висока лична отговорност, борбата за дисциплина, организаторската и идейно-политическата работа на партийните организации, на обществените организации, на стопанските ръководства за нейното укрепване не е и не може да бъде кампания. Това е непрекъснат процес, защото непрекъснато се обновяват трудовите колективи, променят се условията, в които те действуват, задачите, които решават; защото във всеки работник и служител, във всеки ръководител трябва да се формират високи нравствени качества.

И доколкото социалистическата дисциплина е сложно явление — пътищата за решаването на свързаните с нея проблеми също не могат да бъдат еднопосочни. Отделни „дисциплинарни" мерки тук няма

Digitized by Google

да помогнат: съзнателната дисциплина е продукт на цялата система на възпитание, на организацията на труда, тя е пряко зависима от климата в колектива, от условията за живот, за творческа работа и почивка. Значи нужен е комплексен подход, нужна е целенасочена организаторска и идейновъзпитателна дейност с кадрите, нужни са компетентност и настойчивост за разработването и осъществяването на плановете за социалното развитие на колективите, за усъвършенстуването на материалната база на производството и методите на труд, за подобряването на производствените и битовите условия на хората. При това нека подчертаем: борбата за съзнателна социалистическа дисциплина може да има успех само тогава, когато се постигне единство на действията на партийните, държавните, обществените органи и организации и стопанските ръководства, когато в тази борба активно участвуват самите трудещи се.

Първичната партийна организация действува непосредствено в трудовия колектив, тя е неговото политическо ядро, неговият политически стопанин. Оттук произтича задължението ѝ: да бъде начело, да координира и насочва усилията вътре в колектива за успешното решаване на тази важна икономическа и социална задача, за създаването на нетърпимост към всеки рушител на дисциплината, към всякаква проява на неорганизираност и разпуснатост — от когото и да било. Тук е и един от главните критерии за ефективността на партийно-организационната дейност: състоянието на дисциплината в колектива като огледало за равнището на неговата съзнателност.

С достатъчно възможности за въздействие, с достатъчно форми и средства разполага първичната партийна организация, за да държи под контрол дисциплината и в своите редици, и в колектива. Партийното събрание например, партийното поръчение, индивидуалната политическа работа... Несполуките идват не от липсата на средства и форми, а от неумението да си служим с тях, от недостатъчната подготовка и опит, от понижената взискателност и принципност. Естествено, събранието няма да има успех, ако то е съсредоточило огъня върху следствията, а не е видяло причините за нарушенията, ако след месец са забравени взетите решения. Естествено, поръчението няма да свърши работа, ако пропуснем да се поинтересуваме как то се изпълнява, ако не оценим усилията на комуниста. Естествено, индивидуалната работа няма да намери адресат, ако я „провеждаме" като допълнително задължение, като тежест, ако не я пригодим към особеностите на всеки човек. И — най-после — очакванията за ефективност ще останат излъгани, ако използваме различните форми и средства, откъснати едно от друго, ако ги превръщаме в самоцел.

Едно от най-важните направления на борбата за здрава дисциплина — това е постоянната грижа на партийните организации и стопанските ръководства за създаване на такива условия, които да гарантират високопроизводителен труд и нормален трудов ритъм; за усъвършенствуване на организацията и управлението на производството; за повишаване на квалификацията и професионалното майсторство на работниците. Дисциплината в труда е много тясно свързана със социалистическия стопански механизъм, формите и методите за нейното укрепване до голяма степен са елемент на този механизъм, органически влизат в него. Призивите за добросъвестен труд, неподкрепени организационно и технически, са празни фрази. Където няма фронт за работа, неравномерно и не навреме се поставят задачите, където не е уредено материално-техническото снабдяване и престоите се редуват със „щурмове", там стойността на работната минута пада. Не са нужни специални изследвания, за да се докаже, че броят на нарушенията е обратно пропорционален на възможностите за плътно, ефек-

Digitized by Google

тивно използване на работното време — закономерността е очевидна.

Задача на деня сега е последователното прилагане на новия икономически механизъм: всяка стопанска организация, всяко нейно поделение, всяка социална дейност да се постави на стопанска сметка. Колективната материална заинтересованост от резултатите на общия труд поражда колективна отговорност за неговата най-рационална организация. За работника вече не е безразлично дали скъпата техника е натоварена или бездействува, дали е нужна или ненужна произвежданата продукция. Значи расте неговата активност в управлението на производството, в общественото самоуправление. Разширява се неговият кръгозор. Той по-вярно, по-пълно и задълбочено разбира общите цели и задачи, начините за тяхното решаване, оценява истинската стойност на общоприетите норми. Правата предизвикват отговорност.

Примери за това как се изменя не само резултатът от трудовата дейност, но и равнището на съзнателност и отговорност в колектива, които лежат в основата на този резултат, могат да се срещнат навсякъде. Третата година например работи на вътрешна стопанска сметка комплексната бригада при разпрашителната инсталация на химическия завод „Верила". Какво ново внесе тази организация на труда? Порано работниците, които поддържат машините, не бяха пряко заинтересувани от крайния резултат на производството, понякога се протакаше зареждането със суровини, мудно се отстраняваха авариите, нарушаваше се технологията. Сега се оказа, че има доста неизползвани резерви за пълно и резултатно използване на времето. Почти всички работници се научиха да обслужват повече възли — стана възможна взаимната заменяемост, постигна се по-голяма маневреност и оперативност. Организирането на работата в смените е задължение на звената, които се изградиха там. Въведе се всекидневно и всекичасово отчитане на нормираното планово задание. Бригадата завоюва собствен качествен щемпъл.

Преди години се зароди хубавата инициатива на седемте бригади от завод „В. Коларов" — да работят със свой кодекс за съзнателна социалистическа дисциплина на всяко работно място. С внедряването на стопанската сметка колективната отговорност за състоянието на дисциплината получи икономическа основа, икономически стимул. В Перник например тази година под девиза „Трудовата дисциплина — в ръцете на колектива!" работят 97 бригади. За първите шест месеца загубите на работно време при тях поради престои, самоотлъчки и отсъствия с разрешение на администрацията са с близо 6000 човекодни по-малко от същия период на миналата година — все едно, че през това време заедно с тях е работила съзнателно, с пълна натовареност още една бригада от 40 човека!

В повечето от кодексите, подписани от тези бригади, особено привлича вниманието един пункт, който в общи линии звучи така: „Няма да допуснем освобождаване от колектива на недисциплинирани членове, а ще направим всичко необходимо за тяхното превъзпитаване, за да станат те образцови работници в образцови колективи". При липса на политически подход, на политическо ръководство ясно изразената материална заинтересованост при бригадната организация на труда може да се изроди в колективен егоизъм, да се подчини всичко на допълнителния лев. В случая такава опасност не съществува, както го няма и либерализма, всеопрощението на греховете, зад което прозира равнодушие. Налице е подчертан стремеж на работната ръка да се гледа държавнически, да се цени наличният работник. Налице е подчертан хуманизъм, другарска заинтересованост за съдбата на всеки човек.

Възможностите, които новият икономически подход дава, в някои колективи, от някои партийни организации се засилват чрез търсене

Digitized by Google

на нови форми и средства за заздравяване на дисциплината, главно на базата на съветския опит: съвети на честта, обществени отдели „Личен състав“ и т. н. Още по-голяма стойност придобива наставническото движение.

Второто направление в дейността на партийните организации за укрепване на дисциплината — това е грижата да се засилва идейно-политическото възпитание на трудещите се, да се формира у тях комунистическо отношение към труда.

Това направление също си има своите опорни точки. Една от тях е правилно организираната политическа и икономическа просвета. Като въоръжава трудещите се с трайни и задълбочени знания, тя им помага да осмислят явлението „социалистическа дисциплина“ в различните му аспекти, да разберат колко тясно е свързано то с интересите на обществото, на колектива, на всеки гражданин, да анализират на основата на придобитите знания състоянието на дисциплината в своята бригада, цех, ферма, предприятие, стопанство. Напоследък с преустройството на идеологическата работа много партийни организации отидоха напред в решаването на тези проблеми.

Друга опорна точка, това е примерът, без който думите олекват. Примерът на първичната партийна организация като първообраз на бъдещото състояние на колектива, нейната партийна дисциплина, която е образец за дисциплината на колектива. Примерът на отделния комунист, на ръководителя. Активната жизнена позиция на членовете на Партията не е абстрактно понятие, нейните живи примери са около нас, те въздействуват, създават последователи. Комунистът Петър Крумов от Димитровград две години работи с бригадата си при много тежки минно-геоложки условия в рудник „Хр. Смирненски“ и не позволи да се преустанови изземването на въглищата. Колективът не се разпадна въпреки по-ниската заработка. Това е силата на примера.

Тази сила, умножена десетократно в отделните първични партийни организации, умножена стократно в общинските, хилядократно в мащабите на страната, дава преди всичко ефективността на агитаторската и пропагандистката дейност.

Централният комитет на БКП задължи партийните организации да отидат на открит сблъсък с рушителите на дисциплината. Какво означава това? Принципна непримиримост към онези, които разхищават своето работно време или работното време на ръководените от тях хора, които пилеят държавни средства, материали и суровини, които обезсилват с безотговорността си сключените договори; строга взискателност към онези комунисти, които не се проявяват като истински политически борци срещу нередностите и към другите с показна, външна активност. Строга взискателност и непримиримост — не като афиш, а като конкретна практика във всеки конкретен колектив.

Според едно социологическо изследване в Коларовски район на столицата 21,7 на сто от анкетираните твърдят, че при тях няма нетърпимост към разхищенията на социалистическата собственост, 26,1 на сто — че се отминават проявите на безотговорност към труда. А този район не е някакво изключение.

Какво се получава? На пленума на ЦК на Партията от юли м. г. др. Тодор Живков го определи ясно: „Като че ли се стесняваме да изискваме от нарушителите да изпълняват своите задължения или да понесат съответни тежести от неизпълнението им. Ние се стесняваме, а добросъвестните труженици страдат, обществото се разплаща.“

Ето на такава „стеснителност“, която най-често е зле прикрита безпринципност или равнодушие, Централният комитет призова да се обяви война. Пример тук отново дава авангардът — партийните организации, комунистите. За да увлекат колективите. Никакви специални

Digitized by Google

органи за контрол не могат да заменят арсенала от средства за въздействие върху поведението и характера на хората, с който разполага колективът. Едва ли някой ще оспори подобна теза, но в практиката твърде често се дава превес на административното наказание, грижата за дисциплината се поема преди всичко от стопанските ръководства. Сигурно така е по-лесно или поне по-бързо. Но дисциплината не се формира за часове. Резултатен е другият път: упоритата работа на партийните органи и организации за създаване на благоприятен морално-психически климат в колективите, на здрави другарски взаимоотношения между техните членове; постоянният анализ на онези фактори, които влияят върху възпитанието; опората на хубавите традиции в колективите, въздействието на положителния пример.

Необходимостта да се воюва за дисциплина съвсем не значи, че центърът на тежестта трябва неизменно да стои върху отрицателните прояви и явления. Много може да обогати партийните организации обмяната на челния опит. Много може да даде и в тази област социалистическото съревнование, което сега, в навечерието на XII конгрес на Партията, получава нов тласък.

Третото направление — това е постоянната грижа за подобряване бита на хората, стремежът решаването на производствените задачи да върви ръка за ръка с решаването на задачите от социален характер. Опитът на ямболските предприятия в строителството на жилища по стопански начин показва, че възможностите в тази насока съвсем не са ограничени или изчерпани.

Особена отговорност се пада на партийните организации в транспорта, търговията, услугите. Всеки пропуск в организирането на работата тук, всяко разхлабване на дисциплината болезнено и бързо рекушира в другите колективи, посяга на свободното и работното време на трудещите се, влияе на тяхното настроение.

С нарастването на материалните възможности и свободното време на хората възниква несъответствие на тези възможности и това време с характера на потребностите им. Отсъствието на обществени интереси, стремежи и цели обрича човека на безделие, похабява най-привлекателните черти на неговата личност — в това също ни убеждава практиката. Тогава да се вгледаме в дейността на своите партийни организации: занимаваме ли се с тези въпроси така системно, както се занимаваме с организацията на производството например?

Дисциплината е обобщена, интегрална характеристика на социалистическата личност. Тя е резултат на формиращото въздействие на редица фактори и в същото време е показател, критерий за тяхната ефективност. Дисциплината прониква цялостния духовен свят на личността, прави я по-волева, по-целеустремена, по-организирана. Редица социологически изследвания у нас и в Съветския съюз показват, че дисциплинираните работници например се отличават с оптимизъм, с увереност, с комунистическо отношение към труда, с широта и действеност на своите нравствени принципи, с развито чувство на съвест и дълг. Обратно — у недисциплинираните е недостатъчно изразено общественото начало, деформирано е в различна степен чувството за морална отговорност пред колектива, създадена е предразположеност към компромиси със съвестта. Затова формирането на чертите на дисциплинираната личност е в същото време и формиране на чертите на новия тип работник, на новата социалистическа личност.

Погледната в тази светлина, дисциплината — ключовата дума на днешния ден — не е ограничена само в него. Нейната насоченост, нейните измерения са и в бъдещето.

Дарина РАДЕВА

Digitized by Google

РАЗМИШЛЕНИЯ ЗА ДИСЦИПЛИНАТА

ПЕТКО РУСЕВ

В решенията на пленума на Централния комитет на Партията, станал на 29 юли 1980 г., е написано съвсем открито: **„Да се отиде на открит сблъсък с всички, които нарушават дисциплината, независимо от ранга, поста и мястото, които заемат“.**

1

Изписваме тези категорични повели на Централния комитет, а мисълта ни връща към доклада на др. Тодор Живков пред същия пленум. По-точно там, където той призовава да посрещнем XII конгрес навсякъде и във всичко с практически резултати. Главното си остават делата, а не празният шум и големите думи. Напомняме за тези слова, защото те ни задължават в много отношения да изменим подхода към дисциплината. Представяме си нещата така: **да намалим приказките за дисциплината; да увеличим реалните стъпки за нейното укрепване; да се простим с голите призиви и да получаваме навсякъде добри резултати от градивен и упорит труд.** Един такъв подход, тогава когато постановките за партийната, за държавната, за финансовата, за трудовата и пр. дисциплина са напълно изяснени, е възможно наистина да ни гарантира действителни победи.

2

Ако издигането на дисциплината е процес, той иска и трябва да бъде направляван, организиран, контролиран, обобщаван и т. н. Ще кажете — на място, в отделните условия да се преценява как да се постъпи, на коя дисциплина да се отделя първенствуващо внимание и пр.

Вярно е, всяка истина е конкретна. Има обаче един проблем, който има принципиално значение — **дисциплината като обществено явление да заема централно място в ръководната и организаторска дейност на партийните комитети и организации. Да стане тяхна съдба.**

Преди всичко партийните комитети, първичните партийни организации и комунистите **по дисциплина са призвани да бъдат образец.** Това е уставно задължение и друга възможност не съществува, като се имат предвид природата и ръководната роля на Партията. Те са длъжни да дадат примера на всички останали субекти на социалното управление в трудовия колектив като политически ръководители, организатори и възпитатели на масите. Този момент е решаващ. Ако сведем всичко само до дисциплината в производството, във финансите, в технологиите, въпреки че нейното значение е голямо, няма да подходим комплексно към проблема. Ето един от съществените измерители за равнището на съзнателността в партийната и обществената област.

Сега се провеждат годишните отчетно-изборни събрания. Обобщават се много постижения, прави се анализ на слабостите. Очертават се друмищата на нашите бъдини. Ще отговорят ли подготовката и

Digitized by Google

провеждането на партийните събрания на изискванията на Централния комитет, ако на всеобща партийна оценка не се постави дисциплината в партийните органи и на комунистите?

3

Често говорим за вземане на научнообосновани решения. Правилно! Но замисляме ли се достатъчно, отделяме ли още на тоя етап място за ролята на дисциплината; още чрез решението осигуряваме ли ефективни политически и организационни мерки, за да намери тя своето място в изпълнителския процес. Или да вземем проверката на изпълнението. В нейните анализи и оценки откроява ли се дисциплината като измерител на ефективността на партийната работа. Това са все въпроси, които чакат и откровен, и компетентен отговор. И забележете — от характера на тоя отговор зависи изключително много усъвършенстването на партийния стил.

Когато разсъждаваме над повелите на пленума на Централния комитет, бихме могли да си направим три поуки: **дисциплината да пронизва целокупната партийна дейност** — от вземането на решението до размисъла над крайния резултат; **да се превърне тя в един от основните критерии за ефективността, за качеството на партийното ръководство и работа; партийните комитети и организации би следвало да се извисят като образец главно в подхода към разрешаването на тоя централен въпрос. Да показват как и с какво трябва да се пристъпва към него както в партийния, така и в обществения живот; как да се използва анализът, за да се очертават отговорностите на субектите на социалното управление.** Не е работата само дисциплината да бъде поставена на централно място. По-важно е да се измени **подходът** към нея, когато се обсъждат отговорностите, които носят отделните органи и организации. И то така, че да няма нито един етап, нито едно звено в организаторската дейност, където тя, дисциплината, да не получава своето признание или порицание.

4

Щом думаме за открит фронт, щом сме съгласни, че трябва да отидем на открит сблъсък, особено полезно е след анализа на процесите вътре в Партията още по-зорко да надникнем и в останалите сфери на обществения живот — в държавните и стопанските органи, в профсъюзите и Комсомола и пр. Тук също **състоянието на дисциплината, техният принос за нейното укрепване би следвало да бъдат в основата на оценката за политическата им зрелост.** Защото от обстоятелството какъв ред, законност и справедливост установяват те, как се отнасят към нарушителите на законите и морала, как търсят отговорност от виновниците зависи много какво ще е равнището на обществената дисциплина. Защото успех може да се получи само когато дисциплината от партиен прерасне в централен обществен проблем. За всички, които се трудят на социалистическото поле — без разлика на постове, рангове и заслуги.

Този въпрос става още по-сложен поради обстоятелството, че както в производството, така и в неговото управление побеждава новият икономически подход. Зависимостите между отделните операции и системи са много динамични и комплексни. **Дисциплината се измерва и със степента на осъзнаване на дълга как изпълняваш своите задължения, така щото останалите органи и организации да получават от теб само качествена и навременна доставка, реален принос, които са предпоставка да се увеличава ефектът по цялата верига.** Според нас този

Digitized by Google

момент е централен в борбата за висока партийна, обществена, производствена, трудова и пр. дисциплина. Ако той не бъде решен, няма да получим настъпление по целия фронт. Да! Правилно е да водим борба против разхитителите, нехайниците, мързеливците, еснафите. Да! Правилно е да им търсим сметка, да прилагаме законите и правилниците към тях. Без такъв стил не може да съществува или да побеждава социалистическият начин на живот. Когато работим обаче в условията на приложението на новия икономически подход, на концентрацията и специализацията, на интелектуализацията на производството, на научно-техническия прогрес и пр., ако не разглеждаме дисциплината като важно условие за установяването на мултипликацията, няма да отговорим на изискванията на пленума на Централния комитет.

Понякога е много лесно да кажем, че има обективни трудности. Никой никога не е сядал да ги отрича. Главното е обаче **субективният фактор разбира ли своята отговорност, води ли борба, прави ли всичко, което е по неговата възможност, неговия ум, чувство и воля, да изпълни задълженията си в срок и качествено.** Ето я същността на обществената дисциплина. Ето я отговорността на субективния фактор. Активната жизнена позиция на комунистите, на партийните и стопанските дейци, на тружениците на социализма е предпоставка за висока трудова, партийна и гражданска дисциплина. Дисциплина, плод на разбран дълг пред Партията и обществото, извираща от ума, от душата, превърнала се в масова, психическа нагласа по целия фронт на социалистическото строителство. Превърнала се в естествено състояние на трудещите се, които не могат другояче да живеят, да съществуват, освен като съзнателни и дисциплинирани хора.

Този момент и в тези си рамки заслужава да намира все по-често своето място в оценките, които Партията и нейните органи и организации дават на системата на социално управление.

5

В съвременните условия, ако искаме да подхождаме комплексно към дисциплината, би трябвало винаги да я разглеждаме като **самодисциплина в единство с личната отговорност за поръчаното дело.**

Да вземем бригадната организация. Неведнъж вече се подчертава, че чрез нея и в нея се създават нови зависимости между членовете на колектива, между колектив и личност, между колектив и управление, между личност и управление. Тези зависимости се формират в обстановка на по-нататъшното разширяване на социалистическия демократизъм, на взаимопомощта, на сътрудничеството, на непримиримостта към носителите на отрицателни явления. Е добре! Ръководството иска дисциплина и ред, колективът ще бъде непримирим — всичко това е обективно обусловено с приложението на икономическия подход. Но само то достатъчно ли е? Ако всеки член на колектива сам не размишлява върху своето поведение и постъпки и не си дава отговор те плод ли са на осъзнатия дълг към обществото, ако той не размишлява върху взаимоотношенията си с хората и влага ли реално своя дял, за да се издига колективът от обект в субект на управление, можем ли да изградим дисциплина на всяко работно място? Едва ли би могло да се разчита на успех, ако борбата за високо равнище на дисциплината не се слее с борбата за високо равнище на самодисциплината.

Бихме искали да добавим и друго — **единството на дисциплината и самодисциплината следва да се разглежда и оценява на всички равнища.** В този смисъл ръководните органи и ръководителите именно са призвани да дават пример. Можем да отбележим така: ръководителят

Digitized by Google

има право не само да иска и да настоява, да наказва за нарушение на реда, но сам той в управленческите си действия, в личния си живот да бъде образец на човек, способен да регулира своето поведение, така щото то никога да не бъде в противоречие със социалистическата законност и морал. В негово лице подчинените да виждат примера как трябва да се постъпва, как трябва да се оценяват действията, за да може да се засилва и обогатява нравственото възпитание на трудещите се.

Тази зависимост между дисциплината и самодисциплината изменят и обогатяват в някои отношения и функциите на партийните органи и организации, на партийния контрол:

а) партийните комитети, организации и комунистите пример ли са на тези качества, на преден план ли са в борбата за тяхното превръщане във всеобщата практика;

б) оценъчната дейност в партийните органи и организации обхваща ли процеса в неговото единство. В доклади, в заседания, в изказвания, в преценки дисциплината винаги разглежда ли се споена със самоконтрола, със самооценката. На тая основа да се правят и характеристиките на дейците и комунистите.

Този въпрос за нас има първостепенно значение и той не бива да слиза от дневния ред. Защото можем да запитаме: Партията призовава да се отиде на открит сблъсък с всички, независимо от ранга, поста и мястото, което заемат. Може ли да се навлезе в конфликта, ако оценъчната дейност не се изпълни и с това съдържание?

6

Добре! Ще водим борба. Против кого? Къде да насочим острието на нашите оръжия? Досега съсредоточавахме силите си против явленията, които са станали — нехайство, мързел, еснафщина, поставяне личните интереси над обществените и т. н. Време е да помислим, щом ще отиваме на открит сблъсък, този наш подход ефективен ли е? Отговаряме направо — не е напълно ефективен, защото не позволява да се надникне в същността, да се види какво става зад пяната, да се разкрият подводните течения, които изхвърлят на повърхността боклука.

По наше мнение, когато размишляваме за дисциплината, за нейното укрепване, повече от всякога е наложително да **надникнем в мотивите, в психическата нагласа, в начина на мислене на тия, които се отклоняват от правилния път, които не спазват ленинските принципи и норми на партиен живот, социалистическата законност и морал.** Именно в начина на мислене, така както ни задължи Юлският пленум от 1976 г., защото без дисциплинирано мислене и воля няма дисциплинирани действия. Ако тръгнем по тоя път, ще открием някои от психическите и мисловни състояния на нарушителите на дисциплината.

Един от изворите идва от невярното, от неубедеността в правилността на решенията. В главите на редица дейци, ако искаме да се изразим фигуративно, има едно „махане на ръка". И там, нейде в мисловния свят, се чуват демоничните слова: колко „решения са вземани и не са изпълнявани", и „това ще мине и ще замине". Ето го един от порочните източници, който изисква от нас да бъде прочистен, филтриран, за да се издигне авторитетът на решението и дисциплината за неговото изпълнение.

Digitized by Google

7

Винаги да имаме отговор, ясен и категоричен, **нужно ли е решението,** което ще вземем, по същия въпрос преди това имало ли е становище, какво ще бъде социалното отражение от него. Ако отговорът е положителен, няма смисъл да трупаме решения след решения, да ги обезличаваме и с тях да обезверяваме хората, а да съсредоточим усилията си към проверката на изпълнението и личната отговорност да се гради на **единството при прилагане на законите и разпоредбите, на принципите и нормите.** Няма нищо по-опасно тук от изключенията, които, допуснати, макар и малко, са способни да се превърнат в открити врата за произвол. И тогава да се извисяват образи, които със самомнение да говорят: „Да, решенията са правилни, но те не се отнасят за нас". Неотдавна отговорен ръководител именно така иронично ни отговори: „Има решения и решения". Не! Няма! Има само едни-единствени закони и постановления, пред които всички сме равни.

Решенията се отнасят за всички с еднаква сила, с еднаква строгост. Да се мери с един аршин!

Особено е важно да се мисли предварително за социалното отражение на решенията. Готови ли сме да го изпълним или не. Ако не сме готови, да не го постановяваме. Иначе е възможно, вместо да си изпишем вежди, да си извадим очите. Както се получи с решението за въвеждане на газови устройства в леките коли. Както се получи и със строежа на модерни сгради за отглеждане на патици в Смолянско...

8

Изтъкваме значението на челния опит в производствената област и т. н. На нас ни се иска сега да погледнем на въпроса по-широко. **Положителният пример да го разглеждаме не само като производствен челен опит, но и като социална среда, като обществени отношения, където дисциплинираните са на почит.** Социална среда, която не търпи ругителите на реда, социална среда, която възпитава новия човек, която е пример на социалистически взаимоотношения, на другарство, на взаимопомощ, на уважение към активния строител на социализма. Ако постъпваме така, ще допринесем много да се осигурява градивна обстановка, която също да бъде разглеждана и разпространявана като челен опит. Опит, от който също могат да се учат другите — как да управляват, как да зачитат общественото мнение, за да расте авторитетът на властта, за да има ред и законност, за да се засилва социалната активност на масите.

Да популяризираме този опит, за да доказваме на дело как творческата обстановка отглежда дисциплинирания гражданин, как не понася, не търпи носителите на отрицателните явления, обгражда ги с „морален бойкот", поставя ги на онова място, което те са заслужили. Защото дисциплината има своите социално-психически, педагогически и естетически страни и характеристика. Защото тя е съществен момент от социалистическия начин на живот.

Този подход ни открива широки възможности да поставим контрола и отговорността на всички органи и организации на още по-правилна основа. Да ги търсим в атмосферата, която те създават, как коват доверието между Партия и народ, как развиват инициативите на трудещите се.

Защото дисциплината е и политическо понятие...

Digitized by Google

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

ВАРНЕНСКИ ОКРЪГ ПРЕД КОНГРЕСА

ПАНОРАМА НА ВЪЗХОДА

ТОДОР СТОЙЧЕВ
кандидат-член на Политбюро на Централния комитет на БКП и първи секретар на окръжния комитет на Партията — Варна

Материалните и духовните предпоставки за комплексното и перспективното развитие на Варненския край бяха създадени след Априлския пленум на Централния комитет на БКП. Всичко крупно в окръга е изградено именно след този исторически пленум. Това варненци оценяват, помнят и никога няма да забравят.

За Варненски окръг шестата и седмата петилетка са най-плодотворният и динамичен период от деветосептемврийската победа насам. През тези две петилетки той бе олицетворение на всестранния растеж на родината, пример за социалистическо преустройство в непознати мащаби. Десет години низината от Варненския залив до Девня бе строителна площадка № 1 на родината. Над 25 хиляди строители и монтажници извършиха истински подвиг със съзнанието, че изграждат обекти, особено важни за националната икономика.

Израсна мощна материално-производствена база. Основните производствени фондове на окръга достигнаха 4 и половина милиарда лева — толкова, колкото те са били през 1952 година на цялата страна. През тези години стотици големи строежи на стойност над 3,5 милиарда лева обогатиха панорамата на Варненски окръг. В експлоатация влязоха крупни обекти с национално значение като: новия Завод за калцинирана сода; пристанище Варна-запад; величествения Аспарухов мост; Ферибоотния комплекс; новия хлебозавод; млекозавода; Завода за шампанско и още много обекти на културата, здравеопазването, образованието, търговията и туризма. В навечерието на 36-ата годишнина от победата на социалистическата революция бяха открити новият Домостроителен комбинат, разширението на ТЕЦ—Варна и още един гигант на голямата химия — Заводът за хлор, винилхлорид и поливинилхлорид.

Гръбнакът на икономиката на окръга — промишлено-транспортната и селищната агломерация Варна—Девня—Провадия — вече е факт. Сега, когато тя дава резултати, може да се оцени какъв дълбок творчески замисъл е вложен в нейното разработване, колко далеч в бъдещето са прозрели нашият Централен комитет, Политбюро и лично другарят Тодор Живков, чието име е неразривно свързано с тази грандиозна формация на 70-те години.

Digitized by Google

Днес промишлеността на Варненски окръг дава два пъти повече продукция в сравнение с 1970 година, а само Девненският промишлен комплекс — повече, отколкото цяла капиталистическа България през последната предвоенна година. За две петилетки почти двукратно се увеличи продукцията на машиностроенето, на промишлеността за строителни материали и на хранително-вкусовата промишленост. През тази година са произведени 4 пъти повече поливинилхлорид, два пъти повече сода каустик и цимент в сравнение с 1970 година. Производството на електроенергия в окръга днес надвишава повече от 2 пъти електродобива на цялата страна през 1956 година.

Задачата, която Политбюро на Централния комитет на БКП постави пред варненските корабостроители, се изпълнява успешно — производството се стабилизира, а корабостроенето се превръща в стратегическо направление в родното машиностроене. Днес то дава 8 пъти повече продукция от 1956 година. През настоящата година в сравнение с 1975 година обемът на общата промишлена продукция ще нарасне с 80 процента, чистата продукция — със 70 на сто, печалбата — с над 50 на сто. През периода 1979—1980 година износът на окръга по второ направление се увеличи близо четири пъти, като през последните две години изнесената продукция е толкова, колкото през цялата шеста петилетка. Успешно се решават и задачите за издигане качеството на промишлената продукция. Повече от 30 изделия с варненска марка ще получат оценка „К".

Въпреки бурното развитие на промишлеността, строителството и транспорта успяхме да създадем необходимите условия за развитието на селското стопанство. Години наред селскостопанското производство в окръга бележи прогрес. Увеличиха се средните добиви от основните земеделски култури. Зърнопроизводството показва стабилни и високи резултати и ни нарежда на едно от челните места в страната. През последното десетилетие значително нарасна продукцията на животновъдството: месо — почти двойно, яйца — с 56 на сто, мляко с 51 на сто. Очевидни са положителните изменения в културата на земеделието.

Този богат период от развитието на Варненски окръг доведе до дълбоки промени в неговата демографска характеристика и социална структура. За 10 години населението нарасна с 50 хиляди души, и то преди всичко за сметка на естественния прираст. С 25 хиляди души се увеличиха заетите в различните сфери на обществено-икономическия живот. Броят на специалистите с висше образование достигна 16 хиляди. Не е без значение, ако сравним тази цифра с 20-те хиляди специалисти, които буржоазна България е подготвила за цялото си съществуване. Особено силно, с 57 на сто, се увеличи броят на работниците. Днес в редовете на нашата славна работническа класа крачат 145 хиляди души — най-многобройният и сплотен отряд на трудещите се от Варненски окръг. Заедно с това в работническата ни класа настъпиха и дълбоки качествени изменения, които съответствуват на промените в цялостния живот на страната.

Варна се утвърди като домакин на големи културни прояви от национален и международен мащаб, като един от големите научни центрове на страната. Създаденият кадрови потенциал, изградената база от институти, висши учебни заведения и експериментални лаборатории са отлична предпоставка за решаване на задачите, които развитието поставя пред нас.

Големите възможности на икономиката позволиха по-добре да се решават социалните проблеми на населението. Значително се увеличиха обществените фондове за потребление, нараснаха средната работна заплата, социалните помощи и пенсиите, местата в детските заведения се удвоиха.

Digitized by Google

През седмата петилетка са построени над 20 хиляди жилища. Равносметката показва, че през последните десет години повече от 135 хиляди души са влезли в нови домове.

Заедно с огромните преобразования в панорамата на окръга с развитието на икономиката се изменя и битът на хората, обогатява се душевният им мир. Социалистическият начин на живот все повече става смисъл и съдържание на техните стремежи и действия. Укрепна вярата на трудещите се от Варненски окръг в правото дело на Партията и в големите възможности на социалистическия обществен строй, затвърди се тяхното единство и сплотеност около Централния комитет на БКП, засили се решимостта им да претворяват в дела и резултати партийните предначертания.

Голямо задължение за нас е оценката на Централния комитет на БКП, която др. Т. Живков изрази в едно от писмата си до ръководството на окръга в началото на годината по повод комплексното изпълнение на задачите в икономиката: „В постигнатите от вас резултати — пише той — се отразява силната организираща роля на окръжната партийна организация, на другите обществено-политически организации, волята и готовността на трудещите се в окръга да претворяват в дела политиката на Партията".

За нас тази оценка е призив за нови успехи, за още по-голям принос на Варненски окръг в разцвета и всестранния възход на социалистическа България.

• • •

В основата на тези постижения стои мъдрото и далновидно ръководство на Централния комитет на БКП и на Политбюро начело с др. Тодор Живков, които умело разкриват основните закономерности на нашето обществено-икономическо развитие, ръководят и направляват гигантския преобразователен процес на социалистическото строителство.

Посочените успехи са плод на неуморната делнична работа на трудещите се от Варненски окръг, които под ръководството на окръжния комитет на БКП успешно претворяват в живота политиката на Партията.

Окръжната партийна организация се утвърди като главна организираща и ръководна сила на територията на окръга, способна да обедини, сплоти и поведе комунистите и цялото население в борбата за изпълнението на непознати досега по мащаби и сложност задачи.

Основно съдържание на цялостната стопанско-организаторска, идейно-политическа и възпитателна работа на окръжния комитет на БКП, на общинските и районните партийни комитети и първичните партийни организации и през тези години бе борбата за претворяване в дела повелята на XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция за висока ефективност и високо качество. Нашата цел беше да създадем такива условия и обстановка в окръга, при които новият икономически подход, както подчерта другарят Тодор Живков на Януарското съвещание през тази година, „да завладее масите, да стане цел и дело на милионите, да се превърне в ръководно начало на техния труд и живот".

Опитът на милионите строители на новото общество показа, че избраният социалистически път на развитие е правилен. Днес той изисква да се прилагат в практиката нов подход, нови критерии, нови измерители. Разработването и внедряването на икономическия механизъм е резултат именно на такъв подход на нашата партия — съчетаване опита на милионите с ръководното партийно начало.

Digitized by Google

В тези условия цялата стопанско-организаторска, партийно-политическа и идейновъзпитателна работа на окръжния комитет на БКП, на общинските и другите партийни комитети, на първичните партийни организации от всички отрасли на материалното производство беше подчинена на внедряването на новия икономически механизъм и бригадната организация на труда. Там, където кадрите навреме разбраха смисъла и съдържанието на новия подход, където насрещният план беше разработен в съответствие с високите критерии и изисквания, там се открояваха и резултатите.

Години наред в работата на СХК „Девня" съществуваха големи трудности и немалко слабости. Окръжният комитет на Партията съвместно с Министерството на химията и химическата промишленост анализираха състоянието на работата на редица заводи и в комбината като цяло. Изградихме комбинатски партиен комитет, укрепихме кадрово ръководството на тази мощна стопанска единица. В общинския комитет на БКП в Девня бяха издигнати опитни партийни работници. Решиха се и някои въпроси на производството и поддържането на техниката. Създадени бяха условия за прилагането на икономическия подход, за непримирима борба срещу трудностите, разхищенията и равнодушието. Само за една година производствените разходи бяха снижени с 16 млн. лева, обществената производителност на труда нарасна близо 2 пъти, а работната заплата — със 107 лева. В 96 на сто от производствените звена се внедрява бригадната организация на труда, подобри се дисциплината и се повиши чувството за отговорност у всеки член на колектива. Решително се усъвършенствува използването на производствените мощности, а новият Завод за калцинирана сода вече две години работи над проектните си мощности.

В началото на 1979 година Български морски флот чувствително изоставаше в изпълнението на плана и ръководството му основателно бе критикувано на пленум на окръжния комитет на БКП. Другарите извършиха критичен икономически анализ на своята работа — от тази на параходството като цяло до отделната производствена единица — кораба. До края на първото полугодие изоставането беше компенсирано, а колективът на БМФ заедно с още 4 челни предприятия от другите отрасли на икономиката излезе с призив за предсрочно изпълнение на петилетния план. Моряците удържаха думата си и в навечерието на 36-годишнината от победата на социалистическата революция рапортуваха, че са изпълнили петилетния план по всички качествени показатели. Те първи откликнаха на решенията на Юлския пленум на Централния комитет на БКП от тази година и станаха инициатори на девиза „В чест на конгреса — достойни дела, най-високи резултати", към който за кратко време се присъединиха 130 колектива и 2155 цехове и бригади.

Като орган за политическо ръководство окръжният комитет на БКП си дава сметка, че споменатите успехи са още една нова стъпка напред. Нашата цел е положителният опит на челните комбинати, предприятия, цехове и бригади, опитът на ръководните кадри и постиженията на първенците в труда да станат всеобщо достояние, масова практика, критерий и норма. На тази цел подчиняваме работата си с кадрите, преустройството на идеологическия фронт и дейността на масовите организации.

Неоценимо завоевание на окръжната партийна организация са кадрите, с които разполага тя. Окръжният комитет на БКП успя да обедини кадрите от всички поколения на принципна основа, да ги сплоти около ленинския априлски курс на Партията. В работата с тях умело се съчетават грижата и доверието с взискателността и отговорността.

Digitized by Google

Вече 10 години в окръжната партийна организация се прилага стройна система за работа с номенклатурните и резервните кадри. В изпълнение решенията на XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция бюрото на окръжния комитет на Партията утвърди програма за техния подбор, обучение, подготовка и възпитание.

Голяма част от най-отговорните ръководни кадри са преминали през Академията за обществени науки, Висшата партийна школа при Централния комитет на КПСС и Академията за обществени науки и социално управление на Централния комитет на БКП. Секретарите на партийните комитети и първичните партийни организации системно се обучават във филиала на АОНСУ във Варна и в междуокръжните партийни школи.

Характерна черта в стила на окръжния комитет на БКП е да се **подкрепят кадрите, които проявяват висока политическа зрелост, отличават се с творчески размах и мащабност при изпълнението на задачите, поемат разумен творчески риск в името на обществото.** В резултат на инициативността и творческия подход на ръководните кадри високи производствени резултати бяха постигнати в Летищен комплекс — Варна, Български морски флот, Завода за калцинирана сода — Девня, стопанска дирекция „Местна промишленост и битови услуги", Пристанищен комплекс — Варна, Завода за радионавигационна апаратура, корабостроителния комбинат „Г. Димитров" и редица колективи от селското стопанство, строителството, търговията и туризма. Този стил на работа се предава на общинските и районните комитети на Партията в новите териториално-административни единици.

Важен фактор, който се отрази благоприятно на партийното ръководство на социално-икономическите процеси в селищните системи, **бе създаването на местните партийни органи.** Фактите показват, че се повиши ефективността на политическата работа в стопанските предприятия и в аграрно-промишлените комплекси, рязко се намали времето за решаване на конкретните проблеми на селищата, на производството и на трудовите колективи. Значително по-добре и всеобхватно се решават въпросите на труда, бита, отдиха и обслужването. Нарасна производството на стоки за широко потребление, разшири се мрежата от услуги, подобри се снабдяването, административното обслужване на населението и благоустрояването на населените места. Постепенно местните ръководства се превръщат в пълноценни стопани на територията на селищните системи и районите. С особена сила това се отнася за работата на общинските партийни комитети в Девня, Провадия, Г. Трайков, Вълчи дол и районните комитети във Варна.

Окръжният комитет на БКП проявява постоянни грижи **за утвърждаването на общинските и районните партийни комитети като органи на политическо ръководство.** Той отделя особено внимание за понататъшното усъвършенстване на стила и методите на работа и ръководство, за внедряване на оперативност, деловитост и конкретност в решаването на задачите, за пренасяне центъра на политическата и организаторската дейност в първичните партийни организации и трудовите колективи, за съсредоточаване на погледа върху главното звено.

За тази цел още при обособяването на новите административно-териториални единици окръжният комитет на БКП извърши задълбочен подбор на кадрите. Местните ръководства бяха окомплектувани с опитни, енергични хора, способни да реализират на дело замисъла на Партията, заложен при изграждането на селищните системи. Предоставят им се по-големи права, периодически тяхната работа се оценява в бюрото на окръжния комитет на БКП и в изпълнителния ко-

Digitized by Google

митет на окръжния народен съвет, редица въпроси се решават на място.

Безспорно е, че важно условие, за да нараства ръководната роля на Партията, е да се повишава научното равнище на дейността на партийните органи и кадрите, да се усъвършенствува техният стил на работа. Съобразно тези изисквания на базата на богатия опит на Комунистическата партия на Съветския съюз преди 10 години към окръжния комитет на БКП беше изграден научен център по партийно-организационните въпроси. Той действува на обществени начала и включва в състава си теоретически и методически добре подготвени опитни партийни и научни работници, хора, които познават въпросите на партийното строителство и организационната практика. Научните разработки и обобщеният опит в значителна степен спомогнаха за научното равнище и ефективността на партийно-организационната работа, съдействуваха за по-нататъшното издигане културата на труда на партийните органи и кадри.

Замяната на партийните членски книжки и прегледът по преустройството на идеологическата дейност се отразяват благоприятно в борбата на партийните организации за разкриване вътрешните резерви при изпълнението на насрещните планове. Тези крупни вътрешнопартийни мероприятия оказаха много силно въздействие върху по-нататъшното издигане боеспособността и дееспособността на първичните партийни организации. В резултат на по-голямата взискателност, критичност и самокритичност нараснаха личната отговорност и активност на комунистите за претворяването в дела на партийните решения. Повиши се авангардната роля на партийните членове, засили се ръководната роля на партийните организации като политически ядра на трудовите колективи.

Достоен принос в цялостното обществено-икономическо развитие на окръга имат сдружените земеделци, окръжните организации на Отечествения фронт, професионалните съюзи и ДКМС.

* * *

Изключително голямо въздействие върху цялостната дейност на окръжната партийна организация — и в областта на икономиката, и в политическата и възпитателната работа с хората — имат **връзките ни с орденоносна Одеска област.**

Последователният курс на нашата партия за всестранно сближение и интеграция с братския Съветски съюз, непосредствената географска близост и богатите исторически традиции са главните условия за развитие на дружбата, сътрудничеството и братската взаимопомощ между Варненски окръг и Одеска област. С право можем да заявим, че за нашия окръг българо-съветската дружба се превърна в крайъгълен камък на ускореното му социалистическо развитие.

Със съветска помощ и технология в окръга са изградени над 50 на сто от производствените фондове. Социалистическото преустройство на селското стопанство изцяло става на основата на съветския опит и техника. Икономиката на окръга успешно участвува в изпълнението на генералните схеми за специализация и кооперирание със СССР. Сега тук се прилагат 24 съветски почина и инициативи, в които участвуват 68 500 души — или 35 на сто от заетите в материалното производство. Организирани са 116 школи за изучаването на съветския челен опит с 3600 участници. Особено популярни са почините на Николай Злобин, Анатолий Барановски, Евгений Федюнин, Анна Маслова, Лейда Пейпс, на многомашинното обслужване на текстилната промишленост и машиностроенето, системата за непрекъснато техническо

Digitized by Google

обслужване на корабите, опитът на механизираните отряди в селското стопанство и др. Като внедряваме постиженията на съветската наука и техника, ние разширяваме и съвместната научноизследователска и конструкторска дейност, обменяме опит, сътрудничим си в областта на образованието, културата и спорта.

Дружбата и взаимопомощта между Варненски окръг и Одеска област достигнаха етапа на своето двупосочно движение. Вече пета година успешно се разгръща комплексното социалистическо съревнование между Български морски флот и Черноморското параходство в Одеса, между Пристанищен комплекс — Варна и Порт Иличовск, между ферибоотните комплекси във Варна и Иличовск.

През годините на социалистическото строителство ние натрупахме значителен опит и сега с радост го споделяме със съветските ни братя. Наши специалисти предадоха в Одеска област своя опит при отглеждането на соята, в палметното овощарство, лозарството и зеленчукопроизводството. При строежа и експлоатацията на ферибоотния комплекс редица разработки и предложения на варненските специалисти бяха приети и внедрени на съветския бряг. Ферибоотните превози се ръководят от общ координационен съвет, в който участвуват представители на двата бряга. Не една инициатива има и в областта на химията, туризма и други отрасли. Във висшите учебни заведения наши и съветски учени правят общи разработки, издават в съавторство книги и учебници. Съвместните инициативи между трудещите се от двата побратимени окръга: „Два конгреса — една цел", „На съвместна трудова вахта", „Рамо до рамо в единен ритъм — организирано, качествено, ефективно", в голяма степен допринесоха за развитието на сътрудничеството и братските връзки.

В чест на XII конгрес на БКП и XXVI конгрес на КПСС трудещите се от Варненски окръг и Одеска област ще излязат с нови трудови инициативи за достойна среща на двата партийни форума.

Непрекъснато се разширява и обогатява с ново съдържание нашата дружба и сътрудничество и с побратимените окръзи и области от другите братски страни — Рощокски окръг, Североморавска област и Гданското воеводство.

• • •

Окръжният комитет на БКП си дава сметка, че нашият път не е гладък. В практическата работа срещаме много трудности, допускат се и слабости. Ние обаче оценяваме, че главното, определящото — политическата линия — е правилна, целите са ясни, стратегията е начертана от Централния комитет на Партията. Партийните органи и организации в окръга търсят, създават и приемат в своята дейност такива форми и методи, които най-бързо ще ни изведат до целта — успешната реализация на партийните предначертания в дела и резултати.

В навечерието на XII конгрес на БКП във Варненски окръг съществува благоприятна политическа обстановка за пълна мобилизация на силите, за разгръщане на масово социалистическо съревнование в чест на конгреса. Комунистите, сдружените земеделци, комсомолците, отечественофронтовците и всички трудещи се от нашия край са в благородна трудова надпревара, влагат цялото си умение, знание и талант за преизпълнение насрещния план за 1980 г. и седмата петилетка, за достойна среща на XII конгрес на БКП и тринадесетвековния юбилей на българската държава.

Digitized by Google

ВИСОКИ КРИТЕРИИ ЗА ТВОРЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА МЛАДЕЖТА

ГЕОРГИ СТАНКОВ
секретар на окръжния комитет на БКП — Варна

Варненски окръг се развива успешно в социално-икономическо отношение. Създадена е крупна материално-техническа база. Налице са политически организационни условия и има реална основа за практическо изпълнение на насоките и задачите, които са поставени в Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС.

В годините след Тезисите на Централния комитет на БКП за работа с младежта и Комсомола партийните органи и организации в окръга разгърнаха целенасочена и системна работа за усъвършенстване на партийното ръководство на Комсомола и подобряване на координацията в дейността с другите органи за социално управление.

Непосредствено пред публикуването на Писмото на др. Т. Живков до Централния комитет на ДКМС на свой пленум окръжният комитет на БКП оцени изпълнението на задачите, които произтичат от Тезисите на Централния комитет на Партията за работа с младежта и Комсомола, и прие разгърната програма.

След отпечатването на Писмото и решението на Политбюро на Централния комитет на БКП от септември 1978 г. окръжният комитет на Партията направи комплексна проверка за дейността на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации с младежта и Комсомола. През изтеклия двегодишен период системно актуализирахме програмата в съответствие с изменящите се условия и новите задачи, които са поставени в Писмото и в решенията на Националната комсомолска конференция.

В резултат на конкретната практическа работа настъпват изменения в подхода на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации към младежта и ДКМС. Утвърждават се нови, по-високи критерии, усъвършенстват се стилът и методите на ръководните органи при решаването на проблемите на младото поколение. Анализът на плановете и протоколите от пленумите на партийните комитети и сесиите на общинските народни съвети, от заседанията на бюрата на партийните комитети и изпълнителните комитети на общинските народни съвети показва, че проблемите на младежта се разглеждат и решават системно и целенасочено.

Провеждаме съвместни пленуми и заседания на органите за социално управление, на които се приемат единни документи — програми, мероприятия, решения. На общи пленарни заседания на окръжния комитет на Отечествения фронт, окръжния съвет на Българските професионални съюзи, окръжния комитет на българо-съветските дружества, окръжния съвет на Българския съюз за физкултура и спорт и окръжния комитет на ДКМС бяха обсъдени въпросите: ролята на семейството и обществеността за комунистическото възпитание на подрастващите по местоживеене; работата по военнопатриотичното възпитание на населението и младежта; борбата за предотвратяването на

Digitized by Google

престъпността, правонарушенията и противообществените прояви; възпитанието на младежта в социалистическо отношение към труда; изучаването, популяризирането и внедряването на съветския челен опит; развитието на масовата физкултура, спорта, туризма и други. Това е солидна основа за единодействие и комплексен подход при решаването на младежките проблеми. Има стремеж системно да се изучават и анализират процесите и явленията сред окръжната комсомолска организация и младежта като цяло. За целта широко се използват социологическите изследвания. Проведени са специализирани проучвания: по класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание; повишаване на образованието и квалификацията на младите работници; организацията на производствената практика на средношколците; реализацията на младия икономист, завършил висшия институт за народно стопанство „Д. Благоев", за утвърждаването на социалистическия начин на живот и други. Отделни проблеми на работата с младежта и Комсомола са анализирани на сесии на научния център по партийно-организационните въпроси и на заседания на съвета по идеологическите въпроси при окръжния комитет на БКП.

Подходът на партийните, държавните и обществените органи и организации се характеризира с по-голяма плановост, мащабност, комплексност и конкретност при създаването на необходимите обективни и субективни условия за ефективна социална реализация на младежта. Това е особено отличително в дейността на ръководните органи във Варна, Девня и Аксаково.

Наред с настъпилите положителни изменения в подхода на ръководните органи на отделни места бавно се преодоляват съществуващи слабости и недостатъци. В заседания на някои партийни комитети, на съвместни съвещания на държавните и обществените органи с участието на Комсомола основен вносител на материалите са комсомолските комитети. Не всякога взетите решения водят до съществени изменения, до цялостно решаване на въпросите. Главното за нас сега е в условията на новите селищни системи правилно да планираме и решаваме младежките проблеми за следващата петилетка, да осигурим необходимите ресурси, да създадем ефективна организация за тяхното последователно реализиране.

В окръга е създадена стройна организация за активно участие на младежта и Комсомола при формирането и изпълнението на плановете за социално-икономическото развитие на трудовите колективи и на селищните системи, за увеличаване на реалния принос на младежта в претворяване на стратегическата задача за високо качество и ефективност, за успешно изпълнение на VII петилетка.

Под ръководството на партийните комитети и организации повечето стопански ръководства гласуват по-голямо доверие на комсомолските дружества и организации при решаване на производствени проблеми. Окръжната комсомолска организация успешно осъществява шефството над крупни строежи на VII петилетка, като: новия Завод за хлор и поливинилхлорид, разширението на ТЕЦ — Варна, новия домостроителен комбинат; изграждането на серия 38 000-тонни кораби „Петимата от РМС" и други. Утвърдиха се редица положителни инициативи като: дългосрочните състезания по професии; 10-дневки и месеци на трудовите рекорди и др.

Изминалите две години след Писмото на др. Т. Живков до Централния комитет на ДКМС са период на практическо задълбочаване на всестранните връзки с Комсомола и трудовата младеж от побратимената Одеска област. Значително се разшири благотворното влияние на съветския челен опит. Ярък пример за това сътрудничество е съвместната трудова вахта на младежките колективи от транспорта за

Digitized by Google

предсрочно изпълнение на насрещните планове. Тя се превърна в масово движение на трудовите колективи от окръга.

След XI конгрес на БКП се очерта тенденцията **за увеличаване на младите хора, които работят в селскостопанското производство.** Докато през 1978 г. в него са били заети 1615 младежи, през 1980 г. броят им нарасна на 2877. Грижите и вниманието към младите селскостопански труженици обаче са още недостатъчни. Те не съответствуват на големите възможности, които имат аграрно-промишлените комплекси, и на потребностите от квалифицирани изпълнителски кадри. В това отношение се предприемат конкретни мерки от страна на партийните, държавните, стопанските и комсомолските органи, като се създават благоприятни условия за привличането и задържането на младите хора в селскостопанското производство.

Особено важно място в дейността на партийните органи и организации заема работата за увеличаване на младежкия принос при усъвършенстването на социалистическата организация на труда. В резултат на системните грижи на партийните и стопанските ръководства непрекъснато расте броят на младежките трудови колективи, като се обръща голямо внимание на комплексния характер на бригадите. В края на първото полугодие техният брой достигна 983 с 14 057 участници при 886 с 12 163 членове за 1978 г. Досегашните резултати от работата на младежките трудови колективи показват, че съществуват значителни резерви за разширяване на бригадната организация на труда на основата на вътрешностопанската сметка. Неоспорими са доказателствата, че младежта активно подкрепя прилагането на новия икономически механизъм.

През последните години и особено след Писмото на др. Т. Живков до Централния комитет на ДКМС партийните, държавните и стопанските органи създадоха добри условия и предпоставки за разгръщането на движението за технико-научно творчество на младежта (ТНТМ). Значително се разшириха инициативността и участието на младежта в ускореното внедряване на научно-техническите постижения в производството. Темите, които се съдържат в плановете на клубовете, са неразделна част от инженерните проекти на предприятията. Създадени са необходимите организационно-технически и материални условия бързо да се внедряват младежките разработки в практиката. Само по време на Десетия национален преглед на ТНТМ са разработени и внедрени 1615 теми и е реализиран икономически ефект в размер на 7567 хил. лв. Нашата окръжна комсомолска организация на прегледа бе класирана на първо място в страната.

Стратегическият курс на Партията за интелектуализация на общественото производство поставя много отговорни задачи — да се **повишават образованието и квалификацията на младите изпълнителски кадри.** Поради силните миграционни процеси в производствената сфера на отделни места се вляха млади хора с по-ниско образование и квалификация. Образователното равнище на някои от тях не отговаря на повишената степен на развитие на материално-техническата база на производството в окръга. За преодоляването на това противоречие с потребностите на живота се вземат конкретни мерки. В системата на вечерното и задочното обучение и заводските паралелки сега в окръга повишават образованието си над 3000 младежи. От началото на 1979 г. са издигнали квалификацията си 10 802 млади работници, а 5736 са достигнали производствено-икономическите резултати на челниците.

Под ръководството на окръжния комитет на БКП се разгръща широка политическа и организаторска работа за **усъвършенстване на учебновъзпитателния процес, за пълноценна подготовка и реализация на учащите се в живота.** В решаването на тази задача активно се

Digitized by Google

включват всички държавни и обществени органи и организации, чиято дейност е свързана с подготовката и възпитанието на младото поколение. Като се ръководим от указанията на др. Т. Живков, ние насочваме усилията си към създаването на условия за бързо преустройство на образованието и преди всичко за обогатяване с ново съдържание, форми и методи на действуващата образователна система. Централно място в работата на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации заема въпросът за създаването на вътрешна убеденост и готовност за **трудова реализация на завършващите учебните заведения.** В съответствие с постановките на Писмото и изискванията на новия икономически механизъм значително се задълбочават и развиват интеграционните процеси между учебните заведения и базовите предприятия. Беше заложен и изведен положителен опит за организиране на производственото обучение на учащите се от средните професионално-технически училища (СПТУ) и техникумите в условията на бригадната организация на труда. Редица заводи предоставиха цели участъци и поточни линии за двусменна работа на учениците. В комбината за дизелови двигатели „В. Коларов" например се трудят възпитаниците на средно професионално-техническо училище по машиностроене. В текстилен комбинат „Първи май" — средно професионално-техническо училище по текстил и др. Поставено е добро начало за пълноценно производствено обучение на средношколците от общообразователните училища чрез изграждането на междуучилищен център.

Партийните, академичните и комсомолските ръководства на висшите учебни заведения с активното съдействие на стопанските организации и предприятия системно усъвършенствуват практическото обучение на студентите, като свързват органически учебната работа с актуалните проблеми на действителността. Чрез научно-производствената практика под формата на специализирани бригади настъпиха значителни положителни изменения в организацията на летния стаж на студентската младеж. На договорна основа укрепват и се задълбочават връзките на висшите учебни заведения и техните катедри с варненските предприятия. Висшият машинно-електротехнически институт е в преки взаимоотношения със Завода за радионавигационна апаратура, със стопанския комбинат „Елпром", със стопанския химически комбинат „Девня" и др. Висшият институт за народно стопанство „Д. Благоев" има връзка със Строително монтажния комбинат, със стопанска дирекция „Търговия", завод „Метал" и др. С усилията на академичното и комсомолското ръководство на Висшия машинно-електротехнически институт се създаде учебно-експериментален цех, в който студентите произвеждат уникална апаратура и техника с икономически ефект над 1 милион лева.

През последните години общинските народни съвети и ръководствата на аграрно-промишлените комплекси полагат системни грижи за подобряване на материалната база на летните бригади. Варненската окръжна комсомолска организация е инициатор на специализирани студентски отряди за работа в строителството, промишлеността и селското стопанство. Тя е на челно място по внедряването на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка в бригадирското движение.

Партийните и обществените органи и организации от окръга полагат системни усилия още по-тясно да се свързва **идейновъзпитателната работа с проблемите на социалистическата практика,** за издигането на по-високо равнище социалистическата съзнателност на младото поколение, за усъвършенстването на социалистическото отношение към труда и внедряването на социалистическия начин на живот. Утвърждава се комплексният подход в комунистическото възпитание. Осъще-

Digitized by Google

ствява се единство на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание, като се отчитат обективните условия и конкретните задачи на трудовите колективи, техните социално-демографски и психологически особености. Недостатъчно настъпателна и ефективна е обаче идеологическата работа за отстраняване на онези фактори и условия, които ѝ въздействуват отрицателно и пораждат потребителските настроения, кариеризма, еснафството, вещоманията и т. н.

В окръга на основата на опита на побратимената Одеска област е създадена стройна система за активно участие на населението и младежта в благоустрояването и хигиенизирането на селищни системи. Това има значителен възпитателен ефект. Близо 10 години Варна е национален първенец в съревнованието за най-хигиенизиран и озеленен град. Значителен дял за постигнатите успехи има нашата младеж. С труда на учащите се бяха построени парк „Салтанат" в приморската градина, парк „Янчева поляна", парк-паметник на българо-съветската дружба. Бяха залесени и благоустроени парк „Аспарухов вал", района на новия плавателен канал и др. Всяко комсомолско дружество и организация, пионерски отряд и дружина имат свой участък и полагат постоянни грижи за поддържането им. Характерен пример в това отношение е дейността на комсомолската организация и академичното ръководство на висшия институт за народно стопанство „Д. Благоев", които със собствени сили и средства изградиха и поддържат територията на института.

Под ръководството на окръжния комитет на БКП държавните и обществените органи създават необходимите условия и предпоставки **за масово включване на младежта в осигуряването на обществения ред, в опазването на социалистическата собственост, в утвърждаването на Варна като образцов социалистически град.** Непрекъснато се разширява участието на младежта в доброволните отряди. По взаимна договореност между окръжния комитет на ДКМС и окръжното управление на Министерството на вътрешните работи са изградени и успешно функционират над 30 специализирани младежки отряди за охрана на обществения ред и за борба срещу идеологическата диверсия.

През последните години се разшириха срещите на варненската младеж с изкуството и културата не само като аудитория, но и като нейн непосредствен творец, увеличи се базата за културно-масовата, спортната и туристическата дейност.

Безспорно е, че за да бъдат решени комплексно въпросите на материално-техническата база на младежта, е необходимо да се заделят капитални вложения от основните ешалони на материалното производство. Наред с новото строителство трябва решително да се подобри използването на съществуващата материална база. Нашата практика показва, че е назряла необходимостта от създаването и утвърждаването на единен статут за интегрирано планиране, строителство и използване на многофункционалната база от няколко организации.

Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС и партийните решения в тази насока създадоха реални условия Комсомолът и младежта **да участвуват с по-широко представителство в органите за социално управление.** Увеличи се броят на младежите, членове на стопанските, академичните и управителните съвети. С помощта на стопанските и административните ръководства комсомолските комитети по-успешно ръководят техническото и научното творчество, културния отдих и спомагат за решаването на редица социално-битови въпроси на младото поколение.

Варненската комсомолска организация и младежта на окръга са **здраво сплотени около априлската линия на Партията.** Те успешно изпълняват своята роля на пръв помощник и резерв на окръжната пар-

Digitized by Google

тийна организация в борбата за претворяването в живота решенията на XI конгрес на БКП, Националната партийна конференция, за понататъшното социално-икономическо и културно развитие на Варненския край. Партийните органи в окръга проявяват системност и конкретност в ръководството, полагат постоянни грижи за укрепването на партийното ядро в комсомолските дружества и организации. Сред секретарите на дружества от трудова младеж от 62,2 на сто през 1978 година то нарасна на 65,4 на сто през 1980 година. Значително се увеличи броят на комунистите, пряко заангажирани с поръчения за работа с младежта и Комсомола.

Първостепенно значение за подема на цялостната дейност на ДКМС има осъществяването на **правилен подбор, обучението и възпитанието на комсомолските кадри и активисти.** Под ръководството на окръжния комитет на БКП общинските и районните комитети на Партията полагат системни грижи за избирането на отговорна комсомолска работа на високообразовани и подготвени кадри. Това са хора в състояние да изпълняват задачите, които са поставени пред комсомолските органи и организации. На щатна работа в Комсомола се издигат младежи и девойки, работници и специалисти, които са се изявили в предприятията, научните институти и учрежденията. На практика те са доказали своите политически, делови и морално-волеви качества в трудовите колективи.

Този подход на окръжния комитет на БКП позволява реално да се използват комсомолските кадри като сигурен резерв на окръжната партийна организация. Само през последните две години редица първи секретари и секретари на окръжния и общинските комитети на Комсомола бяха издигнати на отговорна партийна работа, като секретари на комбинатски и заводски партийни комитети.

Тази линия на окръжния комитет на Партията се възприема с удовлетворение и напълно се подкрепя от актива на окръжната комсомолска организация.

Анализът на нашата двегодишна дейност показва, **че във Варненски окръг е разгърната значителна политическа и организаторска работа за превръщането на идеите, постановките и задачите в Писмото с конкретна, непосредствена цел на всички органи и организации.** Постигнати са определени резултати в комунистическото възпитание на младежта и формирането на младата социалистическа личност, по създаването на условия и предпоставки за многостранна социална реализация на младото поколение.

Окръжният комитет на БКП оценява постиженията само като едно добро начало в работата на партийните, държавните и обществените органи и организации по практическото осъществяване на задачите, които са поставени в Писмото на др. Т. Живков до Централния комитет на ДКМС, и претворяването в живота на дългосрочните програми, утвърдени от Националната комсомолска конференция.

В края на годината на пленарно заседание на окръжния комитет на Партията ние задълбочено ще оценим дейността на органите за социално управление с младежта и Комсомола на основата на изводите и препоръките на работната група на Централния комитет на БКП и партийно-държавната комисия по проблемите на младежта.

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА В БРИГАДАТА

ИЛИЯ ГЕОРГИЕВ
първи секретар на общинския комитет на БКП — Варна

Преустройството на идеологическия фронт е неразривно свързано с целия комплекс от мерки, начертани от историческия Априлски пленум на Централния комитет на БКП, за непрекъснато усъвършенстване системата на управление, за привеждането ѝ в съответствие с изменящите се условия и възникващите задачи. Работата на първичните партийни организации от община Варна за реализиране постановките на Февруарския пленум (1974 г.) и Националното съвещание от ноември 1978 г. създаде предпоставки чувствително да нараства приносът на идеологическата дейност в ускореното комплексно изграждане на Варненската селищна система.

Проведеният през първото полугодие на тази година преглед на идейновъзпитателната дейност в първичните партийни организации позволи не само да се обобщи достигнатата степен на нейното преустройство, а и да се овладеят онези механизми на ръководството на идеологическия процес, които ще обезпечат нови, конкретни резултати в решаването на актуалните задачи на обществената практика.

Постигнатите положителни изменения в живота на първичните партийни организации по трите направления на преустройството намериха реален израз в ефекта от трудовата дейност на колективите от Варненската община.

Повишената активност на трудещите се гарантира изпълнението на петилетния план един месец предсрочно. В отговор на призива на колектива на параходство „Български морски флот" се подеха много инициативи и обещания за посрещане XII конгрес на БКП с достойни дела и най-високи резултати.

Приетите оценки за степента на изменението на идеологическата работа в партийните организации, както и проведените събрания, показаха, че основно съдържание на заключителния етап на преустройството е усвояването и внедряването на новия икономически подход и механизъм.

Като цялостна система от икономически средства, методи за въздействие и форми на организация, икономическият подход внася съществени изменения в отношенията между стопанските организации, в социалната позиция на трудещите се. Създават се реални предпоставки за активизиране на тяхното участие в управлението на производството и другите обществени дейности. Разкриват се широки възможности за творчество в усъвършенстването организацията на труда, производството и управлението, като тази дейност изцяло се поставя на икономическа основа. Налице са необходимите условия за създаване на действена система от стимули за привеждане организацията на труда в съответствие с възможностите на наличните ресурси. Тези импулси са диференцирани за различните категории трудещи се. В самия икономически механизъм са отчетени материалните и социалните последици. Всичко това създава благоприятна почва за идейновъзпитателна работа.

Digitized by Google

В тези условия първичните партийни организации от Варненската селищна система насочват идеологическите средства **за формирането на онова съзнание и поведение на личността, което мотивира висока трудова и нравствена активност и оптимално съчетаване на обществените с личните интереси.**

Прегледът по преустройството на идеологическата дейност, както и анализът на резултатите от внедряването на икономическия подход, показаха, че **главното внимание на партийните комитети и организации е насочено към бригадната организация на труда,** която най-пълно съответствува на изискванията на икономическия подход.

Под ръководството на окръжния комитет на БКП общинският комитет на Партията заложи и изведе опит за идеологическата работа в условията на бригадната организация на труда. Обхванатите 70 бригади от различни отрасли успешно приложиха предоставената от окръжния комитет на БКП методика и направиха целесъобразни предложения за нейното по-нататъшно усъвършенствуване. На базата на получените резултати Приморски районен комитет на Партията конкретизира методическата разработка за първичните партийни организации. Районният комитет на БКП „Варненска комуна" на заседание обсъди насоките за „...усъвършенствуване идейновъзпитателната работа в бригадите при условията на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка". В подготовката на пленума, както и на самото заседание, бяха разгледани важни страни на партийно-политическата работа за цялостно и повсеместно внедряване на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка, на ръководството на идейновъзпитателната работа в бригадите и т. н.

Приетата план-програма за дейността в бригадите обогати работата на района по този проблем, направи я по-системна и целенасочена. Всеки месец се организират срещи с бригадирите, с отговорниците на партийните групи и с наставниците.

Изградените комплексни бригади имат по-добър вътрешноорганизационен живот и голяма самостоятелност. Усложнените трудови и нравствено-психологически връзки и взаимоотношения в тези нови колективи изискват близко и оперативно партийно ръководство. Това повишава ролята и отговорността на партийната група в бригадата. Прегледът по преустройството показа, че партийните групи на редица места, като завод „Метал", Кораборемонтния завод, звено „Христо Ботев", туристически комплекс „Балкантурист" и др. са източник на полезни инициативи, които са свързани с икономия на суровини и материали, повишаване квалификацията на работниците, усвояване на втора професия, взаимозаменяемост и т. н. **Сега идейновъзпитателната дейност става по-конкретна и целенасочена и се пренася главно в бригадата.**

Породиха се интересни и високоефективни форми на идейновъзпитателната работа като: разговора за борбата с отрицателните прояви в стопанска дирекция „Търговия"; инициативата в стопанска дирекция „Местна промишленост и битови услуги" — „Героят е винаги в строя", при която бригадите поемат задължение да отработят годишните планове на своите патрони и други. Чествуването на бележити дати, на рождени дни, изпращането в пенсия или посрещането на нов работник са традиционните малки празници на бригадите, които сближават хората, правят колективите още по-единни и дееспособни. В завод „Стоян Павлов" бригадата гарантира за младите хора, които влизат в редовете на БКП. Партийните групи и редица бригади на Пристанищен комплекс, стопанска дирекция „Търговия", „Трансстрой", завод „Черно море" и други показаха умение да разгръщат правото на бригадата за социален контрол, да работят за най-пълно съчетаване на обществените с личните интереси.

Digitized by Google

Важен аспект на социалистическото стопанисване, което е присъщо на икономическия подход, е резултативният характер на фондовете „Работна заплата“ и „СБКМ“. Право и задължение на трудовите колективи е да ги разпределят в съответствие с реалния принос на всеки труженик в постигането на крайните резултати. Това поставя пред идейновъзпитателната дейност отговорната задача да се **формира съзнание за социалистическо стопанисване и социална справедливост.** На преден план излиза работата на партийната организация и група за утвърждаване авторитета на бригадния съвет, за най-пълно използване възпитателните функции на коефициента за трудово участие, за реализиране правата на общото събрание на бригадата. Положителен пример в това отношение вече има във всяко предприятие. Трудовите успехи на колективите първенци: бригадите на Драган Станев, Стоян Желязков, Баю Тодоров и Игнат Раденков от строително-монтажния комбинат, Стоян Нанев от „Трансстрой“, екипажите на корабите „Н. Й. Вапцаров“, „Рила“, „Сопот“ от Български морски флот, на Желю Милушев и Христо Ангелов от Пристанищен комплекс, на Милко Николов и Димитър Янакиев от Автокомбината и много други, разкриват силата и възможностите на колективите, в които здравото обществено мнение регулира взаимоотношенията, утвърждава всяка положителна проява и отхвърля отрицателните явления.

Редица първични партийни организации преустроиха социалистическото съревнование съобразно изискванията на новия подход в бригадната организация. Пример за конкретност в това отношение са сключваните всекидневно договори за съревнование между бригадите в Пристанищен комплекс и СТФ. Бригадите от Пристанищен комплекс сключват договори с бригади от Бургас и Одеса за срочно обслужване на корабите по тази линия.

Новата организация на труда обективно поражда положителни социални процеси. **Сега бригадата се чувствува пълноценен стопанин на съответния производствен участък.** Това рязко повишава инициативата на нейните членове, разгръща активността им в усъвършенстването на конкретната социална среда. Общата заинтересованост от крайния резултат засилва взаимния контрол върху дейността на всеки, формира нетърпимост към онези, които не изпълняват трудовите си задължения. Като фактори на социалната справедливост в междуличностните отношения влияят отговорността на отделната личност, нейният стремеж към самоусъвършенстване. Разултативното формиране и разпределение на фонд „Работна заплата“ създава предпоставки за по-доброто съчетаване на личните с колективните интереси, на моралното с материалното стимулиране.

Нараства активността на членовете на бригадата в усъвършенстването на конкретната трудова среда. Редица бригади в строително-монтажния комбинат и в стопанска дирекция „Търговия“ приеха свои програми да подобрят със собствени сили условията за труд и почивка.

Увеличените възможности за възпитателно въздействие на социалната среда намират израз в това, че се създават условия работникът не само да произвежда повече и по-качествено, а се стимулира неговото многостранно развитие, професионалното му майсторство, усвояването на повече от една специалност, интелектуализация на труда, съчетаването на трудовата с обществено-политическата активност, разширяването на научно-техническото и художественото творчество и т. н. Това изисква първичните партийни организации идеологически да гарантират новия икономически подход, като неразривна част от идейновъзпитателната работа за многостранно развитие на личността.

Digitized by Google

Комплексните бригади станаха основа и при формирането на звената за политическа просвета. Това създава реални предпоставки за по-тясно обвързване на партийната пропаганда със задачите на низовия производствен колектив. Просветното звено например в комплексната бригада от стопанска дирекция „Търговия" — клон „Хлебна и сладкарска промишленост" с пропагандист Иванка Георгиева, по време на занятия разработи рационализаторско предложение, което повишава производителността на труда два пъти.

Независимо от постигнатите успехи общинският и районните комитети на БКП ясно виждат както някои слабости и неблагополучия в отделни предприятия и партийни организации, така и нерешените проблеми на идеологическото обезпечаване на бригадната организация на труда. Усилията на редица места не са достатъчно целенасочени и системни, за да се издигне равнището предимно на средните ръководни кадри до съвременните изисквания, не се проучва задълбочено и не се разпространява широко съществуващият положителен опит. Въпреки добрите идеи и виждания някои бригади не са станали достатъчно активни фактори за нравствено възпитание на отделния човек, не се води непримирима борба срещу негативните явления като еснафството, потребителщината, ограничеността на интересите и др. В отделни бригади се допуска уравниловка в заплащането на труда. Опитът показва, че на редица места субективният фактор, организацията на идеологическия процес от страна на партийните комитети и организации изостава от новите изисквания за възпитателна работа в условията на бригадната организация на труда и производството.

В някои случаи посочените недостатъци на идейновъзпитателната работа произтичат от степента на готовност на стопанските организации цялостно да приложат новия икономически подход и механизъм. Нерешените моменти в нормативната база, в ритмичното осигуряване със суровини и материали, необвръзката в реализацията и други ограничават възможностите на субективния фактор пряко да влияе на крайния производствен резултат и намаляват възпитателния заряд на самия механизъм. От друга страна, организираната партийно-политическа работа в отделни трудови колективи по форми и съдържание още не отговаря на високите изисквания, които се поставят сега. Усилията на някои партийни и масови организации не са централизирани в достатъчна степен в новите производствени единици. Там в кадрите липсва умение бързо да улавят новите социални явления и целенасочено да ги управляват в единство с обективните предпоставки на механизма. Това налага през призмата на заключителния етап от преустройството на идеологическата дейност отново да се преосмислят съдържанието и формите на идейновъзпитателната работа в първичните партийни организации, да се открият акцентите, които произтичат от внедряването на икономическия подход и механизъм, и се обвържат в комплексните програми на партийните комитети и организации.

Идеологическата работа в условията на новия икономически подход създава необходимите предпоставки ускорено да се внедряват постиженията на научно-техническия прогрес. Общинският комитет на БКП се стреми да заздравява връзката на научните звена с производството, да осигурява еднопосочност в тяхната дейност. Безспорно е, че в условията на новия икономически механизъм трябва да се изменят взаимоотношенията на тези звена с производствените колективи. Това наложи партийните комитети и организации във висшите учебни заведения във Варна да извършат значителна политическа работа за повишаването на отговорността и инициативата на научните работници за по-голям личен принос в научно-техническия прогрес в производството. Сключиха се договори на икономическа основа и взаимна материална заинте-

Digitized by Google

ресованост между Машинно-електротехническия институт и Висшия икономически институт с ръководството на четирите структуроопределящи производства: корабостроене, дизелостроене, електродомакинско приборостроене и Завода за радионавигационна апаратура. В основата на тази договореност сега се решават много проблеми за приложението на икономическия подход в техническия прогрес в тези производства. Нов момент в подобряването на научното обслужване на производството е обвързването на студентските научни разработки с инженерните проекти на предприятията. През тази година 70 на сто от трудовете на студентите от Машинно-електротехническия институт намериха реализация в инженерните проекти на варненските предприятия.

Икономическият подход и неговите социални последици се проявяват по специфичен начин в различните отрасли и дейности. Задача на партийните организации е да откриват тези процеси, които протичат във всеки колектив, правилно да ги регулират и да създават по-добра организация на възпитателната дейност. Ръководен от това, общинският комитет на БКП разработи програма за извеждането на опит за диференцирана идейновъзпитателна работа в първичните партийни организации в условията на новия икономически подход и новия икономически механизъм, съобразно отрасловата им принадлежност и специфика. В нея са обхванати партийните организации от всички обществени сфери — училища, висши учебни заведения и всички отрасли на материалното производство. Освен това експериментът включва и целенасочена работа с някои специфични първични партийни организации и отделни категории трудещи се, като тези при икономически отдели, в базите за развойна дейност, бригадири и т. н. Етап от реализирането на програмата бе проведената общинска теоретико-приложна конференция на тема „Производственото обучение на учащите се в условията на бригадната организация на труда". Конференцията обобщи резултатите от заложения опит в района „Възраждане" и очерта насоките за дейността на партийните организации в тази сфера.

Проблемите в първичните партийни организации са ясни. В общинската партийна организация съществува богат кадрови потенциал с доказани възможности и деловитост. Осъществява се единството между стопанската, партийно-организационната и идеологическата дейност. Всичко това дава основание на общинския комитет на БКП да счита, че успешно ще бъде изпълнена повелята на Партията за осигуряването на такава система на работа и ръководство, която да съответствува на изискванията на новия икономически подход и новия икономически механизъм.

КОГА ХОРАТА ВЪРШАТ ЧУДЕСА

В хубав юнски ден на варненското лято с един от крайбрежните кораби на параходството отплавахме в залива и през канал № 1 навлязохме в Белославското езеро.

Обикновено хората, които посещават за кратко време Варна, възприемат този град предимно с неговата чистота, романтика, синьото море, красивите плажове. Но тези, които имат възможност да погледнат Варна от мористата страна и особено по нашия маршрут, остават възхитени от внушителната панорама на варненската промишлена зона. В продължение на десетки

Digitized by Google

километри пред погледа се разгриват пристанища, заводи, работнически селища и пак пристанища. Оставяйки назад в омарата гигантските кранове на корабостроителния комбинат „Г. Димитров", преминаваме покрай кейовете и високите комини на ТЕЦ — Варна, близо до „Дървеното" пристанище, край пристанище Варна—запад и мощните димящи корпуси на Стопански химически комбинат — Девня.

Подхождаме към Ферибоотния комплекс, където в същия момент маневрираше на кея морският ферибот „Героите на Севастопол". На фона на бреговите възвишения и цеховите корпуси на комплекса този уникален морски съд не прави особено впечатление. Но когато стъпихме на неговата палуба и посрещнати от капитана, навлязохме в лабиринта от канижели различни помещения, отсеци и сложна техника, един от нашите гости непринудено възкликна: „Каква е тая магия? Отвън като погледнеш — нищо, а вътре ще се шашнеш." И всъщност от този момент започна нашият разговор. Трябваше да разкажем на гостите за флотската ни партийна организация, за работата на комунистите и целия моряшки колектив, за внедряването на новия икономически механизъм и усъвършенстуването на социалистическата организация на труда.

Корабните партийни организации са пръснати по целия свят и работят относително самостоятелно без прекия контрол на флотския партиен комитет. При тези условия трябва да са силно изразени инициативността и съзнателността на комунистите, да расте авангардната им роля.

През VII петилетка се увеличи материално-техническата база на параходство „Български морски флот" (БМФ). Успешно се изпълнява плановата програма в размер на стотици милиони валутни левове. В ръцете на корабните екипажи е поверена скъпа и сложна техника. Нейната експлоатация изисква трудолюбиви, самостоятелно и творчески мислещи кораби екипажи, които често работят в неимоверно тежки условия. Отчитайки всичко това, ето как подходи флотският партиен комитет за организирането на комунистите при внедряването на новия икономически механизъм и усъвършенствуване социалистическата организация на труда.

Преди всичко счетохме, че трябва в максимална степен да бъдат информирани корабните първични партийни организации и екипажите за тезисите на Политбюро на Централния комитет на БКП за внедряването на новия икономически механизъм. В заседанията на партийния комитет, в оперативките, в съвместната работа със стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство стояха въпросите за усъвършенстуването на социалистическата организация на труда и внедряването на новия икономически механизъм. В партийния кабинет бяха подготвени материали по редица въпроси, свързани със същността на третирания проблем, с бригадната организация, вътрешностопанската сметка и пр. С тях бяха снабдени всички кораби. Тези въпроси се разясняваха на семинари с корабните ръководства и се даваха необходимите насоки. В оперативките на партийния комитет задължително се изслушват информации от партийните секретари и капитаните на различни кораби за състоянието на бригадната организация на борда на корабите, как първичната партийна организация и корабното ръководство внедряват новия икономически механизъм, политическите методи и форми на работа с трудовия колектив.

Специалисти от управлението на параходството разработиха план-програма за усъвършенстуване на социалистическата организация на труда, планирането и заплащането на труда. Тя бе приета в заседание на флотския партиен комитет.

Като част от новата организация на борда и с цел оптимизирано да се използва „живият труд", на корабите вече втора година се прилага новият устав. В поголямата си част той представлява приложение на съветския опит в областта на търговското корабоплаване.

Сега всички кораби са обособени на вътрешностопанска сметка и всеки екипаж представлява бригада със самостоятелна сметка и свои икономически показатели.

Партийният комитет и първичните организации обръщат особено внимание за планирането на дейността в условията на бригадната организация. Стремежът е то да започва от корабите, където ръководствата и партийните организации подготвят и обсъждат инженерните проекти. Те се съставят от експлоатационните звена и се обсъждат от бреговите първични партийни организации, след което се подготвя инженерният проект на параходството.

В началото на настоящата година, при нови валутни коефициенти, при силно завишени такси в почти всички портове и повишаващи се цени на горивата в чужбина, на Български морски флот бе възложен тежък план, който считахме за неизпълним. И в този момент на първоначално смущение решаваща роля изиграха задълбоченото и точно анализиране на обстановката и на нашите възможности, верните резчети, определянето на точния мащаб. В станалите разговори определяме параходството като един голям кораб със свое командуване, партийна организация и екипаж. Сега трябваше да сплотим този колектив, да преценим неговите възможности, да поведем този кораб по най-точния път, за да може задачата да бъде изпълнена успешно.

Мисля, че успяхме...

Преценявайки настоящата фрахтова конюнктура, извършвайки точни разчети, експлоатационните и икономическите отдели, всички корабни екипажи, ръководени от партийните организации, започнаха упорита борба за изпълнение на насрещния план. С решение на флотския партиен комитет бе създаден оперативен щаб за пряко наблюдение на експлоатационната дейност, за ефективна организация на социалистическото съревнование и внедрява-

Digitized by Google

нето на новия икономически механизъм. Първичните партийни организации заработиха още по-активно за усъвършенстване на бригадната организация на борда и въвеждането на новия устав. **Особено решаващо е участието на корабните партийни организации при определянето на коефициента за трудово участие на всеки член от екипажа.** Умелото и справедливо прилагане на този коефициент е от значение за ефективното използване на живия труд.

Похвална в това отношение е инициативата на първичната партийна организация на м/к „Рила", чийто екипаж обеща пред ръководството на БМФ в резултат на подобрена организация на борда на кораба оптимална експлоатация на машините и механизмите и реализирайки икономии от горивосмазочни материали, да осигури надпланова печалба от допълнително превозени товари в размер на годишния фонд „Индивидуална работна заплата". Тази инициатива се подема и от други кораби.

Никакво благородно начинание обаче не би било успешно, ако не съществува здраво и умело ръководство, ако не е налице здрава и осъзната дисциплина, ако няма добре подготвени и инициативни ръководни кадри. Отчитайки изключителната важност на този въпрос, флотският партиен комитет по докладна записка на главния директор и секретаря на комитета взе решение да бъде изготвен списък на членове на комсъстави, капитани и механици, които не са показали качества на ръководители съобразно новите изисквания. С това бяха запознати предвидените в списъка кадри. В края на годината същите ще бъдат отново оценени.

Мярка строга, но справедлива. **Усъвършенстването на социалистическата организация на труда, новият икономически подход, внедряването на икономическия механизъм изискват ново мислене, инициативност, творчество, критичност и самокритичност.**

През март благодарение на подобрената организация, на добре преценената обстановка, на точните разчети и повишената активност на моряшкия колектив се създаде обстановка, при която изглеждащият в началото на годината неизпълним план започна да добива очертанията на една реално изпълнима задача. Като прецени възможностите на колектива и създадената добра фрахтова конюнктура, ръководството на БМФ счете за необходимо да поиска повишение на плана за първото полугодие за сметка на III тримесечие. През май бе предложено на стопанската организация да завиши насрещния план за годината с повече от три милиона лева по печалбата. **Това наистина бе проява на икономическия подход.** Стана ясно, че вече е задействувал новият икономически механизъм.

Как се поддържат корабите и корабната техника, за да не се проваля нормалната експлоатация?

Отговорът е точен — ефективно планиране дейността за техническата експлоатация на съдовете и рационално използване на живия труд в условията на бригадната организация. Когато обемът на работата по поддържането и обстоятелствата налагат, в машинно отделение влизат моряците и членовете на машинната команда. В други случаи в работата по палубата и товарните помещения се включват механиците, мотористите, огнярите.

От няколко години в БМФ **успешно се прилага взаимствуваната от съветския търговски флот система за непрекъснато техническо обслужване.** При нея корабните екипажи, без да извеждат кораба от експлоатация, извършват най-различни ремонти по корпуса и корабните съоръжения. За всичко това е необходимо да съществува точен план, добра организация, инициативност и съзнателност. Тук в челните редици на много места са комунистите. Благодарение на прилагането на тази система и умелото планиране на работите по техническото поддържане на флота корабният парк е в експлоатация 340 дни в годината, което е над средно световно равнище.

Безспорно имаме и несполуки. От тях се стремим да се поучим и да не ги допускаме. Успехите са очевидни. Правим усилия да ги затвърждаваме и умножаваме. Сега в значителна степен вниманието на флотския партиен комитет, на цялата партийна организация е насочено да усъвършенстваме подхода в работата, да мислим по новому, да намираме точния мащаб, вярната мярка за нещата. И още — да откриваме и направляваме творческите сили на колектива и да сме уверени в неговите способности.

Иван НЕНЧЕВ
секретар на флотския партиен комитет
при БМФ — Варна

ЗДРАВА ОСНОВА

Девня се превърна в крупен център на тежката химия и транспортен възел с голямо народностопанско значение. Материализира се идеята на др. Т. Живков за изграждането на първата в страната промишлено-транспортна и селищна агломерация Варна—Девня—Провадия. Значителна част от основните фондове на химическата промишленост са в Девня. Тук са и повече от половината основни фондове на Варненски окръг. В Стопанския химически комбинат се трудят хиляди работници и специалисти.

Заводът за калцинирана сода по рода

Digitized by Google

си е един от най-големите в света. Оборудван е със съвременна техника, с висока степен на автоматизация. От пуска в експлоатация през 1974 г. досега заводският колектив винаги изпълнява плана. Неотдавна почти цялата продукция получи оценка „К". Сега заводът работи стабилно над проектната си мощност. Но всичко това не дойде отведнъж.

Осъществявайки политиката на Партията за формирането и утвърждаването на социалистическия начин на живот, **партийната организация работи активно за развитието на творческото начало в труда, за ново отношение към социалистическата собственост и трудовите задължения.** Това е здравата основа, върху която градим политическата и организаторската работа за изпълнението на плана и укрепването на социалистическия начин на живот.

Главно внимание отделяме на въпросите на **новия икономически механизъм.** Почти една година той определя съдържанието на нашата възпитателна и организаторска дейност.

В първите стъпки с пропагандирането и разясняването на новия икономически механизъм в част от кадрите се създаде неправилно разбиране. Те мислеха, че едва ли не той ще реши всички въпроси на организаторската и възпитателната работа и че ще намалеят тези функции на партийната организация. Партийното бюро оцени, че това е не само неправилно, но и вредно. Задълбоченото изучаване и прилагане на механизма показва точно обратното. Стана ясно, че не само не намалява, но се увеличава ролята на партийната организация за **утвърждаването на ново отношение към социалистическата собственост и труда.**

Общоприета практика е при нарушение на технологичната и трудовата дисциплина виновникът да се санкционира материално. След още едно-две подобни провинения следва и дисциплинарно уволнение. Ясно и просто. Да се обсъжда? Не! За това няма място. Но, като се има предвид фактът, че макар и уволнен, нарушителят не напуска средата, която определя нашия начин на живот, че той само сменя колектива, партийните организации по цехове измениха отношението си към провинилите се. Наред с административното наказание се полагат усилия чрез разговори и убедителни примери да се измени отношението на този човек към служебните му задължения и към колектива, в който той работи, да се засили чувството му за отговорност пред другарите и пред държавата.

Създаването на **чувство за колективизъм** е много важно изискване в условията на новия икономически механизъм и е една от основните черти на социалистическия начин на живот. В най-висока степен това важи за нашия завод, където производственият процес е денонощен и непрекъснат, където всеки цех е зависим технологично от предходния, където е необходимо високо колегиално чувство, основано на изискванията на технологията. При нас нарушенията на технологичната дисциплина са много редки явления. По тази причина нямаме случаи да е застрашавано изпълнението на плана.

Високото чувство за отговорност пред колектива и колегиалността най-добре проличават в работата на смените. Повече от една трета от състава на заводския колектив работи на смени. Само няколко дни от месеца, когато съответната смяна е на работа от 8 до 16 часа, тя е в пряк контакт с цеховото и заводското ръководство. В останалите дни тя се труди напълно самостоятелно. В ръцете на сменния колектив е икономиката на завода — съдбата на плана, качеството на содата, възнаграждението на другарите им.

Крайният икономически резултат, от който зависи кой какво възнаграждение ще получи, е дело на колектива. Затова в него и особено в смените се **поражда силно чувство за отговорност — кой, как и** колко допринася за общия резултат. Създава се непримиримост към пилеещия и нехаещия. Защото това се отразява не само върху него, но и на останалите. Затова в колектива съществува атмосфера на контрол и самоконтрол, на възможно най-обективна преценка на личния принос на всеки. Особена вреда тук е уравниловката при определянето на индивидуалната работна заплата, защото тя нанася поражения в две посоки. По-лошо работещият, ако получи почти колкото оня, който се труди добре, счита, че може да продължава по същия път. Този обаче, който работи добре, изгубва стимул и започва да се привизява до нехайния. Това кара партийните и стопанските ръководства на цеховете и заводското ръководство внимателно да следят разпределението (особено над тарифния) на фонд „Работна заплата" и активно да се намесват при прояви на уравниловка. Показател за добра атмосфера в това отношение са съвсем редките посещения при ръководството на завода от страна на работниците и служителите по въпроси на заплащането на труда. Това означава, че още в смените и бригадите личният принос на всеки работник е реално оценен.

Цеховите партийни организации и стопанските ръководства обръщат особено внимание на сблъсъците с прояви от този род „Аз (нашият цех) работих много добре, а стопанските резултати на завода не са чак толкова добри". Или „обществото е длъжно да осигури на всеки средна работна заплата".

Партийните и стопанските ръководители работят активно за създаване атмосфера на доверие и критично отношение към работата на другаря, на ръководните дейци. С успех някои цехови партийни организации използват самоотчета на ръководителя пред партийното събрание. Доскоро на събрание началникът обикновено последен вземаше думата, като обобщаваше изказванията, разкритикува тоя или оня и постави задачите. Сега той трябва да застане пред другарите си и пръв самокритич-

Digitized by Google

но да се отчете за своята дейност. Пример даде бившият заместник-секретар на заводската партийна организация и бивш началник на цех, сега директор на завода. Ефектът от този подход е осезателен — издига се авторитетът на партийното бюро, подобрява се психологическият климат в партийната организация и колектива, засилва се доверието в този ръководител, укрепва се единоначалието.

В условията на новия икономически механизъм **критиката и самокритиката** придобиват важно значение. Формирането на работната заплата като резултативна и остатъчна величина активизира критичния подход към работата на ръководителя и колегата, към цеха, който осигурява нормална работа на следващото звено. Сега на партийните събрания въпреки съществуващите проблеми по условията на труда, обслужването и други най-често става дума и се отправят критични бележки до ръководството на завода и Стопанския химически комбинат по въпроси, които са свързани с икономиката за завода.

Отношението към социалистическата собственост пролича и при извършването на основните ремонти, което се осъществява със собствени сили. Дружествата на ДКМС и отделни комсомолци поеха шефство над някои машини и съоръжения. Това култивира чувство за истински стопанин на цеха и завода, създава удовлетворение от извършеното.

За резултатна разяснителна и възпитателна работа, за създаването на социалистически добродетели са необходими кадри и ефективни форми и средства, нужно е най-вече **всички ръководители да бъдат и възпитатели.**

Известно е, че във всяка първична партийна организация съществува агитаторски апарат. Тези хора рядко се обучават, не се инструктират и често не се отчитат за извършената дейност. На трудещите се трябва да се поднася информация, която да формира отношение. Затова партийното бюро отделя голямо внимание за укрепването на този отряд, който влиза в контакт с населението по най-актуалните въпроси на деня. Стремежът ни е разяснителната и възпитателната работа да надхвърля въпросите, които са свързани с изпълнението на плана. Това наложи да осъществяваме системна работа с всекиго и още повече с ония, които имат отклонение от поведението и възгледите си, от нормите на социалистическото общежитие. В не редки случаи потребителството, нечестността, междуличностните търкания не са постоянен прицел на възпитателна работа. Често това става по сигнали или когато хората дойдат при нас по лични проблеми. Понякога научаваме, че някой употребил алкохол през работно време, на друг имало търкания в семейството. Всичко това изисква всекидневен контакт с отделната личност, по-отблизо да се познават радостите и болките на колектива.

За нас е пределно ясно, че кадрите на Партията, независимо къде са те — на стопанския фронт или в партийния апарат, трябва активно **да участвуват във възпитателната работа.** По принцип в нея сме заангажирали всички, но някои рядко изпълняват възпитателните си функции. Оправдават се със заетост, с внезапно изникване на неотложна работа и т. н. Понякога забравят, че те трябва да намират време да беседват с хората не само по производствени въпроси. Как се проявява като възпитател бригадирът, началникът на смяна, ръководителят на цеха? По-голямата част от тези дейци са добри производственици, с добра специална подготовка, но не са преминали поне минимум обучение като възпитатели. На тях са нужни знания по педагогика, социология, етика, естетика и т. н. За по-висок ранг ръководители се намират форми за обучение, а за низовите се прави малко. А нали от прекия ръководител зависи много и атмосферата в колектива?

Демократизмът в управлението на икономиката освен прякото участие на работниците в съставянето на плана, включването им в различните изборни органи, вече има проявление и в посочването на ръководители от самите работници. Колективите вече издигат за ръководни дейци млади хора, отлични производственици, носители на такива качества като принципност, инициативност, находчивост и пр. **Тези хора имат най-големи възможности да се утвърждават като възпитатели на колектива,** защото техният път започва от доверието на хората. Практиката показва, че колективи, където ръководителите са избрани от работниците, най-често са челници в труда. Партийното и стопанското ръководство обикновено се опира на тях, когато при отделни обстоятелства се налага за общия интерес да се извърши неизгодна за колектива работа. Тук ръководителят, издигнат от самия колектив, може да го убеди да жертвува личния си интерес в името на обществения. По-лесно е да се нареди на една бригада да извърши определена работа. Ние обаче считаме, че е по-важно хората да действуват по убеждение, водени от мотиви, като работническа чест, престиж, доверие към техния ръководител. Затова е целесъобразно стопанските ръководители, включително до равнище цех, а би могло и по-нагоре, да се избират на общо събрание на колектива.

Не бива да отминаваме и други фактори, които влияят върху климата в колектива — нормални условия за производствения процес, чистотата и реда, инструменталната екипировка, навреме дошлите суровини, изправните машини и съоръжения. От съществено значение са и добре организираният отдих, здравеопазването, храненето, транспортът и т. н. Проблеми, от които зависи да има дисциплина, инициативност, творчество.

Конда КОНДОВ

секретар на заводската партийна организация в Завода за калцирана сода — гр. Девня

Digitized by Google

ЛЕНИНСКИ ПРИНЦИПИ НА РЪКОВОДСТВО НА ЛИТЕРАТУРАТА И ИЗКУСТВОТО

ПЕТРАНКА ТРЕНДАФИЛОВА

Могъщият ленински гений оказа и оказва огромно влияние върху всички сфери на духовната култура — на идеологията и науката, на просветата и образованието, на литературата и изкуството.

Ленин притежаваше ненадминат дар научно да предвижда, дълбоко да прониква в същността на събитията и явленията, творчески да прилага диалектико-материалистическия метод към анализа на новите исторически условия. Благодарение на този дар той обогати с принципно важни положения всички съставни части на марксизма, откри нов етап в неговото развитие.

И в областта на художественото творчество Ленин изрази естетическите интереси и потребности на работническата класа, даде научна методология на анализа на тенденциите на развитието на литературата и изкуството, на художествения прогрес. Отговори на най-актуалните въпроси на художествената култура на XX век, освети пътя за смело и творческо решаване на кардиналните проблеми на художествената култура и днес.

Теорията на отражението, станала методологическа база на съвременното материалистическо разбиране природата на творчеството, принципът за партийност и народност, основите на развитието на художествената култура на работническата класа, на всички трудещи се, положението за единството на задачите на изкуството и задачите на идейновъзпитателната работа на Партията — всички тези идеи, взети заедно, съставиха цялостната естетическа концепция за новото социалистическо изкуство.

Ярка изява на въплътяването и тържеството на ленинските естетически идеи стана формирането на художествената култура на съветския народ след Великата октомврийска социалистическа революция — социалистическа по съдържание, по главна насоченост на развитие, многообразна по национални форми, интернационална по характер.

Разглеждайки литературата и изкуството като специфична форма на обществено съзнание, като действено средство за комунистическо

Digitized by Google

възпитание на трудещите се, Ленин показа тяхната плътна обвързаност със социално-икономическия и политическия живот на обществото, с класовата борба. Още в „Какво да се прави?", като разглежда организационните принципи на Партията от нов тип и говори за значението на революционната теория като идейна основа на революционната борба, Ленин свърза развитието на демократичната, социалистическата идеология в Русия с постиженията на руската литература от XIX век. Това разбиране за единството на задачите на изкуството и на социалистическата идеология, единството на крайните цели на художественото творчество и идеологическата дейност на Партията Ленин обоснова класически в статията си „Партийна организация и партийна литература", отпечатана през октомври 1905 г. В нея Ленин разглежда литературното дело на Партията като неотделима съставна част от партийната работа, подсказа основните принципи на политиката на Партията в областта на литературата, като подчерта, че „Литературата трябва да стане партийна. В противовес на буржоазните нрави..., в противовес на буржоазния литературен кариеризъм и индивидуализъм, на „господарския анархизъм" и на ламтежа за печалби — социалистическият пролетариат трябва да издигне принципа на **партийната литература**, да развие този принцип и да го осъществи в живота в колкото може по-пълна и по-цялостна форма."[1]

В какво според Ленин се състои принципът на партийност в литературата? В нейната неразделна връзка с общопролетарското дело, с борбата на работническата класа под ръководството на Комунистическата партия за смъкване на капитализма, за построяване на социализма и комунизма; във всекидневното партийно ръководство на печата, книгоиздаването, цялата система от създаване и разпространение на духовни ценности. „За социалистическия пролетариат — пише в същата статия Ленин — литературната дейност не може да бъде средство за печалба на отделни лица или групи, тя не може да бъде изобщо индивидуална работа, независима от общото пролетарско дело. Литературното дело трябва да стане част от общопролетарското дело, „колелце и винтче" на един единен, огромен социалдемократически механизъм, привеждан в действие от целия съзнателен авангард на цялата работническа класа. Литературната дейност трябва да стане съставна част от организираната, планираната, обединена... партийна дейност."[2] Отразявайки волята и интересите на широките трудещи се маси, Партията трябва да ръководи културно-художественото процес, да оформя и определя неговите резултати. Изкуството, доказва Ленин, принадлежи на народа, създава се от народа и неговият разцвет е най-тясно свързан с отразяването на стремежите, чувствата и волята на народа. Ленинова е мисълта, че трудещите се са не само потребители на духовни ценности, но и непосредствени творци на културата.

Ленин убедително разобличи несъстоятелността на доводите на буржоазните идеолози, които и до днес не са се отказали да „доказват", че уж партийното ръководство на художественото творчество ограничавало свободата на творчеството, че уж то предполагало вмешателство в литературното творчество и т. н. В общество, разделено на антагонистични класи, не съществува никаква „абсолютна свобода" и разговорите за това са лицемерни, демагогски. „Да живееш в общество и да си независим от обществото е невъзможно. Независимостта на буржоазния писател, художник, актриса е само замаскирана (или лицемерно маскирана) зависимост от кесията с пари, от подкупа, от издръжката."[3]

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 12, с. 96.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 12, с. 96—97.
[3] Пак там, с. 99.

Digitized by Google

Утвърждавайки тясната връзка на пролетарската литература с интересите и борбата на работническата класа, Ленин подчертава, че „литературната част от партийното дело на пролетариата не може да бъде шаблонно отъждествявана с другите части от партийното дело на пролетариата. Безспорно е, че литературната дейност най-малко се поддава на механично уравняване, на нивелиране, на господство на мнозинството над малцинството. Безспорно е, че в тази дейност трябва безусловно да се осигури по-голям простор на личната инициатива, на индивидуалните склонности, простор на мисълта и въображението, на формата и съдържанието."[1] Но „организираният социалистически пролетариат трябва да следи цялата тази работа, да я контролира, в цялата тази работа без никакво изключение да внася живата струя на живото пролетарско дело"[2]. Тук Ленин не отстъпва. Давайки оценка на един или друг художник, той никога не отминава особеностите на неговия талант, майсторство, умение образно „да схване" и ярко да пресъздаде съществени, типични страни от живота. Талантливото произведение на изкуството, казва Ленин, „хваща за сърцето", в него не е важна „голата идея", която може да бъде предадена и в популярна статия, а това, че читателят, слушателят, зрителят не се съмняват в правдата на изобразяваното, с всеки нерв чувствува, че всичко е било именно така, както е казано, почувствувано, преживяно. Той постоянно призовава художниците да развиват своята индивидуалност и високо майсторство, защото великите и благородни идеи живеят в изкуството дълго само когато намират високохудожествено въплъщение.

Но имайки постоянно предвид спецификата на изкуството, Ленин не заобикаля реално съществуващите връзки на изкуството с идеологията, с идеологическия подход към художественото творчество, необходимостта Партията да влияе идейно-политически върху формирането личността на художника, на неговия мироглед, на укрепване връзките му с живота. Наред с грижата за усъвършенствуване на художественото майсторство в центъра на политиката на Партията в областта на литературата и изкуството Ленин поставяше грижата всеки художник да овладее марксисткия мироглед. В писмо до Максим Горки, в което се говори, че от всяка философия, даже от идеалистическата, художникът може да почерпи за себе си много полезни неща, Ленин подчертава: сам пролетарският художник трябва да стои на последователно материалистически позиции.

Мислите за живота, които писателят, художникът, композиторът въплътяват в своите произведения, идеите и чувствата, които вграждат в тях, не са им дадени от рождение. Формирането на творческата личност се определя от социални фактори. Така един от аспектите на партийното ръководство на литературата и изкуството Ленин виждаше в постоянната грижа на Партията за идейно-политическото изграждане на творческата интелигенция, за дълбокото усвояване от нея на марксистката теория, за укрепване на връзките на творческите работници с живота, с революционната практика на трудещите се. Това последното е обусловено от самата специфика на работата на писателите и художниците. Тяхното творчество е изключително индивидуално. Способността на писателя, на художника да изрази в своето творчество интересите, мислите, чувствата на трудовия народ, в значителна степен зависи от това доколко тясно той е свързан с народа, е проникнат от неговите грижи, доколко дълбоко е неговото разбиране на обществените процеси, ролята на класите в един или друг етап на общественото развитие. В. И. Ленин проявява изключителна грижа както за привли-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 12, с. 99.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 12, с. 97.

Digitized by Google

чане на страната на пролетариата най-добрите представители на старата интелигенция, така и за формирането на нов тип творци, които ще привличат „не користта и не кариерата, а идеята за социализма и съчувствието към трудещите се". Той се грижеше както за писателите Максим Горки, Демян Бедни, А. Серафимович, за художниците С. Коненков, В. Дени, за артистите от Московския художествен театър, за композиторите, така и за младите студенти, и то не само в лични беседи и разговори. Особен смисъл и значение придобива грижата на Ленин учащите във всички курсове да получат необходимата политическа подготовка, да им преподават обязателно основи на комунистическия мироглед. Колко важни са тези Ленинови мисли за бъдещето. Те именно залягат в основата на Постановлението за работа с творческата младеж в художествените учебни заведения.

Укрепването на връзките на творческата интелигенция с живота, с творческия труд на милионите трудещи се е продиктувано от интересите на развитието на социалистическото изкуство. Само в дълбокото проникване в живота, в сливането с движението на най-прогресивната и докрай революционна класа е източникът за развитието на литературата и изкуството на социалистическия реализъм. В обществената практика, в революционното движение на работническата класа социалистическата литература и изкуство черпят вдъхновение, намират теми, образи, характери, които на свой ред служат за възпитанието на революционни качества у широките трудещи се маси. Но поставяйки задачата изкуството да се доближи до народа, В. И. Ленин подчертаваше: за да може изкуството да се приближи до народа и народът до изкуството, то ние трябва отначало да издигнем общообразователното му и културното му равнище. А това означаваше да се формира нова социалистическа култура в пълния ѝ обем като принципно ново явление в историята на човешката култура. Тази двуединна задача — движение на изкуството към народа и на народа към изкуството, определя както качествената отлика на социалистическото изкуство от изкуството на миналите епохи, така и магистралните пътища за неговото формиране. Още в статията „Партийна организация и партийна литература" той подчертава, че „социалистическото изкуство трябва да служи не на преситената героиня, не на скучаещите и страдащите от затлъстяване „горни десет хиляди", а на милионите и десетките милиони трудещи се, които са цветът на страната, нейната сила, нейното бъдеще. Това ще бъде свободна литература, която ще оплодотворява последната дума на революционната мисъл на човечеството с опита и живата дейност на социалистическия пролетариат, която ще създава постоянно взаимодействие между опита на миналото (научния социализъм, който завърши развитието на социализма от неговите примитивни утопични форми) и опита на настоящето (сегашната борба на другарите работници)"[1]. В тези известни ленински слова се съдържа не само оценка на новата роля на социалистическото изкуство, но и се подчертава значението на народните маси като движеща сила на прогресивното развитие на обществото. Ленин справедливо предвижда, че именно издигането на общата култура на масите ще създаде онази твърда, здрава почва, от която ще израснат мощните, неизчерпаеми сили за развитието на изкуството, науката и техниката.

Спазвайки ленинските изисквания, КПСС на всички етапи от революционното развитие на обществото е решавала въпросите за направлението и съдържанието на процеса на развитие на литературата и изкуството в тясна връзка с насъщните задачи на революционното движение на пролетариата, с главните проблеми на строителството на социалистическото и комунистическото общество. Художествената култура активно помага на Партията за възпитаването у народа на кому-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 12, с. 100.

Digitized by Google

нистически мироглед, високи морално-политически качества, норми на комунистически морал, развит естетически вкус. Създаването и разпространяването на естетически ценности, които допринасят да се формира новият човек — ето една от главните цели на партийното ръководство на социалистическата художествена култура.

Изразявайки интересите на работническата класа, в своето ръководство Партията, учи Ленин, следва да отделя постоянно внимание на идейното съдържание на литературата и изкуството. Да насочва развитието на всички видове художествено творчество така, че то органично да се влива във всенародния труд за строителството на социалистическото общество. Решенията на конгресите, на пленумите на ЦК на КПСС, постановленията на правителството по въпросите на литературата и изкуството са ярко проявление на осъществяването на ленинските принципи за идейната насоченост на социалистическото изкуство. В тях се съчетават точните идейни оценки, дълбочината на социалния анализ с естетическата взискателност. Последователната борба за идейна чистота и художествено съвършенство на изкуството изразява ленинската заинтересованост и на нашата партия от издигане на възпитателната роля на социалистическото изкуство. От трибуната на Четвъртия конгрес на писателите прозвуча партийната оценка, че у нас е създадена творческа атмосфера на културния фронт, характерна с марксистко-ленинската принципност, с идейно-политическата зрелост и преданост към социализма, с вярата в необходимостта да бъдат утвърдени комунистическите идеали чрез силата на таланта, смелостта на мъжеството и чистотата на дръзновението.

Партийното влияние върху литературата и изкуството се заключава не само върху общата им идейно-политическа ориентация, то обхваща и самия творчески процес. Известните ленински слова, че в литературното дело е необходимо „безусловно да се осигури по-голям простор на личната инициатива, на индивидуалните склонности, простор на мисълта и въображението, на формата и съдържанието“[1] не бива да се тълкуват така, че уж творческата фантазия на художника е неуправляема. Ленин високо цени художествената литература като велика възпитателна сила. За него художествените произведения служат не само като източници за наслада, макар че и на това им качество той е отдавал изключително голямо значение. „Без човешки емоции — казва той — никога не е имало, няма и не може да има човешки търсения на истината.“[2] В разговор с Максим Горки, както си спомня знаменитият мхатовски артист В. И. Качалов, Ленин твърдо отстоявал становището, че на новата театрална публика ѝ е нужна не само героика, а и лирика, „нужен ѝ е Чехов, нужна е житейска правда“. За Ленин чеховската лирика, чеховската житейска правда не се противопоставят на героическото революционно изкуство. Историята потвърди, че и тук Ленин е умеел да вижда по-далеч от другите.

Но тъй като изкуството е и оръжие в идеологическата борба, то трябва да се ръководи от Партията. В беседа с Клара Цеткин В. И. Ленин казва: „Всеки художник, всеки, който се мисли за такъв, има право да твори свободно, както му диктува неговият идеал, независимо от нищо. Но, разбира се, ние сме комунисти. Ние не трябва да стоим със скръстени ръце и да позволяваме на хаоса да вилнее както си иска. Ние трябва съвсем планомерно да ръководим тоя процес и да оформяме неговите резултати.“ Да се оформят резултатите от художественото творчество, това, разбира се, не означава вмешателство в творческия процес, дребнаво опекунство върху художника, налагане

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 12, с. 97.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 18, с. 211.

Digitized by Google

му едни или други решения на творчески задачи. Художникът трябва да твори в интерес на народа не по външна принуда, а по дълбоко вътрешно убеждение. Развивайки това положение в своя труд „От какво наследство се отказваме", Ленин подчертава, че „нито един жив човек не може да не застава на страната на една или друга класа (след като е разбрал техните взаимоотношения), не може да не се радва на успеха на дадена класа, не може да не се огорчава от нейните неуспехи, не може да не изказва негодуване против онези, които са враждебни на тази класа, против онези, които пречат на нейното развитие чрез разпространяване на назадничави възгледи и т. н., и т. н."[1]. Верността на тези думи е очевидна. От младини възприел със сърцето си мъдростта на ленинските принципи за партийност и народност в изкуството, класикът на нашата литература Георги Караславов с убедителна сила ги въплъти в своите произведения. Препрочитайки и днес страници от неговите творби, възхищавайки се от проникновеното майсторство на техния създател, ние все повече се замисляме над това каква незаменима школа са творбите му за възпитаване на класов подход към оценката на фактите и явленията от нашата действителност.

Главното в партийното ръководство на развитието на художествената култура е умението да увлече дейците на изкуството в благородната задача да служат на народа, да ги направи активни участници в социалистическото строителство. Задача на Партията е да възпитава художника така, че неговите вътрешни потребности и стремежи, неговите етически и естетически идеали, неговата жизнена и творческа позиция да се определят от интересите на борбата за постигане на най-високия идеал на човечеството — идеала за комунизма.

„Талантът е рядкост — той трябва системно и внимателно да се отглежда"[2]. Това Лениново указание определя методите на партийно ръководство на изкуството, които изхождат от принципите на възпитание, убеждение, идейно въздействие, осигуряване на широк простор за лична изява, индивидуални склонности, мисли и фантазия, а партийното ръководство осигурява условия за тясна връзка на изкуството с практиката на революционното преобразуване на обществото, въоръжава творците с теоретически компас, който им позволява правилно да се ориентират в сложните противоречиви явления в живота, способствува за развитието и разцвета на литературата и изкуството на социалистическия реализъм. Действеното сближаване на изкуството с живота на народа след Октомврийската революция Ленин обоснова с органическата връзка на творчеството на художниците с политиката на Партията, която изразява коренните интереси на народа. Затова Ленин определи укрепването на връзките на изкуството с практиката на социалистическото строителство, с политиката на Партията като друга важна задача на партийното ръководство на художественото творчество.

В много от работите на Ленин се подчертава: на партийното ръководство на художественото творчество са чужди методите на администриране, тонът на „литературна команда", налагане на субективни възгледи и вкусове. Партийното ръководство на тази област от духовния живот се строи на научна основа. Научността на партийното ръководство се осигурява от дълбокото марксистко-ленинско разбиране същността на изкуството, познаване на тенденциите и закономерностите на неговото развитие, умението да се намерят най-подходящи методи за осъществяване политиката на Партията в областта на литературата и изкуството, умението да се сплотят художниците на принципна основа за решаването на общите задачи на комунистическото строител-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 2, с. 537.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 48, с. 182.

Digitized by Google

ство. Пред Клара Цеткин Ленин изрича следните забележителни думи, които и днес всеки творец, всеки истински социалистически работник на културния фронт може да счита като главна насока за себе си. „Важно е не нашето мнение за изкуството. Важно е също така не онова, което изкуството дава на няколкостотин, дори на няколко хиляди души от многомилионното население. Изкуството принадлежи на народа. Неговите най-дълбоки корени трябва да бъдат в самите недра на широките трудещи се маси. То трябва да бъде разбираемо и любимо за тези маси, да ги издига. Трябва да буди художниците у тях и да ги възпитава.“ В това концентрирано изказване са характеризирани онния черти на истински народното, свободното изкуство, които му осигуряват масово разпространение и признание в условията на социалистическото общество и с това способствуват успешно да се решава проблемът за взаимоотношението — в комунистически дух — между изкуството и народа. В това дело Ленин е отдавал изключително значение на ролята на литературната критика. Като органическа част на творческия процес тя е призвана да оказва активно влияние на творческия процес, за формиране на неговите резултати, на естетическите вкусове на народа.

Народност и партийност — това е мярката, с която В. И. Ленин претегля художествените ценности. „Пред нас — провъзгласи той още през 1905 г. — стои трудна и нова, но велика и благородна задача да организираме обширното, разнообразното литературно дело в тясна и неразривна връзка със социалдемократическото работническо движение. Цялата социалдемократическа литература трябва да стане партийна.“ Ленинското отношение към изкуството, ленинската методология за партийно ръководство на художествената култура имат огромно, непреходно значение за съвременността. Те определят основните принципи на политиката и на нашата партия в областта на художествената литература: грижливото отношение към таланта, към творческото търсене, съединени с принципност в идейно-политическите позиции, с ясност в нравствено-естетическите изисквания. „...големите задачи, които стоят сега пред нас за изграждане културата на зрялото социалистическо общество, могат да се решат само чрез обединяване силите и таланта на всички поколения творци върху принципите и делото на научния и реалния социализъм“ — каза др. Людмила Живкова в словото си пред Четвъртия конгрес на писателите. Условия за това осигурява априлската линия на Партията. Сърцевината, същността на усилията за създаване на нова социалистическа класика трябва да стане отразяването на съвременността, изобразяването на съвременния положителен герой, онзи, който е жива сплав от история, настояще и бъдеще, защото със своя вдъхновен труд вгражда в темелите на утрешния ден всичко непреходно от многовековното минало на нашия народ и държава.

Да открива и пресъздава новите черти на положителния герой, живото му присъствие в нашето ежедневие, неговата значимост като движеща сила на общественото развитие — това е първостепенната задача на социалистическо-реалистическата ни литература днес.

Партията, следвайки ленинските завети, непрекъснато усъвършенствува идейно-политическото възпитание и марксистко-ленинското образование на художествената интелигенция, постоянно се грижи за развитието на творческата активност на писателите, художниците, композиторите, артистите, за повишаване идеологическата ефективност на литературата и изкуството, да осигурява нарастване на тяхната роля във формирането на светогледа на човека, неговите нравствени убеждения, духовна култура; да се превърнат в насъщна необходимост за хората, да бъдат действена сила в изграждането на новия човек.

Лозунгът на Дванадесетия партиен конгрес „Дела, дела и пак дела“ е лозунг и на дейците на художествената култура.

Digitized by Google

НАКАЗАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ

Завърши замяната на партийните членски книжки. В осъществяването на това крупно дело бяха вложени дълбока ленинска принципност и отговорност. Тя допринесе да се повиши активността и отговорността на комунистите, да се подобри дисциплината в производството и обществения живот. Преценено бе доколко всеки комунист изпълнява авангардната си роля. Редица членове на Партията бяха наказани за това, че допускат нарушения, не спазват Програмата и Устава на Българската комунистическа партия, не се считат с нормите и принципите на партиен живот, на комунистическия морал, не воюват срещу проявите на недисциплинираност, бюрократизъм, бездушие и др.

Юлският пленум на Централния комитет на Партията (1980 г.) оцени, че въпросът за дисциплината и отговорността сега има решаващо значение за нашите успехи. Пленумът призовава партийните комитети и организации, държавните и стопанските органи и организации да отидат на открит сблъсък с рушителите на дисциплината, срещу всякакви прояви на неорганизираност и разпуснатост.

Безспорно е, че важно условие за високи постижения в даден колектив е многостранната възпитателна работа, преодоляването на вредните явления, съблюдаването на нормите на комунистическия морал, укрепването на дисциплината.

Няма съмнение, че партийните органи и организации ще водят решителна борба срещу отрицателните прояви в нашето общество, за строго спазване на партийната, държавната, производствената, технологичната, трудовата, плановата и финансовата дисциплина. На онези, които не проявяват активност, системно допускат нарушения и петнят името на Партията, ще им се търси отговорност.

На фона на големите задачи, които днес поставя Партията, с още по-голяма сила изпъква въпросът за ефективността, възпитателната роля на наказанието и работата със санкционираните комунисти.

Известно е, че за нарушения на Устава на Българската комунистическа партия и за други провинения на партийните членове **се налагат съответни наказания.** В многостранната дейност на партийните комитети и организации търсенето на отговорност от провинилите се комунисти не е главната цел. Те се стремят преди всичко у **всекиго да развиват чувство на висока обществена отговорност, на дълг за изпълнението на възложените им задачи, на творчество и инициативност, на строго съблюдаване Устава на БКП.** И само в случаите, когато тези мерки са недостатъчни, те налагат

НАКАЗАНИЯ

на виновните лица.

Санкциите на партийните членове по един или друг път стигат до колектива, в който се труди даденият комунист, а понякога надхвърлят и неговите граници. Те се коментират, влияят на атмосферата. Като се ръководят от тези съображения, редица партийни комитети и организации при **налагане на наказанията спазват принципа:** да не остане нито един провинил се без въздействие и да не се допусне нито един невинен да бъде санкциониран. Защото нищо не развращава с такава сила комунистите и всички трудещи се, както обстоятелството, че има провинения, които са известни на целия колектив, а остават „незабелязани". Това насърчава отклоняващите **се от** Устава на БКП, от морала в социалистическото общество, убива вярата в колектива. Вникне ли се в дейността на много партийни комитети и организации във Варненски, Видински, Пловдивски, Сливенски и други окръзи, ще се види, че те гледат на наказанието не като средство за възмездие, а като ефективен способ за възпитание, за предотвратяване на нарушения в бъдещата дейност не само у наказаното лице, но и сред останалите комунисти, на колектива, в който то работи и живее.

Подвеждането към партийна отговорност е **изключително събитие в живота на комуниста.** Хората, на които е възложено да се занимават с партийното положение на провинилия, се ръководят от една мисъл — да разкрият **истината.** Известно е, че ако познаваме причините, които предизвикват едно явление и можем да въздействуваме върху тях, това ни открива възможността за целенасочено влияние върху самото явление. И още нещо ни подсказва практиката на много партийни комитети и организации. **Когато се обсъжда поведението на комуниста, да се влага голяма принципност и човещина,** а не да се проявява небрежност и да се прибягва до тежки санкции. Винаги се има предвид, че съгласно член 9 от Устава на Партията е предвидено за незначителни простъпки да се прилагат мерки за партийно въздействие: другарска критика, предупреждение, обръщане на внимание и пр. И не само да се помни, а да се осъществява на практика. Защото това е от изключителна важност за **правилното възпитание** на хората, за **създаването на ведра атмосфера** в дадения колектив. С тези постановки навярно би било правилно да се съобразяват партийните групи и най-вече бюрата на първичните партийни организации. Защото те най-често

Digitized by Google

използват различните критерии за въздействие и едва тогава отиват до по-тежки санкции. Стремежът е да се изяснят обективно всички обстоятелства на даденото дело, като се събират и проверяват както доказателствата, които подкрепят обвинението, така и тези, които са в полза на провинения. Този принцип е тясно свързан с възпитателното въздействие на наказанието. Той налага съобразяване и с размера на отрицателните последици на санкцията както на провинилото се лице, така и на колектива. Решението да бъде достатъчно обосновано и мотивирано в духа на високите изисквания на Устава на БКП. Главното при обсъждане провинението на даден комунист е правдивостта и обективността, съчетани с висока взискателност и грижи за човека, с педагогически такт и подход. Тук би могло да се припомни казаното от К. Маркс, че както историята, така и разумът в еднаква степен потвърждават факта, че жестокост, несчитаща се с никакви различия, прави наказанието съвършено безрезултатно. Педагогическият такт изисква с умение да се пристъпва към човека във всеки отделен случай.

Какво е характерно например за някои партийни комитети и организации във Варна, Сливен, Толбухин и другаде? В прилагането на педагогическия такт те спазват важни принципи: повече взискателност към човека и заедно с това по-голямо уважение към него. При всички обстоятелства имат желание да се разбере човекът, неговият вътрешен свят, духовните му нужди и стремления и изхождайки от това, да се намери най-верният път за въздействие на неговите чувства, съзнание, поведение, като те се насочат към изграждане личността на новия човек — активен участник в социалистическото строителство.

— Педагогическото майсторство на партийните дейци — изтъкна Никола Стойчев, секретар на общинския комитет на БКП във Варна — е умението да се разбира и чувствува човекът. Педагогическият такт е несъвместим с грубост, високомерие. бюрократизъм, нежелание да се вникне в нуждите и болките на хората. Това се стремим да внедрим в общинската партийна организация.

При налагането на наказанията е задължително да се съобразяваме с тяхното основно предназначение — те да действуват възпитателно и предупредително, да играят превантивна роля както за отделния комунист, така и за цялата първична партийна организация, за колектива, където се труди и живее провинилият се.

Превантивността като един от основните ленински принципи на контрола има изключително голямо значение за точното изпълнение на партийните решения, за предотвратяването на отрицателните последствия от неизпълнението им. Тя е предназваща дейност и се осъществява с различни форми и средства. Главното в дейността на много партийни органи и организации е навреме да видят отрицателните прояви и да се намесят при първите признаци. а не когато са настъпили непоправими отрицателни последствия и наказанието е неизбежно. В тази връзка окръжната контролно-ревизионна комисия във Варна е създала добра координация и единодействие с органите на окръжната контролна система, Министерството на вътрешните работи, съда и прокуратурата. Това способствува по-ефективно да се преграждa пътят на негативните явления в Партията и обществото.

Справедливостта и принципността при определяне на наказанието са съществени изисквания, за да може то да изиграе възпитателно въздействие. Понякога наказаните не приемат мярката за справедлива. Двадесет и шест на сто от наказаните комунисти във Видински окръг например при социологическо проучване считат, че са санкционирани неоснователно или че наказанието им е по-голямо от провинението. Защо е така? В едни случаи това се дължи на факта, че не са разкрити докрай причините, които са довели до нарушението на Устава. В други, макар и по-рядко, се нарушават ленинските принципи. изискванията на Устава на БКП за повече грижовност при обсъждане поведението на дадения комунист. В трети случаи в момента в първичната партийна организация е нарушена принципността, в четвърти — поради недостатъчна комунистическа съзнателност отделни комунисти не са в състояние да направят вярна политическа оценка на своето поведение. Те не осъзнават трудовия си дълг и единството между личните, колективните и обществените интереси. Разбира се, съществуват и други причини, които намаляват възпитателния ефект от наказанието. Може да се воюва успешно срещу носителите на отрицателните явления, ако ония, които водят тая борба, стоят на позициите на принципността и последователността. Крайно деморализиращо въздействуват случаите, когато отговорността се търси от третостепенни лица или на тях се налагат по-тежки наказания, а се заобикалят главните виновници за конкретното деяние. Равенството на комунистите пред партийния закон — Устава, е първостепенно условие за силата на възпитателното въздействие. Субективизмът, който би се допуснал при оценяване на постъпката и определянето на наказанието, се отразява неблагоприятно върху партийните организации, колективите. И още при решаване съдбата на човека е нужно другарско доверие, взискателност и справедливост.

Има факти, които подсказват, че някои партийни комитети, без да е наложително, сами налагат наказания, като подценяват ролята на първичните партийни организации, стесняват демократизма. При тези случаи се нарушава основното правило — възпитанието да се осъществява в колектива и чрез колектива. Това в значителна степен намалява възпитателния

Digitized by Google

ефект както върху наказания комунист, така и върху цялата партийна организация.

В повечето случаи в дейността на партийните органи и организации е установена практика при санкционирането на даден партиен член въпросите да се обсъждат сами за себе си, всичко те да се върти и завършва само с наказателната мярка за провинилия се. Струва ни се, че това е неправилно. В решенията на партийните органи и организации би могло да се вземат мерки за отстраняването на недостатъците в живота на първичната партийна организация и трудовия колектив. Та нали наказаният е бил между комунистите, сред колектива? Дълго време те са виждали негови слабости. В редица моменти са ги премълчавали, проявявали са и либерализъм. И така волно или неволно те са помагали грешките да се задълбочават. На това е редно да се гледа като важна и неразделна част от работата с наказаните членове на Партията. Така ще се създават условия по-лесно да се изживяват слабостите, да се намали опасността тези недостатъци да тласнат към нарушения и други партийни членове.

Как се организира работата с наказаните комунисти?

Дейността с наказаните членове на Партията е изключително важен проблем. Защото ефектът от партийното наказание зависи не само от вярното определение на размера на санкцията и от осъзнаването от комуниста на справедливостта на тази мярка. Резултатите са в тясна зависимост и от системните грижи за него след наказанието. Това ще помогне той да не се чувствува като дамгосан, а винаги да усеща до себе си другарското рамо, на което може уверено да се облегне и да преодолее недостатъците в себе си и в своята работа. При тези условия всички комунисти още по-осезателно ще чувствуват партийното наказание като израз на другарска грижа и взискателност.

Да се организира правилно дейността с наказаните комунисти означава да се вземат мерки за отстраняването на причините, които са довели до отрицателното явление. Това изисква преди всичко да се оздравява социалната, трудовата, обществената и семейната среда. Безспорно тук от голямо значение е способността на първичните партийни организации и групи да се насочат към въздействие върху съзнанието на комуниста чрез средствата на идейновъзпитателната работа.

Каквито фактори и причини да се търсят, каквито и средства да се прилагат за излизане от създалото се положение, нищо не е в състояние да помогне по-добре от самовъзпитанието на санкционирания. С поведението и с действията си той би трябвало да се изяви като дисциплиниран, с повишено чувство за отговорност, с желание да изпълнява всяка възложена задача, да проявява инициативност в живота на колектива. В никакъв случай не бива да се явява като обиден на партийното ръководство, на стопанските дейци, на отделни членове на БКП, които са взели отношение при обсъждането на партийного му положение. Главната вина той би следвало да търси преди всичко у себе си, да намира сили, за да се пребори с отрицателните страни от дейността си, да се яви с чисто чело пред другарите си.

В завод „Дружба" във Варна партийната група, бюрото на първичната партийна организация и в събрание на комунистите на няколко пъти критикували Т. С. за това, че дава некачествена продукция. Тя не се вслушала в гласа на другарите си. Принудили се и на партийно събрание я наказали с „мъмрене".

— Заболя ме много — сподели Т. С. — Беше ми тежко. Но сама съм си виновна. Почувствувах силата на колектива. Критикуваха ме остро, но не ме обиждаха, не биеха по човешкото ми достойнство. Прекарах и няколко безсънни нощи. Попремислих по-дълбоко и сама разбрах какво би се получило, ако всички тръгнат по моите стъпки. А аз съм комунист! Трябва да давам личен пример.

С особена сила този въпрос изпъква сега, когато Партията зове своите членове, трудещи се на упорита борба за строго спазване на дисциплината.

Пак в това предприятие Ц. Б. е санкционирана за системно непосещение на партийно учебно звено. Намирала оправдание — болна съм. На няколко пъти партийната група и партийното бюро я предупреждавали, но тя не се вслушвала в съветите на другарите си. Тук и там започнали да се чуват гласове да се последва нейният пример. Тогава въпросът бил отнесен в партийното събрание. Комунистите я наказали с „мъмрене". Приела много болезнено, но разбрала, че така не би могла да продължава и след това редовно посещавала кръжока и вземала участие в занятията. Изчезнала и причината, която я довела до това положение.

Тези случаи подсказват, че към санкциите се е стигнало, след като е упражнявана критика и са прилагани и други начини на въздействие. Наказателните мерки са приложени така, че да не накърняват чувството на достойнство. Това подействувало положително. Санкционираните намерили сили у себе си да изживеят станалото с тях и да прибегнат усилията си към тези на колектива.

Какви други фактори влияят, за да може наказаните комунисти по-бързо да отстраняват негативното от себе си? Животът подсказва, че е необходимо голямо умение от страна на

ПАРТИЙНИТЕ КОМИТЕТИ И БЮРА,

за да се премахнат всички психологически прегради, което ще позволи на санкционираните напълно да приемат, изживеят и осмислят провинението си. Редица случаи от дейността на партийните организации в София, Пловдив, Варна и дру-

Digitized by Google

гаде убедително говорят, че партийните бюра не са забравили наказаните членове на Партията. С внимание следят тяхната дейност, помагат им във всекидневието. На всички според силите и възможностите им възлагат поръчения. Стремежът е да им се проявяват и да докажат, че могат с чест да се представят пред колектива.

И това е правилно. На санкционираните партийни членове би могло да се възлагат повече поръчения, по-стриктно да се контролира и изисква за тяхното изпълнение. Това да бъде едно от средствата те да чувствуват по-близо до себе си ръката на другарите си, грижите на партийните ръководства. Същевременно обаче те са длъжни да дават данни, че са готови да осъществяват всяка партийна повеля, че са осъзнали грешката си и правят всичко възможно да получат истинския си комунистически лик, да заличат петното, което са сложили върху себе си.

Много важно е партийните бюра и първичните партийни организации да **гласуват доверие и да проявяват постоянни грижи към санкционираните.** Защото доверието ще ги окриля, ще им дава импулс за работа. Но в никакъв случай в грижите не трябва да има нотка на либерализъм. Всичко да почива на принципна основа, на комунистическо отношение към човека.

— За допуснати слабости комунистите наказаха С. Я. — изтъкна Гинка Златева, секретар на партийния комитет в завод „Дружба" — Варна. — Тя осъзна грешката си. Партийното и стопанското ръководство на предприятието обмислихме и я предложихме да продължи образованието си във висше учебно заведение. Това е доказателство за нашата вяра в нея. Ние искаме тя да израсне в колектива...

Подобни примери има много. Те красноречиво говорят, че по този път се постигат и желаните резултати, че се действува възпитателно на отделната личност, на колектива.

Помощта на партийните бюра и на първичните партийни организации към наказаните комунисти например в завод „Дружба" във Варна, в Строително-монтажния комбинат във Видин и на редица други места намира отражение и в редовното отчитане на дадените им поръчения, в разглеждане на дейността им в бюрото и на събрания, в срещи и непринудени разговори. Но не под форма на затормозяващ контрол, а тъй както се обсъжда работата на всички комунисти. Всяка хубава проява да не отминава незабелязана. За нея те получават признателност. Защото всичко това им помага, вдъхва им вяра в собствените сили, импулсира ги в живота.

Първичната партийна организация при цех „500" във Видин на две събрания обсъжда случая на Б. И. за това, че произвежда гуми с голям наднормен брак. Преди това е критикуван и в партийната група. В крайна сметка го наказват, но не го оставят без грижи. Партийното бюро два пъти се среща с него. Възлагат му конкретни задачи и следят за тяхното изпълнение. Наказанието и упражненият контрол му въздействуват положително и той става добър работник. По-късно го издигат и за бригадир.

Опитът на отделни места подсказва, че е полезно партийните бюра да възлагат на някои комунисти по-близо да работят със санкционираните. Това би трябвало да бъдат хора с голям авторитет, с уважение сред колектива, лица, които с личния си пример, със съвети ще поучават и увличат другаря си. В никакъв случай те не бива да се явяват като опекуни. Защото вместо да изпишат вежди, както гласи народната поговорка, могат да извадят очите.

Има случаи, когато санкционираният комунист се обижда, срамува се от другарите си и бърза да се премести, да отиде в друга среда, където хората не знаят неговите прояви. По-правилно би било наказаният да остава в колектива, където е допуснал провинението си. Тук с помощта на комунистите, на партийното и стопанското ръководство той по-бързо би се преборил с отрицателното у себе си.

Истина е, че трудовият колектив е оня елемент от обществената среда, който оказва най-голямо влияние върху поведението на комуниста, а и на всеки човек въобще. Ние обаче сме длъжни да вземем под внимание въздействието и на други фактори. Редно е да не изпускаме от погледа си нарастващото значение на

СРЕДАТА,

в която се движат комунистите и как те прекарват свободното си време.

Много факти подсказват, че една част от наказаните партийни членове отдават свободното си време за задоволяването на културните си интереси, за разумен отдих със семейството си. Други обаче отделят по-малко внимание на тази страна, а трети прахосват свободните си часове, като допускат прояви, несъвместими със социалистическото общество. Човек ги гледа и тутакси си задава въпрос: Каква вътрешна удовлетвореност намира членът на Партията сред тази среда?

Понякога се забравя, че **свободното време на комунистите не е само техен личен въпрос.** Защото с недоброто си поведение партийният член допуска да се бие по авторитета на Партията. Това задължава партийните органи и организации да следят и направляват по-отблизо поведението на комуниста през свободното време. Тук на помощ биха могли да се притекат най-близките другари на санкционирания, обществеността. И то с педагогически подход, с тактичност. Защото никак не е лесно да отстраним някого от тези, с които за момента намира общ език в „почерпка" и т. н.

Колкото и да се засилва ролята на обществените фактори,

Digitized by Google

СЕМЕЙСТВОТО

си остава като един от най-важните фактори, който **изгражда личността на всеки човек.** В тази среда често се крият и причините за негативните прояви на санкционираните комунисти. Това се потвърждава и от живота. Там, където в семейството има дрязги и лоша семейна атмосфера, те се отразяват неминуемо и в дейността на партийния член. Той нарушава партийната и трудовата дисциплина, допуска и други прояви, които рушат неговия авторитет. В редица случаи вината е в самия член на Партията. Забравил комунистическия си дълг, той отделя малко внимание на семейните си задължения. Нерядко влияят други фактори за създалата се тягостна обстановка в семейството. Този въпрос много често се оставя на по-заден план от редица партийни органи и организации, от ръководствата на трудовите колективи, от погледа на обществените организации. В тази насока би могло да се помисли и **използват някои форми на работа,** които се прилагат в редица партийни организации например във Варна, Стара Загора, Благоевград и на други места. Възприето е да се отива в дома на комуниста. Тук се търсят причините, които влияят отрицателно върху поведението му. И то неведнъж, а колкото е необходимо, за да се въздействува положително. В това отношение не бива да се жалят сили. Защото се отнася за човека, за комуниста, за авторитета на Партията.

Опитът на партийните организации в посочените градове сочи, че и след наказанието партийните ръководства отиват в дома на провинилия се комунист. Там те беседват с близките му, стремят се да помогнат човекът по-бързо да изживее случилото се, да се оттърси от отрицателното, което е проникнало в него.

Според оценката на редица партийни секретари и бюра наложените наказания са оказали и оказват положително въздействие на по-голяма част от санкционираните комунисти. Но една част от тях продължават да проявяват слабости, а някои дори ги и задълбочават. Те не са осъзнали задълженията, продиктувани от Устава на БКП. Всичко това налага да се води целенасочено възпитателна работа, да се упражнява системен контрол върху партийните членове след наказанието им.

Снемането на партийните наказания оказва също така възпитателно въздействие върху санкционираните и останалите комунисти. Съгласно „Инструкцията за налагането, снемането и отменянето на партийни наказания" на Централния комитет на БКП, след като изтече не по-малко от една година от датата, когато е било наложено наказанието, партийната организация, в която членува комунистът, трябва да се занимае и ако прецени, че то е изиграло ролята си, тя решава да го снеме. В повечето случаи това се спазва. Има обаче факти, които говорят, че това се забравя. Наказали партиен член, минават година, две и никой не се сеща за него. Вярно е, че инициативата трябва да бъде преди всичко на партийното бюро, но това е дълг и на самия комунист. Той би могъл да подскаже и да се вземе отношение по неговото положение. Всяко незачитане с установената норма оказва отрицателно влияние както на санкционирания, така и на останалия колектив. Това не означава с лека ръка да се снемат наказания, щом като не са изиграли възпитателна роля на провинилите се. Защото това отнема вярата, обезкуражава, може да има и недобри последствия.

На какво още в някои случаи се дължи недостатъчният ефект от партийното наказание?

Споменахме вече, че една от причините е справедливостта и точната мярка на наложените санкции. Освен това обаче заслужава да се отбележи, че немалко партийни органи и организации предлагат на ръководителите на предприятията и учрежденията да вземат служебно отношение към наказаните комунисти, но в редица случаи те не са реагирали. **При това положение не се съчетават правилно партийните и административните форми и методи на въздействие.** Естествено е, че в тези случаи се омаловажава ролята на първичната партийна организация, не се действува възпитателно както на провинилите се, така и на трудовия колектив.

Работата с наказаните комунисти изисква да се разкрие комплексът от причини, които влияят за деформирането качествата и поведението на партийния член. В редица случаи това не е по силите и възможностите на първичните партийни организации. Тук на помощ би трябвало да се притекат съответните партийни комитети.

Задачата на партийните органи е не само да наказват или оправдават провинилите се членове на Партията, а и да разкриват защо се стига до негативни прояви, да предлагат **оздравителни мерки в първичните партийни организации.**

Ето каква е практиката на общинския комитет на БКП в Кула, Видински окръг. Тук е въведено в дните, които са определени за партийния секретар, да се разглежда и проблемът за санкционираните членове на Партията. Освен това бюрото на комитета периодически организира срещи с тези хора. Там се водят разговори за отговорността на всеки комунист при изпълнението на задачите.

Докато до 1977 година нито един общински комитет на БКП или бюро на първична партийна организация във Видински окръг не са се занимавали с въпроса за ефективността на наложените партийни наказания, благодарение на взетите мерки сега почти всички партийни комитети и бюра организират срещи с тези комунисти и оценяват работата в тази насока.

Тези инициативи подсказват на секретарите на първичните партийни организа-

Digitized by Google

пии да не оставят в забвение санкционираните членове на Партията.

Ефектът от партийните наказания зависи и от контролно-ревизионните органи на Партията. Известно е, че чрез Система—5 се обхващат цялостно отрицателните явления. Това позволява да се оказва целенасочена методическа помощ на партийните комитети и организации.

— Въвел съм практика — заяви Груди Желязков, председател на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП в Стара Загора — системно да се срещам с наказани комунисти. Едни идват при мен, с други се виждаме в месторабoтата или в местоживеенето им. С тях говоря за всекидневието им, за трудностите, които срещат, насочвам ги как по-добре да изпълняват преките си задължения. Беседите нямат официален характер. Те са непринудени, откровени. Това подтиква хората да разкриват душата си. Разделяме се с повече вяра у тях към собствените им сили. Всичко това се отразява в работата им, в личния им живот.

Безспорно е, че правилно организираните грижи след наказанието имат за обект не само личността на санкционирания, а са комплекс от най-многостранни мерки, за да се постигне масов възпитателен ефект, да може наистина наказателните мерки да се отразят положително в първичната партийна организация, в целия колектив, където се труди наказаният комунист.

Добре е усилията на партийните организации да се насочват за вземането на мерки, които ще съдействуват за премахването на обективните и субективните причини, които са довели нарушението, да се обръща по-голямо внимание за атмосферата в първичната организация и трудовия колектив. Това на практика означава да се засилва партийно-политическата и идеологическата работа, да се поставя на здрава основа индивидуалният подход към отделния комунист, като се създават благоприятни обективни и субективни предпоставки за формирането на комунистически добродетели.

Трудещите се съдят за политиката на Българската комунистическа партия не само от решенията на конгресите и пленумите, но и по моралния облик, поведението и дейността на партийните членове, на тези, които са всекидневно сред тях. Затова грижите на първичните партийни организации и техните бюра за всеки член на Партията са постоянни, неотслабващи. Така те дават своя реален принос за нарастване на ръководната роля на Българската комунистическа партия.

Димитър ДИМЧЕВ

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

КОНТРОЛЪТ В УЧРЕЖДЕНИЕТО

Изминаха три години, откакто ЦК на БКП предостави правото на контрол на първичните партийни организации върху дейността на апарата в министерствата, централните учреждения и ведомствата. Това решение беше продиктувано от обективния процес на нарастване ръководната роля на Партията, от необходимостта по-нататък да се развие и усъвършенствува партийният контрол като важно условие за повишаване на ефективността на партийната работа.

Централният кооперативен съюз е учреждение с обществено-стопански функции. Под негово ръководство милионите кооператори от нашата страна разгръщат богата обществено-политическа и разностранна стопанска дейност. Лесно е човек да се ориентира с какво се занимава системата на ЦКС, трудното е да се разбере какви дейности няма в нея. Може би малцина знаят, че 60 на сто от хлебопроизводството у нас се осъществява от ЦКС, над 35 на сто от стокооборота в

Digitized by Google

търговията и общественото хранене на страната се реализира от търговските обекти и заведенията за обществено хранене на ЦКС. В неговата сфера от дейности са обхванати и изкупуването на селскостопански и животински произведения, производство на промишлени стоки и стоки за широко потребление, значителен по своя обем и съдържание външноикономически обмен и други. Затова никого не бива да учудва, че емблемата на ЦКС може да се види от централните улици на София и другите големи градове у нас до най-далечните кътчета на нашата родина.

Голямото разнообразие от дейности и грижата за високо качество и ефективност от тях определя голямата отговорност, която комунистите от ЦКС носят за непрестанното нарастване неговия принос за развитие на националната ни икономика, за изграждане на развитото социалистическо общество у нас.

Ето защо учредителният партиен комитет, партийните организации и бюра оцениха предоставеното ни право на контрол върху дейността на апарата в ЦКС като израз на голямо доверие и още повече като голяма отговорност. Усилията и грижите на партийните органи и организации са насочени преди всичко към все по-активното утвърждаване на партийния контрол в главна съставна част на политическия подход, ленинския стил в тяхната работа, за укрепване тяхната боеспособност и утвърждаването им като политически ядра на трудовите колективи от дирекциите, направленията и другите звена на ЦКС.

Решението на ЦК на БКП за предоставяне правото на партиен контрол върху дейността на апарата се състои само от няколко реда. Тези няколко реда обаче трябваше внимателно да се осмислят. Предстоеше ни много отговорна работа. Откъде и как да започнем, какви форми и средства да използваме, какво да контролираме. И много други въпроси буквално извираха, когато започнахме да мислим за практическото реализиране на решението на ЦК на БКП.

ИЗХОДНИ ПОЗИЦИИ НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ ПРАВОТО НА ПАРТИЕН КОНТРОЛ

Чрез контрола учредителният партиен комитет, партийните организации и бюра комунистите, изпратени на отговорна стопанска работа, са призвани активно да влияят върху дейността на апарата за осъществяване на държавнически подход при решаване на задачите, поставени от ЦК на БКП пред кооперативното движение, да държат на постоянен прицел проблемите на ефективността и качеството на производството и управлението, на социалистическата организация на труда като най-голям резерв за нарастване на обществената производителност на труда. На партийния и стопанския актив на ЦКС стана ясно, че главното сега е чрез партийния контрол да създаваме условия за превръщане на икономическия механизъм в сърцевина на политическия и икономическия подход в нашата всекидневна работа. Такава е повелята на времето.

Създадохме ли необходимите условия и предпоставки за практическото прилагане на предоставеното право на контрол?

До голяма степен създадохме. Създадохме ги чрез организаторската работа, проведена под ръководството на ГК на БКП. Началния импулс получихме със самото решение на ЦК на БКП. То беше правилно разбрано, възприето и оценено от комунистите и кадрите в ЦКС. После набирахме скорост със срещата, организирана от ГК и РК на БКП в район „В. Левски" с най-отговорните ръководители на ЦКС. След това се проведоха събрания на първичните организации, на които беше разяснено решението на ЦК на БКП. После опряхме до практи-

Digitized by Google

ческото реализиране на предоставеното право на контрол над дейността на апарата в ЦКС. А тук се появиха първите трудности. Трудности, свързани с организацията на контрола, с преодоляването на редица психически бариери у някои кадри, с подбора на подходящи форми на партиен контрол и други. Ясно беше — голяма част от кадрите имаха нужда от помощ.

Близо една година след решението на ЦК на БКП учрежденският партиен комитет направи обобщение на своята и на първичните организации работа по прилагането правото на партиен контрол. Разработи „Насоки за практическото прилагане правото на партиен контрол върху дейността на апарата в ЦКС". С тези насоки помогнахме на партийните и стопанските кадри в практическата им работа по прилагането на това право. Сега, когато наблюдаваме как работят редица партийни организации и бюра, разбираме каква роля са изиграли насоките за нашите кадри.

Някой може да каже, че това е история, период на организационно настройване на партийните органи и организации. Да, така е, но именно този период и работата, извършена през него, стана важна предпоставка за правилното разбиране и прилагане на тази дейност. И сега, ако казваме, че в ЦКС има условия и предпоставки за партиен контрол, то те не бяха някаква готова даденост, а ги създадохме под ръководството на ГК и РК на БКП. Наш дълг е да съхраним тези условия, творчески да ги развием и усъвършенствуваме. Това е процес на динамично развитие на първичните организации, в която динамика търсим конкретни измерения на партийния контрол.

Известно е, че за да се контролира един процес, трябва да се знае какво да се контролира и как да се контролира. Партийният контрол има свои принципи, осъществява се със специфични форми и методи, които го отличават от контрола на държавните и обществените органи и организации. Тези принципи бяха блестящо разработени от В. И. Ленин и важат и днес с пълна сила.

Учрежденският партиен комитет и ИК на ЦКС на първо място засилиха диференцирания подход към изучаване на партийните решения от кадрите, първичните организации и колективите. Значителни грижи бяха положени за овладяване и правилно прилагане на принципите на икономическия механизъм в системата на ЦКС. На открити и закрити партийни събрания председателят на ЦКС разясни конкретните задачи, които стоят пред колектива. Заместник-председателите периодично излизат с доклади и информации пред колективите, които те ръководят. По-добре прилагаме активните форми на обучение в партийните, профсъюзните и комсомолските учебни звена.

На второ място, направихме преглед на партийното ядро по звена. Приведохме структурата на партийната организация в съответствие с административно-управленческата структура. Следим за спазване на това съответствие. Полагаме грижи за осигуряване и укрепване на партийното ядро.

На трето място, извършихме преглед на номенклатурата на кадрите, допълнихме я и я съгласувахме с ЦК, ГК и РК на БКП. Стремим се непрекъснато да подобряваме условията за работа с кадрите.

Важен фактор за осъществяване на ефективен партиен контрол е мястото, авторитетът и ролята на секретарите на учрежденския партиен комитет и на първичните организации. Разбира се, този авторитет не се изгражда само от положението им, че са партийни секретари. За своя авторитет те трябва да воюват със своя пример, поведение, принципност, с грижата за човека и т. н.

За себе си мога да кажа, че ръководството на ЦКС полага грижи да се издига ролята ми на секретар на партийния комитет. На първото

Digitized by Google

заседание на управителния съвет на ЦКС бях избран за негов член. Редовно участвувам във всички заседания на ИК, на оперативки, срещи, съвещания и т. н. Поддържам непосредствена връзка с председателя, с неговите заместници и главния секретар. Стремя се това да правя разумно. Отивам при тях след предварителна подготовка по въпросите, по които ще разговаряме. Участвувам на срещи и съвещания при заместник-председателите и директорите. Посещавам окръжните кооперативни съюзи и кооперации. Не са редки случаите, когато председателят, неговите заместници търсят помощта и се опират на учрежденския партиен комитет, на първичните партийни организации и бюра по различни проблеми. Главният секретар е член на учрежденския партиен комитет. Първият заместник-председател активно участвува в работата му.

Непосредствена е и връзката между секретарите на първичните организации с ресорните заместник-председатели и директорите на направления. Участвуват в работата на дирекционните и стопанските съвети.

Всичко това създава добри условия секретарите на партийния комитет и първичните организации да бъдат в течение на всички оперативни и проблемни задачи.

Проблемите — обект на партиен контрол

Те са много. Партийният контрол е всеобхватен. За всяко учреждение проблемите са различни. За ЦКС обектите на партиен контрол са главно:

— изпълнение на партийната политика за социално-икономическото развитие на страната и приносът на ЦКС в това развитие;

— повсеместно прилагане икономическия подход, усъвършенствуване стила и методите на работа в блоковете и засилване взаимодействието между тях. Изграждане у кадрите усет към новото, умение да виждат и обобщават най-доброто и превръщането му в масова практика, помощ да се освободят някои кадри от чувството на самодоволство и много други.

Нови задачи, които също са обект на партиен контрол, постави решението на Политбюро на ЦК на БКП от 27. VI. 1979 г. „За по-ефективно развитие на дейността на Централния кооперативен съюз". Проблемите, които решението поставя пред ЦКС, са главно по-активно да съдействуваме за ускорено развитие на икономиката на страната, да разкриваме нови резерви за увеличаване на националните блага и усъвършенствуване социалистическия начин на живот. Чрез широко интелектуализиране на труда на кооперативните труженици да се води решителна борба с ум и сърце за увеличаване на производителността на труда не с проценти, а неколкократно. Осмата петилетка, която ще бъде петилетка на научно-техническия прогрес, означава широко внедряване и в кооперативната система на електронизацията, роботизацията и т. н.

Стремим се партийния контрол да провеждаме не самоцелно, не като контрол за себе си, а контрол, свързан с решаването на най-актуалните проблеми на нашето развитие.

Не е възможно да се разкаже всичко как комитетът, партийните организации и бюра прилагат партийния контрол върху тези обекти. Ще кажа само това, че в общата верига от обекти на контрол се опитахме да хванем и изведем два от тях, а именно:

— контрол върху подбора, обучението и възпитанието на кадрите;

— контрол и помощ на партийните организации и бюра от гледа-

Digitized by Google

на точка на подход и форми на мобилизиране трудовите колективи от ЦКС за безусловно, ритмично и без изоставащи, изпълнение на стопанските задачи и валутната програма.

Често пъти ме питат как подбираме кадрите, какъв е подходът ни при тяхното оценяване и развитие, има ли стопански кадри, които не се съобразяват с мнението на партийното бюро при решаване на кадрови въпроси.

Това са интересни, важни и основателни въпроси. Тяхното правилно решаване е в ръцете както на партийните органи, така и в стопанските ръководители. В ЦКС се постарахме да създадем обстановка, която да ни позволи да знаем кой влиза и кой излиза и какво работи всеки в собствения ни дом.

Какво направихме? Партийният комитет, съгласувано с ЦК, ГК и РК на БКП, утвърди номенклатура на кадрите. С докладна записка от името на комитета я внесохме в ИК на ЦКС за сведение. ИК прие решението, с което задължи всички административни и стопански ръководители строго да я спазват. След заседанието на ИК проведохме среща с всички директори и партийни секретари, ръководена от първия заместник-председател, и разяснихме механизма на работа с кадрите. След срещата почти няма заседание на комитета и бюрата, без да се обсъждат кадрови въпроси. Партийните органи по дирекции и направления контролират движението и развитието на кадрите и проявяват взискателност към тези, които нарушават установения порядък. С повишено чувство за отговорност се отнасят и партийните, и стопанските ръководители при решаване на кадровите въпроси. Направихме анализ на дейността на стопанските, обществените и партийните кадри, работим върху проблема за резервните кадри. Установихме, че в ЦКС има богат кадрови потенциал с неизползвани възможности. От стоте специалисти до 35-годишна възраст малко заемат места, които да отговарят на тяхната квалификация и възможности и се стремим да създадем необходимите условия за разгръщане на творческата им изява.

В учрежденския партиен комитет предстои да обобщим близо двегодишната практическа работа с кадрите и на още по-голям прицел да поемем този проблем.

Подход и форми на партиен контрол

Да контролираш — значи да организираш, да помагаш, да насочваш, да възпитаваш и т. н. кадрите и колективите, а не да се търсят само слабости. За нас контролът е част от организационното осигуряване на взетите партийни и правителствени решения, на нашите собствени решения. Това е най-важната страна на организаторската работа на партийните органи и организации. Контрол не въобще, а конкретен, целенасочен, ефективен. Контрол не извънреден, а контрол като съставна част на нашата организаторска работа.

Контрола осъществяваме на равнище партиен комитет, първична партийна организация и бюро, като обсъждаме доклади, информации, анализи, отчети, оценки на кадри, проверки на място, самоотчети, правим оперативни срещи и пр. Добре се съчета предоставеното право на партиен контрол с периода на замяната на партийните членски книжки. Почти за всички първични организации, оценявайки деловите и политическите качества на комунистите, замяната се превръща в школа за възпитание, а обсъжданията на много оценки бяха истински уроци по история на нашата партия.

Партийният комитет работи по 6 месечни планове. Още с разработката на плана се определят обектите за контрол. С него създаваме

Digitized by Google

предварителни предпоставки за резултатно организиране на контролната работа.

След като учрежденският партиен комитет утвърди плана, всички директори, партийни секретари, главни специалисти и др., които ще внасят материали за обсъждане, се уведомяват за това. Провежда се разговор с тях за съдържанието и структурата на материалите. По този начин вносителите на материали знаят за предстоящото обсъждане месец, два и повече преди заседанието. Това създава условия за борба за по-добри резултати по обсъжданите въпроси, за преодоляване на трудностите, слабостите и нерешените въпроси. Другарите често казват:

— Ще се отчитаме в комитета или първичната организация — значи предстои ни отговорно дело.

Никой директор, партиен секретар или главен специалист не иска да получи слаба оценка за своята работа. Те всички добре разбират, че тя зависи в най-голяма степен от организаторската, политическата и възпитателната работа, извършвана под тяхно ръководство в трудовите колективи за изпълнение на поставените задачи.

Заедно с подготовката на материалите от вносителите партийният комитет изпраща работни групи, които провеждат срещи с комунистите и безпартийния актив, правят проверки на място по предстоящото обсъждане. По този начин ангажираме повече специалисти и обществен актив в проверките. Тези работни групи подготвят проект за становище и решение на комитета. При обсъждане на материалите каним ресорните заместник-председатели, другари от други учреждения, които имат отношение по обсъжданите проблеми. По този начин се стремим да създадем условия за по-задълбочено и точно проучване на проблемите и приемане на правилни решения, а контролът да бъде авторитетен и компетентен.

Обсъжданията на различни проблеми от партийните органи, техните оценки, изводи, препоръки и решения в повечето случаи се възприемат от стопанските и административните кадри в ЦКС като израз на грижа и внимание към тях и колективите, които те ръководят, укрепва вярата на кадрите в техните възможности за качествено изпълнение на задачите.

Винаги, когато сме обективни в оценките, сме силни. Обективността е важно изискване към партийния контрол. Към тази обективност се стремим чрез предварителната работа, извършвана преди обсъждането на проблемите. Тя ни помага правилно да анализираме, обобщим и оценим заслугата или вината, да направим правилни изводи. По такъв начин заседанието на партийния орган, срещата, самоотчетът и другите форми за контрол са заключителен етап на една предварително извършена работа и в същото време са тласък за по-нататъшно развитие.

Така осъществяваната организация при прилагане правото на контрол върху дейността на апарата в ЦКС дава положителни резултати.

Партийните органи и организации при ЦКС носят голяма отговорност за изпълнение на решението на Политбюро на ЦК на БКП от 27. VI. 1979 год. Веднага след излизане на решението партийният комитет прие специален документ. С него насочи вниманието на партийните организации и бюра, на комунистите към дълбоко осмисляне съдържанието и задачите, които произтичат от него. Партийните организации като политически ядра на трудовите колективи се чувстват отговорни за изпълнението на тези задачи.

Наскоро партийният комитет обсъди информация за работата на стопанските ръководства от дирекциите „Търговия“ и „Обществено хранене“ за усъвършенствуване на социалистическата организация на тру-

Digitized by Google

да. Директорите на двете дирекции разказаха за всичко, което те са извършили за изпълнение на решенията на Националната партийна конференция. Партийният комитет оцени, че е извършена значителна, но не достатъчна работа за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда. Той изрази неудовлетвореност от това, че у стопанските ръководители съществува самодоволство от извършеното, че бригадна форма на работа има в редица обекти, без да е внедрена вътрешностопанската сметка, че се търпят много обекти с губещи дейности, без да се прояви виждане за излизане от това състояние. Затова и решенията на комитета насочваха вниманието на стопанските ръководители и партийната организация към бързо внедряване на икономическия механизъм.

В СП „Коопизкупуване" имаше известни затруднения в работата с кадрите. След като проведохме разговор в комитета и партийното бюро с директора на предприятието, той намери сили у себе си и успя да коригира някои свои позиции в работата с кадрите. Постара се да създаде обстановка за по-добро взаимодействие между него като стопански ръководител и партийното бюро. Ето какво той пише в информация до комитета по повод работата на колектива за изпълнение на задачите, произтичащи от Писмото на ЦК на БКП до комунистите и трудещите се за изпълнение плана за социално-икономическото развитие на страната през 1980 и 1981 година: „Важна роля за добрите стопански резултати на предприятието играе доброто взаимодействие между мен като директор и партийното бюро и организация. Ако в миналите години сме допускали някои слабости и сме се занимавали с дребнавости, то през 1979 година ние имахме еднакво разбиране и решавахме въпросите колективно. Засилихме критиката. Вярвам в силите и възможностите на колектива. За изграждане на тази вяра много ни помогна партийният комитет. Може би и аз съм прилагал неправилни методи в работата си като стопански ръководител. По-важното за мен сега е, че при нас нещо се промени и тази промяна аз силно чувствувам. Това е плод на помощта и близкия контрол на комитета, първичната организация и бюрото."

Много грижи полагат комитетът и бюрата за масовизиране на партийния контрол. Нашата практика показва, че най-силно средство в това отношение са партийните събрания. Израз на масовост е създаването на условия за най-широко участие на комунистите в подготовката, обсъждането и реализирането на партийните решения, партийната политика. На партийни събрания се обсъждат доклади, информации, оценки, самоотчети и други. Тук всеки комунист може да упражни контрол, като се изкаже, критикува, предлага, самокритикува се, участвува в подработката на решения и т. н.

Подходяща форма за контрол се оказва приемането от първичните организации периодични и текущи оценки за кадрите. През 1979 година почти всички директори на направления се отчетоха пред тях за работата си като политически дейци при изпълнението на стопанските задачи. Така направиха директорите при ВТО „Булгаркооп", Главната дирекция, предприятията към ЦКС и т. н.

Засиленият контрол и грижи от страна на партийните органи, тяхното тясно взаимодействие със стопанските кадри на направленията, близкото и непосредствено ръководство от страна на ЦК, ГК и РК на БКП „В. Левски" позволи ЦКС да увеличи валутното салдо неколкократно в сравнение с 1978 година и да се доближи в рамките на петилетния разчет до изискванията на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

* * *

Не бива обаче да се мисли, че в ЦКС правото на партиен контрол над дейността на апарата се осъществява гладко, без трудности и слабости. За партийния и стопанския актив това е широко, неразработено още поле за работа. Тепърва ще очакваме плодовете на решението на ЦК на БКП. Дълбоко съзнаваме, че сме още далеч от изискванията. Трудности има. Те с особена сила проличават в условията на новия икономически механизъм. Това изисква и преустройство в мисленето, в подхода, в оценката на резултатите. Убедени сме, че партийният контрол в това отношение може много да подпомогне кадрите и колективите.

Партийният комитет, партийните организации и бюра добре разбират, че не можем да бъдем спокойни, докато има губещи обекти в своята стопанска дейност, докато има кадри, които очакват, че необвръзките във фондовете ще се поемат от бюджета, докато не се отиде на широко пряко договаряне между производители и реализатори и т. н. Съществуването на подобни факти показва, че редица кадри все още не разбират дълбокия политически и икономически смисъл на времето. Вината за това може би не е само в кадрите. И някои партийни бюра и организации не са си свършили работата както трябва.

В процеса на движение и развитие, на преодоляване на психически бариери, на преустройство на мисленето ние чувствуваме колко са жилави някои слабости. Това показват сблъсъците, които партийният комитет и първичните организации имат с някои кадри. Това пролича и в процеса на замяната на партийните документи.

Трудностите са следователно в преустройството на кадрите да мислят и подхождат по новому, да чупят шаблона на традиционализма, да внасят повече конкретност, а не работа въобще.

Изводът за партийните и стопанските органи и организации в ЦКС е един — предстои ни огромна работа. Прилагането на правото на партиен контрол е истинско изкуство и то трябва да се овладее.

Иван АНДРЕЕВ
секретар на учрежденския
партиен комитет при ЦКС

ПОСТОЯННА ГРИЖА ЗА ПЪРВИЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Общинският партиен комитет в Лом системно и целенасочено работи за изявата на първичните партийни организации като политически щабове и най-непосредствени ръководители на трудовите колективи.

Усилията му са насочени към превръщането им в център на борба за изпълнение на партийните и правителствените решения, за развитието на икономиката в района на селищната система. Партийните организации всекидневно, оперативно, делово насочват трудовите колективи към изпълнението на своите социално-икономически програми.

Digitized by Google

— — — —

Дейността на първичните партийни организации е насочена към решаването на главните проблеми, поставени от Партията: усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката; интелектуализация на производството; последователно приложение на новия икономически механизъм в цялостната дейност на колективите, които ръководят.

Независимо от това, какъв проблем разглежда, централно място заемат въпросите за повишаване боеспособността на партийните организации, тяхната роля и място за изпълнение приетите решения.

Конкретна работа бе извършена в подготовката на пленума, който обсъди проблема за „Ролята на първичната партийна организация като непосредствен политически щаб и ръководител на трудовия колектив". В заседания на бюрото последователно бе разгледана работата на заводските партийни комитети по ръководството на дейността на партийните организации, за издигане авторитета и ролята им на политически щабове на колективите. Бюрото на общинския партиен комитет изслуша информация от партийни организации в промишлеността за работата им по повишаване авангардната роля на комунистите в трудовите колективи, за реализиране девиза на Партията за ефективност и качество. Партийните бюра от строителството се отчетоха за извършената работа за повишаване на социалната активност и личния пример на комунистите и членовете на трудовите колективи за ритмично изпълнение на производствените планове.

Много грижи и внимание комитетът отделя за утвърждаването на комбинатските партийни комитети. Редица от тях ръководят социално-икономическите процеси на такива големи колективи, като тези в комбината за електрокари „Дунав", Захарния комбинат, Пристанищния комплекс и др. Окрупняването на първичните партийни организации допринесе за повишаване на тяхната боеспособност. Окрупнените партийни организации в комбината за електрокари, в Завода за метални конструкции, трудово-производителната кооперация „Дунав", в селата Замфирово, Станево, Сливата и др. по-успешно и цялостно решават главните проблеми на социално-икономическото развитие на предприятията, политическите, идеологическите и организационните задачи. Разшири се вътрешнопартийната демокрация. Издигна се още повече техният авторитет и ръководна роля сред трудовия колектив и селищата.

С окрупняването на партийните организации част от функциите им преминаха към партийните групи, чиято роля и задачи се засилват и увеличават. Затова общинският партиен комитет полага грижи за активизиране на дейността им. Провежда обучение на отговорниците на партийните групи за работата им при новите условия, по ръководството на бригадите на вътрешностопанска сметка, за организиране на идеологическата дейност сред трудещите се.

За изявата на първичните партийни организации като политически щабове на колективите допринасят грижите на общинския партиен комитет за диференцираното обучение на партийния актив. Тази година в звената на партийната просвета са разглеждани актуални проблеми на партийното строителство, на политическия и икономическия подход в партийната работа, на социалистическия начин на живот, индивидуалната работа с хората и др. За лектори са привлечени висококвалифицирани преподаватели от Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, от междуокръжната партийна школа и други институти.

Digitized by Google

Конкретна работа извършва общинският партиен комитет със заводските комитети и партийните организации за усъвършенстването на социалистическата организация на труда. Добре решават въпросите на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка трудовите колективи във фабрика „Ломска комуна", Пристанищния комплекс, Захарния комбинат.

За да осигурява по-конкретно ръководство на всекидневната дейност на партийните организации, освен членовете комитетът ползва широк актив от извънщатни сътрудници. Те отговарят целогодишно за дейността на определени партийни организации. Така комитетът осигурява постоянна връзка с партийните организации, оказва им конкретна помощ, внася по-голяма целенасоченост в тяхната дейност.

Стана постоянна практика след отчетно-изборните събрания комитетът да изготвя характеристики на партийните организации. На тази основа определя кои са със слаба дейност и каква помощ да им се окаже. Такива характеристики се изготвят и за степента на извършеното преустройство на идеологическата дейност в тях. Общинският партиен комитет полага грижи за издигане ролята на партийния секретар. Всяка година бюрото приема оценки за тяхната дейност. За тази цел се водят разговори с членовете на партийните бюра, с преките административни и стопански ръководители, с отделни комунисти, проверява се партийната документация. Оценката за работата на партийните секретари се съгласува с отделите на комитета и в писмен вид се внася за обсъждане от бюрото.

За партийни секретари се избират комунисти с необходимите организаторски качества. Отделя се внимание и на образованието. Сега 36 на сто от тях са с висше и полувисше образование, 50 на сто са завършили междуокръжната партийна школа, 35 на сто са жени, 28 на сто са с партиен стаж над 20 години, 26 процента са непосредствено заети в материалното производство. Общинският партиен комитет създава благоприятни условия за тяхната дейност.

За издигане на ролята им в живота на общинската партийна организация при подготовката на пленуми комитетът води разговори с тях по проблемите, които ще се обсъждат. Тази форма помага да се анализира по-добре работата, да се обобщи положителният опит. Такъв разговор напоследък се проведе с група партийни секретари при подготовката на пленума за издигане ролята на първичната партийна организация като политически щаб и ръководител на трудовия колектив. На срещата десетки секретари споделиха своя опит. Изказванията им бяха отпечатани на страниците на в. „Народна трибуна". Така бе популяризиран положителният опит в тази насока. Такива разговори миналата година комитетът проведе по някои основни проблеми на партийната работа, като разграничаване на функциите на първичните партийни организации с другите органи за социално управление; изявата на партийните комитети и организации като политически ръководители на колективите; стилът и методите на работа; интелектуализацията на производството; приложението на 50-о постановление на ЦК на БКП и Министерския съвет и др.

При изучаването на отделни проблеми бюрото на комитета провежда своите заседания в заводите и предприятията. Такива заседания се проведоха в комбината за електрокари „Дунав", фабрика „Ломска комуна", Захарния комбинат, Пристанищния комплекс, Промишлено-аграрния комплекс. По основни въпроси отделни работни групи проучват извършената работа, водят разговори с административно-стопански ръководители, със специалисти, с отделни комунисти и др., обсъждат резултатите в партийните групи, в събрания на трудовия колектив. По този начин се намират по-верни решения на проблеми-

Digitized by Google

те, засилва се ролята на партийните организации за изпълнението им. Когато бюрото на общинския партиен комитет заседава, предприятието изслушва отчет от административно-стопанското ръководство. Съдоклад по работата на партийната организация и стопанското ръководство комитетът подготвя на основата на проверки на място. Напоследък на такова заседание в Комбината за електрокари бюрото взе важни решения по въпросите на интелектуализацията на производството и социалното развитие на трудовия колектив. Тези решения имат принципно значение и за останалите партийни организации. Този подход повишава социалната активност на комунистите и членовете на трудовите колективи.

В общинската партийна организация се осигурява единство на организаторската и политическата работа. Често отделни въпроси на производството се обсъждат в занятията на партийните учебни звена, провеждат се анкети сред работниците. Задълбочено се проучват направените от работниците и комунистите предложения. Целесъобразните се внедряват в работата.

За изявата на първичните партийни организации като политически щабове на трудовите колективи допринася и работата по организираното извеждане на положителен опит в партийната работа. Кабинетът по партийно-организационната работа при общинския партиен комитет организира създаването на положителен опит в партийната работа в отделни организации. Утвърденият положителен опит се популяризира и внедрява в цялата общинска партийна организация.

Комитетът изучи опита и на общинските партийни комитети в градовете Левски, Казанлък, Свищов, Петрич и Русе. Освен това ползотворни са връзките на основните предприятия в Лом със сродни такива в страната. Обменят положителен опит трудовите колективи от Комбината за захар със захарните заводи в Русе и Горна Оряховица. Колективът на фабрика „Ломска комуна" е в дружеска връзка с шивашките предприятия в Михайловград, Русе и Шумен. Партийният комитет във фабриката поддържа плодотворни връзки и с трудещите се в шивашкото предприятие в гр. Бередичев, Житомирска област, УССР.

Бюрото на общинския партиен комитет редовно разглежда работата на стопански ръководители, как те изпълняват задълженията си като политически дейци на колективите, които ръководят, как участвуват в идеологическата и възпитателната работа. В края на всяко тримесечие административно-стопанските ръководители се отчитат на събрания на партийните организации. При това изискванията на партийното ръководство е те да разкриват своя стил на работата и ръководството. Този подход допринася за повишаване отговорността на ръководителите, за издигане авторитета на партийните организации, за изявата им като политически ръководители на трудовите колективи.

— — — —

Утвърдено правило в работата на общинския партиен комитет е без знанието и мнението на партийните бюра да не се решават въпроси, свързани с номенклатурните кадри. В случаите, когато се констатират прояви на нарушения от стопанските ръководства, партийните организации съгласно Устава на Партията отнасят въпроса до вишестоящите органи. Когато комитетът разглежда положението на административно-стопански ръководители, взема мнението на съответното партийно бюро или организация. Това допринася за повишаване авторитета, ръководната роля на партийните организации.

Общинският партиен комитет отделя внимание на качествената

Digitized by Google

разработка на въпросите, които се внасят за обсъждане в събранията на партийните организации. За тази цел те изграждат комисии или работни групи, в които се ангажират комунисти, компетентни по проблемите, които ще се обсъждат. Положителен опит в това отношение имат партийните организации в Металснаб, Комбината за електрокари и други. Всичко това допринася да се засилва проблемността в тяхната работа при обсъждането и решаването на въпросите. Общинският комитет изисква от партийните ръководства да създават обстановка за проява на творческа критика и самокритика. Често предмет на критика са недостатъците, свързани със слабости в организацията на труда, на проявите на формализъм и бюрократизъм, на недисциплинираност. В работата си за издигане на ролята и боеспособността на първичните партийни организации общинският партиен комитет се стреми да осигури партийно ядро във всеки низов социален колектив. С изключение на някои сектори на селското стопанство въпросите на партийното ядро в трудовите колективи добре се решават. Грижите са насочени към укрепването на партийното ядро сред механизаторите и животновъдите. Работата за приемането на нови членове в Партията започва в партийните групи. Те първи оценяват качествата на бъдещите комунисти, защото най-отблизо познават кандидатите. При тези оценки участвуват представители на дружествените комитети на ДКМС. При спазване на тези изисквания през миналата година са приети над 120 млади комунисти. Грижите за тях продължават и след приемането им. Новоприетите комунисти се обучават главно по въпроси, свързани с историята на окръжната и общинската партийна организация, героичното минало на родния край. Изучават програмата и Устава на Партията, актуални проблеми на партийното строителство, икономическата политика на страната, актуални въпроси на световния революционен процес. Значително внимание се отделя за формирането у тях на такива добродетели като родолюбие, патриотизъм и интернационализъм, чувство за отговорност, чувство за колективизъм и другарска взаимопомощ.

По-пълната изява на партийните организации в Ломската селищна система като политически щабове на трудовите колективи допринася за добрите резултати в социално-икономическото развитие на общината.

Настъпилите положителни изменения в боеспособността на първичните партийни организации се дължи главно на подобреното им ръководство от страна на общинския партиен комитет. Този опит окръжният комитет на Партията разпространява и в другите селищни системи.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

ПОКРАЙ ДРАГОВИЩЕНЦА И СТРУМА

Дневник на секретаря на общинския партиен комитет

ЗЕМЯТА

И в партийния комитет, и в АПК, и в ППО много говорехме за търсене на резерви. И ги търсехме навсякъде — и в увеличаване на средните добиви, и в укрепване на дисциплината, и в повишаване на квалификацията. Но правеше странно впечатление отминаването на резерва земя. Защо специалистите и стопанските ръководители отминаваха този резерв? Близо триста квадратни километра е територията на селищната система, а АПК обработва едва петдесет и пет хиляди декара или една шеста част.

Когато анализирахме повдигнатите въпроси на годишните отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации, установихме, че почти на всички събрания комунистите поставят въпроса за изоставените, започнали да запустяват земи.

На едно от заседанията на комитета се опитахме да препоръчаме на стопанското ръководство на АПК и производствените участъци да намерят земята, която я имаме. Нищо не се получи. Тогава се обърнахме към партийните организации и кметствата.

Стана нещо много интересно. Партийни бюра, отделни комунисти, които по много други въпроси са проявявали пасивност, сега без подканяне се активизираха. Кой разправя, че била изчезнала любовта на българина към земята? Любовта към земята не беше изчезнала, тя тлееше дълбоко в сърцата на хората. Трябваше само да се убедят във възможността да организираме използването ѝ докрай. Вярно е, нямахме техника за наклонените терени, но защо пустееха и някои равнинни терени. Тази земя беше хранила около 17 000 души. От справките, които получихме, се установи, че има, най-общо пресметнато, 6600 дка изоставена или неефективно използвана земя. От тях могат да се поливат 1080 дка, 1620 дка да се използват за фуражни култури, другите са чудесни земи за трайни насаждения.

На едно от заседанията на партийния комитет поставихме и обсъдихме този въпрос. Участвуваха и секретари на партийни организации, и специалисти. Когато се докладваха резултатите, внимателно наблюдавах специалистите.

Общинският партиен комитет се гордееше с нашите специалисти — агрономи, животновъди. Те бяха показали своите възможности и по внедряването на стопанската сметка в бригадите, и като цяло в прилагането на икономическия механизъм. Останах изненадан, най-внимателно казано, от безразличието, с което посрещнаха данните за изоставените земи. Какво бяхме пропуснали в нашата партийна работа, защо не успяхме предварително да ангажираме вниманието им, както бе с проблемите на животновъдството?

Докато слушах отделните мнения, си припомнях за различни съвещания, заседания, мероприятия... И никой никога не беше предлагал да се търсят резерви в разработването на изоставени земи. Само главният агроном веднъж подхвърли, че в равнинната част в селата Ръждавица и Соволяно има около 200 дка, които, ако се отводнят, ще дават чудесна царевица...

Според изказаните мнения излизаше, че от шестте хиляди декара едва около хиляда ще могат да се обработват. Заседанието прие тази цифра, но остана една неудовлетвореност в членовете на партийния комитет и в секретарите на ППО. За себе си смятах, че провалихме този въпрос. Нашите партийни бюра и ППО бяха убедени в необходимостта от поход на АПК към тези проблеми. Но хората, които трябваше да създадат организацията, да изпратят техниката — не потегляха.

Какво трябваше да направим? Да ги критикуваме, да им се караме, да ги наказваме? При този подход, който имаха (бягство от усвояване на земи) нямаше смисъл от приказки и наказания. Ние не бяхме успели да им помогнем да изменят начина си на мислене, да ги убедим...

За 1981 година в общинския комитет оставаше открит въпросът за резерва земя, а това означаваше да продължи недостигът от фуражно зърно.

Може би в прилагането на новия икономически механизъм партийният комитет се беше предоверил на стопанското ръководство. Явно трябваше да се надникне по-дълбоко, да не чакаме автоматично резултатите от масовото му приемане.

А имаше и друго нещо. Един ден в комитета пристигна дълъг списък с имената на хора, заграбили кой колкото можал земя. Някой си припомнил, че тя била на дядо му, на друг била близо до двора му, трети я открил по стари регистри като наследство. Грабеха хората земята и тя раждаше...

Ние в комитета и в ръководството на АПК оценявахме вярно изгодата, която осигуряваше 76-о поставление за обработка на пустеещите земи. Но покрай пустее-

Продължава от миналия брой

Digitized by Google

щите много алчни ръчици се протягаха и към хубавите земи. А ние не предприемахме нищо съществено. Кой ни бе крив?

Нещо повече. Когато обявихме, че нашето предложение за съживяване на балканските села се приема, че ще се оформят вилни зони, очаквахме, че местното население ще се зарадва, защото тук-там в махаличките бяха останали само стари хора. Но се надигнаха някои гласове против, понесоха се ругатни.

Какво беше станало с тези, останали по балканските селца хора, които някога в сиромашките години са делили залъка, който не е достигал? Техни близки, приятели, родните им деца един по един са напускали бащиното огнище и са тръгвали към градовете да търсят прехрана, а те са останали. От километри са носили вода за пиене — сега чешмите са в дворовете им и градините си поливат; от данъци са зашивали кръпка върху кръпка на потурите — сега портите им не могат да поберат леките коли на синове и внуци; бучката захар са криели по долапи и скринове да я опазят, ако някого го заболи гърло, чай да му направят — сега полиците пращят от компоти и сокове; трохата хляб са вземали от земята, издухвали са прахоляка по нея, хапвали са я и са псували бога и царя, че хлябът не достига — сега чувалите с типов хляб се дават на прасетата...

Не! С агитация нямаше да свършим тука работата. Ред, законен ред трябва да се въведе с всички средства, за да се сложи край на това израждане на някои хора.

Две трети от селата са из балканския район. Само руини, кръпинарници и тиха пустош напомнят някъде, че там живот е кипял. Живот, изпълнен с мъка и надежда, с труд и борба. И сега, когато някой честно с труд е изкарал активната част от живота си, дал е каквото силите са му позволявали за родината, получил е пенсия и е тръгнал обратно към родния си край, разни саможивци започват анонимно да пишат до какви ли не органи и организации, да роптаят срещу съживяването на един китен край на България...

Ние имаме програма за чествуване хиляда и триста годишнината на България и друга програма за стогодишнината на Владимир Димитров—Майстора. Тяхната реализация ще помогне да се възроди хубавият ни край. В партийния комитет позицията ни по този въпрос е единна...

•

Към някогашната, традиционната слава на тези земи се прибавя и нова. Тържествено чествуваме празниците на плодородието...

Новите черешови насаждения прославиха Драговищица и Соволяно, но известно е отдавна, че най-хубавата череша носи името Ръждавичка белвица! И в нито едно друго село с такава радост не започва черешоберът, както тук. В този ден се припомнят имената на онези, които са направили най-много за своята Ръждавица, и родините, и приятелите си гостуват, и песни ехтят сред селото. А от няколко години вече е станало традиция в деня преди черешобера идват от всички краища на България ръждавичани със семействата си. В този ден всички гости работят по благоустрояването на улици, тротоари, огради.

Сто и петдесет души бяха пристигнали тази година и бяха захванали работа от рано сутринта.

От група в група, от улица на улица обикаляше един мургав мъж. Спираше се, разменяше по някоя дума с хората, вземаше лопатата... А когато си тръгнеше, хората се изправяха, гледаха след него и му се радваха. „Не сбъркахме с това момче, когато го избрахме за секретар на партийната организация" — коментираха и местните хора, и гостите.

Дълги години бай Любен Гайдарски, прехвърлил шестдесет и пет, като секретар на първичната партийна организация беше оглеждал младите хора — кого да предложи за свой заместник? И беше намерил Димитър Гогов. Той именно разговаряше с хората. Него питаха какво има да се свърши в селото, за да е чисто и хубаво за откриване на черешобера.

...Площадът до гарата е препълнен с хора — млади, стари, деца. На издигнатата трибуна са застанали гости, най-уважавани кооператори...

— Идат, идат! — развикаха се няколко дечурлига и изтичаха към моста над река Струма.

Всички погледи се устремиха след децата.

Минала през моста, задаваше се бавно група кооператорки в национални носии и с цветя. Пред тях съсредоточено, важно, с неповторима детска гордост вървяха няколко момиченца и едно момченце, също в национални носии, с кокетни малки кошнички в ръце, пълни с череши. Детските ръце поднасят първия черешов плод на гостите, на своите майки и баби, татковци и дядовци.

Когато групата „берачки" дойде на площада, сред хората избухна взрив от възторг — ръкопляскания, възгласи, радостни възклицания...

Едно трудолюбиво село се радваше на плодовете на своя труд. На плодовете на нашата богата земя.

Земята! Трябва да я пазим, да я разхубавяваме. За да са радостни и делниците, и празниците ни.

Крум РАДОЙКОВ

Следва

Digitized by Google

КАДРИТЕ — КЛЮЧОВО ЗВЕНО НА ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО

НИКОЛАЙ ПОНОМАРЬОВ
секретар на Московския градски комитет на КПСС

Провеждането в живота на политическия курс на Партията, на нейната стратегия и тактика, повишаването на равнището на вътрешнопартийната работа, партийното ръководство на всички страни и области на съветското общество до голяма степен се осигурява от правилната кадрова политика, от постоянното усъвършенстване на подбора, разпределението и възпитанието на кадрите.

В подбора на хората и проверката на изпълнението Владимир Илич Ленин виждаше „същността на цялата работа", една от най-важните задачи на Партията. Следвайки това Лениново указание, КПСС се отнася към работата с кадрите като към ключов проблем на своята политика и практика. В Отчетния доклад на Централния комитет на КПСС пред XXV конгрес (1976 г.) генералният секретар на ЦК Леонид Илич Брежнев характеризира кадровата политика като могъщ лост, посредством който Партията въздействува на процесите на общественото развитие.

ПОЛИТИКАТА СЕ ПРОВЕЖДА ЧРЕЗ ХОРАТА

В. И. Ленин посочваше, че задача на Партията е: да осигурява ръководството „да остава винаги в ръцете на напълно компетентни работници и гарантиращи успеха на работата"[1].

Именно поради това предмет на особени грижи както на КПСС като цяло, така и на Московската градска партийна организация винаги са били и продължават да са ръководните партийни, държавни и стопански кадри. Обяснението за това е, че подготовката и разпределението на кадрите за масовите професии и на специалистите за народното стопанство се осъществява от държавните и стопанските органи. Издигането и възпитанието на ръководни работници за всички области на живота е непосредствено задължение на партийните комитети и организации.

Определяйки политиката в икономическата, социалната и другите области на обществения живот, Партията всякога намира и насочва към отговорни постове такива работници, които най-добре биха могли да осигурят неотклонното практическо изпълнение на тази политика.

По такъв начин направляващото въздействие на Партията върху процесите на всестранното усъвършенстване на социалистическото общество, осъществяването на нейната политическа линия, отговорното и творческото решаване на всички социалноикономически и възпитателни задачи е неразривно свързано с дейността на отгледаните и възпитаните от нея кадри.

С изграждането на развитото социалистическо общество неизмеримо порастват мащабите и сложността на създателната работа. Задачата е в това, че ръководните кадри, като се опират на творчеството на масите, да могат успешно да осигуряват ускоряването на темповете на научнотехническия прогрес, неотклонния растеж на ефективността на общественото производство, повишаването на качеството на работата във всички сфери на обществения живот, да се проявяват като далновидни и способни възпитатели на трудещите се. „Съвременният ръководител — подчерта Леонид Илич на XXV конгрес на КПСС — трябва органически да съчетава в себе

Материалът е написан за сп. „Партиен живот" чрез АПН.
[1] В. И. Ленин, Съч., т. 42, с. 174.

Digitized by Google

си партийността с дълбока компетентност, дисциплинираността с инициатива и творчески подход към работата. Същевременно ръководителят трябва да се съобразява и със социално-политическите, и с възпитателните аспекти, да бъде отзивчив към хората, към техните нужди и молби, да служи за пример в работата и бита"[1].

Тези високи изисквания на Партията към ръководните кадри най-тясно са свързани с големите съзидателни задачи, които решават сега, в десетата петилетка (1976—1980 г.), както КПСС и трудещите се от цялата страна, така и партийната организация и жителите на нашата съветска столица. Та нали съвременна Москва с нейното повече от осем милиона население е най-крупен индустриален, научен и културен център на Съветския съюз.

Москва — това са повече от хиляда промишлени предприятия, над 800 научни учреждения, 78 висши учебни заведения, това са ежегодно сто хиляди нови квартири и милион квадратни метра нови производствени площи...

Москва — това е градът на най-широки интернационални връзки. От година на година се разширяват и укрепват връзките и сътрудничеството между жителите и трудещите се на градовете Москва и столицата на братска социалистическа България — София. Постоянни делови дружески контакти помежду си поддържат Московският градски комитет на КПСС и Софийският градски комитет на БКП, по шест районни партийни комитети от Москва и София, Московският градски съвет на народните депутати и Софийският общински народен съвет, профсъюзните, комсомолските и другите обществени организации. Многостранни преки контакти с родствени организации в София поддържат и повече от 60 московски промишлени, строителни и транспортни предприятия, висши учебни заведения и други училища, около 140 московски организации са колективни членове на съветското Дружество за съветско-българска дружба.

Цялата многостранна работа по социално-икономическото развитие на съветската столица се провежда под ръководството на Московската градска партийна организация, която сега наброява повече от един милион комунисти. За десет години тя нарасна с повече от 200 хиляди души. Комунистите в града са обединени в 9700 първични партийни организации — с около 750 организации повече, отколкото през 1970 г. От броя на жителите в града, заети с народностопанска дейност, почти 16 на сто, или всеки шести е комунист.

Планът за комплексното развитие на народното стопанство на столичния град за 1976—1980 г. предвижда обемът на промишленото производство да се увеличи с 20,5 на сто. При това с най-високи темпове се развиват отраслите, които определят техническия прогрес в икономиката: машиностроенето и металообработването. С изпреварващи темпове се развиват и отраслите, които произвеждат предмети за народно потребление.

Благодарение на многостранната и значителната политическа и организаторска работа, извършвана от първичните партийни организации, от партийните, държавните и стопанските органи и дейци, както и благодарение на широкото развитие и разгръщане на социалистическото съревнование, на всестранната подкрепа на инициативите на трудещите се през четирите години на десетата петилетка успешно бяха изпълнени както годишните планове за растежа на обема на производството, така и социалистическите обещания на трудещите се, приети от трудовите колективи. Обемът на промишленото производство през тези години се увеличи с 16,6 на сто, което е с 2,7 на сто повече от предвиденото по плана. Значително нарасна ефективността на общественото производство. Около 90 процента от прираста на промишлената продукция е получена за сметка на повишаването на производителността на труда. Осъществени бяха много крупни мероприятия по усъвършенстването на производството и повишаването на неговото техническо равнище. Сега 5200 изделия в столицата Москва се произвеждат с държавния Знак на високо качество. В социалистическите обещания за текущата 1980 г., последна за десетата петилетка, беше записано, че изпълнението на задачите за петилетката по обема на производството ще завърши с половин месец по-рано — до 15 декември.

Успехите, достигнати от трудещите се в социално-икономическото развитие на съветската столица, най-непосредствено са свързани с всестранната всекидневна дейност на градския и районните комитети на КПСС по подбора, разпределението и възпитанието на кадрите, за повишаването на тяхната идейно-политическа и делова подготовка и квалификация. Тези въпроси системно и задълбочено се обсъждат на заседанията на бюрото и секретариата, на целия градски партиен комитет, на съвещания с ръководителите на предприятия и учреждения и с партийните работници.

Важно събитие в реализацията на кадровата политика за нас е проведеният преди пет години пленум на Московския градски комитет на КПСС, на който беше обсъден въпросът „За състоянието и мерките на по-нататъшното подобряване на работата на градската партийна организация с кадрите, за повишаването на тяхната отговорност за възложената им работа, за дисциплинираността и организираността в изпълнението на партийните и правителствените решения и директиви". Взетите от пленума решения станаха добра основа за усъвършенстването на кадровата политика в цялата градска партийна организация във всички сфери на обществения живот. Тяхната ефективност в значителна степен порасна и от това, че решенията на

[1] XXV конгрес на КПСС, Доклади и решения, Партиздат, С., 1980, с. 92.

Digitized by Google

пленума бяха обсъдени основно на пленуми на тридесет и двата районни комитети на КПСС в Москва, в Изпълнителния комитет на Московския градски съвет на народните депутати и на сесии на районните съвети, в Московския градски съвет на профсъюзните съвети и в Московския градски комитет на ВЛКСМ.

За нашия градски партиен комитет кадровите въпроси станаха важна съставна част от цялостната му дейност. Достатъчно е да отбележим, че само през последните две години бюрото на комитета разгледа в свои заседания работата по подбора, разпределението и възпитанието на кадрите в Кировски район на столицата, в партийната организация на Главмосстрой, в Главното управление по професионално-техническото образование в града и в още други партийни организации. През същото време състоянието на работата с кадрите беше предмет на обсъждане и от пленумите на пет районни партийни комитета в Москва, а в заседания на бюрата на районните комитети бяха обсъдени отчети на повече от осемдесет партийни комитети и бюра на първични партийни организации.

ОСНОВНИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ

Както се подчертава в редица документи на КПСС, съвременният етап в развитието на съветското общество поставя към всички кадри и особено към ръководните най-високи изисквания за усъвършенстването на техните политически и делови качества, за повишаването на идейната им закалка и компетентност, уменето им да работят творчески. Това на свой ред заставя нашия градски партиен комитет в своята кадрова политика и дейност всякога да отчита още редица принципни изисквания, които влияят върху подбора, разпределението и възпитанието на кадрите. В тази работа с течение на годините са се утвърдили няколко основни направления, към които ние и сега се придържаме.

Цялата наша кадрова политика ние провеждаме на широки демократични начала, в най-тесен контакт с трудовите колективи, с държавните, профсъюзните, комсомолските и другите обществени организации, с отчитане тяхното мнение и становище за кандидатите за издигане на отговорни постове.

В градската партийна организация настойчиво се провежда линията на отговорна партийна и държавна работа да бъдат издигани все повече специалисти от различни отрасли на народного стопанство. Ние смятаме, че в условията на динамичното развитие на научно-техническия прогрес за повишаването на равнището на ръководството на стопанската и другите основни области на обществения живот от твърде голяма важност е партийните и държавните ръководни органи да се попълват с хора, които обладават най-задълбочени съвременни специални знания, както и производствен опит и навици на организатори. И които едновременно са с най-висока политическа, марксистко-ленинска подготовка, способни да се ориентират в проблемите на икономическата дейност и да умеят да работят с масите.

До какви резултати води отстояването и творческото осъществяване на тази линия, може да се види само от състава на кадрите от партийния апарат на градския и районните комитети на КПСС в града. Сега повече от половината на работниците в апарата на посочените комитети са специалисти в различните области на народното стопанство, които преди това са били и секретари на първични или цехови партийни организации. Почти 94 на сто от работниците — срещу 90 на сто преди пет години — са с висше образование. Всеки седми секретар на районен партиен комитет е кандидат на науките.

А ето каква е картината с партийните, държавните, профсъюзните и комсомолските работници и със стопанските ръководители, които влизат в номенклатурата на Московския градски комитет на КПСС. Близо 77 на сто от тях са хора с висше и с незавършено висше образование. Половината от тях са специалисти в различните отрасли на народного стопанство. Всеки пети има и висше партийно-политическо образование. Тази висока подготовка на кадрите осигурява компетентно разглеждане на проблемите, които се осъществяват от ръководните кадри.

Друго, също така много важно направление в кадровата политика ние смятаме издигането на ръководна работа на представители на работническата класа, получили своята трудова закалка в предприятията, а също така и съответно образование, минали през школата на обществената работа и придобили организационен опит. Главната наша задача в тази насока е да се създават благоприятни условия за израстването на хората, работниците най-широко да се въвличат в изборна работа в партийните, профсъюзните, комсомолските и другите обществени организации. В резултат от неотклонното провеждане на тази линия в Московската градска партийна организация израснаха и бяха издигнати на отговорни ръководни постове в партийните, държавните, стопанските и другите обществени организации и техните ръководства хиляди неотдавнашни работници. Работниците са една пета част от изборния партиен актив в града, наброяващ в своите редове повече от 225 хиляди души. Не безинтересен е и такъв факт: всеки трети секретар на районен комитет на КПСС в града е започнал своята трудова дейност като работник.

Голямо внимание градската партийна организация през последните години отделя на грижата процесът на попълване и обновяване на състава на ръководните кадри постоянно да се регулира чрез съчетаване на по-зрелите и по-опитните с младите работници.

На ръководни постове по-смело се издигат млади кадри. Трябва да отбеле-

Digitized by Google

жим, че в това отношение ние се придържаме към линията на диференцираният подход. Това предполага, че при назначаването на нов ръководител във всеки отделен случай най-внимателно се отчитат преди всичко интересите на работата и конкретните способности на един или друг работник. В резултат на този подход наред с опитните партийни кадри в ръководствата на партийните организации все повече навлизат и млади работници, имащи необходимата подготовка. Например през последните десет години броят на секретарите на първичните партийни организации на възраст до 30 години се увеличи почти два пъти, а на работниците в апарата на партийните комитети в града — почти един и половина пъти. Сега 45,4 на сто от сътрудниците в градския и районните партийни комитети са по-млади от 35 години.

За много важен принцип градският комитет на КПСС смята опората предимно на местните работници.

Какво означава това?

Ние се стремим на едни или други ръководни длъжности в икономическата, социалната и другите области на обществения живот да бъдат издигани преди всичко хора, които са добре запознати с колективите, в които им предстои да работят. Решаването на тази задача не предизвиква никакви особени трудности в градската партийна организация, тъй като сега във всички участъци на производствената и обществената дейност имаме необходимите кадри, добре подготвени работници. Тези хора по правило са добре познати в дадените организации, за тях се грижат, помагат им да придобиват опит в организаторската и политическата работа, подготвят ги да заемат по-отговорни длъжности. Многогодишният опит на нашата партийна организация напълно потвърждава целесъобразността на тази линия за издигане на ръководни длъжности преди всичко на местни кадри.

Особено внимание градската партийна организация отделя за издигането на жени на ръководна партийна, държавна, стопанска и друга обществена работа. Това до голяма степен съответствува на повишената роля на жените във всички сфери на обществения живот. Интересно е да отбележим, че сега от почти десет хиляди секретари на първични партийни организации в града 43 на сто са жени. Четири жени в Москва са първи секретари на районни партийни комитети. Това са Татяна Архипова, Валентина Корольова, Алла Низовцева и Татяна Иванова. Всяка от тях е с много добър опит в първичните партийни организации и в партийните органи в града. Те се отличават с добра теоретична подготовка, висока взискателност, отговорност за възложената работа, принципност и творчески подход към работата. Притежават качеството на добри организатори и възпитатели, ползват се с висок авторитет и доверие както на комунистите, така и на безпартийните.

Сега жената на ръководна партийна работа в Москва не е изключение, а правило... В съветската столица няма нито един районен партиен комитет, в който жени да не заемат отговорни партийни постове на секретари на комитетите.

Един от най-важните принципи за ефективната работа по подбора, разпределението и възпитанието на кадрите ние смятаме грижата за формирането и подготовката на качествен резерв от кадри за всички равнища. Заедно с това градският комитет на КПСС се стреми с този актуален проблем системно и задълбочено да се занимават не само районните партийни комитети, но и първичните партийни организации, изпълнителните комитети на Московския градски съвет и на районните съвети на народните депутати. В резултат на това се осъществяват система от мерки, насочени към създаването на действен кадрови резерв, благодарение на който номенклатурата на ръководните кадри непрестанно се подобрява и усъвършенствува.

Традиция в градската партийна организация стана и ежегодното разглеждане на въпросите за попълнението и обновяването на кадровия резерв от секретарите на градския и на районните партийни комитети. Анализират се и се обновяват резервните кадри за издигането на номенклатурните длъжности. Това ни дава възможност съвсем ясно да се вижда подобряването на качествения състав на партийните, стопанските и други кадрови работници и своевременно, целенасочено да се влияе върху процеса на тяхното формиране.

Номенклатурни кадри на градския комитет са партийните, профсъюзните, държавните, комсомолските и стопанските ръководители на ведущите предприятия и организации в града. Съставът на номенклатурата системно се анализира и уточнява. През първото полугодие на тази година в нея включихме секретарите на партийните комитети на олимпийските строежи и обекти, новите длъжности на ръководителите на управления в Изпълкома на Московския градски съвет на народните депутати и техните заместници, председателите на съветите на секретарите на производствените и научно-производствените обединения и още редица длъжности. Интересно е да отбележим, че само през последните две години 560 секретари на партийни организации и работници от партийния апарат, влизащи в състава на номенклатурата на градския комитет, бяха издигнати на по-отговорна работа.

Постоянна грижа за усъвършенстването на номенклатурата на ръководните длъжности проявяват така също и районните партийни комитети. В тяхната номенклатура се числят около 17 хиляди ръководни работници. Грижата за своевременната подготовка на квалифициран кадрови резерв позволява да се осигурява добра приемственост и ефективност на партийното ръководство във всички области на съветското общество.

Digitized by Google

Неизменно под погледа на партийните организации и ръководства се намират основните стопански кадри. В районните партийни комитети и в партийните комитети на предприятията е определен съставът на кадровия резерв, който в перспектива може да бъде издиган на различни ръководни длъжности. В отделите на градския и на районните партийни комитети всяка година се разглеждат въпросите за заменянето на конкретни работници във връзка с тяхната възраст, здравословното им състояние или с това, че някои от тях не осигуряват добро ръководство на възложените им сектори на работата. При това те определят и възможните им заместници.

Дълбокото изучаване и всестранната оценка на политическите, деловите и моралните качества на работниците, подборът и издигането на най-зрелите и компетентните хора дава възможност да се осигурява необходимото равнище на ръководството, помага да се постига голяма стабилност на кадрите.

НА ТРИ РАВНИЩА

Много важна съставна част на работата с ръководните кадри в градската партийна организация стана грижата за повишаването на деловата квалификация и идейно-политическото равнище на работниците. В съответствие с изискванията на XXV конгрес на КПСС и на другите партийни документи градският и районните комитети на КПСС отделят голямо внимание за обучението на широк партиен актив в нашата столица.

С оглед на това в Москва е създадена и успешно функционира система за подготовката и преподготовката на партийните кадри и изборния актив. Главно съдържание на обучението е задълбочаването на знанията на партийните кадри в областта на марксистко-ленинската теория и по политиката на КПСС; овладяването на различни форми на организаторската работа с масите; изучаването на актуалните проблеми на теорията и практиката на комунистическото строителство в светлината на задачите, които Партията постави и се решават през времето на десетата петилетка и т. н.

Обучението на партийните кадри в Москва се провежда на три равнища: непосредствено в градския комитет на КПСС; в районните партийни комитети и в първичните партийни организации. В тази система практически са обхванати всички категории партийни работници и целият партиен актив.

Тя включва в себе си Московската висша партийна школа, курсовете за повишаване квалификацията на партийните работници и отговорни държавни работници при Московския градски комитет на КПСС; Московския вечерен университет по марксизъм-ленинизъм и неговите филиали в районите; школите за партийния актив при районните комитети на КПСС и в първичните партийни организации; а така също и постоянодействуващите семинари при райкомите и при партийните комитети в предприятията и учрежденията.

Общото ръководство на цялата тази система за подготовката на кадрите се осъществява от градския партиен комитет. Той всяка година обсъжда този въпрос в заседания на своето бюро и утвърждава плановете за обучението на изборния партиен актив, определя контингента на слушателите и утвърждава график за занятията. В провеждането на лекционните и семинарните занятия активно участвуват работници от апарата на МГК и на районните комитети на КПСС в града.

А ето какви са мащабите на цялата тази работа. Само в месечните курсове за повишаване на квалификацията при градския комитет на КПСС всяка година преминават преподготовка 800 партийни и държавни работници. На основата на тези курсове са организирани и седемдневни семинари за секретарите на партийните организации в града, които работят в производството. През тях преподготовка са преминали вече хиляди секретари. 27 хиляди души ежегодно се занимават в 15-те факултета на вечерния университет по марксизъм-ленинизъм и в неговите 20 филиала. А освен това всички отдели на комитета периодично провеждат семинари с различните категории партийни работници, всеки по своите проблеми. Всичко това дава възможност да се повишава равнището на информираността на основната част от партийния актив, кадрите да се въоръжават със съвременни знания, които са необходими за по-нататъшното подобряване на работата в колективите и по места въобще.

Голямо внимание градският комитет на КПСС отделя на обучението и на стопанските кадри. При нашия комитет вече в продължение на много години добра дейност провежда постояннодействуващият семинар за директорите на промишлените предприятия. В него стопанските ръководители изучават икономическата политика на Партията; теорията и практиката на съвременното стопанско строителство; най-новите достижения на науката и техниката. Много занятия се провеждат непосредствено в предприятията, в които са постигнати най-високи показатели в създаването на нова техника и технология, в усъвършенстването на организацията на производството и труда.

Какъв е резултатът от цялата многостранна работа с кадрите?

Главното се състои в това, че през последните години качественият състав на ръководните партийни, държавни, профсъюзни и комсомолски кадри непрестанно и значително се подобрява. Това дава възможност да се осигурява компетентно ръководство на всички области на живота, успешно да се решават отговорните задачи на социално-икономическото, културното и политическото развитие и усъвършенстването на съветската столица.

Но от това следва ли, че в работата с кадрите сме направили и постигнали вече

Digitized by Google

всичко необходимо, че повече проблеми пред нас няма?

Безспорно съвсем не следва. Ние например сме обезпокоени от това, че редица предприятия се оглавяват от ръководители без висше образование, а в отделни случаи — дори от практиканти. Градският комитет от време на време се сблъсква със случаи на невзискателен подбор на ръководни кадри, с факти на слабо изучаване и познаване на техните делови и политически качества. Не винаги своевременно се решават назрелите въпроси за укрепването на изоставащите участъци с необходимите опитни кадри. Недостатъци имаме и в работата с резервните кадри, натъкваме се на отделни факти на формален подход при формирането на техния състав.

Градският и районните партийни комитети виждат и си дават добра сметка за тези пропуски, стремят се непрестанно да подобряват своята работа на този отговорен и важен сектор на партийното ръководство, да възпитават кадрите в дух на найстрого спазване на партийната и държавната дисциплина, в дух на висока взискателност и непримиримост към слабостите. Въпросите за подобряването на работата с кадрите са предмет на задълбочено обсъждане на отчетно-изборните събрания и конференции, ще продължат да бъдат обсъждани в заседанията на бюрата на градския и районните партийни комитети.

В плановете на повечето районни комитети на КПСС за 1980 г. е предвидено да се изучава работата по подбора, разпределението и възпитанието на кадрите в редица първични партийни организации.

* * *

Устремена към XXVI конгрес на КПСС, Московската градска партийна организация подчинява цялата своя работа с кадрите на успешното завършване на задачите на десетата петилетка, на създаването на здрави основи за по-нататъшното социално-икономическо и културно развитие на съветската столица, за превръщането на Москва в образцов комунистически град.

ПОПРАВКА

В бр. 15 на списанието, стр. 79, ред 12 и 13 да се чете: „Тя е винаги в движение напред, винаги актуална, винаги в крак с времето“.

Digitized by Google

ОГНИЩЕ НА БОГАТА ИДЕЙНОВЪЗПИТАТЕЛНА РАБОТА

Всяка година в работническите колективи на Комбината за радиотехническа апаратура, Завода за запаметяващи устройства, Завода за телферни електродвигатели във Велико Търново се влиза нова струя от интелигентни, знаещи, трудолюбиви стругари и фрезисти, шлосери и монтьори — възпитаници на средното професионално-техническо училище „А. С. Попов". И може би най-характерното, с което се отличават повечето от тези млади представители на класата, е съзнателното им отношение към работата и задълженията в обществото, дейната им нравствена позиция на труженици и граждани.

Такава позиция не се създава лесно у човека. Тя се гради с години, още от млада възраст. Партийната организация в училището, която умно, с разбиране ръководи и направлява учебните и възпитателните процеси, съзнава своята отговорна роля в трудната, всекидневна работа с младежите.

Тук съществуват дългогодишни традиции учебният процес неотменно да се съчетава с богата идейновъзпитателна и трудова дейност. Още през 1977 г. училищната комсомолска организация се отличи и получи преходното знаме на Централния комитет на Комсомола, което и досега не е предала в други ръце. За активното си участие в бригадирското движение тя е наградена със златен орден на труда. А Министерството на народната просвета даде на учителския колектив званието „Образцов". За всичко това разказват интересно оформените стендове и материали в „Залата на училищната чест" — една от неголемите стаи, в които е обзаведен музеят на училището.

Комунистите търсят постоянно най-верните пътища, за да подпомагат комсомолската организация и педагогическия колектив, да става по-резултатен идеологическият процес. Създаденият в училището идеологически комплекс е огнище на богата идейно-политическа работа, център за формиране на активна жизнена позиция у учители и ученици. В неговия статут е записана целта, с която се изгражда: „да създаде условия за комплексен подход в управлението на идеологическия процес и да активизира всички фактори на комунистическото възпитание, да развива идеологическата функция на училището в изграждането на многостранно и хармонично развити личности — хора, дълбоко предани на делото на комунизма, които да работят и живеят по законите на красотата."

Първите крачки към тази цел са успешни. С помощта на целия педагогически колектив и на обществеността партийната организация и училищното ръководство успяха да направят немалко за идеологи-

Digitized by Google

зирането на учебните процеси. „Нашето разбиране е, че цялото училище е идеологически комплекс — разсъждава секретарката на партийната организация Надежда Филипова. — И в този смисъл тук не може да има дейност, която да не е с идейновъзпитателна стойност, да не рефлектира по един или друг начин върху съзнанието на изграждащата се млада личност. А щом е така, значи всичко, целият училищен живот, всеки урок, всяка стъпка в подхода към децата трябва да има идейно-политическо звучене. И това е грижа на партийната организация."

ТРУДОЛЮБИВИТЕ

Комсомолският цех в Комбината за радиотехническа апаратура, в който се трудят учениците, си спечели уважението и на ръководителите, и на работниците. Когато се говори за цеха, за шеговито-пренебрежителна усмивка („детска им работа...") няма място. Защото това е истинско производствено подразделение на комбината. В него целогодишно работят 60 младежи и девойки от втори и трети курс. Подготовката им в класните стаи е съчетана с производителен труд. Какъв по-добър начин за навлизане в професията, за истинска реализация в живота от този. Младежите изработват трансформатори, детайли, нужни за производството на радио и телевизионна апаратура. Дават продукция за 1 млн. и 600 хил. лв., голяма част от която е предназначена за износ в Чехословакия и Унгария.

В други две предприятия — Завода за запаметяващи устройства и Завода за електронни електродвигатели — са създадени комсомолски участъци, в които също се трудят ученици. И в тези работнически колективи те се отличават, намират своето място не само на бъдещи, но и на сегашни труженици. Те заслужиха доверието на заводските ръководители и произвеждат матрицата — основната част на запаметяващото устройство. Електродвигателите, които изработват, заминават за 16 страни по света.

В училищния музей има кът, наречен „Трудовата слава на училището". В него привлича вниманието снимката на една от младежките бригади в Завода за телефонни електродвигатели. Тя се състои изцяло от млади работници, завършили училище „А. С. Попов". Там е и снимката на двамата братя Кръстю и Яни Каркорови, също възпитаници на това училище. Заедно с майка си и баща си те работят в Завода за запаметяващи устройства и са една от тачените работнически фамилии. Тук е и снимката на Радослав Веселинов — някога много добър ученик, а сега отличен работник.

Изобщо, както се изразяват в училището, трудовата реализация тук е стопроцентова. С изключение на онези, които продължават да се учат във висши учебни заведения, всички други завършващи стават добри, търсени работници по своите специалности. Добрата подготовка им осигурява интересна, увлекателна работа в предприятията.

ПРИЯТЕЛИТЕ

Няколко десетки момчета и момичета бяха заобиколили един мъж и една жена и жадно поглъщаха всяка тяхна дума. Двамата вече имаха в косите си сребреещи кичури. Но между тях и младежите се усещаше атмосферата на взаимност, на доверие и разбиране. Стефан Цонев, дългогодишният председател на общинския съвет на борците против фашизма и капитализма, и Невяна Русанова, също ветеран на Партията, бяха дошли да поговорят с учениците, които завършваха и скоро щяха да тръгнат по своите житейски друмища. Стефан Цонев

Digitized by Google

е член на училищното настоятелство, един от най-добрите приятели на учениците и на учителите. В съвместната работа на партийната организация с общинския съвет на борците против фашизма и капитализма се роди идеята за това приятелство. Всяко комсомолско дружество има свой приятел, боец на Партията, който помага на младите във всяко тяхно начинание. Съпричастен е с техните стремежи, заедно осмислят как да се осъществят младежките мечти.

По молба на младежите двамата разказаха как през 1940 година ремсистите от град Дряново устроили Пушкинова вечер. Имало богата литературна програма. Самият Стефан Цонев, тогава един от ръководителите на РМС в района, рецитирал вдъхновено стихове от Пушкин. По-късно Радио Москва съобщило за тази инициатива на българските ремсисти, за нея писал и в. „Известия". Младежите слушаха внимателно разказа за това, как някога техните връстници в условията на борбата с фашизма са се вдъхновявали от безценната съкровищница на руската литература. Двамата ветерани си припомниха и чествуването на 24-ата годишнина от създаването на Съветската армия. Показаха копието от информацията, изнесена пред ремсистите (оригиналът се пази в градския музей). Било февруари 1942 година. Фашистките нашественици били пред Сталинград. А българските ремсисти носели в душите си такъв заряд от вяра, че могли да напишат тези паметни редове: „СССР води отечествена война. Той не е против германския народ, а против немския фашизъм. Победата е сигурна, победата ще бъде наша!" Стефан Цонев и Невяна Русанова показаха на младите си приятели обвинителни актове от фашисткия съд, в които част от обвиненията са, че провеждали събрания, чели реферати и доклади за Комунистическата партия, за Ленин.

Този разговор продължи в не по-малко интересна посока. Юношите искаха да знаят дали техните по-възрастни приятели са удовлетворени от направеното досега през живота си, вярват ли в днешната младеж, какво мислят по различни въпроси на нашето съвремие.

Често можете да срещнете в училището ветераните, приятелите на комсомолците. Викат ги учителите да се посъветват с тях, викат ги дружествата да бъдат заедно на празници, на екскурзии, да разговарят по проблеми, които ги вълнуват. Или пък те самите идват просто така, да наобиколят младите си приятели, да видят не са ли затруднени от нещо, не могат ли да им бъдат полезни. Датата 11 април, Международният ден на бившите политзатворници и концлагеристи, тук, в училището, се отбелязва по особено забележителен начин. На този ден всички дружества чествуват символично рождените дни на приятелите си — борците от съпротивата.

Има нещо много красиво в тази дружба. Младите тя възпитава, учи ги да ценят нравствените стойности в човешката личност. На другите, с посребрените коси, това приятелство носи удовлетворението, че са нужни, че могат и сега да дават нещо от себе си.

ПО ОГНЕНИТЕ СЛЕДИ НА БОРБАТА

Експедиционен отряд „Христо Козлев" — това е една от най-изпитаните форми в богатата идейновъзпитателна работа, която се разгръща под ръководството на партийната организация в училището. Името на поета-партизанин от горнооряховския отряд, с което са се сродили младежите, ги прави горди, че са наследници на такива светли имена. Тридесет и пет са записаните в списъка на отряда, но в неговите експедиционни походи участвуват всички комсомолци. Цялата туристическа дейност в училището се води под методическо-

Digitized by Google

то ръководство на експедиционния отряд. В отряда има право да членува само онзи, който отговаря на определени изисквания за успех, дисциплина, обществена активност. Това, което най-много допада на младежите, е, че в интересните проучвателски експедиции, в туристическите походи заедно с тях винаги са ветераните, техните приятели. По специален план заедно обхождат местата, където някога са се водили партизански битки, грижат се за обелиски и паметни плочи, за партизански гробове. Събраните материали и снимки комсомолците, напътствувани от ръководителя на отряда, учителя Димитър Богданов, оформят в дневници, пишат реферати, стихове, които четат и техните другари, и следващите випуски на училището. Така се предава през годините на възпитаниците на училището търсаческият дух, увличащият, романтичен стремеж на младите да се докоснат до подвига на героите.

ВСИЧКО ТУК ВЪЗПИТАВА

Идеологическият комплекс, който всъщност обхваща всяка дейност в училището, е предпоставка тук да се създаде организирана система за възпитателна работа. В структурата на комплекса са записани следните звена: партийно бюро, музейна сбирка, комсомолска стая, методически кабинет, библиотека, кабинет по руски език — към него е клубът за българо-съветска дружба, кабинет по западни езици с клуб „Интернационална дружба", кабинет по история с клуб „Съвременник", кабинет по български език и литература с клуба за естетическо възпитание, идеологическият кабинет на партийната организация и други. Тази структура дава възможност да се търсят и откриват идейно-политическите и възпитателните аспекти на всеки учебен час, на всяко начинание.

Партийната организация полага немалко грижи и за организационната и политическата подготовка на учителите. Нали те са най-близо до младежите, чрез тях трябва да се постигне активизирането на комсомолските дружества. Организира практикум с курсовите ръководители специално по тези проблеми. Те получили необходими знания за това, как да се направи план на комсомолското дружество, как да се напише отчет, как да се организира добре едно събрание, да се запишат решенията му. Тези знания са изключително полезни за учителите, за да станат още по-близки приятели и помощници на комсомолските активи, на целите дружества.

Семинарът в системата на партийната учебна година, който се води под ръководството на партийното бюро, обсъжда актуални политически и теоретически проблеми, свързани тясно с идеологическата работа в училището. Хубавото е това, че тук съумяват да конкретизират теоретичните въпроси, да ги свържат със задачите на съвремието. Когато обсъждат теми за Лениновото наследство, разгледали разработките на основателя на социалистическата държава по проблемите на образованието и възпитанието. Някои учители дори се учудвали как досега не са се запознали така задълбочено с голямото богатство на Лениновите размисли. Сами разлистват трудовете на Ленин, четат с увлечение и правят изводи за себе си, за възпитателната работа в училището.

Партийната организация проведе и интересно открито партийно събрание, в което участвуваше и приятелят на училището Стефан Цонев. Заедно разговаряха по значимата тема за революционните традиции на Великотърновския край като извор на патриотично и интернационално възпитание. Спореха, предлагаха различни инициати-

Digitized by Google

ви, с които занапред още повече ще се обогатява идейновъзпитателната работа на партийната и комсомолската организация, на целия учителски колектив.

На училищната библиотека също е отредено възлово място в идеологическата дейност. Младата библиотекарка, комунистката Тодорка Маринова, има партийно поръчение индивидуално да работи с някои ученици, които създават повече трудности и на които трябва да се помага. Един от тях, за когото имало мнение, че е недисциплиниран и не проявява интерес към нито един от учебните предмети, тя вика при себе си в библиотеката. Поприказвали за различни неща, запитала го би ли искал да стане редовен читател. Дала му интересна книга. Момчето започва да се отбива често в библиотеката. Отпуска се, става по-доверчиво. Разказва за себе си, за семейството, в което се чувствува самотно. Така постепенно се ражда доверието към тази симпатична интелигентна жена, която умее така хубаво да разказва за книгите. Отначало юношата споделя, че му харесва само криминалната литература. След известно време вече чете с увлечение книги, подбрани с тънък усет за неговата душевност от другарката Маринова. Той споделя с нея, че не му се отдават някои предмети, че му е нужна помощ, но не знае къде да я потърси. Библиотекарката разговаря със заместник-директорката и с учителите. Резултатите? Постепенно момчето подобрява успеха си, започва по-активно да участвува в живота на своето комсомолско дружество.

... Подготовката на фестивала на училищната самодейност е в разгара си. Последни репетиции, последни вълнения пред очакваното събитие. Петнадесет души от едно комсомолско дружество участвуват в подготвяния рецитал, който бяха нарекли „Търново — люлка на българщината". Всички с трепет очакват как ще се представи тяхното дружество. Но същият този ден, когато петнадесетте юноши трябваше да направят последната си репетиция, беше работен и класът беше длъжен да се яви на работа в комсомолския цех. Без много да умуват, незаетите в рецитала казват на своите другари: „Вие отивайте да репетирате и внимавайте да не ни изложите... Ние ще работим вместо вас". Рециталът се класира на първо място, а дневната производствена програма на класа беше преизпълнена.

Учителите бяха изненадани. Но особено интересен беше фактът, че инициативата да се работи вместо освободените от класа петнадесет самодейци беше излязла от неколцина измежду най-недисциплинираните дотогава ученици. Наистина как неочаквано рефлектират последствията от възпитателния процес...

* * *

Разказаното е само малък фрагмент от богатото с емоционалния заряд всекидневие на великотърновското училище „А. С. Попов". Този заряд дава отражение може би не веднага. Но той остава като искрица във всяко младо сърце. Искрица, от която запламтява пламък на родолюбие, на преданост към народа и идеите на Партията.

Мария ДЕЛИБАЛТОВА

Digitized by Google

В този брой поместваме материали за инженерния проект като основа на насрещното планиране

ИНЖЕНЕРНИЯТ ПРОЕКТ

В системата от мерки за усъвършенстуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката от особено важно значение е разработването на инженерни проекти. В доклада си пред Националната партийна конференция (1978 г.) др. Тодор Живков подчерта: „Главният въпрос при планирането от долу на горе е усъвършенстуването на насрещния план. Сърцевината на всеки насрещен план и инженерен проект трябва да бъде най-рационалното използване на средствата на труда, предметите на труда и живия труд с оглед да се осигури непрекъснато повишаване на обществената производителност на труда... инженерният проект е солидна основа за технико-икономическото развитие на производството и за социалното развитие на трудовия колектив.“[1]

Инженерните проекти са практика на стопанските единици от всички сфери на материалното производство от 1978 г. насам. Всяка година те се актуализират с оглед включването на върховите научно-технически постижения в съответната област и обхващат все по-пълно както технико-икономическото развитие на производството, така и социалното развитие на трудовия колектив.

Решенията на Централния комитет на Партията определят като първостепенна задача на партийните, стопанските и другите обществени органи и организации разработването на инженерни проекти, които да станат стабилна основа на насрещните планове, гаранция за изпълнението на държавните задачи за 1981—1982 г. и осмата петилетка.

Главната цел на инженерните проекти е да осигурят перспективни разработки (инженерни решения) „... за пълно натоварване на производствените мощности; ефективно изразходване на суровините, материалите, горивата и енергията; рационално използване на трудовите ресурси; модернизация и реконструкция; подобряване условията на труд и бит на колектива и други, т. е. всичко, което е предмет на социалистическата организация на труда.“[2]

На тази основа инженерните проекти и насрещните планове решават проблемите на: материално-техническата база и структурата на

[1] Т. Живков, За усъвършенстуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, С. Партиздат, 1978, с. 35.
[2] Пак там.

Digitized by Google

производството; правилното му ешалониране и постигане на максимален мултипликационен ефект; разширяване на външноикономическите връзки и повишаване ефективността от износа; усъвършенствуване на териториалната специализация и интеграция на производството за повишаване жизненото равнище; многостранното развитие на личността и утвърждаване социалистическия начин на живот.

Главен критерий за оценка на инженерните проекти е достигането и надвишаването на икономическите параметри на челните световни постижения, етапите за реализация на поставените цели. Чрез инженерните проекти следователно трябва да се реализират партийните решения за превръщане на осмата петилетка в петилетка на техническия прогрес, в петилетка, създаваща условия за материализиране на върховите научно-технически постижения и повишаване на обществената производителност на труда не с няколко процента, а неколкократно.

При новата технология на планиране на стопанските организации първоначално се утвърждават контролни цифри, като минимално задание за основните резултати, които трябва да се получат през плановия период, а след разработването на насрещните планове — държавни планови задачи, лимити и нормативи. Разбира се, контролните цифри са минимално държавно задание за резултатите по натуралните показатели, чистата продукция и печалбата и максимално по отношение на ресурсите — суровини, материали, горива и енергия, дефицитни машини и съоръжения и общата численост на персонала. Те се придружават от задачите за внедряване на научно-техническите постижения, допълнителни информации и разчети за материални разходи, намаляване загубите на време, стокова продукция, себестойност и други. Не се фетишизират и подлежат на изменение, когато с инженерните проекти и сключените договори се докаже, че това е наложително. Контролните цифри придобиват силата на задължителни задачи едва тогава, когато зад тях стоят инженерните проекти на заводите и сключените договори за доставка и за реализация. Това означава, че в основата на насрещните планове се поставят не формално утвърдени задачи, а обосновани с инженерните проекти технико-икономически показатели. Така инженерният проект става онази обективна база, която осигурява реалност, обвързаност и балансираност на насрещните планове, а насрещният план е единственият план, дело на колективите.

На тази основа в условията на новия икономически подход всяка стопанска организация трябва да постигне пълна самоиздръжка на дейността си и ликвидиране на дотациите. Всъщност това е и обобщаващият критерий за извършената работа по инженерния проект, синтезираният извод от обемистите проекти, разчети, таблици и други разработки към него.

Разработването на високоефективни инженерни проекти е **решаващо условие за цялостно и последователно прилагане на новата технология на планиране,** за осигуряване единство и синхрон на централизираното планиране от горе на долу с насрещното планиране от долу на горе, за все по-пълното единство в интересите на обществото, трудовите колективи и отделния работник от максималното разкриване и оползотворяване на резервите, производството на единица продукция с минимум разход и осигуряване на максимум доходи.

Към края на м. септември т. г. завърши само един първоначален етап от разработката на съображенията по контролните цифри за 1981—1982 г., а работата по инженерните проекти и насрещните планове продължава както за останалите две години, така и за цялата петилетка.

Широката политическа и организаторска работа на партийните организации в Стопанския химически комбинат — Враца и СХК „Ди-

Digitized by Google

митър Димов" — Ямбол потвърждава това. И двата комбината постигат основните задължителни натури — азотни торове (Враца) и полиестерни влакна и полиестерни коприни (Ямбол) и са набелязали комплекс от инженерни решения със значителен икономически и социален ефект. Но цялостната работа, свързана с качествените показатели и самоиздръжката на производството, продължава.

Работата по инженерните проекти и насрещните планове не е кампанийна задача, а непрекъснат процес. Реализирането на инженерния проект не е задача само на следващата година, а разработка, чието цялостно изпълнение в много случаи надхвърля рамките на осмата петилетка. Главното в този процес е усъвършенстването на инженерните проекти с оглед осъществяване на постановката на др. Живков за интелектуализация на общественото производство, т. е. за автоматизация и електронизация, при които производственият процес ще протича без прякото участие на човека, а ръчният, физически тежкият и непривлекателен труд се премахва. За тази цел е неотменна повелята науката да стане на практика производителна сила. Инженерно-внедрителските организации да имат максимален принос и участие за подобряване на крайните икономически резултати на обслужваната от тях стопанска система, а оценката на тяхната работа и издръжката им да бъде в пряка връзка с резултатите от приложението на разработките им, неразделна част от инженерните проекти. Конкретните измерители на приноса им са осигуреният прираст на чистата продукция, повишаването конкурентноспособността на произвежданата продукция, валутните резултати, икономията на дефицитни материални ресурси и т. н. Върху основата на инженерните проекти широко трябва да бъдат привлечени и специалистите от ВУЗ и научно-техническите съюзи, да се разработят тематични планове на рационализаторското движение и на техническото творчество на младежта.

Какви недостатъци се допускат все още в някои стопанско-производствени единици по разработването на инженерните проекти?

На отделни места работата по инженерните проекти все още не е разгърната с оглед да се ангажират всички работници и специалисти за пълното разкриване на резервите и тяхното включване в насрещните планове. А това е главният фактор, който определя както успехите, така и неуспехите в работата. Там където партийните, стопанските и обществените органи и организации не са осигурили широкото участие на трудещите се, резултатите са незадоволителни. Такива ръководства продължават да се опират на книжно-бюрократични методи и вместо постигане на допълнителен ефект над контролните цифри поставят искания за допълнителен персонал, намаляване на печалбата и за капитални вложения, които не могат да обезпечат със свои средства или банков кредит. Очевидно е, че трудовите колективи няма да утвърдят такива проекти, които са в противоречие с техните интереси, не осигуряват необходимите средства за разширено социалистическо възпроизводство и ръст на доходите им. И обратно. Разработените с широко участие на трудещите се високоефективни инженерни проекти, в които е вложена творческата инициатива на целия трудов колектив, на специалистите и ръководните кадри, са гаранция за постигането на поставената от Партията цел — осигуряване на производителност на труда в съответствие с челните постижения в съответната област у нас и в чужбина и на тази основа повишаване жизненото равнище на трудещите се.

Ето защо под ръководството на партийните комитети и организации чрез цялостно мобилизиране усилията на научно-техническите кадри, специалистите, изобретателите, рационализаторите и челниците в производството още от 1981 и 1982 г. трябва да се осигурят възмож-

Digitized by Google

ности за внедряване на най-съвременните постижения на научно-техническия прогрес и интелектуализацията на производството, а не да се отлага за края на петгодишния период.

Партийните решения за **все по-широкото демократизиране на плана** изискват пълното ангажиране на всички трудещи се в разработката на инженерните проекти. Още на етапа на критичния анализ да се осигури **разгръщането на социалистическото съревнование чрез разработването и приемането на лични и колективни творчески планове, които по същество са неразделна част от инженерните проекти и насрещните планове.** Добре разработените творчески планове имат комплексен характер — обхващат както задачите по усъвършенствуване на производството и труда, така и мероприятия от идейновъзпитателен и социален характер. Обсъждани и утвърждавани на събрания в бригадите и цеховете, те стават задължение на ръководствата, активен елемент на плановото ръководство на икономиката. С тях се разкриват резервите, осигурява се изпълнението на задълженията към другите звена на производството. Еталон за първенец в социалистическото съревнование е този, който достига и надвишава челните постижения у нас и в чужбина в съответната област и дава максимален принос за нарастване на народностопанския резултат.

Централно звено, определящо равнището на инженерния проект, са **инженерните решения за усъвършенствуване на технологията и организацията на производствените и спомагателните процеси.** Оттук се предопределя в каква степен ще бъде използвано преимуществото от оптималното съчетаване на трите елемента на производствения процес, от най-пълното използване на производствения капацитет и вътрешносменното работно време.

В частта за усъвършенствуване на организацията и управлението инженерният проект трябва да осигури ефективна система на оперативно-календарно планиране и диспечиране, съкращаване на производствения цикъл, повишаване ефективността на управленческите структури и технологии и внедряване на стопанската сметка и пълната самоиздръжка на всеки цех, бригада и работно място.

От особено значение е **включените в инженерния проект мероприятия да бъдат осигурени с прогресивна нормативна база.** Осигуряването на самоиздръжката не е възможно без научно и технически обосновани норми и нормативи за разход на жив и овеществен труд. Техническа документация, която не съдържа необходимите нормативи и норми за разход на труд и материали, справедливо е да се счита за негодна. От своя страна нормите и нормативите трябва постоянно да се актуализират с внасяните подобрения в проектите, конструкциите, технологията и организацията на труда. В това отношение важна задача пред партийните органи е да изискват пълно единодействие и координация в работата на инженерно-внедрителските организации и инженерно-конструкторските и техническите служби със звената по планиране, организация на работната заплата и материално-техническото снабдяване. Без това усъвършенствуването и актуализирането на нормативната база не може да бъде успешно. Затова още с инженерния проект трябва да се осигурят условия за постоянно актуализиране на цялата нормативна база за разход на жив и овеществен труд, на конструктивната и технологическата документация със съвременни методи и средства и с помощта на електронноизчислителната техника.

Усъвършенствуването на организацията на труда е пряко свързано с инженерните решения за **конкретна бригадна организация** в условията на дадено предприятие или завод. Още с инженерния проект следва: да се осигури бързо пренасяне на опита на челните бригади в дадената система; да се уточнят технологическите и икономиче-

Digitized by Google

ските връзки между звената; да се утвърждават нормативи за разход на труд, материали, използване на оборудването и другите условия за комплексност, оптималност и самоиздръжка.

Указанията на др. Т. Живков за по-нататъшното развитие на двете форми на собственост при социализма изискват още с инженерния проект и насрещния план да се дадат широки права и отговорности на трудовите колективи, те да бъдат истински стопани на предоставената им собственост. Това означава между бригадите и ръководствата на предприятията да се сключат своеобразни договори, при които ръководствата да изплащат в пълен размер нанесените по тяхна вина щети, загуби и пропуснати ползи, а бригадата да отговаря за постигането на крайните резултати на основата на стопанската сметка и самоиздръжката.

Предстои все още значителна работа по реализирането на програмата за увеличаване производството и разнообразяване асортимента на стоките за народно потребление и разширяване услугите на населението чрез инженерните проекти и насрещните планове. Още през 1981 и 1982 г. трябва да се осигури значително превишение на стоковите фондове над покупателния фонд на населението чрез повишаване количеството и качеството на стоките за потребление и услугите. Ресурсно това производство е осигурено чрез контролните цифри и предвидените с тях лимити за суровини, материали, горива и енергия. Сега е необходимо създаването на конкретна организация за реализиране на поставените задачи и включването им в насрещните планове на колективите.

Усъвършенстването на социалистическата организация на труда на основата на инженерните проекти изисква образцова социалистическа дисциплина. Дисциплина, отговаряща на мащабите и интензификацията на производството, високата степен на концентрация, специализация и кооперирание, на усложняващите се производствено-стопански връзки. Укрепването на социалистическата дисциплина е ежедневна задача на партийните органи и организации, средство за съединяване на активността на трудещите се и разгръщането на социалистическата демокрация с пълното използване предимствата на мощната материално-техническа база, на комплексната механизация и автоматизация на производствените процеси. Без здрава трудова и технологическа дисциплина не може да се прилагат сложните и прогресивни технологии, да се осъществява необходимият ритъм и синхронизация в сложната кооперация на общественото производство. Реализирането на създадената с инженерния проект бригадна организация на труда, обзавеждане на работното място с необходимите технически средства, инструменти и други условия на труд е условие, без което не е възможна образцова трудова, производствена и технологическа дисциплина. За изграждането на вътрешна убеденост във всеки работник и специалист от спазването на дисциплината важно значение има новият икономически механизъм, при който всяко разпиляване, нецелесъобразни разходи и нарушения на технологическата и трудовата дисциплина трябва да се отразяват в индивидуалните възнаграждения на членовете на бригадата.

Непрекъснатото усъвършенстване на работата по инженерните проекти, осигуряващи внедряването на върховите постижения на научно-техническия прогрес, остава в центъра на работата на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации. Това е изходна база на насрещния план на колективите за осигуряване на допълнителен икономически ефект над контролните числа, повишаване жизненото равнище на трудещите се, за достойно посрещане на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

ДЕЛО НА ТРУДОВИЯ КОЛЕКТИВ

Икономическият подход и новият икономически механизъм поставят пред ръководните кадри от всички равнища комплекс от проблеми, за решаването на които не могат да бъдат използвани само досегашните форми, методи и средства.

В тази насока в Стопанския химически комбинат — Враца особено внимание се отделя за създаване на

ЕФЕКТИВНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕТО НА ИНЖЕНЕРНИЯ ПРОЕКТ

Партийният комитет осъществява своята ръководна, организаторска и идейно-политическа работа при съставянето на инженерния проект по съответна комплексна двегодишна програма. Най-общо казано, тя обхваща две по-главни направления, които имат предопределящо значение за бъдещи ефективни резултати: създаване на обстановка за напрегната практическа работа за намиране на най-верните решения за техническо превъоръжаване, модернизация и реконструкция на основните производствени фондове; новият икономически подход и новият икономически механизъм да се осъществяват на основата на всестранно, повсеместно и дълбоко изучаване на същността на партийните решения и нормативните документи на правителството.

Партийният комитет и първичните партийни организации особено внимание отделят на работата на специалистите и работниците при разработване на мероприятията, които ще се залагат в инженерния проект. Във всеки цех и обособено производство се формират работни групи за подготовка на определен раздел от инженерния проект на съответния цех. Той се обсъжда многократно и след това се представя в работни групи от по-високо ниво за обобщаване и утвърждаване. Тъй като комбинатът е достигнал едно ниво на качеството на продукция, което е утвърдено и се поддържа години наред, не се приемат решения за новия инженерен проект, ако те не запазват това равнище. За пример може да се посочи разработката на карбамидното производство, в която се предлага решение за производство през 1981 г. на 15 000 т карбамид повече от проектната мощност на инсталациите и гарантира 94,3 на сто от продукцията да бъде с оценка „К". Такова е равнището на инженерния проект и на амонячното производство, където се обосновават решения за допълнително производство на 5000 т амоняк при 98 на сто с оценка „К". Ефективни решения за допълнителна продукция се предлагат и в останалите цехове. Годишно комбинатът реализира печалба само от качеството на продукцията над 5 млн. лева.

Партийният комитет счита, че не може резултатно да се внедрят икономическият подход, икономическият механизъм, ако не се организира изучаването на партийните решения от всички ръководители, специалисти и работници. За тази цел се разработи специализирана тематична програма, която включва въпросите на бригадната организация, бригадната сметка и редица партийни и правителствени решения. На най-отговорните ръководители и специалисти се даде възможност да се подготвят индивидуално, като на края на учебната година те се подлагат на своеобразна проверка. Резултатите от тази проверка се взимат предвид при комплексната им оценка и възлагането им на нови по-отговорни задачи. На сравнително точна оценка подлежат и техните предложения, които се включват в инженерния проект.

Ще се спрем по-подробно на някои страни от направленията на инженерния проект. Да започнем с решенията, които засягат развитието на средствата на труда. Вниманието и усилията тук се насочват главно в две насоки:

— Разработване на проекти, решения и мероприятия за внедряване на нови и усъвършенстване на съществуващите технологии за производство на нови химически продукти.

— Изграждането на нова и усъвършенстване на съществуващата технологическа база за реализиране съответните технологически процеси чрез модернизация и реконструкция.

Фундаментално значение за изменение на средствата на труда имат технологиите за създаването на химическите продукти — обосновката за които произтича от потребността на народното стопанство. Поради това предимствено значение в разработката на инженерния проект има проблематиката за технологиите. В последните години като плод на творческата дейност на нашите най-добри специалисти, в тясно сътрудничество с научни кадри от вузове и институти на БАН са разработени и внедрени особено ефективни технологии за нови химически продукти и усъвършенстване на съществуващите. Сред тях с безспорно доказан икономически ефект са: технология за получаване на аргон — химически продукт с особено ценни потребителски качества за машиностроенето и електротехническата промишленост както за нашия вътрешен пазар, така и за международния пазар; технологията за производство на азотоводородна смес, като полупродукт за синтезиране на течен амоняк. С подчертана и общопризната ефективност е проектът за изграждане на инсталация и усвояване за пръв път в

Digitized by Google

българската химическа промишленост на катализатори за нискотемпературна конверсия на въглероден окис. Този проект е дело на съвместните усилия на специалистите от Базата за развитие и внедряване на комбината и научни кадри от ВХТИ — София и БАН. Подобни решения в инженерния проект на комбината могат да се изброят още много. Сега вниманието на ръководители и специалисти е насочено към разработването на идеи и решения за нарастване ефективните резултати за следващата VIII петилетка.

За разработването на тази първа част от инженерния проект се изграждат специализирани групи, като се привличат и специалисти от министерството, научните институти и висшите учебни заведения. Проблемите или част от тях се обсъждат в специализиран технико-икономически съвет и се включват в инженерния проект след пълното одобряване на обосновките и аргументите.

Насоките за измененията в техническите средства в преобладаващата си част се предопределят от съответните нови и усъвършенствувани технологии на химическия процес. Но наред с това твърде много технически решения се залагат за осигуряване на продължително, надеждно, работоспособно състояние на инсталациите и машините. Специалистите от работните групи са ангажирани преди всичко в търсене и залагане на решения за усвояване производството на резервни части и подменно оборудване, което се внасяше досега от външния пазар. По този начин е намален разходът на валута за стотици хиляди левове.

Второто направление на инженерния проект е обосновка на решенията и проектите за използване на предметите на труда.

От особено значение тук както в етапа на разработване, така и при изпълнението е точно да се определи потребността от материални ресурси. Отклоненията както в стремеж да се заявява по-голяма потребност от действителната, така и за заявяване под тези потребности крие еднакви неблагоприятни последици върху крайните икономически резултати.

Преди няколко години, когато изискванията за формиране на крайните икономически резултати не са били така категорични, както сега, се натрупваха свръхнормативни количества в големи размери. Сега тези отклонения са значително ограничени, въпреки това производственият процес се осъществява без затруднения.

Правилното съотношение между потребностите от материални ресурси и реалната им обезпеченост по видове, количество и срокове е от решаващо значение за ритмичността на производствения процес. Тази съотносителност се базира на широко развитата и научно-технически обоснованата нормативна база за разход на съответни материални ресурси за единица продукция. За тази цел в комбината е съставено специализирано звено, което непрекъснато извършва изследователска работа по усъвършенствуване на нормирането на материалните разходи. Твърде интензивно се използва и електронноизчислителният комплекс на комбината за събиране и обработка на информация за състоянието на разходните норми и факторите, водещи до тяхното изменение.

Съществена страна в този раздел на инженерния проект са комплексът от мероприятия за ефективно използване на материалите. Само от решения през първото полугодие на 1980 г. е получен ефект от 366 хил. лв. Регулирането на този процес е обхванат приблизително към 80 на сто от електронноизчислителния комплекс и благодарение на това реализирането на целите за строг режим на икономии е достигнал сравнително съвършено равнище. Има обаче съществени страни от потреблението на материалните ресурси, които не са обхванати от точно нормиране. Тук са преди всичко дейностите по поддържане на оборудването и разходът на резервни части и материали.

Третият раздел на инженерния проект засяга проблемите за използване на живия труд. От всички проблеми тука възлово значение придобива внедряването на бригадната организация на труда. Отделна група от специалисти извършва проучвателна, изследователска работа на обективните условия, специфичните особености на производствения процес, на опита на други стопански организации в страната и други социалистически страни за намиране на най-верни решения за организиране труда на работниците. Вече близо две години той е организиран в бригади с бригадна стопанска сметка и заплащане в зависимост от крайния резултат. Този процес и сега е в непрекъснато усъвършенствуване. Това е така, тъй като живият труд като елемент на общественото производство не може да се разглежда независимо и самостоятелно от измененията и развитието на другите два елемента. Всяко изменение в първите два, непременно възбужда обективна необходимост от изменение във формиране на организацията и използване на живия труд.

Със своя проект за внедряване на бригадната форма на организация на труда комбинатът е определен за еталон на подобни заводи от химическата промишленост. Ние не смятаме обаче, че всички страни на организацията и заплащането на труда добре са решени. Някои твърде важни дейности все още не са високоефективни. Преди всичко това се проявява в тези трудови звена, които реализират спомагателната дейност и операции. Макар че в това отношение в инженерния проект се залагат редица програми, то практическите резултати не се появяват така лесно и бързо. Повечето затруднения са субективни. Недостатъчната квалификация на една категория ръководители, както и консерватизмът и формализмът у други, създават определени конфликти в процеса на функциониране на бригадните колективи. В преобладаващата си част

Digitized by Google

конфликтите са по проблеми на оценка на труда и определяне размера на неговото заплащане.

Бихме могли да направим извода, че инженерният проект е основен комплексна програма за политическо и икономическо ръководство, чрез които се обхващат действително главните елементи на общественото производство. И на основата на прецизна и всестранна обоснова на всяко решение и проект се създава основа хармонично състояние, при което стопанската организация ще функционира ефективно. Ако Стомленският химически комбинат бележи години наред високи добри и устойчиви резултати, то е, защото именно от такива позиции се разработва и изпълнява инженерният проект.

Открояват се две характерни направления в дейността на партийното стопанско ръководство, които дават обшка на инициативата

ОРГАНИЗАТОРСКА РАБОТА

сред колектива за изпълнението на инженерния проект.

Първото обхваща усъвършенстване на управлението на стопанската дейност. Второто съдържа комплекс от мероприятия за политическото и идейно израстване на първичните трудови колективи на базата на ръководно присъствие на идеологическата работа. И в единото, и в другото направление активно участвува целият кадрови потенциал на колектива.

С особена значимост са действията на катедрите от висшия институт за усъвършенстване на управлението на стопанския процес. Това е така, защото, або в главното стопанисване на инженерния проект са предначертани крупни решения с високоикономическа ефективност и високо интелектуални показатели на една част от вторите, то съществено е създадена етна обективна основа за високо интелектуално равнище в практическата дейност на всеки кадър. Стига дума не само да се осъществят и приложат в дела заданиите на инженерния проект, но и да се формират нови идеи, да се предложат нови решения и варианти за по-добрата и бъдеща дейност на техническата и обществено-икономическата мисъл.

[illegible] основно внимание на [illegible] на управлението, [illegible] и множество въ[illegible], но и [illegible], но и взаимо[illegible] на [illegible] звена, [illegible] на управлението на ко[illegible] на пър[illegible] Високо [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible] за [illegible]. Тъй е [illegible]

тавка за реализиране на ефективни резултати. Ще подкрепим мислите си с два примера. Първият е свързан с една ежедневна информация, която се подава от изчислителния център на комбината, за пропуснати възможности при изпълнението на ежедневните задачи от инженерния проект. С тази информация се цели да се разкрие величината на пропуснати възможности да се произведе съответно количество продукция и факторите, които са довели до тези отклонения. Те са адресирани съответно до ръководителите и колективите, които са пропуснали възможностите за реализация на готовата продукция. Посочват се и причините, и виновниците за тези пропуски. А вътрешните нормативни документи предвиждат според степента на съответната виновност да се познаят и размерът на съответната отговорност.

Вторият пример се отнася за въведената практика всеки месец специалистите и ръководителите да правят самоотчет пред своя непосредствен ръководител. На тази основа в края на годината се дава комплексна оценка за неговата работа и качества и се определя размерът на неговото годишно трудово възнаграждение.

Най-голямо внимание се отделя на организационно-политическата и идейновъзпитателната работа в първичните бригадни колективи. А от няколко години комбинатският профкомитет съвместно със стопанското ръководство полагат резултатни усилия да управляват процеса на нравственото и идейно израстване на първичните трудови колективи. Особено надеждно средство за това е утвърдилата се система за изучаване на взаимоотношенията в първичните трудови колективи. По анкетния способ се събира и обработва в електронноизчислителния център информация за взаимоотношенията между членовете в първичния трудов колектив, между ръководители и подчинени, между отделни първични колективи и множество още други страни на нравствения облик на колектива. Тази информация се систематизира в повече от 25 табулограмисчавки и е диференцирана по предназначение за различни управленски звена и длъжностни лица. Изключително голямото богатство на информация за мнения, становища, оценки, причинители на конфликти, препоръки и други е база и за действително конкретна и вярно насочена ежедневна идейновъзпитателна работа.

Крайният резултат не е само този, че Стомленският химически комбинат се е утвърдил като икономическо звено с трайни, постоянно нарастващи стопански резултати, но и с трудов колектив, със свой ясно изразен образ на високи нравствени добродетели, на вярност и преданост към партийната политика и на готовност с всички резерви да изпълни докрай всяка нова задача.

Вълчан АЛИПИЕВ

[illegible] на икономическите науки

Digitized by Google

ПЕРСПЕКТИВНА КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА

За нас инженерният проект е перспективна комплексна програма за цялостното развитие на производствено-стопанската дейност. С неговото разработване планираме мероприятия за прилагане постиженията на научно-техническия прогрес в практиката. В съответствие с новите изисквания определяме качествените показатели на насрещния план. Той зае важно място в процеса на прилагането на новата технология на планиране при внедряването в практиката на новия икономически подход и новия икономически механизъм.

Метод и стил на партийното и стопанското ръководство на комбината при разработване на инженерния проект и неговото ефективно изпълнение е непрекъснатата модернизация и реконструкция на съществуващите производствени фондове, внедряването на нови усъвършенствувани технологии, които водят до произвеждане на нова продукция и повишаване на нейното качество.

Освен това ние се стремим да издигаме на по-високо ниво степента на механизация и автоматизация на работните процеси и на управлението, да се постига най-пълно натоварване на производствените мощности, ефективно използване на суровините, материалите, горивата и енергията.

Но тези проблеми, поставени в инженерния проект, не могат да осъвременят и подобрят проектните технико-икономически показатели на насрещния план, ако не се усъвършенствува структурата на произвежданата продукция в съответствие с изискванията на вътрешния и международния пазар, ако не се намалят разходите за труд и ефективно използване на работното време. Важно условие е също така да се усъвършенствува организацията на производството, труда и управлението, да се увеличават ефективността и обемът на износа, икономията на валута при вноса, да се повишават квалификацията и подготовката на кадрите и да се осигурява социалното развитие на трудовия колектив.

За успешното решаване на всички тези проблеми под ръководството на партийния комитет бяха разработени и приети десет програми за: усъвършенствуване на технологиите, модернизация и реконструкция на новите производствени мощности; разработване и отчитане на творческите планове през 1979—1980 година, укрепване на социалистическата дисциплина; комплексно изучаване, обобщаване и внедряване на челния производствен опит и неговото ефективно прилагане през годините на седмата петилетка. От голямо значение са и програмите ни за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за внедряване на бригадната организация на основата на вътрешностопанската сметка; за водене на процесите в оптимални технологически граници; за икономия на суровини, материали, енергия и горива.

На партийни събрания бяха поставени конкретни поръчения на всички комунисти за личен принос в осъществяването на тези програми. В резултат на това в насрещните планове на цеховете намериха място мероприятия, свързани с монтирането още през тази година на нова микропроцесорна апаратура. По този начин ще се подобри управлението на технологическите процеси — непрекъснато ще е налице разходът на основните суровини и на готовата продукция. Ще се интензифицират възловите места в инсталацията и по-прецизно ще се следят качествените показатели на готовата продукция. Само от внедряването на това мероприятие годишният икономически ефект ще достигне до 600 хил. лв. Освен това в комбината предстои монтирането и пускането в експлоатация на собствен електронноизчислителен център. Всичко това е важна предпоставка за подготовката на колектива на комбината за решаване на отговорните проблеми на интелектуализацията на производството през осмата петилетка.

Стопанското ръководство на цех „Овлажняване" насочи вниманието си към редица важни проблеми на производството, от които зависи изпълнението на насрещния план на комбината. Преценено бе, че за повишаване квалификацията на работниците в нишкосъбирателното отделение на завода трябва да се премине към системно обучение, което да завърши с изпит. По този начин да се защитава и разрядът. А също да се проверява дали на него съответствуват практическите умения.

Тясно място в цех „Поликондензация" е инсталацията за сушене и качеството на произвежданите гранули. Сега пътят за неговото подобряване е видян в по-нататъшната електронизация и автоматизация на процеса овлажняване на полиестерната смола. За тази цел е предложено да се въведе електронно устройство за отчитане на скъсаните полиестерни нишки и капещи дюзи, постоянно да се следят параметрите на обдухващия въздух в предилните шахти.

Да, партийният комитет и стопанското ръководство на комбината обръщат особено внимание на организацията при разработването на инженерния проект. Те на-

Digitized by Google

сочват усилията на целия трудов колектив на инженерно-техническите кадри, на всички специалисти към неговото правилно съставяне. Да има дълбока убеденост у всеки един, че без него е невъзможно да се изгражда съвременна социалистическа организация на труда, да се привеждат в хармонично единство всички етапи на производството, на работната сила, на средствата на труда и предметите на труда. Немислимо е да се осигури ритмичност и непрекъснатост при протичането на производствените процеси както в рамките на производствените единици, така и в техните структурни звена. И поради всичко това е невъзможно да се осъществи и социалната програма на колектива.

И партийните бюра, първичните партийни организации в периода на подготовката, приемането и изпълнението на инженерния проект изцяло насочват вниманието си към разгръщане творчеството и инициативата на целия трудов колектив. Да се осъществява действено политическо ръководство над дейността на всички кадри, които пряко участвуват в управлението на производството, в планирането и внедряването на социалистическата организация на труда. Защото без участието на трудовия колектив в разработването и обсъждането на насрещния план не може да се постигне пълна мобилизираност и при изпълнението му. Затова под тяхно ръководство бе направена анкета с цел всички работници и специалисти да изразят мнението си по основните въпроси, свързани с приемането на насрещния план и пътищата за неговото изпълнение. Всеки производственик и специалист имаше възможност обстойно да се изкаже и направи предложение по: подобряването на социалистическата организация на труда; за трудовата и технологическата дисциплина; усъвършенстването на информационната система за изучаването на челните наши и световни постижения; отстраняването на тесните места в производството... Как в съответствие с новите изисквания на производството да се издигне квалификационното равнище на изпълнителските и ръководните кадри

Със своите предложения в анкетните листове работниците и специалистите засегнаха най-актуалните проблеми, свързани с техните работни места, посочиха съществуващите слабости в организацията на работата, трудностите, причините за неправилното водене в оптимални граници на технологическите процеси.

След това при разработване на насрещните планове на цеховете и поделенията на комбината техническите ръководства задълбочено обсъдиха всички идеи и предложения. Повечето от тях бяха включени в личните и в колективните творчески планове, които по същество представляват насрещните планове на цеховете и поделенията — основна съставна част на инженерния проект на комбината. Тъкмо затова заводската партийна организация поставя като задача номер едно пред комунистите със своето творчество и инициатива в работата, с личния принос за своевременно, най-ефективно решаване на задачите — на всяко работно място, всяка смяна, всяка бригада, цех — да бъдат завладяващ пример за всички останали.

Процесът на разработката на инженерния проект се явява същевременно и процес на актуализиране на системата за съревнование, като особено внимание се отделя на моралните и материалните стимули. При разработката на личните и на колективните творчески планове на специалистите, бригадирите и цеховите ръководства се раздават специално разработени образци. В тях вярно се открояват критериите и изискванията за равнището на качествените и количествените показатели на насрещния план, за организационно-техническите и социалните мероприятия. Има графи, изискващи точно определяне на срокове и отговорниците за тяхното изпълнение и очаквания икономически ефект.

Колективните творчески планове се приемат в обстановката на най-широко и задълбочено обсъждане от актива на комбината. По този начин при приемането на организационно-техническите мероприятия се постига голяма конкретност, точно определен икономически ефект. При такъв подход става възможно ръководните инженерно-технически кадри да подсказват свои виждания за решаването на проблемите в отделните цехове и поделения, да подпомагат цеховите ръководства със средства и сили за бързото внедряване на възлови и отговорни технически мероприятия.

По този начин например ръководството на Завода за полиестерни влакна осигури твърде задълбочена разработка на колективния творчески план. По държавно задание заводът трябваше да произведе 18 хил. тона продукция. Но трудовият колектив разкри резерви и обеща да надмине това изискване със 100 тона. Как? Първо, чрез системна борба за икономия на суровини и материали, като се осъществят приетите организационно-технически и производствено-технологични мероприятия. И, разбира се, чрез усвояване на технология за производство на новите влакна, като се извърши реконструкцията на възела за овлакняване...

В своя колективен творчески план те са включили и социални мероприятия, свързани с подобряването на битовите условия в цеховете, на жилищните проблеми на членовете на колектива. Ръководството е поело обещание пред колектива да построи във всеки цех бани за мъже и за жени, да изгради нова съблекалня. И още тази година да започне строителство по стопански начин на апартаменти за работниците и специалистите от този завод на комбината.

Digitized by Google

Ценен е и опитът на партийното бюро с партиен секретар Иван Митев — началник на смяна в цех „Овлакняване" — в политическото ръководство на тези процеси. В борбата за разкриване на резервите, за търсене на икономически ефект от всяко набелязано мероприятие се включва буквално всеки член от поверения му трудов колектив. Под ръководството на първичната партийна организация успешно бе внедрена бригадната организация и вътрешностопанската сметка. Сега в центъра на вниманието е и по-нататъшното усъвършенстване на новия икономически механизъм. Това даде възможност на колектива успешно да преодолее появилите се трудности в началото на годината, свързани с неритмичната доставка на основните суровини, и да постигне рекордни постижения при изпълнение компенсационната програма на комбината за производство на полиестерни влакна. В това производство всеки с уважение говори за личния пример на комунистите инж. Желю Иванов, инж. Николай Божилов, инж. Георги Попов, Димитър Димитров, Ангел Тодоров и др.

Достатъчно е за постиганите с такъв подход успехи в комбината да посочим само следното: през четвъртата година от седмата петилетка влезе в редовна експлоатация Заводът за полиестерна коприна, Във всички цехове и поделения бе въведена бригадната организация на основата на стопанската сметка. Това бе продължителен етап от борбата на трудовия ни колектив за изпълнение решенията на XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция. Резултатите? В сравнение с предходната 1978 година колективът на комбината осигури едно изключително голямо нарастване на чистата продукция — 55 на сто, а спрямо насрещния план с 37 на сто. При това тези успехи бяха постигнати със значително намаляване на персонала, което доведе до голяма икономия на жив труд и естествено — до увеличаване на обществената производителност на труда, до значително преизпълнение на основните показатели на държавното задание. Примери? Всички наблюдавани натури бяха изпълнени. Произведени бяха в повече 62 тона полиестерни влакна, 172 тона диметилтерефталат, 10 тона полиестерна вата, съответно 3 тона коприна и 2050 хиляди киловатчаса електроенергия. С това преизпълнение бе осигурена в повече за 2284 хил. лв. обща промишлена продукция и за 2788 хил. лв. стокова продукция.

Материалните разходи на 100 лв. стокова продукция бяха снижени с 4,20 лв. спрямо приетия насрещен план, а спрямо утвърдената държавна задача с 4,76 лв. От суровини и материали бе постигната икономия 4 лв. на сто лева стокова продукция.

Тези успехи ни осигуриха успешен старт в настоящата, последната година на петилетката. Партийният комитет и стопанското ръководство насочиха своите усилия към създаване на още по-добра организация за по-пълно използване както на живия, така и на овеществения труд, на производствените мощности. Уверено и всеотдайно нашите химици поведоха борба за преизпълнение на производствената програма.

За десет години по пътя на интензификацията производствените мощности на Завода за полиестерни влакна се увеличиха с 50 на сто, а сега за първи път инсталацията за производство на основния химически продукт — диметилтерефталат, ще бъде натоварена с над 8,7 процента.

Трудовият колектив на комбината сега успешно изпълнява обещанието си да даде на народното стопанство допълнително 100 тона полиестерни влакна и 100 тона полиестерна коприна. Решаващ дял за изпълнението на това обещание ще имат разработките на колектива на Завода за полиестерни влакна за дълбочинна преработка на основните му суровини. Именно те са залегнали като главно мероприятие в инженерния проект.

И в този случай завладяващ е личният пример на комунистите в борбата за внедряване на основните мероприятия в инженерния проект. Така например комунистката к. т. н. инж. Лиляна Саркисова с група специалисти от база за внедряване и специалисти от производството за полиестерни влакна успешно експериментират технология за предене на полиестерни влакна с дюзи 568 отвора. С това се интензифицира основният технологически процес в цех „Овлакняване". И още: монтирана бе и пусната в пробно действие инсталация за регенерация на катализатора в производство „Диметилтерефталат". Създаде се възможност да се регенерира 60 процента от този вносен продукт. За много кратък срок в Завода за полиестерна коприна се извърши реконструкция на няколко от съществуващите машини...

Големи са предимствата на инженерния проект. Той е открита система, която дава възможност на всеки колектив непрекъснато да разработва мероприятия за разкриване на допълнителни резерви.

В това отношение под ръководството на партийния комитет стопанското ръководство, специалистите, целите трудови колективи водят непрекъсната борба за разкриването на нови и нови резерви. Подемат нови инициативи. Сега една от тях е за нарастващ краен народностопански ефект чрез достигане и надвишаване на най-добрите световни технико-икономически показатели на производството. Нашият опит вече недвусмислено сочи — пътищата за нейното постигане са усъвършенстване на социалистическата организация на труда, на планирането, повсеместното прилагане на вътрешностопанската сметка, внедряването на бригадната организация. От приетите 15 показателя, свързани с повишаването на качеството на полиестерните влакна и диметилтерефталата, единадесет са вече изпълнени.

Високата отговорност, която пое колективът на СХК „Димитър Димов" с тази инициатива, не би могла да бъде постиг-

Digitized by Google

ната без провеждането на широка организаторска и масово-политическа дейност сред колектива.

Особено голямо внимание партийният комитет обърна за по-богата, целенасочена дейност на партийните групи, изградени във всяко производствено звено с вперена бащата [illegible] на труда. През [illegible] производствени звена в комбината те бяха изградени в [illegible], а в [illegible] партийно-[illegible]. [illegible] се изяснха [illegible] и отношенията на комунистите, [illegible] се [illegible] активност у [illegible] за [illegible] на техническо [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] на [illegible] и [illegible] [illegible] на [illegible] [illegible] на мероприятията, включени в [illegible] проект. [illegible] са [illegible] условия и на партийното, и на стопанското ръководство за правилно [illegible] на [illegible] проблеми, фактор, който [illegible] [illegible] духа [illegible] на [illegible]. [illegible] се [illegible] на [illegible] на тема „[illegible] на комбинатската [illegible] на [illegible] на [illegible] [illegible]". [illegible] и [illegible] фактори, важни [illegible] или [illegible] за [illegible] на социалната активност. За преодоляване на [illegible] недостатъци в тая [illegible] са разработени съответни организационно-технически мероприятия. Тая наследяване дори [illegible] и [illegible] ското ръководство да набере информация как трябва да работи в следващата, осма петилетка за повишаване на социалната активност на комунистите и безпартийните, за решаване на новите задачи, свързани с интелектуализацията на производството.

Под ръководството на комбинатската партийна организация сега обществените организации и стопанското ръководство правят задълбочен анализ на резултатите от изпълнението на социално-икономическата ни програма през VII петилетка. А те са добри. Осъществяването на високоефективните мероприятия в инженерния проект разкри възможност през осемте месеца на изтичащата последна година на VII петилетка обемът на чистата продукция да бъде преизпълнен с 3218 хил. лева, печалбата — с 3707 хил. лева, обществената производителност на труда — с 1312 лева, и материалните и други разходи да бъдат снижени спрямо държавната задача с 3,52 лева. Така целият трудов колектив на стопанския химически комбинат „Димитър Димов" — Ямбол се подготвя за достойна среща на XII конгрес на Партията.

к. т. н. инж. Д. КЕНАРОВ
партиен секретар на комбината

Р. ИШМЕРИЕВ
зам. главен директор по технико-икономическото планиране

инж. К. КУРТЕВ
специалист

НАГРАДЕНИ С ОРДЕН „ГЕОРГИ ДИМИТРОВ"

Държавният съвет е издал указ, с който награждава Петко Русев Йорданов от София с орден „Георги Димитров" за активно участие в борбата против фашизма и капитализма и в строителството на социализма и във връзка с неговата 60-годишнина.

Digitized by Google

[illegible]

[illegible]

Свечеряваше се. Сякаш да си отдъхне от устремния бяг по широката асфалтова лента „Дачията" зави надясно. Пое по лъкатушния път към село Фолчени и пейзажът стана още по-дивен.

Превалихме хребета на първия хълм, а по-нататък в далечината до хоризонта се диплеха втори, трети. На четвъртия — най-високия — залязващото слънце пламтеше като далечно пожарище.

Така, мамени от пленяващите въображението природни красоти, неусетно приближихме в селото. Спряхме пред бялата къща-музей на тачения от целия румънски народ поет Михай Еминеску. Животът му — един пленителен разказ за неговата голяма любов и всеотдайност към бедния, жестоко потискан и грабен в експлоататорския строй трудов народ. Записах си горещия призив от онези времена на поета: „Сринете строя гнусен на алчност и неправда — строй, който ни разделя на беден и богат".

Като не пропусках нито дума от разказа на екскурзоводката, си спомних как преди два дни в Букурещ възрастен човек — ръководачът Костаки — разбрал за маршрута на моето пътуване, възкликна: „Ще бъдеш в окръзите Ботошани и Сучав! Щастлив човек си! Ще видиш земите, родили толкова велики хора за нашия народ." И като назова първо Михай Еминеску, развълнувано заговори за композитора-класик на румънската музика Поромбеску, за Михаил Содовяну, за убития от фашистите голям историк професор Николае Порга...

Ботошани, Бучеча, Дорохой, Сучава — това са имената на една част от градовете и селата, които посетих. На срещите и разговорите, които ми разкриха опита на партийните комитети и организации, на трудовите колективи за непрестанен ръст в социално-икономическото им развитие, за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на Румънската комунистическа партия.

Ботошани. Някога преди освобождението градът е бил известен с чоноейските имения. С пищния разкош и охолството, в които са живели богатаните. И в същото време с нищетата, с безправното, мизерното съществуване на селяните, занаятчиите. Някога... Не е било толкова отдавна. Тр[illegible] и [illegible] [illegible], [illegible] Народната армия и от тази [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible]

кия механизъм и стопанската сметка, разширяване на социалистическия демократизъм. Че в съответствие с това се засилват правата и отговорността на предприятията при разработването на плановете, издига се ролята на договорните взаимоотношения, на преден план се издигат показателите, отразяващи крайните резултати на производството и неговата ефективност.

През периода на следващата петилетка националният доход на републиката трябва да нарасне на 39—43 на сто. Предвидено е да се построят повече от 1200 народностопански обекта и да се модернизират към 1100 промишлени предприятия. Значително внимание ще се отдели на ръста на производителността на труда, за разширяване на автоматизацията и механизацията на производството, използването на универсални агрегатни станове, промишлени роботи и микропроцесори... В областта на селското стопанство е набелязано да се разшири производството на зърнени храни до 27—28 милиона тона, в животновъдството едрият рогат добитък да достигне до осем милиона глави...

През последните години само от този край десетки работници, селскостопански труженици и специалисти са отличени с най-високи държавни отличия, славата им на първенци в социалистическото съревнование се разнесла из цялата страна. Един от тях е и Алекса Георге от аграрно-промишления комплекс Бучеча. Толкова енергичен, сърцат селянин. Не повярвах, че е седемдесетгодишен. В очите му още като у човек, който е в зенита на своите сили, гори неукротим стремеж към новаторството. Не се оставя никога в плен на традиционализма, не признава предел в силите на земята. Все се стреми, което днес работи, да бъде по-хубаво от изработеното вчера. Бързо да научава за най-ценния опит в цялата страна, за челните световни образци. Този негов стремеж го е отвеждал в различни краища на света. Събужда го рано преди изгрев слънце, кара го и късно след залезите да броди из кооперативните нивя. Така добивите само на захарно цвекло от 15 тона на хектар някога са достигнали до 72 тона от неполивните участъци и много повече в опитните. А не ще е пресилено да се каже, че неговата стихия е животновъдството. Сега като председател на кооператива Бучеча всепризнат е неговият принос млеконадоят на една крава да достигне 4903 л. Самоук човек е Алекса Георге, по свой, но толкова верен път е достигнал до тайната на големите успехи в селското стопанство — разумно използване на земята, пресметливо използване на всяка машина, агрегат. И най-важното — непрестанно растяща инициатива у всеки кооператор.

Запознах се с текстилците от завода „Молдова". Те са един огромен, сплотен колектив. В основата на многообразната им дейност за повишаване ефективността и качеството на произвежданата продукция е усвояването на новите методи на организация на общественото производство, на новите технологии. И, разбира се, непрекъснатият стремеж към издигане техническото равнище на производството — било чрез реконструкция и модернизация или като бързо се внедряват най-новите машини и съоръжения. Сега, когато пиша тези редове, с благодарност си спомням за голямото гостоприемство, което ми оказаха ръководителите на обществените организации Боджид Георге, Константинеску Виолка, Чобаид Елвира, инженер Апурини Петрук, за обстойно споделения опит в тяхната работа. Красноречиво доказателство за значителните успехи в производствената дейност на този над седемхиляден колектив е, че неговата продукция е предпочитана в над 30 страни от всички краища на света. Постоянно растат социалните придобивки — 78 на сто от работниците тук са жени. Затова с толкова гордост ми разказваха за построените детска градина и детски ясли, за общежитието, диспансера. Че тази година още два жилищни блока ще се заселят от щастливи новодомци...

— Естествено, политическият ръководител на целокупната дейност в завода е партийната организация — заяви зам.-партийният секретар Боджид Георге. Решаващ фактор за комплексно изпълнение на производствената програма са дейността и личният пример на комунистите, чийто брой е над 1300. Организирани в своите 22 първични партийни организации, те често на своите събрания правят критичен анализ на проблемите, свързани с качеството и ефективността на произведената продукция, как непрекъснато да се усъвършенствува организацията на производството, да расте социалната активност на всеки член на трудовия колектив.

— За да става всичко това — продължи Боджид Георге, — наша първа грижа е непрекъснато обогатяване на вътрешнопартийния живот.

И той обстойно ми разказа каква идейновъзпитателна работа се провежда, какво се прави непрестанно да расте организационната здравина и дееспособността на всяка първична партийна организация. Как за всяка от тях отговаря член на заводския партиен комитет, оказва й непосредствена помощ, близък контрол.

Хубави традиции са утвърдени в живота на колектива. Една от тях са срещите и разговорите на младежите с известни борци за освобождението на страната от фашизма, други — за формиране на голяма любов към професията, трети — в областта на художествената самодейност. Често първенци на фестивалите се класират било танцовият състав на завода, или оркестърът за народна музика, хорът на жените, духовата музика.

Така неусетно летяха броените дни от моето гостуване. И сега си спомням с каква гордост в Завода за стъкларски изделия в град Дорохой ми показаха изящни изделия не, а може да се каже творби на работническото умение.

Digitized by Google

Силно ме впечатлиха думите на Татар Йоан — технически директор на Комбината за обработка на дърво — град Сучава: „Тайната за световна слава на нашите изделия по качество ли? На първо място, това е квалификацията на хората. Те не идват тук научени. Пък и за майсторлъка при обработката на дървото граници няма. Ето защо нашият девиз е квалификация, непрестанни грижи за повишаване квалификацията на всички. А това, с други думи казано, е главното в нашата обществено-политическа, стопанско-организаторска работа с човека. Е, не ще ви разказвам за нашите големи грижи към техниката, за непрестанно усъвършенстване на технологията... Не чакаме оценките за резултатите от работата да правим на дълги периоди. Не. Ето виждате ли тази витрина? От едната страна са едни от най-прецизните, майсторски изработки от вчера, а от другата — най-лошите, неприетите“...

При всичките ми срещи и разговори не отбягвахме една неизменна тема — постоянно крепнещото, разширяващото се и задълбочаващо българо-румънско сътрудничество.

Коста ДИМОВ

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

СИЛАТА НА ПЕЧАТНОТО СЛОВО

Партийно-организационната работа по страниците на вестник „Шуменска заря“

Вестник „Шуменска заря“ като печатен орган на окръжния комитет на Партията помага със средствата на печатното слово първичните партийни организации в окръга все повече да издигат своята ръководна роля, все по-добре да служат за пример и подражание, да израстват и се развиват като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. От неговите броеве през изтеклите няколко месеца на настоящата година се вижда, че редакционният колектив неотстъпно следи живота на редица челни първични организации в окръга и се стреми да отразява и популяризира техния положителен опит. За читателя е лесно да открие материалите от този характер. Те са поместени предимно в уводните колони на втора страница под рубриката „Партиен живот“. Ето няколко заглавия под тази рубрика: „Поръченията — средство за активизиране и възпитание на комунистите“ (брой 8 от 19 януари), „Незаменими политически ръководители“ (брой 16 от 7 февруари), „Политическата работа в духа на Писмото на ЦК на БКП“ (брой 18 от 12 февруари), „Авангардната роля на комунистите“ (брой 19 от 14 февруари), „Решаващата роля на целенасочената политическа дейност“ (брой 28 от 6 март), „В борба за технически напредък“ (брой 31 от 13 март), „Секретарят — централна фигура“ (брой 34 от 20 март), „Активни политически ядра“ (брой 44 от 12 април), „С грижи към възпитателите на младежта“ (брой 51 от 29 април), „Успехи в условията на новия икономически механизъм“ (брой 82 от 12 юли), „Нов момент в дейността на първичните организации“ (брой 90 от 31 юли) и други.

В тези публикации се отразяват различни страни от партийно-организационната работа на първичните партийни организации. Тук се разглеждат въпросите за ролята и значението на партийното поръчение, на партийните групи, на партийното решение, на секретаря на ППО и т. н., и то в такава светлина, че се виждат стилът и методите на работа на отделните първични партийни организации за мобилизиране на трудовите колективи в изпълнение на производствените задачи, за внедряване на новия икономически механизъм, на техническия прогрес, за възпитанието на комунисти и безпартийни. Добро впечатление прави и друга черта в стила на редакцията при отразяване на партийно-организационната работа. Наред с журналистите от вестника за автори по тези проблеми тя често привлича и секре-

Digitized by Google

тари от окръжния, общинските и заводските комитети на Партията, секретари на първични организации и други партийни работници, които внасят свой почерк в разработката на въпросите.

Да разгледаме материала под заглавието „Решаващата роля на целенасочената политическа дейност" в брой 28 от 6 март 1980 година. Това е проблемна кореспонденция за усилията, тревогите, сблъсъците и успехите на първичната партийна организация в завод „Август Попов" в Шумен в

ПРИЛАГАНЕТО НА НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ МЕХАНИЗЪМ

Авторът й Пейчо Пейчев, работник в редакцията, разкрива облика на тази първична организация като ядро и политически стопанин, който учее творчески да укрепва връзките си с трудовия колектив, да го сплотява около себе си, да повишава неговата роля в живота на завода, като му помага да приложи успешно новия икономически механизъм. Какъв е нейният политически подход?

Партийното бюро отблизо съдействува на стопанското ръководство да изработи програма, съобразена с условията на завода, за прилагането на 36-о постановление на Министерския съвет за внедряването на новия икономически механизъм. Проектът се обсъжда на две партийни събрания. Запознават и целия колектив с него. Окончателното приемане на програмата става на открито партийно събрание.

Въвеждането на новия икономически механизъм се оказва трудна задача. Особено големи спънки се срещат в изоставащите бригади. И тук, в преодоляването на тези спънки, ръководството на завода проявява такт и умение в работата с хората. Партийното бюро взема изоставащите бригади на отчет. При трудности в производството бюрото и административното ръководство не правят прибързани оценки и изводи за някои недостатъци, допускани в тези бригади. Ръководителите по човешки разговарят с хората на работните места, изясняват причините за несполуките, разкриват пътищата как да се отстранят те. В партийните групи се прави анализ на работата в такъв аспект, че да се види и засили авангардната роля на комунистите при решаването на определени производствени задачи.

До месец октомври миналата година колективът на завода допускал сериозен недостатък — напълно се примирил с неритмичното и некомплектовано подаване на детайлите от бригада в бригада. Как да се преодолее тази слабост? И тук партийната организация е на своя пост: свиква партийни и работнически събрания, води разговори в бригадите. Така това изискване стига до съзнанието на всеки човек от колектива. По нейна инициатива за бригадите се изработват технологични графици, изгражда се бригаден съвет. В края на месеца съветът прави оценка за работата на всеки работник и какво месечно възнаграждение му се полага. Сега членовете на всяко производствено звено знаят точно до коя дата трябва да произведат определените детайли, за да може пък заводът да изпълни към 2. число на месеца плана си по реализацията.

Резултатът?

От началото на тази година новият икономически механизъм е напълно въведен в завод „Август Попов".

За партийно-организационната работа при прилагането на новия икономически механизъм вестникът е пуснал и друга публикация. На този проблем е посветена и цяла страница в брой 78 от 3 юли т. г. В нея нашироко е отразена окръжната среща в Нови пазар за обмяна на опит в работата на партийните, стопанските, административните и обществените органи и организации по прилагането на икономическия подход и създаване на условия за ефективното действие на новия икономически механизъм.

Със своята борба

ЗА УСКОРЯВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ ПРОГРЕС,

с неукротимото си чувство към новото, челното първичната партийна организация също се развива и усъвършенствува като политически щаб на трудовия колектив. Миналата година колективът на ЗСК „Георги Димитров" в Каспичан е изпълнил плана си по всички показатели. Себестойността на сто лева стокова продукция е намалена с 2,10 лева. Значително е подобрено качеството на изделията от санитарен порцелан и фаянс. Тези радостни факти не убягват от погледа на редакцията. В брой 31 от 13 март Пейчо Пейчев е използвал умело интервюто, за да запознае читателя с масово-политическата и организаторската дейност в завода. Сбито, ясно секретарката на заводския партиен комитет Димитрина Узунова отговаря на въпросите на журналиста и разкрива опита на комитета и на първичните организации за работата им с хората по въпросите на техническия прогрес, рационализаторското движение, по разгръщането на социалистическото съревнование и грижите за челниците.

Кое е характерното в този опит?

Партийният комитет и първичните организации отблизо контролират работата по техническия прогрес, рационализаторската дейност и вземат съответни политически мерки за тяхното развитие. По проблемите на техническия прогрес от комитета е задължен да помага, да контролира и да докладва Иван Дочев, началник на цех „Санитарна керамика". Той е председател на цеховата комисия за открити разглеждане на рационализаторските предложения, въведено по примера на Литовска ССР. Този почин се оказва много подходящ. Той спомага да се масовизира

Digitized by Google

рационализаторското движение и колкото по-малко да се намали броят на отхвърлените предложения. Сега вече се ремонтира и модернизира и вече може да се извежда двойно повече санитарни изделия и фаянсови плочки.

Всяка година тук се определят показателите, условията и критериите за класирането в зависимост от новите изисквания. Тази година въвеждат значения „Носител на собствен знак за контрол върху качеството". Специална комисия към профкомитета се грижи напоследъ да се изучи, да се популяризира и внедри всеки полезен опит на първенците. В това отношение твърде помага систематичният контрол на партийния комитет, на първичните организации и профкомитета. Чрезвичайно в производството чиракуват в специален клуб към дома на културата. Комунистите Костадин Радев, Сашо Сашов и други първенци предават в организирания тая цел школа своя опит на младите производственици. Десетки млади работници са благодарни на сортировачката на фаянсови плочки Христина Петкова, която ги научи да работят срично като нея. Всяка година в завода се организират специални конкурси по отделни професии за излъчване на най-добрия майстор.

За да се изявява първичната партийна организация като политически ръководител, за да гледа на нея трудовият колектив като на образец, зависи твърде много от нейния качествен състав, от подготовката и работата на отделния комунист в нея. Да се грижи за идейно-политическото издигане и комунистическо възпитание на партийните членове, за да изградя всеки един от тях като политически деец, като организатор на трудящите се, като творческа личност, която с цялата си дейност и поведение внася партиен дух и взискателност, класово съзнание в трудовия колектив и в квартала, където живее — това е една от главните задачи на общинския комитет и първичните партийни организации в Смядовската селищна система. В това колкото важно, толкоз трудно дело те отдават голямо значение на

ПАРТИЙНОТО ПОРЪЧЕНИЕ

На него те гледат като на едно от важните, изпитани средства за развъждане политическата, трудовата и обществената активност на комуниста, на неговата самоинициатива и творчески дух. За тях партийното поръчение е действена форма за обогатяване на вътрешнопартийния живот, за усъвършенстване взаимоотношенията между комунистите, между тях и безпартийните, за творческото приложение на ленинския стил и методи на работа на партийната организация с комунистите. Заслуга на окръжния печатен орган е, че се е заел да популяризира този техен опит, и то чрез самата секретарка на общинския комитет на Партията, другарката Славка Гайдова. В статията си „Поръ- [illegible] — [illegible] и [illegible] „[illegible]", [illegible] [illegible] в [illegible]

[illegible] се [illegible] от [illegible] [illegible] [illegible]

земеделски работи в някои блокове се извършват на ниско агротехническо равнище. А това повлича след себе си загуби на тонове зърно! На комитета и партийните бюра им хрумва една идея: защо да не прибягнат в случая до помощта на един неизползван досега ценен резерв — до местните активни борци против фашизма и капитализма? На съвещание със селскостопанските специалисти и бригадирите комитетът покавва и няколко активни борци, които се проявяват като дейни общественици. И всеки един от тях поема с желание партийно поръчение да помага в организацията на оранта, сеитбата и пр., до прибирането и съхраняването на реколтата върху определен блок.

Калените в люти схватки с фашисткия враг стари комунисти внасят своя отпечатък в това важно обществено дело. Бившият ятак на Шуменско-Преславския партизански отряд Иван Калоянов често замръква и дори осъмва на полето. Ум, воля, партийна дисциплина влагат в работата по поръчаното дело и останалите активни дейци: Денчо Иванов, Марин Тотев, Иван Добрев, Иван Райчев, Бойо Митев, Драгни Илиев, Илия Русев, Васил Николов. С тяхна помощ полската работа върху набелязаните площи вече се извършва навреме и висококачествено.

Ползата от публикации като статията на другарката Славка Гайдова е безспорна. Вестникът ще допринесе също така много за усъвършенствуване на работата с партийните поръчения, ако разкрива и по-често изнася и недостатъците, и слабостите на партийните организации и комитети в това отношение, ако прави анализ на какво се дължат те и посочва как да бъдат преодолявани.

В многостранната си и сложна дейност като ръководни политически ядра на трудовите колективи първичните партийни организации намират здрава опора и в своите

ПАРТИЙНИ ГРУПИ

Чрез тези жизнени политически клетки първичните организации всекидневно държат близка връзка с трудещите се, непосредствено осъществяват политическото им ръководство. Със своя личен пример комунистите в тях дават насока, тон в работата, създават благоприятни условия за творческа изява и на останалите работници. Вестник „Шуменска заря" често разтваря страниците си за тези първични звена на Партията, разпространява техния опит. В брой 16 от 7 февруари е поместена статията **„Незаменими политически ръководители"**, в която авторът й **Борис Петров** се спира върху дейността на няколко партийни групи в Преславската община. Тази община е първенец в селското стопанство през 1979 г., а агропромишленият комплекс „Велики Преслав" години наред носи знамето на първенството в социалистическото съревнование. Това първенство е дошло и благодарение на добрата партийно-политическа работа на общинския комитет на БКП, на първичните партийни организации. Дял за изкачването на АПК по стръмните стъпала на първенството имат и партийните групи.

Партийната група при кравекомплекса в село Кирково е едно живо пулсиращо политическо звено. Комунистите тук дават пример на станалите кравари как трябва да се работи с ум, творчески, с новаторски дух. Отговорникът й Пенчо Вълев и комунистът Иван Станчев наред със задълженията си като агитатори и организатори се изявяват и като творци в производството. По инициатива на групата те направили приспособление за машинно доене на кравите още на пасището. Партийната група организира животновъдите да си построят сами с подръчни материали работилница за ремонт на техниката.

За дейността на партийните групи пише и инструкторът на общинския комитет на Партията в Шумен Лазар Лазаров в статията си **„Активни политически ядра"** в брой 44 от 12 април, в която също има изнесен добър опит. Хубаво е, че вестникът отделя място и в други броеве за статии и кореспонденции, в които има и положителен опит, и анализ на някои слаби страни в работата на тези низови партийни звена и в тяхното ръководство от страна на първичните организации.

СЕКРЕТАРЯТ — ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

— това е заглавието на статията от секретаря на общинския комитет на БКП в Шумен **Бенчо Костов**, поместена в брой 34 от 20 март. Този материал е още един успех за окръжния вестник. Успех е, защото редакционният колектив осигурява такава тема от секретаря на общинския комитет на Партията в Шумен, който умело, разгърнато изнася добър опит по ръководството на секретарите на първичните организации в една водеща община, каквато е Шуменската. От секретаря, от неговите знания, политическа подготовка и идейна закалка, от уменията му да работи с хората, строго да съблюдава ленинските принципи и норми на партиен живот, от личния му пример зависи в най-голяма степен успешната дейност на партийното бюро, на цялата партийна организация. Шуменският общински комитет отдава много сили за всестранното развитие и изграждане на секретарите на ППО като пълноценни политически ръководители. Всяка година шестдесет секретари (една пета от всички) се обучават по един месец с откъсване от работата във филиала на АОНСУ във Варна. От тази година там се обучават по една седмица и новоизбраните партийни секретари. От 1971 г. общинският комитет ежемесечно организира обучението на секретарите в деня на партийния секретар.

Особено ценни са срещите за обмяна на опит между партийните секретари в общината по проблемите на годишното пла-

Digitized by Google

ниране, по замяна на партийните членски книжки, по прегледа на идеологическата дейност, по работата на партийните групи в условията на бригадната организация на труда. Сполучлива форма за обмяна на опит в партийната работа са също ежегодните срещи на секретарите на ППО от Шуменската община с колегите си от района на Ямболски, Старозагорски, Плевенски и Великотърновски общински комитет.

На всеки две години общинският комитет в Шумен организира със секретарите на първичните организации научно-практически конференции. Съвместно с междуокръжната партийна школа във Варна комитетът е провел такава конференция на тема: „За научната обоснованост на партийните решения и контрола при тяхното изпълнение", а с Академията за обществени науки и социално управление — на тема „Съвременни теории на антикомунизма и борбата с тях". Подготвя се и научно-практическата конференция „Кадровата политика на общинския комитет на БКП на висотата на задачите на седмата петилетка".

В статията се изтъкват грижите на общинския комитет в Шумен за моралното стимулиране на партийните секретари — тези самоотвержени апостоли на Партията, които най-съвестно изпълняват своето отговорно партийно поръчение на обществени начала. Десет секретари на първични организации са наградени с ордени от Държавния съвет на НРБ, две трети от секретарите в общината са получили юбилейни медали. През 1979 г. двадесет партийни секретари са изпратени в Киев, където имат срещи със съветски партийни секретари и комитети.

ИЗКУСТВОТО ДА СЕ ВЗЕМА НАЙ-ПРАВИЛНО РЕШЕНИЕ

и да се организира неговото изпълнение е един от съществените моменти, в които първичната партийна организация се проявява като умел политически ръководител, от който трудовият колектив може да се учи как да решава проблемите си. Редакцията на шуменския окръжен вестник не забравя и този важен въпрос от партийната работа. Интересен пример за „мъките" на една първична организация в стремежа си да открие правилния подход, верния път, за да изпълни едно важно свое решение, е описан в материала „Решението — недостатъчно оценяван въпрос" от Петко Тодоров (брой 57 от 15 май). Продуктивността в кравефермата в с. Менгишево е ниска, произведеното мляко — скъпо. Наистина първичната партийна организация откликва на този проблем и на партийно събрание взема решението: „Комунистите в кравефермата се задължават да подобрят работата..."

Класически пример на формално решение! Естествено от такова решение нищо не излязло — кравефермата вървяла назад и все назад... Оказало се, че да се реши този проблем, не е по силите само на комунистите от фермата. Вземат второ решение: „Да се подобри фуражната база на кравефермата".

И фураж набавили — положението пак същото! Замислило се сериозно партийното бюро. Вникнало по-дълбоко, по-аналитично в проблема. Съставя разширена комисия, в която привлича и специалисти зоотехници. Комисията прави цялостен анализ на състоянието на кравефермата: близо петдесет крави се оказват ялови, без мляко, голяма част от гледачите са със слаба квалификация. Партийното бюро насочва вниманието на ръководството на АПК върху тези слабости, съгласува с него обосновано, конкретно, комплексно решение. И затова резултатно. Фермата се попълва с по-добра порода крави, поставят се в нея и по-опитни животновъди. При тази подобрена производствена база партийното решение — комунистите да бъдат в авангарда в битката за по-голяма и по-евтина животинска продукция, вече не виси във въздуха, а звучи реално, уместно. Сега животновъдите начело с комунистите здраво се хващат за партийното решение и работата във фермата тръгва към подобрение.

С тази статия другарят Петко Тодоров добре е изпълнил задължението си като представител на редакцията.

Правилно във вестника се използват статията и кореспонденцията като основни жанрове при отразяването на партийната работа. В него би могло обаче да се поместват и очерци, както и други жанрове на партийна тематика. Добре написаният очерк за партиен секретар, за първична партийна организация, за партийно бюро или за отделен негов член също може да окаже голямо въздействие върху читателя.

Повечето от публикациите под рубриката „Партиен живот" са написани на чист, ясен български език. Това прави чест на редакцията. Но в някои материали се срещат думи и изрази, които замъгляват мисълта, правят я неясна, заплетена, като например: „По-големи претенции имаме във връзка с развитието на колективизма и взаимопомощта между участниците в целия работен процес. Това ще способствува да се създаде определен групов интелектуален потенциал, който ще бъде по-голям от сумата на интелектуалните потенциали на отделните изпълнители." (Из статията „Успехи в условията на новия икономически механизъм" — брой 82 от 12 юли т. г.).

Едно от най-важните изисквания към публикацията във вестника е какъв проблем ще разработи тя, какво ще бъде нейното съдържание. Не по-маловажен е обаче и въпросът как, по какъв начин ще се поднесе на читателя това, за което се пише в нея, с какви езикови средства и стилистични похвати, за да му бъде интересна, да задържи неговото внимание. Журналистът от редакцията или външ-

Digitized by Google

нят автор излиза със статия и пр. във вестника с цел да убеди читателя в това, което пише, да го възприеме той като четиво, от което ще научи нещо, ще има полза от него. Това ще се постигне, ако езикът в статията е ясен, мисълта — разбрана, ако авторът избегне замъглените изрази, сивотата в изложението, сухото и безстрастно изброяване на фактите и явленията.

Особено дразнят в някои публикации езиковите шаблони, честата употреба на едни и същи думи и изрази от рода на „приеха се конкретни мероприятия", „задачите достигнаха до всеки член на колектива" „проведоха се събрания", „извършват", „реализират", „осъществяват" и т. н. Повече, отколкото е необходимо, се използват и отглаголни съществителни, като: „разясняване", „преразглеждане", „създаване", „въвеждане", „стопанисване", „внедряване", „доокомплектуване"?! и пр. (Из материалите в страницата под шапката „Мощен лост за всестранно социалистическо развитие" — брой 78 от 3 юли.)

Езикът на журналиста е мощно оръжие в печата. И колкото е по-гъвкаво това оръжие, толкова по-ясни, по-вълнуващи, по-въздействуващи ще бъдат публикациите, толкова по-дълбоко ще стигнат те до ума и сърцето на читателя. Големият пролетарски журналист Димитър Найденов предупреждаваше българските прогресивни журналисти: „Езикът е оръжието на нашата идейна борба. Който пише на лош, неразбран език, той прилича на войник, който оставя оръжието си да ръждяса."

* * *

Голямата повеля, която сега, пред Дванадесетия конгрес на Партията, чака своето възможно най-добро реализиране, това е повелята да се изпълни и преизпълни насрещният план за 1980 година — решаващата година на седмата петилетка. Най-добре, най-достойно ще посрещнат и приветствуват откриването на конгреса онези колективи и предприятия, които ще рапортуват пред народа и Партията, че са изпълнили и преизпълнили петгодишния си план. Като осветлява положителното в партийната практика, което се ражда и утвърждава в окръга, вестник „Шуменска заря" сочи верния път, по който първичните партийни организации следва да вървят, за да издигат ролята си като ядра и политически стопани в трудовите колективи, да приведат партийно-политическата, организаторската и възпитателната си работа в съответствие с главната задача сега — изпълнението предначертанията на седмата петилетка. Няма по-важно задължение днес за първичните партийни организации, на партийните бюра от задачата да се борят за висока организираност, инициативност и творчество в работата на всяко работно място, в бригадата и цеха, в предприятието в АПК и пр., да създават обстановка на непримирима взискателност към всеки, който нарушава трудовата и технологическата дисциплина. Вестникът ще окаже голяма помощ на партийните и стопанските органи в окръга, ако вниква със същата дълбочина и енергия в живота на първичните организации, особено в онези звена на народното стопанство, където имат системни нарушения на социалистическата дисциплина. С аналитични, задълбочени публикации той може да допринесе много да се укрепят такива организации, да станат те активни борци против проявите на недисциплинираност, отпуснатост, неорганизираност, безстопанственост, против всякакво нарушение на уставните норми и правила в работата.

Журналистите от вестника биха могли да се вгледат по-отблизо в онези първични организации, чиято дейност е принижена, изпразнена от съдържание и да им помогнат да се заемат именно с главните въпроси на трудовите колективи.

Окръжният печатен орган е задължен да изнася своевременно слабостите на партийните организации, на чиито събрания много общи приказки се приказват, много „лекции" по морал се изнасят, много общи, формални решения се вземат, които никога не виждат покритие. Хубаво е почесто да се срещат по страниците на вестника и материали, в които да се изнася опитът в партийно-организационната работа в такива важни сектори на социалния живот, като транспорта, търговията, държавните учреждения, учебните заведения и други. Вестникът има възможност да помества публикации във връзка с партийния контрол върху стопанските ръководства, по укрепването на единноначалието в ръководството на икономиката, за утвърждаване авторитета на майстора, началника на цеха, бригадира, директора и т. н., за да израстват те като стопански и политически ръководители с опит, със знание и умение, способни трезво да преценяват и смело да поемат творческите рискове за внедряването на новаторските предложения.

Да пожелаем на редакционния колектив от вестник „Шуменска заря" настойчиво да разработва проблемите на партийно-организационната работа, още по-ярко и задълбочено да отразява положителното в нея, навреме и умело да сочи негативното в живота на първичните партийни организации, непрестанно да им подпомага да се усъвършенствуват като ръководни партийни ядра и политически стопани на трудовите колективи в окръга.

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

ПРОДЪЛЖАВА ЗАПИСВАНЕТО НА АБОНАТИ
ЗА 1981 ГОДИНА ЗА СПИСАНИЯТА

«ПРОБЛЕМИ НА МИРА И СОЦИАЛИЗМА»

ТЕОРЕТИЧЕСКО И ИНФОРМАЦИОННО СПИСАНИЕ
НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ И РАБОТНИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ

«НОВО ВРЕМЕ»

ТЕОРЕТИЧЕН ОРГАН НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

«ПАРТИЕН ЖИВОТ»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

«ПОЛИТИЧЕСКА ПРОСВЕТА»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

«ПОЛИТИЧЕСКА АГИТАЦИЯ»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

Абонирането се извършва във всички пощенски станции, от пощенските раздавачи, от междуселските куриери и от пълномощниците по печата в предприятията, учрежденията и АПК.

СРОК ЗА АБОНИРАНЕТО — 10 ДЕКЕМВРИ 1980 ГОДИНА.

Digitized by Google

Абонирането за сп. «ПАРТИЕН ЖИВОТ» продължава

Какво ново списанието ще поднесе на многобройните си читатели през 1981 година:

— това ще бъдат разработките на основните проблеми и задачи, които Дванадесетият конгрес ще постави пред цялата партия;

— това ще бъдат публикации за идеологическата работа на Партията, свързана с предстоящите политически и исторически събития и годишнини.

В тях ще се разкрива приносът на БКП в теорията и практиката на реалния социализъм;

— това ще бъде разговорът за съдържанието и критериите за качеството и ефективността на организационната и организаторската работа на партийните комитети и организации в условията на икономическия подход;

— ще продължат консултациите и методическите разработки за дейността на първичните партийни организации и партийните групи при новите условия, за решаване на новите задачи;

— широко място ще се отдели за творческите търсения и решения, за положителния опит, който се създава;

— ще се появи коментарът на партийна тема;

— ще започне диалог между стопанския ръководител — пълномощник на Партията, и партийния секретар — централна политическа фигура в трудовия колектив;

— още по-остро и аргументирано ще се разсъждава за нравствените измерения на комуниста — съвременник и творец на бъдещето;

— ще продължат публикациите за опита на КПСС и останалите братски партии по общите проблеми и задачи.

Списанието ще бъде трибуна за становища и мнения, събеседник по въпросите, които вълнуват комунистите.

НЕ ЧАКАЙТЕ КРАЙНИЯ СРОК ЗА АБОНИРАНЕ!

20700

Цена 0,35 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

ПАРТИЕН ЖИВОТ

17

СОФИЯ, ДЕКЕМВРИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 17 ДЕКЕМВРИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

Писмо на др. Тодор Живков 8

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

Д. Радева, Й. Хаджиев, Н. Иванов — Проверка на силите и резервите . 4

Кореспондентите ни пишат:

Б. Наков — Идеологическата работа — в центъра на вниманието . . 17
И. Новаков — Равносметка в нови измерения 18
А. Марков — Възпитаване на многостранно развита личност 19
О. Богданов — С политически средства 20

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Нашият разговор

— Ефективност на партийно-организационната дейност в условията на новия икономически подход 22

Партийният комитет

С. Ивков — Внимание и грижи за партийния секретар 42
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 46

Ръководно политическо ядро и първообраз

С. Стефанов — С отговорност за производството 48

Партийните групи

К. Митева — Добро начало 51

Digitized by Google

ХАРМАНЛИ ГОСТУВА НА „ПАРТИЕН ЖИВОТ“

Организация на идеологическата работа в общината

А. Стоев — Идеологическото осигуряване на партийните решения . . 54
Д. Карчев — Отдел „Пропаганда и агитация“ 59
И. Каракушев — Индивидуалната работа 62
К. Кралева — Идеологическите знания — до всички 65
С. Меранзов — Идейновъзпитателната дейност по местоживеене . . . 67

КОМУНИСТЪТ — НРАВСТВЕН ОБРАЗЕЦ

С. Гогуланов — Скромността 70

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

С. Николов — Всестранни грижи за Комсомола и младежта 73

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

С. Стойчев — Икономическите процеси — в центъра на партийния живот . 80
Х. Топалов — Системата за самозадоволяване 86

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Д. Кралев — Всесезонните плодове на творчеството 88

ПРЕПИСКА С ЧИТАТЕЛИТЕ

И. Благоев — В село Баница не всеки яде баница 91

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Летопис на революционното изграждане на нашата страна 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София ЦК на БКП — **Тел. номератор 84-01**
Годишен абонамент 6,30 лева — **Отделна книжка 0,35 лева**
Пор. 2717. Тираж 53 100 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 5. XII. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ПИСМО
на другаря Тодор Живков

До
заслужилия деятел на културата
ПЕТКО РУСЕВ — главен редактор
на списание „Партиен живот"
СОФИЯ

Другарю Русев,

От все сърце те поздравявам по случай награждаването ти с орден „Георги Димитров" и твоя 60-ти рожден ден.

Високата награда е заслужено признание за твоето участие в антифашистката борба като активен ремсов деятел, като политкомисар на Вълчитрънската партизанска чета и политзатворник, за твоя принос в изграждането на социалистическото общество.

Повече от две десетилетия като главен редактор на „Партиен живот" ти отдаваш своята енергия и пламенно перо за утвърждаването на списанието като авторитетно издание на Централния комитет. Големи са твоите заслуги и в областта на теорията и практиката на партийното ни строителство. Със своята неуморна дейност като изтъкнат лектор-пропагандист, като член на Бюрото на Съюза на българските журналисти и дългогодишен член на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП ти даваше и даваш своя принос за тържеството на нашите комунистически идеали.

Приеми, другарю Русев, моите искрени пожелания за здраве и щастие на теб и твоето семейство, за нови плодотворни успехи на попрището на журналистиката и обществено-политическата дейност.

6 ноември 1980 г.

Твой Т. ЖИВКОВ

Digitized by Google

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

ПРОВЕРКА НА СИЛИТЕ И РЕЗЕРВИТЕ

Приключват събранията, започват конференциите. Това е преглед на бойния строй, проверка на силите и средствата за предстоящото ново настъпление по целия фронт на социалистическото строителство. Какво може да се обобщи, върху какво следва да се разсъждава, да се утвърждава и разширява или да се преодолява?

Разговорът за делата и резултатите на комунистите е прям и открит. Авангардът се отчита пред класата, пред народа как изпълнява мисията на техен политически ръководител. И комунисти, и трудещи се са единодушни в крайната оценка. Вътрешната и външната политика на Централния комитет е правилна, мъдра и далновидна, одобряват я и с мисли и големи дела я защищават. Пред отчетните събрания те изразяват готовността си да посрещнат партийния конгрес с изпълнен дълг към обществото. Събранията през тази предконгресна година се съпътствуват с множество почини и инициативи за предсрочно изпълнение на петилетния план. Те са кулминация, „точка на кипеж" в предконгресното съревнование. На много места отчетно-изборните събрания на комунистите, на ръководните ядра придобиват значението на политически празници на колективите, за тях всички се готвят, очакват ги. Те живеят в техните мисли, посрещат ги не само с възторжени слова, но и с възторжени дела.

И това не е случайно. Въздействуваща политическа обстановка в колектива не може стихийно да настъпи. Тя се създава и направлява от комунистите, от живата връзка на Партията с народа. Тя е най-ярка и силна там, където партийните организации нямат нищо скрито от хората, с които разговарят открито, искрено, като равни с равни. Там, където бюрата споделят своите радости и тревоги, и което срещнахме сега — под най-различни форми се допитват до тях, търсят и отчитат колективното мнение за собствената си дейност, за авторитета на ръководството и на комунистите, за назрелите проблеми и как те да се решат. Там, където в работата на събранията, в обобщенията, оценките и решенията в една или друга степен, под една или друга форма всички стават съпричастни в реализацията на партийната политика. Връзките с хората, опората в проверения социален опит помагат на комунистите да пристъпят прага на годишното събрание с определени позиции, уверени в своята правота, които изразяват и защищават с висока гражданска доблест. Впечатлява и високата активност, политическата ангажираност на комунистите за успехите и слабостите на партийните организации, която те изразяват критично и самокритично. Тонът е делови и конструктивен. Засягат се предимно производствените страни, икономическите резултати, как личността и колективът изпълняват задълженията си към обществото.

Digitized by Google

Видим е стремежът към работата и резултатите, към сложния комплекс от качествени изменения в социалните отношения да се подхожда от политически позиции, те да се анализират и оценяват с високите критерии на партийните постановки. На много събрания се разсъждава проблемно и перспективно. Бюрата и комунистите търсят проекциите на онова ново, което Дванадесетият конгрес ще постави в дневния ред на техните делници и празници. А това са вече сериозни признаци за висока политическа зрелост, за изпреварващо, прогнозиращо мислене и действие.

По-смело се разсъждава за неизбежните отражения на икономическия подход върху вътрешнопартийната дейност, върху качеството и ефективността на партийното ръководство. В интерес на истината трябва да кажем, че тези стъпки са все още колебливи и неуверени.

От самата атмосфера на събранията се чувствуват измененията, настъпили в организационната и идеологическата дейност. Това се обяснява с приключилите мащабни събития в Партията — замяната на партийните членски книжки и преустройството на идеологическата работа. Те са вече сложили дълбок отпечатък върху комунистите, върху тяхната нарастваща социална роля в обществото, върху целия инструментариум, с който партийните организации се утвърждават като ръководни политически ядра и като първообраз на трудовите колективи.

Но ако искаме да бъдем точни, трябва да кажем, че заедно с положителното, което не се изчерпва с посоченото дотук, че заедно с него съжителствуват и стари подходи и слабости, контрастиращи с новите условия, със задачите на времето. Някъде някои още продължават да тъпчат на едно място, което означава, че изостават от основните сили и губят авторитета си на авангард. Това, което не бива да се повтаря на конференциите, са неопределените и повтарящи се слабости и недостатъци, с които на отчетните събрания се срещнахме очи с очи.

Такава слабост е неумението на някои бюра да преодолеят тесните рамки на едногодишния период и да анализират и обобщават работата и резултатите, развитието и неговите тенденции за по-продължително време. Оправданието е — действуваме в границата на дадения мандат и отчитаме онова, за което отговаряме. Сякаш организацията се създава и разпуща с избора на едно или друго бюро. Сякаш нейната отговорност пред Партията се свежда и изчерпва с отговорността само на бюрото. Сега тя се явява пред нов конгрес и му дължи пълен отчет за дейността си след Единадесетия конгрес.

Именно това пречи да се очертаят тенденциите в развитието на една или друга организация и заедно с тях да се разкрият мащабите на нерешените проблеми, поставени от конгреса. А без тях не може безпогрешно да се очертаят главните линии на предстоящата дейност. Подобна безпомощност се крие в част от приетите резолюции. Въпросът има важно теоретическо и приложно значение!

На много събрания се говори за всичко. И когато след всичко казано трябва да се възстанови действителната картина на нещата, се виждат много бели петна. Не може да се открои реалната роля на партийната организация като политически стопанин в дадения колектив, да се види с какви именно средства и методи на въздействие тя е вдигала този колектив на борба за постигане на определени резултати и доколко резултатите се намират в пряка връзка с тези въздействия. Стигаме до следващата слабост — до неовладения политически и комплексен анализ. Комплексен, защото не се вижда в получените резултати кой социален субект каква роля е играл, какъв принос е привнесъл. Политически, защото не се открояват критериите, с които се оценяват тези резултати, особено сега, когато комунистите трябва да застанат начело за пълното и повсеместно внедряване на икономическия подход и неговия механизъм.

Digitized by Google

Към казаното следва да се прибави и това, че повече се разисква върху миналото, върху извършеното, а по-малко се мисли и дискутира за новите задачи, за това, което утре ще изпълва нашите мисли и дела. По тази причина в много организации както бюрата, така и комунистите не поставят на разглеждане въпросите на научно-техническия прогрес и неговата сърцевина — интелектуализацията на производството и труда.

Ако нещо обаче е фрапиращо и необяснимо — това е омаловажаването на въпросите, свързани със социалното развитие на колективите. Някъде те не фигурират като предмет на отчет и оценка, мимоходом се отчита за тях, недостатъчно се търси отговорност за социалната програма и това обърква мислите, усилията, критериите за оценка на партийната работа и ръководство. А това е главен проблем, програмна цел. Бюрата се оправдават, че рядко някой е искал от тях да се отчитат за социалните мероприятия, не ги оценяват по тях и ако ги изведат на преден план, ще ги упрекнат в потребителски уклон. А линията на Централния комитет е съвсем друга!

Към тези слабости може да се прибави значителният вакуум в анализа и оценките на работата за прелом в партийната дисциплина, за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация като образец на социалистическия демократизъм...

Искаме да се спрем на някои

ОТКРИТИ ВЪПРОСИ

Отчетът на бюрото на партийната организация в цех „Йорданка Николова" към НПК „Малчика" разкрива спектъра от многообразни форми и средства, с които то е търсило решение на новите задачи, възложени на трудовия колектив. Те са обсъждани в бюрото, с комунистите, с тружениците в цеха. Авангардът е водил открит и откровен диалог с класата. Задачите са разисквани на открити партийни събрания. Колективът е привличан и е участвувал с мисъл и дела в предсрочното изпълнение на годишната и на петилетната производствена програма. Своя дълг към обществото той и партийната организация са изпълнили с чест. Вече прекрачват прага на следващата петилетка.

Зарядът на тези дела идва от комунистите, усилва се от комсомолците, материализира се чрез профорганизацията на работниците. Вижда се, че в сътвореното са вградени ентусиазъм и порив, мотивирани и стимулирани от партийното бюро. Съревнованието за високо качество и ефективност е ангажирало всички с изпълнението на лични и производствени планове и обещания. Бюрото е фокусирало политическата, идеологическата и организаторската работа в основния проблем — борбата за предсрочно, качествено и ефективно изпълнение на насрещния план. И тъкмо тази проблемност и комплексност на въздействията в борбата за целта дава възможност за дълбоко самопознание, за вярна самооценка, за обобщения и избор на насоки и средства, които ще умножават боеспособността на партийната организация, както обществото умножава задачите, които поставя пред колектива. Социалната активност е критерий за нейния анализ. Другото няма самостоятелна стойност, ако не усилва качеството и ефективността на партийното ръководство. А това е вече нов момент в оценката и градациите на ценностите в партийната дейност.

Оттук идва мъжеството да се кажат истини, които по-рано са премълчавани. От критична позиция да се търсят горещите точки в партийната дейност, в отношението и поведението на комунистите. А това са нерешените проблеми, онези възли на неосъзнато противодействие и бездействие, на активност, ерозирана от съмнения и коле-

Digitized by Google

бания в предимствата на новия подход за организация и управление на колектива.

БОРБА МЕЖДУ НОВОТО И СТАРОТО

И тук, и на партийното събрание в цех „200“ на Завода за телефонна и телеграфна техника, както и на други места срещнахме поразително сходни заключения: отделни стопански ръководители, при това комунисти, се съпротивяват на новия икономически подход, на прясната кръв, която Партията влива в социалните организми на колективите. Виждат трудностите, а си затварят очите за неговите предимства, повече изтъкват от какво той при тях ще се провали, а по-малко мислят по какъв начин успешно и повсеместно да го внедрят.

Новото, прогресивното, обективно необходимото винаги е срещало противодействието на остарялото в мислите и действията. И то е побеждавало след остър сблъсък. Секретарката Райна Гатева казва: новото не е прието отведнъж, то още не е завладяло мислите и волята на всички, не е осъзнато като необходимост, защото за тях не е станало неоспоримо. Това тя аргументира с остра критика на бюрото към ръководител комунист, за бавните реакции при сложни ситуации, за проявеното неразбиране, че при новите условия със стар стил и методи не може да се ръководи; че повече не може да има разминаване на партиен и служебен подход, а е необходима еднопосочност в мисленето, в критериите и политическото отношение към задачите и хората...

Тази диагноза на явлението се нуждае от коментар. Какво обяснение то намира в мисленето на отделни комунисти?

— Аз се уча от този наш другар, той е добър човек и ако нещо греши, то го върши, защото повече от другите мисли за интересите на своите хора.

— Нашите ръководители са зрели политически. Те по-добре от нас знаят и ако се съмняват в ефективността на подхода, сигурно имат основание за това.

— Дори може да са прави. Откак въведоха икономическия подход в завода, въпреки че изпълняваме задълженията си както преди, сега не получаваме нито една карта за почивка. Казват, че вече нямаме пари по този фонд.

— Аз лично още се съмнявам в него, защото не зная дали няма догодина да го изменят или заменят с друг...

Далеч сме от обобщения. Но в тези организации и в тези колективи за новия икономически подход се разисква като за повеля, наложена отвън, която комунистите като дисциплинирани хора ще решат както всички останали задачи. Продължава да се агитира и пропагандира, а по-малко да се действува. Нещо много важно като че ли не се разбира, не се осъзнава, а и първопричината за него малко се разкрива. Подходът, неговите принципи, средства и форми на организация са лостове за въздействие върху целесъобразната човешка дейност. Те подтикват още по-умно и по-пълно да използваме икономическите закони на социализма в името на човека, за благото на човека. Ако необходимостта от съответствие на субективната дейност на хората на обективните изисквания не се разбере от комунистите, ако не бъдат убедени в необходимостта от измененията, съвсем логично те не ще бъдат в състояние политически да оценят противодействуващите явления, които сега в отчетите и в разисканията са наричани с невинни имена: прояви на съмнения, на колебания и пр. Ако това не стане, ще липсва партийна позиция за оценка, за критика и борба срещу тези прояви. И още нещо — какво означава политическа зрелост и политически качества на партийните кадри днес?

Digitized by Google

Безспорно признаците за произход, за социално положение и обкръжение ще се отчитат с предимство и занапред. Но тези признаци ще бъдат подложени на инфлация, ако ръководителят няма политическа позиция не само като принципно отношение към една или друга потребност или задача, а което сега е главното — като готовност, способност и борба да се реализира тази позиция, тази потребност и задача. Ето го класовия критерий за оценка на политическата зрелост и на политическите качества днес! На много места този критерий не влезе в действие. Партийните комитети навярно ще помогнат. Важното е, че се разсъждава, че се търси отговор на множеството въпроси, които интензивното развитие поставя пред бюра и пред комунисти. Но заедно с това е нужно действие, защото истинското убеждаване в правилността и в необходимостта на едно или друго начинание започва и приключва със собствения опит на кадрите, на масите.

НЕИЗПОЛЗВАН СОЦИАЛЕН РЕЗЕРВ

— Кой друг резерв за по-висока ефективност от партийната работа и от колективния труд ние не съумяхме да използваме докрай? — пита бюрото в цех „Йорданка Николова". И веднага отговаря:

— Не предвидихме отражението от бързото решаване на критичните бележки и предложения за подобряване на социалната среда, на условията за труд, бит и живот на хората, на онова, което ние като политически стопанин в цеха можехме и бяхме задължени да дадем на колектива и на отделния човек...

— Техниката е остаряла, повече е ръчният труд, а младите хора не се задържат при такова производство. Бягат от нас, търсят културни условия на труда. Това партийното бюро не оценява.

— Вярно е, че бюрото разглежда важни въпроси и на събрания ги поставя, но то не отчита, преди да подготви решенията, мнението на колектива, как ще реагират хората, какво настроение ще създадат в отделни групи мерките, които вземаме. Не се отчитат интересите и потребностите.

— Защо още нямаме социална програма за развитие на колектива? Производствена имаме и я преизпълняваме. А предвижда ли бюрото, че цялото производство ще рухне, ако ние, възрастните работници, изведнъж напуснем?

— У нас явни потисници на критиката вече няма. Но като че ли мястото им не остава празно, заместват ги други. Те вежливо ни изслушват и внимателно си записват нашите бележки и предложения, а след това и пръст не помръдват...

Това са щрихирани мисли, взети от отчета и от изказванията на комунистите от една силна партийна организация, която стои начело на единен работнически колектив. И тъй като те се срещат и на други места, заслужават да разсъждаваме за явлението, което отразяват. Най-вярно можем да го определим като недооценяване на нарастващото значение на проблемите, свързани със социалното развитие на колективите, с оптимизирането на производствената среда, на условията за удовлетворяване на законните потребности на хората, на хуманните принципи за разпределение и използване на обществените блага.

И ето големия проблем, по който не сме още наясно. Какво представлява връзката между партийната организация и колектива, между колектива и човека — просто отношение или взаимоотношение, едностранна или двустранна зависимост? Защото става дума за нещо твърде съществено — за потребностите и интересите на хората, които мотивират тяхното поведение, трудовата им активност, жизнената им позиция. А грижите за неотклонното повишаване на жизненото равнище, на материалното и духовното благосъстояние на човека, съчетани

Digitized by Google

със социалистическия хуманизъм и социална справедливост, са висша грижа на Партията, онова, което характеризира нашия начин на живот. Тук искаме да припомним една крилата мисъл от Десетия конгрес. Тогава другарят Т. Живков заяви: „Грижа за човека чрез грижа за цялото общество и грижа за обществото чрез грижа за отделния човек". Ето формулата на борбата за изграждане на социалистическото общество. Тя диалектически свързва в органично единство грижите и усилията на Партията и нейните организации за едновременно и неделимо решаване на обществените, колективните и личните интереси и потребности.

При тази ясна постановка на подхода защо в немалко събрания в отчетите на бюрата и в изказванията на комунистите ударението се поставя предимно върху едната страна на взаимоотношението, която отговаря на въпроса — какво личността и колективът дават на обществото. И как, с какви средства на въздействие бюрото и партийната организация способствуват тези интереси на обществото, изразени в насрещния план, да станат жизнен проблем на комунистите, а чрез тях на всички труженици. Тръгва се и се върви само от едната страна на зависимостта: от грижите за обществото — грижи за човека. И дотук се спира.

Да се отчита и разисква за това как се изпълняват количествените и качествените показатели на плана, как се реализира дългът към обществото, всеки колектив и всеки труженик да заслужи правото за рапорт пред конгреса — това е изключително важно. За много партийни организации и трудови колективи то е главното и решаващото. Но заедно с него да се премълчава и подминава обратната страна на това „главно", да не се отчита как се изпълняват социалните предначертания на плана (ако такива има], как се реализира социалната политика на Партията в колектива, доколко потребностите на хората се разглеждат и решават като политически проблеми, да не се отговаря как чрез грижите за човека партийната организация полага грижи за обществото — това означава отстъпление от позициите на политическия подход в партийната работа и ръководство, в нейния анализ и оценка.

Благосъстоянието на човека, неговото свободно и многостранно развитие и пълноценната му реализация са главната цел, за която Партията чертае програми, утвърждава стратегии, търси нови подходи. Ако тази цел се забравя или се поставя на заден план, независимо от обясненията, това при всички случаи е отстъпление от партийния, от политическия подход в работата и ръководството на масите.

Защото ако по-дълбоко вникнем в проблема, ще видим, че главното в отчета пред Партията, пред народа е единен, органически неделим въпрос, отговорът на който има две страни: първата — как и в каква степен партийният орган, осъществявайки партийно ръководство върху планомерното развитие на социално-икономическите процеси в окръга, общината, колектива, създава условия за развитието и пълноценната реализация на социалистическата личност; и втората — как и в каква степен посредством грижите за благосъстоянието на хората, за по-пълното задоволяване на техните нарастващи потребности и интереси партийният комитет и организацията създават условия за ускореното развитие на колектива, на общината, на цялото социалистическо общество.

ПО НЕИЗВЕСТНИТЕ ПЪТИЩА КЪМ НОВОТО

Хора да утвърждават с желание новото винаги има, независимо че неизвестността към него поражда съмнения, поднася изненади и трудности. Неизменно се срещат и радетели на застоя, морално и материално обвързани със старото, които смущават и без това възбуде-

Digitized by Google

ния творчески дух със закани: „Внимавайте да не сгрешите!“ И не пропускат да напомнят, че за грешките се търси отговорност. Но новаторите затова са пионери, защото първи разчупват каноните, проправят пътища към неизвестното, вървят напред. И комунистите инжстройци тръгват към нова организация на управлението и труда. Създаден е Стопански комбинат за автотранспорт и механизация с централно ръководство и три управления: първо — за механизирано изпълнение на земекопните работи; второ — за механизирано изпълнение на строително-монтажните работи; трето — за ремонт и поддържане.

Тази реорганизация на бившето управление „Механизация и автотранспорт“ е била продиктувана от необходимостта да се създаде по-голяма оперативност в планирането, организирането и ръководенето на всички стопански дейности.

Да се утвърди новата структура, да започне да функционира тя нормално — ето широкото поле за изява на партийните органи и организации. За стореното и несторено, за грешките и слабостите, за резултатите и предстоящите задачи говориха комунистите от първичната организация при администрацията на Стопанския комбинат за автотранспорт и механизация на своето първо отчетно-изборно събрание. Говориха с разбиране, със загриженост, с тревога и вълнение за личния принос, за авангардната роля на комунистите и т. н. Критичността и самокритичността им отреждаха всекиму заслуженото. Фактите сочат, че административните заповеди за внедряване на новата структура са били повече, отколкото политическата, организаторската работа на комунистите за утвърждаването ѝ. Убеждението в някои случаи далеч е отстъпвало на разпорежданията. Ръководството не е намирало време за кандърми. Така е било, признават го комунистите. Много от тях твърдо са стоели на поста си, защищавайки реорганизацията, но не са били малко и онези, които сеирджийски са потривали ръце.

Партийното бюро, първичната организация и партийните групи като цяло са били на висота. „Централният въпрос през целия отчетен период в политическата, организаторската и идеологическата работа — четем в отчетния доклад — беше свързан с усъвършенстването на социалистическата организация на труда“. Това не е гола декларация. Зад тези думи стои конкретна партийна работа. На всички комунисти, комсомолци и безпартийни от ръководството на стопанския комбинат партийното бюро е връчило поръчения: на едни да ускорят окончателното изграждане на новите бригади и те да преминат на самостоятелна вътрешностопанска сметка; на други — да повишат взискателността към себе си и към подчинените си и т. н.

Разбира се, не всичко е текло гладко. Трудности са съпътствували новото. Важното обаче е, че комунистите, партийното бюро, първичната организация са виждали проблемите, анализирали са ги, търсили са рационално решение. Например партийното бюро самокритично отчита, че не е проявило достатъчно взискателност и критичност към онези ръководители, които с безпринципното си отношение към социалистическата собственост са допуснали при разпределението на основните средства да се бракуват преждевременно много автомобили и строителни машини, към отделите на комбината, които бавно са се преустройвали към новата структура и не са помагали достатъчно на новосъздадените управления да започнат навреме да функционират пълнокръвно, към счетоводната отчетност, която се е оказала неефективна, инвентаризацията е била извършена некачествено и пр.

Настойчивостта, находчивостта, упоритата работа на комунистите и безпартийните в крайна сметка са донесли успех: в комбината са създадени 82 бригади, в които са обхванати 87 процента от личния състав. Бригадната организация на труда е довела до предсрочно изпълнение на плана, приет от самите бригади, особено от бригадите,

Digitized by Google

създадени през първото тримесечие на годината, като бригада „Юрий Гагарин“ от второ управление, която е рапортувала за изпълнението на плана още през септември т. г. Откроява се и стремежът у отделните работници и у цели бригади да произвеждат повече и с по-малко разходи на труд и материали. Цифрата 300 000 лева икономии от материални разходи също е впечатляваща, резултат главно от внедряването на бригадната организация на труда и стопанската сметка.

ДИАЛОГ

В кратката пауза често се казват повече истини, отколкото в десетки страници доклади, писани, понякога преписвани и нагаждани, проверявани и сверявани. С някои комунисти подхванахме дума за нещо, което липсваше в доклада, но тук и там напомняше за себе си — за партийната структура при стопанския комбинат.

— В първичната организация при администрацията на комбината сте около десетина комунисти. Достигат ли ви силите политически да ръководите толкова сложни процеси и да решавате такива мащабни задачи? — с този въпрос започна разговорът.

— Там е работата, че сега във всяко управление има първична организация, която е самостоятелна. По партийна линия не можем да влияем на техните членове. Ако решим да им адресираме някоя препоръка, това може да става само чрез партийния комитет на обединението. Пътят на единодействието по общите задачи прекомерно много се удължи.

— Тогава защо не създадете една първична организация, която да обхване всички комунисти от комбината и тя да решава тези задачи, а в управленията да функционират организации в състава на първичната? Те имат достатъчно поле за политическа, организаторска и идеологическа работа в колективите на управленията.

— Така беше преди изграждането на стопанския комбинат. Тогава имахме една първична организация и работата ни вървеше много по-добре.

— Кое наложи да я раздробите?

— Съображенията бяха, че комунистите са много, пръснати са из управленията и обектите и трудно се събират всеки месец на събрания. Пък и събранията бяха много. Казваха ни, че ако първичната организация всеки месец не свиква по едно събрание, нарушаваме Устава, а тя беше голяма, трудно се изпълняваше това уставно изискване.

— Но нали знаете, че има решение на Секретариата на Централния комитет на БКП от май 1978 година?

— Знаем това решение. Знаем и постановката на другаря Тодор Живков на Националната партийна конференция. И самите ние чувствуваме нужда от партийно ръководство на равнището на административното ръководство на комбината. Но този въпрос не ние, а други го решават...

Нашата реплика: — Какво на практика излиза? Директорът по административна линия ръководи директорите на управленията и другите стопански кадри. Издава заповеди, търси отговорност. Комунистите от централното ръководство виждат редица проблеми, слабости и недостатъци в управленията, но не могат с партийни средства да влияят. Не могат по партийна линия да търсят отговорност от нарушителите, тъй като те са членове на други първични организации. Пътят до тях лъкатуши много, напразно се хабят сили, докато се стигне до целта, губи се ефектът...

Разговорът в кратката почивка на събранието на първичната организация при администрацията на стопанския комбинат засяга дей-

Digitized by Google

ността на тези партийни комитети, които имат права да изграждат първични организации и да ги разформироват, когато се наложи. Но той подсказва, че не е достатъчно само да се създаде нещо. Нужно е да се отстоява с ефективни форми и средства, да се осигурява политически, организационно, идеологически, технически и пр. Динамичните промени в производството не могат да не предизвикат съответствуващи промени и в партийното ръководство, в структурата, в организацията на работата, в съдържанието и формите й. Но всички промени в структурата са потребни, ако усилват партийното ръководство, ако създават условия за издигане ролята на партийната организация като политически стопанин, способен да внесе сцепление в социалния организъм на новосъздадения колектив.

ВЪЗПИТАНИЕ И СОЦИАЛНА СРЕДА

Преустройството на идеологическата работа в първичната организация при автостопанство — клон 1 на Автокомбината в София—град, както се отчете на събранието, е протичало в обстановка, която благоприятно е въздействувала за неговото ускоряване. Тази обстановка обективно се е създавала от прилагането на икономическия подход и новия икономически механизъм в автостопанството.

Партийното бюро е виждало проблемите, които комунистите и безпартийните е трябвало да решават: да се преустрои работата в автостопанството в съответствие с изискванията за поврат в цялостната дейност за реализиране на девиза за високо качество и висока ефективност; да се осигури своевременно изграждане и пълно усвояване на производствените мощности; да се усъвършенствува социалистическата организация на труда за най-разумно използване на средствата и предметите на труда. На тази вълна е била настроена идейновъзпитателната работа на партийното бюро. В заседание то е обсъдило тези важни задачи и е преценило, че една от най-съществените сили за решаването им е да се повишава социалната активност на трудещите се. За целта на отговорниците на групите са възложени поръчения по бригади да разясняват партийната политика и задачите на деня, да изучават потребностите на хората и да полагат грижи за тях. На открити партийни събрания целият колектив е запознаван с решенията на Партията и Правителството, с икономическия подход при решаването на задачите, с необходимостта от внедряването на бригадната организация на труда и пр. В двете учебни звена на партийната просвета са изучавани актуални икономически проблеми.

Бюрото преценява, че идеологическата работа може да бъде ефективна, ако тя превърне борбата за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката в грижа и дело на всеки труженик. Това означава тя да повишава съзнателността на хората, да формира у тях качества на висока организираност и дисциплина, усет към новото, непримиримост към слабостите.

Логиката на работа подсказва, че правилното планиране на идеологическата дейност на първичната организация е основното средство за повишаване на нейната ефективност. За тази цел са разработили годишен и шестмесечни планове. Оказва се обаче, че те не са цялостни, комплексни, не са достатъчно конкретни и целенасочени. „Вярно, в идеологическата работа е направена крачка напред — подчертава комунист на събранието. — Изнасят се лекции, но не винаги се отчита, че хората са израсли. Това налага да се направи преоценка. Лекторите, които идват, да се готвят по-добре, за да не се подсмиват слушателите!“

Digitized by Google

Сериозно предупреждение! Хората ще присъствуват на лекции и по желание, и по задължение, но няма да слушат лекторите, ако не са интересни, ако не умеят да завладеят аудиторията със слово и мисъл.

Изводът на партийното бюро и на събранието е, че извършената идейновъзпитателна работа е повишила активността на шофьорите и сервизните работници, особено в използването на основните фондове. Засилило се е политическото въздействие на комунистите над безпартийните при решаването на икономическите проблеми. И действително въпросът за бригадната организация на труда авторитетно присъствуваше и в отчетния доклад, и в повечето от изказванията на комунистите. Всички мислят за нея, всички говорят за внедряването ѝ, за резултатите, за предимствата. Не пропускаха обаче да кажат едно тревожно „но". И допълваха: „Ако имаше резервни части!", „Не сме соатаджии, та да си купуваме части!", „В склада няма резервни части, а дадеш ли пет лева — има!"...

Слушаме отстрани и неволно се замисляме за всички „части" и съставки на партийната работа, за оня апостолски труд, който подклажда огъня в сърцата, разгаря ентусиазмът, изостря чувството за отговорност, укрепва съзнателността. И заедно с това пресмятаме колко струват всички тези семинари и доклади, беседи и лекции, ако няма благоприятни условия за труд и културен отдих, възпитателна социална среда! Когато не друг, а комунистите казват: „Хората смятат, че бригадната организация при нас е създадена да се удържа от заработката на едните, за да се покрие престоят на другите!", това е вече тревожен сигнал за партийното и стопанското ръководство. Те трябва да обмислят доколко целият комплекс от фактори способствува да се повишава социалната активност на трудещите се. Защото професията на шофьорите става още по-трудна, когато нормалният трудов ритъм се нарушава от причини, които не са подвластни на самите тях, а се намират извън тях, понякога в папки или в складове на топло и сухо, далеч от стръмни и дълги пътища, от тежки товари и евтини аварии.

НАЧАЛНА СКОРОСТ

Шеста автоколона на автомобилното предприятие „Малашевци" е създадена през април миналата година. Нейната първична партийна организация навършваше шестия месец, когато се събра да отчете дейността си. Времето е твърде кратко, за да се натрупа опит, да се формират традиции. Сега се набира началната скорост. Ще бъде ли тя достатъчна да преодолее съпротивлението на обективните и субективните трудности, да създаде ускорено движение напред?

Възможности и амбиция да се отговори положително на този въпрос има — такава е констатацията на първото отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация. За какво, ако не за амбиция, подкрепена от възможности, говори фактът, че механичният сбор от хора, недотам дисциплинирани, отделени без особено съжаление от останалите автоколони или току-що постъпили в предприятието, за кратко време се е превърнал в колектив, който още на първия си зимен преглед се е представил много добре? Възможностите са и в това малко ядро от комунисти, което засега главно с личния си пример се стреми да придобие своя тежест в колектива, да направлява политически неговата трудова и обществена дейност. Една от добрите бригади в автоколоната е 63-та, оглавявана от Янко Керифеин. Тя има най-висок процент на извършените рейсове, най-малко дисциплинарни нарушения. А не е трудно да се намерят производствените ѝ „секрети". Опитни, дългогодишни шофьори. Стабилно партийно ядро — трима човека. Ясно, точно определяне на изискванията, последователна и стро-

Digitized by Google

га взискателност от бригадира комунист... В такива бригади, в такива кадри са възможностите на шеста автоколона. Тук са и главните резерви: да станат те определящи, да очертават лицето на младия колектив.

Първичната партийна организация е малобройна. Били са 7 комунисти, станали са 9 и при това положение на 16 членове на колектива се пада един с партийна членска книжка. И веднага изниква въпросът: защо се е получило това? Защо партийното ядро на новосъздадения и по първоначални предвиждания труден колектив е оставено да се формира в значителна степен стихийно, защо в него комитетът не е изпратил с поръчения повече опитни комунисти? На тези въпроси събранието не се спря, те не бяха и в неговата компетентност. Но те остават открити пред партийния комитет. Формираме нов колектив, поставяме му план, обществото чака от него, всичко това го премисляме отдалеч. А за ръководното ядро, за политическия стопанин, който ще циментира колектива — за това предварително не мислим, оставяме го на заден план! Първичната партийна организация е насочила сега усилията си към попълване на своите редици с хора от колектива, притежаващи политически, нравствени и делови достойнства. Предполага се, че прирастът няма да бъде само количествен — новата струя ще внесе повече енергия, стремеж към самоутвърждаване. Ще ѝ липсва обаче организационен опит, организационно умение — тук главно трябва да помага на комунистите от шеста автоколона партийният комитет. Още повече, отчетно-изборното събрание показа, че този опит, това умение и сега не са достатъчни. А без тях има реална опасност някои от сегашните възможности да си останат задълго потенциални, някои от амбициите бързо да угаснат.

Времето е, казахме, твърде кратко за сравнения, но и това сравнение, което бе направено в отчетния доклад, не дава основание за спокойствие. Графиката на производствените резултати се движи почти във всички бригади хоризонтално, дори с лек наклон надолу. Откъде идва това тъпчене на място? Нали внедряването на бригадната организация на труда, икономическото обвързване на основните и спомагателните работници има за цел да даде тласък напред? Какво не е догледало стопанското ръководство на автоколоната, нейната партийна организация? Кои лостове на икономическия механизъм не са впрегнати правилно в действие, какви резерви на политико-възпитателната работа не са реализирани, как в тази обстановка са действували като организатори комунистите? Точен отговор на тези въпроси докладът не дава, защото да се каже само: „Причината за намалението на някои от показателите можем да изтъкнем както от обективен, така и от субективен характер“, значи нищо да не се каже. Отговор не дават и изказванията: те се разпиляват в отделните случаи на лошо гресиране и спукани гуми, малко е самоанализът, приглушена е самокритичността. Организацията тепърва ще се учи да мисли проблемно-политически.

Сега тя прави всъщност първите си, още недостатъчно уверени стъпки. И затова оправдано прозвучаха на събранието пожеланията за бъдещата ѝ дейност. Ние ще конкретизираме тези пожелания на основата на станалите разисквания: да не се задоволява с общия положителен резултат, да съсредоточава вниманието върху неизвършеното докрай, върху лошо извършеното, защото то може да се разрасне, да затули резултата, да го направи формален. Никой не отрича: действително са хвърлени сили да разберат членовете на колектива същността на икономическия подход, да се убедят в наложителната потребност от внедряването на икономическия механизъм. Но дори на събранието прозвучаха нотки на съмнение в тази потребност. Значи или силите са били малко, или в тази насока е работено и на празни обороти. Оче-

Digitized by Google

видно рано е партийната организация да си остане с успокоителната констатация, че в бригадите е проведена разяснителна работа и едва ли има вече някой да не е наясно с принципните положения на бригадната организация на труда. Даже ако съмнението е в един човек — нали този човек е в авангарда и по най-прости пресмятания той трябва да бъде организатор и агитатор, да формира отношение най-малко у 16 свои колеги.

Трябва да се повишава културата на обслужването. Изключителното значение на този проблем не се нуждае от аргументация и съвсем правилно комунистите са го направили тема на едно от първите си събрания. Но и сега те не са докрай наясно в какво състояние се намира културата на обслужването — излиза, че събранието само е поставило проблема, а работата по него е предстояща! В какво би трябвало да се изразява тя? В системните проверки и анализи, в умението на бъдещите партийни и партийно-комсомолски групи да го държат на постоянен отчет, за да не се разчита единствено на информацията на стопанския ръководител. В незабавно и конкретно търсената отговорност от нарушителите, в комплексното използване на всички средства на въздействие — от движението на наставниците до парещото жило на „стършелите“ и „тревогите“, до респектиращата сила на икономическата принуда... Ето още едно основание да се повтори пожеланието: партийната организация да не се задоволява с броя на мероприятията, а да търси ефекта от тях, настъпателно да воюва за изменения в мисленето на хората, в съзнанието им, в отношението им към труда, към професията, към понятието за работническо достойнство. Трудно пожелание, наистина: тук е нужен и осъзнат стремеж, и самовзискателност, и компетентна помощ. Но иначе не ще може първичната партийна организация да се нарече политически стопанин на колектива.

ПРАВОТО ДА СИ ОТГОВОРЕН

Икономическите резултати от дейността на Завода за изчислителна техника, изразени в проценти, надхвърлят цифрата 100. Ако решеха да опростят връзката „активност на първичната партийна организация — производствени постижения“, комунистите от икономическата и търговската дирекция на завода с чиста съвест можеха да си поставят „отличен“ за своята дейност, за дейността на бюрото. Но не тръгнаха по такъв лесен път, опитаха се по-прецизно да измерят приноса на организацията и на нейното ръководство, да не присвояват чужди заслуги.

Внедрява се в завода новият икономически механизъм. Положителните тенденции, които той внася, вече добиват видимост. Значително се повишава обращаемостта на оборотните средства. Взаимоотношенията между отделните организации, производства и потребители се поставят на икономическа основа. Засилва се контролът за изразходването на материалите и финансовите средства, заздравява се дисциплината в различните ѝ измерения. Естествено, икономическата дирекция, работещите в нея комунисти имат тук значителен дял, извършили са огромна дейност. Но събранието търси мястото на партийното бюро като организатор на тази дейност и преценява, че неговата роля не може да задоволи, че широката разяснителна работа е извършена повече под ръководството на администрацията, т. е. бюрото не се е превърнало в център при решаването на задачата, която има не само икономически, но и ясно изразен политически характер.

Много често на това събрание се използваше думичката „не“ — може би по-често от всяка друга дума. Партийното бюро не работи достатъчно за проучването и формирането на общественото мнение.

Digitized by Google

Не задоволява борбата срещу безстопанствеността, срещу неправилното отношение към социалистическата собственост. Икономическото образование не отговаря на актуалните задачи на икономическата политика. Не е диференциран докрай подходът в индивидуалната политическа работа. В дейността на партийните групи не се е наложил методът на партийните поръчения. Не може да се счита като напълно резултатна помощта към профсъюзната и комсомолската организация. Задачите, които се поставят на комсомолците, често са текущи, дребни, технически, не допринасят младите членове на колектива да натрупват толкова нужния им организационен опит. И дори напук на толкова често повтарящото се „не" критиката и самокритиката не са на необходимата висота...

Явно партийното бюро беше решило да открои, с риск да изпадне в противоречия, да хиперболизира дори недостатъците, но да съсредоточи огъня върху тях, да унищожи равнодушието и самоуспокоението. И успя. Успехът щеше да бъде още по-голям, ако критиката имаше поточен адресат, ако бе дадена ясна, конкретна оценка на дейността на всеки член на бюрото, ако бяха поименно назовани онези, които са направили пропуските. Комунистите веднага забелязаха това уязвимо място. „Миналата година гласувахме доверие на партийното бюро, а сега не разбрахме как е работил всеки от членовете му, как са работили хората, изпратени с поръчения в обществените организации" — започна изказването си Цветанка Михайлова. Бележката е напълно основателна. Със своето доверие комунистите бяха дали на шестимата си другари от бюрото голямото право да отговарят за резултатите от дейността на партийната организация.

Впрочем, такова право чувствуваха всички присъствуващи на събранието. Затова в думите на комунистките от електронноизчислителния център имаше болка и неудобство, че партийната им група се е оказала безсилна пред влошените взаимоотношения в колектива. Затова не се сипеха готови, взаимствувани фрази, всеки бе конкретен в изискванията към колектива и към себе си. Затова, въпреки че в обрисуваната на събранието картина за дейността на организацията розовите тонове почти липсваха, то звучеше оптимистично.

Естествено, за такава атмосфера е допринесло с подхода към подготовката на материалите партийното бюро, толкова много (и справедливо всъщност) критикувано. Но без да познаваме отблизо организацията, можем да твърдим, че тази насоченост в мисленето на комунистите е създадена по-рано. И в доклада, и в изказванията се отбеляза ролята на замяната на ръста на активността, на творческото неспокойствие на комунистите — а събранието и нагледно показа това.

Наистина, замяната тук е минала трудно. Наложило се е една комунистка да се раздели с членската си книжка, други две са наказани. Сменен е, без да се чака отчетно-изборното събрание, секретарят, но е свършена значителна не само по обем, а и по последствия работа. Затова сега се поставя въпросът да се запази онова ценно като опит, като форми на работа, което е внесла в дейността на организацията замяната на членските книжки: да се направи картотека на слабостите, станали обект на критика, и на мерките срещу тях; да се въведе системен контрол за изпълнението на партийните решения. Затова съществува тревога замяната на партийните документи, кампанийна като форма, да не остане само като кампания в живота на комунистите — да не се успокоят духовете, всекидневието да не затули зад несекващите си грижи големите, основните задачи на организацията. Известна вялост на последните две събрания преди отчетното са предпоставка за подобна тревога — и веднага възникна въпросът: кому-

Digitized by Google

нистите ли са решили, че няма скоро да се преценява активността им или темите на събранията не са били подбрани сполучливо, материалите не са били достатъчно задълбочени.

Но на новото партийно бюро сега ще бъде по-леко, защото има урока на годишното събрание. Той ще им бъде от полза!

Предлагаме: повдигнатите т. нар. „открити въпроси", които не получиха пълен отговор и оценка на събранията в посочените първични организации, да се анализират от конференциите.

Дарина РАДЕВА
Йордан ХАДЖИЕВ
Николай ИВАНОВ

КОРЕСПОНДЕНТИТЕ НИ ПИШАТ:

ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА — В ЦЕНТЪРА НА ВНИМАНИЕТО

Град Марица. Пощата. Около дългата маса са насядали десетина комунисти. Доклада чете Веса Стратиева — секретарка на първичната партийна организация, чете изразително, със самочувствие. И за радост на всички като червена нишка се откроява живата връзка на комунистите с хората, идеологическата дейност — тази всекидневна, упорита и всеотдайна работа, която спомага за успешното изпълнение на много и разнообразни задачи.

Най-важните: малкият колектив на станцията през годината монтира в срок и пусна в действие 800-постовата автоматична телефонна централа, рапортува, че е изпълнил петилетния план до 20 октомври т. г. Успешно е изпълнил и десетмесечния си план...

В доклада е записано: „За да направим правилна оценка на идеологическата работа, трябва да си изясним какви задачи са стоели пред първичната партийна организация и целия колектив, с какви средства и методи те са решавани и в крайна сметка какви са практическите резултати..." И последователно се изясняват и успехите, и недостатъците. Търси се мястото на партийния секретар, на пропагандиста. Анализира се ролята на агитацията и пропагандата, на политикопросветната и индивидуалната работа с хората. Оценява се личният принос на всеки комунист в труда, в идеологическата дейност, за дружбата и взаимопомощта между членовете на колектива. Сочи се, че качеството на услугите е било постоянна грижа на партийната организация, че 95 на сто от постъпилите записи са изплатени по домовете, че оплакванията за некултурно обслужване са сведени до минимум. Отчита се, че всичко това се дължи на правилния подход, на личния пример на комунистите, на индивидуалната работа с клиентите. И се заключава: „...Първичната организация, използвайки партийни форуми, методи и средства на работа, се е утвърдила като политически ръководител на колектива на станцията..."

Идеологическата дейност не се пропусна и в изказванията. Пощальонът Андон Иванов каза: „Ние като партийни членове казвахме и доказвахме, че планът може да бъде изпълнен, дадохме пример и бяхме последвани от безпартийните. Беше време, когато се злоупотребяваше със суми и с доверието на хората. Ние, комунистите, не отстъпихме. Пресякохме тези злоупотреби. Сега има дружба и взаимопомощ между комунистите, между тях и безпартийните..." Накрая той направи и конкретна препоръка — в партийното учебно звено да се включат и безпартийни активисти.

Телефонистката Недялка Вълчева, след като подчерта повишената трудова и политическа активност на колектива — резултат от системната партийна работа, предложи в бъдеще идеологическата дейност тясно да се обвърже с внедряването на бригадната организация на труда, стопанската сметка и самоиздръжката.

В резолюцията също се отдели необходимото внимание на пропагандата и агитацията:

„— при разглеждане на стопански въпроси заедно с материала за обсъждане докладчиците да предлагат и проекти за решения с политически характер, които да се анализират от комунистите;

— идеологическата дейност да осигурява внедряването на бригадната организация на труда, стопанската сметка и самоиздръжката;

— преподаваният материал в партийна-

Digitized by Google

та просвета още по-тясно да се свързва с живота, да не се допускат опростенчество и просветителство;

— в партийната просвета да се включат и членовете на профорганизацията;

— да се изгради комисия, която да следи за поставянето на идейно издържана художествена украса и за получаваните издания..."

Събранието приключи. Тръгнах си спокоен. Онова, от което се страхувах, не стана — идеологическата дейност не бе забравена. Разбира се, това зависи от много субективни фактори — от отделите „Пропаганда и агитация" на партийните комитети, от техните пратеници на отчетните събрания, от секретаря и заместник-секретаря на първичната организация.

Борис НАКОВ

РАВНОСМЕТКА В НОВИ ИЗМЕРЕНИЯ

Заводът за алуминиеви отливки в Плевен с основание може да се нарече завод на техническото творческо дръзновение на българина. Технологическият процес тук се осъществява по световноизвестното откритие на академик Ангел Балевски и професор Иван Димов — леене под налягане и противоналягане. Но не за изобретението, патентовано от най-авторитетните наши органи, искам да разкажа, а за годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация при завода, за едногодишната дейност на стотиците работници и десетките комунисти, които на практика осъществяват това постижение на техническата ни мисъл.

Събранието на комунистите от завода показа, че дейността на първичната партийна организация и на колектива се оценява с повишени критерии. В това отношение особено резултатен се оказа начинът на подготовката на документите, доклада и решенията. При тяхното изготвяне са използвани опитът, знанията на много специалисти, челници, работници. Комунистите са запознати с основните резултати, оценки и изводи, някои от които дори бяха онагледени с таблици.

Построило така своята работа, партийното бюро и неговият секретар Борис Крумов, а и цялото заводско ръководство фактически осигуряват една солидна комплексна разработка не само по партийното ръководство на икономиката, но и на цялостната партийна дейност. Това пък от своя страна съдействува комунистите да споделят свои мисли, да направят конкретни анализи и предложения. Така проблемите, структурата и съдържанието на доклада, изказванията, решенията и т. н. имат определен адрес, комплексност, целенасоченост и планиран резултат. Ето един момент от доклада на партийното бюро:

„Партийното, стопанското и другите ръководства особено внимание обърнаха на техническия прогрес. Разработена е и е приета от стопанския комитет и партийното бюро разгърната програма за интелектуализация на производството за периода до 1990 година. Крайните очаквани резултати от реализирането на цялата програма на интелектуализацията са:

— увеличаване обществената производителност на труда с 2,2 пъти;

— намаляване трудоемкостта на изделията 1,8 пъти и т. н. При среден срок за откупуване на разходите на програмата за една година и четири месеца."

В оценяване на организаторската и идейновъзпитателната работа вниманието е насочено не към количественото измерение на инициативите, а на качествената страна, на нравствено-емоционалното им въздействие върху участниците, отчитайки техните възрастови, образователни, професионални и други особености. Специално внимание в доклада е отделено на обществено-политическите и другите организации в осъществяването на двуединната задача — изпълнението на производствената програма и комунистическото възпитание на личността.

Слушах изказванията на работниците и специалистите и виждах колко много са израснали тези хора в своята работа, каква увереност имат в своите сили и какво оправдано самочувствие ги изпълва.

Комунистът Андрей Андреев направи точна и убедителна сметка, посочи пътища за намаляване на материалните разходи и използването на отпадъците. Захари Петров подчерта, че само добрата стопанска сметка ги прави добри стопани, настоя да се търси и насърчава творческото „аз" у всеки. Инженер Стоянка Кирилова постави въпросите за усъвършенстване на работата на комсомолската организация. Комунистката Надка Димитрова говори за социално-битовите въпроси и т. н.

Дискусията продължи с часове. Всички разглеждаха себе си и своите другари не само като майстори в леенето, но и като хора с подчертани духовни интереси, със своя жизнена позиция.

В хода на разисканията се отправяха конкретни критични бележки към партийното бюро, стопанското ръководство, профкомитета и други. Напрегната творческа дискусия, но без нерви и обиди. Всеки изслушваше, приемаше и записваше другар-

Digitized by Google

ската бележка. И така постепенно се оформи и утвърди идеята, приета в края на събранието като предконгресна задача: заводът със своето производство, организация на труда и резултати да се изгради и превърне в завод еталон.

Когато човек слуша доклада на партийното бюро, изказванията на комунистите, тяхната компетентност, се убеждава, че намеренията ще се превърнат в дела, защото зад тях стои един колектив от 600 души и 90 търсещи и непримирими с недостатъците комунисти, като средната възраст е 36 години и почти всички са майстори и специалисти в своята работа.

Съзнателно не посочих цифрите, показващи преизпълнението на плана по всички показатели, защото те са ежедневие, макар и напрегнато.

Иван НОВАКОВ

ВЪЗПИТАВАНЕ НА МНОГОСТРАННО РАЗВИТА ЛИЧНОСТ

Откъдето и да бе започнал разговорът на комунистите от първичната партийна организация при средното политехническо училище „Васил Левски" — Крумовград, той непременно щеше да стигне до главната цел на образованието — многостранното развитие на личността и нейната пълноценна реализация в живота. Това бе един откровен, принципен разговор за ролята и мястото на политическия ръководител на колектива, за личния пример и отговорността на всеки комунист. Докладът даде вярна насока и събранието премина делово, самокритично. Комунистите отидоха на сблъсък със слабостите, показаха своята готовност за осъществяването на голямата цел, очертаха координатите на своите днешни и утрешни делници.

Характерното за отчетно-изборното събрание бе, че партийното бюро и първичната организация съумяха да мобилизират всички комунисти и членовете на колектива да се включат в движението за достойна среща на Дванадесетия конгрес на БКП. За разлика от други години в подготовката на отчетния доклад и на проекта за резолюция бяха ангажирани повече комунисти. Докладът бе подготвен от три работни групи, а проекторезолюцията — от една. Общо в подготовката на материалите участвуваха около 15 партийни членове. Резолюцията беше размножена и раздадена предварително.

Тази целенасочена и програмирана дейност допринесе конкретно, делово и компетентно да се обсъдят назрелите проблеми и предстоящите задачи. Комунистите дойдоха на събранието с чувство за изпълнен дълг и с ясен поглед в бъдещето.

От събранието пролича, че в своята многостранна дейност през отчетния период първичната организация е поставяла на първо място качеството и ефективността на педагогическия труд в неразделна връзка с труда на ученика. Стремежът е бил учебното дело да се превърне изцяло в научноизследователски процес, в който активни страни са и учителите, и учениците. Партийна грижа са били въпросите на творчеството в труда на учителя и ученика, развитието на възможностите и интересите на учениците, създаването на умение у тях да усвояват и използват съответствуващи на възрастта им познания и др. На преден план излизат различните съвместни форми на работа между педагогическия колектив, комсомолската и пионерската организация. Първичната организация и бюрото правилно са определили, че най-вярният сигнал, истинският ориентир и критерий за ефективност на дейността на педагогическия колектив в учебновъзпитателния процес са учениците. Чрез тетрадките щафети, чрез стенния печат, анкетите, разговорите учениците дават своето мнение за качеството и ефективността не само на учебната дейност, но и на извънкласните форми на работа. Посочени бяха пътищата и средствата за подобряване на взаимоотношенията между учителя и ученика, които се изграждат на принципа на сътрудничеството, взаимното уважение и отговорността. Всичко това води до успехи.

В доклада се разработва и проблемът за непосредствената трудова дейност на младите хора, за тяхната многостранна реализация. В това отношение под ръководството на общинския партиен комитет през последните години първичната организация, училищното ръководство, комсомолската и пионерската организация натрупаха опит. Преди всичко работата се постави на планова основа. Приложи се програмно-целевият и комплексен подход. Подеха се различни инициативи за изпълнението на изградената система за трудовопроизводствената дейност и професионалната подготовка, която се е превърнала в неразделна част от цялостния учебно-възпитателен процес. Подобряват се взаимодействията с предприятията и пр. През

Digitized by Google

учебната 1979—1980 г. 90 на сто от завършващите се дипломираха, от тях 47 на сто постъпиха в предприятията, 23 на сто — във висши и полувисши учебни заведения и 30 на сто отбиват военния си дълг.

Идеологическата работа сред учениците се извършва в неразривно единство с учебно-възпитателната. Първичната организация е съумяла да преустрои дейността си и да обедини идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание, като се започва от урока, преминава се през извънкласните форми, за да се получи завършен цикъл.

Подробно е разработен и проблемът за партийното ръководство на пионерската и комсомолската организация. Засилва се техният самодеен характер. Особено ефективни се оказват обществените прегледи на знанията, на работата в предметните кръжоци, където помощници на учителите ръководители са ученици; на комсомолското шефство над идеологическите дисциплини. Политическите реферати на учениците, над които учителите комунисти са поели шефство, години наред са между първите в страната.

Атестат на постигнатите успехи през последните години и конкретно през учебната 1979—1980 г. е решението на Бюрото на Висшия учебен съвет, на Централния комитет на Съюза на българските учители и Бюрото на ЦК на ДКМС от 27 октомври т. г., с което средното политехническо училище „В. Левски" в Крумовград се удостоява със званието „Образцов колектив".

Критичният дух на доклада и изказванията, комплексният подход към учебно-възпитателния процес насочиха комунистите да обърнат по-голямо внимание:

— на качеството на педагогическия труд, на квалификацията и внедряването на положителния педагогически опит;

— на научната организация на труда, на оптималното съчетаване на учебно-възпитателния процес и производствените цели и задачи;

— на работата на училищното настоятелство, на държавно-общественото начало и на още по-конкретната и компетентна помощ на комсомолската и пионерската организация за разгръщане на техния самодеен характер и утвърждаването на ученическото самоуправление.

Така протекло, отчетно-изборното събрание показва, че действията на комунистите са подчинени на главната цел — формиране на многостранна, а в перспектива и всестранно развита личност, способна пълноценно да се реализира в живота. Завоевания има, но и резервите не са изчерпани. Нещо повече — не навсякъде и във всичко са издирени. Партийното бюро следва още по-настойчиво да се заеме с ръководството на тази разнообразна дейност. Налага се да се изучават по-пълно взаимовръзката между характера на човека и неговите наклонности и заложби, индивидуалните му способности.

Осмислянето на тези проблеми ще доведе до непрекъснатото усъвършенстване на организацията на педагогическия труд, на цялостната дейност на учителите, в чиято ръце е преустройството на образователното дело.

Атанас МАРКОВ

С ПОЛИТИЧЕСКИ СРЕДСТВА

Една година труд. Дела, резултати, пропуски. Накрая — критичен анализ и оценка на постигнатото, насоки за бъдещето. Така беше и на отчетно-изборното събрание на първичната организация в таблетния цех на Химико-фармацевтичния комбинат в София.

Основната политическа цел на организацията през отчетния период е формулирана така: усъвършенстване на политическата, идейновъзпитателната и организаторската работа в качествено отношение, засилването влиянието ѝ върху съзнателността, организираността и творческата активност на комунистите и членовете на трудовия колектив за предсрочно и качествено изпълнение на утвърдените с насрещния план задачи в условията на новия икономически подход. Тази цел изисква разнообразни средства, форми и методи за въздействие върху всеки член на колектива, партийна взискателност, принципност и строг контрол към ръководните кадри и комунистите. Изисква правилен политически подход.

Търсенето на краен резултат от всичко и навсякъде съпровожда целия анализ в доклада на партийното бюро. Дава се вярна и точна оценка на ефекта от партийно-политическите мероприятия за повишаване на социалната активност на колективите и техните членове, на резултатите от внедряването на бригадната организация на труда и заплащането, на уменето на кадрите да използват икономическия подход, да прилагат новия икономически механизъм в конкретните условия, на равнището на вътрешноорганизационния живот, на степента на преустройството на идеологическата работа.

В какво са били съсредоточени усилията на първичната организация и партийните групи, на бюрото и комунистите при решаването на всички тези проблеми?

Digitized by Google

Разгърната е действена, целенасочена и конкретна разяснителна работа с всяка бригада, с всеки човек за осмисляне на задачите и изискванията на сегашния етап. Вниманието е насочено към изпълнението на девиза „Петилетката на ефективността и качеството — предсрочно, без изоставащи!". Планът на цеха по основните качествени и натурални показатели се изпълнява всекидневно, ритмично и безусловно.

Като направи задълбочени разчети и разкри допълнителни резерви, на открито партийно събрание колективът обеща да изпълни плана за годината и петилетката по основните показатели един месец предсрочно, а плана за износа за СССР — до 7 ноември, да усвои 12 нови изделия. Тази работническа дума се изпълнява. Партийният призив „Дела и пак дела!" намира отклик сред комунистите и колектива на таблетния цех.

За това помага и конкретната партийно-политическа работа за последователното внедряване на новия икономически механизъм и бригадната организация на труда. Масово-политическата и организаторската дейност по-точно и конкретно определя кой, как и какво трябва да извърши, за да се постигне максимален резултат на всяко работно място, във всяка бригада. Откритите партийни събрания, курсовете с ръководните и изпълнителските кадри по изучаването и практическото прилагане на новия икономически механизъм, личните и колективните срещи и беседи се съпровождат с конкретни мерки за усъвършенстване на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка.

Това е труден и сложен процес, изискващ сериозна и задълбочена подготовка. При утвърждаването на бригадната стопанска сметка се преодоляват различни психически барнери у някои работници и особено у отделни ръководни кадри. Това предполага конкретна разяснителна и възпитателна работа с отделния човек, умение административните мерки да се съчетават с възпитателните. В тази дейност начело са пак комунистите.

В резултат на всичко това бяха сформирани 4 комплексни бригади на вътрешностопанска сметка, които стават основна форма на организация и заплащане на труда, обхващат всички изпълнителски кадри. Анкетата разговор на тема „Моят личен принос в усъвършенстването на социалистическата организация на труда" е дала възможност на партийното бюро да направи верни обобщения и изводи за състоянието на бригадната организация на труда. Получени са ценни предложения от членовете на колектива за по-нататъшното й усъвършенстване.

Комунистите са поели по верен път. Всеки работник и специалист е убеден, че усъвършенстването на бригадната организация на труда, на стопанската сметка е необходимо условие за повишаване ефективността на производството, за увеличаване и на неговите реални доходи. Този път преминава през прегледа на идеологическата работа, през разнообразните мероприятия за изменение отношението на хората към труда, към социалистическата собственост. В това е основата за бъдещите успехи.

От анализа на своята дейност комунистите правят следния извод: извършеното е насърчително, но не и предел. Предстои още по-системна, още по-конкретна работа за усъвършенстване на бригадната организация на труда. Партийните групи с помощта на бюрото следва по-настойчиво да издигат ролята и авторитета на бригадните съвети, да воюват срещу всяка несправедливост при оценката на резултатите, за най-пълно проявяване на социално-нравствените аспекти на социалистическото съревнование.

Все още различни недостатъци намаляват ефекта от усилията на колектива. Незадоволително се използват основните производствени фондове. Не е намерен досега точен критерий за отчитане работата на техниците. Въпреки че материалните разходи в бригадите през първото полугодие са намалени с 12 хил. лева и поетите обещания за профсъюзния милиард ще бъдат изпълнени, комунистите се безпокоят, защото лошокачествените материали и липсата на някои резервни части за машините сериозно пречат да се реализират допълнителни икономии. В повечето случаи се работи стихийно по проблемите на интелектуализацията на производството и внедряването на нови изделия и технологии.

Посочените в доклада и изказванията слабости и пропуски свидетелстват за неудовлетвореност и непримиримост. Тук няма безлични думи — „някои хора", „някои ръководители", „на отделни места", всяко нещо се назовава със собствено име, съвсем конкретно.

Така на преден план изпъква работата на партийното бюро с кадрите. В основата си тя е целенасочена, диференцирана, резултатна. Повишен и по-системен е партийният контрол, за който се използват разнообразни форми: изслушване на информации, отчети и доклади, възлагане на конкретни поръчения, приемане на самоотчети и оценки.

Съществуващите все още пропуски обаче говорят, че една част от ръководните кадри не е усвоила докрай изискванията и критериите на XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция, икономическото мислене не се е превърнало в качество, в характерна черта на стопанския ръководител. Затова най-важното задължение на бюрото и на първичната партийна организация си остава подборът на кадрите, обучението и възпитанието им чрез опита, оценката, контрола и проверката на място.

Критичният дух, настъпателната позиция и страстната защита на обществените, колективните и личните интереси — ето верния тон на политическия отчет на партийното бюро.

Огнян БОГДАНОВ

Digitized by Google

НАШИЯТ РАЗГОВОР

ЕФЕКТИВНОСТ НА ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ В УСЛОВИЯТА НА НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДХОД

В продължение на няколко години на страниците на нашето списание водим разговор за ефективността на партийно-организационната дейност. Особено актуално значение сега придобиват съдържанието и критериите за ефективност в условията на по-пълно прилагане на икономическия подход във всички сфери на обществения живот. Един проблем, по който разсъждават, търсят пътища и вземат решения окръжни, общински, районни комитети, първични партийни организации.

Какво е съдържанието на категориите качество и ефективност на партийно-организационната работа, какви са критериите за анализ и оценка на качеството и ефективността в съвременните условия, кои са пътищата за тяхното повишаване — това са въпросите, по които споделят свои мисли и становища проф. Кирил Иванов, доц. Георги Бърдаров — заместник директор на Центъра по партийно строителство към АОНСУ, Вичо Илиев — секретар на ОК на БКП в Бургас, Георги Ванев — секретар на Кирковски районен комитет на БКП в София, Иван Златков — първи секретар на общинския партиен комитет в Кюстендил, и Дончо Стоянов — завеждащ отдел „Организационен" на ОК на БКП в Габрово.

Разговорът бе ръководен от з. д. к. Петко Русев — главен редактор на сп. „Партиен живот".

ПОНЯТИЯТА ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННА И ОРГАНИЗАТОРСКА ДЕЙНОСТ

К. Иванов: — В последните няколко години на страниците на сп. „Партиен живот", а също и в други издания се направиха опити да се определят, да се дефинират някои понятия, в това число и „организационна дейност", „организаторска дейност", „критерии", „ефективност" и пр. Подтикът дойде преди всичко от стратегическата линия, която начерта Единадесетият конгрес за високо качество и ефективност във всичко и навсякъде.

В определенията на тези категории има известни различия, които не са много съществени. Например казва се, че „партийно-организа-

Digitized by Google

ционна“ е тази дейност на Партията, която въз основа на идеите на марксизма-ленинизма създава организация, за да може да се осъществява политиката и програмата на Партията. Други я определят като дейност, която създава организация, поддържа организацията, осигурява развитието, функционирането ѝ и пр.

Според мен организационната дейност има за цел да обедини комунистите и да създаде организация, да превърне, както казва Ленин, авторитета на идеите в авторитет на властта; организация, при която малцинството да се пдчинява на болшинството, със строго определени взаимоотношения в тази система. Втората цел на организационната дейност е да създаде организация, апарат и механизми за изпълнение на решенията.

П. Русев: — Можем ли да добавим, че един от характерните моменти на това понятие е, че то се отнася главно до вътрешнопартийния живот...

К. Иванов: — Моето становище е, че партийно-организационна е тази дейност, която въз основа на идеите на марксизма-ленинизма обединява отделните комунисти и създава организация за изпълнение програмата и политиката на Партията, за постигане на нейните и на работническата класа близки и крайни цели. Това определение показва:

Първо, само с организационна дейност не може да се постигне обединяване на комунистите. Нужна е и идейна основа, изяснени цели и задачи, които формира идеологическата дейност. В определението е изразена неделимостта на организационната от идеологическата работа. Второ, самият факт, че организационната дейност в най-голяма степен спомага да се постигат целите и задачите на Партията, показва, че тя не се ограничава само с изясняване начините и формите за организиране на комунистите, на взаимоотношенията между тях. Тя създава и предпоставките за успешна практическа работа на партийните членове и другите трудещи се. Следователно партийно-организационната дейност не може да се постави в тесните рамки на вътрешния живот на Партията. В това отношение в трудовете на В. И. Ленин могат да се посочат редица текстове, където той говори за организационна дейност на Партията сред масите.

П. Русев: — Има становище, че когато говорим за партийно-организационна дейност, обикновено ударението се слага на вътрешния живот на организацията.

К. Иванов: — То не е погрешно, ако не се отрича, че организационна дейност Партията върши и сред масите, от които в последна сметка зависи съдбата на партийната политика. Организаторската дейност наистина се употребява най-вече, когато става дума за конкретна дейност сред масите за изпълнение на практически задачи. Но се употребява и за дейност сред комунистите. Например върша организаторска дейност за подготовката на партийно събрание. В. И. Ленин, Г. Димитров, др. Т. Живков често употребяват понятията „организационна“ и „организаторска“ дейност като еднозначни, тъждествени.

Ако преминем към въпроса за съдържанието на двете понятия, също ще видим колко близки са те. Разликата аз виждам в това, че има дейности, страни, отношения в живота на Партията, най-вече в нейния вътрешен живот, които ние квалифицираме само като организационни. Например по отношение на действията и поведението на комунисти се вземат организационни мерки; между Партията и другите обществени организации има не само идейни, но и организационни отношения и пр.

Digitized by Google

П. Русев: — Трябва да отбележим, че не бива да се слага механическа граница, бодлива тел между понятията „партийно-организационна“ и „организаторска“ работа. Те си имат своите нюанси и особености, но независимо от това преливат една в друга.

Г. Бърдаров: — Когато разглеждаме понятията „партийно-организационна“ и „организаторска“ дейност, трябва да се съобразим със сложността на социалните процеси и явления и в обществото, и в Партията. Нито едно явление и нито една дейност не съществуват в чист вид. Между дейностите, които извършват партийните органи и организации, са изградени сложни връзки, взаимодействия, взаимоотношения. И ако ние не разберем тази сложност, никога няма да можем да вникнем в същността на партийната дейност. Затова в чист вид в партийната практика не съществува нито идеологическа, нито партийно-организационна, нито организаторска, нито политическа дейност. Това съвсем не означава, че тези дейности нямат определена относителна самостоятелност. Понякога си позволяваме да ги разглеждаме в чист вид, т. е. да ги откъснем една от друга с научна цел, тъй като този начин позволява да вникнем по-дълбоко в същността им, да разкрием и опознаем по-пълно закономерностите и тенденциите в тяхното развитие.

Когато разглеждаме партийно-организационната дейност, е необходимо да изходим от класификацията на партийната дейност. Приета е тя да се разделя на два големи раздела: вътрешнопартийна дейност и партийно ръководство на социалните процеси. Според мен има и още един трети раздел — международната дейност на Комунистическата партия. Според тази класификация трите дейности са основни части на едно цяло — партийната дейност. Всяка от тези части има сложна структура. Например основните компоненти (части) на вътрешнопартийната дейност са вътрешно идейно-политическата и вътрешноорганизаторската дейност.

Доколкото предмет на нашия разговор е партийно-организационната дейност, то определено трябва да се каже, че нейната структура, съдържание и форми не са тъждествени с организаторската дейност, независимо че тя има отношение при решаване на съдържателните проблеми на партийно-организационната дейност, както и партийно-организационната дейност има отношение при организирането и провеждането на самата организаторска дейност.

Сега става дума не за отъждествяване, а за разграничаване на понятията „партийно-организационна“ и „организационна“ дейност, независимо че между тях има и редица общи страни. Организационна дейност се извършва не само в Партията, но и в държавните и обществените органи и организации, докато партийно-организационната дейност е присъща само на партийните органи и организации. Правилното разбиране на същността на тези понятия не е формален въпрос, а въпрос, който се отнася до целенасочеността, съдържанието, формите и методите на работа, накратко, до качеството и ефективността на партийната работа. Според мен основните компоненти от съдържанието на партийно-организационната дейност са: членството във всички аспекти на този голям и сложен проблем; организационният строеж на Партията, на нейните органи и организации; работата по подбора, разпределението, оценката и издигането на кадрите, състоянието и организацията на дейността на партийните органи и организации, в т. ч. на техния стил; организацията на вътрешнопартийната информация; развитието на вътрешнопартийната демокрация, партийната дисциплина; контролът за изпълнението на уставните задължения и на партийните решения. Чрез тези именно страни ние трябва да разглеждаме и анализираме влиянието на партийно-организационната дейност за по-

Digitized by Google

пълното внедряване на новия икономически подход и обратното въздействие на новия икономически подход върху различните компоненти на партийно-организационната дейност.

От казаното се вижда, че не е правилно да се отъждествява партийно-организационната с организаторската дейност. Тогава какво представлява организаторската дейност? Тя е свързана преди всичко с изпълнението на партийната политика, на партийните решения, на дадена задача. Така че организаторската дейност има отношение към изпълнението на идеологическите, партийно-организационните и стопанските задачи. Освен това с организаторска дейност се занимават не само партийните, но и държавните, стопанските и другите обществени органи и организации.

П. Русев: — Здраво стоим на позицията, че партийно-организационната работа има свое определено съдържание.

Г. Бърдаров: — Това е така. Но и организаторската дейност има свое съдържание и свои специфични черти.

Кои са те?

Първо, уменето да се оценят правилно силите и възможностите на членовете на комитета, на бюрото, на партийната организация. Ето това е един от големите въпроси, които можем да свържем с по-пълното прилагане на икономическия подход. Успяваме ли правилно да определим възможностите на нашите организации, на трудовите колективи? Не винаги. Някои местни партийни и стопански ръководители неправилно оценяват тези възможности.

На второ място, организаторската дейност изисква правилно да се разпределят задачите между членовете на комитета, на бюрото и на първичната партийна организация. Тази нейна страна също е свързана с икономическия подход. Всички знаем, че понякога се допуска неумение при разпределението на производствените, служебните и обществено-политическите задачи. А това води до отрицателни последици. Ето втория голям резерв, който може да бъде разкрит от организаторската дейност и използван в партийната практика.

Организаторската дейност изисква също активно да се увлекат всички членове на партийната организация, на комитета, на трудовия колектив в изпълнение на задачите. И тук съществуват големи неизползвани резерви.

На четвърто място, организаторската дейност предполага системно ръководство в хода на изпълнението на задачите.

И на края, важно значение за организаторската дейност има личният пример на ръководителя.

Що се отнася до съдържанието на организаторската дейност, то според нейната целева насоченост тя може да бъде трудова, идейно-възпитателна и т. н.

П. Русев: — Да вземем индивидуалната работа с комунистите. Др. Т. Живков я разглежда като една от важните задачи за издигане съзнателността, организираността, активността на партийните членове. Каква е тази работа — партийно-организационна или организаторска?

Г. Бърдаров: — Може би тук се налага да направим едно уточнение, което е много важно. Самият факт, че ние разглеждаме партийно-организационната дейност отделно от другите видове партийна дейност, крие опасност от нейното не относително, а абсолютно обособяване, което ще бъде погрешно. Целта, която си поставяме при разглеждане на отделен вид партийна дейност, е да вникнем в нейната същност, структура, тенденции, закономерности, за да я опознаем и

Digitized by Google

ръководим по-добре. Ние трябва винаги да помним, че във всяко мероприятие на партийните органи и организации се съдържат елементи от всички видове партийна дейност. Разбира се, техният относителен дял е различен. Сега бих могъл да отговоря и на поставения от др. Русев въпрос за индивидуалната работа. Тя е и партийно-организационна, и идеологическа, и организаторска. Всички тези елементи се съдържат в нея. В зависимост от това каква цел си поставяме, какви задачи искаме да решим, какви резултати искаме да постигнем, то подбираме и съответно съдържание, което ще бъде доминиращо, но не и единствено.

В. Илиев: — В нашия разговор навлязохме в сложността на проблема. Действително в практиката на партийните комитети и първичните организации не винаги се прави разграничение на понятията „партийно-организационна" и „организаторска" работа, но това не значи, че те се отъждествяват. Съгласен съм, че те не съществуват и не се проявяват в „чист вид". Ние бихме могли условно да ги приемем като относително самостоятелни, имащи своя специфика.

Според мен, когато говорим за партийно-организационна работа, разбираме онази дейност вътре в Партията, която има за цел да поддържа всички нейни звена в състояние, при което те успешно ще реализират основните си функции.

Когато пък става дума за организаторска работа, имаме предвид онази дейност на партийните комитети и организации, която привежда в действие ръководните функции на Партията в трудовите колективи, в органите на социално управление и в другите сфери на обществения живот. Партийните органи и организации извършват организаторска работа за изпълнение на своите решения и за постигане на определени цели. В този смисъл тя е насочена до голяма степен извън партийните организации, но се извършва и вътре в тях. Без това е невъзможно да се създаде стройна организация за активното участие на членовете на партийните органи и всички комунисти в изпълнението на приетите решения или поставените цели, не би се постигнала еднопосочност в действията им за мобилизиране на трудещите се за практическото реализиране на партийната политика. В нашата практика те се изразяват: партийните кадри и активът редовно се информират за основните проблеми, които окръжният комитет на Партията решава; възлагат се конкретни поръчения на членовете на окръжния и общинските комитети за личен принос в изпълнението на задачите; координира се дейността на народните съвети, стопанските органи и обществените организации; разясняват се пред трудовите колективи смисълът и значението на партийните решения и характерът на задачите, които предстои да се изпълняват...

Освен различието и относителната самостоятелност между партийно-организационната и организаторската работа има и много общи страни.

Организаторската работа е тясно свързана, намира се в неразривно единство с партийно-организационната работа и е нейно продължение. Направлението, съдържанието и формите на организаторската работа се определят до голяма степен от равнището на партийно-организационната дейност. То придава сила и размах, висока ефективност на организаторската работа.

И. Златков: — И исторически, и логически марксистко-ленинската партия възниква като съединяване на научния комунизъм с работническото движение. Това съединяване се осъществява на две равнища: с най-съзнателната и организирана част от работническата класа,

Digitized by Google

с нейния авангард и на второ място, с цялата работническа класа, с всички трудещи се, с целия народ. На тези две равнища възникват и две групи обективни процеси и отношения, които следва да се изразят с различни понятия. Партийната дейност на първото равнище, сред самите партийни членове по тяхното организиране, възпитание и ръководство най-точно може да се изрази с понятието „партийно-организационна работа".

От друга страна, марксистко-ленинската партия разгръща активна дейност сред широките народни маси. Чрез нея се реализира обективната закономерност за нарастване на ръководната роля на Партията в строителството на социализма и комунизма. Тази дейност по възпитанието, организацията и ръководството на трудещите се, по разясняване на партийната линия и политика и нейното провеждане в живота се обхваща и отразява с понятието „организаторска работа на Партията".

Д. Стоянов: — Ясното и правилно определяне на понятията има голямо практическо значение. Не е възможно например партийните комитети и първичните партийни организации да осъзнават по-дълбоко новото в партийно-организационната дейност и да подбират съответни механизми, ако правилно не се разбира, осмисля и усвоява същността на понятието „партийно-организационна работа".

Партийно-организационната дейност според мен е онази дейност на партийните комитети, на първичните партийни организации и на комунистите, която непосредствено е свързана с укрепването на самата Партия, с нейното самоусъвършенствуване, с правилното организиране на нейния вътрешен живот. Това е дейност, която главно въплъщава ленинските норми на партиен живот и ръководство в живата партийна практика.

Споделям изразеното становище, че не бива да се противопоставя партийно-организационната на организаторската работа на Партията, независимо че в партийните комитети с партийно-организационната работа се занимават преди всичко организационните отдели, а всички отдели — с организаторска. И по структура, и по форми и методи имат много допирни точки. Но характерното за организаторската работа е, че тя е дейност, непосредствено свързана с ролята на Партията като ръководна и направляваща сила в обществото, с нейната организаторска функция.

Г. Ванев: — Всяко партийно решение е акумулирало в себе си колективния ум на комунистите и по същество представлява ново качествено осмисляне на процесите. За да се приведе то в действие, за да пристъпим към практическата му реализация, на нас ни е необходим организаторски подход, организация на изпълнение на самото решение. Именно в този момент според мен става преобразуването на партийно-организационната работа в организаторска. В този смисъл ние извършваме организаторска работа и в Партията, и извън нея.

Тогава, когато ние организираме процесите, примерно едно съвещание се организира, ние не можем да го наречем организационна дейност, но провеждането на самото съвещание, дискусията, която протича в него, това е вече организационна работа. Решенията, които ще вземем, са решения, които имат организационен характер. Тяхната реализация по-нататък веднага преминава от качество в количество, веднага се превръща в организаторска работа. Действията по реализацията на решенията са вече организаторска работа.

П. Русев: — Всички сме единодушни, че двете понятия не бива да се противопоставят, да се откъсват, да се слага между тях „ки-

Digitized by Google

тайска стена“ независимо че те имат свои особености, свое битие. Спокойно можем да кажем, че партийно-организационната дейност преди всичко е направляване, управление на вътрешнопартийните процеси, свързани с издигането на партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство.

Същевременно имаме работа, която е свързана с изпълнение на партийните решения, с широко разгласяване на партийната линия, с нейното превръщане в линия на масите, което характеризира организаторската дейност. Следователно тези две понятия не бива нито да се отъждествяват, нито да се противопоставят.

КАТЕГОРИИТЕ КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

К. Иванов: — Понятията „качество“ и „ефективност“ се употребяват и в другите сфери на обществения живот. Обикновено се смята, че ефективността се измерва с качеството на труда. Не може да има ефективност без качество. Ефективността изразява съотношението между получения ефект и направените разходи.

Поради своя характер партийната дейност няма точни измерители. Качеството и ефективността ѝ трябва да търсим главно в това, постига ли тя своите цели. Разбира се, става дума за цели, които съответствуват на Програмата, на Устава, на партийната политика.

Качеството на дадена дейност изразява степента на съответствието ѝ с предварително определен стандарт, модел, изискване. Поради това говорим за добро или високо качество. При лошото качество дейността се разминава или е далеч от изискванията. Можем да кажем, че качеството на партийната дейност е степен на съответствието ѝ с изискванията на Програмата и Устава на Партията, с документите на Централния комитет. Оттук качеството на партийно-организационната дейност изразява преди всичко степента на съответствието ѝ с изискванията и задачите, които произтичат от решенията на Единадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, от прилагането на новия икономически подход и новия икономически механизъм. Мисля, че можем още по-разбрано да кажем, че качеството на партийната работа сега изразява степента на настъпилите изменения в нейното съдържание и форми в новата обстановка.

П. Русев: — Можем да приемем, че партийно-организационната работа е качествена, когато отговаря на изискванията на политическата линия на Партията и ленинските принципи и норми на партиен живот.

Г. Бърдаров: — Съгласен съм с онова, което каза др. Иванов, че двете категории „качество“ и „ефективност“ трябва да разглеждаме в тяхното диалектическо единство. Според мен „качеството“ е предшествуващата категория. За да бъде една дейност ефективна, тя трябва да бъде качествена. Ето защо не е правилно първо да говорим за ефективност на партийната дейност, а след това за нейното качество.

П. Русев: — Можем ли да кажем, че качество на партийната дейност има там, където и когато съответните партийни органи и организации правилно са разбрали новия икономически подход, насочили са своята идеологическа и организационна дейност за неговото приложение, и то когато икономическият подход се осъществява чрез пълното спазване на ленинските принципи и норми на партиен живот, когато постигнатите икономически резултати са плод на политическия подход. И накрая да добавим, че тази линия се прилага творчески, в зависимост от конкретните условия и съотношения на силите.

Digitized by Google

Г. Бърдаров: — Това е конкретна формулировка на качеството на партийната дейност в процеса на внедряването на икономическия подход.

В. Илиев: — Трудно е да се даде точно определение за качеството на партийната дейност. Принципите на партийно ръководство, нормите на партиен живот, закономерностите на развитието на Партията и обществото имат решаващо значение за качествената определеност на партийната дейност. В случая ние дискутираме не за качествената определеност, а за качеството на партийната дейност, т. е. доколко тя отговаря на съвременните условия, при които работи Партията, и конкретните задачи, които решават партийните комитети и организации. Това определя и нейната ефективност.

Създаването на общините от нов тип и тяхното комплексно развитие, по-пълното приложение на икономическия подход и икономическия механизъм в народното стопанство и всички социални дейности, усъвършенстването на социалистическата организация на труда, внедряването на научно-техническия прогрес в производството и т. н. внесоха съществени изменения в условията на работа на партийните комитети и организации, в характера, мащабите, сложността и динамиката на задачите, които стоят пред тях. Следователно от това е продиктувана необходимостта да се повишава качеството и ефективността на партийно-организационната и организаторската работа на Партията днес.

И. Златков: — Качеството като философска категория изразява определеността на предмета, неговото състояние, съвкупността от белези и признаци, които го отличават от другите предмети и явления. В този смисъл то е абстрактна категория, която няма степени за сравнение. Развитието води до изменения в качественото състояние на предметите и явленията. Количествените натрупвания засилват определени качествени признаци. На практика, когато говорим за качество на работата, в това число за качество на партийната работа, имаме предвид по-високото ѝ качество, нейното усъвършенстване. Лошата партийна работа също има качество, което не притежава необходимите качествени признаци.

Ефективността е по-сложна категория. Тя отразява какво струва на обществото, на субекта на дадена дейност постигането на определено качествено състояние. В редица случаи ние считаме за достатъчно постигането на определено по-високо качество на определени резултати, без оглед на средствата, чрез които те са получени. Ще си послужа с един страничен пример: ние много често оперираме с показателя „продуктивност на фуражна крава". По него водим и отчитаме съревнованието, стимулираме първенците. Съветските другари обаче говорят преди всичко и главно за продуктивност от фуражна единица. И това е по-правилно. Този показател е по-всеобхватен. Той отразява не само степента на използването на основното средство, каквото в случая е кравата, а и на предметите на труда — на фуража.

Следователно ефективността винаги изисква да се съпоставят резултатите, определеното качествено състояние с разходите на обществен труд (жив и овеществен) за тяхното достигане.

Г. Ванев: — Според мен качеството зависи от възможностите на дадена партийна организация, на партийния комитет да абсорбира както научното познание, така и опита, получен в практиката. Или с други думи, зависи от това, доколко сме осъзнали състоянието и потребностите на обективната действителност при решаването на всеки проблем.

Digitized by Google

Качеството в партийната работа според мен би трябвало да се измерва именно с това, доколко съответният партиен орган, партийната организация е в състояние да попие в себе си цялото познание, което ни дават теорията и практиката, и в каква степен е способна да го реализира.

П. Русев: — Този въпрос ще си го изясним по-добре, когато минем към неговата втора страна — предпоставки за качество и ефективност в партийната работа.

К. Иванов: — Те бяха засегнати, но трябва да се отбележи една такава предпоставка — развитието на теорията на организационната работа. И тук трябва да кажем, че в последните години се създадоха добри условия, за да може да се повишава качеството и ефективността на партийната работа. Имам предвид тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство", трилогията на др. Л. И. Брежнев, а също така и някои колективни авторски публикации, които излязоха по тези проблеми.

П. Русев: — Следователно една от важните предпоставки е познаването на марксистко-ленинската теория. Вярност към класовия подход...

К. Иванов: — Втората предпоставка е съдържанието да е насочено към изпълнение на политическата линия.

П. Русев: — Правилно да разбираме и конкретизираме партийната линия.

К. Иванов: — Организационната работа да бъде насочена към решаване на тези задачи, които Партията поставя. Затова сега ние не можем да говорим за ефективна партийно-организационна дейност, ако тя не решава проблемите за социалистическата организация на труда, правилно прилагане на икономическия подход и механизъм.

П. Русев: — Не можем днес да говорим за качество и ефективност, ако нашите стопански кадри не познават линията на Партията за икономическия подход и не умеят да я приложат. Това е безспорен показател.

Третата предпоставка е използване на науката и нейните методи като система.

К. Иванов: — На четвърто място са новаторството и творческият подход...

На пето място е разпространението и внедряването на положителния опит.

П. Русев: — Прескачаме едно много важно условие — познаването, верността и стриктното прилагане на ленинските принципи и норми. С тези шест предпоставки правим известна систематизация и характеристика на понятието „качество" на партийната дейност.

КРИТЕРИИ ЗА КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

К. Иванов: — Глобалният критерий е даден в партийните документи, но той е даден не за партийно-организационната, а за партийната дейност изобщо.

Самото понятие „критерий" е много разтегливо. Употребяват се различни критерии. Някои считат за критерии определени изисквания, позиции, от които оценяваме, измерваме дадено явление. Г. Ди-

Digitized by Google

митров сочи за критерии при подбора на кадрите: дълбока преданост към делото на работническата класа, вярност към Партията; най-тясна връзка с масите, да се живее с интересите на масите; умение за самостоятелно ориентиране в обстановката; дисциплинираност и болшевишка закалка. Можем ли да кажем, че това са били за тогава основните изисквания към кадрите? Мисля, че можем.

Но този пример показва и това, че критериите са конкретно-историческа категория, зависят от обстановката и произтичащите от нея задачи.

П. Русев: — Каква е разликата между критерий и показател?

К. Иванов: — Показателят конкретизира критериите. Всеки показател, ако се конкретизира, също може да стане критерий. По този въпрос в литературата няма спор.

Освен това критериите се определят от равнището на партийния орган. Има критерии за измерване организационната дейност на първичната партийна организация. Но те не са същите за един общински партиен комитет. В Тезисите на Централния комитет е казано, и според мен много добре, че един от критериите за измерване на ефективността на общинските партийни комитети е състоянието на първичните партийни организации. Този критерий не важи за първичните партийни организации.

П. Русев: — Не можем ли на думата „състояние" да придадем по-голямо значение? Състоянието на първичната партийна организация е критерий за качеството и ефективността на общинския партиен комитет. Състоянието на трудовата дисциплина е критерий за ефективността на партийно-организационната дейност и пр.

Г. Ванев: — Критерия го измерваме с даден показател. А каква е обективната действителност, какво изисква тя от нас? Дали показателят, който имаме, е верен с обективната действителност? Не бива да се уеднаквяват критериите с показателите.

К. Иванов: — Ние не ги уеднаквяваме. Показателят конкретизира критерия. Ако вземем за критерий единството, негов показател е дисциплината. Мога да взема за критерий дисциплината и да посоча други показатели, за да го конкретизирам.

Понеже тук говорим за организационна дейност, то според мен съществен критерий е организационното влияние на партийната организация. Него можем да измерим с редица показатели: състоянието и влиянието на обществените организации, които ръководят, количеството и качеството на приетите членове в Партията, провеждането на различни акции и пр.

И. Златков: — Когато Карл Маркс определя практиката като критерий на истината, той подчертава фактически, че тя е доказателство за истината. Следователно той използва понятието „критерий" като доказателство, което според мен е съвкупност от редица показатели. Показателят не би могъл да преминава в критерий, защото той е едно, а критерият — друго, критерият е съвкупност от показатели.

Г. Бърдаров: — Когато говорим за критериите в партийно-организационната дейност, е необходимо много по-широко да използваме голямото теоретическо богатство на др. Тодор Живков по този въпрос. Какво имам предвид? Другарят Т. Живков разглежда критериите в няколко направления. Първо, той поставя въпроса за ролята им при формулирането на новите цели и задачи на партийната политика и на партийната дейност. Така че, когато се определят целите и задачи-

Digitized by Google

те, които има да изпълнява една организация, трябва да се използват съвременните високи критерии на Партията. Второ, новото, което дава др. Т. Живков, е, че свързва критериите с планирането, организацията и провеждането на цялата партийна дейност. Тези дейности трябва да отговарят на съвременните високи критерии на Партията. Трето, др. Тодор Живков разглежда ролята на критериите и при анализа и оценката на извършената партийна дейност. Ето защо с пълно основание можем да кажем, че критериите имат отношение и към съдържанието, формите, методите и организацията за изпълнението на определена задача. Така че те трябва да се разглеждат и в теорията, и в партийната практика по-широко, като се преодолее ограничаването на ролята им само до анализа и оценката на партийната дейност.

П. Русев: — Основен момент, когато говорим за критериите на партийно-организационната работа, е правилното отчитане на обективните и субективните фактори. И ще се върнем отново към постановката за отговорността на субективния фактор и начина на реализация на тази отговорност. Защото не можем да търсим отговорност от невинни хора. Когато говорим за критериите в партийно-организационната работа, много голямо внимание трябва да се отдели на оценъчната дейност. Тук нещата не се свързват механически: добър резултат — добра политическа работа. И обратно. И затова сме поставили в този раздел въпроса за мястото и ролята на комплексния анализ при оценъчната дейност.

Г. Ванев: — Разрешете ми с няколко думи да обясня това, което правим ние и как разсъждаваме в района по проблемите на ефективността.

Ефективността е отношение на резултатите към обективните потребности, но не и към целите. Ние можем да си поставим цел, която да не е достатъчно осмислена, т. е. нашето ниво може да не ни е разрешило да поставим вярната цел. Или ефективността е отношение на обективните потребности към това, което сме постигнали.

Може ли да имаме конкретни критерии за измерване на ефективността на партийно-организационната дейност?

Това са критериите, които характеризират резултата от нашата дейност. Но когато измерваме пулса на партийната организация и искаме да определим критериите, с които оценяваме дейността ѝ в процеса на изпълнението на определени задачи, бихме могли да ги отделим и да ги диференцираме. Ефективността е интегративно понятие. Тя е интеграл от общата дейност. В нашата практика имаме достатъчно много потвърдени от живота критерии по отношение на отделните параметри на партийно-организационната работа.

Имаме ли определена позиция по отношение на това какъв трябва да бъде социалният състав на една партийна организация? Имаме. Имаме ли определен начин на мислене за влиянието на планирането в партийната работа върху крайния ефект? Имаме. Т. е. това са отделните диференциали, които изграждат общия интеграл. Степента на изпълнение, постигната във всяко едно направление, ще даде крайния ефект от нашата дейност. Като анализираме и обобщим тези резултати, ще получим общия ефект от нашата партийно-организационна работа.

На тази база ние уточнихме някои основни проблеми, които трябваше да бъдат решени в районната партийна организация и които в крайна сметка биха се отразили положително върху стила, а оттам и на ефективността от нашата работа.

Г. Бърдаров: — Другарят Ванев каза, че не бива да свързваме целите с ефективността. Това е принципен въпрос. Искам да поясня, че

Digitized by Google

целта, това е кратко формулиране на крайния резултат. Следователно от целта се изхожда при определянето на съдържанието, средствата, формите, методите и организацията, която трябва да се създаде. И именно това ни показва, че въпросите за качеството и ефективността са въпроси, които могат да се планират, организират, ръководят, оценяват и отчитат.

Ако се откажем от положението, че сме способни да формулираме правилни цели и задачи, ние откриваме широко поле за стихийност и самоцелност в партийната дейност.

И. Златков: — Аз смятам, че оценката на дейността на партийната организация трябва да се свързва пряко с крайния социален резултат от дейността на колектива. Особено сега, при новите условия, това винаги трябва да се прави. Щом като партийната организация е политически ръководител и стопанин на трудовия колектив, тя отговаря за всичко в този колектив и преди всичко за крайния социален резултат от неговата дейност. Сега е период, когато партийната организация трябва да решава всички въпроси на колектива и да носи отговорност за резултатите, включително и за преодоляване на трудностите в материално-техническото снабдяване. Нашата практика показва, че там, където партийните организации са дееспособни, не се примиряват с трудностите, не ги отнасят към „обективните причини", там се постигат значително по-добри резултати. Преди една година колективът на завод „Народна мебел" в Кюстендил изпитваше сериозни затруднения поради нередовното снабдяване с дървесни плоскости. Но партийната организация не се примири с положението, постави въпроса и във вестник „Труд". Това предизвика намесата на министерството и трудностите бяха преодолени. Не бива да сваляме отговорността от партийните организации. Те нямат право да се примиряват с трудностите, които само изглеждат обективни, но се създават и от грешки на субективния фактор в различните звена на социалното управление.

П. Русев: — Всяка първична партийна организация трябва да поеме дела, отговорността си за изпълнението на партийните решения и да води борба за разкриване на резервите. И когато даваме оценка за получения резултат, не можем да не подходим конкретно и да не потърсим вината на този или онзи.

Г. Ванев: — Целите, поставени в началото, се обективизират неколкократно до постигането на крайния резултат. Има ли цел, която ние да не обективизираме, т. е. непрекъснато да не я коригираме, да не я насочваме? Не. Това означава, че непрекъснато отиваме към корекция на нашата цел, доближаваме се към обективните потребности и възможности. Ако изключим този диалектически момент, ние по същество се отричаме от обективната действителност.

П. Русев: — Ванев е прав дотолкова, доколкото самата цел се развива и обогатява.

Г. Бърдаров: — Целите, за постигането на които работят сега нашите комитети и организации, са качеството и ефективността, социалистическата организация на труда, усъвършенстването на планирането, внедряването на новия икономически подход, на съвременните постижения на научно-техническия прогрес и други. Ако цялата наша дейност (съдържание, форми, методи, организация) не бъде подчинена на осъществяването на тези цели, то тя пет пари не струва.

П. Русев: — Другарят Ванев поставя един много интересен въпрос, на който наистина много смело трябва да отговорим.

Digitized by Google

Напълно съм съгласен за значението на крайния резултат. Той е един от главните критерии. Ние обаче говорим не само за ефект, а за умножаване на ефекта. И време е вече това понятие да навлезе в партийно-организационната област, независимо от нейните особености, независимо че тя е класова дейност, че е въплъщение на ленинските принципи и норми на партиен живот. Например. Защо критериите винаги и всякога трябва да ги свързваме непременно с крайния резултат? Може да вкараме критериите още при оценката за равнището на решенията. Това е ново и ценно положение, защото разполагаме с критерии за тая цел. Първо, решението отговаря ли на духа на партийната политика. Второ, съобразено ли е с конкретните потребности. Трето, осигурява ли предпоставки за осъществяването на партийната линия. Можем ли въз основа на нашите познания, на културата, на оценъчната дейност още на тоя етап да дадем оценка на решенията? Да, можем!

Ето защо, когато говорим за критерии, следва още в началния етап на организиране на партийната дейност по пътя на логическото мислене, на анализа, изхождайки от духа на партийните документи, да дадем оценка ще бъде ли това решение предпоставка за умножаване на ефекта или не.

Същото е и в самия процес на изпълнението. Крайния резултат още го няма. Способни ли сме обаче чрез проверката да оценяваме дадено мероприятие годно ли е или не?

Следователно, когато говорим за ефекта, за нас той има значение като умножаване на ефекта, т. е. използване на критериите и тяхната особеност в различните етапи на партийно-организационния живот, като започнем от вземането на решенията до получаването на резултата. Тук можем да поставим въпроса за мястото и ролята на критериите в отделните етапи на организационния процес. Сега именно бъркаме и теоретически, и практически, като не разкриваме тая същност на критериите.

Ако при вземане на решенията стъпим на тази основа, ще създадем предпоставка за получаване на най-добрия краен резултат. Ако проверката на изпълнението я поставим на тази основа, тя ще даде по-ефикасно своя принос за постигане на крайния резултат. Получава се верижна зависимост, в която всяка последваща операция умножава ефекта.

Искам да поставя още един въпрос. Би трябвало да водим борба, като имаме предвид природата на умножаващия се ефект, да създаваме колкото се може по-голяма атмосфера на творчество на кадрите в изпълнителските етапи и да избягваме схематизма, сковаването на инициативата и т. н. На много места правят програма, в която всичко е предвидено. Това е създаване на схеми, шаблони. Програмата обхваща главните, съществените тенденции и основните средства и пътища. Оттам нататък трябва да има простор за творчество, за самоинициатива.

И. Златков: — На всеки етап не бива да се забравя и крайният резултат.

Г. Бърдаров: — Това означава, че ефективността трябва да бъде разглеждана и като процес, и като краен резултат, да се виждат и отчитат и междинните, и крайните резултати. Това е една от характерните черти на ефективността. Но решаващо значение за нея имат крайните резултати.

Според мен, когато говорим за критерии, ние трябва да отделим необходимото внимание на тяхната класификация. Тоя въпрос го по-

Digitized by Google

стави др. Лилов още на Февруарския пленум през 1974 г., като отбеляза, че е необходимо да се разработят системи от критерии за отделните видове дейности. Мисля, че този въпрос има пряко отношение и към партийно-организационната дейност. В зависимост от един или друг признак може да бъде направена най-различна класификация на критериите. Това е въпрос, който излиза извън рамките на нашия разговор. Но тук с основание можем да поставим въпроса за обединяване на усилията на партийните и научните работници при определянето на критериите за работата на партийната група, на първичната партийна организация, на партийното бюро, на общинския комитет, на окръжния комитет, на отделите, на всеки етап от развитието на Партията и обществото.

Ние можем да класифицираме критериите и в един друг разрез — по видове партийна дейност.

П. Русев: — Когато говорим за отделните критерии, нашата голяма задача е в рамките на общия, на главния критерий да намираме ония отделни критерии, които в дадената дейност, в дадената област, в дадения момент са решаващи. Този въпрос е много важен.

Имаме критерии за общинските комитети — състоянието на целокупната дейност на общината, социално-икономическото развитие на селищата и т. н., но сега изкарваме на преден план укрепването на първичните партийни организации.

Когато отидем в първичната партийна организация, там главното е начинът на осъществяване на новия икономически подход. Сега излиза с голяма сила и друг критерий — дисциплината.

Ето защо, когато говорим за критериите, трябва да поставим въпроса за стила на ръководните партийни органи. Ако искат да бъдат на политическо равнище, те изнамират оня критерий, който в момента е от решаващо значение за политическата линия. Ето това означава политически подход.

Д. Стоянов: — Много остро сега стои въпросът за качествените критерии за анализ и оценка на ефективността на партийно-организационната дейност. Понякога сме склонни да преувеличаваме значението на количествените измерители. Разбира се, без тях не може да се мине. Необходимо е обаче Центърът по партийно строителство при АОНСУ да разработи колкото се може по-скоро проблема за качествените критерии за оценка на ефективността на партийно-организационната работа.

ПЪТИЩА ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА И ОРГАНИЗАТОРСКАТА ДЕЙНОСТ

Г. Бърдаров: — Всичко това, за което говорим, е правилно. Това, бих казал, е теоретическата основа, върху която се изграждат качеството и ефективността на партийната дейност. Нека обаче се постараем да видим тези изисквания по-конкретно в работата на партийното бюро, на партийната организация, на различните равнища на партийното ръководство в условията на икономическия подход.

Искам да спра вашето внимание на един друг аспект на този проблем. Всяка дейност, в т. ч. и партийно-организационната, има три основни елемента: предмет; средства, форми и методи; жив труд. Органическото съединяване на тези три елемента определя качеството на извършената дейност. Предметът на партийно-организационната дейност може да бъде различен. Например, ако е необходимо да се по-

Digitized by Google

добрят социалният и качественият състав на първичната партийна организация, трябва да се съобразим и с изискванията на новия икономически подход. Това означава да се прецени кои от безпартийните бригадири имат качества за партийни членове, да се направи оценка на партийното ядро във всяка бригада, да се преценят качествата на челниците в производството и т. н. Накратко — икономическият подход се отразява върху предмета на партийно-организационната дейност.

Другият елемент на партийно-организационната дейност, който има пряко отношение към нейното качество, са формите, методите и средствата. Те не бива да се използват произволно, защото, взети поотделно, в тяхното голямо разнообразие изпълняват строго определени функции. Ако продължим анализа на вече посочения пример за подобряване на социалния и качествения състав на първичната партийна организация, но този път през призмата на използваните форми, методи и средства, ще видим, че едни са функциите на беседата, други са на заседанието на партийното бюро, трети — на събранието на партийната организация. Затова, преди да се определи кои форми, методи и средства на партийно-организационната дейност ще се използват, трябва да се изходи от целта, която сме си поставили, от предмета и обекта, върху който искаме да въздействуваме, както и от специфичната роля на всяка форма, метод и средство.

Третият момент на партийно-организационната дейност е живият труд на партийния секретар, на членовете на партийните комитети и бюра, на комунистите. Новият икономически подход предявява много по-високи изисквания към тяхната квалификация и компетентност. Ако техните знания и опит не отговарят на тези изисквания, не може да бъде качествена дейността им. Ето защо само органическото единство на предмета на партийно-организационната дейност със съответствуващите средства, форми и методи и с творческия, съзнателен и квалифициран труд на комуниста може да осигури високо качество на партийно-организационната дейност.

П. Русев: — Когато говорим за качество на партийно-организационната работа, един от централните въпроси е начинът на осъществяване на определен замисъл, на определено мероприятие. Този момент не можем да избегнем, защото един от нас ще направи едно заседание, но не заседанието определя какво е качеството, а начинът на неговата организация, начинът на провеждането му. Когато говорим за качественото състояние на дадено мероприятие, следва да търсим единството между начина на мислене и начина на действие, което е конкретно за определените условия.

Г. Ванев: — Новият икономически подход поставя пред партийните организации редица качествено нови въпроси. Внедряването му засяга най-важните страни на обществените отношения, внася ново съдържание, нов дух и динамика в живота на партийните организации, явява се основа за проверка на зрелостта на партийните организации, за по-нататъшното им развитие като политически стопани и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Това изисква по новому да се осмислят всички страни от живота и дейността на партийните организации. Необходимо е да се обогатят формите и средствата, което по същество води до повишаването на критериите за оценка на дейността на всяка първична партийна организация, на всеки комунист.

Конкретният анализ на дейността на партийните органи и организации при повсеместното прилагане на новия икономически подход трябва да даде отговор в няколко основни направления.

Digitized by Google

На първо място бих поставил въпроса за планирането в условията на новия икономически подход и ролята на партийните организации. Успяват ли те да мобилизират творческата енергия на комунистите и всички трудещи се при съставянето на насрещните планове и инженерните проекти, превърнали ли са се те в дело на целите трудови колективи? Ефикасен ли е партийният контрол при подготовката и съставянето на плановете?

На второ място, извършено ли е необходимото за усъвършенстуването на социалистическата организация на труда и преди всичко на новия тип бригади? Бригади, обхващащи целия цикъл на възпроизводствения процес — комплексни, с изградена стабилна нормативна база, носещи отговорност за трудовите ресурси, за техниката, за материалите, внедряващи новата организация на разпределение на доходите и т. н.

Особено важни задачи пред партийните организации поставя и новият икономически механизъм. Тяхното съдържание беше изяснено на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1980 г. Изясняването на тези проблеми ще даде и точния отговор за готовността ни ускорено да внедряваме постиженията на научно-техническия прогрес и интелектуализацията така, както е повелята на времето.

Всичко това налага по новому да се вгледаме във въпросите на вътрешнопартийния живот, като се започне с планирането, партийното събрание, партийното поръчение и т. н., т. е. с всички фактори, които повишават социалната активност на комунистите. Нови и много по-отговорни задачи се поставят сега и пред партийните групи, работещи в условията на новата бригадна организация на труда. Що се отнася до кадрите, то на януарското съвещание др. Тодор Живков точно и ясно подчерта какво означава новият икономически механизъм и порасналите изисквания към тях.

Процесът на усвояването на новия икономически подход е процес на огромно творчество в Партията, което обогатява както съдържанието, така и формите на работа в нея и с трудещите се.

П. Русев: — Изменя се трудовият колектив, защото приложението на икономическия механизъм качествено изменя взаимоотношенията между колектив и личност, колектив и ръководител, личност и ръководител. На тази основа следва да настъпят нови изменения в съдържанието на партийно-организационния живот. Първо, той трябва да ги отрази. Второ, трябва да ги направлява. Тук следва да се постави центърът на тежестта.

Д. Стоянов: — По отношение ръководството на първичните партийни организации от страна на съответните партийни комитети действително съществуват още много резерви за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната дейност.

В сегашните условия твърде много нараства отговорността на партийните комитети, на техните колективни органи — бюра и пленуми, за съдържанието на работата на първичните организации. Не става дума тук за регламентиране, а за умно и тактично направляване на този процес, за обобщаване и разпространяване на положителния опит в това отношение, за по-целенасочена работа и обучение на партийните секретари. У нас в окръга например наскоро се проведе комплексно социологическо изследване „Първичната партийна организация — политическо ядро на трудовия колектив при прилагането на новия икономически механизъм“. Резултатите от изследването все още не са обобщени и анализирани, но от лични наблюдения мога да кажа, че в новите условия настъпват съществени изменения в съдържанието на партийната работа. Въпросите за бригадната организация, стопанската смет-

Digitized by Google

ка, за формирането на работната заплата, за развитието на техническия прогрес заемат все по-широко място в дневния ред на партийните събрания и заседанията на партийните бюра.

Или да вземем работата на партийните комитети със секретарите на първичните партийни организации. Новите условия изискват да се формират и нови качества в личността на партийния секретар, да растат неговата компетентност и организаторски умения. Нужни са такива знания и подготовка на партийния секретар, които да му позволяват да създава не въобще организация, а такава организация, при която бързо и компетентно да се реагира на новите задачи и да се изменя обстановката. Нещо повече. В условията на бригадната организация на труда, когато се изменят личностните взаимоотношения в колектива, настъпват съществени изменения и в положението на партийния секретар.

Замяната на партийните членски книжки даде нов импулс за почести и непринудени контакти на секретарите и членовете на бюрата на партийните комитети с комунистите. Това беше хубаво и полезно. Тези контакти следва да се запазят и занапред. С голямо задоволство се посрещнаха у нас срещите на секретарите на окръжния комитет на Партията със секретарите на първичните партийни организации на тема „Първичната партийна организация — политически стопанин на предприятието в условията на новия икономически подход". Това бяха срещи за размисъл, за търсене пътища и средства за по-нататъшно издигане авторитета на първичните партийни организации.

В. Илиев: — В кои направления са насочени нашите усилия, какви конкретни мерки осъществяваме, за да направим нашата работа по-качествена и ефективна?

Преди всичко нашият стремеж е бил да издигнем ролята на окръжния комитет на Партията като колективен ръководен орган, който осъществява компетентно и комплексно политическо ръководство на всестранния живот на окръга. Всички основни въпроси се разработват и решават под негово ръководство. На основата на решенията и директивите на централните партийни органи окръжният комитет осъществява контрол за формирането на насрещните планове, разработва концепции и конкретни програми за развитието на материалния и духовния живот на окръга. Всичко това придава научнообоснован и творчески характер на партийното ръководство и е важно условие за целенасочена, качествена и ефективна партийно-организационна, организаторска и идеологическа работа на окръжната партийна организация.

Важно място в нашата работа заема проблемът за утвърждаването на общинските и районните комитети като действени партийни органи, които непосредствено организират комунистите и трудещите се за решаване задачите на общината и района. Освен грижата за правилния подбор на кадрите ние положихме много грижи и за утвърждаване на правилен стил в работата им, да усвоят новия подход в осъществяване на ръководството на икономиката и в решаването на социалните проблеми в общината. Това става по пътя на обучението на кадрите чрез провеждането на системни срещи в окръжния комитет или на място за обсъждане на тези проблеми. Особено резултатни са периодичните семинари с участието на секретарите на ОК на БКП и първите секретари на общинските и районните комитети, които се провеждат в различни общини и на които се поставя за обсъждане определен проблем на партийната работа на базата на опита на съответната община или район. Особено внимание отделяме и на непосредственото участие на секретарите и членовете на бюрото на ОК на БКП в работата на общинските партийни комитети.

Digitized by Google

С цел да повишим качеството и ефективността на организационната и организаторската дейност на Партията, разширяваме общественото начало и включваме всички членове на изборните партийни органи в конкретна работа за изпълнение на задачите, които стоят пред тях. Към ОК на БКП са изградени научни съвети, комисии и др., в които участвуват научни работници, специалисти, стопански и обществени дейци, членове на окръжния комитет. Всеки член на окръжния комитет получава постоянни и временни поръчения за работа в партийните организации. Периодично пред пленум на ОК на БКП те излизат с личен отчет за своята работа, пред всяка отчетно-изборна конференция се прави оценка на работата на всички членове и кандидат-членове. Така е организирана работата и в общинските и районните партийни комитети. Това повишава активността и чувството за отговорност на членовете на изборния партиен орган за неговата разностранна дейност.

Особено внимание отделяме на системната работа с партийния, държавния, стопанския и обществения актив и на непосредствената работа в първичните партийни организации и трудовите колективи. На съвещания и срещи периодично информираме актива за най-важните задачи, които решава окръжният комитет на Партията, за резултатите от изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на окръга и др. Освен това по-често свикваме актива от отделни отрасли или направления на партийната работа. Провеждаме срещи с комунистите и трудовите колективи на отделните обекти, цехове, стопанства и предприятия. От членовете и сътрудниците на окръжния комитет и други партийни органи изискваме системна непосредствена работа в първичните организации и трудовите колективи. Те присъствуват на партийни събрания, излизат с доклади, лекции и беседи в дните за политическа работа в колективите.

Сега борбата за изпълнението на решенията по определението на др. Тодор Живков е главно условие за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната дейност. Организацията и проверката на изпълнението на партийните решения, на приетите програми и разработки заемат все по-голям дял в нашата ежедневна работа. За по-важните решения на Централния комитет, Политбюро и Секретариата на пленума на ОК разработваме конкретни мероприятия за организацията на тяхното изпълнение и отчитане. Контролът и проверката на фактическото изпълнение на решенията и задачите са неделим елемент от дейността на окръжния комитет. Те намират място още в плана за неговата работа. Пред пленума на ОК на БКП бюрото периодично се отчита за своята цялостна работа. Това обикновено правим в края на всяка година, когато не предстои отчетна конференция. Редовно информираме пленума и за изпълнението на отделни решения или за състоянието на работата в отделни сектори и направления. С такива отчети излизат и членовете на окръжния комитет, които заемат ръководно положение в един или друг сектор. В бюрото редовно се изслушват доклади, отчети и информации за изпълнението на важни решения на Централния комитет или за състоянието на работата в различните сфери на обществената дейност. Обикновено тези отчети се предхождат от проверка на място и критичен анализ и оценка на работата на ръководството, което се отчита.

Широко използваме комплексните проверки или проверките по определени проблеми на партийната работа. Всяка година по план се провеждат комплексни проверки на 4—5 общински и районни комитета. Те завършват със заседания на бюрата им, на които работната група на ОК на БКП, възглавявана от секретар, докладва своите констатации и препоръки, а бюрото набелязва мероприятия за преодоляване на допуснатите слабости.

Digitized by Google

Така организирани, контролът и проверката ни позволяват да осъществяваме ефикасно ръководство върху дейността на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации, да им помагаме правилно да организират изпълнението на стоящите пред тях задачи, да разкриваме своевременно допусканите слабости и да отстраняваме причините, които ги пораждат.

Все по-голямо внимание отделяме на изучаването, обобщаването и разпространението на положителния опит. И в това направление се стремим да работим системно, планово и целенасочено. На базата на изучаването на положителното в практиката на редица партийни организации разработихме и утвърдихме методики, които улесняват партийните комитети и първичните организации при внедряването на положителния опит в партийно-организационната и организаторската работа. Периодично издаваме и печатни свитъци из опита на КПСС. Организираме и провеждаме научно-практически конференции, прегледи и др.

Важно значение за повишаване ефективността на партийно-организационната и организаторската работа има и правилната организация на кадровата работа. Подборът, разпределението и обучението на кадрите е постоянна грижа на окръжния комитет. Ние разполагаме с голям кадрови потенциал. Неотдавна бюрото направи анализ на работата с кадрите и прие допълнителни мерки за нейното усъвършенстване. Особено внимание отделяме за подготовката на резервни кадри и укрепването на всички сектори с добре подготвени, инициативни и политически зрели дейци. Разработихме система за обучението на всички кадри от различните нива. От стопанските ръководители изискваме да създават условия за пълна изява на първичните партийни организации като политически щабове на трудовите колективи, да търсят опора в тях при решаване на основните проблеми на предприятията и трудовите колективи.

Укрепването и развитието на първичните партийни организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на колективите е също важен фактор за повишаване ефективността и качеството на партийно-организационната и организаторската работа. ОК на БКП прие на свой пленум и работи за осъществяването на комплексна програма за повишаване на тяхната роля и място като непосредствени политически ръководители на трудовите колективи. Тук вниманието ни е съсредоточено върху няколко проблема: подобряване на качествения състав, подбор и обучение на партийните бюра и на секретарите; обогатяване съдържанието и равнището на вътрешнопартийния живот и издигане ролята на партийното събрание; създаване на материална база за разностранна организаторска и идеологическа работа на първичните партийни организации.

Какво по-конкретно правим в това отношение? За да подобрим качествения състав, изучаваме социалната база на партийните организации и социално-класовата структура на населението в окръга. Това правим с цел да ориентираме първичните организации към системна работа за попълване на партийните редове из средата на онези категории трудещи се, които биха внесли в организациите нови сили, компетентност и обществен престиж. В редица организации се премина към приемане на нови членове на открити събрания. Особено внимание отделяме на идеологическата, общообразователната и квалификационната подготовка на комунистите. Замяната на членските книжки бе истинска проверка за качествата на комунистите. Тя ни помогна да открием някои недостатъци в нашата работа и да се освободим от хора, загубили качествата си за членове на Партията. Един от изводите, който направихме, е, че следва да се работи още по-системно за пови-

Digitized by Google

шаване социалната активност на комунистите, като се прилага по-широко индивидуалният подход. Сега, в навечерието на XII конгрес на БКП, се поставят конкретни поръчения на всички комунисти, а те от своя страна поемат задължения за постигане на по-високи производствени резултати.

При подбора на бюрата и секретарите отделяме голямо внимание да се включват в тях хора с по-висока квалификация, обществен авторитет и обичащи обществената работа. Възприехме курс за секретари да се избират комунисти, които заемат отговорни постове, специалисти и др., т. е., които притежават компетентност, която им позволява да ръководят с вещина работата на бюрата и организациите.

Постигнахме определено изменение в съдържанието на вътрешнопартийния живот, разнообразихме формите на работа. Централно място в нашата дейност заеха проблемите за приложението на икономическия подход и механизъм, за подобряването на социалистическата организация на труда и редица други въпроси, свързани с борбата за високо качество и ефективност на производството. Голяма заслуга за това има Централният комитет на Партията, който през последните години редовно информира за основните проблеми, които Партията решава, поставя конкретни задачи с писмата, обръщенията и др. документи. Това внася целенасоченост и конкретност в дейността на първичните партийни организации и е важно условие за ефективност.

Това са накратко някои от способите, които нашият комитет използва за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната и организаторската работа на окръжната партийна организация. Ние не считаме, че те изчерпват всички възможности, нито пък, че с нашата досегашна работа сме направили всичко за пълното преустройство на своята партийно-организационна и организаторска работа в съответствие с изискванията на новите условия и на задачите, които стоят пред нас. Затова наша грижа и занапред ще бъде търсенето на нови методи, форми и средства за усъвършенствуване и обогатяване партийно-организационната дейност, за повишаване на нейната ефективност.

П. Русев: — Другари, в нашия разговор ние поставихме основните проблеми на ефективността на партийно-организационната работа в условията на икономическия подход. За да се изяснят по-пълно и задълбочено, ние и в бъдеще ще продължим да публикуваме на страниците на списанието мисли и становища по тях и на редица други автори.

Digitized by Google

ВНИМАНИЕ И ГРИЖИ ЗА ПАРТИЙНИЯ СЕКРЕТАР

Опитът на Видинската окръжна партийна организация показва, че успехи има там, където първичната партийна организация е центърът, около който е съсредоточен цялостният живот на трудовия колектив. Когато първичната партийна организация е активна, бойка, търсеща, непримирима към опростителството, воюваща срещу успокоението, срещу занижените критерии, тогава тя действително се явява политически ръководител на трудовия колектив. Окръжният комитет на Партията се стреми в първичната партийна организация всеки комунист критично да оценява своята дейност, открито, комунистически принципно и загрижено да вижда общите пропуски и да сочи резервите. В първичната партийна организация се пречупва всичко от живота на колектива — трудовата му дейност, качествата на отделния производственик, ролята на низовия ръководител, трудовата дисциплина, общокултурното и професионалното израстване и т. н.

Оттук произтича и онова внимание, оная загриженост и мерки, които окръжният комитет на Партията предприема за непрекъснато повишаване ролята на секретаря на първичната партийна организация. Основното ни изискване към него е да бъде безупречен комунист, да увлича с делата и примера си.

Когато говорим за практическото претворяване на партийната политика, за реализирането на непосредствените задачи, за пълното разкриване и оползотворяване на резервите от всякакъв характер, започваме и свършваме с партийния секретар. Той трябва да поведе партийната организация, да знае към какво се стреми, откъде да започне, какво да направи, как да преодолее традиционното, на кого да се опре, с една дума — да бъде творец на партийната политика. Затова и първичната партийна организация избира за свой секретар най-добрия, най-подготвения, най-активния, най-дейния комунист, човек, който се ползва с доверието на всички, защитил го с делата, с мислите, с вижданията си.

Много качества трябва да притежава партийният секретар, като се започне от неговите общокултурни и професионални познания и се свърши с главното и най-трудното, което не се удава на всеки — да умее, да може, да знае как да работи с хората. Това качество не се усвоява в учебни заведения, то се придобива в практиката, години наред се усъвършенствува, към него се прибавят качествени характеристики, опит, познания от много области като педагогика, психология, етика, партийно строителство. Затова, когато характеризира партийния секретар, др. Тодор Живков отбелязва, че секретарят е политическа фигура, която е призвана да работи пряко, непосредствено с хората... непосредствен реализатор на партийната политика и същевременно неин творец.

Напоследък към партийния секретар се предявяват все по-големи изисквания. Социалистическата организация на труда, новият иконо-

Digitized by Google

мически механизъм, интелектуализацията са насъщни задачи, но в същото време те може би не са във възможностите на една част от секретарите, било поради липса на познания или пък неумение и недостатъчен опит да се приложат практически.

Окръжният комитет на Партията отчита, че през последните години някои отрасли на окръжната икономика не се развиват с необходимите темпове, за които има възможности, допуснат е известен застой. Все още субективният фактор не е навсякъде на равнището на задачите, които се поставят, не отговаря на създадената материално-производствена база, съществува неоправдано успокоение. Има стремеж у някои хора да преувеличават обективните трудности за сметка на непосредствената организаторска, стопанска, икономическа и възпитателна работа.

През последните години комитетът предприе редица мерки за по-нататъшното издигане ролята на първичните партийни организации и за подобряване работата с партийните секретари. Провеждат се съвещания със секретарите на първичните партийни организации, обменя се планомерно опитът в работата им, разнообразяват се формите за повишаване отговорността им. В бюрото на окръжния комитет са обсъждани важни проблеми от дейността на партийните организации и техните секретари като: политическия подход; възпитателната дейност; идеологическата работа; резервните кадри; работата на общинските партийни комитети със секретарите на първичните партийни организации; челния опит в партийната практика.

По-голямо внимание сега партийните комитети отделят на проблемите за квалификацията на секретарите. С добър ефект са редица форми, които в окръга се използват за повишаване на техните знания — задочният университет към ОК на БКП, семинарите, стажуването, курсовете, научно-практическите конференции. Близо 470 секретари на първични партийни организации през последните три години са преминали курса в междуокръжната партийна школа във Враца, като редовно с нейното ръководство е отчитана ефективността на обучението. Установена е практиката с новоизбраните партийни секретари да се провеждат семинари на окръжно ниво и по селищни системи. Съдействува им се за повишаване на производствената квалификация, предоставя им се литература и т. н. Целта е в своята практика те все повече да прилагат творчеството, инициативата, да се съобразяват с конкретната обстановка, да разширяват и утвърждават деловитостта.

Партийните комитети се стремят да подобряват състава на секретарите, да ограничават честата им подмяна. Сега 33,4 на сто от секретарите на първичните партийни организации са с висше и полувисше образование. Последователни усилия се полагат за подобряване работата на партийните секретари във водещите предприятия за окръжната икономика — Стопанския химически комбинат, Комбината за помпи, шивашкия завод „Вида“, аграрно-промишлените комплекси.

Хубав преглед на работата на секретарите на първичните партийни организации стана отчитането дейността по преустройството на идеологическата работа. Всяка организация бе посетена от работник на окръжния комитет или активист на отдел „Пропаганда и агитация“. Водиха се разговори с всички комунисти за организацията на идейно-възпитателната работа, на събрания се обсъди извършеното досега, набелязаха се практически мерки за завършване на преустройството. Във всички общински партийни комитети се проведоха заседания, а някои, като тези в Брегово и Стопанския химически комбинат, на пленум оцениха резултатите. Това спомогна да се види ролята на секретарите в такава важна област, като идейновъзпитателната работа, опита, неиз-

Digitized by Google

ползваните резерви, мястото на всеки комунист и най-вече ефективността.

Добра основа за по-нататъшно подобряване работата на секретарите на първичните партийни организации е прегледът разговор, който провеждаме, „За овладяване на ленинските принципи и норми на партиен живот в условията на новия икономически механизъм". Бюрото на окръжния комитет на Партията прие програма и условия за провеждането му. Той обхваща периода до XII конгрес на Партията и неговата цел е да помогне за нов подем в организаторската, политическата и идейновъзпитателната работа на партийните организации.

Партийните секретари ще осигурят в бюрата и организациите да се обсъждат такива основни въпроси, като: политическия подход; работата в условията на новия икономически механизъм; възпитателната работа; изпълнението на решенията; личната отговорност; творчеството в работата; социалната активност на колективите и др.

Критериите за оценка на резултатите от работата — на това се отделя първостепенно внимание. Основното е да се реализират политическите функции на първичните партийни организации, да се подобрява вътрешнопартийният живот, да се използва правото на контрол, да се повишава активността на комунистите, да се подобряват икономическите резултати в производството.

Критерии се поставят и за работата на общинските партийни комитети — преди всичко подобряване организацията на работа със секретарите на първичните партийни организации, по-широко участие на актива на партийните комитети в живота на първичните партийни организации, изучаване и прилагане на челния партиен опит.

Ще проведем окръжна научно-практическа конференция, отделни общински партийни комитети ще се отчетат в отдел „Организационен" на окръжния комитет на Партията, ще се изнесат лекции за практическата работа на партийните организации. За прегледа разговор отделите на окръжния комитет са приели мерки каква конкретна помощ ще оказват по места.

Практиката на партийните секретари в окръга е богата и показва, че когато те са дейни и инициативни, винаги има положителни резултати. Цех „500" е един от решаващите в Стопанския химически комбинат. Непрекъснатата модернизация и реконструкция тук са критерии, с които се съобразяват всички комунисти. Имаше немалък период, през който работата не вървеше, получаваше се брак над допустимия, дисциплината не бе добра, личната отговорност се подценяваше. Прие се програма за превръщането на комбината в еталонен по внедряване на бригадната организация на труда. Проведен беше пленум на комбинатския партиен комитет по качеството на продукцията. Съвместно с Академията на обществените науки и социалното управление при ЦК на БКП партийното ръководство на комбината организира експеримент за повишаване активността на комунистите чрез идейновъзпитателни мероприятия. Тук се проведе и съвместен пленум на окръжния съвет за култура и ръководствата на обществените организации от окръга по проблемите на културно-масовата дейност. Естествено, за успешното решаване на всички тези въпроси начело на работата са секретарите на комбинатския партиен комитет, бюрото и секретарят на първичната партийна организация в цеха. Специално внимание се отдели на кадрите, отговарящи за ремонта. По-непосредствено се ангажира комсомолската организация и профорганизацията. Пое се инициативата „До комуниста да няма изоставащи". Конкретни отговорности се възложиха на бригадирите и началник-смените. Намери място и инициативата „Работа със собствен качествен щемпел". Практическите резултати не закъсняха — от 1500 броя тежки гуми

Digitized by Google

дневно през миналата година сега се произвеждат над 1900 броя. Разкриха се възможности дневно да се получават и по 3000 броя леки гуми. Да се каже, че това се дължи само на секретаря на първичната партийна организация в цеха Васил Янакиев не би било уместно, но истината е, че партийното бюро и той като секретар поставиха пред комунистите по-високи цели, отделиха внимание за подобряване на вътрешнопартийния живот. Сега работата със специалистите е издигната на по-голяма висота, засили се взискателността, предприемат се мерки за подобряване на социално-психическата среда.

Редица положителни моменти има в работата на Галина Викторова — секретарка на първична партийна организация в шивашкия завод „Вида". Тук е добър опитът за прилагането на бригадната организация на труда. Започна се с идейновъзпитателната работа и нейното насочване към издигане социалната активност на бригадата. В системата на партийната просвета бе изучена новата организация на труда. Комунистите приеха лични творчески планове. Работничките дадоха предложения за решаване на тесните места, за икономии. Най-добрите поеха обещания за работа с поднормениците — изоставащите. В партийното бюро са обсъждали мерките, които стопанското ръководство прилага за повишаване квалификацията на работничките, усвояването на допълнителни процеси. Сега всеки в бригадата може да извършва по три операции. Под грижите на наставниците се утвърждават 40 нови работнички. Поставени са и конкретни задължения на поддържащия персонал.

В практическата дейност на секретарите на първичните партийни организации има още много какво да се желае. Някои от тях не проявяват достатъчна активност, не използват и не търсят всички форми за ефективна организаторска и политическа работа. Има секретари, които не умеят правилно да насочат цялостния живот на първичната партийна организация и съответния трудов колектив, не проявяват стремеж за изучаване на челния партиен опит, занимават се с еднообразни, предимно текущи задачи. Не винаги партийните събрания са добре подготвени, не преминават при повишена активност, а приетите решения не представляват творческа основа и изходен момент за активна работа и отговорност към всички.

Сериозна слабост са занижените критерии в работата на някои секретари, предимно в селското стопанство и строителството. Недобрите резултати се дължат предимно на това — успокоение, примирение, липса на отговорност, търпимост към остарелите представи и методи на работа.

В първичните партийни организации рядко се търси отговорност за занижена активност на комунистите. През последните две години близо 400 първични партийни организации не са привлекли към отговорност комунисти, докато резултатите налагат тъкмо обратното.

Много повече умения са нужни от партийните секретари за найпряко достигане до поставените цели, а това ще стане, ако център на работата станат такива важни въпроси, като новостите, челния опит, разкриването и пълното използване на резервите — от организационно естество, материални, икономически, социални, възпитателни.

За една част от пропуските имат вина и общинските партийни комитети. Вместо да се съобразяват с конкретните условия, някои от тях копират окръжния комитет, малко внимание отделят за първичните партийни организации, с пропуски е и тяхната работа по подбора, подготовката и израстването на партийните секретари. Забравя се истината — готови секретари не се раждат, а се създават. Голям е процентът на обновление на секретарите. Общинските партийни комитети

Digitized by Google

в Белоградчик, Ружинци, Видин, Дунавци повече работят с общоселските комитети вместо с първичните организации.

Борбата за достойното посрещане на XII конгрес на Партията е основа за още по-активна работа с партийните секретари и с първичните партийни организации. Комунистите и трудещите се от окръга поемат в чест на конгреса на Партията нови инициативи: „Да работим без изоставащи", „В чест на XII конгрес — 12 ударни десетдневки", „До комуниста да няма изоставащи" и др. Изпълнението на тези инициативи е в ръцете на партийните секретари. Това налага все повече да се подобрява работата с тях.

Стоян ИВКОВ

ПОКРАЙ ДРАГОВИЩИЦА И СТРУМА

Дневник на секретаря на общинския партиен комитет

БЪДЕЩЕТО, БЪДЕЩЕТО...

Двата джипа спряха току над водопада на село Скакавица. От тях слязоха неколцина млади хора. Почти вкупом, държейки се за храстите, се надвесиха над пропастта, където от 70 метра отприщилата се вода бушуваше, вреше, пенеше се и отразяваше слънчевата светлина. Какви ли причудливи фигури за миг не прави водният поток! По средата на отвесната скала има издатина, която посреща водата, разделя я на две, за да се събере отново в клокочещия вир. Оттам започват пръските, които посрещат изгрева на слънцето.

Младите хора за първи път виждат този водопад. Няма път до него, малко е известен, но това не му пречи да е неповторим. Водата, когато се излива, не шуми, тя като че звънти с всяка своя струйка, като че пее и сияе при изгрева на слънцето. А после тихо, така както е дошла до ръба на скалата, криейки се между храстите, се влива в Струма. Отсреща по ската над реката са накацали причудливи каменни фигури. Хилядолетия природата ги е извайвала, за да им се радваме.

Преди време по тези места беше минал председателят на Народното събрание Владимир Бонев заедно с главния директор на КНИПИТУГА М. Деведжиев, който казал, че този приказен край трябва да се развива. Не минаха и десетина дни и за комплексно проектиране пристигна група начело с кандидата на техническите науки Атанас Атанасов.

Началото на маршрута не беше определено случайно.

Кметът на Полска Скакавица Добрин Шалев беше се обадил, че ще ни чака преди обед.

Върнахме се на полянката до старото училище, където през 1925 г. полицията беше „разпитвала" участниците в групите за пренасяне на оръжие. При нас дойдоха хора от селото и започна разговор. Такъв разговор не се поддава на никакъв сценарий, не може да се направи и в най-хубавия кабинет. Кметът и другите хора, като разбраха, че ще се проектира развитието на този край, с радост заразправяха за красотите му. Върнаха се към младите години, към мечтите си. Разказаха, че на края на скалата скакавичани при освобождението са произнесли и изпълнили присъдата над поробителите турци. Когато стана дума, че църквата, която е непосредствено до водопада, е останала без олтар, по поляната се разнесе смях. Както обясниха, водопадът бил „справедлив", не можел да понася демагогията — едно да се говори, друго да се прави — и откъснал олтара, който с гръм и трясък се сринал в пропастта, а църквицата си останала. Други допълниха, че водопадът бил и „добър". Едно момиче преди петнадесетина години в сънно състояние скочило от скалата, но на около двадесетина метра го спрели растенията, които обвиват от двете страни водопада. Събудило се и чакало. На сутринта го видели хора, пуснали му въже и живо и здраво го измъкнали.

Неусетно младите хора в разговора заживяха с хората, с настоящето, с бъдещето на този край. Те разпитваха, изразяваха възторг, съмнения, колебания, вяра.

Продължава от миналия брой.

Digitized by Google

Комплексното проектиране за развитие на селищната система беше започнало тук, от поляната до водопада.

Седяхме с председателя на общинския народен съвет Кирил Харалампиев малко встрани и се радвахме на тези млади хора — инженери, икономисти, агрономи, географи. Колко богата е България с такива свои синове и дъщери. В очите им се четеше готовността да вложат своя талант, знание и воля, за да разцъфтява едно кътче на родината.

Жалко, че бързаха. Трябваше да погледнем селищната система и от Политински камък, и от Лисец планина.

*

За три месеца проектът от 145 страници и 14 карти беше готов. Трябваше да го обсъдим преди окончателното утвърждаване.

В заседателната зала бяха наредени материалите. Ръководителят на групата Атанас Атанасов докладваше. Особена тревога предизвикваха данните за миграционните процеси. От година на година обезлюдяваха села. Къщурките, строени с любов и мъка, със средства, откъснати от залъка, ставаха руини.

Възраждането на този край беше голямата битка, която се захващаше. Централният комитет на нашата партия беше ни въоръжил със съответни решения и постановки. Сега ние търсехме пътища за изпълнението на тези решения.

След доклада започнаха разисканията — делово, творчески, загрижено.

Първият секретар на окръжния комитет на Партията и председателят на ОНС изразиха своето мнение, направиха препоръки и си заминаха. След тяхното излизане започнаха да вземат думата някои служители от окръжния народен съвет. Без да отричат същността на проекта, с всички аргументи доказваха неговата несъстоятелност. Дори се промъкваха такива мисли: „Какво ще се заблуждаваме, кой е луд да се върне на село“...

Обстановката се нагорещи. Това вече не бе спор, в който се търси най-верният път за изпълнение на партийните решения. Това бе схватка, най-общо казано, между старото и новото, различия в начина на мислене, в подхода. Сблъсък между политическата прозорливост и недалновидността.

Какво ги плашеше другарите служители? Недостигът на сили в селищната система, на която бяха длъжни да помогнат, или размерът на необходимите средства, които трябваше да се намерят? Разбира се, лесно бе да се говори въобще за бъдещето на окръга, но в случая ставаше дума за изграждането на отделна селищна система в рамките на окръга. А това вече беше сложно.

Срещата не бе закрита. Тя просто се разпадна, тръгнахме си.

Навън беше тъмно, валеше проливен дъжд. Кюстендил като че бе притиснат от всички страни. Тук-там примигваше по някоя луминесцентна лампа.

С председателя на общинския народен съвет стояхме под дъжда.

— Лошо — каза той с помръкнал глас.

Мълчах. Не усещах студените едри капки, които се стичаха по очите, ушите, гърба. Разсъждавах. Защо обидихме тези млади ентусиасти, които бяха дошли при нас да ни помогнат да възраждаме един дивен крайграничен кът на България? При такова отношение на някои окръжни служители ние в селищната система какво можем да направим? Да даваме само обещания, че всичко ще се оправи в бъдеще време, докато водопадът „ни откъсне“ и хвърли в пропастта? Да чакаме да узреят някои мозъци и чак тогава да се заемем с работа? А с какво ще се оправдаем пред идващите поколения? С нашата мъдрост, уравновесеност, хладнокръвие, такт, страх?

— Не! — гласно отговорих на въпросите, които сам си задавах.

Председателят на общинския съвет разбра отговора ми. Когато запустява земята, да се чака не е мъдрост, не е уравновесеност, не е хладнокръвие. Това наистина е страх, малодушие. Стъписване пред алтернативата да се поеме отговорност. Това е чиновничество.

— До утре, другарю председател!

— Лека нощ.

*

За да се види селищната система Драговищица, човек трябва да се изкачи на Полетински камък, до паметника на Кюстендилския партизански отряд и оттам да погледне!

За да се почувствува селищната система Драговищица, трябва пролет или есен да се мине покрай реките Драговищица и Струма! Защото те дават живителна влага със своите бистри води, за да са нашенската череша и ябълка най-хубавите в България!

За да се вникне в истината на проблемите на селищната система, трябва да се послуша какво говорят комунистите на събранията на първичните партийни организации, защото те са поели съдбата на тези проблеми в свои ръце.

За да се решават успешно те, селищната система трябва да бъде обичана. Защото, когато се обича, не се жали труд, време, здраве. Когато се обича, не се трепери за службицата, за положението, не се хранят надежди непременно да се чуе добра дума.

Двадесетте и две села са се сгушили в балкана и са се разположили сред полето на територия от 300 квадратни километра, където от антични времена живот е кипял, човешка пот и кръв се ляла, за да има социализъм. И бедна, и щедра е била земята. А природата много ни е дала — реките Струма, Драговищица и Бистрица, Скакавичкия водопад, мраморите в Полетинци, пасищата на Риша и Лисец...

Крум РАДОЙКОВ

Следва

Digitized by Google

С ОТГОВОРНОСТ ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО

Не много отдавна производството на соево зърно като основен белтъчен компонент за животновъдството се подценяваше. Развиваха се и теории от някои за непригодността на соевата култура при нашите почвеноклиматични дадености. При тия условия, за да откликне на призива на Партията за увеличение на зърнопроизводството, колективът на института пое пътя на тясна връзка с практиката, защищавайки чрез резултатите перспективността на това производство. За къс период площите на соята нараснаха неколкократно, като сега вече се засяват около 1 милион дка. На второ място добивите почти се удвоиха и се изравниха с най-напредналите в това отношение страни. И на трето място може да посочим, че колективът на института проявява по-голямо научно дръзновение при прилагането на най-ефективните научни постижения в производството.

В резултат на положените усилия от страна на първичната партийна организация ежегодно се чувствува подобряване на научното обслужване на производството както чрез новите по-високодобивни сортове соя, така и чрез усъвършенстваните технологии. Най-голямо наше научноприложно постижение през настоящата година е за пръв път разработеният и внедрен в практиката инженерен проект за получаването от 720 хил. дка по 193 кг програмиран добив соя. Наред с това усилията са насочени и към по-нататъшното внедряване на ленточни посеви от соя и царевица за зърно на близо 100 хил. дка, за да се получат 20—25 процента по-високи добиви в сравнение със самостоятелните посеви на тези култури. Изпитват се хидрофобизацията на семената, тесноредовата сеитба, микроторенето и други усъвършенствувани звена от технологията.

Съдържайки най-новите постижения на науката, инженерният проект е основа за интелектуализацията на производството на соята. Под ръководството на окръжните и общинските комитети на Партията специалистите и механизаторите полагат много усилия за практическото приложение на проекта. Независимо от непълната материално-техническа обезпеченост и неблагоприятни климатически условия в някои райони средният добив при програмираните посеви се очаква да бъде много по-висок в сравнение с останалите. Значителен принос за успешното реализиране на проекта дават АПК във В. Търновски, Русенски, Разградски, Варненски и др. окръзи.

Освен горепосочените насоки развиваме материално производство в нашата база — бактериалния препарат „Нитрагин“ и първокласни соеви семена, с което пряко подпомагаме и въздействуваме на общото производство на соя в нашата страна.

При внедряването на научно-техническите постижения в съответствие с изискванията на новия икономически механизъм комунистите

Digitized by Google

от нашата организация трябваше да преодоляват разбирането на много ръководители и специалисти, че АПК могат да получават, както досега, само безплатна научна помощ. На второ място бяха трудностите по материалното обезпечаване с подходящи семена, хербициди, машини и др. И на трето място бяха някои трудности за превръщането на контрола по внедряването в общо дело на договорящите се страни и правилното отчитане на резултатите.

Как фактически се преодолява голяма част от посочените слабости и трудности? Чрез непосредственото съдействие на ОК на БКП в отделните окръзи ръководството на института организира срещи с представители на селскостопанските организации за изясняване на новите моменти в договорите и технологията, като след това се проведоха семинари за обучението на специалистите и механизаторите, а през вегетационния период се организираха посещения от нашите специалисти за оказване помощ на място. През настоящата година са сключени договори за внедряване на научно-технически постижения с 28 АПК.

За реализиране на поставените задачи в научната и приложната дейност партийната организация внедрява в живота на колектива опита на Полтавска област от УССР за съревнование между специалистите: „Всеки специалист да разработи и внедри технически решения с икономически ефект, равен най-малко на неговата брутна работна заплата". Особено голямо внимание партийното бюро отделя за по-нататъшното нарастване на ролята на партийната организация като ръководно политическо ядро, боеви щаб на трудовия колектив и първообраз на неговото бъдещо състояние. В тази насока най-големи усилия полагаме за издигане равнището на партийното събрание и повишаване на неговата ефективност като колективен висш ръководен орган и школа за комунистическо възпитание. Редовното провеждане на партийните събрания според нас е първото, но не единствено изискване. Поради това, че при нас считаме за решени количествените показатели, отделяме повече внимание на ефективността, която до голяма степен е свързана с предварителната работа на партийното бюро за добрата подготовка на събранието. Тя започва още с изготвяне на перспективния план за работата на организацията, като нашите усилия са насочени към правилното определяне на проблемите, които ще се разглеждат от събранието. За внедряване на научния подход в партийната работа ползваме опита на Ленинградската партийна организация, който беше разпространен в окръга през 1973 г. Ясно се очертава през последните години тенденцията да се разглеждат и обсъждат на събранията проблеми от научно-приложната, идеологическата и партийно-организационната дейност, като значително намаля дребнотемието. Положителна практика в нашата работа е, че откритите партийни събрания от няколко години се организират по единен комплексен план с другите масови организации, което внася по-голяма съгласуваност и целенасоченост в работата.

На второ място нашите усилия са насочени към по-съдържателни, интересни и критични материали за събранията, които са предпоставка за по-делови и творчески обсъждания. За тази цел за докладчици се натоварват най-компетентните комунисти по дадения проблем, работна група изготвя проекта за решения, които се обсъждат от партийното бюро най-малко два дни преди събранието. Дневният ред на събранието се разгласява няколко дни по-рано на всички комунисти, което спомага за подобряване на активността им.

През изминалия период много ни помогнаха мероприятията по замяната на партийните документи. Ние направихме чрез оценките на комунистите задълбочен анализ и на дейността на организацията и партийното бюро. В момента нашата организация наброява 24 кому-

Digitized by Google

нисти, като всеки седми работник или служител в института е комунист. Челно място в партийните редове заемат работниците — 54,5 процента, близо 70 процента от членовете са със средно и висше образование. Комунисти има във всички звена, което е предпоставка за партийно-политическата работа в тях.

Авангардната роля на комунистите се проявява многостранно, като наред с личния пример в труда се изразява и в обществената активност. Досегашната практика показва, че пасивният в организацията комунист не е достатъчно активен в труда и обществото. Затова партийното бюро и организацията провеждат политическа и организаторска работа за повишаване авангардната роля на комунистите, на тяхната обществена активност и ангажираност в борбата за изпълнението на научноприложните задачи на института. Основна форма, която използваме за повишаване на обществената активност на комунистите, е възлагането и отчитането на постоянните и временните партийни поръчения. Много полезна се оказа през последните години практиката на самоотчета на комуниста. Тя ни доведе до конкретни изводи както за положителните резултати, така и за някои слабости: кампанийност при изпълнението на някои задачи от страна на административното ръководство, недостатъчна взискателност към нарушенията в института, в което направление ще съсредоточим вниманието си в бъдеще.

На второ място работата беше насочена към издигане ролята на ППО като политически организатор, отделяйки основно внимание на индивидуалната работа на комунистите с безпартийните и нейното правилно съчетаване с масовите мероприятия. За подобряване партийното ръководство на масовите организации изпратихме повече комунисти с партийни поръчения да работят в тях.

Когато оглеждаме работата си в предконгресните дни, ясно разбираме, че по-нататъшното издигане на ръководната роля на нашата партийна организация може да стане, ако осигурим по-нататъшното подобряване на вътрешнопартийния живот в нея. Първостепенна задача в тази насока е да се развива и утвърждава партийната демокрация и дисциплина, като същевременно се създава творческа атмосфера. Считаме, че са постигнати добри успехи, защото свободно и делово са били обсъждани всички въпроси, като внимателно са проучвани предложенията на комунистите. Като все още непреодоляна слабост може да посочим, че е недостатъчна критичността и самокритичността в дейността на една част от тях, поради което е малка и самоинициативата им.

По всяко време на годината в института идват ръководители и специалисти за съвет, по всяко време научните работници са готови да окажат помощ на място. Това е едно голямо признание и задължение, което партийната организация държи във фокуса на своята дейност.

Стефан СТЕФАНОВ
секретар на първичната партийна организация
при Института по соята в Павликени

Digitized by Google

ДОБРО НАЧАЛО

В първичната организация на общостроителното предприятие на Строително-монтажния комбинат в Кърджали са изградени 12 партийни групи. Една от тях е нашата. В нея са включени 16 комунисти, от които 6 са със средно специално образование, 7 — с основно и 3 — с начално. По длъжности: 6 са технически ръководители, 2 — дърводелци, 3 — зидаро-кофражисти и 5 — мазачи. Въпреки различията по професии и образование успяхме да създадем здраво партийно ядро, което е основен фактор в борбата за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за внедряване на постиженията на челниците в строителството, за изпълнение на плана. То стои на предна позиция, първо се сблъсква с трудностите и взема мерки за преодоляването им, извършва организаторска работа сред колектива, мобилизира трудещите се за претворяване в дела девиза на Единадесетия партиен конгрес за високо качество и висока ефективност.

Всеки понеделник и четвъртък от седмицата се събираме на тъй наречените петминутки. На тях обсъждаме най-спешните задачи: създаване на по-добра организация на труда за решаване на всекидневните проблеми; укрепване на дисциплината — трудова, технологична; разместване на някои бригади, щом се налага да се извърши определен вид работа на пусков обект, и пр. Много често обаче тези петминутки стават дълги и спорни. Имаме и случаи, когато не можем да стигнем до единно становище по някои въпроси. Тогава търсим помощта на партийното и стопанското ръководство.

Партийната група въвлича комунистите в социалистическото съревнование, изисква от тях активно да участвуват в изучаването и внедряването на положителния опит. При нас има трима челници в строителството: Байрамали Фетов — бригадир на вътрешните мазачи, Витан Вълчев — бригадир на мозайкаджиите, и Селятин Ибрямов — бригадир на дърводелците. Този ценен капитал използваме разумно най-вече като пример за подражание. Възлагаме поръчения на комунистите да изучават техния опит и да го прилагат. И действително всички се стремят да ги догонят, а много от тях успяха дори да ги надминат.

Строителството, всеки знае, е труден отрасъл. Трудностите идват от различни фактори и за да бъдат преодолени, са необходими много усилия. Понякога например там, където е създадена добра организация на работата, по нареждане на някой директор на Строително-монтажния комбинат се налага да се остави всичко и бригадата да замине на друг обект. Тези внезапни премествания снижават производителността на труда, влошават качеството на строително-монтажните работи, забавят изпълнението на плана. Радва ни обстоятелството, че напоследък те намаляха и всяка бригада работи по предварително съставен график.

Трудностите в строителството се усложняват и от липсата на кадри. Малко са хората, които се отдават на нашата професия, а без строители не се изпълняват планове, не се спазват пускови срокове. За да се излезе от затрудненото положение, партийната група на събрание на първичната организация предложи всеки комунист да при-

Digitized by Google

влече на работа в строителството най-малко един работник. Някои партийни членове изпълниха поръката и умножиха строителните редици с по двама и трима нови работници, но има и такива като Иван Каракостов и Селятин Ибрямов — и двамата дърводелци, които не взеха в своите бригади нито по един човек.

Недостигът на кадри компенсираме не само с ново попълнение, а и чрез повишаване на квалификацията, чрез усвояване на нови професии от наличните строители. Партийната група възложи поръчения на всеки комунист да усвои най-малко две специалности. Всички добре се справиха с тази задача. Преквалификацията и усвояването на повече специалности от нашите хора много ни помогнаха при завършване на пусковите обекти. Вместо да търсим отвън специалисти, които трудно се намират, нашите работници сами извършат различните операции. Цялата тази подготовка и преподготовка се осъществи в курсовете на професионално-учебния център.

Внедряването на вътрешностопанската сметка е една от главните задачи на партийната група. За нейното решаване се грижат предимно техническите ръководители комунистите Кръстьо Кръстев, Сабахтин Ахмедов и Димо Христов. Мое задължение и като отговорничка на партийната група, и като технически ръководител също е да организирам трудещите се за успешното внедряване на вътрешностопанската сметка.

Какво правим?

Преди всичко се стремим да овладеем и най-пълно да използваме производствените мощности, да реализираме икономии от финансови и материални средства. Възложили сме на членовете на партийната група заедно с техническия ръководител да следят и предотвратяват загубите на обекта. За допуснати пропуски им търсим отговорност, разбира се, не материална, а морална. Изучихме почина на знатния съветски строител Басов. Чрез неговото прилагане се осигурява изпълнение на плана, реализират се икономии от механизация и други средства, повишава се производителността на труда. За съжаление някои от бригадирите, членове на партийната група, не използват този много подходящ за нашата дейност почин. Това е един пропуск в работата ни, който предстои да преодолеем.

Поръченията като изпитани лостове за повишаване активността на комунистите и на всички работници широко са навлезли на въоръжение в нашата работа. Вече споменах за квалификацията, за внедряването на вътрешностопанската сметка. Добри резултати те дават и за укрепването на трудовата дисциплина. На груповия технически ръководител Георги Христозов например сме поръчали по-системно да следи и да бъде по-взискателен към хората за навременното започване на трудовия ден и за безпричинните отсъствия. Не случайно един от показателите в социалистическото съревнование е и броят на самоотлъчките през годината. Не може да отсъствуваш, да идваш на работа тогава, когато ти е изгодно, и да мислиш, че имаш голям принос, да чакаш и награди — морални или материални. Успехите в строителството, високото качество на строително-монтажните работи се коват всеки ден, всеки час. Ето защо колкото по-малко самоотлъчки се допускат, толкова е по-добре и за трудовия колектив, и за самия строител.

Изградили сме и комисия, която следи за качеството на строително-монтажните работи. В нея сме включили груповия технически ръководител Георги Христозов, техническия ръководител Димо Христов, помощник-техническия ръководител Весела Добринска и бригадирите Байрамали Фетов и Мехмед Ибрямов. Тази комисия не само пряко осъществява качествен контрол, но изслушва отчети от бригадирите за качественото изпълнение на отделните операции, за окончателните отби-

Digitized by Google

ви на обектите и пр. Така създадохме интерес у всяка бригада да се стреми да извършва строителство с високо качество и да завършва обектите без отбиви.

Успехите на партийната група пряко зависят от нейния състав, от личните качества на отделните комунисти. А върху качеството на състава влияят много фактори, в това число и идейновъзпитателната работа в самата партийна група. Затова се грижим за идейното израстване на всички партийни членове, осигуряваме им условия редовно да участвуват в политическата просвета. Трима наши комунисти са пропагандисти: един в партийната, един в профсъюзната и един в комсомолската просвета. Други трима се учат в семинара, а 10 — в началната школа. Партийната група следи как се водят учебните занятия, на какво качествено равнище протичат. За задълбочена подготовка и добра разяснителна работа бяха наградени с екскурзия до СССР пропагандистките Галина Василева и Стефка Сиванова. Останалите членове на партийната група редовно посещават сбирките на семинара и на началната школа и добре усвояват преподавания материал.

Всеки първи и трети вторник от месеца партийната група се събира и се запознава с материалите, публикувани в бюлетина на общинския партиен комитет, а така също и с неотложните политически задачи, поставени от ръководните партийни и държавни органи. От партийната група тази информация се пренася в бригадите. На сбирките споделяме мисли и за състоянието на психическия климат в бригадите, вземаме мерки за подобряване на взаимоотношенията между хората. Такива разговори водихме в дърводелската бригада на Герги Янев и в мазаческата бригада на Мехмед Ибрямов. И в двата случая партийната група не можа да стигне до единно становище. Наложи се разговорът да продължи в партийното бюро.

Съставът на партийната група зависи и от новото попълнение, което извършва първичната организация. В този процес партийната група не стои настрана, тя търси и намира начини да внася свой принос. На свои сбирки тя обсъжда кандидатурите за встъпване в редовете на Партията, дава препоръки, възлага поръчения на комунисти да изяснят факти и събития, да проучат сигнали и случки с цел да се набере пълна информация за кандидата — за качествата му, за неговото обкръжение и пр. Досега сме обсъдили няколко кандидатури — на Р. Рюстемов, на Г. Нанева и на други и предложихме на партийното бюро да докладва в събрание на първичната организация за приемането им в БКП.

Разказвайки за нашите строителни делници, за нашия опит, далеч съм от мисълта, че сме постигнали максимални резултати. Но все пак независимо от трудностите в сектора, в който работим, от ненавременното снабдяване със строителни материали, от лошото време през зимния период, с повечко съобразителност и находчивост, с по-голяма упоритост поставихме добро начало в работата на партийната група.

Кунка МИТЕВА
отговорничка на партийната група
в общостроителното предприятие
на Строително-монтажния комбинат в Кърджали

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА В ОБЩИНАТА

Общинският партиен комитет все повече се утвърждава като орган за политическо ръководство на селищната система. Сегашният колективен политически ръководител на общината се съобразява с настъпилите нови реалности, с количествените и качествените изменения в политическата и стопанската структура.

Динамиката на икономическите, социалните, демографските процеси пораждат неизбежно нови проблеми, по-различни като обем и обхват, по-сложни като задачи и за идеологическите звена: отделите „Пропаганда и агитация", идеологическите сектори на обществените организации, културно-просветните учреждения, идеологическия актив. Идеологическият работник — пропагандистът, докладчикът, информаторът от групата докладчици, лекторът се срещат със слушателска аудитория, различна по професионална квалификация, образователно ниво, социална принадлежност, отличаваща се, макар и не съществено, с различни материални и духовни интереси. Широко приложение получава диференцираният подход не само с оглед на съдържанието, но още и с оглед на методиката, на организационната форма. В отделни производства, предприятия на услугите, отдалечеността на някои обекти налагат да се практикува повече индивидуалната работа с хората. По-голямо значение придобива възпитателната работа по местоживеене.

Организацията на идеологическата работа в общината е непрекъснат процес. Сега тя се извършва в условията на новия икономически подход и повсеместното прилагане на новия икономически механизъм и се подготвя за посрещане новите цели, които ще очертае, и новите задачи, които ще постави Дванадесетият партиен конгрес.

Някои от тези нови реалности в организацията на идеологическата работа в общината бяха предмет на съвместна дискусия между актива на общинския партиен комитет в Харманли и представители на списание „Партиен живот". Ангел Бонев, първи секретар на комитета, разказа за интересната методика при подготовката на дискусията. Петко Русев, главен редактор на списание „Партиен живот", направи обстойно изказване по дискутираната тема.

Част от изказванията поместваме в този брой.

ИДЕОЛОГИЧЕСКОТО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПАРТИЙНИТЕ РЕШЕНИЯ

Проблемът за идеологическото осигуряване на партийните решения е колкото многостранен, толкова и специфичен. Той пронизва цялата организаторска и политическа работа на партийните, стопанските, държавните и обществените органи и организации за повишаване на съзнателното и активното участие на трудещите се в практическото осъществяване на задачите, поставени от Партията във всички области на живота. В процеса на преустройството на идеологическата работа об-

Digitized by Google

шинският комитет на БКП в Харманли учеше кадрите да виждат в партийните решения главното съдържание на своята работа, най-верния път за свързване с живота. Защото решенията на Партията най-добре, най-задълбочено синтезират в себе си състоянието, проблемите, тенденциите.

В организацията на работата по идеологическото осигуряване на партийните решения ние се стремим на всички равнища да прилагаме единна схема, в която има три основни момента: разяснителна и проучвателна работа на идеологическия актив преди вземане на решението, разясняване на съществените теоретически и практически мотиви, съдържащи се в него, неговия политически смисъл и на трето място, създаване на убеждения у трудещите се в реалността на задачата и готовност за изпълнението ѝ. В динамиката на ежедневието решаващо значение имат подходът и умението на партийните ръководства и идеологическите звена бързо да реагират и да поставят ударението върху един или друг момент в зависимост от важността на решението, неговия характер или сроковете за изпълнението му. Важно условие в тази насока е общинският комитет и партийните организации да разполагат с дееспособни идеологически активи, годни да съпроводят всяко решение с необходимата идейна и психологическа подготовка. Ето защо полагаме усилия за навременно и редовно информиране на нашия идеологически актив за същността и политическата, практическата и възпитателната значимост на партийните решения. В редица първични партийни организации има изградени дейни агитаторски активи, които умело се използват както в предварителната подготвителна работа, така и в разясняването на най-важните решения на централните, окръжните или общинските партийни органи, а така също и на решенията на първичната организация. Благодарение на това в много трудови колективи като в свинекомплекс „Преславец", фабриките „Мир", „Иван Гебешев", „Маргарит Гогов", държавен керамичен завод „Любо Кирилов" и други се разкриват допълнителни резерви за подобряване на икономическите и социалните резултати, правят се интересни и рационални предложения за повишаване ефективността на производството. Значителна и ползотворна предварителна работа бе извършена в Завода за апарати с ниско напрежение при внедряване на бригадната организация на труда. Разговорите и срещите на специалистите и членовете на партийния актив с всички заводски звена допринесоха не само да се създаде убеденост у всички работници в предимството на новата организация, но и да се разкрият редица тесни места в производствения процес. Подобен подход помогна и на партийното, и на стопанското ръководство на фабрика „Мир" успешно да въведат вътрешнобригадната стопанска сметка, като преразходът на материали бе сведен до минимум. Поради редица обективни и субективни причини едно от челните предприятия в селищната система и окръга — фабрика „М. Гогов", претърпя редица неуспехи и започна да изостава. Решенията и мерките, които общинският комитет на БКП набеляза, в основата си предвиждаха трудовият колектив да излезе от това положение, разчитайки преди всичко на собствените си сили и опит. Това от своя страна налагаше широка

Digitized by Google

разяснителна работа, която да стигне до всеки член на колектива. Заедно с необходимостта от създаване на убеденост и готовност за изпълнение на решенията агитаторите и специалистите имаха за задача внимателно да следят и проучват предложенията на работниците, на секционните майстори, свързани със създаването на новата организация на труда, усъвършенствуване на системата за водене на социалистическото съревнование. Специално внимание бе отделено на предложенията на челниците в производството. Най-важните резултати не закъсняха: върната бе увереността на хората в силите на колектива, внедриха се нови моменти в организацията на труда на базата главно на собствения опит и поуките от извършения анализ, подобриха се формите за управление на производствения процес. Като отчитаха ролята на неикономическите фактори и социалната среда, общинският комитет, партийното и стопанското ръководство на фабриката съчетаваха разяснителната и политико-възпитателната работа с конкретни мерки за подобряване на социално-битовите условия и условията на труда, целящи главно намаляване на текучеството и премахване на някои обективни трудности за затягане на трудовата дисциплина.

Можем да кажем, че е станала постоянна практика повечето от решенията и мероприятията за повишаване на селскостопанското производство да се обезпечават идеологически чрез формите и средствата на масовата и индивидуалната работа. Общинският партиен комитет сега работи в по-други условия. Увеличи се числеността на първичните партийни организации, на трудовите колективи, на селищата. Някои от тях са отдалечени на 30—40 километра. Ние приспособяваме досегашните форми на работа към новите условия, търсим нови форми. Разширихме състава на общинския партиен актив и с негова помощ успяваме да обхванем всяко селище, всеки трудов колектив. Така усилията на селските партийни организации се съчетават с помощта на място от членовете на общинския партиен актив. При поважните селскостопански кампании този актив се разпределя по производствени участъци до завършване на кампанията. Така постъпихме и при осъществяването на последното решение на Политбюро за прибиране на реколтата. Сезонността на селскостопанската работа ни накара да привлечем към сътрудничество повече хора. Общинският партиен комитет разгърна широка организаторска и политическа работа и успя да убеди колективите от промишлените предприятия и учрежденията за краткосрочна помощ в селското стопанство.

Създаването на убеденост у хората в реалността и целесъобразността на едно решение е отговорна и нелека задача. Стремим се това да постигаме, като свързваме разяснителната работа с набелязаните практически мерки за достигане на поставената цел. Особено важно е да се пропагандират достигнати вече резултати от изпълнението на по-рано взети решения; реално да се анализират и отчитат причините за неизпълнени решения, да не се замазват неуспехите, да не се скриват субективните причини зад някои обективни трудности, да се сочат виновниците за неосъществени решения и полезни начинания.

Тъкмо създадената убеденост помогна на колектива на керамичния завод „Л. Кирилов“ да извърши цялостна реконструкция и модернизация със значителен икономически ефект.

Пред трудовия колектив в това предприятие задачата бе предварително разяснена, като се наблегна на предимствата, които ще получат реално работниците и служителите. Начинанието осигуряваше целогодишно използване на производствените фондове, премахване на сезонната и осигуряване на целогодишна заетост на работниците. Създаваха се и условия за използване на местна суровина, за повишава-

Digitized by Google

ие на производителността на труда, за подобряване на качеството на продукцията. След срещите, разговорите и обсъжданията с всички звена се стигна до извода, че колективът има сили да изпълни предсрочно задачата. Хората бяха разделени на 12 работни групи, на всяка от които се постави конкретна задача. Благодарение на умело приложените масови и индивидуални форми на политическа работа, на разгърналото се съревнование между групите задачата бе изпълнена вместо за 2 години според практиката на други сродни заводи в страната за 11 месеца.

За да илюстрираме опита на общинския комитет на БКП, бихме споделили още един пример. Приемането на програмата за увеличаване и разнообразяване на асортимента на стоките за народно потребление и разширяване на услугите за населението от селищната система бе предшествувано от широка разяснителна работа сред трудовите колективи. Заедно с това чрез партийния актив, агитаторите и политинформаторите бе направено задълбочено проучване на общественото мнение и потребностите на населението от стоки и услуги. Проведено бе с помощта на окръжния комитет на БКП и социологическо проучване. Анкетата потвърди, че пред всички наши органи стоят сериозни задачи, имащи колкото икономически, толкова и политически характер. Това стана причина да свикаме пленум, на който обсъдихме въпроса за идеологизацията на обслужващата сфера като първостепенна задача на партийните, държавните и обществените органи и организации. Решенията на пленума поставиха на преден план идеологическите мероприятия, които трябваше да подпомогнат изпълнението на програмата и, от друга страна, поставиха ударението върху необходимостта да се отчита възпитателното въздействие на тази сфера. След пленума организирахме разговор с всички трудови колективи и звена от сферата на услугите, разяснихме същността на приетите решения. Сега работниците със свои сили извършват подобряване и модернизиране на магазинната мрежа. На тази основа с помощта на цялата общественост започна строителство и разширение на материалната база на училищата в града и някои села като навременен отговор на решенията на Централния ко итет на БКП за преустройството на образователната система.

За успешната организация на идеологическата работа за изпълнение на партийните решения общинският комитет на Партията отделя голямо внимание на готовността и дееспособността на партийния актив. Активистът трябва да се отличава с висока култура, компетентност и редица други възможности. Но най-главното е той самият да бъде убеден, защото само убеденият може да създава убеждения у другия. Ние разбираме, че това зависи в най-голяма степен от осигуряването на постоянна и възможно най-пълна информация както за актуалните задачи, които Партията и Правителството поставят, така и за проблемите на социално-икономическото развитие на общината.

Инструктажът, макар и не единствен, си остава най-изпитана масова форма. Постоянна практика в това отношение е инструктажите да не се провеждат единствено с информативна цел, а да се поставят и конкретни задачи на членовете на актива. Според характера на задачите или решенията използваме разширен или тесен състав на актива. Спецификата на някои решения изисква да се използва и специализирана част или група от този актив.

От няколко години провеждаме ежемесечен инструктаж само с партийните секретари. Това става всеки петък сутринта. Времетраенето е средно около половин час. Освен текущите задачи партийните секретари се запознават с нови решения на централните органи, а също и на окръжния и общинския комитет на Партията. Дава се отговор и на някои въпроси, които са били поставени на събрания в тру-

Digitized by Google

довите колективи и от които зависи правилното формиране на общественото мнение в колективите. От своя страна партийните секретари поставят въпроси за доизясняване от общинския комитет на БКП или го информират за редица проблеми, вълнуващи трудещите се. Така по наша преценка се създава възможност за постоянен и непосредствен контакт с основните части от партийния актив на общината.

Партийните бюра в повечето първични организации също използват инструктажа като форма за работа с партийния актив и агитаторите. Сега общинският комитет има грижата да направи работата с идеологическите активи системна, по-организирана и целенасочена.

Все още много се разчита на импровизацията, на регламентирането, на чакането на готова информация и пр. Тъй като става дума за информацията, ще ни се да подчертаем, че засега тя се оказва найтънкото място не само в инструктажа, но и в цялостната идеологическа работа. При това проблемът не е само колко да се информира, но и как да се информира. И отново стигаме до качеството и ефективността на формата, чрез която поднасяме информацията. Практиката например показва, че най-добре тя се възприема, когато се поднася устно, от компетентни личности, т. е. хора, непосредствено ангажирани с проблема. Това дава възможност и за пряк контакт, чрез който може да се доизяснят и някои детайли, характерни страни на партийните решения. Детайлното изясняване, влизането в кухнята на подробностите винаги се предпочита пред общото слово.

Сега съществуват неограничени технически възможности всяко партийно решение или директива бързо да стига до хората, без то да се предъвква на различни равнища. Някои наши партийни организации например съумяха бързо да реагират на решението на Централния комитет на Партията за свикване на XII конгрес и по решението за разгръщане на социалистическо съревнование в чест на конгреса. Те изработиха свои мероприятия, като изпревариха дори общинския комитет и се оказа, че в нищо не са прегрешили. Изобщо регламентирането засега е твърде сериозна пречка за разгръщане инициативата на партийните организации, за търсене на най-сполучливи ефикасни форми на идейновъзпитателна работа. Регламентирането често води и до претрупване с еднообразна информация или, ако трябва да употребим най-точната дума, до втръсване. Напоследък се чувствува стремежът на Централния комитет да ни информира бързо и по много проблеми. Все още обаче в някои случаи се закъснява и се дава възможност на други фактори да създават неправилно обществено мнение. Често явление е например, след като сме провели нужната агитационно-разяснителна работа и сме убедили хората в необходимостта бързо да се реагира на дадено партийно решение, вишестоящите стопански организации да закъсняват или да променят контролните цифри.

С тези няколко мисли не считаме, че изчерпваме цялата проблематика по организацията на идеологическата работа за изпълнение на партийните решения. В ежедневната ни практика се появяват и слабости, и нерешени въпроси, но ние сме убедени, че в нашите първични партийни организации и трудови колективи има натрупан добър опит, който се нуждае от по-добро проучване и популяризиране. Това до голяма степен ни показа и прегледът по преустройството на идеологическата работа. Ние с готовност бихме използвали опита и на други общински комитети. Защото пред идеологическия актив от общината предстоят нови задачи в разяснителната работа, за да бъдат доведени конгресните идеи, решения, перспективи до знанието на всеки.

Ангел СТОЕВ
секретар на общинския комитет на БКП

Digitized by Google

ОТДЕЛ «ПРОПАГАНДА И АГИТАЦИЯ»

Отдел „Пропаганда и агитация“ при общинския комитет на Партията се оглавява от един политически сътрудник. Поради това широко е застъпено общественото начало. Сформиран е разширен състав на отдела, който се състои от 11 човека и включва ръководители на идеологически звена от съответните обществени организации, ръководители на културните институти, обществени дейци с голям опит в идейновъзпитателната работа. Всички членове на отдела отговарят по отделни проблеми. Така например завеждащият партийния кабинет отговаря за марксистко-ленинското обучение, председателят на общинския съвет за култура — за образованието, заместник-председателят на общинския съвет за култура — за работата на читалищата и художествената самодейност, и т. н.

В условията на селищната система значително нарасна обемът на работата на отдела и това наложи да използваме по-широк състав от сътрудници за оказване помощ на партийните бюра при решаване задачите и проблемите по планирането на идеологическата дейност и особено сега в заключителния етап на преустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации на общината.

Освен този нещатен състав на отдела според характера на проблемите, които ще се разработват, се привличат и други активисти, специалисти от различните дейности на духовната област. По всяка група въпроси сме изградили комисии, оглавявани от нещатните инструктори, включени в състава на отдела. Сравнително добре работят комисията по пропагандата, по нагледната агитация, по образованието и по изкуството и културата. Всяка една от тези комисии се състои от 4—5 души и развива дейност по определена проблематика.

Практиката на общественото начало ни осигурява още по-точно проучване на актуалните възпитателни проблеми в трудовия колектив и в общината, като същевременно дава възможност за по-добро целенасочване и координиране на работата на идеологическите звена и контрол над идеологическите решения и мероприятия.

В края на всяка година отделът прави равносметка на постиженията и слабостите в своята работа и утвърждава план за следващата година.

Отдел „Пропаганда и агитация“ работи по двегодишен перспективен план и шестмесечни оперативни планове. Разработват се още и едногодишна план-програма за масово-политическите и културно-масовите мероприятия на общината, план за нагледната агитация, план за обучението на заместник-секретарите (агитпропите), планове за идеологическите кампании, за научно-теоретическите и практическите конференции, за марксистко-ленинското образование на комунистите и икономическото обучение на трудещите се от общината.

Отделът при условията на селищната система повиши методиче-

Digitized by Google

ските си функции спрямо бюрата на първичните партийни организации, към другите идеологически звена в общината. В началото на всяка година отделът оказва конкретна помощ на първичните партийни организации при изготвянето на годишните комплексни планове по идеологическата работа. В тях все по-често намират място конкретни задачи за подобряване и използване на социалната среда за нуждите на възпитателната работа, за по-плътно доближаване на идеологическите начинания до основните проблеми на съвременното ни развитие както в рамките на селищната ни система, така и в трудовия колектив. За още по-тясно свързване на пропагандата на марксизма-ленинизма с практическите задачи, които решават трудовите колективи, някои партийни бюра под прякото ръководство на отдела извеждат интересен опит, който се споделя на семинари с идеологическия актив. Така например първичната партийна организация при свинекомплекса е постигнала много добри резултати за утвърждаването на стопанския ръководител като политически деец и в индивидуалната работа с хората, в завод „Мир" — във възпитанието на младите работници, и т. н.

Голяма е ролята на отдела в координиране на идеологическата работа в общината, осъществявана и в етапа на планирането, и по-късно в процеса на изпълнението. С ръководствата на различните обществени органи и организации всеки месец организираме съвещания, за да бъдат обсъждани план-програми, оперативни планове, сценарии и др. за реализирането на всяко важно мероприятие. В тях се посочват конкретните задачи, преките изпълнители, сроковете за подготовка, методите на проверка, критериите за оценка. Така че по отношение на идеологическите звена в обществените и масовите организации в общината отделът изпълнява ръководна, методическа и координираща роля, което дава възможност в максимална степен да се избягва дублирането, да се провеждат по-малко на брой, но по-ефективни мероприятия. Това взаимодействие осъществяваме оперативно чрез инструктажи и съвещания на отдела. При нас се утвърдиха и периодичните комплексни проверки и прегледи по отделни въпроси с участието на сътрудници от ръководствата на обществените организации. По инициатива на отдела се осъществяват системни проверки на политическата учебна година в първичните партийни организации, проверки по преустройството на идейновъзпитателната работа, във връзка с подготовката и изпълнението на решения на пленумите на общинския комитет на Партията.

По този начин различните мероприятия правилно се съчетават по проблеми и направления, а това от своя страна помага да постигаме добри резултати от тях.

Отделът подпомага бюрото на общинския комитет правилно да подбира, обучава и разпределя идеологическите кадри като важен фактор за ефективно идеологическо въздействие. Тази помощ е насочена в няколко главни направления:

— Особено внимание отделяме на работата със заместник-секретарите на първичните партийни организации, отговарящи по идеологическите въпроси. В общинската партийна организация има 90 първични партийни организации, от които 7 без права. Анализът на състава на заместник-секретарите показва, че с висше и полувисше образование са 26 на сто, със средно — 57 на сто и с основно — 17 на сто. И през настоящата отчетно-изборна кампания отделът се стреми да се намали процентът на основното образование, да се подобри процентът на заместник-секретарите с висше, полувисше и средно образование.

— През последните години предприехме мерки за подобряване качествения състав на пропагандистките кадри. Над 62 на сто са с висше и полувисше образование, 70 процента от тях са на ръководни

Digitized by Google

длъжности. Голям брой са с дългогодишен стаж. Всички са участници в движението „Пропагандистът — активен борец за високо качество и ефективност“.

— Непрекъсната е помощта ни за подобряване състава на общинската група докладчици, за усъвършенствуване работата на активите на първичните партийни организации. Към активна разяснителна работа привличаме ръководните кадри, изтъкнати пропагандисти, първенци в труда, активни борци против фашизма и капитализма.

— Теоретичната подготовка на идеологическите кадри е наша постоянна грижа. Имаме програма за повишаване на марксистко-ленинското образование на кадрите за периода 1976—1980 г. В нея са определени равнищата на обучение, тематиката, формата, периодичността и обхватът. В съдържанието на обучението на идеологическите кадри ударението се поставя на системното и последователното усвояване на основните актуални проблеми на марксистко-ленинската теория, проблемите на партийната политика и социално-икономическото ни развитие, непосредствено свързано с обобщаването на положителния опит. За обучението на отговорните кадри при нас се утвърди партийният университет с два факултета — политическа икономия и философия. Занятията се водят от висококвалифицирани лектори.

Заместник-секретарите и групите докладчици към общинския комитет на Партията се обучават веднъж на три месеца. Изучават актуални проблеми на партийната политика на страната, окръга и общината; на вътрешната и външната политика на Партията и държавата; теория и методика на идеологическата работа.

Особено ефективни са семинарите за обучение на политинформаторите и лекторите. Помагат ни лектори от дружество „Г. Кирков“. На тях предимно се дискутират актуални проблеми от политиката на Партията, обменя се опит. Въпреки това считаме за необходимо отдел „Пропаганда и агитация“ да отделя по-голямо внимание за подготовката на активите към първичните партийни организации. В това отношение пред нас стои за решаване проблемът за използването на този актив и за стимулирането и оценката на неговия труд.

Отделът полага грижи и внимание за откриването и разпространението на положителния опит в идеологическата работа. За тази цел използваме научно-практическите конференции, а към партийния кабинет сме изградили два учебно-методически съвета — по икономическо направление с председател Стойчо Кирков и по философско-социологическо направление с председател Добри Добрев.

След Националното съвещание с идеологическите кадри усилията на отдела се насочваха изключително към създаване на всички условия за преустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации. С проблемите, поставени в доклада на др. Ал. Лилов, ние запознахме партийния и стопанския актив на съвещания и на семинари.

За прегледа по преустройството на идеологическата работа отделът състави конкретен план. Изградени бяха комисии, които оказваха конкретна помощ на партийните бюра, помогнаха да се подготвят преценките за степента на преустройството във всяка първична партийна организация. Сега определено може да се каже, че първичните партийни организации и идеологическите кадри значително са овладели подхода в идеологическата работа, като все по-пълно се отчита възпитателното въздействие на социалната среда върху съзнанието и поведението на хората. По-тясно идеологическата работа се свързва с основните проблеми на социално-икономическите и стопанските задачи за изпълнение на стратегическата задача за висока ефективност и качество.

Digitized by Google

В редица колективи партийните бюра, административните и стопанските ръководства са постигнали значителни успехи в своята работа по подобряването на условията на труда и бита, на социално-психическия климат, използване възможностите на социалистическото съревнование, на духовното и материалното стимулиране. От тях заслужава внимание опитът на свинекомплекса, фабриките „М. Гогов" и „Мир", завод „Л. Кирилов", с. Бисер.

Отделът подпомага партийните бюра за подобряване на формите и средствата на политическата агитация. Заедно със събранията и разговорите в бригадата, цеха, смяната и производствения участък все по-широко място заема индивидуалната работа с хората. От няколко години организираме в общината политически срещи и беседи. Въпросите, мненията, предложенията отделът анализира, обобщава и предоставя на бюрото на общинския комитет на Партията за решаване. Тези срещи протичат при висока активност особено сред колективите на фабрика „Мир", свинекомплекса, тютюнева промишленост, фабриките „М. Гогов", „Ив. Гебешев", търговия на дребно, АПК, с. Орешец, Изворово, Славяново, Шишманово.

За няколкогодишното си съществуване като орган на общинския партиен комитет отдел „Пропаганда и агитация" има да преодолява и някои слабости в своята дейност. Недостатъчна е помощта за разгръщане работата на активите на първични партийни организации. Недостатъчна е възпитателната работа с някои стопански ръководства по подобряване на социалната среда. Не се използват в достатъчна степен всички идеологически средства за борба срещу потребителската стихия, кражбите, лошата дисциплина и други отрицателни явления.

Отделът следва да оказва по-голяма методическа помощ на отделни първични партийни организации за планиране на идеологическата работа и контрол на взетите решения. Като анализира непрекъснато постигнатото, положителното, като вижда и своите слабости, отдел „Пропаганда и агитация" ще съумее да издигне на по-високо ниво идейно-методическата и организаторската дейност на комитета.

Димитър КАРЧЕВ
инструктор в общинския комитет на Партията

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА

Всички ние от първичната партийна организация във фабрика „Маргарит Гогов" сме се убедили, че индивидуалната работа с хората е полезна и резултатна. Тя ни помага да решим сложни и отговорни задачи в планирането и реализацията на социално-икономическата програма на предприятието, за непрекъснато сплотяване и развитие на трудовия колектив. Сега при нас успешно се осъществява новата организация на труда и заплащането, преди всичко въвеждането на бригадната организация и вътрешностопанската сметка. Наред с другите форми на работа, прилагани от нас, като събранията, съвещанията, груповите беседи, успешно използваме индивидуалната работа. Чрез нея довеждаме до знанието на всеки най-важните задачи, които поставя нашата партия, разискваме с всеки работник, техник, служител и

Digitized by Google

ръководител текущите и перспективните задачи, въпроси на организацията на труда. Чрез индивидуални разговори, срещи, беседи убеждаваме хората в реалността и изпълнимостта на насрещните планове.

Партийното бюро не оставя индивидуалната работа на самотек, а се стреми да я насочи към най-важните проблеми в колектива, непрекъснато да обогатява нейното съдържание. Така например при въвеждането на бригадната стопанска сметка, една нова и сложна задача, възложихме на актива на първичната партийна организация да разясни на всеки работник и специалист неговите конкретни права и задължения, неговия личен принос. Хората поставяха много въпроси, нали всичко бе свързано с тяхната работа, със заплатата им. Ние събирахме въпросите, анализирахме ги и отговаряхме. Стремяхме се всеки да получи точен отговор на своя въпрос, за да не остане съмнение и колебание у никого. Така малко по-малко, ден след ден личната цел се сливаше с колективната, личният интерес — с колективния. Затова не са случайни успехите, постигнати както от целия колектив, така и от отделни производствени звена, цехове, бригади и най-вече от индивидуални първенци. Във фабриката се изявиха двама герои на социалистическия труд, тридесет и двама орденоносци, осем носители на значки на Министерството на леката промишленост и редица ударници. Техният опит, тяхното трудолюбие, упоритост и всеотдайност се предават на членовете на колектива чрез редица форми. Една от тях е наставничеството. Тази форма на индивидуална работа при нас пусна дълбоки корени, на нея възлагаме много за възпитанието на колектива, за професионалното израстване на работниците, особено на младите и на новопостъпващите. И това е съвсем естествено, защото както показва практиката, професията тъкачество не се усвоява за месец-два, за година. Необходими са години, а чрез наставничеството този период значително се съкращава. При нас ежегодно постъпват направо от училищната скамейка около 40—50 млади момичета, завършили средно училище по текстил. Тези млади хора, наред с грижите, полагани от партийните, държавните и стопанските ръководства, се нуждаят от подкрепа, от помощ и другарско чувство при постъпването им на работа. Така и правим. Тридесет и осем наставници начело с героите на социалистическия труд считат възпитателната си работа като важно трудово задължение, като свой професионален дълг. Те предават своя опит, знания и умения, полагат грижи за приобщаването и бързото навлизане в работата на по-младите.

На открито събрание в първичната партийна организация с наставниците и комунистите обсъдихме идеологическата и социалната страна на наставничеството. Приехме специални мероприятия за разгръщане на наставничеството в условията на бригадната организация на труда, като създадохме стимулиращи условия както за наставниците, така и за новопостъпилите работници и служители. Резултатите от грижата ни за наставничеството вече се чувствуват — намали се текучеството, колективът укрепна, нарасна авторитетът на предприятието, поднормени-ци почти нямаме, работи се по-качествено.

Всички ние добре знаем трудностите и проблемите при въвежда-

Digitized by Google

нето на бригадната организация на труда.

Бригадната организация на труда като нова форма на работа имаше и своите нови икономически, идеологически и социални страни. Разбира се, към бригадната форма на работа трябваше да се прилагат и нови форми на партийна работа.

За какво става дума?

Преди всичко трябваше да разясним на целия трудов колектив и да го убедим в предимствата на бригадната организация. След това се започна с изготвяне на модели на бригадната организация, съобразени със специфичните условия на производство във фабриката. Партийното бюро и активът на първичната партийна организация най-активно участвуваха в разисканията, убеждаваха в предимствата на новата организация, на създадените бригади-модели. Проведоха се експерименти с отделни бригади, като партийното бюро даде поръчения на комунистите, членове на тези бригади, и на отделни специалисти за активна разяснителна работа. С извеждането на експеримента и решението за повсеместно внедряване започнаха разговори, срещи, беседи, на които се разясняваше, отговаряше на въпроси, поставяха се отново поръчения и задачи. Членовете на партийното бюро намериха време и проведоха индивидуални разговори във всяка една новосформирана бригада. Тази индивидуална работа не само че не прекъсна след внедряването, а продължи с още по-голяма сила след първите резултати, при разпределението на коефициента за трудово участие. След анализа на резултатите направихме изводи, корекции. Това ставаше с дейното участие на работниците от бригадите. Наложиха се допълнителни срещи с отделни бригади, направиха се няколко срещи-разговори с бригадирите, изнесоха се допълнителни лекции на икономическа тематика. Важна роля изигра и обмяната на опит с другите текстилни предприятия, които въвеждаха едновременно с нас бригадната организация.

Особено интересен и важен момент, където активно се намесваше първичната партийна организация, беше новият начин на разпределение на фонд „Работна заплата". Бригадната организация изцяло разруши представите за индивидуалното заплащане, а оттук и представите за индивидуалното „благополучие". Създадоха се нов тип взаимоотношения с крайна цел — благополучието на колектива, на бригадата. В някои бригади бяха сменени бригадирите, в другите се получиха дрязги между секционните майстори или между тъкачките. На практика се оказа, че новата бригадна форма не търпи некадърните и търтеите. Тук роля играеха бригадните ръководства — бригадир, партиен отговорник и профсъюзен отговорник. Засили се търсенето на отговорност между членовете на бригадата. Колективната отговорност и солидарността излязоха на преден план. Производствените недоразумения се разрешаваха, търсеше се отговорност и решение на редица въпроси от отделни ръководители и специалисти. Засилиха се самоконтролът и взаимният контрол вътре в бригадите, подобриха се отношенията на другарска взаимопомощ и взаимовзискателност.

Трябва да кажем, че благодарение на индивидуалната работа се преодоляха някои грешни разбирания у отделни работници специалисти за „несменяемост и самостоятелност" в работата им.

Главната тежест на индивидуалната възпитателна работа извършиха комунистите. Партийното бюро насочваше дейността на административното, стопанското ръководство и обществените организации за решаване и регулиране на възникналите проблеми, за създаване на оптимална организация на производството. Възлагаха се трайни и временни поръчения, всеки се подготвяше старателно за разговорите с отделните работници, ръководители. В индивидуалната политическа работа включихме и много специалисти и преки ръководители.

Digitized by Google

Понастоящем фабричният колектив се труди според изискванията на новата бригадна организация на труда. Успяхме да повишим производителността на труда, подобрихме ритъма на планирането, снабдяването, производството. Значително се повиши качеството на продукцията. Подобри се трудовата, финансовата и технологичната дисциплина. Разбира се, тези успехи се дължат на системната организаторска работа на партийната организация, на стопанското ръководство, на комсомолските и профсъюзните активисти. И на резултатната, целенасочена индивидуална работа с хората.

Иван КАРАКУШЕВ
секретар на първичната партийна организация
при фабрика „Маргарит Гогов"

ИДЕОЛОГИЧЕСКИТЕ ЗНАНИЯ — ДО ВСИЧКИ

Първичната партийна организация в училище „Неофит Рилски" — Харманли си е поставила две главни идеологически цели: обучение и възпитание на учениците, правилно изграждане личността на ученика и, на второ място, усъвършенствуване подготовката на учителя, утвърждаване на неговата активна позиция в образователния процес. Тези дълготрайни цели ние осъществяваме чрез нашите едногодишни планове. В тях партийното бюро определя конкретни задачи, като се съобразява със степента на възпитание и образование на учениците и служителите. Идеологическите цели и задачи на първичната партийна организация стават цели и задачи на профорганизацията, на Комсомола, на училищното ръководство. И това е съвсем естествено, тъй като проблемите са общи и за тяхното решаване полагаме усилия всички.

При нас се утвърди практиката всеки проблем, поставен на вниманието на първичната партийна организация, предварително да се проучва, обсъжда от административното ръководство и партийното бюро, от ръководствата на учрежденската профорганизация, на Комсомола. Преди това съставяме комисия. Тя проучва, разговаря с хората, прави проверка на място на документи. След като огледа нещата от всички страни, комисията оценява фактите и дава проект за решаване на проблема. Тази оценка и проектът за решение се обсъждат на партийно събрание. Наред с това комисията проучва какъв ще бъде отзвукът в трудовия колектив, ако проблемът се реши по един или друг вариант, като ориентира партийното бюро и партийното събрание да взема най-правилното решение.

Всяко партийно решение ние се стремим да доведем до знанието на заинтересуваните, до всички, ангажирани пряко или косвено с възпитателния процес, убеждаваме хората в неговата справедливост и изпълнимост. Убедили сме се, че добре разгласените, добре обяснените решения се изпълняват в набелязаните срокове.

Едно от основните партийни решения, засягащи пряко нашата работа, е многостранната реализация на завършващите училище младежи и девойки. Как организирахме идеологическата работа по изпълнението на това решение? Най-напред партийното бюро си даде ясна сметка, че трябва да има пълна представа за състоянието на този проблем при нас: какво положително сме постигнали, какви слабости сме допуснали и какво трябва да се направи още. За целта най-напред сформирахме комисии от комунисти с партийно поръчение за проучване степента на реализация на възпитаниците на училището, работещи в предприятията и учрежденията на града ни. Проучването обхващаше период от 7 години. Всеки член

Digitized by Google

на тези комисии получи анкетен лист със следните въпроси:

Колко младежи до 25 години, завършили нашето училище, работят в предприятието? Колко от тях и кои заемат ръководни длъжности? Колко, кои и къде повишават своето образование и квалификация? Какво е изпълнението на трудовите норми, как се проявяват като специалисти? Каква обществена заангажираност имат? Каква инициатива и самоинициатива проявяват? Задоволява ли ви нашата професия? Доволни ли сте от това, което сте получили в училище? Не съжалявате ли, че не сте учили в друго училище? Доволни ли сте от възможностите на колектива за вашата всестранна реализация? Какви препоръки имате към предприятието и ръководителите за развитието на всестранните интереси на младежите?

С помощта на този въпросник учителите комунисти направиха проучване под формата на срещи разговори с партийни, административни, комсомолски и профсъюзни ръководства, с преките ръководители, със самите възпитаници. Всеки комунист предаде в писмена форма резултатите от проучването в даденото предприятие. Партийното бюро обобщи тези резултати и оценката постави на вниманието на цялата партийна организация. На това събрание задълбочено бе обсъден проблемът за подготовката на учениците, за пълноценната им реализация в живота. Оценката послужи и за основа на доклада на административното ръководство, изнесен и обсъден в учителския съвет.

Това проучване, изводите и оценките ни насочиха към нови решения за усъвършенстване на идеологическото възпитание в комсомолските и пионерските колективи. Мероприятията са общи — на училищното ръководство и на обществените организации в училището. Част от тези мероприятия целят да заякчат връзката на училището с предприятията, на учениците — с първенците. Срещите с първенци в производството се оказаха много полезни. Редовни гости на пионерската организация и комсомолските дружества са героите на труда Иванка Гинева и Марина Кавръкова. Стараем се да обогатим съдържанието на тези срещи, да не бъдат те само обикновени мероприятия, а наистина да изграждат у учениците готовност за труд. Ежегодно провеждаме среща на зрелостниците с ръководителите на града за нуждите от кадри на нашата икономика, за перспективи на нейното близко и далечно развитие. Често организираме екскурзии до предприятията, вечери на професиите, състезание по професии (за учениците от горен курс), изложба на предмети, изработени от учениците в часовете по производствена практика или в традиционните занятия по интереси, във връзка с обществения повик „Направи си сам“.

До голяма степен реализацията на нашите ученици зависи и от организацията на работа в базовите предприятия, и от психологическата нагласа, създавана по време на практиката. Дали нашият възпитаник ще има желание да стане работник в даденото предприятие до голяма степен зависи от това, как е бил посрещнат по време на производствената практика, какво е наблюдавал, какво му е разказано. Ето защо ние осъществяваме идеологическата работа и със самите трудови колективи — тематична лектория с преките ръководители, които пряко работят с учениците, активизиране на наставническото движение, което се стремим да обогатим с нови форми и съдържание.

За правилната трудова реализация на зрелостниците голям дял имат родителите и цялата общественост. Училищното ръководство има изградена система за даване на педагогически знания на родителите. Изградили сме лектория с родителите. Чрез нея даваме възможност докато учениците завършат средното си образование от IV до XI клас, родителите да получат педагогически знания по много проблеми. Ежегодно провеждаме срещи с родителите комунисти, на които партийното бюро поставя най-наболелите въпроси като бележкарството, зубрачеството, бягството от труд и т. н. Нашата работа в тази насока обхваща и кварталите в града. В клубовете „Социалистическо семейство“ много наши учители комунисти и безпартийни работят активно.

Проблемите на многостранното изграждане личността на ученика намират място и в партийната учебна година. На два семинара учителите дискутираха актуални проблеми на учебно-възпитателната работа.

За популяризиране на добрия опит и усъвършенстване на подготовката на пропагандистите взехме решение да се проведат открити занятия в X „а“ и VIII „в“ клас. Тези занятия бяха предшествувани от предварителна подготовка. Проведохме разговор с комсомолските дружества за целите, които бяхме си поставили и какво те трябва да покажат, как трябва да се подготвят. При провеждането на занятията присъствуваха учители, пропагандисти, комсомолският актив. Мнозина споделиха своя опит. Изказаха се мнения, оценки, направиха се предложения за подобряване на работата.

Партийното бюро сравнително добре организира политическата информация сред средношколците и пионерите. Засега най-динамичен и оперативен метод за провеждане на политинформациите се оказа Ташкентският опит, проучен много добре и усъвършенстван от нас и внедрен в нашата практика. В какво се състои изградената система на работа?

В пионерската и комсомолската организация функционира клуб на политинформаторите, начело на който застанаха комунисти с партийни поръчения. Те са политинформатори по следните проблеми: международни отношения, вътрешнополитически, икономически и морално-етични.

Планирането и координирането на политинформациите се изразява в изработване на график, който е съставна част на годишния комплексен план на училището, координиран с плана на класните ръково-

Digitized by Google

дители на пионерската и комсомолската организация. Политинформациите се провеждат през седмица, като се редуват тематичните с обзорните и са съобразени с актуални събития, с бележити дати. Преди занятията с политинформаторите на комсомолските дружества и пионерските отряди се провежда инструктаж от учителите политинформатори. На този инструктаж се изясняват целите и задачите на предстоящата политинформация, планът, посочва се библиография, дават се конкретни, по-задълбочени разяснения по някои проблеми. На инструктажа присъствуват и класните ръководители. На следващия ден пионерите и комсомолците, членове на клуба на политинформаторите, присъствували на инструктажа, съвместно с класните ръководители, създават организация за подготовката и провеждането на политинформацията в съответната паралелка. По този начин на всички ученици стават известни темата, целите и библиографията на предстоящата политинформация. Добрата подготовка на политинформациите като политическа форма на обучение, както и добрата подготовка на всяко идеологическо мероприятие увеличават ефекта от идеологическото въздействие. В това сме се убедили неведнъж, в тази посока ще работим и за в бъдеще.

Катерина КРАЛЕВА

секретарка на първичната партийна организация при училище „Н. Рилски"

ИДЕЙНОВЪЗПИТАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ ПО МЕСТОЖИВЕЕНЕ

Общинският комитет на Отечествения фронт в Харманли отдава голямо значение на предварителното планиране на идейновъзпитателната работа по местоживеене. Всяка година през май организираме съвещание с председателите на кварталните и селските комитети и отговорниците по идейновъзпитателната работа за решаване на две задачи: анализ на възпитателната работа през годината, и втората — предложения, идеи, препоръки за работата през следващата година. Критичните бележки също ни ориентират кое да планираме, към кое да се ориентираме в нашата работа.

Истинската работа по планирането се извършва с проучването, което правят кварталните и селските комитети. Те се запознават с примерната тематика, изпратена ни от Националния съвет на Отечествения фронт, обсъждат я на събрания, коментират кое ще бъде подходящо за слушателите. После правим допитване до всички, искаме да видим кой какво предпочита, какви нови теми предлага. Тези допитвания са полезни, дават възможност да се подбират най-подходящите теми и въпреки непостоянния състав на слушателите да се сформират групи по приблизително еднакви интереси и желания. Такъв подход на работа дава добър резултат, въпреки големите различия в културния уровен на населението.

Освен това съвместно с дружество „Г. Кирков" в Харманли и ръководствата на кварталните комитети и бюрата на първичните партийни организации във всеки квартал поотделно обсъждаме тематичните планове за работа на предлаганите по местоживеене форми на масово-политическа просвета. Така съставяме единен план, който ни улеснява да подходим комплексно към тематиката, да обхванем по-голяма част от населението в нашите идейновъзпитателни форми. Тази година започнаха работа и приключиха успешно 29 лектории със смесена тематика, 6 клуба по интереси и 6 кинолектории. В тяхната тематика

Digitized by Google

намериха място въпроси за 1300-годишнината на българската държава, проблеми на международните отношения и идеологическата борба, въпроси, свързани с патриотичното, интернационалното възпитание, на правната, нравствената, естетическата и педагогическата култура.

Наред с търсенето на нови форми и методи на идеологическо въздействие ние сме си поставили задачата да усъвършенстваме утвърдилите се в нашата практика просветни събрания.

Те се провеждат през течение на цялата година. Основните въпроси, обсъждани на просветните събрания, са разнообразни, съобразени с най-актуалните събития, годишнини и важни политически и социално-икономически задачи на страната.

Стараем се да направим тези събрания запомнящи се, с трайни следи в съзнанието на присъствуващите. Затова наша постоянна грижа е да осигурим добре подготвени лектори, които притежават необходимата теоретическа и методическа подготовка. Най-често търсим помощта на дружество „Г. Кирков" и винаги срещаме отзивчивост. Слушателите с желание посещат лекториите Димитър Добрев, Желязко Грудев, Христо Сулев, Динко Христов от Хасково, Ангел Стоев, Стойчо Кирков, Павел Атанасов, Борис Раев, д-р Янев, Надежда Василева, Златан Петров, Василка Генева и др.

Някои от лекторите се стремят към по-голяма емоционалност и нагледност при провеждането на просветните събрания. Янка Дамянова, Златан Петров и др. използват успешно техническите средства и техните сбирки са привлекателни и подобре се посещават. От качеството на подготовката на всяко занятие зависи качеството, резултатността на самото занятие. В подготовката ние включваме преди всичко подбор на интересна тема с актуално значение и на добър лектор, избор на удобно помещение, отоплено през зимата, предварителна разгласа. Материалната база при нас, макар да се подобрява непрекъснато, все още е недостатъчна. В квартал „Иван Гебешев" бе построен нов, удобен за работа клуб. В останалите квартали материалната база се нуждае от подновяване. Въпреки тези обективни затруднения кадрите на Отечествения фронт в града придобиха опит да организират на по-голяма висота просветните събрания. В това отношение бихме посочили низовите квартални и селски организации с председатели Иванка Гарванова, Нина Желязкова, Милка Ботева, Радка Стефанова, Милан Стойков, Недялка Иванчева, Янко Пенев, Тончо Недялков, К. Ангелов и др.

Много от председателите на низовите организации се трудят с усърдие, полагат грижи, предприемат инициативи, за да стане идейновъзпитателната работа по местоживеене интересна и полезна. Така например добрите резултати в масово-политическата просвета в своята организация Радка Борисова постига благодарение на голямата си любов към хората, на упоритостта си при изпълнение на поставените задачи. В началото на годината тя изработва тематичен план, в който се заплануват беседи, съобразени с желанието на хората. Подготовката за всяко събрание тя започва много по-рано от определената дата. Няколко дни преди събранието Борисова уточнява мястото на събранието, необходимото отопление и осветление, напечатва покани, в които вписва темата на беседата, за да предостави възможност на участвуващите за активно участие в нейното разглеждане. Умело Борисова използва пионерите, живеещи на територията на организацията. Те й помагат в разнасяне на поканите, за изпълнението на други задачи. Ето защо просветните събрания преминават на високо ниво. Така бяха организирани и проведени просветните събрания на тема „Историята на гр. Харманли" с лектор Златан Петров, „България — древна и млада" с лектор Янка Дамянова.

Съществен момент в масовата политическа просвета е дейността на лекториите и кинолекториите. В общинската организация има изградени 29 лектории със смесена тематика и 6 кинолектории. Ефективността от работата на лекториите в голяма степен зависи от подготовката на самия лектор, от неговото умение достъпно и ясно да обяснява основните въпроси, да предизвиква у слушателите жив интерес и да ги въвлича в творческо обсъждане на изучаваните проблеми. Ето защо и ние се стремим да привличаме за лектори добре подготвени специалисти от дружество „Г. Кирков" — Хасково и Харманли, които притежават необходимата теоретическа и методическа подготовка. За разнообразяване дейността на лекторията ръководството на квартал „Ив. Гебешев" организира екскурзия до панорамата в Плевен, а кварталите „Г. Жечев" и „В. Димов" организираха екскурзии до други забележителни исторически места в страната.

Централно място в дейността на изградените 6 кинолектории в общинската организация на Отечествения фронт заемат проблемите на класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на населението, нравствено-етичните проблеми, педагогическата просвета и атеизмът.

Особено добри успехи в това отношение имат кинолекториите в селата Поляново, Изворово, Върбово, Орешец и др. Те полагат усилия за провеждането на занятията на добро равнище с подходящи филми. Така например темата „Нравствените изисквания към любовта, брака и семейството в социалистическото общество" бе съпроводена с прожекция на филма „Дърво без корени", а темата за социалистическото отношение към труда и обществената собственост с филма „Премия".

Важно изискване е масовата политическа просвета да се освобождава от чисто просветителския характер. Търсим по-динамични форми, в които да се ангажира аудиторията, както и да се дискутират въпроси от непосредствената практика. Резул-

Digitized by Google

тати при нас се оказаха викторините. Провеждаме ги по случай големи исторически събития и годишнини. Във връзка с честването на 1300 години от създаването на българската държава проведохме викторини в петте квартала на града. Участваха отбори на Комсомола и отечественофронтовци от квартала. Всички бяха добре подготвени и увлекателно излагаха историческите факти, с което създаваха голям интерес сред слушателите. Сега сме в подготовка за провеждане на общоградска викторина на същата тема.

Друга активна форма ние считаме тематичните разговори. Те дават най-широки възможности за осъществяване на индивидуален подход в идейновъзпитателната работа, не дублират останалите форми на възпитателната работа в предприятията и са приложими преди всичко по местоживеене.

С населението от общината проведохме два тематични разговора на теми: „Ролята на семейството и обществеността за трудовото възпитание и професионалното ориентиране на младежта" и „Социалистическият начин на живот". В низовите организации тези теми добиха по-конкретен вид: „Ролята на семейството за трудовото възпитание на децата", „Борбата за намаляване и предотвратяване на престъпността сред непълнолетните и малолетните — дело на цялата общественост", „Как да възпитаваме децата в трудолюбие, честност, правдивост и скромност", „Ролята на семейството при избора на професия". Лектори от дружество „Г. Кирков" — учители, с много убедителни примери доказваха голямото обществено задължение на семейството и на цялата общественост за трудовото възпитание на подрастващите, за правилния избор на професия и за превръщането на производствените предприятия във втори дом на ученика. Слушатели бяха предимно родителите. Те откровено споделиха, че са настоявали непременно децата им да учат в желаното от тях училище, без да вземат предвид способностите и наклонностите на децата.

Интересни резултати показа и една друга форма, утвърдила се в нашата практика — клубове по интереси. Общинският комитет на Отечествения фронт изгради в петте квартала на града „Клуб на социалистическото семейство" и „Клуб по международните въпроси". В началото на всяка година клубните съвети приемат план за работа с децата, за издигане на педагогическата просвета на родителите, против пренебрежителното отношение към семейния и синовен дълг, за правилно отношение у младите хора към труда и обществената собственост, за правните отношения между членовете в семейството, борба против еснафското робуване на вещите и др.

Поради това, че клубовете на социалистическото семейство работят най-вече с родителите на учениците, те свързват своята работа с училищните настоятелства, с ръководствата на училищата и детските градини.

В последните години значително се обогатиха връзките между кварталните организации на Отечествения фронт и профорганизациите от предприятията. Сключват се договори за съвместна работа. В клубовете по местоживеене съвместно организираме „Вечери на трудовата слава". Отбелязваме трудовите успехи на работници и служители от квартала. Подобни срещи организира квартал „Ив. Гебешев" с първенците от фабрика „М. Гогов", квартал „К. Ангелов" с първенците от завод „Л. Кирилов", квартал „В. Димов" с първенците от филиала на завод „Мир".

Нашият стремеж сега е да активизираме дейността на всички квартали към подобни срещи, и то не само с орденоносците и отличниците в производството, но и с добрите работници, които заслужават уважение и са решаващата сила в производството. Това несъмнено ще повиши самочувствието и активността на трудовите хора и ще повлияе върху родителите и младежта за създаване у тях ново социалистическо отношение към труда.

Наред с успехите съществуват и редица недостатъци в нашата работа, които ние се стремим да преодолеем, и в това отношение срещаме доброто ръководство и помощ от страна на общинския партиен комитет. Все още нашата политическа работа особено в низовите организации не реагира бързо на възникналите събития и задачи. Не е решен добре въпросът с обхващането на всички хора в масовата политическа просвета.

Слабости се допускат и при провеждането на различни политически и културномасови мероприятия. На някои места низовите ръководства, кварталните и селските комитети не обръщат достатъчно внимание на качеството на провежданите инициативи. Не се оценява добре до каква степен организираните мероприятия оказват влияние върху чувствата, настроението и съзнанието на хората, какви изменения настъпват в тяхното поведение и постъпки. Допускат се в някои случаи да се провеждат не добре подготвени мероприятия, поради което интересът на хората е малък, присъствието — слабо. Ето защо занапред общинският комитет, кварталните и селските комитети на Отечествения фронт следва при оценката на масовата политическа работа основен критерий да прилагат качествените показатели. Този е пътят според нас към по-голяма ефективност в идейновъзпитателната работа по местоживеене.

Стратия МЕРАНЗОВ
председател на общинския комитет
на Отечествения фронт

Digitized by Google

СКРОМНОСТТА

СТАНКО ГОГУЛАНОВ

Неотдавна между двама комунисти от нашата първична партийна организация избухна истинска кавга. Двамата взаимно се обвиняваха във възгордяване, самолюбие и нескромност. На упрека, че се разминава със скромността, единият отговори: „Не споменавай това изкопаемо, наречено скромност. Впрочем ти имаш всички основания да си скромен, защото си нищожество."

Както и да погледнем на този конфликт, той поставя един принципиален въпрос: изживява ли времето си скромността, за да бъде предмет на ирония и наплюватели. Или за нея, скромността, се създават нови предпоставки, за да се изяви като най-красивата нравствена черта у човека. Народът справедливо я нарича нравствено съкровище, украса на човека, украса на героя. Но не външно накичена добродетел, украшение с фалшив блясък, а онази неподправена красота, която излъчва нравствено здравият човек. Скромността е естествено негово състояние, неотменим белег в цялостния му облик — и в мислите, и в думите, и в делата. Тя е мярка за нещата, за другите и за себе си, за „АЗ" и „НИЕ", мъдро властвуване над „мога" и „искам", „не бива" и „не трябва".

Нашата партия винаги е разглеждала скромността като благородно качество на човешката личност, като същностна черта в цялостния облик на комуниста. Скромността е неотменна съставка на комунистическия морал, на писания и неписания кодекс на строителя на развитото социалистическо общество и комунизма. Издигната до норма на личното и общественото поведение, тя се превръща в съставна част от социалистическия начин на живот.

*

Някога Лев Николаевич Толстой изрече класическата формула: човекът е подобен на простата дроб — в знаменателя е това, което той мисли за себе си, а в числителя — това, което мислят другите за него. Не е нужно да знаем висша математика, за да направим практическия извод от тази формула: колкото е по-въздържан човек, колкото по-малко изтъква своето „АЗ", колкото по-вярна е представата му за себе си, тоест колкото е по-скромен, толкова повече ще се издига в очите на другите.

Откакто свят светува скромността винаги е била притежание на нравствено богатите и душевно щедрите хора. Истински скромният човек никога не бие на очи, не се самолюбува, не поставя себе си над другите, дори и когато ги превъзхожда. Няма да натрапи собствената си персона, да си припише чужда заслуга, да се полакоми за чужда слава или облага. Няма да издигне в култ собственото си благополучие, да счита себе си всезнайко и да бъде зван и незван съветник на чуждите дела, едва ли не съветник на поколението, на епохата. На скромния са му органично чужди тщеславието, високомерието, надутостта, завистта, наслаждението от дадената му власт. Той е взискателен към себе си, изпитва свещено недоволство от постигнатото, не се бои да признае грешките си. С такива хора е приятно да се трудиш и да общуваш. Не е нужно непременно да изядеш цяла торба със сол с тях, за да ги опознаеш и да ги обикнеш за цял живот...

*

Скромността не е самотно цвете в градината на човешките добродетели. Тя винаги е в обкръжение от нравствени величини, лишени от каквато и да е себичност — простотата, въздържанието, деликатността, емоционалната отзивчивост, добросъвестността, разбирането на другия, съпреживяването. Средоточие и жив израз на много нравствени достойнства, скромността изпълва представата ни за онзи идеал, към който се стреми нашето социалистическо общество. Неоценима е ролята ѝ за създаването на здрав психически климат, проникнат от взаимоуважение, сътрудничество, другарство и приятелство в труда и бита, във всекидневния живот. А такава атмосфера може да има само там, където взаимоотношенията се градят върху сдържаност и коректност, безкористие и тактичност. Тоест там, където има скромност. Няма да преувеличим значението ѝ, ако

Digitized by Google

я разглеждаме като мяра на социалистическата съзнателност и идейната убеденост. Та дори и като признак на културата на съвременния човек. Като безпристрастно огледало тя отразява цялата ни житейска философия — и светогледа, и психологията ни, и жизнената позиция, и думите, и постъпките, и моралните принципи, от които се ръководим, и спазването на общоприетите правила.

Горки нарече скромността родна сестра на дисциплинираността. И той има всички основания за това. Не може невъздържаният, разпуснатият, разхайтеният да бъде скромен и обратното. Ако скромността изисква благопристойно поведение от човека, то дисциплинираността е невъзможна без съзнателното съблюдаване на установените правила, без акуратност и точност, без съгласуване на своите действия с действията на другите. Но главното, което сродява тия две страни в човешкото поведение, **е чувството за дълг и отговорност, притежаващо рядката способност да превръща знанията в убеждения, убежденията в постъпки, съобразени с нормите на социалистическия начин на живот.**

*

Нарекохме скромността нравствена норма на личното и общественото поведение. Кампанията за подмяната на партийните членски книжки още веднъж категорично показа, че всяко отклонение от тази норма е разминаване с реда и правилата на социалистическото общежитие. Изключените от Партията и понеслите различни други наказания са все хора, нарушили пропорцията между числителя и знаменателя в Толстоевата дроб, много взели — малко дали, приписали си несъществуващи заслуги, въртели мисли, думи и дела само около собственото си „АЗ" и т. н. Казано накъсо — позабравили са простата човешка дума скромност.

Един нелишен от талант наш писател „пусна на пазара" сива книга. Това може да се случи с всеки творец. Но като видя, че всички отминават книгата му с мълчание, той взе, че сам организира хвалбата й. А когато млад, неизявен още критик, храбро я отрече в печата, маститият писател му отвърна с убийствена реплика, в която всъщност неистово бранеше литературната си рожба.

Явно, това заболяване не е чисто литературно. То се нарича още липса на вярна преценка за резултатите от труда, надуване балона на себелюбието, посрещане критиката на нож. С други думи — нескромност.

Само когато среща ясен, искрен и прям отпор, на нескромността ще й става все по-трудно да вирее в нашето социалистическо общество. За съжаление от криво разбрана деликатност, снизходителност или от безпринципност понякога я оставяме свободно да развява байрака си. В партийната организация, където членувах по-рано, имаше една комунистка, която се представяше за активен борец против фашизма и капитализма. По-късно се разбра, че това е само „неосъществена нейна мечта". Покрай тази съчинена геройчна биография тя успя да се сдобие с два апартамента, единият от които ведомството си възвърна чрез съд. А на събрания бе света вода ненапита. Така си и премина на острова на пенсионерите, без да получи наказание или дори укор за тщеславието, потребителството, за въпиющата си нескромност...

*

Още древните са казали, че е дълъг пътят с поученията и кратък — с примера.

Съветският художник Йосиф Игон разказва следния случай: Отишъл той да рисува портрет на известния актьор В. Качалов. Стремейки се да избегне смущението, той изведнъж извадил своите евтини цигари (т. нар. „звездички") и попитал може ли да запали. „Заповядайте — отвърнал Качалов и протегнал ръка за своите много по-скъпи цигари, но в този миг забелязал „звездичките". — Всъщност аз исках от тях да запуша, но съм забравил да си купя." И той взе от моя пакет, спомня си Игон, сякаш бе взел хаванска пура. А с лявата ръка незабелязано прибра цигарите си. И на мен ми стана леко и приятно...

Неволно си спомням и за друга среща — между Георги Димитров и известния наш художник Илия Бешков, описана от последния в есето „Огненият пророк". „Тръгнах, обзет от страх, смущение и тревога — споделя Бешков... — Един дълбок, внушителен и строг глас раздвижи тишината и тежкият му поглед се стовари върху мене. Аз видях, че този поглед бе обхванал и включил в себе си цялата страна дори и мене. Разговорът започна, задълбочи се и се разпростря във всички посоки. Аз плувах свободно и вече безстрашно, защото бях се добрал до неговото снизхождение или може би бях изрекъл нещо умно, или бях му се харесал. Той ми бе възвърнал свободата, той бе ме дарил вече със своето приятелство."

Всички, които са се докосвали до Ленин, изумени описват простотата и скромността и на жилището, което е обитавал, и на думите, и на постъпките на вожда. Дългогодишната негова сътрудничка Л. Фотиева подчертава, че внимателното отношение към хората е главната му черта. **Той може строго да разкритикува, да накаже несъзнателния работник, но никога и никого няма да унизи или да обиди.**

Примерите за пословичната скромност на Ленин са хиляди, но сред тях има един особено поразителен. Той е описан в спомените на бившия секретар на Съвета на Народния комисариат Н. Горбунов. Поради обезценяването на парите, без да знае Ленин, му била увеличена заплатата. По този повод той изпраща до Горбунов следната официална заповед:

„За неизпълнение от Вас на настоятелното ми изискване да обясните основанията за повишаване на заплатата ми от

Digitized by Google

1 март 1918 година от 500 на 800 рубли месечно и за явната незаконност на това повишение, извършено от Вас самолично и съгласувано с управляващия делата на съвета В. Бонч—Бруевич, в пряко нарушение на декрета на Съвета на народните комисари от 23 ноември 1917 година, обявявам Ви строго мъмрене."

•

Уважението към хората и в същото време уважението към себе си са черти, които характеризират скромния човек. Скромността без самоподценяване е дълбоко уважение към заслугите и качествата на другите хора. Истински скромният човек разбира, че неговите успехи и постижения са невъзможни без помощта на другите, на колектива. Затова той умее да цени критиката, бележките на колектива, умее да вижда недостатъците си.

Разговарял съм с героите на социалистическия труд Найда Манчева, Евгени Стефанов, Стефан Стойнов, Стойко Кохчиев и др. Стигне ли беседата до високите отличия и наградите, всички те обикновено започват да се чувствуват неловко, изтъкват заслугите на колектива, в който се трудят, общите успехи, като винаги са недоволни от постигнатото. Но тази вечна неудовлетвореност от себе си, от постигнатото няма нищо общо с чувството за непълноценност. Тя е дълбоко вътрешен стимул за самоусъвършенствуване, характерен за скромните трудови хора. На тях им е чужда потребителската философия „вземи от живота всичко, каквото можеш". Друго е жизненото им кредо — „дай на хората всичко, каквото можеш, а вземи само онова, което ти трябва". На тях им е непозната завистта, високомерието, надменността, леката слава. И в живота, и в труда те са тихи, незабележими, сякаш се страхуват да не заемат пространство, принадлежащо на другите. Но никога не можем да ги сбъркаме с ония безличните, обчедушно съгласни с всеки и с всичко, защото са хора ярки, неповторими като индивидуалност, добре скроени, борци по натура, с личен щемпел — не само трудов, но и нравствен.

Или както гласи народната поговорка: „Със скромност завършва всяка честност".

Digitized by Google

ВСЕСТРАННИ ГРИЖИ ЗА КОМСОМОЛА И МЛАДЕЖТА

Една от ярките страни в революционните традиции на КПСС е близката и непосредствена, научно обоснована работа с Комсомола и младежта. Като вникват все по-дълбоко в дейността на комсомолските организации, партийните органи им помагат да определят главните направления на своята дейност, да избират най-ефективните форми за работа. Партийната помощ и поддръжка е насочена за развиване инициативата на самите комсомолци, за възпитаване у тях качества на активни строители на социалистическото общество. За такъв подход в работата с младежката политическа организация особено много е настоявал Владимир Илич Ленин. Той последователно е изисквал да се създават условия за самостоятелност и самодейност на местните младежки организации, оставяйки за Партията „пълна свобода на другарската критика срещу техните грешки"[1].В същото време той се е борил срещу безпринципното и ласкателно отношение на някои комунисти към комсомолските организации. „Ние не бива да ласкаем младежта"[2] — подчертава ръководителят на първата социалистическа държава.

Идеите на В. И. Ленин за партийно ръководство на Комсомола, за усъвършенствуване възпитанието на младежите са намерили творческо приложение в партийните документи на КПСС.

Голяма роля за подобряване дейността на ВЛКСМ има близката помощ и контрол, осъществявана от централните (на съюзните републики, областни, градски и районни комитети на Партията. В последните години много от тях проведоха пленуми, посветени на работата с младежта и Комсомола. През 1977 г. ЦК на Компартията на Украйна проведе пленум, посветен на комунистическото възпитание на младежта и партийното ръководство на Комсомола. До пленума е извършена огромна работа с младежта от членовете на Централния комитет. Те са внесли повече от 900 конкретни предложения по обсъждания въпрос. Положителна оценка получила Днепропетровската областна партийна организация. Партийните органи и организации точно определят мястото на Комсомола в решаване на стопанските и политическите задачи, поръчват им отговорни дела, грижливо подпомагат израстването на комсомолските кадри. Подчертана е необходимостта да се отчитат от партийните кадри още по-пълно растящото политическо, общообразователно и културно равнище на младежта, нейната информираност, да се отчитат по-широко особеностите на отделни отряди на младото поколение. Да се използват още по-широко такива активни форми за възпитателна работа, като ленинските уроци, теоре-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 23, с. 172.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 23, с. 172.

Digitized by Google

тическите конференции и творческите дискусии, вечерите на въпроси и отговори.

При подготовката на пленума на Перовски РК на КПСС — Москва, посветен на работническата младеж, изградената комисия е провела работа с комсомолци и млади работници в 117 организации. Някои от нейните изводи са разгледани в доклада, по тях са взети решения от пленума, други са обсъдени в бюрото на РК на КПСС, трети са изпратени за обсъждане в партийните организации.

Ръководството на Люблански РК на КПСС в Москва например се стреми при решаването на отделните проблеми в идейно-политическата работа, при изпълнението на стопанските задачи винаги да търси мястото на Комсомола. Подробно разгледа въпросите за нравственото възпитание на младежта, предприема конкретни мерки за неговото подобряване.

Партийните комитети считат като една от своите основни задачи да оказват конкретна помощ на Комсомола при **подбора и подготовката на комсомолските кадри.** Благодарение на тази конкретна помощ всички секретари на крайкомите и обкомите, 92 процента от секретарите на градски и районни комитети на Комсомола имат висше образование. Всеки втори секретар на комсомолско дружество има висше или незавършено висше образование. Две трети от първите секретари на обкоми и райкоми и 40 процента от първите секретари на районните и градските комитети са били на производствена работа.

Непрестанна грижа на партийните комитети е **укрепването на партийното ядро в Комсомола.** Комунисти оглавяват повече от 60 процента от комсомолските дружества, 70 процента от щатните комсомолски работници в производството са също членове на Партията. Огромното мнозинство от тези комунисти са израснали в своите комсомолски дружества, с помощта на партийните организации са придобивали политически знания и организационно умение.

Партийните комитети отблизо подпомагат **обучението на комсомолския актив.** Осигуряват лектори за системата за обучение на актива, изградена в рамките на Ленинския комсомол. Кадрите на ВЛКСМ преминават своята политическа подготовка и преподготовка в системата на партийните учебни заведения. При градските и районните комитети на КПСС са изградени школи за комсомолския актив.

Партийните комитети полагат особено големи **грижи за политическата учебна година в Комсомола.** Предложените от заводските комитети на Комсомола и Партията пропагандисти за младежките звена се утвърждават в районните комитети на КПСС. Това са най-добрите пропагандисти. Например в Люблански районен комитет на КПСС — Москва всички те са с висше образование и 90 процента от тях са завършили университета по марксизъм-ленинизъм към районния комитет. В района са изградени 6 семинара за обучение на пропагандисти, които работят сред комсомолците. Имат методически съвет за осигуряване помощ и контрол на работата на изпратените идеологически кадри сред младежта. Членовете на този съвет посещават кръжоци, подпомагат атестирането на пропагандистите.

Мнозинството от пропагандистите са партийни членове и в течение на учебната година за работата си с комсомолците се отчитат в своите първични партийни организации.

Интересна и многостранна е и работата на партийните комитети в заводите и предприятията с комсомолските организации. Разбира се, партийните комитети и организации не се занимават пряко с организиране на обществено-политическата работа сред младежта. Указанието на Ленин за опазване самодейния характер на комсомолските организации е особено актуално в наши дни, когато нарастват възможностите на Комсомола — организацион-

Digitized by Google

ни, политически, кадрови и т. н., за организиране на високоефективна работа в комсомолските дружества. От друга страна, в съвременните условия на динамично социално развитие, на научно-техническата революция, на засилване на идеологическата борба е особено необходима близката помощ и контрол на партийните комитети и организации в комсомолската дейност. Тази партийна помощ и поддръжка се изразява преди всичко в **поддържане и развиване инициативата на комсомолците**, създаване на условия, оказване на помощ за изпълнение на набелязаните от тях програми.

Характерно за отношението на партийните организации към младите хора е органическо съединяване на строгата взискателност за дисциплината в труда, за повишаване на квалификацията, с топло отношение към техните нужди и стремежи. В партийните организации все по-често ефективността от работата с младежта не се търси само в цифрите и трудовите резултати. Комунистите се стремят да видят мотивите за труда, да вникнат в индивидуалните особености на отделните млади хора, проявяват интерес не само към следствието, към отделната постъпка (положителна или отрицателна), а търсят преди всичко причините, които са я породили. Партийните организации отчитат, че израства нов тип млад работник — технически добре подготвен, с висока обща култура, живеещ интензивен духовен живот. Сегашният млад човек е с широки интереси и справедливо нарастващи претенции към околната среда. Младежта вече не иска да сравнява условията за труд и бит с миналото, а с най-добрите образци в съвременното социалистическо общество. Това се отнася и за организацията на производствения процес, и за въвеждането на съвременните достижения на науката в производството, и за организирането на отдиха. В партийните организации например на завод „Компресор", в завод „Ленински комсомол" — Москва и в много други се счита, че тези претенции са правилни, това чувство се развива, то се използва като силен стимул за подобряване на работата както на самите младежи, така и на ръководството. Не едно социологическо изследване доказва, че младите хора гледат по-остро, с по-голяма неприязън на пиянството, самоотлъчките, нарушенията на трудовата дисциплина. Вероятно това се обяснява с по-емоционалната същност на младежите. Партийните организации използват тази тяхна особеност в борбата с отрицателните явления. Енергията на младите се насочва за създаване нетърпимост в колектива срещу нарушителите на дисциплината. Доверието на партийната организация, създаденото поле за изява укрепват самочувствието на младите хора, формират уважение към тях, предпазват ги от негативни прояви. Особено характерно за подхода на партийните организации в работата с Комсомола, с младежите е разглеждането на евентуалните слабости в работата на комсомолското дружество, в работата на младите хора. В такива случаи въпросът се поставя така: всичко ли е направила заводската партийна организация, за да създаде условия, в които е невъзможно да се допуснат слабости в работата на дружеството? Или за това, младежите да не нарушават трудовата дисциплина? Такъв стил на работа в партийните организации на станция „Москва-сортировъчна", Автокомбинат № 2, обединение „Узор" и др. в Москва дава много добри резултати. Например в обединение „Узор" в резултат на компетентната работа на партийната организация с Комсомола напълно изчезнали текучеството и самоотлъчките сред младежите.

В какво се изразява по-конкретно тази дейност?

Партийният комитет, партийната организация оказват конкретна помощ на комсомолската организация при организиране на всестранната комсомолска дейност. Но се отчита, че докато някои проблеми

Digitized by Google

Комсомолът може да решава и сам, то за други е необходима по-голяма и системна помощ. Кои са тези „тесни места“ в комсомолската работа?

Посрещането на младите работници. От това как ще бъде посрещнат младият работник, от това как ще се работи с него до голяма степен зависи дали той ще обикне своята професия, дали ще я усвои бързо и ще стане пълноценен член на трудовия колектив. Известно е, че голям процент от напускащите предприятията и тези, които дават некачествена продукция, са млади хора. Борбата срещу тези отрицателни явления не е по силите само на комсомолските дружества. В московския автозавод „И. А. Лихачов“ е разработена цялостна система за адаптация и професионално придвижване на младия работник. В системата има 5 момента: разговор на бригадира и началник-цеха с младия работник в първия работен ден. Те му разказват за спецификата на работата, за перспективите, които се разкриват пред него, за трудностите в производството и бита. След първата седмица разговорът е за първите впечатления, как младежът издържа натоварването, как се е устроил в общежитието. Следващите разговори са след месец, след половин година, след година. Всички искания на младия работник се докладват в комисията за работа с младежта към партийния комитет. В нея са включени представители на ръководството и някои искания се решават незабавно, за други на младежа се дава точен отговор кога могат да бъдат решени. В системата са предвидени възможности за повишаване на образованието и квалификацията, за преминаване от една работа на друга, която е по-интересна за младежа в рамките на завода. На специален картон за всеки млад работник се отбелязва заплатата му, измененията в социалното положение, в месторабота и т. н. Комисията следи за спазването изискванията на системата, за поведението на младия човек. На всеки се оказват конкретна индивидуална помощ и контрол. Помага му се да направи работническа „кариера“. Разработена е методика за анализ на причините, поради които напускат работниците. С всеки, който иска да напусне, се водят разговори, ако е възможно, се удовлетворяват неговите искания, посочват му се перспективите, ако остане.

Благодарение на постоянните грижи на партийния комитет в завод „Радиоприбор“ — Владивосток младите работници се приемат предимно в най-интересния цех — на струговете с числено програмно управление. В завод „Компресор“ — Москва също като правило младите работници се поставят на нови машини, което им помага да се проявят в професията. В този завод не бързат с ритуала по приемането на младия работник. Само ако той се труди добре, се удостоява със значката на трудовия колектив.

В работата с младите работници особено голямо значение има запознаването им с бойните и трудовите традиции на завода. В изпълнението на тази задача Комсомолът среща пълната подкрепа на партийните организации. Ветераните от завод „Компресор“ в Москва провеждат цикъл срещи с младите работници. В почти всички предприятия са изградени съвети на ветераните, съвети на наставниците. Тяхна основна задача е да предават традициите на трудовия колектив на новопостъпилите работници. Към партийния комитет на Новокрамоторския машиностроителен завод (Донецка област) освен съвета на ветераните е изграден и специален съвет на младите работници. Главната им задача е младите работници да бъдат обградени от първия ден с топли грижи и внимание и, което е основното, тези грижи и внимание да не бъдат общи, а насочени точно към всеки човек съобразно неговите особености и желания. Стремежът е тези грижи да не отслабват, а да нарастват, след като преминат първите месеци, докато той свикне с новата обстановка.

Digitized by Google

Така че една от главните грижи на партийната организация е безболезнено да преминава организационното, психологическото и нравственото пренастройване на младежа или девойката, довчера ученици, в новата трудова среда.

Вторият проблем, при решаването на който Комсомолът се нуждае от близката помощ на партийната организация, е повишаване ролята и мястото на Комсомола и младежта в организиране и осъществяване на производствения процес. Характерното в работата на партийните комитети е, че към младежите не се отправят просто призиви за ефективен труд, а преди всичко се създават условия този труд да е ефективен. Например партийният комитет на ленинградския завод „Арсенал" доверява изпълнението на много производствени задачи на Комсомола. При усвояване производството на нова модификация на компресорна станция с винтов компресор заводският комитет на ВЛКСМ се обърнал с молба да се поръча това ново и интересно дело на младите работници. Административното и партийното ръководство подкрепили горещо младежката инициатива. Създали щаб от млади технолози, конструктори, работници. Във всеки отдел и цех също били създадени младежки бригади за работа на отделните детайли на новата станция. На изработените компресори наред с марката на завода комсомолците с гордост поставяли и комсомолската значка с лика на В. И. Ленин. Или друг случай — в един от механичните цехове било решено да се създаде участък от стругове с програмно управление. За решаване на тази нова, сложна задача партийното и административното ръководство също гласували доверие на младежите. И не се излъгали — комсомолско-младежкият участък редовно изпълнява плановете със 130 процента. Изобщо изграждането на **младежки производствени единици** е един от най-ефективните способи за издигане ролята на Комсомола в производството. Интересна е инициативата на знатната бригадирка Марина Комолкина от завода за електромеханизми от Първомайски район — Москва. Тя предложила да оглави бригада от младите работници в цеха, които не изпълняват трудовите норми. Тя и партийният комитет били убедени, че при по-добри условия младите хора ще се справят успешно с производствените задачи. На събрание новосформираната комсомолско-младежка бригада приела социалистически обещания, провел се задълбочен разговор по организацията на труда, набелязали се конкретни мерки. На бригадата помагали всички комунисти от цеха. Само след няколко месеца младежите започнали значително да преизпълняват плановите задания. Били създадени още две бригади от изоставащи, оглавени от млади комунисти. Скоро в цеха нямало вече млади хора, които да не изпълняват своите норми.

Партийните комитети горещо подкрепят **комсомолските почини**, които се раждат в младежките трудови колективи. Например в автомобилния завод „Ленински комсомол" в комсомолската бригада на ковачите щамповчици с бригадир младия комунист Е. Линов подели инициативата „Свръхпланова продукция на икономисани енергоресурси". Била създадена система за измерване на икономисаната електроенергия, като всеки комсомолец поел обещание да икономисва 5 процента от дотогава изразходваната енергия. От икономисаното електричество комсомолците изработили само за месец детайли за 75 автомобила. Партийният комитет разгледал инициативата на свое заседание и помогнал на заводския комитет на Комсомола да я внедри във всички цехове. Партийните организации отделят много внимание и грижи за привличане на младежите в работа по почина на работниците от гр. Горки „Нито един изоставащ до нас". Тези грижи се изразяват в осигуряване на ритмична работа за младите работници, в обезпечаване на опитни майстори, на наставници.

Digitized by Google

Когато съветските комунисти разказват за помощта, която оказват на Комсомола, те особено силно подчертават необходимостта от близка помощ при организиране на **идейно-политическата работа с младежите.** Тази помощ те оказват при планирането и организирането на по-крупните мероприятия и при определяне на резултатите. Но най-необходима е тя при осигуряване на висококвалифицирани специалисти в политическата работа. Винаги се изтъква това, че районните и заводските партийни комитети изпращат при младежите най-добрите идеологически кадри — лектори, докладчици, пропагандисти, агитатори.

Към това трябва да се добави, че партийните комитети се стремят, като оказват всестранна помощ на Комсомола, да въздействуват върху младите хора комплексно. Известно е, че възпитателното въздействие е много по-ефективно, ако не се ограничи само в рамките на работното време. Затова партийните организации обръщат голямо внимание на **възпитателната работа в общежитията и по местоживеене.** За три години в бюрото на Любленски РК на КПСС — Москва четири пъти е обсъждана работата на различни партийни организации в общежитията. Районният комитет на ВЛКСМ от същия район е организирал преглед за най-добре организирана възпитателна работа в общежитията. Други градски и районни комитети организират съревнования между общежитията за званието „Общежитие с висока култура на бита". Партийните комитети не се задоволяват само с проверка на работата в общежитията, а предприемат конкретни мерки за нейното подобряване. За възпитатели в общежитията се изпращат с партийни поръчения комунисти с висше образование, за всяко общежитие са закрепени ветерани на Партията, герои от Отечествената война, опитни работници. Съветите на общежитията се укрепват с комунисти с голям житейски, партиен и организационен опит. Особено внимание се обръща на комсомолското самоуправление, на спортната и художествената самодейност, на материалната база. Градските и районните комитети на КПСС насочват стопанските и партийните ръководители при предприятията да бъдат често в общежитията като лектори или просто за обсъждане на проблеми, които вълнуват младите хора.

Големи са грижите на партийните организации за работа с младежите по местоживеене. Градът или районът се разделят на микрорайони. Във всеки микрорайон партийната организация на най-големия завод оглавява работата по местоживеене. В микрорайона се включват и други по-малки заводи и предприятия, училища, научноизследователски институти, домове на културата, кина, спортни дружества, поделения на МВР и др. Кадрите и материалната база на всички тези органи и организации планомерно, с добра координация се използват за организиране на смислен и интересен отдих за младите хора, за осигуряване на системна възпитателна работа в квартала.

Партийните комитети и организации използват разнообразни **организационни форми за близка помощ и контрол на Комсомола.** Отчита се, че тази дейност не търпи шаблон. Секретари или членове на партийни комитети присъствуват на заседания на комитетите на ВЛКСМ. Така отпада необходимостта от съгласуване на приетите решения, по-бърза и действена е помощта на партийния комитет. Добри резултати дава провеждането на открити партийни събрания с участието на комсомолците, създаването на партийно-комсомолски групи. В партийните комитети често се обсъждат такива въпроси: „За работата на цеховото партийно бюро по ръководство на комсомолската организация", „Дейността на младите комунисти по възпитанието на комсомолците" и др. Щатни комсомолски работници или комсомолски активисти като членове на Партията се отчитат за своята работа в Комсомола на заседа-

Digitized by Google

ния на партийните комитети и на партийни събрания. Партийните организации следят отблизо работата с младите работници, с младите семейства, производствената и възпитателната дейност в младежките бригади, организирането на политическата учебна година сред младежите, повишаването на образованието и квалификацията на младите хора, проблеми на техния морален облик, на нравственото им възпитание.

Практиката на партийните организации на КПСС за работата с Комсомола и младежта убеждава, че в това сложно и изключително отговорно дело няма дребни неща. Понякога отминаването на „дребен" отрицателен факт от поведението на млад човек или прекомерно взискателно отношение към друг водят до неочаквани реакции на младите хора, до създаване на сложен обществено-психически климат в младежкия трудов колектив. Само системното, принципно, партийно отношение към проблемите на младежите води до тяхното правилно решаване. Съветските комунисти подчертават, че залог за правилен подход в работата с младежта и Комсомола е неотслабващото внимание на партийните организации към организацията на възпитанието, труда и бита на младите хора. Или, както подчертава и др. Тодор Живков в Писмото до ЦК на ДКМС, че главното е подходът в работата с младото поколение така да се преустрои, обогати и усъвършенствува, че все по-пълно да съответствува на новите високи изисквания на нашето обществено развитие, на по-големите и по-сложни задачи, които решават и ще решават в перспектива нашата партия, нашият народ. Богатите традиции на Българската комунистическа партия в работата ѝ с Комсомола, творческото използване на богатия опит на КПСС в тази област са гаранция за непрекъснатото усъвършенствуване работата на Димитровския комсомол, за възпитанието на българската младеж като достоен строител на развитото социалистическо общество, за претворяване в живота решенията на предстоящия XII конгрес на Партията.

Скъпидар НИКОЛОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРОЦЕСИ — В ЦЕНТЪРА НА ПАРТИЙНИЯ ЖИВОТ

През четирите години на седмата петилетка промишлеността на Великотърновски окръг се развива успешно. Разширява се асортиментът и се подобрява качеството на продукцията. В резултат на по-доброто натоварване на производствените мощности и оползотворяване на материалните и трудовите ресурси производствената програма се изпълнява задоволително, расте рентабилността.

Анализът за използване на трите основни елемента на производствения процес в промишлеността показва, че главното, определящото в развитието на този отрасъл през последните няколко години са положителните тенденции. Ето и някои от успехите.

Нараства коефициентът на сменност. Подобрява се използването на режимното време на машините. Фондоотдаването след известно спадане за периода 1973—1977 година през последните три години отново нараства.

За народното стопанство са икономисани големи количества електроенергия, горива, черни валцувани метали, химикали, иглолистни и широколистни трупи... Налице са успехи и в по-пълното оползотворяване на работната сила. Намалени са неоправданите загуби на работно време. Расте образователното равнище и квалификацията на изпълнителските и ръководните кадри.

Някои от слабостите. Все още рентабилността на основните производствени фондове расте незадоволително, и то главно поради бавно натоварване на новите и реконструираните мощности в редица предприятия. Изостават реконструкцията и модернизацията на предприятията от комбинат „Заря", Завода за автоматични везни, МЗ „Емил Попов", Захарния комбинат, комбинат „Родопа... Преди всичко недостатъчни са темповете на снижение на материалните разходи главно за сметка на по-ускореното обновяване на продукцията и използването на нови и усъвършенствувани технологии. Крайната оценка е, че резултатите от работата на общинските и заводските партийни комитети, на първичните партийни организации, на профсъюзните органи, на комсомолските и научно-техническите дружества не отговарят на възможностите на трудовите колективи и на изискванията.

Кои са по-важните насоки на партийното ръководство и контрол в икономическата политика на окръжния комитет в дните преди конгреса.

За промишлеността на окръга едно основно направление е по-ефективното използване на суровините, материалите, горивата и енергията.

Digitized by Google

То е свързано с усвояването на нови конструкции изделия, прилагане на по-прогресивни технологии на обработка и дълбочинното използване на ресурсите. Затова партийните комитети и организации работят посистемно за кадровото укрепване на развойните звена и техническите отдели на комбинатите и заводите и за активизиране на специалистите. Вниманието се насочва към усъвършенстване на системата на нормиране, планиране, доставка и съхраняване на суровините, материалите и горивата. По-активно работят кадрите в окръжния център за ефективно използване на материалните ресурси, снабдителните организации и поделенията на Българска народна банка.

Партийните, профсъюзните и комсомолските органи и организации сега по-добре чувстват своята отговорност и разгръщат по-широка работа и борба сред трудовите колективи за най-ефективно използване на материалите. Проявява се стремеж чрез средствата на масово-политическата и индивидуалната работа пестеливото изразходване на материалните ресурси да стане поведение в работата на всеки труженик. Полагат се грижи цялостната работа за по-пълно натоварване на основните производствени фондове и социалистическото съревнование за икономии на материални ресурси и цялостно оползотворяване на живия труд да се обвързва най-тясно с изискванията на новия икономически механизъм. Този въпрос неотменно е стоял и стои на вниманието на окръжния, общинските и заводските партийни комитети и първичните партийни организации. Задачите за ефективното оползотворяване на живия труд намериха значително място при разработването на инженерните проекти за 1979 и 1980 година и в мероприятията на партийните комитети и организации за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и внедряването на икономическия подход.

Общата оценка на окръжния комитет е, че приносът в националната икономика все още не отговаря на възможностите. Настъпилите положителни изменения не се отнасят в еднаква степен до всички предприятия и подотрасли, до всички общински и заводски партийни комитети, първични партийни организации и до всички държавни и обществени органи. Анализът на причините за пропуснатите възможности отвежда до един или друг проблем на социалистическата организация на труда. Ето защо бюрото на окръжния комитет на БКП постави на пленум и критично обсъди състоянието на социалистическата организация на труда и основните насоки за нейното усъвършенстване. Целта бе да се направи критична партийна оценка на досегашната работа и се определят основните насоки в съответствие със задачите, които постави др. Тодор Живков в доклада си пред Националното съвещание на 31 октомври 1979 г. В тази връзка особено е наложително да се осъществи в непродължителни срокове комплексна механизация и автоматизация на процесите на основата на по-широко прилагане на манипулатори, роботи, електронни елементи, хидравлични и пневматични устройства. Големи задачи стоят пред партийните и стопанските ръководства и пред целите колективи на комбината за инвестиционни машини „Червена звезда“, Завода за запаметяващи устройства, Завода за автоматични везни, комбината за складова техника „Янтра“ и други.

Партийните комитети съсредоточават дейността си към бригадната организация на труда. Ръководно начало е постановката в доклада на др. Тодор Живков, че: „Задачата сега е, развивайки всичко положително в бригадната организация на труда, да отидем още по-нататък, да я утвърдим като основно звено на социалистическата организация на трудовия колектив, да я превърнем в двигател на борбата за висо-

Digitized by Google

ка ефективност и високо качество"[1]. Започна се с критичен анализ на равнището и формите на организация на труда. Вниманието се насочи към изграждане на бригади на относително затворени технологични цикли, фази, готови изделия, обвързани с нормирани планови задания и на стопанска сметка, ръководени от бригаден съвет, с договор за отношенията със стопанското ръководство. В редица предприятия се направи съществена крачка в изграждането на такива бригади, които в определена степен отговарят на новите изисквания. В промишлеността на окръга се изградиха 1590 бригади, които обхващат 70,9 на сто от работниците. Броят на комплексните бригади нарасна от 330 през 1978 г. на 655. За същия период производствените единици, работещи на стопанска сметка и нормирано планово задание, се увеличиха над два пъти и достигнаха 520. Средният състав на една комплексна бригада обаче все още е малък — 35 работници.

Постигнатото в усъвършенстването на бригадната организация е резултат от последователната и упорита работа на партийните комитети и организации, на профсъюзните и стопанските ръководства. Партийните органи непосредствено ръководят изграждането и утвърждаването на бригадите от нов тип. Своевременно формират бригадните партийни организации, осъществяват целесъобразни размествания на комунисти с партийни поръчения за укрепване на партийните ядра, изграждат партийно-комсомолски групи. Заедно със стопанските ръководства и профкомитетите обсъждат и предлагат съставите на бригадните съвети и бригадирите. Много са примерите за по-добро използване на машините, материалите и работната сила, за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, за значително повишаване на производителността на труда в резултат на успешно прилагане на бригадната организация. Комплексната леярска бригада в комбината за инвестиционни машини „Червена звезда" с ръководител комуниста Димитър Балъков обединява работниците от четири професии. При новите условия на организация всички работници вече имат придобита втора професия, а някои усвояват и трета. Проявява се стремеж и се оказва пълна взаимопомощ в работата. Подобряват се грижите на стопанското ръководство за изпълнение на договорните задължения към бригадата за срочно осигуряване с документация, инструменти, материали на базата на нормираното планово задание. Главно по тези причини месечното производство на отливки е увеличено с около 20 на сто.

В комбината за опаковки „Съба Енева" бригада „Илия Златев" с бригадир комуниста Атанас Атанасов работи на стопанска сметка. През 1979 година тя преизпълни нормираното си планово задание с 9 на сто, производителността на труда — с 24 на сто и икономиса суровини и материали за 141 150 лева. Успешно изпълнява производствените си задачи и през 1980 година. Укрепва дисциплината, повишава се и инициативата, и взаимният контрол между членовете на бригадата. На тази основа са създадени условия и редица машини в комбината работят седем дни в условията на петдневна работна седмица.

В промишлеността на Великотърновски окръг достойнствата на бригадната стопанска сметка не подлежат на доказване, те са реален факт. Но факт е и това, че тази прогресивна колективна форма на организация още не е внедрена навсякъде, където има условия за това. Постигнатото се отнася повече до формата, до количествената страна и в по-малка степен до коренното преустройство в цялостната дейност на бригадите. Не е преодоляно нежеланието да се изграждат бригади от нов тип, което често се прикрива зад обективни трудности. Има стопански ръководители, а и отделни заводски партийни комитети и бюра

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, С., 1978, с. 27.

Digitized by Google

на партийни организации, които не проявяват умение своевременно да разграничат новите изисквания от съществуващата организация на труда, поради което сериозно се изостава в изграждането на комплексни бригади с прилагане на вътрешностопанска сметка.

При формирането на бригадите се допускат пропуски по обхвата на бригадата, по техния квалификационен и професионален състав. Колебание се проявява при окрупняването на малочислените бригади и включването на спомагателните работници в тях. Поради това все още е нисък относителният дял на комплексните бригади.

Бригадната стопанска сметка е най-слабото звено в работата на стопанските ръководства по усъвършенстване на социалистическата организация на труда. В промишлеността на окръга едва 32,9 на сто от бригадите са на стопанска сметка. Най-малко са те в селищните системи Килифарево, Полски Тръмбеш, Елена, Лясковец. В много предприятия не се изпълняват постановките на редица документи за повсеместно внедряване на принципите на самоиздръжка. Икономическият подход все още не е навлязъл напълно в стила и методите на работа на кадрите. Недостатъчно се ангажират финансово-счетоводните, планово-икономическите и техническите звена за правилното въвеждане на бригадната стопанска сметка. В много случаи тази дейност се предоставя на отделни лица на отделите „Труд и работна заплата", а не се привличат широк кръг специалисти.

Не се използват достатъчно предимствата на нормираното планово задание за обвързване интересите на отделните членове на бригадата с изпълнение на задачите, поставени пред целия колектив. В някои предприятия плановото задание се свежда само до количеството работа, без да се обвързва с лимити за списъчния и квалификационния състав на работниците, за фонд „Работна заплата", с нормативната себестойност по изделия, в т. ч. с размера на материалните разходи, с равнището на качеството. Допускат се слабости при определяне коефициента на трудово участие.

В окръга има положителен опит по работата с низовите ръководители, но едно социологическо проучване показва, че не навсякъде за бригадири се издигат най-подготвените и авторитетни работници и служители. Ето защо сега вниманието се насочва към бригадира. За по-нататъшните успехи на бригадната организация на труда прекият ръководител не е достатъчно да е само организатор на производството, ръководител и възпитател на колектива. Като истински командир и стопанин трябва да знае и да може много — да има определен минимум от технически, икономически и правни знания. Необходимо е да умее да води точна сметка, да анализира производствените разходи и взема бързи решения съобразно оперативната обстановка; в определена степен да има информация за пазарните условия и да се интересува от „поведението" и „съдбата" на своята продукция в потребителите; да умее добре да работи с хората, да бъде принципен в отношенията си с членовете на бригадата и справедлив при прилагане условията за определяне на трудовите възнаграждения. Негово задължение е да увлича членовете на бригадата в трудни моменти за изпълнение на производствените задачи, да бъде взискателен и непримирим към слабостите.

Всичко това налага първичните партийни организации да подхождат особено внимателно и отговорно при подбора на бригадирите измежду най-подготвените, опитни и авторитетни производственици, да организират системното им обучение, да утвърждават авторитета им като ръководители единоначалници в бригадата. Да се изпълва с по-богато съдържание работата на бригадния съвет. В края на 1980 г. ще се състои третата среща на бюрото на окръжния комитет на Пар-

Digitized by Google

тията с преките ръководители. Тя ще направи оценка на резултатите от приложението на бригадната организация на труда в условията на новия икономически механизъм и ще определи задачите и насоките за работа през годините на осмата петилетка.

Ефективното функциониране на бригадите се нарушава и от някои външни причини, като нестабилност на договорните отношения, неяснота в производствените задания, неритмично материално-техническо снабдяване, слабости при осигуряването на кооперираните доставки. Не навсякъде стопанските ръководства и профсъюзните организации полагат достатъчно грижи и внимание за укрепването, развитието и усъвършенстуването на бригадите. В една част от тях партийните бюра не осигуриха своевременно необходимото партийно ядро. В началото бавно и нерешително се пристъпваше към изграждането на партийно-комсомолски групи. Не във всички бригади са изградени бригадни съвети. Има случаи да не се сключват договори със стопанските ръководства на предприятията за осигуряване нормални условия за високоефективна работа.

Оценката е, че внедряването на новия икономически механизъм в промишлеността изисква да се доведе докрай работата по бригадната организация на труда. Всеобщо е мнението, че той ще даде положителни резултати при условие, че неговите изисквания достигнат до всеки трудов колектив, до всяка бригада, до всеки нейн член. В тази връзка сега вниманието се насочва главно към следните проблеми: в кратки срокове да завърши формирането и укрепването на комплексните бригади на стопанска сметка, които да обхващат относително завършен цикъл на производството и готов краен продукт, да включват и най-пълно да оползотворяват спомагателните, ремонтните и другите обслужващи звена. Всяко стопанско ръководство да довежда производствените задачи до колектива чрез планови задания, нормативи и лимити, които да обхващат произвежданите натури, себестойността и качеството на продукцията, използването на техниката, материалите, вътрешносменното работно време и някои други специфични показатели. Всеки момент бригадата като цяло и отделният работник да знаят какви са разходите на материали, как се използва техниката и какви резултати са постигнати. Работната заплата в бригадата се определя по личния принос в крайния резултат. Производствените връзки и отношения между самите бригади, между тях и ръководството на предприятието да се осъществяват на строги договорни начала и на здрава икономическа основа.

В промишлеността на окръга има и други нерешени въпроси за повсеместното приложение на бригадната организация на труда в условията на стопанската сметка и самоиздръжката. Обща слабост е, че стопанските ръководства често избягват да сключват договори с бригадните съвети главно защото взаимоотношенията им с доставчиците по линията на материално-техническото снабдяване, по кооперираните доставки и други са несигурни. В определена степен е открит и въпросът за формиране на необходимия фонд „Работна заплата“ от бригадата, когато тя преизпълнява задълженията си по договора със заводското ръководство, но поделението като цяло по различни причини не решава производствената си програма и временно се нарушава ритмичността на парични постъпления от реализация на продукция по банковата му сметка.

Всеизвестно е, че по-широкото приложение на многомашинното обслужване особено при бригадната организация на труда, както и усвояването на две и повече професии от работниците е задължително. Това съвместяване на повече професии и задължения обаче се прилага недостатъчно, независимо от наличието на определени технически, орга-

Digitized by Google

низационни, икономически и социални предпоставки. Сега над 5500 работници са усвоили повече от една професия, но едва 1440 упражняват две и повече професии. Малко са работниците, които упражняват втора професия в предприятията на хранително-вкусовата и целулозно-книжната промишленост, при производството на строителни материали и в машиностроенето, в дървообработването и мебелното производство. Това налага да се създадат условия за практикуването на тези професии, като се използва по-добре моралното и материалното стимулиране. Важен резерв за повишаване ефективността в работата на комплексната бригада е придобиването на втора професия от спомагателните работници и упражняването ѝ в основното производство.

По-нататъшното разширяване на многомашинното обслужване и съвместяването на професиите изисква особени грижи за механизацията и автоматизацията на процесите, обзавеждането и оборудването на всяко работно място, което сравнително бавно се решава в много от заводите. Направените проверки показват, че в много случаи се прилагат нерационални методи на работа, които не намаляват трудоемкостта на производствените процеси, а в инженерните проекти не се предвиждат мероприятия за механизиране на ръчните операции. По организационни причини ограничено се прилагат и типовите проекти, утвърдени от редица министерства за усъвършенстването на организацията на труда за основни професии, дейности и видове работа. Ето защо партийните комитети и организации завишават постоянно контрола върху работата на инженерно-внедрителските звена за планомерно внедряване на съвременни типови проекти, като се ползва опитът на социалистическите страни и преди всичко на СССР.

Опитът на Полтавската областна партийна организация в Украинската съветска социалистическа република показва, че големи резерви има в механизиране и автоматизиране на ръчните процеси. Използвайки този опит, през 1979 година в промишлеността на окръга се извърши инвентаризация на 1260 ръчни операции и се оценява, че в непродължително време и с малко средства те могат да се механизират. Под ръководството на партийните комитети и организации в заводите се разработват практически мерки за тяхното механизиране още през 1980 година и първите години на осмата петилетка.

Досегашният опит от приложението на бригадната организация на труда доказва нейните безспорни достойнства. Новият тип организация води към по-ефективно използване на трите основни елемента на производствения процес. Растат икономическата и социалната ефективност. В това са убедени работници, ръководители и специалисти.

Симеон СТОЙЧЕВ
зав. отдел „Промишлено-стопански"
на окръжния комитет на БКП — Велико Търново

Digitized by Google

СИСТЕМАТА ЗА САМОЗАДОВОЛЯВАНЕ

Партията и Правителството поставиха задачата чрез внедряване системата за самозадоволяване да се разгърне в максимална степен работата по по-ефективно използване на трудовите ресурси, земята и материално-техническата база на селскостопанските организации, като се повиши активността на всички трудещи се за решително увеличаване на селскостопанското производство. През последната година на седмата петилетка задачата за все по-пълно задоволяване потребностите на населението с основни хранителни стоки придоби изключително значение за селищна система Горна Оряховица. Организацията и отговорността бе възложена на изпълнителния комитет на общинския народен съвет: да координира работата на стопанските организации (ПАК, РПК, „Булгарплод") и производителите.

Под ръководството на общинския партиен комитет през миналата и тази година, особено след националното съвещание от 7. I. 1980 г. бе извършена значителна масово-политическа работа от комитетите на Отечествения фронт и профкомитетите в селищната система за разясняване указанията на националното съвещание и Постановлението на МС от 21. I. 1980 г. Общинският народен съвет проведе редица съвещания и срещи с ръководствата на ПАК, РПК, предприятията и личните стопани по селища. Приеха се специални мероприятия за внедряване на системата. Изпълнителният комитет на общинския народен съвет утвърди програма и насрещен план по кметства и помощни стопанства, осигуряващи изпълнението на задачите за пълно самозадоволяване на населението с основни хранителни продукти: месо 63,5 кг, мляко 183 л, яйца 189 бр., риба 6,5 кг, плодове 102 кг, зеленчуци 121 кг.

ПАК и РПК до края на март 1980 г. сключиха договори със стопаните, производители на месо, мляко, яйца, зеленчуци и плодове. Създадоха се възможности за използване по-добре на личното стопанство; изградиха се 10 бр. помощни стопанства с участието на 22 предприятия, при които са създадени условия да се използват трудовите ресурси на колективите за производство на допълнителни количества месо, мляко, плодове и зеленчуци. На тази основа самозадоволяването на населението в селищната система с основни хранителни продукти от собствени ресурси все повече става дълбоко убеждение за всички.

В резултат на това за осемте месеца на 1980 г. в сравнение с миналата година за същото време е изкупено от производителите в повече месо — 156 тона, мляко — 124 тона, яйца — 719 хил. бр. и зеленчуци — 270 тона. Това доведе и до реализацията на повече продукти в търговската мрежа и кооперативните пазари. Въпреки затрудненията в селското стопанство от лошите природни условия през тази година по-добре е осигурен пазарът със зеленчуци. Премахнати са административните бариери и формалности, които пречеха на производителите на хранителни стоки и на търговските организации пряко или на комисиончи начала да предлагат на пазара повече и по-разнообразни стоки в прясно и преработено състояние. По-добре се координират взаимодействията между ПАК, РПК и другите търговски организации. Организираха се в селищната система 12 пункта за изкупуване на селскостопански продукти. На тях производителите докарват продукцията си сутрин рано, след което веднага се извозва в едровия склад и фирмения магазин. Своевременното, без излишни протакания изкупуване ограничава губенето на време от производителите в обикаляне пазарите, за да си реализират производството.

Броят на домакинствата производители непрекъснато се увеличава. Сега около 10 400 домакинства продават на изкупвателните организации селскостопански продукти. На тях са раздадени 2540 декара пустеещи земи, 800 декара слабопродуктивни и 5360 декара поливни площи за задоволяване потребностите им от зеленчуци и плодове. Всяко домакинство има право да получи за една крава 2 дка люцерна, за 1 овца — 0,1 дка люцерна, до 0,5 дка за малка зеленчукова градина. Произведени са 1140 тона различни зеленчуци, а така също и значителни количества от така наречените дребни зеленчуци, като магданоз, моркови, марули, репички, спанак, целина и други.

На помощните стопанства са раздадени 679 декара пустеещи земи със силно наклонен терен за засаждане на овощни дръвчета. Само тази пролет бяха засадени 15 000 различни видове дървета, от които ще се получи допълнителна продукция плодове, ще се облагородят пустеещите райони около града и другите населени места.

Въпросът за земята заема централно място в програмата на общинския народен съвет по самозадоволяването с оглед да се повиши коефициентът на използване като решаващ фактор за увеличаване производството в селското стопанство и за превръщането му като цяло във високорентабилен отрасъл на икономиката. Задачата обаче е не само да раздадем земята, но и да осигурим навременната ѝ обработка, за да се реколтират всички площи. В това отношение все още не напълно са решени проблемите за наклонените терени, няма подходяща техника в ПАК. На маломерните парчета земя много трудно се из-

Digitized by Google

ползват широкозахватните агрегати и механизаторите отбягват да ги обработват. На трето място, земята на помощните стопанства е пустеща, нископродуктивна, маломерна. От една страна, се получават ниски добиви с много разходи на труд и материали и, от друга страна, закупената техника от помощните стопанства не се използва напълно, много е ниска натоварността, което още един път оскъпява продукцията. Произведеното например зърно се влага в помощното стопанство по себестойност и тъй като тя е много висока, фермата няма печалба. От друга страна, не е оправдано да се прехвърлят големи масиви високопродуктивни, поливни земи от ПАК за нуждите на помощните стопанства, тъй като ПАК е специализирана организация за производство на зърно и икономическите резултати там са значително по-добри.

Наред с трудностите при обработване на земята налице са затрудненията при снабдяването с торове, препарати и семена. В програмата тази задача е възложена на пласментно-снабдителните звена при ПАК и РПК.

В района на селищната система са изградени и функционират 10 помощни стопанства, в които са концентрирани 22 предприятия и учреждения. Получената 80 000 лв. печалба от помощните стопанства се преразпределя за възпроизводство и участвува в намаление цената на храната на столуващите. Така например работниците в захарния комбинат получават 25 процента по-евтина храна от другите столуващи, а 18 процента от производството (месо, яйца и др.) се продава на желаещите.

Срещат се затруднения по отношение осигуряването на необходимите бройки за угояване на телета и свине. Ето защо е предвидено за няколко години помощните стопанства да организират собствено производство на малки прасета, а ПАК ще осигурява необходимите яйца за производство на малки пилета за нуждите както на помощните стопанства, така и на личните стопанства.

Общинският народен съвет направи всичко възможно да не се получи сътресение при преминаване на изкупуването на животните от личните стопанства от районната потребителна кооперация в ПАК. Ръководството на ПАК прояви своевременно разбиране: създаде организация, назначи закупчици. Новото в програмата за самозадоволяването е, че на личното и помощното стопанство не се гледа като на нещо странично, а се отчита тяхната взаимна връзка и обусловеност с общественото стопанство, т. е. личното и помощното стопанство вървят ръка за ръка с основната селскостопанска организация в селищната система — ПАК. На тази основа се създава необходимата материална база и организационни предпоставки за производство. Между помощните стопанства и ПАК има договореност за механизация, семена, торове, разплодни животни и т. н. Крайните резултати са еднопосочни: най-пълно използване на личния двор и помощните стопанства за повече селскостопанска продукция. Следователно самозадоволяването е не само изкупуване, а система и перспектива, която подлежи на развитие и усъвършенствуване.

Христо ТОПАЛОВ
зам.-председател на общинския народен съвет — Горна Оряховица

Digitized by Google

ВСЕСЕЗОННИТЕ ПЛОДОВЕ НА ТВОРЧЕСТВОТО

В Будапеща до въжения мост на Дунав се намира началният километър на всички пътища в Унгария. За да напомня, че столицата е началото в мислите, в делата на унгарските синове и дъщери. За унгарските комунисти, за всички трудещи се от Дунав и Тиса, от Голямата и Малката пуста решенията на Дванадесетия партиен конгрес имат значение на отправна точка, начален километър на един по-нов път през настоящото десетилетие. Видими жалони по този нов път представляват по-нататъшното развитие на научно-техническата революция, по-нататъшното издигане социалната активност на социалистическата личност, на трудовия колектив, постигане на ярко изразена хармония на личните, колективните и държавните интереси. Адресът на конгресните решения е един-единствен — човекът с неговите потребности, материални и духовни.

Широка популярност е придобил конгресният девиз, формулиран от другаря Янош Кадар — да се работи през тази, следконгресна петилетка така, че да се запази досегашното жизнено равнище на унгарските трудещи се. А жизненото равнище е вдигнато значително, то се усеща в града и в селото, в кооперативното стопанство и промишленото предприятие, може да се забележи във витрините, във високата култура на услугите, в организацията на труда и отдиха, в радостните лица на хората.

Унгарските комунисти решават успешно сложното равенство на личните и на обществените интереси, на потребностите и тяхното разумно задоволяване. Диалектиката на тези интереси стои в основата на набиращата скорост научно-техническа революция, в творчеството на масите. От дело на специалистите някога научно-техническото творчество се е превърнало в дело на Партията, на Комсомола и профсъюзите, на всички трудови колективи. Духът за претворяване, нагласата за нови и нови открития се основава на ентусиазма на хората, на съвременната техническа база и научна организация на труда.

В завода за автобуси „Икарус" в Секешфехервар — административен център на едноименна област, комунистите с особена загриженост се отнасят към проблемите на техническия прогрес. Откриват и поощряват всяко дарование, създават условия, за да изкълни нова идея, ново изобретение. Другарката Юлия, заместник-директор по икономическите въпроси на завода (тя е и главен счетоводител на завода), споделя с отзивчивост и компетентност извоюваното от заводския колектив в областта на икономическата организация, в изобретателството и рационализаторството. Процесът на това творчество е непрекъснат. Той обхваща всички нива на трудовия колектив, придадена му е целенасоченост и организираност. В него активно участвуват стопанските ръководители, специалистите и считат това участие за най-важно партийно поръчение. Проблемите, близките и далечните цели на научно-техническото творчество присъствуват често в дневния ред на заводския партиен комитет, на бюрата на първичните партийни организации. Честото обсъждане на тези проблеми в партийната работа не е по желание, а едно от първите задължения. С това разбиране е извършена и сега действува резултатно новата организация на заводския труд. С какво се характеризира тя: всички производствени единици с краен продукт или с обособен цикъл от производството са на отделна стопанска сметка, балансът на разходите и приходите е вътрешна, свойствена, наблюдавана от колектива величина, като основен икономически показател се утвърждават рентабилността и печалбата. И отделният работник, и целият колектив решават една задача: какво се произвежда, за колко се произвежда, може ли да се произведе повече и по-евтино и да се продаде на сметка.

От януари тази година предприятието, както всички предприятия в страната, е получило по-голяма икономическа самостоятелност чрез изведена на преден план, осъществена в пълен обем стопанска сметка. Комунистите разясняват

Digitized by Google

и убеждават работниците, а и самите работници добре разбират максимата — да се произвежда със сметка, да се продава на сметка. Защото в тази дума пресметливост влизат редица икономически категории — ниска себестойност, висока производителност на труда, високо качество на продукцията, ритмичност на производството, насърчително формирана работна заплата, правилно съчетаване на овеществения и живия труд.

Самостоятелността, демократизмът на управлението и производството в производствените единици на отделна самостоятелна сметка получават по-нататъшно развитие. Регламентирани по държавен път са само обемът на продукцията, качеството, асортиментът, фондът „Работна заплата". Но не и бройките работници, нещо, което се е правило преди. Ръководството на цеха, на обособеното производство, заедно с партийната организация, профорганизацията, а в последния етап — на събрание на трудовия колектив, решават съдбата на фонд „Работна заплата", оттам — и числото на работниците. Ако те решат, а в повечето случаи работниците правят това, намаляват общото число на заетите в производството, като освободеният фонд отива за допълнително възнаграждение. Колективът получава права да освобождава недисциплинираните, недобрите качественици, да попълва своя състав с по-квалифицирани. На възраженията се отговаря с простата истина — заводът не е дом за социална помощ, а място за производство, място, където се решава битката за пазара, вътрешен и външен, за добруването на народа.

Държавата поощрява с редица мерки добрите, способните производители, като е усъвършенствувала механизма на разпределение на печалбите и по този начин е намерила оптималното съчетаване на личните и колективните с държавните интереси. От общата сума на печалбата държавата заделя за себе си 40 процента, останалите 60 процента тя предоставя на предприятието. От своя страна предприятието разпределя тези парични средства така: за фонд „Развитие и техническо усъвършенствуване", за социалното развитие на трудовия колектив; за допълнително възнаграждение към основните заплати, още за поощряване на научно-техническото творчество. Този механизъм на разпределение е важен елемент от новата икономическа политика на Партията. Той изиграва истински възбуждащ ефект спрямо умствените и физическите възможности на личността. Всеки работник, инженер, ръководител, комунист, комсомолец се е убедил в максимата — за да се получи по-голямо възнаграждение, повече средства за социалното укрепване на колектива, следва да се завоюва по-голяма печалба.

Механизмът на формиране на работната заплата, на допълнителните възнаграждения се основава на диференцирания подход, справедлив по своята същност. Работниците и ръководно-техническият персонал получават своите допълнителни (премиални) възнаграждения на два етапа, различни по последователност. Работниците — след като предадат продукцията по количество и качество, а ръководството — след като реализира, продаде произведената продукция. По този начин ръководството се съобразява не само с обема на произведената продукция, с общото ѝ стойностно изражение, но и с нейната способност да се реализира на пазара, или с потребителната ѝ стойност.

Всички тези елементи от новия икономически механизъм значително повишават отговорността на работника и особено на стопанския ръководител. На комунистите изобщо, тъй като те са потопени във всички звена на производствения процес.

В тези условия на ускорено приложение на новата икономическа политика на Партията протича процесът на научно-техническото творчество и непрекъснатото подобряване икономическата организация на труда. Партийният комитет и стопанското ръководство на завода, както вече споменахме, използват оперативно-финансовите средства, заделени от печалбата, материално-техническата база за поощряване на техническото творчество, на рационализаторското движение. На специалистите, на опитни работници поставят целеви задачи за технически или технологически решения. Всяка година организират съревнование с новаторите, рационализаторите. Най-добрите получават материални награди, поощряват се морално. Партийният комитет и бюрата на първичните партийни организации в завода вършат широка, в истинския смисъл на тази дума, пропаганда на научно-техническото творчество. Два-три пъти в годината главният инженер подготвя за партийния комитет доклад по проблемите на заводското техническо творчество. Партийният комитет изслушва един компетентен анализ на причините за успехите или за неуспехите и на свой ред оценява участието на комунистите, било като ръководители на процеса, било като участници в него.

Заводският партиен комитет води на специален отчет и контролира ефекта от работата на първичните партийни организации по следните важни показатели: качеството на продукцията, ефективността на управленческата дейност, ритъма на снабдяване с материали и енергия, рационализаторското и изобретателското движение, техническия прогрес, още пестеливостта в производството, борбата за икономии. Пестеливост — общозаводска задача и задължение на всеки работник и ръководител. Партийният комитет поставя контролни цифри за годината и организира широка разяснителна работа, за да може движението за икономии да обхване всички.

Както споменах, проблемът за качеството и ефективността на управленческата дейност е намерил сполучливо разрешение в завода и мерките, предприети в та-

Digitized by Google

зи насока, са добили форма на постоянно действуваща система. Защото качеството на стила се пренася, оказва влияние на всички равнища и във всички сектори на производствената дейност. Веднъж годишно на събрание работниците от бригадата, смяната, групата машини обсъждат стила на работа на преките ръководители. Предмет на критиката, на анализ е именно стилът, способността на ръководителя да управлява производствения процес, как се усъвършенствува неговата професионална квалификация, неговите педагогически похвати. По-късно преките ръководители ще се съберат и по подобен начин ще обсъдят съществени черти от стила на началника на цеха, на главните специалисти в цеха и в обособените производства. Следващият етап на разговорите обхваща екипа на заводското стопанско ръководство. В този разговор участвуват главните специалисти, началниците на цехове, изтъкнати първенци, рационализатори. По този начин партийният комитет получава точна, неподправена информация за компетентността на стопанските ръководители да организират изпълнението на икономическата и социалната програма на трудовия колектив.

Разговорите за стила са и разговори за усета на ръководителя към новото, към съвременните научни и технически открития, умението да се привлекат научните институти и се ангажира научният потенциал в полза на производството. Унгарските комунисти отдават изключително значение на този въпрос както в промишлеността, така и в селското стопанство. Директорът на държавното земеделско стопанство „Лойто Хоншаги" другарят Антал Замбо, изтъкнат деятел в селскостопанското производство, счита за главно свое задължение на ръководител непрекъснатото въвеждане на техническите новости и непрекъснатата квалификация на кадрите, за да отговорят те на изменящите се условия. В момента стопанството завършва комплекс за 1060 крави, най-модерен в цялата област Дьор-Шопрон. Повечето от процесите са механизирани и автоматизирани. За една смяна един работник ще издоява 250 крави. На хора, непричастни с изкарването на хляба, тази цифра едва ли ще направи впечатление. Нейното значение би се откроило само като споменем, че това са кравите на едно средноголямо село, че един човек надоява мляко, достатъчно за няколко сладкарски работилници, детски заведения, работнически столове.

В целия комплекс работят 25 души — зоотехници, специалисти по поддържането на машините, работници. Почти всички притежават висше, средно специално образование или са придобили висока квалификация. Секретарят на партийния комитет Йожеф Войташ разказва за утвърдената при тях система за непрекъснато повишаване квалификацията на работниците от полевъдството и животновъдството, на ръководители и специалисти. През пет години всеки от трудовия колектив преминава курсове, за да се запознае основно с новите технически и технологически въведения. Този процес на непрекъснато обвързване на научно-техническата просвета с потребностите на производството моделира днешните отношения между селскостопанския работник, трудовия колектив, държавата на унгарските трудещи се. В Научния институт по производство на семена за цвекло в Хорпач е настъпила още по-тясна интеграция на науката с производството, на научните работници и техния труд с труда на цвеклопроизводителите. Директорът на института доктор Ервин Киш разказва с гордост за извоюваното място от института в селскостопанското производство на страната. Макар да е филиал на научната централа в Солнок, институтът отглежда семена почти за цялата страна, извършва успешно селекция, оказва помощ на захарните заводи, разработва теми за защитата на захарното цвекло от паразити. Неговите двадесет научни работници консултират кооперативните и държавните земеделски стопанства по най-новите технологии на производство на захарно цвекло и на второ място организират широка пропагандна работа сред селскостопанските специалисти и работници за икономическата политика на Партията и значението на новия икономически механизъм в цвеклопроизводството. Приходите на института са обвързани с ефективността от неговата работа: една трета постъпват от селското стопанство, а останалите две трети идват от захарните заводи, с които институтът е интегриран. Формирането на заплатите на научните работници, допълнителните възнаграждения и други материални и морални поощрения са свързани с приноса им в целогодишната дейност на института, с приноса им за увеличаване добивите от захарно цвекло и качеството на продукцията в захарните заводи.

Интеграционният процес наука—производство, научен институт — кооперативно или държавно земеделско стопанство се задълбочава и завоюва все нови и нови територии, възбуждат се потенциалните възможности на трудовите колективи и на личността към техническо творчество. Партийният комитет в държавното земеделско стопанство в Шопрон дава висока оценка на установените тесни контакти между стопанските звена и научните институти, между специализираните учебни заведения. Няколко теми по лозарство (районът отглежда едни от най-хубавите лозя за червено вино), по зеленчукопроизводство, решения на проблеми на фуражното производство са възложени на научни институти. При успешно внедряване на предложените технологии институтите получават част от печалбата.

Партийните бюра, първичните партийни организации в това държавно стопанство се стремят да привлекат към активно творчество преобладаващата част от трудовия колектив. Поставили са си задачата всяко работно място да бъде и ма-

Digitized by Google

сто за творчество, за откривателство. През 1979 година е предстояло изграждането на нови лозови масиви. Решили да обявят конкурс с цел да се подберат оптимални варианти. Били са премирани няколко проекта, първите два са на специалисти от държавното земеделско стопанство. Наскоро по метода на конкурса стопанство е получило модел за най-добра организация на полевъдните работи.

Като отчита важното значение на движението на рационализаторите и изобретателите, партийният комитет при стопанството е приел своя система за работа, обхващаща един по-продължителен период. Всяка година един-два пъти организират срещи с рационализаторите. Предоставят се всички условия за творчество. На специалистите се възлагат отделни творчески задачи, конкретни по теми и по време. Комунистите участвуват активно в този процес и на тях се възлагат по-големи отговорности в две посоки: лично присъствие в техническото творчество и като организатори на движението в трудовия колектив. Двама комунисти миналата година са направили предложение с приносен характер и са получили възнаграждение от 10 000 форинта.

Поощряват се не само талантливите изобретения, но и всички процеси до внедряването. При интересна рационализация възнаграждения получават не само авторите, но още внедрителите и организаторите. Всяка година стопанството обявява един от месеците за месец на техническото творчество. Ако в този месец се подаде предложение и то съдържа рационални моменти, на автора се дават 300 форинта, че именно в този месец е подал своето предложение.

Научно-техническото творчество е колкото лично, толкова и обществено, толкова е партийно дело. Това прекрасно разбират унгарските комунисти и техните грижи за разгръщане на масово творчество раждат всесезонни плодове.

Димитър КРАЛЕВ

ПРЕПИСКА С ЧИТАТЕЛИТЕ

В СЕЛО БАНИЦА НЕ ВСЕКИ ЯДЕ БАНИЦА

Във Врачанското село Баница ме отведе писмото на дългогодишния партиен член и бивш секретар, а сега заместник-секретар на първичната организация Димитър Гергов.

Разговаряме със секретаря на първичната организация, препрочитам писмото и недоумявам откъде се е взела наивността, с която някои погазват основни организационни принципи и норми на вътрешнопартийния живот! От некомпетентност ли го правят или си въобразяват, че всичко им е позволено? Кой комунист, прекрачил прага на Партията, не знае, че партийното събрание е висш ръководен орган на първичната партийна организация и в него всеки е длъжен активно да се включва, открито, честно, прямо да споделя своето мнение по обсъжданите въпроси, да изказва и аргументирано да защищава своето становище, за да се стигне до най-верния вариант на решение! И когато решението колективно се обсъди и утвърди от събранието, тогава всеки да се захваща с изпълнението му. Впрочем нека надникнем в писмото:

„...При разглеждане оценката на Петър Тодоров във връзка със замяната на партийната му членска книжка партийното бюро бе решило да предложи на събранието той да отпадне от партийните редове по член 8 на Устава на БКП за това, че през 1979 година за три месеца не си плащал членския внос и не посещавал редовно събранията и занятията на партийната учебна година.

Аз на това заседание на бюрото не присъствувах, тъй като бях във Враца по важна лична работа.

На събранието на първичната организация, което се състоя на следващата вечер, по оценката се изказаха отговор-

Digitized by Google

никът на партийната група и няколко комунисти. Аз взех думата и казах, че Петър Тодоров действително има вина — не плаща редовно членския си внос и не посещава партийните събрания, за което сме му налагали наказания, и предложих, вместо да отпадне по член 8 на Устава, да бъде наказан със „строго мъмрене с предупреждение" и да му се замени членската книжка, тъй като е работник, млад човек и не е непоправим.

За предложението на партийното бюро гласуваха 18 комунисти, а за моето — 23 от присъствуващите 41 членове.

Затова, че съм се изказал против предложението на партийното бюро, на което аз съм член, и че съм „подвел" събранието, с което си поведение съм станал причина да се измени решението, сериозно бях обвинен. На следващото събрание на първичната организация отново бе разгледана оценката на П. Тодоров. Преди да се гласува предложението на партийното бюро, инструкторът на общинския партиен комитет във Враца, който присъствуваше на това събрание, предложи да ме накажат с „бележка" за изказването ми на предишното събрание и с пълно мнозинство ме наказаха. Оттогава се разстроих, много тежко понесох наказанието заради начина, по който бе наложено..."

Случаят с П. Тодоров ще оставим настрана. По него могат да се изясняват факти, да се преценяват качества и т. н. В крайна сметка първичната партийна организация в зависимост от своята компетентност, от зрелостта си, от конкретната обстановка ще реши дали да го изключи или да му наложи друго наказание, за да го избави от грешки и слабости.

Общинският партиен комитет по силата на ръководния принцип в организационния строеж и в дейността на Партията — демократическия централизъм — ще вземе решение по случая, което също зависи от много фактори какво ще бъде, и то е задължително за първичната партийна организация. Всичко това обаче не дава правото нито на партийното бюро, нито на сътрудниците на общинския партиен комитет да изземват функциите на партийното събрание и организацията, уставните права на комунистите.

Азбучна истина е, че нашата партия е доброволен съюз на хора, които имат една идеология и се стремят към една обща цел. От това следва, че тя може и развива своята дейност само върху основата на самодейността и инициативността на своите членове, на тяхното активно участие в нейния живот; върху основата на широката вътрешнопартийна демокрация. **„Единство на действието, свобода на обсъждането и критиката** — ето нашето определение..."[1] — пише Ленин. А в доклада пред пленума на Централния комитет на БКП от 29 юли т. г. другарят Тодор Живков посочи: „Главният политически въпрос, който ще обсъди и реши Дванадесетият конгрес, е по-нататъшното развитие и усъвършенствуване на политическата система на изграждането у нас зряло социалистическо общество. Възлов център на този главен политически въпрос е по-нататъшното разширяване и усъвършенствуване на социалистическата демокрация. Следващият период ще бъде период на нови, големи и важни начинания и стъпки в тази генерална насока на нашето развитие като общество, като партия, като страна."

От комунистите се иска да служат за пример, да изпълняват творчески партийната политика, да отстояват завоеванията на социализма, да организират и водят трудещите се в борбата за претворяване в дела решенията на партийните конгреси и пленумите на Централния комитет.

Как ще стане това? Пътищата, начините и средствата са различни: и чрез разширяване на демократизма, и чрез укрепване на дисциплината, и чрез повишаване социалната активност на комунистите и т. н. В никакъв случай обаче не с разпореждания и заповеди, с наказания, с подрязване крилата на творческия полет на мислите и мненията на отделните комунисти.

Партията е изградена на принципи, които нямат нищо общо с мними и фалшиви лозунги за демокрация и демократизъм. Нещо повече, добре е известно и на комунистите, и на всички трудещи се, че у нас са създадени реални условия за творчество и инициатива, за участие на хората във всички процеси на социалноикономическия, политическия и културния живот в страната. Известно е и това, че на творческата личност понякога просто й е невъзможно да не сгреши. Тогава, щом само заради мнение, различно от нечие, ще се наказва, какво може да се очаква, ако действително се сгреши, ако се прояви творчески риск! Естествено, пак наказание, но по-строго. Такъв подход обаче не само че няма нищо общо с ленинския стил и методи на работа, с духа на априлската линия на Партията, но създава парникова обстановка, от която не се раждат сочни плодове, а увисват попарени филизи.

Какво стана с мнението на останалите 22-ма партийни членове, които са гласували за предложението на Д. Гергов? Когато са вдигали ръка за „строго мъмрене с предупреждение" и за замяната на членската книжка на своя другар, нима не са били убедени в правотата си! Защо на следващото събрание така лесно се отмятат от позицията си? Вероятно, някой ще каже, под влияние на „аргументираните доводи" на бюрото и на инструктора на общинския партиен комитет. Но партийното бюро още на първото събрание е могло да защити предложението си. Защото в първичната организация на селото всички се познават, знаят кой какво представлява, какви са възможностите на всеки, на какво е способен. Сле-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 11, с. 317.

Digitized by Google

ователно нямало е какво да изясняват после да решават. Защо е трябвало да аказват Д. Гергов и след това да гласуват за предложението на партийното юро? За измаменото им доверие или за ещо друго! Ето тревожната стъпка, ето рачката в гнило.

Всеки, който е запознат с Устава на БКП, а партийният член е задължен да о изучи, знае че в организационната практика има случаи, когато няма място за умуания, например решенията на вишестоящите органи са задължителни за низшестоящите, за комунистите. Знае се и тоа, че за недисциплираност, за неизпълнение на партийни решения, за нарушения на принципи и норми на партийния живот се търси отговорност, налагат се аказания. Но позицията на първичната организация се кове от всички, гради се върху мислите и волята на мнозинството комунисти. Когато се обсъждат проекти а решения, когато се анализира дейността на отделни членове и на организацията като цяло, всеки е длъжен да внесе свой принос, да сподели опит и знания, да изкаже тревоги и съмнения, да направи предложения. Нещо повече, член на партийно бюро, дори когато в заседание е гласувал за някакво проектоешение, на събранието може да сподели лични съображения, да направи нови предложения, да се аргументира, да защити позицията си. Всеки комунист може свободно, искрено, правдиво, по съвест да се изкаже и никой няма право да го съди за това. Целта е ясна — да се вникне в същността на проблема, за да се вземе най-правилно решение.

Няма съмнение, че какъвто е демократизмът в първичната организация, такъв ще бъде и в селото; каквито са инициативността и дисциплината на комунистите, такива ще бъдат и на безпартийните. Съзнателността, активността, дисцплината се развиват в първичната организация и оттам се пренасят, разпространяват се, утвърждават се в цялото село. Следователно по крива пътека са свърнали и инструкторът, и партийното бюро, като са решили да наказват за това, че не всеки мисли „по рецепта", че не всеки говори „под сурдинка"; че в Баница не всеки може да яде баница! Наказанието — тази „магическа пръчка за укротяване на опърничави", не е използвано на място и подходящо, послужили са си с него там и тогава, когато и където се гради и развива първообразът на бъдещото състояние на трудовия колектив, където се формират комунистически личности, творци на нови взаимоотношения, хора с ясно определена жизнена позиция, с навици, съответствуващи на социалистическия начин на живот.

Демокрацията е същностна черта на нашето социалистическо общество, на нашия живот. И ако някой някъде смята, че може да се постави извън тази реалност на нашето всекидневие, няма да му е лесно. Защото по думите на големия български революционер за национално освобождение Яне Сандански „Да живееш, значи да се бориш — робът за свободата, свободният — за съвършенство!" така, както свободният социалистически труженик на Народна република България се е устремил към своето многостранно развитие. Защото колкото по-широко и по-дълбоко се развива вътрешнопартийната демокрация, колкото по-пълно се прилага колективното начало в ръководството, толкова по-голямо е чувството за отговорност на комунистите за общото дело, толкова по-организирани и дисциплинирани са те. Защото Българската комунистическа партия е партия на борци за изменение на хората и обществото и тя изпълнява тази си роля благодарение на съчетаването на вътрешнопартийната демокрация с централизма, на широката творческа инициатива със съзнателната дисцплина и организираност, а не с наказания за щяло и не щяло.

Йордан БЛАГОЕВ

Digitized by Google

ЛЕТОПИС НА РЕВОЛЮЦИОННОТО ИЗГРАЖДАНЕ НА НАШАТА СТРАНА

Излязлата наскоро книга на Станко Тодоров „Усилни години“ е своеобразна летопис на революционното изграждане на нашата страна след деветосептемврийската победа. Тя е жива история на героичната борба на нашия народ за победата на социализма, възкресява едни от най-интересните страници на нашата история, на българската теоретическа мисъл и практически опит. Много от идеите, разработени в тази книга, влязоха здраво в основния фонд на съвременната наука и практика.

В книгата на Станко Тодоров са поместени неговите най-ценни и задълбочени произведения — статии, доклади, речи, които обхващат най-широк кръг от проблеми, което говори за разностранната и богата дейност на нейния автор като един от първите партийни и държавни дейци на нашата страна, говори за неговия забележителен принос за правилното очертаване и осъществяване на партийната политика, особено след Априлския пленум на ЦК на нашата партия. Благодарение на своята теоретическа подготовка и практически опит авторът обстойно разкрива процесите на преустройство на партийното и държавното ръководство на страната, на все по-растящото издигане и укрепване на ръководната роля на Партията. Особено дебело се подчертава, че тези процеси са продиктувани от обективната необходимост на развитие на нашето общество, че те се базират на ленинското учение за ръководната роля на Комунистическата партия, че в дейността на Партията, на нейния Централен комитет на пръв план стоят проблемите на развитието на народното стопанство, на осигуряването на рационален икономически и духовен живот на обществото.

Произведенията на Станко Тодоров „Усилни години“ са едно истинско олицетворение на единството на марксистко-ленинската теория с живота, с практиката. Те са пълно потвърждение на голямата мисъл, че времето няма власт над ленинизма. Няма власт, защото ленинизмът, вярно отразявайки обективните закономерности на историята, опирайки се на всички по-раншни достижения на челната обществена мисъл, постоянно поглъща в себе си онова ново, което поднася потокът на времето. Ленинизмът — това е непрестанно творчество, анализ и обобщение на социалните изменения. Това е непрекъснато самообновление на революционната теория под въздействието на революционната практика.

Книгата на Станко Тодоров има четири раздела. Трябва обаче да кажем, че това разделение има условен, относителен характер, защото основните, главните проблеми, които развива авторът, пронизват всички раздели. Първият раздел е озаглавен „Под знамето на Партията“. В него на първо място се разработват проблемите на ръководната роля на Партията, на нейното по-нататъшно усъвършенствуване и развитие, поставят се редица важни въпроси за работата на партийните органи и организации. И това е съвсем естествено, защото авторът дълъг период от своята дейност е бил на непосредствена партийна работа, ръководен партиен деец.

В този раздел са поместени негови доклади, речи, изнасяни на конгреси, пленуми и съвещания на Партията, статии, поместени в нашия и съветския печат. С право може да се каже, че чрез тези материали авторът страстно воюва за утвърждаването на ръководната роля на Партията, на нейната априлска линия. Аргументирано той доказва своето откровение и убеждение, че главната особеност на теоретическата и практическата дейност на БКП се състои в това, че тя органически съчетава верността към общовалидните принципи на марксизма-ленинизма с творческото дръзновение, със способността да намира най-правилни решения на назрелите въпроси, върху основата на конкретния анализ на действителността. „Нашата партия — изтъква авторът — има свой принос за развитието и обогатяването на марксистко-ленинска-

Станко Тодоров, Усилни години, Партиздат, С., 1980 г., 626 с.

Digitized by Google

та теория. Тя осветли проблемите на народната демокрация и народнодемократичната държава като нова сполучлива форма на диктатура на пролетариата, откри чрез ТКЗС най-подходящия за нашите условия път за социалистическо преустройство на селското стопанство, разработи редица въпроси, свързани с националното единство, което намери израз в Отечествения фронт, заздрави и обогати съюза и единодействието между комунисти и земеделци. БКП разработи програмната задача за изграждане на развито социалистическо общество, за усъвършенствуване на управлението, за последователно прилагане на обществено-държавното начало в ръководството на културата и в други области на живота, за развитие на производителните сили в условията на научно-техническата революция и за формите на ръководство на различните отрасли на икономиката" (стр. 136, 137). Висока оценка авторът дава на априлската линия на Партията. Той изтъква, че в най-дълбоката си същност тя е творчески марксизъм-ленинизъм в действие, бележи един от най-важните етапи в развитието на Българската комунистическа партия. Приносът в теорията и практиката на социалистическото строителство след Априлския пленум е онази опора, върху която Партията можа да стъпи и с ясен поглед напред да вникне и да очертае в своята програма задачите в етапа на изграждане на зрялото социалистическо общество. **Голямо място в своите произведения, а и в своята дейност авторът отделя на проблемите на партийното ръководство и ролята на младежта.** Сам израсъл в редиците на героичния РМС, изстрадал в лапите на фашизма и капитализма своята непреклонна дейност, той чувствува делото на младежта като свое родно, неотделимо от неговата същност дело. Още в първите години след Деветосептемврийската революция в обширна статия, поместена в сп. „Младеж", той се спира на проблема какъв трябва да бъде моралният образ на новия младеж, на любовта му към родината, към Съветския съюз, на отношението към труда и социалистическата собственост, на другарството и дружбата.

Оттогава се изписаха много страници за младежта, разработиха се и се приеха много мероприятия, за да се стигне и до Тезисите на Политбюро на ЦК по проблемите на младежта и Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, което стана политическа програма за работата на партийните органи и организации с младежта, за работата на Комсомола.

Като червена нишка през много от трудовете на др. Станко Тодоров преминава идеята за дружба със СССР и КПСС, с другите социалистически страни, за укрепване и по-нататъшно развитие на СИВ и социалистическата общност, за интернационално братство на трудещите се от цял свят. „Ние гледаме с оптимизъм в бъдещето — подчертава авторът, — озарено от марксистко-ленинските идеи. Към висотите на зрелия социализъм вървим по пътя, очертан от партийната програма, под ръководството на нашата славна Българска комунистическа партия. Опираме се на могъщ и безкористен приятел, другар и брат — Съветския съюз. За Народна република България и Българската комунистическа партия Съветският съюз и КПСС са не само фактор и образец за успешно социалистическо развитие, а и нещо несравнимо по-голямо — те са наша национална съдба" (стр. 149).

Особено силно е подчертана мисълта, че отношенията между България и Съветския съюз са пример на равноправни братски отношения, на пролетарски интернационализъм в действие. Закономерност в тези отношения е прогресиращото политическо, икономическо и културно сближаване на двата народа в интерес на социалистическото и комунистическото строителство, на целите на мира и на световния революционен процес. Политическата основа на неразривното единство на нашите две страни авторът вижда в социалистическия обществен строй, в еднотипността на държавната организация, в линията на КПСС и БКП като партии на пролетарския интернационализъм.

В Съветския съюз авторът вижда и главната сила на световната социалистическа система. Икономиката на страните, членки на Съвета за икономическа взаимопомощ, се развива с бързи темпове, планомерно, без кризи и сътресения. Съветът за икономическа взаимопомощ расте по сила и влияние. Надежден щит и меч на социалистическите страни и на мира в света са техните армии и преди всичко Въоръжените сили на СССР, обединени във Варшавския договор. **Съвета за икономическа взаимопомощ авторът определя като най-динамичната общност в света.** СИВ прави по-плодоносни усилията на народите от социалистическата общност ускорено и планомерно да се развива икономиката, да се овладяват постиженията на научно-техническата революция, да се повишава обществената производителност на труда, да се издига жизненото равнище на трудещите се.

В СИВ са създадени нови международни икономически отношения без експлоатация и без неравенство между държавите. Пред прага на четвъртото десетилетие на СИВ — подчертава авторът — ние сме изпълнени с воля да вървим сплотени по единствено верния път на сътрудничество и интеграция.

Много страници в книгата се посвещават на повишаването на ефективността на производството, на качеството на цялата работа. Голям дял заемат проблемите на плановото ръководство на народното стопанство, на техническия прогрес, на новия икономически механизъм, на челните постижения на комунистите, на всички тру-

Digitized by Google

дещи се. Зад цифрите и фактите, които характеризират ръста на социалистическата икономика, зад конкретните дела ясно и последователно се разкрива политическата и организаторската роля на Партията, самоотверженият труд на милиони работници, селскостопански труженици, на интелигенцията.

В своето слово пред отчетно-изборната конференция на Русенската окръжна комсомолска организация, състояла се на 9 март 1979 г., авторът аргументирано показва, че в пълно съответствие с икономическия подход и стоково-паричните отношения се усъвършенствува и организацията на работната заплата. Трябва да се прилага принципът работната заплата и всяко нейно увеличаване да се заработват. Преминава се към широко прилагане на колективните форми и преди всичко на комплексните бригади, които трябва да се формират на основата на икономическите стимули и отговорности и всеки член на бригадата да получава възнаграждение според реалния си принос за постигане на общия резултат. Трудът в бригадите трябва така да се организира, че да осигурява рязко повишаване на ефективността и качеството. В съвременните условия висока ефективност може да се постига само ако последователно се прилагат постиженията на научно-техническия прогрес в производството.

В много публикации, доклади и речи авторът широко се спира на проблемите за усъвършенстването на социалното управление, за висока ефективност в работата на правителството и неговите органи. На този въпрос е подчинен и специален раздел на книгата. Като председател на Министерския съвет на НРБ много усилия полага др. Станко Тодоров, ръководейки се от марксистко-ленинската теория, от опита на КПСС и другите братски социалистически страни, от опита и решенията на нашата партия, за подобряване на стила и методите на работа на правителството и неговите органи. Поставят се редица проблеми на тези ръководни органи — планиране, контрол, вземане и изпълнение на решенията, подборът и работата с кадрите, по-нататъшното развитие на критиката и самокритиката, на дисциплината във всички сфери на живота и пр. Особено внимание се обръща на борбата срещу формализма и бюрократизма, за деловитост и конкретност в работата. В това отношение заслужава да се посочи докладът му пред Министерския съвет, изнесен на 5 януари 1977 г. на тема: „Да станем пестеливи на приказки и документи". „С новите задачи — отбелязва авторът — расте и нашата отговорност. Тъкмо затова трябва да се борим за дисциплина в системата на управлението. Не бива да допускаме да не се решават проблемите поради мудност, липса на инициатива и бездействие. Досаден анахронизъм са проявите на търпимост към грешките и слабостите в работата на ръководните кадри. Навсякъде да създаваме атмосфера на непримиримост към слабостите, към рушителите на дисциплината, към всички, които заради своето спокойствие нанасят вреди на икономиката, на авторитета на Партията и Правителството" (стр. 458).

Едно от главните условия за по-висока ефективност на управлението авторът вижда в засилването и усъвършенстването на контрола. Недостатъците в решенията, инфлацията, породена от неизпълнението им, в много случаи се коренят именно в слабия контрол. Подценява се организаторската работа за изпълнението им, малко са контролно-превантивните мероприятия за реализирането на целите и задачите, записани в партийните и държавните решения.

Голямо внимание се отделя на сложната и многостранна работа в изпълнение решенията на XI конгрес на Партията. Единадесетият конгрес, според автора, е онази завоювана висота, от която зорко оглеждаме изминалите и идващите пет български години. Мащабните и научно обосновани задачи, които поставя конгресът през петте години, са измерени не с критериите на вчерашния и днешния ден, а с изискванията и закономерностите на зрялото социалистическо общество.

Всички статии, речи и доклади, плод на автора след Единадесетия партиен конгрес, са пронизани от неговите благотворни идеи и борбата за тяхното превръщане в живи дела.

Книгата на Станко Тодоров „Усилни години" се отличава с дълбок, научен анализ на фактите и явленията, със стремеж на автора да разкрива тяхната същина, причинни връзки и взаимодействие. Едно и също нещо може да се каже по много начини, но според това как е казано, различно се възприема от читателите, от слушателите. За Станко Тодоров може да се каже, че неговите произведения, поместени в книгата „Усилни години", се посрещат добре от читателите, защото са не само жива история, но и затова, че и най-сложните процеси се разкриват просто, достъпно, популярно. Езикът е свеж, образен, изпъстрен на много места с ярки публицистични изразни средства.

Избраните произведения на др. Станко Тодоров са едно истинско богатство, от което с пълни шепи може да черпи опит и знания, да се запознава с извървения исторически път в борбата за изграждането на социалистическото общество многобройният отряд от читатели — партийни, държавни и обществени дейци, историци, икономисти и др.

Книгата дава възможност не само да се проследи и изучава как се решаваха големите и сложни задачи, които стояха пред Партията и народа, но в нея има ценен опит и поука, интересни както за по-нататъшното изграждане на социализма у нас, така и за другите братски социалистически страни, за страните, които виждат в социализма своето бъдеще.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

„МАТЕРИАЛИЗЪМ И ЕМПИРИОКРИТИЦИЗЪМ" НА В. И. ЛЕНИН И ФИЛОСОФСКАТА МИСЪЛ В БЪЛГАРИЯ

проф. д-р Ангел Бънков

Главната цел в този труд е не просто да се покаже влиянието на „Материализъм и емпириокритицизъм" върху българската философска мисъл, а опитът на българските марксисти да развият Лениновите философски идеи. В съответствие с това авторът си поставя задачата да проследи приноса на българските марксисти в развитието на Лениновата теория на отражението и използването на тая теория като методология на частните науки. Той анализира новите идеи на Ленин в областта на теорията на познанието, проучва и изследва заслугата на българските философи за разработване на Лениновото положение за същността на познанието като субективен образ на обективните неща. В книгата се изследва приносът на българските логици в разработването на проблемите на класическата формална логика въз основа на новите философски идеи на Ленин в „Материализъм и емпириокритицизъм" и „Философски тетрадки". Анализирани са постиженията на българските автори философи да разработят новите положения на Ленин в областта на историческия материализъм и тяхно значение за обяснение на съвременни обществени явления, на строителството на социализма и борбата с буржоазната философия и ревизионизма в областта на философията, на историята и философските проблеми, на общественото развитие и др. Основните задачи и положения на труда показват, че той има освен историческо и теоретическо-философско значение.

РАБОТНИЧЕСКАТА ПАРТИЯ В БЪЛГАРИЯ 1927—1939

Георги Наумов

Книгата е първият опит за цялостно научно изследване и обобщаване поучителната и интересна история на създадената в условията на фашизма легална Работническа партия у нас, съществувала и водила борба повече от едно десетилетие успоредно и в тясно взаимодействие с намиращата се в нелегалност Българска комунистическа партия. През периода на своето самостоятелно развитие Работническата партия успя да изгради широка организационна мрежа, извоюва здрави политически позиции и възпита много предани на комунистическия идеал кадри. В нейните редове се вляха голям брой работници и трудови селяни, занаятчии и прогресивни интелигенти, а много демократично настроени хора сътрудничеха с нея и даваха подкрепата си в борбата против фашизма. С убедителния език на фактите книгата дава не само вярна картина на революционната борба в България през онзи период, но е и остро разобличение на буржоазната реакция и фашизма.

ИНТЕНЗИВНОСТ НА ТРУДА ПРИ СОЦИАЛИЗМА

Социално-икономически проблеми

Алекси Алексиев

Авторът осветлява различни страни на труда — физиологическа и обществена, количествена и качествена, условията и начините на функциониране на работната сила. Той прави многостранен анализ на интензивността на труда, на нейните социално-икономически аспекти, на общото, различното и връзката между интензивността и тежестта, ритмичността, монотонността на труда. В теоретически и практически план той обстойно разглежда условията и факторите, обуславящи изменения на интензивността на труда, по-важните показатели и методи за характеризиране и установяване на нейното състояние и равнище. Специално внимание в книгата се отделя на социалистическата организация, качеството и интензивността на труда.

ОТКРИТА Е ПОДПИСКА ЗА „СЪЧИНЕНИЯ" НА ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

По решение на Политбюро на ЦК на БКП Институтът по история на БКП при ЦК на БКП и Партиздат започват издаването „Съчинения" на Георги Димитров — 20—25 тома. Публикуването на съчиненията на Георги Димитров е крупно идеологическо и политическо събитие в живота на Партията и страната. Новото издание на произведенията на видния деец на българското и международното комунистическо и работническо движение, на вожда и учителя на българския народ, които са неоценимо идейно оръжие, неизчерпаем извор на знания и опит, е значително обогатено с новоиздирени творби, документи и материали. То се подготвя от редакционна колегия с участието на изтъкнати учени, общественици и специалисти историци. Към изданието ще има и специален справочник. Подготвят се обширни обяснителни бележки за събития и личности. Кипящата революционна дейност на Георги Димитров е отразена в биографичната хроника към всеки том.

Новото луксозно оформено издание се разпространява предимно по абонамент при цена 1,60 лв. на том. Абонаменти се събират от всички книжарници в страната.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

В. И. ЛЕНИН, КАК ОРГАНИЗОВАТЬ СОРЕВНОВАНИЕ? ВЕЛИКИЙ ПОЧИН (О героизме рабочих в тылу. По поводу „Коммунистических субботников"), М., Политиздат, 1980.

В широко известната статия, написана през декември 1917 г., „Как да организираме съревнованието?" В. И. Ленин подчертава, че само при социализма може да има масово съревнование. В знаменития си труд „Великият почин (За героизма на работниците в тила. По повод на „комунистическите съботнини")", написан през юни 1919 година, В. И. Ленин прави всестранен анализ на значението на комунистическите съботници, обобщава опита на трудещите се, започнали строителството на социализма.

Захаров В. Г., ПЛАНИРОВАНИЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ РАБОТЫ (Идеологическая работа: опыт, проблемы), М., Политиздат, 1980.

Авторът — секретар на Ленинградския областен комитет на КПСС — разглежда особеностите при съставянето на планове за идеологическата работа в условията на комплексното планиране на икономическото и социалното развитие. Той прави анализ на формите и методите за разработка на перспективните и текущите планове на партийните комитети.

СПУТНИК ПАРТГРУПОРГА (Сост. Н. Д. Ляпоров), М., Политиздат, 1980.

Пособие в помощ на партийните групи. Книжката е съставена въз основа на беседи с отговорници на партийни групи. Опирайки се на конкретни факти из живота на трудовите колективи, участниците в беседите разкриват формите и методите на работа, характерни за партийните групи.

Алимбаев, А. А., МОЛОДЫМ—АТЕИСТИЧЕСКУЮ УБЕЖДЕННОСТЬ, М., Политиздат, 1980.

В брошурата се разглежда проблемът за формирането на научно-материалистически мироглед, на атеистична убеденост у младите работници. Въз основа на материали от конкретни социалистически изследвания, проведени в Казахска ССР и редица други райони на страната, авторът анализира причините за устойчивостта на религиозните отживелици у някои млади работници, обобщава опита в атеистическото възпитание в трудовите колективи.

Шульговский А. Ф., АРМИЯ И ПОЛИТИКА В ЛАТИНСКОЙ АМЕРИКЕ, Изд. „Наука", М., 1979.

Анализирайки политическата роля на въоръжените сили в страните на Латинска Америка, авторът изследва различни типове и модели на военни режими — от прогресивен, антиимпериалистически до десноавторитарен, фашистки тип. За тая цел той широко е използвал документи, периодически печат и изследвания, главно от латиноамерикански произход.

УСТАВ КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА (Утвержден XXII съездом, частичные изменения, внесены XXIII и XXIV съездами КПСС), М., Политиздат, 1979.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

Partien zhivot

MAR 1 1981

ПАРТИЕН ЖИВОТ

MAN/OCD

18

СОФИЯ, ДЕКЕМВРИ 1980 ГОДИНА

Digitized by Google

1981 1981 1981

ЧЕСТИТА НОВА ГОДИНА

БЪЛГАРИЯ 1300

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 18 ДЕКЕМВРИ 1980 година XXVII

СЪДЪРЖАНИЕ

* — В Централния комитет на БКП 3
* — С ленински подход 8
Р. Куртева — Партийна и социалистическа дисциплина 13

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

Врачански окръг пред конгреса

Н. Лалов — Внедряването на бригадната организация 23
Г. Нинов — Главният обект на нашето внимание 28
М. Лазаров — Една полезна конференция 32
К. Пасков, Д. Цветков — Боеви щаб на бригадата 34
Х. Вълчинов — В съответствие с науката 37
И. Божинов — Предпоставките за висока ефективност 39
И. Георгиев — Нашата програма за интелектуализация 40
С. Делиганев — Рапортът на първа атомна 42
Г. Маринов — Начело на колектива 43
Р. Горанова — По 4 апартамента на работник 44

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Партийно-организационна работа в условията на новия икономически подход

П. Балевски — Постижения и трудности 46
Т. Пашов — Кои проблеми изведохме на преден план 54
Н. Иванов — Кое е главното 62

Digitized by Google

Партийният комитет

Г. Христов — По-висока компетентност и деловитост 67
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 73

Политическо ядро и първообраз

И. Мичев, К. Димов — Много заповеди без справедливо решение . 74

Секретарят — централна фигура

М. Илиева — Обединяващата личност в колектива 78

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

С. Мелентиев — Електронният помощник на партийния комитет . 82

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

П. Русев — Записки по преустройството 85

СЪДЪРЖАНИЕ 89

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Причкапов, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София ЦК на БКП **Тел. номератор 84-01**
Годишен абонамент 6,30 лева **Отделна книжка 0,35 лева**
Пор. 2730. Тираж 53 130 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 22. XII. 1980 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

Славна традиция на нашата партия винаги е било и си остава неотслабващото внимание към идейновъзпитателната работа, към издигане равнището на масово-политическата дейност и засилване ролята на политическата агитация, на индивидуалната работа с хората. Непреходна е правдивостта на думите на другаря Тодор Живков: „Няма друго по-мощно, по-ефикасно средство за идеологическо и политическо въздействие от непосредствения контакт, от личното общуване.“ Секретариатът на ЦК на БКП прие решение **„За усъвършенствуване на устната политическа агитация“**, което предвижда да се издигне тя на ново, по-високо равнище в етапа на изграждане на развито социалистическо общество у нас.

Секретариатът на ЦК на БКП оценява, че след Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция в процеса на преустройството на идейновъзпитателната работа партийните организации направиха много за задълбочаване агитационно-разяснителната и информационната работа, за повишаване на нейната ефективност. Голямо нейно достижение е, че тя се активизира и приближи до живота, стана по-съдържателна, оперативна и достъпна. В съдържанието ѝ все по-голямо място заемат проблемите на икономическата и социалната политика на Партията. Тя в голяма степен допринася за повишаване обществено-политическата и трудовата активност на хората. Незаменимо средство е за заякчаване и разширяване връзките на Партията с трудещите се, за по-нататъшно усъвършенствуване на социалистическата демокрация.

Същевременно в решението се отбелязват и немалко слабости и недостатъци. Главното е, че качеството на устната агитация изостава от нарасналите потребности на хората, недостатъчно отчита динамиката на социално-икономическите процеси и на духовния живот в нашето общество; не винаги в нужната степен отчита характера на рязко изострилата се идеологическа борба на международната арена.

Днес повече от всякога е актуално ленинското положение, че държавата е силна със съзнателността на масите, когато масите всичко знаят, за всичко могат да съдят и всичко да вършат съзнателно. Ето тук е изключително важна ролята на устната политическа агитация, на индивидуалната работа с хората, да ги информира по широк кръг интересуващи ги проблеми, да им помогне правилно да ги разберат, да предизвика у тях стремеж с делата си да допринасят за общото дело.

Главната политическа, икономическа и идеологическа задача на Партията сега, както подчерта другарят Тодор Живков в доклада си

Digitized by Google

на 30. I. 1980 г., е да се създаде навсякъде такава система на работа, ръководство и възпитание, която да изхожда от изискванията на новия икономически подход и новия икономически механизъм.

Нерядко на агитационните кадри не им достига умение живо и достъпно да показват и пропагандират най-добрите достижения, челния опит на отделни труженици, на цели трудови колективи. Да разкрият съдържанието и методите за постигането на този опит, да заинтересуват хората, да помогнат за неговото широко разпространяване.

Несъвместими със задачите, които Партията поставя пред устната агитация, пред цялата идейновъзпитателна работа, са проявите на боязън открито да се поставят на обсъждане актуални въпроси на нашия обществен живот; тенденцията да се заглаждат или да се заобикалят нерешени проблеми, остри въпроси; да се замълчават недостатъците и трудностите, съществуващи в реалния живот. Такъв подход не помага, а само затруднява решаването на задачите. Там, където не са на почит критиката и самокритиката, където не се дава гласност на обществените дела, се намаляват трудовата и социалната активност на трудещите се. А именно в активността на масите е източникът на силите на социалистическия строй.

Системно, настойчиво следва да се води борба с всички средства и форми на устната агитация — от личния индивидуален разговор до обсъжданията в първичната партийна организация, в трудовия колектив за изправяне на такива все още битуващи в нашия живот уродливи явления, като измамничество, рушвет, ходатайство, стремеж да се вземе колкото е възможно повече от обществото, а нищо да не му се даде, безстопанственост и разточителство, бюрократизъм и бездушно отношение към хората, нарушаване на трудовата дисциплина и обществения порядък.

Ефективността на устната агитация значително намалява там, където възниква разлика между думи и дела, където не се осигурява единство на организационна, стопанска и идеологическа работа.

Не бива да се примиряваме с това, че агитационно-разяснителната работа често отслабва по местоживеене, в малочислени колективи, в отдалечени населени места. Значително по-жива, конкретна, интересна и убедителна трябва да стане тя с младежите в заводите, в селското стопанство, в учебните заведения, в строителството, в сферата на бита и обслужването.

Недостатък, който съществено намалява ефекта от устната агитация върху съзнанието и чувствата на хората, е неизживяният формализъм, склонността да се вдига словесен шум, многократно механично да се повтарят общи истини, вместо творчески да се осмислят, да се търсят живи и достъпни форми. Сериозният анализ, който ще обогати слушателя, често се подменя с външна поза, а убедителността на аргументите и доверителността на тона в разговора — с назидателност и гръмка фраза. Всичко това следва решително да се изхвърли от употреба.

Потвърди се правилността на постановките на ЦК на БКП, че агитационно-разяснителната работа следва да бъде дело преди всичко на кадрите на Партията, агитационният апарат трябва да включва най-отговорните, най-висококвалифицираните партийни, стопански, административни и обществени ръководители, че те трябва да се изявяват като възпитатели на трудещите се, винаги и навсякъде да прилагат политическия подход.

За да се усъвършенствува устната агитация, решението задължава:

Партийните комитети и организации да полагат системни грижи за непрекъснато привеждане съдържанието на устната агитация в съответствие със задачите, които решават Партията и Правителството.

Digitized by Google

Да засилят конкретността и деловитостта ѝ и нейната връзка с живота, с проблемите на икономическата и социалната политика на Партията и особено с прилагането на новия икономически подход и новия икономически механизъм. Да станат агитатори и организатори за прилагане на новия икономически механизъм, за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за развитие на научно-техническия прогрес, за интелектуализация на труда и за разпространяване на челния производствен опит.

Все по-голямо внимание първичните партийни организации и партийните групи да отделят за разясняване на основните черти, цели и задачи на новия тип бригадна организация на труда върху принципите на стопанската сметка и самоиздръжката.

Устната агитация още по-конкретно и целенасочено да съдействува за възпитаване на ново, социалистическо отношение към труда като към жизнена потребност за всеки човек; високо съзнание за необходимостта да се опазва и да се обогатява социалистическата собственост; икономичност и социалистическа пресметливост при разходване на материалите, суровините, природните богатства на страната; естетически вкус и стремеж да се твори и да се живее по законите на красотата. Да формира както в труда, така и в обществения живот и в бита непримиримост спрямо индивидуализма и егоизма, потребителството и вещоманията, бюрократизма, консерватизма и бездушието към хората, безвкусицата и безредието в производството и в отношенията — спрямо всички отрицателни явления, които са пречка за постигането на по-големи успехи в социалистическото строителство, за извисяването и многостранното развитие на социалистическата личност, за нейната всестранна и пълноценна реализация в нашия социалистически живот. У всеки трудещ се да се възпитава дълбока убеденост, че в нашата страна обществените, колективните и личните интереси са в неразделно единство, че по-нататъшното нарастване на материалното и духовното благосъстояние на народа зависи от творчеството, инициативността и размаха в работата, от високата отговорност на всеки трудещ се, на всеки трудов колектив.

Непреходно направление в по-нататъшното усъвършенствуване на устната политическа агитация е да допринася за изграждането на високоразвито класово-партийно, патриотично и интернационално съзнание и поведение като една от най-характерните черти на социалистическата личност. На сегашния етап първостепенно значение има задачата да се създава у всеки гражданин на нашата страна и особено у младите хора ясна класова позиция в оценката на явленията от миналото и настоящето; високо равнище на историческо мислене и класово-партиен подход към събитията на съвременното вътрешно и международно развитие.

Тази задача придобива важно значение във връзка с усложняването на международната обстановка, с подклажданите от реакционните империалисти и маоистите опити да се възкресят духът и атмосферата на „студената война“, да се спре процесът на разведряването, да се засилва идеологическата диверсия срещу социалистическите страни и да се ерозира социализмът. Всичко това внася определени затруднения в развитието на световния революционен процес, на социалистическото строителство у нас и в другите социалистически страни.

Ето защо в решението се препоръчва системно да се разясняват проблемите на съвременните международни отношения, външната политика на нашата партия, положението в международното комунистическо и работническо движение. Да се води неотклонно настъпателна борба срещу идеологическата диверсия, срещу буржоазната идеология и морал, срещу десния и „левия“ ревизионизъм, срещу маоизма,

Digitized by Google

Главното в тази борба е пълното разобличаване на всякакви превъплъщения на антикомунизма, антисъветизма, хегемонизма като идеология и политика на враговете на мира и равноправното сътрудничество между народите, на сигурността и социалния прогрес в света.

Политическата агитация да съдействува и в бъдеще за задълбочаването и всестранното развитие на българо-съветската дружба като движеща сила по пътя на социализма и комунизма, за по-нататъшно сближаване на Народна република България и Съветския съюз, за интеграция на страните от социалистическата общност, за укрепване на мира на Балканите и в целия свят.

В решението се предвижда да се **усъвършенствува структурата на агитационния апарат.** Утвърждавайки, че изходно начало при организирането на агитационния апарат и занапред следва да бъде ленинското изискване устната агитация да бъде преди всичко дело на ръководните кадри, на активистите на Партията, Секретариатът на ЦК на БКП препоръча на партийните комитети да вземат мерки за по-нататъшно усъвършенствуване работата на групите докладчици и решава: към първичните партийни организации да се създадат **агитационни колективи.** За агитатори партийните организации да утвърждават най-авторитетните и подготвени стопански, административни и обществени ръководители, комунисти, членове на БЗНС, комсомолци и безпартийни, челници в труда и наставници, притежаващи необходимата идейно-политическа подготовка и умение да изнасят беседи, да водят разговори, да убеждават и организират хората. Броят на агитаторите да се определя от партийните организации, така че всяка производствена бригада, всяко основно подразделение на трудовия колектив да има агитатори, а по-големите — агитационно звено. Агитационният колектив да се ръководи от секретаря или заместник-секретаря (агитпропа) на първичната партийна организация.

Посочват се и пътищата за **подобряване ръководството на устната агитация.** Партийните комитети и първичните партийни организации да повишават ролята в агитационната дейност на стопанските и административните ръководители, да се засилят грижите за развитието на наставническото движение. Специални грижи да полагат за подобряване агитационната работа сред трудещите се в сферата на търговията и услугите, медицинските учреждения, народните съвети, транспорта и съобщенията, както и по местоживеене. В тази връзка се дава положителна оценка на единните политически дни, в които отговорни партийни, държавни, стопански, профсъюзни и комсомолски дейци се срещат с трудови колективи и с населението по местоживеене и се препоръчва този опит да се разпространи широко.

По-нататък се предвижда:

Окръжните, общинските и заводските комитети на БКП да организират постоянно действуваща система за обучение и информиране на агитаторите и докладчиците по основни теоретически и методически проблеми на агитацията, да изучават и разпространяват опита на най-добрите сред тях. А общинските и заводските комитети на Партията да организират постоянно действуващи семинари с ръководителите на агитколективите.

Обръща се внимание: провеждането на системна агитационна и информационна работа сред младежта да се счита за първостепенна задача на всички партийни организации. Периодически да се организират срещи на младежи и девойки с отговорни партийни, държавни и стопански дейци. Особено да се подобрява политическата работа с учащата се и студентската младеж.

Окръжните и общинските комитети на Партията да подобрят дейността по изучаването на общественото мнение и политическото на-

Digitized by Google

строение на хората. Агитационно-разяснителната работа да се опира на правдива и изчерпателна информация по въпросите, които вълнуват хората, да бъде активен фактор за формирането на тяхното политическо настроение.

Окръжните, общинските, заводските и учрежденските комитети на Партията да подобрят работата на домовете за политическа просвета и на партийните кабинети с цел те още по-добре да изпълняват функциите на теоретически и методически центрове на агитацията.

Решението на Секретариата на ЦК на БКП призовава първичните партийни организации, партийните групи да станат център на устната агитационна дейност, да сплотяват колектива, умело да водят индивидуална работа с хората, да стимулират тяхната социална и трудова активност, организираност, творчество и инициатива. Със слово и личен пример агитаторите да възпитават социалистическо отношение към труда и обществената собственост, отговорност за изпълнение на трудовите задължения, да допринасят за утвърждаване на социалистическия начин на живот.

* * *

В дните пред Дванадесетия конгрес партийните комитети и организации следва да разгърнат целенасочена организаторска и политическа работа, която да съдействува в максимална степен за мобилизиране на творческото умение и дръзновение на всички трудещи се и трудови колективи за постигане на нови успехи, за достойно посрещане на конгреса. Устната агитация трябва да стане още по-целенасочена и конкретна, още по-тясно свързана с живота и задачите на трудовите колективи за висока ефективност и високо качество във всичко и навсякъде, във всички сфери на живота. Само така те на дело ще изпълнят решението на Секретариата на ЦК на БКП, ще осигурят по-нататъшно повишаване качеството и ефективността на устната агитация.

Digitized by Google

С ЛЕНИНСКИ ПОДХОД

Излезе от печат том двадесет и седми от Избраните съчинения на другаря Тодор Живков. В тома са поместени доклади, речи, интервюта, изявления, приветствия и поздравителни писма на първия ни партиен и държавен ръководител за периода от януари до септември 1978 година. Някои от тях се публикуват за първи път.

Както във всички останали книги с произведения на другаря Тодор Живков, така и в този том читателят ще намери висококомпетентно и убедително изяснена и творчески развита политиката на Българската комунистическа партия във всички области на обществено-политическия ни и икономически живот. В неговите трудове е кристализирал колективният ум на Централния комитет на БКП, на цялата Партия. Същевременно те ярко открояват огромната енергия и личен творчески принос на първия секретар на Централния комитет, неговото умение да дава своевременно отговор на актуалните въпроси на социалистическото развитие на нашата страна на основата на марксистко-ленинското учение, на умелото използване на обективните закони на социализма.

Както и досега, така и в новата книга на другаря Тодор Живков особено силно впечатление правят априлската неудовлетвореност, ярката комунистическа непримиримост към недостатъците в нашата работа, критическият дух и анализ, характерни за неговия подход към проблемите на нашата действителност. От тази позиция той навреме долавя и разкрива възникващите противоречия в развитието, търси и намира творчески, научно обосновани решения за тяхното отстраняване. Тази комунистическа черта е отличителна за нашия пръв партиен и държавен ръководител, за ленинския, априлския курс на Централния комитет. Този подход особено ярко виждаме в двата централни документа, отпечатани в 27-и том — в доклада и материалите, посветени на Националната партийна конференция, и в Писмото до ЦК на Димитровския комунистически младежки съюз. Като използва особено достъпни за народа, за широкия читател форми, той релефно очертава огромната вреда от примитивизма, самоуспокоението и възгордяването, намерили почва в нашата практика, които ни нанасят сериозна вреда и ни пречат да вървим в крак със съвременните тенденции в науката и световната практика, обричат ни на изоставане, пречат ни да използваме огромните предимства на нашия строй. Авторът с цялата си страст се противопоставя на вкоренилия се шаблон, когато анализираме делата си, да поговорим за успехите, да кажем нещо за слабостите и накрая да формулираме накратко предстоящите задачи и предупреждава, че ако и сега тръгнем по този път, „... ще получим поне 50 на сто по-малък ефект от възможния“ (стр. 313). Бурното развитие на световния научно-технически прогрес налага изходната база в подхода, в стила на всеки ръководител да бъде не от позициите на шопската теза, че „по-високо от Витоша и по-дълбоко от Искъра няма“, а да се търси най-доброто в света. Критерии и цел на всички да бъдат достигнатите съвременни върхове на научно-техническата революция, „да се достигне равнището на най-развитите в икономическо и техническо отношение страни“ (стр. 313). Затова е нужен нов подход, ново мислене, поврат в работата, като най-напред и преди всичко се заемем с нерешените проблеми.

Така последователно, настойчиво, с дълбока аргументация и убедителност другарят Тодор Живков продължава последователната бор-

Digitized by Google

ба за привеждане на субективния фактор в съответствие с обективните възможности и потребности на нашето развитие, за да може да се използват огромните резерви и потенциал на реалния социализъм. Тази борба е насочена към решението на главната задача, поставена от социалната политика на Партията — подобряването на материалното и духовното благоденствие на народа. Като прави сравнение с използването на трите фактора на производството — техниката, материалите, земята и работната сила в напредналите страни, той заключава, че у нас този въпрос остана или почти остана само в пропаганден аспект като едно хубаво пожелание и стига до заключението, че „...ние имаме потенциални възможности нашата икономика да произведе не 16 милиарда и 300 милиона лева национален доход (както беше тогава — б. а.), а двойно повече" (стр. 326).

Ето как остро, критично и самокритично авторът, както и цялата Партия се отнасят към недостатъците в нашия живот. Тази остра критическа позиция в никакъв случай не отрича огромните успехи на нашия строй, постигнати под ръководството на Българската комунистическа партия.

„Пак подчертавам — не става дума да омаловажаваме нашите наистина големи успехи в икономиката, във всички сфери. За кратък исторически период ние превърнахме България в модерна промишлена страна, развихме съвременни отрасли като електрониката, машиностроенето, химическата промишленост и така нататък. Но ние гледаме напред. Иначе не може и не бива да бъде. Ние трябва да си даваме сметка, че все още в света реално има и планини по-високи от Витоша, и реки по-дълбоки от Искър. Ако не се види това, ще се обречем на изоставане с години и десетилетия" (стр. 313).

Ето правилния подход към досегашните ни успехи и към бъдещите задължения и отговорности на Партията, на всички кадри и комунисти пред народа. Нашата партия осигури в сложните съвременни международни условия социалистическа България да върви все така уверено в редиците на най-бързо развиващите се в света страни, непрестанно възходящо да се развива, когато целият капиталистически свят се гърчи от разностранни кризисни явления. Това се дължи в най-голяма степен на този критически и творчески дух, на тази неудовлетвореност от постигнатото, на неуморната дейност на Централния комитет и на неговия първи секретар да откриват и преодоляват своевременно всички и всякакви трудности по нашия път — и обективни и субективни, да мобилизират силите на целия народ за използване на огромните възможности на нашия строй.

Особено са важни и актуални (и дълго време ще запазят своето значение) развитите постановки в доклада пред Националната партийна конференция. Това е задълбочена разработка на произтичащите от решенията на Единадесетия конгрес на Партията въпроси, които осигуряват необходимите условия за повишаване ефективността и качеството на работата, за усъвършенствуване на управлението, за по-пълно и цялостно отчитане и използване на обективните закони на социалистическия обществен строй.

В доклада е разкрито противоречието между бързо развиващата се икономика, усложняващите се връзки в производството и непроизводствената сфера и обективните изисквания на планомерното, пропорционално развитие на страната и значителното изоставане в областта на организацията на труда и планирането. Това ориентира всички кадри, цялата Партия накъде да насочат своите усилия, за да дадат те най-голям резултат. Като развива по-нататък залегналите идеи в Докладната записка до Политбюро от 1977 година за усъвършенству-

Digitized by Google

ването на планирането и организацията на труда, в доклада е показан приоритетът на социалистическата организация на труда и нейните главни форми. Нарушението на диалектическото единство на трите елемента на трудовия процес води до непълно използване както на режимното време на основното производствено оборудване, така и на суровините, материалите и енергията и на живия труд. Разкритите резерви в това отношение са големи. Поради несъвършенствата в организацията на труда неговата производителност е все още ниска. За една и съща продукция се влагат значително повече материали, отколкото в напредналите страни, оборудването се използва от 55 до 75 на сто. Ключов въпрос на социалистическата организация на труда са нейните колективни форми и преди всичко бригадната организация, съчетана със стопанската сметка и самоиздръжката. Там може на дело да се обвържат живият труд, средствата и предметите на труда, да се създаде еднопосочност на интересите на трудещите се и обществото, като всеки колектив има широки права и носи пълна отговорност за резултатите, като обвърже своето възнаграждение с реалния резултат, даден за обществото. На тази основа може и трябва да се издига равнището на съзнателността и дисциплината като важно условие за постигане на висок краен успех.

Във връзка с усъвършенстването на социалистическата организация на труда са разгледани и въпросите за последователно прилагане на мултипликационния подход в неговите три аспекта — отраслов, териториален и възбуждащ.

По-нататък в тома е обоснована новата технология на планиране. Много убедително авторът доказва защо сега е необходимо и наложително да се разгърнат творчеството, инициативата и талантите на милионите производители: „Практиката показва, че колкото по-развита е социалистическата икономика, колкото по-висока е зрелостта на обществените отношения, толкова по-сложна е задачата да се установяват и поддържат необходимата пропорционалност и хармоничност във функционирането и развитието на народното стопанство. Нереално е да се смята, че тя е по силите на ограничен брой специалисти в централните органи, колкото и добре те да са подготвени. Тази задача може успешно да бъде решена само с активното и творческото участие на всички строители на зрелия социализъм“ (стр. 264, 265).

В течение на повече от две години нашите кадри и цялата Партия бяха погълнати от грижата за изпълнение решенията на Националната партийна конференция. Преобладаващата част от трудовите колективи постигнаха значителни резултати в изпълнението на поставената от Националната конференция задача да се увеличи допълнително, над предвиденото в дотогавашните планове обществена производителност на труда с 4—5 на сто годишно, да се намалява разходът на материали с 5 на сто и се подобри използването на обществените фондове с 10 на сто. Тези резултати бяха постигнати в онези предприятия, където бързо, без излишен шум, делово и резултатно усъвършенствуваха бригадната организация, където разгърнаха инициативите на колективите в съставянето и изпълнението на насрещните планове. Но както в организацията на труда и новата технология на планиране, така и в прилагането на икономическия подход и привеждането на всяко звено на вътрешностопанска сметка и самоиздръжка работата далеч не е довършена. Този процес се оказа труден и продължителен. Това е напълно нормално, тъй като става дума не само за изменение на нормативни актове, а за сериозно изменение във вижданията, нагласата, за преодоляване на наслоени навици, психически бариери. Отпечатването на доклада, а също на заключителната реч и изложението на срещата с първите секретари на окръжните

Digitized by Google

комитети на Партията (които се публикуват за първи път) ще помогне на всички отново да се върнат към тези въпроси.

Десет години по-рано, през 1967 година в Тезисите за работата сред младежта, другарят Тодор Живков посочи много нови задачи пред Партията и цялата наша общественост, които поставиха начало на сериозен поврат в подхода им към младата наша смяна. С Писмото до ЦК на Комсомола от юли 1978 година със същата проницателност и загриженост той се връща на тази винаги важна за Партията тема и дава насоки, които дълго време ще бъдат актуални и важни както за младежта, така и за цялата наша общественост.

„Главното е да се поощрява и да се отговаря на естествения стремеж на младежта да върви по-напред, по-високо, по-нагоре" (стр. 482).

Именно от тази позиция са разкрити новите въпроси, необходимостта от нов подход към проблемите на младежта, съобразен с попълното отразяване на нейните потребности, интереси и изисквания. Изяснени са и главните условия, пътища и средства, за да се създадат условия за многостранна и ефективна социална реализация на младото поколение в учението, в материалното производство, в обществения живот, в областта на науката и културата. Такава реализация има само ако *„съответствува на новите изисквания и критерии, на повелята за висока ефективност и качество, на задачите, които решава нашето общество"* (стр. 490). С дълбоко познаване на действителността и с много загриженост авторът разглежда различни въпроси от обучението, възпитанието, професионалното ориентиране, материалните условия на живот, бита, семейството. Накрая той поставя най-важните въпроси, от които зависи да се извърши прелом в дейността на комсомолската организация, да се издигне на ново равнище партийната и държавната работа по въпросите на младежта.

На основата на развитите идеи в това писмо през изминалото време в цялата страна се разгърна значителна работа. Тя ще продължи, защото проблемите на младежта са многостранни и сложни и те ще изискват постоянно внимание. Неизменно писмото на другаря Тодор Живков ще служи като извор на идеи, като програма за работа, като пример на правилен подход и като критерий дали практическата работа съответствува на реалните нужди на сегашните условия на изграждането на развития социализъм. То ще остане като един от важните документи, които показват как внимателно и бащински Българската комунистическа партия се отнася към подрастващата смяна, бъдещето на нашата нация.

Очевидно кадрите на Партията най-много се вълнуват как да усъвършенствуват дейността на партийните органи и организации, за да осъществяват те правилно ръководство на социалните процеси в новите условия. В това отношение точни и синтезирани насоки и идеи те ще намерят в том 27-и и особено в доклада пред Националната партийна конференция. Там по-специално са разработени три въпроса, които излязоха на преден план в живота на Партията. Те имат принципно значение и не са и няма да изгубят своето актуално значение и звучене и в бъдеще.

Първият въпрос, който той разви, е как да се **издигне „ролята на първичните партийни организации като непосредствени политически щабове и най-близки ръководители на трудовите колективи"** (стр. 286).

Усъвършенстването на бригадната организация на труда и новата технология на планиране създават реална предпоставка и изискват

Digitized by Google

на дело да се издигне тяхното място и роля, да се преустроят и внесат съществени изменения в работата им, да обсъждат и решават главните въпроси на трудовите колективи, да се ликвидира решително с вредната практика да се изземва работата им от вишестоящи органи и се изпразват от съдържание, като се преодолее ненужното регламентиране на живота им. Като анализира структурата на първичните партийни организации, което вече не съответствува на настъпилите промени в структурата на управление на икономиката, бе разкрита една от причините за принизяване ролята им като политически ръководители. Малките организации, създадени в низови звена на крупните предприятия и комбинати, не могат реално да се проявяват като политически ръководители, защото колективите, в които те работят, имат предимно изпълнителски функции. Само окрупнените организации при тези условия имат възможност да обсъждат главните въпроси, да осъществяват на дело своите политически ръководни функции. Същевременно нужни са и промени в дейността на организациите, обогатяване на дневния им ред, издигане на авангардната роля на комунистите, правилно прилагане на уставното право на контрол, за укрепване на единоначалието в управлението на предприятия.

Вторият твърде важен въпрос е за **издигане социалната активност на трудещите се.**

„Нека не забравяме, че разгръщането и направляването на социалната активност на трудещите се могат и трябва да стават върху основата на потребностите и интересите на милионите хора, а това значи върху основата на принципите на социалистическата справедливост" (стр. 297, 298).

В тази светлина първият партиен ръководител разгледа въпроса, за да ориентира правилно политическата работа, за да се постигнат реални резултати в издигане на творческата роля на трудовите колективи като стопанин, като творци на развития социализъм, което е важно изискване на социалистическия демократизъм и лежи в основата на новия икономически механизъм.

На трето място още веднъж авторът се спира на **политическия характер на партийното ръководство** — един крайъгълен принцип в дейността на Партията. Той напомня, че белезите на едностранчивост, особено при решаването на някои въпроси на икономиката, още съществуват, някои комитети не подхождат политически в дейността си, обезличават се като представители на авангарда на класата. Главното в политическия подход е *„...постоянната организаторска и идейно-политическа работа сред хората, възпитанието им, грижите за задоволяване на техните всекидневни потребности"* (стр. 300). Ще се запомни образното илюстриране на авангардната роля на комуниста в нашия живот.

„Ние, комунистите, не сме като ония гипсови великани, които стоят на фасадите на големите сгради от миналото и ужким ги подпират, а всъщност само ги украсяват.

Комунистите са и архитекти, и инженери, и зидари на новото" (стр. 302).

Наред с многото други въпроси, в 27-и том са поместени и много речи, интервюта и приветствия, в които е изяснена отново последователната външна политика на нашата партия и държава. Това е политика на мир и добросъседство, на взаимно разбирателство и сътрудничество, на разоръжаване и разведряване, политика на борба със силите на войната и реакцията, на последователен пролетарски и социалистически интернационализъм, на подкрепа на революционните сили в света, на безгранично братство с великия Съветски съюз,

Digitized by Google

ПАРТИЙНА И СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ДИСЦИПЛИНА

РУМЯНА КУРТЕВА

Единадесетият конгрес на БКП даде насока да се разгръщат понататък демократизмът и колективизмът като важни принципи в дейността на Партията и обществото на съвременния етап. В същото време с особена острота се постави задачата да се укрепва дисциплината, която през цялата история на Партията е разглеждана като едно от най-важните условия за нейното съществуване.

На пръв поглед това са два различни, взаимно отричащи се, взаимно изключващи се процеси. Но в практиката те се развиват едновременно, защото се намират в сложна взаимообусловена връзка. При по-задълбочено вникване в съдържанието на демокрацията и дисциплината се установява, че в действителност дисциплината води до разширяване на демокрацията, а тя от своя страна е невъзможна без дисциплина.

За да разберем по-добре защо Партията поставя укрепването на дисциплината като един от най-важните въпроси на нашата социална практика, необходимо е да вникнем в същността на партийната и социалистическата дисциплина, във факторите, които обуславят нарастващото ѝ значение сега.

* * *

Дисциплината е жизнено необходима за обществото и за отделната личност. Съвместният живот на хората, икономическата и политическата обществена система, междуличностният контакт изискват и налагат спазването на определени задължения и ред, съгласуване на действията. Без това са немислими и не биха могли да съществуват нито цялата икономическа и политическа система, нито дадена организирана група, общност. Именно тези специфични отношения и връзки, чрез които се реализира единството на волята и действията в обществото, отразява и изразява дисциплината. Тя изисква да се съгласуват действията, да се спазва необходимият ред, да се подчинява на него поведението на отделните личности и групи, за да може да функционира обществото и да бъде в състояние да постигне своите цели.

В. И. Ленин подчертава, че „от всеки нов обществен ред се изискват нови отношения между хората, нова дисциплина“[1]. Според него тя е обективно създадена „обществена връзка“, която се реализира чрез единството на волята и действията на хората.

Партийната дисциплина въпреки своята специфика не може да се разглежда изолирано от другите форми на дисциплината, съответствуващи на видовете социална дейност, защото нито самата тя, нито Партията, на която е присъща, са се родили на празно място и откъснато от останалите обществени явления. Партията е продукт на общественото развитие и е съставна част от сложната система на обществото. Съществуващите в нея връзки и отношения в голяма сте-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 27, с. 515.

Digitized by Google

пен произтичат от съответните негови връзки и отношения и са в непрекъснато взаимодействие с тях.

В условията на капитализма в редовете на работническата класа се ражда нейна, вътрешнокласова дисциплина, която отговаря на характера и ролята ѝ в обществото. В. И. Ленин разкри генезиса и същността на тази нова дисциплина. „Тя... не пада от небето и не се ражда от добричките пожелания, тя израства от материалните условия на едрото капиталистическо производство... и е невъзможна без тях.“ Класата на пролетариата, „създадена, организирана, сплотена, обучена, просветена, закалена от едрия капитализъм“[1], става носител и проводник на тия материални условия, а чрез тях и на дисциплината. Така Ленин подчертава материалната и класовата основа на дисциплината, свързва я и я обосновава с мястото и ролята на пролетарската класа в историческия процес, с необходимите за нея връзки и поведение, съответствуващи на нейните цели.

При социализма дисциплината на класата и на нейния авангард става основа за изграждането на социалистическата дисциплина, родила се на основата на освобождаването на човека от веригите на гнета и експлоатацията и на израстването му като творец на историята, на своето бъдеще. Тя се създава на съвършено нови начала като другарска дисциплина, като дисциплина на доверие и пълно уважение, на самостоятелност и инициатива[2]. Социалистическият тип дисциплина е рожба и част от социалистическите отношения и служи за тяхното укрепване и развитие. В пролетарската дисциплина намираме генезиса на дисциплината в Комунистическата партия. Отношенията, които обективно възникват и се развиват в работническата класа, поради особеното ѝ място в общественото производство на едрата капиталистическа машинна индустрия, се осъзнават, обобщават и синтезират най-напред и в техния най-съвършен израз и същност от Партията. Комунистите стават организационен и идеен изразител и носител на тези обективно необходими на пролетариата отношения и връзки.

Партийната дисциплина има своята обективна основа в условията на материалния живот на класата, а при социализма — на цялото общество, произтича от потребностите на революционното движение. Тя изразява обективно възникналата на тази основа и наложила се обществена връзка между комунистите и структурните звена на Комунистическата партия, която се реализира в особен, специфичен, нов тип отношения и поведение. На тях са присъщи единството на волята, най-строга съгласуваност на действията на основата на осъзнаването на историческата необходимост от ролята на Партията за нейното осъществяване. Това става под формата на доброволното и съзнателното, активното и инициативното спазване на общоприетите норми и правила, на установения в Устава на Партията ред и изпълнение на партийните решения.

Редът и правилата за поведение в Партията в най-висша степен са осъзнати и сътворени от самите членове като единствено правилно и задължително условие, за да изпълнят своята роля в обществото. Затова доброволно се приемат и най-съзнателно се съблюдават. Подчинението произтича от доброволното влизане в Партията, от участието в изработването на правилата и решенията, от съпричастността към тях, от осъзнаването на положителния, единен и задължителен ред като условие за изявата на всеки и на всички, на цялата Партия. Това е съзнателно подчинение на нещо, което е възприето за своя цел, свой смисъл на съществуване в обществото. За комунис-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 29, с. 414.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 27, с. 515—516.

Digitized by Google

та неспазването на нормите, на предявяваните към него изисквания е равносилно на отказ от принадлежността му към Комунистическата партия, на отказ от неговите цели и идеали и от участието в и чрез Партията за тяхното реализиране.

В някои определения за партийната дисциплина, а и в практиката тя често се свежда до рамките на отношенията във вътрешнопартийния живот. На много събрания, където дисциплината на комунистите пряко или косвено е била предмет на разисквания, се сблъсквахме със следното явление. Обикновено се дискутира по това дали партийният член е идвал редовно и навреме на събрания, плащал ли е членския си внос, изпълнявал ли е възложените му поръчения. Така се засяга една ограничена част от многостранното поведение на комунистите.

Характерът на Партията и ролята на комунистите не позволяват партийната дисциплина да се свежда до задълженията, отнасящи се само до вътрешния живот на първичната партийна организация. Членовете на партийните организации са членове и на дадени трудови колективи. Те се включват в сложната им система от връзки и зависимости. Не може да се отдели членът на Партията от комуниста труженик. И в двата случая от него се изисква той да се проявява, да действува съобразно нормите и критериите на партийната дисциплина. В основата на това правило е обективното положение на партийната организация. Тя е част от Партията и ядро на трудовия колектив. И двете социални среди — Партия и трудов колектив, влияят върху вътрешния живот на първичната партийна организация, а тя от своя страна — най-пряко върху колектива, като изпълнява ролята си на негов политически ръководител. На основата на тези взаимообуславящи се връзки правата и задълженията на комунистите придобиват специфична окраска. При практическото им реализиране като изискване на Устава те действуват със силата на средства и методи за възпитаване на партийната дисциплина не само с оглед на „чисто" и тясно вътрешнопартийните отношения и връзки, а в мащаби, които далеч надхвърлят тези рамки. Затова е трудно да отделим дисциплината на комуниста в Партията от неговата дисциплина в обществото. **Партийната дисциплина се реализира еднакво силно, еднакво задължително както във вътрешния живот на Партията, така и в отношенията на нейните членове в обществото.**

Партийната дисциплина е образец на държавнически подход, на активно отношение, акуратно поведение навсякъде и във всичко. И когато се нарушават определени правила и ред, независимо къде и как е станало, във или извън Партията, деянията и поведението на комуниста подлежат на специална оценка и взискателност в организацията като нарушение на партийни правила и норми. В този си вид партийната дисциплина по обхватност и широта, по комплексност сякаш се покрива с понятието социалистическа дисциплина.

В своята най-дълбока същност партийната дисциплина синтезира в себе си най-ярките черти на социалистическата дисциплина в техния относително завършен вид като обективно изискване на неумолима историческа потребност. Качествено особеното, характерното за партийната дисциплина е, че в най-голяма степен в нея се покриват обективните потребности на Партията и обществото и субективното, практическото ѝ проявление като реално поведение на партийните членове. Тази ѝ качествена особеност се основава на факта, че комунистите като най-съзнателна част от обществото в най-голяма степен са опознали и усвоили обективната потребност и най-активно, най-пълно подчиняват на нея личното си поведение и действие.

Затова с право можем да кажем, че **партийната дисциплина в нашите условия е качествено определена по-висока степен на развитие**

Digitized by Google

на социалистическата дисциплина, в която най-пълно поведението и действието на субектите съответствуват на обективните исторически потребни обществени връзки и отношения в условията на прехода към комунистическо самоуправление.

Степента на организираност и съзнателност, на активност и инициатива в обществото и в Партията са различни. Поради своя състав и място в структурата на обществото отношенията в Партията са с по-висока степен на зрелост.

* * *

Най-важна същностна черта на партийната дисциплина е съзнателното действие, предшествувано от доброволно съгласуване и пораждане на воля за подчиняване на собствените действия и поведение на опознати, осъзнати и възприети като свои изискванията, включени в Устава и Програмата, в решенията на Партията. Това е „дисциплина, изградена върху висока съзнателност и отговорност на хората"[1]. В нея се отразява в голяма степен идейното израстване на комуниста, неговата практически реализирана съзнателност. Той е съзнателен и активен боец на Партията, слял своите с нейните стремежи, всекидневно доказващ с дела правото си да се числи в редиците на авангарда. Това ярко проличава в процеса на подготовката и изпълнението на партийните решения. Не случайно Ленин характеризира дисциплината в Партията като свобода на обсъждането и критиката и единство на действията. Решенията се изработват с усилията на цялата организация. До тях се стига по пътя на свободна, творческа дискусия, на съпоставяне на мнения и предложения, с използване на неограничена, партийна по дух критика. Така се формира необходимото единомислие, общата основа за съзнателно действие, без които е невъзможно единодействието. Резултат на колективния опит, израз на концентрирана колективна воля, решенията със своята нормативна, предписваща роля са основата на единодействието.

Решението обединява, органически свързва дисциплината с вътрешнопартийната демокрация. Дисциплината и демокрацията в Партията са неразкъсваеми, както и демократическият централизъм като единен принцип в изграждането и дейността й. Чрез демокрацията комунистите обсъждат и определят задължително избрания от тях път за поведение. Чрез дисциплината го осъществяват. По пътя на разширяване на демокрацията се разширяват правата на комунистите, за да се достигне до единодействие. Но без дисциплина няма специфичната за Партията демокрация, ако не се подчини всеки на утвърденото от всички решение, демокрацията ще остане безпредметна. Решението на Партията, на партийната организация за всеки комунист има силата на закон, установен от всички при равни права, без всякакви изключения. Изпълнението му е задължително също за всички, без всякакви изключения. Но то се постига не чрез насилието над волята, а чрез висшата съзнателност, приведена в състояние на самоинициатива и самоорганизираност.

Съзнателността е присъща и на социалистическата дисциплина. Кое тогава е особеното и различното в партийната дисциплина?

Комунистът се отличава от другите членове на обществото с по-висока степен на съзнателност. Маркс и Енгелс откриха причината и обективната предпоставка за това в предимството, което имат комунистите пред останалата маса на пролетариата, „че разбират условията, хода и общите резултати на пролетарското движение"[2].

---

[1] Л. И. Брежнев, За актуалните проблеми на партийното строителство, Партиздат, С., 1975, с. 395.
[2] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 4, с. 436.

Digitized by Google

И на съвременния етап Партията изисква и осигурява възможности за изпреварващо идейно-политическо и теоретическо израстване на своите членове.

Въпреки че изграждането на развито социалистическо общество закономерно изисква и се характеризира с непрестанно повишаване съзнателността на неговите членове, само у комунистите тя е дорасла до равнище, което съответствува на активната роля на личността в историята като неин деен строител.

Съзнателността, която се основава на идейни подбуди, на осмислен класов дълг, е **важна качествена особеност на дисциплината на комуниста. Без съзнателност няма дисциплина в Партията.** Ако комунист сляпо подчинява поведението си на установените във и от Партията правила и изисквания заради други, независимо какви подбуди, това е един от белезите, че той още не е достигнал онази степен на развитие, която се изисква и предполага от характера и същността на Партията. На XI конгрес на БКП др. Т. Живков подчерта, че „силата на Партията е в съзнателната дисциплина на нейните членове, почиваща върху вътрешното убеждение"[1].

Важна черта на партийната дисциплина е доброволността. В нейното проявление в Партията и в социалистическото общество има разлика, макар и не толкова голяма, както в условията на буржоазния строй. В условията на изграждането на развития социализъм социалистическата и партийната дисциплина и по своята доброволност са еднородни, еднотипни. Но се различават по степента, обхвата и изявата на доброволността. При комуниста тя е по-широка, по-пълна, качествено по-различна. Нейна основа са дълбоко осмислената същност на авангардната роля и стремежът за нейното активно осъществяване. Доброволността се проявява както в различните вътрешнопартийни отношения и действия, така и в социалните дейности, в които комунистът участвува. Твърде характерни са изявите на комунистите в социалистическото съревнование. Чрез него те най-добре изявяват трудовата си дисциплина като своя активна социална позиция, като самоинициатива, самодейност, самодисциплина. Практиката показва, че болшинството от инициаторите на почини, първенците в производството, рационализаторите са партийни членове. Техният относителен дял е многократно по-голям от този на комунистите в колектива.

Друга характерна качествена особеност на партийната дисциплина е нейната по-силно изразена, подчертана нравствена основа. Дисциплината на комунистите се основава на техните характерни личностни качества и осъзнат класово-партиен дълг. У тях се изработва по-съвършено, по-високо, по-действено чувство за дисциплинираност като нравствена добродетел. Равнището на нравственото съвършенство, изразено чрез партийната дисциплина, е значително по-високо, отколкото у безпартийните.

Но дисциплината не е само резултат на по-висока нравственост. Тя е в двустранна връзка с формирането на комунистическата личност. Самият процес на съгласуване на действията и спазване на реда, на който се основават вътрешнопартийните отношения, възпитава определени привички, нагласа, характер, качества у човека. Способността на комуниста активно и съзнателно да се включва в живота и дейността на Партията измерва и степента на неговата нравственост. **Дисциплината е неотделима черта на комунистическия морал.**

Тази добродетел се изразява преди всичко във формираното у човека като съставна част от неговия духовен мир и качество на неговия

[1] Т. Живков, За партийното строителство. Партиздат. С., 1978, т. 3, с. 508.

Digitized by Google

характер чувство на организираност и дисциплинираност. Нравствените качества изразяват и са резултат от идейни убеждения, преработени в определено отношение, поведение и действие. Те са оня най-важен компонент на личността, който на дело изразява доколко у нея са изградени в единство убеждения и поведение, доколко се реализира единството на думи и дела.

Изработването на определено нравствено качество, на чувство за дисциплинираност отразява степента на израстването на комуниста като субект на историческото действие до равнището на осъзнатите и пропагандирани от него идейни и научни познания. Това е същностно качество, което се реализира в конкретното отношение на комуниста към своите задължения, произтичащи от мястото и ролята на Партията в обществото. Доколкото е изработил у себе си това качество, дотолкова той се е издигнал на височината на първообраз в развитието на социалистическата личност.

Партийната дисциплина е сложен синтез на нравствени и политически добродетели, нравствено-политическо качество с по-широки измерения и по-дълбоко съдържание.

По-високата степен на дисциплинираност у комунистите като качество и отношение към задълженията, които произтичат от мястото и ролята на Партията в обществото, се определя от няколко предпоставки.

Първо, от специфичния характер на Партията като висша форма на класова организация, който обективно изисква съответствуваща на нейните цели и задачи дисциплинираност. Със своя строеж и норми за функциониране Партията осигурява механизъм, какъвто никъде другаде няма, за поддържане на особено висока „желязна дисциплина", за формирането ѝ като добродетел на личността.

Второ, от това, че като най-съзнателна и най-активна част на обществото комунистите имат възможности и нагласа да изграждат у себе си по-богати по обем и съдържание качества и най-високи нравствени добродетели, каквато е и дисциплинираността.

Трето, особена сила на дисциплинираността на комуниста придава въздействието на неговите политически качества.

По своята изява като обективно налагана обществена връзка, отношение, поведение и нравствено-политическо качество партийната дисциплина превъзхожда дисциплината, в която и да е общност на хора, в който и да е било строй.

В заключение можем да обобщим, че като следствие от характерните си особености **партийната дисциплина изпъква с най-важната си качествена характеристика като самодисциплина.** Тя е дисциплина на ново качествено равнище, в което се синтезират, кристализират в техния възможно най-завършен и съвършен вид главните ѝ особености. Всичко, което комунистът върши в Партията и за нея, в обществото, при изпълнението на партийните решения и поръчения и за спазването на установените правила и норми, е в съответствие с изискванията и критериите за принадлежност към авангарда на работническата класа и на всички трудещи се, ако действията му са породени от вътрешни идейно-политически подбуди и мотиви. Дисциплината на партийните органи и организации е израз на дълбоко осмислените от страна на отделните партийни членове място и роля в обществото, на осъзнатата им политическа отговорност, която я издига на височината на самодисциплина. **В нея се пречупват и синтезират съзнателност, доброволност, високи нравствени добродетели с подчертана класово-политическа основа.** Комунистите са тези, които с готовност поемат най-трудната работа в решаващите участъци и я изпълняват с готовност по свое вътрешно убеждение. **Затова на партийната дисциплина**

Digitized by Google

са присъщи не принудата и сляпото подчинение, а активната позиция, самодейността, самоинициативата, творчеството, рискът. Самодисциплината се ражда на основата на няколко основни предпоставки: първо, висока идейна съзнателност; второ, чувство за партиен комунистически дълг и отговорност; трето, комунистическа съвест; четвърто, изработване на чувство и съзнание за дисциплинираност.

* * *

Дисциплината в Партията не е веднъж завинаги дадена. Тя е явление с конкретни измерения, които са исторически обусловени. Динамиката в нейното развитие се отразява върху съдържанието и границите ѝ. Основното в характера и същността на дисциплината се запазва, но в същото време тя се изменя и обогатява по съдържание. Разширяват се параметрите ѝ в зависимост от обществените условия, при които действува Партията, и задачите, които решава. Нейното развитие е един непрекъснат процес, който продължава и в условията на изграждането на развитото социалистическо общество.

Кои са факторите, които налагат на съвременния етап със загриженост и острота да се постави въпросът за по-нататъшното укрепване, издигане и усъвършенствуване на дисциплината?

Нарастващото ѝ значение във всички сфери на социалната дейност се обуславя от комплекс от фактори. Въпреки тяхното многообразие, те могат да бъдат обобщени в следното: без дисциплина не може да се постигне ускорено и качествено развитие на материално-техническата база на развития социализъм, не могат да се използват най-пълно огромните възможности и предимства на социалистическия обществен строй. А ето и по-конкретно някои от факторите, които с особена сила действуват, изискват, налагат необходимостта от по-високо равнище на дисциплината сега.

Да вземем използването на материално-техническите, финансовите и трудовите ресурси. Различни аспекти на този актуален проблем се поставят почти от всички партийни форуми след XI конгрес на БКП, в правителствени и държавни документи. От ефективното използване на тези ресурси зависи не само икономическата мощ на нашата страна, а и нейното политическо и социално развитие. От дисциплината и отговорността на ръководни органи и организации, на ръководители и изпълнители, на всички трудови хора зависи правилното, разумното им използване, което се отразява на темповете на развитие на материално-техническата база и на благосъстоянието на народа.

На главната производителна сила — човека, се предоставя висока фондовъоръженост, която по технически данни позволява да се постигне висока производителност на труда и прави реален стремежа към световните постижения. Но ефективността и качеството на труда се определят и от функционирането на всички звена в сложната производствена верига, от съвършенството на организацията на обществения труд. Само при такива условия може по-пълно да се използва огромният резерв от творческите, съзидателните сили на човешките ресурси. Отново се сблъскваме с дисциплината. Без нея е невъзможна организация на труда, съобразена с новите критерии и изисквания, която от своя страна влияе обратно за повишаване равнището на дисциплината. Тя се нарушава от неизпълнението на служебни и производствени задължения, на което понякога не реагират и хората с права и пълномощия да осъществяват контрол, да търсят причините, да създават условия за нормална трудова дейност. Това принизява ролята на субективния фактор, не позволява по-пълно да се разкриват и използват вътрешните сили, намалява ефективността на труда. И в същото това време, когато безотговорно се пилеят сили и творчески възможности на подготвени, квалифицирани кадри, съществува проблемът за недостига на човешките ресурси. Той се чувствува в преобладаващата част от отраслите на икономиката. В случая до този проблем се докосваме само от гледна точка на неговата връзка с дисциплината. В практиката се среща явлението „злоупотреба с дефицита" на работна ръка. Вместо да се мобилизират силите на наличните трудови ресурси, едни тръгват по пътя на оправдаване с „независещи" от тях обективни причини, а у други се поражда чувството за „незаменимост", което често се съпровожда с безотговорно отношение към преки производствени задължения, с понижаване културата на труда, в крайна сметка — с нарушаване на дисциплината.

По-нататъшното прилагане на новия икономически подход също е в най-пряка връзка с дисциплината в партийните организации и трудовите колективи. От пра-

Digitized by Google

вилното отчитане на неговите икономически, социални, идейновъзпитателни и политически аспекти зависи дали той ще създаде навсякъде ново отношение към труда, дали ще се повишат съзнателността и дисциплината във всеки колектив. И обратно. Само в обстановка на организираност, отговорност и дисциплина икономическият подход и неговият механизъм са реално приложими. Чрез него още по-тясно се обвързват интересите на отделната личност и на колектива с общонародните интереси, по-непосредствено и осезаемо става тяхното единство. Постигането на тяхната хармония и еднопосочност създава условия, при които голяма част от прилаганите административни средства за управление на обществото се заменят с механизми на стимулиране и санкциониране. Те по-добре, по-ефикасно въздействуват на отделните личности и колективи чрез системата на интересите им. Колективът от своя страна не търпи хора, които с нехайството си, с безотговорното си отношение към трудовите задължения накърняват интересите му.

Основните елементи на новия икономически механизъм — вътрешностопанската сметка, самоиздръжката и бригадната организация, въпреки всичко прогресивно в тях, не биха се осъществили без осъзнаване на необходимостта от строга връзка и единство в колектива, без грижата на всеки за всички, без дисциплина. Те изискват наличие на дисциплина в работата не само на отделното предприятие, а на целия отрасъл, на цялото общество, свързани в единна система.

В навечерието на XII конгрес на БКП проблемът за дисциплината и отговорността се актуализира и от насоката на Централния комитет за поставяне на акцента върху интелектуализирането на народностопанските дейности, което е главното и решаващото за следващата петилетка. Разбирането и провеждането на тази идея в живота е въпрос на дисциплина както в мисленето, така и в действието.

Нарастващото значение на дисциплината като следствие от действието и изискванията на редица обективни фактори в етапа на изграждането на развитото социалистическо общество беше подчертано и изразено синтезирано на XI конгрес на Партията. В този „не просто икономически въпрос... се проявява степента, до която е достигнало изграждането на социалистическата личност, равнището на нейната съзнателност и отговорност пред себе си и обществото и в крайна сметка — нейното отношение към социалистическия строй“.[1]

* * *

Всичко споделено дотук опира в крайна сметка непосредствено до равнището на партийната дисциплина. **По-висока дисциплина в обществото може да се постигне, ако се издигне отговорността и реално проявяваната партийна дисциплина. Тя има определящо значение за степента на организираност, за единството на волята и действията в партийната организация, за качеството на вътрешнопартийния живот.** Но по силата на обективното място на първичната партийна организация като политически ръководител и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, на реалните зависимости между организация и колектив, комунистически авангард и общество, партийната и социалистическата дисциплина са в постоянно взаимодействие. Водеща роля има партийната. Тя е такъв всеобхватен механизъм на въздействие, който чрез дейността и примера на органите и организациите, на комунистите влияе на съответните връзки и отношения в колективите, в обществото.

Дисциплината на комунистите е един от важните фактори за издигане на социалистическата дисциплина. Може да се каже, че техният пример в спазването на реда във всяка социална дейност, като израз на активна жизнена позиция, на действено отношение към съдбата на човека и обществото е формиращ лост за дисциплината на съвременната личност в социалистическото общество. Това изпъква с особена сила сега, когато общественото развитие в условията на изграждането на зрелия социализъм и внедряването на икономическия подход налага особено строга, здрава дисциплина, „основана на взаимна взискателност и отговорност както по вертикална, така и по хоризонтална линия“. Така Юлският пленум на ЦК на БКП — 1980 г.

[1] XI конгрес на БКП. Доклади и решения. Партиздат, С., 1976, с. 80.

Digitized by Google

разкрива всеобхватността на дисциплината, независимо от мястото в йерархията на ръководството и управлението, като обективно изискване на съвременния етап на развитие. Един от основните механизми за нейното укрепване е взаимната взискателност и отговорност. Те от своя страна са невъзможни без будна комунистическа съвест, без превръщане на партийната линия, на общата цел във вътрешен мотив на поведение и дейност, чрез който се реализират целите и интересите на съвременната личност.

Това на практика означава да се получи такава спойка на обществените, колективните и личните интереси, която, пораждайки героизъм, творчество, инициатива в строителството на новото общество, всъщност да води до осъществяване на по-близки и по-далечни личностни цели и стремежи. И обратно. При такива условия трудовите хора осъзнават, че рушителите на дисциплината със своята безотговорност и разпуснатост вредят на цялото общество, а това означава, че те посягат и на техните интереси, на жизнените интереси на колектива, в който работят, а в крайна сметка и на собствените, личните интереси. Подчертавайки тази реална, осезаема връзка на личността и обществото при социализма, Юлският пленум (1980 г.) отново призовава към непримиримост, към борбеност и търсене на най-строга отговорност от тези, които, като рушат дисциплината, практически са бариера за осъществяването на главното в партийната програма: Всичко в името на човека, всичко за благото на човека. Това налага да се отиде на открит сблъсък с всички, които нарушават дисциплината, независимо от ранга, поста и мястото, което заемат. Открита борба с всичко, което е в разрез с нея, и създаване на условия творчески да се изявяват силите на колектива и личността. Не приказки за дисциплина и тъпчене на едно място, а реализирана, доказана съпричастност към партийната линия чрез конкретни дела.

Практиката е тази, която наложи с такава острота да се постави на Юлския пленум (1980 г.) въпросът за дисциплината. Продължават да се срещат несъвместими с обобщения морално-нравствен облик на съвременната социалистическа личност нарушения на дисциплината. При съвременната организация и технология на производството нарушенията на дисциплината водят до промени в ритъма, във връзките на производствения процес. Това пряко или косвено се отразява върху качеството и количеството на продукцията, на взаимоотношенията между производствените колективи, на климата в тях, а в крайна сметка засяга почти винаги и определени материални интереси на хората. Нарушенията на дисциплината са бариера за използване възможностите на социалистическия обществен строй. Комунистът е този, който винаги трябва да воюва и да разбива такива бариери, доказвайки принадлежността си към авангарда на трудещите се. **Да бъдеш дисциплиниран комунист означава преди всичко да бъдеш човек с такава активна жизнена позиция, чието осъществяване се съпровожда с борба и взискателност на всички равнища и към всички, които рушат дисциплината. Дисциплинираният комунист създава около себе си атмосфера на нетърпимост към проявите на недисциплинираност, отпуснатост, неорганизираност, безстопанственост, нарушения на установените норми и правила в работата.**

* * *

Голяма е отговорността на комунистите, на партийните организации за равнището на дисциплината. Твърда и категорична е постановката на Юлския пленум за партийните организации в онези сектори, където се ширят проявите на недисциплинираност, където се пасува и не се вземат мерки за укрепване на дисциплината. Там партийните

Digitized by Google

организации са загубили своя авторитет, своята физиономия на политическо ядро, престанали са да играят авангардна роля. Изискванията на партийната дисциплина се спазват от по-голяма част от комунистите и партийните организации. Но има, макар и отделни партийни членове, а между тях и такива на ръководна работа, които не изпълняват партийни решения, нарушават важни изисквания на Устава, законите, договорните решения и с това нанасят сериозни вреди на Партията. Някои партийни органи и организации често проявяват търпимост и либерализъм към нарушителите на дисциплината. Или пък — сещат се за дисциплината тогава, когато има вече сериозни нарушения, когато са налице непоправими отклонения в поведението на отделни комунисти. Вместо със своята организаторска и идейновъзпитателна работа да въздействуват за възпитаване на такава висока, желязна, съзнателна и доброволна дисциплина, на такива нравствени добродетели, които обективно се изискват и са присъщи на комунистите, те постъпват примитивно. Реагират само когато е доказано отсъствие на дисциплина.

В процеса на замяната на партийните членски книжки в някои организации повече внимание се отдели на социалния произход и миналия актив, отколкото на настоящото реално поведение на комуниста. При отчетите и самоотчетите на авангардната роля на комунистите също се допуска изолирано разглеждане на една или друга проява преди всичко в труда, без да се разкрива цялостният облик на комуниста като активна социална личност. Срещат се и случаи, когато за определени постижения в дадено направление комунистът получава високи морални награди, а в същото време самият той е носител на много слабости, които се виждат от всички. А това не води ли до обезценяване на ценностите в човешкия живот, до разминаване със същността на авангардната роля, до принизяване на критерия за партийната дисциплина? В случая дисциплината се нарушава и от тези, които прилагат ограничен, едностранчив подход към оценката на комуниста, и от тези, които мълчаливо, без да реагират, се съгласяват с нея.

Критерият за партийната дисциплина е висок. В неговата цялост той се формира от комплексното усвояване и прилагане на правата и задълженията на комуниста, вложени в Устава, Програмата и решенията на Партията. Стремежът за достигане до висотата на този критерий е естествено присъщ на комунистите и задължително условие, за да изпълняват те ролята си на авангард. Нещо повече. Степента на дисциплинираност и отговорност, която се постига в Партията, проектира и съответно състояние на тези отношения и връзки и в обществото като цяло. Тази взаимозависимост произтича от ролята на комунистите и Партията, от особените механизми и диалектически връзки, които действуват между авангарда и трудещите се. Състоянието на дисциплината и отговорността в Партията, в колектива предявява изисквания към партийните организации все повече да се усъвършенствуват, за да вървят наистина в челните редици на обществения прогрес.

В дисциплината и чрез нея в най-голяма степен се проявява ръководната роля на Партията. Тя е мерило за фактическото състояние и изпълнение на високата политическа отговорност на Партията пред обществото, на партийните организации пред колективите, на комунистите пред тези, чийто авангард са призвани да бъдат те.

Digitized by Google

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ ПРЕД КОНГРЕСА

През есента на 1978 година Секретариатът на ЦК на БКП разгледа работата на Врачанската окръжна партийна организация след Националната партийна конференция за внедряване на бригадната организация на труда и прие решение, в което дава насоки за бъдещата ѝ дейност. Тук поместваме материали, в които се разкрива какво е направено досега за усъвършенстване на социалистическата организация на труда в окръга. Интервюто с др. Н. Лалов води зам.-главният редактор Д. Петков.

ВНЕДРЯВАНЕТО НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Интервю с другаря НАНО ЛАЛОВ
кандидат-член на ЦК на БКП,
първи секретар на окръжния комитет на БКП — Враца

— Другарю Лалов, преди две години Секретариатът на ЦК на БКП прие специално решение за работата на Врачанската окръжна партийна организация по внедряване на бригадната организация на труда. Как в окръга се изпълнява това решение?

— Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 22 ноември 1978 година постави пред окръжния, общинските и заводските партийни комитети сериозни задачи. Трябваше да се приемат допълнителни мерки за подобряване политическото ръководство на този процес и се постигне по-висока ефективност във всички отрасли на народното стопанство.

В решението е посочена голямата роля и отговорност на партийните органи, на първичните партийни организации за практическото осъществяване на постановките на Националната партийна конференция за ефективно използване на трите елемента на производството, за тяхното най-рационално съчетаване.

С нови изключително ценни идеи за работа ни въоръжават докладите на другаря Тодор Живков пред националните съвещания от 31 октомври 1979 година и от 30 януари тази година. Новият икономически механизъм и неговата нормативна база дават възможност за по-всест-

Digitized by Google

ранно и задълбочено развиване и усъвършенствуване на социалистическата организация на труда.

Решението на Секретариата беше разгледано в трудовите колективи и обсъдено на окръжно съвещание с партийния и стопанския актив. Състоянието на бригадната организация на труда винаги е стояло в центъра на вниманието на бюрото на ОК на БКП. Бюрото утвърди окръжна работна група. В тази връзка бяха поставени поръчения и на най-отговорните ръководители в окръга и общините, на секретарите на ОК, на заместник-председателите на ОНС.

Ръководствата на обществените организации и предприятията актуализираха организационните програми по изграждането на бригадите и внедряването на вътрешностопанската сметка. В общините и предприятията бяха изградени работни групи по бригадната организация.

Въпросите на бригадната организация станаха постоянен обект на внимание на партийните органи и организации. Специални пленуми по този въпрос проведоха окръжният комитет на Партията, АПК — Враца, Мездра, Бяла Слатина и Мизия. Бюрата на всички общински партийни комитети по няколко пъти са обсъждали този въпрос.

След като получихме тезисите на Политбюро на ЦК на БКП по доклада на др. Тодор Живков пред Националното съвещание от 3 април тази година, разработваме инженерни проекти за изграждане на нов тип комплексни бригади, които ще започнат да работят още през тази есен.

В хода на отчетно-изборните кампании, при разискванията във връзка със замяната на партийните документи, при провеждането на научно-практическата конференция за правото на контрол на ППО върху дейността на стопанските ръководства беше направена задълбочена всестранна оценка за работата на всеки комунист и ръководител за усъвършенствуване на бригадната организация. Свой принос в решаването на задачите по бригадната организация имат ОС на БПС и ОК на ДКМС. Положителна роля изиграха проведеният от профсъюзите пленум по бригадната организация, прегледът на трудовата дисциплина и други. Проведоха се специални съвещания за обмяна на опит в окръга в завод „Пионер", КЦХ—Мизия и други.

Проблемите на бригадната организация на труда намериха своето трайно място в агитационно-пропагандната работа. В тематичните планове на звената за политическа просвета, в програмите на провежданите курсове широко са застъпени специфични проблеми на бригадната организация.

— Може ли да обобщите досегашните резултати в усъвършенствуването на бригадната организация?

— Под ръководството на партийните органи и организации настъпиха съществени положителни изменения и най-вече измениха се подходът, критериите, мисленето и действията на стопанските ръководители и обществените организации. От началото на 1980 година в окръга се организират комплексни проверки по бригадната организация в общините. Прави се задълбочен анализ на състоянието в отделните предприятия, споделя се опит, уточняват се по-нататъшните стъпки. В резултат на това много от бригадите бяха окрупнени. Броят им от близо 2300 намаля с над 800, а броят на включените в тях работници се увеличи на 82,6 на сто. Търси се оптималният числен състав на бригадите на базата на относително завършен краен продукт. Увеличи се относителният дял на работниците в комплексните бригади. (Спрямо 1978 г. тези бригади са увеличени с 21 на сто и вече обхващат над 55 на сто от работниците в промишлеността.)

С пряката помощ и по решение на пленума на окръжния комитет на Партията в някои предприятия се изградиха еталонни бригади. Тех-

Digitized by Google

ният опит беше широко популяризиран в целия окръг. Това бе злобинската бригада на героя на социалистическия труд Георги Филипов, бригадната организация в Стопанския химически комбинат, Автокомбината и Текстилния комбинат и завод „Дъб" — Враца. В Комбината за целулоза и хартия — Мизия, и завод „Пионер" — Бяла Слатина, решиха добре въпросите на оперативната отчетност и въвеждането на вътрешностопанската сметка на бригадите.

Седем предприятия от Врачански окръг бяха домакини на национални отраслови срещи за обмяна на опит в бригадната организация.

В изпълнение на програмата на окръжния комитет на БКП се подобри работата на първичните партийни организации за създаването на комплексни бригади с относително завършен производствен цикъл и на пълна стопанска сметка. Положително въздействие оказа посещението в нашия окръг на Л. А. Поклонски, бригадир от Сумска област, Украинска ССР, който сподели своя опит с редица трудови колективи в машиностроенето. Този опит, приложен в машиностроителен завод „Искър"—Мездра, помогна през 1979 г. промишлената продукция да нарасне с 19,5 на сто. Поучителен е примерът на първичната партийна организация в тъкачен цех № 5 в текстилния комбинат „Вратица" — Враца: след обстоен разговор с всяка такачка, със секционните майстори и спомагателните работници се проведе събрание, на което се обсъдиха проблемите на бригадната организация. Двама комунисти — секционни майстори, преминаха на 40 стана при норма 34, а една тъкачка — на 22 при норма 13 стана. В резултат на внедряването на бригадната организация на труда се увеличи 80 на сто фронтът на обслужване на вретената и със 70 на сто на становете.

Още е рано да обобщаваме икономическия резултат от внедряването на бригадната организация. Но общите ни резултати от тази година са оптимистични.

За десетте месеца на 1980 година в промишлеността планът за стокова продукция е преизпълнен със 7 млн. лв., преизпълнени са задачите по печалбата и са снижени дотациите общо с над 22 млн. лв., материалните разходи и себестойността са снижени близо с два пункта, обществената производителност е изпълнена на 115 на сто. До средата на ноември много колективи преизпълниха и петилетните си задачи. В редиците на първенците са 47 предприятия и заводи с над 20 000 работници, 224 цехове, бригади и ферми с близо 8000 души. Шест работници изпълниха по два петилетни плана.

— Усъвършенстването на социалистическата организация на труда е немислима без въвеждането на бригадната стопанска сметка. Как се съчетава това в практиката?

— Да, наистина, бригадната стопанска сметка е основен двигател в борбата за високо качество и ефективност на производството. Ние настойчиво изискваме и контролираме тя да се свърже с усъвършенстването на организацията и това е един от съществените елементи в нашата работа. В окръга значително се разшири сферата на приложението на бригадната стопанска сметка. Сега в окръжния аграрно-промишлен съюз на бригадна стопанска сметка са приведени 90 на сто от бригадите. В промишлеността те са все още около 50 на сто. На бригадна стопанска сметка работят 37-те злобински бригади и 5 технологични екипа в строителството. Положителна работа извършиха партийните и стопанските ръководства в завод „Пионер" — Бяла Слатина, Комбината за целулоза и хартия — Мизия, Домостроителния комбинат — Враца, Стопанския химически комбинат, завод „Дъб" — Враца, секция по експлоатация и товарно-разтоварна дейност — Мездра, и др.

Еталон за прилагане принципа на самоиздръжка е работата на ППО в НПК „Ленин" — Кнежа. Повишените критерии от страна на

Digitized by Google

ППО към управлението на научно-производствения комплекс позволиха комплексът да постигне високи и устойчиви темпове, високи резултати в стопанската дейност и твърдо и уверено да работи на принципа на самоиздръжката във всички бригади. Спрямо 1978 г. през 1979 г. комплексът приключи с 1101 хил. лева печалба в повече, а средната работна заплата на едно заето лице се увеличи със 115 лева.

Въпреки посочените положителни резултати, не всичко е направено за издигане равнището на бригадната организация на труда, за превръщането на бригадната стопанска сметка в действен лост за постигане на висока ефективност от производството. В редица предприятия при внедряване на бригадната стопанска сметка се проявява неоправдано колебание. Бавно се преустройва в това направление и работата на редица първични партийни организации. В някои от преминалите на стопанска сметка бригади не се утвърждават високи критерии и показатели за ефективност на производството. А именно високите критерии са основна предпоставка за получаване на високо качество и ефективност.

Още има стопански ръководители, които не са разбрали необходимостта от изграждането на комплексни бригади, особено в машиностроенето, леката промишленост. Продължават да съществуват все още бригади, изградени на чисто административен принцип. В част от бригадите не са създадени условия за прилагане на вътрешностопанската сметка. Поради това все още е значителен броят на предприятията, където се прилага бригадната организация на труда, без да е въведена стопанската сметка — Атоменергоремонт, чугунолеярния комбинат „Веслец", текстилната и хранително-вкусовата промишленост.

В някои предприятия и отрасли, където се отчита, че бригадите работят на стопанска сметка, тя е непълна — липсва нормативна база, фондът „Работна заплата" и индивидуалната работна заплата не се формират все още като резултативна величина. А още много усилия ще бъдат нужни, за да се приведат новите комплексни бригади на самоиздръжка.

— Кое пречи работата да се доведе докрай?

— За да се превръща бригадната стопанска сметка и самоиздръжката в действен механизъм за повишаване ефективността и качеството в работата на колективите, е нужно да се реализират няколко основни изисквания, които на този етап все още напълно не са решени.

Преди всичко стопанските ръководства да осигурят необходимите условия от производствено-технически, технологически, планов, нормативен и организационен характер. Това особено важи за ръководствата на електрокарния завод „Гаврил Генов", циментовия завод „В. Пик", завод „Иван Кинов" и др.

В някои предприятия стопанската сметка не е намерила приложение даже на ниво цех — заводите „Иван Бонов" и „Ф. Козовски" — Кнежа, комбината за хидравлични изделия „Гарант" — Бяла Слатина, и др.

Друго важно направление за осъществяването на самоиздръжката е регулиране на икономически връзки между отделните бригади, между бригадите и стопанските ръководства. Липсва договорна основа, а тя е решаваща за реализиране принципа на самоиздръжката.

Сериозна пречка на много места е подценяването на първичната и счетоводната отчетност. Нужно е да се рационализира работата, като се пригоди за нуждите на бригадната сметка, както това сполучливо е направено в завод „Пионер" — Бяла Слатина, Комбината за целулоза и хартия в Мизия и др. В това направление съществуват широки възможности за творческа изява и на икономическите кадри. Ние насочва-

Digitized by Google

ме първичните партийни организации да проявяват по-голяма взискателност към стопанските ръководства за създаване на стройна система на отчетност и контрол по воденето на стопанската сметка.

Практиката потвърди, че там, където партийните органи и организации системно правят оценки на работата на стопанските ръководства и изслушват анализи от стопански дейци за получената продукция и използваните ресурси, за разходите, за съпоставяне приходите с разходите и други, стопанската сметка се превръща в мощно средство и основен метод за ръководство на икономиката.

— Най-важното условие за изпълнение решението на Секретариата е подобряването на партийното ръководство на бригадите. Какви изменения са настъпили в това отношение? С какво се обогати работата на партийните организации?

— Можем да подчертаем, че наистина задачите, които поставиха Националната партийна конференция и Секретариатът на ЦК на БКП в решението си за нашия окръг, ни помогнаха да свържем по-тясно партийната работа с решаването на практическите задачи на икономиката. Усъвършенствува се партийната структура със създаването на партийни организации, партийни групи и ядра в бригадите. Тяхната дейност се насочи към пълното използване на всички предимства, които дават бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка. Те се утвърждават като политически щабове за цялостно и пълно приложение на партийната политика и специално за усъвършенствуване на организацията на труда. Обогатява се тематиката на партийните събрания. Редица първични партийни организации съумяват на практика да налагат икономически подход в борбата за изпълнение на плана и с икономически средства и въздействие, с икономически стимули и ограничения да търсят реализирането на задачите.

В условията на бригадната организация партийните организации и групи поемат върху себе си повече задължения, отколкото досега. Увеличават се техните политически, идеологически и организаторски функции. Положителни промени в това отношение има в партийните групи в автостопанство „Пътнически превози", цех „Реформинг" — СХК—Враца, цех „Медодобивен" при ММК „Г. Димитров" — Елисейна, кравефермата в с. Бърдарски геран, клоновите стопанства в Криводол, Софрониево и др.

Нов момент в работата на първичните партийни организации в условията на бригадната организация на труда е изграждането на партийно-комсомолски групи. Това е една сполучлива форма на работа в онези бригади, където има млади работници. Успешно работиха през 1979 г. временните партийни групи в механизираните отряди в селата Остров, Селановци, Софрониево, Гложене, Горни Вадин и други, на някои пускови обекти на Строително-монтажния комбинат във Враца.

Окръжният комитет на Партията, партийните комитети и организации сега насочват усилията си за осигуряване на партийно ядро във всяка бригада. Количествено този процес е почти завършен. Задачата сега е качествено да се подобри партийно-организационната и пропагандната работа в духа на изискванията на новия икономически механизъм, дейността им по-успешно се насочва към повишаване авангардната роля на комунистите по укрепванетс на бригадите, към изграждане колективна заинтересованост за резултатите от труда, към висока взаимна отговорност за качеството на продукцията и повишаване производителността на труда.

След завършване на прегледа по работата на партийните и партийно-комсомолските групи, който правим сега, ще се проведе научно-практическа конференция по проблемите на по-нататъшното подобряване дейността на партийните групи в условията на бригадната организация на труда.

Digitized by Google

В много партийни организации се заеха да повишат конкретните икономически знания на низовите кадри, за да могат да си служат с методите на икономическия анализ, да израснат като добри организатори.

Значително се подобри през този период идеологическата работа, нейното преустройство за тясно свързване с проблемите на бригадната организация на труда.

Порасна ролята на профорганизациите и профгрупите, на Комсомола. Те работят системно за повишаване квалификацията на работниците и засилване участието им в управлението на производствения процес. Значително се подобри работата по наставническото движение, за усвояване на нови и съвместяване на професии.

Направеното досега ни дава основание да считаме, че в развитието на бригадната организация на труда след решението на Секретариата на ЦК на БКП са настъпили съществени положителни изменения. Резултатите от изпълнението на плана и задачите за периода от началото на годината показват, че сега се работи по-ритмично, подобрени са качествените показатели. В условията на новия икономически механизъм, макар и бавно, се извършва преустройство в мисленето и действията на партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските органи и организации, насочени към ръководството на икономиката.

Врачанската окръжна партийна организация упорито и неотклонно се бори за комплексно приложение на новия подход в ръководството на икономиката, направлява и ръководи развитието и усъвършенстването на бригадната организация и бригадната стопанска сметка — главно условие за ефективно реализиране на новия подход в икономическата политика на Партията.

По този начин ние ще отговорим на изискванията на живота.

ГЛАВНИЯТ ОБЕКТ НА НАШЕТО ВНИМАНИЕ

ГОРАН НИНОВ
първи секретар на общинския комитет на БКП — гр. Враца

Решенията на XI конгрес на БКП, Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г. и Националната партийна конференция оказаха мобилизиращо влияние в организаторската и политико-възпитателната работа на общинския партиен комитет и цялата партийна организация от Врачанската община в годините на VII петилетка. През този период дейността на общинския комитет и първичните партийни организации беше непосредствено свързана с борбата за високо качество и висока ефективност, с последователното прилагане новия икономически подход във всички сфери на народното стопанство. В резултат на по-конкретната идейновъзпитателна работа на партийните организации значително нараснаха политическата съзнателност и трудовата активност на колективите. Комунистите и всички трудещи се участвуваха в борбата за рационално използване на производствените мощ-

Digitized by Google

ности, високо качество на услугите, културата на обслужването, за икономии на суровини, материали, горива и енергия, на жив труд и др. Използвайки натрупания опит в областта на многомашинното обслужване в текстилните предприятия, злобинското движение в строителството и федюнинските бригади в автотранспорта, които послужиха като добра база за усъвършенстуването на бригадната организация на труда, общинският комитет на БКП проведе специален пленум още в края на 1978 година, на който се обсъдиха постигнатите резултати и се набелязаха конкретни мерки за ускоряване на този процес във всеки отрасъл и предприятие.

На всяко свое заседание бюрото на общинския комитет разглежда работата на една първична партийна организация по използването на живия труд в предприятията. Наред с това с решение на бюрото се изградиха комисии от най-добрите специалисти от общината, които оказват конкретна помощ в промишлените предприятия и селското стопанство по внедряване бригадната организация на труда.

Така например след задълбочено проучване на съществуващите условия за изграждане на бригадите в ЕКЗ „Г. Генов" се стигна до извода, че функционалният принцип не дава най-добрите резултати, които могат да се получат от новата организация на труда. Съществуващите до момента бригади бяха реорганизирани на завършен цикъл на производството или на готов детайл, което наложи разместване на машини и подреждането им по нов технологичен ред.

Големи трудности срещна ръководството на ДЦК „В. Пик" по отразяване специфичността в работата на отделните групи, включени в съставите на бригадите. След оперативната намеса на отговорни специалисти се възприе формирането на самостоятелни звена в рамките на бригадата, работеща на завършен цикъл на производство, с което се намери много по-точен измерител за приноса на отделните работници при изпълнението на бригадното планово задание. Главно в резултат на това комбинатът за 10-те месеца на 1980 г. отчита много добри качествени показатели, между които снижение на материалните разходи с 3,78 лв. и на себестойността с 3,70 лв. на 100 лева продукция.

Проблем за редица предприятия беше обвързването на малките групи от по 2—3 работници със съвсем специфични дейности в рамките на бригадите. С помощта на специалистите въпросът успешно бе решен в ЗМО „Дружба", а впоследствие разпространен в останалите предприятия на общината. Това даде конкретно отражение най-вече върху стабилното изпълнение на плана по всички показатели.

Добри резултати в края на тази година отчитат и колективите на ТПК „Хр. Ботев", цех „Тотка Илиева", Завод за резервни части, ф-ка „Й. Лютибродски" след оказаната им помощ за по-правилна обвръзка на приетия индивидуален начин за заплащане труда в бригадите с личния принос на всеки един работник по спазването на трудовата и технологичната дисциплина, икономия на суровини, материали, електроенергия и др. през месеца.

Ценна помощ на първичните партийни организации оказа и кабинетът по партийно-организационните въпроси към общинския комитет на БКП. Чрез отделните секции своевременно се обобщаваше положителният опит и се предоставяше за ползване от всички трудови колективи. Разработени бяха и отделни материали по привеждането на отделните звена на вътрешностопанска сметка, по работата на партийните групи в бригадите, за правата и задълженията на бригадните съвети и агитаторските активи.

През изтеклите години общинският комитет на БКП положи усилия и за най-тясно свързване на идеологическата работа с изпълнение

Digitized by Google

решенията на Националната партийна конференция. Проведените събрания във всички първични партийни организации за оценка състоянието на идейновъзпитателната дейност в светлината на изискванията на Ноемврийското съвещание от 1978 г. и пленума на общинския комитет на БКП от август 1979 година помогнаха в значителна степен да се разберат и осмислят основните изисквания към идеологическата работа през заключителния етап на нейното преустройство и да се конкретизират задачите на различните нива. През последните години на VII петилетка бе извършена широка организационно-разяснителна и пропагандистка работа за популяризиране и изучаване същността на социалистическата организация на труда, на новия икономически механизъм.

Така например при изучаване материалите на Националната партийна конференция в звената на политическата учебна година задълбочено се изучиха и осмислиха въпросите за плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда във всички сфери на обществения живот. На проведените повече от 300 практически занятия бяха направени много предложения по внедряването на бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка. Само в звената на партийната просвета при ПТК „Вратица" и СХК по тези въпроси бяха направени над 30 предложения, изпълнението на които се контролира от партийния комитет.

Чрез практическите занятия и възлагане на практически задачи в системата на партийната просвета бяха доказани икономическите предимства на новата организация на труда. С помощта на групата докладчици и агитаторите бяха разяснени същността и предимствата на бригадната организация, необходимостта от създаването на такива организационни условия, които изискват колективно възлагане на работа, колективна отговорност за общите резултати, разясни се същността на коефициента за трудово участие в бригадите.

Определен дял в разяснителната работа имат и лекторите от дружество „Г. Кирков", които само за 10-те месеца на т. г. са се явили пред 371 малки или големи колектива по въпросите на бригадната организация на труда.

Това в значителна степен укрепи убеждението на всички комунисти и трудещи се, че бригадната организация е ефективно средство както за повишаване обществената производителност на труда, така и на работната заплата, че тя е неотменимо изискване в новия икономически подход.

В решението на Секретариата на ЦК на БКП за работата на Врачанската окръжна партийна организация по внедряване бригадната организация на труда първостепенно значение се обръща на въпроса за партийното ядро в бригадите. С решение на бюрото на общинския комитет на БКП от края на 1979 г. бе обявен преглед по работата на партийните групи в бригадите. Основните цели, поставени в прегледа, се свеждаха до пълното изграждане на партийните ядра, активизиране и разнообразяване живота на колективите. Разработихме допълнителни мерки за усъвършенстване политическото ръководство на партийните и партийно-комсомолски групи в бригадите и чрез поемане върху себе си на повече политически, идеологически и организаторски функции те най-ефективно съдействуваха за активизиране на комунистите, комсомолците и всички трудещи се за изпълнение на натуралните и качествените показатели на плана за 1980 година и VII петилетка. Въпреки че прегледът все още не е завършил, може да се каже, че той изигра значителна роля при определяне политическия облик на отделните бригадни колективи. Всеки комунист получи конкретно поръчение за работа в бригадата.

Digitized by Google

В изпълнение на задачите, поставени от Националната партийна конференция, първичните партийни организации от общината извършиха значителна работа. В резултат на това 85 на сто от работниците, заети в материалното производство, са включени в бригади, работещи на вътрешностопанска сметка, като съотношението между специализираните и комплексните е 30:70 в полза на комплексните. Най-сполучливо този въпрос е решен в областта на транспорта и съобщенията, където обхватът е 100 на сто.

Особено положителна в това отношение е работата на първичните партийни организации в ПТК „Вратица". Партийното и стопанското ръководство, след подробно изучаване положителното в използването на живия труд у нас и в Съветския съюз с помощта на партийните организации в производствата, се зае и внесе коренно преустройство в организацията на труда. Бригадите от 101 станаха 28, в състава на които са включени спомагателните работници и обслужващият персонал. Достигнат е обхват на работниците 93 на сто и численият състав на бригадите сега е от 50—85 човека. Въведена е цялостна вътрешностопанска сметка, на ежедневен контрол са поставени материалните разходи. Създадоха се и много добри условия за осъществяване на целенасочена партийно-политическа работа. В изградените бригади успешно изпълняват своите функции 2 първични партийни организации и 26 партийни групи. Конкретната работа и осъществяваният системен партиен контрол позволиха комбинатът през миналата година да преизпълни плана за общата продукция със 760 хил. лв. и за печалбата с 323 хил. лв. Постигна се икономия на материални разходи за 1183 хил. лв. Откликвайки на решението на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия за свикване на XII партиен конгрес, колективът обеща и изпълни своята петилетна програма до деня на Великата октомврийска социалистическа революция 7 ноември.

Извършеното от партийните и стопанските ръководства в ПТК „Вратица", Стопанския химически комбинат, Строително-монтажния комбинат и Автокомбината по внедряването на бригадната организация заслужи признанието на съответните обединения и министерства и на окръжните ръководства. Разработени бяха научно обосновани програми и се извърши необходимата организаторска и политическа работа от партийните организации по тяхното приложение.

В периода на усъвършенствуване бригадната организация на труда с пълно приложение на вътрешностопанската сметка особено внимание общинският партиен комитет и първичните партийни организации обърнаха на работата за повишаване качеството на продукцията. В края на четвъртата година от VII петилетка делът на продукцията с оценка „К" и „1" съставляваше 55,6 на сто.

Първостепенно значение се отделя на проблемите на научно-техническия прогрес, на модернизацията и реконструкцията. Първичните партийни организации и бригадите по-активно търсят помощта на специалистите, научните институти и звената за научно обслужване на производството, за приложението на нови технологии и технически решения. В тясно сътрудничество със специалистите от ВМЕИ „Ленин" — София, в ЕКЗ „Г. Генов" се разработи технология за вакуумно формоване, с което се повишава над 3 пъти производителността на труда.

Извършеното по усъвършенствуване социалистическата организация на труда през изминалия период не е малко, но не е и достатъчно. Постигнатото трябва да се доразвива и през настоящата година бригадната организация да се приложи във всички звена, където съществуват условия за това. Изводът се налага сам — ежедневна, настой-

Digitized by Google

чива и компетентна работа за пълното въвеждане на бригадната стопанска сметка — това е неотменимост, изискване на новия икономически механизъм и, както казва др. Т. Живков в доклада си от 30. I. 1980 г.: „Първото направление е последователното прилагане на стопанската сметка, осигуряване на пълна самоиздръжка на всяка стопанска организация, на всяка стопанска единица". Затова нашият стремеж винаги е бил да поставим тези въпроси в центъра не само на икономическата, а и на политическата и идеологическата работа в трудовите колективи. Всяка първична партийна организация със своята дейност да мобилизира усилията на комунистите и трудещите се за повишаване ефективността и качеството, за превръщането ѝ в безспорен политически щаб, ръководител и авангард на всеки трудов колектив. Това считаме, че е най-сигурната гаранция за навлизането в осмата петилетка без дълг към седмата.

ЕДНА ПОЛЕЗНА КОНФЕРЕНЦИЯ

В изпълнение на тезисите, които утвърди Единадесетият конгрес за развитието на Партията, обществените организации и движения, в окръжната партийна организация — Враца, бяха подети редица инициативи и в партийно-организационната дейност.

Едно от направленията бе по-нататъшното издигане ролята на първичните партийни организации от материалното производство за усъвършенстване социалистическата организация на труда, по който проблем бе проведен пленум на окръжния комитет. По особено актуални и важни проблеми за окръжната партийна организация се провеждат научно-практически конференции. В края на март т. г. приключи окръжната научно-практическа конференция по реализиране правото на контрол на ППО над дейността на административните и стопанските ръководства за последователно внедряване на икономическия подход и новия икономически механизъм.

Защо окръжният комитет акцентира вниманието върху този проблем?

Както знаем, в доклада пред Единадесетия конгрес, а и в доклада пред Националната партийна конференция др. Тодор Живков с особена острота постави и развиде проблема за упражняване правото на контрол на първичните партийни организации над дейността на административните и стопанските ръководства. Той посочи, че не всички партийни организации използват както трябва това незаменимо оръжие за партийно въздействие. В окръга една част от партийните организации не правеха изключение от тази оценка. Затова бюрото на окръжния комитет реши на този проблем да се отдели по-голямо внимание, като го постави на обсъждане на научно-практическа конференция. Идеята за нейното провеждане бе подсказана и от потребностите на партийните организации. Оказа се, че редица партийни и стопански дейци не разбират добре правото на контрол и как то да се упражнява. Още повече това важеше за партийните организации от нематериалната сфера — в учебните, здравните заведения и в административните учреждения и ведомства. Намираха се административни и стопански дейци, които по всевъзможни начини се стараеха да се изплъзнат от партийния контрол. Не случайно при обучението на партийните секретари, разглеждайки тази тема, множина поставиха въпроса, че с този проблем трябва да се запознаят и административните, и стопанските дейци.

С провеждането на конференцията се поставяше за цел — от една страна — теоретически да се изясни този проблем пред всички комунисти, партийни и стопански дейци. Да им се помогне сами да анализират и оценят своята работа. От друга страна — в процеса на конференцията да се набележат мерки от първичните партийни организации и партийните комитети за преодоляване на слабостите и недостатъците, за усъвършенстване контролната функция на партийните организации.

Провеждането на конференцията бе осъществено от научно-методическия съвет по партийно-организационните въпроси под ръководството на проф. Кирил Иванов от Центъра по партийно строителство. Тя премина на три етапа.

През първия етап първичните партийни организации проведоха разговор по този въпрос и набелязаха свои мерки за усъ-

Digitized by Google

вършенствуване на контролните си функции. През 1979 г. се състояха 12 общински конференции и 3 конференции с партийния и административния актив в учебните и здравните заведения, и административните учреждения и ведомства. През тези два етапа много добре бяха изяснени въпросите за същността, съдържанието, насоките и формите на контрол на първичните партийни организации, направена бе и преценка на състоянието на този въпрос в общините. Затова на третия заключителен етап на конференцията бе поставено ударението на по-нататъшното засилване контрола на първичните партийни организации над дейността на административните и стопанските ръководства по приложението на икономическия подход и новия икономически механизъм.

Какви са резултатите от тази конференция?

Провеждането на конференцията се оказа много полезна форма за обучение на комунистите, на партийния и стопанския актив по един твърде съществен проблем на партийната работа, в който кристализира цялостната дейност на първичните партийни организации. Свързването на темата за упражняване правото на контрол с актуалния проблем — приложението на икономическия подход и новия икономически механизъм, разкри някои нови моменти в съдържанието на контрола на първичните партийни организации, подсили действения характер на конференцията, избягна се самоцелното ѝ провеждане.

Към конференцията бе проявено голямо внимание, което се отрази на активността в разискванията. В първия етап взеха отношение над 2500 комунисти, във втория — над 80 секретари на първични партийни организации и стопански дейци, 30 първични партийни организации споделиха своя опит.

Най-интересен бе третият етап, в който превес имаше деловият тон. Заседанията преминаха в 6 секции — диференцирано със секретарите на първичните партийни организации по отрасли, където се разгърна широка дискусия. Това позволи само в заключителния етап да вземат активно отношение над 45 души. По този начин научно-практическата конференция се превърна наистина в много активна форма за обучение на кадрите и за разпространяване на положителен опит.

Провеждането на такова крупно мероприятие не беше по силите само на организационния отдел. В него бяха ангажирани представители на целия апарат на комитета, осъществи се взаимодействие с всички отдели. Участвуваха и много представители от общинските партийни комитети, широк партиен и стопански актив. Най-общо казано, разгърна се общественото начало в партийната работа.

Какви по-характерни въпроси бяха обсъдени по време на конференцията, какъв е резултатът от нейното провеждане?

Конференцията позволи да се разбере добре същността на правото на контрол на първичните партийни организации по смисъла на чл. 51 от партийния Устав. Станаха оживени разисквания по отношение субекта, обекта, предмета на контрола, най-вече по насоките и неговото съдържание. Полезно бе, че в процеса на конференцията много добре се разбра, че контролът на първичната партийна организация над дейността на административните и стопанските ръководства не бива да издребнява, да се насочва към маловажни неща, а към главните проблеми, че сега в изпълнение на съвременните задачи е необходимо да се обогатява с **ново съдържание**.

Сега той се насочва към внедряването на новия икономически механизъм, как работят стопанските дейци за осигуряването на пълна самоиздръжка на стопанските единици, как се изпълнява решението на Секретариата на ЦК на БКП за внедряването на бригадната организация на труда на база на стопанската сметка. Особено положителна в това отношение е работата на ППО в завод „Дъб" — Враца, завод „Пионер" — Бяла Слатина, КЦХ — Мизия, автостопанство „Пътнически и таксиметрови превози" — Враца, и други.

Все повече контролът се насочва към дейността на административните и стопанските ръководства за интелектуализация на производството, как работят за ускореното внедряване на научно-техническите постижения и превръщането на науката в производителна сила. Някои партийни организации в научно-производственото предприятие „Центромет" — Враца, НПК — Кнежа, СК „Изгрев" — Оряхово, СХК — Враца и др. имат вече значителен опит в това направление.

Положително явление е, че партийните организации по-смело насочват контрола си върху стила и методите на работа и ръководство на административните и стопанските дейци, повишават критериите си при обсъждане на тяхната работа. От полезрението на партийния контрол не се изпуска тяхната работа за изпълнение на задълженията им по плана за социалното развитие на трудовите колективи.

Един от възловите въпроси, по който се разгърна оживена дискусия и намери своето разрешение, бе за най-правилното съчетаване правото на контрол с принципа на единоначалието. По безспорен начин бе доказана тяхната диалектическа връзка и необходимостта в новите условия да се засилва контролът на първичните организации, от една страна, и да се утвърждава още повече единоначалието — от друга. Наличието на прояви в окръга за нарушаване на трудовата, финансовата, технологическата, държавната и партийната дисциплина още повече налага това.

Особено внимание бе отделено на превантивната роля на контрола, да не се упражнява, след като злополучията са налице и са нанесени вреди, а да се предпазват ръководителите от грешки. Кон-

Digitized by Google

ференцията показа острата нужда за развитието на самоконтрола като едно от най-важните условия за израстването на стопанските дейци.

Предмет на обсъждане бяха формите на контрол, по тяхното прилагане бе споделен значителен опит.

Успешното реализиране правото на контрол не би било възможно, ако този процес не се организира, ръководи и направлява от партийните комитети. Затова на конференцията бе обърнато особено внимание и на този въпрос.

Опитът потвърди, че в онези общински партийни комитети, където се подкрепят и защищават справедливите и основателни претенции на партийните организации към административните и стопанските ръководители, контролът е силен и действен. Оценявайки изключителното значение на този проблем, общинският партиен комитет във Враца го постави на обсъждане на пленарно заседание, разкритикува редица ръководители, а някои, като директора на Зърнено-фуражния комбинат, кмета в с. Мраморен, които не зачитаха първичните партийни организации, по решение на бюрото бяха снети. Такава взискателност проявиха и общинските партийни комитети в Мездра, Бяла Слатина, Оряхово.

Същевременно конференцията показа неумението на редица партийни комитети да съчетават контрола от долу — т. е. на първичните партийни организации, с контрола от горе — упражняван от общинските партийни комитети. Партийните комитети често пъти изземват част от контролните функции на партийните организации. Извикват на отчет административни и стопански дейци, налагат им наказания, без да вземат предвид мнението и предложенията на комунистите, или пък тяхното поведение да се разгледа в първичните партийни организации.

В някои административни и стопански ръководители се е вкоренило погрешното разбиране, че са длъжни да се отчитат преди всичко пред партийните комитети, където са номенклатура, а към отчетите си в първичните организации се отнасят с пренебрежение. Макар и изключения, но се намират административни и стопански ръководители, които явно не зачитат партийните организации. Някои на думи приемат партийния контрол, а на дело не изпълняват партийните решения. Тези прояви не винаги се изучават задълбочено от общинските партийни комитети. Понякога те ги виждат, но не вземат необходимите мерки, допускат голяма търпимост, с което допринасят за обезличаването на партийния контрол.

Конференцията още веднъж потвърди извода, че за да се повишава контролът на първичните партийни организации, важно условие е да се укрепи авторитетът на партийния секретар.

Подготовката и провеждането на конференцията е крупно събитие за окръжната партийна организация. Раздвижи умовете, обогати знанията на комунистите, членовете на партийните бюра, на секретарите на партийните организации и на административните и стопанските ръководители по такъв изключително важен въпрос на партийната работа. Конференцията се превърна в масова трибуна за обмяна на положителен опит. Много съществен неин резултат е, че тя повиши самочувствието на комунистите и партийните организации като политически ръководители, организатори и стопани в трудовите колективи. Имаме пълно основание да направим извода, че правото на контрол, това мощно оръжие в арсенала от средства, с които разполагат първичните партийни организации, ще се използва още по-добре за постигане на по-големи успехи в изпълнение на партийната политика.

Михаил ЛАЗАРОВ
зав. сектор „Организационно-уставни въпроси“ на ОК на БКП

БОЕВИ ЩАБ НА БРИГАДАТА

От началото на годината втора комплексна бригада в селановското клоново стопанство при АПК „Дунав“ — Оряхово по същество се преустрои в модулна производствена единица от нов тип.

В края на миналата година общинският партиен комитет, оглеждайки състоянието на съществуващите бригади в системата на селското стопанство, намери, че подходящ от този колектив за цялостно и пълно внедряване на бригадната форма на организация и въвеждане на вътрешностопанската сметка в АПК няма. Налице бяха дееспособна партийна група, способно бригадно ръководство,

Digitized by Google

сплотен колектив. За бригаден ръководител отначало е утвърден опитният агроном, комунистът Иван Пурчев (сега главен агроном на стопанството), а по-късно — амбициозният млад селскостопански специалист Александър Алеков.

Тринадесетте комунисти с групов отговорник Митко Русинов — дългогодишен бригадир в растениевъдството, с амбиция и твърдо поемат пътя за внедряване на новата организация на труда в бригадата.

Още при подготовката на инженерния проект се поставя за цел внедрявето на новата организация да протича с успоредно засилване влиянието на научно-техническия прогрес. За да се изгради напълно бригадата като комплексна бригада от нов тип, ѝ се възлага да прилага и експериментира високоефективна технологична линия за промишлено зърнопроизводство по вариант „Б“, разработка на института „Н. Пушкаров“ — София. Това означаваше, че новата технология трябва да се прилага при по-ефективно използване на наличната материално-техническа база чрез повишаване коефициента на сменност и подобряване поддръжката.

Партийната група обсъжда и утвърждава инженерния проект. В него се набелязват структурата на производството, годишните производствени задачи, необходимите икономически и материално-технически предпоставки за ефективно използване на машините и земята като основно производствено средство. Отделя се нужното внимание за намаляване разходите на труд, за икономия на торове, горива, за подобряване социално-битовите условия на труда и пр.

Бригадата е окомплектована с кадри. От досегашния състав 20 работници без специална квалификация биват насочени към други производствени единици, а се зачисляват към нея няколко механизатори за повишаване сменността, намалява се наличната техника. Бригадата добива следния вид:

Състав: 32 човека — 23 механизатори и 9 спомагателни работници.

Техническа съоръженост: 7 комбайна, 10 трактора „Беларус“, 2 трактора „ДТ-54“ и два „МТЗ“;

Основно направление: промишлено производство на зърнено-хлебно и фуражно зърно.

Предприемат се конкретни организационни стъпки, в които партийната група по категоричен начин се изявява като политически ръководител на колектива. На общо бригадно събрание се избира производствен съвет, утвърждават се всички въпроси по вътрешностопанската сметка и самоиздръжката.

— След като узаконихме колектива като бригада от нов тип — пояснява Тошко Илиев, секретар на ППО при растениевъдството в стопанството, — за да издигнем личната отговорност на всеки от работниците, подготвихме и колективът прие правилник за вътрешния трудов ред. Основното в него е грижата за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина. Подробно бяха засегнати въпросите на заплащане и стимулиране на труда, санкциите срещу нарушенията на трудовата и технологичната дисциплина, функциите на бригадния съвет, правата и задълженията на всеки член на бригадата.

В подготвителния етап всичко минава без задръжка. Трудното идва по-късно.

— Не бе леко да се преодолее вътрешното, мълчаливото негодуване на онези, които при старите форми на заплащане получаваха често (понякога и незаслужено) много високи възнаграждения — поясни груповият партиен отговорник Митко Русинов. — При новите условия се въведе часовото заплащане въз основа и на базата на щатна заплата, която се движи в зависимост от категорията на обслужваната машина и естеството на полагания труд от 180 до 240 лв. Без активизиране на партийно-политическата работа явно ние нямаше да можем да утвърдим организацията, сочена като еталон в бригадата от нов тип.

Партийната група още в първите дни се заема активно с органи-

Digitized by Google

заторските и възпитателните задачи. Тя обсъжда производствения план. По-късно съвместно с профгрупата изготвя и приема колективния трудов договор, където са фиксирани задълженията на личния състав на бригадата за производство на евтина и качествена селскостопанска продукция. По-късно тя разглежда използваемостта на машините, качеството и количеството на труда. Провежда се целенасочена разяснителна работа с комунистите. Прочетени са тезисите от Мартенския пленум, бюлетините на ЦК и решенията на Секретариата по внедряване на бригадната организация и вътрешностопанската сметка. Обсъдени са задачите по социалистическото съревнование и др.

На комунистите се поставят поръчения и те активно се включват в разясняване на основните положения на новия икономически механизъм. Стремят се всеки да разбере, че възнаграждението в новия тип бригада зависи от качеството и количеството на труда на всеки, от личния му принос за крайните резултати, доказват, че средствата за заплащане на труда ще се осигуряват не другаде, а вътре в самата бригада.

— Партийната група — уточнява Митко Русинов — е своеобразен наш боеви щаб. Тук внимателно обсъждаме работата на всеки от партийните членове, предстоящите им задачи. Поставяме на партийна оценка приноса на всеки комунист за достигане на крайните резултати. По нейна инициатива бригадата посети за обмяна на опит с. Обнова, Плевенски окръг, където повече от 5 години се прилага новата организация. Най-важното е, че чрез партийно-политически мероприятия успяхме да сплотим своите редици, че във всеки успех на бригадата се усеща партийното присъствие.

Ефективността от работата на селановската бригада е висока. На колектива ѝ е възложено да обработва 30 400 дка земя. Преди една година същата тази земя се е обработвала от 52-ма работници, а сега — само от 32-ма човека, и то с 13 основни машини по-малко. Бригадата отгледа 10 900 дка пшеница, като получи рекорден за АПК добив — средно по 476 кг от декар. От реколтираните 5000 дка царевица за зърно, 5500 дка слънчоглед, 800 дка грах и други също са получени значителни надпланови добиви. В сравнение с миналата година е нараснала производителността на труда.

Изчерпани ли са всички възможности на колектива, има ли неизползвани резерви! Ето как отговаря на този въпрос най-добрият механизатор в стопанството, комунистът-комбайнер Кольо Петров:

— С откровеността на партиен член ще заявя, че и в организацията на труда, и във воденето на сметките все още имаме сериозни кусури. Получихме високи добиви. Но машините, предвидени в инженерния проект, не дойдоха. Изправени пред опасността от провал на реколтата, се принудихме да търсим помощ и отвън. Направихме излишни разходи. Добихме зърното, но не ни стига техника, за да го приберем и съхраним навреме. А загубите естествено най-силно се отразяват върху нашия гръб.

Има основание механизаторът. В проекта е предвидено освен доставка на нови машини за бригадата да се изградят нови навеси, площадки и сушилни за зърното, допълнителни помещения от битов характер и други, но средства не се осигуриха и задачите в проекта отпаднаха. За утвърждаване на новата бригадна организация в селското стопанство грижата трябва да бъде обща, иначе загубите на зърно ще продължават, а това се отразява по силата на новия икономически механизъм твърде отрицателно върху производственика.

Куно ПАСКОВ
първи секретар на общинския комитет на БКП — Оряхово

Димитър ЦВЕТКОВ
гл. редактор на в. „Оряховска трибуна"

Digitized by Google

В СЪОТВЕТСТВИЕ С НАУКАТА

През последните години кравефермата в Кнежа се утвърди като една от водещите във Врачански окръг. Успехите дойдоха в резултат на умелата организаторска и политическа работа, която първичната партийна организация поведе сред трудовия колектив за произвеждане на повече и по-висококачествена животинска продукция. Като се опря на изводите на науката, тя разбра, че задачата за висока ефективност и високо качество няма да бъде изпълнена, ако не се осигури рационалното използване на всичко онова, което ни е предоставено — земята, биологичните възможности на животните, ако не усъвършенстваме породата на стадото, за да осигурим повече производство на мляко и месо. Затова една от основните грижи на комунистите бе да се осигури производството на фуражи и хранителни вещества, необходими за получаване на 4000 л мляко средно от крава, като за целта се използват четири, а не 8 — 10 декара земя, както досега. Това постигнахме, като осигурихме производството чрез интензивни посеви на люцерна, царевица за зърно, силажи за цялостно растенийно оползотворяване във во съчна зрелост, уплътняване на полетата с втори култури и подкултури.

Изучавайки науката и опита, установихме, че съвременните тенденции на промишленото говедовъдство не могат да се приложат при старата организация и технология на отглеждане с традиционните методи на хранене. Невъзможно е механизирано залагане на фуража и осигуряване на относително постоянен обем на хранителни вещества на кравите при ежегодно продължително хранене със зелен фураж от пролетта до есента, при храненето им с груби фуражи в суров вид. Убедено в предимствата на типовата дажба, партийното бюро подкрепи изводите за прилагане на типизирано хранене във фермата. Специалистите по животновъдство разясниха неговите предимства по бригади, набелязани бяха и конкретни мерки за успешното му приложение. Сега, две-три години след като типизираното хранене на кравите е неоспорим факт, всички са убедени, че това е най-верният път за повишаване на продуктивността.

По инициатива на първичната партийна организация във фермата организирахме редица срещи за изучаване и внедряване почина на естонските животновъди. От началото на 1979 година диференцирахме задълженията на отделните работници. На най-опитните възложихме доенето средно по 60 крави, а на останалите — други задачи. Прегрупирахме кравите по тяхната продуктивност, състояние на млечната жлеза и физиологическото им състояние. Получените резултати доказаха предимствата на този начин на работа.

Значително място в своята работа партийната организация отделя на усъвършенстване планирането и организацията на труда. Производствено-финансовият план за 1980 година беше разгледан в партийното бюро, в партийните групи по бригади и обсъден в партийното събрание. Планът е онагледен и поставен в стаите на животновъдите. Всеки член на колектива по всяко време знае какво е постигнал и какво още има да изпълнява.

Успешно въведохме в нашата работа бригадната организация на труда с вътрешностопанската сметка. В кравефермата работят пет бригади: две от тях отглеждат дойни крави, една — телета до 6-месечна възраст, една — телета за угояване и юници за разплод и една — фуражно-тракторна бригада. Нашите хора вече са убедени в пре-

Digitized by Google

димствата на вътрешностопанската сметка. Някои комунисти предложиха тя да се внедри не само бригадно, но и по обори, което ще стане предпоставка за произвеждане на повече и по-евтина продукция.

Новата организация на труда, усъвършенстваните технологии ни помогнаха непрекъснато да повишаваме резултатите в нашата работа. За деветте месеца на тази година получихме 3259 тона мляко вместо плануваните 3150, като надоихме от фуражна крава по 3176 литра мляко.

В центъра на успехите, за които говорим, са комунистите със своя личен пример — Петър Грамов, Стефан Съйков, Цветан Лалов и др. Доячите комунисти дават пример и се грижат точно да се спазват технологиите, храненето и режимът на животните. Комунистите—отговорници на обори, си поставиха за цел всички работници от обора да достигнат резултатите на най-добрия дояч.

В резултат на широката политико-разяснителна работа животновъдите от кнежанската кравеферма масово се включиха в движението на четирихилядниците. В момента 24-ма от тях са членове на окръжния клуб на доячите четирихилядници. Четирима доячи: Стефан Съйков, Цветан Лалов, Надка Сидерова и Ангел Церков, надоиха по над 5000 л мляко от крава и с това станаха основатели на окръжния клуб на петхилядниците. Първичната партийна организация има своя постоянна задача — работата с първенците за популяризиране на техния опит и привличане на повече последователи. За тази цел се стремим да разнообразяваме дейността на клуба на животновъда.

Първичната партийна организация във фермата се състои от 30 комунисти. Стремежът на партийното бюро е непрекъснато да издига равнището на вътрешнопартийния живот, да укрепва боеспособността и се повишава ръководната роля на организацията в колектива. Затова отдаваме голямо значение на партийните събрания, на които обсъждаме и решаваме основните въпроси от работата във фермата и настойчиво изпълняваме нашите решения. Ефективна и изпитана форма на работа при нас са партийните поръчения, с които конкретизираме личния принос на всеки комунист в изпълнението на задачите. Така например комунистите Петър Грамов и Неда Маркова имат заслугата през последните 1—2 години във фермата да постъпят и се утвърдят като добри производственици над 10 млади хора.

Упражнявайки своето уставно право на контрол, първичната партийна организация използва полезни и целесъобразни форми на работа и взаимодействие със стопанското ръководство. Пред партийното бюро и партийните събрания правят отчети за своята работа и получават конкретни поръчения заеждащият фермата, бригадирите, ветеринарните лекари, специалистите от клоновото стопанство.

В процеса на прегледа по преустройството на идейновъзпитателната дейност беше издигнато състоянието на партийната просвета, дейността на агитаторския апарат, нагледната агитация и политическата украса. В колектива е създаден здрав психически климат, заедно сме не само в работата, но и в празници, на рождени дни, на излети и екскурзии, на културни мероприятия и др.

Важен момент от нашата работа е осъществяване на действено партийно ръководство по воденето и отчитането на социалистическото съревнование като важен механизъм за изпълнението на плана. Учредихме знаме на трудовата слава, което се издига в чест на най-добрите доячи. В клуба на животновъда оформихме „Витрина на първенците".

В чест на Дванадесетия конгрес усилията на всички са насочени да достигнем 4500 л мляко от крава до края на тази година, а през следващата — 5000 л.

Христо ВЪЛЧИНОВ

секретар на първичната партийна организация в кравефермата — Кнежа

Digitized by Google

ПРЕДПОСТАВКИТЕ ЗА ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ

Решението на пленума на ЦК на Партията от 29 юли т. г. за свикване на Дванадесетия партиен конгрес предизвика още по-голяма политическа и трудова активност сред комунистите и колектива на Химическия комбинат за изпълнение на плана за 1980 година.

Много месеци преди края на петилетката партийната организация и колективът отчетоха високи резултати в изпълнение на главния девиз, издигнат от XI конгрес.

Петилетният план за печалбата е изпълнен още през април 1980 година и до края на годината ще дадем надпланова печалба за 16 800 000 лв., от които само за настоящата година — 6 700 000 лв. До края на ноември произведохме над петилетния план промишлена продукция за 3 500 000 лв., а само за тази година — 3 000 000 лв.

Младежкият трудов колектив при цеха за разделяне на газове изпълни петилетната си програма за аргон на 29 юли т. г., а произвежданият от тях течен азот е по плана за IV тримесечие за 1982 г. До края на ноември изпълнихме и петилетната си програма за амониев бисулфид, сяровъглерод, стоков амоняк. Само през тази година е реализирана икономия от суровини, материали, горива и енергия за 361 000 лв. За деветте месеца на годината вече е формиран резервен фонд „Работна заплата" в размер на 243 000 лв.

Ние започнахме петилетката само със 7 на сто от продукцията на комбината с оценка висша и знак „К". Сега 90 на сто от реализираната стокова продукция е със знак „К".

В годините на седмата петилетка Химическият комбинат във Враца се утвърди като стопанска организация с трайни и постоянно нарастващи положителни резултати.

В цялата четиринадесетгодишна история на комбината партийното и стопанското ръководство отделяха най-голямо внимание на квалификацията. Ясно е, че не може да се произвежда ефективно висококачествена конкурентноспособна продукция без висококвалифицирани работници, без знаещи и можещи специалисти и ръководители. За работническия състав този въпрос решаваме чрез професионалноучебния център, периодическите изпити, разгръщането на инициативата за водене на технологическите процеси в оптимални граници, чрез използване опита на челниците. Особено високи изисквания предявяваме към ръководителите и специалистите при реализирането на управленческата дейност в условията на новия икономически механизъм. Прилагайки съветския опит, в края на миналата година ние подложихме на писмен изпит целия ръководен апарат на комбината по въпросите на новия икономически механизъм, върху технологичните работни инструкции и постиженията на науката в областта, в която работят, по въпросите на кодекса за социалистически норми и взаимоотношения в колективите на комбината. Резултатите от изпитите бяха обективна предпоставка при оценяването на специалистите и ръководителите в атестационните комисии. Тази изпитна сесия стана перманентна, с решаване на казуси или тестове, публичната защита на предложенията по внедряването на новия икономически механизъм и икономически подход в управлението, с организираните семинари и лекции. Стремейки се да създадем обективни условия за оценка на реализираните възможности на специалисти и ръководители, както и да активизираме дейността им, въведохме месечните самоотчети. На специалистите е предоставена възможността пред съответния вишестоящ ръководител да отчетат какви рутинни задачи са решили през месеца, какви задачи, съставени от друг, са решили, самите те какви задачи са си съставили и колко от тях са решили самостоятелно или с колектив. Не на последно място е проверката каква литература са прочели през месеца и какво от нея предлагат да се приложи в комбината.

Обективната, точна и навременна информация е важен фактор за управленческата дейност. Изхождайки от това, ръководството на комбината използва електронноизчислителната машина и осигурява всички ръководни нива с необходимата им информация. Бих посочил един пример: търсейки оптимизацията на всяка дейност, при нас се налага принципът, че не е добре това, което е можело да бъде още по-добре. Утвърждавайки този принцип, решихме електронноизчислителният център да издава ежедневен бюлетин за пропуснати възможности. Всяка сутрин всички ръководители знаят какво сме пропуснали вчера, успоредно с това знаят и кой е виновен, какви са предложенията, за да не се повтарят грешките.

Наред с посочените форми на работа решихме множество проблеми по структурата и вътрешнонормативната уредба за реализиране на управленческата дейност, по стила и методите на колективните органи на управление, по управлението на първичните трудови колективи.

Особено ценно за нас е, че в комбината е създадена обстановка, в която работници, специалисти и ръководители се стремят добре да познават всичко, което длъжностната им характеристика изисква, и да го изпълняват в оптималния му вариант.

Digitized by Google

Но колкото и добри специалисти да са преките ръководители в производствените звена, ежедневните задачи не им позволяват да следят в пълнота новостите, да разгърнат по-значима изследователска, проектантска, внедрителска дейност. Такива изисквания не би било правилно да предявим към тях. Ето защо, конкретизирайки решенията на Единадесетия партиен конгрес и Националната партийна конференция, ние изградихме собствено звено за научно обслужване на производството — база за развитие и внедряване. В нея сега работят най-добрите специалисти, които са натрупали голям опит в производството. На тях е предоставено време за творчество — да следят новостите, да се самоподготвят, да осъществяват връзки с научни институти, ВУЗ, с водещи фирми. Задачата е да правят самостоятелни разработки или съвместно с други научни звена и институти да подбират най-добрите световни достижения и смело да ги внедряват. Досегашната дейност на звеното за научно обслужване показва, че избраният път е правилен.

Тясното сътрудничество с науката дава своите положителни резултати, води до усъвършенстване и по-пълно използване на средствата на труда, предметите на труда и човешкия потенциал. Пред прага на осмата петилетка още отсега ние разгръщаме на широк фронт техническия прогрес и научното обслужване на производството. Успешно решаваме някои от най-значимите мероприятия, залегнали в програмата по технически прогрес — реконструкция и интензификация на трета и четвърта технологична линия в цех „Реформинг", разширенията и реконструкцията на амонячно и карбамидно производство, първото родно производство на промишлена партида български нискотемпературен катализатор, реконструкция и интензификация на парогенераторите в топлоелектрическата централа. До края на тази година по собствена разработка ще реализираме производството на нов продукт — газ горгон.

В годините след Националната партийна конференция твърде много се направи по използването на живия труд. Сега Стопанският химически комбинат — Враца е определен за еталон в системата на химическата промишленост по внедряването на бригадната организация на труда. Така наред с високата квалификация и решаването на проблемите на техническия прогрес важна предпоставка за нашите успехи е и усъвършенстването на бригадната организация на труда на основата на вътрешностопанската сметка и реализирането в практиката на новия икономически механизъм.

Задачите, поставени пред нас като стопанска организация, са не само стопански, а преди всичко социални, политически, идеологически. В тяхното изпълнение се открояват ролята и мястото на първичните партийни организации като водещи, като организатори и политически стопани на трудовите колективи. Все по-изявена е авангардната роля на комунистите. Създадени са предпоставки за тяхната най-пълна изява. Определен принос за това има завършилата в комбинатската партийна организация подмяна на партийните документи. Това бе един преглед на редиците, процес, продължил близо две години, който доведе не само до активизирането на отделните членове на партийните организации, но и за създаване на условия за по-близки връзки на всеки комунист с партийното бюро. В партийните организации се прави преглед на изпълнението на партийните поръчения на комунистите, които бяха дадени в хода на замяната, разгръща се делова работа за изпълнение на предконгресните поръчения на комунистите.

Сега задачата на деня на цялата наша организационна и политическа работа е решенията на ЦК на Партията за достойна среща на партийния конгрес да стигнат до всеки работник и специалист и всеки да знае какъв ще бъде личният му принос за изпълнение на общото колективно обещание. Това е основата на цялостната дейност на партийните, профсъюзните и комсомолските организации.

Иван БОЖИНОВ
секретар на КК на БКП

НАШАТА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛИЗАЦИЯ

Научно-производственото предприятие „Центромет" във Враца е рожба на седмата петилетка. Още с учредяването си нашата първична партийна организация осъзна, че главната ѝ задача е да насочва усилията на младия трудов колектив към върховете на научно-техническия прогрес в областта на центробежното леене на важни за народното стопанство ротационни изделия. Оттогава досега постоянна тема на партийните събрания, на заседанията на бюрото, в ежедневната работа на комунистите са изясняване на новостите в нашата производствена сфера и тяхното практическо изучаване и прилагане, осигуряването на творческа обстановка за всеки научен работник и производственик.

Digitized by Google

Дейността ни в тази насока придоби особена целенасоченост, след като се запознахме с доклада на другаря Тодор Живков пред Националното съвещание от 31 октомври 1979 година. Там той разви идеята за интелектуализация на производството като най-важна задача на следващата петилетка. Тя особено допадна на нашия колектив и подтикна партийното бюро да предложи инициативата да разработим и приемем специална дългосрочна програма за интелектуализация на научно-развойната и експериментално-производствената дейност в нашето предприятие.

Подготовката на програмата възложихме на стопанското ръководство, като включихме в тази дейност целия научен потенциал, всички специалисти. След нейното широко обсъждане от специалистите и работниците я разгледахме в партийното бюро. Обогатена с предложението на целия колектив, на събрание на първичната партийна организация я утвърдихме като наша политическа програма.

Каква цел си поставихме с тази програма?

Първо, да издигнем ролята на първичната партийна организация като политически ръководител на трудовия колектив.

Да насочим силите на комунистите и на всички специалисти, научни работници и производственици към издигане на собствената си научна и техническа подготовка и да ги направим активни творци на научно-техническия прогрес.

Втората цел бе да открием най-новите постижения в нашия отрасъл и да приведем техниката и технологията в нашето научно-производствено предприятие в съответствие с тях. Само така ще можем да вървим в крак с икономическата политика на Партията и да използваме възможностите на нашия социалистически строй.

Като резултат от това да постигнем висока производителност на труда и икономическа ефективност.

Какво представлява тази програма?

В нея са заложени няколко важни научно-технически, технологически и социални задачи:

Да издигнем на съвременно равнище експериментално-производствената дейност чрез внедряване на високоефективни методи за автоматизиране на производствения процес.

Да разработим и внедрим специални глави за машини за дълбоко пробиване и разстъргване, с което да спестим валута.

Да автоматизираме внасянето на модификатор в металната стопилка.

Да разработим и внедрим автоматична линия за центробежно металолеене, което ще повиши производителността 2—3 пъти.

Да повишим професионалните знания и подготовка на специалисти и работници чрез провеждане на курсове за специализация и курсове за повишаване на практическата подготовка.

Своевременно да осигуряваме научно-техническа информация за световните постижения в сферата, в която работим.

Да провеждаме специални научни сесии по съвременните постижения в областта на заваряването на високолегирани сплави и центробежното леене на специални сплави.

Поради характера на производствената ни дейност партийната организация и досега се занимаваше с въпросите на техническия прогрес като най-важна област на нейното политическо ръководство. Тя неведнъж се е занимавала с внедряването на различни новости, възлагаше партийни поръчения на своите 25 членове. В резултат на това тя помогна комунистите на истина да застанат начело на борбата за изработката на ново оборудване, за компетентно решаване на важни технически и технологически въпроси. Резултатите са налице. Колектив, ръководен от директора н. с. инж. Емил Петков, лауреат на Димитровска награда, разработи първите у нас машини за центробежно леене. Монтьорът Петко Стаменов е автор на редица рационализации.

След приемането на програмата обаче дейността на организацията в областта на научно-техническия прогрес стана още по-целенасочена и активна. На партийно събрание възложихме на комунистите да разяснят на колектива целите и задачите, които си поставяме, и да го увлекат в тяхното изпълнение. Започнахме диференцирано обучение на всички по технически и икономически проблеми. Уточнихме как да се прилагат икономическият подход и икономическият механизъм, за да се заинтересоват всички за ускоряване цикъла „Изследване—експеримент—внедряване" и да постигнат максимален ефект.

На събрания обсъждахме неведнъж научно-производствената част от програмата.

На заседания на партийното бюро и на събрания изслушахме информации от ръководителите на производствени звена, програмни задачи, правихме оценки на извършеното, търсихме отговорност от онези, които изостават. Така в хода на изпълнението на задачите от програмата се реализира организаторската функция на първичната партийна организация.

Задачите се приеха с въодушевление и станаха дело на целия трудов колектив. Особено се изявиха досега комунистите Емил Петков, Начо Иванов, Йордан Първанов, Кънчо Печовски и други.

С приетата програма партийното ръководство създава условия за упорита работа на всички специалисти, за повишаване творческата активност, поемане на технически риск при решаване на проблемите, за по-голяма рационалност в научно-техническите решения, за пестеливо изразходване на суровините и материалите.

Засили се индивидуалната работа на комунистите с всеки член от колектива. Наш девиз стана: „Да внедрим научно-техническите постижения в практиката". Той ни задължава да превръщаме всяко научно-техническо решение в реалност.

н. с. инж. Иван ГЕОРГИЕВ

секретар на първичната партийна организация

Digitized by Google

РАПОРТЪТ НА ПЪРВА АТОМНА

Младият колектив на АЕЦ „Козлодуй" записа в трудовата си биография през седмата петилетка важни победи в мирното използване на атомната енергия.

— Първенец в националния конкурс за икономия на горива и енергия през 1977 и 1978 г. и второ място за 1979 г.;

— Национален първенец в съревнованието „Дружба" през 1978 и второ място през 1979 г.;

— Неколкократен носител на знамето на трудовата слава на Министерството на енергетиката и ЦК на Профсъюза на миньорите, металурзите, енергетиците и геолозите;

— Първенец сред колективите от промишлеността във Врачански окръг и носител на знамето на побратимената Сумска област от УССР за ритмичност и високо качество на производството.

Постигнати са технико-икономически резултати на световно равнище. Съвместната дейност между българските и съветските специалисти за по-ефективно използване на инсталираните мощности, трудовите ресурси, всекидневната борба за икономии на суровини, горива и енергия, вносни резервни части и материали допринесе производствената програма за 1979 г. да приключи успешно с рекордно постижение. Преодоляна бе за първи път в страните — членки на СИВ с атомни електроцентрали от този тип, границата 6 млрд. квтч. годишно електропроизводство и бяха предадени на народното стопанство 6 млрд. и 180 млн. квтч. електроенергия. Това съставлява повече от 20 на сто от годишния добив на електроенергия в страната.

Този рекорден успех на атомните енергетици определи третото място на нашата държава сред 24-те страни в света с промишлена ядрена енергетика по относителен дял на произведена енергия на глава от населението с атомен произход.

Тези радващи резултати окуражиха целия колектив и му дадоха нов импулс и увереност да воюва докрай за високото звание „Образцова АЕЦ в системата на СИВ". Нещо повече — през последните години използваемостта на действуващите мощности надхвърли 7000 ефективни часа, с който показател Първа атомна превъзхожда всички европейски атомни централи.

Внедрените критерии за трудовата и технологичната дисциплина, за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и постоянната грижа на партийното и стопанското ръководство за интелектуализиране на социално-икономическата дейност и последователно прилагане на новия икономически механизъм доведе до оптимизиране на всяка производствена операция и експлоатация на блоковете в оптимален режим. В резултат на това петилетният план бе изпълнен по всички показатели още на 25 август 1980 г. До края на годината съществуват реални възможности да бъдат произведени 2 млрд. квтч. еленергия над плана за петилетката, което се равнява на близо 60 млн. лв.

Партийната повеля, определена от Юлския пленум на ЦК на БКП, за срочно въвеждане в действие на III енергоблок от разширението на АЕЦ „Козлодуй" се превърна в нов повод и страстен призив за активизиране на партийно-организационната и масовата политическа работа във всички низови колективи за пълноценно използване на всяка работна минута, час и денонощие, за качествено и предсрочно завършване на пусковите операции, предвидени от оптимизирания и съкратен часов пусков график. Проведоха се открити партийни събрания, на които бяха взети реални обосновани и изпълними решения. В резултат на това комунистите и безпартийните застанаха на ударна денонощна вахта на най-трудните възлови места, от които зависи съкращаването и спазването на пусковите операции. Успешно се изпълнява поетото колективно обещание за извършване на пусковите операции на различните системи и съоръжения на блока за 103 вместо за предвидените 154 дни.

Под непосредственото ръководство на заводския партиен комитет особено внимание се обърна на индивидуалната работа с хората, на конкретните разговори и срещи в бригадите с участието на партийните и стопанските ръководители, за поддържането на трудовия ритъм чрез издаването на мълнии и тревоги, свързани с изпълнението на отговорните задачи.

В отговор на призива на ЦК на БКП за подемане съревнование в чест на XII конгрес между колективите в АЕЦ закипя надпревара под девиза: „За 12 ударни седемдневки — качествен пуск на III блок!" Успоредно с това колективът прави всичко възможно за успешно и предсрочно завършване на ремонта на I блок вместо за 5 — за 4 седемдневки.

Поето бе обещание физическият пуск на III реактор да стане в навечерието на 7 ноември в чест на 63-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция, а пълната мощност на третото атомно енергетично сърце в енергийната система на страната да бъде осигурена на 22 декември.

С въвеждането в редовна експлоатация на III енергоблок АЕЦ „Козлодуй" със своите 1320 мегавата ще се превърне в най-мощната електроцентрала в нашата страна.

Станчо ДЕЛИГАНЕВ

секретар на ЗПК в АЕЦ „Козлодуй"

Digitized by Google

НАЧЕЛО НА КОЛЕКТИВА

Как работи нашата група към „синя смяна“ при цех „Николай Рукавишников“, завод „Станке Димитров“ — Мездра? За всяко тримесечие партийната група знае с какви главни задачи ще се занимава. Най-голяма тежест се дава на качествените показатели и икономията на материали, на идеологическото израстване на всеки член от групата, също така и на мероприятия за културното развлечение. Всеки член от групата получава постоянни и временни партийни поръчения, за които лично се отчита. Пред партийната група биват извиквани бригадирите и началник смените, за да дадат отчет за своята работа. Редовно се провеждат събрания с целия колектив на смяната, на които се разглеждат някои актуални проблеми.

Групата има голяма заслуга за внедряването на новостите.

Преди 5 години нашият цех беше оборудван с нови безсовалкови станове. В началото нямахме добър опит и квалификации и някои секционни майстори обясняваха неуспехите с недостатъци на техниката. Членовете на партийната група се заеха и доказаха, че становете са на световно равнище и са високопроизводителни. Същото може да се каже и за материалите, с които работим. Наложи се от памук да преминем на двойна смес, впоследствие и на тройна смес и поради неспазването на някои технологии в началото се получи сътресение. Тук пак с партийно поръчение начело застанаха членовете на партийната група и резултатите не закъсняха.

Цехът премина на бригадна организация на труда от началото на 1979 г. Бяха изградени бригадни съвети по смени, в които влизат партийният отговорник, комсомолският секретар, председателят на профорганизацията и производствеици. В края на всеки месец съветът се събира и дава оценка за трудовото участие на всеки член от колектива.

В смяната се заработи под девиза „Героят е винаги в строя“, като се поставяха и конкретни условия, за да добие правото да носи името на национален герой.

Всеки колектив допълнително приемаше нови завишени изисквания и след това добиваше правото да носи името на национален герой. Такова право в смяната добиха две бригади и сега с още по-голяма сериозност и амбиция защищават това име. В тези бригади работят и четирима комунисти от нашата партийна група. Можем да кажем, че при бригадната организация на труда идва и по-доброто използване на основните фондове, а именно: по-голяма използваемост на машините и пълно оползотворяване на суровините, с които работим. По тези показатели също имаме добри резултати. Планираната производителност на становете е надмината. По използване на суровините има още възможности — не сме достигнали желаните резултати.

Членовете на групата изпълниха петилетния си план по всички показатели. Сега в момента имаме комунисти, които работят за втората година от VIII петилетка. А това са втора секция, където работят комунистите Надка Тодорова и Димитрина Костова, трета секция с комунисти Георги Маринов, Станка Колева и Гинка Николова. От постигнатите резултати се вижда, че всеки комунист от партийната група е изпълнил девиза на петилетката „За висока ефективност и високо качество“.

Георги МАРИНОВ
отговорник на партийната група

Digitized by Google

ПО 4 АПАРТАМЕНТА НА РАБОТНИК

Нашата партийна организация обърна голямо внимание на усъвършенстването на бригадната организация на труда в строителството. Още преди Националната партийна конференция имахме бригади, които работеха по почина на съветския челник Николай Злобин. Известни са успехите на строителите, ръководени от героя на социалистическия труд Георги Филипов. В последните години партийната организация и партийните групи съсредоточиха вниманието си към идейновъзпитателната работа в микроколективите. Обсъждахме въпросите за подобряване организацията на труда, за въвеждането на вътрешностопанската сметка, за ефективното използване на материалите, енергията, горивата, трудовите ресурси, техниката.

Нашата организация и партийните групи изявиха най-добре своята авангардна роля с това, че помогнаха на целия колектив да осъзнае и намери по-добро решение на организацията на труда. В резултат на общите ни търсения стигнахме до извода, че още по-добре ще съчетаем трите елемента на производството и ще постигнем по-голяма синхронизация и ефективност, ако обединим съществуващите четири злобински бригади в един технологически екип към Домостроителния комбинат. Това стана още в началото на 1979 година. Ръководител стана Георги Филипов. През миналата година строителите, обединени и технологически обвързани в единно производствено звено, поставено на вътрешностопанска сметка, постигнаха по 3,84 апартамента на един работник. През последната година на петилетката ние очакваме да увеличим още повече своя резултат и да достигнем средно по 4 апартамента на човек. Именно благодарение на новата организация на труда нашият технологически екип се утвърди като един от челните строителни колективи в страната.

Много са формите на нашата идейновъзпитателна работа сред строителите от новия екип — дискусии с колектива, индивидуални срещи с всеки строител, изпращане писма до семействата на проявилите се и на нарушаващите дисциплината и самоволно отсъствуващите. Имаме 25 наставници, повечето комунисти, които са обучили най-малко по двама работници. Комунистите редовно правят самоотчет пред групата, бюрото и организацията за своята авангардна роля и за всяка творческа проява или за допускани по-сериозни грешки.

Партийните групи редовно обсъждат качеството на строително-монтажните работи, трудовата и технологичната дисциплина, работата на бригадните съвети, финансовите резултати и пр. Те активно съдействуват да се разбере от всеки икономическият механизъм, правилно да се определя коефициентът на трудовото участие, за да се оцени справедливо делът на всеки в общия резултат и неговото възнаграждение.

Съвместно с профорганизацията и стопанското ръководство се погрижихме да създадем добри битови условия и възможности за почивка на работниците. Всички звена разполагат с фургони, санитарни фургони с бани и съблекални, клуб фургони за политическа работа.

В резултат на това за десетте месеца на годината изпълнихме изцяло плана за строително-монтажните работи както по обем, така и по всички качествени показатели и преизпълнихме плана за предадените жилища. Уверени сме, че ще навлезем в осмата петилетка без дългове и достойно ще посрещнем Дванадесетия конгрес на БКП.

инж. Р. ГОРАНОВА
секретар на ППО — Домостроителния комбинат

Digitized by Google

ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА РАБОТА В УСЛОВИЯТА НА НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДХОД

„Пътуващият семинар", организиран от ръководството на отдел „Организационен" на ЦК на БКП, приключи първите си срещи и беседи в Ловеч и Габрово. В работата на семинара участвуват политически сътрудници на отдела и секретарите на окръжните комитети на Партията по организационните въпроси. В творческите разговори участвува секретарят на ЦК на БКП др. Георги Атанасов. Семинарното занятие бе ръководено от др. Георги Григоров, зав. отдел „Организационен".

Темата, която бе разработена и разисквана, се отнася до преблемите на партийно-организационната работа в условията на новия икономически подход. Изучен бе опитът на окръжните партийни комитети в Ловеч и Габрово, на комитетите и първичните партийни организации в МК „Балкан", „Елпром" — Ловеч, ЕЗ „Елпром" — Троян, ЕТЗ „Подем", ИЗ „Болшевик", ПТК „В. Коларов" от Габрово.

След тази отсечка на маршрута следващата година „пътуващият семинар" ще продължи дейността си по същите проблеми в други окръзи.

Тази методическа форма според участниците и ръководителите постигна двуединна цел: научнопознавателна — за работниците от апарата на организационния отдел и от окръжните комитети, които от изложенията на докладчиците и от последвалите беседи получиха реална представа за решените и за нерешените проблеми на започналото преустройство в партийно-организационната дейност при условията на новия икономически подход. За секретарите на окръжните комитети тази информация е основа за съпоставки, за сравнение и оценки как аналогичният процес се развива в организациите, които те ръководят. Другата положителна страна на семинара е в неговото конкретно приложно значение. Партийните комитети и бюра, домакини на срещата, са разполагали с време целенасочено да съсредоточат повече внимание и сили върху обсъжданите проблеми, да направят значителна крачка напред, за да могат сега заедно със себе си да въоръжават и останалите кадри с ценен опит.

Оживените разисквания по темата, множеството въпроси и отговори съдържат индиректни оценки в подкрепа на новото, създадено от тях. Безспорно откровеният разговор ще помогне на партийните комитети и организации да приключат започнатото от тях преустройство, с което още повече ще издигнат качеството и ефективността на партийно-организационната дейност за успешното изпълнение на новите задачи, които Дванадесетият конгрес ще постави.

По-долу публикуваме с незначителни съкращения изложенията на другарите ПЕТЪР БАЛЕВСКИ и ТРИФОН ПАШОВ — първи секретари на окръжните комитети в Ловеч и Габрово, които те направиха пред целия състав на „пътуващия семинар".

Digitized by Google

ПЕТЪР БАЛЕВСКИ
първи секретар
на ОК на БКП — Ловеч

ПОСТИЖЕНИЯ И ТРУДНОСТИ

ЩЕ РАЗКАЖА КАК ПРЕУСТРОЙВАМЕ ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА РАБОТА В УСЛОВИЯТА НА НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДХОД, КАКВО Е ИЗВЪРШЕНО, КАКВО Е ПОСТИГНАТО И КАК НИЕ ГО ОЦЕНЯВАМЕ, КАКВИ ПРОБЛЕМИ ВЪЗНИКВАТ И КАК ВИЖДАМЕ ТЯХНОТО УСПЕШНО РЕШАВАНЕ...

Всеки от нас разбира, че принципите на икономическия подход, така обосновано и убедително разработени от др. Тодор Живков, са огромно теоретическо достижение и достойнство за нашата партия, безспорен принос в теорията и практиката на социалистическото строителство. Неговото цялостно приложение несъмнено ще наложи и видимо налага качествено нови изменения и нови явления не само в областта на икономиката, но и в социалната сфера, и в целия обществен живот. Другарят Тодор Живков обоснова задачата да превърнем прилагането на новия икономически подход в проблем икономически, проблем социален, проблем идейновъзпитателен, проблем политически!

Тя обективно и властно предопределя необходимите дълбоки качествени изменения в ръководната, в партийно-организационната и организаторската дейност, в стила и методите на нашата работа.

I

КАК РАЗЯСНЯВАМЕ, ИЗУЧАВАМЕ, ОВЛАДЯВАМЕ И ПРИЛАГАМЕ НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДХОД И НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ МЕХАНИЗЪМ?

Без да навлизам в подробностите на въпроса, ще споделя, че през изминалия кратък период ние успяхме наистина да поставим проблемите на икономическия подход в центъра на ръководната организаторска и политическа работа на окръжния комитет, на нашето бюро, а мога да твърдя, че това е валидно и за общинските и заводските комитети, за повече от първичните партийни организации. Това не означава, че всичко и навсякъде е доведено до равнището на големите изисквания. Но главното е, че сред основните кадри се утвърждава правилно разбиране и старание в тази насока, а това е важно условие и гаранция за успех.

Редица конкретни измерения на досегашната работа показват, че тя в основни линии е организирана правилно, осъществява се последователно и целенасочено.

На широка основа беше организирано разясняването и изучаването на принципите на новия икономически подход. В теоретически аспект и сега те заемат централно място в системата за политическа просвета и икономическо образование, в редица научно-практически конференции, социологически изследвания и други.

Какво тук считаме за много важно и полезно? Това е постепенното преместване на центъра към изучаването и овладяването на практическите въпроси, които възникват в процеса на приложението на новия икономически механизъм. Обучението, съчетано с конкретното запознаване с вътрешните норми и нормативи, с осмислянето на собстве-

Digitized by Google

ните резултати се оказа важно и сигурно средство за въздействие. На тази цел както досега, така и в бъдеще ще подчиним важни семинарни занятия, открити събрания и други форми. Те способствуват за повишаване на активността при утвърждаването на нормативите и на организацията на труда.

Много конкретни въпроси бяха разработени и обсъдени в бюрото на окръжния, общинските и други партийни комитети. Широк кръг от специалисти участвуваха при разработката на проектите за бригадната организация на труда в АПК, СМК, основните заводи. Разгледана бе работата за организацията на труда, управлението и приложението на вътрешностопанската сметка в АПК — Троян и Тетевен.

Общинският комитет на Партията в Луковит докладва за своята работа по усъвършенстването на стопанските дейности в условията на новия икономически механизъм. Общинският комитет в Александрово се отчете по укрепване на дисциплината и спазване законността при новите условия.

На семинарно занятие с първите секретари на общинските партийни комитети и членовете на бюрото бяха обсъдени измененията в стила и метода на общинския партиен комитет в Априлци в условията на новия икономически механизъм и други. Този подход се прилага и в общинските, заводските, общоселските комитети. На пленума на общинския партиен комитет — Угърчин, който обсъди и утвърди проекта на АПК за внедряване на бригадната организация на труда и стопанската сметка, участвуваха първите секретари на общинските партийни комитети.

В първичните партийни организации и групи редовно се поставят такива проблеми, като: новата бригадна организация, договорите и тяхното изпълнение, вътрешностопанската сметка и резултатите, работната заплата и нейното гарантиране и други.

Полезен се оказа прегледът за работата на партийните групи при новите условия, социологическото изследване за възпитателната и организаторската работа в условията на новия тип бригада и други.

Тази година на пленум на окръжния комитет на Партията бяха разгледани първите резултати и някои изводи от приложението на икономическия механизъм.

Постигнато е правилно съчетаване на изучаването и внедряването на новия икономически механизъм с реализацията на насрещните планове.

Освен това, че основните трудности, които изпитахме в началото на годината по приложението на икономическия подход и новия икономически механизъм, са вече преодолени, натрупан е опит, който ни дава възможност още да задълбочим нашата работа за пълното прилагане на механизма и на тази база да осигурим рязко повишаване на ефективността!

Няма да сгреша, ако кажа, че икономическите методи и средства стават основни и решаващи в борбата за изпълнението на плана.

Стопанската сметка, самоиздръжката и резултативният характер на работната заплата станаха главно средство за достигане на плановите показатели, за повишаване ефективността на производството.

Както за полугодието, така и за деветте месеца на тази година производствените задачи в промишлеността се преизпълняват. Към положителните промени от прилагането на новия икономически подход и новия икономически механизъм в промишлеността можем да отнесем и следните факти:

Ускоряват се документооборотът и обращението на оборотните средства. Документооборотът е сведен вече до 2,5 дни при определен с нормативните документи 10 дни.

Digitized by Google

Подобрява се ритмичността в производствената дейност. Тя е вече характерен белег за много промишлени предприятия и за окръга като цяло. Планът започна да се изпълнява още от първите дни на месеца и до 20-то число се осигуряват планираните парични постъпления.

Главен резултат от подобрената ритмичност е равномерното разпределение на плана по месеци и тримесечия за годината. Това разпределение се извърши без какъвто и да е административен натиск.

Укрепва стопанската сметка и на тази основа самоиздръжката на предприятията. Това намери израз в по-задълбоченото разработване на нормативната себестойност и полагане на усилия за нейното намаляване, засилване на борбата за икономии, повишаване на контрола върху производствените разходи и пр. Следствие на това бяха постигнати редица положителни резултати: за деветте месеца на тази година обещанието за икономия на материалните разходи бе преизпълнено с 5059 хил. лева.

Тези резултати не са нито гаранция, че при нас всичко е добре, нито основание да изпаднем в самодоволство. С тях искаме само да потвърдим, да докажем безспорно положителната страна от приложението на икономическия подход на новия механизъм. Но ние сами разбираме колко още големи резерви има нашата икономика, чието разкриване и оползотворяване тепърва ни предстои.

И още нещо — ние не живеем с илюзията, че новият икономически подход и новият икономически механизъм са изучени, овладени и гладко, без смущения се прилагат. Защото не е така. А да не говорим за голямата задача, която така вярно постави др. Тодор Живков в речта си от 30 януари т. г., като заяви:

„Повелята е: да създадем такава система на възпитание на класата, на целия народ, че икономическият подход да завладее мисълта, да стане цел и дело на милионите, да се превърне в техен начин на труд и живот; да осигурим навсякъде такава система на работа и ръководство, която да изхожда от изискванията на новия икономически механизъм. Ето каква е сега главната политическа, икономическа и идеологическа задача!“

Това ние още не сме постигнали. Но и не можехме да го направим за толкова кратък период !

II

МАКАР И КРАТЪК, ИЗМИНАЛИЯТ ПЕРИОД НИ ДАВА ОСНОВАНИЕ ДА НАПРАВИМ РАВНОСМЕТКА КАК РЕШАВАМЕ НЯКОИ ОТ ПРОБЛЕМИТЕ НА ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННАТА РАБОТА В УСЛОВИЯТА НА НОВИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДХОД

Без да се увличам в теоретизиране, не ми е такава задачата, ще подчертая, че когато говорим за новия икономически подход и неговото повсеместно внедряване, сме длъжни да си даваме ясна сметка, че става дума за преминаване към ново качество, че се касае за дълбоки изменения не само в икономическата област, но и в социалната сфера, в обществените отношения. И тези изменения, които имат обективен характер, не могат да не засегнат, и то из основи, организационната и политическата работа на Партията, стила и методите на ръководство. Следователно и тук преустройството е също така необходимо и закономерно. Нещо повече — по-точно ще бъде сега да говорим не за партийно-организационната работа в условията на новия икономически подход, а за преустройството и пригаждането на същата към изискванията за неговото бързо, пълно и повсеместно внедряване.

От такива позиции бих желал да поставя някои проблеми на партийно-организационната работа, които при новите условия придобиват важно значение, обогатяват се.

Digitized by Google

Първият проблем се отнася до засилване на политическия характер на партийното ръководство на икономиката

Ръководството на икономиката винаги е било и ще бъде генерално направление в политическата и организаторската дейност на Партията. Въпросът за подхода, за умението то да се осъществява с политически средства и методи, е стоял в центъра на нейното внимание.

Опитът потвърждава, че икономическият подход не само изисква и засилва ролята на политическото ръководство, но заедно с това той спомага да се преодолеят елементите на администриране и груба намеса в работата на стопанските и други органи.

Далеч съм от твърдението, че ние сме постигнали желаното равнище в тази насока. Но истината изисква да се каже, че се създават обективни условия за качествено нова настройка на партийната работа в областта на икономиката.

Ще отбележа два момента в нашата работа, които заслужават внимание:

Първият момент — постепенно центърът на тежестта в нашата партийна дейност се премества, и то по много естествен и логичен начин, от текущите и оперативните въпроси към редица нови, свързани с перспективата на развитието разработки, решения и действия. Може да се каже, че сега главното ни внимание е насочено към бригадната организация на труда, към внедряването на вътрешна нормативна система, към разработването на инженерните проекти на отрасли и АПК, за осъществяването на цялостни програми за научно-технически прогрес, модернизацията и др. Към това са насочени партийният контрол, работата с кадрите и т. н.

Постепенно ние се доближаваме до изискването за нов критерий в оценката на своята работа като окръжно ръководство, в оценката на другите ръководства — общински и заводски, на партийни и стопански кадри. Да съдим не по това как се изпълнява планът, а как и доколко високоефективно се развива икономиката, социалната и други сфери, как се воюва за това с нови форми, с нов стил на работа.

Изменят се характерът и съдържанието на въпросите, с които се занимават общинските и заводските комитети, първичните организации.

Вторият момент — главното в политическия подход ние виждаме сега в насочването на цялата наша партийно-политическа и организаторска работа към създаване на всички условия за всестранно използване предимствата на икономическия механизъм, към разгръщане инициативата на всички колективи, ръководни кадри, специалисти, работници и кооператори за разкриване и най-пълноценно използване на резервите и възможностите на нашата икономика за бързо повишаване ефективността на производството и главно на обществената производителност на труда.

Сега тази работа посвещаваме за достойна среща на Дванадесетия партиен конгрес.

Нашият опит показва, че е много важно да има ясна цел и конкретна борба за нейното достигане. В годините на седмата петилетка ние избрахме за свой девиз „Всеки ден, всяка седмица и месец — с изпълнен график и план“ и успешно го реализирахме. Той ни помогна да разнообразим и правилно да насочим всички свои сили. Той отговаряше на условията, когато планът се считаше за главното в работата.

Но в условията на новия икономически механизъм главното е да се утвърждава повсеместно принципът на стопанската сметка и самоиздръжката, борбата за изпълнение на насрещните планове да се осигурява с икономически лостове и средства. Това означава на качестве-

Digitized by Google

но ново равнище да се извисят съдържанието и подходът в нашата организаторска и политическа дейност.

Ето защо след продължително обсъждане ние издигнахме друг девиз: **„Всички резерви в действие — максимални резултати навсякъде“.** Този принцип можем да осъществяваме сега на етапа на подготовката на насрещните планове, той би имал още по-ефективно приложение и в процеса на тяхното изпълнение. Неговата реализация би ни създала неограничен простор за постоянно творчество и инициатива. Но най-важното е, че решително се изменя критерият за оценяване на извършеното и на достигнатото.

Този девиз вече е подет, по него се работи. Той ще бъде за нас център и критерий за оценка на партийно-политическата и организаторската ни работа. С него може да се свържат всички направления от дейността ни през осмата петилетка — и съставянето, и изпълнението на плана, и разкриване на резервите в организацията на труда, в осъществяването на научно-техническия прогрес и интелектуализацията и т. н.

Разбира се — предстои ни много да направим, за да може безусловно да се прилагат икономическият подход и новият механизъм, да се създаде увереност в колективите, че разкриването на резервите е тяхно задължение, но и тяхно право и завоевание. Засега още не е така. Но според нас това е верният път, за да се стигне до онзи остър сблъсък — „съзнателен, открит и организиран — срещу стария начин на мислене, с административните и бюрократичните методи на ръководство“.

В тази насока възникват твърде много и твърде важни практически въпроси на новия икономически механизъм. Да се уважават насрещните планове, да се внедрят дълготрайни нормативи и главното — по-малко те да се изменят. Да се създаде някаква сила, която най-после да спре планирането и корекциите по телексите, да се ликвидира глобалният и некомпетентен подход към плана. Имаме чувството, че все още се използват бюрократичните форми на работа. Може би така ни се вижда, или сега по-добре се вглеждаме в тях. Но при новата обстановка, когато хората и колективите сами поемат и носят отговорността за своите дела, има и условия за бюрократични действия. И би трябвало борбата с тях да има по-остър, наистина политически характер!

Вторият проблем е за научността в партийно-организационната работа

Знаем много добре, че научността в партийната работа по същество е заложена в априлската линия на Партията, в политиката на Централния комитет, в нейното творческо разработване и приложение.

Нашата задача е по-ограничена и се изразява в това, правилно да се ориентираме и съобразно конкретните условия на окръга, общините, заводите и колективите да анализираме вярно обстановката, да виждаме процесите в перспектива, реално да оценяваме възможностите, да определяме своите конкретни цели, да избираме формите и средствата на работа за тяхното достигане.

В тази област има широко поле за инициатива и творчество, изискванията постоянно нарастват, а предел няма. В нашата философия има едно определение „Да се достигат най-високи цели с помощта на най-добрите средства“.

Няма да доказвам нарастващото значение на въпросите за планирането, за уменето да се обхванат проблемите, за научния подход към тяхното разработване и решаване, за организацията и контрола на изпълнението и т. н.

Digitized by Google

Ще спра на два момента, които сега придобиват особено ново звучене.

За комплексния подход в партийната работа

При новите условия той се оказва решаващ. Неумението да се видят нещата в тяхната цялост води до неуспех, дори до някои трудности. Не става дума за това, че проблемите на икономиката са сложни и комплексни, че тук има железни и строги обективни закони. Става дума, че при действието на новия механизъм не може едно да се реши, а друго да се изостави, да чака по-добри времена!

Ще се позова на вътрешностопанската сметка. Ние не говорим за първи път за нея. Но сега отиваме към нейното реално и цялостно прилагане. И тя ни постави пред твърде много практически въпроси. Няма стопанска сметка без бригадна организация, няма бригадна организация без трайни и научно обосновани нормативи. Няма резултати от бригадната организация, ако реално не се отчита личният принос на всеки в общото дело. И изведнъж се оказва, че ние все още не сме в състояние, при своите стари разбирания, да създадем и да утвърдим нов тип бригада в нашите заводи!

Докъде сме стигнали?

Ще взема МК „Балкан". Сега там бригадите са уедрени — 19 бригади, има нормативи, вътрешни правила и т. н. Но има все още и цехове и цехови ръководства. Нещата не са доведени докрай.

Причината — не се решава въпросът за статута на бригадира, щатните и други въпроси. Те и не се подготвят. Сами тръгваме към това!

Примери от този род има много.

Изключително важен момент и елемент на научността сега става въпросът за **нашето умение да оценяваме обстановката, да предвиждаме евентуалните нови явления и процеси, да предлагаме и нови форми за работа.**

Ще се позова на такъв пример — в големите села ние създаваме по две и три производствени единици — бригадите. Но няма единно стопанско звено, което да регулира общите въпроси в селата. А такива има, и то твърде много — преливане на работната сила, общи социални проблеми, общи проблеми на ползване на земята и много други. Какво да се прави — отговор не сме дали!

Оказа се, че е необходима нова структура на персонала и на бригадите в промишлеността. Сега изпъква с голяма сила въпросът за квалификацията, за взаимозаменяемостта и т. н. Нужно е качествено ново решение!

Нови критерии възникват и за **правилното съчетаване на обществените и на личните интереси.** Надеждата, че икономическият подход и новият механизъм ще действуват със силата на автоматизъм, не се оказа вярна и ни изправи пред някои трудности — опазване на собствеността, заплащането и настроението и т. н., особено в АПК и т. н.

Ние подготвяме проучване за социалната активност при новите условия и проблемите на нейното организиране и насочване, но още е рано да говорим.

Насочили сме се също така и към своя разработка за работата и критериите за оценка на ефективността от дейността на първичните партийни организации.

За работата и отговорността на кадрите

Постановките и критериите в тази насока са ясни.

Какво ние правим?

Digitized by Google

Предприемаме решителни мерки за укрепване на низовите звена. В бригадите на АПК вече сме постигнали видими резултати — над 75 на сто от основните специалисти са в бригадите.

Не е така в заводите. Сега решаваме тази задача.

Главното си внимание насочваме към издигане на персоналната отговорност за поръчаната работа, за системен контрол и отчет на кадрите както пред партийните органи, така пред колективите.

Система в нашата работа стават прегледите по отделните въпроси и за цялостното състояние в заводите и АПК. Но още не можем да противодействуваме на стремежа у някои кадри да намират обективни причини за оправдание, особено сред стопанските дейци. А факти и причини за оправдание винаги се намират. Но истинската партийност предполага умение да се виждат навреме обективните причини, да се воюва за тяхното отстраняване, но целта да се достига.

Има отделни кадри, които очевидно не са пригодени да работят по новому и някои от тях ние вече освобождаваме.

Главният проблем при новите условия е да пренесем центъра на организаторската си дейност в трудовите колективи

С това няма да разкрия нищо ново. Така е било и досега — отчитали сме, че нашите идеи и разработки могат да се реализират само чрез съзнателната енергия на хората.

Но в сегашно време, колкото и добър стил да имаме, колкото и научно да разработваме и решаваме въпросите, желани резултати няма да получим, ако решенията и призивите не станат съзнателно дело на непосредствените изпълнители.

Разбиране у нас, че това е главното, решаващото в организаторската ни дейност, има. Направеното и постигнатото не е малко. Но и още много ни предстои.

Какви конкретни въпроси решаваме и докъде сме стигнали?

Много сили положихме и полагаме за формиране на бригади от нов тип.

Дълбоко сме убедени, че това е главното от жизнената среда за действието на новия механизъм в истинския му вид.

Създаваме комплексни бригади, оптимални по размер, с конкретно изчислена база, обезпечени с материали и възложена измерима производствена задача, с точно определени права, с напълно разгърната и внедрена нормативна система и вътрешностопанска сметка. Това е условието за активно участие на хората в управлението на производството, за изборност на ръководствата и т. н.

Но нашата работа в тази насока не е довършена. Не е довършена от организационна гледна точка. По-напред е тя в АПК, а в другите отрасли предстои още много да се направи. А що се отнася до истинско разгръщане на правата и инициативите на бригадите, може да се каже, че сме още в началния етап. В тази насока сега съществува голямо поле за творческа работа, що се касае до създаването и утвърждаването на положителен опит и на нови форми за участие на бригадите в планирането, обсъждането и решаването на производствените, социалните и другите въпроси.

От първия въпрос логично произтича следващият — партийната структура да се приведе в пълно съответствие с бригадната организация

Мисълта ми е за пълно покритие между бригадата с първичната организация или група.

Digitized by Google

Голяма грижа отделяме за усъвършенствуване ролята на първичните партийни организации като политически ръководители на низовите трудови колективи.

Въпросът е толкова стар, колкото Партията. Но и винаги нов, а сега вече генерален въпрос.

На какво сега отделяме повече внимание. Ще посоча няколко момента:

— Непосредствено помагаме за правилно организиране и насочване на работата — по-широк обхват на въпросите, изучаване на настроенията, индивидуалната работа с хората, правилен подбор на критериите за оценка на резултатите от производството и т. н. И главното — всяка организация да се занимава, и то компетентно, със своите проблеми. Сега това наистина е голям въпрос;

— Да издигнем добри кадри и да ги учим. Да ги учим на конкретна организационна работа. Ние създаваме свои форми за това — в заводите, в АПК, в общините.

Не сме доволни от школите.

Много обща теория, и то от стари позиции!

— Много старание полагаме партийните организации да дават бърз отговор на възникналите въпроси, въпреки че понякога и ние не успяваме, и реакцията е неблагоприятна.

Да преодолеем формализма в грижата за човека, за отделния комунист.

Нямам предвид социалното планиране и общите думи в тази област. Дори когато те формално са решени, на колективите остават да тежат много лични болки на хората, които се решават в колектива и чрез него.

Ще взема един въпрос, който се отнася и до политическия подход, и до грижата за човека. Той засяга социалната сфера — работническите столове. Не го поставям, защото напоследък той е модерен. Не! С него ние се занимаваме отдавна. Имаме добри заводски столове. Роди се идея в МК „Балкан", ние я подкрепяме и ще я доведем докрай. Не да се плаща 50 на сто от храната в стола, а само за работниците да се дава безплатно — първо, хляб и десерт. От този род има много въпроси, които ние би трябвало добре да обмислим и да решим.

Или да вземем въпроса за квалификацията. Той сега изпъква на качествено нова основа — е и производен на структурата на персонала, на системата за заплащане. Би следвало правата и задачите на партийните организации в тази област значително да разширим. Въпросът започва от правата и правилата за планиране, стимулиране и заплащане.

Или да вземем въпроса за дисциплината. Ние далеч не сме го направили въпрос на партийните организации и на трудовите колективи. Кой кога идва и кога излиза — това е работа на заводските ръководства. Тук е нужен нов статут — права.

Но главното е заключението. Предстои ни още много работа, за да се научим всички — и партийни, и обществени дейци, да ценим своята работа и отговорност за състоянието в първичните партийни организации, в производствените бригади. Това е главното, а то е най-трудното и отговорното.

Ние се готвим на базата на цялостни изследвания и проект за създаване на опит в работата на първичните партийни организации и по въпроса за социалната и обществено-политическата активност на комунистите да обсъдим този въпрос на научно-практическа конференция, а вероятно и от пленум на окръжния комитет. Надяваме се това да ни помогне за конкретна насока и резултати.

Digitized by Google

ТРИФОН ПАШОВ
първи секретар
на ОК на БКП — Габрово

КОИ ПРОБЛЕМИ ИЗВЕДОХМЕ НА ПРЕДЕН ПЛАН

Партийно-организационната дейност като част от цялостната партийна работа обхваща широк кръг от проблеми, свързани преди всичко със създаването на необходимата организация за реализиране програмата, политиката и решенията на Партията. Ще се спра само на онези от тях, които сме извели на преден план в условията на повсеместно внедряване на новия икономически подход.

1. УСЪВЪРШЕНСТВУВАМЕ СТИЛА И МЕТОДИТЕ НА РАБОТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

Ние отчитаме, че решителното подобряване на стила и методите на работа се налага, на първо място, от ефективното решаване на задачите за последователно прилагане на новия икономически подход и новия икономически механизъм. Но те не са единствената причина. Сложни проблеми в това направление поставя изграждането на селищните системи, които като качествено ново явление в нашата обществена структура са призвани да създават социална среда, способствуваща за многостранното развитие на личността, за задоволяването на потребностите и непосредствените интереси на трудещите се. Специфични проблеми и изисквания пред партийното ръководство поставя задачата за превръщане на осмата петилетка в петилетка на научно-техническия прогрес, в който интелектуализацията е важен неин аспект.

Първото направление в нашата работа за усъвършенствуване на стила и методите на партийно ръководство при решаването на този сложен комплекс от проблеми е засилването на политическия характер на партийното ръководство, превръщането на политическия подход навсякъде в негова сърцевина.

Като изхождаме от първенствуващата роля на политическия подход в системата от подходи и методи, ние целенасочено работим за овладяването, усъвършенствуването и умелото използване от партийните органи и организации, от партийните и стопанските кадри на политическите средства и методи при решаване на задачите, свързани с последователното прилагане на новия икономически механизъм, с разгръщането на научно-техническия прогрес, с поврата в осъществяването на социалните проблеми. Специални грижи положихме за изясняването на единството между политическия подход и отражението от неговото реализиране върху социалната активност на трудещите се. Занятията на задочния партиен университет с номенклатурните кадри на бюрото на окръжния комитет бяха изцяло подчинени на тази задача. Те приключиха с научно-практическа конференция на тема „Диалектическата връзка и взаимодействието между политическия и икономическия подход в управлението на производствените и други дейности, за повишаване социалната активност на трудещите се“. Грижите за усъвършенствуване на стила на ръководство в условията на прилагане на

Digitized by Google

новия икономически механизъм бяха в центъра на обучението в партийните университети и при общинските комитети. 60 на сто от занятията имаха практико-приложен характер. В този дух продължава нашата работа за повишаване на марксистко-ленинското образование на ръководните кадри и през новата партийна учебна година.

Стремим се по-дълбоко и по-системно да прилагаме икономическия анализ и качествените критерии при оценката на нашите дейности, при което се правят цялостни политически изводи, приемат се обосновани политически решения. Този стремеж все по-ярко се проявява в работата на окръжния и на общинските комитети и техните бюра.

В процеса на внедряването на икономическия механизъм нараства уменето на общинските партийни комитети да осъществяват компетентно политическо ръководство на обществено-икономическия живот на селищните системи. Сега те по-добре виждат в перспектива специфичните проблеми на съответната селищна система, творчески ги разработват и решават. Успешно определят основните задачи на трудовите колективи и вземат компетентни решения много заводски партийни комитети.

Съществено значение за усъвършенствуване стила на работа и ръководство придобива перспективното планиране на партийната дейност, което отдавна се утвърди в практиката на комитетите и организациите.

Новото, към което се стремим сега при планирането, е да постигнем по-голяма обвързаност на задачите от плановете за социално-икономическото развитие на колективите с мерките и средствата за тяхното организационно и идеологическо осигуряване. По този начин партийно-организационните мероприятия получават по-голяма целева насоченост, по-силно въздействуват върху ефективността на производството и социалната активност на трудещите се. Но ние считаме, че постигнатото в това направление е далеч от желаното. Политическият подход, политическата позиция при обсъждането на въпросите, политически зрялото поведение не винаги се проявяват достатъчно последователно. В много случаи те се изразяват в едностранчиво икономическо, техническо и административно действие за изпълнение на определени задачи, при което недостатъчно се отчита ролята на първичната партийна организация, на комунистите, на хората и работата с тях. Някои наши кадри от държавни органи и от стопански ръководства подценяват идеологическата и политическата същност на социалните проблеми. Показателен е фактът, че една част от първичните партийни организации недостатъчно се занимават със социалното планиране и социалните проблеми. Всичко това потвърждава сложността и значимостта на задачата да повишаваме политическия характер на партийното ръководство.

Второто направление в нашите усилия за подобряване на стила и методите на ръководство е успешното решаване на задачата за повишаване ефективността на организацията, проверката и контрола за изпълнението на решенията.

През последните години след всеки пленум бюрото разработва оперативен план за изпълнение на приетите програми или решения.

Сега поставяме на оценка реализацията на нашите собствени решения, вземаме мерки за рязко подобряване организацията на тяхното изпълнение, на контрола и проверката. Особено внимание отделяме на ефективността от работата на бюрото на окръжния комитет, за увеличаване на относителния дял на онази негова дейност, която е насочена към контрола и проверката. Увеличаваме докладите и оценките от комплексни проверки в отделни селищни системи и основни пред-

Digitized by Google

приятия и заедно с това вземаме мерки за по-нататъшното усъвършенстване на изградените помощни съвети, осъществяващи оперативна помощ и контрол по отделни направления и възлови проблеми. Такива помощни съвети са окръжният съвет за научно-техническия прогрес с председател първият секретар на окръжния комитет на Партията; комисиите по усъвършенстване на социалистическата организация на труда; по увеличаване и разнообразяване на стоките и услугите за населението; по усъвършенстване на социалистическата организация на труда в селското стопанство; по внедряването на челния опит и други. В момента при бюрото на окръжния комитет на Партията функционират осем такива помощни съвета. Между тях и отделите съществува най-тясна интеграция и единодействие с определена тенденция да се засилва общественото начало.

В какво се състои например дейността на съвета по научно-техническия прогрес, как той способствува за изпълнение на решенията на Централния комитет и на окръжния комитет на Партията в това стратегическо направление на нашето обществено-икономическо развитие? Съветът е орган на системата за териториално управление на научно-техническия прогрес в Габровски окръг. Той работи по план. Заседава всеки месец. За да се получи по-пълна представа за съдържанието на неговата работа, ще посоча, че **системата за териториално управление на научно-техническия прогрес има две основни подсистеми: подсистема за партийно ръководство на научно-техническия прогрес и подсистема за интеграция на науката с производството.** В подсистемата за партийно ръководство на научно-техническия прогрес влизат общинските съвети по научно-техническия прогрес, комбинатските и заводските съвети по научно-техническия прогрес и комисиите при първичните партийни организации. Засега са изградени два общински съвета по научно-техническия прогрес в Габрово и Севлиево, 15 комбинатски и заводски съвети и комисии по научно-техническия прогрес при 37 първични организации. Нашата задача е да създаваме умение в партийните комитети и в първичните организации компетентно и от партийни позиции да се занимават с проблемите на ускореното комплексно внедряване на съвременните научно-технически постижения. Подсистемата за интеграция на науката с производството е изградена под формата на **експериментален научно-производствен комплекс. Той е обществено-държавна форма на организация, обществено-държавна асоциация,** която обединява усилията на научния потенциал на ВМЕИ — Габрово, ведомствените институти, базите за развитие и внедряване и звената на съответните предприятия — близо 1200 специалисти.

Всичко това потвърждава, че на успех в организацията на изпълнението на решенията, на проверката и контрола можем да разчитаме, ако изграждаме надеждни **организационни механизми,** които обвързваме с новия икономически подход и новия икономически механизъм.

Третото важно направление в нашата работа за усъвършенстване на стила и методите на ръководство е издигане равнището на работата с кадрите, тяхното възпитание в дух на творческо отношение към задачите, на деловитост, дисциплинираност и отговорност. В условията на новия икономически механизъм, както изтъкна др. Тодор Живков, ни е нужен нов тип ръководител, който не чака да му поставят задачи, а сам вижда проблемите и си поставя задачи и проявява инициативност и деловитост за тяхното решаване, като сплотява и вдъхновява трудовия колектив за постигане на необходимите резултати. Бюрото на окръжния комитет на Партията засилва изискванията към своите номенклатурни кадри в тази насока. Инициативните стимулираме с наши положителни оценки, а с инертните отиваме на

Digitized by Google

сблъсък. В резултат на това все повече се създава стимулираща атмосфера на взискателност, творческо търсене и съревнование. Нашата практика потвърждава, че само онези кадри, които „гледат надолу", които са органически свързани с трудовите колективи и са навлезли дълбоко в проблемите, които решават, са способни на творчески обоснован риск и висока отговорност.

Например никак не е случайно, че трудовият колектив на инструменталния завод „Болшевик" е завоювал авторитет в цялата страна със своята инициативност, с високата ефективност и качество на производствената си дейност, с оптималната социална среда, която е създал. Това е така, защото заводът се ръководи от кадри, които последователно овладяват и осъществяват новите изисквания. Това изцяло се отнася и за ръководството на комбината за преработка на пластмаси, станал напоследък популярен със своите инициативи за внедряване на комплексна автоматизация и безотпадъчни технологии, в резултат на които обществената производителност на труда ще нарасне през осмата петилетка два пъти.

Но когато говорим за развитието на инициативността и творчеството на кадрите, за тяхната дисциплинираност и отговорност, следва да отчитаме, че един от факторите за формирането на тези качества е последователното и комплексно прилагане на новия икономически механизъм, спазването на неговите принципи от всички органи на социалното управление. Голяма острота напоследък придобиват нарушенията на принципа за стабилност в планирането. Имаме дори случаи, когато на отделни предприятия всеки месец се уточняват плановете от ръководствата на вишестоящите стопански организации. Отрицателни са последиците от изземването в хода на изпълнението на годишния план на разкритите и реализирани резерви от трудовите колективи. Със същия отрицателен знак са и последиците от вкарването в действие на цени, които обричат предприятията на планови загуби. Следва да се вземат мерки, осигуряващи рентабилност от производството на нужните за народното стопанство стоки. Най-сетне стимулиращо върху работата на кадрите се оказват връзките и деловите взаимоотношения с ръководствата на вишестоящите организации, които още не са освободени от голяма доза книжнина, а дори и от бюрократизъм. Очевидно в хода на подготовката на Дванадесетия партиен конгрес, а може би и след него, когато се изясни структурата на окръжните комитети, ще усъвършенствуваме структурата на общинските партийни комитети в съответствие с новите функции и отговорности. Засега ние пренасяме работата по решаването на проблемите на отделните селищни системи в съответния общински партиен комитет, а оттам — в предприятията и кварталите.

Четвъртото направление в нашата дейност за подобряване стила на ръководство е обогатяването на съдържанието на работата с хората, повишаване на нейната ефективност.

Значимостта на този проблем се обуславя от обстоятелството, че в условията на новия икономически механизъм рязко се повишават заинтересоваността, критичността и непримиримостта на трудещите се към слабостите и недостатъците, които са пречка за реализацията на производствените задачи, а заедно с тях — за повишаване на жизненото им равнище.

Работата с хората, решаването на техните основателни предложения и критични бележки става основен показател за оценка на кадрите.

Ние утвърждаваме **технология за оперативно разглеждане на предложенията и критичните бележки** на комунистите, направени на отчетно-изборните събрания, а също така и на всички останали пред-

Digitized by Google

ложения и критични бележки, които се правят в трудовите колективи. Държим да се спазва следната последователност: в тридневен срок от отчетно-изборното събрание да се обобщават критичните бележки и предложения и да се разпределят по компетентност. Всички партийни органи, включително и окръжният комитет на Партията, са задължени да изяснят, да вземат практически мерки и да изпратят обратна информация в партийното бюро за отговор на следващото събрание — какво се предприема за решаване на основателно повдигнатите въпроси. Тази технология, макар и с известни пропуски, е вече в действие.

В процеса на усъвършенстването на стила и методите на партийното ръководство особено внимание отделяме за овладяването и последователното прилагане на качествените критерии за ефективността на партийната работа. Критериите за ефективността на партийната работа ние обсъдихме на научно-практическа конференция още през 1977 година. Нашите възгледи и практиката по този проблем след това значително се обогатиха от Националната партийна конференция и от трудовете на др. Тодор Живков. Сега в повечето случаи кадрите се ръководят от убеждението, че резултатите от трудовата дейност са важна, но не единствена част в системата от критерии. Нараства ролята на такива измерители като боеспособността на първичната организация, сплотеността и социалната активност на трудовия колектив върху основата на партийната политика, многостранното развитие на личността и нейната творческа реализация, равнището на социалистическата съзнателност, на дисциплината и борбата против отрицателните прояви. Особено важен критерий е способността на ръководните кадри, на комунистите, на трудещите се да превръщат партийните решения в свои собствени убеждения, а оттам в дела и резултати, които имат трайно значение за по-нататъшното движение напред. За последователното прилагане на тези критерии важна роля играят първичните партийни организации.

2. РАБОТАТА НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ПАРТИЯТА ЗА ИЗДИГАНЕ РОЛЯТА НА ПЪРВИЧНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ КАТО ПОЛИТИЧЕСКИ ЯДРА И ПОЛИТИЧЕСКИ СТОПАНИ В ТРУДОВИТЕ КОЛЕКТИВИ

Ако трябва да търсим нещо ново в дейността на първичните партийни организации в условията на новия икономически механизъм, ще го намерим преди всичко в новото съдържание на техните основни дейности: политическа, организаторска и идейновъзпитателна.

Ние се ръководим от следното:

— новият икономически подход въоръжава първичните партийни организации с надежден инструмент да реализират функцията си на политически стопани в трудовите колективи, който им дава възможност конкретно да определят и търсят отговорностите: икономически, политически и морални;

— новият икономически подход изисква да се издига равнището на организаторската функция на първичните партийни организации и особено проверката и контролът за изпълнение на решенията;

— новият икономически механизъм действува като формиращ фактор на социалната среда. Внедряването му по своята същност е целенасочено изменение на нейната икономическа страна, неразривно свързано с изменение на общественото съзнание на хората. В този смисъл той обогатява съдържанието на комплексния подход към идейновъзпитателната работа.

Този съдържателен подход към издигане на ролята и към усъвършенстване на работата на първичните партийни организации в

Digitized by Google

условията на новия механизъм определя конкретните насоки на помощта, която следва да им оказват окръжният и общинските комитети. Новите проблеми и задачи, новите компоненти на социалната среда стимулират творческите търсения и инициативността на партийните секретари, на бюрата и на комунистите. Но ние не оставяме тези явления в първичните организации на самотек, изучаваме трудностите, с които те се сблъскват, помагаме им за преустройството на тяхната работа.

Неотдавна бяха организирани срещи на секретари на окръжния комитет със секретари на първичните партийни организации в шест основни завода с беседи за „Първичната партийна организация — политическо ядро и политически стопанин в колектива при условията на новия икономически подход и новия икономически механизъм". През септември проведохме социологическо изследване на същата тема. То беше комплексно, включваше документален анализ на съдържанието на проблемните въпроси, разгледани от съответните организации, разговор с партийни секретари и анкета с част от колективите. Информацията от него е в процес на обработка. Освен това ние поставяме на оценка новото в работата на първичните организации, настъпило в условията на икономическия подход, като използваме всички канали на вътрешнопартийната информация. Ценен материал ни даде замяната на партийните членски книжки, прегледът за преустройството на идейновъзпитателната работа, а сега и отчетно-изборните събрания.

До какви изводи стигаме?

— Преобладаващата част от първичните партийни организации умело използваха замяната на партийните членски книжки за активизиране на комунистите в борбата за висока ефективност и високо качество, за решаване на редица проблеми при внедряването на новия икономически подход и новия икономически механизъм.

— Икономическите проблеми и задачи стоят в центъра на вниманието и дейността на първичните партийни организации. Това се потвърждава и от социологическото изследване, което показа, че 49 на сто от всички проблемни въпроси, разгледани в тях през последния едногодишен период, са от сферата на партийното ръководство на икономиката.

— Икономическият подход все по-системно и резултатно се използва в партийната работа преди всичко под формата на икономически анализ и икономически оценки на дейността на колектива и неговите членове, което е основа за обосновани политически изводи и решения.

— В тази обстановка се засилва аргументираната с реални резултати и изяснени отношения взискателност и критичност, стига се до сблъсъци и проблемни ситуации, при които се открояват политическата зрелост и умението на партийните бюра и комунистите да мислят и действуват по новому.

— По-успешно се реализират контролните функции на първичните организации над стопанско-административните ръководства.

— Повишават се конкретността и компетентността както при обсъждането на въпросите, така и при определянето на задачите и начина за тяхното изпълнение.

Без да изисква засега нови организационни форми на работа, новото в съдържанието на дейността на партийните организации внася по-голяма **натовареност** на някои от използваните досега форми:

— по-голямо натоварване получават формите на индивидуалната политическа работа с хората. Сега по-често се налага да се водят индивидуални беседи, да се оказва индивидуална помощ на отделни чле-

Digitized by Google

нове на колектива. Чрез тях се усилва активността на комунистите и на безпартийните;

— по-голямо натоварване с конкретни задачи получава партийната група. Тази тенденция особено добре се очертава в предприятия, където са изградени бригади от нов тип. Извършва се прегрупиране на партийните групи в съответствие с новата структура на съответната бригада. Тези изводи се потвърдиха и от проведения разговор в партийните групи „Личният принос на комунистите за внедряването на новия икономически механизъм";

— очертава се активизиране на преките връзки между първичните партийни организации във взаимно свързаните в производствения процес звена и предприятия. За да осигуряват с политически средства ритмичност в снабдяването и в изпълнението задълженията по производствената верига, редица бюра по собствена инициатива организират срещи и съвместни заседания с бюрата на партийните организации в колективите от предходното звено или предприятие. Примери за това можем да посочим в Комбината за телферостроене, в завод „Добри Карталов", в комбината „Точно машиностроене" и други.

Сега бригадата става главен обект на партийно-организационната работа на партийното ръководство, защото в нея практически се внедрява икономическият механизъм, в нея се формират и протичат сложни икономически и социално-психически процеси. Затова по-нататъшното подобряване на партийните ядра в бригадите придобива решаващо значение за по-пълната изява на първичните организации като политически ръководства. При тези условия в много по-голяма степен се увеличават политическите, идеологическите и организационните задължения на партийните групи.

В окръжната партийна организация са изградени 956 партийни групи. Мнозинството от тях в структурно отношение съответствуват на създадената бригадна организация на труда. Въпреки това от вниманието на окръжния комитет не отпада задачата за по-нататъшното оптимално изграждане на партийните групи. Ударението поставяме върху решителното преустройство на съдържанието и формите на тяхната дейност. Важна роля за това преустройство ще изиграе обявеният в чест на Дванадесетия конгрес на БКП преглед, чиято цел е да се издигнат ролята и отговорността на партийните групи и на комунистите в овладяването на новия икономически подход.

Сега особено много нараства значението на тези партийни поръчения, които се отнасят за развитието на научно-техническия прогрес, за усъвършенствуване социалистическата организация на труда, за успешното разгръщане на възпитателните функции на трудовите колективи.

Ще бъде илюзия, ако считаме, че сме осъществили пълно преустройство на стила и методите на партийното ръководство, че партийно-организационната работа сме издигнали на равнище, което съответствува на стратегическия девиз на Партията за високо качество и висока ефективност, че тя сега отговаря изцяло на проблемите, които възникват при прилагането на новия икономически механизъм. Налице са положителните тенденции, сложено е началото на това преустройство. Ние не можем да вървим напред, ако не видим ясно, че в редица случаи партийно-организационната работа изостава от новите високи критерии и изисквания.

В отделни случаи недостатъчно последователно се прилага политическият подход, често той остава на втори план, особено когато се обсъждат някои стопански проблеми. А това е така, защото въпреки полаганите от нас усилия, а те очевидно са недостатъчни и не винаги

Digitized by Google

ефективни, все още част от секретарите на партийните комитети и на първичните организации не могат да вникнат в сложността, дълбочината и многоаспектността на новия икономически подход. И най-важното, което не се схваща, неговият политически аспект не осигурява автоматически политически подход. Политическият аспект трябва да се осъзнае, да се изведе на преден план в работата на партийните органи и организации и да се осъществява в неразривна връзка с икономическия аспект. Не са редки случаите на едностранчиво обсъждане само на чисто икономическата страна на проблемите, при което не се виждат в нужната степен ролята и мястото на партийните комитети и първичните партийни организации, на политическите средства и методи, на политическата отговорност при решаване на проблемите. Това води до дейност и решения, които в значителна степен дублират дейността и решенията на стопанските ръководства.

Освен това бавно се преодолява и другият недостатък — да се подхожда едностранчиво, некомплексно към новия икономически подход и новия икономически механизъм. В много случаи той се свежда единствено до стопанската сметка и самоиздръжката. Недостатъчно се отчита неговият социален и особено възпитателен аспект. Подценява се един такъв елемент като последователното прилагане на демократическия централизъм в управлението и планирането, а всичко това в известен смисъл принизява работата. По тези причини не постигаме нужната степен на активност в участието на трудовите колективи, на бригадите, на отделните работници в планиранетс и в практическото решаване на проблемите. На отделни места не са овладени новите критерии за ефективност. Не е преодоляно противоречието между правилно поставения от Партията стратегически девиз за високо качество и висока ефективност и неговото неправилно прилагане. Често той се свежда до изискването днес да се работи по-добре от вчера.

Всичко това ни задължава да повишим ефективността на нашата помощ към първичните партийни организации.

По наше мнение партийната работа в условията на повсеместното приложение на новия икономически подход и новия икономически механизъм извежда на преден план някои съществени въпроси в работата със секретарите на първичните партийни организации.

Единият от тях е **обучението и подготовката на партийния секретар.** Новите условия безусловно изискват да се формират и нови качества в личността на партийния секретар, да се повишат неговата компетентност и организаторско умение. Нужни са такива знания, такава подготовка, които да позволят на секретаря да организира работата на първичната партийна организация не въобще, не с общи критични бележки и призиви, а компетентно и резултатно. Според нас бавно се преустройват в това отношение програмите за обучение в междуокръжните партийни школи. Тези проблеми недостатъчно се разработват и в партийния печат.

Вторият въпрос се отнася до необходимостта от изграждане на по-пълна нормативна база за морално стимулиране на партийния секретар.

Третият въпрос е свързан с проблемите на партийните секретари, непосредствено заети в материалното производство. Става дума за мястото им в състава на бригадите, за времето и условията, които трябва да им се осигуряват за изпълнение на техните обществени функции, без да се влиза в противоречие с бригадата.

Digitized by Google

* * *

Разговорите, търсенията и изводите на настоящия семинар ще намерят своето продължение в хода на подгтовката и провеждането на окръжната научно-практическа конференция на тема „Съдържание и критерии за ефективността на партийно-организационната работа в условията на приложението на новия икономически механизъм". В същото време ние слагаме ударението върху практическото изменение на нещата, което е особено нужно сега при критичния разговор на отчетно-изборните събрания и конференции, като неразделна част от подготовката на окръжната партийна организация за достойна среща на Дванадесетия конгрес.

КОЕ Е ГЛАВНОТО

в преустройството на партийно-организационната работа в условията на новия икономически подход така, както то бе разкрито от заводските комитети и от първичните партийни организации в Ловешки и Габровски окръг, така, както то бе от нас разбрано, оценено по стойност и степенувано по важност?

Ако искаме най-кратко да го обобщим, с риск дори да сгрешим, ще го търсим и намерим в следните тенденции:

— неотклонно да се разширява и обогатява **съдържанието** на всички части от системата на партийно-организационната дейност;

— в стремежа с нови **качествени критерии** да се планира, организира и оценява работата: за подобряване качеството на членския състав и за издигане авангардната роля на комунистите; за усъвършенствуване на организационната структура и утвърждаване ролята на партийните групи в новия тип бригада; за издигане равнището на работата по подбора, формирането и реализацията на кадрите; за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация и дисциплина; за усилване на ефективността от контрола за изпълнение на уставните задължения и на партийните решения.

Тези главни насоки на усилията съвпадат с основното съдържание на партийно-организационната дейност. И кое тук е същественото, качествено новото изменение? Открихме го в начина на мислене в комитетите и бюрата, в ориентацията на практическата дейност към по-голяма научна обоснованост, проблемност, перспективност и дълбока ефективност от всяко начинание. Те ограничават полето за действие на формализма, самоцелността, представителността...

В това ние виждаме **първия качествен момент** на започналото преустройство, който ни насочва към отговора на въпроса — с какво съдържание и с какви критерии за оценка на партийно-организационната дейност можем ефективно да влияем за пълното и повсеместно внедряване на новия икономически подход, и обратно — какво е отражението, въздействието, бихме казали, изискването на подхода и на неговия механизъм към нашата работа за повишаване качеството на партийно-организационните форми, методи и средства.

Вторият качествен момент на протичащото преустройство в тази област се изразява в убедеността и активността, с които партийните комитети и бюра търсят нови и

Digitized by Google

усъвършенстват утвърдените средства, форми и методи на работа и ръководство.

Тези качествени изменения в партийно-организационната дейност на посочените комитети и първични организации от Ловеч, Троян и Габрово не са настъпили стихийно, не съществуват сами за себе си, независимо от партийното ръководство, от изискванията на организаторската работа с масите. Целият опит показва обратното — нито можем, нито трябва да се дели партийно-организационната от организаторската работа, да се обособяват в самостоятелни дейности въпреки отличията, съществуващи в техния обект, в техните форми и методи на въздействие. Нещо повече — критериите за качеството и ефективността на всички дейности, които развиваме вътре в партийната организация, ще ги търсим и ще ги намерим в крайна сметка в онова реално отражение, което организаторската работа оставя върху съзнателността и социалната активност на колектива и личността. И за да не бъдем голословни, ще се позовем на отделни фрагменти от опита на няколко партийни организации, без да ги назоваваме. Не за друго, а защото в техния опит фокусират проблеми на преустройството, към които е била прикована търсещата мисъл на всички останали. Тези проблеми ще ги открием не само като виждане, логично и комплексно, но и като първи практически стъпки, неуверени още, но насочени към целта.

Да тръгнем по извървения от тях път и заедно да разсъждаваме:

„С какво и как ние започнахме? Започнахме със социалистическата организация на труда. С изграждане на бригади от нов тип, на вътрешностопанска сметка. По-късно разбрахме, че това е трудна и сложна задача. Без комунистите бе немислимо да преодолеем психическите бариери. Затова дискусията в бюрото бе продължителна. Едва след заседанието всички се убедиха, че няма друг път към ефективността по-добър от този, че няма друг начин за хармонично съчетаване в едно на личните и колективните с обществените интереси.

Започнатият разговор продължи в партийно събрание, с актива на цеха. Аргументите бяха още по-силни, а резултатите не по слаби. Голямата задача ковеше единомислие и единодействие на силите. Последва третият етап — най-трудният — откровеният разговор с хората от бригадите. Стана горещ диалог „за" и „против". Никой от нас не споменаваше за натиск, за решение отгоре, което ни поставя пред свършен факт. Тъкмо това изискваше да убедим хората, защото имаше несъгласие с проекта за големите бригади, недоверие към предимствата на предложената организация. Много въпроси, много отговори. Активът и комунистите — най-авторитетните хора, си казаха тежката дума. Единомислието надделя. И след това имахме немалко беседи с отделни хора. Изградихме четири комплексни бригади. На учредителни събрания избрахме бригадните съвети. Те са нова форма, колективна и демократична за самоуправление на колективите. Защото съветът не само изисква, но и защищава колектива.

Първите резултати от бригадната организация са по-големи от нашите предвиждания. Нараснаха заинтересоваността и отговорността за изпълнение на показателите за нормираното планово задание. Всеки научи, че и най-малкото отклонение и неизпълнение на задачата отрицателно се отразява върху общата и индивидуалната заплата. Затова с много по-голямо внимание следи да се постигнат поставените задачи. Особено чувствително се подобриха трудовата и технологичната дисциплина. Повиши се степента на използване на машините и работното време. Именно икономическият подход и създадената организация на труда внедряват принципите на социалистическата справедливост и социалистическия начин на живот в колектива. В края на всеки период бригадният съвет разглежда изпълнението на нормираното задание и прави оценка на личния принос. Ето какво повишава взаимния контрол и самоконтрол. Колективите вече не искат сред тях да работят недисциплинирани работници. Който нарушава нормите на бригадата, се вика пред съвета и ако не се поправи, предлага му се да напуска, без административна заповед.

Постепенно административният подход изчезва, а заедно с него и безразличието на хората към трудовите задължения. На прегледа за обществената производителност на труда, организиран от партийната организация, те сами предложиха кои норми да се коригират, кои условия на производство да се подобрят и т. н. Ето какво показва, че с нашата партийна дейност ние сме успели в голяма степен да направим икономическия подход лична съдба на хората. Неговите принципи, средства за въздействие и организация изменят от своя страна тяхното мислене, отношението към средствата и предметите на труда. Те стават стопани на общонародното богатство, стремят се да го умножават с лични предложения и обещания... Но наред с оптимизма в цеховия колектив гори

Digitized by Google

тревога, защото има сериозни трудности от външни причини, които не друг, а пак ние трябва да преодоляваме с голямо напрежение и за сметка на качеството."

В нашата представа за новата бригада ние срещаме контури на позната картина. Сходни процеси сега протичат във всички колективи. Улисани в делничните грижи, често зад детайлите изгубваме от погледа си главното, което преоткриваме в създадената от нас качествено нова социална реалност, с нейните фактори, проблеми и отношения. Една реалност, която изцяло е дело на Партията, на комунистите, на ръководния субективен фактор. Всяка организация със собствени усилия непрекъснато изменя условията на досегашната си дейност. Промените настъпват преди всичко в обекта и предмета на партийното ръководство. Заедно с икономическия подход в социалния организъм на бригадата, на колектива се пробудиха и влязоха в действие нови техни сили на самоорганизация, на възпитание, на взаимен контрол, които съществено изменят взаимоотношенията между хората. Тези фактори усилват саморегулиращите функции на колектива, а заедно с това изправят партийната организация и партийната група пред **нова ситуация.** Взаимоотношенията между тях и трудовите колективи се усложняват. Явленията изискват предвиждане и научно ръководство с политически средства. Ако организацията вижда новата си роля в ръководството на процесите само в задължението да арбитрира социалните отношения и справедливото разпределение на резултативния фонд „Работна заплата", все едно, какво и как това го върши, тя не може да бъде пълноценно ръководно политическо ядро, политически стопанин на колектива от нов тип.

Партийните кадри и комунистите вече знаят, а и от собствен опит се убеждават, че измененията в обекта на партийното ръководство, в съдържанието на организаторската и идейновъзпитателната работа се обуславят, предшествуват и съпътствуват от не по-малко дълбоки и динамични изменения в същността на партийно-организационната дейност. В какво те се изразяват и как те протичат в колектива?

„Икономическият подход и новият механизъм закономерно породиха конкретни изменения в съдържанието на партийната дейност, във **взаимоотношенията между първичната партийна организация и трудовия колектив.** Тези изменения настъпиха най-напред в **съдържанието на нашата работа, в това число и на партийно-организационната.** Те се свеждат до проблемността, комплексността и перспективността на разглежданите и решаваните от първичната организация въпроси. Сега с много по-голямо внимание и умение ние планираме и разработваме въпросите, които внасяме в партийните събрания. Към тях спадат: бригадната организация на труда, стопанската сметка, икономията на материали, енергия и труд, социалистическото отношение към общонародната собственост, максимално използване на производствените фондове. Към тях не можем вече да подхождаме едностранно, регистраторски, фактологически. Те могат политически да бъдат оценени и решавани с помощта на комплексния подход. Затова всеки месец ние обсъждаме каква е ролята на комунистите в изпълнението на плана и в реализацията на партийната политика. Какво е политическото настроение в колектива.

В условията на новия икономически механизъм изникна потребността от **съвместни заседания** и срещи на партийните бюра. При нас често затрудненията идват от заготвителния завод, детайлите от който не се подават ритмично и налагат да работим нощно време и в почивни дни, да прехвърляме хора от една смяна в друга. По тази причина комунистите предложиха да се организират срещи между няколко партийни бюра. Решенията, които приемаме на съвместните заседания, се изпълняват. Понякога се налага с политически средства да компенсираме онова, **което** с административно-стопански не става. При това нашият авторитет не намалява, а, обратно, организацията се утвърждава като политически стопанин на завода.

Тук ние отчитаме благоприятното съвпадение на три взаимно свързани процеса: внедряването на икономическия подход, замяната на партийните членски книжки и прегледа на преустройството на идейновъзпитателната дейност.

Освен това заедно с многобройните и трайни поръчения, които поставяме на комунистите, допълнителен импулс за успореното решаване на главната политическа, икономическа, социална и политическа задача постигнахме в хода на **критичния разговор в партийните групи на тема** „Личният принос на комунистите за внедряване на икономическия подход". **Целта на този преглед бе да се постави на полити-**

Digitized by Google

ческа оценка кой, как и в каква степен съдействува за усвояването и приложението на подхода и неговия механизъм."

От опита на партийните комитети и организации ние, участниците в семинара, се убедихме в целенасоченото ръководство на посочените три процеса в окръжните партийни организации, които взаимно се преплитат, допълват и усилват. Така например програмата на комбинатския партиен комитет на телферостроителите за разговора в партийните групи по своя замисъл е целева организация за нарастващо политическо въздействие през всички етапи от решаването на комплексната задача, поставена от др. Т. Живков на януарското съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществения актив. Разговорът за личния принос прераства в преглед на боеспособността на организациите, групите и комунистите, на всички сили и средства, създаващи нагласа, **организация и критерии за конкретна оценка,** точно определени задължения и действия за усвояване и внедряване на икономическия подход в бригадния колектив и в отделното работно място. Той допълва и тематично обогатява прегледа на бойния строй при замяната на партийните членски книжки. Като се издига качеството на организационно-партийната дейност, се постига по-висока ефективност на партийното ръководство в реализацията на такава крупна и сложна социална задача. Умението на комитетите и бюрата да разкриват причинно-следствената зависимост между тях създава благоприятни условия за постигане на поставените цели. **То е сериозен признак за динамизъм, за бърза реакция и за преустройство на техния стил на работа и ръководство.**

Такъв стремеж и практическо умение ние срещнахме в повечето комитети и организации на Ловешки и Габровски окръг.

„След прегледа в групите пристъпихме към реорганизация на нашата дейност. Очевидно стана, че заедно с преустройството в съдържанието ще бъде необходима и следващата стъпка — да пренесем политическата, организаторската и възпитателната работа в новите бригади. У нас в тях действуват групи от осем до четиринадесет комунисти. Това са силни политически ядра, които при новите условия поемат отговорността на партийни организации. Това наложи да обучаваме отговорниците им по нов специален план, да конкретизираме функциите, да усъвършенствуваме структурата на първичната организация..."

Икономическият подход изменя **обективните условия,** при които първичните партийни организации осъществяват своята нарастваща ръководна роля. Тези условия определят **двете посоки на единния процес** на усъвършенствуване на партийната структура. Едната води към интегриране на партийните сили чрез създаване на крупни първични организации, а другата — към диференциране и концентриране на усилията в изграждането на партийни групи в комплексните бригади от нов тип. Очевидно този процес ще продължи. На много места групите се определят като малочислени партийни организации, а техните отговорници като секретари. Зрее потребността от нова постановка за партийните групи, за техните права и отговорности, функции и процедури. И това е съвсем логично и обяснимо. Качествено новите процеси в колективите, в социалистическия начин на труд и живот, в индивидуалната работа с комунистите и с хората сега протичат главно върху територията на партийните групи. Ако искаме да ускорим тези процеси, правилно да ги ръководим и успешно да завършим качественото преустройство в партийно-организационната дейност, не бива да се губи време, да се чака новото съдържание да издъхне в тесните рамки на остарели възгледи и положения...

„Заедно с усъвършенствуването на партийната структура предприемаме мерки за подобряване на качествения състав на първичната организация, за издигане авангардната роля на комунистите. Животът ни учи, че без високия личен пример на комунистите, без заразителната сила на техните дела всяко ново начинание в колектива е обречено на гибел. Със своя

Digitized by Google

пример те увличат в съревнованието за високи резултати, а те от своя страна са най-сигурното доказателство за предимството на едно или друго начинание. Активността на партийните сили ние усилваме по два пътя: първия — като поставяме на комунистите значими и трудни поръчения за решаване на възлови проблеми от внедряването на новия икономически подход, в това число за повишаване на образованието и издигане на квалификацията, за овладяване на няколко специалности. Ние проверяваме техните способности и развиваме техните качества. Поръченията и резултатите сме поставили на партиен отчет и индивидуален контрол. Втория път — като засилваме грижите за новото качествено попълнение на партийните редици в решаващите участъци.

Организираното обучение на попълнението съчетаваме с практическа проверка на организаторските способности, като възлагаме на кандидатите конкретни задачи и поръчения, и им помагаме да ги изпълняват с успех..."

Извършеното е щрихирано от секретаря на бюрото твърде кратко, но проблемът е твърде голям, защото стигаме до въпроси за диалектическото взаимодействие между партийно-организационната дейност (а формирането на качествения състав е неин главен и многостранен проблем) и пълно развитие на новите процеси и отношения в трудовия колектив в условията на икономически подход. А от споделения опит на организациите едно остава безспорно: **всяко качествено преустройство, всяко ново изменение в социалния организъм закономерно трябва да се предшествува от много по-интензивно качествено изменение в състава на субективния фактор** — необходими са промени в авангардната роля на политическия отряд на класата в колектива. На партийно-организационната дейност се пада ролята не само да предвижда, но и да изпреварва тези изменения, за да може ефективно да ги насочва и ръководи. Защото всяко голямо дело при социализма започва и приключва с комунистите. Ето защо всяко голямо начинание се предшествува с боеви прегледи на партийните сили и на резервите. Така стана с поврата за високо качество и висока ефективност от всичко и навред, за което Партията изработи икономическия подход, така ще става и занапред. Изпреварващото мислене и действие е априлско завоевание на Партията, на кадрите.

И никак не е случайно, че заводският партиен комитет в ИЗ „Болшевик" още отсега насочва своето внимание към призива на челниците: „През осмата петилетка всеки работник и служител да даде най-малко по две рационализаторски и работнически предложения", с най-голяма икономическа стойност. Още отсега той разработва програма за превръщането му в масово движение. Още по-голям интерес предизвиква отговорът на първичната партийна организация при инженерно-техническите работници да участвува в него, осигурявайки инженерна гаранция за всяко рационализаторско предложение.

Грижите за членския състав фигурират в дневния ред на всеки конгрес. Но ще бъде груба грешка, ако не можем да разберем, че изискванията към комунистите непрекъснато растат, а заедно с тях и критериите за ефективността от нашата работа в това отношение постоянно се менят. И ако в завод „Болшевик" са решили да осигурят инженерна гаранция на всяко рационализаторско предложение, това вече е сигнал, че е дошло време всички организации и групи да осигурят **партийна гаранция за всяко решение за всяко полезно начинание, било то малко или голямо!** Защото разгръщането на демократизма в обществото и в колектива стига до онзи праг на нашия живот, зад който личността става още по-свободна и отговорна за своите мисли и дела и заедно с колектива решава и управлява собствената си съдба. Тя има думата, когато се съставя инженерният проект за организацията на труда, когато се приема и отчита насрещният план. Тя избира бригадния съвет, гласува „за" и „против" индивидуалните оценки на труда. С нея се допитват партийни бюра, присъствува на открити партийни събрания. Изслушват я, когато предлага и критикува. Новите методи, с които

Digitized by Google

управляват нейния принос в труда, й отреждат по-висока социална роля в колектива.

Икономическият подход съществено изменя условията за широк демократизъм в колектива. А социалистическият демократизъм започва обратно да въздействува върху демократизма в партийната организация и група, от които досега е възприемал готови образци.

Ето кое налага да се вгледаме най-напред в себе си, критически да оценим формите и методите за проява на демократизма във вътрешнопартийния живот. Каква е свободата на критиката и единството на действията? Как отчитаме колективното мнение и настроение, преди да вземем едно или друго решение, защото въпросите, с които сега се занимаваме, пряко засягат интересите на всички? Обогатяваме ли нашите представи за колективността и личната отговорност? Преди да подготвим проект за решение, допитваме ли се с хората, възприемаме ли тяхната мъдрост и техните реакции? Най-важните въпроси вече обсъждаме на открити партийни събрания. Но те изискват по-друга подготовка, силни жизнени позиции на комунистите, защото стават школа за политическо възпитание и на безпартийните. И не на последно място — ефективна ли е организацията на нашия партиен контрол, на нашия самоконтрол?

На срещите и разговорите в отделните комитети и организации чухме съвсем зрели мисли и нови идеи за работата с кадрите. Става безспорно още едно — качествените изменения, влезли в нашия живот заедно с икономическия подход, поставят и тази област на организационно-партийната дейност на преоценка. Не че има грешки и отклонения, а защото утрешният ден ще ни посрещне не само с нови задачи, но и с по-високи критерии, за които сме длъжни да мислим още днес.

Николай ИВАНОВ

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ПО-ВИСОКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ДЕЛОВИТОСТ

ГАЛЕ ХРИСТОВ

Големите задачи, които се решават на етапа на изграждане на развития социализъм у нас, изискват непрекъснато да се засилва ролята на субективния фактор. Особена роля в тяхната практическа реализация играят местните партийни комитети и техният апарат. Важен резерв за по-ефективното изпълнение на стоящите пред тях задачи е повишаването на културата на труда и ръководство, на компетентността и деловитостта в работата.

Тези въпроси с голяма сила са поставени и в тритомника на др. Тодор Живков по проблемите на партийното строителство, в редица други негови доклади и речи. В доклада си пред Националната партийна конференция, състояла се през 1974 г., той подчерта, че културата на труда е свързана с компетентността, дисциплината, инициативата и деловитостта, със самодисциплината, самоконтрола, проверката на изпълнението, точността в работата. „Нужно е — подчерта др. Жив-

Digitized by Google

ков — навсякъде — и в материалното производство, и в сферата на социалното управление, и в сферата на науката и научноизследователската дейност, и в сферата на услугите, и в самата многостранна дейност на партийните органи и организации да се създават всички условия и предпоставки за издигане културата на труда и ръководството".[1]

В Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на БКП и на обществените организации и движения се подчертава: „Наложително е да се засили научната организация и да се издигне културата в работата на партийния апарат преди всичко по пътя на последователното и най-пълното използване на различните съвременни научни методи, което е изключително важно условие той задълбочено да вниква в проблемите, компетентно да ги разработва, да дава вярно тълкуване на взетите решения, да умее да анализира и обобщава практическия опит, да прави изводи и да излиза с предложения пред съответните партийни органи".[2]

Съществено условие за повишаване културата на труда е компетентността. Тя включва дълбоко и всестранно знание за социалните процеси и организираност, която позволява по най-добър начин да се реализират поставените задачи. Затова е много важно да се създаде научно обоснована система за обучение и възпитание на ръководните кадри. На основата на разработените системи обучението се организира в школи, курсове за квалификация, партийни университети и по пътя на самообразованието. Особено внимание на настоящия етап се обръща на повишаването на марксистко-ленинската подготовка, на изучаването на проблемите на международното комунистическо и работническо движение, на задълбоченото изучаване на важни партийни решения, на икономическата подготовка, на новия икономически механизъм. Голямо внимание трябва да се отдели на изучаването на партийното строителство и теорията за социалното управление, на прилагането на научните методи и особено на програмно-целевия, комплексния и мултипликационния подход. Нужно е задълбочено да се вниква в проблемите на социалната психология и въздействието на обществената среда, на опита на братските комунистически партии и преди всичко опита на КПСС.

Разбира се, компетентността пет пари не би струвала, ако партийният, общественият, стопанският и пр. деец не я прилага в своята всекидневна работа, ако не я използва за правилното и делово решаване на проблемите, които стоят пред тях. Деловитостта означава умение да се върши работата твърдо и последователно, инициативно, упорито и настойчиво да се изпълнява всяка задача докрай, като се постигат най-добри резултати. За повишаване деловитостта, точността в работата на партийния апарат редица окръжни комитети на БКП като тези в Пловдив, Ямбол, Разград, Михайловград, Пазарджик и др. са приели основни положения или правилници за работа на партийните комитети. В тях са разгледани всички въпроси, свързани с основните задачи на апарата, функционалните задължения на отделите, основните форми и методи на работа, планирането на работата, задължението на апарата във връзка с подготовката на пленуми, заседания на бюрата на ОК на БКП. Предвидени са клаузи за организацията на контрола и проверката на изпълнението на решенията, организацията на командировките, изучаването и обобщаването на положителния опит, работата с кадрите, жалбите, предложенията, критичните бележки на трудещите се. Немалко място се отделя на организацията на партийната информация, работата с документите, на порядъка в партийните комитети. Редица

[1] Тодор Живков, За висока обществена производителност на труда. Доклад пред Националната партийна конференция, С. Партиздат, 1974., с. 66.
[2] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на XI конгрес на Партията, Партиздат, С. 1976 г., с. 182.

Digitized by Google

отдели на окръжните комитети разработват основни положения за организацията на своята работа. Отдел „Организационен" на ОК на БКП в Кюстендил разработи основни положения, в които подробно са определени специфичните функции и права на политическите сътрудници. По този начин се създава възможност по-добре да се определят функционалните задължения на отделните органи и да се засили координацията между тях. Някои партийни комитети са записали дните, в които ще провеждат определени мероприятия. Така например окръжният комитет на Партията в Пазарджик има следното разпределение на времето:

Понеделник: заседания на отделите на ОК на БКП; подготовка на сътрудниците за командировка; приемане на посетители по служебни въпроси от 16.00 до 18.00 часа.

Вторник: занятия на партийния университет всеки първи вторник от месеца, ден за работа на апарата на окръжния комитет на Партията в партийния комитет и организации — всеки втори, трети и четвърти вторник от месеца, партийна учебна година, събрания на първичните партийни организации, на професионалните, отечественофронтовските и други обществени организации.

Сряда: приемане на граждани от секретарите, завеждащите отдели и сътрудниците на ОК на БКП по лични въпроси от 09.00 до 12.00 ч.; заседания на партийни бюра и комитети, на ръководствата на обществените, държавните, стопанските организации в градовете, селата и предприятията в окръга; съвещания с партийния и обществения актив, заседания на бюрото на ОК на Комсомола — всяка втора сряда от месеца.

Четвъртък: заседания на бюрото на ОК на БКП — всеки трети четвъртък от месеца; заседания на ИК на ОНС, на бюрото на окръжния съвет на професионалните съюзи и ОК на Отечествения фронт — всеки първи, втори и четвърти четвъртък от месеца, приемане на посетители по служебни въпроси.

Петък: окръжни мероприятия, пленуми, сесии, конференции, съвещания и др.; отчитане на сътрудниците за извършените командировки следобед и самоподготовка.

Общинският партиен комитет в Несебър има следното разпределение:

Понеделник: оперативка при първия секретар на общинския партиен комитет — от 09.00 до 10.30 ч., оперативка при секретаря на комитета — от 11.00 до 12.00 ч., в която участвуват ръководителите на културните институти и образованието; оперативка на апарата — от 16.00 до 18.00 ч.

Вторник: заседание на ИК на ОНС, сесии, заседания на стопанските комитети и обществените организации, подготовка на материали за бюрото на общинския партиен комитет и посещения на трудовите колективи.

Сряда: провеждане заседание на бюрото на общинския партиен комитет, посещение на първични партийни организации и трудови колективи.

Четвъртък: ден на масово-политическа работа, учебен ден в системата на политическата учебна година, посещение на първични партийни организации и предприятия.

Петък: разработване задачите за седмицата, решаване на технически въпроси.

Събота: културно-масови и трудови инициативи.

Такава организация съдействува за планомерна работа на апарата и актива. Активът знае какви съвещания ще се проведат и в точно определеното време те се посещават, без допълнително да се съобщава. Това спестява много време на партийните работници. Създават се бла-

Digitized by Google

гоприятни условия по-задълбочено да се подготвят мероприятията, повишава се дисциплината и чувството за отговорност. Отделни партийни дейци възразяват на този подход, мотивирайки се, че е много трудно партийната работа да се побере в определени рамки, че по-горните ръководства нередно извикват на съвещания в повечето случаи, без да се съобразяват с такъв порядък на работа. Мисля, че това не е сериозен аргумент да бъде отречен един такъв порядък. Целият въпрос е в това да се създаде единство в действията на всички партийни органи на територията на даден окръг. Главният недостатък на примерното разпределение на ОК на БКП в гр. Пазарджик е, че не е отделено достатъчно време за посещения в партийните организации. Очевидно най-малко три дни в седмицата могат да се отделят за работа в първичните партийни организации и трудовите колективи. Затова големи грижи са необходими за правилната организация на командировките на работниците на партийните комитети. ОК на БКП в Кюстендил разработи примерни изисквания за командировките на работниците в партийните комитети, в които е обърнато особено внимание на: правилното и рационалното разпределение на силите на щатния апарат за работа в първичните организации и трудовите колективи; най-пълно и точно предаване на опита и знанията по партийно строителство на низовите партийни кадри; равномерно натоварване на работниците от различните отдели по време на командировките; постигане най-ефективно съотношение между времето в командировка и времето за работа в комитетите.

За да се подготвят и проведат добре командировките, партийните работници се стремят да се запознаят много добре със задачите, които стоят пред партийния комитет, със състоянието на отделните дейности в съответната община и първична организация, с партийните и правителствените документи, разработват лични планове, в които записват основните задачи, какви мероприятия ще бъдат проведени с тяхното лично участие, кои партийни организации и комитети ще посетят, изпълнението на кои решения ще контролират. Командировките започват в понеделник и завършват в четвъртък вечерта. По време на тяхното провеждане работниците на окръжния комитет получават информация за състоянието на работата и предават задачите, които са получени на инструктажа, помагат за тяхното изпълнение, за подобряване на стила и методите на работа на партийните комитети и първични организации, за още по-тясното им свързване с трудещите се.

Много добре организира своите командировки инструкторът в отдел „Организационен" на ОК на БКП в гр. Кюстендил Георги Стоименов, който работи вече 15 години и е натрупал добър опит. Той си разработва подробен план за командировката, среща се със секретари на първични организации, ръководители на държавни и обществени органи и организации, присъствува на различни мероприятия, интересува се подробно от изпълнението на задачите и оказва конкретна помощ. На партийните кадри и активисти е приятно, когато ги посещава Георги Стоименов. В петък работниците на ОК на БКП се отчитат пред зав. отделите, а един път в месеца — пред секретарите на ОК на БКП. На тези оперативни съвещания се дава оценка за извършената работа, персонална оценка за отделните инструктори и се поставят новите задачи.

Ефективността в работата на партийния апарат е свързана не само с разделението на функциите, но и с осъществяването на добро взаимодействие в неговата дейност. Всеки отдел има специфични задължения, но всички се ръководят от единен партиен орган, пред когото стоят единни цели и задачи, произтичащи от линията и политиката на Партията. Отделите се стремят да намерят специфични форми и средства за изпълнение на стоящите пред тях задачи. Редица партийни комите-

Digitized by Google

ти имат добър опит по подобряване взаимодействието между отделите, което се изразява главно в подготовката и провеждането на пленумите на окръжните комитети на Партията, на съвещания и заседания. Това особено се проявява при организиране на комплексните проверки. След щателна проверка на основата на въпросник се прави доклад за резултатите от тяхното провеждане. В неговата подготовка участвуват всички завеждащи отдели на ОК на БКП. На съвещания с актива се разглеждат направените изводи и констатации.

В партийния апарат особено място заема инструкторът. Той осъществява връзката с първичните партийни организации, с производствените колективи, обществените и държавните органи и организации, помага им да реализират в живота политиката на Партията, съдействува за правилно осъществяване на контрола и проверката на изпълнението, за изучаването, обобщаването и разпространяването на положителния опит. В последните години се провеждат различни инициативи за повишаване ролята на инструктора като научно-практически конференции, семинари, посветени на стила и методите на работа на инструктора, организацията на личното време, на техните права и задължения. Навсякъде на инструкторите са определени първични организации, за които те непосредствено отговарят. Напоследък си пробива път практиката да се поставят конкретни задачи във връзка с разработката на определени проблеми. По такъв начин инструкторите изучават подробно въпросите, събират материали, обобщават опита и на съвещания или заседания изнасят доклади и реферати. Всичко това съдействува да се подобрява теоретическата и организационната култура на докладчиците и на останалите инструктори. Създава се необходимото самочувствие в работата и предпоставки за проява на инициатива и творчество.

Изключително голяма роля за повишаване културата на труда имат подготовката и провеждането на заседания, съвещания, оперативки. „Подготовката и провеждането на различните видове съвещания, заседания, оперативки, пленуми включва: приемане решения за провеждането им, определяне на тематиката, уточняване на дневния ред, определяне задачите на заседанието, приблизителния състав на участниците, очакваната продължителност, датата и времето на началото на заседанието, подготовка на доклада и проекта за решение, предварителна подготовка на участниците за заседанието, подготовка на помещението".[1]

Особено внимание заслужава правилното формулиране на дневния ред на съвещанието и заседанието. Не бива в дневния ред да се записват въпроси, които могат да се решат в оперативен порядък. Важен резерв за съкращаване на времетраенето им е тяхната качествена подготовка. Ето защо е необходимо да се подготвят много добре докладът и проектът за решение. Денят, часът и мястото за провеждане на заседанието трябва да бъдат удобни за всички. На заседанията или съвещанията да се извикват минимален брой хора и само тези, участието на които е действително необходимо. Правилно е на заседанията и съвещанията да се раздават писмени материали, да се провеждат в определени дни на седмицата и в определени часове. Низовите партийни активисти би следвало да се викат на съвещания следобед или в края на работния ден. Нужно е заседанията и съвещанията да започват в точно определеното време — нито по-рано, нито по-късно. Това дисциплинира, създава ведра обстановка, печели се време и оказва голямо възпитателно въздействие.

На заседанията и съвещанията трябва обезателно да се утвърждава регламент. Владимир Илич Ленин е отдавал на този въпрос изклю-

[1] Волгин, Б., Деловие совещания, Изд. „Экономика", Москва, 1972 г., с. 32.

Digitized by Google

чително внимание. През 1919 г. той пише до Курски: Време е да утвърдим общ регламент на Съвета на народните комисари. Първи път на докладчиците — 10 минути. На ораторите първи път — 5 минути, втори път — 3 минути. Да се говори не повече от два пъти.

В. И. Ленин откривал заседанията в точно определеното време и пресичал всякакви опити за разговор по време на тяхното провеждане. По този начин се създава деловитост при провеждането им и те могат да протичат най-много до два часа. Това може да стане, тъй като според редица автори и най-трудният проблем може да бъде обсъден и решен за два часа. Нужно е заседанията и съвещанията да се превръщат в място на нови идеи, обучение и възпитание на кадрите в мощни стимулатори за бъдещата им дейност.

Съществен момент в тяхната организация е вземането на решения или поставянето на конкретни указания. Без това те няма смисъл да се провеждат. Заседанията на бюрата на комитета би следвало да обсъждат най-много 3—4 въпроса, и то такива, които имат важно значение или изискват да се вземе мнение от ръководния орган.

Ефективността от провежданите съвещания, заседания и оперативки на партийния апарат би се повишила, ако добре се осмисли дневният ред, навреме се извикат участниците и предварително те се запознаят с материалите. Материалите да са подготвени добре, за да не предизвикат объркване или излишно напрежение. Всички те да започват в определеното време, а на закъснелите да се търси във всеки случай отговорност. Докладчиците и изказващите се да бъдат ограничени по време и да се съобразяват с основните изисквания на ораторското изкуство. Председателствуващият да умее да създава необходимата обстановка, да направи задълбочено обобщаване, да отговори на поставените въпроси и даде конкретни указания.

Партийните комитети натрупаха добър опит в подготовката и провеждането на заседания и съвещания. Така например ОК на БКП в гр. Кюстендил през 1977 година проведе пленум, посветен на работата с ръководните кадри в окръжната партийна организация. Пленумът бе подготвян в продължение на две години. Изучен бе опитът на Брянската областна партийна организация по работата с кадрите, опитът на наши окръжни партийни организации, литературата по въпроса, изказвания на В. И. Ленин, Г. Димитров, Л. И. Брежнев, Т. Живков, а така също бе заложен опит в отделни партийни организации при решаването на редица въпроси. Предварително бяха разработени проекти за решения, система за подбор, обучение и възпитание на кадрите, система за работа с резервните кадри, методически указания за работа на партийните, държавните и обществените органи и организации, основни изисквания към отделните категории кадри. В доклада на първия секретар на ОК на БКП в Кюстендил Станко Димитров бе направен задълбочен анализ на постиженията и пропуските в кадровата работа, като вниманието бе насочено главно към нерешените въпроси, към причините за допускането им и насоки за подобряване на бъдещата им работа. Изминаха три години от провеждането на пленума и резултатите от извършената работа показват правилността на взетите решения.

Както се вижда, повишаването на културата на труда на апарата на местните партийни комитети е свързано с повишаване компетентността на кадрите и деловитостта в тяхната всестранна дейност. Поставените проблеми имат изключително значение за всестранното издигане ефективността в дейността на местните партийни комитети. Несъмнено на тези въпроси би следвало да се отделя много по-голямо внимание, да се мисли с по-голяма перспектива, защото добри ръководители са тези, които не само са създали добра организация на настоящия етап, но правят и всичко възможно за нейното усъвършенствуване в утрешния ден.

Digitized by Google

ПОКРАЙ ДРАГОВИЩИЦА И СТРУМА

Дневник на секретаря на общинския партиен комитет

СБЛЪСЪЦИ

Работата започна с нещо дребно. Един комунист на около 70 години, трудолюбив човек, се оплака в партийния комитет, че заместник-председателят на общинския народен съвет Георги Андонов изскубал току-що разсадените домати от градината му. Помислих, че това е дребен комшийски спор и поръчах да кажат на заместник-председателя да не огорчава стареца.

Не минаха и няколко дни и в комитета пристигна писмено оплакване по същия въпрос, но по-обширно. Старият комунист продължаваше да търси правдата и законността. Оказа се, че изскубаните домати са само, така да се каже, предисловието към нещо друго, грозно.

Възложихме на компетентни органи да направят проверка. И проверката започна . . .

Припомних си една от сесиите на общинския народен съвет. Когато съветниците с радостни ръкоплескания изпратиха последните думи от отчета за извършената работа, за подема, който захващаше по нашите селца и махали, един човек остана да седи в деловия президиум мрачен, с изцъклени зли очи. Тогава само си помислих: „Защо заместник-председателят не се радва? Или може би е сърдит?"

Припомних си и друг случай. Той трябваше да докладва като председател на общинския комитет за държавен и народен контрол какво е извършено. Изпратихме да го търсят. Когато дойде, отвори вратата, застана по средата и започна да нарежда на някого нещо в коридора. Това най-малкото беше липса на възпитание, да не говорим за дисциплина. От отчета му се разбра, че комисиите формално са съществували, че се заграбва земя, че се пилее селскостопанска продукция, че се краде . . .

Вместо да потърси помощта на комитета и да активизира работата на комисиите за народен контрол, той докладваше, че много е претрупан, че всичко е стоварено върху неговата глава, че затъва от работа . . .

Единодушно се реши да бъде снет от длъжността председател на общинския комитет за държавен и народен контрол.

Това не е кой знае какъв случай, за да го разказвам. Снемания от различни постове винаги е имало и ще има. Друго безпокоеше комитета. Как така е станало, че Георги Андонов е загубил чувството на отговорност? Той е бил председател на общинския съвет преди създаването на селищните системи, сега пак Партията му е гласувала доверие. Защо така се получава?

Успоредно с проверката по жалбата на стария кооператор реших да видя какво е било участието на Андонов в живота на първичната партийна организация. Оказа се, че в продължение на няколко години на събранията той само е давал наставления на комунистите, никога за нищо не си е правил самокритика. Партийното бюро и ППО никога не са го „притискали" за редица пропуски. Нещо повече. Някои комунисти помежду си са коментирали, че се е забравил, че не зачита никого и нищо, но на събрание никой не го е казал. Защо? Ами той е бил председател на съвет, сега заместник на цяла селищна система. От друга страна, ползвайки се от служебното положение, е устройвал с парцели, със земи по 76-о постановление някои хора, които здраво го „държат".

Междувременно дойдоха и резултатите от проверката по жалбата. Какво се оказа? В качеството си на отговорен служител в съвета покрай своето място от 300 м² за лично ползване с лъжесвидетели доказал, че в продължение на повече от 10 години владее малките съседни парчета земя на още трима души. И получил нотариален акт за собственост за над 1000 м². Взел в ръцете си този документ, решил да утвърди пред обществеността своята собственост.

. . . На заседанието на комитета докладваше за резултатите от проверката заместник окръжният прокурор Атанас Клинков. Освен за себе си Георги Андонов направил такава услуга и на своя братовчед, като заграбил градинките на няколко души.

На заседанието се получи тягостна обстановка. Заместник окръжният прокурор докладваше факт след факт, цитираше параграфи, точки, букви от закона. Това не беше просто нарушение на закона, това беше престъпление. Членовете на комитета бяха забили очи в заседателната маса . . .

По време на доклада той се опита да се намеси, да възрази — нервно, зло, упорито. Наложи се да му се припомни къде се намира. Когато му се даде думата, той започна да докладва, че няма никаква вина, че няма нищо нередно, че едва ли не някои с „вражески" намерения го оклеветяват. Излезе, че целият свят е виновен, освен него. Негова грешка било само това, че не знаел закона! . . .

Той не си даваше сметка какъв удар бе нанесъл на вярата на хората в справед-

---

Продължение от брой 17.

Digitized by Google

ливостта, да оставим разните параграфи.

Започнаха да стават членовете на комитета — принципно, честно, със загриженост, по човешки... В изказванията на всички проличаваше желанието да му се помогне, да оцени грешките, които е направил. В противен случай няма място за него в нашите редове. Но това не се получи. Той отново скочи обиден, разсърден да доказва, че няма вина.

Отново изникна въпросът: Защо бе станало така с този комунист. Преди 5—6 години той бе изпратен с партийно поръчение да оглави държавната власт в съвета. Радваха му се хората — човек с висше образование, роден в Драговищица, изпълнил повелята на Партията и напуснал удобството на града, за да направи нещо за оживлението на родното му село. Радваха се хората на всеки поставен бордюр, на всяка асфалтирана улица и му признаваза заслугите. Разбира се, за един център като Драговищица направеното беше малко, но трудовите хора при нас умеят да се радват на малкото. Нещо повече — склонни бяха да му прощават някои грешки, приеха и грубото му отношение, началническото високомерие — само и само да се прави нещо за селото. А първичната партийна организация не бдеше над него, остави го без контрол. И той се почувствува над всички и над всичко.

Членовете на комитета продължаваха да вземат думата. Все по-остро, по-безкомпромисно, по-твърдо.

Становището на членовете на комитета беше: да предложим да се снеме от длъжност заместник-председателят на общинския народен съвет и се накаже с порицание, затова, че е злоупотребил с доверието на Партията и хората.

Не от любов към сблъсъците разказвам този случай. По различни поводи, за изпълнение на различни задачи в партийния комитет са ставали сблъсъци и членовете на комитета не са се страхували от тях.

Може би в това се крие голямата сила на общинския партиен комитет.

Крум РАДОЙКОВ

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

МНОГО ЗАПОВЕДИ БЕЗ СПРАВЕДЛИВО РЕШЕНИЕ

Издадени са от генералния директор на ДСО „Фармахим" — София.

Да започнем с две от тях:

Заповед № 1041 от 27 декември 1979 година: „...нареждам Петко Илиев Пенчев да преустанови явяването си на работното място след 1 януари 1980 година..." Фактически той е уволнен с друга, предшествуваща тази, заповед, която се базира на решението на бюрото на Коларовския районен комитет на БКП — София. Заедно с партийното наказание в решението се препоръчва той да бъде освободен от работа. Категоричната формулировка „....да преустанови явяването си на работното място" ни насочва към извода, че се отнася за лице, което застрашава някои важни страни от живота на колектива.

Дотук наглед нищо нередно и незаконоцелесъобразно. Но, запознавайки се с причините, които са предизвикали тези решения, се стига до колебание, до несъгласие с тях. Фактите „не желаят да се подчинят" на субективните решения на съответните органи. Какви са основанията за този извод?

С този случай се е занимавала Централната контролно-ревизионна комисия. Обвиненията на бюрото на районния комитет към Пенчев

Digitized by Google

са отхвърлени и се отменя наказанието му. Пенчев е защитен и за него се правят положителни изводи. Редовно участвува в работата на партийната и профсъюзната организация. Няма примери, които да потвърждават, че нарушава партийната дисциплина. Не се потвърждава и обвинението, че е внесъл разкол в партийната организация. Потвърждава се само фактът, че той критикува остро всеки нарушител, независимо какъв пост заема. Като член на профкомитета на Пенчев е възложена задачата да извърши проверка по сигнал за незаконно ремонтиране на лека кола „Волга". След проверката изготвя докладна записка, в която обвинява бившия заместник генерален директор Иван Андонов за нанесени щети на предприятието. Партийното бюро е разгледало случая, без да потърси отговорност на някого. На партийно събрание Пенчев настоява да не се прощава на никого, независимо кой е той. С критични бележки той реагира и за раздаването на квартири без участието на профкомитета. Само ще съобщим едно съвпадение: освобождаването на Пенчев става, след като критикуваният от него заместник генерален директор става генерален директор.

Някои биха казали: случаят има добър край, струва ли си да се занимаваме с него? Те биха имали право, ако не се засягаха толкова органи, за които са недопустими подобни действия към човека. Даже да се приеме случаят за изключение, той трябва да се анализира, да се изведат съответните поуки. Още повече, че краят на тази история поне засега все още не е изяснен. Но преди това да анализираме най-общо

позицията на партийната организация

към ДСО „Фармахим", където Пенчев членува. Може да звучи странно, но тя за случая няма позиция. Напразно ще търсите в протоколите кога тя по своя инициатива се е занимавала с провинения, свързани с въпросния комунист. Събранията, които разглеждат партийното му положение, са по решение на районния комитет. Ето и кратки сведения за тях. Едното е на 27 декември 1979 година. Точка трета гласи: „Запознаване на комунистите с решение на бюрото на Коларовския районен комитет на БКП" — докладва Т. Доцев — секретар на районния комитет на БКП". На него присъствуват още двама представители на комитета. Десет месеца по-късно се организира отново партийно събрание, на което се съобщава решението на Централната контролно-ревизионна комисия за оневиняването на Пенчев. Да не коментираме обстоятелството, че на това събрание от района присъствува само един от инструкторите.

Тези факти пораждат съмнение за принципната дейност на партийното бюро и партийната организация. Правим такъв извод, защото зарегистрираната дейност в партийните документи е в полза на Пенчев. Протоколираните оценки, свързани с неговото име, го обрисуват като принципен комунист. Единствените обвинения са, че критикува остро, без да се съобразява със служебната йерархия. Остра критика, но вярна. Фактите, които той изнася, се потвърждават. Да си припомним и Устава на БКП: „Всеки член на Партията има право... да критикува на партийно събрание, конференции, конгреси и заседания на партийните комитети слабостите и грешките на всеки комунист, независимо от това дали е редовен член или ръководител."

Въобще странна е позицията на партийната организация. Когато го наказват, тя не го защищава. Когато го оправдават — също бездействува.

Позицията на бюрото на районния комитет

С основание възниква въпросът — защо бюрото на районния комитет обсъжда партийното поведение на Пенчев, с когото не се е за-

Digitized by Google

нимавала партийната организация, нито учрежденският партиен комитет. По-точно — не защо се занимава, а защо отнема това право, дадено от Устава на партийната организация. Как се получава така, че тя не намира основание да разглежда партийното му положение и означава ли това, че районният комитет по-добре познава поведението на комунистите в ДСО „Фармахим".

Отговорът на тези въпроси довежда до извода, че връзката между комитета и партийната организация за този случай не е била ефективна. Работниците на комитета, които са се занимавали със случая Пенчев, погрешно са изолирали партийната организация. Тя е трябвало да бъде първата инстанция, където те да внесат своите съображения. „Въпросът за привличане към партийна отговорност на член или кандидат-член на окръжен, градски или районен комитет, на член на общински комитет или на съответна контролно-ревизионна комисия се обсъжда и решава в първичната партийна организация, където той членува."[1] А за редовият комунист това обстоятелство въобще не подлежи на коментар. Партийната практика показва, че това е често срещано нарушение на Устава, което в повечето случаи усложнява нещата, намалява ефективността на партийните решения. Още повече представителите на районния комитет са задължени да помогнат на комунистите, на бюрото на партийната организация принципно и делово да разгледат поведението на своя партиен член. В противен случай се намалява самоинициативата, понижава се активността. И партийната организация става орган, пред който се известяват решения на по-горните ръководства, без те да се съобразяват с нейното становище. А за да се издигне авангардната роля на комунистите, едно от важните условия е да се създаде такава обстановка, при която тя да се чувствува като истински стопанин в трудовия колектив.

И още едно съображение.

Решението на районния комитет се отнася за отделна партийна организация. Естествено е да бъде образец на висока принципност и деловитост. Но ако се изхождаше от такава позиция, въпросът за вземане на толкова крайно решение не би стоял. Позицията на бюрото на районния комитет щеше да има друга алтернатива.

Каква?

Преценката на районния комитет и на Министерството на химията и металургията за Андонов е, че той е способен стопански ръководител с доказани възможности.

В същото време налице са отделни пропуски и нарушения в работата на Андонов. Неоспорима, дори крайно остра позиция към тях заема комунистът Пенчев. Стига се да сблъсък, в който амбицията на едната страна достига до неправилни действия. И тъкмо разплитането на този възел дава възможност на първичната партийна организация, на учрежденския партиен комитет във „Фармахим", на бюрото на Коларовския районен комитет на Партията да поемат разностранна, силно въздействуваща политическа работа. Да се поведе неотстъпна борба за постоянно издигане дълга и отговорността у ръководните кадри, в целия трудов колектив за висока дисциплинираност, социалистически морал и нравственост при решаването и на малките, и на големите проблеми. За постоянно разгръщане на социалната активност. Да расте организационната здравина и сплотеност на партийната организация...

Как в случая са използвани всички тези възможности?

За първичната партийна организация вече стана дума. И позицията на бюрото на районния комитет е известна. За да умири обста-

[1] Устав на БКП.

Digitized by Google

новката, за да протече всичко тихо и спокойно в живота на политическия щаб на трудовия колектив, решава не да се разплете възелът на противоречието, а той да бъде прерязан с един замах.

Щом става дума за позицията на бюрото на районния комитет, ще се спрем и на проблема за цената на неговото решение. По отношение на Пенчев тя е ясна. На основата на него в един почивен неделен ден пред дома му спира служебна кола, за да бъде връчена на „дръзкия критикар" заповедта за уволнение.

И колкото повече дни след това минават, все по-ясно става колко е голяма цената на едно решение, взето от такъв политически орган, като бюрото на районния комитет.

Решил да намери защита, Пенчев посещава, търси съдействие от различни административно-управленчески и обществени инстанции. Та нали преди те високо са ценили неговия критично-реалистичен подход? Лично министърът е пожелавал срещи с него и го е приемал. Представители на най-отговорни контролни органи при участието си в диалози по Българската телевизия са подкрепяли своите гледища, становища, с факти, разкривани и критикувани от Пенчев. Но сега именно решението на районния комитет променя коренно нещата. Едни го увещават да се откаже от правото си да се защищава. Втори, за да избягнат сблъсъци, заковават: „Щом има решение на бюрото на районния комитет, ти си виновен!" Трети, пети... Учудваща позиция! Сега, когато Партията изисква повсеместно усъвършенстване на стила и методите на работа в дейността буквално на всеки един от субектите на управление, всичко, за което разказахме дотук, е най-меко казано, в несъответствие с партийните постановки.

Затова именно се стигна и до справедливото решение на Централната контролно-ревизионна комисия, че е неправилна преценката за случая Пенчев на районния комитет на Партията, неправилно той е уволнен. Затова се дава и изрична препоръка наказаният комунист да бъде реабилитиран, да се възвърне на същата работа, която е извършвал преди.

Как бе изпълнено това решение?

Понятно е, че не ще се намери човек, който да го отрича. Но това съвсем не е достатъчно.

Можеше да се очаква, че бюрото на районния комитет ще прецени как стигна до едно свое неправилно решение.

Но това не стана.

Можеше да се предполага, че първичната партийна организация ще потърси причините на своето бездействие.

Но и това не стана.

Можеше да се предполага, че сега вече генералният директор с чувството и дълга на политически пратеник на Партията на този пост самокритично ще прецени всичко случило се и ще си направи извода: не е достатъчно само да полагаш усилия за умело, компетентно решаване на управленческите, производствено-технологически проблеми. Не. Още по-важно е със своето поведение, начин на мислене, стил и метод на работа да бъдеш образец за целия трудов колектив. Образец на висока принципност, на комунистически добродетели, с които да въздействуваш на всеки един от своите подчинени...

Но и това не стана.

Нещо повече — решението на Централната контролно-ревизионна комисия, взето още на 23 юни т. г., до ден-днешен по същество формално се признава, формално се изпълнява. Не ще е погрешно да се каже, че то се заобикаля дори и с последната заповед за назначаването на Пенчев в едно от подразделенията на обединението.

Ето защо ние оставяме открита страницата на тази премного продължила одисея.

Digitized by Google

Добавка:

В края на ноември присъствувахме на годишното отчетно събрание на първичната партийна организация при ДСО „Фармахим". Бяхме приятно изненадани от неговата задълбоченост и аналитичност. Изказванията на комунистите дори превъзхождаха доклада на бюрото по острота на критиката и широта на поставените проблеми. Пред нас се разкри една партийна организация, която е на висота да решава стоящите пред нея задачи. Сега с по-голяма сигурност можем да твърдим, че тя по-резултатно би преодоляла възникналата ситуация около своя партиен член. Нужно е било само повече доверие към нея.

Иван МИЧЕВ
Коста ДИМОВ

СЕКРЕТАРЯТ — ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

ОБЕДИНЯВАЩАТА ЛИЧНОСТ В КОЛЕКТИВА

Понятието „търсещ секретар" в категориалния апарат на изследователите на партийната практика е твърде широко. Безспорно този човек е непременно съмняващ се, непременно изследващ нещата, непременно обичащ работата и хората човек... Но това достатъчно ли е, за да се даде някому ангажиращото и, както ни се струва, преливащо от щедрост определение?

Моят събеседник е категоричен:

— Това са задължителни за лекаря качества. Оттук се започва, така да се каже. Ако го няма умението да се понася „цялостното напрежение на противоречието" в работата на лекуващия, ако я няма способността да полемизираш със себе си, да овладяваш миговете, да преценяваш, да рискуваш, да претегляш твърде спешно понякога всички „за" и „против", ако го нямаш този стоицизъм да удържаш победи над себе си...

Който твърди, че в работата на секретаря има само отговори, греши. У него има гъмжило от въпроси.

Питаш се например защо днес си нещо потиснат и от множеството колебливи догадки на евентуалния отговор ти се натрапва нещо определено. На заседанието на бюрото в една от оценките за работата на талантлив колега някой е проявил завист. Нещо повече — злоба се е прокраднала в изказването му. Това те е смутило и ти не си реагирал достатъчно смело. И сега се ненавиждаш. А можеше дори да му цитираш Чехов, този отявлен човеколюбец: „Който не умее да се радва на чуждите успехи, на него му са чужди интересите на обществения живот и не бива да му се дава в ръцете обществено дело." И можеше сериозно да приковеш на стола му този завистник, но в потока от проблеми не спря вниманието си точно тук.

Или — преди няколко дни. Наклеветен сътрудник бе дошъл при теб да се оплаче. И тъй като естествено в такава ситуация можеше да се реагира с прекомерни похвали, за да се получи равновесие, ти постъпи точно така. Лесно. А преди години за аналогични неща отиде в районния комитет и сам застана зад оклеветения. Каза, че поемаш цялата отговорност на последствията. Че гарантираш. Че нещата стоят другояче. И ти беше леко, защото бе отнел от тежестта на другия...

Та нали в търсенето на верния път секретарят трябва да оценява обстоятелствата и личностите, действията и постъпките не само по плюсовете, а и по усилията, вложени за достигането им. Нещо повече — да премерва резултатите непременно и по минусите, които са съпътствували достигането им, по истинската цена на тези минуси, взета под формата на лутания, грешки, терзания.

Digitized by Google

— Вълнувате ли се на събрание? — питам го. — Или многогодишната секретарска работа ви е отнела това състояние?

— Излишен въпрос. Съвсем, съвсем излишен... Нашите събрания обикновено са бурни. Въпреки че организацията е прекомерно многочислена, често въпросите, които обсъждаме, касаят отделните съдби. Да вземем събранията от последните две години, на които неизменно приемахме оценки за отделните комунисти във връзка със замяната на членските им книжки. Това бе проникване в сложностите на нещата...

Както се знае, за аналитика — все едно дали е в ролята на учен или на докладчик — методът е особено важен. Би трябвало да има правилна постановка на въпросите, за да има и правилно решение. Но в дадени моменти нещата преливат, разводняват се или пак се насочват в някаква „пристрастна" орбита. Та нали според закона на ентропията за поддържането на реда са необходими усилия, а безредието се поддържа от само себе си. Естествено, тук пресилваме нещата, за да ги изтъкнем, но в практиката понякога на секретаря действително му идва да изкаже твърде високо някои свои съждения или да цитира отново Чехов: „На крясъка на придирчивите аз придавам по-малко значение, отколкото на мълчанието на тънките дипломати"... Разбира се, не е удобно на събрание на партийната организация да се говори точно така и секретарят си седи чинно зад застланата маса и записва внимателно зигзагите на спора. Той трябва да има търпението да изслуша становищата. Той следва да реагира последен.

Един поглед върху протоколите от събранията на организацията ни помага да вникнем в действителното, не във въображаемото поведение на секретаря по време на форумите. Още по-добре това става, ако се позовем на мненията на другите, изказани за Рашо Рашев при приемането на оценката за дейността му.

Но преди това, какво мисли за партийния секретар един от комсомолските активисти:

— Одобрявам неговата тенденция да се придържа към правилото да оставя всекиго да говори за своите недостатъци. Така най-обективно, според мен, се оценяват взаимните претенции на две враждуващи помежду си амбиции.

А ето и редове от протокол № 13 от 10. VI. 1980 година от събрание на 331-ва ППО в НИНПН към Медицинската академия в София.

„Б. Йорданов: — Другарят Рашев притежава честност, скромност, откровеност и партийна принципиалност. Любов към партийната и обществената дейност, съхранена още от младежките години. Найдобросъвестно изпълнява всички поръчения.

П. Овчарова: — Изключително големи заслуги в организацията на следдипломната квалификация и в цялостното изграждане на бившия ИСУЛ. Голям дял за израстване на научно-преподавателския потенциал на института. Жертвува личните си интереси за общественото благо. Другарят Рашев е най-обединяващата личност в нашата клиника (става дума за II неврологична клиника на Медицинската академия).

Ж. Молхов: — Съгласен съм напълно с преценката. Човек с висока ерудиция и познаващ проблемите на следдипломната квалификация.

П. Петров: — Човек, който е изработил най-голяма по обем и по ползотворност обществено-политическа работа. Откроява се като фигура със скромността си, но скромност активна, която го прави полезен.

Н. Костов: — Дисциплиниран. Задълбочен в научната дейност. Изключителен клиницист и търсен консултант."

Няма да коментирам отрязъка от протокола. Цитатите са автентични. Негативни оценки от това събрание не намерих.

Затова пък потърсих потвърждение на едно друго становище на секретаря Рашо Рашев. Той ме бе предупредил, че е констатирал правилото, че в целия ход на кампанията за замяната на партийните членски книжки самооценките са били по-критични от оценките.

— Не намирате ли, че това е своеобразен критерий за зрелостта на комунистите от института, за боеспособността на партийната организация? — попитах.

— Така е — бе отговорът.

Достатъчно беше да се погледне отново в този и в други протоколи, за да се види безпощадността, с която специалистите говорят за себе си. Да се улови високата степен на самоконтрол у отделните личности, за да се разбере цената на успехите им.

Що се отнася до мнението на секретаря за самия него, в тези редове е трудно да го формулираме. В продължителните диалози, които имахме, стана ясно, че самосъзнанието и съвестта на този човек са така извисени, че респектират. Респектират с умението му да се добира до дълбочината на нещата с една лекота, която изненадва. Защото зад тази привидна подвижност улавях умора, напрежение, съсредоточеност. Не скривани, но не и изнасяни на показ. Една професионална овладяност, която другите, разговарящите с него, нямаха в същата степен.

* * *

И го виждам този човек в неговото юношество, в младостта му. Изборът на цел, изборът на път в живота не са били и за него нещо лесно.

— Исках да избера философия или литература... Но надделяваше желанието непременно да поема върху себе си нещо от бедствията на другите. Насочих се към медицината. Пред лекаря хората са по-откровени, към него са доверчиви. И още —

Digitized by Google

в този контакт е човешки съдби лекарят се изявява като обикновен съучастник — като личност, която трябва да даде нещо от себе си. А нали и класиците дори са казали, че по-добре е да даваш, отколкото да вземаш. И още: че опитът издига като най-щастлив онзи, който допринася щастие на най-голям брой хора. Именно така схващам проблема за удовлетвореността от работата . . .

Да поеме върху себе си нещо от бедствията на другите . . .

Дори много преди избора на професия младият Рашев е обладан от тази мисъл, Гимназист, той влиза в редовете на РМС, занимава се с активна политическа работа. Още малолетен е съден и осъждан, развеждан по участъци, изправян на разпити, изпратен във Врачанския затвор. За това с особено вълнение разказват негови земляци и съучастници — хора, които се прекланят и пред таланта му на лекар и учен (доцент Рашев има над 100 научни публикации, автор е на учебници и помагала), пред активността му на общественик. Те го търсят, тези хора, не само когато трябва да се лекуват, а и когато имат нужда да се посъветват, да чуят мнението му по кои ли не въпроси . . .

Активен борец против капитализма и фашизма, доцент Рашо Рашев с особена доблест защищава това високо звание с всяка своя стъпка, с всяко свое действие.

— По отношение на себе си човек винаги трябва да бъде строг, взискателен. Но в този безкраен поток на живота това не винаги ни се удава. Колко проиграни възможности понякога, какъв недостиг на стоицизъм . . . И ако не сме самокритични? Званията, знае се, не съществуват за човека като даденост, те трябва да се защищават всеки ден — с труд, с позиция, с компетентност . . .

— И ако по принцип човешкото „аз" е едно активно начало, то не е само свойство на човешката натура, не е само отражение на динамиката на живота, на цялото движение около нас, а преди всичко — израз на нравствената извисеност на личността, показател за самия облик, бих казала, на човека.

— Естествено. Но тук ставаше дума не за активността изобщо, а за конкретния вид активност, потвърдена с документ. При това — активност, която е била, и активност, която непременно трябва да е! На всяка цена. И ако в някой от случаите тя е поизбледняла или е сменила акцента си, или пък . . . Ние воюваме в нашата партийна организация против всяко, така да се каже, притъпяване на острието в отделния случай. Трябва да кажеш пред събранието или пред бюрото примерно мнението си за началника. Как го казваш? Ясно, или разводнено, или предпочиташ да го затаиш. Написал си в доклада или в оценката за дадено поведение критични пасажи. После ги изглаждаш. И още веднъж ги разглеждаш и омекотяваш. Търсиш други думи и още по-други думи . . .

* * *

Активността, визирана с документ. Тя възвисява личността, тя трябва да я възвисява, така мисли секретарят на 331-ва първична партийна организация. Защото духовната смърт настъпва, когато започнем да се утешаваме с мисълта какви сме били някога.

Били сме, добре! Но трябва и да сме! И това — като същностна черта, като вътрешна динамика, а не само като външно движение, като количество . . . Защото каква стойност има примерно определението „надежден учен", ако то се дава някому години наред само заради тематичната широта на интересите и публикациите му? Само заради това, че той често е цитиран от други автори. Цитиран, но за какво? Може понякога заради грешките му?

* * *

В едно от обсъжданията в бюрото темата е ефективност на научната дейност.

Както се полага, научно-методичната комисия подготвя за целта доклад, в който се прави преглед на кандидатските и докторските дисертации в института, защитени през последните пет години. На пръв поглед комисията се е отнесла сериозно към задачата си: предварително е изпратила въпросник до трийсетината автори на дисертации с молба сами да посочат по-важните свои приноси. Да оставим настрана факта, че някои от анкетираните са се въздържали да отговорят на запитванията, че част от самопреценките не са били прочетени от ръководителите на съответните научни звена, че не е потърсено тяхното мнение. Коментарите на комисията се базират изключително на личните становища на дисертантите за собствения им труд. В партийното бюро е направен обстоен анализ на проблема. Защитено е съображението за всяка тема да се изготви картотека и по нея в края на календарната година да се правят проверки и обективна оценка. Констатирано е, че процентът на приетите рационализации и изобретения е малък, че е необходима взискателност от страна на ръководството на института и на научната комисия, за да се повиши този процент.

Бюрото е преразгледало решенията си по проблема ефективност на научната работа в института, взети преди две години, потърсило е измененията, потърсило е новите изисквания на практиката и тогава е подготвило сегашното си решение, внасяйки проблема на партийно събрание. Получило се е задълбочено разискване, съпроводено с конкретни препоръки за подобряване на управлението на този процес от страна на институтското ръководство.

Струва ни се, че дотук всичко е ясно. Но нещата, както се знае, във всекидневието не са така отчетливи и прости. Въпреки усилията на партийното бюро да насочи работата към ограничаване на някои крайни апетити към йерархична престижност и лично облагодетелствуване, административното ръководство и след събранието е под-

Digitized by Google

менило някои членове на научния съвет, без да взёме предвид становището на бюрото. Естествено, сега бюрото реагира, обосновава се, защищава правата на отделни талантливи клиницисти, на специалисти с доказани способности, дори на хора, израсли в работата си без обективни възможности да бъдат хабилитирани, за разлика от други бързо скачащи нагоре в йерархията сътрудници.

Питам доцент Рашев не се ли уморява да воюва за хората, за истината.

Той се усмихва:

— Не искайте от секретарите да обясняват смисъла на извършваното от тях. Всичко, което бюрото е мислило, което го е вълнувало, е вложено в работата ни. Ние не трябва да говорим за нещата, а само чрез тях...

И все пак той разказва за усилията на бюрото да извиси политическото ръководство, да засили контрола над дейността на администрацията, присъствието на първичната партийна организация във всички дейности на института, към усъвършенстване функциите на партийните групи, към издигане отговорността на всеки отделен комунист.

— Вашето мнение за смисъла на секретарския труд?

— Може би, съвсем накратко: осъзната преданост към идеята. И още — вътрешен порив, пламенна убеденост в творческите възможности на всички около теб.

— Вашето разбиране за професията на лекаря?

— Медицината изисква хора, които да обичат хората. Това е първото условие да намериш контакт с болния. После — доверието на болния към лекуващия. Но и то не е достатъчно. Иска се квалификация, изключително сериозна подготовка, която ще осигури свободата да се подбират средства и методи на лечение в отделните случаи, която ще ти позволи да можеш да използваш дори правото си на риск.

И си спомням един от многото случаи, които ми разказваха за всеотдайността на доцент Рашев в работата. За готовността му да рискува в трудни минути.

Някога, по време на археологични разкопки в Преслав, професор Ваклинов получил инсулт. Както при редица аналогични случаи доктор Рашев бил повикан за спешна консултация на място. Трябвало да се избърза, да бъде транспортиран ученият до София въпреки опасностите, които крие едно такова решение. Професор Ваклинов прекарал тежки дни в болнична обстановка в столицата, после постепенно се възвърнал към работата си, живял още седем-осем години, издал нови трудове...

— Да направиш невъзможното понякога...

— Защо? Необходимото — казва спокойно Рашев.

* * *

Той разказва за лутанията си, за своите съмнения и трудности.

Малко след дипломирането си в академията е вече главен лекар в болницата на Бяла Слатина. А там — авторитети, доказали възможностите си специалисти. Той ги боготвори, той сваля шапка пред талантите им и в същото време е безпощаден администратор. Някои, разбира се, са се надявали на компромиси. Непознали, уязвявали са го. Той не се е стъписал. Това вече ни го казват стари документи, стари оценки от архивите. Не че тогавашният администратор не е имал грешки. Не че неговият подход е безупречен. Не че стремглавостта на младите години оправдава всичко... И ако младият администратор започва с промени в периферията (първата му заповед е за фиксирането на работното време в болницата), сегашният партиен секретар въстава срещу всеки акт на несъстоятелност, срещу отклоненията от магистралата, срещу примитивизма в работата на кадрите, независимо какъв ранг имат. Своеобразен парадокс? Бумеранг в чистия му вид? Не. Въпрос на зрелост, на дълбочина, идваща с опита. Едно е трайно. Липсата у този човек на страх от промени, отсъствието на колебание „да застанеш на барикадата", дори когато си съвсем сам.

— Ако си прав, ако си поборник за истината, последователи ще се явят...

Както беше преди години, когато някогашният партиен секретар в ИСУЛ предложи изменение на структурата с оглед да се целенасочи и обогати партийната дейност в института. Какво беше преди това? Безконечни спорове чий частен живот как изглежда отстрани, безкрайно предъвкване на едни и същи изказвания на отделни хора по отшумели поводи. Това затъване в дребното, тази борба на честолюбия хабеше социалната енергия на спорещите, водеше ги в глухи улици. Постепенно с диференциране на нещата, с поставянето на значими цели пред отделните първични организации тогавашният секретар на партийния комитет Рашо Рашев съумя в значителна степен да помогне на комунистите и на колектива да преосмислят йерархията на ценностите в своя обществен живот, да превърнат активността си от мнима в действителна. В активност, която ражда общественозначими резултати, която центрира усилията на хората в сериозна посока. И ако сега партийното бюро поставя с висока компетентност пред ръководството на института проблема за ефективността на задграничните научни командировки на сътрудниците, и ако то дълбоко аргументирано отстоява принципа за висока ефективност на докторските и кандидатските дисертации, на техните приноси, на практическата им приложимост, тази дейност има своята първооснова.

В извисяването на проблемността в работата на едно бюро винаги се тръгва от някъде. И това, естествено, не става изведнъж. И за това, разбира се, трябват характери. И непременно един секретар, който да более за делото.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

ЕЛЕКТРОННИЯТ ПОМОЩНИК НА ПАРТИЙНИЯ КОМИТЕТ

СЕРГЕЙ МЕЛЕНТИЕВ

завеждащ организационния отдел на Куйбишевския градски комитет на КПСС

Партийната организация на крупното промишлено предприятие, наброяващо в своите редове няколко хиляди комунисти, сега може за броени минути да получи изчерпателни данни по много въпроси на партийно-организационната работа. Такава възможност има и комитетът на **Четвърти държавен завод за съчмени лагери в Куйбишев, носител на ордена „Ленин“.** Причината за тази, оперативност е доста проста: много пресмятания тук се правят на електронноизчислителна машина, каквато има в заводския отдел за автоматично управление.

НА МАГНИТНА ЛЕНТА

Заводът за съчмени лагери е едно от най-крупните предприятия в град Куйбишев. Той работи ритмично. За обобщения облик на заводския трудов колектив доста красноречиво говорят например следните данни: през 1979 г. заводът реализира свръхпланова продукция за два милиона и 440 хиляди рубли; 376 типа съчмени лагери, или всеки втори тип се произвежда със знак за високо качество; заводът две години една след друга беше награден с Червено знаме на ЦК на КПСС, правителството, ВЦС на Съветските профсъюзи и ЦК на ВЛКСМ.

За всички тези успехи немалка е заслугата на комунистите от завода, на заводската партийна организация. Тя наброява в своите редове 3500 комунисти и се състои от 77 цехови партийни организации. Ръководи се от заводския партиен комитет, който се ползва с права на районен партиен комитет.

Както отбелязва заместник-секретарят на партийния комитет др. В. Е. Шарапов, да се замислят над необходимостта и възможностите за използване и на електронноизчислителната техника в партийно-организационната работа им наложил самият живот...

Партийната организация растяла, увеличавал се обемът на отчетните данни и различните информации, необходими в работата както на самия комитет, така и при съставянето на различни отчети за по-горните органи. Почти цялото време на инструктора на партийния комитет по организационната работа и на работниците от сектора по отчетността отивало за анализ на данните на партийните организации, за подготовката на обобщаващи материали и отчети. Трябвало тези работници да бъдат разтоварени от трудоемките пресмятания и времето им да бъде освободено за жива организаторска работа с комунистите, с хората. Тогава именно възникнала и идеята да се използва богатата памет на ЕИМ и много данни, предварително кодирани, да бъдат нанесени на магнитна лента, след това да могат да бъдат „извличани“ от машината за каквото се наложи.

Реши се на първо време вниманието да бъде съсредоточено върху **машинната обработка на отчетните данни.** Или, казано на технически език, да се създаде на магнитна лента масив с определени данни за всеки комунист. А за да може във всеки момент картината да е максимално пълна, беше предвидено всеки месец тези данни да бъдат допълвани и коригирани. Приет е например кандидат-членът за член на КПСС; получил е диплом за завършено образование или е преминал в друга партийна организация — всички тези изменения своевременно трябва „да се съобщават“ на машината. Това осигурява и бързото получаване на необходимите сведения по всички показатели, заложени в така нареченатa **„входна информация“.**

Тази входна информация всъщност играе ролята на първичен документ. Той се попълва на основата на означените с цифри данни в статистическите картончета за всеки член или кандидат-член на КПСС. Към основните показатели в този доку-

Материалът е написан за сп. „Партиен живот“ чрез АПН

Digitized by Google

мент се отнася шифърът за отбелязването на първичната партийна организация; номерът на неговата партийна членска книжка; пол; дата на раждане; национал-ност; социално положение; месец и година на приемането му за член или кандидат-член на КПСС; социално положение; образование и специалност по образованието му; длъжността му; неговата фамилия и инициали.

След като направиха това, в партийния комитет решиха да минат и към следващата стъпка — **да организират обработката на отчетността за работата на първичната партийна организация и на цеховите партийни организации също на електронноизчислителната машина.**

Каква конкретна цел се преследваше с това? Преди всичко, редовно, всеки месец да се събира информация от цеховите партийни организации; тази информация да се натрупва от началото на годината; да се обработва, сумира. И така от ЕИМ да се черпи информация по редица въпроси.

Това са сведения за партийните събрания; за работата с комунистите; за заседанията на партийните бюра и работата в партийните групи през месеца и от началото на годината; това са различни справки за районния комитет на КПСС, с обобщени данни за работата на заводската партийна организация през месеца; а така също и за съставянето на различни ведомости за състоянието на работата в цеховите партийни организации с оглед на плановите показатели и на отклоненията от тях.

Решаването на тези задачи на електронноизчислителната машина се извършва до десетия ден на всеки следващ месец.

За въвеждането на необходимите данни в ЕИМ е разработен **специален документ — отчет за работата на партийната организация в еди-кой си цех или отдел на завода през определен месец.** Той се представя от цеховата партийна организация в партийния комитет до втория ден на всеки следващ месец. За попълването му партийните секретари отделят от три до пет минути — не повече!

С какво се обяснява тази неголяма загуба на време? Преди всичко с простотата и добрата разработка на отчетния документ. Той се състои от четири раздела, които съдържат общо 17 отчетни показателя. Първият и най-подробен раздел е за **партийните събрания.** Той има 9 показателя, от които се вижда проведено ли е събранието в определения ден или не; открито или закрито е било; какви въпроси са разглеждани на него — организационни, идеологически или производствени; дневният ред съответствува ли на предвиденото по плана. Освен това в този раздел се попълват и данни за броя на комунистите, числящи се в организацията; за броя на комунистите и безпартийните, присъствували на събранието; за броя на изказалите се и колко от тях са работници, колко безпартийни; а така също и за това, на събранието дали е обсъждана информация за изпълнението на по-ранните решения.

Вторият раздел на този документ се нарича **„Работа с комунистите“**; той се състои всичко на всичко от два показателя: колко комунисти и колко от тях са работници, които през месеца са се отчитали за своята производствена и обществена дейност; и колко събеседвания с комунисти са проведени.

В третия раздел се дава аналитична класификация на въпросите, които са разгледани в **заседанията на партийното бюро.** Те се групират на: производствени, идеологически, профсъюзни, текущи, партийно-организационни, комсомолски, контрол над стопанската дейност на административното ръководство; по политическото обучение, трудовата дисциплина и състоянието на плащането на членския внос.

И накрая четвъртият раздел характеризира **работата на партийните групи:** техния брой; а така също и броя на събранията им и съвещанията с груповите партийни отговорници.

Отчетът се завършва с пункт за това, **какви характерни въпроси са били зададени през месеца и какви критични бележки за работата на по-горните органи** са били направени в партийните групи.

За да бъде улеснен секретарят при попълването на този отчет, на обратната страна на бланката е дадено подробно осветление за това, как следва да се направи отчитането на всеки пункт.

След обработването на заложените в ЕИМ данни партийният комитет получава **три основни документа.** Това са: сведения за партийните събрания и за заседанията на партийните бюра през предишния месец и от началото на годината както за всяка цехова организация, така и общо за заводската първична партийна организация; вторият документ също съдържа сведения за партийните събрания и заседанията на партийните бюра в завода през предишния месец и сам по себе си представлява справка за районния комитет на КПСС; третият документ е аналитичен, с него се прави анализ на работата на всяка цехова партийна организация за изтеклия месец в сравнение с предвидените по плана мероприятия.

По такъв начин сега партийният комитет в нашия Четвърти завод за съчмени лагери разполага с достоверна и качествена информация за състоянието на партийно-организационната работа във всичките 77 цехови партийни организации и общо в завода. И практически не губи никакво време, никакъв труд за нейната обработка.

Необходимите данни се осигуряват и за всяка цехова партийна организация.

РЕЗУЛТАТИ И ПЕРСПЕКТИВИ

И така, какво придоби заводският партиен комитет в Завода за съчмени лагери, като използва техническите средства?

Опитът показва, че постигнатото е твърде значително. И преди всичко решаването

Digitized by Google

на задачите с помощта на ЕИМ значително повиши достоверността на информацията от долу на горе. Неизмеримо порасна оперативността на тази информация, което позволява партийният комитет добре да знае състоянието на нещата в цеховите партийни организации и в течение на отчетния период да регулира едни или други страни на тяхната дейност. Значително се съкрати трудоемкостта на събирането, обработването и анализа на информацията. Достатъчно е да кажем, че за решаването на две задачи — например като за отчетните данни на комунистите и за отчетите на цеховите партийни организации — се отделя 0,02 на сто от месечния обем на подготовката на данните в заводския отдел за автоматично управление, а машинното време за решаването на тази задача (2 часа месечно) е само 0,08 на сто от фонда на работното време в този отдел. Разбира се, много по-значителни се оказаха разходите на работно време при проектирането и внедряването на новата система за отчетност. Тези работи бяха изпълнени от актива на партийния комитет на обществени начала, пък и те имат еднократен характер.

Използването на електронноизчислителна техника твърде много облекчи работата на партийния комитет и в друго отношение. Създаде се възможност да се натрупва информация и за по-продължителен период, да се използват нагледни и еднообразни форми за подготовката на данните и за получените резултати. При работата с ЕИМ се създаде възможност да се въведат и още редица нови (и необходими!) показатели, които преди това нямаше в отчетността, а така също да получаваме отчетните документи веднага в по няколко екземпляра.

Главният извод от работата на партийния комитет в Четвърти куйбишевски завод за съчмени лагери по този начин е следният: за партийния комитет в крупното предприятие, което има свой отдел за автоматично управление, е целесъобразно, изгодно и полезно да използва ЕИМ в партийно-организационната работа.

Това се потвърждава и от интереса на другите партийни организации в нашия град и Куйбишевска област към този опит. Задачите, които бяха разработени по програмите и техническата документация в Завода за съчмени лагери, вече са внедрени от партийните организации на други две крупни предприятия, а в други шест те са в процес на внедряване.

Голям интерес към работата на партийната организация в Завода за съчмени лагери проявяват и районните партийни комитети в Куйбишев, а съвсем естествено и нашият Куйбишевски градски комитет на КПСС. Обаче за районните комитети опитът на една заводска партийна организация в нейния чист вид не е съвсем пригодна, тъй като в този опит няма редица показатели, които са необходими за районните комитети. Но ние се надяваме в недалечно бъдеще използването на автоматическите системи в партийната работа да стане по-широко и целенасочено. Очакваме да се осъществи централизирано проектиране, програмиране и внедряване на задачите за партийните комитети от различните равнища — заводски, районни, градски и областни.

Що се отнася до работата на партийния комитет в Четвърти завод за съчмени лагери в нашия град, разработената тук система за информиране се смята за добра основа, която дава възможност занапред електронноизчислителната техника още по-добре, още по-широко да се използва във всестранната партийна работа. Още сега се провежда подготовка за осъществяването на такива задачи като съставянето на ведомостите за плащането на членския внос, анализиране на резултатите от отчетно-изборните събрания и конференции, ръководството и управлението на работата на агитпунктовете и др. За по-късно на ЕИМ смятат да прехвърлят и анализа на това, как отделните работници, бригади или смени изпълняват плановете и обещанията си и т. н. В перспектива партийният комитет в завода възнамерява да разшири решаването на задачите и по идеологическата работа, по партийното ръководство на стопанската дейност и работата с обществените организации — също с помощта на ЕИМ.

Digitized by Google

ЗАПИСКИ ПО ПРЕУСТРОЙСТВОТО

ПЕТКО РУСЕВ

Присъствието на събрания, на семинари и на конференции именно породи желанието да напишем тези записки. Става дума за предизвикани мисли от доклади и разисквания, от подхода при разрешаването на идеологическите въпроси.

Записка първа

В журналистическия бележник сме записали точно така: **„Да не преувеличаваме ролята и отговорността на идеологическата дейност.** Да не считаме, че само тя, правилно организирана, може да реши всичко. Да оправи нещата. Да измени положението и пр."

И сега се чуват реплики от тоя род: „Не достатъчно и не навреме разясняваме и обясняваме". Кажем тези слова и се успокояваме, че сме изяснили причините за това или онова явление.

Тази теза е вярна и не е вярна.

Защо?

Защото днес разполагаме с мощни идеологически средства като радиото и телевизията, като печата, като устната агитация и пр., с които независимо от трудностите, независимо от слабостите осигуряваме навременна информация по най-важните въпроси на вътрешната и външната политика на Партията. Нещо повече. Разполагаме и със силна, дееспособна мрежа от форми на политическа просвета, които организирано се провеждат и дават своя принос за израстване на новата личност.

Но достатъчно ли са само те, за да формират общественото мнение, да укрепват вярата на масите към политиката на Партията? Всемогъща ли е, независимо от голямата и роля, идеологическата работа? Тя ли е само единственият начин за общуване с народа? Не! Съществуват още много други канали, пътища, средства, чрез които Партията и властта непрестанно, всекидневно, ежеминутно разговарят с масите, влияят на техните настроения, на техните убеждения. Това е примерно мрежата на търговията, на битовите условия, на транспорта и т. н. На този вид дейности време е вече съответните комитети и организации да погледнат по-сериозно и като на форми за въздействие, които могат и са длъжни да дават своя принос за възпитанието на хората, за формиране на общественото мнение. Да ги разглеждат като средства не само за задоволяване на материалните потребности, но и като средства за създаване на ведра обстановка, за поддържане на оптимистичното настроение у човека и пр. Всичко това ден из ден израства като голям идеологически проблем, който следва да заеме централно място в оценките на партийните комитети и организации...

Digitized by Google

Какво е състоянието на идеологическата работа и в тия сфери (без да отричаме другите), как тя се грижи да се изгражда новата личност, как помага правилно да се провежда социалната политика на Партията — това вече е друг проблем, по който още недостатъчно мислим, а той — този проблем — е съществен в размисъла над идеологизацията в тези области...

Записка втора

Започваме с един пример от Харманли. Там научихме, че един ден градът осъмва без хляб. Въпросът става политически. Къде е силата на общинския комитет на Партията в Харманли? Много бързо взема мерки и отстранява грешката. Тоя негов стил се посреща с одобрение от народа.

Отново ще предадем онова, което сме записали в бележника си там, в Харманли: „Правилно е постъпил общинският комитет и заслужава похвала... Отражението е много добро... Но защо всичко свърши само дотук? Общинският комитет разполага с много възможности. Защо не обясни и на хората причините за това отрицателно явление, защо не разясни позицията на партийния комитет като орган на политическо ръководство?"

Стигаме до един проблем с изключително голяма важност — **и местните проблеми — в центъра на нашата пропагандистка и разяснителна работа.** Ще бъдем достатъчно наивни, ако смятаме, че всичко можем да постигнем с разясняването на глобалните задачи, на въпросите от националната политика на Партията и пренебрегваме ония местни конфликти, местни потребности, които засягат пряко, директно живота на човека в дадения град, община, предприятие. И повтаряме не само да разрешим тези проблеми. Не! Но и да обясняваме на народа как ги разрешаваме, за да го направим участник в общото дело, да повишаваме неговата активност. По тоя път ще придадем по-голяма мобилизираща роля на нашето идеологическо творчество. По тоя път стигаме до

Записка трета

Кръстихме я **„да търсим връзката"**. Отчитаме мероприятия, срещи, разговори, беседи, събрания, информации и пр. Добре! Не се ли увличаме обаче излишно в количествените критерии, не се ли влюбваме в броя на станалите мероприятия? В много отношения допускаме тая слабост и подценяваме **оценъчната** дейност — като сме провели идеологически мероприятия, какви изменения са настъпили, с какво се е подобрила работата в предприятията, в стопанствата, в училището, в търговията, в транспорта и т. н. Подценяваме **взаимната зависимост** между извършената пропаганда и агитация и състоянието на нещата в дадения отрасъл. Не търсим както трябва и както е необходимо, независимо от успехите, връзката между идеологическата работа и активната жизнена позиция на човека.

Когато присъствувахме на семинара в Харманли, си спомнихме постановката, че върховното благо за Партията е човекът. Всичко, което правим, е за неговото щастие и благоденствие. Друга цел Партията няма. Но защо този човек отсъствува от споделения опит в областта на идеологическата работа? Възможно ли е да се говори за преустройство, ако и той не стане централна фигура и от нейното идейно израстване, от нейната гражданска съвест и социална активност да съдим за ефективността на идеологическите форми?

Да ни занимават все повече не толкова цифрите и фактите, а техният **творец** със своя ум, чувство, воля. Да оценяваме как нашите слова и писания стигат до него, как той се вълнува, формира, възпитава

Digitized by Google

комунистическите добродетели — скромност, дисциплина, простота, чистота в отношенията и т. н.

... На партийно събрание партиен член изрази следната мисъл: „Всичко хубаво. Но забравихме другарите си. Знаете, че някои от тях са болни. Посетихме ли ги? Занесохме ли им радост? Нали сме едно семейство?" Обадиха се: „Не ни губи времето с маловажни въпроси". Ето това „маловажни" още тревожи... **Идеологическата работа е разговор с хората, за хората, грижи и обич за тях.**

Записка четвърта

Нейното заглавие е **„безконфликтност"**. Защото в доклади, в изказвания всичко върви много гладко, много леко. Трудности няма. Препятствия не се срещат...

Толкова е спокойно?!

Не е истина.

Да вземем самата идеологическа дейност като система. Тя безконфликтна ли е? Нима в нея не съществуват противоречия между потребностите на живота и степента на въздействието, между съдържание и форма, между същността на партийните решения и формалното им провеждане, между изискването на времето и мудността в преустройството? Съществуват. Защо ги избягваме в една или друга степен? Защо ги заобикаляме по-отблизо или по-отдалече?

Неведнъж е подчертавано в партийните документи за наукообразни форми, за скука, за скован и безинтересен език и т. н. Защо тези въпроси не ги поставяме, както ни учи Юлският пленум от 1976 г.?

Кой може да отрече, че потребителската жажда така е завладяла отделни индивиди, та не им позволява да видят и да се радват на неимоверните успехи; принужава ги само да искат, да вземат от обществото и държавата. В умовете им няма и кътче какво те дават, как изпълняват дълга си като дисциплинирани граждани. Защо борбата против тая злина да не пронизва още по-пълно, по-силно идеологическата работа? И по тоя проблем по-често да се обменя опит, да се разказва за постижения...

Записка пета

Нарекли сме я **„само пропаганда ли?"** И сме сторили тази стъпка, тъй като на отчетно-изборни събрания повече се говори за просветните форми и съвсем частично и бегло за агитацията, за живото слово.

Проблемът за агитацията винаги е стоял на предни позиции. Не е имало и няма да има моменти в живота на Партията без широка разяснителна дейност. И няма да има такъв момент, защото разрешаването на тоя въпрос пряко е свързан с работата сред масите. Партията не може да побеждава, не може да реши никаква задача, ако те не са сплотени и мобилизирани за нейното осъществяване. Самият този факт обуславя необходимостта от постоянна, системна и настъпателна агитация.

И още нещо. Задачите, които изпълняваме, на всеки етап от развитието непрестанно се обогатяват, стават по-сложни. Същевременно разгръщането на социалистическия демократизъм разширява участието на трудещите се в управлението. На тоя фон потребностите на хората растат — потребности материални, потребности духовни, потребности естетически и пр.

Могат ли трудещите се да се ориентират сами, колкото и да са културни и политически зрели, в сложността на явленията и събитията, ако не им осигурим навреме отговор за всички въпроси, които ги вълнуват? Едва ли. И това обстоятелство също обуславя нараства-

Digitized by Google

нето на ролята и отговорността на агитацията за тържеството на партийната политика.

И още нещо. Социалистическият демократизъм се характеризира и със засилването на критичното начало у масите. И този факт е радостен. Той е свидетелство за жизнеността и справедливостта на нашия строй. Хората критикуват, хората предлагат, но те чакат и отговор, и то там, където се трудят, където живеят, просто, непосредствено, честно, открито. Агитацията е призвана да им дава обяснения за резултатите от техните критически бележки.

Не започваме на пусто място. Имаме много успехи в тази насока. Имаме скъпоценни традиции, завещани ни от поколенията, изстрадани и изпитани от самите творци на социализма. Да си спомним нашите „тесняци", които денем и нощем в ония ранни времена на ранния капитализъм у нас с жарко слово убеждаваха, разясняваха, предричаха. Историята оправда тяхната проповед. Да си спомним нелегалния период, да си спомним първите години на народната власт. Та ние не оставихме човек, при когото да не сме отишли, с когото да не сме беседвали и да му доказваме истината за историческото развитие, за предимствата на социализма. И нашите слова бяха оправдани с дела.

Да хвърлим поглед и върху нашата най-нова практика по време на изборите. Кой може да отрече, че именно политическата агитация пронизва всичките ни изборни победи?

Имаме славни традиции, имаме обилна практика, които не само следва да съхраняваме, но да обогатяваме и да развиваме. Особено там, където хората творят, например сега в бригадите, които са ново качествено явление за осъществяването на новия икономически подход. Колко въпроси занимават хората, свързани с организацията на труда, със заплащането, със социалната политика и т. н. Колкото радиото и телевизията да се стараят да обясняват, те не могат да надникнат във всяко място и да дадат конкретен отговор, защото животът е толкова многообразен. Ето къде отговорността на агитацията израства много. Именно тя е призвана бързо да реагира, да осветлява, да разяснява, за да не остане един човек без яснота по нещата, които го смущават или възхищават. Непосредственият диалог на първичната партийна организация с трудовия колектив не може да бъде заменен с никакви технически усъвършенствувания. И той сега става много решаващ, тъй като от културата на хората, от техните знания, от тяхната убеденост, от тяхната дисциплина зависи последователното приложение на икономическия подход...

Digitized by Google

«ПАРТИЕН ЖИВОТ» СПИСАНИЕ НА ЦК НА БКП

СЪДЪРЖАНИЕ

на година двадесет и седма — 1980 година

	бр.	стр.
Пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия	12	3
Решение на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия за свикване на XII партиен конгрес	12	4
Доклад на първия секретар на ЦК на БКП другаря Тодор Живков	12	5
Решение на пленума на Централния комитет на Българската комунистическа партия за основните резултати от изпълнението на седмата петилетка и за неотложните задачи	12	10
За масово социалистическо съревнование в чест на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия (решение на Политбюро на ЦК на БКП)	14	3
Писмо на др. Тодор Живков	17	3
В Централния комитет на БКП	18	3

УВОДНИ, РЕДАКЦИОННИ И ДРУГИ СТАТИИ

Уводна — Комсомолската дума — дела и резултати	1	3
Уводна — Общинският партиен комитет	2	3
Уводна — С мащабите на времето	4	3
Уводна — Главната грижа — работата с първичните партийни организации	5	3
Уводна — Идеологическата работа и икономическият подход	6	3
Уводна — Резервите — интензивен фактор	7	3
Уводна — Учителят	8	3
Уводна — Мир!	9	3
Уводна — Да разширим достигнатите позиции	11	3
Уводна — Комунистите — начело в предконгресното съревнование	13	3
Уводна — Партийните конференции	15	3
Уводна — Стратегическа задача на селското стопанство	16	3
* — Том 26 от „Избрани съчинения“ на другаря Тодор Живков	1	15
* — Дългът и отговорността на профсъюзите	11	8
* — С Ленински подход	18	8
А. Бобоков — На годишните събрания в АПК — с нов подход	1	10
Р. Куртева — Партийна и социалистическа дисциплина	18	13
Л. Петров — Самостоятелност и интернационализъм	4	18
Д. Радева — Сблъсък на широк фронт	16	7
П. Русев — Размишления за дисциплината	16	13

ОТЧЕТ ПРЕД ПАРТИЯТА, ОТЧЕТ ПРЕД НАРОДА

* — Отчет пред Партията — отчет пред народа	11	13
* — Единен социален организъм	13	7
* — Инициатива на Пловдивската окръжна партийна организация	14	8
И. Панев — Всеки комунист — с личен принос за достойна среща на конгреса	14	9
М. Бизеров — Комплексният подход	14	14
Б. Катанов — Нашата дума	14	18
М. Минков — Комунистите — начело в бригадната организация	14	21
С. Георгиев — Равнение по световните постижения	14	23
Г. Чераджийска — Моят път между двата конгреса	14	26
С. Кохчиев — Земята ... моя любов и съдба	14	27
Д. Радева, И. Хаджиев, Н. Иванов — Проверка на силите и резервите	17	4

Digitized by Google

Б. Наков — Идеологическата работа в центъра на вниманието . . . 17 17
И. Новаков — Равносметка в нови измерения 17 18
А. Марков — Възпитаване на многостранно развита личност . . . 17 19
О. Богданов — С политически средства 17 20

Плевенски окръг пред конгреса

П. Герганов — Комунистите и активността на трудещите се . . . 15 20
* — Плевенски инициативи 15 21
* — Кметството 15 29

Варненски окръг пред конгреса

Т. Стойчев — Панорама на възхода 16 18
Г. Станков — Високи критерии за творческо развитие на младежта . 16 25
И. Георгиев — Идеологическата работа в бригадата 16 31
И. Ненчев — Кога хората вършат чудеса 16 35
К. Кондов — Здрава основа 16 37

Врачански окръг пред конгреса

Н. Лалов — Внедряването на бригадната организация 18 23
Г. Нинов — Главният обект на нашето внимание 18 28
М. Лазаров — Една полезна конференция 18 32
К. Пасков, Д. Цветков — Боеви щаб на бригадата от нов тип . . . 18 34
Х. Вълчинов — В съответствие с науката 18 37
И. Божинов — Предпоставките за висока ефективност 18 39
И. Георгиев — Нашата програма за интелектуализация 18 40
С. Делиганев — Рапортът на първа атомна 18 42
Г. Маринов — Начело на колектива 18 43
Р. Горанова — По 4 апартамента на работник 18 44

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Х. Иванов — Органи на политическо ръководство 2 8
* — Диалог за стила 2 13
Д. Пеев — Кои въпроси сега ме вълнуват? 2 17
Д. Кръстев — Пред погледа на районния комитет 2 20
В. Христов — Какво постигнахме и какво не ни достига? 2 24
С. Лечев — Комплексно, оперативно 2 26
Д. Станоев — Срещи, размисли, проблеми 2 29
Н. Сабрутев — За предмета на науката партийно строителство . . . 2 56
М. Граменова — Богата съкровищница на идеи по човекознание . . 3 20
* — Логика и научност 7 8
Г. Илиев — Положителният опит 7 27
Д. Ананиев — Същност и особености на законите и закономерностите на марксистко-ленинската партия 8 23
И. Вълков — Партията и развитието на социалистическата демокрация 8 31
Д. Ананиев — Механизмът за използване на законите и закономерностите на Партията 9 9
П. Русев — Споделени мисли 10 3
Г. Цонков — Комплексният подход в комунистическото възпитание . 11 14
И. Петров, П. Павлов — Информационните системи — състояние, проблеми, перспективи 11 21
* — Комунистът в Комсомола 13 21
П. Трендафилова — Ленински принципи на ръководство на литературата и изкуството 16 40
Д. Димчев — Наказание и възпитание 16 47

Партийно-организационната работа в условията на новия икономически подход

П. Балевски — Постижения и трудности 18 46
Т. Пашов — Кои проблеми изведохме на преден план 18 54
Н. Иванов — Кое е главното 18 62

Кадрите — ключов проблем

И. Величков — Секретарят на партийната организация 7 34
Л. Маков — Председателят на профкомитета 8 39
Д. Радева — Отговорникът на партийната група 8 45
П. Русев — Хора, навици и стил 8 53

Digitized by Google

Д. Тодорова — Изкуството да създаваш кадри 10 9
* — Качествата на кадрите и нуждите на живота 2 62

Нашият разговор

* — Ефективност на партийно-организационната дейност в условията на новия икономически подход 17 22

Партийният комитет

Л. Стамболиев — Работата по местоживеене 1 53
К. Грозданов — Комунистите и петилетката 3 28
И. Христов — Инструкторът 3 33
Б. Ангелов — Проверката 3 39
Б. Алексиев — Непосредствено ръководство и помощ 4 24
* — На вниманието на общинските комитети 4 30
З. Шойлев — Всекидневието на комитета 5 51
В. Сотирова — Съветът на партийните секретари 6 30
В. Велкова — Партийна грижа за бригадната организация . . . 6 33
Д. Георгиев — Внимание към дейността на Отечествения фронт . . 6 37
Д. Колева — Учрежденският комитет и проблемите на младежта . . 7 47
Д. Станоев — Работата с партийния актив 9 16
С. Ивков — Опит и стремежи 9 22
* — Ценна инициатива 10 15
Б. Ангелов — Равносметка на изминатия път 10 20
Н. Стойчев — Общественото начало в партийната работа 11 27
В. Талигарова — Кабинетът — активен помощник 11 34
Д. Хрисков — Критиката и предложенията на комунистите . . . 11 37
Т. Колев — Комбинатският комитет и партийните групи 13 27
Д. Недялков, Н. Кидеров — Контрол и проверка на партийните решения 14 29
М. Коцев — Непосредствена помощ на общинските комитети . . . 15 46
Р. Димитров — Съвместната работа на отделите 15 52
Д. Георгиев — Отдел „Организационен" 15 55
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 15 58
И. Андреев — Контролът в учреждението 16 52
Д. Кръстев — Постоянна грижа за първичните организации . . . 16 59
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 16 64
С. Ивков — Внимание и грижи за партийния секретар 17 42
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 17 46
Г. Христов — По-висока компетентност и деловитост 18 67
К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 18 73

Кабинетите по партийно-организационната работа

Г. Григоров — За по-високо качество и ефективност 12 27
Л. Причкапов — За по-голяма стройност, дълбочина и целенасоченост . 12 32
* — Творчество, инициатива, опит 12 39

Становища и мнения

И. Мичев, П. Стамов — Грижи с мисъл за бъдещето 6 62
Д. Станоев — За участието на представители на партийните комитети на събранията на първичните партийни организации 8 79
И. Мичев — Ефективно ли беше заседанието? 12 68

Ръководно политическо ядро и първообраз

Н. Иванов, Г. Илиев, Г. Ванев, И. Янев — Планирането в първичната партийна организация 1 22
* — Внимание и грижи към партийните групи 2 41
С. Николов — Партийните организации в състава на първичната . . 2 47
Д. Петков — Изпълнението на решенията в първичната организация . 3 45
* — Временната партийна група 4 33
П. Найденов — На предна позиция 4 36
М. Кирякова — Най-главното завоевание 5 58
* — Партийното поръчение 6 41
Ф. Чакъров — Ориентир е високата активност 6 49
Н. Иванов — За критериите и за подхода към оценката на авангардната роля 9 26
И. Хаджиев — Партийният състав 10 22
М. Каменов — Първичните партийни организации в строителството . 10 31
* — Похвално 10 38
Б. Наков — Признати политически щабове 12 44

Digitized by Google

Д. Кръстев — Със самочувствието на стопани 13 30
И. Христов — Отговорността на поръчителите 13 33
С. Петрушков, К. Иванов, Д. Петков, М. Лазаров — Правото на контрол 14 33
С. Стефанов — С отговорност за производството 17 48
И. Мичев, К. Димов — Много заповеди без справедливо решение . . 18 74

Замяната — преглед на бойния строй

И. Кръстев — Голямо доверие и голяма отговорност 1 61
Н. Петров — Равносметка с положителен знак 4 38
В. Милушев — Самопознание и саморазвитие на комунистите . . . 5 61
К. Василева — Расте активността 7 53
Х. Цветков — Разговор с продължение 8 56
К. Марков — Да не секват активността и инициативността . . . 10 39
И. Станков — Равносметка на постигнатото 11 43
П. Стоянов — За да бъде оценката заслужена 11 48

Отчети и избори

П. Стамов — Крачка един към друг 1 41
А. Стамболиев — Под знака на критиката и самокритиката . . . 1 44
Д. Кирилов — Активността на комунистите — измерения и тенденции 1 49

Партийната организация и социалистическият демократизъм в колектива

В. Колев — Най-главният резерв 14 47
М. Костова — С мисъл и грижа за хората 14 51
М. Попчев — Плодове на общи усилия 14 54
Д. Михайлова — Пред погледа на всички 14 57

Комунистът — нравствен образец

П. Русев — Апостолството 2 52
Д. Кралев — Другарската взаимопомощ 4 41
Р. Радев — Борбеността 7 59
Д. Катранов — Да подадеш ръка 7 61
П. Христов — Шофьорска сдруженост 7 62
П. Стамов — Бюрократизмът 10 44
Д. Кралев — Самовглеждането 12 53
Д. Недялков — Трудолюбието 13 38

Партийните групи

Б. Николов — В центъра на вниманието: бригадната организация на труда 3 58
И. Хаджиев — Социалната активност на колектива 9 35
М. Антова — В търсене на верни пътища 11 40
Б. Михайлов — Личният пример на комуниста 12 48
Д. Кънев — На предна линия 12 50
К. Митева — Добро начало 17 51

Секретарят — централна фигура

М. Генов — Опитът не идва сам 3 63
М. Илиева — Работното място — цехът 5 65
М. Илиева — Обединяващата личност в колектива 18 78

На актуални теми

П. Русев — Качествените критерии 4 46
П. Русев — Проблемност и критика 6 39

Странички от историята

Н. Тодоров — Среща 1 64

Кореспондентите ни пишат

С. Георгиев — Социалната активност 4 49
Д. Георгиев — Обнадеждващо начало 4 50
А. Марков — Среща със секретарите 6 55
И. Новаков — Атестирането на партийната организация 6 56
Б. Ангелов — Обучението на актива. Пътуващ семинар 6 57, 58
С. Георгиев — Всеотдайност 6 59

Digitized by Google

А. Марков — Партийното събрание	10	43
С. Георгиев — На по-високо равнище	11	52
Д. Дичев — Ръководство и резултати	13	41
Ю. Гафилов — По-съвършен стил и методи на работа	13	43
С. Георгиев — Кметствата — с пораснал авторитет	14	61
П. Димитрова — С убеденост, с топлота, с истина	14	62
Д. Георгиев — Героична летопис	14	64
Б. Наков — Идеологическата работа в центъра на вниманието	17	17
И. Новаков — Равносметка и нови измерения	17	18
А. Марков — Възпитаване на многостранно развита личност	17	19
О. Богданов — С политически средства	17	20

Разговаряме за ефективността

И. Стойнов — Организационният проблем	5	46

ЛЕНИНИЗМЪТ — ЗНАМЕ НА ЕПОХАТА

К. Иванов — Ленинските идейно-теоретически, политически и организационни принципи на Партията	3	3
И. Бойчев — В. И. Ленин за труда при социализма	3	13
В. Иванов — Ленин за пътищата на строителството на социализма и комунизма	4	9
Н. Цонев — Единно, непрекъснато развиващо се учение	5	10
Я. Серкеджиев — В. И. Ленин — велик теоретик и стратег на международното комунистическо движение	6	9
П. Хаваш — Ленинизмът в нашата епоха	6	18

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

И. Фоняков — Съюзът между завода и полето	1	69
Д. Головко — Укрепване връзката „Наука—производство"	2	65
* — Комисиите за контрол в практиката на КПСС	4	52
В. Юрченко — Проблемност и перспективност, творчество и деловитост	5	69
Ф. Козирев — Активна жизнена позиция	7	64
Б. Пастухов — Силата на младостта	8	60
Е. Сметанникова — Възпитаваме новото партийно попълнение	9	64
В. Божилов — Последователна политика на мир и социализъм	10	64
Е. Саитилов — Трудовото възпитание на младежта	10	69
А. Румянцев — Учение, открило историческа перспектива	12	58
Г. Лебанидзе — Препоръчан от колектива	13	46
Е. Емелянова — Формирането на активна жизнена позиция	14	66
О. Р. Лацис — Акционерните дружества — забравеният добър опит	15	62
Н. Пономарьов — Кадрите — ключово звено на партийното ръководство	16	66
С. Николов — Всестранни грижи за Комсомола и младежта	17	73
С. Мелентиев — Електронният помощник на партийния комитет	18	82

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

К. Искров — Ефективна реализация на младежта в търговията	1	72
И. Марков — Преоценка на подхода към младото поколение	2	85

Новото в подхода към младежта, в работата на Комсомола

И. Костов — Да ръководиш значи да помагаш	10	49
Н. Атанасов — Духовно богато поколение	10	53
Т. Димов — Многостранна и ефективна реализация	10	55
И. Ванчев — Въпроси от всекидневието	10	58
* — За свободното време	10	60
А. Хаджиколев — Комсомолски празници	10	63
Д. Радева — Изпитание	11	53
И. Величков — Комсомолският ритъм в енергийното сърце	11	57

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

* — По-нататъшно приложение на икономическия подход	1	78
* — Механизмът за творчество и усъвършенстване	4	61
К. Рамчев, И. Мичев — Взаимоотношенията в колектива	4	69
* — Похвално!	4	76
* — Икономически механизъм и политически подход	5	16
* — Отговори на въпроси	5	37

Digitized by Google

Е. Велева — Програмиране на добивите 6 67
И. Игнатов — Субективният фактор и резултатите 6 69
Р. Загорска — С дружни усилия 6 73
И. Мичев — Златни ви ръце, майстори! 7 69
Д. Кръстев, В. Арсенов — Стабилизиране 7 76
И. Куков — Кой да бъде или какъв да бъде 8 67
А. Веселинов, К. Димов — Принципите единни, подходът — творчески 9 69
Н. Трифонов, С. Каменов — Икономическият подход и работата на първичните партийни организации 9 74
С. Бешков — Овладяването на икономическия подход 10 72
* — Рискът на творчеството 11 62
Б. Шавова — Импулс за нови дела 12 64
* — Похвално 12 67
Т. Тенчева — Проблеми на челния опит 13 54
С. Димитров — Опитът на моделните бригади 14 72
С. Петров — Съвременни рентабилни производствени единици . . . 14 74
П. Стамов — Комплексно, на мултипликационна основа 14 79
Х. Колева — Кадрите в условията на реконструкция и модернизация . 15 65
С. Илиев — Нови моменти в социалистическото съревнование . . . 15 69
* — Инженерният проект 16 77
В. Алипиев — Дело на трудовия колектив 16 82
Д. Кенаров, Р. Ишмериев, К. Куртев — Перспективна комплексна програма 16 85
С. Стойчев — Икономическите процеси — в центъра на партийния живот 17 80
Х. Топалов — Системата за самозадоволяване 17 86

Бригадната организация

Й. Георгиев, П. Кънев, Й. Чобанов — Опит и проблеми 2 69
Л. Василева — Стопанската сметка 2 77
Д. Стефанов — Неразкритите резерви 2 82
С. Георгиев — Творческо обсъждане 2 83

Стопанският ръководител — пълномощник на Партията

Х. Николов — Политически деец 3 67
Х. Шарлопов — Ръка за ръка 5 40
А. Лефтеров — Интелект и подход 7 80
Р. Пишев — Единоначалието — задължителен принцип на ръководната дейност 8 70
Г. Попов — Ръководителят и субективизмът в оценките 10 77
Х. Николов — Авторитетът на ръководителя 13 61

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

А. Александров — Пропагандистът — активен борец за високо качество и ефективност 1 84
М. Христозов — Ръководство на местните средства за масова информация 2 91
Е. Младенов — Преустройство на идеологическата дейност на първичните партийни организации 4 77
В. Кунчев — Духовната култура на социалистическото общество и идеологическата борба 4 83
Т. Радков — Икономическото образование с лице към актуалните проблеми 5 80
И. Йотов — Общинският партиен кабинет 6 74
Ж. Въчкова — Народното творчество и естетическото възпитание . . 6 81
Н. Труфешев — Архитектурно-скулптурният паметник и неговата функция 6 86
Р. Йорданова — Комплексен подход в учебно-възпитателната работа . 7 84
С. Тодоров — Комплексност на идейновъзпитателната работа в трудовия колектив 8 80
И. Кръстев — Многостранност и еднопосочност на идеологическото въздействие 8 87
М. Делибалтова — Нови измерения на стойностите 8 93
К. Луканов — Героят е винаги в строя 9 78
М. Тютюнджиев — Преустройството на идеологическата работа в общината 10 81
И. Захариев — Масово-политическата работа и новият икономически механизъм 11 68
Н. Ферхадова — Комплексно изучаване на общественото мнение . . 12 77
Г. Пенчев — Литературата и изследването на новия човек 12 81
Д. Минчев — Пропагандатори на съветския опит 13 75
И. Манев — Нравствено-психологическите качества 13 81
М. Маринов — Социалистическа законност и правна култура . . . 13 49
* — Тематика за лекции и беседи, посветени на XII конгрес на БКП 13 84
К. Кръстев — Ефективността на пропагандисткия труд 14 86

Digitized by Google

Д. Андров — Прегледът 14 91
Й. Цонев — Идейно-нравствената сила на съветската литература . . 15 75
Н. Стефанов — Научно-практическите конференции 15 79
М. Делибалтова — Огнище на богата идейновъзпитателна работа . . 16 72
П. Русев — Записки по преустройството 18 85

СРЕДНОГОРИЕ ГОСТУВА НА „ПАРТИЕН ЖИВОТ"

И. Калчев — Социалистическият начин на живот в селищната система 9 43
Р. Сергеев — Социалистическо отношение към труда 9 50
Н. Мутафчиев — Борбата с отрицателните явления 9 53
А. Алдев — Достойнството у човека 9 58
Л. Луков — Трудна е професията на металурга 9 59
Х. Ковачев — Настроението 9 61

ХАРМАНЛИ ГОСТУВА НА „ПАРТИЕН ЖИВОТ"

Организация на идеологическата работа в общината

А. Стоев — Идеологическото осигуряване на партийните решения . . 17 54
Д. Карчев — Отдел „Пропаганда и агитация" 17 59
И. Каракушев — Индивидуалната работа 17 62
К. Кралева — Идеологическите знания — до всички 17 65
С. Меранзов — Идейновъзпитателната дейност по местоживеене . . . 17 67

„ПАРТИЕН ЖИВОТ" В ГАБРОВСКИ ОКРЪГ

* — Естетическото възпитание в трудовия колектив 3 72

Училището — мост към бъдещето

Ц. Мутафчиев, П. Ненчев — Трудовата реализация на учащите се . . 10 86
Д. Велчева — Отговорност и творчество 10 89

Развитието на образованието — важна партийна задача

М. Хартарски — Дело всенародно 8 9
Г. Гицов — В новите условия — с нов подход 8 14

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

П. Русев — Срещи и разговори на полска земя 1 89
И. Стоянов — Дванадесетият конгрес на Румънската комунистическа партия 3 80
Л. Канева — По общия път към социален прогрес 4 91
Д. Петков — Реалният социализъм на американския континент . . 5 88
В. Иванов — Осмият конгрес на ПОРП 7 89
Х. Моргенщерн — ГЕСП и работата с младежта 9 88
М. Илиева — Магдебургските комунисти пред Десетия конгрес на ГЕСП 11 75
Ш. Жадамбаа — Монголското село — по социалистически път . . . 11 80
Е. Петров — Дванадесетият конгрес на УСРП 12 86
Р. Хжановски — Административните решения и формирането на общественото мнение 12 90
Х. Чуонг — Начело на героичния виетнамски народ 13 85
П. Трендафилова, Д. Петков — Земя Тюменска 13 90
К. Димов — Постоянно крепнеща дружба 16 89
Д. Кралев — Всесезонните плодове на творчеството 17 88

СТРАНИ И СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ГОВОРИ

З. Захариев — Някои тенденции във вътрешното развитие на Китай . 6 24
Т. Ганчев — В плен на хегемонизма и антиразведряването 11 86
В. Лазаров — Антимаоисткото движение в Китай 15 84

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

По-ефективна контролно-ревизионна дейност

Н. Михов — Предимство на превантивния контрол 5 73
А. Анев — С пораснало внимание и повишени знания 5 75

Digitized by Google

Г. Шехтов — Методическата помощ 5 77
* — Пазителят на законите 8 96
* — Когато се забравя дългът 13 69

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

Д. Димчев — Важна политическа задача 4 57

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

С. Стоименов — Живот-горене 4 89

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Д. Кралев — Евтиния 6 91
Х. Челебонов — Инат човек 10 92
А. Стамболиев — Възелът 12 75
И. Кръстев, М. Воденичаров — Вечерна струна 13 71

КРИТИКА И КНИГОПИС

П. Трендафилова — БЗНС — верен съюзник на българските комунисти 1 92
* — Партиздат през 1980 година 1 95
Г. Бърдаров — Ценна книга за теорията и практиката на партийната дейност 3 92
М. Ягодов — „И писна сова в мрачината" 4 95
Г. Цонков — Непресъхващ извор на знания и мъдрост 6 93
П. Трендафилова — Планиране и ефективност 7 93
И. Джаджев — Плодотворността и силата на диалектико-материалистическата методология 9 92
Р. Златков — Политическата работа в армията 10 95
В. Иванов — Широка панорама на младежкото революционно движение 11 90
* — Социалната политика на БКП 13 94
Б. Станков, М. Манев — Актуален и обществено значим научен труд . 13 95
С. Ефремов — Плодовете на побратимяването 15 94
Д. Станоев — Летопис на революционното изграждане на нашата страна 17 94

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

Н. Генов — Вестник „Народно дело" и социалистическият начин на живот 5 92
Б. Наков — При новите условия — по-големи изисквания 11 93
И. Хаджиев — Авторитетно присъствие 12 93
Б. Ангелов — Партийният опит във вестник „Пиринско дело" . . . 15 90
А. Стамболиев — Силата на печатното слово 16 91

ПРЕПИСКА С ЧИТАТЕЛИТЕ

К. Калев, Д. Димов — Не се ли дублират? Първите стъпки на комисиите за партиен контрол 4 51
* — Кога причините са уважителни 7 57
И. Благоев — В село Баница не всеки яде баница 17 91

Реплика

А. Огнянов — Тревогите на другаря Стоянов 6 94

НАША БЕЛЕЖКА

А. Огнянов — Направи си сам 9 86

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

* — За отчетно-изборните събрания 13 35

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ИКОНОМИЧЕСКИЯТ МЕХАНИЗЪМ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯ ПРОГРЕС И ИНЖЕНЕРНО-ВНЕДРИТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

Начо Папазов

В брошурата под горното заглавие се разглеждат въпросите за икономическия подход като методическа основа за усъвършенстване на управлението, обективните предпоставки за приложение на икономическия подход в управлението, планирането на научно-техническия прогрес и икономическите методи и средства за неговото управление.

ЛЕНИНСКИЯТ КУРС НА МЕЖДУНАРОДНАТА ПОЛИТИКА НА КПСС

Николай Иноземцев

Настоящият труд на съветския академик Николай Николаевич Иноземцев осветлява главните направления на провеждания от КПСС външнополитически курс, показва неговата неразривна връзка с основните положения и принципи на съветската външна политика, разработени от В. И. Ленин още при създаването на първата в света социалистическа държава. Авторът анализира развитието на световния революционен процес, разглежда въпроси на съвременното реализиране на разведряването, задълбочаването на международното сътрудничество в областта на икономиката. Всички теоретични постановки са илюстрирани с конкретни практически действия от политиката на съветската държава и КПСС, насочена към мир и сътрудничество между държавите с различен обществен строй.

УПРАВЛЕНИЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРОДУКЦИЯТА

Въз основа на съветски и наш опит авторски колектив от Института по икономика и организация на селското стопанство изследва и разработва основни теоретични проблеми на управлението на качеството на аграрно-промишленото производство. В книгата се разглеждат методически въпроси по разработването и внедряването на комплексните системи, по изучаването и повишаването качеството на продукцията, по използването на икономическите лостове, както и проблемите за разкриване ефективността от управлението на качеството.

ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА РАБОТНАТА СИЛА

Христо Кринчев

Предмет на книгата е проблемът за осъществяване разширено интензивно възпроизводство на работната сила в условията на социалистическото общество. Авторът взема отношение по някои дискусионни теоретико-методологически проблеми. Значително място той отделя на въпросите по възпроизводството на индивидуална, нова и квалифицирана работна сила, на рационалното разпределение и преразпределение на работната сила, на по-ефективното ѝ използване.

МАОИЗМЪТ — ПРЕДАТЕЛСТВО КЪМ СОЦИАЛИЗМА

Александър Белевски, Енчо Нацинов

Една от най-коварните и опасни форми на борба срещу социализма в съвременните условия е маоизмът като реакционно великодържавно милитаристично течение. В предлаганата книга се разглеждат редица проблеми от съвременния етап на развитието на Китай. Маоизмът, който по-рано стоеше на позициите на „лява" ревизия на научния социализъм, сега все по-тясно се сближава с империалистическата реакция както в практическите си действия, така и в идеологически план. Отстъплението от марксизма се превърна в предателство към социализма, в настъпление срещу завоеванията на китайската революция, срещу световните революционни сили.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Рылков, П. Г., ИНТЕНСИФИКАЦИЯ ВОСПРОИЗВОДСТВА НОВОЙ ТЕХНИКИ, М., Изд. „Мысль", 1980.

Авторът прави комплексно изследване върху икономическите фактори на интензификацията на възпроизводството на новата техника. Той анализира състоянието на теорията, на практическите методики при оценката на ефективността на възпроизводството на новата техника, дава препоръки за тяхното усъвършенстване.

Бирман, А. М., ЭКОНОМИЧЕСКИЕ РЫЧАГИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА (размышления экономиста), М., Изд. „Мысль", 1980.

Целта на изследването е да се разясни по какъв начин се мобилизира стопанският механизъм за решаването на икономическите задачи, каква е действеността в съвременния етап на различните стимули като финансовите санкции, кредитите. Голямо внимание се отделя върху разясняването на постановлението на ЦК на КПСС и Съвета на министрите на СССР за подобряване на планирането и засилване въздействието на стопанския механизъм за повишаване ефективността на производството и качеството на работата.

Рождественская, В. И., ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ РАЗЛИЧИЯ РАБОТОСПОСОБНОСТИ (Психо-физиологическое исследование работоспособности в условиях монотонной деятельности), М., Изд. „Педагогика", 1980.

В книгата се разглеждат резултатите от експерименталното изучаване динамиката на работоспособността при еднообразната дейност. Анализират се физиологическите показатели при състояние на умора вследствие монотонността. В центъра на монографията е изследването на индивидуалните различия в развитието на тормозните състояния, получени при еднообразната работа, тяхната зависимост от свойствата на нервната система.

ИСТОРИЯ МОСКВЫ, краткий очерк, издание четвертое, исправленное и дополненное, М., Изд. „Наука", 1980.

Показана е историята на Москва от нейното възникване до наши дни — как в междуречието на Волга и Ока израства селище, което по-късно става столица на Московското княжество, постепенно обединило около себе си руските земи, преодолявайки при това вътрешните междуособици, феодалната изостаналост. Много страници са посветени на нападенията на чуждоземните завоеватели през XVII в., Отечествената война през 1812 г. и Великата отечествена война през 1941—1945 г., по времето на която Москва показа героичен пример на воля за победа и мъжество пред целия свят. Голямо място е отделено на историята на народните борби против социалния гнет, в които Москва е играла забележителна роля. Московчани неведнъж са се вдигали против феодалния гнет. Когато на арената на класовите битки встъпи руският пролетариат, в първите негови редици били московските работници. В книгата се разказва за марксическите кръжоци, възникнали в Москва, за ролята на В. И. Ленин в създаването на Московската социалдемократическа организация, за борбата на трудещите се в Москва за победата на Великата октомврийска социалистическа революция, за тяхното участие в гражданската война. Читателят ще узнае за социалистическото строителство в Москва, за големия дял, който столицата има в индустриализацията на СССР. Последната глава на книгата е посветена на живота на съвременна Москва.

СОВРЕМЕННАЯ ИНФЛЯЦИЯ: ИСТОКИ, ПРИЧИНЫ, ПРОТИВОРЕЧИЯ, Ответственный редактор — д-р экон. наук Никитин, С. М., Изд. „Мысль", 1980.

Трудът е посветен на проблема за съвременната инфлация, включва анализ на най-важните фактори, определящи нейното възникване и изострянс, нейното обратно въздействие върху икономическото развитие на капиталистическите страни. Разгледани са също социалните аспекти на инфлацията, нейното отрицателно въздействие върху положението на трудещите се, тяхната борба против нея.

Фортухова, Г. В., СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЛИЧНОСТИ И АТЕИЗМ, М., Политиздат, 1980.

Авторът на брошурата аргументирано доказва несъстоятелността на богословската трактовка за отговорността на личността, подчертавайки, че само човек, освободен от религиозните предразсъдъци, е способен напълно да осъзнае своята социална отговорност, своя дълг пред хората и обществото. Той изгражда своите изводи въз основа на данни от конкретни социологически изследвания, на примери и факти, почерпани от живота.

20700 255985 Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PERIODICALS
Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google

U.C. BERKELEY LIBRARIES
C022646075
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google

Digitized by Google